Bundel van de Commissie Welzijn van 31 augustus 2020

1 Opening

2 Vaststellen agenda

3 Spreekrecht inwoners

*U kunt de commissie Welzijn nog een laatste opmerking meegeven door gebruik te maken van het inspreekrecht. De commissievergadering vindt fysiek plaats: insprekers kunnen de commissie 'live' toespreken tijdens de vergadering in het bestuurscentrum Voorhout. Indien u gebruik wil maken van het inspreekrecht, willen we u vragen om contact op te nemen met de griffie via **gemeenteraad@raadteylingen.nl** (bij voorkeur < 24 uur van tevoren i.v.m. de voorbereiding).*

4 Mededelingen

5 H A M E R S T U K K E N

6 Aangepaste verordening individuele inkomenstoeslag 2020

[Doel: besluitvormend]
In de raadsvergadering van 15 juli 2020 heeft de raad besloten de Verordening individuele inkomenstoeslag Participatiewet, IOAW, IOAZ en Gemeentewet ISD Bollenstreek 2020 vast te stellen. Hierbij is gekozen voor de Plusverordening en scenario 1 te volgen uit de notitie waarbij de hoogte van de bestaande bedragen worden behouden. Echter, bij dit raadsbesluit van 15 juli 2020 was een onvolledige en op sommige punten onjuiste verordening bijgevoegd. Daarom wordt het raadsbesluit van 15 juli 2020 ingetrokken en deze verordening opnieuw vastgesteld middels dit voorstel. In de nieuwe, juiste, verordening is de ingangsdatum aangepast en zijn de bedragen toegevoegd. Dit zijn puur technische wijzigingen, de inhoudelijke overwegingen voor dit besluit zijn onveranderd.

- 2020-09-24 RV Verordening individuele inkomenstoeslag ISD Bollenstreek
- Aanbiedingsbrief Verordeningen individuele inkomenstoeslag 2020
- Advies Clientenraad ISD scenario's inkomenstoeslag
- Notitie ISD
- Verordening individuele inkomenstoeslag Participatiewet Teylingen goede datum
- Wijziging ingangsdatum

7 B E S P R E E K P U N T E N

8 Ontwikkeling Ruïne van Teylingen: aankoop Teylingerlaan 13 Voorhout

[Doel: besluitvormend]
In het Besluitvormend Raadsvoorstel d.d. 11 juli 2019 heeft de Raad van Teylingen de kaders voor de Ontwikkeling Ruïne van Teylingen vastgesteld. Als kader is opgenomen om zowel het evenemententerrein als het zogenaamde Westerbeekterrein bij de ontwikkeling van de Ruïne van Teylingen te betrekken. In de businesscase die op 19 december 2019 met de gemeenteraad is besproken is een financiële onderbouwing gegeven van de vastgestelde kaders, waaronder de aankoop van het Westerbeekterrein.
De gemeenteraad heeft unaniem ingestemd met verdere uitwerking van de businesscase binnen het voorkeursscenario 2. In vervolg op deze uitspraak is het gesprek met de huidige eigenaren opgestart aangaande de verkoop van de grond aan de gemeente. Deze gesprekken hebben geleid tot een overeenkomst onder voorbehoud van bestuurlijke goedkeuring. De raad wordt ter besluitvorming gevraagd om in te stemmen met de aankoop van het Westerbeekterrein.

- 2020-09-24 RV Verwerving Teylingerlaan 13 te Voorhout
- Raadsbrief voortgang ontwikkeling Ruine van Teylingen
- Risicoanalyse ontwikkeling Ruine van Teylingen
- 2019-07-11 RV Besluitvorming kaders Ontwikkeling Ruine van Teylingen
- BW 4013 Aankoop Teylingerweg 13 Voorhout

9 Scenario's binnensportaccommodaties Teylingen

[Doel: opiniërend]
De gemeenteraad heeft het college gevraagd nader te kijken naar de resultaten van het onderzoek van de binnensportaccommodaties. Onder andere op basis van de inspraak van de binnensportverenigingen zijn er bij de raad bedenkingen gerezen ten aanzien van de conclusies over de sporttechnische kwaliteit en de beschikbare capaciteit van de binnensport-accommodaties in Teylingen.
Na dit verzoek is een eerste verkenning gedaan van deze mogelijkheden en consequenties daarvan via de realisatie van een breedtesporthal. De resultaten van de eerste verkenningen zijn in december 2019 aan de raad toegezonden. Uw raad wordt gevraagd richting te geven aan de verdere uitwerking van de binnensportaccommodaties in de gemeente Teylingen. Het college heeft aangegeven dat de onderlinge samenhang van de diverse ontwikkelscenario's op het gebied van binnensportaccommodaties invloed heeft op vraag en aanbod. De raadsleden willen in discussie over de wens voor een breedtesporthal, afgezet tegen de te realiseren ballonhal in Elsgeest, waartoe inmiddels al besloten is. Keuzerichtingen worden voorgelegd aan de gemeenteraad voor een opiniërende discussie.

2020-09-24 RV Scenario's binnensportaccommodaties Teylingen

20200801 Uitwerking notitie binnensportaccommodaties Teylingen

20191220 Raadsmemo breedtesporthal Teylingen

10 Centrumvisie Teylingen

[Doel: opiniërend]
De centrumvisie wordt geagendeerd voor alle drie de raadscommissies. Hieronder vindt u welke de passages voor welke commissie van belang zijn:

Commissie Welzijn
• Thema's: Voorzieningen, Verblijven en Ontmoeten, Kunst en Cultuur
• Bladzijden: 4, 8, 11, 14, 17, 19
Commissie Ruimte
• Thema's: Bereikbaarheid en Parkeren, Beeldkwaliteit en Uitstraling, Inrichting van de Openbare Ruimte, Wonen
• Bladzijden: 4, 6, 7, 11, 13, 14, 17, 18
Commissie DEB
• Thema's: Winkelen, Duurzame Kansen
• Bladzijden: 3, 7, 10, 13, 16, 18

2020-09-24 Opiniërend RV Centrumvisie

Bijlage 1 Notitie Centrumvisie t.b.v. Commissiebehandeling augustus september 2020

Bijlage 2 Concept Centrumvisie juni 2020

Bijlage 3 Infographic Centrumvisie

Bijlage 4 Memo vraag antwoord

Bijlage 5 Memo discussiepunten

Achtergrondinfo 1: Concept detailhandelsvisie Teylingen mei 2020

Achtergrondinfo 2: Rapportage parkeeronderzoek mei 2019

Achtergrondinfo 3: Rapportage verkeersonderzoek Teylingen mei 2019

11 Bespreking stand van zaken Integraal Huisvestingsplan onderwijs (IHP)

[Doel: informerend]
In de raadsvergadering van 9 juli is ingesproken door ouders van de Andreasschool. Daarbij is door de fractie van D66 gevraagd de stand van zaken van het IHP te agenderen, in breder perspectief (ook de situatie in Sassenheim).

12 Lijst van ingekomen stukken

12.a Voor pre-advies naar college

12.b Ter afhandeling aan college

12.c Stukken van het college

421 - College - Raadsmemo beantwoording vragen commissie Welzijn 15 juni 2020.pdf.pdf

422 - College - Beantwoording raadsvragen Maatwerk bij toepassing van de kostendelersnorm in de bijstand om dakloosheid van jo.doc

428 - College - Raadsmemo Rapport Sturen op jeugdhulp.doc

428 - College - Bijlage Monitor sociaal domein Teylingen sturen op jeugdhulp.pdf.pdf

437 - College - Raadsmemo Spreidingsplan 2.0 basisonderwijs Voorhout.DOC

437 - College - Bijlage Spreidingsplan 2.0 basisonderwijs Voorhout.pdf

437 - College - Bijlage collegebesluit.PDF

443 - College - Besluitvorming integrale toegang.doc

442 - College - Toelichting op de informele interventie Steunouder, n.a.v. vragen m.b.t. de Kadernota Teylingen 2021.doc

468 1-Raadsbrief Centrumvisie Toelichting op proces sessies september 2020.pdf

468 2-Notitie Centrumvisie t.b.v. Commissiebehandeling augustus september 2020.pdf.pdf

468 3-Concept Centrumvisie juni 2020.pdf.pdf

468 4-Concept detailhandelsvisie Teylingen mei 2020.pdf.pdf

468 5A-P191449-02A deel 1 Rapportage parkeeronderzoek-def.pdf.pdf

468 5B-P191449-02A deel 2 Rapportage parkeeronderzoek-def.pdf.pdf

468 6- P191449-02B Rapportage verkeersonderzoek Teylingen mei 2019.pdf.pdf

468 7-200430 Memo proces centrumvisie besluitvorming def.pdf.pdf

478 - College - Bijlage 2 Tweede werkplan Omzien naar Elkaar Duin en Bollenstreek.docx

478 - College - Bijlage 1 Tussenevaluatie investeringsfonds tot maart 2020.docx

478 - Raadsbrief decentralisatie Beschermd Wonen en Maatschappelijke Opvang.docx

12.d Voor kennisgeving aannemen

408 - SDN - Verpleeghuizen en corona.pdf

400 - Stichting Vluchteling - Campagne #500 kinderen -.pdf

401 - VNG - Verbinden met schulden.pdf

404 - ECIO - Verbeteren inkomenspositie studenten met een functiebeperking.pdf.pdf

432 - Stichting Vluchtelingenwerk.pdf

432 - Bijlage - Brief_gemeenten_500 kinderen_Griekenland_update_24 juni.docx

429 - VNG - Ledenbrief_sectorale-routekaart-gemeentelijk-maatschappelijk-vastgoed-vastgesteld.pd.pdf

429 - VNG - bijlage-1-sectorale-routekaart-maatschappelijk-vastgoed.pdf.pdf

435 - Gemeenteraad Renkum - motie voorkomen aantasting voorzieningenniveau.docx

435 - Gemeente Renkum - motie.pdf

445 - Per Saldo - Vragenlijst PS BH in Coronatijd.pdf

445 - Per Saldo - begeleidingsbrief.pdf

453 - GRKDB - Instemming advies businesscase GrKDB.pdf

453 - Gr KDB - Update stand van zaken en impact coronacrisis GrKDB.pdf

460 - Echt Scheiden - Dag_van_Zorg_en_Veiligheid.pdf

471 - Gemeente Loon op Zand - Motie Vluchtelingenopvang kinderen Grieken....pdf

471 - Gemeente Loon op Zand - Aanbieding motie.pdf

473 - VNG - Ledenbrief wet voorkomen van uitval bij overstap naar het mbo.pdf

475 - KDB - Zienswijzen op begroting 2021 GR KDB.pdf

475 - KDB - Brief en besluit vaststelling begroting 2021 GR K.pdf

475 - KDB - Aanbiedingsbrief.pdf

475 - KDB - Overzicht baten en lasten begroting 2020 en Meerj.pdf

477 - KDB - Jaarrekening.pdf

479 - ISD - Tozo cijfers tm 29062020 09.00.pdf

479 - ISD - Overzicht informatie bestuur 2e kwartaal 2020.pdf

479 - ISD - Nieuwsbrief ISD 2020-02 DEF.pdf

486 - VNG Ledenbrief 20-057 Stand van zaken PGB 2.0 systeem.pdf

486 - Bijlage 20-057 VNG ledenbrief_stand-van-zaken-pgb20-systeem.pdf

13 Actielijst en langetermijnagenda

Op de actielijst staan de lopende actiepunten weergegeven met de stand van zaken vanuit het college.

Op de langetermijnagenda (LTA) is de planning van de raadsstukken te zien. De onderwerpen met 1 of 2 sterren worden in de commissie geagendeerd als hamerstuk, tenzij een fractie na afloop van de voorafgaande fractievergadering aangeeft dit als bespreekstuk te willen agenderen (graag met motivering en aanduiding van de bespreekpunten).

Doorlopende Actielijst Teylingen

RAP 2020 Teylingen versie 26 augustus 2020

14 Regionale zaken

200830 Mededelingen regiozaken Commissie Welzijn 31 augustus 2020

15 Rondvraag

16 Sluiting

Raadsvoorstel Besluitvormend

Verordening individuele inkomenstoeslag 2020

aan:	de raad van de gemeente Teylingen
zaaknummer:	Z-20-117597
datum voorstel:	3 augustus 2020
datum collegevergadering:	18 augustus 2020
datum raadsvergadering:	24 september 2020
agendapunt:	0
portefeuillehouder:	Arno van Kempen
behandelend ambtenaar:	Marianne van Dockum
e-mailadres:	

Wij stellen voor:

1. Het gehele raadsbesluit van d.d. 15 juli 2020 om de "Verordening individuele inkomenstoeslag Participatiewet, IOAW, IOAZ en Gemeentewet ISD Bollenstreek 2020" vast te stellen, in te trekken;

2. De Verordening individuele inkomenstoeslag Participatiewet, IOAW, IOAZ en Gemeentewet ISD Bollenstreek 2020 vast te stellen en daarbij:
 - akkoord te gaan met de Plus-verordening en deze per 1 oktober 2020 in werking te laten treden;
 - akkoord te gaan met het voorstel om de hoogte van de bestaande bedragen te behouden (scenario 1 uit de notitie).

3. De Verordening minimabeleid en activering Participatiewet, IOAW en IOAZ ISD Bollenstreek 2017 in te trekken.

4. Het extra benodigde budget voor 2020 aan te vragen via de 2e Voortgangsrapportage.

Inleiding
In de raadsvergadering van 15 juli 2020 heeft de raad besloten de Verordening individuele inkomenstoeslag Participatiewet, IOAW, IOAZ en Gemeentewet ISD Bollenstreek 2020 vast te stellen. Hierbij is gekozen voor de Plusverordening en scenario 1 te volgen uit de notitie waarbij de hoogte van de bestaande bedragen worden behouden. Echter, bij dit raadsbesluit van 15 juli 2020 was een onvolledige en op sommige punten onjuiste verordening bijgevoegd. Daarom wordt het raadsbesluit van 15 juli 2020 ingetrokken en deze verordening opnieuw vastgesteld middels dit voorstel. In de nieuwe, juiste, verordening is de ingangsdatum aangepast en zijn de bedragen toegevoegd. Dit zijn puur technische wijzigingen, de inhoudelijke overwegingen voor dit besluit zijn onveranderd.

De inhoudelijke overwegingen en achtergrond:
In de Verordening individuele inkomenstoeslag Participatiewet, IOAW, IOAZ en Gemeentewet ISD Bollenstreek 2020 worden de regelingen rondom het Persoonsondersteunend budget (POB) en de Inspanningspremie (IP) samengevoegd. Het POB is bedoeld voor mensen die geen uitzicht hebben op inkomensverbetering en langere tijd van een laag inkomen moeten rondkomen. De IP is bedoeld voor uitkeringsgerechtigden die wel uitzicht hebben op inkomensverbetering die de afgelopen 12 maanden geen verlaging op de uitkering hebben ontvangen gerelateerd aan hun arbeidsinspanningen. Het POB is gericht op minimabeleid, de IP komt vanuit de gedachte van de Participatiewet en omslaat dus activering: enerzijds het stimuleren van inwoners om aan het werk te gaan en anderzijds inwoners die dat niet kunnen extra financieel te ondersteunen. De praktijk laat echter zien dat beide regelingen nogal eens met elkaar verward kunnen worden. De leeftijd waarop men in aanmerking kan komen voor beide regelingen is verschillend (POB 21 jaar en ouder, IP 27 jaar en ouder). Daarnaast sluiten POB en IP niet voldoende op elkaar aan.

In dit voorstel wordt voorgesteld om te kiezen voor De Plus-verordening. Met de Plus-verordening is er de mogelijkheid tot uitbreiding van de doelgroep. De financiële bijdrage is hierin ook opengesteld voor pensioensgerechtigden (op basis van de Gemeentewet). Daarnaast is de doelgroep uitgebreid naar de inkomensgroep tot 120% (in plaats van 110%). Dit heeft als voordeel dat de we de rechtsongelijkheid voor AOW'ers ten opzichte van inwoners met hetzelfde inkomen opheffen. Verder wordt de kans op schuldenproblematiek teruggedrongen. In dit voorstel kiezen we voor het eerste scenario uit de notitie, welke behoud van de bestaande bedragen betreft. Dit brengt financiële consequenties met zich mee. Uitbreiding van de doelgroep en vasthouden aan hetzelfde bedrag zal de gemeentelijke bijdragen doen stijgen.

Bestaand kader en context
Op dit moment zijn er minimaregelingen, te weten de Inspanningspremie en het Persoonsondersteunend budget. Via deze weg wordt voorgesteld om deze regelingen samen te voegen. Eerder, namelijk in de raadsvergadering van 15 juli 2020, heeft de raad hier ook al over besloten. Echter bij dit besluit zat een onvolledige en onjuiste verordening waardoor dit besluit nu moet worden ingetrokken en opnieuw wordt voorgelegd. Deze keer in aanwezigheid van de volledige en juiste verordening waarin de technische wijzigingen zijn doorgevoerd.

Beoogd effect
Met deze nieuwe verordening, en daarbij kiezen voor de Plus-variant, willen we alle doelgroepen mee kunnen laten doen in de maatschappij en daarmee rechtsgelijkheid creëren.

Argumenten
1.1 Om de juiste verordening individuele inkomenstoeslag Participatiewet, IOAW, IOAZ en Gemeentewet ISD Bollenstreek 2020 vast te kunnen stellen, dient eerst het raadsbesluit van d.d. 15 juli 2020 te worden ingetrokken
De verordening die is vastgesteld middels het raadsbesluit van d.d. 15 juli 2020 om de "Verordening individuele inkomenstoeslag Participatiewet, IOAW, IOAZ en Gemeentewet ISD Bollenstreek 2020" vast te stellen, is niet volledig en op sommige punten onjuist. Omdat de omissie tijdig is ontdekt is deze onvolledige en onjuist verordening bewust niet gepubliceerd op **www.overheid.nl** waardoor deze niet in werking is getreden. Om de juiste verordening vast te kunnen stellen, dient eerst het raadsbesluit van d.d. 15 juli 2020 te worden ingetrokken.

2.1. De raad is bevoegd om de Verordening individuele inkomenstoeslag Participatiewet, IOAW, IOAZ en Gemeentewet 2020 vast te stellen.

Gelet op de Gemeenschappelijke regeling ISD is de raad bevoegd verordeningen van de ISD Bollenstreek vast te stellen. De bijgevoegde verordening is volledig en juist, de technische wijzigingen zijn hierin doorgevoerd.

2.2. De nieuwe verordening biedt mogelijkheid om de regelingen Persoonsondersteunend budget en Inspanningspremie samen te voegen.
De praktijk laat zien dat de twee regelingen vaak met elkaar verward worden en onvoldoende op elkaar aansluiten. De nieuwe verordening voorkomt dit.

2.3. Rechtsongelijkheid voor AOW'ers ten opzichte van inwoners met hetzelfde inkomen onder deze leeftijdsgrens wordt daarmee opgeheven.
De Plus-verordening biedt ruimte voor uitbreiding van de doelgroep. Pensioengerechtigden ontvangen (op basis van de Gemeentewet) nu ook een financiële bijdrage. Daarnaast is de doelgroep uitgebreid van 110 % naar 120 %.

2.4. Als we niet kiezen voor de Plus-verordening zal het verlagen van de bijdragen kunnen leiden tot een toename van de schuldenproblematiek.
De inkomensplaatjes in het onderzoek 'Evaluatie Armoedebeleid' die door KWIZ in 2018 voor de drie HLT gemeenten is gemaakt, laten zien dat wanneer het IP/POB verlaagd wordt, het gros van de huishoudens na betaling vaste lasten negatief zullen uitvallen.

3.1. De raad is bevoegd om de Verordening minimabeleid en activering PW, IOAW en IOAZ ISD Bollenstreek 2017 in te trekken.
Gelet op de Gemeenschappelijke regeling ISD is de raad bevoegd verordeningen van de ISD Bollenstreek in te trekken.

4.1. Op dit moment zijn er in de begroting niet voldoende middelen beschikbaar om de verordening (financieel gezien) uit te kunnen voeren
De gemeentelijke financiële bijdragen zullen bij alle gemeenten gezamenlijk stijgen. Dat komt doordat de hoogte van de financiële vergoeding gelijk blijft, maar de doelgroep wordt uitgebreid. De meerkosten voor 2020 worden opgenomen in de 2^{e} voortgangsrapportage.

Kanttekeningen
1.1. De precieze stijging van het aantal aanvragen kan hoger uitvallen dan ingeschat
Door te kiezen voor de Plus-verordening gaan de kosten voor Teylingen stijgen. Een grotere doelgroep maakt namelijk aanspraak op de regelingen waarbij is de precieze stijging van het aantal aanvragen lastig te voorspellen is. De extra kosten staan hieronder in dit voorstel benoemd.

Financiële consequenties

De gemeentelijke financiële bijdragen zullen bij alle gemeenten gezamenlijk stijgen. Dat komt doordat de hoogte van de financiële vergoeding gelijk blijft, maar de doelgroep wordt uitgebreid. Onderstaand bedrag is een schatting van het aantal nieuwe aanvragen, vermenigvuldigd met de gemiddelde bijdrage. Gezien de schatting kan het bedrag iets hoger of lager uitvallen. Zoals benoemd in besluitpunt 4 nemen we de kosten (inclusief bedragen) van 2020 op in de 2e Voortgangsrapportage. Voor 2021 en verder zijn de kosten al meegenomen in de vastgestelde Kadernota 2021, waardoor ze worden betrokken bij de behandeling van de begroting 2021-2024.

Zoals gezegd zijn de meerkosten een schatting, gebaseerd op het aantal extra aanvragen vermenigvuldigd met de hoogte van de bijdrage (75 x € 570). Het bedrag kan iets hoger of lager uitvallen. In de periode 1 oktober 2020 t/m 31 december 2020 zal dit bedrag naar schatting ongeveer € 10.750 zijn. Voor de periode tot en met 2024 zullen de totale kosten naar schatting uitkomen op € 193.500.

<u>De extra kosten:</u>

Kosten plus verordening	Teylingen
Geschatte groei toegekende aanvragen	**75**
Extra jaarlijkse kosten (Uitgaande van € 570 per toegekende aanvraag)	**€ 43.000**

Aanpak, uitvoering en participatie
De ISD Bollenstreek draagt zorg voor de uitvoering van deze Verordening en de communicatie over dit onderwerp. Ook de cliëntenraad van de ISD Bollenstreek heeft advies uitgebracht. De nieuwe Verordening wordt na vaststelling op de gebruikelijke manier door uw gemeente gepubliceerd en gecommuniceerd op www.overheid.nl. De Verordening treedt in werking op de dag volgend op publicatie.

Duurzaamheid
Deze verordening draagt bij aan een duurzame uitvoering van de betreffende wetten.

Hillegom-Lisse-Teylingen (HLT)
Dit voorstel wordt voorgelegd aan de raden van Hillegom, Lisse, Teylingen en Noordwijk, evenals de Basisverordening. Lisse en Teylingen kiezen voor de Plus-verordening, Noordwijk en Hillegom voor de Basisverordening.
Het ongebruikelijke gegeven dat uit twee verordeningen kan worden gekozen is voortgekomen uit het overleg dat is gevoerd met de beleidsambtenaren van HLTsamen en Noordwijk over dit onderwerp. Met hen is afgesproken dat de bestuurders op basis van het eigen gemeentelijke (minima) beleid en de financiële middelen een keuze kunnen maken uit een van de twee voorgestelde verordeningen.

Urgentie
Deze verordening treedt in werking op de dag volgend op publicatie. Het is wenselijk dat de verordening uiterlijk per 1 oktober 2020 in werking gaat treden, gelijktijdig met de andere deelnemende gemeenten.

Evaluatie
Evaluatie is voorzien medio 2021.

Bijlagen en achtergrondinformatie
1. Aanbiedingsbrief
2. Notitie ISD
3. Verordening individuele inkomenstoeslag Participatiewet, IOAW, IOAZ en Gemeentewet ISD Bollenstreek 2020
4. Advies cliëntenraad ISD
5. Wijziging ingangsdatum
6. Collegevoorstel, vastgesteld

Raadsbesluit

De raad van de gemeente Teylingen,

gelezen het collegebesluit van 18 augustus 2020, met als onderwerp Verordening individuele inkomenstoeslag ISD Bollenstreek 2020,

Gelezen het voorstel van het dagelijks bestuur van de ISD Bollenstreek van 13 februari 2020;
Gelet op de Gemeenschappelijke Regeling van de Intergemeentelijke Sociale Dienst Bollenstreek;

Gelet op de artikelen 8 lid 1, aanhef en onderdeel b, en lid 2, artikel 36 van de Participatiewet en artikel 147 Gemeentewet;

besluit:

1. Het gehele raadsbesluit van d.d. 15 juli 2020 om de "Verordening individuele inkomenstoeslag Participatiewet, IOAW, IOAZ en Gemeentewet ISD Bollenstreek 2020" vast te stellen, in te trekken;

2. De Verordening individuele inkomenstoeslag Participatiewet, IOAW, IOAZ en Gemeentewet ISD Bollenstreek 2020 vast te stellen en daarbij:
- akkoord te gaan met de Plus-verordening en deze per 1 oktober 2020 in werking te laten treden;
- akkoord te gaan met het voorstel om de hoogte van de bestaande bedragen te behouden (scenario 1 uit de notitie).

3. De Verordening minimabeleid en activering Participatiewet, IOAW en IOAZ ISD Bollenstreek 2017 in te trekken.

4. Het extra benodigde budget voor 2020 aan te vragen via de 2e Voortgangsrapportage.

Verordening individuele inkomenstoeslag Participatiewet, IOAW, IOAZ en Gemeentewet 2020

Artikel 1. Begripsomschrijvingen

1. Alle begrippen die in deze verordening worden gebruikt en die niet nader worden omschreven hebben dezelfde betekenis als in de Participatiewet, IOAW, IOAZ en de Algemene wet bestuursrecht.
2. In deze verordening wordt verstaan onder:

a. Afstemmingsverordening:	Afstemmingsverordening Participatiewet, IOAW en IOAZ ISD Bollenstreek 2017;
b. Bijstandsnorm:	de op grond van paragraaf 3.2 van de wet op de inwoner van toepassing zijnde norm, met toepassing van de kostendelersnorm en exclusief vakantietoeslag;

c. Bijstandsuitkering:	uitkering ingevolge de Participatiewet, IOAW of IOAZ;
d. Dagelijks bestuur:	het dagelijks bestuur van de Intergemeentelijke Sociale Dienst Bollenstreek;
e. Financiële bijdrage	de individuele inkomenstoeslag als bedoeld in artikel 36 PW en, voor zover het gaat om personen die de pensioengerechtigde leeftijd hebben bereikt, een bijdrage op grond van het gemeentelijk armoedebeleid ingevolge de Gemeentewet.
f. Inkomen:	totaal aan inkomen, bedoeld in artikel 32 van de wet, en de bijstandsuitkering, exclusief vakantietoeslag; voor personen die de pensioengerechtigde leeftijd hebben bereikt geldt hierbij expliciet dat een eerder verstrekte financiële bijdrage buiten beschouwing wordt gelaten bij de vaststelling van hun inkomen en dat geen rekening wordt gehouden met beslag op hun inkomen;
g. Inwoner :	de persoon van 21 jaar of ouder die een direct belang heeft bij een besluit van de ISD Bollenstreek/gemeente (artikel 1:2 lid 1 van de Algemene wet bestuursrecht) en woonplaats heeft in de gemeente Teylingen volgens de regels van de artikelen 10 lid 1 en 11 van Boek 1 van het Burgerlijk Wetboek;
h. IOAW:	Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers;
i. IOAZ:	Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen;
j. Verzoek:	aanvraag als bedoeld in artikel 1:3 lid 3 van de Algemene wet bestuursrecht;
k. Verzoekdatum:	de datum waarop de aanvraag wordt ingediend;
l. Wet:	Participatiewet;
m. WSF 2000:	Wet Studiefinanciering 2000;
n. WTOS:	Wet tegemoetkoming onderwijsbijdrage en schoolkosten.

Artikel 2. Doelgroep

1. De financiële bijdrage is bedoeld voor de inwoner die gedurende de 12 maanden voorafgaande aan het verzoek om de financiële bijdrage en op de verzoekdatum:
a. aangewezen is geweest op een inkomen dat niet hoger is dan 120% van de voor hem geldende bijstandsnorm als bedoeld in artikel 1 sub b.;
b. geen concreet uitzicht heeft op inkomensverbetering;
c. geen in aanmerking te nemen vermogen heeft als bedoeld in artikel 34 van de wet;
en op wie
d. de uitsluitingsgronden ingevolge de artikelen 11 of 13, lid 1, van de wet niet van toepassing zijn.
2. Deze verordening is van overeenkomstige toepassing op een gezin waarvan minstens een inwoner die pensioengerechtigde leeftijd heeft bereikt dan wel op de alleenstaande inwoner die de pensioengerechtigde leeftijd heeft bereikt (Gemeentewet).

Artikel 3. Geen recht op een financiële bijdrage

1. Geen recht op een financiële bijdrage heeft de inwoner of diens partner die gedurende de 12 maanden voorafgaande aan het verzoek en op de verzoekdatum:
a. jonger is dan 21 jaar;

b. een verlaging van de bijstandsuitkering ingevolge de Afstemmings-verordening opgelegd heeft gekregen vanwege het niet nakomen van de verplichtingen met betrekking tot de arbeidsinschakeling;
c. een opleiding of studie heeft gevolgd of volgt als bedoeld in de WTOS dan wel WSF 2000 of anderszins door het Rijk bekostigd onderwijs;
d. die anderszins concreet zicht heeft op inkomensverbetering.
2. Geen recht op een financiële bijdrage heeft de persoon, bedoeld in artikel 2, aan wie in de periode van 12 maanden onmiddellijk voorafgaand aan zijn verzoek, een financiële bijdrage is verleend.

Artikel 4. Gehuwden

1. Gehuwden komen alleen in aanmerking voor de financiële bijdrage als beide partners aan alle voorwaarden voor toekenning van de bijdrage voldoen.
2. In afwijking van lid 1 geldt dat, als één van de gehuwden is uitgesloten van het recht op bijstand op grond van de artikelen 11 of 13 lid 1 van de wet, de ander, als deze aan alle voorwaarden voor toekenning van de bijdrage voldoet, recht heeft op de financiële bijdrage naar de norm van een alleenstaande (ouder).
3. Indien tijdens de periode van 12 maanden voorafgaande aan het verzoek de leefvorm wijzigt van een alleenstaande (ouder) naar die van gehuwden, dienen beide partners zowel gezamenlijk als afzonderlijk aan de voorwaarden te voldoen om voor een financiële bijdrage in aanmerking te komen.

Artikel 5. Hoogte van de financiële bijdrage

1. De hoogte van de financiële bijdrage bedraagt:
a. voor gehuwden € 800 per 12 maanden;
b. voor een alleenstaande (ouder) € 500 per 12 maanden.
2. In afwijking van het voorgaande bedraagt de bijdrage voor personen die in een inrichting verblijven steeds 50% van de in lid 1 genoemde bedragen.

Artikel 6. Hardheidsclausule

Het dagelijks bestuur kan ten gunste van de inwoner afwijken van de bepalingen van deze verordening, indien toepassing hiervan leidt tot onbillijkheden van overwegende aard.

Artikel 7. Situaties waarin deze verordening niet voorziet

In gevallen, de uitvoering van deze verordening betreffende, waarin deze verordening niet voorziet, beslist het dagelijks bestuur of maakt het nadere regels, tenzij het ook personen die de pensioengerechtigde leeftijd hebben bereikt zou betreffen.
In dat laatste geval beslist het college waar de inwoner zijn woonplaats heeft of maakt het nadere regels.

Artikel 8. Intrekken oude verordening

De Verordening minimabeleid en activering Participatiewet, IOAW, IOAZ ISD Bollenstreek 2017 wordt ingetrokken per datum van inwerkingtreding van de Verordening Individuele inkomenstoeslag Participatiewet, IOAW, IOAZ en Gemeentewet 2020.

Artikel 9. Inwerkingtreding en citeertitel

1. Deze verordening treedt in op 1 oktober 2020.
2. Deze verordening wordt aangehaald als: Verordening Individuele inkomenstoeslag Participatiewet, IOAW, IOAZ en Gemeentewet 2020.

Aldus vastgesteld in de openbare raadsvergadering van 24 september 2020

Griffier	burgemeester,
Robert van Dijk	Carla G.J. Breuer

Artikelsgewijze toelichting op de Verordening Individuele inkomenstoeslag Participatiewet, IOAW, IOAZ en Gemeentewet 2020

Artikel 1. Begripsomschrijvingen

In lid 1 wordt bij het beschrijven van de begrippen die in de verordening voorkomen zoveel als mogelijk aangesloten bij de begripsbepalingen uit de Participatiewet, de IOAW, IOAZ en de Algemene wet bestuursrecht (Awb). Daar waar mogelijk wordt naar de betreffende artikelen in de Participatiewet verwezen.

Wat betreft het begrip “inkomen” (sub f.) is opgenomen dat hiermee hetzelfde wordt bedoeld als het inkomen van artikel 32 van de Participatiewet, en de bijstandsuitkering maar exclusief vakantietoeslag.
Dit houdt tevens in dat eventueel de vrijlatingsbepalingen van artikel 31 van de wet van toepassing zijn.
Bijzondere bijstand kan niet als inkomen in aanmerking worden genomen. Aangezien de financiële bijdrage voor personen *tot* de pensioengerechtigde leeftijd een vorm van bijzondere bijstand is, is het niet nodig expliciet te bepalen dat een eerder verstrekte financiële bijdrage buiten beschouwing moet worden gelaten bij de vaststelling van het inkomen.
Evenmin kan rekening worden gehouden met een eventueel gelegd beslag op het inkomen. Bijstand (financiële bijdrage) voor gemaakte schulden is immers niet mogelijk.

Het bovenstaande geldt in principe niet voor de financiële bijdrage voor personen die de pensioengerechtigde leeftijd hebben bereikt. Het betreft hier geen bijzondere bijstand maar een bijdrage uit het gemeentelijk armoedebeleid gebaseerd op de Gemeentewet. Omdat wij beide financiële bijdragen overeenkomstig willen behandelen is expliciet opgenomen dat bij personen die de pensioengerechtigde leeftijd hebben bereikt een eerder verstrekte bijdrage buiten beschouwing wordt gelaten bij de vaststelling van het inkomen en dat geen rekening wordt gehouden met beslag op hun inkomen.

Wat betreft het begrip “bijstandsnorm” (sub b.): in navolging van het begrip inkomen is bepaald dat ook deze (logischerwijs) exclusief vakantietoeslag is. De kostendelersnorm maakt onderdeel uit van de toepasselijke bijstandsnorm, zoals de wetgever dit bedoeld heeft.

Artikel 2. Doelgroep

In artikel 2 is de doelgroep voor de financiële bijdrage omschreven.
Aan deze voorwaarden moet zijn voldaan op de verzoekdatum (aanvraagdatum) en gedurende de 12 maanden die daaraan voorafgingen.
Het inkomen is gemaximeerd op 120% van de bijstandsnorm (inclusief de kostendelersnorm, exclusief vakantietoeslag).

Bij het criterium “geen concreet uitzicht op inkomensverbetering” spelen de krachten en bekwaamheden van de persoon in kwestie een rol (maatwerk).

Los hiervan kan gezegd worden dat bijstandsgerechtigden met arbeidsverplichting dit zicht alleen op grond van hun arbeidsverplichting niet hebben, maar weer wel studerenden.
Ook mensen die in deeltijd werken en bij wie geen belemmeringen zijn vastgesteld om meer uren te gaan werken hebben een concreet zicht op inkomensverbetering.
Bij mensen met een WW uitkering of een ZW uitkering kan als uitgangspunt gelden dat zij eveneens zicht
hebben op inkomensverbetering. Dit geldt ook voor zelfstandigen, tenzij het beëindigende zelfstandigen betreft (zoals bedoeld in de Bbz).

Ook de mate van de geleverde inspanningen om tot inkomensverbetering te komen kan er volgens de wetgever toe leiden dat men geen recht heeft op de financiële bijdrage. Het geen

zicht hebben op inkomensverbetering kan immers het directe gevolg zijn van eigen handelen of gemaakte keuzes.
Daarom is in de voorgestelde verordening geregeld dat bij schending van de arbeidsverplichting die heeft geleid tot een maatregel (verlaging van de bijstand) ingevolge de Afstemmingsverordening geen recht bestaat op de financiële bijdrage (artikel 3).

Lid 2
In de wet staat vermeld dat personen die de pensioengerechtigde leeftijd hebben bereikt geen recht hebben op de inkomenstoeslag (en dus financiële bijdrage). Willen zij een beroep kunnen doen op de financiële bijdrage dan moet de basis daarvoor worden gevonden in de het gemeentelijk armoedebeleid geënt op de Gemeentewet. In deze verordening is dit geregeld in dit lid. Dit brengt met zich mee dat personen die de pensioengerechtigde leeftijd hebben bereikt, ondanks het bepaalde in de wet, niet zijn uitgesloten van het recht op de financiële bijdrage.
Verschil blijft wel dat de individuele inkomenstoeslag voor personen onder de pensioengerechtigde leeftijd bijzondere bijstand is maar voor personen daarboven – gemeentelijk– minimabeleid.

De ISD heeft geen taak op het terrein van de Gemeentewet. Daarvoor is nodig dat het dagelijks bestuur hiervoor door de colleges in ieder geval gemandateerd wordt. Het ligt daarbij voor de hand het dagelijks bestuur van de ISD ook te mandateren voor het nemen van besluiten op eventuele bezwaarschriften en voor het vertegenwoordigen in rechte van het college in (hoger) beroepsprocedures betreffende de financiële bijdrage.

Artikel 3. Geen recht

In onderdelen a. en c. is in overeenstemming met de wet en voor de duidelijkheid opgenomen dat bedoelde groepen geen recht hebben op de financiële bijdrage.
Meer in het algemeen is het zo dat als men geen recht heeft op bijstand (bijvoorbeeld gedetineerden), of daarvan is uitgesloten (bijvoorbeeld personen die uit ’s rijkskas bekostigd onderwijs hadden kunnen volgen), men ook geen recht heeft op de individuele inkomenstoeslag en dus financiële bijdrage.

Ook de mate van de geleverde inspanningen om tot inkomensverbetering te komen kan er volgens de wetgever toe leiden dat men geen recht heeft op de toeslag. Het niet zicht hebben op inkomens-verbetering kan immers het directe gevolg zijn van eigen handelen of gemaakte keuzes. Daarom is in onderdeel b. geregeld dat bij schending van de arbeidsverplichting die heeft geleid tot een maatregel (verlaging van de bijstand) ingevolge de Afstemmingsverordening geen recht bestaat op de bijdrage.

Artikel 4. Gehuwden

Het recht op de financiële bijdrage komt de gehuwden gezamenlijk toe. Worden personen op de aanvraagdatum als gehuwden aangemerkt, dan moeten dus beide gehuwden voldoen aan de voorwaarden van deze verordening. Voldoet één van de gehuwden of beiden niet aan deze voorwaarden, dan bestaat voor beiden in principe geen recht op de bijdrage.

Als echter één van de gehuwden is uitgesloten van het recht op bijstand op grond van de artikelen 11
of 13 lid 1 van de wet, heeft de ander, als deze aan alle voorwaarden voor toekenning van de bijdrage voldoet, recht op de bijdrage naar de norm van een alleenstaande (ouder). Het inkomen en vermogen van de niet-rechthebbende echtgenoot tellen wel mee voor de beoordeling van het recht op de bijdrage.

De leefvorm kan ook zijn gewijzigd tijdens de referteperiode.
Als een persoon gedurende (een deel van) de referteperiode alleenstaand is geweest, maar op de aanvraagdatum een gezamenlijke huishouding voert dan:

• moet de partner ook aan alle voorwaarden voldaan hebben gedurende de referteperiode; en
• moet de aanvraag door beide partners worden ingediend.
Is een persoon op de aanvraagdatum alleenstaand, maar had hij tijdens de referteperiode wel een partner? Dan volgt wat betreft de referteperiode een beoordeling:
• of het gezamenlijk inkomen hoger is geweest dan de toepasselijke inkomensgrens (gehuwden);
• of het vermogen hoger is geweest dan de vermogensgrens voor gehuwden.

Artikel 5. Hoogte van de financiële bijdrage

De hoogte van de financiële bijdrage is afhankelijk van de gezinssituatie op het moment van indiening van de aanvraag: is sprake van een alleenstaande (ouder) of is er sprake van gehuwden (gezamenlijke huishouding).
Voor personen in een inrichting/instelling geldt een lagere financiële bijdrage omdat zij lagere bestaanskosten hebben.

Artikel 6. Hardheidsclausule

Dit artikel spreekt voor zich.

Artikel 7. Situaties waarin deze verordening niet voorziet

Het betreft hier een delegatiebepaling aan het dagelijks bestuur in gevallen waarin de verordening
niet voorziet. Het spreekt dat het dagelijks bestuur daarbij de kaders van de wet en deze verordening in acht moet nemen. Voor zover het personen die de pensioengerechtigde leeftijd hebben bereikt aangaat, geldt dat de bevoegdheid om besluiten te nemen of regels te stellen in gevallen waarin de verordening niet voorziet ligt bij het college van de desbetreffende ISD gemeente. Het college is immers verantwoordelijk voor de uitvoering van de Gemeentewet.

Artikel 8. Intrekken oude verordening

Dit artikel spreekt voor zich.

Artikel 9. Inwerkingtreding en citeertitel

Dit artikel spreekt voor zich.

,

Hobahostraat 92
Postbus 255 - 2160 AG Lisse
Tel. alg.: (0800) 95 67 000
E-mail: info@isdbollenstreek.nl
Fax: (0252) 345 077
Website: www.isdbollenstreek.nl
IBAN: NL50BNGH0285099914

Aan het college van de
gemeente

Uw brief/kenmerk :
Ons kenmerk :
Bijlagen : 1
Inlichtingen : Jetty Houtsma/Dick Witteman
Doorkiesnummer : (0252) 251 652/(0252) 251 654
Onderwerp : Verordeningen Individuele Inkomenstoeslag 2020

Lisse, 20 februari 2020
Verzonden:

Geacht college,

Ik stuur u hierbij namens het dagelijks bestuur van de ISD Bollenstreek de Verordeningen Individuele Inkomenstoeslag 2020. Wilt u deze voor besluitvorming doorgeleiden naar de gemeenteraad van uw gemeente.

Toelichting
De huidige Verordening minimabeleid en activering PW, IOAW en IOAZ ISD Bollenstreek 2017 bestaat uit twee regelingen: het Persoonsondersteunend budget en de Inspanningspremie.
In de praktijk blijkt dat beide regelingen regelmatig verward worden en niet altijd goed op elkaar aansluiten. Via de voorliggende verordeningen stellen we vanaf 1 juli 2020 één regeling voor, waarin de huidige twee regelingen zijn verwerkt.
Daarnaast bestaat de mogelijkheid om de doelgroep uit te breiden met pensioengerechtigden en inkomens tot 120% (voorheen 110%) van de bijstandsnorm. Dit is afhankelijk of u kiest voor de plus-verordening of de basis-verordening. Anders dan nu komen jongeren bij beide verordeningen in aanmerking.

Plus-verordening of basis-verordening
In bijgaande notitie vindt u meer informatie over deze verordeningen en de doelgroepen die daaronder vallen.

Besluitvorming dagelijks bestuur
Het dagelijks bestuur heeft de twee verordeningen besproken. De bestuursleden van de gemeenten Hillegom, Lisse en Teylingen hebben, gehoord hun colleges, de voorkeur voor de plus-verordening met behoud van de bestaande bedragen.
Het bestuurslid van de gemeente Noordwijk heeft, gehoord het college en gelet op het uitgebreide minimabeleid van de gemeente Noordwijk, de voorkeur voor de basis-variant.

Voorstel per 1 juli 2020:

1. Vaststellen Verordening Individuele Inkomenstoeslag 2020 en daarbij een keuze maken voor de plus-verordening of de basis-verordening.
2. Intrekken Verordening minimabeleid en activering PW, IOAW en IOAZ ISD Bollenstreek 2017.

Het besluit van uw raad over de Verordening Individuele Inkomenstoeslag 2020 zie ik graag schriftelijk tegemoet.

Vragen
Voor inhoudelijke vragen kunt u contact opnemen met de beleidsmedewerker D. (Dick) Witteman, bereikbaar via d.witteman@isdbollenstreek.nl en telefonisch op (0252) 251 654.

Met vriendelijke groet,
Het dagelijks bestuur van de
ISD Bollenstreek, namens deze,

mr. R.J. (Robert) ’t Jong
Secretaris

Advies Cliëntenraad

NOTITIE

CliëntenRaad
ISD Bollenstreek
ADVIES

Aan het bestuur van de ISD Bollenstreek
Van: Cliëntenraad ISD Bollenstreek
Betreft: Advies Verordeningen individuele inkomenstoeslag 2020

Datum:03 december 2019

Geacht bestuur,
Hierbij delen wij u mede dat de Cliëntenraad van de ISD Bollenstreek uw bovenvermelde adviesaanvraag d.d. 13 november 2019 in haar vergadering op 18 november 2019 en nadien via de e-mail heeft besproken.
Van de twee voorgelegde varianten, de Basis-verordening en de Plus-verordening, kiest de Cliëntenraad voor de Plus-verordening met scenario 1, waarbij na 12 maanden een verzoek kan worden ingediend en waarbij de hoogte van de financiële vergoeding niet wordt gewijzigd.
De Cliëntenraad juicht het toe dat ook jongeren tussen 21 en 27 jaar alsmede de groep gepensioneerden tot de doelgroep gaan behoren.
Verder spreekt de Cliëntenraad de wens uit dat in alle gemeenten, die aangesloten zijn bij de ISD Bollenstreek, dezelfde (gulle) regeling wordt gehanteerd. Dit voorkomt “scheve gezichten” tussen de bewoners van de verschillende gemeente onderling. Het kan niet de bedoeling zijn dat nieuwe doelgroepen gefinancierd worden door de huidige doelgroep door langere wachttijden en verlaging van de bedragen, die thans worden gehanteerd. Bovendien is met het door de Cliëntenraad voorgestane beleid de uitvoering voor de ISD Bollenstreek voor alle gemeente eenvormig en worden fouten voorkomen.
Namens der Cliëntenraad ISD Bollenstreek,
B. Muller,
secretaris.

NOTITIE

Aan : Dagelijks Bestuur
Van : Afdeling beleid
Onderwerp : Verordeningen individuele inkomenstoeslag 2020
Datum : 5 december 2019
Ter : Besluitvorming en doorgeleiding

Samenvatting

Voorgesteld wordt de verordening minimabeleid en activering in te trekken en te vervangen door één van de twee voorgestelde Verordeningen Individuele inkomenstoeslag 2020.
Verordening 1 is de zogenaamde plus-verordening, verordening 2 de zogenaamde basis-verordening.

In beide verordeningen wordt niet meer onderscheid gemaakt tussen POB en IP en wordt de doelgroep uitgebreid met bijstandsgerechtigde jongeren vanaf 21 jaar tot 27 jaar met een arbeidsverplichting.

In de plus-verordening is de financiële bijdrage nu ook opengesteld voor pensioengerechtigden (op basis van de Gemeentewet) en de doelgroep is uitgebreid naar de inkomensgroep tot 120% (i.p.v. 110%). Deze uitbreiding van de doelgroep heeft financiële consequenties. Er worden in verband hiermee drie scenario's ter keuze voorgelegd om al dan niet de hoogte van de financiële bijdrage te wijzigen.

In de basis-verordening is nieuw dat de referteperiode 24 maanden bedraagt (i.p.v. 12 maanden) maar de financiële bijdrage staat niet open voor pensioengerechtigden en de inkomensgrens blijft 110%. De hoogte van de financiële bijdrage behoeft geen wijziging.

Het ongebruikelijke gegeven dat uit twee verordeningen kan worden gekozen is voortgekomen uit het overleg dat gevoerd is met de beleidsambtenaren van HLT gemeenten en Noordwijk over dit onderwerp.
Met hen is afgesproken dat de bestuurders/gemeenten op basis van het eigen gemeentelijke (minima)beleid en de financiële middelen een keus kunnen maken uit één van de twee voorgestelde verordeningen.

Voorstel

Voorgesteld wordt:

1. **In te stemmen met deze notitie en een keuze te maken uit één van de concept Verordeningen individuele inkomenstoeslag 2020: de basis-verordening of de plus-verordening. (als bijlage 1 en 2 bij deze notitie opgenomen).**
2. **Indien gekozen wordt voor de plus-verordening een keuze te maken uit de in deze notitie beschreven scenario's voor wat betreft de hoogte van de financiële bijdrage:**
   Scenario 1: hoogte van de financiële vergoeding niet wijzigen (uitgaven zullen stijgen);
   Scenario 2: verlagen met € 200 (uitgaven blijven dan naar verwachting min of meer stabiel);
   Scenario 3: verlaging beperken tot € 50 of € 100 (uitgaven liggen tussen scenario 1 en 2 in).
3. **De huidige Verordening minimabeleid en activering PW, IOAW en IOAZ ISD Bollenstreek 2017 via de gebruikelijke procedure (colleges en gemeenteraden) in te laten trekken onder gelijktijdige vaststelling van één van de voorgestelde Verordeningen individuele inkomenstoeslag 2020 (plus-verordening of basis-verordening).**
4. **Bij keuze voor de plus-verordening: voor zover pensioengerechtigden een aanvraag kunnen indienen voor de financiële bijdrage (in het kader van de Gemeentewet) de primaire besluitvorming en de besluitvorming in bezwaar daarop door de colleges te laten mandateren (met beslis- en tekenmandaat) aan het dagelijks bestuur van de ISD Bollenstreek en ook de vertegenwoordiging in rechte bij (hoger) beroep betreffende de financiële bijdrage door de colleges te laten mandateren aan het dagelijks bestuur van de ISD Bollenstreek.**

Het advies van de cliëntenraad is bijgesloten (bijlage 3). Voorgesteld wordt deze voor kennisgeving aan te nemen.

Inleiding

Voor inwoners die al langere tijd moeten rondkomen van een laag inkomen en geen uitzicht hebben op inkomensverbetering, heeft de wetgever de individuele inkomenstoeslag (voorheen genaamd langdurigheidstoeslag) in het leven geroepen. Dit is een extraatje dat jaarlijks kan worden aangevraagd en waarmee het inkomen wordt aangevuld.
Wij hebben die individuele inkomenstoeslag ondergebracht in de Verordening minimabeleid en activering 2015 (nadien aangepast). Die verordening bevat in wezen twee regelingen:

- enerzijds het zogenaamde "persoonsondersteunend budget" (POB), bedoeld met name voor die inwoners die geen uitzicht hebben op inkomensverbetering en langere tijd van een laag inkomen moeten rondkomen (dit is een vorm van minimabeleid);
- anderzijds de "inspanningspremie" (IP), bedoeld voor uitkeringsgerechtigden met uitzicht op inkomensverbetering die de afgelopen 12 maanden geen verlaging op de uitkering hebben ontvangen gerelateerd aan hun arbeidsinspanningen (dit is een vorm van participatiebeleid).

Tezamen vormen beide regelingen het minimabeleid en activering: enerzijds het stimuleren van inwoners om aan het werk te gaan en anderzijds inwoners die dat niet kunnen extra financieel te ondersteunen.

Doel van de notitie

Doel van deze notitie is om genoemde verordening te evalueren en daarbij te komen tot een voorstel met twee nieuwe verordeningen "individuele inkomenstoeslag" waaruit – op basis van het eigen gemeentelijke (minima)beleid en de financiële middelen – één verordening gekozen kan worden.

Uitgaven 2018 POB en IP verordening minimabeleid en activering

Gemeenten	Toekenningen POB/IP	Uitgaven POB	Uitgaven IP
Hillegom	189	€ 50.000	€ 58.000
Lisse	169	€ 35.000	€ 61.000
Noordwijk	315	€ 79.000	€ 98.000
Teylingen	222	€ 50.000	€ 78.000
Totaal	**895** waarvan 406 POB en 489 IP)	**€ 214.000**	**€ 295.000**

Ten opzichte van de Kwiz monitoren HLT gemeenten 2018 betekent dit in ieder geval dat het aantal toekenningen ten opzichte van 2017 gestegen is.
Het aantal toekenningen bedroeg in 2017 voor de HLT gemeenten gezamenlijk 508. En voor Noordwijk 310, dus in totaal **818** (tegen 895 in 2018).

Inhoudelijke evaluatie

Algemeen

In de Participatiewet (PW) is omschreven wie in aanmerking kunnen komen voor de individuele inkomenstoeslag. Volgens de PW moet het gaan om:
-personen van 21 jaar of ouder, maar jonger dan de pensioengerechtigde leeftijd;
-die langdurig een laag inkomen en geen in aanmerking te nemen vermogen hebben; en
-die geen uitzicht op inkomensverbetering hebben. Hierop is de POB gebaseerd.

Daarnaast is in de PW geregeld dat een premie tot een aangegeven bedrag:
-voor de bijstandsgerechtigde;
-die 27 jaar of ouder is;

-jaarlijks kan worden vrijgelaten voor zover dit naar het oordeel van het college (lees: dagelijks bestuur) bijdraagt aan zijn arbeidsinschakeling. Hierop is de IP gebaseerd.

Ervaringen uit de praktijk met de verordening minimabeleid en activering

1. Twee regelingen binnen één verordening

Het POB (in wezen de individuele inkomenstoeslag) is bestemd voor inwoners die geen uitzicht hebben op inkomensverbetering. Deze inwoners hebben dan – onder voorwaarden – recht op een extraatje in de vorm van een financiële bijdrage. Inwoners in de uitkering met een arbeidsverplichting hebben – zo was de redenering – wel uitzicht op inkomensverbetering en zouden om die reden geen recht hebben op het POB hoewel zij in dezelfde kwetsbare situatie verkeren als de doelgroep van het POB.

Dit werd uit oogpunt van minima (armoede) beleid als onrechtvaardig beschouwd. Vandaar dat voor die groep van uitkeringsgerechtigden de inspanningspremie (IP) in het leven is geroepen. Zij hebben – onder voorwaarden – eveneens recht op dat extraatje, mits zij zich wel hebben ingespannen om aan het werk te komen. Behalve deze rechtvaardiging prikkelt de IP uitkeringsgerechtigden op zoek te gaan naar werk (activering).

De praktijk heeft aangegeven voorkeur te hebben voor één regeling omdat beide instrumenten nogal eens verward kunnen worden. Dit komt mede omdat om wetstechnische redenen de leeftijd waarop men in aanmerking kan komen voor POB (21 jaar en ouder) dan wel IP (27 jaar en ouder) verschillen. Het komt ook omdat bijvoorbeeld beide instrumenten niet/onvoldoende op elkaar aansluiten (als men geen recht meer heeft op IP (bijvoorbeeld door ontheffing van de arbeidsverplichting) moet men eerst 12 maanden "wachten" voordat men weer recht kan hebben op POB.

VOORSTEL *één regeling (basis-verordening en plus-verordening)*

Voorgesteld wordt om de praktijk hierin te volgen en te komen tot één instrument: een tegemoetkoming (financiële bijdrage) in het kader van het activerend minimabeleid (waarbij POB en IP dus in elkaar worden geschoven).

2. Uitkeringsgerechtigde jongeren onder de 27 jaar hebben geen recht op IP

De praktijk heeft het, zoals vermeld, als verwarrend ervaren dat om wetstechnische redenen de leeftijd waarop men in aanmerking kan komen voor POB (21 jaar of ouder) dan wel IP (27 jaar of ouder) verschillen. Een jongere onder de 27 jaar die geen uitzicht heeft op inkomensverbetering heeft in dit stelsel onder voorwaarden wel recht op POB, maar niet als deze jongere een bijstandsuitkering ontvangt met een arbeidsverplichting (geen recht op POB noch op IP).
Hier is vanuit het oogpunt van minimabeleid geen rechtvaardiging voor aan te voeren.

VOORSTEL *bijstandsgerechtigde jongeren met arbeidsverplichting jonger dan 27 jaar (basis-verordening en plus-verordening)*

Voorgesteld wordt dan ook om bijstandsgerechtigde jongeren *met* arbeidsverplichting onder de 27 jaar eveneens in aanmerking te laten komen voor dit activerend minimabeleid. Dit is mogelijk door het "uitzicht op inkomensverbetering" anders uit te leggen (zie hierna paragraaf 6).

3. Pensioengerechtigden hebben geen recht op POB noch IP

Volgens de PW hebben personen die de pensioengerechtigde leeftijd hebben bereikt geen recht op de individuele inkomenstoeslag (dus POB noch IP). Toch kunnen ook deze personen in vergelijkbare

omstandigheden verkeren als de doelgroep van de individuele inkomenstoeslag (financiële bijdrage). In het kader van het gemeentelijk armoedebeleid is er dan ook geen reden om hen uit te sluiten van bedoelde toeslag tenzij de gemeente al iets voor deze doelgroep zou hebben geregeld. In Noordwijk is dit het geval. Deze gemeente kent de 'Doe Mee' regeling die (ook) openstaat voor pensioengerechtigden, juist in het leven geroepen omdat deze doelgroep op grond van de Participatiewet geen recht heeft op de individuele inkomenstoeslag (POB/IP).
De HLT gemeenten kennen een dergelijke of andere gemeentelijke regeling (gebaseerd op de Gemeentewet) niet.
In de bijgaande plus-verordening is daarom geregeld dat ook pensioengerechtigden in aanmerking kunnen komen voor een financiële bijdrage. Daarentegen kunnen pensioengerechtigden in de basis-verordening *niet* in aanmerking komen voor de financiële bijdrage.
Gemeenten kunnen zelf een keus maken uit beide verordeningen.

VOORSTEL *pensioengerechtigden (plus-verordening)*

Willen pensioengerechtigden een beroep kunnen doen op de individuele inkomenstoeslag (financiële bijdrage) dan moet de basis daarvoor worden gevonden in de het gemeentelijk armoedebeleid dat is geënt op de Gemeentewet. Dit kan eenvoudig door in de voorgestelde verordening de verordening ook van overeenkomstige toepassing te verklaren op pensioengerechtigden. Verschil blijft wel dat de individuele inkomenstoeslag voor personen onder de pensioengerechtigde leeftijd bijzondere bijstand is (gebaseerd op de PW) maar voor personen daarboven – gemeentelijk – armoedebeleid (Gemeentewet).

De ISD heeft geen taak op het terrein van de Gemeentewet. Indien de ISD ook aan pensioengerechtigden een financiële bijdrage zou willen gaan verstrekken, moet het dagelijks bestuur van de ISD daartoe door de colleges worden gemandateerd (delegatie is ook mogelijk maar daarvoor zou de GR ISD Bollenstreek moeten worden aangepast). Het ligt daarbij voor de hand het dagelijks bestuur van de ISD ook te mandateren voor het nemen van besluiten op eventuele bezwaarschriften en voor de vertegenwoordiging in rechte bij eventueel (hoger) beroep.

Bij mandaat blijft het college overigens verantwoordelijk. Het is daarom nodig dat de financiële bijdragen voor deze categorie apart geregistreerd worden, alsmede het aantal afwijzingen en de redenen daarvan.

Gelet op het grillige verloop van het aantal aanvragen bijzondere bijstand in het algemeen is het niet te voorzien of in dit kader extra formatie nodig zal zijn. We gaan ervan uit dat de taak vooralsnog binnen de bestaande formatie kan worden uitgevoerd.

4. Langdurig en laag inkomen

De Participatiewet schrijft voor dat bij verordening in ieder geval geregeld moet worden de wijze waarop invulling wordt gegeven aan de begrippen "langdurig" en "laag" inkomen, terwijl daarnaast bij verordening de hoogte van de individuele inkomenstoeslag bepaald moet worden.

Voor wat betreft de invulling van de begrippen "langdurig" en "laag inkomen" kan al dan niet aangesloten worden bij de huidige verordening:
- "langdurig" wil dan zeggen gedurende 12 maanden voorafgaande aan de aanvraagdatum aangewezen zijn op een laag inkomen (dit wordt ook wel de "referteperiode" genoemd); en
- "laag inkomen" minder dan 110% van de toepasselijke bijstandsnorm (exclusief vakantietoeslag).

Het zal duidelijk zijn dat de omvang van de doelgroep en daarmee de omvang van de uitgaven mede afhankelijk zijn van de (ruimere of juist beperktere) invulling van bedoelde begrippen "langdurig" en /of "laag" inkomen.
Op dit punt lopen de meningen tussen de beleidsambtenaren van de gemeenten uiteen. Op grond van het eigen (gemeentelijke) minimabeleid en/of om financiële redenen kunnen gemeenten een keus maken betreffende de invulling van de begrippen.

VOORSTEL *langdurig en laag inkomen (basis-verordening)*

Nu het voorstel is om de doelgroep uit te breiden met bijstandsgerechtigde jongeren vanaf 21 jaar tot 27 jaar *met* arbeidsverplichting is de ambtelijke wens vanuit een gemeente om het begrip "langdurig" niet op 12 maanden maar op **24 maanden** te stellen. Door de langere referteperiode wordt de uitbreiding met bedoelde jongeren (en daarmee potentieel stijgende uitgaven) gecompenseerd (ook omdat jongeren meer kans hebben op uitstroom uit de uitkering binnen die twee jaar).
In dit kader is de ambtelijke wens vanuit die gemeente om het begrip "laag" inkomen op dezelfde manier als nu in te vullen: inkomens tot **110%** van de toepasselijke bijstandsnorm. Aan deze wens is vorm gegeven in de basis-verordening.

VOORSTEL *langdurig en laag inkomen (plus-verordening)*

Voor andere gemeenten gelden de hiervoor genoemde argumenten mogelijk niet of minder.
Daarom is in de plus-verordening geregeld dat de invulling van het begrip "langdurig" ongewijzigd blijft (dus **12 maanden**), maar dat onder "laag" inkomen nu verstaan wordt: inkomens tot **120%** van de toepasselijke bijstandsnorm. Dit om beter aan te sluiten bij sommige andere (gemeentelijke) minimaregelingen die die grens ook hanteren.
Dit betekent een uitbreiding van de doelgroep (naast pensioengerechtigden en bijstandsgerechtigde jongeren vanaf 21 jaar tot 27 jaar *met* arbeidsverplichting dus ook personen met iets hogere inkomens) en dus waarschijnlijk meer uitgaven (los van de eventuele groei van de vraag).

5. Karakter en hoogte van de financiële bijdrage

De huidige verordening kent drie verschillende hoogtes van bijdragen:
voor gehuwden, voor alleenstaande (ouders) en voor hen die in een inrichting verblijven.

Er is geen afzonderlijke norm voor (eenouder)gezinnen met kinderen. Reden hiervan is dat de regering er in 2015 (via de Wet Hervorming Kindregelingen) bewust voor heeft gekozen om de bijdragen in de kosten van kinderen te versoberen. Voorheen kregen bijstandsgerechtigde ouders met kinderen aanzienlijk meer inkomensondersteuning dan werkende ouders. Het loonde daarom niet om aan het werk te gaan en dit belemmerde de uitstroom uit de bijstand. Daarom is in de Participatiewet de uitkeringshoogte van de alleenstaande ouder gelijk gesteld aan die van een alleenstaande. Voor de kosten van kinderen kunnen ouders aanspraak maken op voorzieningen uit de landelijke Rijksregeling (kindgebonden budget, kinderbijslag, kinderopvangtoeslag, inkomensafhankelijke combinatiekorting). De inkomensachteruitgang van ouders (alleenstaande ouders en gehuwden met kinderen) wordt (gedeeltelijk) gecompenseerd door het rijk. De gemeenteraden hebben met POB/IP (gebaseerd op de Participatiewet) hierbij aangesloten, zodat het rijks(inkomens)beleid niet wordt doorkruist.[1]

De praktijk kan op zich uit de voeten met de huidige bijdragen.
De bijdragen zijn relatief hoog in vergelijking met veel andere gemeenten in Nederland (te weten onder meer € 800 voor gehuwden en € 500 voor alleenstaanden/alleenstaande ouders). De bijdragen zijn destijds zo hoog vastgesteld in de veronderstelling dat inwoners deze bijdragen zouden aanwenden ter financiering van kosten die destijds vielen onder de niet meer toegestane categoriale bijstandsregelingen, zoals die voor chronisch zieken, gehandicapten en ouderen, als ook de individuele bijzondere bijstand.
In de praktijk is gebleken dat het beroep op de bijzondere bijstand hierdoor niet is afgenomen. Dit is verklaarbaar omdat het POB en het IP vrij besteedbaar zijn. Met andere woorden een aanvraag om bijzondere bijstand kan niet worden afgewezen omdat de inwoner dit jaar POB/IP heeft ontvangen of er recht op krijgt.

[1] Dit laat onverlet dat ouders met ten laste komende kinderen die noodzakelijke kosten van het bestaan niet kunnen betalen hiervoor bijzondere bijstand aan kunnen vragen. Daarnaast is er het gemeentelijk minimabeleid (dat niet is gebaseerd op de Participatiewet), zoals bijvoorbeeld het jeugdsport/cultuurfonds.

VOORSTEL *karakter financiële bijdrage (basis-verordening en plus-verordening)*

Nu de IP, bij overname van dit voorstel, verdwijnt is dan ook het voorstel de financiële bijdrage weer terug te brengen naar zijn oorspronkelijke functie van instrument van minimabeleid: het geven van een bijdrage bij een langdurig laag inkomen zonder zicht op inkomensverbetering. Vandaar ook de naam van de voorgestelde verordening: Verordening Individuele inkomenstoeslag. Hiermee heeft het vooral het karakter gekregen van minimabeleid, hoewel het (anders dan bij het POB) ook een activeringselement kent. Te weten het niet toekennen van de toeslag als men een maatregel (verlaging) heeft gekregen op de bijstandsuitkering vanwege niet of onvoldoende voldoen aan de arbeidsverplichtingen (zie hierna paragraaf 6).

VOORSTEL *hoogte financiële bijdrage (basis-verordening)*

Er worden twee verordeningen voorgesteld. De basis-verordening leidt naar verwachting niet tot extra uitgaven (de groei door uitbreiding van de doelgroep met bijstandsgerechtigde jongeren met arbeidsverplichting van 21 jaar of ouder maar jonger dan 27 jaar die eerder niet in aanmerking kwamen, wordt gecompenseerd door de langere referte periode (24 i.p.v. 12 maanden).

VOORSTEL *hoogte financiële bijdrage (plus-verordening)*

De plus-verordening daarentegen leidt naar verwachting wel tot extra uitgaven (uitbreiding doelgroepen: pensioengerechtigden, bijstandsgerechtigde jongeren met arbeidsverplichting van 21 jaar of ouder maar jonger dan 27 jaar en inkomens tot 120%).
De mate waarin de uitgaven zullen stijgen is uiteraard ook afhankelijk of er al dan niet gekozen wordt de hoogte van de financiële bijdrage te verlagen. Hierna onder financiën worden in dat kader 3 scenario's aan u voorgelegd.

6. *Zicht op inkomensverbetering*

Het al dan niet hebben van zicht op inkomensverbetering is in de huidige verordening expliciet uitgewerkt. Dit heeft zo zijn voordelen omdat dit de uitvoering vergemakkelijkt, maar heeft als nadeel dat het maatwerk minder op de voorgrond staat.
De wetgever zinspeelt op dat maatwerk daar waar hij stelt dat het college rekening moet houden met de omstandigheden van de persoon. In artikel 36, tweede lid, PW is bepaald dat tot die omstandigheden in ieder geval worden gerekend:
-de krachten en bekwaamheden van de persoon; en
-de inspanningen die de persoon heeft verricht om tot inkomensverbetering te komen.

Verder is van belang om op te merken dat het al dan niet verstrekken van een individuele inkomenstoeslag niet een gebonden maar een discretionaire bevoegdheid is (zogenaamde kan-bepaling). Dit geeft ruimte om zelf te bepalen in welke gevallen inwoners "zicht hebben op inkomensverbetering".

VOORSTEL *zicht op inkomensverbetering (basis-verordening en plus-verordening)*

Het zicht hebben op inkomensverbetering wordt in de voorgestelde verordening niet langer meer uitgewerkt, maar kan omschreven worden als de situatie waarbij redelijkerwijs verwacht mag worden dat de betrokkene door eigen inspanningen, binnen afzienbare termijn, een hoger inkomen dan 110% van de toepasselijke bijstandsnorm kan behalen. Het gaat dus – kort gezegd – om het hebben van een concreet (reëel) uitzicht op inkomensverbetering.

Voorbeelden
Van studerenden kan gezegd worden dat zij dit vooruitzicht reëel hebben, van bijstandsgerechtigden met arbeidsverplichting in het algemeen niet. Anders dan bijstandsgerechtigden hebben personen in de WW in het algemeen beduidend meer kans op werk. Van hen kan dus gezegd worden dat zij een reëel uitzicht hebben op werk. Dit geldt in het algemeen ook voor mensen in de ZW en voor personen die in deeltijd werken en bij wie geen belemmeringen zijn vastgesteld om meer uren te gaan werken. Zelfstandigen hebben doorgaans ook uitzicht op inkomensverbetering tenzij het beëindigende zelfstandigen zijn (zoals bedoeld in de Bbz).

Ook de mate van de geleverde inspanningen om tot inkomensverbetering te komen, kan er volgens de wetgever toe leiden dat men geen recht heeft op een bijdrage. Het niet zicht hebben op inkomens-verbetering kan immers het directe gevolg zijn van eigen handelen of gemaakte keuzes.
Daarom is (ook) in de voorgestelde verordening geregeld dat bij schending van de arbeidsverplichting die heeft geleid tot een maatregel (een verlaging van de bijstand) ingevolge de Afstemmingsverordening geen recht bestaat op de financiële bijdrage.

Financiën

Plus-verordening
In 2018 bedroegen de (POB en IP) uitgaven voor alle gemeenten tezamen € 509.000 en bedroeg het aantal (toegekende) aanvragen 895.

Door de voorgestelde uitbreiding van de doelgroep (met bijstandsgerechtigde jongeren in de leeftijd van 21 tot 27 jaar, pensioengerechtigden en inkomens tot 120%[2]) zal het aantal aanvragen uiteraard stijgen. Met hoeveel precies is lastig aan te geven. Met de nodige slagen om de arm gaan wij uit van een groei hierdoor naar circa 1200 (toegekende) aanvragen. Dit zou betekenen ongeveer 300 (toegekende) aanvragen extra.

De extra groei in uitgaven als gevolg van die toenemende vraag kan min of meer beteugeld worden door de hoogte van de financiële bijdragen bij te stellen.

Denkbaar zijn dan de volgende drie scenario's:

Scenario 1
Bij hantering van de huidige financiële bijdragen zullen de uitgaven bij alle gemeenten tezamen stijgen van ongeveer € 509.000 naar circa € 680.000.

Scenario 2
Door verlaging er van met € 200 (voor gehuwden: € 600 in plaats van € 800 en voor alleenstaande (ouders: € 300 in plaats van € 500) kan de groei in uitgaven als gevolg van de uitbreiding van de doelgroepen vermoedelijk gecompenseerd worden en blijven de uitgaven zo rond de € 510.000. Dit zou een achteruitgang betekenen voor inwoners die nu recht hebben op POB/IP.

Scenario 3
Gekozen kan ook worden voor een tussenoplossing door de financiële bijdragen minder te verlagen, bijvoorbeeld met € 100 of € 50. Ook dit zou een achteruitgang betekenen voor de huidige rechthebbenden, maar minder groot dan in scenario 2.
Ten opzichte van dat scenario zullen ook de uitgaven dan minder stijgen.

[2] Volgens de Kwiz monitor 2017 bedraagt het aantal huishoudens in bijvoorbeeld Teylingen 370 meer dan het aantal huishoudens met een inkomen tot 110%. Niet alle huishoudens zullen echter voldoen aan de voorwaarden (door bijv. te veel vermogen) en verder leert de ervaring dat gemiddeld 30% van de rechthebbenden ook daadwerkelijk een aanvraag zal indienen.

Basis-verordening
Onder de basis-verordening zal er vermoedelijk minder financieel veranderen.
In 2018 is er voor alle gemeenten € 509.000 uitgegeven, op 895 toegekende aanvragen. Door de uitbreiding met de doelgroep bijstandsgerechtigde jongeren in de leeftijd van 21 tot 27 jaar zal het aantal (toegekende) aanvragen toenemen (naar wij verwachten met 37 tot 45, los van de autonome groei). Door de referteperiode met 12 maanden te verlengen tot 24 maanden zullen minder inwoners aan de eisen voldoen. Het betekent bijvoorbeeld dat als een inwoner een maatregel (verlaging van de bijstandsuitkering) heeft gekregen vanwege het niet voldoen aan zijn arbeidsverplichtingen hij vervolgens geen 12 maar 24 maanden geen recht heeft op de financiële bijdrage.

Hoeveel minder dit alles zal zijn valt niet goed te becijferen, maar het zal de uitbreiding met bijstandsgerechtigde jongeren in de leeftijd van 21 tot 27 jaar naar alle waarschijnlijkheid financieel opvangen. In dat licht bezien bestaat er geen noodzaak om bij de basis-verordening de hoogte van de financiële bijdrage bij te stellen.

Evaluatie

Evaluatie is voorzien medio 2021.

Privacy

Er spelen geen bijzondere privacy aspecten in het licht van de Avg.

Communicatie

De communicatie vindt intern en extern op de gebruikelijke wijze plaats.

Bijlagen

3

De raad, het college en de burgemeester van de gemeente Teylingen

Ieder voor zover het hun bevoegdheden betreft;

Gelezen het voorstel van het dagelijks bestuur van de ISD Bollenstreek van 13 februari 2020;
Gelet op de Gemeenschappelijke Regeling van de Intergemeentelijke Sociale Dienst Bollenstreek;

Gelet op de artikelen 8 lid 1, aanhef en onderdeel b, en lid 2, artikel 36 van de Participatiewet en artikel 147 Gemeentewet;

Besluiten vast te stellen de:

Verordening individuele inkomenstoeslag Participatiewet, IOAW, IOAZ en Gemeentewet 2020

Artikel 1. Begripsomschrijvingen

1. Alle begrippen die in deze verordening worden gebruikt en die niet nader worden omschreven hebben dezelfde betekenis als in de Participatiewet, IOAW, IOAZ en de Algemene wet bestuursrecht.
2. In deze verordening wordt verstaan onder:

a. Afstemmingsverordening:	Afstemmingsverordening Participatiewet, IOAW en IOAZ ISD Bollenstreek 2017;
b. Bijstandsnorm:	de op grond van paragraaf 3.2 van de wet op de inwoner van toepassing zijnde norm, met toepassing van de kostendelersnorm en exclusief vakantietoeslag;
c. Bijstandsuitkering:	uitkering ingevolge de Participatiewet, IOAW of IOAZ;
d. Dagelijks bestuur:	het dagelijks bestuur van de Intergemeentelijke Sociale Dienst Bollenstreek;
e. Financiële bijdrage	de individuele inkomenstoeslag als bedoeld in artikel 36 PW en, voor zover het gaat om personen die de pensioengerechtigde leeftijd hebben bereikt, een bijdrage op grond van het gemeentelijk armoedebeleid ingevolge de Gemeentewet.
f. Inkomen:	totaal aan inkomen, bedoeld in artikel 32 van de wet, en de bijstandsuitkering, exclusief vakantietoeslag; voor personen die de pensioengerechtigde leeftijd hebben bereikt geldt hierbij expliciet dat een eerder verstrekte financiële bijdrage buiten beschouwing wordt gelaten bij de vaststelling van hun inkomen en dat geen rekening wordt gehouden met beslag op hun inkomen;
g. Inwoner :	de persoon van 21 jaar of ouder die een direct belang heeft bij een besluit van de ISD Bollenstreek/gemeente (artikel 1:2 lid 1 van de Algemene wet bestuursrecht) en woonplaats heeft in de gemeente Teylingen volgens de regels van de artikelen 10 lid 1 en 11 van Boek 1 van het Burgerlijk Wetboek;
h. IOAW:	Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers;
i. IOAZ:	Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen;
j. Verzoek:	aanvraag als bedoeld in artikel 1:3 lid 3 van de Algemene wet bestuursrecht;
k. Verzoekdatum:	de datum waarop de aanvraag wordt ingediend;
l. Wet:	Participatiewet;

m. WSF 2000: Wet Studiefinanciering 2000;
n. WTOS: Wet tegemoetkoming onderwijsbijdrage en schoolkosten.

Artikel 2. Doelgroep

1. De financiële bijdrage is bedoeld voor de inwoner die gedurende de 12 maanden voorafgaande aan het verzoek om de financiële bijdrage en op de verzoekdatum:
a. aangewezen is geweest op een inkomen dat niet hoger is dan 120% van de voor hem geldende bijstandsnorm als bedoeld in artikel 1 sub b.;
b. geen concreet uitzicht heeft op inkomensverbetering;
c. geen in aanmerking te nemen vermogen heeft als bedoeld in artikel 34 van de wet; en op wie
d. de uitsluitingsgronden ingevolge de artikelen 11 of 13, lid 1, van de wet niet van toepassing zijn.
2. Deze verordening is van overeenkomstige toepassing op een gezin waarvan minstens een inwoner die pensioengerechtigde leeftijd heeft bereikt dan wel op de alleenstaande inwoner die de pensioengerechtigde leeftijd heeft bereikt (Gemeentewet).

Artikel 3. Geen recht op een financiële bijdrage

1. Geen recht op een financiële bijdrage heeft de inwoner of diens partner die gedurende de 12 maanden voorafgaande aan het verzoek en op de verzoekdatum:
a. jonger is dan 21 jaar;
b. een verlaging van de bijstandsuitkering ingevolge de Afstemmings-verordening opgelegd heeft gekregen vanwege het niet nakomen van de verplichtingen met betrekking tot de arbeidsinschakeling;
c. een opleiding of studie heeft gevolgd of volgt als bedoeld in de WTOS dan wel WSF 2000 of anderszins door het Rijk bekostigd onderwijs;
d. die anderszins concreet zicht heeft op inkomensverbetering.
2. Geen recht op een financiële bijdrage heeft de persoon, bedoeld in artikel 2, aan wie in de periode van 12 maanden onmiddellijk voorafgaand aan zijn verzoek, een financiële bijdrage is verleend.

Artikel 4. Gehuwden

1. Gehuwden komen alleen in aanmerking voor de financiële bijdrage als beide partners aan alle voorwaarden voor toekenning van de bijdrage voldoen.
2. In afwijking van lid 1 geldt dat, als één van de gehuwden is uitgesloten van het recht op bijstand op grond van de artikelen 11 of 13 lid 1 van de wet, de ander, als deze aan alle voorwaarden voor toekenning van de bijdrage voldoet, recht heeft op de financiële bijdrage naar de norm van een alleenstaande (ouder).
3. Indien tijdens de periode van 12 maanden voorafgaande aan het verzoek de leefvorm wijzigt van een alleenstaande (ouder) naar die van gehuwden, dienen beide partners zowel gezamenlijk als afzonderlijk aan de voorwaarden te voldoen om voor een financiële bijdrage in aanmerking te komen.

Artikel 5. Hoogte van de financiële bijdrage

1. De hoogte van de financiële bijdrage bedraagt:
a. voor gehuwden € 800 per 12 maanden;
b. voor een alleenstaande (ouder) € 500 per 12 maanden.
2. In afwijking van het voorgaande bedraagt de bijdrage voor personen die in een inrichting verblijven steeds 50% van de in lid 1 genoemde bedragen.

Artikel 6. Hardheidsclausule

Het dagelijks bestuur kan ten gunste van de inwoner afwijken van de bepalingen van deze verordening, indien toepassing hiervan leidt tot onbillijkheden van overwegende aard.

Artikel 7. Situaties waarin deze verordening niet voorziet

In gevallen, de uitvoering van deze verordening betreffende, waarin deze verordening niet voorziet, beslist het dagelijks bestuur of maakt het nadere regels, tenzij het ook personen die de pensioengerechtigde leeftijd hebben bereikt zou betreffen.
In dat laatste geval beslist het college waar de inwoner zijn woonplaats heeft of maakt het nadere regels.

Artikel 8. Intrekken oude verordening

De Verordening minimabeleid en activering Participatiewet, IOAW, IOAZ ISD Bollenstreek 2017 wordt ingetrokken per datum van inwerkingtreding van de Verordening Individuele inkomenstoeslag Participatiewet, IOAW, IOAZ en Gemeentewet 2020.

Artikel 9. Inwerkingtreding en citeertitel

1. Deze verordening treedt in op 1 oktober 2020.
2. Deze verordening wordt aangehaald als: Verordening Individuele inkomenstoeslag Participatiewet, IOAW, IOAZ en Gemeentewet 2020.

Aldus vastgesteld in de openbare raadsvergadering van 24 september 2020

Griffier	burgemeester,
De heer R. van Dijk	Mevrouw C.G.J. Breuer

Artikelsgewijze toelichting op de Verordening Individuele inkomenstoeslag Participatiewet, IOAW, IOAZ en Gemeentewet 2020

Artikel 1. Begripsomschrijvingen

In lid 1 wordt bij het beschrijven van de begrippen die in de verordening voorkomen zoveel als mogelijk aangesloten bij de begripsbepalingen uit de Participatiewet, de IOAW, IOAZ en de Algemene wet bestuursrecht (Awb). Daar waar mogelijk wordt naar de betreffende artikelen in de Participatiewet verwezen.

Wat betreft het begrip “inkomen” (sub f.) is opgenomen dat hiermee hetzelfde wordt bedoeld als het inkomen van artikel 32 van de Participatiewet, en de bijstandsuitkering maar exclusief vakantietoeslag. Dit houdt tevens in dat eventueel de vrijlatingsbepalingen van artikel 31 van de wet van toepassing zijn.
Bijzondere bijstand kan niet als inkomen in aanmerking worden genomen. Aangezien de financiële bijdrage voor personen *tot* de pensioengerechtigde leeftijd een vorm van bijzondere bijstand is, is het niet nodig expliciet te bepalen dat een eerder verstrekte financiële bijdrage buiten beschouwing moet worden gelaten bij de vaststelling van het inkomen.
Evenmin kan rekening worden gehouden met een eventueel gelegd beslag op het inkomen. Bijstand (financiële bijdrage) voor gemaakte schulden is immers niet mogelijk.

Het bovenstaande geldt in principe niet voor de financiële bijdrage voor personen die de pensioengerechtigde leeftijd hebben bereikt. Het betreft hier geen bijzondere bijstand maar een bijdrage uit het gemeentelijk armoedebeleid gebaseerd op de Gemeentewet. Omdat wij beide financiële bijdragen overeenkomstig willen behandelen is expliciet opgenomen dat bij personen die de pensioengerechtigde leeftijd hebben bereikt een eerder verstrekte bijdrage buiten beschouwing wordt gelaten bij de vaststelling van het inkomen en dat geen rekening wordt gehouden met beslag op hun inkomen.

Wat betreft het begrip “bijstandsnorm” (sub b.): in navolging van het begrip inkomen is bepaald dat ook deze (logischerwijs) exclusief vakantietoeslag is. De kostendelersnorm maakt onderdeel uit van de toepasselijke bijstandsnorm, zoals de wetgever dit bedoeld heeft.

Artikel 2. Doelgroep

In artikel 2 is de doelgroep voor de financiële bijdrage omschreven.
Aan deze voorwaarden moet zijn voldaan op de verzoekdatum (aanvraagdatum) en gedurende de 12 maanden die daaraan voorafgingen.
Het inkomen is gemaximeerd op 120% van de bijstandsnorm (inclusief de kostendelersnorm, exclusief vakantietoeslag).

Bij het criterium “geen concreet uitzicht op inkomensverbetering” spelen de krachten en bekwaamheden van de persoon in kwestie een rol (maatwerk).

Los hiervan kan gezegd worden dat bijstandsgerechtigden met arbeidsverplichting dit zicht alleen op grond van hun arbeidsverplichting niet hebben, maar weer wel studerenden.
Ook mensen die in deeltijd werken en bij wie geen belemmeringen zijn vastgesteld om meer uren te gaan werken hebben een concreet zicht op inkomensverbetering.
Bij mensen met een WW uitkering of een ZW uitkering kan als uitgangspunt gelden dat zij eveneens zicht
hebben op inkomensverbetering. Dit geldt ook voor zelfstandigen, tenzij het beëindigende zelfstandigen betreft (zoals bedoeld in de Bbz).

Ook de mate van de geleverde inspanningen om tot inkomensverbetering te komen kan er volgens de wetgever toe leiden dat men geen recht heeft op de financiële bijdrage. Het geen zicht hebben op inkomensverbetering kan immers het directe gevolg zijn van eigen handelen of gemaakte keuzes.

Daarom is in de voorgestelde verordening geregeld dat bij schending van de arbeidsverplichting die heeft geleid tot een maatregel (verlaging van de bijstand) ingevolge de Afstemmingsverordening geen recht bestaat op de financiële bijdrage (artikel 3).

Lid 2
In de wet staat vermeld dat personen die de pensioengerechtigde leeftijd hebben bereikt geen recht hebben op de inkomenstoeslag (en dus financiële bijdrage). Willen zij een beroep kunnen doen op de financiële bijdrage dan moet de basis daarvoor worden gevonden in de het gemeentelijk armoedebeleid geënt op de Gemeentewet. In deze verordening is dit geregeld in dit lid. Dit brengt met zich mee dat personen die de pensioengerechtigde leeftijd hebben bereikt, ondanks het bepaalde in de wet, niet zijn uitgesloten van het recht op de financiële bijdrage.
Verschil blijft wel dat de individuele inkomenstoeslag voor personen onder de pensioengerechtigde leeftijd bijzondere bijstand is maar voor personen daarboven –gemeentelijk– minimabeleid.

De ISD heeft geen taak op het terrein van de Gemeentewet. Daarvoor is nodig dat het dagelijks bestuur hiervoor door de colleges in ieder geval gemandateerd wordt. Het ligt daarbij voor de hand het dagelijks bestuur van de ISD ook te mandateren voor het nemen van besluiten op eventuele bezwaarschriften en voor het vertegenwoordigen in rechte van het college in (hoger) beroepsprocedures betreffende de financiële bijdrage.

Artikel 3. Geen recht

In onderdelen a. en c. is in overeenstemming met de wet en voor de duidelijkheid opgenomen dat bedoelde groepen geen recht hebben op de financiële bijdrage.
Meer in het algemeen is het zo dat als men geen recht heeft op bijstand (bijvoorbeeld gedetineerden), of daarvan is uitgesloten (bijvoorbeeld personen die uit ’s rijkskas bekostigd onderwijs hadden kunnen volgen), men ook geen recht heeft op de individuele inkomenstoeslag en dus financiële bijdrage.

Ook de mate van de geleverde inspanningen om tot inkomensverbetering te komen kan er volgens de wetgever toe leiden dat men geen recht heeft op de toeslag. Het niet zicht hebben op inkomens-verbetering kan immers het directe gevolg zijn van eigen handelen of gemaakte keuzes. Daarom is in onderdeel b. geregeld dat bij schending van de arbeidsverplichting die heeft geleid tot een maatregel (verlaging van de bijstand) ingevolge de Afstemmingsverordening geen recht bestaat op de bijdrage.

Artikel 4. Gehuwden

Het recht op de financiële bijdrage komt de gehuwden gezamenlijk toe. Worden personen op de aanvraagdatum als gehuwden aangemerkt, dan moeten dus beide gehuwden voldoen aan de voorwaarden van deze verordening. Voldoet één van de gehuwden of beiden niet aan deze voorwaarden, dan bestaat voor beiden in principe geen recht op de bijdrage.

Als echter één van de gehuwden is uitgesloten van het recht op bijstand op grond van de artikelen 11 of 13 lid 1 van de wet, heeft de ander, als deze aan alle voorwaarden voor toekenning van de bijdrage voldoet, recht op de bijdrage naar de norm van een alleenstaande (ouder). Het inkomen en vermogen van de niet-rechthebbende echtgenoot tellen wel mee voor de beoordeling van het recht op de bijdrage.

De leefvorm kan ook zijn gewijzigd tijdens de referteperiode.
Als een persoon gedurende (een deel van) de referteperiode alleenstaand is geweest, maar op de aanvraagdatum een gezamenlijke huishouding voert dan:
• moet de partner ook aan alle voorwaarden voldaan hebben gedurende de referteperiode; en
• moet de aanvraag door beide partners worden ingediend.
Is een persoon op de aanvraagdatum alleenstaand, maar had hij tijdens de referteperiode wel een partner? Dan volgt wat betreft de referteperiode een beoordeling:
• of het gezamenlijk inkomen hoger is geweest dan de toepasselijke inkomensgrens (gehuwden);
• of het vermogen hoger is geweest dan de vermogensgrens voor gehuwden.

Artikel 5. Hoogte van de financiële bijdrage

De hoogte van de financiële bijdrage is afhankelijk van de gezinssituatie op het moment van indiening van de aanvraag: is sprake van een alleenstaande (ouder) of is er sprake van gehuwden (gezamenlijke huishouding).
Voor personen in een inrichting/instelling geldt een lagere financiële bijdrage omdat zij lagere bestaanskosten hebben.

Artikel 6. Hardheidsclausule

Dit artikel spreekt voor zich.

Artikel 7. Situaties waarin deze verordening niet voorziet

Het betreft hier een delegatiebepaling aan het dagelijks bestuur in gevallen waarin de verordening niet voorziet. Het spreekt dat het dagelijks bestuur daarbij de kaders van de wet en deze verordening in acht moet nemen. Voor zover het personen die de pensioengerechtigde leeftijd hebben bereikt aangaat, geldt dat de bevoegdheid om besluiten te nemen of regels te stellen in gevallen waarin de verordening niet voorziet ligt bij het college van de desbetreffende ISD gemeente. Het college is immers verantwoordelijk voor de uitvoering van de Gemeentewet.

Artikel 8. Intrekken oude verordening

Dit artikel spreekt voor zich.

Artikel 9. Inwerkingtreding en citeertitel

Dit artikel spreekt voor zich.

,

Hobahostraat 92
Postbus 255 - 2160 AG Lisse
Tel. alg.: (0800) 95 67 000
E-mail: info@isdbollenstreek.nl
Fax: (0252) 345 077
Website: www.isdbollenstreek.nl
IBAN: NL50BNGH0285099914

Aan het college van de
gemeente Teylingen
Postbus 149
2215 ZJ TEYLINGEN

Uw brief/kenmerk :
Ons kenmerk :
Bijlagen : 1
Inlichtingen :
Doorkiesnummer :
Onderwerp : Aangepaste ingangsdatum Verordeningen Individuele Inkomenstoeslag 2020

Lisse, 11 mei 2020
Verzonden: 12 mei 2020

Geacht college,

Op 3 maart 2020 heb ik u namens het dagelijks bestuur van de ISD Bollenstreek de Verordeningen Individuele Inkomenstoeslag 2020 toegestuurd met het verzoek deze voor besluitvorming door te geleiden naar de gemeenteraad van uw gemeente. Via deze brief stellen wij voor de ingangsdatum van deze verordeningen aan te passen.

Toelichting aanpassing ingangsdatum
Door het Coronavirus kan de geplande besluitvorming binnen de colleges en de raden en een tijdige en zorgvuldige communicatie en uitvoering niet voor 1 juli 2020 afgerond zijn.

Op basis hiervan stellen wij voor om de verordening die uw gemeente kiest niet per 1 juli 2020 vast te stellen, maar per 1 oktober 2020.

Aangepaste Verordeningen
In bijgaande notitie vindt u de verordeningen met als ingangsdatum 1 oktober 2020.

Het besluit van uw raad over de Verordening Individuele Inkomenstoeslag 2020 zie ik graag schriftelijk tegemoet.

Vragen
Voor inhoudelijke vragen kunt u met mij contact opnemen. Ik ben bereikbaar via r.jong@isdbollenstreek.nl en telefonisch op (0252) 251 661.

Met vriendelijke groet,
Het dagelijks bestuur van de
ISD Bollenstreek, namens deze,

mr. R.J. (Robert) 't Jong
Secretaris

Raadsvoorstel Besluitvormend

Verwerving Teylingerlaan 13 te Voorhout

aan:	de raad van de gemeente Teylingen
zaaknummer:	Z-20-130616
datum voorstel:	30 juni 2020
datum collegevergadering:	7 juli 2020
datum raadsvergadering:	24 september 2020
agendapunt:	0
portefeuillehouder:	Dhr. A.L. van Kempen
behandelend ambtenaar:	R. Kok

Wij stellen voor:

1. De bedrijfsruimte met diverse agrarische opstallen en percelen gelegen aan de Teylingerlaan 13 te Voorhout te verwerven en daarvoor een bedrag van € 2.150.000,- ter beschikking te stellen.
2. De bijbehorende begrotingswijziging nummer 13 vast te stellen.

Inleiding
In het Besluitvormend Raadsvoorstel d.d. 11 juli 2019 heeft de Raad van Teylingen de kaders voor de Ontwikkeling Ruïne van Teylingen vastgesteld. Als kader is opgenomen om zowel het evenemententerrein als het zogenaamde Westerbeekterrein bij de ontwikkeling van de Ruïne van Teylingen te betrekken. In de businesscase die op 19 december 2019 met de gemeenteraad is besproken is een financiële onderbouwing gegeven van de vastgestelde kaders, waaronder de aankoop van het Westerbeekterrein. De gemeenteraad heeft unaniem ingestemd met verdere uitwerking van de businesscase binnen het voorkeursscenario 2. In vervolg op deze uitspraak is het gesprek met de huidige eigenaren opgestart aangaande de verkoop van de grond aan de gemeente. Deze gesprekken hebben geleid tot een overeenkomst onder voorbehoud van bestuurlijke goedkeuring. De raad wordt ter besluitvorming gevraagd om in te stemmen met de aankoop van het Westerbeekterrein.

Bestaand kader en context
In het raadsprogramma van Teylingen is opgenomen dat de gemeente aandacht heeft voor het behoud, het benutten en het verder ontwikkelen van erfgoed. De Ruïne van Teylingen wordt gekoesterd en ontwikkeld als parel van Teylingen en de Duin- en Bollenstreek. Tuinen rondom de Ruïne bieden mogelijkheden om onze identiteit als Bollenstreek te bestendigen en daarnaast jaarrond toeristisch en cultureel aanbod aan te bieden.

Plannen voor ontwikkeling van de Ruïne komen voort uit het raadsbesluit van juni 2015 waarin de uitgangspunten voor (de eerste) gesprekken met de nieuwe eigenaar, de Stichting Monumenten Bezit, zijn vastgelegd. In de raadsvergadering van 11 juli 2019 is

de notitie besluitvorming door de Raad vastgesteld. Er zijn 9 kaders meegegeven voor de ontwikkeling van de Ruïne van Teylingen. Als kader is opgenomen om zowel het evenemententerrein als het zogenaamde Westerbeekterrein bij de ontwikkeling van de Ruïne van Teylingen te betrekken. In de raadsvergadering van 19 december 2019 is een financiële onderbouwing van de bovengenoemde kaders aan de gemeenteraad voorgelegd. De gemeenteraad heeft ingestemd met een verdere uitwerking van de businesscase binnen voorkeursscenario 2. Als eerste stap voor de verdere ontwikkeling van de Ruïne van Teylingen wordt de raad gevraagd het naastgelegen perceel van Westerbeek te verwerven.

Beoogd effect
De Ruïne als een aansprekend stuk cultureel erfgoed jaarrond toegankelijk en herkenbaar houden voor inwoners en bezoekers en de ruïne op een zo verantwoord mogelijke manier te (laten) exploiteren. De verwerving van het terrein om de samen met de Stichting Monumenten Bezit de revitalisatie van het cultureel erfgoed rondom de Ruïne van Teylingen ter hand te nemen.

De verwerving van het Westerbeekterrein biedt ruimte en mogelijkheden om bij verdere ontwikkeling nieuwe functies toe te voegen. Nieuwe functies zijn gewenst en nodig om de belevingswaarde te vergroten en als mogelijke kostendrager om voor inkomsten te zorgen. Bij het toevoegen van nieuwe functies gelden er randvoorwaarden op gebied van infrastructuur, zoals parkeren en een verkeersveilige en praktische ontsluiting.

Argumenten
1.1 *De verwerving past binnen de kaders welke zijn meegegeven in het Besluit kaders Ontwikkeling Ruïne van Teylingen d.d. 11 juli 2019.*
Als kader is opgenomen om zowel het evenemententerrein als het zogenaamde Westerbeekterrein bij de ontwikkeling van de Ruïne van Teylingen te betrekken.

1.2 *De verwerving van het Westerbeekterrein biedt ruimte en mogelijkheden om bij verdere ontwikkeling nieuwe functies toe te voegen.*
Nieuwe functies zijn gewenst en nodig om de belevingswaarde te vergroten en als mogelijke kostendrager om voor inkomsten te zorgen. Bij het toevoegen van nieuwe functies gelden er randvoorwaarden op gebied van infrastructuur, zoals parkeren en een verkeersveilige en praktische ontsluiting.

1.3 *Met de verwerving krijgt de gemeente de beschikking over het terrein om de beoogde plannen te realiseren.*
De gemeente kan het gesprek aangaan/voortzetten met potentiele initiatiefnemers.

1.4 *De aankoopprijs is marktconform.*
Er is een taxatie opgesteld door een extern bureau waaruit is gebleken dat de aankoopprijs marktconform is. De vraagprijs valt binnen het begrote bedrag als opgenomen in de businesscase.

Kanttekeningen
1.1 *Met deze koopovereenkomst zijn nog niet alle percelen uit de plannen in eigendom.*
Wel worden de meest relevante percelen verworven. Indien de resterende grond tegen een markt conforme prijs kan worden verworven, dan zal het totale geschatte aankoopbedrag passen binnen de kaders zoals in de businesscase vermeld. De resterende grond is agrarisch en er zijn geen bouwwerken. Er is dus geen sprake van belemmering van het uitzicht op de Ruïne. Het aan te kopen perceel in de voorgelegde koopovereenkomst is groot genoeg om te starten met de plannen.

1.2 *Afhankelijk van de uiteindelijke bestemming van het object zal een hertaxatie nodig zijn van de grond in het geval van sloop van de opstallen/bijgebouwen.*
Mogelijk leidt dit tot een afwaardering ten laste van het resultaat. De waarde van de grond wordt nu ingeschat op ca. € 1,2 mln. als onderdeel van de aankoopsom.

1.3 *In de plannen voor de ontwikkeling van het terrein is opgenomen dat de opstallen voor het grootste deel worden gesloopt en de bestaande huurovereenkomsten worden beëindigd.*
Voor de sloop van de opstallen zal na beëindiging van de huurovereenkomsten opnieuw krediet worden aangevraagd bij de raad.

1.4 *De gemeente loopt risico dat de verplichtingen voortvloeiende uit de huurovereenkomsten niet volledig worden nagekomen.*
Juridisch is het beëindigen van de huurovereenkomsten afgedekt omdat de overeenkomsten kunnen worden opgezegd.

1.5 *De diverse risico's voor de ontwikkeling zijn in kaart gebracht in een risico analyse.*
Met aankoop neemt de gemeente de risico's definitief op haar schouders. De risicoanalyse is als bijlage toegevoegd.

1.6 *Er is nog geen volledig overzicht over de baten en dekking.*
De baten die mogelijk kunnen voortvloeien uit de ontwikkeling zijn nog niet volledig in kaart gebracht omdat er nog geen beschikking was over het terrein. Na de aankoop kan er vol worden ingezet op vinden van partners die voor de (middel)lange termijn op een duurzame wijze willen participeren in de exploitatie.

Financiële consequenties

De financiële consequenties bij verwerving:

Kosten verwerving

De kosten van de aankoop van de grond van Westerbeek met bijbehorende bedrijfspanden en parkeerterrein aan de Teylingerlaan 13 te Voorhout bedraagt, € 2.150.000,-. Voor de aankoopkosten wordt een krediet gevraagd van € 2.150.000,-. Na aankoop wordt de aankoop van de grond (€ 1.200.000) geactiveerd en brengt als zodanig geen kosten met zich mee voor de gemeentelijke begroting. De bedrijfspanden (€ 950.000) worden afgeschreven over 40 jaar. De afschrijvingslast bedraagt hiervoor jaarlijks € 23.750.

Huurinkomsten

De bedrijfspanden zijn verhuurd aan meerdere verhuurders. Bij aankoop wordt dit overgedragen aan de gemeente. Dit is opgenomen in de koopovereenkomst. Hiervoor ontvangt de gemeente huurinkomsten gekoppeld aan een doorlooptijd. Deze bedragen:

- € 128.656,- per jaar exclusief BTW met een looptijd tot l januari 2023
- € 9.792 per jaar exclusief BTW met een looptijd tot 30 september 2022
- € 1.471,- per jaar exclusief BTW met een looptijd tot l januari 2023
- € 1.000,- per jaar exclusief BTW met een looptijd tot l januari 2023

Financiële consequenties na uitwerken voorkeursscenario 2

Het gevraagde krediet betreft alleen de aankoop van de grond en percelen. De sloopkosten van de opstallen als opgenomen in voorkeursscenario 2 zijn, voor zover deze feitelijk aan de orde zijn, hierin niet meegenomen. Er wordt in voorkomend geval pas gesloopt bij een goedgekeurde businesscase. Slopen van de bedrijfspanden zorgt voor afwaardering van de waarde van het terrein. Dit wordt meegenomen in businesscase en wordt voorgelegd aan de raad.

Vervolg:

Er wordt een mobiliteitsonderzoek uitgevoerd. De eerste bevindingen worden in eind Q3 2020 met de raad besproken. De resultaten zullen vervolgens in de businesscase worden verwerkt. Parallel wordt geïnventariseerd welke nieuwe partners het terrein willen exploiteren en wat andere potentiele kostendragers zijn.

Aanpak, uitvoering en participatie
Na instemming met de aankoop van het Westerbeekterrein wordt de businesscase die is opgesteld en gepresenteerd in december 2019 verder uitgewerkt. Er wordt momenteel gewerkt aan een mobiliteitsplan, welke in september 2020 in de gemeenteraad zal worden gepresenteerd. Het resultaat van het mobiliteitsonderzoek wordt verwerkt in de businesscase.

Belangrijke onderdelen zijn het vinden van nieuwe partners die het terrein willen exploiteren, de wijziging van de bestemming, het "bouwrijp" maken van het gebied voor de inrichting van het terrein en het vinden van financiering buiten de gemeente. Hierbij worden alle stakeholders waaronder de omwonenden, initiatiefnemers en de Stichting Monumenten Bezit betrokken.

Duurzaamheid
Het is de bedoeling de verrommeling op te ruimen en het gebied op een duurzame en groene wijze in te richten.

Hillegom-Lisse-Teylingen (HLT)
Dit voorstel is bestemd voor de gemeente Teylingen

Urgentie
Reeds enkele jaren zijn we nu plannen aan het maken op de grond van derden. Indien we nu geen overeenkomst sluiten, bestaat de kans dat de grond niet meer kan worden verworven en de plannen niet kunnen worden uitgevoerd.

Evaluatie
Niet van toepassing

Bijlagen en achtergrondinformatie
1. Begrotingswijziging 'aankoop Teylingerlaan 13'
2. Raadsbrief 'voortgang Ruïne van Teylingen' d.d. 30 juni 2020
3. Risicoanalyse
4. Raadsvoorstel d.d. 11 juli 2019

namens het college van burgemeester en wethouders,

Dhr. J.J.G. Covers	Carla G.J. Breuer
secretaris	burgemeester

Raadsbesluit

De raad van de gemeente Teylingen,

gelezen het voorstel van het college van 7 juli 2020 met als onderwerp Verwerving Teylingerlaan 13 te Voorhout

gelet op de behandeling in de raadscommissie- en raadsvergadering,

gelet op artikel 108 van de Gemeentewet,

besluit:

1. De bedrijfsruimte met diverse agrarische opstallen en percelen gelegen aan de Teylingerlaan 13 te Voorhout te verwerven en daarvoor een bedrag van € 2.150.000,- ter beschikking te stellen.
2. De bijbehorende begrotingswijziging nummer 13 vast te stellen.

Aldus besloten in de raadsvergadering van 24 september 2020,

Robert van Dijk griffier	Carla G.J. Breuer voorzitter

Raadsbrief

Voortgang project Ruïne van Teylingen

aan:	de raad van de gemeente Teylingen
datum:	30 juni 2020
zaaknummer:	Z-19-100729
datum collegevergadering:	7 juli 2020
portefeuillehouder:	Dhr. A.L. van Kempen
behandelend ambtenaar:	Mw. F. Reisch

Inhoud mededeling

Op 2 december 2019 is in de Raadscommissie Welzijn de 'businesscase Ruïne van Teylingen' besproken. De raad heeft zich uitgesproken over de behoefte voor een verdere uitwerking van de businesscase op basis van voorkeursscenario 2. In deze raadsbrief nemen wij u mee in de laatste ontwikkelingen m.b.t. het project Ruïne van Teylingen en de verdere uitwerking van de businesscase.

1. **Terrein van Westerbeek**

Er is overeenstemming bereikt over de prijs. Er wordt een koopovereenkomst opgesteld onder voorbehoud van goedkeuring van de raad. Een raadsvoorstel (t.b.v. de raad van 24 september 2020) is aan u aangeboden. In dit proces wordt ook een asbest- en bodemonderzoek uitgevoerd.

In de raadsmemo die in december 2019 naar de raad is verstuurd is aangegeven dat we in de commissie van juni 2020 en raad van juli 2020 terugkomen met een definitieve richting. De richting wat de grootte van het terrein betreft wordt niet in Q2 maar in Q3 2020 voorgelegd aan de raad.

2. **Participatie belanghebbenden**

Er zijn gesprekken gevoerd met de volgende belanghebbenden:

- Stichting Monumenten Bezit
  De eigenaar van de Ruïne is bijgepraat over de stand van zaken van het project en er zijn afspraken gemaakt over de onderlinge afstemming voor het vervolg. Stichting Monumenten Bezit gaat aan de slag met een eigen businesscase voor de ontwikkeling van de Ruïne (verdieping), potentie Kaasschuur en het terugbrengen van de Voorburcht.

- Provincie Zuid-Holland
  Ambtelijk contactpersoon van de Provincie Zuid-Holland is bijgepraat over de stand van zaken van het project en mogelijke ondersteuning voor het vervolg.

- CHG Werkgroep Bollenerfgoed
  De wethouder heeft de businesscase en voorgelegde keuzes toegelicht. Vanuit de werkgroep Bollenerfgoed is de wens voor behoud van de Westerbeekschuur geuit. Werkgroep Bollenerfgoed denkt na over herbestemmingsmogelijkheden binnen de gestelde kaders.

- Erfgoedcommissie

Wethouder Van Kempen heeft in januari in de Erfgoedcommissie een update gegeven over de stand van zaken van het project en de erfgoedcommissie meegenomen in de businesscase als ook behandeld in de raadscommissie van 2 december 2019. Op 6 mei 2020 is een brief van de erfgoedcommissie ontvangen, waarin het advies wordt gegeven een bouwhistorisch onderzoek te laten uitvoeren voor de Westerbeekschuur.

3. Risicoanalyse

De risicoanalyse op basis van voorkeursscenario 2 is opgesteld. De risico's zijn gekoppeld aan de projectfase (planfase, realisatiefase, beheer- en exploitatiefase) en aan een thema (politiek/bestuurlijk, financieel/economisch, juridisch/wettelijk, technisch, organisatorisch, geografisch/ruimtelijk en maatschappelijk). De financiële/economische risico's worden meegenomen in de financiële analyse en het dekkingsplan. Zie punt 6.
De risicoanalyse is als bijlage aan deze raadsbrief toegevoegd.

4. Verkenning markt (potentiële) initiatiefnemers

We onderhouden nauw contact met de reeds bekende initiatiefnemers. Zij werken momenteel aan hun eigen businesscase. Ook is er een brochure opgesteld om mee naar buiten te treden en potentiële initiatiefnemers te benaderen. De actieve benadering van potentiële initiatiefnemers wordt na goedkeuring van de aankoop van het Westerbeek terrein voortgezet. Wij vinden het niet gepast om potentiële initiatiefnemers te benaderen over mogelijke ontwikkeling op een terrein wat in eigendom is van derden.

5. Mobiliteitsonderzoek

Er is een opdracht voor een mobiliteitsonderzoek voorbereid. Voor het formuleren van de onderzoekvragen zijn omwonenden en de bekende initiatiefnemers benaderd voor input middels een bewonersbrief met link naar digitale enquête. Hen is gevraagd welk vraagstuk inzake ontwikkeling Ruïne en mobiliteit meegenomen moet worden in dit onderzoek. Over de bevindingen wordt de raad eind Q3 2020 geïnformeerd middels een presentatie door het mobiliteitsbureau.

6. Financiële analyse en dekkingsplan

De initiatiefnemers zijn gevraagd om een individuele businesscase op te stellen met een reëel en voor zover mogelijk een sluitende exploitatie. Ook is de verdere verkenning van de markt van initiatiefnemers nog niet voortgezet. Er dient eerst duidelijkheid te worden verschaft over het perspectief tot aankoop Westerbeekterrein voordat de potentiële markt van initiatiefnemers actief kan worden benaderd. Na meer zekerheid over de mogelijke aankoop en ontvangst van de verder uitwerking van de businesscase van de initiatiefnemers kan de businesscase in zijn geheel verder worden ingevuld.

Bijlagen:

1. Risicoanalyse

Risicoanalyse ontwikkeling Ruïne van Teylingen: obv voorkeursscenario 2

De risicoanalyse is opgedeeld in fasen (planfase, realisatiefase, beheer- en exploitatiefase) en invalshoek (Politiek, financieel, juridisch, technisch, organisatorisch, maatschappelijk en ruimtelijk) volgens de RISMAN methode. Tevens wordt het effect van het risico geschetst en inzicht gegeven in de te nemen maatregel om het risico in te perken. Ieder risico kent een kleur. Deze staat voor de mate van het risico (gering – aanzienlijk - groot).

	FASE	INVALSHOEK	RISICO	EFFECT	MAATREGEL
	Planfase	Politiek	Grond wordt niet verworven door gemeente maar door een derde partij	Om het Westerbeekterrein te kunnen ontwikkelen is het nodig deze in eigendom te verwerven. Indien dit niet lukt vanwege bijvoorbeeld verkoop aan derde partijen is er geen mogelijkheid om het terrein te gaan gebruiken, en wordt de ontwikkeling beperkt tot het Ruïne terrein en het zogenoemde 'evenemententerrein'.	Aankopen van Westerbeek terrein of akkoord gaan met een beperkter ontwikkelgebied.
	Planfase	Financieel	Aankoop Westerbeekterrein en Westerbeekschuur behouden.	De gemeente wordt eigenaar van het Westerbeekterrein en daarmee eigenaar van de Bollenschuur Westerbeek bij behoud van de bollenschuur. De gemeente wordt hierdoor ook verantwoordelijk voor onderhoud en herbestemming. Dit heeft financiële consequenties als geïndiceerd in de businesscase.	De bollenschuur Westerbeek overdragen aan een derde partij of de bollenschuur Westerbeek isoleren uit het project.
	Planfase	Technisch	Geen initiatiefnemers na aankoop Westerbeek terrein	Na aankoop van Westerbeek terrein en sloop gebouwen er achter komen dat er geen initiatiefnemers zijn binnen de kaders zorgt voor waardevermindering terrein.	In een vroeg stadium in gesprek met initiatiefnemers, goede afspraken maken en eventuele vastlegging in een intentieovereenkomst.
	Planfase	Ruimtelijk Juridisch	Ruïne van Teylingen opgenomen in Omgevingsverordening Zuid-Holland als Kasteelbiotoop.	Extra kader waar rekening mee gehouden moet worden in de ontwikkeling. Kan beperkend of vertragend werken.	Bij bestemmingsplanwijziging dient rekening gehouden te worden met de omgevingsverordening van de PZH.
	Planfase	Politiek Juridisch	Ongevraagd negatief advies erfgoedcommissie over het slopen van de	Negatieve publiciteit en politieke discussie over behoud van Westerbeek.	De bollenschuur Westerbeek isoleren uit het project. De bollenschuur Westerbeek overdragen aan een derde partij.
	Planfase	Ruimtelijk	Aanwezigheid beschermde diersoorten	Bij de aanwezigheid van beschermde diersoorten moet soms een periode van onderzoek van een jaar worden afgewacht. Dit kan leiden tot uitstel van de uitvoering.	Parallel met aankoop Westerbeekterrein een opdracht verstrekken om een quickscan uit te laten voeren naar beschermde diersoorten.
	Planfase	Financieel Technisch Ruimtelijk	Mobiliteitsaanpassingen	Indien de inrit/uitweg moet worden aangepast en bijvoorbeeld de Provincie aanpassingen aan de openbare weg eist kan dit leiden tot aanzienlijke kosten en tot uitstel van realisatie.	Een onderzoek naar de mobiliteit moet dit in kaart brengen.
	Planfase	Financieel	Businesscase is opgesteld op basis van kengetallen en ramingen	In de praktijk kunnen zich financiële afwijkingen.	Dit kan worden ondervangen door het opvragen van offertes. Indien de offertes hoger uitvallen kunnen de plannen mogelijk worden aangepast. Ook kan dit ondervangen worden door in de begroting een post onvoorzien op te
	Planfase	Juridisch Ruimtelijk	Proces bestemmingsplanwijziging	De bestemming is grotendeels agrarisch. Omdat de bestemming moet worden gewijzigd zal er een publieke procedure worden gevolgd waarbij tijdens de terinzagelegging zienswijze kunnen worden ingediend. Na vaststelling van het plan kan er beroep worden aangetekend bij de bestuursrechter. Dit kan voor vertraging zorgen in het proces.	Om dit te ondervangen zal goed rekening moeten worden gehouden met de adviezen van de omgevingsdienst, zal een goede stedenbouwkundige onderbouwing benodigd zijn en moet de betrokkenheid van omwonende en inwoners te worden vergroot (participatie).
	Planfase	Ruimtelijk Financieel	Vervolg onderzoeken advies omgevingsdienst	De omvang van vereiste onderzoeken verschilt per geval. Mogelijk kan er ook sprake zijn van bijvoorbeeld archeologisch onderzoek. Dit kan leiden tot vertraging en hogere kosten.	Na aankoop grond zo snel mogelijk een advies van omgevingsdienst vragen.
	Planfase	Financieel	Niet verkrijgen van subsidiebijdragen	Financiële dekking valt onder verantwoordelijkheid van eigenaar Ruïne, initiatiefnemers en gemeente. Mogelijk komen er door het niet verkrijgen van subsidies onderdelen niet van de grond.	In een vroeg stadium onderzoek naar subsidiemogelijkheden starten. SMB en initiatiefnemers ondersteunen in aanvraag/zoektocht subsidie.
	Planfase	Ruimtelijk Financieel Jurdisch	Er is sprake van planschade.	Dit kan leiden tot aanzienlijke kosten.	Planschaderisicoanalyse (doorrekening van bestemmingsplan wijziging door planschade adviesbureau voor de voorontwerpfase) laten maken en het schadebedrag incalculeren.

	FASE	INVALSHOEK	RISICO	EFFECT	MAATREGEL
	Realisatiefase	Juridisch	Partijen zich niet houden aan bepaling die staan in de huurovereenkomst. Huidige huurder(s) Westerbeekschuur vertrekken niet tijdig na aflopen contract.	In het geval huurders niet vertrekken ontstaat vertraging. Juridisch is het vertrek wel afgedekt omdat de overeenkomsten kunnen worden opgezegd. De huurinkomsten komen niet in het geding.	Handhaving van de huurovereenkomsten.
	Realisatiefase	Financieel	Aanwezigheid van bodem verontreiniging en asbest	Aanwezigheid van bodem verontreiniging en asbest kan een aanzienlijke kostenstijging veroorzaken.	Dit valt voor een groot deel te ondervangen door een onderzoek naar de aanwezigheid voorafgaand aan de juridische levering.
	Realisatiefase	Technisch Financieel	Westerbeekschuur renoveren als bezoekersruimte en ruimte voor andere initiatieven	De jaarlijks terugkerende exploitatie kosten bij behoud van de bedrijfsruimte zijn veel groter en kunnen wellicht niet op de middellange termijn worden gedragen. Dit veroorzaakt een groot afbreuk risico.	Westerbeekschuur slopen of isoleren uit gebiedsontwikkeling.
	Beheer- en exploitatiefase	Organisatorisch	In gebreke blijvende participanten	Een plan van participanten dat wordt geïntegreerd in het project kan op enig moment niet tot stand worden gebracht door een gebrek aan financieren of mankracht.	Door voorafgaand aan de integratie van een project goed onderzoek te doen naar de haalbaarheid van ideeën moet dit zoveel mogelijk voorkomen. Mogelijk moeten er extra waarborgen worden gevraagd.
	Beheer- en exploitatiefase	Financieel Juridisch	Exploitatie van een deelplan loopt na realisatie stuk	De exploitatie voor de gebiedsontwikkeling komt niet rond.	Dit kan mogelijk worden voorkomen door permante monitoring van de exploitatie. Mochten er problemen worden voorzien kan mogelijk tijdelijk worden ingegrepen en een vervanger worden gezocht. Goede contracten waarin afspraken worden gemaakt over wat te doen bij mislopende exploitatie moeten dit mogelijk maken.
	Beheer- en exploitatiefase	Financieel	Tegenvallende bezoekersaantallen	Tegenvallende bezoekersaantallen zorgt voor verminderde opbrengst van de kaartverkoop voor de initiatiefnemers, maar ook voor imagoschade gemeente Teylingen en initiatiefnemers.	Extra marketing/promotie voor de Ruïne en aanvullende voorzieningen.
	Beheer- en exploitatiefase	Organisatorisch	Meer bezoekers dan voorzien	Tekortkomingen in voorzieningen voor het aantal bezoekers.	Mogelijkheid tot uitbreiden incalculeren in planvorming, denk aan parkeerplaatsen.
	Beheer- en exploitatiefase	Organisatorisch Financieel Technisch	Werving aantal vrijwilligers valt tegen	Meer betalend personeel nodig en dus verhoging van de personeelskosten.	In een vroeg stadium de betrokkenheid van de huidige vrijwilligers vergroten en nieuwe vrijwilligers werven.
	Beheer- en exploitatiefase	Financieel	(Economische) crisis	Een terugval van inkomsten voor de exploitant met in het ergste scenario faillissement.	Om een dergelijke crises te kunnen doorstaan is het belangrijk dat er een realistische begroting komt met mogelijk wat reserves.

Algemene maatregelen ter beperking van risico's

Gefaseerde ontwikkeling
In het algemeen geldt dat een gefaseerde ontwikkeling beheersbaarder is dan alles in één keer te willen realiseren. Er is vanwege de indeling van het terrein mogelijk om gefaseerd te ontwikkelen

Beschikbaar stellen grond/casco gebouwen
Door het verhuren van bouwrijpe grond aan participanten die zelf de opstallen realiseren valt een groot risico weg. Ook het casco verhuren van bestaande opstallen beperkt het risico van de gemeente. Dit is toe nu toe ook het uitgangspunt geweest in de businesscase.

LEGENDA

Kleurcode	Mate van Risico
	Gering
	Aanzienlijk
	Groot

Foutmelding

2019-07-11 RV Besluitvorming kaders Ontwikkeling Ruine van Teylingen

Thema's	Uitleg/voorbeelden
Juridisch	Beleidswijziging Bezwaarprocedure Claim derden
Organisatorisch	Reorganisatie/faillissement Prioriteit andere projecten Slechte onderlinge communicatie Onderschatting complexiteit/duur/omvang Inzet derden ondermaats Aanbesteding mislukt
Technisch	Late wijziging uitvoering Infrastructuur ongeschikt voor bouwtempo (technische)specificaties niet helder Onvoldoende toetsing ontwerp Onvoldoende beschikbare mensen/middelen
Ruimtelijk	Archeologische vondsten Bestemmingsplan niet goedgekeurd Extra omgevingsmaatregelen nodig Aanvullende onderzoeken nodig
Financieel	Verkeerde aannames Budgetoverschrijding
Maatschappelijk	Wijziging inzichten Late marktverandering
Politiek	Late besluitvorming Aanvullende eisen Tegenstrijdige doelstellingen

Gemeente Teylingen	Raming van baten en lasten	Provincie Zuid- Holland	Begrotingsjaar nummer	2020 R4013

Teylingerlaan 13 Voorhout

De raad van de gemeente Teylingen

besluit:

de raming van baten en lasten voor het dienstjaar 2020 als volgt te wijzigen.

Aldus vastgesteld in de openbare vergadering van 24 september 2020

, de burgemeester , de griffier

Produkt-nummer Lasten		Nieuwe of verhoging raming	verlaging raming	2021	2022	2023
	Raming van baten en lasten					
63.400.101	Toerisme	23.750		23.750	23.750	23.750
7.300.101	Afschrijvingen					
69.110.101	Saldo rekening van baten en lasten			140.919	138.471	
7.100.100	Mutaties reserves					
	Totaal exploitatie	**23.750**	**-**	**164.669**	**162.221**	**23.750**
	Investerings- en financieringsstaat					
78100105	Schuur Teylingerlaan 13 Voorhout					
3.200.101	Aanschaf/vervanging duurzame goederen	950.000				
78100106	Gronden Teylingerlaan 13 Voorhout					
3.200.101	Aanschaf/vervanging duurzame goederen	1.200.000				
	Totaal investeringen	**2.150.000**	**-**	**-**	**-**	**-**

Produkt-nummer Baten	Omschrijving	Nieuwe of verhoging raming	verlaging raming	2021	2022
	Raming van baten en lasten				
63.400.101	Toerisme			140.919	138.471
3.804.101	Huren				
69.110.101	Saldo rekening van baten en lasten	23.750		23.750	23.750
7.100.100	Mutaties reserves				
	Totaal exploitatie	**23.750**	**-**	**164.669**	**162.221**
	Investerings- en financieringsstaat				
79.991.000	Sluitrekening begrotingswijziging				
7.999.999	Kostensoort begrotingswijzigingen(sluitrekenin	2.150.000			
	Totaal investeringen	**2.150.000**	**-**	**-**	**-**

	2023
	23.750
	23.750
	-

Raadsvoorstel Opiniërend

Scenario's binnensportaccommodaties Teylingen

aan:	de raad van de gemeente Teylingen
zaaknummer:	Z-20-117077
datum voorstel:	30 juli 2020
datum collegevergadering:	11 augustus 2020
datum raadsvergadering:	24 september 2020
agendapunt:	0
portefeuillehouder:	Dhr. A.L. van Kempen
behandelend ambtenaar:	Rob Coli
e-mailadres:	r.coli@hltsamen.nl

Wij stellen voor:

1. Richting te geven aan de verdere uitvoering voor de binnensportaccommodaties in Teylingen aan de hand van de voorgelegde opties.

Samenvatting/Inleiding
De gemeenteraad heeft het college gevraagd nader te kijken naar de resultaten van het onderzoek van de binnensportaccommodaties. Onder andere op basis van de inspraak van de binnensportverenigingen zijn er bij de raad bedenkingen gerezen ten aanzien van de conclusies over de sporttechnische kwaliteit en de beschikbare capaciteit van de binnensport-accommodaties in Teylingen.
Na dit verzoek is een eerste verkenning gedaan van deze mogelijkheden en consequenties daarvan via de realisatie van een breedtesporthal. De resultaten van de eerste verkenningen zijn in december 2019 aan de raad toegezonden. Uw raad wordt gevraagd richting te geven aan de verdere uitwerking van de binnensportaccommodaties in de gemeente Teylingen. Het college heeft aangegeven dat de onderlinge samenhang van de diverse ontwikkelscenario's op het gebied van binnensportaccommodaties invloed heeft op vraag en aanbod. De raadsleden willen in discussie over de wens voor een breedtesporthal, afgezet tegen de te realiseren ballonhal in Elsgeest, waartoe inmiddels al besloten is. Keuzerichtingen worden voorgelegd aan de gemeenteraad voor een opiniërende discussie.

Context/Coalitieprogramma
We creëren de randvoorwaarden voor sport voor iedereen:
Sport en bewegen is niet alleen ontspannend en gezond. Het biedt ook kans om elkaar te ontmoeten. We faciliteren en stimuleren de breedte- en topsport.

Doel: Wat willen we bereiken?
Het doel is het om de volgende kansen te realiseren:
- Korte reisafstanden voor bewegingsonderwijs realiseren;
- Trainingscapaciteit vergroten voor binnensportverenigingen;
- Sporttechnische verbeteringen ten aanzien van de veiligheid;

- Betere ondersteuning van topsport.

Met deze notitie gaan we nader in op de mogelijkheden om knelpunten op te lossen en daarmee kansen te creëren.
Het onderzoek van het Mulier Instituut geeft aan dat de gemeente Teylingen aan haar verplichtingen bij het faciliteren sport voor iedereen voldoet. Er zijn echter wel kanttekeningen geplaatst ten aanzien van het stimuleren van de breedte- en topsport.

Huidige situatie
In de bijgevoegde notitie wordt ingegaan op de nadere onderzoeken/scenario's. Diverse zaken zijn al eerder aan uw raad voorgelegd, zoals de uitwerking van een breedtesporthal. De ontwikkelingen op sport- en recreatiepark Elsgeest en de uitwerking van overkapping annex trainingshal naar een ballonhal liep daarin gelijk op. Beide ontwikkelingen zijn aanleiding geweest voor de raadscommissie de notitie binnensport en ontwikkelscenario's ter bespreking te agenderen. De belanghebbenden hebben de notitie vooraf ontvangen.

Waarom leggen we dit besluit opiniërend voor
Gelet op de verschillende keuzemogelijkheden en de samenhangende consequenties die er zijn, vragen wij u richting te geven die dan ter besluitvorming aan uw raad kan worden voorgelegd. Op basis van het rapport, de bevindingen van de werkgroep Binnensport Teylingen en het besluit van het college zijn de onderstaande ontwikkelscenario's uitgewerkt:

1. Het vinden van een structureel betere spreiding van gymlocaties voor geheel Teylingen met als prioriteit de kern Sassenheim;
2. Het oplossen van behoefte aan trainingsruimte voor de lokale sportverenigingen, met als prioriteit de kern Voorhout;
3. Het realiseren van beperkte facilitairaanpassingen ten behoeve van de topsport;
4. Bij renovatie en / of vervanging van de bestaande sportaccommodaties, topsport facilitering meewegen in besluitvorming (langere termijn);
5. Verbeteren sportveiligheid in sportzaal De Schans.

Zie voor nadere toelichting de notitie: "Nadere verkenning binnensport"

Waarom leggen we dit besluit opiniërend voor: mogelijkheden / varianten
Op basis van het rapport, de bevindingen van de werkgroep Binnensport Teylingen en het besluit van het college zijn de onderstaande ontwikkelscenario's bekeken.

1. *Het vinden van een extra locatie voor het bewegingsonderwijs in Teylingen.*
   Renovatie bestaande gymnastieklokaal of nieuwbouw?
   Bestaande of nieuwe locatie?

2. *Het oplossen van behoefte aan trainingsruimte voor de lokale sportverenigingen.*
   Het realiseren van een breedtesporthal, naast de ballonhal in Voorhout?
   Mede- en meergebruik sporthal de Tulp, sporthal de Wasbeek, sportzaal de Schans en nieuw te realiseren gymnastieklokaal (zie 1).

3. *Verbetering van extra tribune- en opslagcapaciteit binnen de bestaande gebouwstructuur.*
   Hier is gelet op de huidige financiële mogelijkheden van de verenigingen nog geen verdere uitwerking aan gegeven. Op termijn zal een uitgewerkt raadsvoorstel worden aangeboden. Er is voor dit onderdeel geen keuze-mogelijkheid voorgelegd.

4. *Bij elke renovatie en / of vervanging van de bestaande sportaccommodaties, wordt topsportfacilitering meegewogen in besluitvorming (langere termijn).*
   Dit is een beleidsuitgangspunt.

5. *Sportveiligheid in sportzaal De Schans verbeteren door het aanbrengen van extra valdempende maatregelen*.
   Aanpassingen zijn al gedaan, maar kan nog worden aangevuld met extra (padding) bescherming.

Waarom leggen we dit besluit opiniërend voor: voordelen

1.1. Verruiming van het aanbod voor bewegingsonderwijs met prioriteit in Sassenheim en op termijn in Voorhout.
Verbetering van de bereikbaarheid door het verkleinen van de afstand tussen scholen en locaties voor het bewegingsonderwijs;
Bieden van extra trainingscapaciteit voor de binnensport;
Bij nieuwbouw het vergroten van de mogelijkheden voor multifunctioneel gebruik door derden.

2.1. Afstemming met de binnensportverenigingen over de huidige knelpunten en de toekomstvisie.
In afwachting van de verwachte groei van Teylingen een oplossing voor de korte en middellange termijn met perspectief op een toekomstbestendige oplossing.

3.1. Extra tribune en opslagcapaciteit.
Dit onderdeel wordt op een later moment uitgewerkt.

4.1. Inzichtelijk maken momenten heroverweging.
Bijvoorbeeld bij einde economische levensduur binnensportaccommodaties.
Inzichtelijk maken kansen en beperkingen faciliteren topsport.

5.1. *Uitvoeren en verbeteren van beperkte facilitaire aanpassingen ter verbetering van de veiligheid.*
Verbeteren van de wedstrijd- en trainingsmogelijkheden om extra gebruik te maken van vrije uren in de sporthallen binnen Teylingen.

Wat moeten we meewegen bij onze meningsvorming: kanttekeningen / nadelen
De varianten hebben diverse nadelen:

1.1. Het huidige gymnastieklokaal is in gebruik gegeven aan de stichting Pastoraal Fonds Sassenheim als opslag voor de kringloopwinkel "Op Dreef". Er zal een alternatieve oplossing voor hen moeten komen, in het geval deze locatie opnieuw zal worden ingezet voor sport- en bewegingsonderwijs.

1.2. Investeringen in renovatie kennen een afschrijftermijn van 25 jaar t.o.v. nieuwbouw van 40 jaar.

1.3. Renovatie van het oude gymnastieklokaal beperkt de multifunctionaliteit binnen de bestaande bouwcontouren en duurzaamheidsinvesteringen.

1.4. Naast de huidige locatie zijn er voor nieuwbouw op dit moment geen nieuwe locaties met sport- of onderwijsbestemming.

2.1. Vereist medewerking van de binnensportverenigingen om grotere afstanden af te leggen.

2.2. Lastige inschatting te maken voor exacte ruimtebehoefte binnensport.

3.1. N.v.t.

4.1. N.v.t.

5.1. Volledige veiligheid is niet te waarborgen, er bestaat altijd een risico.

Afweging
Wij leggen opiniërend eerst een aantal mogelijkheden aan u voor, voordat wij verder gaan met de definitieve uitwerking. Uw keuzerichtingen worden uiteindelijk vertaald in een raadsvoorstel.

Wat zijn de financiële gevolgen

1.1. Hergebruik / renovatie bestaande gymzaal € 665.000,- prijspeil 2019.
Nieuwbouw gymzaal € 1.175.000,- prijspeil 2019.
In de huidige begroting is hiervoor geen rekening gehouden met de financiële consequenties.

2.1. Met het inzetten van de capaciteit van de ballonhal (deze investering is onderdeel van het project Elsgeest en al besloten), de extra ruimte die ontstaat in de sporthal de Tulp en een extra gymzaal in Sassenheim zijn er geen extra financiële consequenties. Indien wordt besloten om (voorafgaand aan het "natuurlijke" moment van vervanging) een nieuwe breedtesporthal te realiseren, moet rekening worden gehouden met een investering van ruim € 8 miljoen en een kapitaallast van € 370.000,- voor het eerste jaar.
De exploitatiekosten en -baten zijn afhankelijk van de bezetting en vooralsnog niet concreet te maken.

3.1. Dit onderdeel wordt nog nader uitgewerkt.

4.1. Vooralsnog heeft het overwegen van het faciliteren van topsport in de bestaande of nieuw te bouwen sportvoorzieningen geen financiële consequenties.

5.1. De aanvullende aanpassingen (valdempende maatregelen) van De Schans komen op een bedrag van € 5.000,-. Aangezien het maatregelen zijn die de veiligheid bij de sportbeoefening vergroten, is dit opgenomen in de exploitatiebegroting van Stiwa en wordt derhalve niet als separaat beslispunt meegenomen.

Hillegom-Lisse-Teylingen (HLT)
Dit betreft alleen de binnensportaccommodaties van Teylingen.

Duurzaamheid
Voor dit opiniërende voorstel is dit niet van toepassing.

Communicatie
Een goede communicatie is bij dit onderwerp zeer belangrijk. Gebaseerd op de keuzes die de raad maakt zal er communicatieplan opgesteld worden voor de communicatie naar inwoners en belanghebbenden.

Bijlagen en achtergrondinformatie
Bijlagen : Notitie "nadere uitwerking binnensportaccommodaties Teylingen"
: Raadsmemo 20 december 2019 verkenning Breedtesporthal

Nadere verkenning binnensportaccommodaties Teylingen











Team Maatschappelijke Ontwikkeling

d.d. 1 augustus 2020

Wat vooraf ging
Medio 2019 heeft het college aangeven werk te willen maken van een aantal ontwikkelscenario's voor de binnensportaccommodaties is Teylingen. De basis hiervoor waren de rapporten van ICS en het Mulier instituut "Ruimte voor de Binnensport" De gemeenteraad heeft hierover op 21 mei 2019 de raadsbrief ontvangen.

Tijdens de commissieavond van september 2019 heeft de gemeenteraad het college gevraagd nader te kijken naar de resultaten van het onderzoek van de binnensportaccommodaties. Onder andere op basis van de inspraak van de binnensportverenigingen zijn er bij de raad bedenkingen gerezen ten aanzien van de conclusies over de sporttechnische kwaliteit en de beschikbare capaciteit van de binnensport-accommodaties in Teylingen.

Na dit verzoek is een eerste verkenning gedaan van deze mogelijkheden en consequenties hiervan voor de realisatie van een breedtesporthal. De resultaten van de eerste verkenningen zijn in december 2019 aan de raad toegezonden. Onderstaande notitie gaat in op de nadere onderzoeken.

De ontwikkelingen op sport- en recreatiepark Elsgeest en de uitwerking van overkapping annex trainingshal naar een ballonhal liep daarin gelijk op. Beide ontwikkelingen zijn aanleiding geweest voor de raadscommissie de notitie binnensport en ontwikkelscenario's ter bespreking te agenderen

De ontwikkelscenario's
Op basis van het rapport, de bevindingen van de werkgroep Binnensport Teylingen en het besluit van het college worden de onderstaande ontwikkelscenario's uitgewerkt

1. Het vinden van een structureel betere spreiding van gymlocaties voor geheel Teylingen met als prioriteit de kern Sassenheim.
2. Het oplossen van behoefte aan trainingsruimte voor de lokale sportverenigingen, met als prioriteit de kern Voorhout.
3. Het realiseren van beperkte facilitaire aanpassingen ten behoeve van de topsport.
4. Bij renovatie en/of vervanging van de bestaande sportaccommodaties, topsport facilitering meewegen in besluitvorming (langere termijn).
5. Verbeteren sportveiligheid in sporthal De Schans.

De raadscommissie heeft naar aanleiding van de raadsbrief van 21 mei 2019 in de commissie van september 2019 het college gevraagd bij de oplossingsrichtingen uit het rapport Ruimte voor de Binnensport in Teylingen, punt 5 anders uit te laten werken. In plaats van "Vervangen sporthal de Schans voor de breedtesporthal" is besloten de veiligheid van de sportzaal bespreekbaar te maken binnen het regulier management overleg met STIWA en op te nemen in het Groot Onderhoudsplan. Daarnaast is het college door de commissie gevraagd de sportzaal de Schans versus nieuwe breedtesporthal nader uit te werken. Dit is verwerkt in een notitie welke in december aan de raad is gepresenteerd. Volledigheidshalve is deze notitie als bijlage toegevoegd.

1. Het vinden van een structureel betere spreiding van gymnastieklocaties voor geheel Teylingen met als prioriteit de kern Sassenheim.

Uit het rapport van het Mulier Instituut d.d. februari 2018
"De gemeente Teylingen voldoet volledig aan de taakstelling van voldoende ruimte voor bewegingsonderwijs binnen de afstand van 7,5 kilometer die het zichzelf heeft opgelegd in de verordening. Omdat alle basisscholen minder dan 15 klokuur per week ruimte voor bewegingsonderwijs behoeven, volstaat een binnensportaccommodatie binnen 7,5 kilometer van de school. Alle scholen in de gemeente Teylingen voldoen hier (ruimschoots) aan. Deze afstand is echter ruimschoots hoger dan de norm van 1000 meter (hemelsbreed) voor basisonderwijs die de KVLO voorschrijft. Gelet op de vele kleinschalige onderwijsvoorzieningen en de uitgestrektheid van de gemeente, lijkt deze norm voor Teylingen te ambitieus. Met de huidige afstanden die variëren van 0 tot 1.300 meter is sprake van een behoorlijke spreiding. Het verbeterpunt vanuit onderwijsperspectief zit vooral bij basisscholen in Sassenheim waar op dit moment als gevolg van de grote reisafstand minder bewegingsonderwijs wordt aangeboden. Iets minder geldt dit voor Voorhout. Daar zijn de reisafstanden naar accommodaties voor bewegingsonderwijs ook groot voor een aantal scholen."

Er wordt onderkend dat de huidige afstanden tussen de locaties van het primair onderwijs en gemeentelijke binnensportaccommodaties, voor het bewegingsonderwijs binnen de gemeente

Teylingen, het realiseren van de KVLO-norm (750 – 1.000 meter) zeer lastig maakt. Er wordt dan ook aangegeven dat de afstand tussen school en bewegingsonderwijslocaties idealiter (binnen de kernen Sassenheim en Voorhout) verkleind zou moeten worden. Om de norm van 2 uur bewegingsonderwijs, zoals in 2017 in het primair onderwijs is afgesproken, te realiseren wordt de afstand tot een gymzaal als belangrijk knelpunt benoemd[1]. De wensen van het kabinet om bewegingsonderwijs meer aandacht te geven en meer op in te zetten zal betekenen dat er rekening gehouden moet worden met een grotere capaciteitsvraag en knelpunten als afstand tot het bewegingsonderwijs moeten worden weggenomen. Het aanbod en het faciliteren van bewegingsonderwijs (PO) is een wettelijke taak van de gemeente.

Op basis van deze conclusie is gezocht naar mogelijkheden om de reisafstand binnen de kern Sassenheim te verbeteren. Hiertoe zijn er twee scenario's:
A. Hergebruik van een bestaande gymzaal;
B. Realisatie van een nieuwe gymzaal.

Scenario A: Hergebruik van bestaande gymzaal
Nabij basisschool De Springplank staat een gymnastieklokaal (bouwjaar 1973) dat sinds 2003 niet langer voor het bewegingsonderwijs in gebruik is. De Springplank maakt (net als Het Bolwerk) op dit moment gebruik van de gymzaal in de Wasbeek, op een afstand van 1.300 meter van de school. Het opnieuw in gebruik nemen van deze gymzaal zou voor beide scholen de loopafstand beperken.

Op dit moment heeft de gemeente deze accommodatie in gebruik gegeven aan de stichting Pastoraal Fonds Sassenheim / Kringloopwinkel Op Dreef. De accommodatie wordt gebruikt als sorteer en opslagruimte voor de nabij gelegen Kringloopwinkel op Kagerdreef 90. Tussen de gemeente en de Kringloopwinkel is een gebruiksovereenkomst gesloten. Indien wordt besloten de locatie weer in gebruik te nemen voor het bewegingsonderwijs moet de gebruiksovereenkomst worden opgezegd. Dit heeft niet alleen consequenties voor de opslag zelf, maar ook voor de nabij gelegen kringloopwinkel die draait op vrijwilligers. Met het oog op de functie van de Kringloopwinkel in onze samenleving en het belang van de vrijwilligers, zal er bij keuze voor dit scenario vooraf moeten zijn voorzien in een alternatieve locatie van ca. 1.300m2 voor Kringloopwinkel Op Dreef.


Figuur 1 Voormalige gymzaal Kagerdreef 51a

Eind 2019 is door een gespecialiseerd bedrijf een visuele inspectie gehouden en inzichtelijk gemaakt welke ingrepen er nodig zijn om de gymzaal weer geschikt te maken voor het bewegingsonderwijs. De totale verbouw- en inrichtingskosten zijn geraamd op € 665.000 inclusief BTW en verduurzamingsmaatregelen zoals: vloer/spouw en dakisolatie, gasloos, beglazing en elektrotechnische installaties (prijspeil 2019). De sportvloer is 12 bij 21 meter. De gymzaal heeft 2 kleedruimtes en een toestellenberging van 25 m2. Voor het huidige bewegingsonderwijs zou aanpassing van de sportvloer naar minimaal 14 bij 24 meter gewenst zijn en een toestellenberging van minimaal 45m2 (om de mogelijkheden voor een bredere variëteit aan sporten te vergroten en ook de mogelijkheden voor gebruik door sportverenigingen te verbeteren).

Voor renovatie wordt een economisch afschrijftermijn van 20 jaar gehanteerd. Dat betekent een jaarlijkse kapitaallast van € 39.900 op basis van lineaire afschrijving en 1% rekenrente.

Scenario B: Nieuwbouw gymzaal
Voor de realisatie van een nieuwe gymzaal zijn meerdere locaties op het oog. Het is belangrijk dat een nieuwe gymzaal ofwel dichterbij De Springplank en Het Bolwerk komt te liggen, ofwel in het centrum nabij De Rank en De Overplaats.

Vergelijkbaar met de kapitaallast voor de renovatie van Kagerdreef 51a (bijna € 40.000) staat nieuwbouw en een afschrijving van 40 jaar voor een investering van ca. € 1.145.000. Op basis van de verordening onderwijshuisvesting zou er echter een hogere investering nodig zijn (uitgangspunt is een investering van € 1.173.187,70 exclusief de toeslag paalfundering en de per 1 januari 2021 verplichte

[1] Oplossingen voor het bewegingsonderwijs Hoe komen we verder?, rapport Ecorys november 2019

BENG-eisen waarvoor een toeslag van minimaal 6% moet worden gerekend). Een nieuw gymnastieklokaal biedt wel de mogelijkheid om de afmetingen van de sportvloer te laten voldoen aan de huidige eisen en wensen voor bewegingsonderwijs en de laatste kwaliteits- en duurzaamheidseisen).

Scenario	Afstand tot bewegings-onderwijs	Financieel	Bewegings-onderwijs	Gebruik verenigingen	Overig
A Renovatie Kager-dreef	+	-	-	+	- Maatschappelijk (opzegging gebruiksovereenkomst kringloop)
B Nieuwbouw	+	--	+	++	+ mogelijkheden verenigingen

Overige locaties bewegingsonderwijs in Teylingen
Het kader schetst de prioriteit voor de kern Sassenheim ook de kern Voorhout heeft behoefte aan kleine afstanden van school naar locaties voor het bewegingsonderwijs.
Voor de kern Voorhout zal uitbreiding voor bewegingsonderwijs gevonden moeten worden in het nieuw te realiseren woningbouwplan in Nieuw Boekhorst. Plannen hiervoor zijn meegenomen in het globale kader Project Nieuw Boekhorst
Een ideale locatie hebben wij op de kaart aangegeven. Geschatte doorlooptijd voor uiteindelijke realisatie is ca. 4 jaar.

Het renoveren, bouwen van (nieuwe) accommodatie aan de Kagerdreef of het realiseren van een nieuwe accommodatie elders in het centrum van Sassenheim betekent een capaciteitstoename van ca. 28 uur per week bewegingsonderwijs (PO) en van ca. 42-50 uur per week voor verenigingen. Met een toekomstige gymzaal in Nieuw Boekhorst wordt de capaciteit in Voorhout groter.

Ad 1. Welk probleem wordt hiermee opgelost?
Voldoet aan uitvoeringsopdracht punt 1:
1. Het vinden van en extra locatie voor het bewegingsonderwijs in Sassenheim;
2. Verruiming van het aanbod voor bewegingsonderwijs met prioriteit in Sassenheim en op termijn in Voorhout;
3. Verbetering van de bereikbaarheid door het verkleinen van de afstand tussen scholen en locaties voor het bewegingsonderwijs;
4. Bieden van extra trainingscapaciteit voor de binnensport;
5. Bij nieuwbouw het vergroten van de mogelijkheden voor multifunctioneel gebruik door derden.

Wat zijn de financiële consequenties?
De totale investering voor een nieuwe gymzaal zijn afhankelijk van het programma (gebruik door alleen scholen of ook door verenigingen) en de duurzaamheidsambities (alleen BENG of al ENG). Gerekend moet worden met een extra jaarlast van minimaal € 40.000,- per gymzaal.

Figuur 3.1 Locaties binnensport en onderwijs in de gemeente Teylingen

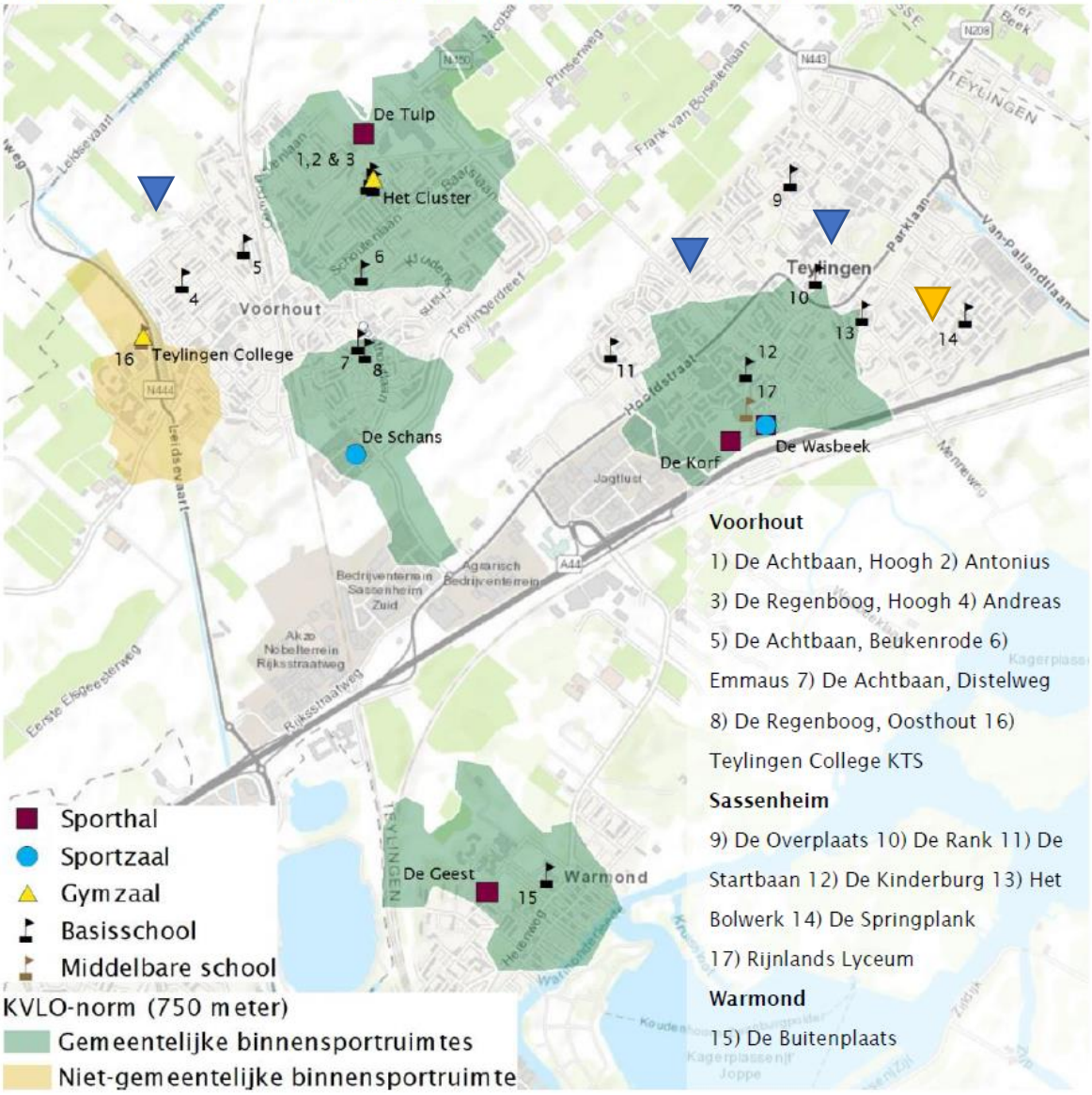

Nr.	Voorhout	Accommodatie	Afstand	Nr.	Sassenheim	Accommodatie	Afstand
1	De Achtbaan, Cluster	De Tulp	250	9	De Overplaats	De Wasbeek	1300
2	Antonius	De Tulp	250	10	De Rank	De Wasbeek	1000
3	De Regenboog, Cluster	De Tulp	250	11	De Startbaan	De Korf/Wasbeek	1000
4	Andreas	Cluster	1000	12	De Kinderbrug	De Wasbeek	260
5	De Achtbaan, Beukenrode	Cluster	950	13	Het Bolwerk	De Wasbeek	950
6	Emmaus	Cluster	650	14	De Springplank	De Wasbeek	1300
7	De Achtbaan, Distelweg	De Schans	650	17	Het Rijnlands Lyceum	De Korf/Wasbeek	200/70
8	De Regenboog, Distelweg	De Schans	600				
16	KTS Teylingen College	De Schans	2000				
Nr.	**Warmond**	**Accommodatie**	**Afstand**				
15	De Buitenplaats	De Geest	550				

Toelichting

Groen gearceerde scholen 9 en 10 zouden gebaat zijn bij een andere ideale locatie voor een gymnastieklokaal (nieuwbouw) in Sassenheim, (in de buurt van park of gemeentehuis) (doel = verkleinen van de reisafstanden) Dat is nu in de plannen niet eerder genoemd maar is wel een constatering en rekening houdend met toekomstige ontwikkelingen.

Geel gearceerde scholen 13 en 14 kunnen gebruikmaken van mogelijke gerenoveerde/nieuwbouw Kagerdreef Sassenheim (doel = verkleinen van de reisafstanden)
Geel gearceerde scholen 4 en 5 kunnen in de toekomst gebruik maken van eventuele nieuwbouw Nieuw Boekhorst (doel = verkleinen van de reisafstanden).

= de locatie Kagerdreef

= mogelijke andere ideale locaties voor een gymnastieklokaal voor Sassenheim en toekomstige sportaccommodatie te Voorhout

2. Het oplossen van behoefte aan trainingsruimte voor de lokale sportverenigingen, met als prioriteit de kern Voorhout.

Uit het rapport van Mulier blijkt dat de bezettingsgraad van de binnensportaccommodaties hoog, maar toereikend is. Bij de behandeling van de rapportage in de raad werd door de verenigingen echter betoogd dat zij op dit moment niet voldoende trainingscapaciteit hebben en daarom een ledenstop hanteren en/of bij andere gemeentes zaalruimte huren.

Om dit nader te onderbouwen zijn er gesprekken met de verenigingen gevoerd om de trainingsbehoefte en de knelpunten inzichtelijk te maken. Tegelijkertijd is bekeken in hoeverre, binnen de bestaande sportzalen de capaciteit efficiënter kan worden benut en daarmee (een deel van) de capaciteitsbehoefte kan worden gerealiseerd.

Verbeteren capaciteit in huidige situatie
Jaarlijks voor 1 juni leveren alle binnensportverenigingen verenigingen hun capaciteitsbehoefte in voor het nieuwe seizoen. STIWA, de exploitant van de binnensport-accommodaties in Teylingen, draagt zorg voor een zo optimale inroostering. Eenmaal ingeroosterd worden de nog openstaande uren zo goed mogelijk verhuurd aan andere gebruikers. Onderstaand overzicht toont het aantal uren dat de sportzalen in Teylingen verhuurd worden.

Nr.	Voorhout	Zaaldelen	Klokuren (ondw.)	Verenigings-uren	Algemeen gebruik	BSO	Totaal
1	Sporthal de Tulp	2	933	1.373	99		2.405
2	Sportzaal De Schans	1	477	1.128	95		1.700
3	Sportzaal Het Cluster	1	834	500	121	325	1.780
	Totaal		2.244	3.001	315	325	5.885
Nr.	**Sassenheim**						
4	Sporthal De Wasbeek	3	2.170	1.477	2	12	3.661
5	Sportzaal De Wasbeek	1	877	1.310			2.187
6	Sporthal De Korf	3	1.210	904	105	10	2.229
7	Zwembad De Wasbeek		208	965	2	65	1.240
	Totaal		4.465	4.656	109	87	9.317
Nr.	**Warmond**						
8	Sporthal de Geest	2	767	717	11		1.495
	Totaal		767	717	11		1.495

Tabel: Urengebruik/verdeling binnensportaccommodaties Teylingen Bron: STIWA 2019

In de piekweken, de weken tijdens het seizoen dat zowel de binnensportverenigingen als het onderwijs gebruik maakt van de sportzalen, worden de zalen minimaal 75% van de tijd gebruikt. Op basis van de analyse van de bezetting van de huidige sporthallen zijn er op weekdagen her en der nog mogelijkheden voor verhuur aan verenigingen. Deze momenten zijn echter verspreid over de week en doen zich vooral voor aan het eind van de middag, avond en op vrijdagavond. Dit zijn uren die op weinig animo bij de verenigingen en hun leden kunnen rekenen. Wel is er in de weekenden nog ruimte.

Op basis van bovenstaande analyse is gekeken of het mogelijk is om verenigingen die op weekdagen competitie spelen deze dag te laten verschuiven naar het weekend. De badmintonvereniging ziet kansen, maar is wel waakzaam voor haar concurrentiepositie. Voor basketbal is er op dit moment al

ruimte in De Wasbeek. De basketbalvereniging vreest bij verplaatsing het gemis aan inkomsten uit de kantine.

Daarnaast is er nog een optie besproken met STIWA en met VCS om de belijning in de Sporthal de Wasbeek eventueel aan te passen voor volleybal. In sporthal De Wasbeek kunnen 4 volleybalvelden gerealiseerd worden. Hierdoor kunnen meer teams te gelijker tijd trainen en eventueel spelen. Dat betekent qua investering, nieuwe belijning en nieuwe vloerpotten realiseren.

De conclusie is dat binnen het huidige accommodaties beperkte mogelijkheden zijn om de efficiëntie te verbeteren. De verwachting is wel dat verschuivingen, bij realisatie van gymnastieklokalen, leiden tot een efficiëntere indeling.

Extra capaciteitsbehoefte
Uit de gesprekken blijkt dat de verenigingen hun behoefte aan extra trainingsruimte niet concreet kunnen maken, met uitzondering van de uren die op dit moment op andere locaties worden gehuurd. Concreet maken de volgende verenigingen gebruik van sportaccommodaties buiten de gemeente Teylingen:

- Basketballvereniging Forwordians 8:45 zaaldeeluren p/week (1/3de sporthal te Noordwijk)
- Handbalvereniging Foreholte 18:30 zaaldeeluren p/week (N'wijk, N'hout en Katwijk)
- VCS 3 uren (onbekend of het gaat om hele hal of zaaldeel)

Veel verenigingen verwachten wel, op basis van getoonde animo, dat er groei van hun vereniging is. De verenigingen geven daarin geen garanties en daarmee is de vraag naar capaciteit niet concreet te vertalen in extra trainings- en wedstrijduren. Deze extra capaciteitsbehoefte lijkt tegen de landelijke trend vanaf 2013 in te gaan dat steeds minder mensen lid worden van een sportvereniging.

Nr.	Bond Volledige naam	Totaal 2014	Totaal 2015	Totaal 2016	Totaal 2017	Totaal 2018
5	Badminton Nederland	45.246	42.714	40.989	39.343	38.000
18	Koninklijke Nederlandse Gymnastiek Unie	299.558	303.650	309.460	302.154	293.000
20	Koninklijke Nederlandse Hockey Bond	248.742	251.287	253.351	254.032	259.000
25	Koninklijk Nederlands Korfbal Verbond	89.644	85.963	85.688	85.524	84.000
38	Nederlandse Basketball Bond	52.606	50.382	49.345	51.398	51.000
50	Nederlands Handbal Verbond	49.784	49.379	49.378	49.378	49.000
63	Nederlandse Tafeltennis Bond	29.574	28.431	27.742	26.857	27.000
66	Nederlandse Volleybal Bond	118.295	116.820	117.053	117.783	116.000
	Totaal aantal verenigingsleden	**933.449**	**928.626**	**933.006**	**926.469**	**917.000**

Tabel: Verenigingsledenaantallen Nederland Bron: NOC NSF

Bovenstaande tabel laat de landelijke tendens zien van de afname van verenigingslidmaatschappen. De landelijke tendens geeft geen lokale tendens aan. Onderkent moet worden dat het absolute aantal inwoners van Teylingen nog toeneemt. De combinatie van deze trends enerzijds en de te verwachten bevolkingsgroei in Teylingen anderzijds rechtvaardigt de aanname dat er sprake zal zijn van een stabilisering van de ledenaantallen, dan wel van een slechts zeer beperkte groei.

Te realiseren extra capaciteit
Er zijn 2 ontwikkelingen met een direct gevolg voor de capaciteit van de huidige trainings- en wedstrijdaccommodaties:

- Gymzaal Sassenheim
- Ballonhal HV Foreholte op Elsgeest

Met een extra gymzaal, zoals onderzocht in ontwikkelscenario 1 komt ongeveer 42- 50 uur beschikbaar voor verenigingen. Deze extra trainingscapaciteit is interessant voor binnensportverenigingen, zoals bijv. voor de turnvereniging.

Eind 2019 heeft het college van Burgemeester en Wethouders ingestemd om de genoemde overkapping annex trainingshal in het projectplan Elsgeest te vertalen als een ballonhal die in de wintermaanden door handbalvereniging HV Foreholte wordt geëxploiteerd. Met de komst van een ballonhal valt er ca. 60 uur per week vrij. Hoewel de vereniging op dit moment ook enkele uren in Noordwijk huurt en de vereniging een groei van het aantal leden en daarmee extra trainingscapaciteit voorziet, komt met de ballonhal een behoorlijk aantal trainingsuren in de Tulp en Wasbeek te vervallen. Doordat de jeugd en de lagere elftallen ook wedstrijden kunnen spelen in de ballonhal komt er ook wedstrijdcapaciteit op zaterdag vrij.

Met de twee ontwikkelingen zoals hierboven benoemd, uitbreiding gymnastieklokaal in Sassenheim en realisatie ballonhal in Voorhout, wordt er ruim 100 uur per week extra trainings- en wedstrijdcapaciteit gecreëerd in Teylingen. Met deze ontwikkelingen zou op de korte en middellange termijn ruimte ontstaan voor de verenigingen. Op basis van de gesprekken met de verenigingen lijkt dit voldoende om aan de vraag te kunnen beantwoorden. Voor bijvoorbeeld de Forwordians ontstaat hiermee dus trainings- en wedstrijdcapaciteit in De Tulp. Vervolgens zou verhuizing van de tafeltennisvereniging naar De Schans mogelijk worden.

Deze extra trainings- en wedstrijdcapaciteit zou de gemeente en de verenigingen de ruimte bieden om de te verwachten groei (en de ontwikkeling van Nieuw Boekhorst en andere woningbouwlocaties in de gemeente) af te wachten om een toekomstperspectief te maken.

Ad 2. Welk probleem wordt hiermee opgelost?
Voldoet aan uitvoeringsopdracht punt 2:

1. Het oplossen van behoefte aan trainingsruimte voor de lokale sportverenigingen, met als prioriteit de kern Voorhout;
2. Afstemming met de binnensportverenigingen over de huidige knelpunten en de toekomstvisie;
3. In afwachting van de verwachtte groei van Teylingen een oplossing voor de korte en middellange termijn met perspectief op een toekomstbestendige oplossing.

Wat zijn de financiële consequenties?
Met het inzetten van de capaciteit van de ballonhal, de extra ruimte die ontstaat in de sporthal de Tulp en een extra gymzaal in Sassenheim, zijn er geen financiële consequenties.
Indien wordt besloten om (voorafgaand aan het "natuurlijke" moment van vervanging) een nieuwe breedtesporthal te realiseren, moet rekening worden gehouden met een investering van ruim 8 miljoen euro en een kapitaallast van € 370.000,- voor het eerste jaar.
De exploitatiekosten en -baten zijn afhankelijk van de bezetting en vooralsnog niet concreet te maken.

3. Het realiseren van beperkte facilitaire aanpassingen ten behoeve van de topsport.

Knelpunten die nu worden ondervonden om topsport te beoefenen hebben betrekking op de vrije hoogte in de sportruimtes en de mogelijkheden om grote bezoekersaantallen te ontvangen (toeschouwers). Binnen een bestaand gebouw zijn de mogelijkheden om deze zaken te verbeteren beperkt.

Met korfbalvereniging TOP (KV TOP) en Twirlvereniging Inspiration Voorhout is gesproken over deze aspecten. De twirlvereniging geeft aan dat er wel een wens is voor extra vrije hoogte, maar dat er geen noodzaak is. De vereniging kan nu prima uit de voeten en realiseert zich ook dat er uitgeweken kan worden naar topsportlocaties. De benodigde investering om de huidige accommodatie aan te passen staat niet in verhouding tot de omvang van de vereniging.

KV TOP heeft wel behoefte om de tribune- en opslagcapaciteit uit te breiden en onderzoekt de mogelijkheden. Helaas hebben de gesprekken over de uitbreiding geen doorgang kunnen vinden in verband met de coronaproblematiek. Nader onderzoek naar eventuele oplossingen hebben geen direct verband met de andere scenario's of oplossingsrichtingen. Beantwoording kan dan ook los van deze notitie aan de raad worden voorgelegd als KV TOP daar zelf klaar voor is.

Ad 3. Welk probleem wordt hiermee opgelost?

1. Verbetering van extra tribune- en opslagcapaciteit binnen de bestaande gebouwstructuur;

Dit onderdeel wordt nog nader uitgewerkt.

4. Bij renovatie en/of vervanging van de bestaande sportaccommodaties, topsport facilitering meewegen in besluitvorming (langere termijn)

In de memo met eerste verkenningen, zoals in december 2019 aan de raad verstrekt, is aangegeven dat er een behoorlijke investering nodig is voor een nieuwe breedtesporthal. Deze consequenties voor deze investering op de jaarlasten van de gemeente moeten worden bezien in het totale plan voor de binnensportaccommodaties. Aangezien de drie sportzalen in de kern Voorhout een levensduur hebben van minimaal nog 20 jaar is de nieuwbouw van een breedtesporthal voorlopig niet op een "natuurlijk" moment in te plannen. Minimaal tot het jaar 2041 zouden de kapitaallasten van de nieuwe breedtesporthal bovenop de andere jaarlasten van de sportzalen komen. Dit natuurlijke moment is voor De Wasbeek en De Korf te benutten. Renovatie vindt echter over het algemeen plaats op de helft van de levensduur van de gebouwen. Hiermee zouden ook alle sportzalen in Voorhout het natuurlijk moment voor overweging naderen.

Gebouwnaam	Bouwjaar	Renovatie na ca. 20 jaar	Einde levensduur / afschrijvingstermijn
Het Cluster	2001	2021	2041
De Tulp	2006	2026	2046
De Schans	2003	2023	2043

Tabel: Overzicht economische levensduur sportzalen Voorhout

Voor een topsporthal zijn de investeringen naar verwachting hoger dan voor een breedtesporthal. Voor een topsporthal gelden andere afmetingen en een ander afwerkingsniveau van de wedstrijdruimte waaronder extra vrije hoogte, andere eisen aan de vering van de vloer, meer tribuneplaatsen en daarmee ook parkeerplaatsen). Voor de overweging om topsport te faciliteren bij renovatie moet dan ook worden bekeken in hoeverre deze aanpassingen überhaupt te realiseren zijn. Andere afmetingen van de sportvloer en vrije hoogte lijken voor zich te spreken, maar andere eisen aan de vering kunnen ook grote consequenties hebben voor de opbouw (en daarmee dikte) van de vloer en moeten daarom worden afgewogen tot de integrale toegankelijkheid van de sporthal (drempels) en de doorlooptijd om de renovatie uit te kunnen voeren. Een langere uitvoerperiode kan consequenties hebben voor het wedstrijdseizoen van de verenigingen.

Hier staat tegenover dat met meer trainings- en wedstrijdcapaciteit wellicht de prestaties van de verengingen in Teylingen naar een hoger niveau brengt en daarmee het faciliteren van topsport tot noodzaak maakt.

Zaken zoals goede bereikbaarheid voor bezoekers (en daarmee wellicht minder centrale ligging in de gemeente) zijn bij een topsportvoorziening ook van belang. De maatschappelijke waarde van sportzalen om beweging en ontmoeting te faciliteren en te stimuleren kan conflicteren met de belangen die spelen bij topsportaccommodaties. Daarnaast moet bij de overwegingen om topsport in Teylingen (of HLT) te faciliteren ook de ontwikkelingen van andere topsport-initiatieven, zoals TopSport Leiden en TopSport Haarlemmermeer, worden meegewogen.

Ad 4 Welk probleem wordt hiermee opgelost?
Voldoet aan uitvoeringsopdracht punt 4:
1. Bij renovatie en/of vervanging van de bestaande sportaccommodaties, topsport facilitering meewegen in besluitvorming (langere termijn);
2. Inzichtelijk maken momenten heroverweging;
3. Inzichtelijk maken kansen en beperkingen faciliteren topsport.

Wat zijn de financiële consequenties?
Vooralsnog heeft het overwegen van het faciliteren van topsport in de bestaande of nieuw te bouwen sportvoorzieningen geen financiële consequenties.

5. Verbeteren sportveiligheid in sporthal De Schans

Tijdens de commissieavond in september 2019 werd door de Forwodians aangegeven dat De Schans op dit moment niet de gewenste kwaliteit heeft voor de breedtesport en dat voor de wedstrijden vooral de sportveiligheid onder druk staat.

De Schans is in 2003 als vervanging van de Gaasbaak gerealiseerd voor onderwijs en als trainingsfaciliteit voor de sportverenigingen. Ten tijde van de realisatie van deze sportzaal (afm. 30 x 24 meter) was het standpunt van de Nederlandse Basketballbond (NBB) dat een basketbalveld een

uitloop van 1 meter rondom moest hebben. Met de veldafmeting van 28 x 15 meter en zaalafmeting van 30 x 24 meter voldoet het zaaloppervlak in De Schans aan deze norm.

De huidige norm van de NBB omschrijft echter een uitloopstrook van 2 meter rondom een wedstrijdveld. Vandaar dat in 2018 aan Scherp advies de vraag is gesteld of er een verplichting is om aan de wet of norm te voldoen. Destijds luidde het antwoord dat er geen wettelijke of norm-technische basis is om de situatie aan te passen, aangezien het hier oefenvelden betreft.

Het verbeteren van de veiligheidsmogelijkheden in De Schans is ook onderzocht. Uit dit onderzoek blijkt dat de veiligheid met relatief beperkte investeringen kan worden verbeterd. De volgende maatregelen zijn voorgesteld:

- Oefenvelden (twee dwarsveldjes) niet gebruiken voor wedstrijden.
- De wanden achter de basketbal installaties uit te voeren met een valdempend oppervlak.

Er zijn al veiligheidsmaatregelen genomen in de vorm van het realiseren van valdemping tegen de wanden. Deze maatregelen kunnen worden uitgebreid zonder het gebruik door anderen te beperken. Stiwa werkt dit, in overleg met de gebruikers, verder uit.

Met uitzondering van de vergroting van de sportvloer zijn alle maatregelen technisch op te lossen, mits rekening wordt gehouden met "natuurlijke" momenten zoals in de zomervakantie, wanneer de sporthal niet/nauwelijks wordt gebruikt.

Basketbalwedstrijden kunnen gespeeld worden op belijnde basketbalvelden met de afmetingen van 28 x 15 meter of 26 x 14 meter. Het probleem voor de Fowodians zit voornamelijk in de wedstrijdjes overdwars (15 x 15 meter) die nu om veiligheidsredenen op het volledige veld gespeeld moeten worden. Dat betekent dat er meer uren nodig zijn om de wedstrijden af te wikkelen

Met het realiseren van de ballonhal in sport- en recreatiepark Elsgeest zou er ruimte ontstaan om (in ieder geval een deel van) de trainingen en wedstrijden van de teams in andere sporthallen onder te brengen. Zij kunnen hiervoor uitwijken naar Sporthal de Tulp of Sporthal de Wasbeek waar het mogelijkheid is om op twee volwaardige velden tegelijkertijd te spelen.

Ad 5. Welk probleem wordt hiermee opgelost?
Voldoet aan uitvoeringsopdracht punt 5:

1. Het realiseren van beperkte facilitaire aanpassingen ten behoeve van de topsport;
2. Verbetering van het veilig beoefenen van sport in De Schans;
3. Verbeteren van de wedstrijd en trainingsmogelijkheden om extra gebruik te maken van vrije uren in de sporthallen in Teylingen.

Wat zijn de financiële consequenties?
De aanpassingen (valdempende maatregelen) van De Schans komen op een bedrag van € 5.000. Aangezien het maatregelen zijn die de veiligheid bij de sportbeoefening vergroten wordt dit opgenomen in de exploitatiebegroting van Stiwa en wordt derhalve niet als separaat beslispunt meegenomen.

Bijlage :Raadsmemo breedtesporthal Teylingen

Raadsmemo

Verkenning mogelijkheden en consequenties Breedtesporthal

aan:	de raad van de gemeente Teylingen
datum:	20 december 2019
zaaknummer:	Z-17-006626
portefeuillehouder:	Arno van Kempen
behandelend ambtenaar:	Rob Coli/Hajo van der Harst
opsteller:	Christianne van Overmeeren

Inhoud mededeling

Inleiding

De gemeenteraad van Teylingen heeft het college van burgemeester en wethouders verzocht om nader te kijken naar de resultaten van het onderzoek naar de binnensportaccommodaties en de bedenkingen van de binnensportverenigingen ten aanzien van de sporttechnische kwaliteit van de binnensport-accommodaties en de beschikbare capaciteit.

In deze memo gaan wij kort in op de eerste bevindingen van het capaciteitsonderzoek en de implicaties van een nieuwe sporthal.

Capaciteit

In samenwerking met Stiwa is gekeken naar de beschikbare capaciteit van de binnensportvoorzieningen. De gemeente Teylingen beschikt over verschillende binnensportfaciliteiten verdeeld over de 3 kernen Voorhout, Warmond en Sassenheim:

Gebouwnaam	Plaats	Type faciliteit	Exploitant
Het Cluster	Voorhout	Gymzaal (1 zaaldeel)	Stiwa
De Tulp	Voorhout	Sporthal (2 zaaldelen)	Stiwa
De Schans	Voorhout	Sportzaal (1 zaaldeel)	Stiwa
De Geest	Warmond	Sporthal (2 zaaldelen)	Stiwa
De Korf	Sassenheim	Sporthal (3 zaaldelen)	Stiwa
De Wasbeek	Sassenheim	Sporthal (3 zaaldelen) Sportzaal (1 zaaldeel)	Stiwa
Teylingen College	Sassenheim	2 Gymzalen	KTS

(bron: Behoefteonderzoek binnensportaccommodaties, ICS Adviseur 2017)

Deze accommodaties voldoen in de basis aan de sportbehoefte die er vanuit het onderwijs en de breedtesport binnen de gemeente Teylingen bestaat (*Behoefteonderzoek binnen-sportaccommodaties, ICS Adviseur 2017)* Na publicatie is echter gebleken dat de verenigingen extra trainingsbehoefte hebben dan aangegeven. De verenigingen hebben aangegeven dat zij op de hoogte zijn van de druk op de capaciteit en daarom voor het onderzoek de minimale behoefte hebben doorgegeven en niet de daadwerkelijke behoefte. Zo hebben sommige verenigingen op dit moment een ledenstop en voorzien een groei van het ledenaantal en daarmee de trainingsbehoefte als er meer capaciteit beschikbaar komt. Andere verenigingen zouden sowieso meer trainingsuren willen maken met het huidige aantal leden. Voor alle verenigingen geldt dat zij wel voorwaarden stellen aan het moment en de locatie. Op basis hiervan is een verdiepend onderzoek uitgevoerd waarin enkele oplossingsrichtingen zijn besproken (*Ruimte voor binnensport Teylingen Mulier Instituut februari 2018)*

Op basis van een eerste inventarisatie van de beschikbare ruimte lijkt de conclusie van ICS gefundeerd: Er is op dit moment sprake van vrijvallende uren tussen gebruikers in de diverse sportgebouwen. Aan het eind van de middag (van 4 tot 5), op vrijdagavond en het weekend is er nog meer ruimte beschikbaar. Door herschikking van de trainingsroosters en onderzoek naar de mogelijkheden om competities van de avonduren naar het weekend te verzetten (zoals bij veel buurgemeenten het geval is) zou er meer ruimte kunnen worden gecreëerd.

Om het capaciteitsprobleem concreet te kunnen maken is het echter nodig om hierover het gesprek aan te gaan met de verenigingen. Het eerste initiatief is reeds genomen.

Sporthal

Insprekers bij de behandeling van de notitie binnensportaccommodaties hebben aangegeven dat het oplossen van capaciteitsprobleem moet worden gevonden in het realiseren van een extra sporthal. Vandaar dat de gemeenteraad van Teylingen het college van burgemeester en wethouders heeft verzocht de implicaties van een nieuwe sporthal in kaart te brengen. Deze sporthal een antwoord moeten bieden op de vraag van de binnensportverenigingen in Teylingen voor meer capaciteit en betere mogelijkheden tot sportbeoefening.

Op basis van de beschikbare zaalafmetingen 48m x31m, zoals in De Tulp, komt de ruimtebehoefte op ongeveer 2.600 m2. De sporthal is voldoende groot voor een combiveld waarop handbal-, voetbal -en hockeywedstrijden kunnen plaatsvinden. De hal is als twee afzonderlijke delen te gebruiken. Er is rekening gehouden met zitplaatsen (100 personen) op een vaste tribune en 50 zitplaatsen op een uitschuifbare tribune. Bij de stichtingskostenraming is rekening gehouden met een volledige inrichting van de sporthal (niet alleen sporttoestellen, maar ook scoreborden en een keuken in de kantine).

De hal heeft een wedstrijdfunctie en derhalve een grote parkeervraag. In de stichtingskostenopzet moet, in overeenstemming met het parkeerbeleid van de gemeente Teylingen rekening worden gehouden met 86 parkeerplaatsen voor auto’s en voorzieningen voor het stallen van fietsen. Van de 86 parkeerplaatsen zijn er 50 conform de parkeernota 2014 van de gemeente Teylingen (2,2 parkeerplaatsen per 100 m2 bvo). De aanvullend genoemde parkeerplaatsen (36 stuks) zijn in navolging van de passage in dezelfde parkeernota waarin partijen gehouden zijn de CROW-normen te handhaven. In de CROW normen wordt per bezoeker (tribune) gerekend met 0,2 parkeerplaats.

Uitgangspunten Duurzaamheid

Met ingang van 1 juli 2020 moeten gelden voor alle vergunningsaanvragen dat deze moeten voldoen aan de eisen van een Bijna Energie Neutraal Gebouw (BENG), Hiermee wordt de maximale energiebehoefte en het energiegebruik van het gebouw bepaald en is ook een minimum opgenomen voor het aandeel hernieuwbare energie. In deze fase van het project is het niet mogelijk om voor te sorteren op concrete maatregelen en de bijbehorende besparingen ten aanzien van energieverbruik. Wel worden er aannames gedaan voor de extra kosten en de energiebesparing, op basis van door Synarchis gehanteerde kengetallen, aangevuld met berekeningen in opdracht van onder andere de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland (RVO) ten aanzien van besparingen op energiegebruik en de extra investeringen die nodig zijn om deze duurzaamheiddoelstellingen te behalen (bouwkundig, installatietechnisch en onderhoud).

Stichtingskosten

Bij het opstellen van de stichtingskostenraming zijn niet alleen de bouwkosten opgenomen, maar ook de bijkomende kosten, zoals voorbereidingskosten en leges.

De locatie van de nieuwe sporthal is vooralsnog niet bekend. Vandaar dat er wel kosten zijn opgenomen voor de inrichting van het terrein (op basis van normen), maar geen grond- en sloopkosten zijn opgenomen. De interne projectbegeleiding is meegenomen in de stichtingskostenopzet.

Er is rekening gehouden met een nog steeds aanhoudende stijging van de bouwprijzen en van de markt. Deze zijn niet alleen gerekend over de daadwerkelijke ontwerp-,

aanbestedings- en realisatietermijnen, maar ook over de voorbereidingsperiode de (opstellen van de eisen en wensen in samenspraak met de verenigingen). Totaal betekent dit een doorlooptijd van ongeveer 37 maanden.

Omschrijving projectfase	Doorlooptijd in maanden
doorlooptijd tot projectbesluit	9
looptijd opstellen aanbestedingsstukken	3
looptijd aanbesteding	4
looptijd ontwerpfase	9
looptijd uitvoeringsfase	12
totaal	*37*

Voor de bouw- en installatiekosten is uitgegaan van kengetallen en ervaringscijfers van Synarchis bij de realisatie van soortgelijke complexen. Hierbij is rekening gehouden met de huidige marktconjunctuur, waarbij er per regio grote verschillen zijn in aanbestedings-resultaten en een sterke stijging van de prijzen van bouwmateriaal. De eenheidsprijzen zijn gebaseerd op het prijspeil oktober 2019. Daarnaast is uitgegaan van een Design & Build aanbesteding, waarbij een marktpartij kennis en ervaring inzet ten aanzien van ontwerp en realisatie van het sportcomplex. De complexe stedenbouwkundige inpassing, gecombineerd met de uitdagende duurzaamheidsopgave vragen erom deze expertise reeds vroegtijdig in te zetten.

Omschrijving	Toelichting	Bedrag
Grondkosten	Aankoop grond en bouwrijp maken	ntb
Bouwkosten inclusief inbouwpakket		€ 4.900.0000,-
Terreinkosten	o.a. aanleg parkeren	€ 500.000,-
Bijkomende kosten	o.a. honoraria, onderzoek, leges	€ 700.000,-
Prijsstijgingen en marktwerking	doorlooptijd ongeveer 3 jaar	€ 450.000,-
Onvoorzien	5%	€ 350.000,-
Totaal (exclusief BTW)		*€ 6.900.0000,-*
Totaal (inclusief BTW)		*€ 8.350.0000,-*

Op basis van de bovengenoemde ruimtelijk/functionele en financiële uitgangspunten komen de stichtingskosten op bijna 7 miljoen euro exclusief BTW en circa 8,4miljoen euro, inclusief BTW.

Met de wensen van de gebruikers ten aanzien van 3 volwaardige basketbalvelden en extra berg- en kleedruimte zouden de investeringskosten hoger uitvallen. Het verschil dient, op basis van een nadere verkenning van de wensen en eisen, nader inzichtelijk te worden gemaakt.

Exploitatie

Lasten

Hoewel er wordt voorgesorteerd op de eisen conform BENG is er veiligheidshalve rekening gehouden met vaste aansluitkosten voor elektra. Daarnaast moet rekening worden gehouden met de kosten voor het gebruik en vastrecht voor water en riolering. Voor het energieverbruik is uitgegaan van ervaringscijfers en kengetallen, aangevuld met gegevens vanuit de Rijkdienst Voor Ondernemend Nederland (RVO).

In dit stadium is het niet mogelijk om gedetailleerde raming van de meerjarige onderhoudskosten op te stellen. Op basis van kengetallen en (binnensport) referentieprojecten kan gerekend worden met 1% van de stichtingskosten als indicatie voor de jaarlijks benodigde gemiddelde dotatie. De extra kosten voor het onderhoud van de PV-panelen, wordt met de hogere stichtingskosten, navenant aangepast.

Uitgangspunt is dat Stiwa verantwoordelijk is voor het beheer en de exploitatie van de sporthal. Een beheerder opent en sluit de sportaccommodatie en zorgt voor toezicht. Dit is conform het beleid van de gemeente Teylingen. Hiermee dient er rekening te worden gehouden met minimaal 1,2 fte voor de sporthal, zoals op dit moment in De Tulp (bijna € 39.000,-) . Alternatief is ingebruikgeving op basis van sleutelverhuur. De taak van de

beheerder om te openen en te sluiten wordt in dat geval beperkt, maar er blijft (beperkt) toezicht nodig. Het bedrag voor de beheerkosten kunnen daarmee iets naar beneden worden bijgesteld. In de volgende tabel zijn de beheer- en exploitatiekosten van de sporthal in beeld gebracht. Hierbij is naast de kosten voor de beheerder ook rekening gehouden met overhead (administratie).

Lasten	**Toelichting**	**Bedrag**
Energieverbruik	*water en elektriciteit, inclusief vastrecht aansluiting*	€ 14.000
Dotatie onderhoud	*1% van stichtingskosten (zonder terrein)*	€ 65.000
Overige beheerkosten - Administratie en beheer - Schoonmaak - Belasting en verzekering - Overige kosten		€ 80.000
Totaal kosten		*€ 159.000*

Baten

Tegenover de lasten staan natuurlijk ook baten. Voor de berekening van deze baten wordt vooralsnog uitgegaan van dezelfde bezetting (voor het bewegingsonderwijs en de verenigingen) en daarmee de opbrengsten als sportzaal De Schans, aangevuld met de uren die Forwordians op dit moment elders (in Noordwijk) huren en de aangegeven extra huurwens van Inspiration. Daarbij moet rekening worden gehouden met het feit dat de sportvloer in De Schans niet de afmetingen heeft die gewenst zijn in de breedtesporthal. Met de vergrote vloer zijn de mogelijkheden voor de verenigingen groter, maar daarmee ook de huurlasten.

Opbrengsten	**Aantal**	**Eenheid**	**Opbrengsten/ eenheid**	**Totaal**
Huidige huurinkomsten De Schans		(*)		€ 46.135
Aanvullende uren Forwordians (winterseizoen)	6,5 (**)	uur x 26 weken	€ 42,65	€ 7.208
Aanvullende uren Inspiration (winterseizoen)	14(**)	Uur x 26 weken	€ 42,65	€ 15.525
Totaal opbrengsten				*€ 68.868*

(*) Conform opgave Stiwa, opbrengsten klokuren De Schans (let op, betreft kleinere zaal)
(**) Gewenst extra gebruik van de breedtesporthal op basis van verhuur elders (Noordwijk) en aangegeven behoefte.

In dit overzicht van de baten ontbreken huurinkomsten dan wel omzetresultaten van de kantine, alsmede inkomsten uit reclame-uitingen in de sporthal.

Exploitatieresultaat

Op basis van bovenstaande gegevens moet rekening worden gehouden met een negatief exploitatiesaldo:

Totaal exploitatiekosten	*€ 159.000*
Totaal exploitatiebaten	€ 86.135
Exploitatietekort	€ -72.865

Kapitaallasten

Voor de hoogte van de kapitaallasten is aangesloten bij de uitgangspunten zoals door de gemeente Teylingen gehanteerd:

- Financiering (volledig door BNG) lineair
- Aflossing 100%
- Rentepercentage 1%

Op basis van de eerder berekende stichtingskosten resulteert dit in kapitaallasten van ongeveer € 370.000 voor het eerste jaar. De stichtingskostenkosten, zoals eerder benoemd zijn in de berekening opgenomen, waarbij de volgende afschrijvingstermijnen zijn gehanteerd:

• Terrein	20 jaar
• Bouwkundig	40 jaar
• Installaties	20 jaar
• Inrichting	10 jaar

Vergelijking met huidige situatie

Om een gedegen afweging te kunnen maken voor de realisatie van een nieuwe breedtesporthal hebben we bovengenoemde bedragen tegen de huidige situatie van De Schans afgezet.

Deze vergelijking is lastig, omdat Stiwa de kosten berekent voor het geheel van de te exploiteren binnensportaccommodaties. Er is derhalve geen uitsplitsing per zaal te maken. De exploitatielasten zijn derhalve een combinatie van ervaringsgegevens van Synarchis (zoals ook opgenomen in de berekening van de exploitatielasten voor de nieuwe breedtesporthal) en de aanwezige gegevens van Stiwa, zoals de energielasten en de inkomsten uit verhuur. Voor de berekening van de dotatie onderhoud is uitgegaan van 1% de stichtingskosten, geïndexeerd met de consumentenprijsindex (van het CBS) naar 2019 (30%).

Lasten	**Toelichting**	**Bedrag**
Energieverbruik	huidige energielasten	€ 17.000
Dotatie onderhoud	1% van stichtingskosten (zonder terrein)	€ 19.500
Overige beheerkosten	Uitgaande van gegevens breedtesporthal, en beperkt oppervlak	€ 65.000
Totaal kosten		**€ 101.500**

Hierbij moet worden opgemerkt dat na de politieke besluitvorming het traject van voorbereiding tot en met oplevering ongeveer 2,5 tot 3 jaar vergt, afhankelijk van de noodzaak tot het doorlopen van een bestemmingsplanprocedure. Vandaar dat voor de kapitaallasten het jaar 2023 is opgenomen.

De (boekhoudkundige en technische levensduur) van de sportgebouwen in de gemeente worden gesteld op 40 jaar. De Schans is nu 17 jaar oud en zou in 2022 in aanmerking komen voor grootschalig onderhoud.

Omschrijving	**De Schans**	**Nieuwe Breedtesporthal**
Exploitatielasten	€ 101.5000	€ 159.000
Exploitatiebaten	€ 46.135	€ 68.868
Exploitatieresultaat	€ -55.365	€ -90.132
Kapitaallasten (2023)	n.v.t.	€ 370.000

Vervolg

Bovenstaande gegevens zijn gebaseerd op kengetallen en ervaringscijfers, aangevuld met de uitgesproken extra capaciteitsbehoefte. De komende periode zal worden gebruikt om de volgende zaken nader op te pakken:

- Nader onderzoek capaciteitsbehoefte verenigingen en mogelijkheden om het gebruik van de huidige accommodaties te verbeteren;
- Mogelijkheden verkennen gebruik sportaccommodatie Teylingen college;
- Vertaling aanvullende sporttechnisch wensen verenigingen in ruimtelijk programma van eisen;
- Vertaling sporttechnische en financiële gevolgen in verschillende scenario's:
    - Behoud bestaande accommodaties;
    - Verbouw of nieuwbouw gymzaal Kagerdreef;
    - Mogelijkheden nieuwe breedtesporthal conform De Tulp;
    - Mogelijkheden nieuwe topsporthal (conform wensen verenigingen);
    - Mogelijkheden overbrugging capaciteitsproblemen.

De resultaten van dit onderzoek wordt aan het einde van het eerste kwartaal van 2020 aan de raad voorgelegd teneinde een richting te bepalen voor het vervolg.

Bijlagen:

1. Grove planning binnensport

Raadsvoorstel Opiniërend

Centrumvisie Teylingen

aan:	de raad van de gemeente Teylingen
zaaknummer:	Z-18-052499
datum voorstel:	10 juni 2020
datum collegevergadering:	18 augustus 2020
datum raadsvergadering:	17 september 2020
agendapunt:	0
portefeuillehouder:	M.E.I. Volten
behandelend ambtenaar:	Jacoline Hoogenboom
e-mailadres:	J.Hoogenboom@hltsamen.nl

Wij stellen voor:

1. De uitkomsten van de opiniërende bespreking in de commissie Welzijn over de thema's Voorzieningen, Verblijven & ontmoeten en Kunst & Cultuur uit de concept-Centrumvisie mee te geven aan het college in het vervolgproces tot aan de besluitvorming.
2. De uitkomsten van de opiniërende bespreking in de commissie Ruimte over de thema's Bereikbaarheid & Parkeren, Beeldkwaliteit & Uitstraling, Inrichting van de openbare ruimte en Wonen uit de concept-Centrumvisie mee te geven aan het college in het vervolgproces tot aan de besluitvorming.
3. De uitkomsten van de opiniërende bespreking in de commissie DEB over de thema's Winkelen en Duurzame kansen mee te geven aan het college in het vervolgproces tot aan de besluitvorming.

Samenvatting/Inleiding

Het opstellen van een centrumvisie staat in het raadsprogramma Vitaal Teylingen als belangrijke basis voor de ontwikkeling van onze drie dorpscentra Warmond, Voorhout en Sassenheim. In die visie op de drie dorpscentra van Teylingen, dienen de problemen, kansen en uitdagingen die in de centra spelen en die nog op de dorpscentra afkomen integraal afgewogen te worden. Samen met inwoners, ondernemers en maatschappelijke organisaties is er nagedacht over de toekomst van de dorpen. Dit heeft geleid tot een veelheid aan informatie en inzichten. Omdat het belangrijk is om te weten of we op de goede weg zijn voor het uiteindelijk kunnen verwezenlijken van de doelstellingen achter de Centrumvisie, wordt de raad gevraagd zich opiniërend uit te spreken over de concept-Centrumvisie. Voorafgaand heeft de raad de mogelijkheid gekregen vragen te stellen en discussiepunten aan te leveren. De raad wordt nu gevraagd om in de verschillende commissies inhoudelijk gezamenlijke op- en/of aanmerkingen mee te geven.

Context/Coalitieprogramma
In het raadsprogramma Vitaal Teylingen is opgenomen dat er een centrumvisie voor de kernen van Warmond, Voorhout en Sassenheim zal worden opgesteld. In november 2018 heeft de raad richting gekozen voor de uitwerking hiervan. Dit door middel van het vaststellen van de thema's die terug moeten komen in de Centrumvisie.
Deze thema's zijn: wonen, duurzaamheid, economie, bereikbaarheid, verblijven & ontmoeten, openbare ruimte, voorzieningen en uitstraling.

In de voorbije maanden is het proces tot visievorming conform de opdracht van de raad in gang gezet. In het voorjaar van 2019 is het participatietraject van start gegaan. In september en november 2019 en februari 2020 is de raad in verschillende sessies op de hoogte gebracht van de opgehaalde input en bevindingen. Op basis van de bevindingen, verkregen informatie en ervaringen wordt de raad nu om nadere duiding gevraagd, zodat het proces verder gevolgd en afgerond kan worden.

Doel: Wat willen we bereiken?
In de Centrumvisie op de drie centra van Teylingen, dienen de problemen, kansen en uitdagingen die in de centra spelen en die nog op de centra afkomen integraal afgewogen te worden. Met het grote doel dat de centrumgebieden vitaal en aantrekkelijk worden en/of blijven.

Vooraf heeft de raad meegegeven wat de succesfactoren voor de Centrumvisie zijn. Deze zijn vastgelegd in de infographic (bijlage 3). Een van de succesfactoren is dat de Centrumvisie omgezet moet worden in concrete acties. Ook moet overzichtelijk zijn wie eigenaarschap heeft over welke actie en welke financiële consequenties dit met zich meebrengt. Acties die geen financiële consequenties hebben worden sowieso doorgevoerd. Waardoor naast het opstellen van de Centrumvisie ook een uitvoeringsprogramma met prioritering en begroting wordt opgesteld. Met als groter doel dat realisatie ook daadwerkelijk kan gebeuren.

Huidige situatie
Er zijn veel verschillende complexe claims op de ruimte in de centra, maar hier zit geen orde en structuur in. Nieuwe ontwikkelingen en tegenstelde belangen zorgen voor een nog complexere claim op de ruimte. Door het ontbreken van een langetermijnvisie voor complexe vraagstukken zijn veel keuzes te rechtvaardigen maar deze zorgen op de lange termijn niet altijd voor vitale en aantrekkelijke centra die recht doen aan de verschillende identiteiten van onze dorpskernen. Dit was daarom ook de aanleiding om een centrumvisie te maken.
Voorbeeld hiervan zijn de snelle ontwikkelingen op het gebied van detailhandel. De verkopen via internet nemen razendsnel toe, de rol van de horeca in de centra wordt dominanter en allerlei vormen van dienstverlening in de sfeer van lichamelijke verzorging en vrijetijdsbesteding eisen hun plek. Deze ontwikkelingen vormen een aanleiding tot herbezinning en vereisen een nieuwe, meer integrale visie op de centra in Teylingen en de functie van de kernen voor de Teylingse samenleving.

Waarom leggen we dit besluit opiniërend voor: mogelijkheden/varianten
Het is belangrijk dat er politiek herkenning is in de koers die per thema in de concept-Centrumvisie beschreven staat. Deze koers per thema en per dorpscentrum is in bijlage 1 te lezen. Indien er geen politieke herkenning is dan is het niet haalbaar om de doelstellingen van de Centrumvisie op korte termijn te verwezenlijken.

De thema's die voorliggen zijn:
- Wonen
- Duurzaamheid (duurzame kansen)
- Winkelen (economie)
- Bereikbaarheid (bereikbaarheid en parkeren)
- Verblijven & ontmoeten
- Openbare ruimte (inrichting openbare ruimte)
- Voorzieningen
- Uitstraling (beeldkwaliteit & uitstraling)

De koers/ambitie per thema is door middel van een uitgebreid participatieproces met inwoners, ondernemers en maatschappelijke organisaties tot stand gekomen en om die reden ook niet in verschillende mogelijkheden of varianten uit te splitsen.

Door de integraliteit van de Centrumvisie is er richting nodig van de verschillende commissies, zodat elke commissie in zijn eigen expertise over een thema kan adviseren. Het lange termijn doel is dat er straks tijdens het opstellen van de Omgevingsvisie bij de verschillende commissies herkenning is van de koers die er voor het centrum wordt meegenomen.

Waarom leggen we dit besluit opiniërend voor: voordelen
1.1/2.1/3.1 Door de concept-Centrumvisie bij elke commissie voor te leggen, worden alle expertises gebruikt om richting te geven aan de koers/ambitie per thema.

1.2./2.2/3.2 De opiniërende bespreking in de raad draagt bij aan het creëren van draagvlak voor vaststelling van de definitief concept Centrumvisie.

1.3./2.3/3.3 Richting op de koers en ambities per thema in de concept Centrumvisie draagt bij aan een gedragen voorstel voor het uitvoeringsprogramma en met de daarbij horende prioritering en begroting.

Wat moeten we meewegen bij onze meningsvorming: kanttekeningen/nadelen
1.1/2.1/3.1 Indien veel wordt afgeweken wordt van de ambitie/koers per thema bestaat het risico dat er hiervoor geen draagvlak is bij belanghebbenden.
De visie is tot stand gekomen door een uitgebreid participatietraject. Als door de raad een totaal andere koers/ambitie wordt geopperd kan er onvrede ontstaan bij de belanghebbenden, zoals inwoners, ondernemers en maatschappelijke organisaties.

1.2/2.2/3.2 Er zijn niet genoeg beschikbare middelen op de lopende begroting om ambities van de Centrumvisie uit te kunnen voeren.
Vooraf is er door de raad geen budget meegegeven voor de uitvoering om geen beperkingen op te leggen tijdens het participatieproces. De concept-Centrumvisie die voorligt laat zien dat we met elkaar uitdagende ambities hebben voor de drie dorpskernen om ervoor te zorgen dat ze vitaal en aantrekkelijk worden/blijven.

1.3/2.3/3.3 We weten nog niet welke invloed de covid-19 crisis heeft.
Op dit moment is nog niet inzichtelijk welke gevolgen de covid-19 crisis heeft. We staan nog aan het begin van de verschillende scenario's die denkbaar zijn. De experts op het gebied van Retail geven aan dat de huidige situatie nog geen aanleiding geeft om de concept-Centrumvisie aan te passen.

Afweging
De Centrumvisie is in samenspraak met inwoners, ondernemers en maatschappelijke organisaties tot stand gekomen. Hierdoor is er al maatschappelijk draagvlak.
Soms hoorden we tegenstrijdige opmerkingen over eenzelfde onderwerp in één van de kernen. Bijvoorbeeld omdat de belangen van bewoners botsen met die van ondernemers. Deze Centrumvisie kan daarom nooit recht doen aan alle gemaakte opmerkingen. We hebben een afweging gemaakt tussen de wensen uit het participatieproces, de gemeentelijke ambities en oplossingen waarvoor actiebereidheid is in de kernen.

Wat zijn de financiële gevolgen
Een voorstel voor het uitvoeringsprogramma inclusief prioritering en begroting moet nog opgesteld worden. Dit gebeurt na de participatie met inwoners in september.

Hillegom-Lisse-Teylingen (HLT)
Dit betreft een voorstel voor het gemeentebestuur van Teylingen.

Communicatie
Vlak na de behandeling in de drie commissies vindt ook de laatste consultatie plaats bij inwoners, ondernemers en maatschappelijke organisatie. Deze consultatie is toetsend van aard. De input die de raad meegeeft en de input die meegegeven wordt tijdens de laatste consultatieronde worden indien nodig verwerkt in de concept-Centrumvisie die in december ter besluitvorming gaat. Deze planning kan wijzigen als er tijdens de laatste consultatieronde en bespreking in de raad blijkt dat er geen draagvlak is voor de concept-Centrumvisie.

Bijlagen en achtergrondinformatie

Bijlagen:

- Bijlage 1: Notitie Centrumvisie per thema's t.b.v. de verschillende commissies, juli 2020
- Bijlage 2: Concept Centrumvisie, juni 2020
- Bijlage 3: Infographic Centrumvisie
- Bijlage 4: Notitie Vraag en Antwoord
- Bijlage 5: Notitie Discussiepunten

Achtergrondinformatie:

- Filmpjes op de website van www.centrumvisieteylingen.nl
- Concept detailhandelsvisie, mei 2020
- Parkeeronderzoek, mei 2019
- Verkeeronderzoek, mei 2019

Notitie Centrumvisie t.b.v. commissiebehandeling augustus/september 2020

Aanleiding en doel

De raad van Teylingen heeft zich in zijn raadprogramma 'Vitaal Teylingen' 2018- 2022 het doel gesteld om te komen tot een nieuwe Centrumvisie voor Sassenheim, Voorhout en Warmond en een geactualiseerde Detailhandelsvisie. Deze visie moet koers bepalen en ervoor zorgen dat onze centra vitaal, aantrekkelijk en economisch toekomstbestendig blijven.

Proces

Tijdens de commissie DEB op 14 november 2018 is input opgehaald voor de aanbesteding en dus ook voor de inhoud en aanpak van het opstellen van de Centrumvisie. Het college heeft deze punten meegegeven en op basis daarvan is een bureau geselecteerd met een daarbij passend plan van aanpak. Dit plan van aanpak is ook toegestuurd aan de raad.

In februari 2019 is er gestart met het opstellen van de Centrumvisie. Het adviesbureau Over Morgen kreeg de opdracht. We zijn nu anderhalf jaar verder en ook vele participatiemomenten verder. Er rest alleen nog maar een participatiemoment voor alle belanghebbenden dat toetsend van aard is. In eerdere verslagen, presentaties en memo's bent u bijgepraat over wat er gedaan en besproken is tijdens deze momenten. Dit alles is natuurlijk ook terug te lezen in de visie omdat dit de basis is van de Centrumvisie.

Belangrijke momenten met belanghebbenden:

- Inloopbijeenkomst, 14 mei 2019
- 4 visiegroepen, tussen 29 mei 2019 en 21 januari 2020
- Rollend Teylingen, 13 juli 2019
- Doorlopend: het platform www.centrumvisieteylingen.nl voor opmerkingen en met fotowedstrijd

Belangrijke onderzoeken:

- Parkeer- en verkeeronderzoek (mei 2019)
- Digipanel Teylingen (mei 2019)
- Passantenonderzoek (mei 2019)

Belangrijke momenten met commissie en/of raad:

- 16 september 2019 terugkoppeling opgehaalde informatie
- 18 november 2019 werksessie met de raad
- 17 februari 2020 raadsbrede commissie over conceptvisie
- Doorlopend: visieverslagen, raadsmemo's over proces

Soms hoorden we tijdens de participatie tegenstrijdige opmerkingen over eenzelfde onderwerp in één van de kernen. Bijvoorbeeld omdat de belangen van bewoners botsen met die van ondernemers. Deze Centrumvisie kan daarom nooit recht doen aan alle gemaakte opmerkingen. Er is dus een afweging gemaakt tussen de wensen uit het participatieproces, de gemeentelijke ambities en oplossingen waarvoor actiebereidheid is in de kernen

Visie per kern

Hieronder leest u in het kort per kern de visie op het centrum. In de leeswijzer vindt u meer informatie over de verschillende deelonderwerpen en waar u deze kunt vinden.

Sassenheim

Sassenheim is een centrum waar je prettig boodschappen kunt doen en plezierig kunt winkelen als inwoner uit Teylingen, maar ook vanuit de regio. De Oude Haven is een fijne plek om te verblijven en ook in het park Rusthoff is het goed vertoeven met veel rust en ruimte. Het nieuw ingerichte plein voor de kerk is het kloppende hart van het centrum en biedt kansen om te verblijven en elkaar te ontmoeten. Het centrum is goed bereikbaar met de auto, maar ook zijn er veel fietsenstallingen aanwezig. De inrichting van het centrum heeft een warme uitstraling en er is meer groen dan vroeger in de straten aanwezig, enerzijds voor de sfeer, anderzijds in verband met ons verander(en)de klimaat. De straten zijn dusdanig ingericht dat iedere verkeersdeelnemer (de automobilist, fietsers én het winkelende publiek) zich vanzelfsprekend veilig in of door het centrum kan begeven.

Voorhout

Het is zeer prettig wonen in Voorhout en het dorp kent een rijk verenigingsleven. Het centrumgebied is aantrekkelijk en heeft voldoende aanbod om de dagelijkse boodschappen te doen en er zijn goede speciaalzaken. Er is veel aantrekkelijke horeca aanwezig om elkaar te ontmoeten. De Herenstraat is de belangrijke winkelstraat van het dorp en is aantrekkelijk en veilig ingericht. Het plein voor de Kerk is ingericht als centrale plek in het centrum om elkaar te ontmoeten.

Warmond

Warmond is een historisch, recreatief dorp gericht op waterrecreatie. Het centrumgebied van Warmond is aantrekkelijk ingericht. In het centrum kun je terecht voor dagelijkse boodschappen en het is goed toeven in een leuk café en gezellig restaurant. Waterrecreatie is een belangrijk onderdeel van de identiteit van Warmond en trekt toeristen naar het dorp. Het is uitnodigend om vanaf het water ook naar de Dorpsstraat te gaan voor een boodschap of een hapje of drankje. Warmond heeft een kleinschalig karakter dat door bewoners wordt gekoesterd. Er zijn kleine winkels, ateliers, een gezellige markt op zaterdag, horeca en goede boodschappenvoorziening te vinden.

Leeswijzer

Hieronder vindt u welke de passages voor uw commissie van belang zijn en waar u deze kunt vinden. Daarnaast is de tekst per commissie van een kleur voorzien.

Commissie Welzijn

- Thema's: Voorzieningen, Verblijven en Ontmoeten, Kunst en Cultuur
- Kleur: Rood
- Bladzijden: 4, 8, 11, 14, 17, 19

Commissie Ruimte

- Thema's: Bereikbaarheid en Parkeren, Beeldkwaliteit en Uitstraling, Inrichting van de Openbare Ruimte, Wonen
- Kleur: Groen
- Bladzijden: 4, 6, 7, 11, 13, 14, 17, 18

Commissie DEB

- Thema's: Winkelen, Duurzame Kansen
- Kleur: Blauw
- Bladzijden: 3, 7, 10, 13, 16, 18

Visie centrum Sassenheim

De stip op de horizon: Centrum van Sassenheim over 10 jaar

Sassenheim is een centrum waar je prettig boodschappen kunt doen en plezierig kunt winkelen als inwoner uit Teylingen, maar ook vanuit de regio. De Oude Haven is een fijne plek om te verblijven en ook in het park Rusthoff is het goed vertoeven met veel rust en ruimte. Het nieuw ingerichte plein voor de kerk is het kloppende hart van het centrum en biedt kansen om te verblijven en elkaar te ontmoeten. Het centrum is goed bereikbaar met de auto, maar ook zijn er veel fietsenstallingen aanwezig. De inrichting van het centrum heeft een warme uitstraling en er is meer groen dan vroeger in de straten aanwezig, enerzijds voor de sfeer, anderzijds in verband met ons verander(en)de klimaat. De straten zijn dusdanig ingericht dat iedere verkeersdeelnemer (de automobilist, fietsers én het winkelende publiek) zich vanzelfsprekend veilig in of door het centrum kan verplaatsen.

<Zie de gehele Centrumvisie voor een grotere versie van onderstaande afbeelding>



NB; dit is een impressie, er kunnen geen rechten aan worden ontleend

In onderstaande tekst is per thema aangegeven welke ambities er zijn om bovenstaand beeld van het centrum van Sassenheim te realiseren.

Winkelen

Sassenheim is en blijft het belangrijkste winkelgebied in de gemeente. De kern heeft een totaalpakket aan winkels en horeca met regionaal bereik. Het centrumgebied is op te delen in drie deelgebieden die we willen behouden en sterkere profilering op eigen karakter willen meegeven:

- Noord: focus op dagelijkse boodschappen en horeca;
- Midden: focus op mode en vrijetijdswinkelen;
- Zuid: focus op dagelijkse boodschappen en speciaalzaken.

Eén van de aantrekkelijke kenmerken van het winkelgebied van Sassenheim is dat je dicht bij de winkels gratis kan parkeren en dat het centrum niet autovrij is. Het is belangrijk voor een centrum op de schaal van Sassenheim om dit te behouden omdat dit voor bezoekers een voordeel is ten opzichte van grotere centra waar (gratis) parkeren dichtbij winkels lastiger is.

De inzet is dat zich buiten dit “kernwinkelgebied” geen nieuwe detailhandel kan vestigen. Onderzoek laat zien dat de omvang van het winkeloppervlak in Sassenheim niet zal uitbreiden. Dit heeft primair betrekking op alle reguliere detailhandel die we in winkelgebieden aantreffen. Uitzondering hierop vormt grootschalige en volumineuze detailhandel die door hun aard en omvang niet in centra passen, zoals een tuincentrum.
Daarnaast laat onderzoek zien dat er een overschot is aan winkelruimte. Daarom wordt bekeken hoe het aanbod van winkelruimte kan verminderen en bestaande leegstand en overige aanwezige ruimte beter benut kan worden.

De ambitie is om een zo spoedig mogelijke terugkeer van de twee supermarkten (Hoogvliet en Dirk) naar het centrumgebied te realiseren. Zo ontstaat er weer een concentratie van een uitgebalanceerd supermarktaanbod dat het centrum in zijn totaliteit versterkt.

Er zijn nog knelpunten op het gebied van het bevoorraden van winkels. Onderzoek is nodig om in beeld te brengen welke mogelijkheden er zijn om dit te verbeteren. Met de huidige inrichting is er beperkt ruimte voor het creëren van laad- en losplekken Er zal ook gekeken worden of het toepassen van venstertijden een (tijdelijke) oplossing biedt. Daarnaast is het goed om te onderzoeken of bevoorrading op een andere wijze kan plaatsvinden (alternatieven voor laatste kilometer).

De insteek is om vanaf diverse invalswegen uitnodigende borden te plaatsen met verwijzing naar het centrum en waarop ook evenementen aangekondigd kunnen worden.

Ondernemers, vastgoedeigenaren en de gemeente hebben gezamenlijk de ambitie om de samenwerking te verbeteren met als doel het centrum verder te versterken.

Verblijven en ontmoeten
Door te investeren in de openbare ruimte, entrees en ontmoetingsplekken om te verblijven wordt het centrum aantrekkelijker dan het nu is. Het plein bij de kerk heeft hier een speciale rol in. Dit plein moet het kloppende hart van Sassenheim worden waar verblijven en ontmoeten de hoofdfuncties zijn en waar evenementen georganiseerd kunnen worden. In beperkte omvang blijft ook parkeren op dit plein mogelijk. De focus ligt echter op kwalitatief verblijf.

De bibliotheek is een andere belangrijke plek voor ontmoeting. Het pand is nu niet gericht op het centrum. De inzet is om het gebouw van de bibliotheek meer te verbinden met het centrum en het gebouw meer geschikt te maken voor een bibliotheek van de toekomst. Onderzocht moet worden of dit mogelijk is door renovatie van het pand of door nieuwbouw. Ook de inrichting van de openbare ruimte eromheen kan meer met het centrum verbonden worden, met aandacht voor het aantal parkeerplaatsen.

Park Rusthoff biedt nu al mogelijkheden voor ontmoeting. Er is geen aanleiding om dit te veranderen. Alleen de entrees van het park vanuit het centrum en de openbare ruimte richting het park kunnen worden verbeterd zodat het park beter zichtbaar is.

Het plein bij de Oude Haven is in de zomer vooral een terras en in de winter een parkeerterrein. De ervaring is dat het plein zo prima functioneert binnen het centrum. De passantenhaven bij het Voorhavenkwartier ligt dicht tegen het centrum aan en koesteren we zoals het nu is. Door het plaatsen van borden kunnen bezoekers van de haven er meer op worden gewezen dat het centrum dichtbij is.

Bereikbaarheid en parkeren
In het algemeen zijn er op dit moment voldoende parkeerplaatsen in het centrum aanwezig en kunnen de wegen in het centrum het aanbod van verkeer goed verwerken. Dit blijkt uit de uitgevoerde nulmeting. Het gemeentelijk mobiliteits- en parkeerbeleid wordt de komende jaren geactualiseerd

(aandachtspunten zijn hierbij bijvoorbeeld: aantal parkeerplaatsen differentiëren per doelgroep, deelmobiliteitsconcepten etc).

In het middengebied van het centrum, ter hoogte van de Dorpskerk, is een aanpassing van de verkeerssituatie wenselijk ter verbetering van de verkeersveiligheid. Het is nu voor de verkeersdeelnemers onduidelijk waar men mag fietsen en wandelen. Dat maakt het onoverzichtelijk en daardoor hebben mensen een onveilig gevoel. Door de terugkeer van Hoogvliet, wordt het kruispunt ter hoogte van de Kerklaan - Hoofdstraat aangepast en vervalt er één richting. De Hoofdstraat en de Kerklaan worden opnieuw ingericht zodanig dat het voor alle verkeersdeelnemers helder is.

<Zie de gehele Centrumvisie voor een grotere versie van onderstaande afbeelding>



NB; dit is een impressie, er kunnen geen rechten aan worden ontleend

Wat betreft parkeren is een aantal acties van belang. De inzet is dat er meer handhaving is op de blauwe parkeerzone in het centrum. Verder is het de bedoeling dat er een onderzoek wordt uitgevoerd naar betere bebording (al dan niet een elektronische P-route) voor het verwijzen naar beschikbare parkeerplaatsen in het centrum. Bij nieuwe ontwikkelingen moet worden voldaan aan het geldende parkeerbeleid en bijbehorende parkeernormen.

Fietsparkeren is belangrijk in het centrum van Sassenheim en de groeiende vraag overstijgt het aanbod. Er komen meer fietsparkeerplaatsen in het centrum. Suggesties vanuit de Visiegroep voor locaties zijn vlakbij de Hema, aan de zijkant van de bibliotheek en bij de Rabobank.

Met de komst van de nieuwe Hoogvliet aan het Hortusplein is ruimte voor het realiseren van parkeerplaatsen voor de supermarkt en voor het bieden van ruimte om huidige parkeerplaatsen aan het plein bij de kerk te verplaatsen naar het Hortusplein. Zo kan het plein bij de kerk het kloppende hart van Sassenheim worden waar verblijven en ontmoeten centraal staat. Om dit te bereiken zijn er inmiddels verschillende verkennende scenario's uitgewerkt voor het Hortusplein, maar hierover heeft nog geen besluitvorming plaatsgevonden. De scenario's variëren voornamelijk in ruimtelijke kwaliteit en de parkeeroplossingen; op maaiveld of een parkeergarage. Hoogvliet, Woningstichting Stek en gemeente zullen in overleg met elkaar de scenario's verder uitwerken, waarbij aandacht is voor de verschillende belangen. De scenario's worden vervolgens getoetst op technische, ruimtelijke en financiële haalbaarheid. Het streven is dat hierover voor het einde van 2020 een besluit wordt genomen.

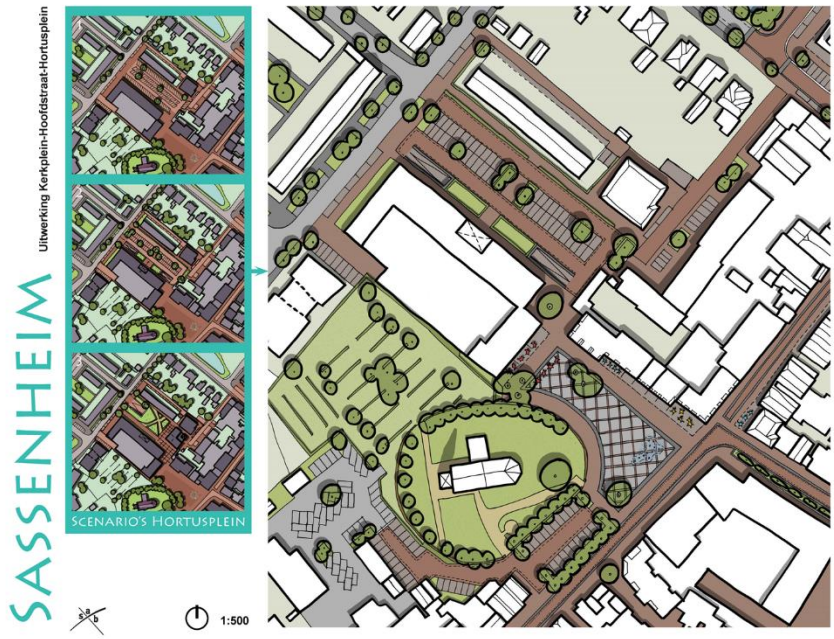

NB; dit is een impressie, er kunnen geen rechten aan worden ontleend

<Zie de gehele Centrumvisie voor een grotere versie van deze afbeelding>

Door de aanwezigheid van de supermarkt aan het Hortusplein, zal meer verkeer op de Westerstraat en aangrenzende wegen komen. Om die reden moeten maatregelen worden genomen aan de Westerstraat om te voorkomen dat daar een knelpunt ontstaat.

Beeldkwaliteit en uitstraling

Nieuwbouw in het centrum moet altijd passen bij de maat, schaal en uitstraling van het centrum van Sassenheim. De juiste maat, schaal en uitstraling verschilt van plek tot plek in het centrum. De Hoofdstraat vraagt een andere benadering dan ontwikkelingen bij bijvoorbeeld de entree van het centrum. De ambitie is dat de openbare ruimte een meer 'warme en historische' uitstraling krijgt en kwaliteit uitstraalt. Een voorbeeld van deze uitstraling is te vinden in het centrum van Hillegom. Verder is de inzet dat er meer groen in de openbare ruimte wordt opgenomen, enerzijds voor de sfeer, anderzijds in verband met ons veranderende klimaat. Daarnaast is het de bedoeling om meer richting te geven aan handhaving van uitstallingen. Hiervoor is het nodig nieuw uitstallingenbeleid te ontwikkelen en te onderzoeken of er meer maatwerk mogelijk is door dit per deelgebied uit te werken. Hiermee willen we meer comfort bieden aan bezoekers en een aantrekkelijker straatbeeld creëren. Voor eventuele nieuwbouwontwikkelingen, de inrichting van de openbare ruimte en uitstallingen wordt een beeldkwaliteitsplan opgesteld. Hiervoor moet aansluiting worden gezocht met het reclamebeleid. Voor de openbare ruimte wordt vervolgens een inrichtingsplan vervaardigd, welke in fasen wordt uitgevoerd.

Ondernemers en vastgoedeigenaren hebben een inspanningsverplichting om de beeldkwaliteit van de panden waar nodig te versterken.

Wonen

De gemeente faciliteert initiatieven voor woningen boven winkelpanden. De inzet is om een divers woningbouwprogramma te realiseren en de toevoeging van woningen mag geen extra parkeerdruk in de openbare ruimte het centrum opleveren. De initiatieven moeten in hun eigen parkeerbehoefte voorzien.

Duurzame kansen

De ambitie is om het centrum meer toegankelijk te maken voor de fiets. Om dat te bereiken is het nodig om meer fietsparkeerplekken te realiseren in het centrum. Ook is het nodig om laadmogelijkheden voor auto's en fietsen en voorzieningen voor deelmobiliteitsconcepten te faciliteren. Wanneer er ontwikkelingen zijn in het centrum of er andere ingrepen plaatsvinden, is het de bedoeling dat groen wordt toegevoegd om hittestress door verstening tegen te gaan en infiltratie van neerslag mogelijk te maken.

Bij de inrichting van de openbare ruimte worden waar mogelijk waterdoorlatende materialen toegepast (deze voorkomen wateroverlast) en worden zoveel mogelijk duurzame materialen toegepast. Daarnaast is het streven om een deel van de huidige verharding om te vormen naar groen.

De planning is dat de gemeente eind 2021 haar visie op de lokale energietransitie gereed heeft. Mogelijk kunnen werkzaamheden die hieruit voortvloeien (bijvoorbeeld aanleggen nieuwe netwerken) gecombineerd worden met werkzaamheden in de openbare ruimte die voor het centrum gepland staan. Hiervoor moet voldoende ruimte in de openbare ruimte beschikbaar zijn; mogelijk kan hier bij het ontwerpen van de openbare ruimte al rekening worden gehouden.

Uitgangspunt is dat de ontwerpen van de openbare ruimte voldoen aan de principes van circulaire economie. Dit zorgt ervoor dat grondstoffen beter benut worden en materialen goed hergebruikt kunnen worden.

De insteek is om verduurzaming van bestaande panden in het centrum te faciliteren.

Inrichting openbare ruimte

De ambitie is dat het nieuwe plein bij de Dorpskerk wordt ingericht als het kloppende hart van Sassenheim. Deze nieuwe verblijfsruimte geeft het centrum van Sassenheim een enorme kwaliteitssprong die bijdraagt het centrum attractief en uitnodigend te houden. Terrassen, spelende kinderen bij waterfonteintjes en evenementen versterken dit gevoel. Ook zijn er enkele parkeerplekken te vinden, zodat het centrum goed bereikbaar blijft.

Door het aanpassen van de openbare ruimte wordt het centrum 'warmer' in de uitstraling. Dit gaan we doen door ander materiaal te gebruiken, passend bij een historisch centrum. Daarnaast is het voornemen om ook de indeling van de openbare ruimte te wijzigen zodat fietsers, (winkelende) voetgangers en automobilisten zich op een veilige wijze door het centrum kunnen bewegen.
De inzet is om de entrees van het centrum zodanig in te richten dat bezoekers uitgenodigd worden het centrum te bezoeken. De grenzen van het centrum worden hierbij scherp afgekaderd.

Voor de openbare ruimte in het centrum van Sassenheim is het nodig om een inrichtingsplan op te stellen. De uitvoering zal gefaseerd plaatsvinden. De Hoofdstraat heeft hierbij prioriteit, gezien de onduidelijke verkeerssituatie ter hoogte van het kruispunt met de Kerklaan. Het realiseren van het nieuwe plein bij de kerk hangt samen met de ontwikkelingen bij het Hortusplein (Hoogvliet en Stek): zodra deze ontwikkeling is gerealiseerd, kunnen parkeerplekken worden verplaatst naar het nieuwe Hortusplein, waarna de ruimte ontstaat om het plein bij de kerk te herinrichten tot een daadwerkelijk plein.

Bij het uitwerken van de plannen in de openbare ruimte is het van belang dat partijen die verantwoordelijk zijn voor handhaving betrokken worden. Ook is er bij de planuitwerking aandacht voor de bereikbaarheid voor mensen met een beperking.

Voorzieningen

De weekmarkt op donderdag wordt drukbezocht en heeft een meerwaarde voor het centrum. Van de losse standplaatsen is het wenselijk dat er een goede spreiding is over het winkelgebied. Op het moment dat er evenementen zijn, moet er flexibel omgegaan kunnen worden met locaties van de standplaatsen van de weekmarkt en de individuele standplaatsen.

Bezoekers van het centrum waarderen het erg als er toiletten beschikbaar zijn voor openbaar gebruik. Hierin hebben zowel de gemeente als ondernemers een verantwoordelijkheid. Openbare gebouwen kunnen toiletten openstellen voor openbaar gebruik maar ook bijvoorbeeld horecagelegenheden kunnen dit doen. Gedacht kan worden aan het gebruik van een logo om dit voor bezoekers duidelijk te maken. Op deze manier presenteert het centrum zich gastvrij.

Kunst en cultuur

Door te investeren in de bewegwijzering naar bezienswaardigheden en aantrekkelijke locaties kunnen meer bezoekers naar het centrum worden getrokken. Insteek is om historische objecten zoveel mogelijk zichtbaar te maken.

Opgave specifieke locaties

In Sassenheim is een aantal locaties in het centrum waar we specifieke op inzetten:

- *Plein bij de kerk*: dit is de centrale plek in het centrum van Sassenheim. Nu is het vooral een parkeerterrein. Inzet is dat je in het centrum van Sassenheim meer wil doen dan alleen boodschappen doen. Plekken voor ontmoeten en verblijven vormen hierin een belangrijke schakel. Door de openbare ruimte rondom de kerk opnieuw in te richten wordt de kerk ook meer zichtbaar. Dit soort plekken zijn essentieel om het centrum aantrekkelijker te maken en om langer in het centrum te willen zijn. Het is belangrijk dat het plein zo wordt ingericht dat het een plein wordt waar het fijn verblijven is. Dit is mogelijk door de ruimte als traditioneel plein in te richten met meer groen, meubilair zoals bankjes en speelfonteintjes te plaatsen en het parkeren op het plein te beperken.
- *Hortusplein*: de nieuwe locatie van Hoogvliet/Stek is een belangrijke plek als westelijke entree naar het centrum. Het parkeren op deze plek moet goed geregeld zijn, voor zowel bezoekers van de supermarkt als ter compensatie voor het verdwijnen van een aantal plekken aan het plein bij de kerk om van dit plein het centrale hart van het centrum te maken. De locatie wordt een plek voor functioneel boodschappen doen.
- *Heldere openbare ruimte voor alle weggebruikers*; de openbare ruimte zodanig inrichten zodat fietsers, (winkelende) voetgangers en automobilisten zich op een veilige wijze door het centrum kunnen bewegen.
- *Bibliotheek:* het gebouw moet zich meer richten op het centrum en een klaar zijn voor “bibliotheek van de toekomst”. Onderzoek moet uitwijzen of dit middels renovatie of nieuwbouw mogelijk is.
- *Entrees centrumgebied:* Sassenheim kent verschillende plekken waar bezoekers het centrumgebied binnen komen. Het is nu niet altijd duidelijk waar het centrum precies begint door een niet eenduidige inrichting. Ambitie is om de entrees van het centrum opnieuw in te richten, waarbij we ze duidelijk onderdeel uitmaken van het centrumgebied. Dit geldt voor het noordelijk deel van de Hoofdstraat, richting Teylingerlaan, de Hoofdstraat ter hoogte van de Wilhelminalaan, de JP Gouverneurlaan en de Kerklaan nabij de bibliotheek.

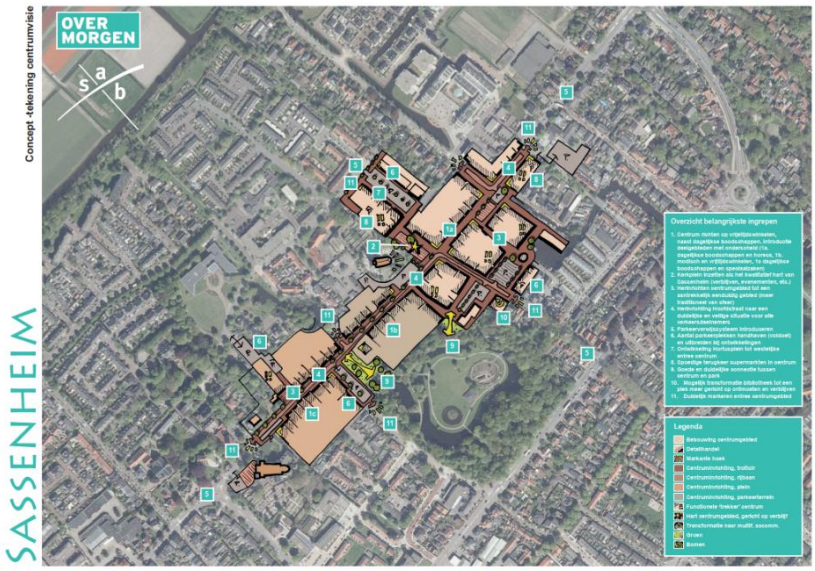

NB; dit is een impressie, er kunnen geen rechten aan worden ontleend

<Zie de gehele Centrumvisie voor een grotere versie van deze afbeelding>

Visie centrum Voorhout

De stip op de horizon: Centrum van Voorhout over 10 jaar
Het is zeer prettig wonen in Voorhout en het dorp kent een rijk verenigingsleven. Het centrumgebied is aantrekkelijk, heeft voldoende aanbod om de dagelijkse boodschappen te doen en er zijn goede speciaalzaken. Er is veel aantrekkelijke horeca aanwezig om elkaar te ontmoeten. De Herenstraat is de belangrijkste winkelstraat van het dorp en is aantrekkelijk en veilig ingericht. Het plein voor de kerk is ingericht als centrale plek in het centrum om elkaar te ontmoeten.

<Zie de gehele Centrumvisie voor een grotere versie van onderstaande afbeelding>



NB; dit is een impressie, er kunnen geen rechten aan worden ontleend

In onderstaande tekst is per thema aangegeven welke ambities er liggen om het bovenstaande beeld van het centrum van Voorhout te realiseren.

Winkelen
Voorhout heeft nu een boodschappen-plus functie. Dit betekent dat consumenten hun dagelijkse boodschappen in het centrum kunnen doen en aanvullende winkels kunnen bezoeken, zoals horeca en bijvoorbeeld een fietsenmaker en electra winkel. De insteek is om de boodschappen-plus functie te behouden. Het percentage leegstaande winkelpanden in het centrum is echter relatief hoog. Daarom is de inzet om het centrumgebied compacter te maken en te versterken, zodat de huidige functie gewaarborgd blijft. Het centrumgebied is straks ‘opgespannen’ tussen de trekkers Albert Heijn en Plus (en iets verder tot ongeveer de Boerhaavestraat).

Een van de aantrekkelijke kenmerken van het winkelgebied van Voorhout is dat het centrum vanaf heel Voorhout goed te bereiken is per auto en dat je dicht bij de winkels kunt parkeren. Het afsluiten van autoverkeer over het spoor zou het centrum minder aantrekkelijk maken om te bezoeken.

De winkeliers ten zuidwesten van de Boerhaavestraat worden gestimuleerd om zich te verplaatsen naar het compacte centrumgebied. Het is de bedoeling dat er een functieverandering plaatsvindt naar wonen voor de panden de leeg achterblijven. Hier is een pakket aan maatregelen nodig zoals het planologisch faciliteren/stimuleren van deze functieverandering, mogelijkheden bieden om te splitsen of koppelen afhankelijk van de vraag en ook het inzetten van verplaatsingssubsidies. Het is goed dat

iemand hier regie op voert om dit proces te coördineren. De verplaatsing zal niet gelijk morgen gerealiseerd zijn, maar dat hoeft ook niet, zolang het beleid maar wel eenduidig en hierop gericht blijft. De openbare ruimte zal in dit deel van de Herenstraat opnieuw worden ingericht, zodat het niet meer de uitstraling van een centrumgebied heeft.

Om het noordelijk deel van het centrum meer bij de rest van het centrum te betrekken, is het de ambitie om Albert Heijn meer als trekker richting het centrum van Voorhout te oriënteren. Dit kan mogelijk worden gemaakt door de supermarkt de mogelijkheid te geven om uit te breiden en haar oriëntatie meer op de Herenstraat te richten. De winkels die nu bij de supermarkt gevestigd zijn, kunnen dan verplaatsen naar leegstaande panden elders in het centrum.

Ondernemers, vastgoedeigenaren en de gemeente hebben gezamenlijk de ambitie om de samenwerking te verbeteren met als doel het centrum verder te versterken.

Verblijven en ontmoeten

Een centrale plek in het centrum om elkaar te ontmoeten en prettig te verblijven is nu beperkt aanwezig. Het plein bij de kerk vervult nu al deels deze functie bij evenementen. Deze functie kan echter beter tot z'n recht komen door het plein eenduidiger in te richten en de omvang toe te laten nemen. Door het plein voor de kerk opnieuw in te richten, kan ook de verkeersveiligheid van de Herenstraat verbeterd worden. Het voorstel is om het plein te vergroten tot aan de overzijde van de Herenstraat. De auto's blijven wel over het plein rijden, maar de auto is meer te gast en daarmee heeft het plein een verkeersremmende functie.

Een betere verdeling van parkeerplekken aan de Herenstraat en het aanbrengen van meer groen kan de verblijfskwaliteit verbeteren. Het winkelend publiek moet daarnaast beter de gelegenheid krijgen om de Herenstraat over te steken.
Vanuit de gedachte om het centrum van Voorhout aantrekkelijker te maken willen we de bibliotheek te verplaatsen naar het midden van het centrum. Uit onderzoek moet blijken of dit haalbaar is en of de bibliotheek een multifunctionele accommodatie wordt voor ontspanning, culturele en educatieve activiteiten. Bovendien moet worden bepaald hoe de bibliotheek in Voorhout zich verhoudt tot de bibliotheken in Sassenheim en Warmond.

Bereikbaarheid en parkeren

Uit de nulmeting blijkt dat er op dit moment voldoende parkeerplaatsen aanwezig zijn in het centrum van Voorhout. De Herenstraat is druk, maar verkeerskundig functioneert het naar behoren. Vanuit de bewoners en het winkelend publiek wordt het functioneren van de Herenstraat echter niet positief beoordeeld. Het is niet eenvoudig om dit op te lossen. Door de jaren heen is hier al veel over gesproken en gedacht. De Herenstraat is een doorgaande route, de winkeliers willen goed bereikbaar zijn en bezoekers willen liefst voor de deur parkeren. Naar verwachting neemt de hoeveelheid verkeer af zodra de Noordelijke Randweg geopend wordt. In welke omvang zal uit monitoring moeten blijken.

Vooruitlopend op de Noordelijke Randweg kunnen wel kleinschalige ingrepen worden gedaan zodat de Herenstraat verkeersveiliger wordt ingericht:

- Parkeerplaatsen direct grenzend aan zebrapaden en bij de bushalte verwijderen.
- Toevoegen van groen en meubilair.
- Visuele kruispuntplateaus aanleggen.
- Uitstallingen; uitwerken beleid ten aanzien van kwaliteit en locatie.

De uitvoering van deze ingrepen mogen de verkeersdoorstroming van de Herenstraat niet belemmeren zolang de Noordelijke Randweg nog niet is aangelegd.

Een grote ingreep aan de Herenstraat is het introduceren van een (ver)groot Kerkplein. Deze ingreep kan alleen plaatsvinden als de hoeveelheid verkeer op de Herenstraat fors afneemt. Dit zal na aanleg

van de Noordelijke Randweg uit monitoring moeten blijken. Door het vergroten van het Kerkplein ontstaat er een plein waar men kan verblijven en ontmoeten terwijl het ook een snelheid remmende werking heeft. Parkeren wordt daarmee niet de voornaamste functie van het plein, wel blijft een beperkte openstelling op bijvoorbeeld zondag voor de kerkgangers. Onderzocht moet worden of er dan per saldo wel voldoende parkeerplaatsen voor de bezoekers van het centrum overblijven of dat er een aanvullende parkeerlocatie moet worden gevonden.



NB; dit is een impressie, er kunnen geen rechten aan worden ontleend

<Zie de gehele Centrumvisie voor een grotere versie van deze afbeelding>

Blijkt later uit de monitoring dat het aantal verkeersbewegingen in de Herenstraat significant afneemt door de aanleg van de Noordelijke Randweg. Dan kan de Herenstraat alsnog autoluwer worden ingericht.

Bezoekers van het centrum en bewoners van Voorhout vinden de spoorwegovergang onveilig. De ingrepen die nodig zijn om de spoorwegovergang veiliger te maken zijn onderzocht door het bureau Movares. Wanneer het inrichtingsplan wordt uitgewerkt, wordt dit afgestemd met de uitgangspunten van de Centrumvisie.
Vanuit bewoners en ondernemers is voorgesteld om een meer grootschalige ingreep te doen door de spoorweg onder de Herenstraat door te trekken (spoor ligt dan in een tunnelbak). Dit niet een reële optie waar in deze visie rekening mee kan worden gehouden. De Herenstraat onder het spoor doortrekken is uitgesloten omdat de barrière tussen de twee centrumdelen dan alleen maar groter wordt. Dit is dan ook vanuit ruimtelijk oogpunt voor de Centrumvisie niet wenselijk. Ook vanuit financieel oogpunt is dit idee niet haalbaar.

Voor het laden en lossen in de Herenstraat is nu beperkt ruimte en dit levert soms onveilige situaties op. Onderzocht moet worden hoe dit kan worden verbeterd. Wellicht is het nodig om hier een parkeerplaats voor op te offeren. Ook afhaalpunten moeten goed gefaciliteerd worden zodat dit niet leidt tot verstoring van de verkeersdoorstroming. Onderzocht moet worden of dit – gecombineerd met de herinrichting van de Herenstraat – ingepast kan worden.

Het is de bedoeling dat de parkeerplaatsen in het centrum beschikbaar blijven voor bezoekers. Dit vergt een gedragsverandering van werknemers die hun auto in het centrum parkeren. Het handhaven van de blauwe zone helpt hierbij. Parkeervoorzieningen bij Plus en rondom de Albert Heijn kunnen beter worden benut. Door betere bebording is dit mogelijk. Ook is het de bedoeling dat er meer fietsparkeerplaatsen komen en deelmobiliteitsconcepten worden gefaciliteerd.

Beeldkwaliteit en uitstraling

Nieuwbouw in het centrum moet altijd passen bij de maat, schaal en uitstraling van het centrum van Voorhout. De openbare ruimte kan meer worden vergroend. Dat is enerzijds goed voor de sfeer, beleving en het visueel versmallen van de Herenstraat, anderzijds vanwege de klimaatadaptatie (neerslag en hittestress). Het centrumgebied dat loopt tussen de rotonde en Albert Heijn aan de noordzijde tot circa de Boerhaavestraat aan de zuidzijde, wordt onderscheidend gemaakt door de openbare ruimte opnieuw hoogwaardig te herinrichten. Het deel in het zuidwesten dat straks niet meer bij het centrum hoort wordt ook opnieuw ingericht met een dorpse look, maar niet meer als onderdeel van de centruminrichting.

Meer richting moet worden gegeven aan handhaving van uitstallingen. Hiervoor is het nodig om nieuw uitstallingenbeleid te ontwikkelen en te onderzoeken of er meer maatwerk mogelijk is. Hiermee wordt meer comfort geboden aan bezoekers en een aantrekkelijker straatbeeld gecreëerd.

Wanneer op de langere termijn het gehele centrumgebied opnieuw wordt ingericht (door afname verkeersintensiteit), dan wordt de Herenstraat meer autoluw ingericht.

Bij het uitwerken van de plannen in de openbare ruimte is het van belang dat partijen die verantwoordelijk zijn voor handhaving betrokken worden. Ook is er bij de planuitwerking aandacht voor de bereikbaarheid voor mensen met een beperking.

Voor eventuele nieuwbouwontwikkelingen, de inrichting van de openbare ruimte en uitstallingen is het de bedoeling dat er een beeldkwaliteitsplan wordt opgesteld. Hiervoor moet aansluiting gezocht worden met het reclamebeleid.

Voor de openbare ruimte wordt vervolgens een inrichtingsplan gemaakt, dat in verschillende fasen en deelplannen wordt uitgevoerd. Dit is mede afhankelijk van de monitoring van het effect van de opening van de Noordelijke Randweg.

Ondernemers en vastgoedeigenaren hebben een inspanningsverplichting om de beeldkwaliteit van de panden waar nodig te versterken.

Wonen

Voorhout is een woondorp en in de toekomst worden er nog meer nieuwe woningen gebouwd. Op de Stationslocatie is het de inzet om de mogelijkheid om woningen te ontwikkelen te faciliteren. Met daarbij ook de mogelijkheid voor extra voorzieningen, zoals een kinderopvang en bijvoorbeeld werkplekken. Bij de ontwikkeling van deze locatie moet rekening gehouden worden met de aanwezigheid van het spoor met het oog op het realiseren van een goed en gezond woon- en leefklimaat. Bij deze ontwikkeling kan ook gekeken worden of het treinstation een betere uitstraling kan krijgen.

Het zuidwestelijk deel van het centrum kan van een winkelgebied transformeren in een woningbouwlocatie. Daarnaast zijn er buiten het centrum woningbouwlocaties die ontwikkeld worden, zoals Nieuw Boekhorst met circa 900 woningen. De gemeente faciliteert ontwikkelingen die woningen boven winkels realiseren. Hierbij moet wel voldoende parkeergelegenheid aanwezig zijn of gerealiseerd kunnen worden.

Duurzame kansen

Het is de insteek om laadmogelijkheden voor fietsen en auto’s te faciliteren. De inzet is om de bestaande bouw te verduurzamen.

Het station kan nog veel meer een duurzaam knooppunt worden dan het nu is. Bijvoorbeeld door extra voorzieningen in de buurt te realiseren, zoals een kinderopvang en/of werkplekken Hierdoor zijn

minder autobewegingen nodig als forensen vanuit het station terug naar huis hun kinderen kunnen ophalen. Het toevoegen van werkplekken rondom het station zou hieraan kunnen bijdragen.

Bij de inrichting van de openbare ruimte worden waar mogelijk waterdoorlatende materialen toegepast (voorkomen wateroverlast) en worden zoveel mogelijk duurzame materialen toegepast. Daarnaast is het streven om een deel van de huidige verharding om te vormen naar groen. Ook realiseren we watertappunten.

Uitgangspunt is dat de ontwerpen van de openbare ruimte voldoen aan de principes van circulaire economie. Dit zorgt ervoor dat grondstoffen beter benut worden en materialen goed hergebruikt kunnen worden.

De planning is dat de gemeente eind 2021 haar visie op de lokale energietransitie gereed heeft. Mogelijk kunnen werkzaamheden die hieruit voortvloeien (bijvoorbeeld het aanleggen van nieuwe netwerken) gecombineerd worden met werkzaamheden in de openbare ruimte die voor het centrum gepland staan. Hiervoor moet voldoende ruimte in de openbare ruimte beschikbaar zijn; mogelijk kan hier bij het ontwerpen van de openbare ruimte al rekening worden gehouden.

Inrichting van de openbare ruimte

Voor de openbare ruimte in het centrum van Voorhout zal een inrichtingsplan worden opgesteld, dat in fasen kan worden uitgevoerd. Op korte termijn kunnen al zaken ter verbetering van de situatie worden opgepakt, zoals de oversteekbaarheid van de Herenstraat verbeteren, het aanbrengen van visuele kruispuntplateaus en de straat visueel te versmallen met bijvoorbeeld groen.

Na de opening van de Noordelijke Randweg wordt de situatie in de Herenstraat gemonitord. Er wordt dan bekeken welke nieuwe inrichting past bij de Herenstraat Mogelijk is een autoluwere situatie dan een optie, en vooral vriendelijker voor het winkelend publiek. Wat daarbij de noodzakelijke en wenselijke ingrepen zijn, wordt onderzocht wanneer het inrichtingsplan wordt opgesteld. Onderdeel van deze ingrepen op de (middel)langere termijn is in ieder geval de vergroting van het Kerkplein tot aan de overzijde van de Herenstraat, omdat we deze ingreep vanuit ontmoeting in het dorp bezien en vanwege het verkeers-remmende effect belangrijk vinden. In welke vorm deze ingreep wordt ontworpen en uitgevoerd, moet nader worden onderzocht.
Ook de situatie rondom de spoorwegovergang wordt verbeterd, bij voorkeur op korte termijn (maar hiervoor is de medewerking van ProRail nodig). Movares heeft de noodzakelijke ingrepen onderzocht vanuit techniek en verkeersveiligheid. Het is nu zaak om, met deze ingrepen in het achterhoofd, een inrichtingsplan te vervaardigen, welke past bij de ambities uit de Centrumvisie (het doortrekken van de centruminrichting over het spoor), eisen vanuit ProRail én vanuit de wensen vanuit verkeersveiligheid bezien.

Bij het uitwerken van de plannen in de openbare ruimte is het van belang dat partijen die verantwoordelijk zijn voor handhaving betrokken worden. Ook is er bij de planuitwerking aandacht voor de bereikbaarheid voor mensen met een beperking.

Voorzieningen

De insteek is om het plein voor de kerk meer als het centrale ontmoetingspunt te gebruiken en er meer levendigheid te creëren. Onderzoek is nodig naar de mogelijkheid om de weekmarkt en ook de individuele standplaatsen te verplaatsen naar het Kerkplein. Standplaatsen verspreid over de week en verschillend van soort per dag, geven consumenten aanleiding vaker naar het centrum te komen. Standplaatsen die een aanvulling vormen qua branche en segment op het winkelaanbod zijn voor de consument aantrekkelijk.

Bezoekers van het centrum waarderen het erg als er toiletten beschikbaar zijn voor openbaar gebruik. Hierin hebben zowel de gemeente als ondernemers een verantwoordelijkheid. Openbare gebouwen

kunnen toiletten openstellen voor openbaar gebruik maar ook bijvoorbeeld horecagelegenheden kunnen dat doen. Gedacht kan worden aan het gebruik van een logo om dit voor bezoekers duidelijk te maken. Op deze manier presenteert het centrum zich gastvrij.

Kunst en cultuur

Door te investeren in de bewegwijzering naar bezienswaardigheden en aantrekkelijke locaties kunnen meer bezoekers naar het centrum worden getrokken.

Indien mogelijk zullen we historische objecten zoveel mogelijk zichtbaar maken.

Opgave specifieke locaties

In Voorhout is een aantal locaties in het centrum waar we specifiek op inzetten:

- *Entrees:* duidelijke entrees van het centrumgebied.
- *Herenstraat*: herinrichting van de Herenstraat.
- *Plein bij de kerk*: herinrichting van het plein met een verblijfsfunctie als centrale ontmoetingsplek van het centrum.
- *Spoorwegovergang:* openbare ruimte rondom de spoorwegovergang opnieuw inrichten op basis van het onderzoek van Movares. Het inrichtingsplan wordt afgestemd met de uitgangspunten van de Centrumvisie.
- *Noordelijk deel meer betrekken bij centrum*; het is de ambitie om Albert Heijn meer als trekker richting het centrum van Voorhout te oriënteren.
- *Stationslocatie:* ontwikkelingsmogelijkheden voor de Stationslocatie, waarbij een ontwikkeling naar wonen en parkeren en extra voorzieningen, zoals een kinderopvang en werkplekken mogelijk zijn. Op deze locatie geen detailhandel mogelijk maken. Dit geeft een afronding van het centrumgebied (geen open plek zoals in de huidige situatie). Bij deze ontwikkeling kan ook de uitstraling van het treinstation betrokken worden.



NB; dit is een impressie, er kunnen geen rechten aan worden ontleend

<Zie de gehele Centrumvisie voor een grotere versie van deze afbeelding>

Visie centrum Warmond

De stip op de horizon: Centrum van Warmond over 10 jaar

Warmond is een historisch, recreatief dorp gericht op waterrecreatie. Het centrumgebied van Warmond is aantrekkelijk ingericht. In het centrum kun je terecht voor dagelijkse boodschappen en het is goed toeven in een leuk café en gezellig restaurant. Waterrecreatie is een belangrijk onderdeel van de identiteit van Warmond en trekt toeristen naar het dorp. Het is uitnodigend om vanaf het water naar de Dorpsstraat te gaan voor een boodschap of een hapje of drankje. Warmond heeft een kleinschalig karakter dat door bewoners wordt gekoesterd. Er zijn kleine winkels, ateliers, een gezellige markt op zaterdag, horeca en goede boodschappenvoorziening te vinden.



NB; dit is een impressie, er kunnen geen rechten aan worden ontleend

Winkelen

Winkels in Warmond liggen verspreid in de Dorpsstraat. Dit is gezien het toeristische, dorpse en historische karakter van Warmond een prima situatie die zorgt voor levendigheid. Bezoekers en bewoners vinden het fijn rond te kijken en hier of daar een winkel, atelier of cafeetje binnen te stappen. Daarom wordt er niet ingezet op een concentratie van winkels.

Warmond heeft beperkte voorzieningen voor boodschappen. Het dorp heeft vooral een toeristisch-recreatief karakter. Uitbreiding van het aanbod aan detailhandel is niet aan de orde. Maar als partijen zich melden voor winkelruimte in de niet dagelijkse sfeer - passend binnen het profiel van Warmond, dan kan dat worden gefaciliteerd door de gemeente. Hierbij denken we aan kleinschalige vrijetijdsvoorzieningen, ateliers, speciaalzaken of horeca passend in de beeldkwaliteit van de huidige bebouwing van Warmond.

De winkelfunctie voor dagelijkse boodschappen concentreert zich rondom de locatie van Albert Heijn. De standplaatsen op zaterdag op de Gemeentehaven zijn een mooie aanvulling op de aanwezige detailhandel en trekken wekelijks bezoekers aan. Bezoekers en bewoners zien mogelijkheden voor meer kleinschalige horeca, waar we ruimte voor bieden.

Ondernemers, vastgoedeigenaren en de gemeente hebben de ambitie om de samenwerking te verbeteren met als doel het centrum verder te versterken.

Verblijven, ontmoeten en (water)recreatie
Door het historisch karakter en de ligging aan het water is Warmond aantrekkelijk voor toeristen. De ambitie is het watertoerisme te stimuleren, door de juiste promotie en marketing in te zetten gericht op cultuur en waterrecreatie in Warmond, zonder dat het *te* toeristisch wordt. De insteek is om de bezoekers van de verschillende campings en landgoed Huys te Warmond te verleiden om het centrum van Warmond te bezoeken.

Verder is het de bedoeling een “rondje Warmond” mogelijk te maken. Varen vanaf de Gemeentehaven naar park Groot Leerust en dan door de Dorpsstraat weer terugwandelen.

De Gemeentehaven is de plek waar het centrum verbonden is met het water. Het is bij uitstek de plek voor ontmoeting, juist ook op de zaterdagen wanneer standplaatshouders er diverse waren aanbieden. De gemeentehaven kan aantrekkelijker worden wat betreft inrichting, functies en extra aanlegplaatsen. Dit is eigenlijk de enige plek in het centrum waar de beleving van het water verbeterd kan worden door bijvoorbeeld kleinschalige horeca met een terras aan het water te realiseren.

’t Trefpunt is een multifunctionele ontmoetingsplek voor bewoners uit Warmond. Dit houden we vooral in stand. Inzet is om de herontwikkeling rondom de locatie van het KPN-gebouw (De Baan) mogelijk te maken met een beperkt aantal woningen en herinrichting van de openbare ruimte zodat er een betere verblijfsruimte gerealiseerd wordt en een aantrekkelijke entree van het centrum vanuit de Herenweg ontstaat.

Het plein bij de Oude School wordt gekoesterd zoals het nu is.

Bereikbaarheid en parkeren
Op dit moment zijn er vrijwel overal voldoende parkeerplaatsen in het centrum van Warmond aanwezig. Dit blijkt uit de uitgevoerde nulmeting. Voor de bewoners in het centrum zijn maatregelen wel wenselijk, maar er is geen tot nauwelijks ruimte aanwezig om extra parkeerplaatsen te realiseren. Wanneer zich in het centrum een kans voordoet om een extra parkeervoorziening te maken, zal dit zeker worden aangegrepen. De wegen in het centrum functioneren verkeerstechnisch naar behoren. Ook dit blijkt uit de uitgevoerde nulmeting.

Het is de bedoeling om meer handhaving op geparkeerde auto’s in het centrum uit te voeren. Het is de insteek om in het centrum meer mogelijkheden voor fietsparkeren te creëren.

Voor het laden en lossen in de Dorpsstraat is nu beperkt de ruimte en dit levert soms onveilige situaties op. Onderzocht moet worden hoe dit kan worden verbeterd. Wellicht is het nodig om hier een parkeerplaats voor op te offeren.

Beeldkwaliteit en uitstraling
Het historisch karakter van Warmond is een kwaliteit die behouden moet blijven en we waar mogelijk willen versterken. Nieuwbouw in het centrum moet altijd passen bij de maat, schaal en uitstraling van het centrum van Warmond. Op voorhand wordt er geen beeldkwaliteitsplan opgesteld, omdat we niet heel veel ontwikkelingen verwachten. Het geldende bestemmingsplan biedt voldoende waarborging van de kwaliteit in Warmond. Voor het gebied ij de Baan, is de insteek om een Stedenbouwkundig Programma van Eisen op te stellen, waarbij maat, schaal en uitstraling worden vastgelegd, zodat er een toetsingskader is voor toekomstige plannen.

Ondernemers en vastgoedeigenaren hebben een inspanningsverplichting om de beeldkwaliteit van de panden waar nodig te versterken.

Wonen
Het is incidenteel mogelijk om ruimte voor detailhandel in de bestemming wonen te veranderen. Hierbij is het belangrijk om te toetsen of de spreiding van de detailhandel optimaal blijft, de afstanden niet te groot worden en het functioneren van de Dorpsstraat niet onder druk komt te staan.

Duurzame kansen
Laadmogelijkheden voor auto's en fietsen worden op de Gemeentehaven, bij 't Trefpunt of Koudenhoorn gefaciliteerd. Dat geldt ook voor laadvoorzieningen van elektrische boten. Om de gastvrijheid te vergroten, zijn meer voorzieningen voor afvalinzameling nodig in de buurt van aanlegplaatsen van boten. Inzet is om de verduurzaming van de bestaande bouw te faciliteren.

Bij de inrichting van de openbare ruimte worden waar mogelijk waterdoorlatende materialen toegepast (deze voorkomen wateroverlast) en worden zoveel mogelijk duurzame materialen toegepast. Daarnaast is het streven om een deel van de huidige verharding om te vormen naar groen.

Uitgangspunt is dat de ontwerpen van de openbare ruimte voldoen aan de principes van circulaire economie. Dit zorgt ervoor dat grondstoffen beter benut worden en materialen goed hergebruikt kunnen worden.
De planning is dat de gemeente eind 2021 haar visie op de lokale energietransitie gereed heeft. Mogelijk kunnen werkzaamheden die hieruit voortvloeien (bijvoorbeeld aanleggen nieuwe netwerken) gecombineerd worden met werkzaamheden in de openbare ruimte die voor het centrum gepland staan. Hiervoor moet voldoende ruimte in de openbare ruimte beschikbaar zijn; mogelijk kan hier bij het ontwerpen van de openbare ruimte al rekening worden gehouden.

Inrichting openbare ruimte
De ambitie is om de Gemeentehaven meer met de Dorpsstraat te verbinden. Dat is nodig om de bezoekers als vanzelfsprekend het centrum van Warmond in te trekken. Een logische en eenduidige inrichting van de buitenruimte is daarbij essentieel.
De Gemeentehaven ziet er aan de waterzijde al zeer uitnodigend en kwalitatief goed uit. De insteek is om dit over het gehele plein doortrekken, dus ook daar waar geparkeerd wordt en de markt is, juist vanwege bovenstaande reden. In plaats van een parkeerterrein op het plein willen we een eenduidig plein, waar ook op geparkeerd kan worden, een verschil van nuance.

Daarbij wordt aangesloten op het kwaliteitsniveau van de Dorpsstraat. Ook zijn onderzoeken nodig om, naast het eventueel toevoegen van kleinschalige horeca op de Gemeentehaven, in de omgeving nieuwe afmeermogelijkheid te kunnen realiseren voor passanten (bijvoorbeeld om twee uur af te meren).

Het is nog niet nodig om de openbare ruimte van de Dorpsstraat te herinrichten. Mocht dit op termijn veranderen, dan is het de opgave om de Dorpsstraat eenduidig en historisch in te richten en de beeldkwaliteit te behouden. Hierbij is aandacht voor heldere parkeeroplossingen, om foutparkeren tegen te gaan. Ook zijn mogelijke toepassingen voor groen belangrijk.

De ambitie is om de verbinding tussen het water en de Dorpsstraat te verbeteren. Dit zou mogelijk zijn ter hoogte van de Gemeentehaven en park Groot Leerust, maar ook bij de Straat Ter Leede. De stegen kunnen opnieuw ingericht worden, passend bij de sfeer en uitstraling van de Dorpsstraat, zodat bezoekers als vanzelfsprekend het water kunnen benaderen (in plaats van de huidige straat, waarbij het voelt of je een privaat deel inloopt). Daarbij kan aan het water een hoogwaardige plek met

zitgelegenheid en groen gecreëerd worden zodat men het water en eiland Koudenhoorn kan ervaren. Afmeermogelijkheden zijn hier niet wenselijk.

Bij het uitwerken van de plannen in de openbare ruimte is het van belang dat partijen die verantwoordelijk zijn voor handhaving betrokken worden. Ook is er bij de planuitwerking aandacht voor de bereikbaarheid voor mensen met een beperking.

Voorzieningen
Bezoekers van het centrum waarderen het erg als er toiletten beschikbaar zijn voor openbaar gebruik. Hierin hebben zowel de gemeente als ondernemers een verantwoordelijkheid. Openbare gebouwen kunnen toiletten openstellen voor openbaar gebruik maar ook bijvoorbeeld horecagelegenheden kunnen dit doen. Gedacht kan worden aan het gebruik van een logo om dit voor bezoekers duidelijk te maken. Op deze manier presenteert het centrum zich gastvrij.

Kunst en cultuur
Door te investeren in de bewegwijzering naar bezienswaardigheden en aantrekkelijke locaties kunnen meer bezoekers naar het centrum worden getrokken.

Indien mogelijk kunnen historische objecten zoveel mogelijk zichtbaar gemaakt worden.

Opgave specifieke locaties
In Warmond is een aantal locaties in het centrum waar we specifiek op inzetten:

- *De Baan*: Transformeren naar een plein met wonen eromheen als mooie nieuwe centrumentree vanaf de Herenweg.
- *Gemeentehaven*: Op de Gemeentehaven de mogelijkheid bieden om kleinschalige horeca te realiseren; een koffiezaak of ijswinkel met mogelijk een terras aan het water. Inzetten op de verbetering van de verbinding tussen de Gemeentehaven en de Dorpsstraat en op langere termijn de Gemeentehaven herinrichten, waarbij het voor auto's mogelijk blijft om te parkeren.
- *Extra ligplaatsen*: We onderzoeken mogelijkheden voor het creëren van extra ligplaatsen. Bijvoorbeeld door te onderzoeken of er alternatieve locaties zijn voor de boot van de brandweer.
- *Rondje Warmond*: Meer reuring creëren door een rondje Warmond op het water mogelijk te maken.
- *Park Groot Leerust*: dit park dient als entree van Warmond vanaf het water waar kan worden aangemeerd. In het park vinden ook activiteiten plaats, die in stand worden gehouden en we faciliteren activiteiten die deze functie versterken en passend zijn bij de schaal van Warmond.

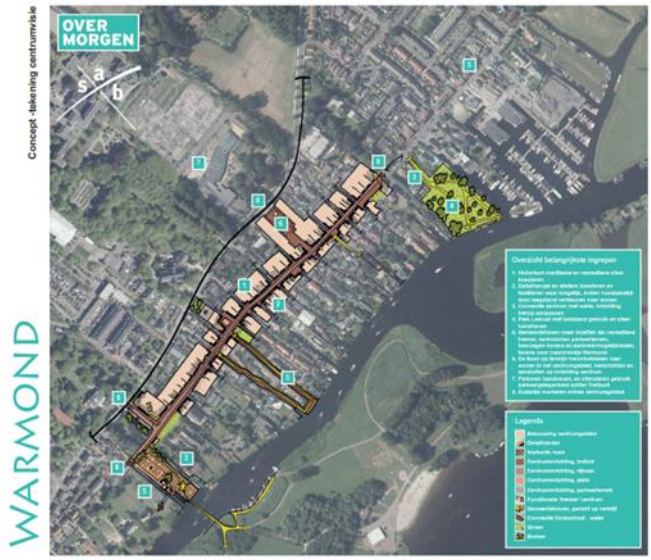

NB; dit is een impressie, er kunnen geen rechten aan worden ontleend

<Zie de gehele Centrumvisie voor een grotere versie van deze afbeelding>



Sassenheim



Voorhout



Warmond

Centrumvisie TEYLINGEN

CONCEPT

Samenwerken aan aantrekkelijke en vitale centrumgebieden van Sassenheim, Voorhout en Warmond

Juni 2020

gemeente TEYLINGEN



Inhoudsopgave

1	Opgave	3
2	Visie	5
3	Ideeën uit de samenleving	20
4	Foto van Teylingen en opgaven per kern	24
5	Uitvoeringsprogramma	41

Bijlagen:
Detailhandelsvisie gemeente Teylingen; 2020
Resultaten nulmeting parkeren en verkeer gemeente Teylingen; 2019
Uitvoeringsprogramma Centrumvisie; 2020



De opgave



Aanleiding

De raad van Teylingen heeft zich in zijn raadprogramma 'Vitaal Teylingen' 2018- 2022 het doel gesteld om te komen tot een nieuwe Centrumvisie voor Sassenheim, Voorhout en Warmond en een geactualiseerde Detailhandelsvisie. Deze visie moet koers bepalen en ervoor zorgen dat onze centra vitaal, aantrekkelijk en economisch toekomstbestendig blijven. In de Centrumvisie staat een integrale afweging centraal van de kansen en uitdagingen waar we in de kernen voor staan. De raad wil samen met de samenleving keuzes maken die recht doen aan het verkrijgen of behouden van vitale en aantrekkelijke centra en ze economisch toekomstbestendig houden.

Waarom doen we dit?

Samen met inwoners, ondernemers, vastgoedeigenaren en andere belanghebbenden wil de Gemeente Teylingen de centra van Sassenheim, Voorhout en Warmond toekomstbestendig, aantrekkelijk en levendig houden. Diverse actuele ontwikkelingen hebben invloed op het functioneren van de drie centra. Dit zijn ontwikkelingen waar Teylingen geen invloed op heeft maar wel rekening mee moet houden. Om een centrum aantrekkelijk te houden, is het belangrijk dat het centrum niet alleen gericht is op winkelen. Bezoekers van centra komen namelijk steeds vaker naar een centrum om elkaar te ontmoeten door een terras te bezoeken, te dineren of te lunchen, uit te gaan, een evenement te bezoeken of om te werken. Mensen hebben allerlei wensen en ambities voor de ruimte in het centrum, terwijl de ruimte er beperkt is. Dit maakt dat het nodig is om integraal keuzes te maken.



We maakten deze visie niet alleen. Allerlei bewoners, ondernemers en organisaties dachten mee over de inhoud van de visie. Vanaf de start van het proces was het doel om te komen tot een actuele, uitvoerbare en gedragen Centrumvisie. We hebben hier veel informatie voor opgehaald. Tijdens verschillende inloopbijeenkomsten, visiegroepen en acties als 'Rollend Teylingen' haalden we ideeën op bij inwoners, ondernemers en andere belanghebbenden. Deze aanpak past bij de Omgevingswet. Het proces van de Centrumvisie is heel bewust benut als leerproject in het kader van de Omgevingswet. De Centrumvisie wordt op termijn opgenomen in de Omgevingsvisie van de gemeente Teylingen.

Proces

We maakten deze visie niet alleen. Allerlei bewoners, ondernemers en organisaties dachten mee over de inhoud van de visie. Vanaf de start van het proces was het doel om te komen tot een actuele, uitvoerbare en gedragen Centrumvisie. We hebben hier veel informatie voor opgehaald. Tijdens verschillende inloopbijeenkomsten, visiegroepen en acties als 'Rollend Teylingen' haalden we ideeën op bij inwoners, ondernemers en andere belanghebbenden. Deze aanpak past bij de Omgevingswet. Het proces van de Centrumvisie is heel bewust benut als leerproject in het kader van de Omgevingswet. De Centrumvisie wordt op termijn opgenomen in de Omgevingsvisie van de gemeente Teylingen.

Leeswijzer

Het volgende hoofdstuk is het hart van de centrumvisie. Daar wordt per kern beschreven welke keuzes zijn gemaakt, waarbij de input van alle gesprekken en uitkomsten van onderzoeken zijn meegewogen. Soms hoorden we tegenstrijdige opmerkingen over eenzelfde onderwerp in één van de kernen. Bijvoorbeeld omdat de belangen van bewoners botsen met die van ondernemers. Deze Centrumvisie kan daarom nooit recht doen aan alle gemaakte opmerkingen. We hebben een afweging gemaakt tussen de wensen uit het participatieproces, de gemeentelijke ambities en oplossingen waarvoor actiebereidheid is in de kernen.

De hoofdstukken 3 en 4 geeft achtergrondinformatie over het participatieproces, het huidig beleid en het beeld dat we van de drie centra hebben gekregen door onderzoek en diverse bijeenkomsten en gesprekken. In hoofdstuk 3 lichten we toe welk participatieproces we hebben doorlopen en laten we zien welke ideeën en informatie voortkomen uit het participatieproces. Hoofdstuk 4 geeft een beeld van het huidige beeld van de drie centra uit en formuleren we per kern de belangrijkste opgaven. Hierin komen steeds de volgende onderwerpen en thema's aan bod:

- Beeldkwaliteit, identiteit en uitstraling van het centrum
- Winkelen
- Verblijven en ontmoeten
- Bereikbaarheid en parkeren
- Wonen in het centrum
- Duurzame kansen in het centrum
- Inrichting van de openbare ruimte

In deze centrumvisie zijn diverse afbeeldingen opgenomen waarop een vertaling is gemaakt van de ambities zoals benoemd in de Centrumvisie. Dit betreft echter een impressie, geen plankaart. Er kunnen derhalve geen rechten aan worden ontleend. Deze kaart wordt verder geconcretiseerd in diverse bestemmingsplannen en inrichtingsplannen. Deze plannen kunnen mogelijkerwijs op onderdelen afwijken van de nu getoonde afbeelding. Tenslotte verwijst hoofdstuk 5 naar het Uitvoeringsprogramma van de Centrumvisie dat als apart document wordt vastgesteld.

In de bijlagen zijn aanvullende stukken opgenomen, waaronder de geactualiseerde Detailhandelsvisie en het uitgevoerde parkeer- en verkeeronderzoek.







Visie

De centrumgebieden van Teylingen zijn door de jaren heen gevormd. De straten, winkels, pleinen, woningen en parkeerplaatsen; ze vormen de basis van de dorpscentra. Deze visie over de centra van Teylingen is nadrukkelijk tot stand gekomen met behulp van gesprekken met bewoners, ondernemers en organisaties uit de drie kernen . Het doel van de Centrumvisie is om de centrumgebieden van de gemeente ook in de toekomst aantrekkelijk te laten zijn en te laten aansluiten bij de behoeften van bewoners, bezoekers en ondernemers van Teylingen.

De toekomst van de drie centra hangt nauw samen met vier trends die invloed hebben op alle (winkel)centrumgebieden in Nederland:

- Toekomstbestendige detailhandel: aankopen doen via internet groeit nog steeds, vooral in non-food. Tegelijkertijd zien we dat we steeds lokaler boodschappen doen en dat het recreatief winkelen vooral in grotere steden plaatsvindt. We hechten steeds meer belang aan verblijven en ontmoeten in het centrum, waardoor de sfeer, beleving en veiligheid van het centrum belangrijker worden. In aanvulling hierop neemt ook het belang van horeca en gemaksvoorzieningen (zoals voldoende parkeerplaatsen of beschikbaarheid toilet) toe.
- Langer thuis wonen: ouderen wonen gemiddeld genomen langer thuis. Hierdoor veranderen eisen aan woningen en beschikbare voorzieningen in de buurt. Oudere mensen hebben hierdoor meer behoefte aan voorzieningen in de wijk zoals wijkgerichte zorg en een steunpunt van de bibliotheek.
- Duurzame mobiliteit: we kopen steeds meer elektrische auto's en fietsen, vinden het belangrijk om meer te wandelen en te fietsen. Er vindt een verschuiving plaats van autobezit naar "deelmobiliteitsconcepten". Distributie vindt steeds meer vanaf een centraal punt plaats zodat het aantal vervoersbewegingen wordt verkleind.
- Klimaatadaptatie: we krijgen door klimaatverandering steeds zachtere en nattere winters. De zomers worden droger maar met hevigere regenbuien. Het kost geld om de leefomgeving klimaatbestendig te maken. Maar het is ook een kans om die meer leefbaar en aantrekkelijk te maken door meer groen en water toe te voegen. Door het treffen van maatregelen bij de inrichting van openbare ruimte kan waterschade worden voorkomen.

Centrumvisie gemeente Teylingen

Sinds het ontstaan van Teylingen heeft de gemeente drie dorpskernen en dus drie centrumgebieden. Het is belangrijk dat deze kernen ook in de toekomst aantrekkelijk blijven. De kernen zijn niet los van elkaar te zien. Ieder centrumgebied heeft weer een andere functie en een eigen identiteit. In deze Centrumvisie zoeken we naar de unieke kwaliteiten van elk centrum, zonder dat vergeten wordt dat de drie centra ook naast elkaar moeten functioneren. We streven ernaar dat de centra elkaar kunnen versterken en zo een goed aanbod aan de bewoners van Teylingen doen.

De geactualiseerde Detailhandelsvisie – die als bijlage aan deze Centrumvisie is toegevoegd - heeft de volgende ambities:

- Concentratie en clustering van detailhandel en andere voorzieningen in de winkelgebieden;
- Een compleet en passend voorzieningenaanbod (winkels, horeca, diensten, maatschappelijk en cultuur) in de winkelgebieden;
- Meer comfort, gemak en beleving realiseren in de winkelgebieden en samenhang in de openbare ruimte, de looproutes, de verkeers- situatie en parkeergelegenheid, uitstraling, voorzieningen etc.
- Meer samenwerking nastreven, zowel tussen de ondernemers onderling als met vertegenwoordigers van de ondernemersverenigingen en met vastgoedeigenaren.

In dit hoofdstuk is er per kern een toekomstbeeld uitgewerkt, waarin de ambities per thema zijn geformuleerd en in het uitvoeringsprogramma - dat als bijlage is toegevoegd – zijn prioriteiten gesteld en is aangegeven welke partijen bij de uitvoering betrokken moeten worden.

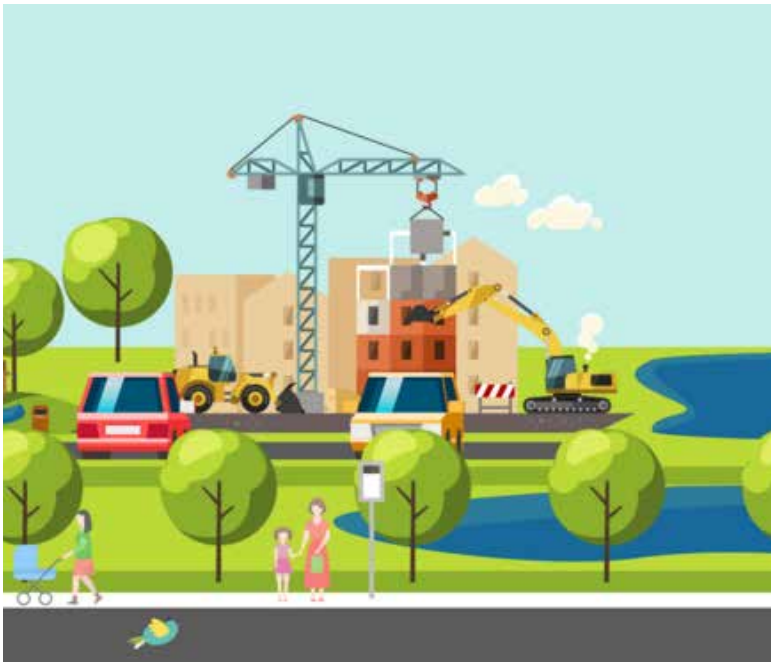

Visie centrum Sassenheim

De stip op de horizon: Centrum van Sassenheim over 10 jaar

Sassenheim is een centrum waar je prettig boodschappen kunt doen en plezierig kunt winkelen als inwoner uit Teylingen, maar ook vanuit de regio. De Oude Haven is een fijne plek om te verblijven en ook in het park Rusthoff is het goed vertoeven met veel rust en ruimte. Het nieuw ingerichte plein voor de kerk is het kloppende hart van het centrum en biedt kansen om te verblijven en elkaar te ontmoeten. Het centrum is goed bereikbaar met de auto, maar ook zijn er veel fietsenstallingen aanwezig. De inrichting van het centrum heeft een warme uitstraling en er is meer groen dan vroeger in de straten aanwezig, enerzijds voor de sfeer, anderzijds in verband met ons verander(en)de klimaat. De straten zijn dusdanig ingericht dat iedere verkeersdeelnemer (de automobilist, fietsers én het winkelende publiek) zich vanzelfsprekend veilig in of door het centrum kan verplaatsen.

In onderstaande tekst is per thema aangegeven welke ambities er zijn om bovenstaand beeld van het centrum van Sassenheim te realiseren.

Winkelen

Sassenheim is en blijft het belangrijkste winkelgebied in de gemeente. De kern heeft een totaalpakket aan winkels en horeca met regionaal bereik. Het centrumgebied is op te delen in drie deelgebieden die we willen behouden en sterkere profilering op eigen karakter willen meegeven:

- Noord: focus op dagelijkse boodschappen en horeca;
- Midden: focus op mode en vrijetijdswinkelen;
- Zuid: focus op dagelijkse boodschappen en speciaalzaken.

Één van de aantrekkelijke kenmerken van het winkelgebied van Sassenheim is dat je dicht bij de winkels gratis kan parkeren en dat het centrum niet autovrij is. Het is belangrijk voor een centrum op de schaal van Sassenheim om dit te behouden omdat dit voor bezoekers een voordeel is ten opzichte van grotere centra waar (gratis) parkeren dichtbij winkels lastiger is.

De inzet is dat zich buiten dit "kernwinkelgebied" geen nieuwe detailhandel kan vestigen. Onderzoek laat zien dat de omvang van het winkeloppervlak in Sassenheim niet zal uitbreiden. Dit heeft primair betrekking op alle reguliere detailhandel die we in winkelgebieden aantreffen.

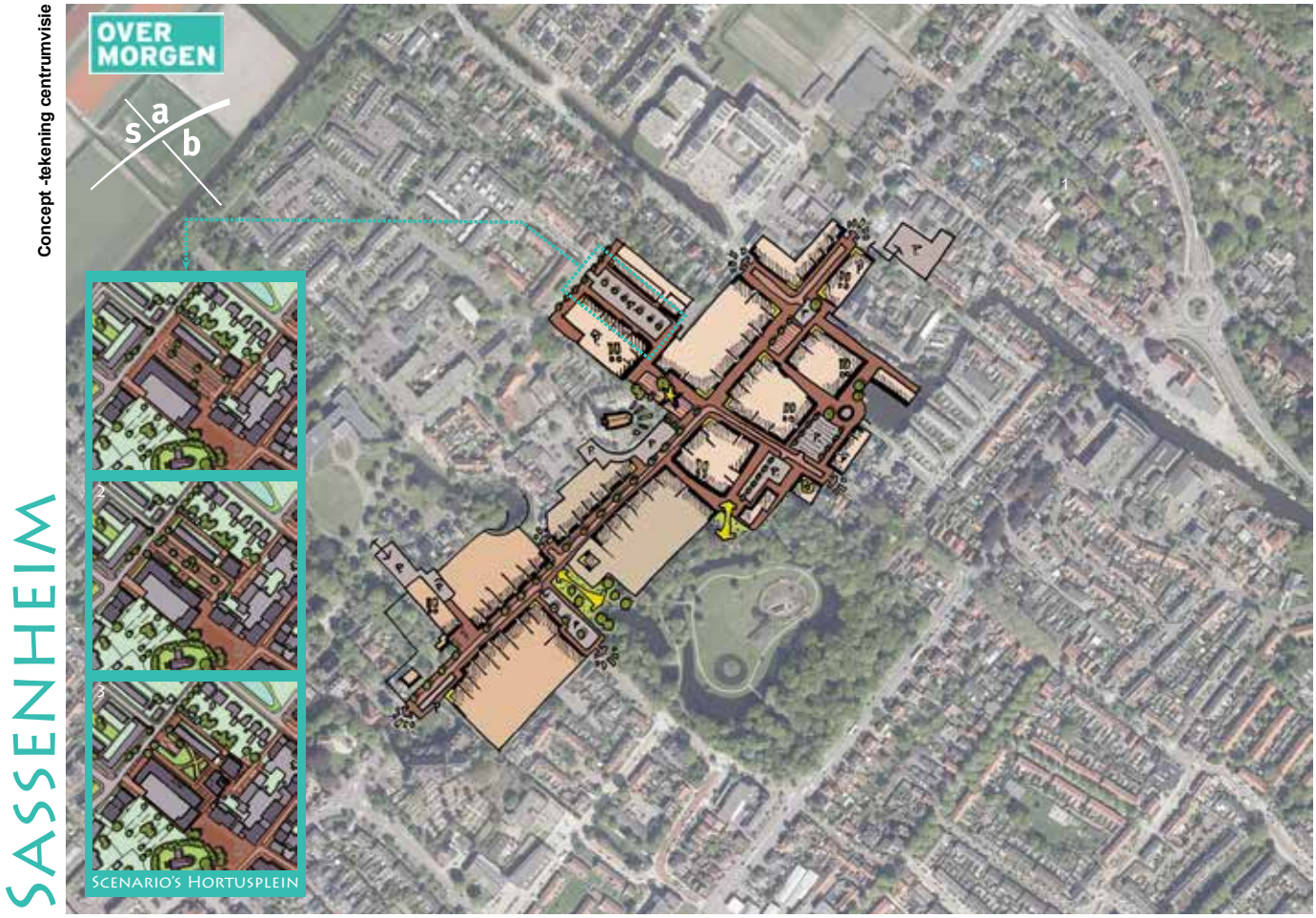

NB; dit is een impressie, er kunnen geen rechten aan worden ontleend

Uitzondering hierop vormt grootschalige en volumineuze detailhandel die door hun aard en omvang niet in centra passen, zoals een tuincentrum.
Daarnaast laat onderzoek zien dat er een overschot is aan winkelruimte. Daarom wordt bekeken hoe het aanbod van winkelruimte kan verminderen en bestaande leegstand en overige aanwezige ruimte beter benut kan worden.

De ambitie is om een zo spoedig mogelijke terugkeer van de twee supermarkten (Hoogvliet en Dirk) naar het centrumgebied te realiseren. Zo ontstaat er weer een concentratie van een uitgebalanceerd supermarktaanbod dat het centrum in zijn totaliteit versterkt.

Er zijn nog knelpunten op het gebied van het bevoorraden van winkels. Onderzoek is nodig om in beeld te brengen welke mogelijkheden er zijn om dit te verbeteren. Met de huidige inrichting is er beperkt ruimte voor het creëren van laad- en losplekken Er zal ook gekeken worden of het toepassen van venstertijden een (tijdelijke) oplossing biedt. Daarnaast is het goed om te onderzoeken of bevoorrading op een andere wijze kan plaatsvinden (alternatieven voor laatste kilometer).

De insteek is om vanaf diverse invalswegen uitnodigende borden te plaatsen met verwijzing naar het centrum en waarop ook evenementen aangekondigd kunnen worden.

Ondernemers, vastgoedeigenaren en de gemeente hebben gezamenlijk de ambitie om de samenwerking te verbeteren met als doel het centrum verder te versterken.

Verblijven en ontmoeten

Door te investeren in de openbare ruimte, entrees en ontmoetingsplekken om te verblijven wordt het centrum aantrekkelijker dan het nu is. Het plein bij de kerk heeft hier een speciale rol in. Dit plein moet het kloppende hart van Sassenheim worden waar verblijven en ontmoeten de hoofdfuncties zijn en waar evenementen georganiseerd kunnen worden. In beperkte omvang blijft ook parkeren op dit plein mogelijk. De focus ligt echter op kwalitatief verblijf.

De bibliotheek is een andere belangrijke plek voor ontmoeting. Het pand is nu niet gericht op het centrum. De inzet is om het gebouw van de bibliotheek meer te verbinden met het centrum en het gebouw meer geschikt te maken voor een bibliotheek van de toekomst. Onderzocht moet worden of dit mogelijk is door renovatie van het pand of door nieuwbouw. Ook de inrichting van de openbare ruimte eromheen kan meer met het centrum verbonden worden, met aandacht voor het aantal parkeerplaatsen.

Park Rusthoff biedt nu al mogelijkheden voor ontmoeting. Er is geen aanleiding om dit te veranderen. Alleen de entrees van het park vanuit het centrum en de openbare ruimte richting het park kunnen worden verbeterd zodat het park beter zichtbaar is.

Het plein bij de Oude Haven is in de zomer vooral een terras en in de winter een parkeerterrein. De ervaring is dat het plein zo prima functioneert binnen het centrum. De passantenhaven bij het Voorhavenkwartier ligt dicht tegen

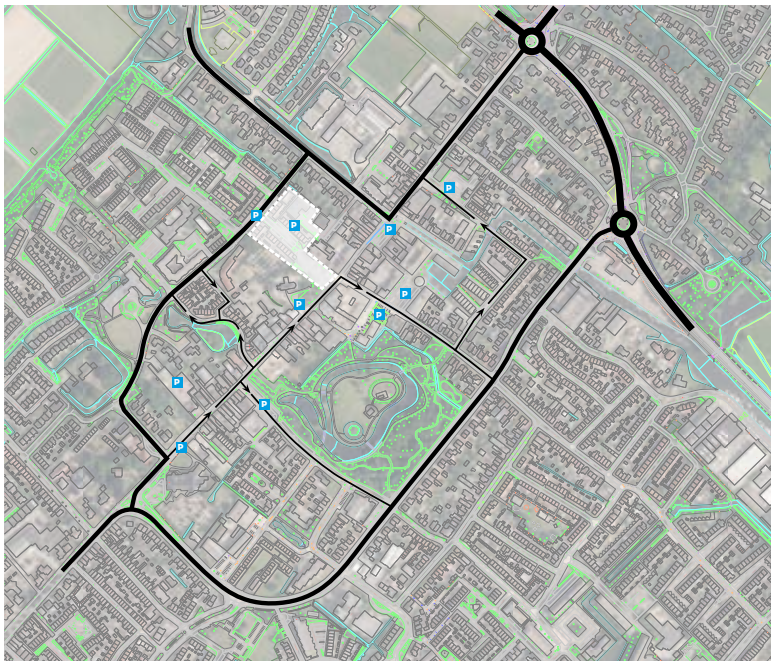

het centrum aan en koesteren we zoals het nu is. Door het plaatsen van borden kunnen bezoekers van de haven er meer op worden gewezen dat het centrum dichtbij is.

Bereikbaarheid en parkeren

In het algemeen zijn er op dit moment voldoende parkeerplaatsen in het centrum aanwezig en kunnen de wegen in het centrum het aanbod van verkeer goed verwerken. Dit blijkt uit de uitgevoerde nulmeting. Het gemeentelijk mobiliteits- en parkeerbeleid wordt de komende jaren geactualiseerd (aandachtspunten zijn hierbij bijvoorbeeld: aantal parkeerplaatsen differentiëren per doelgroep, deelmobiliteitsconcepten etc).

In het middengebied van het centrum, ter hoogte van de Dorpskerk, is een aanpassing van de verkeerssituatie wenselijk ter verbetering van de verkeersveiligheid. Het is nu voor de verkeersdeelnemers onduidelijk waar men mag fietsen en wandelen. Dat maakt het onoverzichtelijk en daardoor hebben mensen een onveilig gevoel. Door de terugkeer van Hoogvliet, wordt het kruispunt ter hoogte van de Kerklaan - Hoofdstraat aangepast en vervalt er één richting. De Hoofdstraat en de Kerklaan worden opnieuw ingericht zodanig dat het voor alle verkeersdeelnemers helder is.



NB; dit is een impressie, er kunnen geen rechten aan worden ontleend

Wat betreft parkeren is een aantal acties van belang. De inzet is dat er meer handhaving is op de blauwe parkeerzone in het centrum. Verder is het de bedoeling dat er een onderzoek wordt uitgevoerd naar betere bebording (al dan niet een elektronische P-route) voor het verwijzen naar beschikbare parkeerplaatsen in het centrum. Bij nieuwe ontwikkelingen moet worden voldaan aan het geldende parkeerbeleid en bijbehorende parkeernormen.

Fietsparkeren is belangrijk in het centrum van Sassenheim en de groeiende vraag overstijgt het aanbod. Er komen meer fietsparkeerplaatsen in het centrum. Suggesties vanuit de Visiegroep voor locaties zijn vlakbij de Hema, aan de zijkant van de bibliotheek en bij de Rabobank.

Met de komst van de nieuwe Hoogvliet aan het Hortusplein is ruimte voor het realiseren van parkeerplaatsen voor de supermarkt en voor het bieden van ruimte om huidige parkeerplaatsen aan het plein bij de kerk te verplaatsen naar het Hortusplein. Zo kan het plein bij de kerk het kloppende hart van Sassenheim worden waar verblijven en ontmoeten centraal staat. Om dit te bereiken zijn er inmiddels verschillende verkennende scenario's uitgewerkt voor het Hortusplein, maar hierover heeft nog geen besluitvorming plaatsgevonden. De scenario's variëren voornamelijk in ruimtelijke kwaliteit en de parkeeroplossingen; op maaiveld of een parkeergarage. Hoogvliet, Woningstichting Stek en gemeente zullen in overleg met elkaar de scenario's verder uitwerken, waarbij aandacht is voor de verschillende belangen. De scenario's worden vervolgens getoetst op technische, ruimtelijke en financiële haalbaarheid. Het streven is dat hierover voor het einde van 2020 een besluit wordt genomen.

Door de aanwezigheid van de supermarkt aan het Hortusplein, zal meer verkeer op de Westerstraat en aangrenzende wegen komen . Om die reden moeten maatregelen worden genomen aan de Westerstraat om te voorkomen dat daar een knelpunt ontstaat.

Beeldkwaliteit en uitstraling

Nieuwbouw in het centrum moet altijd passen bij de maat, schaal en uitstraling van het centrum van Sassenheim. De juiste maat, schaal en uitstraling verschilt van plek tot plek in het centrum. De Hoofdstraat vraagt een andere benadering dan ontwikkelingen bij bijvoorbeeld de entree van het centrum. De ambitie is dat de openbare ruimte een meer 'warme en historische' uitstraling krijgt en kwaliteit uitstraalt. Een voorbeeld van deze uitstraling is te vinden in het centrum van Hillegom. Verder is de inzet dat er meer groen in de openbare ruimte wordt opgenomen, enerzijds voor de sfeer, anderzijds in verband met ons veranderende klimaat. Daarnaast is het de bedoeling om meer richting te geven aan handhaving van uitstallingen. Hiervoor is het nodig nieuw uitstallingenbeleid te ontwikkelen en te onderzoeken of er meer maatwerk mogelijk is door dit per deelgebied uit te werken. Hiermee willen we meer comfort bieden aan bezoekers en een aantrekkelijker straatbeeld creëren. Voor eventuele nieuwbouwontwikkelingen, de inrichting

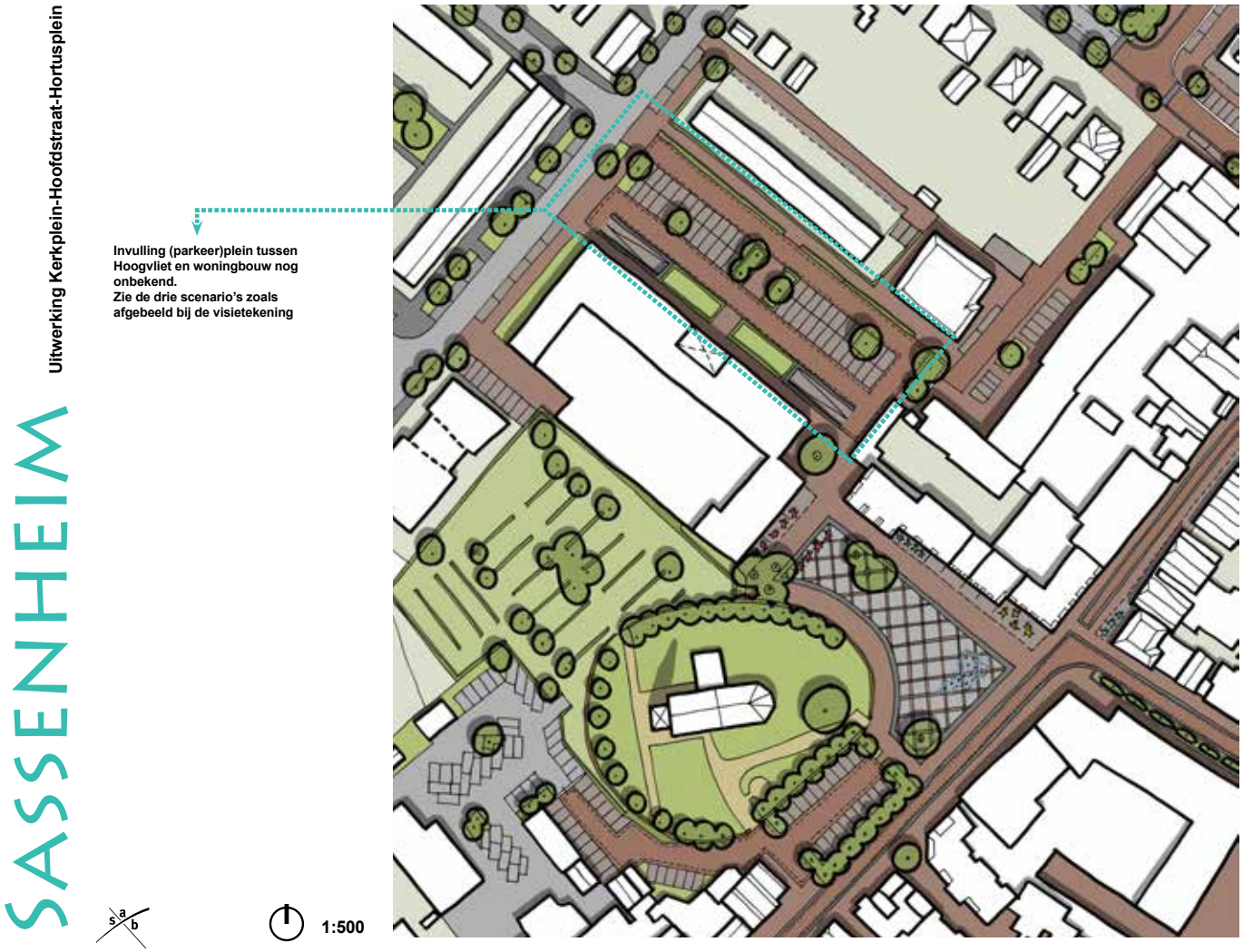

NB; dit is een impressie, er kunnen geen rechten aan worden ontleend

van de openbare ruimte en uitstallingen wordt een beeldkwaliteitsplan opgesteld. Hiervoor moet aansluiting worden gezocht met het reclamebeleid. Voor de openbare ruimte wordt vervolgens een inrichtingsplan vervaardigd, welke in fasen wordt uitgevoerd.

Ondernemers en vastgoedeigenaren hebben een inspanningsverplichting om de beeldkwaliteit van de panden waar nodig te versterken.

Wonen

De gemeente faciliteert initiatieven voor woningen boven winkelpanden. De inzet is om een divers woningbouwprogramma te realiseren en de toevoeging van woningen mag geen extra parkeerdruk in de openbare ruimte het centrum opleveren. De initiatievenr moeten in hun eigen parkeerbehoefte voorzien.

Duurzame kansen

De ambitie is om het centrum meer toegankelijk te maken voor de fiets. Om dat te bereiken is het nodig om meer fietsparkeerplekken te realiseren in het centrum. Ook is het nodig om laadmogelijkheden voor auto's en fietsen en voorzieningen voor deelmobiliteitsconcepten te faciliteren. Wanneer er ontwikkelingen zijn in het centrum of er andere ingrepen plaatsvinden, is het de bedoeling dat groen wordt toegevoegd om hittestress door verstening tegen te gaan en infiltratie van neerslag mogelijk te maken.

Bij de inrichting van de openbare ruimte worden waar mogelijk waterdoorlatende materialen toegepast (deze voorkomen wateroverlast) en worden zoveel mogelijk duurzame materialen toegepast. Daarnaast is het streven om een deel van de huidige verharding om te vormen naar groen.

De planning is dat de gemeente eind 2021 haar visie op de lokale energietransitie gereed heeft. Mogelijk kunnen werkzaamheden die hieruit voortvloeien (bijvoorbeeld aanleggen nieuwe netwerken) gecombineerd worden met werkzaamheden in de openbare ruimte die voor het centrum gepland staan. Hiervoor moet voldoende ruimte in de openbare ruimte beschikbaar zijn; mogelijk kan hier bij het ontwerpen van de openbare ruimte al rekening worden gehouden.

Uitgangspunt is dat de ontwerpen van de openbare ruimte voldoen aan de principes van circulaire economie. Dit zorgt ervoor dat grondstoffen beter benut worden en materialen goed hergebruikt kunnen worden.

De insteek is om verduurzaming van bestaande panden in het centrum te faciliteren.

Inrichting openbare ruimte

De ambitie is dat het nieuwe plein bij de Dorpskerk wordt ingericht als het kloppende hart van Sassenheim. Deze nieuwe verblijfsruimte geeft het centrum van Sassenheim een enorme kwaliteitssprong die bijdraagt het centrum attractief en uitnodigend te houden. Terrassen, spelende kinderen bij waterfonteintjes en evenementen versterken dit gevoel. Ook zijn er enkele parkeerplekken te vinden, zodat het centrum goed bereikbaar blijft.

Door het aanpassen van de openbare ruimte wordt het centrum 'warmer' in de uitstraling. Dit gaan we doen door ander materiaal te gebruiken, passend bij een historisch centrum. Daarnaast is het voornemen om ook de indeling van de openbare ruimte te wijzigen zodat fietsers, (winkelende) voetgangers en automobilisten zich op een veilige wijze door het centrum kunnen bewegen.
De inzet is om de entrees van het centrum zodanig in te richten dat bezoekers uitgenodigd worden het centrum te bezoeken. De grenzen van het centrum worden hierbij scherp afgekaderd.

Voor de openbare ruimte in het centrum van Sassenheim is het nodig om een inrichtingsplan op te stellen. De uitvoering zal gefaseerd plaatsvinden. De Hoofdstraat heeft hierbij prioriteit, gezien de onduidelijke verkeerssituatie ter hoogte van het kruispunt met de Kerklaan. Het realiseren van het nieuwe plein bij de kerk hangt samen met de ontwikkelingen bij het Hortusplein (Hoogvliet en Stek): zodra deze ontwikkeling is gerealiseerd, kunnen parkeerplekken worden verplaatst naar het nieuwe Hortusplein, waarna de ruimte ontstaat om het plein bij de kerk te herinrichten tot een daadwerkelijk plein.

Bij het uitwerken van de plannen in de openbare ruimte is het van belang dat partijen die verantwoordelijk zijn voor handhaving betrokken worden. Ook is er bij de planuitwerking aandacht voor de bereikbaarheid voor mensen met een beperking.

Voorzieningen

De weekmarkt op donderdag wordt drukbezocht en heeft een meerwaarde voor het centrum. Van de losse standplaatsen is het wenselijk dat er een goede spreiding is over het winkelgebied. Op het moment dat er evenementen zijn, moet er flexibel omgegaan kunnen worden met locaties van de standplaatsen van de weekmarkt en de individuele standplaatsen.

Bezoekers van het centrum waarderen het erg als er toiletten beschikbaar zijn voor openbaar gebruik. Hierin hebben zowel de gemeente als ondernemers een verantwoordelijkheid. Openbare gebouwen kunnen toiletten openstellen voor openbaar gebruik maar ook bijvoorbeeld horecagelegenheden kunnen dit doen. Gedacht kan worden aan het gebruik van een logo om dit voor bezoekers duidelijk te maken. Op deze manier presenteert het centrum zich gastvrij.

Kunst en cultuur

Door te investeren in de bewegwijzering naar bezienswaardigheden en aantrekkelijke locaties kunnen meer bezoekers naar het centrum worden getrokken. Insteek is om historische objecten zoveel mogelijk zichtbaar te maken.

Opgave specifieke locatie

In Sassenheim is een aantal locaties in het centrum waar we specifieke op inzetten:

- *Plein bij de kerk:* dit is de centrale plek in het centrum van Sassenheim. Nu is het vooral een parkeerterrein. Inzet is dat je in het centrum van Sassenheim meer wil doen dan alleen boodschappen doen. Plekken voor ontmoeten en verblijven vormen hierin een belangrijke schakel. Door de openbare ruimte rondom de kerk opnieuw in te richten wordt de kerk ook meer zichtbaar. Dit soort plekken zijn essentieel om het centrum aantrekkelijker te maken en om langer in het centrum te willen zijn. Het is belangrijk dat het plein zo wordt ingericht dat het een plein wordt waar het fijn verblijven is. Dit is mogelijk door de ruimte als traditioneel plein in te richten met meer groen, meubilair zoals bankjes en speelfonteintjes te plaatsen en het parkeren op het plein te beperken.
- *Hortusplein:* de nieuwe locatie van Hoogvliet/Stek is een belangrijke plek als westelijke entree naar het centrum. Het parkeren op deze plek moet goed geregeld zijn, voor zowel bezoekers van de supermarkt als ter compensatie voor het verdwijnen van een aantal plekken aan het plein bij de kerk om van dit plein het centrale hart van het centrum te maken. De locatie wordt een plek voor functioneel boodschappen doen.
- *Heldere openbare ruimte voor alle weggebruikers;* de openbare ruimte zodanig inrichten zodat fietsers, (winkelende) voetgangers en automobilisten zich op een veilige wijze door het centrum kunnen bewegen.
- *Bibliotheek:* het gebouw moet zich meer richten op het centrum en een klaar zijn voor "bibliotheek van de toekomst". Onderzoek moet uitwijzen of dit middels renovatie of nieuwbouw mogelijk is.
- *Entrees centrumgebied:* Sassenheim kent verschillende plekken waar bezoekers het centrumgebied binnen komen. Het is nu niet altijd duidelijk waar het centrum precies begint door een niet eenduidige inrichting. Ambitie is om de entrees van het centrum opnieuw in te richten, waarbij we ze duidelijk onderdeel uitmaken van het centrumgebied. Dit geldt voor het noordelijk deel van de Hoofdstraat, richting Teylingerlaan, de Hoofdstraat ter hoogte van de Wilhelminalaan, de JP Gouverneurlaan en de Kerklaan nabij de bibliotheek.



NB; dit is een impressie, er kunnen geen rechten aan worden ontleend

Visie centrum Voorhout

De stip op de horizon: Centrum van Voorhout over 10 jaar

Het is zeer prettig wonen in Voorhout en het dorp kent een rijk verenigingsleven. Het centrumgebied is aantrekkelijk, heeft voldoende aanbod om de dagelijkse boodschappen te doen en er zijn goede speciaalzaken. Er is veel aantrekkelijke horeca aanwezig om elkaar te ontmoeten. De Herenstraat is de belangrijkste winkelstraat van het dorp en is aantrekkelijk en veilig ingericht. Het plein voor de kerk is ingericht als centrale plek in het centrum om elkaar te ontmoeten.

In onderstaande tekst is per thema aangegeven welke ambities er liggen om het bovenstaande beeld van het centrum van Voorhout te realiseren.

Winkelen

Voorhout heeft nu een boodschappen-plus functie. Dit betekent dat consumenten hun dagelijkse boodschappen in het centrum kunnen doen en aanvullende winkels kunnen bezoeken, zoals horeca en bijvoorbeeld een fietsenmaker en electra winkel. De insteek is om de boodschappen-plus functie te behouden. Het percentage leegstaande winkelpanden in het centrum is echter relatief hoog. Daarom is de inzet om het centrumgebied compacter te maken en te versterken, zodat de huidige functie gewaarborgd blijft. Het centrumgebied is straks 'opgespannen' tussen de trekkers Albert Heijn en Plus (en iets verder tot ongeveer de Boerhaavestraat).

Een van de aantrekkelijke kenmerken van het winkelgebied van Voorhout is dat het centrum vanaf heel Voorhout goed te bereiken is per auto en dat je dicht bij de winkels kunt parkeren. Het afsluiten van autoverkeer over het spoor zou het centrum minder aantrekkelijk maken om te bezoeken.

Concept -tekening centrumvisie

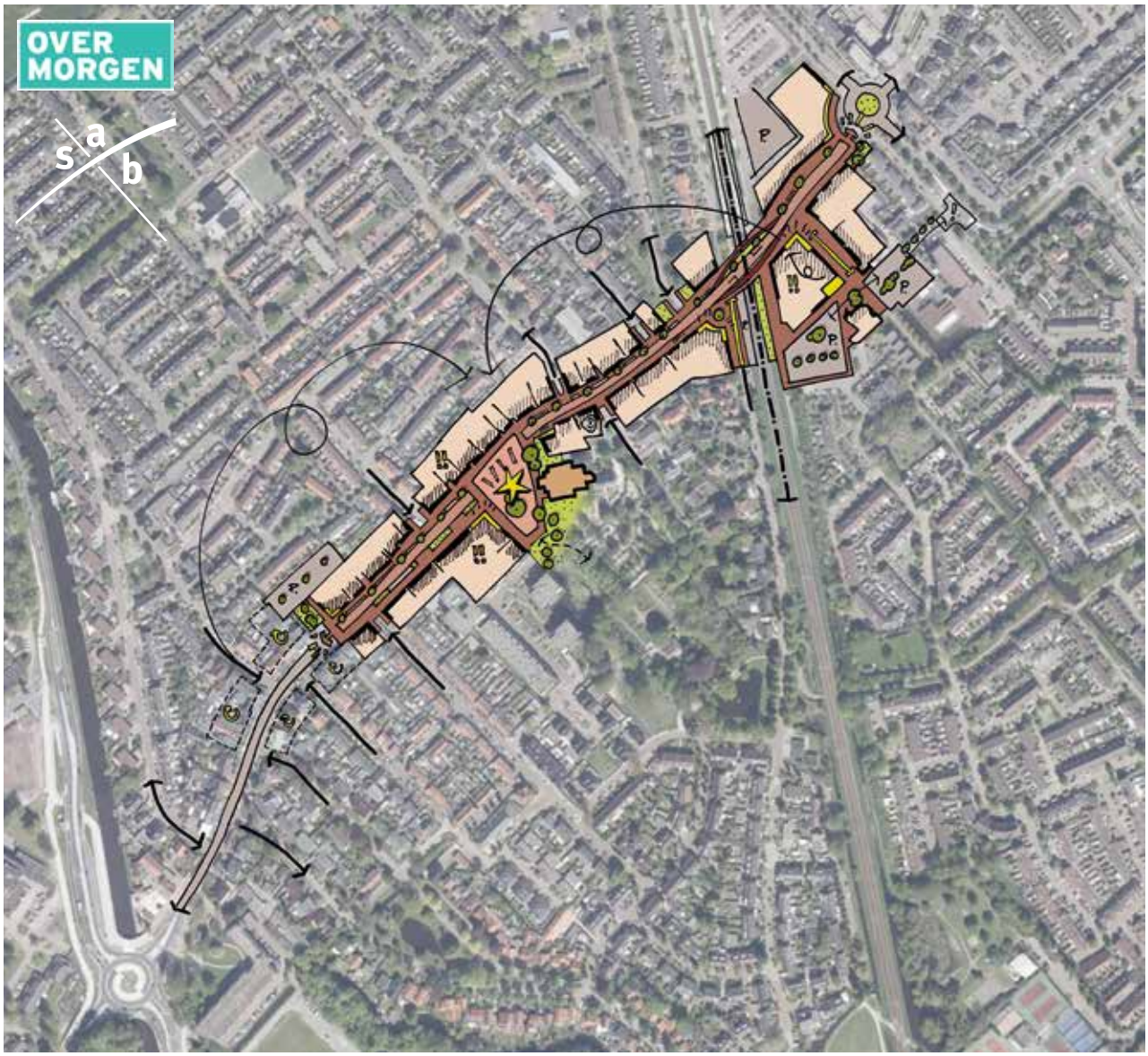

VOORHOUT

NB; dit is een impressie, er kunnen geen rechten aan worden ontleend

De winkeliers ten zuidwesten van de Boerhaavestraat worden gestimuleerd om zich te verplaatsen naar het compacte centrumgebied. Het is de bedoeling dat er een functieverandering plaatsvindt naar wonen voor de panden de leeg achterblijven. Hier is een pakket aan maatregelen nodig zoals het planologisch faciliteren/stimuleren van deze functieverandering, mogelijkheden bieden om te splitsen of koppelen afhankelijk van de vraag en ook het inzetten van verplaatsingssubsidies. Het is goed dat iemand hier regie op voert om dit proces te coördineren. De verplaatsing zal niet gelijk morgen gerealiseerd zijn, maar dat hoeft ook niet, zolang het beleid maar wel eenduidig en hierop gericht blijft. De openbare ruimte zal in dit deel van de Herenstraat opnieuw worden ingericht, zodat het niet meer de uitstraling van een centrumgebied heeft.

Om het noordelijk deel van het centrum meer bij de rest van het centrum te betrekken, is het de ambitie om Albert Heijn meer als trekker richting het centrum van Voorhout te oriënteren. Dit kan mogelijk worden gemaakt door de supermarkt de mogelijkheid te geven om uit te breiden en haar oriëntatie meer op de Herenstraat te richten. De winkels die nu bij de supermarkt gevestigd zijn, kunnen dan verplaatsen naar leegstaande panden elders in het centrum.

Ondernemers, vastgoedeigenaren en de gemeente hebben gezamenlijk de ambitie om de samenwerking te verbeteren met als doel het centrum verder te versterken.

Verblijven en ontmoeten

Een centrale plek in het centrum om elkaar te ontmoeten en prettig te verblijven is nu beperkt aanwezig. Het plein bij de kerk vervult nu al deels deze functie bij evenementen. Deze functie kan echter beter tot z'n recht komen door het plein eenduidiger in te richten en de omvang toe te laten nemen. Door het plein voor de kerk opnieuw in te richten, kan ook de verkeersveiligheid van de Herenstraat verbeterd worden. Het voorstel is om het plein te vergroten tot aan de overzijde van de Herenstraat. De auto's blijven wel over het plein rijden, maar de auto is meer te gast en daarmee heeft het plein een verkeersremmende functie.



NB; dit is een impressie, er kunnen geen rechten aan worden ontleend

Een betere verdeling van parkeerplekken aan de Herenstraat en het aanbrengen van meer groen kan de verblijfskwaliteit verbeteren. Het winkelend publiek moet daarnaast beter de gelegenheid krijgen om de Herenstraat over te steken. Vanuit de gedachte om het centrum van Voorhout aantrekkelijker te maken willen we de bibliotheek te verplaatsen naar het midden van het centrum. Uit onderzoek moet blijken of dit haalbaar is en of de bibliotheek een multifunctionele accommodatie wordt voor ontspanning, culturele en educatieve activiteiten. Bovendien moet worden bepaald hoe de bibliotheek in Voorhout zich verhoudt tot de bibliotheken in Sassenheim en Warmond.

Bereikbaarheid en parkeren

Uit de nulmeting blijkt dat er op dit moment voldoende parkeerplaatsen aanwezig zijn in het centrum van Voorhout. De Herenstraat is druk, maar verkeerskundig functioneert het naar behoren. Vanuit de bewoners en het winkelend publiek wordt het functioneren van de Herenstraat echter niet positief beoordeeld. Het is niet eenvoudig om dit op te lossen. Door de jaren heen is hier al veel over gesproken en gedacht. De Herenstraat is een doorgaande route, de winkeliers willen goed bereikbaar zijn en bezoekers willen liefst voor de deur parkeren. Naar verwachting neemt de hoeveelheid verkeer af zodra de Noordelijke Randweg geopend wordt. In welke omvang zal uit monitoring moeten blijken.

Vooruitlopend op de Noordelijke Randweg kunnen wel kleinschalige ingrepen worden gedaan zodat de Herenstraat verkeersveiliger wordt ingericht:

- Parkeerplaatsen direct grenzend aan zebrapaden en bij de bushalte verwijderen.
- Toevoegen van groen en meubilair.
- Visuele kruispuntplateaus aanleggen.
- Uitstallingen; uitwerken beleid ten aanzien van kwaliteit en locatie.

De uitvoering van deze ingrepen mogen de verkeersdoorstroming van de Herenstraat niet belemmeren zolang de Noordelijke Randweg nog niet is aangelegd.

Een grote ingreep aan de Herenstraat is het introduceren van een (ver)groot Kerkplein. Deze ingreep kan alleen plaatsvinden als de hoeveelheid verkeer op de Herenstraat fors afneemt. Dit zal na aanleg van de Noordelijke Randweg uit monitoring moeten blijken. Door het vergroten van het Kerkplein ontstaat er een plein waar men kan verblijven en ontmoeten terwijl het ook een snelheid remmende werking heeft . Parkeren wordt daarmee niet de voornaamste functie van het plein, wel blijft een beperkte openstelling op bijvoorbeeld zondag voor de kerkgangers. Onderzocht moet worden of er dan per saldo wel voldoende parkeerplaatsen voor de bezoekers van het centrum overblijven of dat er een aanvullende parkeerlocatie moet worden gevonden.

Blijkt later uit de monitoring dat het aantal verkeersbewegingen in de Herenstraat significant afneemt door de aanleg van de Noordelijke Randweg. Dan kan de Herenstraat alsnog autoluwer worden ingericht.

Bezoekers van het centrum en bewoners van Voorhout vinden de spoorwegovergang onveilig. De ingrepen die nodig zijn om de spoorwegovergang veiliger te maken zijn onderzocht door het bureau Movares. Wanneer het inrichtingsplan wordt uitgewerkt, wordt dit afgestemd met de uitgangspunten van de Centrumvisie.
Vanuit bewoners en ondernemers is voorgesteld om een meer grootschalige ingreep te doen door de spoorweg onder de Herenstraat door te trekken (spoor ligt dan in een tunnelbak). Dit niet een reële optie waar in deze visie rekening mee kan worden gehouden. De Herenstraat onder het spoor doortrekken is uitgesloten omdat de barrière tussen de twee centrumdelen dan alleen maar groter wordt. Dit is dan ook vanuit ruimtelijk oogpunt voor de Centrumvisie niet wenselijk. Ook vanuit financieel oogpunt is dit idee niet haalbaar.

Voor het laden en lossen in de Herenstraat is nu beperkt ruimte en dit levert soms onveilige situaties op. Onderzocht moet worden hoe dit kan worden verbeterd. Wellicht is het nodig om hier een parkeerplaats voor op te offeren. Ook afhaalpunten moeten goed gefaciliteerd worden zodat dit niet leidt tot verstoring van de verkeersdoorstroming. Onderzocht moet worden of dit – gecombineerd met de herinrichting van de Herenstraat – ingepast kan worden.

Het is de bedoeling dat de parkeerplaatsen in het centrum beschikbaar blijven voor bezoekers. Dit vergt een gedragsverandering van werknemers die hun auto in het centrum parkeren. Het handhaven van de blauwe zone helpt hierbij. Parkeervoorzieningen bij Plus en rondom de Albert Heijn kunnen beter worden benut. Door betere bebording is dit mogelijk. Ook is het de bedoeling dat er meer fietsparkeerplaatsen komen en deelmobiliteitsconcepten worden gefaciliteerd.

Beeldkwaliteit en uitstraling

Nieuwbouw in het centrum moet altijd passen bij de maat, schaal en uitstraling van het centrum van Voorhout. De openbare ruimte kan meer worden vergroend. Dat is enerzijds goed voor de sfeer, beleving en het visueel versmallen van de Herenstraat, anderzijds vanwege de klimaatadaptatie (neerslag en hittestress). Het centrumgebied dat loopt tussen de rotonde en Albert Heijn aan de noordzijde tot circa de Boerhaavestraat aan de zuidzijde, wordt onderscheidend gemaakt door de openbare ruimte opnieuw hoogwaardig te herinrichten. Het deel in het zuidwesten dat straks niet meer bij het centrum hoort wordt ook opnieuw ingericht met een dorpse look, maar niet meer als onderdeel van de centruminrichting.

Meer richting moet worden gegeven aan handhaving van uitstallingen. Hiervoor is het nodig om nieuw uitstallingenbeleid te ontwikkelen en te onderzoeken of er meer maatwerk mogelijk is. Hiermee wordt meer comfort geboden aan bezoekers en een aantrekkelijker straatbeeld gecreëerd.

Wanneer op de langere termijn het gehele centrumgebied opnieuw wordt ingericht (door afname verkeersintensiteit), dan wordt de Herenstraat meer autoluw ingericht.

Bij het uitwerken van de plannen in de openbare ruimte is het van belang dat partijen die verantwoordelijk zijn voor handhaving betrokken worden. Ook is er bij de planuitwerking aandacht voor de bereikbaarheid voor mensen met een beperking.

Voor eventuele nieuwbouwontwikkelingen, de inrichting van de openbare ruimte en uitstallingen is het de bedoeling dat er een beeldkwaliteitsplan wordt opgesteld. Hiervoor moet aansluiting gezocht worden met het reclamebeleid. Voor de openbare ruimte wordt vervolgens een inrichtingsplan gemaakt, dat in verschillende fasen en deelplannen wordt uitgevoerd. Dit is mede afhankelijk van de monitoring van het effect van de opening van de Noordelijke Randweg.

Ondernemers en vastgoedeigenaren hebben een inspanningsverplichting om de beeldkwaliteit van de panden waar nodig te versterken.

Wonen

Voorhout is een woondorp en in de toekomst worden er nog meer nieuwe woningen gebouwd. Op de Stationslocatie is het de inzet om de mogelijkheid om woningen te ontwikkelen te faciliteren. Met daarbij ook de mogelijkheid voor extra voorzieningen, zoals een kinderopvang en bijvoorbeeld werkplekken. Bij de ontwikkeling van deze locatie moet rekening gehouden worden met de aanwezigheid van het spoor met het oog op het realiseren van een goed en gezond woon- en leefklimaat. Bij deze ontwikkeling kan ook gekeken worden of het treinstation een betere uitstraling kan krijgen.

Het zuidwestelijk deel van het centrum kan van een winkelgebied transformeren in een woningbouwlocatie. Daarnaast zijn er buiten het centrum woningbouwlocaties die ontwikkeld worden, zoals Nieuw Boekhorst met circa 900 woningen. De gemeente faciliteert ontwikkelingen die woningen boven winkels realiseren . Hierbij moet wel voldoende parkeergelegenheid aanwezig zijn of gerealiseerd kunnen worden.

Duurzame kansen

Het is de insteek om laadmogelijkheden voor fietsen en auto's te faciliteren. De inzet is om de bestaande bouw te verduurzamen.

Het station kan nog veel meer een duurzaam knooppunt worden dan het nu is. Bijvoorbeeld door extra voorzieningen in de buurt te realiseren, zoals een kinderopvang en/of werkplekken Hierdoor zijn minder autobewegingen nodig als forensen vanuit het station terug naar huis hun kinderen kunnen ophalen. Het toevoegen van werkplekken rondom het station zou hieraan kunnen bijdragen.

Bij de inrichting van de openbare ruimte worden waar mogelijk waterdoorlatende materialen toegepast (voorkomen wateroverlast) en worden zoveel mogelijk duurzame materialen toegepast. Daarnaast is het streven om een deel van de huidige verharding om te vormen naar groen. Ook realiseren we watertappunten.

Uitgangspunt is dat de ontwerpen van de openbare ruimte voldoen aan de principes van circulaire economie. Dit zorgt ervoor dat grondstoffen beter benut worden en materialen goed hergebruikt kunnen worden.

De planning is dat de gemeente eind 2021 haar visie op de lokale energietransitie gereed heeft. Mogelijk kunnen werkzaamheden die hieruit voortvloeien (bijvoorbeeld het aanleggen van nieuwe netwerken) gecombineerd worden met werkzaamheden in de openbare ruimte die voor het centrum gepland staan. Hiervoor moet voldoende ruimte in de openbare ruimte beschikbaar zijn; mogelijk kan hier bij het ontwerpen van de openbare ruimte al rekening worden gehouden.

Inrichting openbare ruimte

Voor de openbare ruimte in het centrum van Voorhout zal een inrichtingsplan worden opgesteld, dat in fasen kan worden uitgevoerd. Op korte termijn kunnen al zaken ter verbetering van de situatie worden opgepakt, zoals de oversteekbaarheid van de Herenstraat verbeteren, het aanbrengen van visuele kruispuntplateaus en de straat visueel te versmallen met bijvoorbeeld groen.

Na de opening van de Noordelijke Randweg wordt de situatie in de Herenstraat gemonitord. Er wordt dan bekeken welke nieuwe inrichting past bij de Herenstraat Mogelijk is een autoluwere situatie dan een optie, en vooral vriendelijker voor het winkelend publiek. Wat daarbij de noodzakelijke en wenselijke ingrepen zijn, wordt onderzocht wanneer het inrichtingsplan wordt opgesteld. Onderdeel van deze ingrepen op de (middel)langere termijn is in ieder geval de vergroting van het Kerkplein tot aan de overzijde van de Herenstraat, omdat we deze ingreep vanuit ontmoeting in het dorp bezien en vanwege het verkeers-remmende effect belangrijk vinden. In welke vorm deze ingreep wordt ontworpen en uitgevoerd, moet nader worden onderzocht.

Ook de situatie rondom de spoorwegovergang wordt verbeterd, bij voorkeur op korte termijn (maar hiervoor is de medewerking van ProRail nodig). Movares heeft de noodzakelijke ingrepen onderzocht vanuit techniek en verkeersveiligheid. Het is nu zaak om, met deze ingrepen in het achterhoofd, een inrichtingsplan te vervaardigen, welke past bij de ambities uit de Centrumvisie (het doortrekken van de centruminrichting over het spoor), eisen vanuit ProRail én vanuit de wensen vanuit verkeersveiligheid bezien.

Bij het uitwerken van de plannen in de openbare ruimte is het van belang dat partijen die verantwoordelijk zijn voor handhaving betrokken worden. Ook is er bij de planuitwerking aandacht voor de bereikbaarheid voor mensen met een beperking.

Voorzieningen

De insteek is om het plein voor de kerk meer als het centrale ontmoetingspunt te gebruiken en er meer levendigheid te creëren. Onderzoek is nodig naar de mogelijkheid om de weekmarkt en ook de individuele standplaatsen te verplaatsen naar het Kerkplein. Standplaatsen verspreid over de week en verschillend van soort per dag, geven consumenten aanleiding vaker naar het centrum te komen. Standplaatsen die een aanvulling vormen qua branche en segment op het winkelaanbod zijn voor de consument aantrekkelijk.

Bezoekers van het centrum waarderen het erg als er toiletten beschikbaar zijn voor openbaar gebruik. Hierin hebben zowel de gemeente als ondernemers een verantwoordelijkheid. Openbare gebouwen kunnen toiletten openstellen voor openbaar gebruik maar ook bijvoorbeeld horecagelegenheden kunnen dat doen. Gedacht kan worden aan het gebruik van een logo om dit voor bezoekers duidelijk te maken. Op deze manier presenteert het centrum zich gastvrij.

Kunst en cultuur

Door te investeren in de bewegwijzering naar bezienswaardigheden en aantrekkelijke locaties kunnen meer bezoekers naar het centrum worden getrokken. Indien mogelijk zullen we historische objecten zoveel mogelijk zichtbaar maken.



Opgave specifieke locaties

In Voorhout is een aantal locaties in het centrum waar we specifiek op inzetten:

- *Entrees:* duidelijke entrees van het centrumgebied.
- *Herenstraat:* herinrichting van de Herenstraat.
- *Plein bij de kerk:* herinrichting van het plein met een verblijfsfunctie als centrale ontmoetingsplek van het centrum.
- *Spoorwegovergang:* openbare ruimte rondom de spoorwegovergang opnieuw inrichten op basis van het onderzoek van Movares. Het inrichtingsplan wordt afgestemd met de uitgangspunten van de Centrumvisie.
- *Noordelijk deel meer betrekken bij centrum;* het is de ambitie om Albert Heijn meer als trekker richting het centrum van Voorhout te oriënteren.
- *Stationslocatie:* ontwikkelingsmogelijkheden voor de Stationslocatie, waarbij een ontwikkeling naar wonen en parkeren en extra voorzieningen, zoals een kinderopvang en werkplekken mogelijk zijn. Op deze locatie geen detailhandel mogelijk maken. Dit geeft een afronding van het centrumgebied (geen open plek zoals in de huidige situatie). Bij deze ontwikkeling kan ook de uitstraling van het treinstation betrokken worden.

Concept -tekening centrumvisie

VOORHOUT

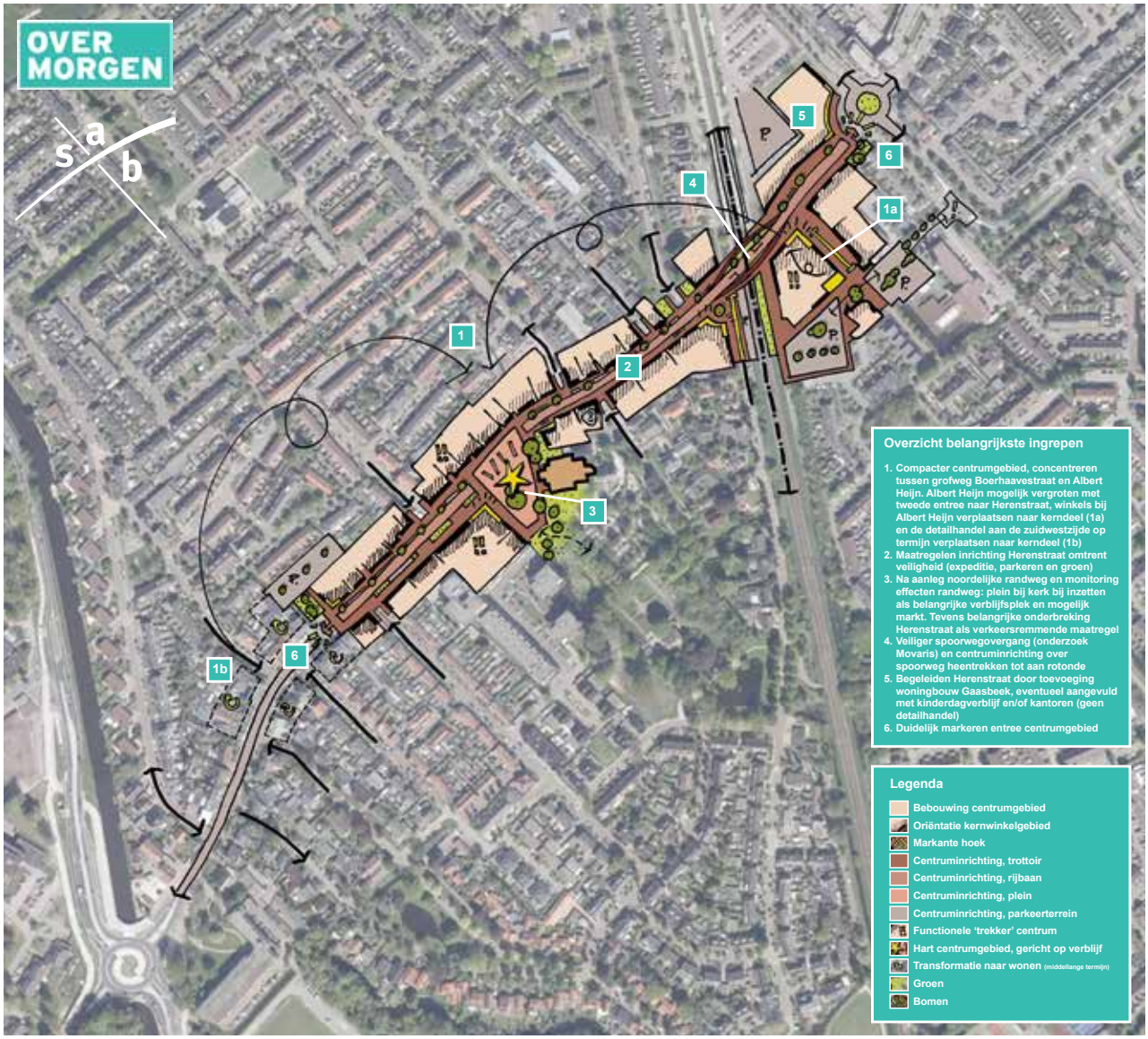

NB; dit is een impressie, er kunnen geen rechten aan worden ontleend

Visie centrum Warmond

De stip op de horizon: Centrum van Warmond over 10 jaar

Warmond is een historisch, recreatief dorp gericht op waterrecreatie. Het centrumgebied van Warmond is aantrekkelijk ingericht. In het centrum kun je terecht voor dagelijkse boodschappen en het is goed toeven in een leuk café en gezellig restaurant. Waterrecreatie is een belangrijk onderdeel van de identiteit van Warmond en trekt toeristen naar het dorp. Het is uitnodigend om vanaf het water naar de Dorpsstraat te gaan voor een boodschap of een hapje of drankje. Warmond heeft een kleinschalig karakter dat door bewoners wordt gekoesterd. Er zijn kleine winkels, ateliers, een gezellige markt op zaterdag, horeca en goede boodschappenvoorziening te vinden.

Winkelen

Winkels in Warmond liggen verspreid in de Dorpsstraat. Dit is gezien het toeristische, dorpse en historische karakter van Warmond een prima situatie die zorgt voor levendigheid. Bezoekers en bewoners vinden het fijn rond te kijken en hier of daar een winkel, atelier of cafeetje binnen te stappen. Daarom wordt er niet ingezet op een concentratie van winkels.

Warmond heeft beperkte voorzieningen voor boodschappen. Het dorp heeft vooral een toeristisch-recreatief karakter. Uitbreiding van het aanbod aan detailhandel is niet aan de orde. Maar als partijen zich melden voor winkelruimte in de niet dagelijkse sfeer - passend binnen het profiel van Warmond, dan kan dat worden gefaciliteerd door de gemeente. Hierbij denken we aan kleinschalige vrijetijdsvoorzieningen, ateliers, speciaalzaken of horeca passend in de beeldkwaliteit van de huidige bebouwing van Warmond.

Concept -tekening centrumvisie



WARMOND

NB: dit is een impressie, er kunnen geen rechten aan worden ontleend

De winkelfunctie voor dagelijkse boodschappen concentreert zich rondom de locatie van Albert Heijn. De standplaatsen op zaterdag op de Gemeentehaven zijn een mooie aanvulling op de aanwezige detailhandel en trekken wekelijks bezoekers aan. Bezoekers en bewoners zien mogelijkheden voor meer kleinschalige horeca, waar we ruimte voor bieden.

Ondernemers, vastgoedeigenaren en de gemeente hebben de ambitie om de samenwerking te verbeteren met als doel het centrum verder te versterken.

Verblijven en ontmoeten en (water) recreatie

Door het historisch karakter en de ligging aan het water is Warmond aantrekkelijk voor toeristen. De ambitie is het watertoerisme te stimuleren, door de juiste promotie en marketing in te zetten gericht op cultuur en waterrecreatie in Warmond, zonder dat het te toeristisch wordt. De insteek is om de bezoekers van de verschillende campings en landgoed Huys te Warmond te verleiden om het centrum van Warmond te bezoeken.

Verder is het de bedoeling een "rondje Warmond" mogelijk te maken. Varen vanaf de Gemeentehaven naar park Groot Leerust en dan door de Dorpsstraat weer terugwandelen.

De Gemeentehaven is de plek waar het centrum verbonden is met het water. Het is bij uitstek de plek voor ontmoeting, juist ook op de zaterdagen wanneer standplaatshouders er diverse waren aanbieden. De gemeentehaven kan aantrekkelijker worden wat betreft inrichting, functies en extra aanlegplaatsen. Dit is eigenlijk de enige plek in het centrum waar de beleving van het water verbeterd kan worden door bijvoorbeeld kleinschalige horeca met een terras aan het water te realiseren.

't Trefpunt is een multifunctionele ontmoetingsplek voor bewoners uit Warmond. Dit houden we vooral in stand. Inzet is om de herontwikkeling rondom de locatie van het KPN-gebouw (De Baan) mogelijk te maken met een beperkt aantal woningen en herinrichting van de openbare ruimte zodat er een betere verblijfsruimte gerealiseerd wordt en een aantrekkelijke entree van het centrum vanuit de Herenweg ontstaat.

Het plein bij de Oude School wordt gekoesterd zoals het nu is.

Bereikbaarheid en parkeren

Op dit moment zijn er vrijwel overal voldoende parkeerplaatsen in het centrum van Warmond aanwezig. Dit blijkt uit de uitgevoerde nulmeting. Voor de bewoners in het centrum zijn maatregelen wel wenselijk, maar er is geen tot nauwelijks ruimte aanwezig om extra parkeerplaatsen te realiseren. Wanneer zich in het centrum een kans voordoet om een extra parkeervoorziening te maken, zal dit zeker worden aangegrepen. De wegen in het centrum functioneren verkeerstechnisch naar behoren. Ook dit blijkt uit de uitgevoerde nulmeting.

Het is de bedoeling om meer handhaving op geparkeerde auto's in het centrum uit te voeren. Het is de insteek om in het centrum meer mogelijkheden voor fietsparkeren te creëren.

Voor het laden en lossen in de Dorpsstraat is nu beperkt de ruimte en dit levert soms onveilige situaties op. Onderzocht moet worden hoe dit kan worden verbeterd. Wellicht is het nodig om hier een parkeerplaats voor op te offeren.

Beeldkwaliteit en uitstraling

blijven en we waar mogelijk willen versterken. Nieuwbouw in het centrum moet altijd passen bij de maat, schaal en uitstraling van het centrum van Warmond. Op voorhand wordt er geen beeldkwaliteitsplan opgesteld, omdat we niet heel veel ontwikkelingen verwachten. Het geldende bestemmingsplan biedt voldoende waarborging van de kwaliteit in Warmond. Voor het gebied ij de Baan, is de insteek om een Stedenbouwkundig Programma van Eisen op te stellen, waarbij maat, schaal en uitstraling worden vastgelegd, zodat er een toetsingskader is voor toekomstige plannen.

Ondernemers en vastgoedeigenaren hebben een inspanningsverplichting om de beeldkwaliteit van de panden waar nodig te versterken.

Wonen

Het is incidenteel mogelijk om ruimte voor detailhandel in de bestemming wonen te veranderen. Hierbij is het belangrijk om te toetsen of de spreiding van de detailhandel optimaal blijft, de afstanden niet te groot worden en het functioneren van de Dorpsstraat niet onder druk komt te staan.

Duurzame kansen

Laadmogelijkheden voor auto's en fietsen worden op de Gemeentehaven, bij 't Trefpunt of Koudenhoorn gefaciliteerd. Dat geldt ook voor laadvoorzieningen van elektrische boten. Om de gastvrijheid te vergroten, zijn meer voorzieningen voor afvalinzameling nodig in de buurt van aanlegplaatsen van boten. Inzet is om de verduurzaming van de bestaande bouw te faciliteren.

Bij de inrichting van de openbare ruimte worden waar mogelijk waterdoorlatende materialen toegepast (deze voorkomen wateroverlast) en worden zoveel mogelijk duurzame materialen toegepast. Daarnaast is het streven om een deel van de huidige verharding om te vormen naar groen.

Uitgangspunt is dat de ontwerpen van de openbare ruimte voldoen aan de principes van circulaire economie. Dit zorgt ervoor dat grondstoffen beter benut worden en materialen goed hergebruikt kunnen worden.
De planning is dat de gemeente eind 2021 haar visie op de lokale energietransitie gereed heeft. Mogelijk kunnen werkzaamheden die hieruit voortvloeien (bijvoorbeeld aanleggen nieuwe netwerken) gecombineerd worden met werkzaamheden in de openbare ruimte die voor het centrum gepland staan. Hiervoor moet voldoende ruimte in

de openbare ruimte beschikbaar zijn; mogelijk kan hier bij het ontwerpen van de openbare ruimte al rekening worden gehouden.

Inrichting openbare ruimte

De ambitie is om de Gemeentehaven meer met de Dorpsstraat te verbinden. Dat is nodig om de bezoekers als vanzelfsprekend het centrum van Warmond in te trekken. Een logische en eenduidige inrichting van de buitenruimte is daarbij essentieel.
De Gemeentehaven ziet er aan de waterzijde al zeer uitnodigend en kwalitatief goed uit. De insteek is om dit over het gehele plein doortrekken, dus ook daar waar geparkeerd wordt en de markt is, juist vanwege bovenstaande reden. In plaats van een parkeerterrein op het plein willen we een eenduidig plein, waar ook op geparkeerd kan worden, een verschil van nuance.

Daarbij wordt aangesloten op het kwaliteitsniveau van de Dorpsstraat. Ook zijn onderzoeken nodig om, naast het eventueel toevoegen van kleinschalige horeca op de Gemeentehaven, in de omgeving nieuwe afmeermogelijkheid te kunnen realiseren voor passanten (bijvoorbeeld om twee uur af te meren).

Het is nog niet nodig om de openbare ruimte van de Dorpsstraat te herinrichten. Mocht dit op termijn veranderen, dan is het de opgave om de Dorpsstraat eenduidig en historisch in te richten en de beeldkwaliteit te behouden. Hierbij is aandacht voor heldere parkeeroplossingen, om foutparkeren tegen te gaan. Ook zijn mogelijke toepassingen voor groen belangrijk.

De ambitie is om de verbinding tussen het water en de Dorpsstraat te verbeteren. Dit zou mogelijk zijn ter hoogte van de Gemeentehaven en park Groot Leerust, maar ook bij de Straat Ter Leede. De stegen kunnen opnieuw ingericht worden, passend bij de sfeer en uitstraling van de Dorpsstraat, zodat bezoekers als vanzelfsprekend het water kunnen benaderen (in plaats van de huidige straat, waarbij het voelt of je een privaat deel inloopt). Daarbij kan aan het water een hoogwaardige plek met zitgelegenheid en groen gecreëerd worden zodat men het water en eiland Koudenhoorn kan ervaren. Afmeermogelijkheden zijn hier niet wenselijk.

Bij het uitwerken van de plannen in de openbare ruimte is het van belang dat partijen die verantwoordelijk zijn voor handhaving betrokken worden. Ook is er bij de planuitwerking aandacht voor de bereikbaarheid voor mensen met een beperking.

Voorzieningen

Bezoekers van het centrum waarderen het erg als er toiletten beschikbaar zijn voor openbaar gebruik. Hierin hebben zowel de gemeente als ondernemers een verantwoordelijkheid. Openbare gebouwen kunnen toiletten openstellen voor openbaar gebruik maar ook bijvoorbeeld horecagelegenheden kunnen dit doen. Gedacht kan worden aan het gebruik van een logo om dit voor bezoekers duidelijk te maken. Op deze manier presenteert het centrum zich gastvrij.

Kunst en cultuur

Door te investeren in de bewegwijzering naar bezienswaardigheden en aantrekkelijke locaties kunnen meer bezoekers naar het centrum worden getrokken.

Indien mogelijk kunnen historische objecten zoveel mogelijk zichtbaar gemaakt worden.



Opgave specifieke locaties

In Warmond is een aantal locaties in het centrum waar we specifieke op inzetten:

- *De Baan:* Transformeren naar een plein met wonen eromheen als mooie nieuwe centrumentree vanaf de Herenweg.
- *Gemeentehaven:* Op de Gemeentehaven de mogelijkheid bieden om kleinschalige horeca te realiseren; een koffiezaak of ijswinkel met mogelijk een terras aan het water. Inzetten op de verbetering van de verbinding tussen de Gemeentehaven en de Dorpsstraat en op langere termijn de Gemeentehaven herinrichten, waarbij het voor auto's mogelijk blijft om te parkeren.
- *Extra ligplaatsen:* We onderzoeken mogelijkheden voor het creëren van extra ligplaatsen. Bijvoorbeeld door te onderzoeken of er alternatieve locaties zijn voor de boot van de brandweer.
- *Rondje Warmond:* Meer reuring creëren door een rondje Warmond op het water mogelijk te maken.
- *Park Groot Leerust:* dit park dient als entree van Warmond vanaf het water waar kan worden aangemeerd. In het park vinden ook activiteiten plaats, die in stand worden gehouden en we faciliteren activiteiten die deze functie versterken en passend zijn bij de schaal van Warmond.

Concept -tekening centrumvisie

WARMOND

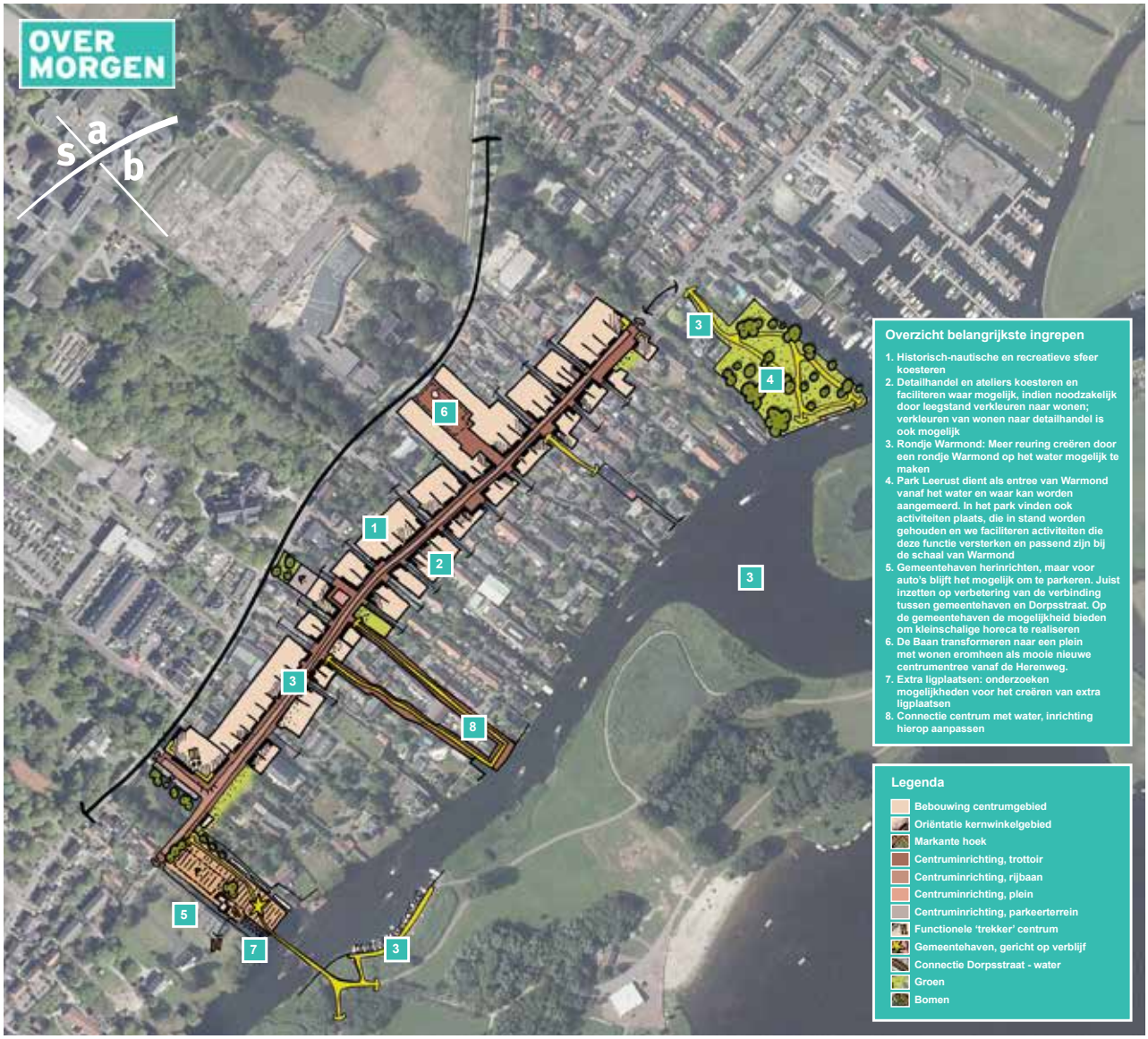

NB; dit is een impressie, er kunnen geen rechten aan worden ontleend

Ideeën uit de samenleving

Deze Centrumvisie maakte de gemeente samen met allerlei belanghebbenden uit Teylingen. In dit hoofdstuk komen de geluiden uit de samenleving aan bod. We starten met een korte samenvatting van het participatieproces dat we doorlopen hebben. Hierna gaan we in op de ideeën en meningen die we hebben gehoord. We splitsen dit op in opmerkingen die de kernen overstijgen en opmerkingen die over één van de drie kernen gaan.

Vanaf het begin van het proces was duidelijk dat de Centrumvisie van en voor de ondernemers, bewoners en gebruikers van de centra moet zijn. Daarom zochten we al vroeg in het proces de samenwerking met de samenleving op. Want wie kent de centrumgebieden nu beter, dan de ondernemers, bewoners en (maatschappelijke) organisaties uit de kernen?

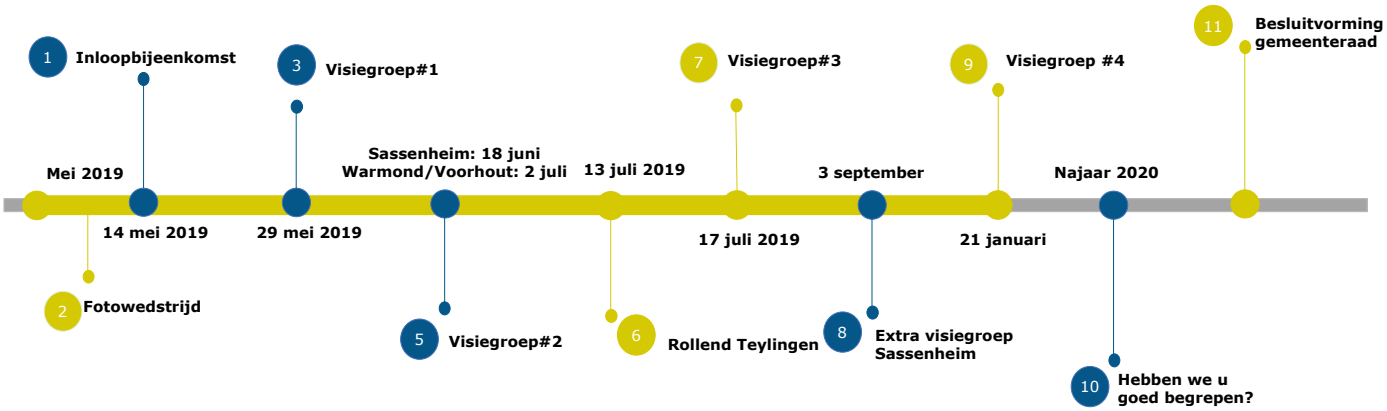

Het betrekken van de samenleving

We startten het participatieproces toen de contouren van de Centrumvisie nog heel abstract waren. Juist omdat we de inhoud van de visie mede baseren op de ideeën en wensen uit de samenleving. De eerste stap naar buiten betrof een grote inloopbijeenkomst, waarvoor een brede uitnodiging is uitgegaan naar ondernemers en inwoners. Ook belangrijke organisaties schreven we persoonlijk aan. Ongeveer honderd aanwezigen vertelden ons over mooie of juist minder mooie plekken in de centra. Ze deelden ideeën, wensen en zorgen over de centrumgebieden. Ook het digipanel Team Teylingen stond eenmalig in het teken van de Centrumvisie. En in het voorjaar van 2019 hebben we in Sassenheim en Voorhout een passantenonderzoek uitgevoerd. In Warmond leverde eenzelfde onderzoek onvoldoende resultaten op om uitspraken te kunnen doen over de waardering van het centrum.

Hierna gingen we in visiegroepen aan de slag. Per kern vormde zich een groep belangstellenden die gedurende vier bijeenkomsten mee dacht over de Centrumvisie.

Naast de bijeenkomsten hebben we ook ingezet op andere middelen, om een zo groot mogelijk publiek van Teylingen te bereiken. Het online platform www.teylingen.nl/centrumvisie vormde gedurende het gehele proces het 'hart' van de Centrumvisie. Op dit platform was alle relevante informatie over de Centrumvisie terug te vinden. Door middel van een fotowedstrijd en forumfunctie op de website hebben we ook diverse concrete vragen gesteld aan belanghebbenden uit de kernen. Via social media en de gemeentepagina in de krant verwezen we hen naar deze mogelijkheid om online mee te praten. De inzet van het digipanel van Teylingen gaf ons antwoord op concrete vragen aan bewoners. Tijdens Rollend Teylingen bezochten we de drie centrumgebieden om de reeds opgehaalde opgaven op straat verder aan te vullen. Zo bouwden we stap voor stap de visie samen met de samenleving op.

Gemeentebrede aandachtspunten

Voordat we ingaan op de ideeën en meningen over de specifieke winkelgebieden, markeren we een aantal aandachtspunten die het schaalniveau van de kernen overstijgen.

Hoe maak je één visie over drie centra?
Sinds het ontstaan van Teylingen heeft de gemeente drie dorpskernen en dus drie centrumgebieden. De gemeente vindt het belangrijk dat al deze kernen ook in de toekomst aantrekkelijk blijven. De kernen zijn niet los van elkaar te zien en ieder centrumgebied heeft een eigen identiteit en een andere functie. Uit het digipanel en het passantenonderzoek blijkt dat Teylingers verschillende centrumgebieden bezoeken. We zoeken in deze Centrumvisie naar de unieke kwaliteiten van elk gebied, zonder dat we vergeten dat de drie centra ook naast elkaar moeten functioneren. We streven ernaar dat de centra elkaar kunnen versterken.

Waarom hebben we behoefte aan een (nieuwe) Centrumvisie?
Sinds het ontstaan van Teylingen heeft de gemeente drie dorpskernen en dus drie centrumgebieden. De gemeente vindt het belangrijk dat al deze kernen ook in de toekomst aantrekkelijk blijven. De kernen zijn niet los

van elkaar te zien en ieder centrumgebied heeft een eigen identiteit en een andere functie. Uit het digipanel en het passantenonderzoek blijkt dat Teylingers verschillende centrumgebieden bezoeken. We zoeken in deze Centrumvisie naar de unieke kwaliteiten van elk gebied, zonder dat we vergeten dat de drie centra ook naast elkaar moeten functioneren. We streven ernaar dat de centra elkaar kunnen versterken.

Gaan we nu echt uitvoeren in plaats van plannen maken?
Dit aandachtspunt hangt samen met het vorige. Alle partijen in het centrum hebben hun zorgen geuit wat betreft de uitvoering van deze Centrumvisie. Zij halen daarbij ook de Detailhandelsvisie uit 2014 aan. Veel van de actiepunten uit die visie zijn niet tot uitvoering gebracht. Vanuit veel kanten is opgeroepen om echt aan de slag te gaan met de uitvoering van ideeën en plannen in de drie centra, en dat het niet bij het maken van de Centrumvisie blijft. Om die reden hebben we een uitvoeringsprogramma uitgewerkt, waarin de acties geconcretiseerd zijn, prioriteiten zijn gesteld en aan de hand daarvan budgetten inzichtelijk zijn kunnen worden gemaakt.

Wie brengt de Centrumvisie tot uitvoering?
De Centrumvisie is van alle Teylingers. Om de visie uit te voeren, zijn allerlei partijen nodig, zoals ondernemers, vastgoedeigenaren, gemeente, bewoners en maatschappelijke organisaties.



Wat hoorden we over Sassenheim?

In Sassenheim kwamen in gesprekken in de Visiegroep, bij de gesprekken tijdens Rollend Teylingen, maar ook op het platform vooral de volgende onderwerpen aan bod: bereikbaarheid, (verkeers)veiligheid, terugkeer van de supermarkten, groen en winkelaanbod.

Bereikbaarheid en verkeer
Over bereikbaarheid is veel gezegd en besproken. Het begint met de entrees van het centrumgebied. Volgens gesprekspartners zijn die niet altijd even duidelijk aangeven. Waar ga je nu precies het centrum in en hoe is de openbare ruimte daar ingericht? Mensen vertelden dat zij verwachten dat bezoekers het centrum niet gemakkelijk kunnen vinden. Sassenheim is één van de grotere kernen in de regio. We hoorden dat de bezoekers van het centrum ook uit omliggende gemeenten komen. Plekken om de fiets te parkeren zijn voor hen belangrijk. Ook parkeren met de auto hangt samen met bereikbaarheid. Voor zowel bewoners als ondernemers is dit een belangrijk onderwerp.

Ondernemers vinden het over het algemeen belangrijk dat hun centrum goed bereikbaar is per auto, met parkeervoorzieningen zo dicht mogelijk bij hun winkels. Bewoners en bezoekers van Sassenheim denken daar soms anders over. Sommige bewoners van het centrum vinden de parkeerplek voor de deur ontzettend belangrijk. Anderen vinden het jammer dat er zoveel blik op straat staat. Over het algemeen was iedereen het er wel over eens dat automobilisten veel 'ronddwalen' voordat ze een parkeerplek kunnen vinden. Dit levert extra autobewegingen en soms onduidelijke en/of onveilige situaties op.

Die onduidelijke verkeerssituaties vinden bijvoorbeeld plaats rondom de dorpskerk, waar auto's, fietsers en wandelaars samenkomen. Bijna iedereen was het erover eens dat de inrichting van de openbare ruimte op die plek niet goed laat zien wie nou precies op welke plek voorrang heeft. Hierdoor ontstaan onoverzichtelijke situaties. Ook op de Hoofdstraat ter hoogte van de Hema, waar wandelaars en fietsers de ruimte delen, vertelden mensen dat ze zich niet veilig voelen. In bijna alle gesprekken is handhaving op parkeren, snelheid en gebruik van het juist wegvak onderwerp van gesprek geweest. Volgens de inwoners en ondernemers is het belangrijk dat dit wordt verbeterd.

Verder is aangegeven dat door de inrichting van de openbare ruimte het niet op alle plekken altijd duidelijk is welke weggebruikers je waar kunt verwachten. Aangegeven is dat er op sommige plekken veel uitstallingen op de stoep staan en reclameborden, en dat het daardoor voor mensen in een rolstoel, met een rollator of een kinderwagen onveilige situaties oplevert.

Groen
Door veel inwoners is aangegeven dat het park Rusthoff een prachtige plek in het centrum is waar heerlijk gewandeld kan worden. De ondernemers hebben aangegeven dat het hekwerk van het park bij de ingang het zicht op de

winkelstraat wegneemt. Het park en de winkelstraat zouden elkaar moeten versterken, maar dat is volgens de ondernemers nu nog niet optimaal het geval. Maar mensen vertelden ons ook dat ze groen missen in de winkelstraten van het centrum. Sassenheim is volgens hen versteend, mede door de aanwezigheid van de verschillende parkeerplaatsen. Ook de kwaliteit van het openbare groen was vaak onderwerp van gesprek. Vooral bewoners vertelden dat zij liever meer en vooral betere groenvoorziening in straatbeeld Sassenheim zien.

Winkelaanbod
Het winkelaanbod van Sassenheim heeft het grootste winkelaanbod van de drie kernen en heeft het meest gevarieerde aanbod. Ondernemers hebben duidelijk aangegeven dat de terugkeer van de supermarkten Dirk en Hoogvliet naar het centrum van groot belang is voor het centrum. Ook bezoekers van buiten Teylingen komen naar Sassenheim om te winkelen of een terras te bezoeken. Voor sommige mensen voelt Sassenheim als een stad. Andere zien de kern eerder als een dorp. Dit verklaart misschien waarom sommige mensen ketens in het centrum prima vinden, en anderen juist het lokale karakter zoveel mogelijk willen terugzien. Sommige gesprekspartners stelden dat het centrum wel erg langgerekt is en dat het goed zou zijn als leegstand rondom het midden van het centrum wordt opgevuld met winkels die zich bevinden in het zuidelijk deel van het centrum. Anderen zien graag ruimere bestemmingsmogelijkheden voor de leegstaande panden in het huidige centrum. Vanuit ondernemers kwam ook de wens om ruimte te maken voor verschillende functies binnen één pand (bijvoorbeeld horeca en detailhandel), zodat zij de vrijheid hebben om zich te kunnen aanpassen aan nieuwe trends en ontwikkelingen. En dat daarnaast de parkeereisen ten behoeve van horeca worden herzien omdat dit sterk belemmerend werkt om een nieuwe zaak te realiseren.

Wat hoorden we over Voorhout?

In Voorhout kwamen in gesprekken in de Visiegroep, bij de gesprekken tijdens Rollend Teylingen, maar ook op het platform vooral de volgende onderwerpen aan bod: winkelaanbod, bereikbaarheid, veiligheid en ontmoeten.

Winkelaanbod
Veel bewoners vinden het jammer dat het winkelaanbod in Voorhout achteruit is gegaan. Volgens hen zijn veel lokale winkels uit de Herenstraat verdwenen. Ideeën voor nieuwe winkels liepen uiteen van boetiekjes en versspecialisten tot meer gangbare winkels die qua aanbod de dagelijkse boodschappen aanvullen. Overigens spraken we ook bewoners en bezoekers die het centrum van Voorhout juist voldoende aanbod vinden hebben; voor meer aanvullende winkels gaan zij naar andere kernen. De 'gaten' van leegstaande panden in de Herenstraat maken het centrum voor sommigen minder aantrekkelijk. Het feit dat de Albert Heijn en het kernwinkelgebied aan verschillende zijden van het spoor liggen, maakt het winkelgebied volgens mensen wel erg langgerekt. Dit voelt volgens sommige van hen niet als één centrum.



Bereikbaarheid en verkeer
Over de bereikbaarheid van Voorhout hoorden we verschillende verhalen. De één roemt de autobereikbaarheid van het centrum, de ander ziet het liefst dat de Herenstraat autovrij wordt of een verlaging van de toegestane snelheid krijgt. Hoe dan ook; veel bezoekers komen op de fiets en zien graag voldoende fietsparkeergelegenheid in de Herenstraat terug. Sommige mensen vertelden dat zij met het parkeren van hun fiets per ongeluk auto's beschadigen die aan de Herenstraat staan geparkeerd, omdat sommige fietsparkeerplekken te dicht langs de parkeerplekken voor auto's liggen. Het parkeren van auto's in Voorhout was ook vaak onderwerp van gesprek. Volgens bewoners wacht men op elkaar om een parkeerplek bij de kerk te bemachtigen. Omwonenden van de Herenstraat en direct aansluitende straten vertelden ons dat de parkeergelegenheid in het centrum te wensen overlaat en hun straat vaak vol staat met auto's van bijvoorbeeld ondernemers of werknemers in de Herenstraat.

Ook hoorden we veel over de veiligheid van de Herenstraat. Bijvoorbeeld als het gaat om het gedrag van doorgaand verkeer, dat er volgens mensen relatief hard door de straat heen wordt gereden. Over de veiligheid van de zebrapaden wordt wisselend gedacht. Sommige mensen vertelden dat zij de zebrapaden een prima wijze vinden om over te steken. Anderen stelden juist dat zij vaak niet worden opgemerkt door automobilisten en geen voorrang krijgen. Het zebrapad nabij de bushalte bij de kerk wordt over het algemeen als een onveilig punt ervaren. Tijdens gesprekken met de samenleving hoorden we meermaals dat het halteren van de bus leidt tot een onoverzichtelijke situatie voor zowel voetgangers als automobilisten.

Ontmoeten
In de gesprekken is aangeven dat het plein bij kerk wordt gebruikt voor (jaarlijkse) evenementen. Tijdens onze gesprekken vertelden mensen dat ze denken dat dit plein nog beter gebruikt kan worden, zodat het een echt prettige plek is om te verblijven. Ze gaven aan dat ze het nog relatief veel 'steen' vinden en er vooral auto's geparkeerd staan. Men stelde dat er behalve dit plein maar weinig ontmoetingsplekken in Voorhout zijn, met uitzondering van de aanwezige terrassen.

Wat hoorden we over Warmond?

In Warmond kwamen in gesprekken in de Visiegroep, bij de gesprekken tijdens Rollend Teylingen, maar ook op het platform vooral de volgende onderwerpen aan bod: de Dorpsstraat, toerisme, zichtbaarheid van het water en parkeren.

Dorpsstraat
De Dorpsstraat is het centrale hart van het centrumgebied van Warmond. In deze straat zijn naast winkels en horeca ook veel woningen te vinden. Dit wisselende karakter van de straat werd door onze gesprekspartners vaak benoemd. Sommigen vonden dit de charme van het dorp. Anderen zagen graag meer consistentie, met een 'echt' kernwinkelgebied. De aanwezigheid van de supermarkt in de kern wordt erg gewaardeerd, net als de standplaatsen op zaterdag op de Gemeentehaven. Er is al een aantal horecazaken in Warmond gevestigd, ook in de Dorpsstraat, maar veel mensen gaven aan dat ze nog best wat extra horeca willen zien in het centrum. Over leegstand hoorden we gelijkgestemde geluiden; dat moet voorkomen worden door bijvoorbeeld meer mogelijkheden te bieden voor functies in kleinschalige voorzieningen voor vrijetijdsbesteding.

Toerisme
Het horeca-aanbod hangt ook samen met een ander belangrijk onderwerp in de gesprekken in Warmond; toerisme. Bewoners en ondernemers zijn over het algemeen heel tevreden met hun dorp. Warmond is volgens hen een mooie kern, met veel groen en water en de basisvoorzieningen binnen handbereik. Vooral ondernemers zien kansen om meer toeristen naar Warmond te trekken, die te vinden zijn in het document 'Kansen voor Warmond'. Die toeristen kunnen volgens hen helpen om het voorzieningenniveau op peil te houden. Tijdens de gesprekken werd al snel duidelijk dat niemand in Warmond massatoerisme ambieert. Het gesprek ging veel meer over dagjesmensen, die vanaf het water of met elektrische fietsen Warmond een kort bezoek geven en weer verder gaan.



Zichtbaarheid van het water
Water en Warmond gaan volgens veel mensen hand in hand. In de gesprekken werd het aanwezige water echt als kracht van de kern benoemd. Vanuit het centrumgebied is het water volgens aanwezigen echter niet goed te merken. Men gaf in gesprekken aan dat het water bij de Gemeentehaven wel zichtbaar is, maar in de Dorpsstraat schuilgaat achter woningen. Bovendien is de koppeling tussen de Dorpsstraat en de Gemeentehaven niet heel duidelijk. Bij het park Groot Leerust is het water vervolgens weer te zien, maar dat moet je wel echt weten. Zowel ondernemers als bewoners vertelden ons tijdens gesprekken dat zij graag zien dat het water meer betrokken wordt bij het centrum. Voor bewoners gebeurt dit het liefst in combinatie met ligplaatsen voor Warmonders. Ondernemers zagen juist kansen als het gaat om kortdurende ligplaatsen voor dagjesmensen of een horecagelegenheid aan het water. Via diverse kanalen vertelden omwonenden ons dat zij het toevoegen van bijvoorbeeld ligplaatsen in verband met omgevingslawaai niet zien zitten.

Parkeren
Parkeren was in Warmond vaak onderwerp van gesprek. Zowel voor bewoners als ondernemers is dit een belangrijk aandachtspunt in de kern. Bewoners vertelden ons dat parkeren in de straten rondom de Dorpsstraat vaak ingewikkeld is. Ondernemers gaven aan dat parkeren vlakbij hun winkel voor hen belangrijk is. De combinatie tussen de standplaatsen op zaterdag op de Gemeentehaven en de parkeergelegenheid bij de supermarkt is dan soms lastig. Bewoners uitten hun zorgen over de komst van een aantal nieuwbouwprojecten in Warmond en wat dat gaat betekenen voor het parkeren in het centrum.

Gebruik in de visie

Soms hoorden we tegenstrijdige opmerkingen over eenzelfde onderwerp in één van de kernen. Bijvoorbeeld omdat de belangen van bewoners botsen met die van ondernemers. Deze Centrumvisie kan daarom nooit recht doen aan alle gemaakte opmerkingen. We hebben een afweging gemaakt tussen de wensen uit het participatieproces, de gemeentelijke ambities en oplossingen waarvoor actiebereidheid is in de kernen.

Foto van Teylingen en opgaven per kern

De gemeente Teylingen ontstond in 2006 na de fusie van de gemeenten Sassenheim, Voorhout en Warmond. Teylingen is vernoemd naar slot Teylingen, wat vroeger een belangrijke plek was in de omgeving ten noorden van Leiden. De naam 'Teylingen' (verbastering van het Germaanse woord 'taglingja') verwijst naar een smalle hoge duinrug, waarop de eerste nederzettingen en ridderhofsteden ontstonden. De gemeente bestaat uit de drie kernen en een afwisselen/ divers buitengebied. Het buitengebied kenmerkt zich door veenweide- en plassengebieden aan de oostkant en bollenvelden aan de westkant. De dorpen zijn ontstaan op duinruggen en strandwallen. Daar is men zo lang mogelijk op blijven bouwen, voordat de moeilijker te bebouwen poldergrond werd aangesproken. Daarnaast is de grond in de polders altijd gericht geweest op productie Er werd hard gewerkt en zo werd de plaatselijke no-nonsense-volksaardgevormd. Daarom zijn de meeste dorpen in de streek compact opgezet met een no-nonsense-uitstraling. Zo ook Sassenheim, Voorhout en Warmond.

Teylingen als gemeente is nog jong, maar de drie dorpen die Teylingen vormen, zijn dat zeker niet. De gemeente Teylingen kent historische wortels die teruggaan tot diep in de Middeleeuwen, met als meest in het oog springende overblijfsel de Ruïne van Teylingen.

De omgeving is natuurlijk wereldberoemd als de Bollenstreek, een voorbeeld van een wereldberoemde activiteit is de jaarlijkse Bloemencorso. De sfeer binnen de kernen straalt dit ook uit. Tal van (jaarlijkse) activiteiten binnen de gemeente zijn gericht op haar beroemde omgeving.

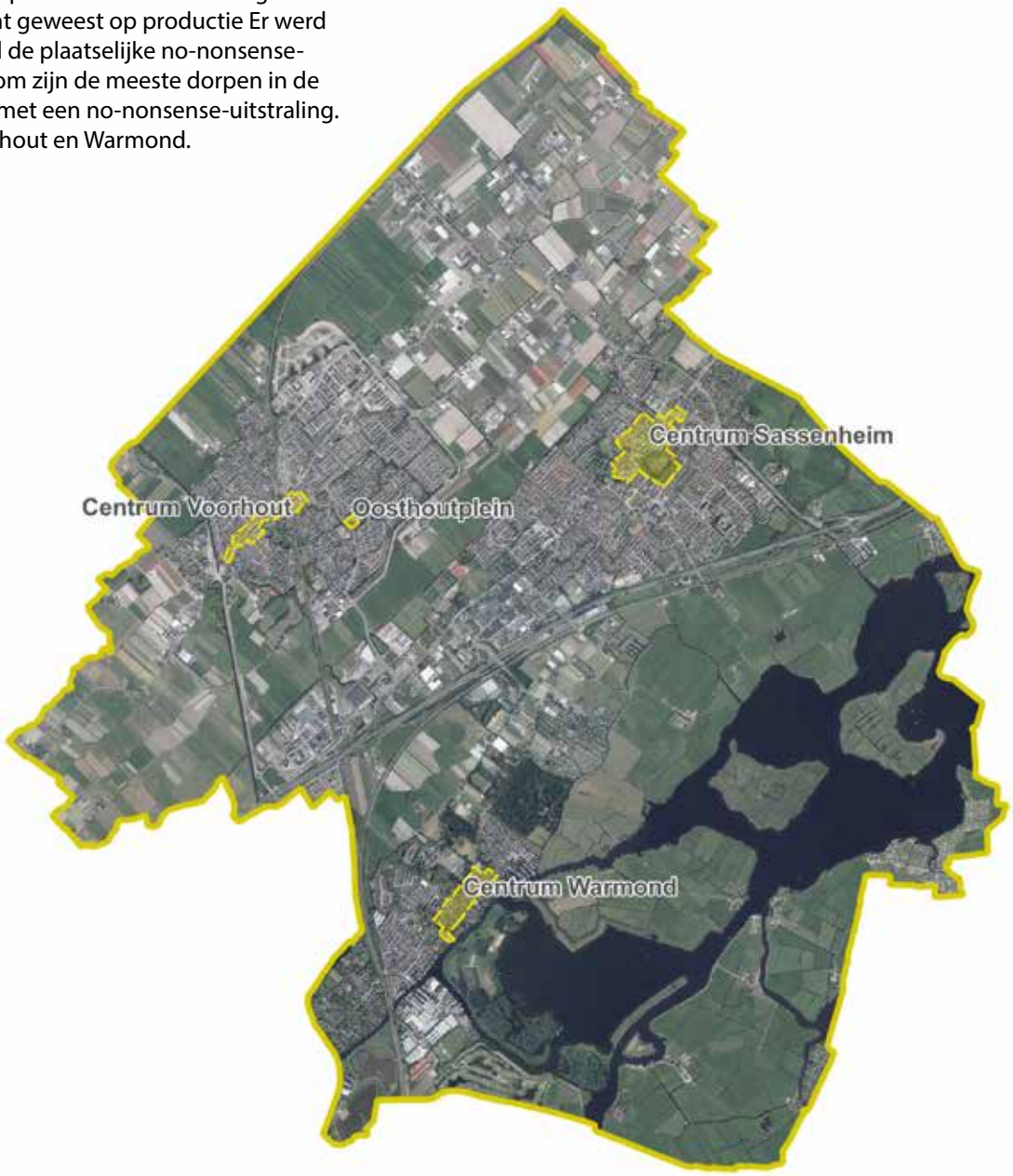

Inkomen verdeling

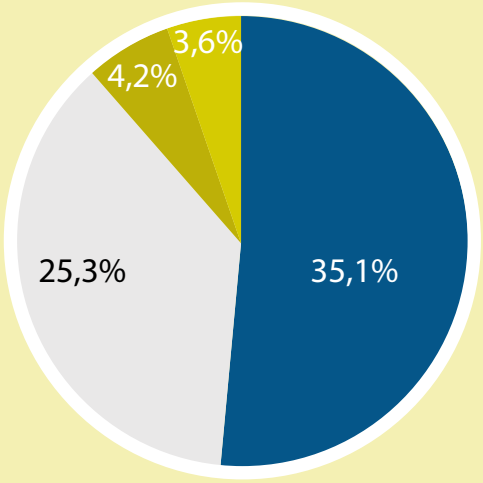

40% personen met laagste inkomen
20% personen met hoogste inkomen
Huishoudens met een laag inkomen
Huishoudens onder of rond sociaal minimum

Leeftijdsopbouw gemeente Teylingen (1 januari 2018)

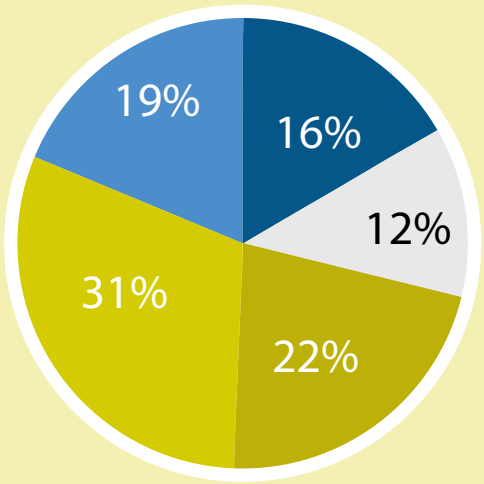

0-15 jaar
15-25 jaar
25-45 jaar
45-65 jaar
65+

Regionale context

Teylingen ligt midden in de randstad waar zowel de kust van de Noordzee, de Hollandse Plassen en de bollenvelden als de steden Amsterdam, Leiden, Haarlem en Den Haag goed bereikbaar zijn en niet te vergeten de mainports Schiphol en Europoort.

Teylingen maakt onderdeel uit van de regio Holland-Rijnland. Daarbinnen werkt Teylingen intensief samen met de gemeenten uit de Duin- en Bollenstreek (Hillegom, Lisse, Noordwijk). De ligging van Teylingen in de regio Bollenstreek heeft zijn effect op centra van Sassenheim, Voorhout en Warmond. Zo zijn de centra van Katwijk aan Zee, Lisse en Noordwijk gelijkwaardig aan de centra van Teylingen terwijl de steden Leiden, Den Haag en Hoofddorp substantieel groter zijn en een meer regionale functie hebben. De grote steden in de omgeving hebben een aantrekkende werking op de inwoners van Teylingen.

De Economische Agenda Duin- en Bollenstreek, is het fundament onder de ambitie om de economische positie van de Duin- en Bollenstreek te versterken met daarnaast behoud van de woonaantrekkelijkheid, waaronder ook de kwaliteit van voorzieningen zoals dorpscentra. Samen met onderwijsinstellingen en ondernemers werkt de gemeente aan een tiental projecten die voortkomen uit dit document en bijdragen aan de doelstelling uit het document.

In de Regionale Woonvisie Holland-Rijnland zijn keuzes gemaakt ten aanzien van wonen in de regio. Eén van die keuzes luidt als volgt: “een programma dat recht doet aan de behoefte aan verschillende woonmilieus, centrumstedelijk, suburbaan en dorps/landelijk.” Voor Teylingen betreft dit voornamelijk woningen van het woonmilieu “dorps/landelijk”. Gemeente Teylingen werkt aan een nieuwe woonvisie. Tot 2030 zijn er ruim 2000 woningen nodig. In 2019 tellen de centrumgebieden in de gemeente Teylingen bij elkaar 517 woningen. De meeste ruimte voor nieuwe woningen is in de kern Voorhout te vinden.
De provincie Zuid-Holland heeft wensen wat betreft detailhandel binnen de provinciegrenzen. De provincie Zuid-Holland voert een actief detailhandelsbeleid gericht op krachtige dorpen en steden. In het adviesrapport Detailhandel Zuid-Holland komen belangrijke uitgangspunten en inzichten over detailhandel in de provincie aan bod..

Teylingen in cijfers

De gemeente is een middelgrote gemeente en telde 37.055 inwoners in januari 2019, waarvan 15.760 in Sassenheim, 16.535 in Voorhout en 4.760 in Warmond. De gemeente heeft een totale oppervlakte van 3.349 hectare waarvan 2.838 hectare land en 510 hectare water. Teylingen kent 15.422 huishoudens. Het gemiddelde inkomen in Teylingen bedraagt 30.400 euro per inwoner. Binnen de drie kernen zijn wel grote verschillen. In Warmond ligt het gemiddelde inkomen met 35.200 euro bijna 6000 euro hoger dan in Sassenheim, waar het gemiddelde 29.400 euro is. Voorhout heeft een gemiddeld jaarinkomen van 30.100 euro.

Detailhandelsbeleid in Teylingen

De huidige detailhandelsstructuur in de gemeente Teylingen is overzichtelijk. Elke kern heeft een centrumgebied waar het merendeel van het detailhandelsaanbod is geconcentreerd. Naast deze centrumgebieden is in alle kernen enig verspreid aanbod aanwezig. Het detailhandelsaanbod in de gemeente is met bijna de helft van het totale oppervlak sterk gericht op de dagelijkse boodschappen; landelijk gezien is dit ‘slechts’ 20%. Afgezet tegen het aantal inwoners is er echter niet veel meer aanbod dan landelijk. Per 1.000 inwoners is er in Teylingen bij 388 m^2 winkelvloeroppervlak (wvo) aan dagelijks aanbod, daar waar dit landelijk 370 m^2 wvo is. Het aanbod in de niet-dagelijkse sector is relatief beperkt. Vooral in de branches plant en dier, doe-het-zelf en woninginrichting, mede door het ontbreken

Het huidige aanbod en spreiding van detailhandel in de gemeente Teylingen.

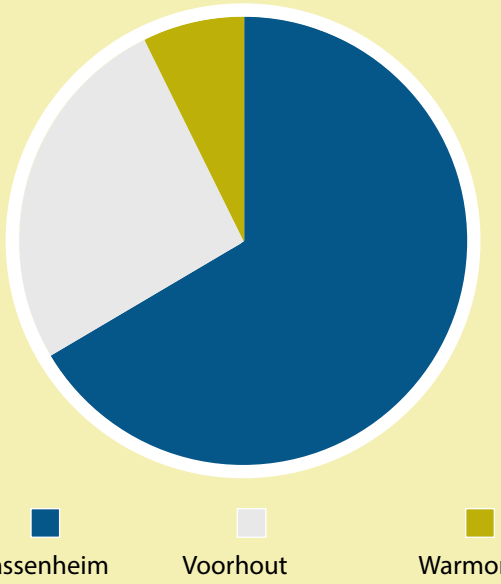

van grootschalige winkels of een woonboulevard
De detailhandel en daarmee samenhangende structuur in Teylingen verandert. Gemeenten en vastgoedeigenaren in de Duin- en Bollenstreek werken samen aan de toekomst van de winkelgebieden. Niets doen leidt tot een verslechtering van de concurrentiepositie van Teylingen als winkelgebied, met als gevolg dat het aantal bezoekers terugloopt en er leegstand ontstaat. De geactualiseerde Detailhandelsvisie is als bijlage aan de Centrumvisie toegevoegd.

Verkeer en parkeren in Teylingen

Iedereen die in Teylingen woont, werkt of bezoekt heeft een mening over de bereikbaarheid van de centra en over de parkeervoorzieningen. Om objectieve informatie als input te hebben voor de Centrumvisie, is er een nulmeting uitgevoerd. De rapportage hiervan is als bijlage toegevoegd.

Wat is onderzocht?
Voor het onderdeel verkeer is onderzocht wat de verkeersintensiteiten (hoeveelheid) zijn op een gemiddelde werkdag en is ook de snelheid gemeten waarmee auto's door het centrum rijden. Voor het onderdeel parkeren is in beeld gebracht hoe de verschillende parkeerplaatsen worden benut (bezettingsgraden), het parkeermotief en de herkomst van de geparkeerde auto's. Het parkeeronderzoek geeft dus onder meer inzicht in het huidige gebruik (de bezetting) van de openbare parkeerplaatsen. We noemen dit de bezettingsgraad: dit geeft aan op hoeveel van de aanwezige parkeerplaatsen (de parkeercapaciteit) een auto geparkeerd staat. Als er tien plekken zijn en er één auto geparkeerd staat, is de bezettingsgraad 10%. Staan op diezelfde tien parkeerplaatsen tien auto's, dan is de bezettingsgraad 100%. Het parkeeronderzoek is uitgevoerd op donderdag 23 mei, vrijdag 24 mei en zaterdag 25 mei 2019.

Foto per kern

In de volgende paragrafen hebben we het huidige beeld van de drie centra uitgewerkt dat is verkregen op basis van onderzoek (passantenonderzoek en bijvoorbeeld digipanel Teylingenburgerpanel) en verschillende gesprekken die we hebben gevoerd. Per kern sluiten we af met een opsomming van de belangrijkste opgaven.



Sassenheim





Welkom in het centrum van Sassenheim. Als bezoeker heb je volop keuze aan winkels in de Hoofdstraat. Verstopt achter deze straat ligt Park Rusthoff, met volop mogelijkheden om van rust en groen te genieten. Wie juist houdt van drukte, komt aan zijn trekken op Oude Haven. De zon schijnt hier in de zomer op de terrasstoelen. Op donderdag schallen de marktkooplui over het plein bij de kerk.

Beeldkwaliteit en uitstraling van het centrum

Het centrum van Sassenheim is gevormd door een assenkruis (Hoofdstraat-Kerklaan), met de Hoofdstraat als van oudsher de voornaamste winkelstraat. Later zijn er rondom deze straat meer winkels en centrum-gerelateerde functies ontstaan. Het centrum is langgerekt, opgespannen tussen de Vomar aan de zuidzijde en de Albert Heijn (en na terugkeer in de toekomst Hoogvliet en Dirk) aan de noordzijde. Tussen deze trekkers is het resterende aanbod van winkels te vinden. In beginsel een goed concept voor een goed lopend centrum. Het middengebied is wel enigszins verzwakt qua uitstraling en invulling van winkels. Daarop zal moeten worden ingegrepen om het centrum vitaal te houden.



Uit de gesprekken blijkt dat de uitstraling van de buitenruimte niet als gezellig en warm van karakter wordt ervaren. Bezoekers vinden de materialen kil van karakter. Dat zal te maken hebben met de destijds gekozen kleuren. De huisstijl is wel redelijk consequent in het centrum doorgezet, wat de herkenbaarheid van het centrumgebied versterkt en de eenheid benadrukt.

Sassenheim moet een keuze gaan maken: blijft het qua uitstraling en functioneren dorps van karakter of wordt Sassenheim meer stedelijk van karakter, een weg van schaalvergroting zoals her en der inmiddels is ingezet (rondom Albert Heijn en straks bij het Hortusplein). Tegelijkertijd blijft de Hoofdstraat een dorpse straat midden in het centrum.

Winkels

Het centrum van Sassenheim wordt hooggewaardeerd door het gevarieerde winkelaanbod. Vier op de vijf panelleden uit het Teylings digipanel gaf aan het centrum van Sassenheim aan te raden aan anderen. Dit cijfer is beduidend hoger in vergelijking met de centra van Voorhout en Warmond. Ook mensen uit de nabijgelegen dorpen zoals Lisse en Noordwijkerhout komen graag naar Sassenheim voor hun niet-dagelijkse boodschappen of om recreatief te winkelen, blijkt uit onderzoek.

De winkels in Sassenheim bevinden zich op loopafstand van elkaar. Het centrum heeft de grootste concentratie van detailhandel in Teylingen, met een ruim aanbod aan dagelijkse en niet-dagelijkse winkels. Daardoor heeft het zowel een functie voor boodschappen doen als voor winkelen. De supermarkten trekken veel bezoekers naar het centrum en zijn aan de verschillende entrees van het centrum gesitueerd (of komen daar weer terug). Het meest bezochte deel van het centrum bevindt zich tussen deze trekkers en daardoor functioneert het centrum relatief goed. Het niet-dagelijkse aanbod heeft een mix van bekende landelijke ketens en lokale ondernemers. De zelfstandige zaken als de bakker, slager en groenteboer worden goed gewaardeerd. Het is bekend dat de Hoogvliet en Dirk terugkomen naar het centrum. Het proces om de terugkeer mogelijk te maken kost meer tijd dan eerder is voorzien.

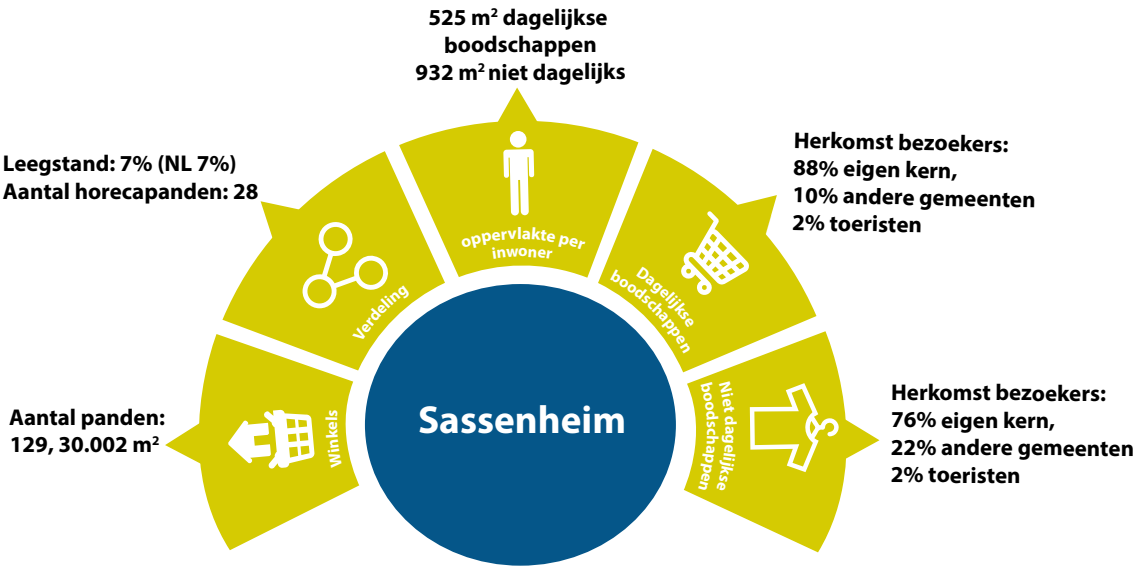

Verblijven en ontmoeten

Het plein bij De Oude Haven vormt, met name in de zomer, een goed bezochte ontmoetingsplek met veel horeca en terrassen. In de winter is het plein een parkeerplaats. Op het plein bij de kerk wordt onder meer geparkeerd, maar het plein heeft de potentie om meer te zijn dan een parkeerlocatie. Gecombineerd met de terugkeer van Hoogvliet aan het Hortusplein biedt dit een mogelijkheid om een aantrekkelijk verblijfsgebied te creëren midden in het centrum en de entree van het centrum aan het Hortusplein te verbeteren.

Ook park Rusthoff heeft een belangrijke functie. Het park is vanuit het centrum bereikbaar via de entree aan de Hoofdstraat bereikbaar en vanuit de Passage. Het park vormt daarmee een groene oase middenin het centrum van Sassenheim. Qua ontwerp en oriëntatie ligt het park echter met de rug naar het centrum toe. Vanaf de ingang aan bijvoorbeeld de Hoofdstraat is daardoor niet goed zichtbaar welke groene parel zich achter de hekken bevindt. Het park wordt regelmatig gebruikt voor evenementen.

Bereikbaarheid en parkeren

gebracht wat de verkeersintensiteiten zijn in het centrum en de snelheid is gemeten. Dit heeft het volgende beeld opgeleverd:

- Er rijdt veel fietsverkeer door de Hoofdstraat, dit is een belangrijke fietsroute.
- Er rijdt relatief veel verkeer over de Westerstraat. Het aantal verkeersbewegingen is aan de hoge kant voor een erftoegangsweg, maar niet problematisch. De Westerstraat functioneert als een wijkontsluitingsweg
- De gemeten snelheid in het centrum is aan de hoge kant, het snelheidslimiet is voor het grootste deel van het centrum 30 km/uur, dit wordt op punten overschreden.

Voor het onderwerp "parkeren" is onderzocht hoe de parkeerplaatsen worden benut (bezettingsgraad), het parkeermotief en de herkomst van de geparkeerde auto's. Het drukste meetmoment (het maatgevende moment) was op zaterdagmiddag tussen 13:00 en 15:00 uur.

In totaal zijn er 1.702 parkeerplaatsen in het centrum bij het onderzoek betrokken, waarvan 1.616 openbaar beschikbaar voor algemeen gebruik

Uit het onderzoek blijkt dat op het drukste meetmoment nog circa 600 vrije parkeerplaatsen beschikbaar waren in het onderzoeksgebied. De motieven voor mensen om in het centrum te parkeren zijn: wonen 39,8%, werken 24,9% en bezoeker 35,3%.

Parkeercapaciteit

In het centrum zijn er in de blauwe zone 541 parkeerplaatsen. Daarnaast zijn er nog 211 parkeerplaatsen in parkeergarages. Rondom het centrum zijn er 950 openbare parkeerplaatsen beschikbaar.

Maximaal gewenste bezettingsgraad

In de verkeerskunde is een veel gehanteerde maximale gewenste bezettingsgraad 85% bij een hoog aandeel kortparkeerders en 90% bij een hoog aandeel langparkeerders. Bij een hogere bezettingsgraad neemt de kans op zoekverkeer toe met als gevolg rondrijbewegingen (met de nodige verkeersonveiligheid) en grotere kans op "fout" en "illegaal" geparkeerde voertuigen. Bij zeer hoge bezettingsgraden bestaat ook de kans op wachtende voertuigen.

Parkeerdruk en bezettingsgraad

In het centrum is in de blauwe zone de bezettingsgraad het hoogst op zaterdagmiddag (71.3%). Rondom het centrum is de bezettingsgraad het hoogst op donderdagochtend (57.2%). Soms is de bezettingsgraad op enkele plekken meer dan 100%. Dat betekent dat er meer auto's geparkeerd staan, dan dat er is toegestaan. Uit deze cijfers blijkt dat er in het algemeen voldoende parkeerplaatsen in het centrum aanwezig zijn.

Parkeermotief

Op zaterdagmiddag 25 mei, tussen 13:00 en 15:00, hadden parkeerders in de blauwe zone de volgende motieven: 59 wonen (17.4%), 58 werk (17.1%) en 222 bezoek (65,5%). Rondom het centrum was dit: 300 wonen (57.8%), 162 (31,2%) werk en 57 bezoek (11,0%).

Bezettingsgraad en parkeermotief (zaterdag 25 mei 2019, 13.00 - 15.00)

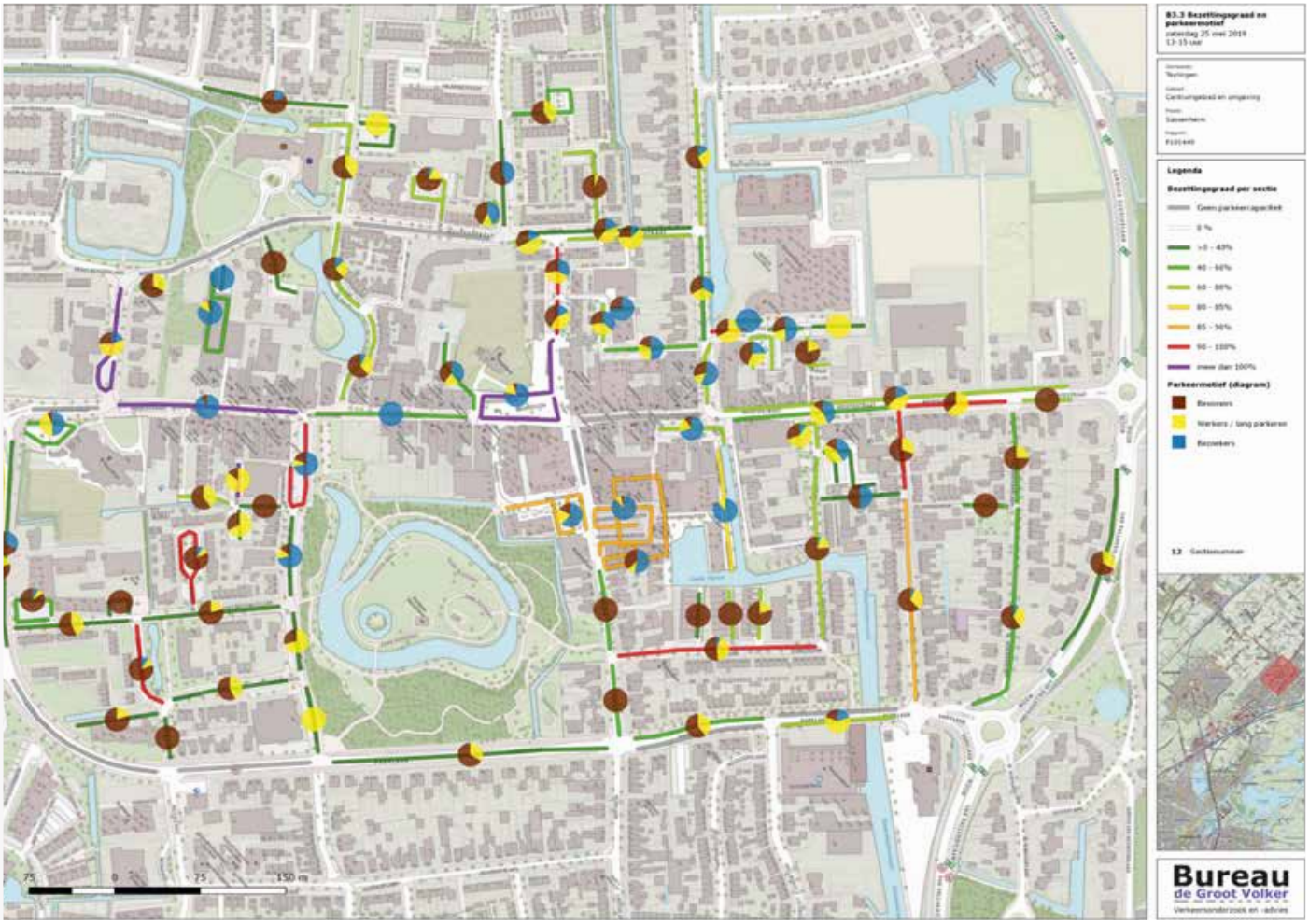

Herkomst
Op donderdag, tussen 11:00 en 13:00 uur, en zaterdag tussen, 13:00 en 15:00 uur, kwam het grootste deel van de geregistreerde voertuigen uit Sassenheim zelf (47,4% op donderdagochtend en 55,3% op zaterdagmiddag), gevolgd door Voorhout (met 6,9% en 6,3%) en Lisse (6,0% en 4,6%). De Hoofdstraat in Sassenheim heeft een belangrijke functie voor het centrumgebied wat betreft de bereikbaarheid en het parkeren. Zowel auto's, fietsers, brommers als voetgangers delen de ruimte.

Bij de verkeerssituatie op de Hoofdstraat - ter hoogte van de kruising met de Kerklaan - is het niet altijd duidelijk is wie er voorrang heeft. Soms zijn er weggebruikers waar je ze als bezoeker van het centrum niet verwacht, bijvoorbeeld fietsers en brommers ter hoogte van de Hema.
Ook is het gebrek aan handhaving op snelheid aangegeven als oorzaak van een gevoel van onveiligheid. Daarnaast is in gesprekken aan de orde gekomen dat er onvoldoende handhaving is op het parkeergedrag.

In Sassenheim is een gering aantal publieke laadpalen voor elektrische auto's te vinden. Bezoekers moeten vanaf deze palen nog een stukje lopen naar het winkelgebied. Het centrum heeft op dit moment één oplaadpunt voor elektrische fietsen, behorend bij een horecazaak aan de Kerklaan. Oplaadmogelijkheden voor elektrische vervoersmiddelen zijn daarmee nog beperkt.

Bereikbaarheid te fiets en openbaar vervoer

Een groot aantal bezoekers en bewoners komt op de fiets of te voet naar het centrum. Ze kunnen alleen nu nog niet altijd hun fiets goed en veilig parkeren. In het digipanel is de bereikbaarheid met OV met het cijfer 5,8 beoordeeld. Op de Parklaan en bij halte Raadhuis kunnen bezoekers uit de bus stappen en bussen van en naar Leiden Centraal, Lisse, Schiphol, Haarlem, station Sassenheim en Noordwijk pakken.

Fietsers tussen het noorden en zuiden van Sassenheim gebruiken de Hoofdstraat als doorgaande route. Daarnaast bezoeken ook bewoners van omliggende kernen en gemeenten het centrum per fiets. Dit maakt dat in Sassenheim best wat verkeersstromen, naast die van de auto, bij elkaar komen. Op de Hoofdstraat tussen de Hema en de kerk wordt dit goed duidelijk.

Wonen in het centrum

In Sassenheim is beperkt ruimte voor woningbouw. Mede hierdoor wordt de bevolking van Sassenheim steeds ouder. Dit brengt een andere woonbehoefte met zich mee; kleinere, gelijkvloerse appartementen dichtbij voorzieningen. In het centrum lopen een aantal gebiedsontwikkelingen, waarbij behalve eengezinswoningen grondgebonden woningen vooral appartementen worden gerealiseerd.

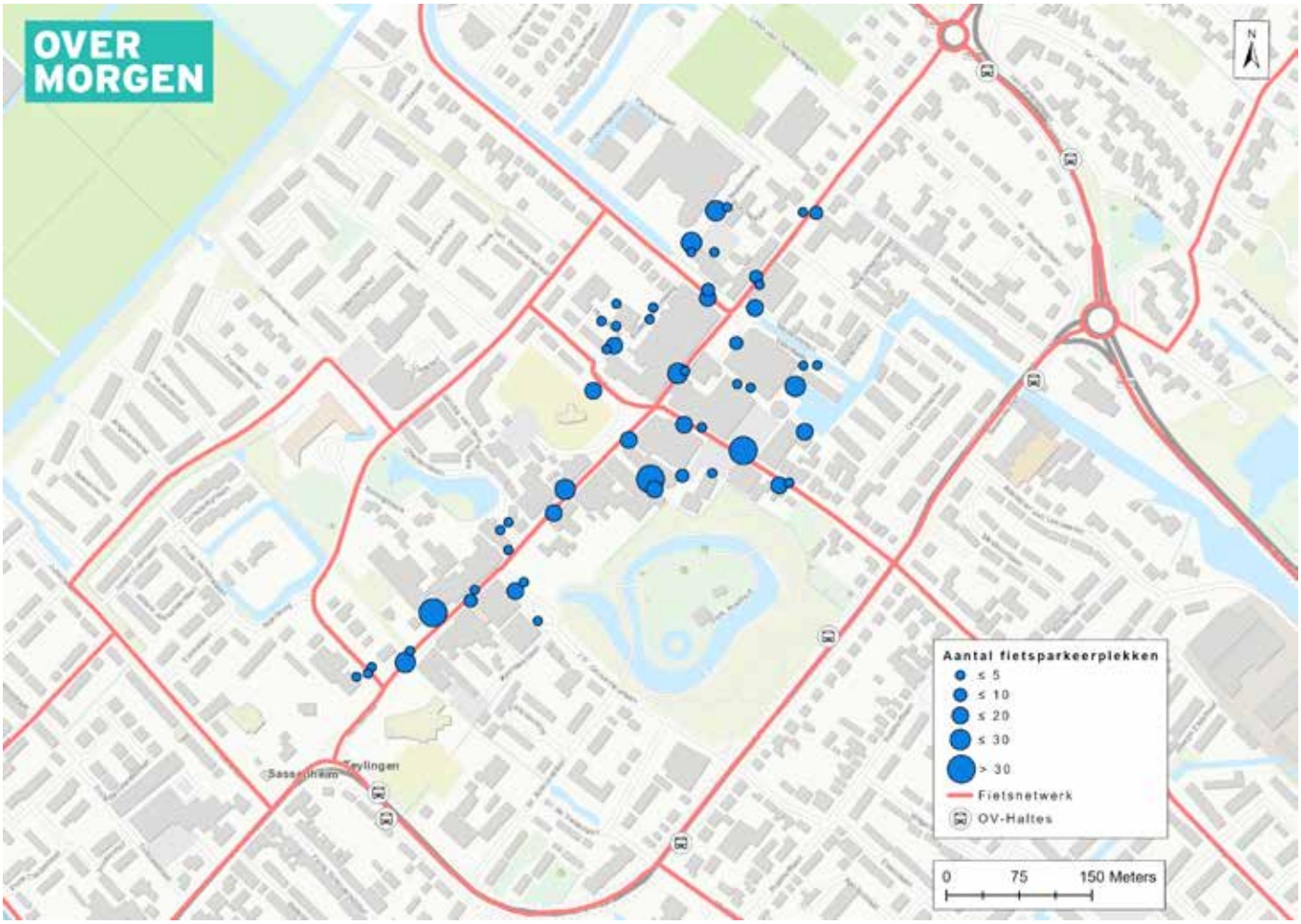

Duurzaamheid in het centrum

Park Rusthoff biedt vlakbij het centrum een flinke groenvoorziening die uitnodigt tot wandelen en bewegen. Het grote aantal winkels in de kern geeft mogelijkheden om bevoorrading centraal te regelen en mogelijkheden onderzoeken om de laatste kilometer tot de winkels anders te organiseren. In de huidige situatie is het laden en lossen nog niet naar tevredenheid geregeld. Er wordt geen gebruik gemaakt van venstertijden en er zijn ook geen duidelijke plekken aangewezen. Ook voor andere zaken die te maken hebben met bedrijfsvoering (zoals afval) biedt de schaalgrootte van Sassenheim mogelijkheden om als ondernemers samen te werken op het gebied van duurzaamheid. Verder is Sassenheim een echt autodorp. De gemeente heeft nu nog geen actief beleid om elektrisch vervoer te stimuleren, ze neemt een meer faciliterende rol in. Het centrumgebied van Sassenheim is tamelijk versteend, maar geeft op korte termijn nog geen aanleiding tot problemen met hitte. Op de langere termijn kan dit veranderen. Daarom is het goed om nu al na te denken over het aanbrengen van groen en water.

Inrichting van de openbare ruimte

De inrichting van de openbare ruimte is veelal eenduidig en consequent. De pleinen wijken iets van elkaar af, qua uitstraling, maar dat ondersteunt de herkenbaarheid van de verschillende pleinen dan ook. Het plein bij de Kerk is nu vooral een parkeerplein, en straalt dat ook duidelijk uit. Dat is jammer, zo midden in het centrum is dit een plek met een hoge potentie. Sterker, om bezoekers te blijven trekken naar dit centrumgebied gericht op winkelen, ontmoeting en verblijf is het wenselijk om de potentie van deze plek in te lossen.

Ondanks dat het centrum consequent is ingericht, zijn er echter ook minpunten te noemen over de inrichting van de openbare ruimte. Zoals eerder benoemd is de wens om de openbare ruimte een warmere uitstraling te geven. Daarnaast levert de indeling van de buitenruimte soms onduidelijke situaties op. Waar moet men fietsen, waar kan men veilig wandelen, en hoe kan je veilig met de auto door een centrumgebied rijden? Bovendien is het voor voetgangers soms erg onoverzichtelijk door verschillende uitstallingen/reclameborden en her en der geparkeerde fietsen. Hierdoor voelen mensen – en vooral mindervaliden, mensen met kinderwagens en rolstoelgebruikers niet veilig. De entrees van het centrum zijn niet overal eenduidig ingericht. De entree van het centrum moet sterk zijn qua herkenning en uitstraling, en vooral uitnodigend van karakter om bezoekers te trekken. Vooral aan de noord- en zuidzijde schort het daar aan. Ook de westelijke entree bij de Hortuslaan haalt het qua benodigde kwaliteit niet. Hier is echter een ontwikkeling aanstaande, die het centrum de kans biedt om de kwaliteit van de entree te verbeteren.

Om meer bezoekers naar het centrum te trekken om te winkelen en te verblijven is een kwaliteitsverbetering van de openbare ruimte nodig zodat een aantrekkelijke ambiance ontstaat.

Hittestress en klimaatadaptatie

In het centrum van Sassenheim is relatief veel verharding en weinig groen in het straatbeeld, met uitzondering van de parken. Naast dat dit een negatief effect heeft op de beleving en uitstraling van het centrum, brengt het risico's met zich mee waaronder overstromingen bij hevige regenval. Daar waar Park Rusthoff een koel eiland in het centrum vormt door water en groen, is op de Hoofdstraat sprake van een stedelijk hitte-eilandeffect. Op warme dagen is het hier ongeveer 1,4 tot 1,8 graden warmer dan op andere plekken in het centrum en daarbuiten. Er ligt hiermee in het centrum een opgave om waar het mogelijk is meer groen te realiseren.

Uit de Klimaateffectenatlas van Deltares blijkt dat er op de Hoofdstraat ook een aantal kwetsbare plekken zijn bij kortdurende intense neerslag (70 mm in 2 uur). Onder het huidige klimaat komt deze bui circa 1 keer in de 100 jaar voor. In het centrum is het gevaar van ernstige wateroverlast beperkt. Zo is de plaatsgebonden kans op ernstige wateroverlast, oftewel de kans die één persoon op één plaats loopt dat hij/zij te maken krijgt op ernstige wateroverlast (overstroming) zeer klein (1/3000 tot 1/30.000 per jaar).

De belangrijkste opgaves voor Sassenheim:

- Inzetten op een zo snel mogelijke terugkeer van de supermarkten Dirk en Hoogvliet naar het centrum.
- Om het centrum in deze omvang te behouden moet het noordelijke en zuidelijk deel van het centrum met elkaar worden verbonden. Daarnaast de deelgebieden onderscheiden en deze duidelijk in de markt zetten.
- Aanpassen van de openbare ruimte om de veiligheid, sfeer en comfort te verbeteren.
- Kwaliteitsimpuls van panden en uitstallingen in het centrum.
- Beter benutten van de openbare ruimte rondom de kerk zodat er een goede nieuwe verblijfsruimte ontstaat, dit in combinatie met de opgave die er voor de locatie Hortusplein ligt.
- De kwaliteit en herkenbaarheid van de entrees van het centrum verbeteren.
- Onderzoek naar het voorkomen van zoekgedrag van bezoekers van het centrum naar een parkeerplaats door het bieden van een heldere parkeerstructuur



Voorhout





Welkom in het centrum van Voorhout. Eigenlijk heeft Voorhout alles wat je van een dorp mag verwachten. Supermarkten, cafés, restaurants, een rijk verenigingsleven en zelfs een station. Bezoekers van het centrum vinden de winkels vooral in de Herenstraat, waar de afgelopen jaren wel de nodige winkels zijn verdwenen. Maar voor de dagelijkse boodschappen is het aanbod van Voorhout voldoende. Het spoor vormt een fysieke barrière in het centrum. In het midden van het centrum is de kerk een opvallende verschijning. Het plein voor de kerk geeft ruimte voor ontmoeten en parkeren. In Voorhout blijft het aantal inwoners toenemen doordat er de komende jaren een substantieel aantal nieuwe woningen wordt gebouwd.

Beeldkwaliteit en uitstraling

Het centrum van Voorhout is gekoppeld aan de Herenstraat. De beeldkwaliteit en uitstraling van Voorhout hangt nauw samen met de beleving van deze belangrijke verkeersader door Voorhout. De drukte op de Herenstraat en geparkeerde auto's overheersen het straatbeeld. Op termijn kan dat veranderen door de opening van de Noordelijke Randweg. Tegelijkertijd worden er veel nieuwe woningen gebouwd in Voorhout. Dat kan betekenen dat de afname van verkeer op de Herenstraat kan tegenvallen.
Het beeld van de Herenstraat is onrustig. De inrichting, de vele reclame-uitingen, gebouwen die op verschillende afstanden tot de weg staan, gefragmenteerd groen en de hoeveelheid aan meubilair versterken dat beeld.

Ondanks de drukte straalt de Herenstraat wel een dorpse sfeer uit. Dat komt door de veelal kleinschalige bebouwing en de afwisseling tussen winkels en woningen. Tegelijkertijd zorgt deze afwisseling voor een minder sterk geclusterd centrum, terwijl dit nou juist wel nodig geacht wordt, zeker gezien de leegstand in dit centrumgebied.

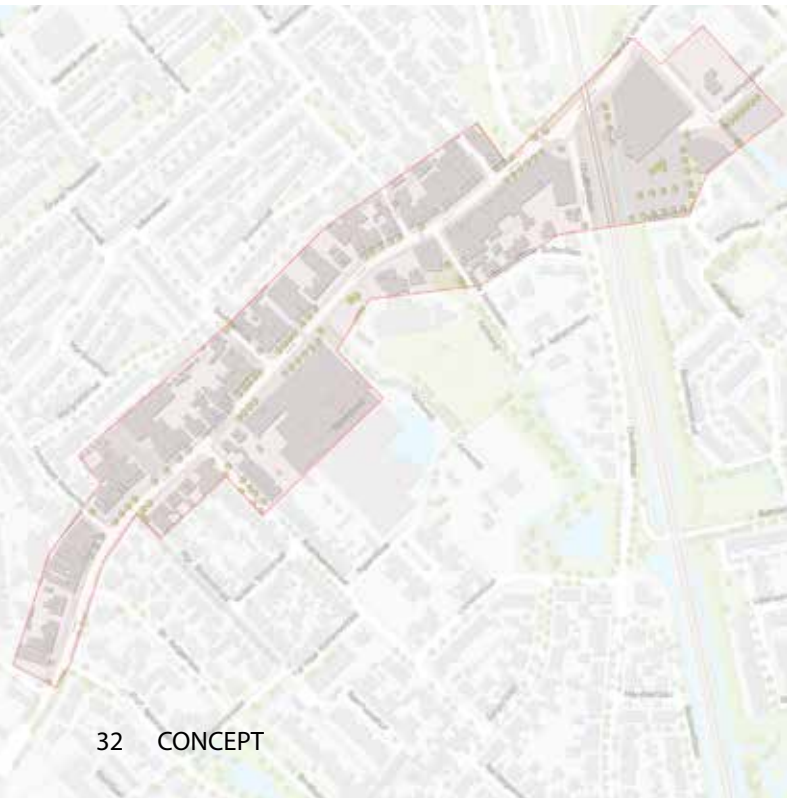

Winkels

Voorhout heeft een centrumgebied dat uit meerdere gebieden bestaat: het deel ten noorden van het spoor (rondom de Albert Heijn), het deel ten zuiden van het spoor tot de kerk en het deel ten zuiden van de kerk. Er is echter weinig samenhang tussen de gebieden door de lengte van de winkelstraat, de aanwezigheid van een spoorweg(overgang), het niet aaneengesloten winkelfront en het verspreid parkeren in combinatie met het doorgaande auto- en fietsverkeer. In het centrum zijn veel woningen te vinden, zowel boven winkels als op de begane grond.

Het centrum van Voorhout heeft een duidelijke boodschappenfunctie. Landelijk bekende winkels in het centrum zijn de supermarkten Plus en Albert Heijn, en winkels als Hema en Kruidvat. De verdeling van dagelijks en niet-dagelijks aanbod is ongeveer 50%-50%. De supermarkten zijn een trekker en worden aangevuld met diverse vers-speciaalzaken. Uit het passantenonderzoek blijkt dat bezoekers nog meer behoefte hebben aan winkels die een aanvulling geven op de supermarkten, zoals boetiekjes en vers specialisten. Deze zijn nu ook al aanwezig, maar aangegeven is dat er nog meer diversiteit gewenst is.

In de Detailhandelsvisie van 2014 werd al aangegeven dat het winkelaanbod meer geclusterd zou moeten worden zodat een compacter winkelgebied ontstaat. Tot nu toe zijn hier nog te beperkt stappen op ondernomen.

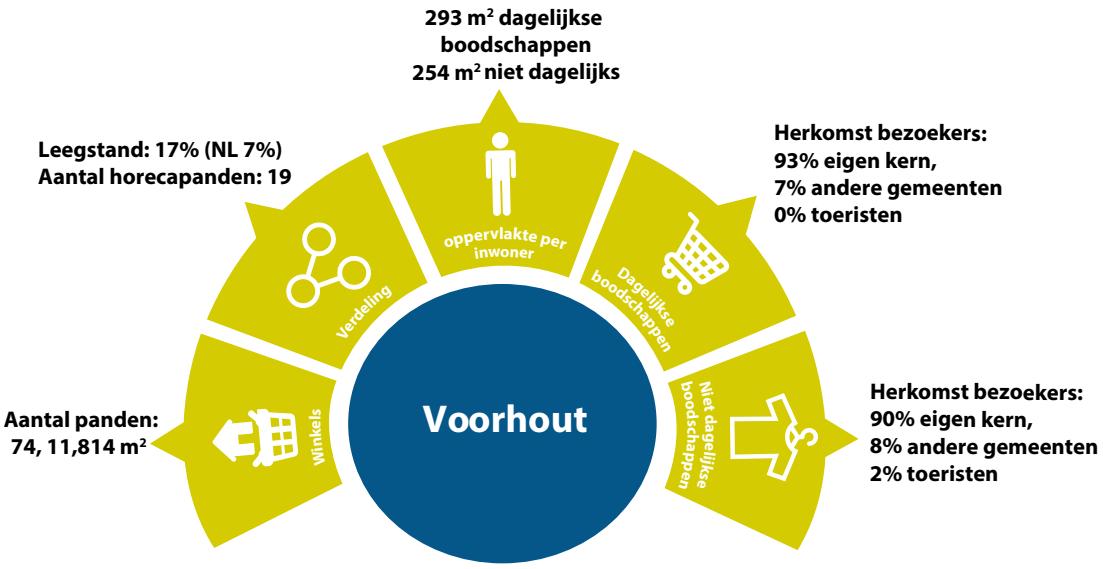

Verblijven en ontmoeten

De Sint Barthomoleüskerk en iconische fontein vormen een centrale ontmoetingsplek halverwege de winkelstraat. In de toekomst kan de potentie van deze plek verder worden benut tot een hoogwaardige verblijfsplaats, het 'kloppend hart' van Voorhout. Daarnaast telt het centrumgebied van Voorhout maar liefst dertien horecagelegenheden. In verhouding tot het aantal inwoners ligt het horeca-aanbod in Voorhout hoog. In het burgerpanel gaven respondenten dit vaak aan als positief punt in de kern. Ook de bibliotheek van Voorhout ligt direct aan de Herenstraat. Hier bieden ze naast het lenen van boeken ook cursussen en andere activiteiten aan en dat wordt gewaardeerd door bewoners van Voorhout.

Bereikbaarheid en parkeren

Er is een verkeer- en parkeeronderzoek uitgevoerd waarbij is in beeld gebracht wat de verkeersintensiteiten zijn in het centrum en de snelheid is gemeten. Dit heeft het volgende beeld opgeleverd:

- Er rijdt relatief veel verkeer over de Herenstraat. Het aantal verkeersbewegingen is aan de hoge
- kant voor een erftoegangsweg, zeker in combinatie met de fietsers.
- De Herenstraat functioneert (door het gebrek aan alternatieven) als een gebiedsontsluitingsweg.
- De snelheid ligt met name bij de zuidelijke entree van het centrum aan de hoge kant, de snelheidslimiet op de Herenstraat is 30 km/uur.

Voor het onderwerp "parkeren" is onderzocht hoe de parkeerplaatsen worden benut (bezettingsgraad), het parkeermotief en de herkomst van de geparkeerde auto's. Tijdens de meting vond er een evenement op het plein bij de Kerk plaats. Op deze plek is om die reden toen niet geteld. We hebben de bezettingsgraad van deze parkeerplaatsen wel in de eindresultaten opgenomen. We zijn hierbij uitgegaan van volledige bezetting van al deze parkeerplekken, omdat we liever met een te hoge dan een te lage bezettingsgraad rekenen.

In totaal zijn er in het centrum 1.199 parkeerplaatsen bij het onderzoek betrokken, waarvan 1.169 openbare beschikbaar voor algemeen gebruik. De hoogst waargenomen bezettingsgraad was op zaterdag 25 mei 2019 tussen 13:00 en 15:00 uur met een bezettingsgraad van 79,0% met 972 geparkeerde voertuigen.

Uit dit onderzoek blijkt dat op het drukste meetmoment nog circa 200 vrije parkeerplaatsen beschikbaar waren in het onderzoeksgebied. De parkeermotieven waren op dit meetmoment: wonen 41,7%, werken 34,6% en bezoeker 28,8%.

Parkeercapaciteit
In het centrum zijn er in de blauwe zone 237 parkeerplaatsen. Daarnaast zijn er nog 100 (niet openbare) parkeerplaatsen in parkeergarage. Rondom het centrum zijn er 862 openbare parkeerplaatsen beschikbaar.

Maximaal gewenste bezettingsgraad
In de verkeerskunde is een veel gehanteerde maximale gewenste bezettingsgraad 85% bij een hoog aandeel kortparkeerders en 90% bij een hoog aandeel langparkeerders. Bij een hogere bezettingsgraad neemt de kans op zoekverkeer toe met als gevolg rondrijbewegingen (met de nodige verkeersonveiligheid) en grotere kans op "fout" en "illegaal" geparkeerde voertuigen. Bij zeer hoge bezettingsgraden bestaat ook de kans op wachtende voertuigen.

Parkeerdruk en bezettingsgraad
In het centrum is in de blauwe zone de bezettingsgraad het hoogst op zaterdagmiddag (68.8%). Rondom het centrum is de bezettingsgraad ook op zaterdagmiddag het hoogst (81,0%). Soms is de bezettingsgraad op enkele plekken meer dan 100%. Dat betekent dat er meer auto's geparkeerd staan, dan dat er is toegestaan.

Uit deze cijfers blijkt dat er in het algemeen voldoende parkeerplaatsen in het centrum aanwezig zijn.

Parkeermotief
Op zaterdagmiddag 25 mei, tussen 13:00 en 15:00, hadden parkeerders in de blauwe zone de volgende motieven: 31 wonen (19.0%), 33 werk (20.2%) en 99 bezoek (60,7%). Rondom het centrum was dit: 360 wonen (51.6%), 268 (38,4%) werk en 70 bezoek (10,0%).

Bezettingsgraad en parkeermotief (zaterdag 25 mei 2019, 13.00 - 15.00)

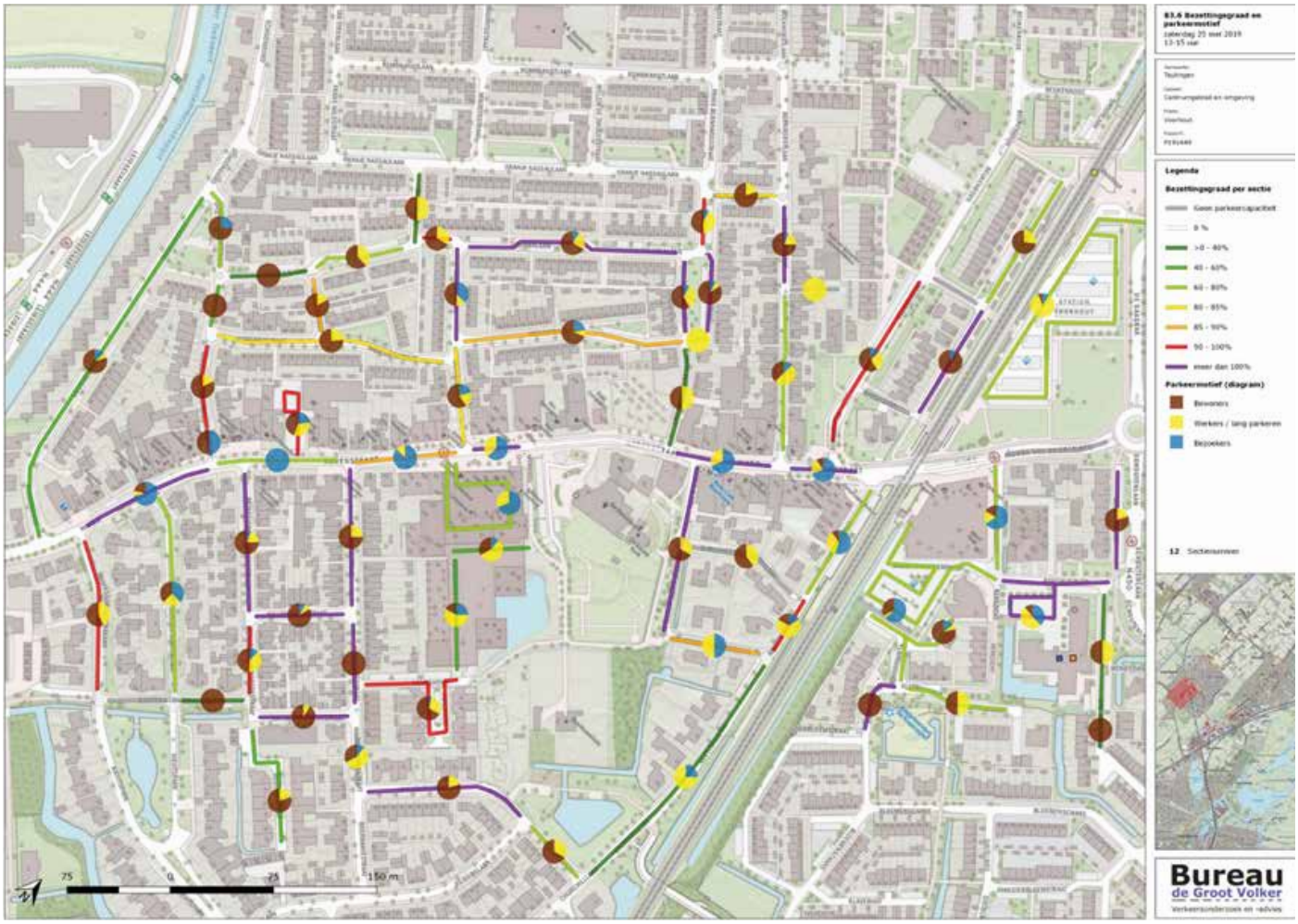

Herkomst
Op donderdag, tussen 11:00 en 13:00 uur, en zaterdag tussen, 13:00 en 15:00 uur, kwam het grootste deel van de geregistreerde voertuigen uit Voorhout zelf (65,5% op donderdagochtend en 51,4% op zaterdagmiddag), gevolgd door Noordwijk (met 11,1% en 2,8%) en Noordwijkerhout (8,3% en 3,1%).

De Herenstraat loopt dwars door het centrumgebied heen en is daarmee sterk bepalend voor de bereikbaarheid en uitstraling van Voorhout. Vooral op zaterdagen worden de parkeergelegenheden goed gebruikt. Dit geldt voor de Herenstraat, maar ook voor de woonstraten grenzend aan de Herenstraat, zoals de Monseigneur Broerestraat en Boerhaavestraat. De gebieden rondom de Boerhaavestraat en de Julianalaan kennen ook een hoge bezettingsgraad. In Voorhout wordt ook geparkeerd op locaties waar dat niet mag. Bewoners geven aan dat het voor hen niet altijd duidelijk is waar wel en waar niet geparkeerd mag worden en dat niet wordt gehandhaafd.

Het centrumgebied van Voorhout ligt in de 30 kilometer zone. Veel auto's rijden door de Herenstraat. De verkeersdoorstroming van het centrum is op drukke momenten een knelpunt en kan leiden tot onveilige situaties, ondanks dat het gebied een 30km/u zone is. Het laden en lossen voor de bevoorrading van de winkels, gelegen aan de Herenstraat, in combinatie met een gesloten spoorwegovergang, kan leiden tot opstoppingen en gevaarlijke situaties. Het trottoir aan de Herenstraat wordt ook door fietsers en brommers gebruikt om uit te wijken, wat voor het winkelend publiek tot gevaarlijke situaties kan leiden.

Bij de entrées van de Herenstraat liggen verkeersplateaus. De snelheid op de Herenstraat wordt echter nog steeds als te hoog ervaren. In het digipanel gaven mensen aan dat zij hierdoor het oversteken naar winkels aan de andere kant van de straat op sommige plekken als onveilig ervaren. Dit staat de ontspannen winkelsfeer in de weg. Er zijn zes zebrapaden waarmee bezoekers de oversteek kunnen maken. Volgens de gebruikelijke normen is het eigenlijk niet nodig om een zebrapad in de Herenstraat aan te leggen, omdat het een 30-km zone is. De zebrapaden zijn hier gerealiseerd als uitkomst van een participatietraject. Doordat een aantal parkeerplaatsen tot aan de zebrapaden zijn gesitueerd, heeft de voetganger geen goed overzicht bij het oversteken.

De opening van de nieuwe Noordelijke Randweg bij Voorhout zal in de toekomst een alternatief bieden voor doorgaand verkeer en kan daarmee leiden tot een afnemende verkeersdrukte door het winkelgebied. De daadwerkelijke afname zal uit metingen moeten blijken. Dit kan echter tot een ander gebruik van de Herenstraat leiden, wat een kans is om het centrum van Voorhout te verbeteren!

Bereikbaarheid te fiets en openbaar vervoer

Het centrum van Voorhout is met het openbaar vervoer te bereiken via het NS-treinstation met sprinters in de richting

Fietsroutes en OV-haltes

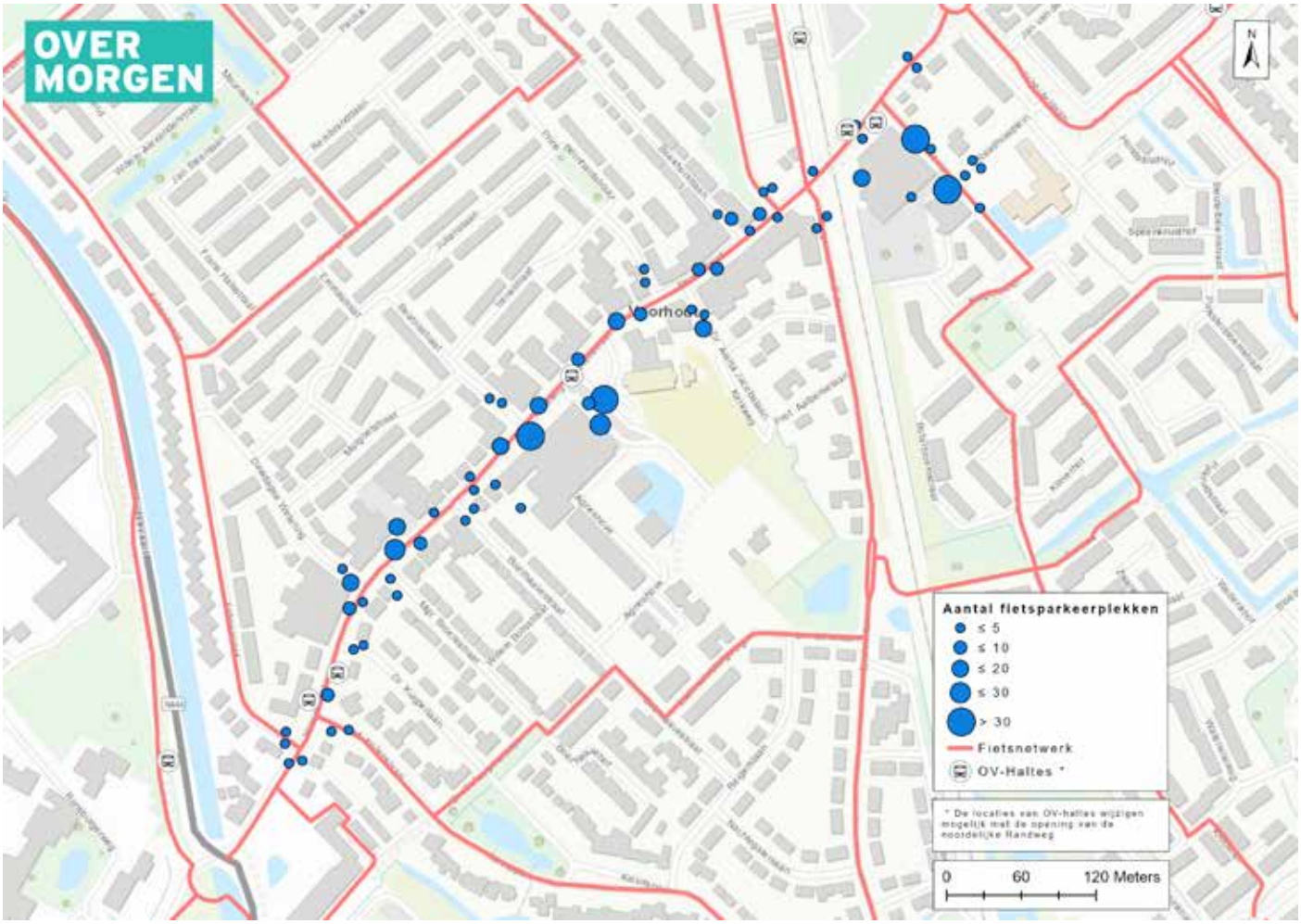

van Haarlem en Den Haag Centraal. Per bus is Voorhout bereikbaar vanaf Den Haag Centraal, Schiphol Airport, Leiden Centraal, Noordwijk, Noordwijkerhout en Nieuw-Vennep.

Bezoekers van het centrum en bewoners van Voorhout ervaren de spoorwegovergang als onveilig. De ingrepen die nodig zijn om de spoorwegovergang veiliger te maken zijn onderzocht door het bureau Movares. Wanneer het inrichtingsplan voor de spoorwegovergang wordt uitgewerkt, wordt dit afgestemd met de uitgangspunten van de centrumvisie.

Wonen

De bevolkingsgroei van de gemeente Teylingen wordt voor een groot deel in Voorhout verwacht. Het nieuwbouwproject "Nieuw Boekhorst" staat nog op stapel. Voorhout biedt woonruimte voor de gehele regio. Een meerderheid van de inwoners werkt buiten Voorhout en forenst dagelijks naar buurgemeenten en grote steden zoals Leiden en Den Haag.

In het centrum van Voorhout staan winkelpanden en woningen door elkaar heen. Met name aan de zuidkant van de Herenstraat zijn veel woningen tussen de winkels te vinden. Bewoners van de zijstraten - van met name de Herenstraat - geven aan overlast te ondervinden van de winkelfunctie van het centrum. Voornamelijk bestaat de overlast uit het gebrek aan voldoende parkeercapaciteit omdat er veel auto's geparkeerd staan in de woonstraten.

Er ligt een opgave om voldoende parkeerplekken in het centrum beschikbaar te houden voor de bewoners van het centrum maar ook voldoende parkeerplaatsen voor de bewoners van de omliggende woonwijken.

Duurzame kansen in het centrum

Voorhout is goed ontsloten via het spoor met het station. Dit station kan nog veel meer een duurzaam knooppunt worden dan het nu is. Bijvoorbeeld door extra voorzieningen in de buurt te realiseren, zoals een kinderopvang, waardoor minder autobewegingen nodig zijn als forenzen vanuit het station terug naar huis onderweg hun kinderen kunnen ophalen. Het toevoegen van werkplekken rondom het station zou hier ook aan kunnen bijdragen.

Aan de Herenstraat zijn geen laadpalen voor elektrische auto's. Het dichtstbijzijnde laadstation bevindt zich aan de Componistenlaan bij het treinstation, en aan de Oranje Nassaulaan. Er zijn geen laadpunten aanwezig in het centrum voor elektrische fietsen.
De komst van de Noordelijke Randweg gaat het centrum, naar verwachting, qua verkeer ontlasten. Dat is het moment om na te denken over een autoluw centrum, waar langzaam verkeer voorrang heeft en het aantal autobewegingen binnen het centrum kan verminderen.

Het centrumgebied van Voorhout is best versteend, maar geeft op korte termijn nog geen aanleiding tot problemen met hitte. Op de langere termijn kan dit veranderen. Daarom is het goed om nu al na te denken over het aanbrengen van groen en water.

Inrichting openbare ruimte

De huidige inrichting ondersteunt het centrumgebied van Voorhout niet. Er is een aantal verbeterpunten te benoemen zodat het aantrekkelijker wordt om in het centrum te verblijven. De kwaliteit van de centruminrichting in het algemeen is niet van een hoog niveau en kan worden verbeterd. De rijbaan is qua uitstraling prima in orde (over de veiligheid verschillen de meningen), het trottoir is qua materiaal wat sleets en rommelig ingericht. De oversteekbaarheid is door al het verkeer dat door de Herenstraat rijdt, gecombineerd met het meubilair en geparkeerde auto's, niet zo goed. Hierdoor wordt de uitwisseling van bezoekers tussen beide zijden van de Herenstraat niet bevordert.

De inrichting van het centrumgebied loopt niet synchroon met het daadwerkelijke centrumgebied: aan de zuidwestzijde begint de centruminrichting te 'vroeg' (waardoor het begin van het centrum niet wordt gemarkeerd als entree), terwijl aan de noordoostzijde van het centrum de centruminrichting te vroeg overgaat in standaard-kwaliteit van een ontsluitingsweg. Om het centrum, juist bij de spoorwegovergang (wat al een barrière is) te verbinden, is een consequente centruminrichting nodig. Te denken valt aan een dorpse inrichting vanaf de N444 (als ondersteuning van de Herenstraat als dorpslint) tot waar het centrumgebied begint, en een echte centruminrichting in het centrumgebied tot en met de noordzijde van het gebied.
Ofwel: de openbare ruimte moet de herkenning van het



daadwerkelijke centrumgebied ondersteunen.

Bovendien is het voor voetgangers soms erg onoverzichtelijk door verschillende uitstallingen/ reclameborden en her en der geparkeerde fietsen. Hierdoor voelen mensen – en vooral mindervaliden, mensen met kinderwagens en rolstoelgebruikers niet veilig.

Plekken om elkaar te ontmoeten in de openbare ruimte zijn relatief beperkt. Het plein voor de kerk vormt het hart van Voorhout en is een ontmoetingsplek met bankjes en een fontein, maar heeft meer potentie. Het plein wordt ook gedeeltelijk gebruikt als parkeervoorziening en wordt ingezet voor evenementen als het Korenfestival.

Op vrijdagen is er markt op het Raadhuisplein. De relatie tussen het Raadhuisplein en het centrum is echter beperkt, waardoor bezoekers van de markt niet snel andere winkels in het centrum bezoeken.

Hittestress en klimaatadaptatie

Het centrum heeft een relatief hoog percentage aan verharding. Naast dat dit een negatief effect heeft op de beleving en uitstraling van het centrum, brengt het risico's met zich mee zoals ernstige wateroverlast bij hevige regenval. De kans op ernstige wateroverlast, oftewel de kans die één persoon op één plaats loopt dat hij/zij te maken krijgt op ernstige wateroverlast (overstroming) zeer klein (1/3000 tot 1/30.000 per jaar).

Het plein voor de kerk vormt een aandachtspunt als het gaat om hittestress met name in de zomermaanden. Vanwege de verstening kan het een hitte-eiland vormen waar de temperatuur ruim 1,5 graden hoger ligt dan elders in de gemeente.

Er ligt hiermee in het centrum een opgave om waar het mogelijk is meer groen te realiseren.

Belangrijkste opgaven voor het centrum van Voorhout:

- Het tegengaan van leegstand.
- Inzetten op een compact centrum (tussen de twee supermarkten) zodat het centrum in de toekomst aantrekkelijk blijft.
- Meer verbinden van het noordelijk deel van het centrum (omgeving Albert Heijn) met de rest van het centrum door de oriëntatie van de Albert Heijn aan te passen en de inrichting rondom het spoor aan te passen.
- Herenstraat verkeersveiliger maken.
- Het plein voor de kerk beter benutten als aantrekkelijke verblijfsruimte.
- De inrichting van de openbare ruimte passend maken bij de omvang van het centrumgebied.
- Kwaliteitsimpuls van panden en uitstallingen in het centrum.

Warmond





Warmond, de parel aan de Kaag. Een karakteristiek, historisch dorp gelegen aan de Kagerplassen. Op deze unieke plek komen recreatie, kunst, cultuur en watersport samen. Het is hier goed vertoeven, voor zowel bewoners als toeristen. In vergelijking met Sassenheim en Voorhout, is Warmond met haar 4760 inwoners het kleinste dorp in de gemeente Teylingen. Maar qua levendigheid doet het zeker niet onder! Inwoners verblijven graag op het pleintje bij de pomp, het oude nostalgische centrum, op zaterdag op de Gemeentehaven waar diverse standplaatsen staan en in natuur- en buitengebieden zoals Koudenhoorn, 't Bos van Kranz en Park Groot Leerust. In het zomerseizoen bruist het centrum van de vele activiteiten en de waterrecreatie. In de winter is het rustig. Warmond wordt door haar ligging aan de oostzijde van de A44 en rustige, dorpse en historisch karakter ook bezocht door mensen uit Oegstgeest en bewoners van de westkant van Leiden.

Beeldkwaliteit, identiteit en uitstraling

Warmond heeft een heel ander karakter dan de andere twee kernen. Het dorp richt zich op de maritieme historie en heeft een sterke, bijna museale kwaliteit. Gek genoeg is de connectie vanuit het dorp met het water grotendeels afwezig in de beleefbaarheid: slechts op enkele plekken is het water benaderbaar voor bezoekers. Ook vanaf het water is de gastvrijheid van het dorp niet heel zichtbaar.
Het centrumgebied wordt gekarakteriseerd door de lange historische Dorpsstraat, waarin kleinschalige winkeltjes, boetiekjes, horeca en woningen elkaar afwisselen.
De bebouwing is veelal karakteristiek, welke wordt ondersteund door de historische inrichting van de openbare ruimte. Haaks op de Dorpsstraat is een patroon van oostwest gerichte straatjes ontstaan. Deze straatjes worden in Warmond "dammetjes" genoemd. Deze dammetjes verbinden de Dorpsstraat met de Herenweg, de doorgaande weg parallel aan het centrum. Het centrum is vanaf deze weg niet goed zichtbaar en beleefbaar, enkel bij de Albert Heijn. Men rijdt daarom wellicht al snel het pareltje Warmond voorbij.



Winkelen

Het centrum van Warmond heeft de kleinste concentratie aan winkels. Slechts twee op de vijf leden van het Teylingen panel raadt het winkelgebied in Warmond aan. Toch wordt dit door de meeste bewoners en bezoekers niet als storend ervaren. De belangrijkste winkel is Albert Heijn. Het overige aanbod is verspreid over de Dorpsstraat en bestaat vooral uit kleine winkels. Voor andere soorten winkels bezoeken de meesten het centrum van Sassenheim of andere winkelgebieden. Het aandeel horeca (8 zaken) is relatief hoog en de detailhandel is gericht op vrijetijdsbesteding, passend bij het karakter van het dorp. De verspreide ligging van de winkels nodigt uit tot het maken van een wandeling door het oude centrum. In de winter is er weinig te beleven in het centrum van Warmond. Toerisme in de zomer biedt Warmond een belangrijke impuls om het voorzieningenniveau in het centrum op peil te houden.

Verblijven en ontmoeten

Het dorp wordt bezocht door binnen- en buitenlandse toeristen en is zowel fietsend als varend goed bereikbaar. Toch kan deze doelgroep nog beter worden bediend qua horeca-aanbod en overnachtingsmogelijkheden. Er zijn in Warmond diverse campings aanwezig, maar bezoekers van de campings en bezoekers van het bos zouden meer verleid

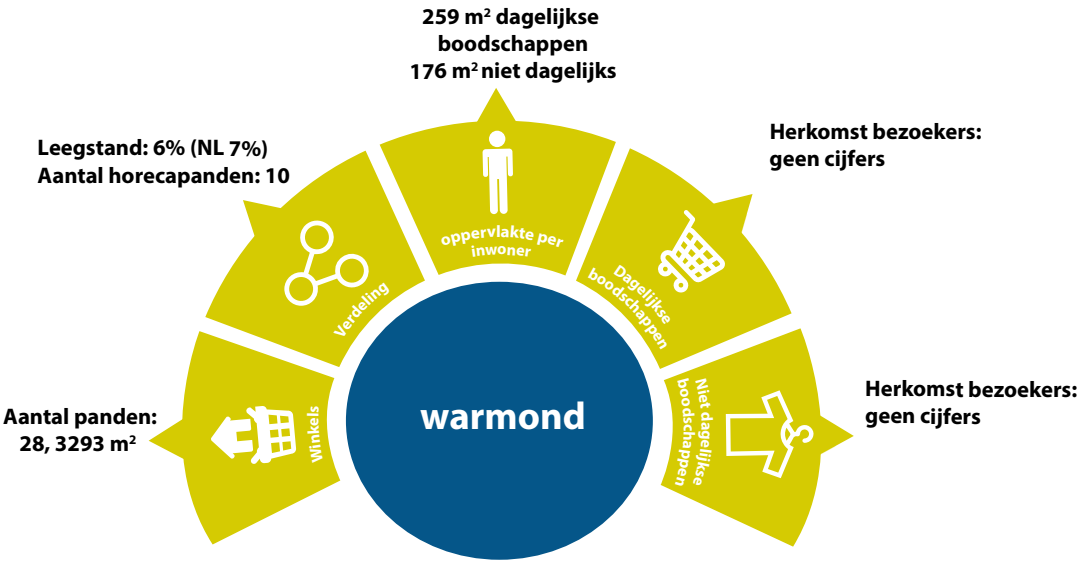

kunnen worden om ook het centrum te bezoeken. Op het plein bij de Gemeentehaven staan op zaterdag diverse standplaatsen met koopwaar en is de plek voor inwoners om elkaar treffen. Park Groot Leerust is geliefd onder bewoners en bezoekers om er te wandelen en te verblijven. Om de gastvrijheid te vergroten is er op deze locatie behoefte aan een openbaar toilet. 't Trefpunt is gelegen aan de Herenweg en is een multifunctionele accommodatie met een kleinschalig theater, een bibliotheek en beschikt over zalen die gehuurd kunnen worden voor diverse evenementen en activiteiten.

Wonen in het centrum

In het centrum wisselen winkels, horeca en woningen elkaar af. In het centrum is nog maar beperkt in- of uitbreiding van het woningaanbod mogelijk. Op een aantal plekken in en om het centrum worden wel nog nieuwe woningen gerealiseerd, waaronder het Hof van Liduina, het voormalig Groot Seminarie Warmond (o.a. Mariengaerde) en woningen op de locatie De Waaier, totaal ongeveer 150 woningen.



Duurzame kansen in het centrum

In Warmond is veel groen en water te vinden. Hierdoor zijn er op korte termijn geen problemen wat betreft hitte of wateroverlast in het centrum. In de toekomst kan dit, door klimaatverandering, veranderen. Ook laadinfrastructuur is in Warmond belangrijk. Voor zowel auto's, als fietsen van dagjesmensen die een stop in de kern maken. In de kern zijn drie oplaadpunten voor elektrische auto's te vinden maar geen oplaadpunten voor fietsers. Gezien het toeristisch karakter van Warmond is hier mogelijk wel behoefte aan.

De plaatsgebonden overstromingskans in het centrum in Warmond is zeer klein: 1/3.000 tot 1/30.000 per jaar.

Bereikbaarheid en parkeren

Er is een verkeer- en parkeeronderzoek uitgevoerd waarbij is in beeld gebracht wat de verkeersintensiteiten zijn in het centrum en de snelheid is gemeten. Dit heeft het volgende beeld opgeleverd:

- Er rijdt relatief veel verkeer over de Herenweg. De Herenweg is een gebiedsontsluitingsweg, de
- verkeersintensiteit past bij deze wegcategorie.
- Het aantal verkeersbewegingen op de Dorpsstraat is laag.
- De snelheid in het centrum ligt rond die van de snelheidslimiet van 30 en 50 km/uur.

Voor het onderwerp "parkeren" is onderzocht hoe de parkeerplaatsen worden benut (bezettingsgraad), het parkeermotief en de herkomst van de geparkeerde auto's.

Het drukste meetmoment (het maatgevende moment) was op donderdagavond tussen 19:00 en 21:00 uur. In totaal zijn er 900 parkeerplaatsen in het centrum bij het onderzoek betrokken, waarvan 877 openbare beschikbaar voor algemeen gebruik. De hoogst waargenomen bezettingsgraad donderdag 23 mei 2019 tussen 19:00 en 21:00 uur was 63,2% met 569 geparkeerde voertuigen. Uit dit onderzoek blijkt dat op het drukste meetmoment nog circa 300 vrije parkeerplaatsen beschikbaar waren in het onderzoeksgebied. Parkeermotieven: wonen 76,1%, werken 16,0% en bezoeker 7,9%.

Bezettingsgraad en parkeermotief (zaterdag 25 mei 2019, 13.00 - 15.00)

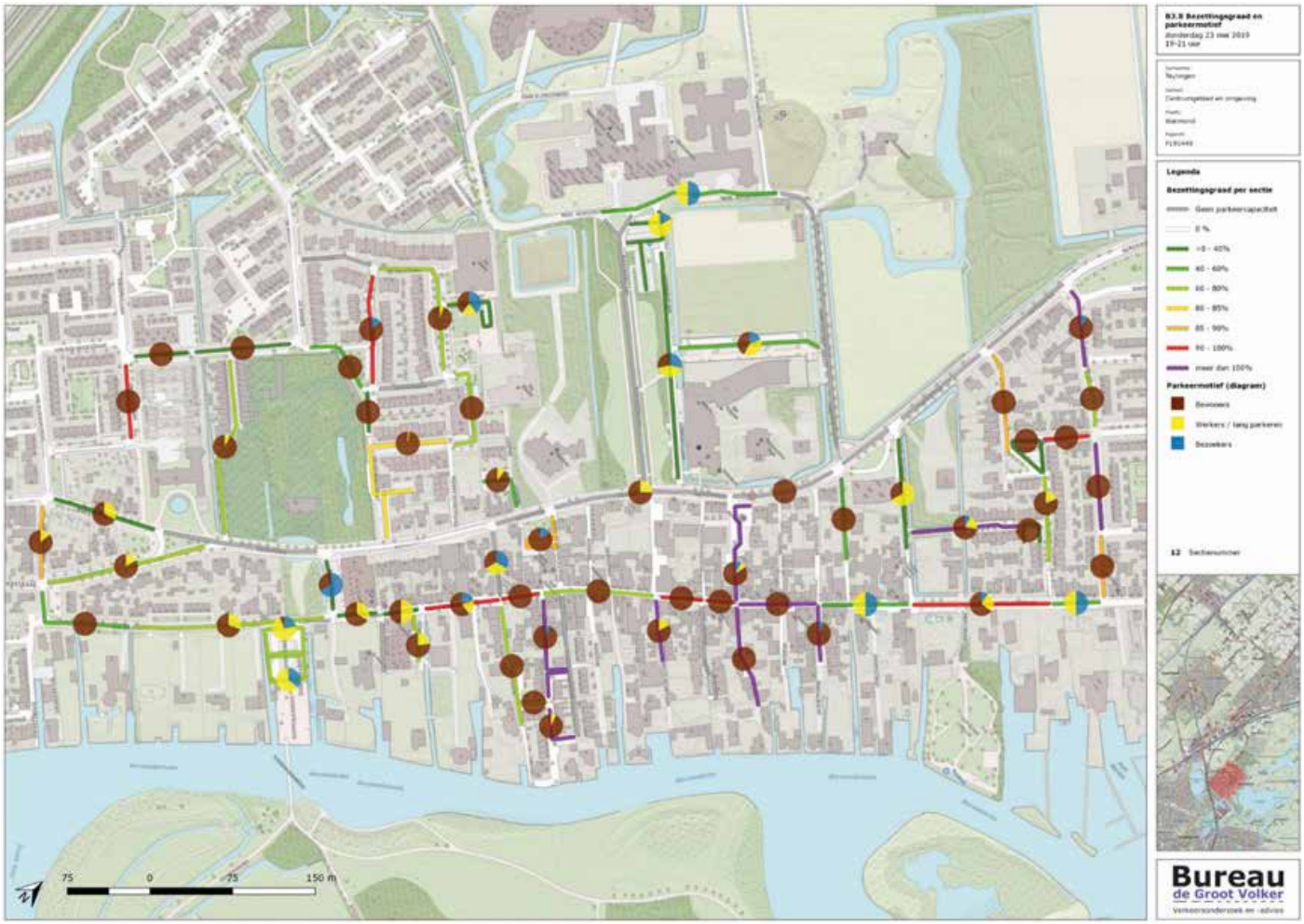

Parkeercapaciteit
In het centrum zijn er in de blauwe zone 79 parkeerplaatsen. Rondom het centrum zijn er 821 openbare parkeerplaatsen beschikbaar.

Maximaal gewenste bezettingsgraad
In de verkeerskunde is een veel gehanteerde maximale gewenste bezettingsgraad 85% bij een hoog aandeel kortparkeerders en 90% bij een hoog aandeel langparkeerders. Bij een hogere bezettingsgraad neemt de kans op zoekverkeer toe met als gevolg rondrijbewegingen (met de nodige verkeersonveiligheid) en grotere kans op "fout" en "illegaal" geparkeerde voertuigen. Bij zeer hoge bezettingsgraden bestaat ook de kans op wachtende voertuigen.

Parkeerdruk en bezettingsgraad
In het centrum is in de blauwe zone de bezettingsgraad het hoogst op vrijdagavond (69.6%). Rondom het centrum is de bezettingsgraad het hoogst op donderdagavond (63.5%). Soms is de bezettingsgraad op enkele plekken meer dan 100%. Dat betekent dat er meer auto's geparkeerd staan, dan dat is toegestaan. Uit deze cijfers blijkt dat er in het algemeen voldoende parkeerplaatsen in het centrum aanwezig zijn.

Parkeermotief
Op donderdagmiddag 23 mei, tussen 11:00 en 13:00, hadden parkeerders in de blauwe zone de volgende motieven: 17 wonen (38,6%), 7 werk (15,9%) en 20 bezoek (45,5%). Rondom het centrum was dit: 271 wonen (55,9%), 159 (32,8%), werk en 55 bezoek (11,3%).

Herkomst
Op donderdag, tussen 11:00 en 13:00 uur, en zaterdag tussen, 13:00 en 15:00 uur, kwam het grootste deel van de geregistreerde voertuigen uit Warmond zelf (58,0% op donderdagochtend en 63,1% op zaterdagmiddag), gevolgd door Sassenheim (met 4,1% en 2,9%) en Leiden (3,8% en 3,9%).

De Dorpsstraat is een smalle straat, waardoor parkeren, auto's en fietsers elkaar (soms) in de weg zitten. Tijdens het verkeersonderzoek viel op dat op meerdere plekken in het centrum fout wordt geparkeerd. Het winkelgebied en de aangrenzende straten van Warmond maken deel uit van de blauwe zone. Op deze plekken mag maximaal twee uur geparkeerd worden. Uit het parkeeronderzoek blijkt dat met name bewoners verkeerd parkeren in de drukke zijstraten van de Dorpsstraat. De bezettingsgraad was daardoor hoger dan 100%, omdat naast de reguliere parkeerplekken ook foutieve parkeerplekken werden gebruikt. Recent zijn er aan de Herenweg nieuwe parkeerplekken aangelegd.

De Herenweg loopt parallel aan de Dorpsstraat en vormt de ontsluitingsweg voor het centrumgebied. Aangegeven is dat de fietsoversteekplaats ter hoogte van de kruising van de Herenweg met de Laan van Oostergeest op een gevaarlijke plek ligt. Over de inrichting van de Herenweg is een apart participatietraject geweest om onder andere de verkeerveiligheid te verbeteren.

Fietsroutes en OV-haltes

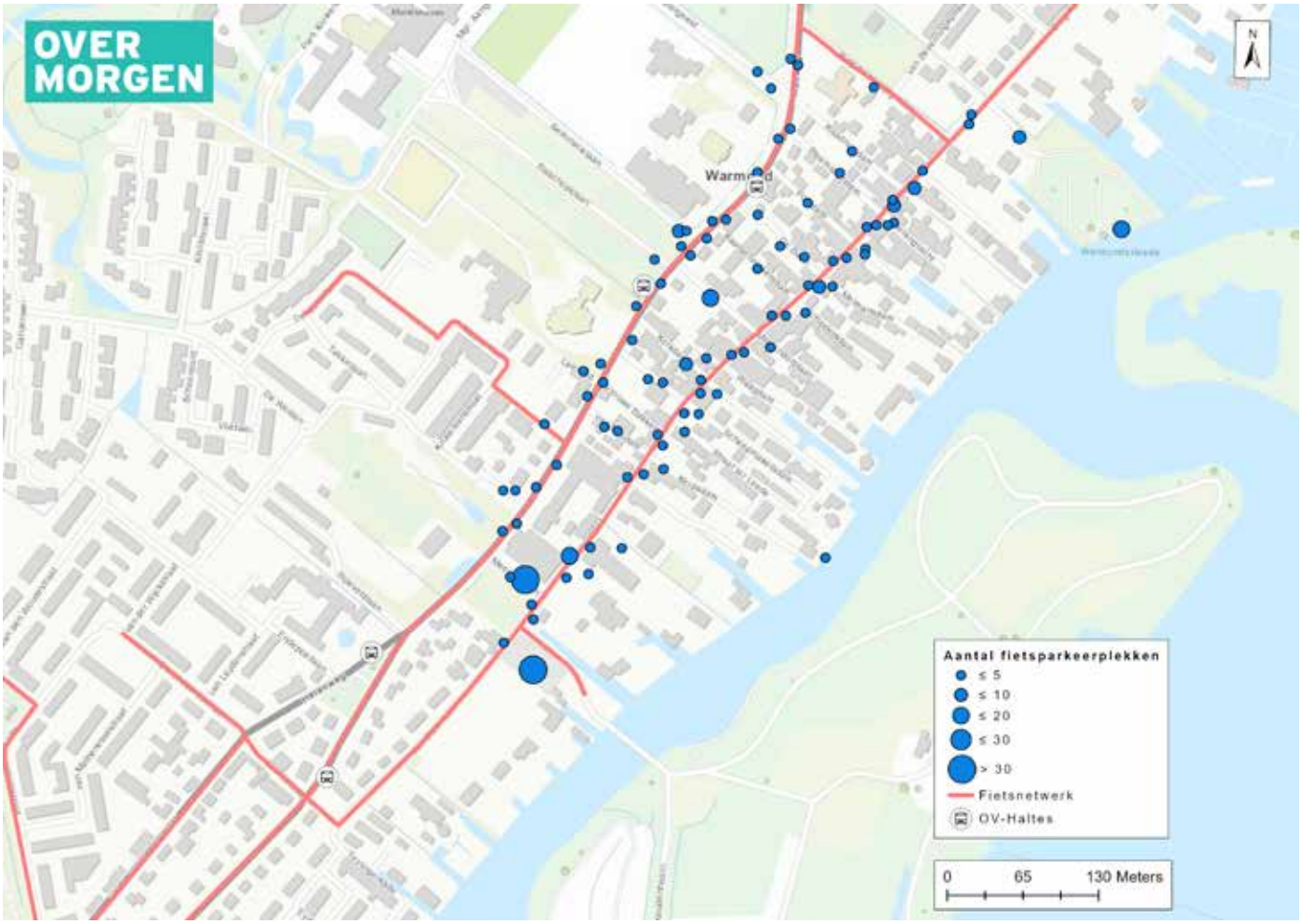

Bereikbaarheid per fiets en openbaar vervoer

Het centrum van Warmond is bereikbaar per bus met één keer per half uur een bus naar Haarlem (> 1 uur reistijd) en Leiden (15 min). Het station van Sassenheim is ook op fietsafstand bereikbaar net zoals het centrum van Leiden. Ook is het centrum goed bereikbaar via het water. Wel zijn er zijn nog onvoldoende aanlegplaatsen voor passanten met behoefte aan een korte ligtijd.

Openbare ruimte

Warmond heeft een prachtige ligging aan het water. Het water is echter nauwelijks beleefbaar in het centrum, omdat veel woningen met hun achtertuinen aan het water liggen. Op drie plekken kan vanuit het centrum van Warmond het water worden benaderd. Bij de Gemeentehaven, bij Straat ter Leede e.o. en Park Groot Leerust . De Gemeentehaven is recentelijk (2014) heringericht met een brug naar Koudenhoorn en een passantenhaven. Verder is er bij de Gemeentehaven een parkeerterrein, waar op zaterdag verschillende standplaatshouders koopwaar aanbieden. Bij Straat ter Leede/ Kerpsdam kan het water ook worden benaderd, maar de inrichting nodigt hier niet toe uit. Sterker, deze straat voelt bijna privaat aan. Ook het gebruikte materiaal is niet eenduidig met de Dorpsstraat, wat dit gevoel versterkt. Veel bezoekers zullen dit prachtige uitzichtpunt daarom overslaan.

Park Groot Leerust is de derde plek waar het water goed beleefbaar is. Het is vooral een stille, groene plek. Het ligt redelijk verscholen vanaf de Burgemeester Ketelaarstraat (verlengde van Dorpsstraat), en de entree nodigt ook niet meteen uit tot een nadere verkenning, laat staan dat het water vanaf deze straat al zichtbaar is.

De Dorpsstraat zelf is smal (eenrichtingsverkeer) en voorzien van enkele parkeerplekken. De straat straalt gezelligheid en knusheid uit, zeker bij de diverse boetiekjes en horeca. Op enkele plekken overheersen echter geparkeerde auto's, maar er zijn ook bijna geen alternatieven voor het parkeren van de auto. Bovendien is de toegankelijkheid van het voor centrum voor mindervaliden en rolstoelgebruikers onvoldoende.

Dé centrale plek in het centrum is bij de Oude School. Een prachtige plek halverwege de Dorpsstraat. Een deel van de Dorpsstraat wordt begeleid door behoorlijke bomen, wat de straat -samen met het klassieke meubilair- fraai aankleedt.

Belangrijkste opgaven voor het centrum van Warmond:

- Inzetten op het meer aantrekken van bezoekers, enerzijds van bewoners van Warmond en anderzijds (water)recreanten; passend bij de schaal van Warmond.
- Het aantrekkelijk houden van het centrum voor functies die passend zijn bij de schaal van Warmond.
- Versterken van historisch, recreatief karakter van Warmond.
- Gastvrijheid vanaf het water versterken.
- Ruimtelijke connectie met het water verbeteren.

Uitvoeringsprogramma

Het is belangrijk dat de visie ook werkelijk gerealiseerd gaat worden. Daarom hebben we een uitvoeringsprogramma uitgewerkt. Het uitvoeringsprogramma bestaat uit een aantal acties die voor de gehele gemeente gelden en acties per centrum. Het uitvoeringsprogramma is een dynamisch document. Wanneer er acties zijn uitgevoerd, kunnen ze van het programma worden verwijderd en er kunnen ook nieuwe acties aan worden toegevoegd. Het verdient de aanbeveling om het uitvoeringsprogramma met de betrokken actoren regelmatig op voortgang te bespreken. Het uitvoeringsprogramma wordt apart door de gemeenteraad vastgesteld.

CONCEPT

Welke onderwerpen komen terug in de centrumvisie?

VITALE & AANTREKKELIJKE CENTRA

De centrumvisie maakt keuzes...

Wonen
...in het woningaanbod in de centra, gebaseerd op de doelgroepen die hier gebruik van willen maken, met bijpassende parkeernormen.

Duurzaamheid
...in verduurzaming van de centra op het vlak van klimaatadaptatie, energietransitie, biodiversiteit en groen. Denk ook aan laadpalen en (faciliteren van) deelmobiliteit.

Economie
...die leegstand en versnippering tegengaan, in branchering en in branding, waardoor de levensvatbaarheid van de centra stijgt en het vestigingsklimaat verbetert.

Bereikbaarheid
...in verkeerscirculatie en bereikbaarheid, in nauwe samenhang met parkeren, laden & lossen, verkeersveiligheid en toegankelijkheid voor mensen met een beperking.



Verblijven & ontmoeten
...in een ruimtelijke inrichting die zorgt voor sociaal levendige centra, die gezondheid, ontmoeten en bewegen bevorderen, onder andere door het inpassen van evenementen, kunst en cultuur.

Openbare ruimte
...in het gebruik en de verblijfskwaliteit van straten en pleinen, met als basis de toegankelijkheid en veiligheid. Onder andere groen, recreatieve (water)verbindingen en spelen krijgen aandacht.

Voorzieningen
...in de ontwikkeling van voorzieningen zoals detailhandel, horeca, maatschappelijke- en culturele voorzieningen en recreatie. De weekmarkt, standplaatsen, terrassen en openbare toiletten krijgen aandacht.

Uitstraling
...in de uitstraling van de centra, door uitspraken over uniformiteit en verrommeling, bijvoorbeeld in relatie tot uitstallingen en reclame. Omvat ook het profileren van de centra bij de gemeente entree.

Aandachtspunten
- fysieke afbakening van het centrum voor wat betreft detailhandel
- handhaafbaarheid van maatregelen.

Wat maakt de centrumvisie tot een succes?

INSPIREREND
Een duidelijke stip op de horizon en eigen identiteit per kern!

DRAAGVLAK
Een co-creatie proces vanuit de kernen, gericht op eigenaarschap & realisatie

TOEKOMSTBESTENDIG
Flexibel en meetbaar waardoor evalueren en bijsturen mogelijk is

HAALBAAR
Realistisch en politiek breed gedragen, financiën komen beschikbaar

ONTWIKKELEN & LEREN
Pilot en 1-op-1 input voor de Omgevingsvisie, integraal en via participatie

Hoe ziet het proces er uit om te komen tot een centrumvisie?

Uitvraag & selectie — **Opstellen visie** — **Start uitvoering**

2018

2019

RAADSBETROKKENHEID BIJ:
- Genodigde bij participatie
- Leveren van input voor de visie
- Besluiten over vaststellen van de centrumvisie & uitvoeringsprogramma
- Besluiten over financiële consequenties begroting 2020

2020

DEC 2018 — FEB 2019 — (UITERLIJK) DEC 2019 — VANAF JAN 2020

Definitieve versie, 30 november 2018.

gemeente TEYLINGEN

KICKSTAD

Vraag & antwoord Centrumvisie september 2020

aan:	de raad van de gemeente Teylingen
zaaknummer:	Z-18-052499
datum collegevergadering:	18 augustus 2020
portefeuillehouder:	Mevr. M.E.I. Volten
behandelend ambtenaar:	Jacoline Hoogenboom
emailadres:	J.Hoogenboom@hltsamen.nl
afdeling:	Beleid en advies
embargo:	Nee

Bijgaand stuk wordt u ter kennisname toegezonden

Toelichting
Zoals benoemd in de raadsbrief 'Centrumvisie - Toelichting op proces sessies september 2020' heeft de raad in de periode van 13 juli tot 2 augustus de tijd en gelegenheid gekregen om (eerder) kennis te nemen van concept-Centrumvisie en vragen te stellen. In deze notitie zijn de vragen te lezen met de daar bijhorende antwoorden. Dit met het idee dat de raad tijdens behandeling antwoorden heeft op de gestelde vragen

1. *In hoeverre zijn de geïnventariseerde knelpunten van de centra met deze visie ondervangen?*

Verkeersknelpunten:
Met het verkeersonderzoek en de uitgebreide participatie voor de Centrumvisie is een aantal verkeersknelpunten geïnventariseerd. In de uitwerking van de visie naar het uitvoeringsprogramma (deze wordt nog een laatste maal getoetst bij participanten) wordt een aantal knelpunten aangepakt. Voor een aantal zaken kan dit op korte termijn, andere zijn voor de middellange- of langere termijn. Echter, niet alles is vanuit de Centrumvisie op te lossen. Veelal zijn er andere ontwikkelingen, bijvoorbeeld de Noordelijke Randweg in Voorhout, die reeds een positief effect hebben op de verkeerssituatie in het centrum. Ook zijn er ruimtelijke ontwikkelingen waarin de aanpak van de knelpunten terugkomt, of waar de aanpak van de knelpunten verband mee houdt.

Leegstand:
De leegstand wordt op verschillende manieren aangepakt, door in aanloopgebieden het planologisch mogelijk te maken om van bestemming te veranderen. En door het inzetten van een vastgoedregisseur om verplaatsing aan te jagen.

2. Rondje Warmond: Waar kunnen mensen hun fiets en/of auto kwijt? Is dit rondje Warmond alleen voor mensen met een vaartuig?

Het Rondje Warmond is als idee ontstaan in een van de visiegroepen. Tevens heeft dit raakvlakken met de projecten benoemd in het overzicht 'Kansen voor Warmond'. Kansen voor Warmond is een overzicht van toeristisch recreatieve kansen samengesteld door ondernemers in Warmond. In een werkgroep wordt een selectie van de kansen verder uitgewerkt. Door de gelijkenissen is het praktisch en effectief om het 'Rondje Warmond' ook in deze werkgroep verder uit te werken waar o.a. bereikbaarheid per modaliteit kan worden bekeken. Dit initiatief past bij het vitaal houden van het centrum omdat hierdoor

bezoekers automatisch door de Dorpsstraat wandelen. Daarom wil de gemeente dit faciliteren. Het is niet specifiek bedoeld voor mensen met een eigen vaartuig maar het kan ook interessant zijn voor exploitanten om hierop in te zetten.

3. Gemeentehaven: Hier staan veel auto's geparkeerd. Komen er bij een herinrichting evenveel parkeerplaatsen terug?

De herinrichting staat in de visie voor de lange termijn, aangezien er recentelijk nog een herinrichting heeft plaatsgevonden. Gezien de drukte van auto's in dit gedeelte van Warmond, voor zowel recreatief gebruik Koudenhoorn maar ook gebruik winkelstraat is het ook in de toekomst nodig om hier voldoende parkeerplaatsen te realiseren.

4. Er wordt nu gewerkt aan het omvormen van het gesloten restaurant Stadt Rome naar wooneenheden. Door de theoretische parkeernorm zal de druk toenemen. Hoe wordt hierin voorzien? Is het mogelijk om hier een ondergrondse parkeergarage te realiseren?

De plannen die de initiatiefnemer indient, moeten voldoen aan het bestemmingsplan en aan de parkeernormen. De huidige plannen voldoen daaraan. Hierdoor is de initiatiefnemer niet verplicht om aan extra eisen te voldoen, zoals de bouw van een ondergrondse parkeergarage.

5. *Fietsenstallingen: Kan dit uitgebreid worden met overdekking + zonnepanelen?*
Voor deze vraag willen wij graag de link leggen met de door u vastgestelde uitvoeringsagenda Actieplan Fiets. Hierin is nog niet voorzien in deze maatregel. Het college is voorstander van het bevorderen van duurzame mobiliteit in Teylingen. In het kader van formuleren van nieuw beleid voor het programma mobiliteit zal deze aanvullende maatregel worden bezien en zullen tevens de kosten en baten van een dergelijke maatregel in kaart worden gebracht en worden afgewogen. Het nieuwe mobiliteitsplan zal in juli 2021 aan de raad worden voorgelegd. In het uitvoeringsprogramma van de Centrumvisie zal het college ook deze link leggen.

6. Klopt het dat de Ruïne van Teylingen niet is opgenomen in de Centrumvisie?

Ja dit klopt. De Centrumvisie vertelt het verhaal van de toekomst van de centra van Teylingen. De Ruïne van Teylingen is niet opgenomen in de Centrumvisie omdat deze zich in het buitengebied bevindt. Het gaat hier om cultureel erfgoed met een (toekomstige) koppeling met groen, toerisme & recreatie. De ontwikkeling van de Ruïne van Teylingen heeft geen invloed op de beleidsvorming voor de centra. Wel kan er gesproken worden over een relatie met de centra. De toekomstige ontwikkelingen bij de Ruïne van Teylingen kunnen een positieve bijdrage leveren aan een groei van bezoekers in de Teylinger centra, wat kansen biedt voor ondernemers. Als er meer duidelijkheid is over de ontwikkeling van de ruïne en de invloed op de verschillende kernen, kan dit meegenomen worden in de Omgevingsvisie.

7. Is in te schatten wat de (economische en maatschappelijke) gevolgen van de Covid-19 crisis voor de Centrumvisies van de drie kernen zijn?
Sluiten de huidige drie conceptvisies (nog) aan op veranderende realiteit? welke kansen en bedreigingen zijn er?

De veranderingen in het consumenten- en aankoopgedrag die al voor de uitbraak van Covid-19 in gang gezet waren, zijn door Corona verder versneld. Dit houdt in dat nog meer online en tegelijkertijd meer lokaal gekocht wordt. Hiervan profiteren in eerste instantie primair de supermarkten en dagelijkse speciaalzaken, maar ook veel aanbieders

van niet-dagelijkse artikelen zoals sport, fietsen, bruin- en witgoed. Tegelijkertijd hebben toegenomen online aankopen en lagere uitgaven in specifieke segmenten gevolgen. Het zijn vooral de mode-aanbieders die het moeilijk(er) hebben doordat er minder sprake is van shopgedrag. Dat merken vooral de grotere centra die tot de corona-crisis juist de grote winnaars waren van het veranderende consumentengedrag. Overall wordt er door alle doelgroepen, sinds corona ook door 55+'ers, meer online gekocht. Gelet op de verzorgingsfunctie en samenstelling van het winkelaanbod zou het centrum van Sassenheim enige hinder kunnen ondervinden van de crisis. Voor Warmond en Voorhout lijken de ingezette ontwikkelingen ook kansen te kunnen bieden, mits de basis op orde is: schoon, heel en veilig en bereikbaar. Uitvoer van de voorgestelde maatregelen in dit licht is voor alle centra dan ook wenselijk.

8. Locatie van de weekmarkt Voorhout of meerdere dagen een markt (Eén dag bij het Bestuurscentrum, één dag in het centrum van Voorhout (Kerkplein?)

Het voorstel is de herinrichting van het Kerkplein tot ontmoetings- en verblijfsplek zodanig te ontwerpen dat hier ook de weekmarkt kan worden gehouden. Een weekmarkt zorgt voor sfeer en beleving in het centrum van Voorhout. Het biedt consumenten een extra reden om het centrum te bezoeken. En daarvan profiteren de winkels in de omgeving. Die zijn vooral gevestigd in de Herenstraat. Een goede opstelling van marktkramen en, hoewel de weekmarkt vaak per fiets bezocht wordt, een goede autobereikbaarheid en voldoende parkeerplekken in de directe omgeving zijn belangrijk.

Het is voor de consument en marktkooplieden prettig als de weekmarkt op vaste tijden en locaties is. Een steeds wisselende samenstelling, dag in de week of locatie is onduidelijk. Dit wordt anders als het structureel wordt: een vaste locatie op dezelfde dag. De gedachte om tweemaal per week een markt te houden op verschillende locaties moet dan ook goed vooraf onderzocht worden in nauw overleg met marktkooplieden en winkeliers op het gebied van haalbaarheid en bereikbaarheid etc. Mits er voldoende aanbod is zou bekeken kunnen worden of de 2-deling thematisch kan worden ingestoken: een food-markt en planten of (kleding)warenmarkt. Als tweemaal per week een markt op verschillende locaties haalbaar (b)lijkt, is duidelijke communicatie daarover in de periode voorafgaand aan deze wijziging, op de markt zelf en via social media, een voorwaarde.

9. Branchering zou volgens veranderde Europese regelgeving niet mogelijk zijn. In hoeverre kan hiervan afgeweken worden c.q. kunnen grenzen van regelgeving opgezocht worden om toch tot een adequaat en levensvatbaar winkelbestand te komen?
En als dit mogelijk is, willen we dit ook, wat is wenselijk? Gaan onze winkelstraten in Voorhout en Sassenheim het redden?

Brancheringsregelingen in bestemmingsplannen die geografische zones aanwijzen waar specifieke vormen van detailhandel zich wel of niet kunnen vestigen zijn in de basis mogelijk. Dit geldt zowel voor plannen in voorbereiding als bestaande plannen. Dit houdt in dat een (afwijkende of gerichte) branchering in beginsel is toegestaan. Het voorstel moet worden getoetst en voldoen aan een aantal voorwaarden (art. 15, derde lid, van de Dienstenrichtlijn). In de praktijk betekent dit dat de maatregel wordt getroffen in het belang van de bescherming van het stedelijk milieu, die wordt aangevoerd als dwingende reden van algemeen belang en 'niet discriminerend is, niet economisch in de zin begunstigend voor de een ten opzichte van de ander, noodzakelijk en evenredig'. Van planopstellers vraagt dit vooral veel nader onderzoek en in ieder geval een specifieke motivering op bovenstaande punten. Overigens is tot op heden relatief weinig jurisprudentie over brancheringsregelingen voor binnenstedelijk gebied, wel over perifere centra of locaties.

Discussiepunten Centrumvisie Teylingen september 2020

aan:	de raad van de gemeente
zaaknummer:	Z-18-052499
datum collegevergadering:	18 augustus 2020
portefeuillehouder:	Mevr. M.E.I. Volten
behandelend ambtenaar:	Jacoline Hoogenboom
emailadres:	J.Hoogenboom@hltsamen.nl
afdeling:	Beleid en advies
embargo:	Nee

Bijgaand stuk wordt u ter kennisname toegezonden

Toelichting
Zoals benoemd in de raadsbrief 'Centrumvisie - Toelichting op proces sessies september 2020' heeft de raad in de periode van 13 juli tot 2 augustus de tijd gekregen om (eerder) kennis te nemen van concept-Centrumvisie en vragen te stellen, zodat deze beantwoord kunnen worden voor de opiniërende besprekingen in september en toegevoegd worden aan de stukken voor de opiniërende besprekingen.

Er zijn vanuit de raad verschillende discussiepunten aangeleverd. Deze zijn soms anders geformuleerd dan aangeleverd, zodat het de mogelijkheid biedt om erover te discussiëren. Hieronder zijn ze verdeeld per commissie.

Welzijn:
1. De bibliotheek in Sassenheim verplaatsen naar Hoofdstraat of herontwikkelen op bestaande plaats?

Ruimte:
1. Het centrum van Sassenheim op koopavond en zaterdag en koopzondag wel of niet autovrij? Of altijd autovrij en verkeer om het centrum leiden?
2. Wel of niet parkeren laten voortbestaan op centrale plein bij de kerk in Sassenheim?
3. De bibliotheek in Sassenheim verplaatsen naar de Hoofdstraat of herontwikkelen op bestaande plaats?
4. Het wel of niet realiseren van extra parkeerlocaties in Warmond, dit in relatie met de toenemende parkeerdruk door ontwikkelingen zoals Groot Seminarie en de Baan?
5. Meer/minder/andere oplossingen op het gebied van verkeer voor de Herenstraat in Voorhout?
6. Meer/minder/andere maatregelen om fietsen en lopen te stimuleren?

DEB:
1. Het centrum van Sassenheim op koopavond en zaterdag en koopzondag wel of niet autovrij?
2. Wel of niet stimuleren van meer toerisme in Warmond dan nu?
3. Alleen elektrische auto's toelaten in het centrum met oplaadpunten waar met korting geladen kan worden?

Disclaimer:
Sommige discussiepunten zijn niet simpel te beantwoorden met ja of nee, omdat er achterliggende redenen zijn waarom hetgeen al dan niet is voorgesteld. Ook komt het voor dat de gemeente geen invloed heeft op de stelling, aangezien ze zelf geen grondpositie heeft.



DETAILHANDELSVISIE
Gemeente Teylingen

CONCEPT

EXPERTTEAM
WINKELGEBIEDEN

Expertteam Winkelgebieden Coöperatie U.A.

TITEL
Detailhandelsvisie Gemeente Teylingen

KENMERK
Gemeente Teylingen

DATUM
1 mei 2020

PROJECTTEAM EXPERTTEAM WINKELGEBIEDEN
Marc Majolée
Jaap Kaai

CONCEPT

DOCUMENTATIEPAGINA

Detailhandelsvisie gemeente Teylingen

INHOUDSOPGAVE

Samenvatting	4
Leeswijzer	8
1. Inleiding	9
2. Analyse	11
3. Trends en ontwikkelingen	20
4. Uitgangspunten en ambitie	21
5. Visie	26
6. Uitvoeringsagenda	36
7. Beleidskader	39
Bijlagen	42

CONCEPT

SAMENVATTING

Detailhandel is een belangrijke publieksfunctie voor de gemeente Teylingen. Een goed functionerend aanbod draagt bij aan een prettige woonomgeving en zorgt voor werkgelegenheid. De detailhandel in Nederland en zo ook in Teylingen staat onder druk door allerlei ontwikkelingen. Onderliggende visie is een actualisatie van de Detailhandelsvisie uit 2014 en bouwt voort op deze visie. Deze nieuwe visie geeft aan hoe de detailhandels- en horecafuncties in de gemeente aantrekkelijk en toekomstbestendig kan worden gehouden en waar nodig versterkt en verbeterd.

De detailhandelsvisie geeft de gemeentelijke visie op de gewenste ruimtelijke en functionele detailhandelsstructuur in Teylingen en het toekomstbestendig maken en houden van de detailhandel. Daarbij gaat het primair om de detailhandel, zijnde winkels, maar ook om de wisselwerking hiervan met andere publieksgerichte voorzieningen, zoals horeca, diensten, ambachten, cultuur en toerisme.

De detailhandelsvisie gaat in op de volgende punten:

- Het regionale krachtenveld en trends en ontwikkelingen;
- De huidige detailhandelsstructuur en het functioneren daarvan;
- De opgave voor de detailhandel en de gewenste detailhandelsstructuur per kern;
- Een beleidskader voor nieuwe ruimtelijke detailhandelsplannen;
- Aanbevelingen om de detailhandelsstructuur en de winkelgebieden daarbinnen te versterken.

De detailhandelsvisie levert input voor de centrumvisie.

Regionaal krachtveld en trends en ontwikkelingen bepalen aanbod

De ligging in de regio Bollenstreek heeft zijn weerslag op de regionale detailhandelsstructuur en de verzorgingspositie van de verschillende winkelgebieden daarbinnen. De hoofdcentra in de regio zoals Katwijk aan Zee, Lisse en Noordwijk zijn gelijkwaardig terwijl steden als Leiden, Den Haag en Hoofddorp zijn groter, hebben een regionaal verzorgende functie en oefenen aantrekkingskracht uit op inwoners in Teylingen. De kansen voor de lokale detailhandel zijn hier meer dan voorheen een afgeleide van.

Belangrijke trends en ontwikkelingen die mede het toekomstig functioneren van winkelgebieden bepalen zijn:

- consumentengedrag (vergrijzing, dagelijkse aankopen lokaal en recreatief winkelen grotere centra);
- aanbodzijde (ketens trekken zich terug in de grotere centra, schaalvergroting en schaalverkleining);
- effecten internet (meer online aankopen);
- groeiende behoefte aan beleving en ontmoeten.

Overzichtelijke detailhandelsstructuur

De huidige detailhandelsstructuur in Teylingen is heel overzichtelijk. Het overgrote deel van het aanbod is geconcentreerd in dan wel grenzend aan drie winkelgebieden, namelijk de centra van de kernen Sassenheim, Voorhout en Warmond en winkelcentrum Oosthoutplein in Voorhout. Daarnaast zijn er enkele grootschalige winkels en zijn er relatief weinig verspreide winkels. De winkelgebieden geven een goede basisverzorging aan omliggende woonomgeving op het vlak van de dagelijkse boodschappen. De supermarkt(en) zijn de trekkers in de winkelgebieden en worden aangevuld met enkele of meerdere andere winkels.

CONCEPT

Het functioneren is op orde, marktruimte gebruiken om leegstand in te vullen

Op gemeenteniveau gezien is in de dagelijkse sector de afgelopen jaren meer aanbod toegevoegd dan de markt in theorie aan kan. Substantiële toevoeging met nieuw aanbod kan daarmee niet of nauwelijks aan de orde zijn. Er kan wel sprake zijn van enige uitbreiding van het bestaande aanbod in het kader van verbetering van de presentatie of interne verbouwingen. In de niet-dagelijkse sector is het aanbod juist wat gekrompen waardoor er nu minder aanbod is dan een paar jaar geleden. Daarnaast zijn de koopkrachtbinding en –toevloeiing wat verbeterd en is het inwonertal toegenomen. Dit heeft tot gevolg dat in economisch opzicht de niet-dagelijkse sector met een bovengemiddelde vloerproductiviteit functioneert.

Scenario's voor de toekomst (2025-2030) laten zien dat het overschot aan winkelmeters in Teylingen in de dagelijkse sector de komende jaren kan toenemen, als de verwachtingen over de toenemende oriëntatie op internet en de teruglopende bestedingen in de fysieke winkels uitkomen. In de niet-dagelijkse sector is er enige ruimte voor nieuwe invulling. De realisatie van de woningbouwopgave kan de situatie verbeteren. Dit schept in de basis ruimte in de niet-dagelijkse sector voor invulling met nieuwe detailhandel en toerisme danwel kansen voor versterking van de omzet van bestaande winkels. Afgezet tegen de leegstand die er momenteel is, schept dit scenario daarnaast bij voorkeur mogelijkheden voor invulling van deze leegstand. Ofwel herstructurering, door verplaatsing en herontwikkeling van leegstaande detailhandel.

De opgave: minder kwantiteit en meer kwaliteit

De landelijke trend is dat boodschappen meer lokaal worden gedaan en winkelen steeds meer in de grote steden plaatsvindt. Er is minder winkelruimte nodig doordat ketens teruggaan in aantal vestigingen en de verkoop via internet groeit. Hierdoor is, meer nog dan in de voorgaande detailhandelsvisie, terughoudendheid met uitbreiding van het aanbod nodig. De opgave is minder kwantiteit en meer kwaliteit van het winkelaanbod en de vestigingslocaties. De keuze voor specialistisch aanbod en samenwerking binnen en tussen de winkelgebieden zijn van belang. Eigen kracht en onderscheidend vermogen van alle centra -op het vlak van recreatief winkelen geldt dit alleen voor hoofdwinkelgebied Sassenheim- in het regionale speelveld van buurgemeenten in de Bollenstreek bepalen mede de toekomst van de winkelgebieden in Teylingen.

Ambitie

Met de visie op de detailhandelsstructuur heeft de gemeente de volgende ambitie in de drie dorpskernen:

- concentratie van detailhandel en andere voorzieningen in de winkelgebieden;
- een compleet en passend aanbod bieden per kern in de centra;
- realiseren van meer comfort, gemak en beleving in de winkelgebieden en eenheid en samenhang in de openbare ruimte, de looproutes, de parkeergelegenheid, uitstraling, voorzieningen etc.
- meer samenwerking na testreven, zowel tussen de ondernemers onderling als met vertegenwoordigers van de ondernemersvereniging.

Hoofdlijn visie

In de visie op een toekomstbestendige detailhandelsstructuur en bij het uitwerken aan een sterke ruimtelijke en functionele structuur stelt de gemeente centraal voor de drie kernen in het algemeen:

- Voortbouwen op de bestaande structuur en concentratie van het aanbod - de bestaande structuur is goed en wordt niet veranderd. Binnen deze structuur worden ontwikkelingen mogelijk gemaakt en aanbod geconcentreerd.
- Minder kwantiteit - het toevoegen van (veel) nieuw detailhandelsoppervlak is niet aan de orde.
- Meer kwaliteit - ingezet wordt op het verbeteren van de kwaliteit van het detailhandelsoppervlak, binnen de contouren van de detailhandelsstructuur.
- Sterke compacte en complementaire winkelgebieden - inzetten op het verbeteren van de ruimtelijke

CONCEPT

en functionele structuur van de winkelgebieden, met een sterke onderscheidende onderlinge positionering.
- Faciliteren van dynamiek, ondernemerschap en innovatie, kortom vernieuwing en veranderingen in de retail als het gaat om nieuwe formules, schaalvergroting, logistiek, gastvrijheid, techniek etc.
- Stimuleren van het samenwerken tussen ondernemers, vastgoed en gemeente.
- Monitoren van ontwikkelingen en uitvoeringsgerichte acties.

De focus bij het toekomstbestendig maken van de detailhandelsstructuur ligt primair bij verbeteren van de kwaliteit en uitstraling van de centra en niet-winkelfuncties. Daarnaast ligt deze op het versterken van de samenwerking tussen de ondernemers onderling en met de gemeente en vastgoedeigenaren en op de profilering richting de consument.

Toekomstige detailhandelsstructuur; samenhang en kenmerken drie dorpskernen

Het detailhandelsaanbod in Teylingen heeft over het algemeen een functie voor de dagelijkse boodschappen, die in Sassenheim wordt aangevuld met niet-dagelijkse winkels met (deels) een bovenlokale reikwijdte. Voor Sassenheim wordt ingezet op behoud en versterking als hoofdwinkelcentrum. Voorhout is een boodschappencentrum-plus met ook horecafunctie. Warmond is gericht op een dagelijkse voorziening, vooral, voor inwoners uit de kern en aangevuld met horeca en voorzieningen met een toeristisch-recreatief karakter. Winkelcentrum Oosthoutplein heeft uit oogpunt van leefbaarheid een lokale rol op het gebied van dagelijkse levensbehoeften. Per gebied is de inzet als volgt:

Centrumgebied Sassenheim is en blijft het belangrijkste en grootste winkelgebied in de gemeente:
1. Behoud en versterking huidig aanbod winkels en horeca;
2. Profilering van de deelgebieden met overeenkomstig karakter en aanbod;
3. Attractiviteit vergroten van hele gebied (openbare ruimte) en inzetten op verblijfsfunctie voor Kerkplein;
4. Uitstraling en herkenbaarheid entrees in relatie tot winkelgebied versterken;
5. Bereikbaarheid, parkeren en veiligheid voor alle (verkeers)deelnemers verbeteren.

Centrumgebied Voorhout is een winkelgebied met een boodschappen-plus karakter. Ingezet wordt op:
1. Compacter centrum nastreven;
2. In kader van boodschappen-plus streven naar compleet aanbod aan dagelijkse winkels en winkels met hoogfrequent benodigde non-food, aangevuld met horeca;
3. Onderzoek haalbaarheid verplaatsing warenmarkt naar plein bij de kerk;
4. Langparkeerders uit Herenstraat weren;
5. Herinrichtingsmaatregelen gericht op veiligheid en oplossing logistiek.

Centrumgebied Warmond heeft een toeristisch-recreatief karakter. De inzet hier is:
1. Behoud dagelijkse boodschappenfunctie rondom de supermarkten;
2. Geen verdere clustering van winkels, horeca en kleinschalige leisure, aangezien spreiding en uniciteit zorgt voor levendigheid;
3. Toerisme stimuleren met (infrastructurele) voorzieningen en marketing van cultuur en waterrelatie;
4. Bereikbaarheid en parkeren rondom Markt en achter Trefpunt benutten.

Winkelcentrum Oosthoutplein in Voorhout behoudt zijn positie als buurtwinkelcentrum met een sociaal-maatschappelijke functie voor de omliggende wijken.

Voor het detailhandelsaanbod buiten deze winkelgebieden wordt gestreefd naar concentratie naar één van deze gebieden. Hierbij is, m.u.v. het centrum van Voorhout, geen sprake van actieve inzet, maar een reactie op marktontwikkelingen.

CONCEPT

Aanbevelingen voor versterking van de winkelgebieden door het vergroten van de leefbaarheid en attractiviteit, zijn uitgewerkt aan de hand van de volgende driedeling in de hardware (fysiek) en software (overig):

- Ruimtelijk-functionele aspecten, kwantitatief en kwalitatief;
- Organisatorische aspecten, waaronder samenwerking en mogelijkheden voor een financiële constructie;
- Profilering en positionering, bijvoorbeeld via evenementen, onlinepresentatie en marketing & promotie.

Beleidskader

Het realiseren van de structuur wordt ingestoken vanuit het principe positief sturen. Daarbij is het een gezamenlijke verantwoordelijkheid, voor gemeente, ondernemers en vastgoedeigenaren, om de ambities, doelstellingen, uitgangspunten en randvoorwaarden uit de visie te realiseren. Het afwegingsprincipe luidt:

- Nieuwe initiatieven worden gefaciliteerd binnen de contouren van de winkelgebieden, passend bij de typering ('boodschappen doen, winkelen of toeristisch') van het betreffende gebied en de gestelde randvoorwaarden en kaders (fysieke begrenzingen, omvang, soort branches etc.).
- Nieuwe initiatieven dragen positief bij aan het versterken van het profiel en de attractiewaarde van het gebied (vooral kwalitatief zoals type formule, reclame-uitingen etc.).
- Als een initiatief een vastgoedontwikkeling betreft, dient met dit initiatief ook gestreefd te worden naar een kwalitatieve structuurverbetering van het gebied (functie, omvang en uitstraling pand past in het gebied en sluit aan bij overige gebouwen, parkeeroplossing etc.).
- Daarnaast dienen initiatieven bij te dragen aan het terugdringen van leegstand (een bijdrage in de zin van (eerst) leegstaande panden herinvullen, al dan niet na herontwikkeling en/of transformatie naar andere functie, beperkte uitbreiding, niet meer van hetzelfde etc.).

CONCEPT

LEESWIJZER

Onderliggende rapportage betreft het visierapport van de actualisatie van de detailhandelsvisie uit 2014. Er is gestart met een uitgebreide analyse van de uitgangssituatie. Dit is gebaseerd op een cijfermatige analyse en schouw en beoordeling van de fysieke situatie van de centra. Met de kennis van de regionale context is het huidige en toekomstig functioneren bepaald en daarmee is inzicht ontstaan in de huidige en toekomstige marktmogelijkheden. Met deze constatering en de kaders vanuit de gemeente als vertrekpunt is de visie voor de hele gemeente en per winkelgebied opgesteld. Ten behoeve van alle stakeholders (vastgoedeigenaren en gemeente) zijn vervolgens concrete punten en maatregelen benoemd die in een actieplan per winkelgebied kunnen worden uitgewerkt.

Hoofdstuk 1 verwoordt de aanleiding, doel en het doorlopen traject en proces om te komen tot onderhavige visie. Hoofdstuk 2 bevat de kernpunten van de analyse en geeft daarmee inzicht in de huidige situatie, het vertrekpunt. Ook biedt het hoofdstuk inzicht in de huidige en toekomstige vraag- en aanbodsituatie, oftewel inzicht in het functioneren en de marktmogelijkheden. Hoofdstuk 3 schetst kort de belangrijkste trends- en ontwikkelingen relevant voor de winkelgebieden in Teylingen. In hoofdstuk 4 worden de uitgangspunten en ambities verwoord voor de visie. Hoofdstuk 5 beschrijft de visie en het beleid voor de detailhandelsstructuur als geheel en per winkelgebied. Hoofdstuk 6 betreft de uitvoeringsagenda met aanbevelingen waarmee de gemeente, ondernemers en eigenaren aan de slag kunnen gaan. Het laatste hoofdstuk bevat het beleidskader dat hierbij hoort voor nieuwe initiatieven.

In de bijlagen is een verdieping gegeven van de vraag- en aanbodanalyse en trends en ontwikkelingen (op landelijk niveau). Hierin zijn ook de uitkomsten van de peiling onder de bewoners en bezoekers, informatie over de profielen op basis van hun socio-economische kenmerken en input vanuit de ondernemersverenigingen van de winkelgebieden opgenomen. Daarnaast bevat de bijlage een begrippenlijst en een overzicht van de algemene kaders, zoals provinciaal beleid.

CONCEPT

1. INLEIDING

Actualisatie detailhandelsvisie

Onderliggende rapportage is het resultaat van het gelopen proces en geeft de visie op de detailhandelsstructuur in de gemeente Teylingen. De visie geeft input voor de Centrumvisie voor Teylingen die gelijktijdig is opgesteld en geeft daarmee uitvoering aan het raadsprogramma 'Vitaal Teylingen 2018', waarin het als doel is gesteld een centrumvisie uit te werken en de detailhandelsvisie te actualiseren. In deze geactualiseerde detailhandelsvisie wordt op onderdelen teruggegrepen op de detailhandelsvisie uit 2014. In deze visie is destijds een goede lijn voor de ontwikkeling van de detailhandel uitgezet. Onderliggende visie is een actualisatie en bouwt voort op deze visie uit 2014.

Het uiteindelijke doel is om samen met de ondernemers, inwoners, eigenaren en andere organisaties tot een helder toekomstperspectief voor het centrum te komen. Een perspectief dat uitnodigt tot het versterken en toekomstbestendig maken van de centra van Warmond, Voorhout en Sassenheim.

Inhoudelijke kaders en inzichten

Deze nieuwe, geactualiseerde, detailhandelsvisie geeft ruime aandacht aan de gewenste structuur en een visie op het toekomstbestendig houden van de detailhandel. Daarbij gaat het niet alleen om de winkels, maar ook om de wisselwerking hiervan met andere publieksgerichte voorzieningen, zoals horeca, (sociaal-maatschappelijke) diensten, ambachten en cultuur. In het kader van de samenhang met de centrumvisie is ook aandacht besteed aan het belang van bereikbaarheid, parkeren en openbare ruimte voor het functioneren van de retailvoorzieningen.

De ontwikkelingen in de retail gaan snel. Het gedrag van de consument verandert en wordt ook steeds duidelijker: de boodschappen doet hij/zij het liefst zo efficiënt mogelijk en op korte afstand. Voor recreatief winkelen, elkaar ontmoeten, horecagebruik en uitgaan is hij of zij bereid grotere afstanden af te leggen en gaan mensen al snel naar goed bereikbare steden als Den Haag, Leiden of Haarlem. Er moet structureel worden gewerkt aan versterking van winkelgebieden en hun positionering binnen en buiten de gemeente. De belangrijkste opgave voor de detailhandelsstructuurvisie en winkelgebieden van Teylingen is dan ook drieledig:

1. Toekomstige detailhandelsstructuur
   - Welk centrum in Teylingen heeft wat te bieden?
   - Welk centrum zet waarop in?
   - Welke niet-winkelfuncties kunnen worden toegevoegd?
2. Het bieden van een beleidskader voor nieuwe ruimtelijke detailhandelsplannen. Met als centraal thema: vasthouden aan de huidige structuur of aanpassing van de structuur?
   - Houden alle winkelcentra een positie in de (toekomstige) detailhandelsstructuur?
   - Wat is de positie van de detailhandel t.o.v. de omringende gemeenten en winkelgebieden?
   - Welke keuzes worden gemaakt rond perifere detailhandel, pick-up-points, kringloopwinkels, ondergeschikte detailhandel en verspreide of versnipperde detailhandel?
3. Richting geven aan de versterkingsmogelijkheden van de winkelgebieden, gericht op leefbaarheid en attractiviteit en uitgewerkt naar:
   - Ruimtelijk-functionele aspecten, kwantitatief en kwalitatief;
   - Organisatorische aspecten, waaronder samenwerking en mogelijkheden voor ondernemersfonds;
   - Profilering en positionering, bijvoorbeeld via evenementen, onlinepresentatie en marketing & promotie.

CONCEPT

Onderliggende detailhandelsvisie doet primair uitspraken over de gewenste ruimtelijke en fysieke detailhandelsstructuur in de gemeente. Tegenwoordig is internet sterk in opkomst. In feite is dit een niet-fysiek verkoopkanaal. Onderliggende visie gaat alleen in op internethandel daar waar het gaat om fysieke elementen van internethandel waar verkopen plaatvinden en klantcontact is, zoals een showroom of een reguliere winkel van een webshop.

Proces en participatie

De betrokkenheid van bewoners (inwoners, omwonenden en consumenten) en ondernemers (vastgoedeigenaren en winkeliers, inclusief horeca, ambacht en dienstverlening) zijn belangrijk. Bij de totstandkoming zijn deze partijen dan ook op een passende wijze en op verschillende momenten betrokken. Voor het opstellen van de visie is het volgende proces doorlopen:

- Er is gewerkt met een projectorganisatie van een projectgroep en een visiegroep. De projectgroep, bestaande uit een projectleider en overige ambtenaren van de gemeente, was verantwoordelijk voor inhoudelijke begeleiding en het algehele proces. De visiegroep, met vertegenwoordigers van de winkeliers- en ondernemersverenigingen, lokale intermediairs, vastgoedeigenaren, sociale intermediairs, en bewoners, reflecteerde op de inhoud en gaf feedback op de uitkomsten. Daarnaast zijn enkele individuele gesprekken gevoerd met belanghebbenden.
- De bevolking is betrokken door middel van organisatie van inloopbijeenkomsten. Door reflectie op vragen, analyse en visie hebben we input en ideeën opgehaald. Daarnaast is door middel van het burgerpanel de bevolking bevraagd op verschillende onderwerpen.
- De bezoekers van de centra van Sassenheim (297) en Voorhout (154) zijn ondervraagd met een passantenenquête op twee doordeweekse dagen, een koopavond en een zaterdag[1].
- De kenmerken van de bewoners van Teylingen zijn in beeld gebracht via een leefstijlenanalyse. Deze leefstijlenanalyse geeft inzicht in de wensen en interesses van consumenten, zodat daar met de retail en leisure voorzieningen op ingespeeld kan worden.
- Het bestuur van de ondernemersvereniging Business Platform Teylingen en overige ondernemers van de winkelgebieden zijn behalve via de Visiegroep ook apart in de gelegenheid gesteld kennis te nemen en input te leveren op de analyse en concept-detailhandelsvisie met betrekking tot het functioneren en beoordelen van de winkelgebieden.

Gedurende het hele proces is de raad betrokken met bijeenkomsten waarin het proces en project inhoudelijk zijn toegelicht. Afstemming met de wethouder en het College heeft tussentijds op diverse momenten plaatsgevonden.

CONCEPT

[1] In Warmond is wel een bezoekersonderzoek gestart maar niet afgerond vanwege te lage opkomst en respons.

2. ANALYSE

In onderliggend hoofdstuk is de huidige detailhandelsstructuur in Teylingen omschreven. Er wordt ingegaan op de vraag- en aanbodsituatie. Hoeveel inwoners telt de gemeente, wat is het draagvlak, wat is de omvang en hoe is de spreiding van winkelaanbod en wat zijn de sterke en zwakke kanten? Dit biedt inzicht in de opgaven en kansen die er zijn om de detailhandelsstructuur te versterken op hoofdlijnen. In de bijlage is meer uitgediepte informatie weergegeven met inbegrip van de uitkomsten van de bewoners- en ondernemerspeiling.

Aanbodsituatie

Overzichtelijke structuur

De huidige detailhandelsstructuur in de gemeente Teylingen is overzichtelijk. Elke kern heeft een centrumgebied waar het merendeel van het detailhandelsaanbod is geconcentreerd. Voorhout heeft ook nog een buurtwinkelcentrum (Oosthoutplein). Naast deze centrumgebieden is in alle kernen enig verspreid aanbod aanwezig. Het meeste 'verspreide' aanbod is gelegen in Sassenheim, zoals de verspreide tijdelijke supermarkten Dirk en Hoogvliet en het grootschalige aanbod aan de Wasbeekerlaan.

Focus op dagelijkse boodschappen

Het detailhandelsaanbod in de gemeente is sterk gericht op de dagelijkse boodschappen. Van het totale oppervlak is bijna de helft dagelijks aanbod. Landelijk gezien is dit 'slechts' 20%. Afgezet tegen het aantal inwoners is er echter niet veel meer aanbod dan landelijk. Per 1.000 inwoners is er in Teylingen bij 388 m² wvo (winkelvloeroppervlak) aan dagelijks aanbod, daar waar dit landelijk 370 m² wvo is. Het aanbod in de niet-dagelijkse sector is relatief beperkt, vooral in de branches plant en dier, doe-het-zelf en woninginrichting, mede door het ontbreken van grootschalige winkels of een woonboulevard.





Drie centrumgebieden

Het centrum van Sassenheim heeft de grootste concentratie van detailhandel met een ruim aanbod aan dagelijkse en niet-dagelijkse winkels en heeft daardoor zowel een functie voor boodschappen doen als winkelen. Het niet-dagelijkse aanbod heeft een mix van bekende landelijke ketens en lokale ondernemers. Kenmerkende winkels zijn ketens als Hema, Zeeman, Xenos, Action, Scapino en Shoeby en zelfstandigen zoals Melman mode. Het dagelijkse aanbod bestaat uit twee supermarkten, Albert Heijn en Vomar, aangevuld met diverse vers-speciaalzaken (bakker, slager, viswinkel) specialiteitenwinkels (kaas, wijnwinkel),

slijterijen en drogisterijen. Dirk en Hoogvliet zijn nu tijdelijk buiten het centrum gevestigd. Deze twee supermarkten komen op termijn weer terug naar het centrum.

Het centrum van Voorhout heeft een duidelijke boodschappenfunctie. Landelijk bekende winkels in het centrum zijn Plus supermarkt, Albert Heijn, Hema en Kruidvat. De verdeling van dagelijks en niet-dagelijks aanbod is ongeveer 50%-50%. De supermarkten zijn een trekker en worden aangevuld met diverse vers-speciaalzaken. Het niet-dagelijkse aanbod bestaat uit een aantal optiekwinkels, speelgoed, fietsen en elektronica. Het kleding- en modeaanbod is minimaal. In verhouding is er veel horeca-aanbod.

Kaart 2.1: functiekaarten centra Teylingen

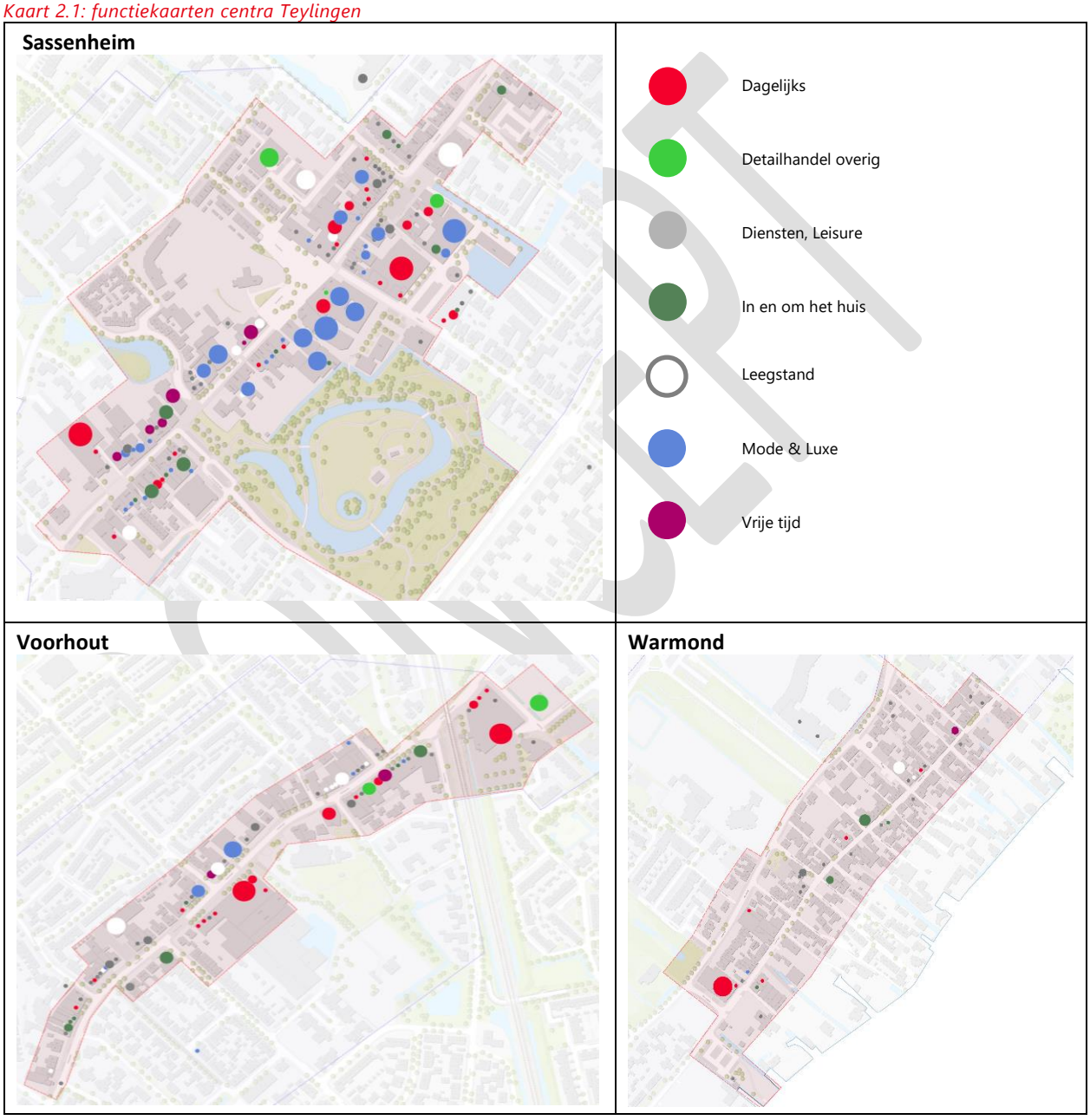

Het centrum van Warmond is de kleinste concentratie, met als meest toonaangevende winkel Albert Heijn. Het overige aanbod is verspreid over de Dorpsstraat gevestigd en dit zijn vooral kleine winkels. Het aandeel horeca is met acht zaken, voornamelijk (café-)restaurants.

Leegstand aanzienlijk

De leegstand is aanzienlijk[2]: Het gaat om 20 panden, 11% van het totaal. In oppervlak is dit 5.200 m² wvo, 13% van het totaal. De leegstand manifesteert zich in alle drie de kernen, maar relatief gezien vooral in Voorhout. In Sassenheim gaat het vooral om veel oppervlak in m²; naar aantal panden (9) is de leegstand niet bijzonder groot. De leegstand in Sassenheim wordt sterk bepaald door de leegstaande supermarkten. Na herontwikkeling van Dirk en Hoogvliet zal de leegstand hier fors verminderen. In Voorhout gaat het, eveneens om negen panden, allemaal in het centrum gelegen. Op een totaal van 28 winkels leidt dit ertoe dat de leegstand nadrukkelijk in het straatbeeld aanwezig is. De leegstand in Warmond is met twee panden beperkt.

Vraagsituatie

Aantal inwoners en ontwikkeling

De gemeente Teylingen telt ongeveer 36.500 inwoners. Daarvan wonen ongeveer 15.600 mensen in Sassenheim, 16.200 in Voorhout en 4.750 in Warmond. Het inwonertal is het afgelopen decennium met bijna 1.000 inwoners toegenomen, een groei van 2,3%. Vooral de kern Voorhout is gegroeid door de bouw van de nieuwbouwwijk Hooghkamer. In Sassenheim is het aantal inwoners licht toegenomen (+ 200) en in Warmond is sprake van enige krimp (- 200).

Tabel 2.2: inwoners gemeente Teylingen (2010 en 2018)

	2010	2018	2010	2018	2010-2018	
Sassenheim	15.435	15.635	43%	43%	200	1,3%
Voorhout	15.350	16.210	43%	44%	860	5,6%
Warmond	4.965	4.745	14%	13%	-220	-4,4%
Totaal	35.750	36.590	100%	100%	840	2,3%

Prognoses van het CBS uit 2017 geven aan dat dit inwonertal in de gemeente als geheel niet verandert. In 2019 heeft de provincie een woningbouwraming gemaakt (WBR 2019). Deze raming is volgens de provincie bedoeld als “neutrale” kwantitatieve basis voor het provinciale woningbouwbeleid. Uitgaande van de behoefteraming en een gemiddelde woningbezetting in Teylingen van 2,3 (volgens huidige bezetting), zal het inwonertal het komende decennium nog groeien tot ongeveer 39.400 in 2025 en 41.500 in 2030.

Bevolkingsprofiel

Het gedrag van mensen wordt steeds meer gestuurd door wensen, interesses en momenten. In de gemeente Teylingen komen de leefstijlgroepen ‘weloverwogen Aqua’ en ‘stijlvol Blauw’ relatief veel voor. Mensen met dit leefstijlprofiel worden beschreven als respectvol, evenwichtig, maatschappelijk betrokken, pragmatisch en precies. Ze zijn meer merk-, kwaliteit- en servicegericht, dan prijs- en voordeelgericht. De blauwe en aqua groepen uit het model zijn meer behoudend dan de rode en gele groepen. Die zijn vooral vernieuwend en trendsettend.

Het leefstijlprofiel in de drie kernen verschilt niet sterk van elkaar, maar toch wel zodanig dat ondernemers zich hier qua aanbod op kunnen richten. In Warmond overheersten de groepen ‘gezellig Lime’ en ‘rustig Groen’. Bij hen liggen de bestedingen in het algemeen wat lager, ze zijn behoudend, trendvolgend en functioneel gericht, willen waar voor hun geld en hebben meer focus op aanvullen en vervangen. In Voorhout komen juist Aqua, Blauw en Paars wat sterker naar voren. Deze groepen zijn meer op kwaliteit en

[2] Situatie voorjaar 2019, bron Locatus.

CONCEPT

service gericht, een merk staat voor status en reputatie. Het profiel van Sassenheim is gelijk aan de gemeente als geheel.

Grafiek 2.3 bevolkingsprofiel gemeente Teylingen (bron: Discvision)

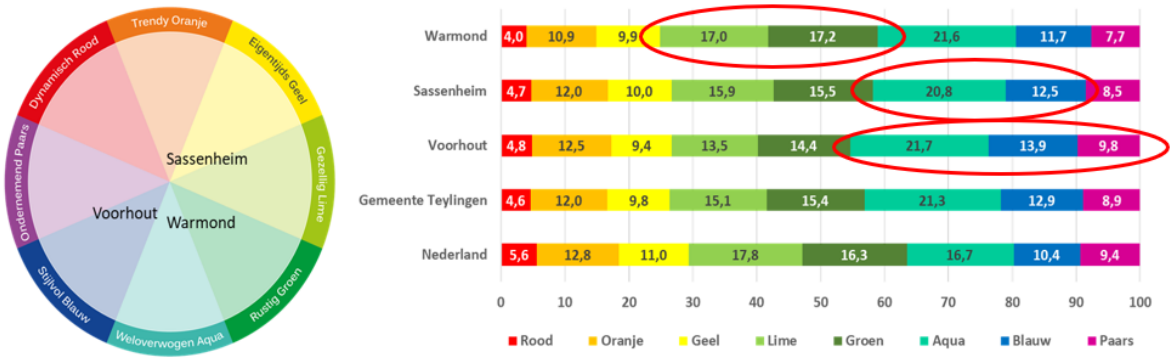

Bewoners en bezoekers

Uit een peiling onder de bewoners/het burgerpanel blijkt dat mensen regelmatig in een van de centra komen. Met name het centrum van Sassenheim wordt vaak bezocht. Eigenlijk komt iedere inwoner wel eens in het centrum van Sassenheim. Vooral mensen uit de kern zelf, maar ook mensen uit Voorhout en Warmond komen regelmatig in dit centrum. De centra van Voorhout en Warmond worden vooral door de inwoners van die kernen bezocht.

De belangrijkste reden om naar een van de centra te gaan is boodschappen doen. Daarnaast wordt Sassenheim ook bezocht om recreatief te winkelen. Culturele bezoeken aan bijvoorbeeld theaters, bioscoop of andere vrijetijdsbezoeken worden elders gedaan omdat deze voorzieningen ontbreken. Hiervoor gaan mensen meer naar Leiden, Den Haag of ander plaatsen. Voor restaurantbezoeken, cafés en andere horeca komen mensen wel naar het centrum van Voorhout, Sassenheim of deels Warmond.





In de centra van Sassenheim en Voorhout is een verdiepend passantenonderzoek gedaan onder de daadwerkelijke bezoekers van deze centra[3]. Hieruit blijkt dat beide centra met een hoge frequentie worden bezocht: 82% van de bezoekers van Sassenheim komt zeker één keer per week of vaker in het centrum. In Voorhout is dat zelfs 90%. De belangrijkste bezoekreden is het doen van boodschappen. Vooral in Voorhout is dit een belangrijk motief: 80% van de bezoekers noemt dit. In Sassenheim gaat het om 60% van de bezoekers. Hier wordt door 50% ook 'winkelen' genoemd als bezoekmotief.

[3] Vanwege de beperkte respons is in het passantenonderzoek geen informatie beschikbaar voor Warmond.

Figuur 2.4: Bezoek en gebruikte parkeerlocaties centrum Sassenheim

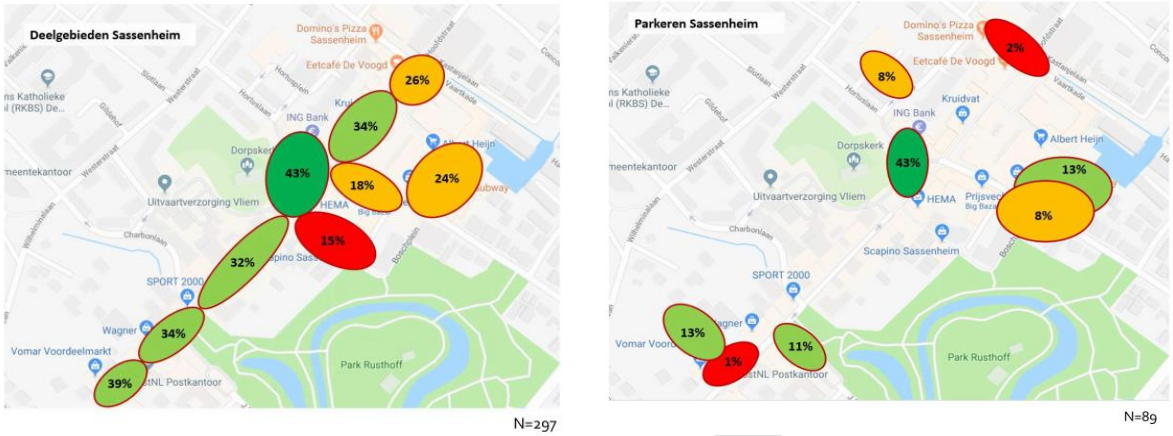

Figuur 2.5: Bezoek en gebruikte parkeerlocaties centrum Voorhout

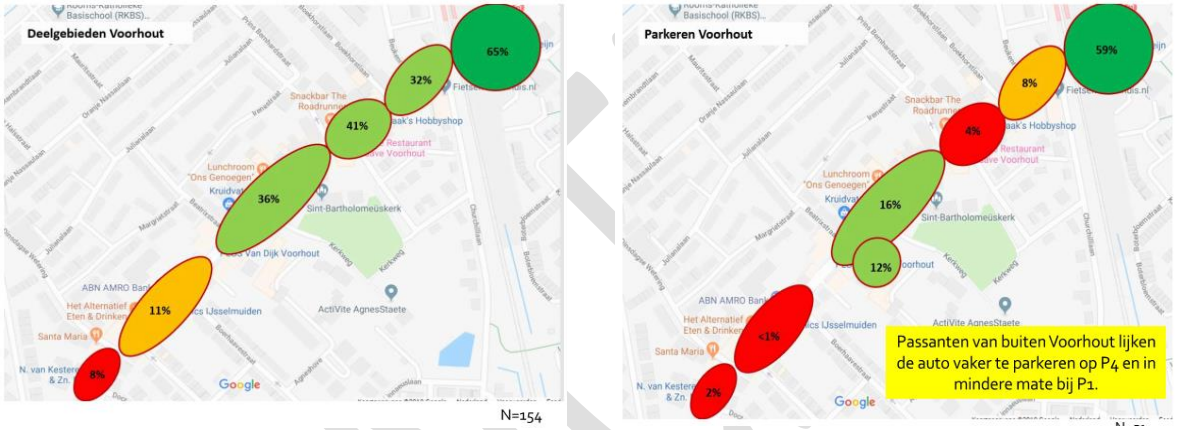

In bovenstaande kaartbeelden is het bezoek- en parkeergedrag in Sassenheim en Voorhout weergegeven:

- Bezoekgedrag: in Sassenheim wordt het hele centrum goed bezocht, het Voorhavenkwartier iets minder. In Voorhout is het in gebied tussen Albert Heijn en de Plus het drukst en wordt het deel ten zuiden van de kruising Boerhavestraat nadrukkelijk minder bezocht;
- Parkeergedrag: in Sassenheim zijn de parkeerlocaties bij de supermarkten en vooral het Kerkplein favoriet, in Voorhout wordt vooral geparkeerd bij de Albert Heijn (=P1, m.u.v. passanten die van buiten komen) en ter hoogte van de Plus (P4).

Sterke punten van het centrum van Sassenheim zijn volgens de bezoekers de nabijheid van het centrum en de sfeer en gezelligheid. Tegelijk komen ook veel mensen uit gewoonte naar het centrum. Het aanbod aan evenementen wordt relatief matig beoordeeld.

In Voorhout is eveneens de nabijheid een sterk punt. Daarnaast scoren gezelligheid en kwaliteit van bepaalde winkels hier sterk. Ook het horeca-aanbod wordt goed gewaardeerd. Minder sterk hier is het aantal winkels en de diversiteit daarvan, evenals de bereikbaarheid en parkeermogelijkheden.

Koop- en bezoekgedrag

Het Randstand koopstromenonderzoek[4] geeft goed inzicht in het koopgedrag van inwoners van Teylingen en de regio: waar kopen mensen en waarom. Op basis hiervan kan, tezamen met de online peiling onder de inwoners en de analyse van het detailhandelsaanbod, een benadering worden gemaakt van het economisch functioneren van de detailhandel. Dit functioneren geeft een indicatie van de kwantitatieve marktmogelijkheden. Met andere woorden, hoeveel detailhandelsoppervlak is reëel voor Teylingen?

Tabel 2.4: koopkrachtbinding gemeente Teylingen, dagelijkse en niet-dagelijkse sector

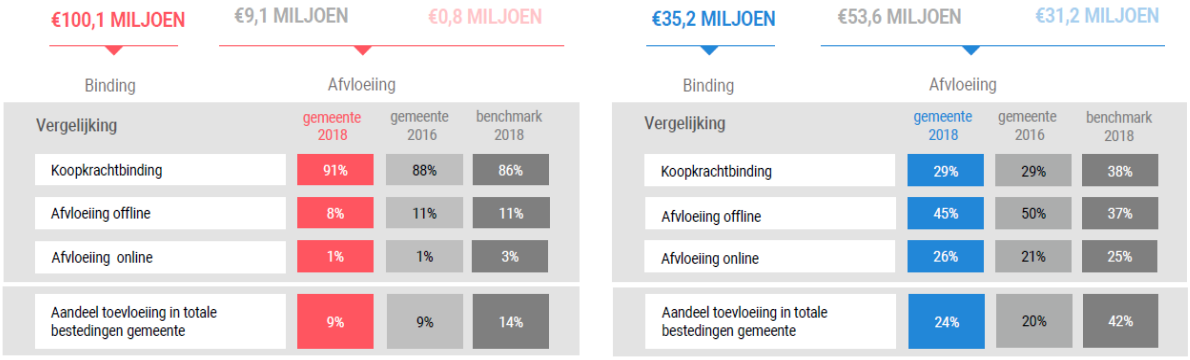

Bron: Koopstromenonderzoek 2018 I&O Research

Dagelijkse boodschappen dicht bij huis

De dagelijkse boodschappen worden, volgens landelijk beeld, veelal dicht bij huis gedaan. Het gemak van de nabijheid en de goede bereikbaarheid zijn belangrijke bezoekmotieven. De winkelgebieden in Teylingen worden gewaardeerd vanwege het (passende) basisaanbod, de supermarkt(en) en de aanwezigheid van goede specifieke winkels.

Van de dagelijkse bestedingen wordt 90% gedaan bij detailhandel in de gemeente zelf, 10% wordt daarbuiten uitgegeven. In vergelijking met provinciale gemiddelden is dat eerste percentage relatief hoog. De inwoners zijn daarmee sterk gebonden aan het eigen aanbod.

Niet-dagelijkse sector; vooral alledaagse producten

In de niet-dagelijkse sector is de koopkrachtbinding laag. Het aanbod in de gemeente wordt vooral gebruikt voor doorsnee alledaagse producten, zoals bloemen, huishoudelijke artikelen en algemeen textiel. Dit uit oogpunt van gemak, routine, bekendheid, etc. Ook de winkelcentra in de regio spelen hierin een rol. Voor het echte recreatieve winkelen of shoppen gaan mensen naar Leiden of Den Haag.

De winkelgebieden in Teylingen hebben dus vooral een lokale verzorgende functie. In de niet-dagelijkse sector is internet een belangrijk aankoopkanaal geworden. Inmiddels gaat bijna een kwart van de bestedingen via internet. Voor de dagelijkse sector is deze rol nog marginaal. Dit is in Teylingen niet anders dan elders in Nederland.

[4] Randstad Koopstromenonderzoek 2018, I&O Research

Functioneren detailhandel

Huidig functioneren

Confrontatie van de vraag- en aanbodsituatie geeft een indicatie van het functioneren van het detailhandelsaanbod in de gemeente, uitgedrukt in omzet per m² wvo. Bij het functioneren van de detailhandel is onderscheid gemaakt tussen de dagelijkse en niet-dagelijkse sector. De benadering is gebaseerd op de informatie over draagvlak, bestedingen en koopstromen, die uit de vraag- en aanbodanalyse en het KSO2016 en KSO2018 naar voren komen.

Tabel 2.5: economisch functioneren detailhandel gemeente Teylingen 2016 en 2018

	Dagelijkse sector		Niet-dagelijkse sector	
	2016	2018	2016	2018
Inwoners	36.000	37.000	36.000	37.000
Omzet per hoofd (€ mln.)	2.717	2.770	2.844	2.787
Totaal omzetpotentieel (€ mln.)	97,8	102,5	102,4	103,1
Koopkrachtbinding	89%	92%	37%	39%
Gebonden omzet (€ mln.)	87,1	94,3	37,9	40,2
Koopkrachttoevloeiing	9%	9%	20%	24%
Omzet door toevloeiing (€ mln.)	8,6	9,3	9,5	12,7
Totale omzet (€ mln.)	95,7	103,6	47,4	52,9
Totaal oppervlak (m² wvo)	13.571	14.183	21.211	19.517
Gemiddelde vloerproductiviteit	7.050	7.325	2.250	2.725
Gewogen landelijke vloerproductiviteit	7.985	7.985	2.306	2.306
Verschil te kort/overschot	- 11,7%	- 8,3%	-2,5%	15,4%

De dagelijkse sector functioneert momenteel met een gemiddelde omzet € 7.325,-. Dit is lager dan het landelijke gewogen gemiddelde van € 7.985,- per m² wvo. Het aanbod in de niet-dagelijkse sector functioneert ver boven het landelijk gemiddelde. De omzet is nu € 2.725,- en ligt ongeveer 15% boven het gemiddelde van € 2.306,-.

Een eerste conclusie is dat er in de dagelijkse sector de afgelopen jaren meer aanbod is toegevoegd dan de markt in theorie aan kan. Hierdoor is er een overschot van zo'n 8% en staat de vloerproductiviteit van winkels onder druk. In de niet-dagelijkse sector is het aanbod juist wat gekrompen waardoor er nu minder aanbod is dan een paar jaar geleden. Daarnaast zijn de koopkrachtbinding en –toevloeiing wat verbeterd en is het inwonertal toegenomen. Dit heeft tot gevolg dat de niet-dagelijkse sector nu met een bovengemiddelde vloerproductiviteit functioneert.

Toekomstige distributieve mogelijkheden

In bandbreedte en scenario's is toekomstige ruimte voor fysieke detailhandel in Teylingen weergegeven. Expliciet wordt aangegeven dat dit geen exacte wetenschap is. Het gaat hier nadrukkelijk om een inschatting en indicatie over toekomstige mogelijkheden. Bovendien gaat de inschatting over het totaal aan detailhandel en niet over het functioneren van individuele winkels. Een weergegeven 'tekort of overschot' betekent daarom niet dat individuele winkels slecht functioneren of dat er geen ruimte meer is of kansen zijn om een nieuwe winkel te openen. De benadering geeft een inschatting over hoeveel winkeloppervlak per saldo rendabel kan functioneren en is afgezet tegen het bestaande oppervlak aan winkels.

CONCEPT

Tabel 2.6: scenario's economisch functioneren detailhandel gemeente Teylingen in 2025-2030

	Dagelijkse sector			Niet-dagelijkse sector		
	Laag	Hoog-kort	Hoog-lang	Laag	Hoog-kort	Hoog-lang
Inwoners	37.000	39.400	41.500	37.000	39.400	41.500
Omzet per hoofd (€ mln.)	2.521	2.660	2.660	2.536	2.675	2.675
Totaal omzetpotentieel (€ mln.)	93,3	104,8	110,4	93,8	105,4	111,0
Koopkrachtbinding	92%	92%	92%	39%	39%	39%
Gebonden omzet (€ mln.)	85,8	96,4	101,5	36,6	41,1	43,3
Koopkrachttoevloeiing	10%	10%	10%	25%	25%	25%
Omzet door toevloeiing (€ mln.)	9,5	9,5	9,5	13,0	13,0	13,0
Totale omzet (€ mln.)	95,3	105,9	111,0	49,6	54,1	56,3
Totaal oppervlak (m^2 wvo)	14.183	14.183	14.183	19.517	19.517	19.517
Gemiddelde vloerproductiviteit	6.725	7.475	7.850	2.550	2.775	2.900
Gewogen landelijke vloerproductiviteit	7.985	7.985	7.985	2.306	2.306	2.306
Verschil te kort/overschot	-16%	-6%	-2%	10%	17%	20%
Marktruimte	11.900	13.200	13.800	21.500	23.500	24.400

De doorrekening van de scenario's laat zien dat het overschot aan winkelmeters in de dagelijkse sector de komende jaren verder zal toenemen, als de verwachtingen over de toenemende oriëntatie op internet en de teruglopende bestedingen in de fysieke winkels uitkomen. In de niet-dagelijkse sector is er enige ruimte voor nieuwe invulling. De realisatie van de woningbouwopgave (vooral in Voorhout) kan de situatie verbeteren. In de dagelijkse sector zorgt het extra omzetpotentieel van nieuwe bewoners ervoor dat het huidige aanbod beter kan functioneren, volgens de landelijk gemiddelde vloerproductiviteit. In de niet-dagelijkse sector overstijgt in dat geval de vloerproductiviteit het landelijk gemiddelde. Dit schept ruimte voor invulling met nieuwe detailhandel en winkels ofwel een versterking van de omzet van bestaande winkels.

Het scenario 'hoog-lang' gaat uit van een bevolkingsgroei door de realisatie van woningbouw tussen 2025 en 2030. Dit is lange termijn. Afgezet tegen de leegstand die er momenteel is, schept dit scenario mogelijkheden voor invulling van deze leegstand of wel herstructurering, door verplaatsing en herontwikkeling van leegstaande detailhandel.

Tabel 2.7: aanbod en marktmogelijkheden

	M^2 wvo
Huidig aanbod dagelijks	14.183
Huidig aanbod niet-dagelijks	19.517
Huidig aanbod totaal	33.700
Leegstand	5.218
Aanbod totaal inclusief leegstand (afgerond)	39.000
Marktruimte laag scenario (afgerond)	33.400
Marktruimte hoog scenario (afgerond)	38.200

CONCEPT

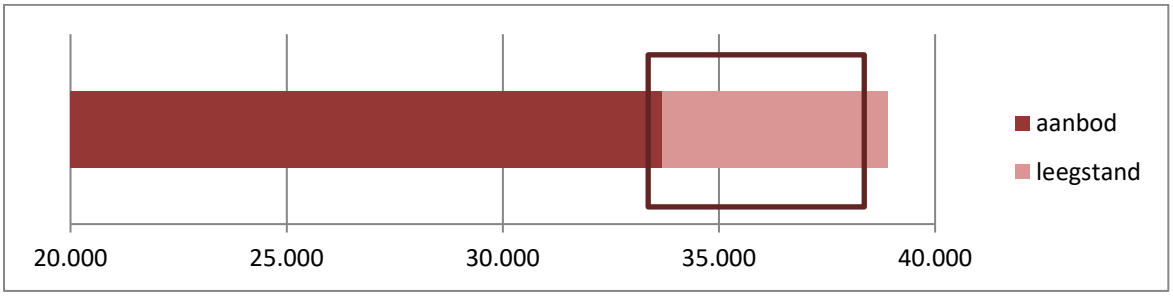

De tabel en grafiek geven een weerslag van de detailhandelsruimte. Het vierkant in de grafiek is de feitelijke bandbreedte van het haalbare detailhandelsoppervlak binnen de gemeente. Ongeveer 5.000 m² wvo aan detailhandelsruimte zou in Teylingen kunnen worden heringevuld. Dit is wel afhankelijk van de groei van het draagvlak door realisatie van de woningbouw. Als dit niet of deels wordt uitgevoerd beperken de mogelijkheden zich.

CONCEPT

3. TRENDS EN ONTWIKKELINGEN

Voor de toekomstbestendigheid van de detailhandel is het belangrijk te anticiperen op trends en ontwikkelingen. Het consumentengedrag verandert continu onder invloed van technologische ontwikkelingen, economisch en sociaal-maatschappelijke veranderingen. Ook veranderingen in de ruimtelijke omgeving en het detailhandelsaanbod hebben allemaal invloed op het koop- en bezoekgedrag en bepalen de kansen en mogelijkheden voor detailhandel.

De meest relevante trends en ontwikkelingen zijn:

- Mensen doen **dagelijkse boodschappen steeds meer lokaal** in de directe eigen woonomgeving. Dit komt mede omdat men langer thuis blijft wonen, uit oogpunt van gemak, comfort en behoefte aan nabijheid van voorzieningen. Uit het laatste Randstad Koopstromenonderzoek5 blijkt dat meer dan 90% van alle dagelijkse aankopen in de eigen gemeente wordt gedaan. Vijf jaar terug lag dit percentage enkele procentpunten lager.
- Voor **recreatief winkelen of shoppen** zijn mensen meer en meer op grotere centra georiënteerd. Echt grote centra zoals de binnenstad van Leiden, Haarlem of Den Haag, met een ruim en breed detailhandels- en horeca-aanbod. Kleine en middelgrote centrumgebieden hebben het moeilijk en worden steeds minder bezocht.
- De **aankopen in de niet-dagelijkse sector vinden meer verspreid** plaats, waarbij het aanbod bepalend is. Mensen gaan gericht naar de winkel van hun keuze. Dit weerspiegelt zich in een dalende koopkrachtbinding op de eigen gemeente.
- **Internet** als aankoopkanaal blijft toenemen in populariteit. Vooral in de niet-dagelijkse sector kopen mensen steeds meer via internet. Inmiddels gaat het al om zo'n 25%. In de dagelijkse sector is dit aandeel nog beperkt tot minder dan 5%.
- **Belang van beleven en ontmoeten** nemen toe. Een beleving is te omschrijven als de ervaring die de consument overhoudt bij een bezoek aan een winkelgebied. Een 'harmonieus winkelgebied' draagt bij aan een positieve beleving van de consument. Naast een passend retail- en horeca-aanbod is het de kunst om een omgeving te creëren waarin de bezoeker zich goed voelt ('place to be').
- **'Eten is het nieuwe winkelen'**. De uitgaven aan food, binnen- en buitenshuis, nemen al jaren toe. Winkels profiteren mee en integreren steeds meer horeca in de winkel, zoals koffie- en lunchcorners en afhaalopties. Kansen zijn er om 'food' meer de nadruk te geven, bijvoorbeeld op genieten en gezondheid in een aansprekende ambiance zoals de Markthal (Rotterdam), de Foodhallen (Amsterdam) en de Jumbo Foodmarkten (o.a. Breda, Veghel).

Voor een nadere en meer uitgebreide uiteenzetting zie bijlage V.

CONCEPT

[5] Koopstromenonderzoek 2018, provincie Zuid-Holland, Noord-Holland en Utrecht. I&O Research.

4. UITGANGSPUNTEN EN AMBITIE

De visie geeft de uitgangspunten en algemene ontwikkelingsrichting voor het toekomstbestendig maken van de detailhandel in de gemeente. Deze richting is opgesteld vanuit samenhang tussen drie hoofdthema's, met zowel een fysieke- (hardware) als niet-fysieke (software) invalshoek. Eerst worden deze hoofdthema's geschetst, daarna zijn de overige uitgangspunten voor de detailhandelsvisie benoemd.

4.1 Uitgangspunten

De visie geeft de uitgangspunten en algemene ontwikkelingsrichting voor het toekomstbestendig maken van de detailhandel in de gemeente. Deze richting is opgesteld vanuit samenhang tussen drie hoofdthema's, met zowel een fysieke- (hardware) als niet-fysieke (software) invalshoek. Eerst wordt de algemene lijn geschetst, daarna is een uitwerking op onderdelen en per centrumgebied gemaakt.

1. **Ruimtelijk-functionele of fysieke maatregelen**, zoals winkelaanbod, branchemix, parkeervoorzieningen, inrichting openbare ruimte etc.;
2. **Organisatie en samenwerking** van stakeholders, zowel met elkaar bij de gemeente, ondernemers en vastgoedeigenaren als tussen deze stakeholders onderling.
3. **Marketing en promotie of profilering** van de centrumgebieden en het aanbod, als ook activiteiten en evenementen die aantrekkingskracht genereren.

Ruimtelijk-functioneel

Attractieve centrumgebieden: de mens staat centraal!

Mensen zijn kritisch. Centra beconcurreren elkaar al lang niet meer op winkelaanbod alleen. Volgens de piramide van Maslow (zie hierna) wegen mensen veel meer zaken mee, zoals de mix aan voorzieningen, de aanblik en uitstraling van het centrum en de openbare ruimte, sfeer en gezelligheid, etc. Steeds meer aandacht is nodig voor niet-winkel voorzieningen en andere invullingen, waaronder evenementen. De behoefte van de klant beslaat het totale spectrum van de basis (boodschappen doen, eten en drinken) tot aan aspecten die gericht zijn op ontmoeten en beleving ('place to be'). Centrumgebieden moeten deze brede behoefte centraal stellen, passend bij de verzorgingsfunctie van het gebied: hoe groter de verzorgingsfunctie, hoe hoger de eisen en verwachtingen.

CONCEPT

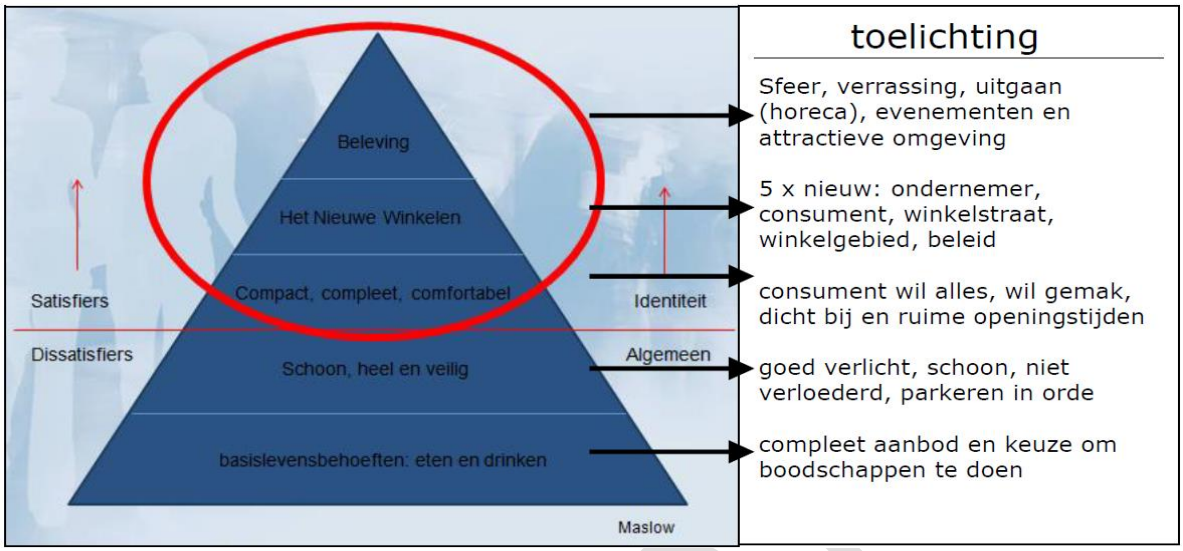

Bron: Maslow, bewerking Majolée RetailVastgoedAdvies

Basis op orde

Daar waar het meer om verblijf en ontmoeten gaat is het van belang dat een kwalitatief goed passende inrichting wordt gerealiseerd. Essentieel daarbij is dat de basis op orde is. Centrumgebieden moeten schoon, heel en veilig zijn. Dit draagt bij aan de verblijfswaarde. Daarbij moet er voldoende aandacht zijn voor de aankleding en inrichting van de openbare ruimte. Een goede bereikbaarheid is evenzo essentieel, zowel voor de auto als voor de fiets. Fietsparkeren en voetgangerstoegankelijkheid verdienen evenveel aandacht als autoparkeren. Het merendeel van de bezoekers komt per slot van rekening met de fiets of te voet.

Compacte, complete en comfortabele centra

Onderzoek toont aan dat diezelfde consument steeds minder bereid is grote afstanden binnen een centrumgebied af te leggen. Voor recreatief bezoek is dit maximaal 850 meter, voor boodschappen doen of gerichte aankopen niet meer dan 600 meter (bron: onderzoeks- en adviesburo dtnp, 2015). Bovendien is in tegenstelling tot wat altijd werd aangenomen het zogenaamde 'winkelachtje' minder relevant dan gedacht. Kortom, de consument wenst zijn winkelaankopen het liefst zo efficiënt en comfortabel mogelijk en op korte onderlinge afstand van elkaar te doen. Voor ontmoeten, horecagebruik en uitgaan is hij of zij bereid grotere afstanden af te leggen. Dit vraagt om een andere manier van inrichten van centra waarbij de voorzieningen in een compacter gebied worden gesitueerd.

Organisatie en samenwerking

Het functioneren van centra wordt beïnvloed door een samenstel van belangen van alle betrokken stakeholders. Dit zijn primair de overheid, ondernemers en vastgoedeigenaren. De belangen blijken vaak niet gelijk of zelfs tegengesteld zijn. Het is van wezenlijk belang dat de partijen opereren vanuit een gezamenlijk belang en een gezamenlijke 'stip op de horizon formuleren' waar eenieder zich achter kan stellen en aan wil werken. Een goede samenwerking is essentieel om de gestelde doelen en ambities te bereiken. Het versterken van samenwerking, zowel tussen ondernemers onderling als tussen gemeenten en marktpartijen, zal daarom in zichzelf één van de ambities moeten zijn. Te denken valt aan professionalisering van de samenwerking via vormen van centrummanagement en instellen van een vorm van financiering (zie verder hoofdstuk 6).

CONCEPT

Marketing en promotie

Beleving op elk niveau: identiteit

De rol van de stad en het centrumgebied als winkel- en koopcentrum staat onder druk. Sterker, een andere functie wordt belangrijker, namelijk de stad of het centrum als plek om iets leuks te beleven. Dan gaat de identiteit van een plek meer en meer een rol spelen, een identiteit die aansluit bij de wensen en verwachtingen van de bezoeker. Mensen zijn op zoek naar goede en prettige ervaringen en willen belevenissen die werkelijk iets betekenen. In plaats van pure verkoop van een product komt steeds meer de productbeleving centraal te staan (bron: 'Experience Economy', Joe Pine). Geloof, vertrouwen en betekenis van en voor de klant en de sociale meerwaarde zijn succesfactoren (bron: Tom Kikkert). Dit vraagt om identiteit van een centrumgebied, waarin de bezoeker zich herkent.

Profilering: wie kiest wordt gekozen!

Centrummanagement, marketingorganisaties, ondernemers- en winkeliersvereniging moeten (gaan of blijven) werken vanuit een visie over het product en de promotie daarvan, oftewel 'de stip aan de horizon'. Bij promotie gaat het om het vertellen van het verhaal van het centrum, het merk. Bij product gaat het om de content, de inhoud van het merk en de programmering.

Marketing vereist denken vanuit de klant

Als het gaat om het functioneren van centrumgebieden is duidelijkheid en een strikte taakverdeling en verantwoordelijkheden van betrokken partijen belangrijk. Het 'Leids' model is daarin een goed voorbeeld dat landelijk veel navolging vindt. Dit model onderscheidt twee focusgroepen en geeft elk een eigen benadering: 'de bezoeker' en 'de ondernemer'. Dit onderscheid is van wezenlijk belang, omdat de vraag annex de behoefte van beide groepen totaal anders is:

- (city)marketing richt zich op de bezoeker. Dit gaat over de promotie van de binnenstad gericht op de consument die in het centrum komt om te winkelen.
- (centrum)management richt zich op de ondernemer. Dit gaat om de praktische organisatie en samenwerking en heeft een commerciële en zakelijk insteek. Hoe kan ik bijvoorbeeld een vergunning aanvragen? Hoe gaan we initiatieven samen oppakken?

Doelgroep benadering

Het is belangrijk dat ondernemers inspelen op wat klanten willen. Het centraal stellen van de consument lijkt voor de hand te liggen, maar de praktijk is anders. Men weet vaak niet wat de klant precies wil, waarom deze niet (terug)komt of zelfs helemaal wegblijft. Het lokale DNA wordt niet of nauwelijks onderzocht en vertaald naar het winkelgebied, waardoor het beoogde succes vaak uitblijft. De steden en centra die dit wel doen floreren. Mensen gebruiken steeds vaker internet voor hun aankopen omdat ze het een gemakkelijk kanaal vinden. Het is dus belangrijk je klant te kennen; de profielen van DISCvision helpen hierbij.

4.2 Ambitie

Boodschappen worden steeds meer lokaal gedaan en winkelen steeds meer in de grote steden. Daarnaast blijft de verkoop via internet groeien. Gevolg is dat winkelketens zich herpositioneren, vestigingen sluiten en winkelgebieden krimpen. Daarom is het van groot belang dat, nog meer dan in de voorgaande detailhandelsvisie, terughoudend wordt omgegaan met uitbreidingen en duidelijke keuzes worden gemaakt voor specialistisch aanbod, samenwerking en afstemming binnen de winkelgebieden. Eigen kracht en onderscheidend vermogen van alle winkelgebieden, in het bijzonder het hoofdwinkelgebied Sassenheim in relatie tot het regionale speelveld van buurgemeenten in de Bollenstreek en natuurlijk Leiden, bepalen de toekomst van de winkelgebieden in Teylingen.

CONCEPT

Ambitie

Met de visie op de detailhandelsstructuur heeft de gemeente de volgende ambitie in de drie dorpskernen:

- concentratie van detailhandel en andere voorzieningen in de winkelgebieden;
- een compleet en passend voorzieningenaanbod (winkels, horeca, diensten, maatschappelijk en cultuur) bieden per kern in de centra;
- realiseren van meer comfort, gemak en beleving in de winkelgebieden en eenheid en samenhang in de openbare ruimte, de looproutes, de verkeerssituatie, de parkeergelegenheid, uitstraling, voorzieningen etc.
- meer samenwerking na testreven, zowel tussen de ondernemers onderling als met vertegenwoordigers van de ondernemersvereniging en met vastgoedeigenaren.

Uitdagingen en kansen

In de visie op een toekomstbestendige detailhandelsstructuur en bij het uitwerken van een sterke ruimtelijke en functionele structuur stelt de gemeente de volgende punten centraal:

1. Voortbouwen op bestaande structuur en concentratie aanbod

De bestaande opbouw van de detailhandelsstructuur in Teylingen en de spreiding van winkelgebieden over de gemeente voldoen goed. Hierop wordt verder gebouwd. Het aanpassen van het winkelaanbod moet primair geconcentreerd en binnen de bestaande winkelgebieden worden gerealiseerd. Uitzonderingen kunnen gemaakt worden voor specifieke grootschalige detailhandel (zie beleidskader hoofdstuk 7).

2. Van minder kwantiteit…

Het toevoegen van (veel) nieuwe vierkante meters detailhandel of nieuwe winkelgebieden is niet aan de orde. De verwachting voor Teylingen is dat er, volgens de landelijke trend, geleidelijk minder winkels nodig zijn in de gemeente. Het op voorhand actief saneren van detailhandel is echter niet aan de orde; de gemeente gaat geen winkels sluiten. De gemeente stuurt alleen in de ruimtelijke ordening via haar omgevingsplan, bestemmingsplan, etc. (oftewel waar wel en waar niet), de daadwerkelijke invulling is aan de markt.

3. …naar meer kwaliteit

Het realiseren van meer kwaliteit is een gezamenlijke uitdaging voor ondernemers, vastgoedpartijen en gemeente. Vastgoedeigenaren en ondernemers zullen proactief het met elkaar moeten hebben over de kwaliteit en invulling van het vastgoed. Denk daarbij aan ontbrekende branches (schoenen), segmenten (midden en midden-plus) en speciaalzaken. En waar de markt flexibiliteit in aanbod van commerciële ruimten naar grootte en uitstraling kan bieden, kan de gemeente meedenken over functionele invulling om zo de dynamiek te faciliteren. Passend binnen de bestemmingsmogelijkheden en aansluitend bij de wensen van de doelgroepen.

Meer kwaliteit houdt ook in dat er voorzichtig wordt omgegaan met nieuwe plannen voor substantiële uitbreiding van het winkeloppervlak. Plannen voor nieuwe winkelmeters moeten uniek zijn, een echt duidelijke toegevoegde waarde hebben en/of structurele knelpunten oplossen, wil de gemeente hieraan meewerken. Hierdoor wordt voorkomen dat er een verdere verdunning van de detailhandelsomzet optreedt en wordt leegstand tegengegaan.

4. Sterke en complementaire winkelgebieden: de consument moet iets te kiezen hebben!

Ingezet wordt op een goede lokale en -zij het beperkte- regionale verzorgingsfunctie van de centrumgebieden. Daarbij is een scherpe(re) onderlinge profilering en complementariteit tussen de centrumgebieden nodig. De centrumgebieden hebben een vergelijkbare basisvoorziening voor (primair) de eigen inwoners, zoals de dagelijkse boodschappen, passend bij de kern. Tegelijk dient elk centrumgebied in

CONCEPT

te zetten op een eigen uniciteit en identiteit om zich te onderscheiden van andere centrumgebieden binnen en buiten de gemeente. Deze diversiteit versterkt de eenheid en de detailhandelsstructuur van de gemeente als geheel. In grote lijnen kan Warmond zich verder positioneren op het vlak van toerisme en recreatie. Het centrum van Voorhout kan het karakter van boodschappen, horeca en ontmoeten scherper neerzetten. Het centrum van Sassenheim is binnen de gemeente het recreatieve winkelgebied, inclusief boodschappen doen en uitgaan (restaurant en café).

5. Faciliteren van dynamiek, ondernemerschap en innovaties in retail

Het is een gezamenlijk belang dat ondernemers inspelen op het veranderende consumentengedrag, de trends en de ontwikkelingen. De gemeente kan dit faciliteren door onder andere ruimte te geven aan innovatieve concepten van detailhandel, horeca en diensten en passende regelgeving. De impliciete ambitie hierbij is het zorgen voor een 'gelijk speelveld'. Het is aan de ondernemers de consument te bedienen met service, gastheerschap, specialisatie en uniforme openingstijden voor de consument. Afhaalpunten (supermarkten, pakketten, horeca etc.) worden primair bij en in winkelgebieden gesitueerd.

6. Samenwerken stimuleren en versterken

Een goede samenwerking is essentieel om de gestelde doelen en ambities te bereiken. Het versterken van de samenwerking via structureel overleg, zowel tussen ondernemers onderling als tussen gemeente, ondernemers en vastgoedeigenaren, is belangrijk. Het pas opgerichte Business Platform Teylingen (BPT) met daarin vertegenwoordigers vanuit de drie centra vormt een prima basis om de samenwerking verder uit te bouwen. Daarbij kan gewerkt worden aan verdere onderlinge samenwerking, ook per kern, en verdere professionalisering.

Op winkelgebiedsniveau, feitelijk in alle centra, is professionalisering van de samenwerking via een vorm van centrummanagement, al dan niet met aanstellen van een centrummanager en instellen van een vorm van financiering (zoals BIZ, reclamebelasting etc.) per centrum, wenselijk. Hiermee wordt een door alle ondernemers gedragen organisatie gecreëerd voor langere termijn en zorgt voor betrokkenheid van alle in een afgebakend gebied gevestigde ondernemingen.

7. Monitoring en actieplannen

Omdat het koopgedrag voortdurend verandert, is het belangrijk de trends en ontwikkelingen te monitoren: meten is weten. Actuele inzichten in de ontwikkelingen maken anticiperen op veranderingen mogelijk, zowel voor ons als gemeente als voor de marktpartijen. Voor vrijwel alle centra die tot de winkelstructuur behoren, moet uiteindelijk een actieplan opgesteld. In de Uitvoeringsagenda (hoofdstuk 6) zijn hiervoor enkele aanbevelingen opgenomen.

CONCEPT

5. DETAILHANDELSVISIE

De detailhandelsvisie geeft aan hoe de detailhandel binnen de gemeente Teylingen toekomstbestendig kan worden gemaakt. Deze toekomstbestendigheid heeft te maken met het bieden van een goede verzorging aan en inspelen op de behoefte van de inwoners van de gemeente enerzijds en anderzijds het creëren van een aantrekkelijk investerings- en vestigingsklimaat voor de ondernemers. Een belangrijke uitgangspositie voor de detailhandel is de regionale inbedding in de Bollenstreek. Deze bepaalt samen met de trends en ontwikkelingen de toekomstige positionering. Net als in de vorige visie uit 2014 geldt dat het vertrekpunt goed is, maar dat actie geboden is als het gaat om concrete uitvoering van plannen, uitstraling en beleving en samenwerking.

5.1 Toekomstige detailhandelsstructuur

Regionaal kader

Voor de gemeente Teylingen is het van belang de regionale positie in ogenschouw te nemen en deze als uitgangspunt te hanteren voor verdere positionering en profilering van het detailhandelsaanbod binnen de gemeente. De gemeente ligt in de invloedsfeer van Leiden, Hoofddorp en Haarlem en op grotere afstand Den Haag en Amsterdam. Deze plaatsen hebben aantrekkelijke binnensteden met een dominante recreatieve detailhandelsfunctie. Meer regionaal hebben de centra van Katwijk, Oegstgeest, Lisse, Noordwijk en Noordwijkerhout invloed en aantrekkingskracht op inwoners van Teylingen. In dit speelveld is vooral de regionale positie van Sassenheim relevant.

De ligging in de Duin- en Bollenstreek (kortweg Bollenstreek) in combinatie met de trends en ontwikkelingen en het veranderende consumentengedrag heeft zijn weerslag op de verzorgingspositie van de winkelgebieden in Teylingen. Voor Sassenheim wordt ingezet op behoud en versterking als hoofdwinkelcentrum. Voorhout is een boodschappencentrum-plus met ook horecafunctie. Warmond is gericht op een dagelijkse voorziening, vooral voor inwoners uit de kern en aangevuld met een toeristisch recreatief karakter. Winkelcentrum Oosthoutplein heeft uit oogpunt van leefbaarheid een lokale rol op het gebied van dagelijkse levensbehoeften.

Positie winkelgebieden in de detailhandelsstructuur

Voor de toekomstbestendige detailhandel wordt ingezet en voortgebouwd op de huidige detailhandelshoofdstructuur. Deze structuur geeft een heldere basis van concentratiegebieden in elke kern. Dit is de centrale hoofdstructuur voor gemeente die toekomstbestendig is en in stand wordt gehouden:

- Centrumgebied Sassenheim
- Centrumgebied Voorhout
- Centrumgebied Warmond
- Winkelcentrum Oosthoutplein Voorhout

Centrumgebied Sassenheim

Sassenheim heeft in omvang het meeste aantal vierkante meters winkeloppervlak, met een aantal landelijke trekkers. Als Hoogvliet en Dirk zijn teruggekeerd op hun voormalige plek beschikt het centrum over vier supermarkten waarmee het mede door de speciaalzaken in de dagelijkse sfeer een functie heeft op vlak van boodschappen doen voor de eigen inwoners en de hele gemeente. Door het brede aanbod aan ketens en

CONCEPT

speciaalzaken in niet-dagelijkse sfeer (mode, warenhuis, vrije tijd) bedient zij de gemeente ook op het vlak van recreatief winkelen en weet het bezoekers uit de regio te trekken.

Om deze positie te behouden wordt voor Sassenheim in gezet op:
1. Behoud en versterking huidig aanbod winkels en horeca
2. Profilering via inzetten op deelgebieden met overeenkomstig karakter en aanbod
3. Attractiviteit vergroten van hele gebied (openbare ruimte) en inzetten op verblijfsfunctie voor Kerkplein
4. Uitstraling en herkenbaarheid entrees
5. Bereikbaarheid, parkeren en veiligheid voor alle (verkeers)deelnemers verbeteren.

Kaart 5.1: detailhandelsstructuur gemeente Teylingen

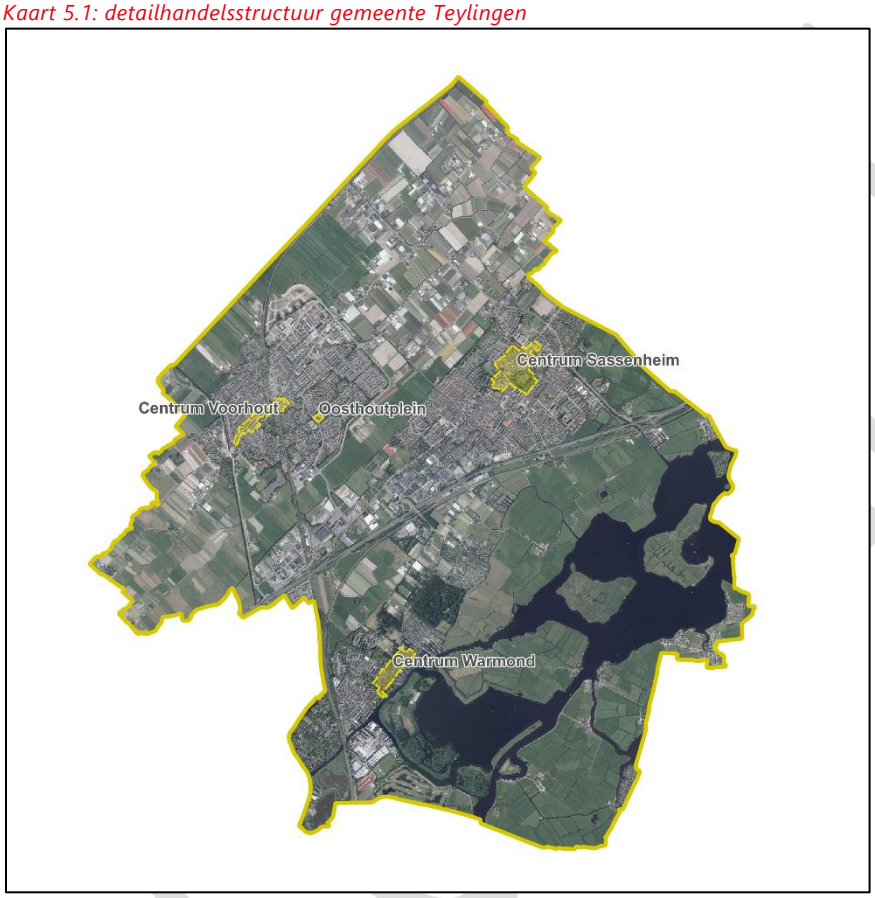

Integrale opgave voor attractief centrumgebied

De opgave voor het centrum van Sassenheim ligt niet zozeer in meer winkels of verschuivingen in het aanbod. Het centrum functioneert namelijk goed en is stabiel. Voor de toekomst wordt ingezet op behoud van de boodschappen- en winkelfunctie voor de hele gemeente, aangevuld met de bovenlokale functie op gebied van recreatief en doelgericht winkelen. Dit is gelegen in het totaalpakket aan winkels, verblijfsgebied en horeca in combinatie met bepaalde aanbieders met een regionale reikwijdte. Op onderdelen (bijvoorbeeld schoenen, interieur en lifestyle) kunnen enkele speciaalzaken worden toegevoegd. Het is aan ondernemers hier kansen op te pakken.

Voor een toekomstbestendig Sassenheim-centrum is het van belang dat gemak en comfort verbeteren. Tegelijkertijd dient te worden gewerkt aan de sfeer en beleving zodat de verblijfstijd kan toenemen. Zowel om de vergrijzende consument te bedienen als om voor jongeren en gezinnen een attractief centrumgebied te blijven. Hierbij kunnen maatregelen worden genomen die de relatie tussen winkelen,

verkeer en parkeren (veiligheid, duidelijkheid en gemak, geen ongelijke stoeptegels etc.) en herinrichting van de openbare ruimte (schoon, heel en veilig en meer groen in combinatie met aantrekkelijk verblijfsgebied waar je elkaar kunt ontmoeten) verbeteren.

Hierbij gaat het ook om uitstallingen, reclame-uitingen en de algehele gevel of beeldkwaliteit. Ook ondernemers hebben daarbij een verantwoordelijkheid. De algehele beeldkwaliteit van het centrum met een aantal mooie historische panden wordt op sommige plekken overschaduwd door lelijke bebouwing, gevels en/of onverzorgde hoeken en gaten. Hier kan een verbeteringsslag worden gemaakt.





Langgerekt centrumgebied met drie deel- annex sfeergebieden

De consument vertoont een divers aankoop- en bezoekgedrag. In het algemeen is zijn bezoek steeds meer doelgericht en efficiënt gericht op bepaalde winkels. Ook is hij steeds minder bereid grote afstanden af te leggen vanaf de plek waar hij het centrum binnenkomt en geparkeerd heeft.

De combinatie van goede situering van parkeerlocaties, auto- en fietsbereikbaarheid en situering van trekkers (supermarkten, Hema, mode) in Sassenheim zorgt ervoor dat het op zich langgerekte centrumgebied als geheel goed bezocht wordt. Het passantenonderzoek heeft dit bevestigd. De aanwezigheid en locatie van de supermarkten zijn sterk bepalend voor het gebruik en bezoek aan het centrum. Het zorgt enerzijds voor een continue, dagelijkse stroom van bezoekers. Anderzijds biedt het door de locatie waar ze gevestigd zijn een goede basis voor boodschappen doen ‘op de koppen’ met daartussen een plek voor het (recreatief) winkelen en overige voorzieningen. Door de beperkte leegstand is het indikken en compacter maken van het centrum op korte termijn niet nodig. Zowel de bewoners als ondernemers vinden dit ook niet wenselijk. De nieuwe bebouwing in het middengebied bij het park en aanpak van de openbare ruimte zullen bijdragen aan de eenheid en uniformiteit van het totale centrumgebied.

De vinger aan de pols houden als het gaat om omvang c.q. afbakening van het totale winkelgebied is wenselijk, zeker in het geval de leegstand toe neemt en/of trekkers Sassenheim verlaten. En daarnaast door in te zetten op het creëren van deel- annex ‘sfeer’-gebieden met een uniform karakter op een bepaald vlak. Dan heeft de consument iets te kiezen!

Bij behoud van het huidige, in de basis vrij langgerekte centrumgebied, is het richting de toekomst kansrijk en wenselijk verschillende deel- annex sfeergebieden te onderscheiden.

CONCEPT

Hieronder de mogelijke deelgebieden en aandachtspunten voor het versterken en realiseren hiervan:

- Noordzijde: boodschappen doen en horeca. Met terugkeer van de Digros en Hoogvliet ontstaat een sterke pool. Het zal betekenen dat het zwaartepunt in het centrum deels verschuift. Het gebied tussen Dirk en de Hema zal drukker worden, bij AH en de haven iets minder. Er zijn diverse aandachtspunten. De herontwikkeling van de Hoogvliet vraagt enerzijds om doorpakken en anderzijds om duidelijk keuzes in de parkeeroplossing. Bij de Hoogvliet zou (deels) het parkeren van het Kerkplein kunnen worden opgevangen, waarmee de verblijfsfunctie van het Kerkplein kan worden opgewaardeerd. Dit vraagt om aandacht in relatie tot zowel de verkeersfunctie als het wonen op deze locatie. Een en ander wordt uitgewerkt in de Centrumvisie;
- Middengebied: modisch- en vrijetijdswinkelen met dag- en avondhoreca. Een herinrichting van de Hoofdstraat biedt kansen voor zowel filiaalbedrijven als zelfstandige speciaalzaken en horeca. De voorwaarde daarbij is dat er duidelijkheid is over de toekomstige verkeerssituatie, in het bijzonder het wel of niet toestaan van de auto. Toevoeging van bouwmassa aan het park, locatie Rusthoff, versterkt het tweezijdige karakter van de straat. De warenmarkt biedt hier een toegevoegde waarde. Aandachtspunt daarbij is dat de marktkramen een goede visuele en functionele samenhang hebben met de winkels.
- Zuidzijde: boodschappen doen en kleinschalig winkelen. Dit gedeelte vanaf de Gouverneurlaan zou zich meer kunnen richten op een doelgerichte en een 'snelle' boodschap. Mede door de herontwikkeling van de Rabobanklocatie zal de woonfunctie hier versterkt worden. Belangrijk is behoud van de autobereikbaarheid en goede (fiets)parkeervoorzieningen. Onderzoek en mogelijk uitbouw van de functie van de boekhandel als ontmoetingsplek past hierbij. Andere optie is de gezamenlijke kleinschaligheid als onderscheidend vermogen verder door te ontwikkelen in combinatie met gastvrijheid en service.



Kaart 5.2: deelgebieden centrum Sassenheim

CONCEPT

Dorpse sfeer met ontmoetingsplekken

De gemoedelijke sfeer en toegankelijkheid van het winkelgebied is een sterk punt van Sassenheim. Het gemengde gebruik met de verschillende verkeersmodaliteiten (lopend, (brom)fiets, scooters en auto) doet hier af en toe afbreuk aan en werkt (ver)storend. Door een kwalitatieve en functionele, maar wel bij de Bollenstreek passende, inrichting van vooral de Hoofdstraat kan dit sterk worden verbeterd. Leg daarbij de nadruk op de functie als verblijfsgebied (aantrekkelijker, eenduidig en duidelijk), in combinatie met een betere handhaving van de regels. Het gaat dan om zaken als bebording in combinatie met bestrating, groenelementen en eigentijds en uniform zitmeubilair, lantaarnpalen, prullenbakken, speelelementen. De uitwerking hiervan vindt plaats in de centrumvisie.

In samenhang met de drie deelgebieden kan de verblijfsfunctie worden vergroot door het versterken en/of creëren van een aantal ontmoetingsplekken. De plekken die daarvoor in beeld zijn:

- Kerkplein (centrale plek in het centrum, meer ontwikkelen tot verblijfsgebied met horeca en terrassen);
- De bibliotheek (gebouw bibliotheek meer open karakter geven en aanvulling mogelijk met (dag)horeca en functie voor ontmoeten en vergaderen, ook in de avond, waardoor het als functie meer onderdeel wordt van het centrum);
- Herenstraat-zuidzijde (trekkersrol boekhandel al dan niet aangevuld met dag-horeca (koffie c.q. lunchroom) en/of een (educatieve) functie voor kleine kinderen en jongeren).

Verkeer en parkeren afstemmen op gewenst gebruik

De Hoofdstraat heeft nu een belangrijke verkeersfunctie voor al het verkeer. Het is een belangrijke verbinding tussen het noorden en zuiden van Sassenheim. Daarnaast is (auto)bereikbaarheid voor bepaalde (doelgericht bezochte) winkels belangrijk. Bovendien is dit binnen de lokale en regionale schaal en context hét onderscheidende vermogen ten opzichte van grote binnensteden en centra in de regio, zoals Leiden en Haarlem. Regulering van dit verkeer en vooral tegengaan van overlast voor het winkelend publiek vraagt om passende maatregelen die duidelijkheid moeten bieden en snelheid remmend moeten werken.

Het parkeren in het centrum van Sassenheim kent twee invalshoeken; kwantiteit en kwaliteit. Qua kwantiteit c.q. capaciteit en verdeling lijkt alles redelijk goed op orde (bron: parkeeronderzoek). De supermarkten hebben elk hun eigen parkeervoorziening. Ten aanzien van kwaliteit zou meer aandacht moeten uitgaan naar het belang van kortparkeren in het centrumgebied ten behoeve van de bezoekers in zin van sturing en handhaving. De ondernemers en hun personeel kunnen hieraan ook een bijdrage leveren door hun auto's elders te parkeren.

Fietsparkeren kan verbeterd worden door het aanleggen van meer 'fietsnietjes' op de huidige en andere logische plekken verspreid over het centrum in de Hoofdstraat/Hema, Voorhavenkwartier en bij de bibliotheek en Gouverneurlaan/Rabobank, waar mogelijk bij horeca aangevuld met oplaadpunten.

Weekmarkt en standplaatsen

De weekmarkt en standplaatsen vormen een aanvulling op het winkelaanbod en zijn voor consumenten een reden om vaker en gerichter naar het centrum te komen. Voorwaarde is wel standplaatsen te verspreiden over verschillende dagen in de week, verspreid door het centrum en op goede plekken. Goede plekken hebben aandacht voor zichtbaarheid, centrale ligging in de loopstromen en duidelijke wisselwerking met winkelentrees. Een nader onderzoek naar functioneren en/of verzelfstandiging van de weekmarkt in overleg met de reguliere detailhandel en BPT kan gerichter informatie opleveren over locatie(s) en branchering.

CONCEPT

Centrumgebied Voorhout

Het centrum van Voorhout heeft een duidelijk boodschappenfunctie met name voor de kern zelf. Mensen komen er vaak, waarderen de nabijheid en vinden het belangrijk anderen te kunnen ontmoeten. Dit is de kracht van het centrum die versterkt kan worden. Ook binnen de gemeente is dit het onderscheidende karakter van het centrum. Ingezet wordt op een kwantitatieve consolidatie. Dat wil zeggen geen (sterke) uitbreiding van het winkeloppervlak, wel kwalitatieve verbeteringen, zoals transformatie van functies en herontwikkeling van vastgoed.

De propositie voor het centrum van Voorhout om haar functie richting de toekomst te versterken is:
1. Compacter centrum nastreven
2. Koesteren van de boodschappen-plus functie (meer dan alleen dagelijks aanbod)
3. Onderzoek haalbaarheid centrale plek met ontmoetingsfunctie
4. Langparkeerders uit Herenstraat weren
5. Herinrichtingsmaatregelen gericht op veiligheid en oplossing logistiek.

Keuze voor concentratie in kerngebied

Een ruimtelijke versterking wordt gevonden in een compacter centrumgebied. In de huidige situatie is het centrum te langgerekt. Bovendien is het winkelaanbod niet aaneengesloten en is er feitelijk sprake van een aantal verschillende clusters. Zo zijn er twee koppen: één rondom de Albert Heijn en één aan de zuidzijde van de Herenstraat. En het middengedeelte is sterk versnipperd door de langgerektheid van de Herenstraat en de onderbrekingen door zijstraten, spoorweg en woningen.

We maken de keuze om winkels en andere voorzieningen meer te concentreren in één kerngebied. Het meest perspectief heeft het deel grofweg van de Boerhaavestraat tot de spoorovergang. Hier zijn nu al diverse trekkers gevestigd, o.a. Plus supermarkt, Hema en Etos. Ook een bibliotheekfunctie kan hier onderdeel van uit maken. Begrenzing en inrichting wordt in centrumvisie uitgewerkt.





Kleurverandering overige delen

Overige delen van het centrum kunnen van kleur veranderen. In het zuidwestdeel van de Herenstraat, voorbij de Boerhaavestraat, zal de echte winkelfunctie geleidelijk verminderen. Hier is ruimte voor transformatie naar andere niet-winkelfuncties en wonen. Het beleidskader geeft hiervoor handvaten. Dit bij elkaar is een geleidelijk proces, soms voor lange termijn, en sterk afhankelijk van de individuele situatie per ondernemer. Onderzocht moet worden welke stimuleringsregelen het meest passend zijn. Daarnaast is een regisseursfunctie noodzakelijk om het proces daarbij te begeleiden. Verplaatsings- en herinrichtings-subsidies kunnen een prikkel zijn voor ondernemers. Daarnaast kunnen vastgoedeigenaren (ook gemeente) een vastgoedfonds in het leven roepen.

De Jacoba van Beijerenhof functioneert meer en meer solitair. De Albert Heijn supermarkt wordt vooral doelgericht bezocht. Combinatiebezoeken met de rest van het centrum zijn beperkt. Dit wordt veroorzaakt door de spoorweg die een barrière is en de oriëntatie van de supermarktentree op het parkeerterrein. Toch is de supermarkt hier een gegeven en heeft de winkel een belangrijke verzorgingsfunctie voor Voorhout. Dit wordt behouden. Er wordt niet ingezet op een aanpassing in de zin van een ongelijkvloerse kruising o.i.d. omdat dit financieel en ruimtelijk niet haalbaar is.

Voor de winkels aan de Jacoba van Beijerenstraat zijn er kansen om te verplaatsen richting de winkelkern. Dit versterkt het kerngebied in de Herenstraat. De units kunnen ofwel andere functionele invulling krijgen (niet-detailhandel) of betrokken worden in een eventuele uitbreiding van Albert Heijn.

Pleinen en plekken

Het centrum van Voorhout heeft een belangrijke ontmoetingsfunctie voor de inwoners. Deze functie wordt gekoesterd en naar de toekomst toe versterkt. Enerzijds door meer concentratie van de voorzieningen, anderzijds door ruimtelijke ingrepen. Nabij de kerk zijn ruimtelijke mogelijkheden voor een ontmoetings- en verblijfsplein, met een (beperkte) parkeerfunctie.

Het groene gebied achter de kerk en rondom het Boerhaavehuis zijn belangrijke kwaliteiten voor Voorhout. Vanwege de afzijdige ligging is de synergie met de Herenstraat echter beperkt. Hier wordt ook niet op ingezet. Dit gebied wordt gezien als een ‘rustgebied’ annex wandelgebied in de luwte en met een doorgangsfunctie voor de fiets. In de overige delen van het kerngebied kan de ruimtelijke inrichting aangepakt worden, zodanig dat er meer eenduidigheid komt, het kerngebied herkenbaarder wordt, en meer ruimte voor de voetganger en de fiets wordt gecreëerd.

Verkeer en parkeren

De Herenstraat blijft haar verkeersfunctie houden, ook voor de auto. Het is een belangrijke verbinding tussen het noorden en zuiden van Voorhout. Daarnaast is (auto)bereikbaarheid voor de winkels belangrijk. Met name winkels gericht op dagelijkse boodschappen zijn sterk afhankelijk van eenvoudig parkeren in de nabijheid. De verkeersdrukte moet wel verminderd worden en de oversteekbaarheid van de straat moet verbeterd worden. De straat kan heringericht worden in een autoluwe straat of een ‘auto te gast-straat’, in de tijd gezien afgestemd op de aanleg van de noordelijke randweg. Hierdoor ontstaat er meer ruimte voor de voetganger en fiets.

Parkeren in de straat blijft behouden. Dit is een belangrijke voorwaarde voor goede bereikbaarheid van de winkels en voorzieningen. Er is voldoende capaciteit in het aantal parkeerplaatsen. Handhaven van de blauwe zone heeft prioriteit en zorgt ervoor dat de parkeercapaciteit beter benut wordt. Ook zullen de ondernemers hun auto elders moeten parkeren ten gunste van de consument. Bij herinrichting is belangrijk dat laden en lossen goed ingepast worden voor supermarkten en winkels met regelmatige bevoorrading.

Standplaatsenbeleid

In het centrum van Voorhout vinden we verspreid over de week diverse standplaatshouders. Standplaatsen zijn op zich wenselijk omdat het op die momenten extra consumenten naar het centrum trekt, die dan ook de overige winkels bezoeken. Dit werkt echter alleen versterkend als de branchering en segmentering aanvullend is op het aanbod wat in Voorhout en niet of slechts beperkt in de winkels zelf aanwezig is. Daarnaast is het vanuit het beginsel van ‘level playing field’ als het gaat om huurlasten etc. continu nodig om te kijken of de standplaats niet zodanig structureel is dat vestiging in de vorm van een fysieke winkel wenselijker is dan wel leegstand in de hand werkt. De meest geschikte locatie lijkt midden in het winkelgebied, maar moet bekeken worden in samenhang met de winkels, parkeren en logistiek.

CONCEPT

Winkelcentrum Oosthoutplein in Voorhout

Winkelcentrum Oosthoutplein heeft als belangrijkste trekker een supermarkt en een voorname verzorgingsfunctie voor omliggende wijken. Deze positie blijft behouden. Als daar behoefte aan is behoort enige geringe uitbreiding van het winkeloppervlak tot de mogelijkheden. Deze uitbreiding mag er niet toe leiden dat het centrum andere winkelgebieden in de gemeente qua verzorgingsfunctie overschaduwt.

Centrumgebied Warmond

Warmond in brede zin heeft met haar ligging aan het water, jachthaven en leisure-concentratie een sterke toeristische functie en daarmee afwijkend profiel van de beide andere centra in de gemeente. Het heeft in omvang het minste aantal vierkante meters detailhandelsoppervlak: de Albert Heijn en de bakker verzorgen in de basis de dagelijkse boodschappenfunctie. De toeristische functie van het dorp kan worden versterkt mits het evenwicht met de woonfunctie in acht wordt genomen.

Om deze positie te behouden en uit te bouwen wordt voor Warmond ingezet op:

1. Behoud dagelijkse boodschappenfunctie rondom Albert Heijn;
2. Geen verdere clustering van winkels, horeca en kleinschalige leisure, spreiding en uniciteit zorgt voor levendigheid;
3. Toerisme stimuleren met (infrastructurele) voorzieningen en marketing van cultuur en waterrelatie;
4. Bereikbaarheid en parkeren rondom gemeentehaven en achter Trefpunt benutten.

Boodschappenvoorziening voor Warmond behouden

De echte winkelfunctie in Warmond is zeer beperkt. Toch heeft het centrum een belangrijke functie voor de kern. Met name de supermarkt is een goede dagelijkse verzorging voor de eigen inwoners. Deze winkel wordt aangevuld met dagelijks aanbod zoals de bakker, bloemist en drogisterijartikelen bij de apotheek. Dit is de basis en zorgt voor een goede boodschappenvoorziening op het niveau van Warmond. Gezien het beperkte aantal inwoners van de eigen kern en beperkte koopkrachttoevloeiing is uitbreiding van het aanbod niet reëel. Wel kunnen ondernemers bijvoorbeeld door middel van 'speciale Warmondse producten' een relatie leggen en aantrekkingskracht uitoefenen op de toeristische en op de leisure-georiënteerde bezoeker.

Kwaliteiten van de Dorpstraat en Gemeentehaven behouden

De Dorpstraat is de straat waaraan de voorzieningen in Warmond, zoals winkels, horeca en diensten, zijn gesitueerd. Deze zijn nu verspreid over de straat gevestigd. Dit is van oudsher zo ontstaan en volstaat. Concentratie en clustering van deze voorzieningen is niet wenselijk omdat het slenteren langs de verspreid gelegen winkels en horeca halverwege aan het plein zorgen voor sfeer en beleving. Concentratie wordt dan ook niet actief nagestreefd.

De warenmarkt die wordt gehouden op de Gemeentehaven is een goede toevoeging op het bestaande aanbod. De wens is ook de markt hier te behouden en de functie van de plek en de gemeentehaven te versterken, bijvoorbeeld door een kleinschalige horecafunctie toe te voegen in het VVV-kantoor.

Versterking promotie en marketing

Warmond heeft potentie om meer te halen uit toerisme en recreatie. De ruimtelijke structuur en historisch dorpse uitstraling dragen hieraan bij. Daarnaast zorgen de ligging aan het water en de nabijheid van de Kaagse plassen voor unieke kansen. Hierop kan Warmond voortbouwen.

CONCEPT

Om deze potentie beter te benutten moet worden gewerkt aan promotie en marketing op dit vlak. Dit kan leiden tot nieuwe kansen voor voorzieningen, voornamelijk horeca, maar ook galerieën en specifieke leisure. Het stimuleren van fietsroutes en het verbeteren van fysieke aanlegplaatsen en de wisselwerking tussen het water en de Dorpstraat horen daarbij. Daarnaast zijn kleinschalige horeca- en leisure initiatieven in of rondom de Dorpsstraat kansrijk. Het bestemmingsplan staat in de basis veel toe. Een oplossing moet worden gevonden in koppeling met vereiste parkeervoorzieningen, die hier niet te realiseren zijn.





Overige detailhandel

Grootschalige en volumineuze detailhandel

De gemeente Teylingen heeft geen zogenoemde woonboulevard of een grootschalig concentratiegebied voor woonwinkels en andere volumineuze detailhandel. Het ligt niet in de ambitie een dergelijk gebied binnen de gemeentegrenzen te ontwikkelen. Binnen de regio zijn voldoende alternatieve locaties beschikbaar die voorzien in de behoefte. Bijvoorbeeld Boulevard Cruquius in Haarlemmermeer, WOOON in Leiderdorp of de Rijnekeboulevard in Zoeterwoude/Alphen aan den Rijn.

De enige locatie binnen de gemeente waar enige vorm van grootschalige en volumineuze detailhandel wordt toegestaan is het gebied rondom de Wasbeekerlaan in Sassenheim. Omdat ‘reguliere’ pdv branches, zoals wonen, doe-het-zelf (Praxis) en tuin (zie beleidskaders) elders zijn gevestigd, zou transformatie en herontwikkeling naar alternatieve functies kunnen worden onderzocht.

De marktruimte voor uitbreiding van het detailhandelsaanbod in de gemeente ontbreekt. In kwantitatieve zin zet de gemeente daarom in op consolidatie van het huidige aanbod aan grootschalige en volumineuze detailhandel. Uitbreiding of toevoeging van nieuwe winkelruimte in dit segment is niet aan de orde. Voor verdere toelichting op het beleid op dit vlak, ook in regionaal verband, zie beleidskader en de bijlage.

Verspreide detailhandel

De benoemde centrumgebieden binnen de detailhandelsstructuur zijn de aangewezen locaties voor vestiging van detailhandel. Het streven is detailhandel zoveel mogelijk daar te concentreren zodat combinatiebezoeken worden gestimuleerd en winkels van elkaar kunnen profiteren. Dit betekent dat nu nog verspreid gevestigde winkels idealiter in een van de centrumgebieden worden gevestigd. De gemeente gaat echter geen actief verplaatsingsbeleid voeren of winkels sluiten.

Verdere concentratie van winkels is geleidelijke marktwerking. Zittende ondernemers kunnen hun onderneming voortzetten. Als een solitair gevestigde ondernemer wil verplaatsen of uitbreiden kan dit echter alleen in één van de centrumgebieden. De achterblijvende locatie kan omgezet worden in een andere bestemming gericht op alternatieve functies niet zijnde detailhandel, zoals wonen, dienstverlening

CONCEPT

of bedrijvigheid. Hiervoor is aanpassing van het bestemmingsplan of omgevingsplan nodig.

Pick-up-points en afhaalpunten

Vestiging van afhaalpunten en pick-up points van webwinkels kan in of nabij bestaande centra en niet solitair of op bedrijventerreinen. Dit is enerzijds om toename van verkeersbewegingen en onderlinge hinder te voorkomen: een bedrijventerrein is er primair voor het bedrijfsleven, het imago kan vertroebelen indien detailhandel of leisure hier (verspreid) wordt toegestaan. Anderzijds is dit ook wenselijk om zo de bestaande centra te versterken en combinatiebezoek (bij het afhalen) te vergroten. Bijkomend voordeel kan zijn dat dit leidt tot minder (overlast van) halen en brengen, bezorgdiensten en bestelbusjes in de woonwijken. Voorwaarde is dan dat de locaties goed met de auto bereikbaar zijn.

Bedrijventerreinen

De bedrijventerreinen in Teylingen zijn primair bedoeld voor bedrijven, niet zijnde detailhandel. De bedrijventerreinen bieden ruimte aan bedrijven waarvan vestiging in woongebieden niet wenselijk is vanwege overlast en uitstraling. Voor dergelijke bedrijven moet ruimte beschikbaar blijven en niet worden ingenomen door detailhandel die ook elders gevestigd kan worden. Daarnaast heeft detailhandel een verkeersaantrekkende werking met een hoge intensiteit. Deze verkeersbewegingen kunnen conflicteren met het verkeersgebruik van bedrijvigheid. Denk aan het draaien en steken van grote vrachtwagens of andere bedrijfswagens, naast publiek vervoer van kleine personenauto's en fietsen.

CONCEPT

6. UITVOERINGSAGENDA

De detailhandelsvisie schetst de gewenste toekomstige detailhandelsstructuur voor de gemeente. Dit is feitelijk het kader voor toekomstige planinitiatieven en vraagt een nadere invulling van gemeentelijk beleid en visies en overige ontwikkelingen. Allereerst worden aanbevelingen gedaan voor projecten en maatregelen die wenselijk dan wel nodig zijn om gestelde doelen te bereiken of die verdere uitwerking behoeven.

Het hebben van een centrumvisie en detailhandelsvisie alleen is niet genoeg. Het gaat om de vertaling van woorden naar daden, van plan naar uitvoering. Om actie. Dit is complex omdat er zoveel verschillende partijen bij betrokken zijn. Het gaat bij het functioneren en toekomstbestendig maken om de combinatie van kwaliteit van het centrumgebied en de kwaliteit van de samenwerking.

Onderstaande aanbevelingen zijn gedaan door het Expertteam Winkelgebieden. Het Expertteam Winkelgebieden acht deze projecten en/of acties relevant of noodzakelijk om op te pakken. Per project is aangegeven welke partijen een rol hebben en wie trekker kan zijn. Ook is de specifieke rol voor de gemeente benoemd en is aangegeven op welke termijn en met welke prioriteit het project opgepakt moet worden. De ruimtelijke en planologische aspecten hebben een directe relatie met de centrumvisie.

Project	Betrokkenen (trekker dikgedrukt)	Rol gemeente	Termijn*	Prioriteit
• Verbeteren samenwerking en organisatie (start via KIAT)	**Gemeente**, BPT, vastgoedeigenaren	Initiërend en faciliterend	Kort	Hoog
• Verkennen aanstellen gezamenlijke centrummanager	Gemeente, **ondernemersvereniging**	Faciliterend, mogelijk financiële ondersteuning	Middellang	Midden
• Uitwerken plan en (aanstellen) coördinator/regisseur compact centrum Voorhout	**Gemeente** vastgoedeigenaren, ondernemers	Initiërend en faciliterend	Kort	Hoog
• Actualisatie beleid - horeca-terrassen - uitstallingbeleid - standplaatsenbeleid - beeldkwaliteitsplan	**Gemeente**	Initiërend	Middellang	Midden
• Juridisch-planologische vertaling	**Gemeente**	Initiërend	Middellang	Midden
• Verkennen collectieve financiering per centrumgebied (BIZ, reclamefonds)	Gemeente, ondernemersvereniging	Faciliterend, mogelijk financiële ondersteuning	Kort	Hoog
• Opstellen marketingplan Teylingen en per centrumgebied	Gemeente, **ondernemersvereniging**	Faciliterend, mogelijk financiële ondersteuning	Middellang	Midden
• Verbeteren handhaving verkeer en parkeren	**Gemeente**	Initiërend	Kort	Midden

* Termijn: Kort = 0-3 jaar, Middelland=3-5 jaar; Lang=meer dan 5 jaar

Samenwerking verbeteren

Alle partijen betrokken bij de centra van Teylingen (gemeente, ondernemers, vastgoedeigenaren) moeten zich realiseren dat de 'Winkelstraat 2.0' anders is dan de oude. Voorkomen moet worden dat iedereen feitelijk bezig is met eigen acties met beperkte coördinatie. Dit verlamt de samenwerking en het

CONCEPT

gezamenlijk werken aan de stip aan de horizon. Bestaande ondernemers (winkeliers, horeca, dienstverlening) in de winkelstraat zullen in intensieve samenwerking met de andere betrokken stakeholders ervaren dat samenwerken meer oplevert dan solistisch werken. Een toekomstbestendig winkelgebied ontstaat als er als één merk naar de klant (zoals wordt gedaan door bijvoorbeeld De Bijenkorf, IKEA, Loods 5), zowel offline als online wordt gewerkt.

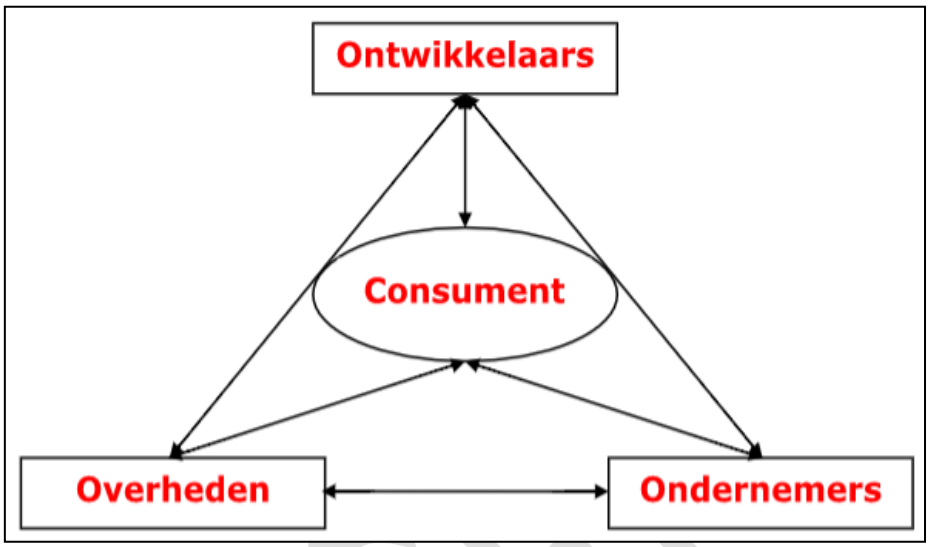

Duidelijk is dat het bij de lokale stakeholders ontbreekt aan echte, effectieve samenwerking. Men weet niet hoe dit er uit moet zien en wat dit kan opleveren. Er is nu nog geen primair verantwoordelijke noch trekker. Het opgerichte Business Platform Teylingen (BPT) is een goede ontwikkeling die hierbij trekker kan zijn namens ondernemers. Het is nu nodig een volgende stap te zetten naar professionalisering. Het is wenselijk dat de BPT alle ondernemers vertegenwoordigt. Gemeente, ondernemers en vastgoedeigenaren ('de gouden driehoek') zullen gezamenlijk actiepunten moeten oppakken en uitwerken. De organisatievorm moet worden onderzocht en vormgegeven (bv. via een KIAT van DNWS).

Positief is dat tijdens de werksessies en visiebijeenkomsten door betrokkenen vele goede zaken naar voren zijn gebracht. Het gezamenlijk doel zou moeten zijn: meer betalende klanten (omzet), meer jeugd, gebruik social media en betere communicatie onderling en met de gemeente. Het aanstellen van een nieuwe centrummanager met een rol voor alle centra is het onderzoeken waard. Tegelijk is ook fondsvorming per centrumgebied (BIZ of reclamefonds) om de financiering van activiteiten en evenementen etc. te bekostigen.

Vastgoed organiseren

Naast de gemeente en ondernemers zijn het de eigenaren van de fysieke panden in de centra die mede bepalen hoe het centrum functioneert en wat de uitstraling is. De pandeigenaren zijn nu niet georganiseerd en alleen projectmatig of ad hoc betrokken bij voorkomende zaken. Het is wenselijk dat eigenaren inzien dat hun vastgoed erbij gebaat is dat er geen leegstand is, dat het vastgoed van hun collega's er ook goed uitziet en dat zij inbrengen wat hun wensen en ideeën zijn.

Behalve dat individuele eigenaren lid zijn of worden van het BPT, is het wenselijk dat zij zich gezamenlijk als vastgoed organiseren zodat er sprake is van krachtenbundeling. Zo kan een gezamenlijke visie worden ontwikkeld en concrete keuzes worden gemaakt gericht op vergroten van de kwaliteit van het vastgoed in de centra. Dit kan starten met een beperkt aantal nu al betrokken eigenaren. Het zou goed zijn als zij een

aantal topprioriteiten stellen. En als zij ook als voortrekkers een voorstel doen voor een juridische organisatievorm. Dit delen deze voortrekkers met de overige pandeigenaren zodat dit kan leiden tot een groep die gaat samenwerken. Het is ook wenselijk dat ook zij financieel bijdragen aan projecten en activiteiten die ontplooid moeten worden om de consument zo goed mogelijk te bedienen.

Best practices

Veel gemeenten en winkelgebieden hebben te maken met vergelijkbare effecten als gevolg van veranderingen in consumentengedrag, ontwikkelingen en daarmee samenhangende opgaven om hun gebied toekomstbestendig te houden dan wel te maken. Hieronder de belangrijkste leerervaringen die door organisaties als de landelijke Retailagenda, Platform De Nieuwe Winkelstraat en adviesbureaus en adviseurs regelmatig worden gedeeld of (kunnen) worden ingezet.

Best practices en leerervaringen

Voor aankoopplaatsen, van klein tot groot, zijn de volgende concrete maatregelen relevant:

- de basis op orde: fysieke aanpassingen in het winkelgebied hebben de meeste invloed op de bezoekfrequentie en verblijfsduur van consumenten. Het heeft geen zin om de nieuwste technologische diensten en activiteiten aan te bieden als het winkelaanbod, andere voorzieningen en openbare ruimte niet op orde zijn;
- veiligheid: of het nu gaat om diefstal, veilige openbare ruimte en elkaar informeren, samenwerking is hierbij cruciaal. Dit kan via het Keurmerk Veilig Ondernemen (KVO) en apps als WhatsApp en Chainels;
- overschat online aanwezigheid (Wifi) en technologische diensten (apps, webshop) niet: de meer 'klassieke' activiteiten zoals de organisatie van evenementen en spaaracties in het winkelgebied vinden consumenten nog steeds het belangrijkst;
- gebruik online kanalen voor 'real life' activiteiten: zet de collectieve website van het centrumgebied in als krachtig communicatiemiddel en zorg dat deze up tot date is. Vind manieren om het gebruik van e-mail nieuwsbrieven en social media te vergroten;
- wees je bewust van doelgroep en hun interesse bij gebruik van online kanalen etc.: dit is per type centrumgebied (boodschappen, funshoppen, doelgericht) verschillend. Richt je op je eigen klantenkring en bouw aan loyaliteit via digitale kortingsbonnen en spaarvormen.
- focus op kracht van het collectief en bouw sterke coalities tussen de stakeholders. Dit vraagt om gecoördineerde actie waar iedereen het over eens is;
- walkshops: de gemeente Doetinchem houdt regelmatig wandelingen door haar centrum om met alle betrokken partijen 'op ooghoogte' te bekijken waar dingen goed gaan of beter kunnen. De resultaten worden samen met deskresearch vervat in een flexibel document met actiepunten die regelmatig geëvalueerd en bijgesteld worden;
- stel werkgroepen en panels in en koppel terug via beeld en geluid: formeer groepjes belanghebbenden en geïnteresseerden (dus ook de bevolking) per thema zoals parkeertarief, relatie MFA (multifunctionele accommodatie), water en groen, marketing. Deze laat je terugkoppelen, niet via droge teksten, maar via filmpjes en posters;
- organiseer Stadlabs: plekken, bij voorkeur op een strategische plaats in het centrum (bijvoorbeeld in een leegstaand pand), waar de gelegenheid is om informatie te delen tussen diverse instellingen en betrokkenen. Ad hoc of georganiseerd in bijeenkomsten. Door met elkaar in gesprek te gaan ontstaan nieuwe coalities die de uitvoering oppakken;
- schonere centrumgebieden zorgen voor 10% hogere uitgaven, 20% langere verblijfstijd en een hoger veiligheidsgevoel. Voorbeelden zijn: Zoetermeer (afvalscheiding, snoeproutes), Amersfoort (Project Keischoon033), Bureau Waterpas (kijken vanuit leefstijlen) en Bureau MRKT (schonere warenmarkten). De 25-meterregel bij zwerfafval werkt: ondernemers moeten zo vaak als nodig is in een straal van 25 meter vanaf de voordeur etenswaren, verpakkingen of andere materialen verwijderen. Rotterdam (Witte de Withstraat), Apeldoorn, Amersfoort en Nijmegen hebben hier concrete afspraken over gemaakt.

CONCEPT

7. BELEIDSKADER

Hieronder staan de beleidskaders van waaruit wordt gehandeld en de beoogde toekomstbestendige detailhandelsstructuur gerealiseerd. En ook de definities en kaders op basis waarvan afwegingen kunnen worden gemaakt. Het beleidskader geeft een toelichting op de wijze van toetsing en de aspecten waaraan plannen, initiatieven en aanvragen, getoetst worden door de gemeente.

Positief sturen

Het realiseren van de gewenste structuur wordt ingestoken vanuit het principe van positief sturen en een gezamenlijke algemene verantwoordelijkheid om de ambities, doelstellingen, uitgangspunten en randvoorwaarden uit de visie te realiseren. Het beleidskader en de implementatie zijn gericht op het creëren van gunstige vestigingsvoorwaarden voor ondernemers op de gewenste locaties. Dan wel het sturen van planinitiatieven in die richting. Op niet gewenste locaties wordt het beleid gericht op het bieden van alternatieven voor herinvulling of herstructureringen.

Het afwegingsprincipe bij nieuwe initiatieven luidt: "ja, doen... in de centrumgebieden behorend tot de detailhandelsstructuur en draag bij aan de versterking van deze gebieden":

- Nieuwe initiatieven kunnen worden gefaciliteerd binnen de contouren van de centrumgebieden.
- Nieuwe initiatieven dragen positief bij aan het versterken van het profiel en de attractiewaarde van het betreffende gebied.
- Als een initiatief een vastgoedontwikkeling betreft, dient met dit initiatief ook gestreefd te worden naar een kwalitatieve structuurverbetering van het gebied. Denk aan het compacter maken van het gebied, het creëren van een betere routing door het gebied of het versterken van deelgebieden (in Sassenheim).
- Daarnaast dienen initiatieven te streven naar het terugdringen van leegstand.

Grootschalige en volumineuze detailhandel

Volumineuze detailhandel is gedefinieerd in vormen van detailhandel waarvan de fysieke winkels een assortiment voeren van overwegend veel ruimte vergende goederen, te weten: bouwmarkten, doe-het-zelf, hout- en bouwmaterialenhandels, tuincentra, woninginrichtingszaken (meubels, verlichting, bedden, vloer-, wand- en raamdecoratie), keuken en badkamerzaken en auto-, boten- en caravanbedrijven.

In ondergeschikte vorm is ook de verkoop van niet-volumineuze artikelen in deze clusters aanvaardbaar. Hierbij wordt uitgegaan van maximaal 10% ten opzichte van het totale oppervlak, met een maximum van 100 m^2 wvo.

Momenteel zijn er in Teylingen nauwelijks van dergelijke volumineuze detailhandelsvestigingen, zoals bouwmarkten of een tuincentrum. Voor grootschalige of volumineuze detailhandel worden geen nieuwe uitzonderingen gemaakt anders dan de branches zoals hierboven genoemd dan wel de locaties die daar nu voor zijne bestemd. Detailhandel kan zich primair vestigen in een van de centrumgebieden.

CONCEPT

Internethandel

Internethandel is feitelijk een vorm van detailhandel: verkoop van producten aan consumenten. Het bijzondere karakter is erin gelegen dat er in principe geen fysiek contact hoeft te zijn tussen retailer en klant. Tegenwoordig is steeds vaker een mix te zin van traditionele detailhandel en pure internethandel. Retailers en fabrikanten gebruiken steeds meer kanalen om in contact te komen met klanten en producten te verkopen of te tonen.

Het ruimtelijk beleid kan alleen sturen op het ruimtelijke voorkomen van de detailhandelssector en internethandel, met andere woorden de huisvestingsbehoefte. De huisvestingsbehoefte van internethandel (en feitelijk ook detailhandel in het geheel) is in drie typen ruimten te omschrijven:

- Verkoopruimte: een fysieke ruimte primair bedoeld voor het te koop aanbieden van goederen. Denk aan een (klassieke) winkel of showroom. Kenmerkend voor de verkoopruimte is dat er interactie is tussen de retailer en de consument en de feitelijke verkoop hier plaatsvindt.
- Distributieruimte: ruimte bedoeld voor distributie en/of tijdelijke opslag van goederen die eerder door de consument (via internet of anderszins op afstand) zijn gekocht. Voorbeelden zijn een afhaalpunt of pick-up-point. De consument krijgt de mogelijkheid zijn goederen hierop te halen of terug te brengen, maar kan ter plekke geen (extra) goederen kopen.
- Bedrijfs- en kantoorruimte: ruimte voor distributie en/of opslag van goederen, logistiek, management, administratie, marketing-, promotie- en digitale verkoopactiviteiten. Er is in deze ruimte geen fysiek contact of interactie met de consument.

De detailhandelsvisie stuurt op de ruimtelijke fysieke verschijningsvorm van detailhandel. Het voornaamste onderscheid hierbij: kan de klant er komen of niet en vindt er verkoop plaats?

- Als de klant er kan komen en kopen is (fysieke) vestiging in een centrumgebied mogelijk. Dit om zoveel mogelijk publieksstromen te concentreren en combinatiebezoeken te stimuleren. Hierbij gaat het onder meer om winkels, conceptstores, pick-up-points, afhaalpunten en showrooms. In dit opzicht wordt deze vorm van internethandel beschouwd als een (gewone) winkel. Vestiging buiten de centrumgebieden is dan niet aan de orde.
- Als de klant er niet kan komen en niet kan kopen, zoals kantoorruimte of bedrijfsruimte voor opslag, dan is vanuit de optiek van het detailhandelsbeleid geen belemmering voor vestiging op andere locaties.

Deze richting impliceert dat vestiging van solitaire afhaalpunten (zoals pick-up-points) buiten de gewenste detailhandelsstructuur en centrumgebieden wordt voorkomen.

Detailhandel als ondergeschikte nevenactiviteit

Nieuwe detailhandelsinitiatieven worden buiten de winkelgebieden niet toegestaan. Een uitzondering daarop is kleinschalige ondergeschikte detailhandel, als gemaksfunctie bij een andere hoofdactiviteit (benzinestations, op scholen, op OV-knooppunten) of als ondergeschikte functie bij een verwante hoofdactiviteit (toerisme, leisure, boerderij, bedrijf of fabriek). Voorwaarde is dat deze vormen van retail ondersteunend en ondergeschikt zijn aan de hoofdfunctie en/of dat ze een gemaksfunctie hebben voor de bezoekers van de betreffende voorziening.

Het is uitdrukkelijk niet de bedoeling dat van dergelijke detailhandel op genoemde locaties een autonome attractie uitgaat op consumenten. Om deze reden is het gewenst een maximum metrage per vestiging te hanteren, van maximaal 10% van het totale oppervlak tot een maximum van 100 m^2 wvo per individuele vestiging.

CONCEPT

Horeca

Horeca is in het bestemmingsplan een officiële bestemming, dat wil zeggen een door de wet toegestane uitoefening van activiteit in de aangewezen ruimte. Voor de gemeente is het in het kader van goede ruimtelijke ordening wenselijk dat de juiste horeca in de juiste hoeveelheid op de juiste locatie wordt geëxploiteerd.

Volgens de Nederlandse Drank- en Horecawet mag alleen een horecabedrijf alcoholische drank voor consumptie ter plaatse aanbieden. Vanuit de behoefte bij de consument aan het nuttigen van een hapje en een (alcoholisch) drankje tijdens het winkelen, zijn de afgelopen jaren landelijk en lokaal verschillende pilots opgezet om te onderzoeken of en zo ja welke vormen van menging van horeca met andere functies ('blurring') waaronder detailhandel, diensten, cultuur etc. haalbaar en wenselijk en toelaatbaar is. Dit is vooralsnog landelijk niet wettelijk geregeld in de DHW.

CONCEPT

Bijlagen

CONCEPT

BIJLAGE I: BEGRIPPENLIJST

- **Bestedingspotentieel**: Totaal aan winkelbestedingen die door de inwoners van een bepaald gebied gedaan kunnen worden. Gebaseerd op inwoneraantal en gemiddelde (landelijke) toonbankbesteding per hoofd van de bevolking. Groepering daarvan noemt men bestedingsvolumes.
- **Bruto vloeroppervlak (BVO**): De oppervlakte, gemeten op vloerniveau langs de buitenomtrek van de opgaande scheidingsconstructies, die de desbetreffende ruimte of groep van ruimten omhullen. Meten vindt plaats op basis van NEN 2580.
- **Dagelijkse artikelen**: Voedings- en genotmiddelen (vgm) en artikelen op het gebied van persoonlijke verzorging. In de praktijk gaat het hierbij om supermarktaanbod, aanbod in vgm-speciaalzaken, drogisterij- en parfumeriezaken
- **Detailhandel (als activiteit**): Het bedrijfsmatig te koop aanbieden, waaronder de uitstalling ten verkoop, verkopen en/of leveren van goederen aan de uiteindelijke gebruiker of verbruiker.
- **Koopstromen**: Het totale patroon van detailhandelsbestedingen naar uitsluitend gevestigde winkels. Koopstromen worden doorgaans uitgedrukt in drie verschillende begrippen: koopkrachtbinding, -afvloeiing en –toevloeiing (in percentages).
- **De koopkrachtbinding en –afvloeiing** tellen samen op tot 100% en hebben betrekking op het aandeel van het totale bestedingspotentieel van inwoners in een gebied.
- **De koopkrachttoevloeiing** is het aandeel van de totale omzet in de detailhandel in een gebied dat van buiten dat gebied komt. Navolgend zijn de begrippen gedefinieerd.
- **Koopkrachtbinding**: Mate waarin inwoners van een bepaald gebied hun bestedingen verrichten bij winkels die in dat gebied gevestigd zijn, uitgedrukt in het percentage van totale bestedingspotentieel.
- **Koopkrachtafvloeiing**: Mate waarin inwoners van een bepaald gebied hun detailhandelsbestedingen plaatsen bij gevestigde winkels buiten dat gebied, uitgedrukt in percentage van totale bestedingspotentieel.
- **Koopkrachttoevloeiing**: Mate waarin inwoners van buiten een bepaald gebied detailhandelsbestedingen plaatsen bij winkels die in dat gebied gevestigd zijn (aandeel omzet van buiten).
- **Niet-dagelijkse artikelen**: Alle artikelen die niet behoren tot de dagelijkse artikelensector.
- **PDV - Perifere Detailhandels Vestigingen**: Detailhandel op locaties buiten reguliere winkelcentra, bijvoorbeeld bedrijventerreinen, langs grote wegen, etc. Toegelaten branches in het tot voor kort geldende Rijksbeleid: auto's, boten, caravans, brand- en milieugevaarlijke stoffen, tuincentra, bouwmarkten, de gehele woninginrichtingsbranche, keukens en sanitair. Perifere detailhandel had de branchering als criterium. Met de Nota Ruimte is het PDV-beleid komen te vervallen.
- **Vloerproductiviteit**: Gemiddelde omzet in gevestigde winkels per m^2 verkoopvloeroppervlak (wvo).
- **Winkelvloeroppervlak** (WVO): De voor publiek toegankelijke, zichtbare, overdekte en ommuurde winkelruimte (dus excl. magazijn, kantoor, etalage, e.d.).

CONCEPT

BIJLAGE II: VRAAGANALAYSE

Bevolkingsopbouw

De gemeente Teylingen telt ongeveer 36.600 inwoners (bron CBS 2018). Daarvan wonen er 15.635 in Sassenheim, 16.210 in Voorhout en 4.745 in Warmond. Het inwonertal is het afgelopen decennium met bijna 1.000 inwoners toegenomen. Een groei van 2,3%. Vooral de kern Voorhout is gegroeid door de bouw van de nieuwbouwwijk Hooghkamer. In Sassenheim is het aantal inwoners licht toegenomen (+ 200) en in Warmond is sprake van enige krimp (- 200).

1 januari 2019 telt de gemeente 37.061 inwoners (bron gemeente Teylingen).

Tabel 1: inwoners gemeente Teylingen (2010 en 2018)

	2010	2018	2010	2018	2010 - 2018	
Sassenheim	15.435	15.635	43%	43%	200	1,3%
Voorhout	15.350	16.210	43%	44%	860	5,6%
Warmond	4.965	4.745	14%	13%	-220	-4,4%
Totaal	35.750	36.590	100%	100%	840	2,3%

De leeftijdsopbouw van de inwoners van de gemeente komt redelijk overeen met landelijke gemiddelden. Binnen de gemeente zijn er wel verschillen. Voorhout heeft een relatief jonge bevolking. 31% van de inwoners daar is jonger dan 25 jaar, tegen 28% als landelijk gemiddelde, bovendien is slechts 15% ouder dan 65 jaar, landelijk is dit 19%. In Warmond is de bevolking relatief oud. Daar is 26% van de bevolking ouder dan 65 jaar.

Tabel: aandeel inwoners per leeftijdscategorie gemeente Teylingen en Nederland (2018)

Leeftijdscategorie	Sassenheim	Voorhout	Warmond	Teylingen	Nederland
< 25 jr	27%	31%	25%	29%	28%
25-50	30%	31%	26%	30%	32%
50-65	22%	23%	24%	23%	21%
65+	21%	15%	26%	19%	19%
	100%	100%	100%	100%	100%

Prognose bevolkingsontwikkeling

De gemeente Teylingen telt momenteel ongeveer 37.000 inwoners. Prognoses van het CBS uit 2017 geven aan dat dit inwonertal niet veranderd. In 2019 heeft de provincie een woningbouwraming gemaakt (WBR2019). Deze raming is volgens de provincie bedoeld als “neutrale” kwantitatieve basis voor het provinciale woningbouwbeleid. Uitgaande van de behoefteraming en een gemiddelde woningbezetting in Teylingen van 2,3 (volgens huidige bezetting), zal het inwonertal het komende decennium nog groeien tot ongeveer 39.400 in 2025 en 41.500 in 2030.

Tabel: bevolkingsprognose gemeente Teylingen

Jaar	2019	2025	2030	
Huidig inwonerstal	37.000			
Prognose CBS2017 Woningbouwraming provincie Zuid-Holland	36.600	36.700	36.900	
Woningbouw	170	860	910	2,3 gemiddelde woningbezetting
Inwoners	37.391	39.369	41.462	

CONCEPT

Bevolkingsprofiel en leefstijlen

Op basis van het DISC-leefstijlmodel is een leefstijlanalyse gemaakt van de inwoners. Deze leefstijlanalyse geeft inzicht in de wensen, interesses, motieven en drijfveren van consumenten.

In de gemeente Teylingen komen de leefstijlgroepen 'weloverwogen Aqua' en 'stijlvol Blauw' relatief veel voor. Mensen met dit leefstijlprofiel worden beschreven als respectvol, evenwichtig, maatschappelijk betrokken, pragmatisch en precies. Ze zijn meer merk, kwaliteit en service gericht, dan prijs en voordeel gericht. De blauwe en aqua groepen uit het model zijn meer behoudend dan de rode en gele groepen. Die zijn vooral vernieuwend en trendsettend.

Het leefstijlprofiel in de drie kernen verschilt niet sterk van elkaar. In Warmond voeren de groepen 'gezellig Lime' en 'rustig Groen' wat meer de boventoon. Dit zijn groepen waar de bestedingen in het algemeen wat lager liggen. Zij zijn behoudend, trendvolgend en functioneel gericht: wat willen we besteden? Zij willen waar voor hun geld en hebben meer focus op aanvullen en vervangen. In Voorhout komen juist Aqua, Blauw en Paars wat sterker naar voren. Deze groepen zijn meer op kwaliteit en service gericht. Een merk staat voor status en reputatie. Het profiel van Sassenheim is gelijk aan de gemeente als geheel.

Grafiek van leefstijlen

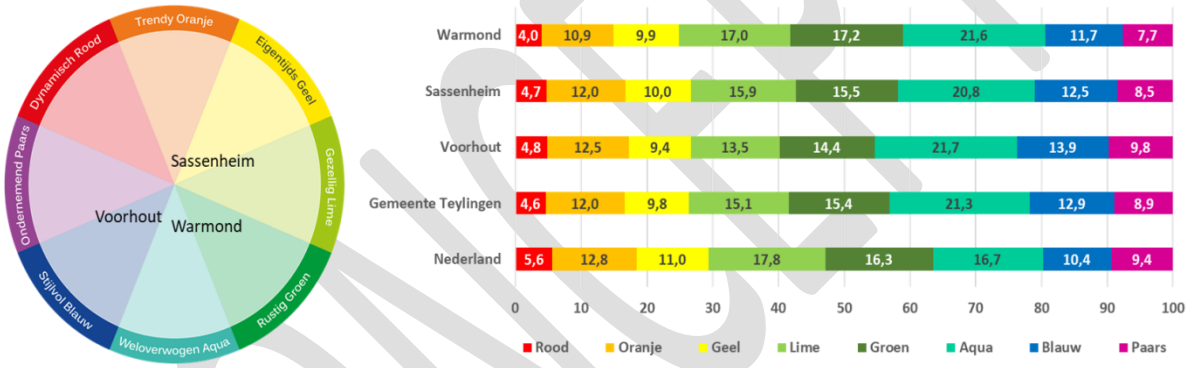

Burgerpanel

Door middel van een online enquête is onder het burgerpanel van Teylingen (ca. 850 adressen) een onderzoek uitgevoerd. In totaal hebben ongeveer 450 mensen gereageerd. De belangrijkste uitkomsten zijn:

- Elke inwoner uit de gemeente bezoekt wel eens het centrum van Sassenheim. Meer dan de helft doet dat zelfs vaker dan 1 x per week (59%). Voor Voorhout is dit aandeel lager (43%). Een derde komt nooit in Voorhout centrum en 54% komt nooit in Warmond.

- Mensen zijn positief over het centrum van Sassenheim. 86% raadt het centrum aan bij anderen. Volgens deze mensen heeft het centrum een goede en gezellige sfeer met variatie aan winkels. Voor Voorhout is dit veel minder, 39%, wat gelijk staat aan Warmond. Voorhout wordt vooral aangeprezen als praktisch centrum met goede winkels. Warmond wordt genoemd als een 'schattig dorpje' met eigen charme.

- De centrumgebieden worden vooral bezocht om boodschappen te doen. Voornaamste reden is de nabijheid van de centra en de goede prettige winkels. Voor Sassenheim komt daar recreatief winkelen bij. 21% zegt wel eens in het centrum van Sassenheim te komen om te winkelen.

- Culturele bezoeken aan theaters, een bioscoopbezoek of andere vrijetijdsbezoeken worden niet of weinig in een van de centra van Teylingen gedaan. Hiervoor gaan mensen meer naar Leiden, Den Haag of ander plaatsen. Voor restaurantbezoeken, cafés en andere horeca komen mensen wel naar het centrum van Voorhout, Sassenheim of deels Warmond.

CONCEPT

Passantenonderzoek

Een passantenonderzoek is uitgevoerd in de centra van Sassenheim en Voorhout. In beide centra zijn op verschillende plekken en verspreid over meerdere dagen ongeveer 450 straatenquêtes afgenomen bij passanten. Dit onderzoek geeft inzicht in het gedrag van de bezoekers in de beide centra.

Profiel bezoekers

De bezoekers aan het centrum van Sassenheim zijn relatief vaak vrouwen (60%). De gemiddelde leeftijd is 47 jaar. En 57% bezoekt het centrum alleen. 60% van de bezoekers komt uit Sassenheim zelf. In Voorhout is dit bezoekersprofiel iets anders. Daar is 70% vrouw. Is de gemiddelde leeftijd 55 jaar, bezoekt 70% het centrum alleen en komt 85% uit Voorhout zelf.

Bezoekgedrag

De beide centra worden met een hoge frequentie bezocht. 82% van de bezoekers van Sassenheim komt zeker één keer per week of vaker in het centrum. In Voorhout is dat zelfs 90%. De belangrijkste bezoekreden is het doen van boodschappen. Vooral in Voorhout is dit een belangrijk motief. 80% van de bezoekers noemt dit. In Sassenheim gaat het om 60% van de bezoekers. Hier wordt door 50% ook 'winkelen' genoemd als bezoekmotief.

Binnen Sassenheim is de Hoofdstraat nabij de kerk het drukste deel. 43% van de bezoekers komt hier. 35 tot 40% komt ook in de andere delen van de Hoofdstraat. Het gebied rondom de Albert Heijn supermarkt en bibliotheek wordt door minder mensen bezocht, 15% tot 25%. In Voorhout is het Jacoba van Beijerenhof het drukste deel. Hier komen 65% van alle bezoekers. In de Herenstraat komt 35% tot 40% van de bezoekers in het deel tussen de spoorweg en de Beatrixstraat. De rest van de Herenstraat, wordt door veel minder bezoekers bezocht. Slechts 10% komt hier.

Functie van de centra

Uit het oogpunt van de bezoeker kan hieruit worden geconcludeerd dat beide centra een duidelijk boodschappen functie hebben voor de eigen kern. Met de zeer hoge bezoekfrequentie heeft Voorhout ook een belangrijke ontmoetingsfunctie. Sassenheim heeft een bredere functie van boodschappen en winkelen en trekt ook bezoekers uit de andere kernen binnen de gemeente.

CONCEPT

BIJLAGE III: AANBODANALYSE

Spreiding aanbod

In de gemeente Teylingen is er totaal 45.000 m² aan detailhandel en horeca, verdeeld over 231 panden. Naar oppervlak is het meeste detailhandelsaanbod gevestigd in Sassenheim en dan vooral het centrum van deze plaats. Ongeveer tweederde van het aanbod is hier gevestigd. In Voorhout is ongeveer een kwart gevestigd en in Warmond een kleine 10%.

In Sassenheim is het meeste aanbod gevestigd in het centrum. Hier is ruim 70% van het aanbod aanwezig. Het overige aanbod is verspreid gevestigd, waaronder Hoogvliet Koetsiersweg en (tijdelijk) Dirk van der Broek aan de Wasbeekerlaan. Er zijn geen wijk- of buurtwinkelcentra. In Warmond is het meeste aanbod, meer dan 80%, gevestigd in het centrum in en rond de Dorpstraat. Het overige aanbod is verspreid gevestigd.

Het aanbod in Voorhout is gevestigd in het buurtwinkelcentrum Oosthoutlaan en het Centrum, onder andere de Herenstraat. Het centrumgebied loopt in feite door in de Jacoba van Beierenweg en Jacoba van Beierenhof (Albert Heijn). De spoorweg is hier echter een barrière en zorgt voor een knip in het centrumgebied. Dit geldt ook voor de ligging van de supermarkt. De entree heeft fysiek geen aansluiting met de rest van het centrumgebied, waardoor de supermarkt afzijdig ligt[6].

Tabel: oppervlak detailhandel, horeca, leegstand per kern

	Sassenheim		Voorhout		Warmond		Gemeente	
	aantal	oppervlak	aantal	oppervlak	aantal	oppervlak	aantal	oppervlak
Dagelijks	27	8.207	20	4.748	8	1.228	55	14.183
Niet-dagelijks	65	14.566	26	4.117	8	834	99	19.517
Totaal detailhandel	92	22.773	46	8.865	16	2.062	154	33.700
Horeca	28	3.830	19	1.450	10	911	57	6.191
Leegstand	9	3.399	9	1.499	2	320	20	5.218
Totaal	129	30.002	74	11.814	28	3.293	231	45.109

Kenmerken detailhandelsaanbod

Het totale oppervlak aan detailhandel in de gemeente Teylingen omvat 33.700 m² winkelvloeroppervlak (wvo), verdeeld over 154 winkels. Van dit winkeloppervlak is 42% dagelijks aanbod en 58% niet-dagelijks aanbod. Landelijk gezien is deze verhouding ongeveer 20% om 80%. Afgezet tegen het aantal inwoners, is er per 1.000 inwoners 388 m² wvo aan dagelijks aanbod. Landelijk is dit 370 m² wvo. In de niet-dagelijkse sector is er 533 m² wvo per 1.000 inwoners, tegen 1.280 m² wvo landelijk.

Tabel: gemiddeld oppervlak detailhandel per 1.000 inwoners

	Sassenheim	Voorhout	Warmond	Gemeente	Nederland
Dagelijks	525	293	259	388	370
Niet-dagelijks	932	254	176	533	1.280
Totaal detailhandel	1.457	547	435	921	1.650
Vergelijking landelijk naar inwonerklasse	1.797	1.797	1.197	1.943	

[6] Locatus definieert het Jacoba van Beierenhof, inclusief Jacoba van Beierenweg, als supermarktcentrum. En ziet dit niet als één met Voorhout centrum, de Herenstraat.

CONCEPT

In de gemeente is er relatief weinig niet-dagelijks detailhandelsaanbod is, met name in de branches plant en dier, doe-het-zelf en woninginrichting. Ook de kleding en modebranche is in Teylingen beperkt vertegenwoordigd. De branche huishoudelijke artikelen is als enige ruim vertegenwoordigd.

Het detailhandelsaanbod in Teylingen kenmerkt zich al met al als een aanbod sterk gericht op de dagelijkse boodschappen. Daarin spelen levensmiddelenwinkels een centrale rol. De levensmiddelenbranche telt zelfs iets meer oppervlak dan landelijk gemiddeld. De winkels in de branche worden aangevuld door alledaagse winkels met producten, zoals huishoudelijke artikelen, algemeen textiel, drogisterij, bloemen en planten. Over het algemeen gezien verschilt de totale omvang van het aanbod zowel in de dagelijkse als in de niet-dagelijkse sector echter niet veel van landelijke gemiddelden. Het enige verschil daarin is dat er in Teylingen nauwelijks grootschalige of perifere winkels zijn, zoals een tuincentrum, bouwmarkten, grote woonwinkels of een woonboulevard.

Detailhandel en overige voorzieningen

Detailhandel is een commerciële publiekgerichte voorziening. Andere dergelijke voorzieningen zijn horeca (restaurants, cafés, etc.), diensten (kapper, schoenmaker, stomerij, bank, makelaar, etc.) en leisure/cultuur en ontspanning (bibliotheek, zwembad, fitness, amusementshal, etc.).

Totaal zijn er in Teylingen 154 winkels. Er zijn 57 horeca-vestigingen, 65 diensten en 21 leisure voorzieningen. Van alle panden waar publieksgerichte voorzieningen gevestigd kunnen worden, staan er 20 leeg. De verhouding tussen detailhandel en overige publieksvoorzieningen is ongeveer 50%-50%. Dit komt overeen met landelijke gemiddelden.

Tabel: aantal publiekvoorzieningen per kern

	Sassenheim	Voorhout	Warmond	Gemeente
Dagelijks	27	20	8	55
Niet-dagelijks	65	26	8	99
Subtotaal detailhandel	92	46	16	154
Horeca	28	19	10	57
Diensten	33	21	11	65
Leisure	8	4	9	21
Leegstand	9	9	2	20
Totaal voorzieningen	170	99	48	317

Naar oppervlak is de detailhandel in de gemeente Teylingen vooral geconcentreerd in Sassenheim. Per inwoners is hier het meeste aanbod, namelijk 1.457 per 1000 inwoners. Vooral de dagelijkse sector is in Sassenheim afgezet tegen het aantal inwoners zeer ruim. In Voorhout en Warmond is het aanbod in de dagelijkse sector wat beperkter.

Tabel: oppervlak detailhandel per 1000 inwoners per kern totaal

	Sassenheim	Voorhout	Warmond	Gemeente	Nederland
Dagelijks	525	293	259	388	370
Niet-dagelijks	932	254	176	533	1.280
Totaal detailhandel	1.457	547	435	921	1.650

Leegstand

De leegstand is aanzienlijk. Totaal staan 20 panden leeg. Ruim 11% van het totaal. In oppervlak gaat het om 5.200 m^2 wvo, wat overeenkomt met 13% van het totaal. De leegstand is in alle drie de kernen aanzienlijk.

CONCEPT

In Sassenheim gaat het om negen panden met een totaal oppervlak van 3.400 m². In Voorhout gaat het eveneens om negen panden en is het oppervlak minder, 1.500 m² wvo. In Sassenheim gaat het dus vooral om veel leeg oppervlak. In Voorhout gaat het om veel (kleine) panden. Bovendien liggen deze allemaal in het centrum (negen op een totaal van 28 winkels en 53 publieksvoorzieningen) waardoor de leegstand nadrukkelijk in het straatbeeld aanwezig is. In Warmond is de leegstand beperkt, in aantal gaat in feite 'slechts' om twee panden.

Tabel: oppervlak detailhandel, horeca, leegstand per centrum

	Sassenheim		Voorhout		Warmond	
	aantal	oppervlak	aantal	oppervlak	aantal	oppervlak
Dagelijks	23	4.953	12	2.078	6	1.064
Niet-dagelijks	50	11.486	16	2.546	6	632
Totaal detailhandel	73	16.439	28	4.624	12	1.696
Horeca	19	1.340	13	1.035	8	575
Leegstand	8	2.249	9	1.499	2	320
Totaal	100	20.028	50	7.158	22	2.591

Centrum Sassenheim

Het centrum van Sassenheim huisvest 73 winkels en 19 horeca, met een totaal oppervlak van ongeveer 18.000 m² wvo. Het merendeel van het aanbod is gericht op de niet-dagelijkse sector. Kenmerkende winkels zijn Hema, Zeeman, Xenos, Action, Scapino, Van Uffelen, Nelson schoenen, Shoeby en Melman mode. Het niet-dagelijkse aanbod heeft een mix van bekende landelijke ketens en lokale ondernemers. Het dagelijkse aanbod bestaat uit twee supermarkten, Albert Heijn en Vomar, aangevuld met diverse vers-speciaalzaken (bakker, slager, vis) specialiteitenwinkels (kaas, wijnwinkel), slijterijen en drogisterijen.

CONCEPT

Tabel: oppervlak en aantal voorzieningen Sassenheim totaal en centrum

	Sassenheim		Sassenheim-centrum	
	aantal	m² wvo	aantal	m² wvo
Leegstand	9	3.399	8	2.249
Levensmiddelen	21	7.144	17	3.890
Persoonlijke verzorging	6	1.063	6	1.063
Warenhuis	1	825	1	825
Kleding en mode	14	2.436	14	2.436
Schoenen en lederwaren	4	1.156	4	1.156
Juwelier en optiek	4	215	4	215
Huishoudelijk en luxe	8	3.179	7	3.139
Antiek en kunst				
Sport en spel	4	1.383	3	849
Hobby	1	105	1	105
Media	2	231	2	231
Plant en dier	5	625	4	595
Bruin en witgoed	4	425	3	385
Auto en fiets	3	414		
Doe-het-zelf				
Woninginrichting	10	2.026	4	579
Detailhandel overig	5	1.546	3	971
Café	1	50	1	50
Fastfood	6	555	2	95
Bezorgen/halen	4	155	3	125
Grillroom	3	140	3	140
Hotel/restaurant	1	1.500		
IJssalon	1	25	1	25
Lunchroom	2	150	2	150
Café/restaurant	5	620	5	620
Restaurant	5	635	2	135
Partycentrum				
Cultuur	3	nb	1	nb
Ontspanning	5	nb	0	0
Verhuur				
Ambacht	19	841	10	516
Financiële diensten	6	nb	4	nb
Particuliere diensten	8	nb	7	nb
Subtotalen				
Horeca	28	3.830	19	1.340
Diensten	33	841	21	516
Leisure	8	nb	1	nb
Leegstand	9	3.399	8	2.249
Dagelijks	27	8.207	23	4.953
Niet-dagelijks	65	14.566	50	11.486
Totaal detailhandel	92	22.773	73	16.439
Totaal incl. leegstand	101	26.172	81	18.688
Totaal voorziening incl. leeg	170	30.843	122	20.544

CONCEPT

Centrum Voorhout

Het centrum van Voorhout heeft ongeveer 5.500 m² wvo aan winkels en horeca. Met 28 winkels en 13 horecazaken. Landelijk bekende winkels in dit deel van het centrum zijn Plus supermarkt, Hema, Zeeman en Kruidvat. De verdeling van dagelijks en niet-dagelijks aanbod is ongeveer 50%-50%. De supermarkt is hierin een trekker en wordt aangevuld met verschillende vers speciaalzaken. Het niet-dagelijkse aanbod bestaat onder meer uit de genoemde landelijke ketens, een aantal optiekwinkels, speelgoed, fietsen en electronica: aanbod dat sterk op de eigen kern is gericht. Het kleding- en modeaanbod is minimaal. In verhouding is er relatief veel horeca-aanbod. Dit is ongeveer een kwart van het totale aanbod, met dertien zaken. Dit is deels fastfood/grill, deels winkelondersteunend met een aantal lunchrooms en diverse (café-)restaurants.

Het winkelcluster aan de Jacoba van Beierenhof heeft in totaal 2.500 m² wvo aan winkeloppervlak met vijf winkels. De Albert Heijn supermarkt is hier de trekker. Daarnaast zijn er nog een slijter, bakker, media-winkel en een Curiosa-winkel Het Geheim van Voorhout. Een (tijdelijke) winkel die functioneert vanuit leegstandsbeheer.

Tabel: oppervlak en aantal voorzieningen Voorhout totaal en centrum

	Voorhout		Voorhout-centrum	
	aantal	m² wvo	aantal	m² wvo
Leegstand	9	1.499	9	1.499
Levensmiddelen	16	4.172	9	1.572
Persoonlijke verzorging	4	576	3	506
Warenhuis	1	477	1	477
Kleding en mode	2	272	2	272
Schoenen en lederwaren				
Juwelier en optiek	4	222	3	197
Huishoudelijk en luxe				
Antiek en kunst				
Sport en spel	2	343	2	343
Hobby				
Media				
Plant en dier	8	587	2	142
Bruin en witgoed	2	294	2	294
Auto en fiets	2	385	2	385
Doe-het-zelf	2	412	1	156
Woninginrichting	1	145		
Detailhandel overig	2	980	1	280
Café	1	80	1	80
Fastfood	4	185	2	70
Bezorgen/halen				
Grillroom	2	90	2	90
Hotel/restaurant	1	110	1	110
IJssalon	1	50	1	50
Lunchroom	2	125	2	125
Café/restaurant	3	285	1	135
Restaurant	5	525	3	375
Partycentrum				
Cultuur	1	nb	1	nb
Ontspanning	3	nb	1	nb

CONCEPT

Verhuur				
Ambacht	9	420	1	30
Financiële diensten	5	nb	0	0
Particuliere diensten	7	nb	0	0
Subtotalen				
Horeca	19	1.450	13	1.035
Diensten	21	420	1	30
Leisure	4	nb	2	nb
Leegstand	9	1.499	9	1.499
Dagelijks	20	4.748	12	2.078
Niet-dagelijks	26	4.117	16	2.546
Totaal detailhandel	46	8.865	28	4.624
Totaal incl. leegstand	55	10.364	37	6.123
Totaal voorziening incl. leeg	99	12.234	53	7.188

Centrum Warmond

Het centrum van Warmond telt totaal ongeveer 2.000 m² wvo aan winkels en horeca met 20 vestigingen. De meest toonaangevende winkel is Albert Heijn, met 850 m² wvo een kleine supermarkt. Het overige aanbod is verspreid over de Dorpsstraat gevestigd en zijn vooral kleine winkels. Het aandeel horeca is fors, totaal bijna 600 m² wvo met acht zaken. Voornamelijk (café-)restaurants.

CONCEPT

Tabel: oppervlak en aantal voorzieningen Warmond totaal en centrum

	Warmond		Warmond-centrum	
	aantal	m^2 wvo	aantal	m^2 wvo
Leegstand	2	320	2	320
Levensmiddelen	7	1.163	5	999
Persoonlijke verzorging	1	65	1	65
Warenhuis				
Kleding en mode				
Schoenen en lederwaren				
Juwelier en optiek				
Huishoudelijk en luxe	1	25	1	25
Antiek en kunst				
Sport en spel				
Hobby				
Media	1	146	1	146
Plant en dier	1	96	1	96
Bruin en witgoed	1	47		
Auto en fiets	1	155		
Doe-het-zelf	1	50	1	50
Woninginrichting	2	315	2	315
Detailhandel overig				
Café	1	45	1	45
Fastfood	1	50	1	50
Bezorgen/halen				
Grillroom				
Hotel/restaurant				
IJssalon				
Lunchroom	1	50	1	50
Café/restaurant	3	295	3	295
Restaurant	3	205	2	135
Partycentrum	1	266		
Cultuur	4	nb	2	nb
Ontspanning	4	nb		
Verhuur	1	30		
Ambacht	9	271	7	185
Financiële diensten				
Particuliere diensten	1	nb	1	nb
Subtotalen				
Horeca	10	911	8	575
Diensten	11	301	8	185
Leisure	9	nb	2	nb
Leegstand	2	320	2	320
Dagelijks	8	1.228	6	1.064
Niet-dagelijks	8	834	6	632
Totaal detailhandel	16	2.062	12	1.696
Totaal incl. leegstand	18	2.382	14	2.016
Totaal voorziening incl. leeg	48	3.860	32	2.776

CONCEPT

BIJLAGE IV: ECONOMISCH FUNCTIONEREN

Benadering huidig functioneren

Confrontatie van de vraag- en aanbodsituatie geeft een indicatie van het functioneren van het detailhandelsaanbod in de gemeente, uitgedrukt in omzet per m² wvo ofwel vloerproductiviteit. Bij het functioneren van de detailhandel is onderscheid gemaakt naar dagelijkse en niet-dagelijkse sector. De benadering is gebaseerd op de informatie over draagvlak, bestedingen en koopstromen, die uit de vraag- en aanbodanalyse en het KSO2016 en KSO2018 naar voren komen.

Tabel: economisch functioneren detailhandel gemeente Teylingen 2016 en 2018

	Dagelijkse sector		Niet-dagelijkse sector	
	2016	2018	2016	2018
Inwoners	36.000	37.000	36.000	37.000
Omzet per hoofd (€ mln.)	2.717	2.770	2.844	2.787
Totaal omzetpotentieel (€ mln.)	97,8	102,5	102,4	103,1
Koopkrachtbinding	89%	92%	37%	39%
Gebonden omzet (€ mln.)	87,1	94,3	37,9	40,2
Koopkrachttoevloeiing	9%	9%	20%	24%
Omzet door toevloeiing (€ mln.)	8,6	9,3	9,5	12,7
Totale omzet (€ mln.)	95,7	103,6	47,4	52,9
Totaal oppervlak (m² wvo)	13.571	14.183	21.211	19.517
Gemiddelde vloerproductiviteit	7.050	7.325	2.250	2.725
Gewogen landelijke vloerproductiviteit	7.985	7.985	2.306	2.306
Verschil te kort/overschot	- 11,7%	- 8,3%	-2,5%	15,4%

De dagelijkse sector functioneert momenteel met een gemiddelde omzet € 7.325,-. Dit is lager dan het landelijke gewogen gemiddelden van € 7.985,- per m² wvo. Het aanbod in niet-dagelijkse sector functioneert met een omzet ver onder het landelijk gemiddelde. Een omzet die nu rond de € 2.700,- ligt, ongeveer 15% boven het gemiddelde van € 2.306,-.

Een eerste conclusie is dat er in de dagelijkse sector de afgelopen jaren meer aanbod is toegevoegd dan dat de markt in theorie aan kan. Hierdoor is er een overschot van zo'n 8% en staat de vloerproductiviteit van winkels onder druk. In de niet-dagelijkse sector is het aanbod juist wat gekrompen waardoor er nu minder aanbod is dan een paar jaar geleden. Daarnaast zijn de koopkrachtbinding en –toevloeiing wat verbeterd en is het inwonertal toegenomen. Dit heeft tot gevolg dat de niet-dagelijkse sector nu met een bovengemiddelde vloerproductiviteit functioneert.

Toekomstige mogelijkheden 2025 en 2030

De benadering van de distributieve mogelijkheden geeft weer hoeveel detailhandelsoppervlak in de gemeente rendabel kan functioneren. Een doorkijk is gemaakt naar de toekomstige mogelijkheden, uitgewerkt in scenario's en opgesteld aan de hand van onderstaande uitgangspunten en parameters. De doorrekening is gemaakt voor 2025 (korte termijn) en 2030 (lange termijn).

- Het draagvlak en het aantal inwoners is een van de belangrijkste parameters voor de distributieve mogelijkheden. In Teylingen wijzen prognoses uit dat het aantal inwoners de komende jaren stabiel blijft of nog iets toeneemt tot afgerond 39.000 (2025) en 41.500 inwoners (2030).
- Ten aanzien van de consumentenbestedingen in de detailhandel zien we een stabilisering van de uitgaven. Consumenten verleggen prioriteiten en zijn meer kwijt aan onder meer zorgkosten en

huisvesting. De detailhandelsbestedingen groeien voornamelijk door inflatie.

- Zoals uit de koopstromenonderzoeken blijkt nemen de bestedingen via internet nog steeds toe. Met de 'nieuwe' consumenten die opgroeien met internet is de verwachting dat internet nog wel een tijdje blijft groeien. Wanneer en waar deze groei ophoudt of stabiliseert is moeilijk in te schatten. Momenteel gaat in de dagelijkse sector 3% via internet, een verdubbeling ten opzichte van 2016. In de scenario's wordt uitgegaan van een aandeel van 5% tot 10% in 2025. In de niet-dagelijkse sector gaat nu ongeveer 24% via internet. Ook deze bestedingen zullen nog toenemen. Uitgegaan wordt van een aandeel van 30% tot 35% in 2025. Dit effect van internet is verwerkt in de consumentenbestedingen c.q. omzet per hoofd.
- Ten aanzien van de koopstromen wordt in de dagelijkse sector uitgegaan van de huidige stand met een binding van rond de 92% en een toevloeiing van ca. 10%. En in de niet-dagelijkse sector wordt uitgegaan van een binding van 39% en toevloeiing van ongeveer 25%, gelijk aan de huidige situatie.

Distributieve mogelijkheden

In bandbreedte en scenario's is toekomstige ruimte voor fysieke detailhandel in Teylingen weergegeven. Expliciet wordt aangegeven dat dit geen exacte wetenschap is. Het gaat hier nadrukkelijk om een inschatting en indicatie over toekomstige mogelijkheden. Bovendien gaat de inschatting over het totaal aan detailhandel en niet over het functioneren van individuele winkels. Een weergegeven 'tekort of overschot' betekent daarom niet dat individuele winkels slecht functioneren of dat er geen ruimte meer is of kansen zijn om een nieuwe winkel te openen. De benadering geeft een inschatting over hoeveel winkeloppervlak per saldo rendabel kan functioneren en is afgezet tegen het bestaande oppervlak aan winkels.

Tabel: scenario's economisch functioneren detailhandel gemeente Teylingen in 2025-2030

	Dagelijkse sector			Niet-dagelijkse sector		
	Laag	Hoog-kort	Hoog-lang	Laag	Hoog-kort	Hoog-lang
Inwoners	37.000	39.400	41.500	37.000	39.400	41.500
Omzet per hoofd (€ mln.)	2.521	2.660	2.660	2.536	2.675	2.675
Totaal omzetpotentieel (€ mln.)	93,3	104,8	110,4	93,8	105,4	111,0
Koopkrachtbinding	92%	92%	92%	39%	39%	39%
Gebonden omzet (€ mln.)	85,8	96,4	101,5	36,6	41,1	43,3
Koopkrachttoevloeiing	10%	10%	10%	25%	25%	25%
Omzet door toevloeiing (€ mln.)	9,5	9,5	9,5	13,0	13,0	13,0
Totale omzet (€ mln.)	95,3	105,9	111,0	49,6	54,1	56,3
Totaal oppervlak (m^2 wvo)	14.183	14.183	14.183	19.517	19.517	19.517
Gemiddelde vloerproductiviteit	6.725	7.475	7.850	2.550	2.775	2.900
Gewogen landelijke vloerproductiviteit	7.985	7.985	7.985	2.306	2.306	2.306
Verschil te kort/overschot	-16%	-6%	-2%	10%	17%	20%
Marktruimte	11.900	13.200	13.800	21.500	23.500	24.400

De doorrekening van de scenario's laat zien dat het overschot aan winkelmeters in de dagelijkse sector de komende jaren verder zal toenemen, als de verwachtingen over de toenemende oriëntatie op internet en de teruglopende bestedingen in de fysieke winkels uitkomen. In de niet-dagelijkse sector is er enige ruimte voor nieuwe invulling. De realisatie van de woningbouwopgave kan de situatie verbeteren. In de dagelijkse sector zorgt het extra omzetpotentieel van nieuwe bewoners ervoor dat het huidige aanbod beter kan functioneren, volgens de landelijk gemiddelde vloerproductiviteit. In de dagelijkse sector overstijgt in dat

CONCEPT

geval de vloerproductiviteit het landelijk gemiddelde. Dit schept ruimte voor invulling met nieuwe detailhandel en winkels ofwel een versterking van de omzet van bestaande winkels.
Het scenario 'hoog-lang' gaat uit van een bevolkingsgroei door de realisatie van woningbouw tussen 2025 en 2030. Dit is lange termijn. Afgezet tegen de leegstand die er momenteel is, schept dit scenario mogelijkheden voor invulling van deze leegstand. Of wel herstructurering, door verplaatsing en herontwikkeling van leegstaande detailhandel.

Tabel: aanbod en marktmogelijkheden

	M² wvo
Huidig aanbod dagelijks	14.183
Huidig aanbod niet-dagelijks	19.517
Huidig aanbod totaal	33.700
Leegstand	5.218
Aanbod totaal inclusief leegstand (afgerond)	39.000
Marktruimte laag scenario (afgerond)	33.400
Marktruimte hoog scenario (afgerond)	38.200

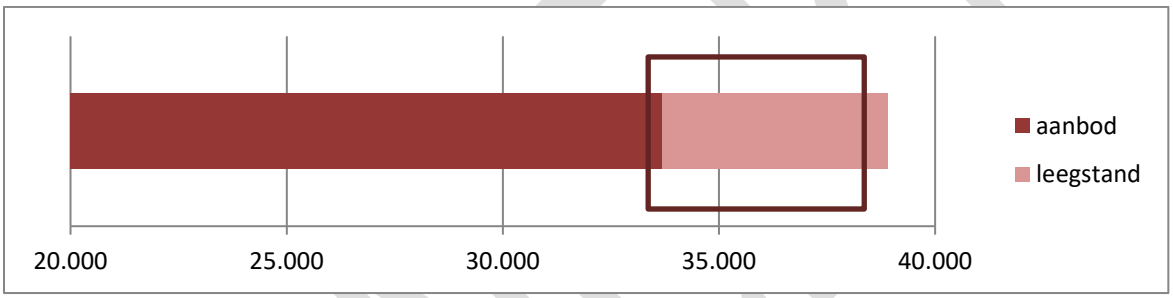

De tabel en grafiek geven een weerslag van de detailhandelsruimte. Het vierkant in de grafiek is de feitelijke bandbreedte van het haalbare detailhandelsoppervlak binnen de gemeente. Ongeveer 5.000 m² wvo aan detailhandelsruimte zou in Teylingen kunnen worden her-ingevuld. Dit is wel afhankelijk van de groei van het draagvlak door realisatie van de woningbouw. Als dit niet of deels wordt uitgevoerd beperken de mogelijkheden zich.

Uitgangspunten en toelichting benaderingswijze

Bij de benadering van het economisch functioneren van de detailhandel is uitgegaan de uniforme berekeningswijze, zoals weergeven in de notitie 'Omzetkengetallen 2017[7]. Deze notitie biedt een uniforme berekening van omzetkengetallen die als input dient voor eenduidig ruimtelijke economisch onderzoek.

Gebruikte parameters:

- Draagvlak: het totale omzetpotentieel in de gemeente. Gebaseerd op het aantal inwoners en de gemiddelde omzet per hoofd van de bevolking. Deze omzet per hoofd is gecorrigeerd voor het inkomensniveau, aangezien het inkomensniveau in Teylingen hoger is dan het landelijk gemiddelde.
- Koopkrachtbinding: het percentage van de totale bestedingen in een gemeente dat wordt uitgegeven in het eigen fysieke winkelaanbod van betreffende gemeente.
- Koopkrachttoevloeiing: zijn bestedingen in het winkelaanbod in een gemeente afkomstig van consumenten woonachtig buiten de gemeente, uitgedrukt als aandeel van de totale omzet.

7 Omzetkengetallen 2017, ten behoeve van ruimtelijke economisch onderzoek (Juni 2018 INretail en Panteia).

- Totale omzet: is de som van de absolute omzet uit koopkrachtbinding en koopkrachttoevloeiing. De totale omzet is de gerealiseerd door het fysieke winkelaanbod in betreffende gemeente.
- Vloerproductiviteit: is de totale omzet gedeeld door het totale winkeloppervlak, uitgedrukt in euro per vierkante meter. De gemiddelde vloerproductiviteit is gewogen naar branche.
- De koopstromen uit het KSO2016 en 2018 zijn gecorrigeerd voor internetbestedingen.

De benadering van het economisch functioneren van de detailhandel is een hulpmiddel bij de raming van de kwantitatieve behoefte c.q. marktruimte voor het detailhandelsaanbod (het oppervlak aan detailhandel) in een gemeente. In een berekening worden de vraag naar winkels en het aanwezige winkelaanbod kwantitatief tegenover elkaar gezet met als doel een indicatie te krijgen van mogelijke uitbreidingsruimte voor, dan wel het teveel aan, winkelruimte. Uitgangspunten en input voor deze 'standaard' berekening zijn:

- Het inwonertal in het benoemde verzorgingsgebied.
- De gemiddelde netto omzet per hoofd in de branche of sector (exclusief btw).
- Het gemiddelde inkomensniveau in het verzorgingsgebied. Bij een sterke afwijking van het inkomensniveau van het landelijk gemiddelde kan een correctie worden toegepast op de omzet per hoofd. De mate van correctie is afhankelijk van de branche of sector. Dagelijkse goederen zijn minder inkomensafhankelijk dan niet-dagelijkse goederen. Een inkomenselasticiteit wordt gehanteerd van respectievelijk 0,25 en 0,50.
- De vermenigvuldiging van het aantal inwoners en de (gecorrigeerde) omzet per hoofd levert het totale omzetpotentieel van het verzorgingsgebied.
- Niet alle inwoners uit het verzorgingsgebied doen al hun aankopen bij winkels in dit gebied. Sommige aankopen worden bij winkels buiten het verzorgingsgebied gedaan. Het aandeelpercentage van omzet dat in het verzorgingsgebied terecht komt is de koopkrachtbinding. Het percentage dat daarbuiten komt is de koopkrachtafvloeiing.
- Winkels in het verzorgingsgebied hebben behalve omzet uit het verzorgingsgebied ook omzet van buiten dit gebied. Dit is de omzettoevloeiing, uitgedrukt in een percentage van de totale omzet in de winkels.
- Confrontatie van het omzetpotentieel met het aanwezig aanbod resulteert in een gemiddelde omzet per m^2 winkelvloeroppervlak (wvo).
- Het 'haalbare' winkelaanbod dat 'passend' is bij het verzorgingsgebied kan worden benaderd door de totale omzet te delen door de landelijk gemiddelde omzet per m^2 wvo. Hierbij wordt de veronderstelling gedaan dat in het onderhavige verzorgingsgebied het landelijk gemiddelde een norm is voor het voldoende functioneren van de winkels.
- De omzet per m^2 wvo van het aanwezig aanbod is een indicatie van het functioneren van het aanbod. Een hoge omzet betekent dat het aanbod gemiddeld genomen relatief sterk is, een lage omzet geeft aan dat het 'kwetsbaar' is.
- De landelijke gemiddelde cijfers houden geen rekening met regionale of lokale omstandigheden of bedrijfsspecifieke kenmerken. Grootschalige bedrijven kunnen bijvoorbeeld andere kengetallen hebben dan kleine bedrijven. Hetzelfde geldt voor de definiëring van succes van bedrijven. Ook zijn deze gemiddelden een momentopname, de huidige of toekomstige situatie kan afwijken.
- De weergave van het economisch functioneren en de uitbreidingsruimte is daarmee altijd een benadering en geen exacte of normatieve weergave.

Koopstromen en internet

De omzetkengetallen hebben alleen betrekking op de omzet via de fysieke winkel (aan de toonbank). Dit is exclusief omzet via andere kanalen, zoals webwinkels (ook de webwinkels van fysieke winkels). Hiermee dient rekening te worden gehouden bij het gebruik van koopstroomgegevens. De gehanteerde koopkrachtbinding en -toevloeiing moeten gaan over sec de bestedingsstromen naar fysieke winkels. Met andere woorden de koopkrachtbinding + koopkrachtafvloeiing = 100% van de bestedingsstroom.

In het Randstad koopstromenonderzoek 2016 en 2018 is internet integraal als aankoopkanaal meegenomen. Dit houdt in dat wanneer koopstromen in percentages zijn uitgedrukt geldt; koopkrachtbinding + koopkrachtafvloeiing naar fysieke winkels (offline) + koopkrachtafvloeiing naar internet (online) = 100% van de bestedingsstroom. De omzet per hoofd ligt als gevolg daarvan hoger en is inclusief omzet naar internet.

Dit vraagt om een correctie op de koopstromen. Deze worden gecorrigeerd door het percentage koopkrachtbinding te delen op de koopkrachtbinding minus de afvloeiing naar internet. Een vergelijkbare correctie gaat op voor de koopkrachtafvloeiing.

Tabel: koopstromen Teylingen[8]

	Dagelijkse sector		Niet-dagelijkse sector	
	Kso2016	gecorrigeerd	Kso2016	gecorrigeerd
Koopkrachtbinding	88%	89%	29%	37%
Koopkrachtafvloeiing offline	11%	11%	50%	63%
Koopkrachtafvloeiing online	1%	-	21%	-
	100%	100%	100%	100%

Tabel: koopstromen Teylingen[9]

	Dagelijkse sector		Niet-dagelijkse sector	
	Kso2018	gecorrigeerd	Kso2018	gecorrigeerd
Koopkrachtbinding	91%	92%	29%	39%
Koopkrachtafvloeiing offline	8%	8%	45%	61%
Koopkrachtafvloeiing online	1%	-	26%	-
	100%	100%	100%	100%

Branchering detailhandel en gewogen omzet per m² wvo

Op basis van de gemiddelde omzet per m² wvo per branchegroep en het totale oppervlak van het aanbod in betreffende branche is een gewogen gemiddelde omzet per m² wvo te bepalen voor de dagelijkse en niet-dagelijkse sector. Vooral voor de niet-dagelijkse sector is deze weging relevant. Aangezien in deze sector de omzet m² wvo sterk verschilt per branche. Zo is de gemiddelde omzet in de branche plant en dier 'slechts' € 662,- per m² wvo.

Tabel: branchering detailhandel gemeente Teylingen

Branche	aantal winkels	M² wvo	Omzet/ m² wvo (€)*	Omzetclaim (€)
Levensmiddelen	44	12.479	8.199	102.315.321
Persoonlijke verzorging	11	1.704	6.419	10.937.976
Warenhuis	2	1.302	2.599	3.383.898
Kleding en mode	16	2.708	2.936	7.950.688
Juwelier en optiek	4	1.156		
Huishoudelijk en luxe	8	437	8.009	3.499.933
Sport en spel	9	3.204	2.812	9.009.648
Hobby	0	0		
Media	6	1.726	1.872	3.231.072
Plant en dier	1	105	2.665	279.825

8 Bron: Randstad Koopstromenonderzoek 2016 en 2018, I&O Research

9 Bron: Randstad Koopstromenonderzoek 2016 en 2018, I&O Research

Bruin en witgoed	3	377	2.665	1.004.705
Auto en fiets	14	1.308	662	865.896
Doe-het-zelf	7	766	5.498	4.211.468
Woninginrichting	6	954	2.395	2.284.830
Detailhandel overig	3	462	1.676	774.312
Dagelijks	55	14183		7.985
Niet-dagelijks	99	19517		2.306

* Bron omzetkengetallen 2017

CONCEPT

BIJLAGE V: TRENDS EN ONTWIKKELINGEN

Ontwikkelingen van de vraag

De digitale consument

Mensen kopen steeds meer via internet. Zeker in het laatste decennium is het snel gegaan. In 2011 werd al 10% van alle non-food bestedingen online aangekocht. Inmiddels is dit aandeel al bijna 25%. In de foodbranche is deze ontwikkeling nog beperkt en wordt minder dan 5% van de producten online aangekocht[10]. Naast een aankoopkanaal is internet ook een ongekende informatiebron. Met de smartphone in de hand hebben mensen altijd en overal toegang tot informatie, bijvoorbeeld over prijzen, assortiment, kwaliteit, specificaties, etc. De mens is goed geïnformeerd en weet al heel veel over het product nog voor hij dit heeft gezien of wil aankopen. Dit leidt ertoe dat mensen bewuster kopen en kiezen, zowel ten aanzien van het product zelf als ten aanzien van de winkel of het winkelgebied.

Daarmee heeft internet op twee manieren impact op de retailsector. Enerzijds gaan steeds minder aankopen via het fysieke kanaal, waardoor de vraag naar winkelruimte afneemt. Anderzijds gebruikt de consument de fysieke winkel op een andere manier en zal in de winkel andere en nieuwe diensten moeten worden aangeboden om relevant te blijven. In hoofdlijnen is dit minder de pure verkoop van producten, de feitelijke distributie, ofwel 'het schuiven van dozen', en meer het verlenen van diensten, service, inspiratie, beleving, etc.

De mobiele consument

De scope voor activiteiten wordt steeds groter, zowel voor de dagelijkse bezigheden, als voor niet-dagelijkse activiteiten en vrijetijdsbestedingen. Mensen zijn mobieler, komen daardoor in een groter gebied en doen activiteiten op meer verschillende plekken. Deze verbreding van de scope ligt in het verlengde van de flexibilisering van de maatschappij en wordt gestimuleerd door tal van factoren. Denk aan het autobezit, de opkomst van e-bikes en speed pedelecs, low-budgetvliegen of de toename van het aantal flexwerkers en zelfstandige ondernemers. Al deze factoren zorgen ervoor dat mensen grotere afstanden afleggen meer notie hebben van andere plekken. Dit geldt natuurlijk ook voor winkels en winkelgebieden.

Het gaat hierbij niet alleen op de pure fysieke mobiliteit. De virtuele mobiliteit (internet en smartphone) speelt hierin ook een grote rol. In feite heb je met je smartphone kennis van de hele wereld.

Met de toenemende mobiliteit, verbreedt de scope en verkleint de binding en loyaliteit in de kooporiëntatie zich. Mensen kopen steeds meer en makkelijker bij winkels of winkelgebieden die verder weg liggen, zeker als het gaat om recreatief winkelen of shoppen. Daarvoor kiezen mensen steeds meer grotere winkelgebieden en binnensteden met een uitgebreid aanbod en veel sfeer en beleving. Ten aanzien van de dagelijkse boodschappen koopt men nog wel veel dicht bij huis. Maar ook hier zien we dat mensen makkelijk wisselen van winkel, minder trouw zijn en ook onderweg kopen: "on the move". Voor retailondernemers en winkelgebieden betekent dit dat het steeds uitdagender wordt om mensen te binden. Het aanbod en de keuzemogelijkheden zijn enorm en de concurrentie neemt toe. De mogelijkheid om je daarbinnen te onderscheiden en aantrekkelijk te blijven is een grote uitdaging.

[10] Randstadkoopstromenonderzoek, I&O Research 2011, 2016 en 2018

CONCEPT

De kritisch bewuste consument

Mensen zijn bewust kritisch in waar en wat ze kopen. Het wordt voor retailers steeds lastiger klanten echt te binden. Tegelijk stellen mensen steeds hogere eisen aan kwaliteit, comfort en beleving. Wat belangrijk blijft is de behoefte aan gemak en efficiëntie. Winkelen is de ene keer fun en de andere keer functioneel.

Sommige consumenten verwerpen de in massa geproduceerde en generieke producten en geven steeds meer de voorkeur aan producten die zijn gepositioneerd als eenvoudig, "back to basics" en van betere kwaliteit, met een impliciet niveau van status. Parallel hieraan is de trend naar hyperlokaal eten en kopen, tot ambachtelijke schoonheidsproducten: consumenten zijn op zoek naar authentieke, onderscheidende producten en ervaringen die hen in staat stellen om hun individualiteit uit te drukken.

De bewuste consument zoekt naar manieren om een positieve invloed te hebben op zijn omgeving, ook door wat hij koopt en wil een oplossing voor de negatieve impact die consumentisme heeft op de wereld. Met name duurzaamheid en dierenwelzijn hebben nadrukkelijk terrein gewonnen in het brein van de bewuste consument. De bewuste consument gaat niet meer weg, is invloedrijk en zal deze trend daardoor verder verspreiden onder anderen. Zorgen over duurzaamheid en dierenwelzijn zullen verder groeien en zich uitbreiden naar andere industrieën dan voedsel, schoonheid en mode, zoals onder meer huishoudelijk, woninginrichting, dierenvoeding etcetera.

De andere consument

De omgeving van de consument verandert, maar ook de consument zelf verandert. Zo zijn de prioriteiten in bestedingspatroon langzamerhand verschoven. Een langjarige trend is dat mensen een steeds groter deel van hun inkomen kwijt zijn aan kosten voor diensten, zoals huisvesting, financiële zaken en zorg. Dit drukt de bestedingen aan pure consumptieve goederen, waaronder de bestedingen in de detailhandel.

De demografische trend van vergrijzing zorgt voor een groeiende groep ouderen, veelal met een ander bestedingspatroon. Vergrijzing vindt ook plaats onder middenstandersondernemers. Veel oudere ondernemers hebben problemen met opvolging vinden of kunnen hun bedrijf niet doorverkopen. Wat gebeurt er dan met het bedrijf? Wordt er toch nieuwe invulling gevonden of ontstaat leegstand?

Inherent aan vergrijzing is ontgroening. Er worden steeds minder kinderen geboren, de aanwas van nieuwe consumenten krimpt en de populatie van oudere consumenten gaat domineren. Tegelijk is de jonge consument wel de consument van de toekomst. De veranderingen in het gedrag worden sterk door hen bepaald, gevormd en beïnvloed door de nieuwe tijd en technologie. Op langere termijn bepalen zij het nieuwe koopgedrag en verdwijnt het 'oude' koopgedrag met het 'uitsterven' van oudere consument.

De grenzen van ouderdom verschuiven naarmate mensen langer leven en beter voor hun gezondheid, uiterlijk en welzijn zorgen. Babyboomers beschouwen zichzelf niet als oud en willen zo ook niet genoemd worden. Zo zijn de meer welgestelde babyboomers net zo geobsedeerd door technologie als millennials. Ze willen producten en diensten die hen helpen zo jong mogelijk te blijven van geest en lichaam.

De trend om zonder partner te leven is er onder verschillende generaties. Zo zijn er de single-later-lifers – doorgaans vijftigplussers, in veel gevallen gescheiden of weduwe en met volwassen kinderen. Deze generatie is niet de enige die de solo lifestyle een impuls geeft. Veel mensen van de jongere generaties hebben het huwelijk en zelfs het samenwonen helemaal de rug toegekeerd. Zij vormen kleine huishoudens met dito bestedingspatroon. Een solo lifestyle is zeker geen eenzaam leven. In tegendeel, vaak hebben deze mensen een uitgebreid sociaal netwerk. Bestedingen zijn sterk gericht op het in standhouden van dit netwerk, bijvoorbeeld door gezamenlijk activiteiten te ondernemen en ervaringen te delen, zoals uitgaan, eten en vakanties.

CONCEPT

De waarde van materie en bezitnemen langzaamaan af. Mensen hechten meer aan gezondheid, vitaliteit, leven en het opbouwen van ervaringen, dan aan het bezitten van goederen. Hiermee verandert het consumptiepatroon. Er wordt minder besteed aan goederen en meer aan belevingen. Dit uit zich onder meer in de daling van bestedingen in de niet-dagelijkse sector (goederen) en de opkomst van de horeca. Mensen zijn meer bereid uit te geven aan diensten, comfort en service. Dit alles gericht op het gemak van de consument en als het ware het kopen van (vrije) tijd.

Ontwikkelingen van het aanbod

Schaalvergroting naast schaalverkleining

Retailers vragen een groter winkeloppervlak. De extra meters worden ingezet voor meer comfort, keuzemogelijkheden en beleving. De ontwikkeling zien we onder meer in de supermarkt, doe-het-zelf en mode. Naast de schaalvergroting zijn schaalverkleining en specialisatie aan de orde van de dag en is er een blijvende vraag naar kleine tot reguliere winkelunits. Hier gaat het om (startende) zelfstandige ondernemers die zich richten op niches, service en klantcontact. Maar ook (landelijke) ketens blijven kleine tot reguliere vestigingen vragen, te meer om een netwerk over het land te realiseren.

Schaalvergroting en diversificatie supermarkten

Supermarktorganisaties streven naar een (landelijk) dekkend netwerk van vestigingen met verschillende typen winkels. Denk aan grootschalige winkels (> 4.000 m^2 wvo) die inzetten op bulkaankopen en inspelen op vers en food beleving. Wijkwinkels voor een directe verzorging in de nabijheid van de consument (1.000 tot 2.000 m^2 wvo). Winkels op traffic-locaties of buurt- en stadswinkel, zogenaamde mandjeswinkels. Deze winkels hebben vaak een beperkt assortiment, afgestemd op de passant of buurtbewoners (< 500 m^2 wvo). Supermarktorganisaties zijn continue bezig met optimalisatie van hun vestigingen en relocatie van winkels naar betere bereikbaarheid, zichtbaarheid, parkeermogelijkheden, etc.

De opkomst van discount(supermarkt)formules. Formules die zich kenmerken door een op prijs gericht aanbod en minder focus op service (Aldi, Lidl, Action). Alle lagen van de bevolking doen hier aankopen. De recente ontwikkelingen zijn grotere oppervlakten en het aanbieden van meer verse waren. Daarnaast is er een opkomst van foodmarkten, zowel van (traditionele) supermarktketens als wel foodconcepten met zelfstandige ondernemers.

Branchevervaging en blurring

Branches vervagen steeds meer. Retailers zoeken daarbij verbreding van het assortiment om in te spelen op het bezoekmotief van de consument en productassociaties. Denk aan de verkoop van woonaccessoires en lifestyle artikelen in kledingwinkels. Verbreding wordt ook omzet- of bezoekstimulerend ingezet, bijvoorbeeld actiematige verkoop van computers in een supermarkt.

Een ultieme vorm van branchevervaging is ‘blurring’. Hier gaat het om het vervagen van grenzen tussen branches en kanalen. Er ontstaan mengvormen van concepten waarbij een mix van bijvoorbeeld horeca en detailhandel bestaat, of detailhandel met meerdere branches in combinatie met diensten.

Internet als verkoopkanaal

Met internet als verkoopkanaal verandert de rol en positionering van de fysieke winkels naar een kanaal voor service, beleving, direct klantcontact en productervaring. Nu dat kopen overal kan, verwordt de fysieke winkel tot een onderdeel of schakel in het totale verkoop- en marketingproces. Dit vraagt andere locaties, formules en oppervlakten.

CONCEPT

Retailers maken steeds meer gebruik van alle (verkoop)kanalen om in contact te komen met de consument. Deze kanalen worden zo geïntegreerd dat er één beleving is voor de consument en alles op elkaar aansluit. Pure players (retailers met alleen een webwinkel) openen daartoe ook eigen fysieke vestigingspunten.

Producenten worden retailers, de distributieketen wordt verkort en versneld en retailers kunnen directer met klanten communiceren. In feite wordt de klassieke winkel overgeslagen. Deze ontwikkeling speelt zowel in de virtuele als in de fysieke wereld. Voorbeelden zijn de opening van brandstores, zoals Apple of Miele. Deze brandstores worden anders gepositioneerd dan klassieke winkels. Vaak draait het om de merkbeleving en niet om de omzet, transactie en verkoop. Voorbeelden zijn Picnic, de websuper die direct uit het distributiecentrum aan klanten levert, of Van Bommel die de verkoop van schoenen zelf ter hand heeft genomen en alleen nog maar verkoopt via internet en eigen winkels.

Subscription retail is een vorm van retail in abonnementsvorm waarbij klant bestelde producten regelmatig en min of meer automatisch toegezonden krijgen. Denk aan foodboxen, wijnpakketten, persoonlijke verzorging zoals scheermessen en toebehoren. Voorbeelden zijn Hello Fresh, Marley Spoon, BoldKing, Dollar Shave Club.

CONCEPT

BIJLAGE VI: ALGEMENE KADERS

Provinciale en regionale beleidskaders

De provincie Zuid-Holland ziet het belang van detailhandel in en is zich ervan bewust dat een vitale, diverse en evenwichtig opgebouwde detailhandelsstructuur bepalend is voor een goed woon- en leefklimaat van dorpen en steden. Ruimte voor uitbreiding is echter beperkt. De provincie gaat ervan uit dat de vraag naar fysieke winkelruimte de komende jaren verder afneemt, vanwege de opkomst van internet-winkelen, demografisch ontwikkelingen en veranderende consumentenbehoeften. Daarom stelt de provincie strikte eisen aan uitbreidingsplannen en wil niet 'bouwen voor leegstand'.

Provinciale Verordening Ruimte

De provinciale Verordening Ruimte stelt verdere eisen ten aanzien van detailhandel. Samengevat gaat het om het volgende:

- Detailhandel mag zich alleen vestigen binnen of aansluitend aan een bestaande winkelconcentratie in de centra van steden, dorpen en wijken. Of binnen een nieuwe wijkgebonden winkelconcentratie in een nieuwe woonwijk.
- Nieuwe detailhandelsontwikkelingen mogen het woon- en leefklimaat niet onevenredig aantasten of onaanvaardbare leegstand veroorzaken.
- Voor ontwikkelingen groter dan 2.000 m^2 bruto vloeroppervlak moet advies worden gevraagd aan de adviescommissie detailhandel Zuid-Holland.
- Alleen detailhandel in goederen die qua aard of omvang van de aangeboden goederen niet of niet goed inpasbaar zijn in de centra, mag zich daarbuiten vestigen;
    - detailhandel in brand- en explosiegevaarlijke goederen;
    - detailhandel in volumineuze goederen;
    - meubelbedrijven, inclusief in ondergeschikte mate een assortiment woninginrichting en stoffering, en ook detailhandel in de volumineuze woongoederen: keukens, badkamers, vloeren, zonwering en jacuzzi's, voor zover de ontwikkeling plaatsvindt binnen de bedrijventerreinen met PDV-locaties waarvan de plaats geometrisch is bepaald;
    - tuincentra;
    - bouwmarkten;
    - kleinschalige detailhandel in de vorm van een gemakswinkel, of bij sport-, culturele, medische, onderwijs, recreatie- en vrije tijdsvoorzieningen, en ook andere locaties met veel bezoekers of passanten, met een assortiment dat aansluit op de aard van deze voorzieningen of locaties;
    - ondergeschikte detailhandel in ter plaatse vervaardigde goederen bij een productiebedrijf; bij een beroep aan huis of bij een ambachtelijk of dienstverlenend bedrijf, met een assortiment dat aansluit bij de hoofdbestemming; bij een agrarisch bedrijf met een assortiment van producten uit eigen teelt;
    - afhaalpunten voor niet-dagelijkse artikelen op goed bereikbare locaties;
    - kringloopwinkels;
    - supermarkten net buiten het winkelconcentratiegebied in kleine kernen, als is aangetoond dat hiervoor onvoldoende ruimte is in een bestaande winkelconcentratie.
- Voorwaarden voor ontwikkelingen buiten de centra zijn dat het bestemmingsplan uitsluitend voorziet in de nieuwe detailhandel, bedoeld in het derde lid onder a en f, als is aangetoond dat het woon- en leefklimaat niet onevenredig wordt aangetast en geen onaanvaardbare leegstand ontstaat. Mede met het oog hierop is advies gevraagd aan de adviescommissie detailhandel Zuid-Holland, voor zover het gaat om de nieuwe detailhandel, bedoeld in het derde lid onder a,

CONCEPT

onderdelen iii, iv of v, of bedoeld in het derde lid onder f en voor zover die nieuwe detailhandel een omvang heeft van meer dan 1.000 m2 bruto vloeroppervlak.
- Een bestemmingsplan dat voorziet in detailhandel als bedoeld in het derde lid, onder a stelt de volgende voorwaarden aan de nevenassortimenten: ten hoogste 20% van het netto verkoopvloeroppervlak wordt voor de verkoop van het nevenassortiment gebruikt, en het nevenassortiment past bij het hoofdassortiment.

Ten aanzien van detailhandel in volumineuze goederen stelt de provinciale verordening het volgende. In de centra is vestiging van volumineuze goederen, vanwege de aard en omvang van de goederen moeilijk inpasbaar, mede vanwege de benodigde stallingsruimte. Het gaat bovendien om detailhandel die niet essentieel is voor de kwaliteit van de centra, mede gelet op het specifieke karakter van de goederen. Als volumineus worden in ieder geval de zogenaamde ABC-branches beschouwd: auto's, boten en caravans. Als volumineus kunnen ook worden beschouwd: grove bouwmaterialen, landbouwwerktuigen, motoren, zwembaden, buitenspeeltoestellen, fitnessapparatuur, piano's, orgels, surfplanken en tenten. Deze lijst is min of meer volledig, de provincie verwacht daarom van gemeenten terughoudendheid bij het toelaten van andere dan de hier genoemde volumineuze goederen. Verdere oprekking van het begrip 'volumineuze goederen' is niet wenselijk.

Definitie detailhandel

De definitie voor detailhandel luidt als volgt:

> Detailhandel is het bedrijfsmatig te koop aanbieden (waaronder begrepen de uitstalling ten verkoop), aanprijzen, adviseren, verkopen en/of leveren van goederen aan consumenten die de goederen kopen voor eigen gebruik of verbruik.

Als we het hebben over detailhandel, hebben we het feitelijk over twee elementen. Enerzijds de bedrijfsactiviteit: het detailhandelsbedrijf. Anderzijds detailhandel in zijn (fysieke en ruimtelijke) verschijningsvorm: de bedrijfsruimte of te wel de fysieke winkel. Tegenwoordig gaat het hierbij ook om allerlei andere verschijningsvormen zoals, pick-up-points, servicepunten of blurring-concepten, al dan niet in combinatie met horeca, diensten, ambachten, etc.

Het detailhandelsbedrijf is de commerciële onderneming die feitelijk de detailhandel uitvoert, zeg maar het bedrijf achter de winkel. Met deze definiëring is internethandel (webwinkels) feitelijk een vorm van het detailhandelsbedrijf. De fysieke (ruimtelijke) verschijningsvorm van een webwinkel uit zich bijvoorbeeld in een pick-up-point, een kantoor, showroom, opslag- of distributieruimte, met andere woorden de ruimten waar de daadwerkelijke activiteit plaatsvindt.

De detailhandelsvisie en het ruimtelijk beleid gaan in op de fysieke verschijningsvorm van detailhandel en geeft aan wat binnen de gemeente de mogelijke vestigingslocaties zijn, weergegeven in de gewenste toekomstbestendige detailhandelsstructuur en hoe deze structuur bereikt en gerealiseerd kan worden.

CONCEPT

Parkeer- en verkeersonderzoek

Centrumgebied Sassenheim, Voorhout en Warmond

DEEL A: PARKEERONDERZOEK

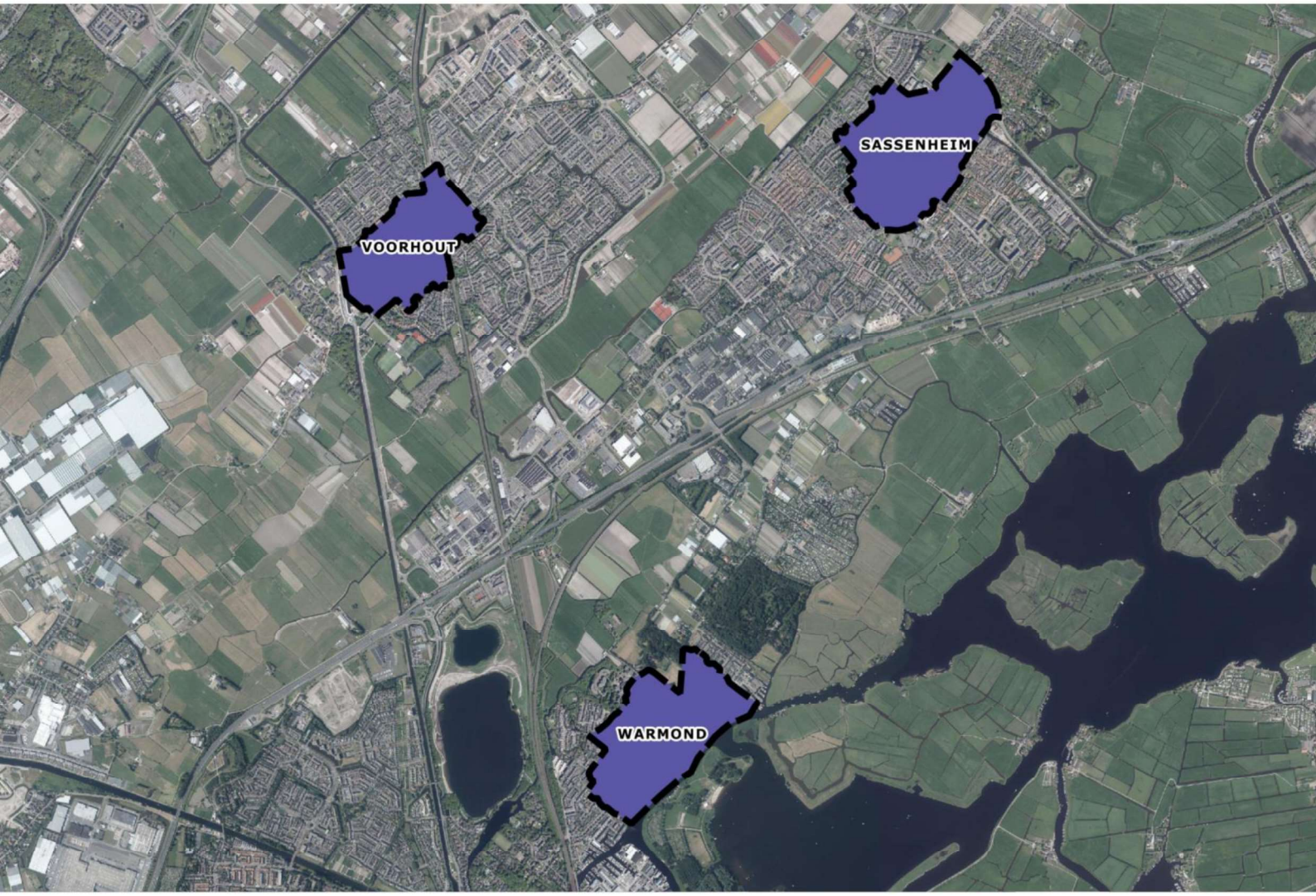

Verkeersonderzoek • **Parkeeronderzoek** • Advies • Educatie • Fiets

Onderzoeksperiode:
Mei 2019

Bureau de Groot Volker
Verkeersonderzoek en -advies

Opdrachtgever: Gemeente Teylingen
Rapportnummer: 191449-02A

Documentatiepagina

Opdrachtgever(s)	:	Gemeente Teylingen
Titel rapport	:	Parkeer- en verkeersonderzoek Teylingen, Centrumgebied Sassenheim, Voorhout en Warmond. Deel A: Parkeeronderzoek
Kenmerk	:	P191449-02A
Datum publicatie	:	vrijdag 15 november 2019
Projectteam opdrachtgever(s)	:	Mevrouw J. Hoogenboom
Projectteam Bureau de Groot Volker	:	De heren P. Nijland en J. Cnossen
Projectomschrijving	:	Onderzoek naar de huidige parkeersituatie en verkeerssituatie in de centrumgebieden Sassenheim, Voorhout en Warmond
Trefwoorden	:	parkeren, parkeeronderzoek, parkeercapaciteit, parkeerdruk, bezettingsgraad, verkeersintensiteit, centrumgebied, Sassenheim, Voorhout, Warmond
Gegevens	:	Bureau de Groot Volker Spoorstraat 11 6953 BW Dieren Tel [0313] 496 816 info@verkeersonderzoek.nl www.verkeersonderzoek.nl

Inhoudsopgave

1 Inleiding 3
1.1 Aanleiding 3
1.2 Onderzoeksvragen 4

2 Onderzoeksmethodiek 5
2.1 Werkwijze 5
2.2 Onderzoeksgebieden 7
2.3 Onderzoeksperiode 10
2.4 Weersomstandigheden 10
2.5 Bijzonderheden 11

3 Onderzoeksresultaten Sassenheim 13
3.1 Parkeercapaciteit 13
3.2 Parkeerdruk 14
3.3 Parkeermotief 17
3.4 Parkeerduur 21
3.5 Herkomstanalyse 22

4 Onderzoeksresultaten Voorhout 25
4.1 Parkeercapaciteit 25
4.2 Parkeerdruk 26
4.3 Parkeermotief 29
4.4 Parkeerduur 33
4.5 Herkomstanalyse 34

5 Onderzoeksresultaten Warmond 37
5.1 Parkeercapaciteit 37
5.2 Parkeerdruk 38
5.3 Parkeermotief 41
5.4 Parkeerduur 45
5.5 Herkomstanalyse 46

6 Conclusies 49
6.1 Sassenheim 49
6.2 Voorhout 50
6.3 Warmond 51

Begrippenlijst 53

BIJLAGEN

BIJLAGE 1 Parkeerinventarisatie
BIJLAGE 2 Tabellen onderzoeksresultaten parkeeronderzoek
BIJLAGE 3 Visualisaties bezettingsgraad en parkeermotief
BIJLAGE 4 Visualisaties bezettingsgraad en parkeerduur
BIJLAGE 5 Visualisaties bezettingsgraad en herkomstanalyse

1 Inleiding

1.1 Aanleiding

De gemeente Teylingen werkt aan het opstellen van een centrumvisie van de kernen Sassenheim, Voorhout en Warmond, gecombineerd met het actualiseren van de detailhandelsvisie. In de centrumvisie maakt de gemeente keuzes die recht doen aan levendige centra en de verschuiving van kopen naar beleven. Goede bereikbaarheid in combinatie met de aantrekkelijkheid van de centra zijn hiervoor van belang. Om een goede centrumvisie te maken is inzicht nodig in het gebruik van de parkeervoorzieningen, de verkeerscirculatie en de herkomst van het bezoekende verkeer.

Afbeelding 1.1: Parkeerterrein Gemeentehaven in Warmond



1.2 Onderzoeksvragen

Om inzicht te kunnen geven in de huidige parkeer- en verkeerssituatie in de centra van Voorhout, Sassenheim en Warmond zijn onderstaande onderzoeksvragen opgesteld, uitgesplitst naar parkeer- en verkeersonderzoek.

Parkeeronderzoek:

- Wat is de parkeercapaciteit in de centra en omgeving van Voorhout, Sassenheim en Warmond?
- Wat is de parkeerdruk en bezettingsgraad in de centra en omgeving van Voorhout, Sassenheim en Warmond?
- Hoeveel bewoners, langparkeerders en kortparkeerders (parkeermotief) maken gebruik van de parkeervoorzieningen in de centra en omgeving van Voorhout, Sassenheim en Warmond?
- Wat is de parkeerduur in de centra en omgeving van Voorhout, Sassenheim en Warmond?
- Wat is de herkomst van de parkeerders in de centra en omgeving van Voorhout, Sassenheim en Warmond (opgedeeld naar kort- en langparkeerders)?

Met behulp van de bezettingsgraad kunnen eventuele parkeerproblemen in beeld worden gebracht. De onderzoeksvragen worden beantwoord op basis van de landelijke CROW richtlijnen voor parkeren (met name de CROW publicatie Toekomstbestendig parkeren) en de parkeernota van de wegbeheerder.

Verkeersonderzoek:

- Wat zijn de verkeersintensiteiten op de belangrijkste verkeerroutes in de kernen van Voorhout, Sassenheim en Warmond?
- Hoe functioneert het verkeerssysteem in- en rondom de drie centrumgebieden?

Voor het beantwoorden van de onderzoeksvraag is een parkeer- en verkeersonderzoek uitgevoerd. De beantwoording van de onderzoeksvragen van het verkeersonderzoek vindt plaats in rapportage P191449-02B Rapportage verkeersonderzoek Teylingen mei 2019.

2 Onderzoeksmethodiek

In dit hoofdstuk wordt de onderzoeksmethodiek behandeld. In paragraaf 2.1 wordt de werkwijze besproken, in paragraaf 2.2 komt het onderzoeksgebied aan bod, in paragraaf 2.3 de onderzoeksperiode, in paragraaf 2.4 de weersomstandigheden en tot slot in paragraaf 2.5 de bijzonderheden die gedurende het onderzoek hebben plaatsgevonden.

2.1 Werkwijze

Om inzicht te krijgen in de bezettingsgraad van parkeergelegenheden is een parkeeronderzoek uitgevoerd waarbij op verschillende tijden van de dag de kentekens van de geparkeerde voertuigen geregistreerd zijn. Onderstaand is een beschrijving gegeven van de uitgevoerde onderdelen van het parkeeronderzoek.

Inventarisatie parkeercapaciteit

De basis van een parkeeronderzoek is de parkeercapaciteit.

Tabel 2.1: Verschillende openbare parkeercategorieën

Parkeer-categorieën	Type	Uitgangspunten
Algemeen	Vakken	• Aangeven door belijning en/of bestrating
	Rijbaan en/of strook	• Rijbaan of parkeerstrook parkeren, een per 5,50 – 6,00 meter (uitgaande van een benodigde lengte van zes meter per geparkeerd voertuig en het Reglement Verkeersregels en Verkeerstekens 1990 (RVV 1990), bijvoorbeeld 'niet binnen 5 meter van een kruispunt parkeren');
Doelgroep gehandicapt of L&L	Gehandicapten	• Verkeersbord E6: Gehandicaptenparkeerplaats
	Laden en lossen	• Verkeersbord E7: Gelegenheid voor het laden en lossen
Overige doelgroep	Elektrisch	• Verkeersbord E1000, E1002 t/m E1004: Gelegenheid voor elektrische voertuigen
	Overige doelgroep	• Verkeersbord E8: Gelegenheid alleen bestemd voor bepaalde doelgroep

Parkeervoorzieningen op eigen terrein zijn niet meegenomen in dit onderzoek.

Parkeermotief- en parkeerdrukonderzoek

Met het parkeermotief wordt het doel bedoeld waarmee de parkeerder staat geparkeerd. Door het vergelijken van de geregistreerde kentekens op verschillende registratiemomenten kan een beeld worden verkregen van het parkeermotief. Het parkeermotief is belangrijk om te kunnen bepalen welke parkeerders eventuele problemen veroorzaken en of een parkeerregulering hiervoor een oplossing biedt. In dit onderzoek is onderscheid gemaakt in de volgende groepen:

- bewoner;
- langparkeerder / Werk(er);
- kortparkeerder / Bezoek(er).

Aan de voertuigen die donderdagnacht (na 23:00 uur) zijn waargenomen, is het motief bewoner toegekend. Wanneer de voertuigen, die in de nacht zijn waargenomen, ook op andere meetmomenten zijn geregistreerd, dan zijn deze ook als bewoner aangemerkt. Een langparkeerder is een voertuig die twee of meer meetmomenten achter elkaar is waargenomen en niet in de nacht. Dit zijn bijvoorbeeld werknemers of langdurig bezoek. De kortparkeerders zijn voertuigen die slechts éénmaal zijn waargenomen en niet in de nacht. Voor de duidelijkheid is in de onderstaande tabel de motieventabel weergegeven. In de motieventabel staat aangegeven wanneer een parkeerder het motief bewoner, langparkeerder of kortparkeerder toegewezen heeft gekregen. De exacte meetmomenten zijn opgenomen in paragraaf 2.3 onderzoeksperiode.

Tabel 2.2: Bepaling parkeermotieven

Motief	Registratiemomenten				
	23-06 uur	09 uur	11 uur	13 uur	15 uur
Bewoner	■	■	■	■	■
	■		■	■	■
	■			■	■
	■				■
	■	■			
	■	■	■		
	■	■	■	■	
	■	■		■	■
	■				■
Langparkeerder / Werker		■	■	■	■
			■	■	■
				■	■
		■	■	■	
		■	■		
			■	■	
				■	■
Kortparkeerder / Bezoeker		■			
			■		
				■	

2.2 Onderzoeksgebieden

De onderzoeksvragen richten zich op de drie centrumgebieden: Sassenheim, Voorhout en Warmond in de gemeente Teylingen. Deze gebieden vormen de basis voor het parkeeronderzoek. In de volgende figuren zijn de onderzoeksgebieden opgenomen.

Sassenheim

Figuur 2.3: Onderzoeksgebieden Sassenheim met secties

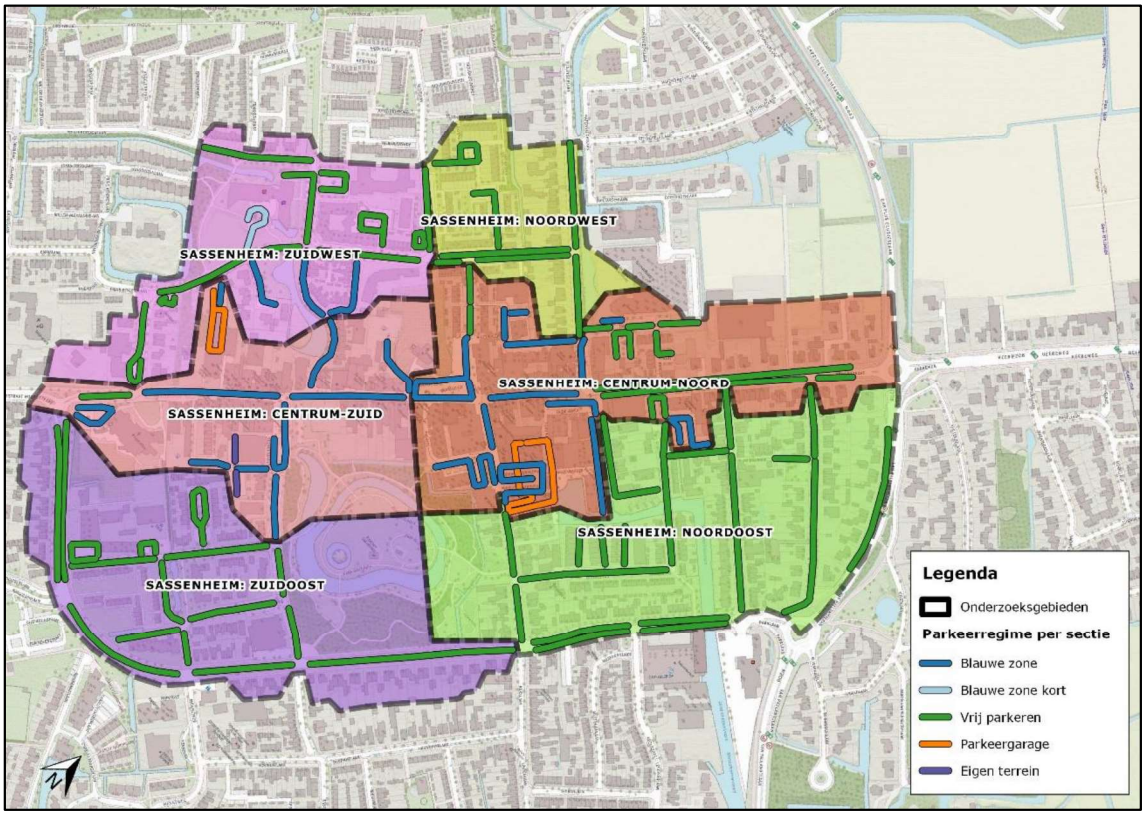

Globaal wordt het onderzoekgebied begrensd door de straten Parklaan, Van Pallandtlaan en Willibroduslaan. Het onderzoeksgebied in Sassenheim is opgedeeld in een aantal deelgebieden. Deze deelgebieden zijn mede bepaald op basis van de geclusterde voorzieningen in Sassenheim, Voorhout en Warmond. Geclusterde voorzieningen zijn bijvoorbeeld straten met veel winkelvoorzieningen en/of veel woningen.

De deelgebieden bestaan uit:

1. Sassenheim: Centrum-Noord (veel voorzieningen voor werknemers en bezoekers)
2. Sassenheim: Centrum-Zuid (veel voorzieningen voor werknemers en bezoekers)
3. Sassenheim: Noordwest (voornamelijk woningen)
4. Sassenheim: Noordoost (voornamelijk woningen)
5. Sassenheim: Zuidwest (voornamelijk woningen)
6. Sassenheim: Zuidoost (voornamelijk woningen)

Voorhout

Figuur 2.4: Onderzoeksgebieden Voorhout met secties

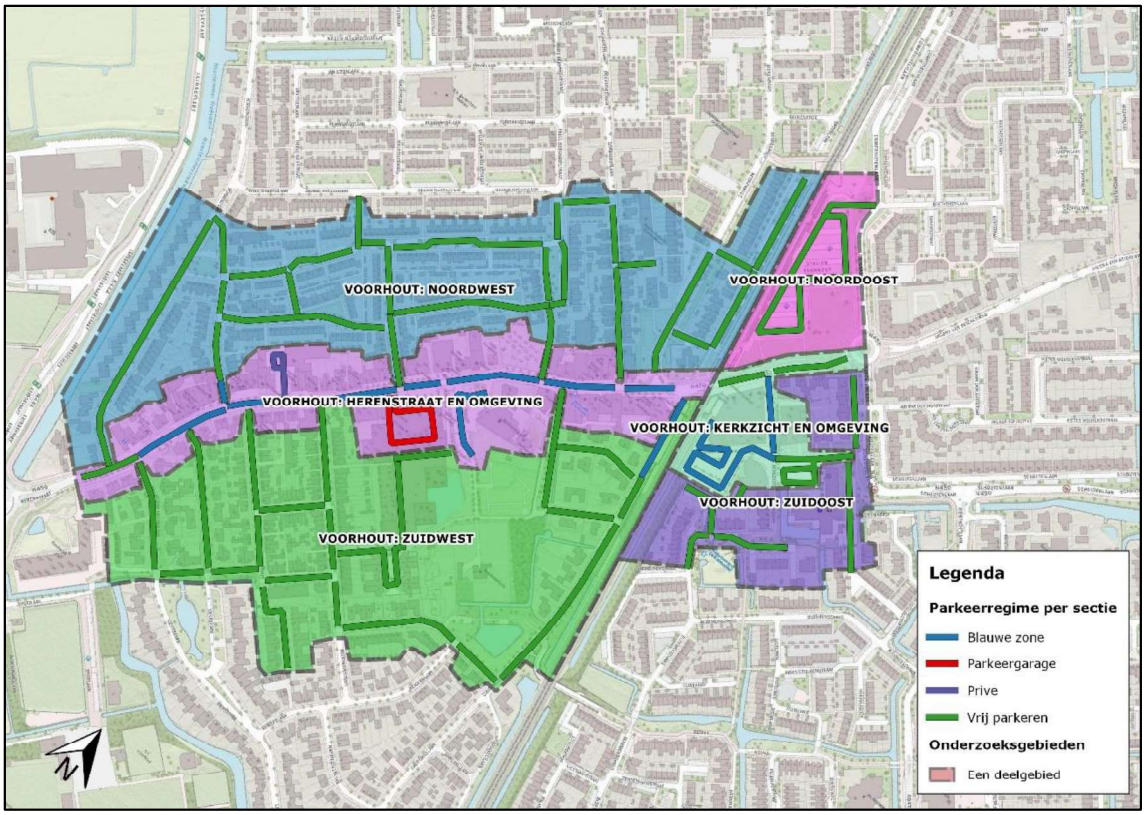

Globaal wordt het onderzoekgebied begrensd door de straten Leidsevaart, Oranje Nassaulaan, en Schoutenlaan. Het onderzoeksgebied in Voorhout is opgedeeld in een aantal deelgebieden.

De deelgebieden bestaan uit:

7. Voorhout: Herenstraat en omgeving (veel voorzieningen voor werknemers en bezoekers)
8. Voorhout: Kerkzicht en omgeving (veel voorzieningen voor werknemers en bezoekers)
9. Voorhout: Noordwest (voornamelijk woningen)
10. Voorhout: Noordoost (Park & Ride station)
11. Voorhout: Zuidwest (voornamelijk woningen)
12. Voorhout: Zuidoost (voornamelijk woningen)

Warmond

Figuur 2.5: Onderzoeksgebieden Warmond met secties

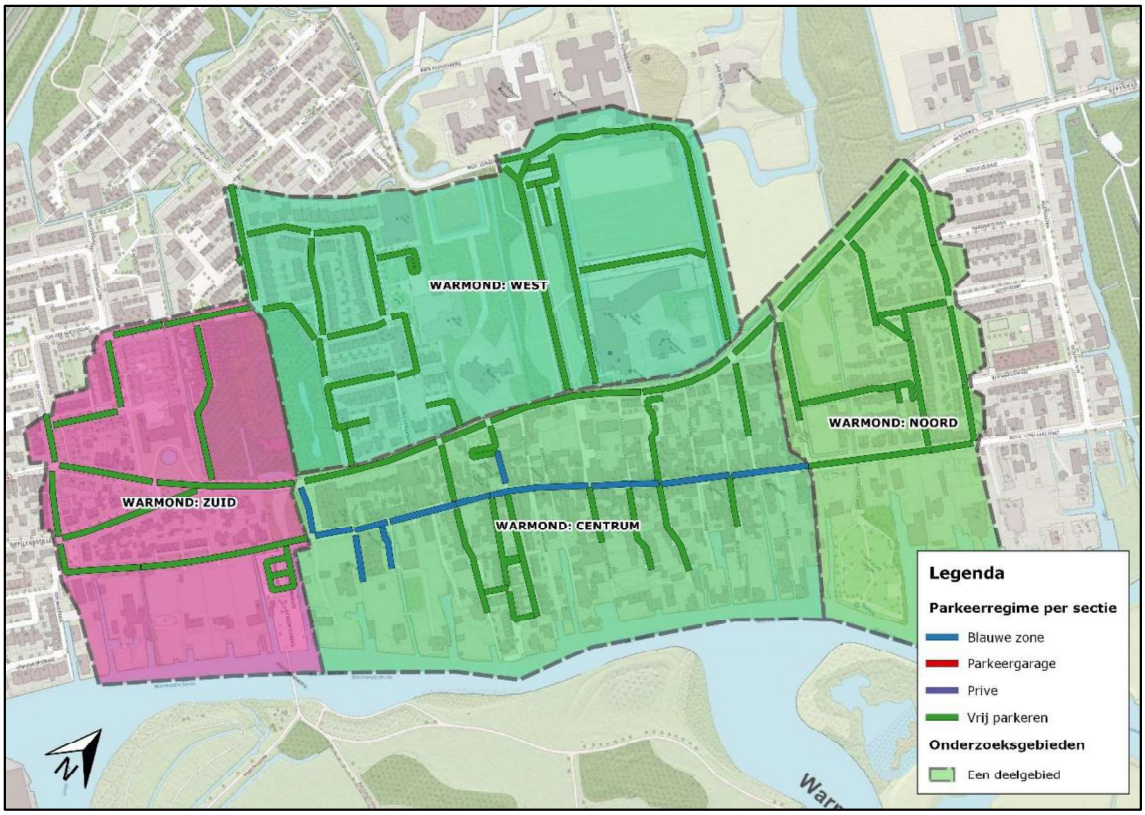

Globaal wordt het onderzoekgebied begrensd door de straten Lockhorstslaan, Julianastraat en Oude Dam. Het onderzoeksgebied is opgedeeld in een aantal deelgebieden.

De deelgebieden bestaan uit:

13. Warmond: Centrum (veel voorzieningen voor werknemers en bezoekers)
14. Warmond: Noord (voornamelijk woningen)
15. Warmond: Zuid (voornamelijk woningen)
16. Warmond: West (voornamelijk woningen)

Deze deelgebieden zijn bij de verwerking en rapportage gebruikt om per deelgebied inzicht te geven in het parkeergedrag.

Gebiedsindeling

Het onderzoeksgebied is opgedeeld in meerdere secties. De secties zijn wegvakken van kruispunt tot kruispunt, alsmede parkeerterreinen. Daarbij is ook rekening gehouden met het parkeerregime. Daardoor kan één sectie in principe niet bestaan uit meerdere parkeerregimes. Het onderverdelen van het onderzoeksgebied in meerdere secties heeft als voordeel dat op een kleinschalig niveau inzicht ontstaat in de parkeergedragingen. De gedetailleerde sectie-indeling voor het onderzoeksgebied met sectienummers is weergegeven in de bijlagen.

2.3 Onderzoeksperiode

Om de maatgevende parkeerdruk en parkeermotieven in beeld te brengen zijn de parkeermetingen op 3 onderzoeksdagen uitgevoerd. Naast de gemiddelde werkdag (donderdag) is het onderzoek ook op de vrijdagavond (koopavond) en zaterdag (winkelpiekdag) uitgevoerd. De 16 onderzoeksmomenten zijn weergegeven in tabel 2.6.

Tabel 2.6: Registratiemomenten parkeeronderzoek

	1	2	3	4	5	6	7	8	
donderdag 23 mei 2019	09:00	11:00	13:00	15:00	17:00	19:00	21:00	23:00	uur
vrijdag 24 mei 2019	17:00	19:00	21:00						uur
zaterdag 25 mei 2019	09:00	11:00	13:00	15:00	17:00				uur

Het parkeeronderzoek is buiten de regionale schoolvakanties uitgevoerd. En op een moment zonder grote evenementen.

2.4 Weersomstandigheden

In de volgende tabel staan de weersomstandigheden van de 3 onderzoeksdagen weergegeven. De gegevens zijn afkomstig van het KNMI weerstation Schiphol. De gegevens geven een beeld of de weersomstandigheden normaal zijn voor de periode van het jaar. Weersomstandigheden die niet normaal zijn voor de periode van het jaar kunnen effect hebben op het verkeersgedrag.

Tabel 2.7: Weersomstandigheden

Datum	Max. Temperatuur		Rel. zonneschijn.		Neerslag		Wind	
	Gemeten	*Normaal*	*Gemeten*	*Normaal*	*Hoeveel.*	*Duur*	*Gem.*	*Max.*
donderdag 23 mei 2019	20.4 °C	18.1 °C	90%	45%	0.0 mm	0.0 uur	3 Bft	4 Bft
vrijdag 24 mei 2019	20.0 °C	18.1 °C	90%	45%	0.0 mm	0.0 uur	3 Bft	4 Bft
zaterdag 25 mei 2019	18.5 °C	18.1 °C	32%	45%	0.0 mm	0.0 uur	2 Bft	3 Bft

Bron: KNMI, weerstation Schiphol

Op basis van de weeromstandigheden kan worden geconcludeerd dat het weer normaal is voor de tijd van het jaar.

2.5 Bijzonderheden

Op zaterdag 25 mei 2019 was er in het centrum van Voorhout het Korenfestival aan de gang. Tijdens het Korenfestival waren een aantal parkeergelegenheden op en rond het Kerkplein niet beschikbaar. Het festival begon om 13:00 uur en eindigde om 17:00 uur. Tijdens de metingen is er de gehele onderzoeksdag niet geparkeerd in sectie V114: Kerkplein en V113: deel van de Herenstraat.

Figuur 2.8: Parkeergelegenheden Kerkplein in Voorhout (opname 1 juni 2019)



De secties waar niet geparkeerd kon worden waren:

V114, 20 parkeervakken algemeen beschikbaar voor blauwe zone, 1 gehandicapten parkeervak en 8 parkeervakken alleen beschikbaar voor privé gebruik.

V113, 4 parkeervakken algemeen beschikbaar voor blauwe zone.

Dit betekent dat er op zaterdag 24 parkeervakken voor algemeen gebruik minder beschikbaar waren, samen met de andere categorieën in totaal 33 parkeervakken.

De parkeersituatie rondom het Kerkplein en Herenstraat op zaterdag 25 mei 2019 rond 13:00 uur, het drukste meetmoment is weergegeven in figuur 2.9.

Figuur 2.9: Bezettingsgraad en parkeermotief zaterdag 25 mei 2019 rond 13:00 uur

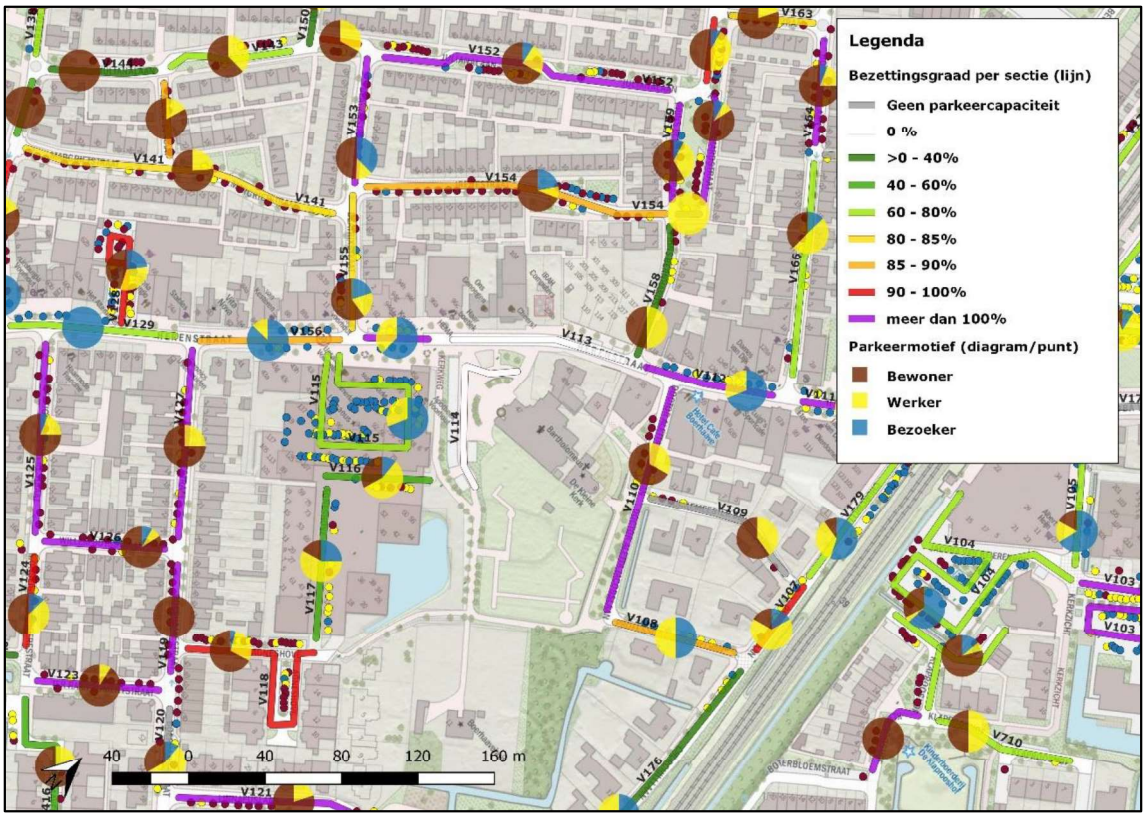

Op basis van het verloop van de parkeerdruk in de parkeersecties waar men wel kan parkeren kunnen er analyses worden gedaan over hoeveel parkeerders er zouden staan op de sectie V113 en V114.

Tabel 2.10: Verloop parkeerdruk Voorhout

Meting	do. 9u	do. 11u	do. 13u	do. 15u	do. 17u	do. 19u	do. 21u	do. 23u	vr. 17u
Druk	787	828	798	800	780	687	692	674	756
Verloop		+5,2%	-3,6%	+0,2%	-2,5%	-11,9%	+0,7%	-2,6%	+12,1%
Bezet.	64%	67%	65%	65%	63%	56%	56%	55%	61%
Meting	**vr. 19u**	**vr. 21u**	**za. 09u**	**za. 11u**	**za. 13u**	**za. 15u**	**za. 17u**		
Druk	722	721	738	829	972	923	766		
Verloop	-4,5%	0%	+2,4%	+12,3%	+17,3%	-5,0%	-17,0%		
Bezet.	59%	59%	60%	67%	79%	75%	62%		

Op vrijdagavond varieerde de parkeerdruk in de secties V113 en V114 tussen de 13 en 35 parkeerders bij een parkeercapaciteit van 33 parkeergelegenheden. Op donderdag varieerde de parkeerdruk in de secties V113 en V114 tussen de 7 in de nacht en 27 parkeerders om 19 uur. Gezien de locatie van de secties bij een aantal restaurants en kerk is de piekdruk door de weeks aanwezig in de avond. Men kan er vanuit gaan dat deze secties op zaterdagmiddag ook volop gebruikt worden door bezoekers van de restaurants en winkels.

3 Onderzoeksresultaten Sassenheim

In dit hoofdstuk worden de resultaten van het parkeeronderzoek in het centrumgebied van Sassenheim beknopt besproken. In paragraaf 3.1 wordt als eerste ingegaan op de parkeercapaciteit en in paragraaf 3.2 wordt ingegaan op de parkeerdruk en bezettingsgraad. In paragraaf 3.3 wordt ingegaan op de parkeermotieven. Vervolgens wordt in paragraaf 3.4 ingegaan op de parkeerduur en de herkomst in paragraaf 3.5.

3.1 Parkeercapaciteit

In het onderzoeksgebied is de parkeercapaciteit opgenomen. Daarbij is onderscheid gemaakt naar de diverse parkeercategorieën. In tabel 3.1 staat de parkeercapaciteit per deelgebied en het hele onderzoeksgebied weergegeven.

Tabel 3.1: Parkeercapaciteit Sassenheim

Onderzoekgebied	Openbare parkeercategorieën				
	Algemeen	Gehandi-capten	Laden en lossen	Overige	Totaal
Sassenheim	**1.616**	**30**	**5**	**81**	**1.732**
Plaats en parkeerregime					
Sassenheim - Blauwe zone	514	14	4	2	**534**
Sassenheim - Vrij parkeren	929	12	1	8	**950**
Sassenheim - Parkeergarage	137	3	0	71	**211**
Sassenheim - Eigen terrein	31	0	0	0	**31**
Sassenheim - Blauwe zone kort	5	1	0	0	**6**
Deelgebied en parkeerregime					
Sassenheim: Centrum-Noord - Blauwe zone	291	9	4	2	**306**
Sassenheim: Centrum-Noord - Vrij parkeren	165	1	0	4	**170**
Sassenheim: Noordoost - Blauwe zone	0	0	0	0	**0**
Sassenheim: Noordoost - Vrij parkeren	264	1	1	0	**266**
Sassenheim: Noordwest - Blauwe zone	0	0	0	0	**0**
Sassenheim: Noordwest - Vrij parkeren	90	1	0	0	**91**
Sassenheim: Centrum-zuid - Blauwe zone	191	5	0	0	**196**
Sassenheim: Centrum-zuid - Vrij parkeren	0	0	0	0	**0**
Sassenheim: Zuidwest - Blauwe zone	32	0	0	0	**32**
Sassenheim: Zuidwest - Vrij parkeren	168	5	0	4	**177**
Sassenheim: Zuidoost - Blauwe zone	0	0	0	0	**0**
Sassenheim: Zuidoost - Vrij parkeren	242	4	0	0	**246**

In totaal zijn 1.732 parkeerplaatsen in het onderzoeksgebied aanwezig. Het aantal parkeerplaatsen in het deelgebied Centrum-Noord – Blauwe zone is met 306 het grootst. Het aantal openbare parkeerplaatsen in het deelgebied Noordoost – Vrij parkeren is 266. En het aantal openbare parkeerplaatsen in het deelgebied Zuidoost – Vrij parkeren is 246.

Parkeercategorieën

In het onderzoeksgebied zijn 1.616 openbare parkeergelegenheden of parkeerplaatsen beschikbaar voor algemeen gebruik. 30 parkeergelegenheden zijn alleen bestemd voor gehandicapten parkeerders. Daarnaast zijn er 5 laad en los parkeerplaatsen. In het onderzoeksgebied zijn 81 overige parkeergelegenheden bestemd voor andere doelgroepen.

In de bijlagen staan uitgebreide tabellen met de resultaten op sectieniveau, alsmede visualisaties voor alle analyses.

3.2 Parkeerdruk

Voor alle meetmomenten is de parkeerdruk bepaald. Dit is weergegeven als de bezettingsgraad: dit geeft aan hoeveel procent van de parkeercapaciteit benut wordt. In tabel 3.2 is het verloop van de parkeerdruk en bezettingsgraad per meetmoment en gebied weergegeven.

Tabel 3.2: Bezettingsgraad belangrijke meetmomenten Sassenheim centrumgebied

Dag	do 23-5	do 23-5	do 23-5	vr 24-5	za 25-5	za 25-5	za 25-5
	11 uur	19 uur	23 uur	19 uur	09 uur	13 uur	15 uur
Sassenheim	53,8%	49,4%	40,8%	44,9%	47,6%	58,3%	60,5%
Plaats en parkeerregime							
Sassenheim - Blauwe zone	49,8%	47,8%	28,5%	35,0%	41,9%	63,5%	71,3%
Sassenheim - Vrij parkeren	57,2%	54,6%	52,1%	54,0%	54,5%	54,6%	55,4%
Sassenheim - Parkeergarage	47,9%	30,8%	23,7%	34,1%	32,7%	61,1%	56,4%
Sassenheim - Eigen terrein	51,6%	38,7%	19,4%	19,4%	41,9%	71,0%	71,0%
Sassenheim - Blauwe zone kort	83,3%	83,3%	50,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
Deelgebied en parkeerregime							
Sassenheim: Centrum-Noord - Blauwe zone	54,2%	48,4%	26,5%	35,0%	40,5%	69,0%	73,5%
Sassenheim: Centrum-Noord - Vrij parkeren	81,2%	51,2%	48,2%	49,4%	68,8%	71,2%	71,8%
Sassenheim: Noordoost - Blauwe zone	-	-	-	-	-	-	-
Sassenheim: Noordoost - Vrij parkeren	44,7%	71,4%	69,5%	66,5%	63,5%	63,2%	57,9%
Sassenheim: Noordwest - Blauwe zone	-	-	-	-	-	-	-
Sassenheim: Noordwest - Vrij parkeren	69,2%	60,4%	56,0%	59,3%	54,9%	58,2%	59,3%
Sassenheim: Centrum-zuid - Blauwe zone	43,4%	46,9%	29,1%	33,7%	43,9%	59,7%	71,9%
Sassenheim: Centrum-zuid - Vrij parkeren	-	-	-	-	-	-	-
Sassenheim: Zuidwest - Blauwe zone	46,9%	46,9%	43,8%	43,8%	43,8%	34,4%	46,9%
Sassenheim: Zuidwest - Vrij parkeren	75,1%	42,4%	39,0%	40,1%	43,5%	43,5%	44,6%
Sassenheim: Zuidoost - Blauwe zone	-	-	-	-	-	-	-
Sassenheim: Zuidoost - Vrij parkeren	36,6%	45,5%	43,9%	51,6%	42,7%	40,7%	47,6%

De hoogste bezettingsgraad voor het gehele onderzoeksgebied is waargenomen op zaterdag 25 mei 2019 tussen 15:00 en 17:00 uur met een bezettingsgraad van 61,9% met 1.048 geparkeerde voertuigen. De laagste bezettingsgraad van 41,7% met 706 geparkeerde voertuigen is waargenomen op donderdagnacht 23 mei 2019 tussen 23:00 en 01:00 uur (+1 dag).

Maximaal gewenste bezettingsgraad

In de verkeerskunde wordt een maximale gewenste bezettingsgraad van 85% vaak gehanteerd bij een hoog aandeel kortparkeerders. Bij een hoog aandeel langparkeerders is dat vaak een bezettingsgraad van 90%. Bij hogere bezettingsgraden neemt de kans op zoekverkeer toe met als gevolg rondrijbewegingen (met de nodige verkeersonveiligheid) en grotere kans op "fout" en "illegaal" geparkeerde voertuigen. Bij zeer hoge bezettingsgraden bestaat ook de kans op wachtende voertuigen.

Bezettingsgraad hoger dan 100%

Wanneer op deelgebied of sectie niveau naar de bezetting wordt gekeken, dan valt te zien dat een aantal deelgebieden en/of secties een bezettingsgraad van 100% of hoger hebben. Bij een bezettingsgraad van 100% in een sectie zijn alle parkeergelegenheden bezet. Als de bezettingsgraad hoger is dan 100%, betekent dit veelal fout parkeren. Maar een bezettingsgraad hoger dan 100% kan ook veroorzaakt worden door efficiënter gebruik van de parkeercapaciteit, bijvoorbeeld kleine auto's en/of dicht op elkaar parkeren.

Op deelgebied niveau ligt de hoogste bezettingsgraad tussen de 46,9% en 81,2%, aanwezig in de deelgebieden Centrum-Noord – Vrij parkeren (81,2%) en Zuidwest – Vrij parkeren (75,1%)

Figuur 3.3: Bezettingsgraad per sectie, Sassenheim zaterdag 25 mei 2019 - 15:00 uur (drukste meetmoment)

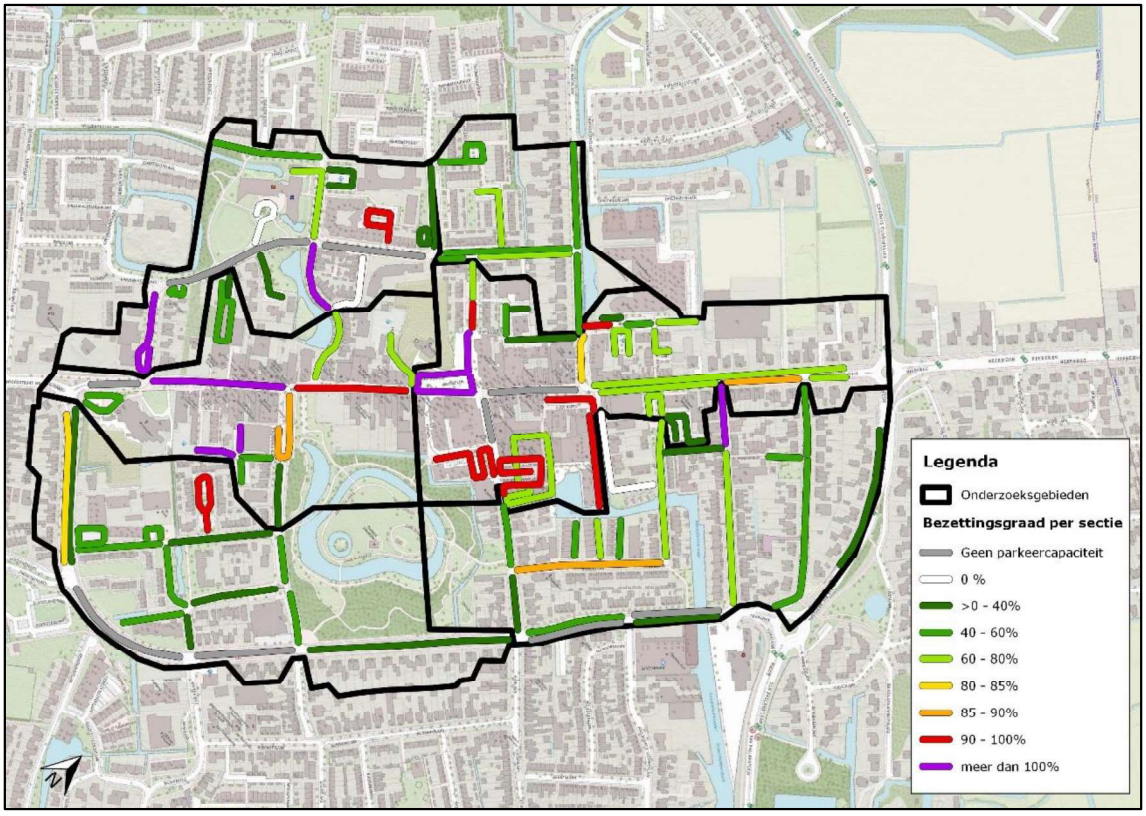

Aantal meetmomenten bezettingsgraad gelijk of hoger dan 85%

Op sectie niveau springen in Sassenheim tijdens de 16 meetmomenten op donderdag, vrijdagavond en zaterdag in het bijzonder de volgende secties eruit:

- S107 (Bijweglaan) gemiddelde bezettingsgraad 88% en 9 momenten ≥ 85%
- S122 (Hortuslaan) gemiddelde bezettingsgraad 82% en 10 momenten ≥ 85%
- S129 (Charbonlaan) gemiddelde bezettingsgraad 101% en 13 momenten ≥ 85%
- S142 (Pancraszicht) gemiddelde bezettingsgraad 86% en 9 momenten ≥ 85%
- S165 (Hoofdstraat) gemiddelde bezettingsgraad 86% en 6 momenten ≥ 85%
- S168 (Molenstraat) gemiddelde bezettingsgraad 99% en 14 momenten ≥ 85%

Figuur 3.4: Aantal meetmomenten bezettingsgraad gelijk of hoger dan 85%

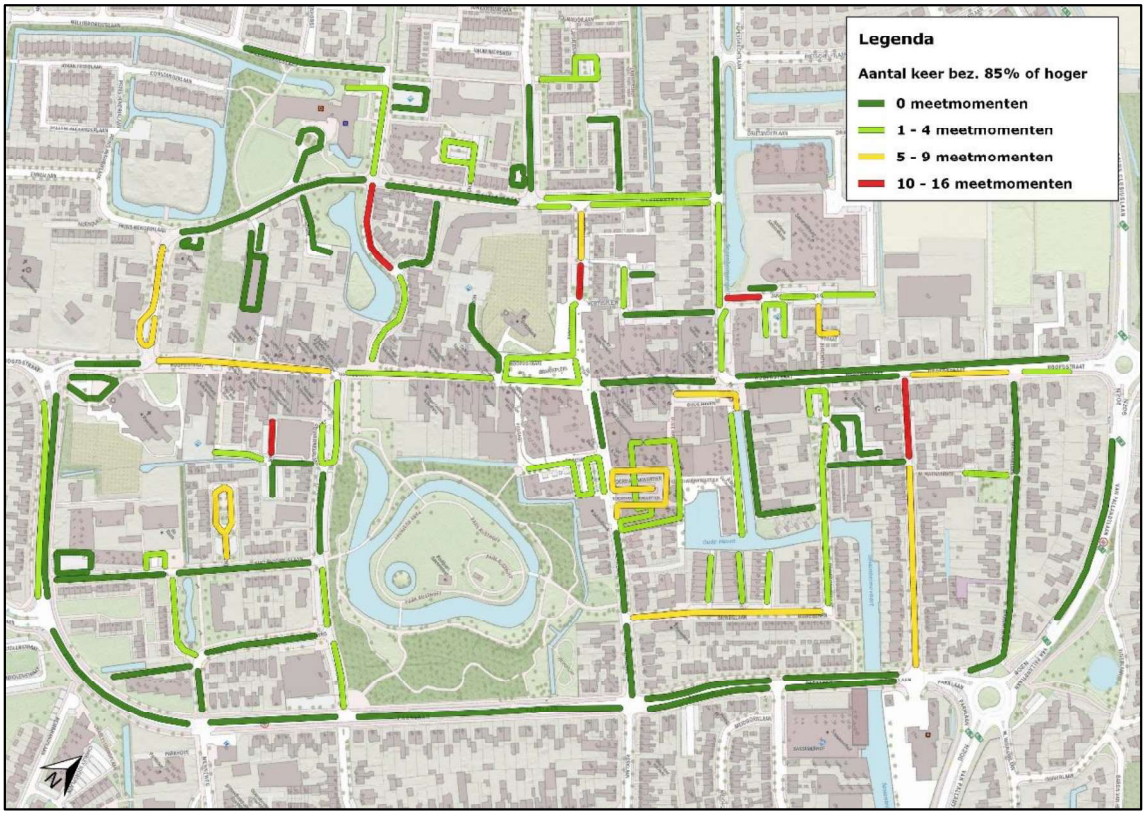

De uitgebreide tabellen met daarin de parkeerdruk en bezettingsgraad per dag, meetmoment en sectie zijn opgenomen weergegeven in bijlage 2.1 en 2.2. De bezettingsgraad is tevens gevisualiseerd in A2 formaat voor de drukste meetmomenten per onderzoeksdag, deze zijn weergegeven in bijlage 3.

3.3 Parkeermotief

Bij het parkeermotief is onderscheid gemaakt in bewoner, werker en bezoeker. Een bewoner is een parkeerder die tijdens de nachtmeting is waargenomen. Een werker is een parkeerder die minimaal 2 keer achter elkaar is waargenomen en geen bewoner is. Een bezoeker is een parkeerder die één meetmoment is waargenomen en geen bewoners is.

Interpretatie parkeermotief
Bij dit parkeeronderzoek zijn alle voertuigen die op donderdag 23 mei 2019 tussen 23:00 en 01:00 uur (+1 dag) zijn geregistreerd als bewoner aangemerkt. De werkers en bezoekers zijn bepaald tijdens de meetmomenten op donderdag, vrijdag en zaterdag om 9, 11, 13, 15, 17, 19 en 21 uur met een interval van 2 uur. Dit betekent dat een bezoeker maximaal 239 minuten stond geparkeerd en een werker minimaal 120 minuten stond geparkeerd. De eerste en de laatste meting per meetperiode geven een incompleet beeld van het motief werker en bezoeker, omdat niet bepaald kan worden hoe lang het voertuig al staat geparkeerd of hoe lang deze nog blijft staan.

In tabel 3.5 is het parkeermotief op het maatgevend meetmoment voor zaterdag met het laagste parkeermotief aandeel wonen weergegeven. Het drukste meetmoment op zaterdag is in de middag vanaf 15:00 uur.

Tabel 3.5: Parkeermotief Sassenheim za 25 mei 2019 tussen 13:00 en 15:00 uur

Meetmoment	Wonen		Werker		Bezoeker		Totaal	
za 25 mei 2019 tussen 13 en 15 uur	Aantal	%	Aantal	%	Aantal	%	Aantal	Bezet.
Sassenheim	402	39,8%	251	24,9%	356	35,3%	1.009	58,3%
Plaats en parkeerregime								
Sassenheim - Blauwe zone	59	17,4%	58	17,1%	222	65,5%	339	63,5%
Sassenheim - Vrij parkeren	300	57,8%	162	31,2%	57	11,0%	519	54,6%
Sassenheim - Parkeergarage	38	29,5%	14	10,9%	77	59,7%	129	61,1%
Sassenheim - Eigen terrein	5	22,7%	17	77,3%	0	0,0%	22	71,0%
Sassenheim - Blauwe zone kort	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%
Deelgebied en parkeerregime								
Sassenheim: Centrum-Noord - Blauwe zone	23	10,9%	37	17,5%	151	71,6%	211	69,0%
Sassenheim: Centrum-Noord - Vrij parkeren	46	38,0%	49	40,5%	26	21,5%	121	71,2%
Sassenheim: Noordoost - Blauwe zone	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	-
Sassenheim: Noordoost - Vrij parkeren	110	65,5%	50	29,8%	8	4,8%	168	63,2%
Sassenheim: Noordwest - Blauwe zone	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	-
Sassenheim: Noordwest - Vrij parkeren	30	56,6%	17	32,1%	6	11,3%	53	58,2%
Sassenheim: Centrum-zuid - Blauwe zone	28	23,9%	19	16,2%	70	59,8%	117	59,7%
Sassenheim: Centrum-zuid - Vrij parkeren	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	-
Sassenheim: Zuidwest - Blauwe zone	8	72,7%	2	18,2%	1	9,1%	11	34,4%
Sassenheim: Zuidwest - Vrij parkeren	42	54,5%	23	29,9%	12	15,6%	77	43,5%
Sassenheim: Zuidoost - Blauwe zone	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	-
Sassenheim: Zuidoost - Vrij parkeren	72	72,0%	23	23,0%	5	5,0%	100	40,7%

Op zaterdagmiddag is in de deelgebieden Sassenheim: Zuidoost – Vrij parkeren en Blauwe zone het aandeel bewoners het grootst. Het grootste aandeel bewoners is waargenomen in deelgebied Sassenheim: Zuidwest – Blauwe zone met 72,7%, dit zijn 8 parkeerders. In het deelgebied Sassenheim: Centrum-Noord - Vrij parkeren is het aandeel werknemers het grootst met 40,5%. In het deelgebied Sassenheim: Centrum-Noord - Blauwe zone is het aandeel bezoekers het grootst met 71,6%.

Figuur 3.6: Parkeermotief bezoeker per sectie, Sassenheim zaterdag 25 mei 2019 - 15:00 uur

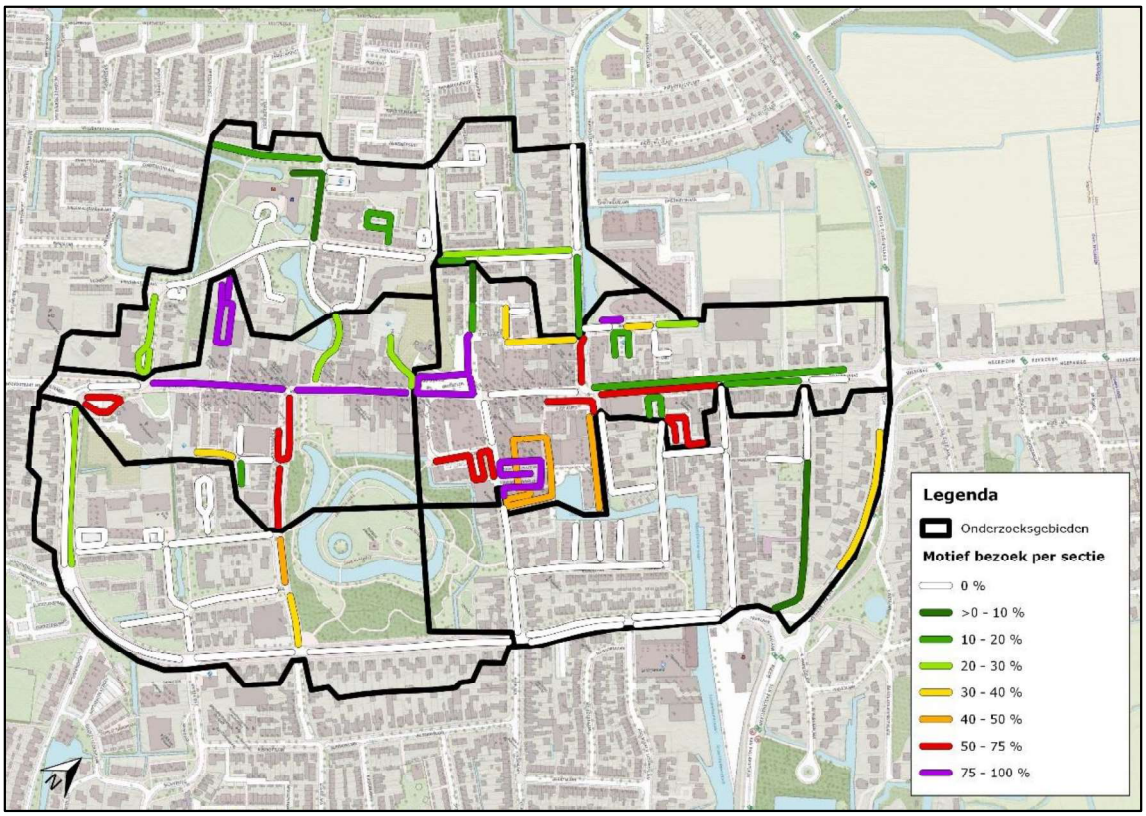

In tabel 3.7 is het parkeermotief op het maatgevende meetmoment voor donderdag 23 mei 2019 om 11 uur met het hoogste parkeermotief aandeel werkers weergegeven. Dit is het een na drukste meetmoment van donderdag 23 mei 2019 met een bezettingsgraad van 53,8%, het drukste meetmoment op donderdag 23 mei 2019 is om 15 uur met een bezettingsgraad van 53,9% in het gehele onderzoeksgebied.

Tabel 3.7: Parkeermotief Sassenheim do 23 mei 2019 tussen 11:00 en 13:00 uur

Meetmoment	Wonen		Werker		Bezoeker		Totaal	
do 23 mei 2019 tussen 11 en 13 uur	Aantal	%	Aantal	%	Aantal	%	Aantal	Bezet.
Sassenheim	313	33,6%	333	35,8%	285	30,6%	931	53,8%
Plaats en parkeerregime								
Sassenheim - Blauwe zone	42	15,8%	65	24,4%	159	59,8%	266	49,8%
Sassenheim - Vrij parkeren	232	42,7%	242	44,6%	69	12,7%	543	57,2%
Sassenheim - Parkeergarage	34	33,7%	14	13,9%	53	52,5%	101	47,9%
Sassenheim - Eigen terrein	4	25,0%	12	75,0%	0	0,0%	16	51,6%
Sassenheim - Blauwe zone kort	1	20,0%	0	0,0%	4	80,0%	5	83,3%
Deelgebied en parkeerregime								
Sassenheim: Centrum-Noord - Blauwe zone	14	8,4%	37	22,3%	115	69,3%	166	54,2%
Sassenheim: Centrum-Noord - Vrij parkeren	35	25,4%	79	57,2%	24	17,4%	138	81,2%
Sassenheim: Noordoost - Blauwe zone	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	-
Sassenheim: Noordoost - Vrij parkeren	79	66,4%	34	28,6%	6	5,0%	119	44,7%
Sassenheim: Noordwest - Blauwe zone	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	-
Sassenheim: Noordwest - Vrij parkeren	26	41,3%	29	46,0%	8	12,7%	63	69,2%
Sassenheim: Centrum-zuid - Blauwe zone	18	21,2%	24	28,2%	43	50,6%	85	43,4%
Sassenheim: Centrum-zuid - Vrij parkeren	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	-
Sassenheim: Zuidwest - Blauwe zone	10	66,7%	4	26,7%	1	6,7%	15	46,9%
Sassenheim: Zuidwest - Vrij parkeren	40	30,1%	76	57,1%	17	12,8%	133	75,1%
Sassenheim: Zuidoost - Blauwe zone	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	-
Sassenheim: Zuidoost - Vrij parkeren	52	57,8%	24	26,7%	14	15,6%	90	36,6%

Op donderdagmorgen is in deelgebied Sassenheim: Zuidwest – Blauwe zone, Noordoost – Vrij parkeren en Zuidoost – Vrij parkeren het aandeel bewoners het grootst. Het grootste aandeel bewoners is waargenomen in deelgebied Sassenheim: Zuidwest – Blauwe zone met 66,7%, dit zijn 10 parkeerders. In het deelgebied Sassenheim: Centrum-Noord - Vrij parkeren is het aandeel werknemers het grootst met 57,2%. In het deelgebied Sassenheim: Centrum-Noord - Blauwe zone is het aandeel bezoekers het grootst met 69,3%.

Figuur 3.8: Parkeermotief werker per sectie, Sassenheim donderdag 23 mei 2019 - 11:00 uur

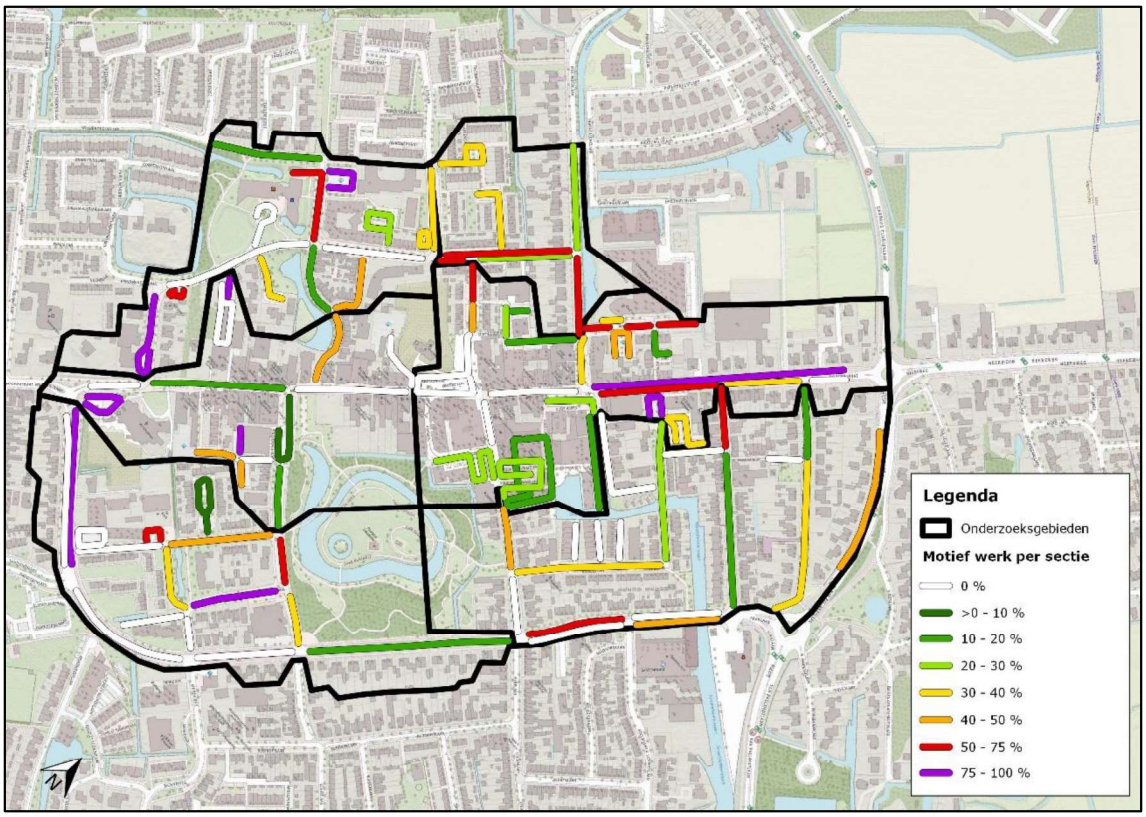

De uitgebreide tabellen met daarin de motieven per dag, meetmoment en sectie zijn te vinden in bijlage 2.3. De parkeermotieven zijn tevens gevisualiseerd in A2 formaat voor de drukste meetmomenten op donderdag, vrijdag en zaterdag, deze zijn weergegeven in bijlage 4.

3.4 Parkeerduur

De parkeerduur is onderscheiden in 1x achter elkaar, 2x achter elkaar, 3x achter elkaar en 4x of meer achter elkaar waargenomen. De metingen zijn uitgevoerd met een interval van ongeveer 2 uur. De parkeerduur is per onderzoeksdag bepaald. De parkeerduur voor de eerste en laatste meetmomenten kunnen een vertekend beeld geven, omdat voor of na de onderzoeksperiode niet meer is gemeten.

De parkeerduur is op 3 onderzoeksdagen gemeten. Op een gemiddelde werkdag donderdag 23 mei 2019 is gemeten tussen 9:00 en 23:00 uur. Tijdens de vrijdagavond op 24 mei 2019 is gemeten tussen 17:00 en 21:00 uur. Op de winkelpiekdag zaterdag 25 mei 2019 is gemeten tussen 09:00 en 17:00 uur. In de onderstaande tabel is de parkeerduur tijdens het drukste meetmoment op zaterdagmiddag weergegeven.

Tabel 3.9: Parkeerduur Sassenheim za 25 mei 2019 tussen 15:00 en 17:00 uur

Meetmoment	1x achter elkaar		2x achter elkaar		3x achter elkaar		4x of meer	
za 25 mei 2019 tussen 15 en 17 uur	Aantal	%	Aantal	%	Aantal	%	Aantal	%
Sassenheim	366	34,9%	153	14,6%	95	9,1%	434	41,4%
Plaats en parkeerregime								
Sassenheim - Blauwe zone	248	65,1%	51	13,4%	19	5,0%	63	16,5%
Sassenheim - Vrij parkeren	53	10,1%	88	16,7%	68	12,9%	317	60,3%
Sassenheim - Parkeergarage	63	52,9%	12	10,1%	6	5,0%	38	31,9%
Sassenheim - Eigen terrein	2	9,1%	2	9,1%	2	9,1%	16	72,7%
Sassenheim - Blauwe zone kort	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%
Deelgebied en parkeerregime								
Sassenheim: Centrum-Noord - Blauwe zone	159	70,7%	29	12,9%	15	6,7%	22	9,8%
Sassenheim: Centrum-Noord - Vrij parkeren	24	19,7%	24	19,7%	11	9,0%	63	51,6%
Sassenheim: Noordoost - Blauwe zone	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%
Sassenheim: Noordoost - Vrij parkeren	5	3,2%	21	13,6%	21	13,6%	107	69,5%
Sassenheim: Noordwest - Blauwe zone	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%
Sassenheim: Noordwest - Vrij parkeren	4	7,4%	9	16,7%	7	13,0%	34	63,0%
Sassenheim: Centrum-zuid - Blauwe zone	89	63,1%	15	10,6%	4	2,8%	33	23,4%
Sassenheim: Centrum-zuid - Vrij parkeren	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%
Sassenheim: Zuidwest - Blauwe zone	0	0,0%	7	46,7%	0	0,0%	8	53,3%
Sassenheim: Zuidwest - Vrij parkeren	9	11,4%	11	13,9%	11	13,9%	48	60,8%
Sassenheim: Zuidoost - Blauwe zone	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%
Sassenheim: Zuidoost - Vrij parkeren	11	9,4%	23	19,7%	18	15,4%	65	55,6%

Op zaterdag 25 mei 2019 om 15 uur het drukste meetmoment zijn in totaal 1.048 geparkeerde voertuigen gemeten: 366 (34,9%) 1x achter elkaar, 153 (14,6%) 2x achter elkaar, 95 (9,1%) 3x achter elkaar en 434 (41,4%) 4x of meer achter elkaar.

3.5 Herkomstanalyse

De geregistreerde voertuigen in Sassenheim zijn door het RDW gekoppeld aan de 4 cijferige postcodes zonder letter toevoeging. Leasevoertuigen staan vaak niet op het adres van de gebruikers geregistreerd, maar op het adres van het leasebedrijf (veel voorkomend Almere, Amersfoort of Breda), doorgaans is het aandeel leasevoertuigen gemiddeld in Nederland ongeveer 8%. In tabel 3.10 en 3.11 staat een overzicht van de plaatsen van herkomst weergegeven.

Tabel 3.10: Herkomst per plaats Sassenheim do. 23 mei 2019 tussen 11:00 en 13:00 uur

Plaats	Aantal	Aandeel
Sassenheim	441	47,4%
Voorhout	64	6,9%
Lisse	56	6,0%
Noordwijkerhout	35	3,8%
Hillegom	26	2,8%
Leiden	21	2,3%
Noordwijk	18	1,9%
Warmond	15	1,6%
Katwijk	14	1,5%
Oegstgeest	13	1,4%
Rest en lease voertuigen	228	24,5%
Totaal	**931**	**100,0%**

Tabel 3.11: Herkomst per plaats Sassenheim za. 25 mei 2019 tussen 13:00 en 15:00 uur

Plaats	Aantal	Aandeel
Sassenheim	558	55,3%
Voorhout	64	6,3%
Lisse	46	4,6%
Noordwijkerhout	24	2,4%
Hillegom	21	2,1%
Almere (deel lease)	20	2,0%
Warmond	20	2,0%
'S-Gravenhage	18	1,8%
Leiden	17	1,7%
Oegstgeest	12	1,2%
Rest en lease voertuigen	209	20,7%
Totaal	**1.009**	**100,0%**

Het grootste deel van de geregistreerde voertuigen is afkomstig uit Sassenheim zelf (47,4% op donderdagochtend en 55,3% op zaterdagmiddag), gevolgd door Voorhout (met 6,9% op donderdagochtend en 6,3% op zaterdagmiddag) en Lisse (6,0% op donderdagochtend en 4,6% op zaterdagmiddag).

In tabel 3.12 is per deelgebied de herkomst van alle metingen samen in Sassenheim weergegeven.

Tabel 3.12: Herkomst per plaats en bestemming deelgebieden, totaal 16 metingen, Sassenheim

		Bestemming - Sassenheim centrumgebied						
		Centrum-Noord	Centrum-zuid	Noord-oost	Noord-west	Zuidoost	Zuidwest	Totaal
Herkomst	Sassenheim	2.519	1.001	2.008	586	1.224	986	8.324
		50%	55%	78%	67%	70%	62%	61%
	Voorhout	358	186	18	50	73	75	760
		7%	10%	1%	6%	4%	5%	6%
	Lisse	306	70	61	35	66	45	583
		6%	4%	2%	4%	4%	3%	4%
	Noordwijkerhout	153	48	4	27	48	23	303
		3%	3%	0%	3%	3%	1%	2%
	Hillegom	92	15	22	11	26	97	263
		2%	1%	1%	1%	1%	6%	2%
	Almere (deel lease)	125	33	70	10	1	5	244
		2%	2%	3%	1%	0%	0%	2%
	Leiden	87	48	33	18	7	11	204
		2%	3%	1%	2%	0%	1%	1%
	Warmond	105	61	5	4	5	3	183
		2%	3%	0%	0%	0%	0%	1%
	Noordwijk	83	37	7	12	11	19	169
		2%	2%	0%	1%	1%	1%	1%
	s-Gravenhage	86	11	32	3	12	24	168
		2%	1%	1%	0%	1%	2%	1%
	Andere plaats	1.114	312	304	121	279	295	2.425
		22%	17%	12%	14%	16%	19%	18%
	Totaal	**5.028**	**1.822**	**2.564**	**877**	**1.752**	**1.583**	**13.626**

Het deelgebied met gemiddeld de meeste parkeerders die niet uit Sassenheim komen is Centrum-Noord, dit is ongeveer 50 % op basis van de 16 metingen samen.

In bijlage 5.1 t/m 5.3 zijn visualisaties voor Sassenheim opgenomen van de herkomst van de geparkeerde voertuigen per sectie op basis van de herkomstgebieden indeling van figuur 3.13.

De herkomstgebieden zijn:

1. Zelfde plaats = Sassenheim
2. Binnen 7,5 km = Volledige postcode 4 gebieden binnen een afstand van 7,5 kilometer
3. Tussen 7,5 en 15,0 km = Volledige postcode 4 gebieden tussen een afstand van 7,5 en 15,0 kilometer
4. Rest van de parkeerders en lease voertuigen

De postcode 4 gebieden die voor een deel binnen een afstand van 7,5 of tussen 7,5 en 15,0 kilometer liggen tellen volledige mee.

Figuur 3.13: Herkomstgebieden postcode 4 Sassenheim en gemiddelde herkomst percentage 16 metingen

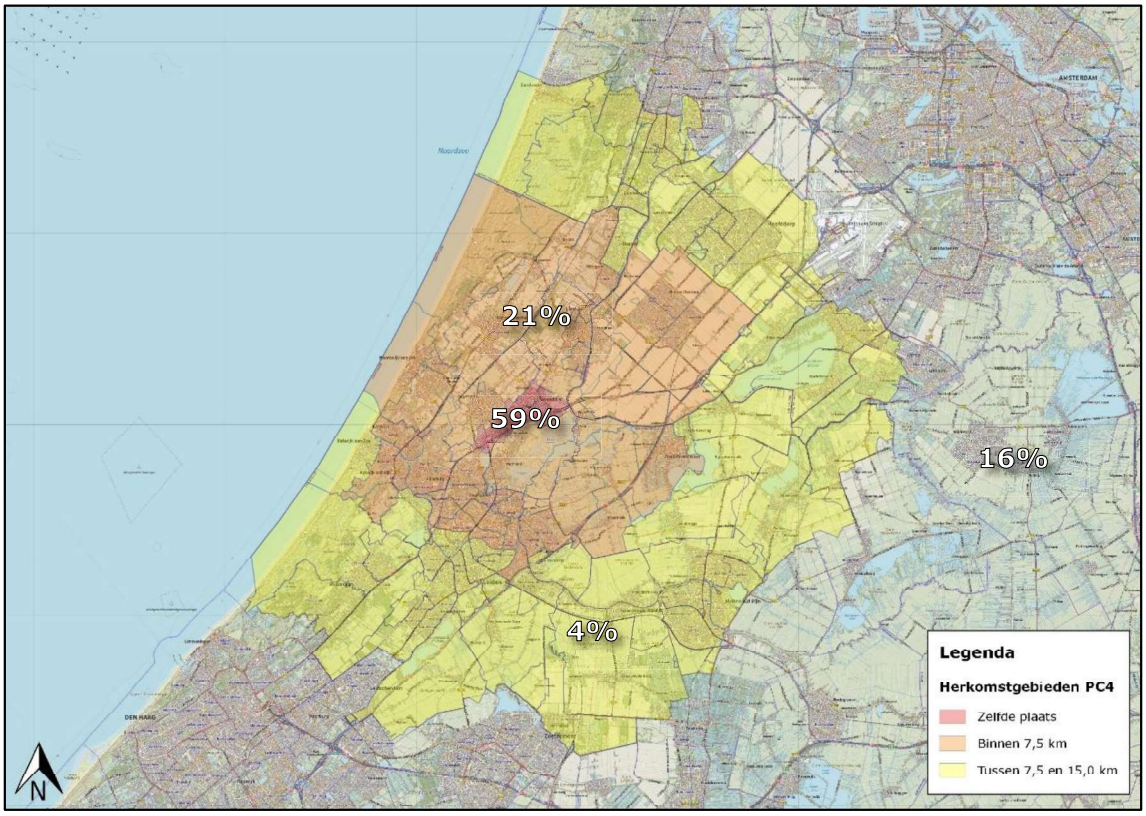

4 Onderzoeksresultaten Voorhout

In dit hoofdstuk worden de resultaten van het parkeeronderzoek in het centrumgebied van Voorhout beknopt besproken. In paragraaf 4.1 wordt als eerste ingegaan op de parkeercapaciteit en in paragraaf 4.2 wordt ingegaan op de parkeerdruk en bezettingsgraad. In paragraaf 4.3 wordt ingegaan op de parkeermotieven. Vervolgens wordt in paragraaf 4.4 ingegaan op de parkeerduur en de herkomst in paragraaf 4.5.

Op zaterdag 25 mei 2019 was het Korenfestival bij de Kerk aan de gang, daardoor waren er tijdens het maatgevende meetmoment bij 2 secties naast de Kerk op het Kerkplein geen parkeerders. Dit is bij de onderzoeksresultaten gecorrigeerd door een bezettingsgraad van 100% te rekenen op deze secties.

4.1 Parkeercapaciteit

In het onderzoeksgebied is de parkeercapaciteit opgenomen. Daarbij is onderscheid gemaakt naar de diverse parkeercategorieën. In tabel 4.1 staat de parkeercapaciteit per deelgebied en het hele onderzoeksgebied weergegeven.

Tabel 4.1: Parkeercapaciteit Voorhout

	Openbare parkeercategorieën				
	Algemeen	Gehandi-capten	Laden en lossen	Overige	Totaal
Voorhout	**1.169**	**20**	**3**	**39**	**1.231**
Plaats en parkeerregime					
Voorhout - Blauwe zone	191	7	3	36	**237**
Voorhout - Vrij parkeren	846	13	0	3	**862**
Voorhout - Parkeergarage	100	0	0	0	**100**
Voorhout - Eigen terrein	32	0	0	0	**32**
Deelgebied en parkeerregime					
Voorhout: Noordoost - Blauwe zone	0	0	0	0	**0**
Voorhout: Noordoost - Vrij parkeren	216	4	0	0	**220**
Voorhout: Zuidoost - Blauwe zone	0	0	0	0	**0**
Voorhout: Zuidoost - Vrij parkeren	87	1	0	2	**90**
Voorhout: Kerkzicht en omgeving - Blauwe zone	54	2	0	24	**80**
Voorhout: Kerkzicht en omgeving - Vrij parkeren	34	2	0	1	**37**
Voorhout: Zuidwest - Blauwe zone	63	2	0	4	**69**
Voorhout: Zuidwest - Vrij parkeren	194	2	0	0	**196**
Voorhout: Herenstraat en omgeving - Blauwe zone	72	3	3	8	**86**
Voorhout: Herenstraat en omgeving - Vrij parkeren	0	0	0	0	**0**
Voorhout: Noordwest - Blauwe zone	2	0	0	0	**2**
Voorhout: Noordwest - Vrij parkeren	315	4	0	0	**319**

In totaal zijn 1.231 parkeerplaatsen in het onderzoeksgebied aanwezig. Het aantal parkeerplaatsen in het deelgebied Noordwest – Vrij parkeren is met 319 het grootst. Het aantal openbare parkeerplaatsen in het deelgebied Noordoost – Vrij parkeren is 220. En het aantal openbare parkeerplaatsen in het deelgebied Zuidwest – Vrij parkeren is 196.

Parkeercategorieën

In het onderzoeksgebied zijn 1.169 openbare parkeergelegenheden of parkeerplaatsen beschikbaar voor algemeen gebruik. 20 parkeergelegenheden zijn alleen bestemd voor gehandicapten parkeerders. Daarnaast zijn er 3 laad en los parkeerplaatsen. In het onderzoeksgebied zijn 39 overige parkeergelegenheden bestemd voor andere doelgroepen.

In de bijlagen staan uitgebreide tabellen met de resultaten op sectieniveau, alsmede visualisaties voor alle analyses.

4.2 Parkeerdruk

Voor alle meetmomenten is de parkeerdruk bepaald. Dit is weergegeven als de bezettingsgraad: dit geeft aan hoeveel procent van de parkeercapaciteit benut wordt. In tabel 4.2 is het verloop van de parkeerdruk en bezettingsgraad per meetmoment en gebied weergegeven.

Tabel 4.2: Bezettingsgraad belangrijke meetmomenten Voorhout centrumgebied

Dag	do 23-5	do 23-5	do 23-5	vr 24-5	za 25-5	za 25-5	za 25-5
	11 uur	19 uur	23 uur	19 uur	09 uur	13 uur	15 uur
Voorhout	67,3%	55,8%	54,8%	58,7%	62,5%	81,6%	77,7%
Plaats en parkeerregime							
Voorhout - Blauwe zone	59,9%	46,0%	32,9%	50,2%	66,7%	82,7%	73,8%
Voorhout - Vrij parkeren	73,3%	63,6%	66,6%	64,8%	66,2%	81,0%	80,2%
Voorhout - Parkeergarage	29,0%	6,0%	0,0%	11,0%	22,0%	80,0%	56,0%
Voorhout - Eigen terrein	78,1%	75,0%	68,8%	103,1%	56,3%	96,9%	106,3%
Deelgebied en parkeerregime							
Voorhout: Noordoost - Vrij parkeren	79,1%	23,6%	9,1%	23,6%	30,9%	65,9%	70,9%
Voorhout: Zuidoost - Vrij parkeren	55,6%	35,6%	57,8%	42,2%	47,8%	45,6%	43,3%
Voorhout: Kerkzicht en omg. - Blauwe zone	60,0%	27,5%	27,5%	40,0%	47,5%	76,3%	58,8%
Voorhout: Kerkzicht en omg. - Vrij parkeren	108,1%	54,1%	54,1%	43,2%	54,1%	100,0%	81,1%
Voorhout: Zuidwest - Blauwe zone	36,2%	26,1%	24,6%	26,1%	56,5%	59,4%	53,6%
Voorhout: Zuidwest - Vrij parkeren	72,4%	80,6%	87,2%	86,2%	81,1%	93,4%	87,8%
Voorhout: Herenstraat en omg. - Blauwe zone	77,9%	76,7%	43,0%	77,9%	93,0%	107,0%	104,7%
Voorhout: Noordwest - Blauwe zone	100,0%	150,0%	100,0%	100,0%	50,0%	100,0%	50,0%
Voorhout: Noordwest - Vrij parkeren	70,8%	89,7%	97,5%	89,0%	88,1%	91,5%	92,2%

De hoogste bezettingsgraad voor het gehele onderzoeksgebied is waargenomen op zaterdag 25 mei 2019 (met correctie Kerkplein) tussen 13:00 en 15:00 uur met een bezettingsgraad van 81,6% met 1.005 geparkeerde voertuigen. De laagste bezettingsgraad van 54,8% met 674 geparkeerde voertuigen is waargenomen op donderdagnacht 23 mei 2019 tussen 23:00 en 01:00 uur (+1 dag). Op zaterdag 25 mei 2019 was het Kerkplein afgesloten voor een evenement, hierdoor kon er niet worden geparkeerd. Bij de onderzoeksresultaten is het Kerkplein tijdens de afsluiting meegerekend op zaterdag als 100% bezet.

Maximaal gewenste bezettingsgraad

In de verkeerskunde wordt een maximale gewenste bezettingsgraad van 85% vaak gehanteerd bij een hoog aandeel kortparkeerders. Bij een hoog aandeel langparkeerders is dat vaak een bezettingsgraad van 90%. Bij hogere bezettingsgraden neemt de kans op zoekverkeer toe met als gevolg rondrijbewegingen (met de nodige verkeersonveiligheid) en grotere kans op "fout" en "illegaal" geparkeerde voertuigen. Bij zeer hoge bezettingsgraden bestaat ook de kans op wachtende voertuigen.

Bezettingsgraad hoger dan 100%

Wanneer op deelgebied of sectie niveau naar de bezetting wordt gekeken, dan valt te zien dat een aantal deelgebieden en/of secties een bezettingsgraad van 100% of hoger hebben. Bij een bezettingsgraad van 100% in een sectie zijn alle parkeergelegenheden bezet. Als de bezettingsgraad hoger is dan 100%, betekent dit veelal fout parkeren. Maar een bezettingsgraad hoger dan 100% kan ook veroorzaakt worden door efficiënter gebruik van de parkeercapaciteit, bijvoorbeeld kleine auto's en/of dicht op elkaar parkeren.

Op deelgebied niveau ligt de hoogste bezettingsgraad tussen de 55,6% en 150,0%, aanwezig in de deelgebieden Kerkzicht en omgeving – Vrij parkeren (108,1%) en Zuidwest – Vrij parkeren (93,4%)

Figuur 4.3: Bezettingsgraad per sectie, Voorhout zaterdag 25 mei 2019 - 13:00 uur (drukste meetmoment)

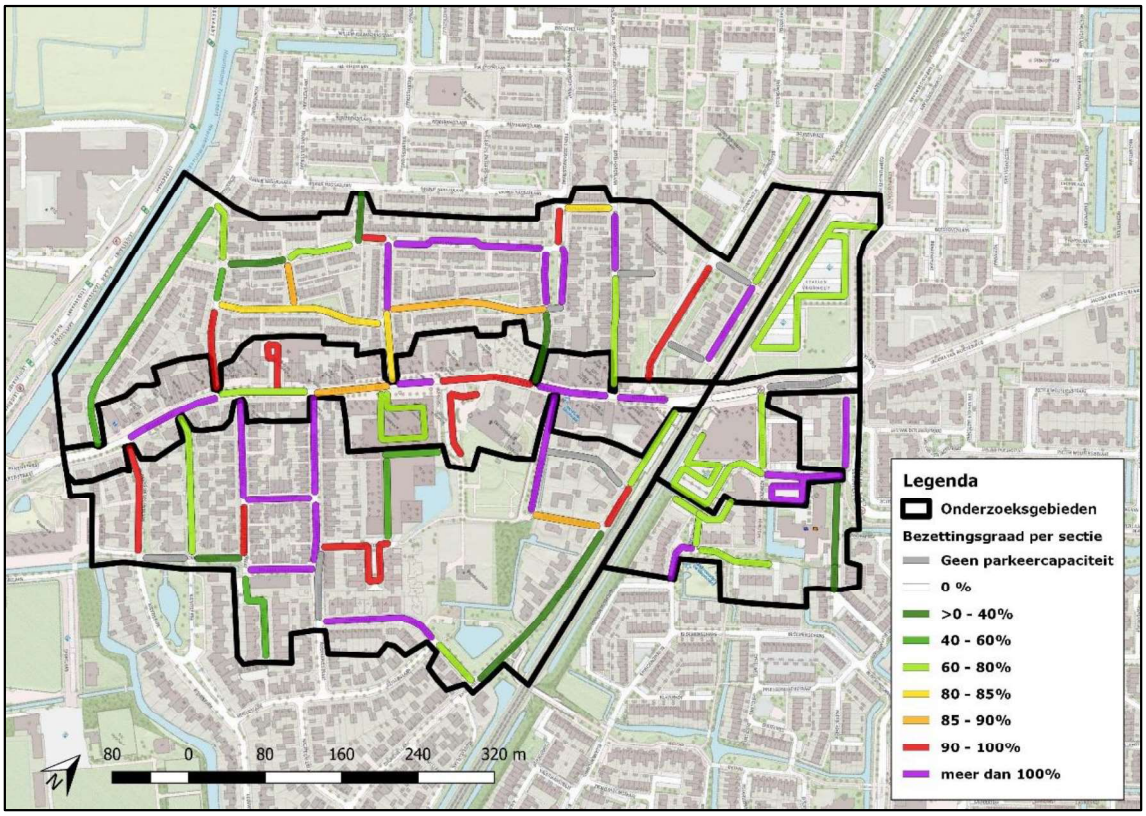

Aantal meetmomenten bezettingsgraad gelijk of hoger dan 85%

Op sectie niveau springen in Voorhout tijdens de 16 meetmomenten op donderdag, vrijdagavond en zaterdag in het bijzonder de volgende secties eruit:

- V126 (Willem Botsstraat) gemiddelde bezettingsgraad 134% en 16 momenten ≥ 85%
- V158 (Prins Bernhardstraat) gemiddelde bezettingsgraad 146% en 14 momenten ≥ 85%
- V159 (Prins Bernhardstraat) gemiddelde bezettingsgraad 179% en 16 momenten ≥ 85%
- V161 (Prins Bernhardstraat) gemiddelde bezettingsgraad 110% en 12 momenten ≥ 85%
- V164 (Boekhorstlaan) gemiddelde bezettingsgraad 169% en 15 momenten ≥ 85%

Figuur 4.4: Aantal meetmomenten bezettingsgraad gelijk of hoger dan 85%

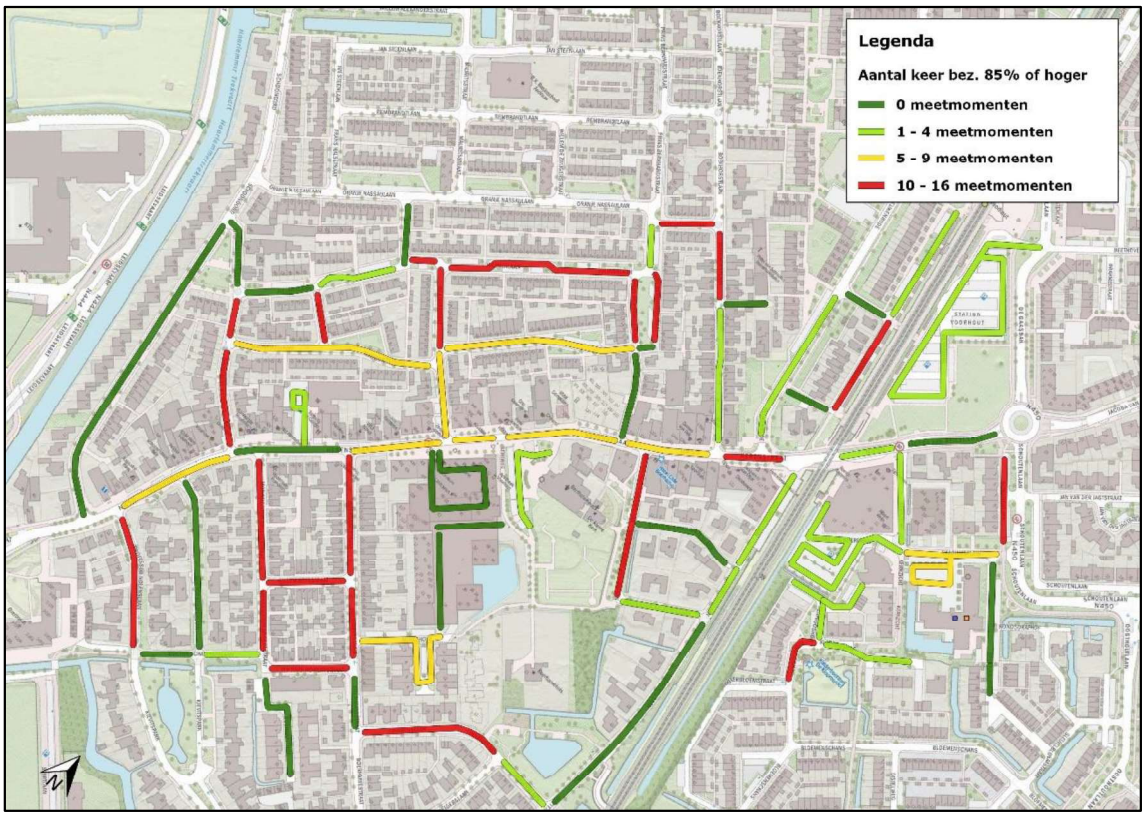

De uitgebreide tabellen met daarin de parkeerdruk en bezettingsgraad per dag, meetmoment en sectie zijn opgenomen weergegeven in bijlage 2.1 en 2.2. De bezettingsgraad is tevens gevisualiseerd in A2 formaat voor de drukste meetmomenten per onderzoeksdag, deze zijn weergegeven in bijlage 3.

4.3 Parkeermotief

Bij het parkeermotief is onderscheid gemaakt in bewoner, werker en bezoeker. Een bewoner is een parkeerder die tijdens de nachtmeting is waargenomen. Een werker is een parkeerder die minimaal 2 keer achter elkaar is waargenomen en geen bewoner is. Een bezoeker is een parkeerder die één meetmoment is waargenomen en geen bewoners is.

Interpretatie parkeermotief
Bij dit parkeeronderzoek zijn alle voertuigen die op donderdag 23 mei 2019 tussen 23:00 en 01:00 uur (+1 dag) zijn geregistreerd als bewoner aangemerkt. De werkers en bezoekers zijn bepaald tijdens de meetmomenten op donderdag, vrijdag en zaterdag om 9, 11, 13, 15, 17, 19 en 21 uur met een interval van 2 uur. Dit betekent dat een bezoeker maximaal 239 minuten stond geparkeerd en een werker minimaal 120 minuten stond geparkeerd. De eerste en de laatste meting per meetperiode geven een incompleet beeld van het motief werker en bezoeker, omdat niet bepaald kan worden hoe lang het voertuig al staat geparkeerd of hoe lang deze nog blijft staan.

In tabel 4.5 is het parkeermotief op het drukste meetmoment voor zaterdag weergegeven.

Tabel 4.5: Parkeermotief Voorhout za 25 mei 2019 tussen 13:00 en 15:00 uur

Meetmoment	Wonen		Werker		Bezoeker		Totaal	
za 25 mei 2019 tussen 13:00 en 15:00 uur	Aantal	%	Aantal	%	Aantal	%	Aantal	Bezet.
Voorhout	405	41,7%	336	34,6%	231	23,8%	972	79,0%
Plaats en parkeerregime								
Voorhout - Blauwe zone	31	19,0%	33	20,2%	99	60,7%	163	68,8%
Voorhout - Vrij parkeren	360	51,6%	268	38,4%	70	10,0%	698	81,0%
Voorhout - Parkeergarage	0	0,0%	25	31,3%	55	68,8%	80	80,0%
Voorhout - Eigen terrein	14	45,2%	10	32,3%	7	22,6%	31	96,9%
Deelgebied en parkeerregime								
Voorhout: Noordoost - Vrij parkeren	8	5,5%	124	85,5%	13	9,0%	145	65,9%
Voorhout: Zuidoost - Vrij parkeren	30	73,2%	9	22,0%	2	4,9%	41	45,6%
Voorhout: Kerkzicht en omgeving - Blauwe zone	19	31,1%	3	4,9%	39	63,9%	61	76,3%
Voorhout: Kerkzicht en omgeving - Vrij parkeren	4	10,8%	19	51,4%	14	37,8%	37	100,0%
Voorhout: Zuidwest - Blauwe zone	7	17,1%	19	46,3%	15	36,6%	41	59,4%
Voorhout: Zuidwest - Vrij parkeren	118	64,5%	52	28,4%	13	7,1%	183	93,4%
Voorhout: Herenstraat en omgeving - Blauwe zone	4	6,8%	11	18,6%	44	74,6%	59	68,6%
Voorhout: Noordwest - Blauwe zone	1	50,0%	0	0,0%	1	50,0%	2	100,0%
Voorhout: Noordwest - Vrij parkeren	200	68,5%	64	21,9%	28	9,6%	292	91,5%

**** parkeermotief tabel is zonder correctie Kerkplein***

Op zaterdagmiddag is in de deelgebieden Voorhout: Zuidoost – Vrij parkeren en Noordwest – Vrij parkeren het aandeel bewoners het grootst. Het grootste aandeel bewoners is waargenomen in deelgebied Voorhout: Zuidoost – Vrij parkeren met 73,2%, dit zijn 30 parkeerders. In het deelgebied Voorhout: Noordoost - Vrij parkeren ook wel P+R station is het aandeel werknemers ook wel lang parkeerders het grootst met 85,5%. In het deelgebied Herenstraat en omgeving – Blauwe zone is het aandeel bezoekers het grootst met 74,6%.

Figuur 4.6: Parkeermotief bezoeker per sectie, Voorhout zaterdag 25 mei 2019 - 13:00 uur

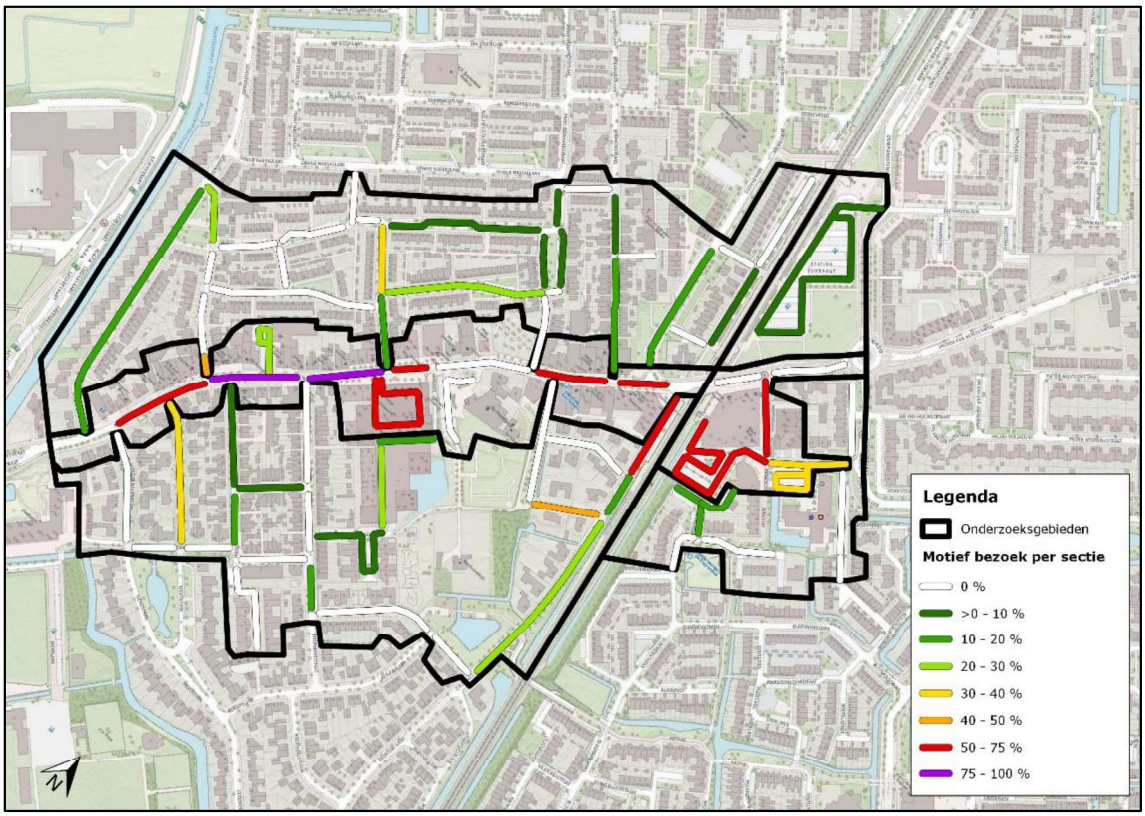

Figuur 4.7: Parkeermotief werker / lang parkeren per sectie, Voorhout zaterdag 25 mei 2019 - 13:00 uur

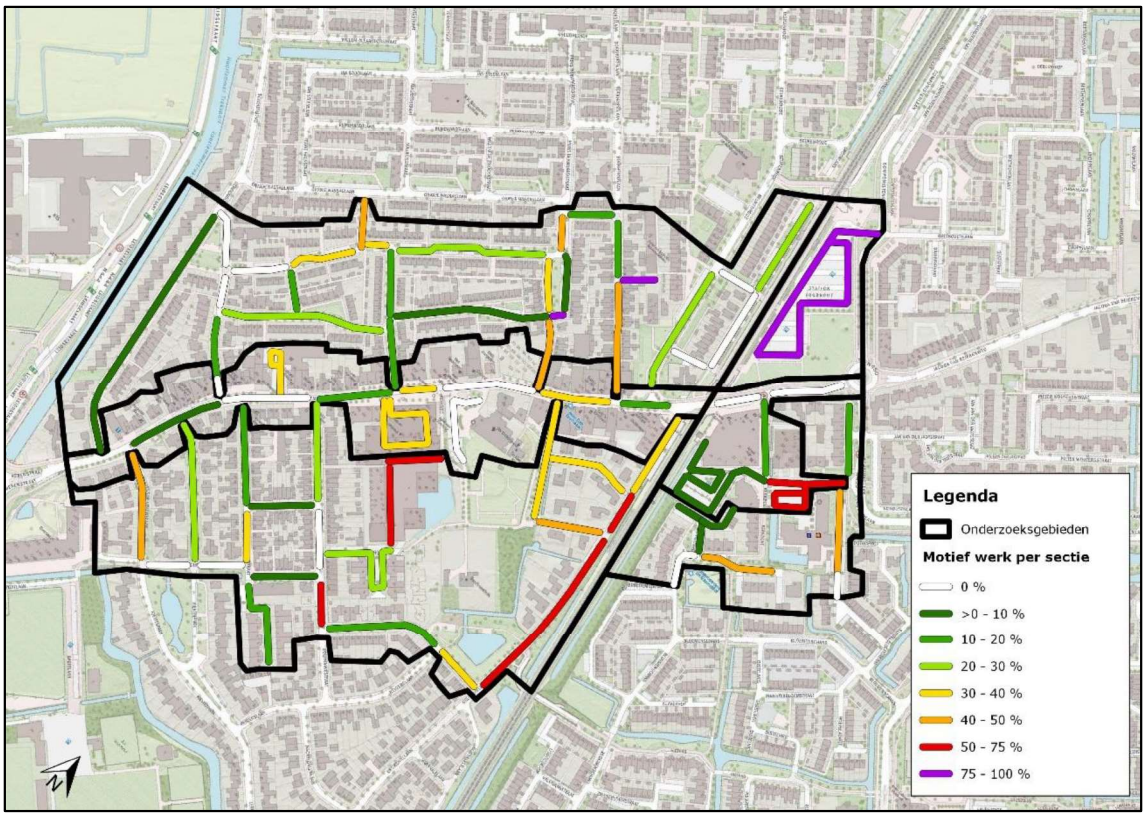

In tabel 4.8 is het parkeermotief op het maatgevende meetmoment voor donderdag 23 mei 2019 om 11 uur met het hoogste parkeermotief aandeel werkers weergegeven. Dit is het drukste meetmoment van donderdag 23 mei 2019 met een bezettingsgraad van 67,3%.

Tabel 4.8: Parkeermotief Voorhout do 23 mei 2019 tussen 11:00 en 13:00 uur

Meetmoment	Wonen		Werker		Bezoeker		Totaal	
do 23 mei 2019 tussen 11:00 en 13:00 uur	Aantal	%	Aantal	%	Aantal	%	Aantal	Bezet.
Voorhout	324	39,1%	361	43,6%	143	17,3%	828	67,3%
Plaats en parkeerregime								
Voorhout - Blauwe zone	23	16,2%	39	27,5%	80	56,3%	142	59,9%
Voorhout - Vrij parkeren	288	45,6%	299	47,3%	45	7,1%	632	73,3%
Voorhout - Parkeergarage	0	0,0%	14	48,3%	15	51,7%	29	29,0%
Voorhout - Eigen terrein	13	52,0%	9	36,0%	3	12,0%	25	78,1%
Deelgebied en parkeerregime								
Voorhout: Noordoost - Vrij parkeren	11	6,3%	159	91,4%	4	2,3%	174	79,1%
Voorhout: Zuidoost - Vrij parkeren	23	46,0%	24	48,0%	3	6,0%	50	55,6%
Voorhout: Kerkzicht en omgeving - Blauwe zone	15	31,3%	5	10,4%	28	58,3%	48	60,0%
Voorhout: Kerkzicht en omgeving - Vrij parkeren	4	10,0%	23	57,5%	13	32,5%	40	108,1%
Voorhout: Zuidwest - Blauwe zone	5	20,0%	13	52,0%	7	28,0%	25	36,2%
Voorhout: Zuidwest - Vrij parkeren	89	62,7%	42	29,6%	11	7,7%	142	72,4%
Voorhout: Herenstraat en omgeving - Blauwe zone	2	3,0%	20	29,9%	45	67,2%	67	77,9%
Voorhout: Noordwest - Blauwe zone	1	50,0%	1	50,0%	0	0,0%	2	100,0%
Voorhout: Noordwest - Vrij parkeren	161	71,2%	51	22,6%	14	6,2%	226	70,8%

Op donderdagmorgen is in deelgebied Voorhout: Noordwest – Vrij parkeren en Zuidwest – Vrij parkeren het aandeel bewoners het grootst. Het grootste aandeel bewoners is waargenomen in deelgebied Voorhout: Noordwest – Vrij parkeren met 71,2%, dit zijn 161 parkeerders. In het deelgebied Voorhout: Noordoost - Vrij parkeren is het aandeel werknemers het grootst met 91,4%. In het deelgebied Voorhout: Herenstraat en omgeving - Blauwe zone is het aandeel bezoekers het grootst met 67,2%.

Figuur 4.9: Parkeermotief werker per sectie, Voorhout donderdag 23 mei 2019 - 11:00 uur

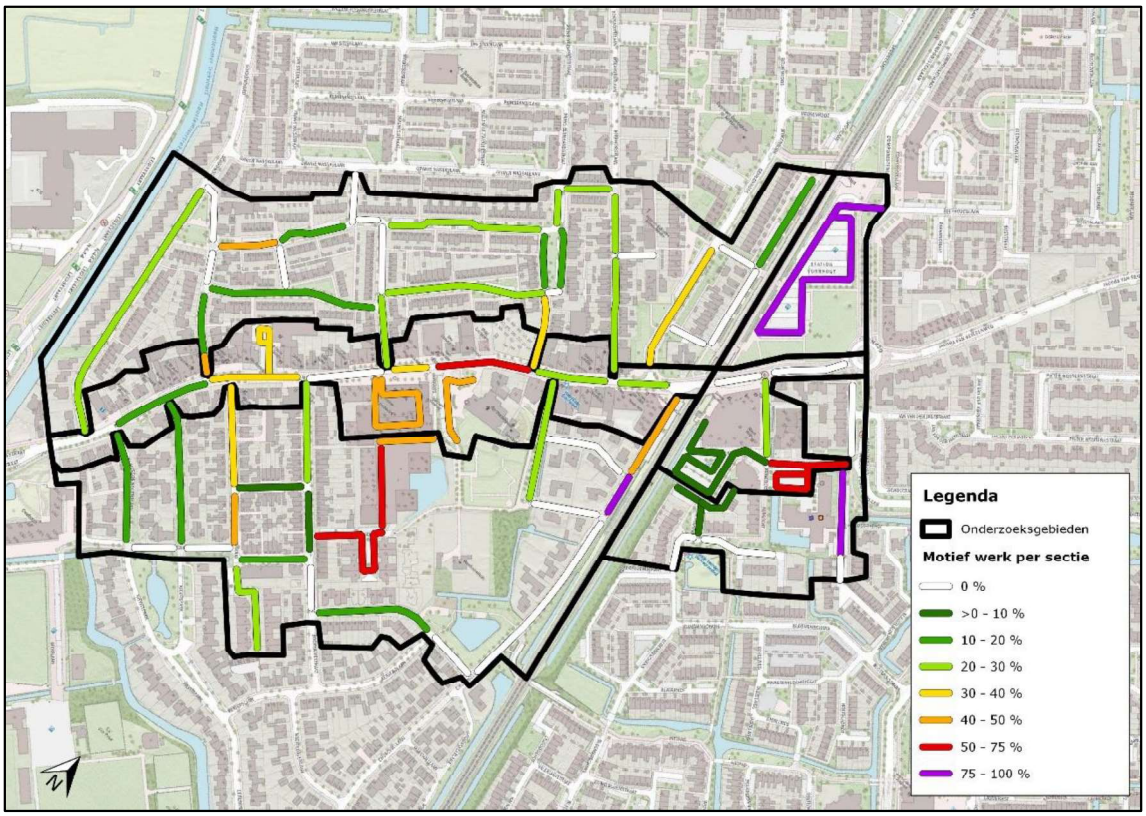

De uitgebreide tabellen met daarin de motieven per dag, meetmoment en sectie zijn te vinden in bijlage 2.3. De parkeermotieven zijn tevens gevisualiseerd in A2 formaat voor de drukste meetmomenten op donderdag, vrijdag en zaterdag, deze zijn weergegeven in bijlage 4.

4.4 Parkeerduur

De parkeerduur is onderscheiden in 1x achter elkaar, 2x achter elkaar, 3x achter elkaar en 4x of meer achter elkaar waargenomen. De metingen zijn uitgevoerd met een interval van ongeveer 2 uur. De parkeerduur is per onderzoeksdag bepaald. De parkeerduur voor de eerste en laatste meetmomenten kunnen een vertekend beeld geven, omdat voor of na de onderzoeksperiode niet meer is gemeten.

De parkeerduur is op 3 onderzoeksdagen gemeten. Op een gemiddelde werkdag donderdag 23 mei 2019 is gemeten tussen 9:00 en 23:00 uur. Tijdens de vrijdagavond op 24 mei 2019 is gemeten tussen 17:00 en 21:00 uur. Op de winkelpiekdag zaterdag 25 mei 2019 is gemeten tussen 09:00 en 17:00 uur. In de onderstaande tabel is de parkeerduur tijdens het drukste meetmoment op zaterdagmiddag weergegeven.

Tabel 4.10: Parkeerduur Voorhout za 25 mei 2019 tussen 13:00 en 15:00 uur

Meetmoment	1x achter elkaar		2x achter elkaar		3x achter elkaar		4x of meer	
za 25 mei 2019 tussen 13 en 15 uur	Aantal	%	Aantal	%	Aantal	%	Aantal	%
Voorhout	241	24,8%	113	11,6%	167	17,2%	451	46,4%
Plaats en parkeerregime								
Voorhout - Blauwe zone	100	61,3%	11	6,7%	19	11,7%	33	20,2%
Voorhout - Vrij parkeren	79	11,3%	80	11,5%	141	20,2%	398	57,0%
Voorhout - Parkeergarage	55	68,8%	20	25,0%	3	3,8%	2	2,5%
Voorhout - Eigen terrein	7	22,6%	2	6,5%	4	12,9%	18	58,1%
Deelgebied en parkeerregime								
Voorhout: Noordoost - Blauwe zone	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%
Voorhout: Noordoost - Vrij parkeren	13	9,0%	34	23,4%	32	22,1%	66	45,5%
Voorhout: Zuidoost - Blauwe zone	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%
Voorhout: Zuidoost - Vrij parkeren	4	9,8%	1	2,4%	11	26,8%	25	61,0%
Voorhout: Kerkzicht en omg. - Blauwe zone	39	63,9%	2	3,3%	5	8,2%	15	24,6%
Voorhout: Kerkzicht en omg. - Vrij parkeren	14	37,8%	8	21,6%	6	16,2%	9	24,3%
Voorhout: Zuidwest - Blauwe zone	15	36,6%	3	7,3%	11	26,8%	12	29,3%
Voorhout: Zuidwest - Vrij parkeren	16	8,7%	14	7,7%	38	20,8%	115	62,8%
Voorhout: Herenstraat en omg. - Blauwe zone	45	76,3%	6	10,2%	3	5,1%	5	8,5%
Voorhout: Herenstraat en omg. - Vrij parkeren	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%
Voorhout: Noordwest - Blauwe zone	1	50,0%	0	0,0%	0	0,0%	1	50,0%
Voorhout: Noordwest - Vrij parkeren	32	11,0%	23	7,9%	54	18,5%	183	62,7%

**** parkeerduur tabel is zonder correctie Kerkplein***

Op zaterdag 25 mei 2019 om 13 uur het drukste meetmoment zijn in totaal 972 geparkeerde voertuigen gemeten: 241 (24,8%) 1x achter elkaar, 113 (11,6%) 2x achter elkaar, 167 (17,2%) 3x achter elkaar en 451 (46,4%) 4x of meer achter elkaar.

4.5 Herkomstanalyse

De geregistreerde voertuigen in Voorhout zijn door het RDW gekoppeld aan de 4 cijferige postcodes zonder letter toevoeging. Leasevoertuigen staan vaak niet op het adres van de gebruikers geregistreerd, maar op het adres van het leasebedrijf (veel voorkomend Almere, Amersfoort of Breda), doorgaans is het aandeel leasevoertuigen gemiddeld in Nederland ongeveer 8%. In tabel 4.11 en 4.12 staat een overzicht van de plaatsen van herkomst weergegeven.

Tabel 4.11: Herkomst per plaats Voorhout do. 23 mei 2019 tussen 11:00 en 13:00 uur

Plaats	Aantal	Aandeel
Voorhout	434	65,5%
Noordwijk	74	11,1%
Noordwijkerhout	55	8,3%
Sassenheim	31	4,7%
Lisse	19	2,9%
Katwijk	17	2,6%
Hillegom	13	2,0%
Almere (deel lease)	11	1,7%
Amsterdam	9	1,4%
Rest en lease voertuigen	168	25,3%
Totaal	**663**	**100,0%**

Tabel 4.12: Herkomst per plaats Voorhout za. 25 mei 2019 tussen 13:00 en 15:00 uur

Plaats	Aantal	Aandeel
Voorhout	501	51,4%
Almere (deel lease)	37	3,8%
Noordwijkerhout	30	3,1%
Noordwijk	27	2,8%
Sassenheim	21	2,2%
Leiden	18	1,8%
Lisse	18	1,8%
Hoofddorp	16	1,6%
Katwijk	14	1,4%
'S-Gravenhage	14	1,4%
Rest en lease voertuigen	279	28,6%
Totaal	**975**	**100,0%**

Het grootste deel van de geregistreerde voertuigen is afkomstig uit Voorhout zelf (65,5% op donderdagochtend en 51,4% op zaterdagmiddag), gevolgd door Noordwijk (met 11,1% op donderdagochtend en 2,8% op zaterdagmiddag) en Noordwijkerhout (8,3% op donderdagochtend en 3,1% op zaterdagmiddag). Voertuigen met als herkomst Almere zijn waarschijnlijk grotendeels leasevoertuigen.

In tabel 4.13 is per deelgebied de herkomst van alle metingen samen in Voorhout weergegeven.

Tabel 4.13: Herkomst per plaats en bestemming deelgebieden, totaal 16 metingen, Voorhout

		Bestemming - Voorhout centrumgebied						
		Herenstraat en omg.	Kerkzicht en omg.	Noordoost (P+R)	Noordwest	Zuidoost	Zuidwest	Eindtotaal
Herkomst	Voorhout	766	662	366	3.307	420	2.119	7.677
		46%	63%	23%	78%	65%	71%	63%
	Noordwijkerhout	63	12	363	48	6	56	548
		4%	1%	23%	1%	1%	2%	4%
	Noordwijk	60	13	277	38	6	66	460
		4%	1%	17%	1%	1%	2%	4%
	Sassenheim	89	50	57	57	10	66	329
		5%	5%	4%	1%	2%	2%	3%
	Almere (deel lease)	45	29	53	78	27	66	298
		3%	3%	3%	2%	4%	2%	2%
	Lisse	39	15	63	11	15	37	180
		2%	1%	4%	0%	2%	1%	1%
	Noordwijk aan zee	25	2	79	25	3	22	156
		2%	0%	5%	1%	0%	1%	1%
	Hoofddorp (deel lease)	32	5	24	71	5	11	149
		2%	0%	2%	2%	1%	0%	1%
	Hillegom	33	3	21	19	33	35	144
		2%	0%	1%	0%	5%	1%	1%
	Katwijk	38	18	5	41	11	18	131
		2%	2%	0%	1%	2%	1%	1%
	Andere plaats	464	243	279	534	113	484	2.129
		28%	23%	18%	13%	17%	16%	17%
	Totaal	**1.654**	**1.052**	**1.587**	**4.229**	**649**	**2.980**	**12.201**

Het deelgebied met gemiddeld de meeste parkeerders die niet uit Voorhout komen is Noordoost, dit is ongeveer 75 % op basis van de 16 metingen samen.

In bijlage 5.4 t/m 5.6 zijn visualisaties voor Voorhout opgenomen van de herkomst van de geparkeerde voertuigen per sectie op basis van de herkomstgebieden indeling van figuur 4.14.

De herkomstgebieden zijn:

1. Zelfde plaats = Voorhout
2. Binnen 7,5 km = Volledige postcode 4 gebieden binnen een afstand van 7,5 kilometer
3. Tussen 7,5 en 15,0 km = Volledige postcode 4 gebieden tussen een afstand van 7,5 en 15,0 kilometer
4. Rest van de parkeerders en lease voertuigen

De postcode 4 gebieden die voor een deel binnen een afstand van 7,5 of tussen 7,5 en 15,0 kilometer liggen tellen volledige mee.

Figuur 4.14: Herkomstgebieden postcode 4 Voorhout en gemiddelde herkomst percentage 16 metingen

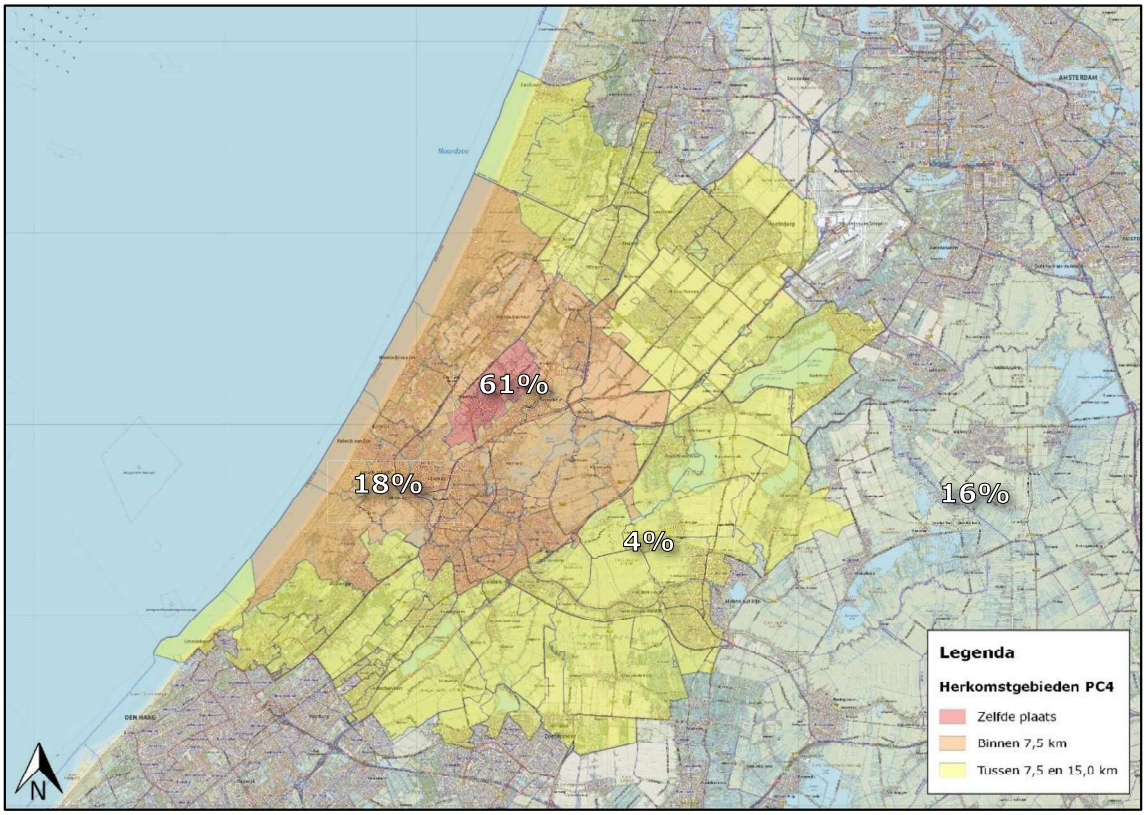

5 Onderzoeksresultaten Warmond

In dit hoofdstuk worden de resultaten van het parkeeronderzoek in het centrumgebied van Warmond beknopt besproken. In paragraaf 5.1 wordt als eerste ingegaan op de parkeercapaciteit en in paragraaf 5.2 wordt ingegaan op de parkeerdruk en bezettingsgraad. In paragraaf 5.3 wordt ingegaan op de parkeermotieven. Vervolgens wordt in paragraaf 5.4 ingegaan op de parkeerduur en de herkomst in paragraaf 5.5.

5.1 Parkeercapaciteit

In het onderzoeksgebied is de parkeercapaciteit opgenomen. Daarbij is onderscheid gemaakt naar de diverse parkeercategorieën. In tabel 5.1 staat de parkeercapaciteit per deelgebied en het hele onderzoeksgebied weergegeven.

Tabel 5.1: Parkeercapaciteit Warmond

Onderzoeksgebied	Openbare parkeercategorieën				
	Algemeen	Gehandi-capten	Laden en lossen	Overige	Totaal
Warmond	**877**	**13**	**3**	**7**	**900**
Plaats en parkeerregime					
Warmond - Blauwe zone	77	1	0	1	**79**
Warmond - Vrij parkeren	800	12	3	6	**821**
Warmond - Parkeergarage	0	0	0	0	**0**
Warmond - Eigen terrein	0	0	0	0	**0**
Deelgebied en parkeerregime					
Warmond: Noord - Blauwe zone	0	0	0	0	**0**
Warmond: Noord - Vrij parkeren	164	0	0	1	**165**
Warmond: Centrum - Blauwe zone	77	1	0	1	**79**
Warmond: Centrum - Vrij parkeren	96	0	3	0	**99**
Warmond: West - Blauwe zone	0	0	0	0	**0**
Warmond: West - Vrij parkeren	347	11	0	1	**359**
Warmond: Zuid - Blauwe zone	0	0	0	0	**0**
Warmond: Zuid - Vrij parkeren	193	1	0	4	**198**

In totaal zijn 900 parkeerplaatsen in het onderzoeksgebied aanwezig. Het aantal parkeerplaatsen in het deelgebied West – Vrij parkeren is met 359 het grootst. Het aantal openbare parkeerplaatsen in het deelgebied Zuid – Vrij parkeren is 198. En het aantal openbare parkeerplaatsen in het deelgebied Noord – Vrij parkeren is 165.

Parkeercategorieën

In het onderzoeksgebied zijn 877 openbare parkeergelegenheden of parkeerplaatsen beschikbaar voor algemeen gebruik. 13 parkeergelegenheden zijn alleen bestemd voor gehandicapten parkeerders. Daarnaast zijn er 3 laad en los parkeerplaatsen. In het onderzoeksgebied zijn 7 overige parkeergelegenheden bestemd voor andere doelgroepen.

In de bijlagen staan uitgebreide tabellen met de resultaten op sectieniveau, alsmede visualisaties voor alle analyses.

5.2 Parkeerdruk

Voor alle meetmomenten is de parkeerdruk bepaald. Dit is weergegeven als de bezettingsgraad: dit geeft aan hoeveel procent van de parkeercapaciteit benut wordt. In tabel 5.2 is het verloop van de parkeerdruk en bezettingsgraad per meetmoment en gebied weergegeven.

Tabel 5.2: Bezettingsgraad belangrijke meetmomenten Warmond centrumgebied

Dag	do 23-5	do 23-5	do 23-5	vr 24-5	za 25-5	za 25-5	za 25-5
	11 uur	19 uur	23 uur	19 uur	09 uur	13 uur	15 uur
Warmond	58,8%	63,2%	59,6%	59,9%	56,3%	54,2%	59,3%
Plaats en parkeerregime							
Warmond - Blauwe zone	55,7%	60,8%	60,8%	69,6%	68,4%	60,8%	60,8%
Warmond - Vrij parkeren	59,1%	63,5%	59,4%	59,0%	55,2%	53,6%	59,2%
Warmond - Parkeergarage	-	-	-	-	-	-	-
Warmond - Eigen terrein	-	-	-	-	-	-	-
Deelgebied en parkeerregime							
Warmond: Noord - Blauwe zone	-	-	-	-	-	-	-
Warmond: Noord - Vrij parkeren	66,7%	75,8%	81,2%	73,9%	72,7%	64,8%	70,9%
Warmond: Centrum - Blauwe zone	55,7%	60,8%	60,8%	69,6%	68,4%	60,8%	60,8%
Warmond: Centrum - Vrij parkeren	101,0%	114,1%	123,2%	112,1%	108,1%	100,0%	111,1%
Warmond: West - Blauwe zone	-	-	-	-	-	-	-
Warmond: West - Vrij parkeren	52,1%	47,6%	42,9%	44,3%	39,3%	37,9%	41,8%
Warmond: Zuid - Blauwe zone	-	-	-	-	-	-	-
Warmond: Zuid - Vrij parkeren	44,4%	56,6%	39,4%	46,5%	42,9%	49,5%	55,1%

De hoogste bezettingsgraad voor het gehele onderzoeksgebied is waargenomen op donderdag 23 mei 2019 tussen 19:00 en 21:00 uur met een bezettingsgraad van 63,2% met 569 geparkeerde voertuigen. De laagste bezettingsgraad van 44,3% met 399 geparkeerde voertuigen is waargenomen op vrijdag 24 mei 2019 tussen 17:00 en 19:00 uur.

Maximaal gewenste bezettingsgraad

In de verkeerskunde wordt een maximale gewenste bezettingsgraad van 85% vaak gehanteerd bij een hoog aandeel kortparkeerders. Bij een hoog aandeel langparkeerders is dat vaak een bezettingsgraad van 90%. Bij hogere bezettingsgraden neemt de kans op zoekverkeer toe met als gevolg rondrijbewegingen (met de nodige verkeersonveiligheid) en grotere kans op "fout" en "illegaal" geparkeerde voertuigen. Bij zeer hoge bezettingsgraden bestaat ook de kans op wachtende voertuigen.

Bezettingsgraad hoger dan 100%

Wanneer op deelgebied of sectie niveau naar de bezetting wordt gekeken, dan valt te zien dat een aantal deelgebieden en/of secties een bezettingsgraad van 100% of hoger hebben. Bij een bezettingsgraad van 100% in een sectie zijn alle parkeergelegenheden bezet. Als de bezettingsgraad hoger is dan 100%, betekent dit veelal fout parkeren. Maar een bezettingsgraad hoger dan 100% kan ook veroorzaakt worden door efficiënter gebruik van de parkeercapaciteit, bijvoorbeeld kleine auto's en/of dicht op elkaar parkeren.

Op deelgebied niveau ligt de hoogste bezettingsgraad tussen de 52,1% en 123,2%, aanwezig in de deelgebieden Centrum – Vrij parkeren (123,2%) en Noord – Vrij parkeren (81,2%)

Figuur 5.3: Bezettingsgraad per sectie, Warmond donderdag 23 mei 2019 - 19:00 uur (drukste meetmoment)

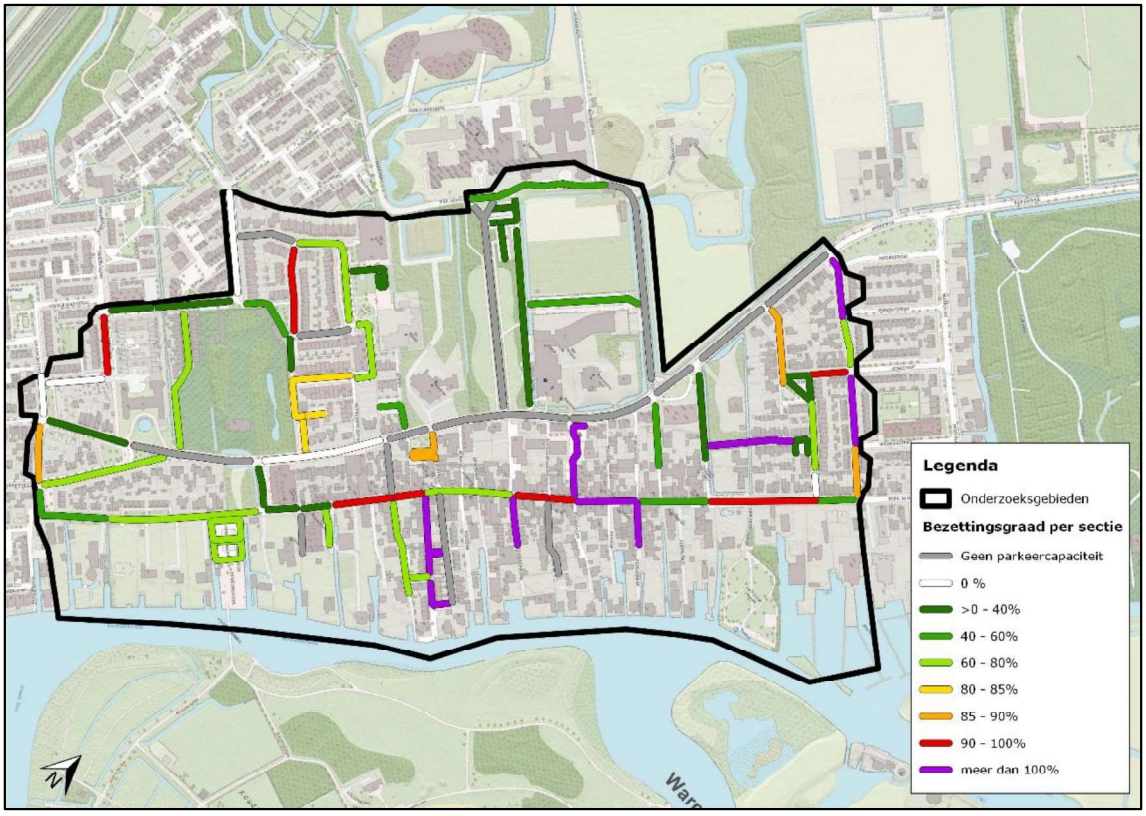

Aantal meetmomenten bezettingsgraad gelijk of hoger dan 85%

Op sectie niveau springen in Warmond tijdens de 16 meetmomenten op donderdag, vrijdagavond en zaterdag in het bijzonder de volgende secties eruit:

- W104 (Herengracht) gemiddelde bezettingsgraad 135% en 16 momenten ≥ 85%
- W111 (Middendorplaan) gemiddelde bezettingsgraad 173% en 16 momenten ≥ 85%
- W112 (Scheepmakersdam) gemiddelde bezettingsgraad 106% en 14 momenten ≥ 85%
- W115 (Straat ter Leede) gemiddelde bezettingsgraad 122% en 12 momenten ≥ 15%
- W313 (Dr. Ammanstraat) gemiddelde bezettingsgraad 125% en 16 momenten ≥ 85%

Figuur 5.4: Aantal meetmomenten bezettingsgraad gelijk of hoger dan 85%

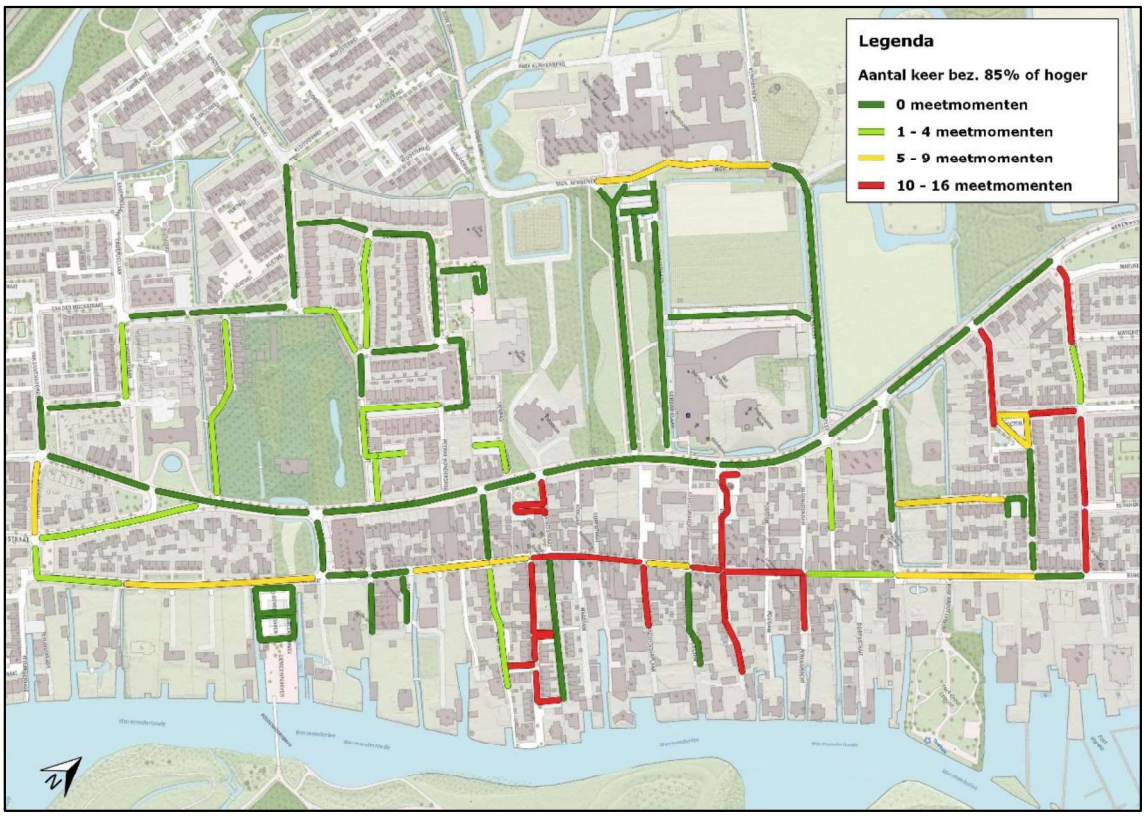

De uitgebreide tabellen met daarin de parkeerdruk en bezettingsgraad per dag, meetmoment en sectie zijn opgenomen weergegeven in bijlage 2.1 en 2.2. De bezettingsgraad is tevens gevisualiseerd in A2 formaat voor de drukste meetmomenten per onderzoeksdag, deze zijn weergegeven in bijlage 3.

5.3 Parkeermotief

Bij het parkeermotief is onderscheid gemaakt in bewoner, werker en bezoeker. Een bewoner is een parkeerder die tijdens de nachtmeting is waargenomen. Een werker is een parkeerder die minimaal 2 keer achter elkaar is waargenomen en geen bewoner is. Een bezoeker is een parkeerder die één meetmoment is waargenomen en geen bewoners is.

Interpretatie parkeermotief
Bij dit parkeeronderzoek zijn alle voertuigen die op donderdag 23 mei 2019 tussen 23:00 en 01:00 uur (+1 dag) zijn geregistreerd als bewoner aangemerkt. De werkers en bezoekers zijn bepaald tijdens de meetmomenten op donderdag, vrijdag en zaterdag om 9, 11, 13, 15, 17, 19 en 21 uur met een interval van 2 uur. Dit betekent dat een bezoeker maximaal 239 minuten stond geparkeerd en een werker minimaal 120 minuten stond geparkeerd. De eerste en de laatste meting per meetperiode geven een incompleet beeld van het motief werker en bezoeker, omdat niet bepaald kan worden hoe lang het voertuig al staat geparkeerd of hoe lang deze nog blijft staan.

In tabel 5.5 is het parkeermotief op het drukste meetmoment voor donderdag weergegeven.

Tabel 5.5: Parkeermotief Warmond do 23 mei 2019 tussen 19:00 en 21:00 uur

Meetmoment	Wonen		Werker		Bezoeker		Totaal	
do 23 mei 2019 tussen 19 en 21 uur	Aantal	%	Aantal	%	Aantal	%	Aantal	Bezet.
Warmond	433	76,1%	91	16,0%	45	7,9%	569	63,2%
Plaats en parkeerregime								
Warmond - Blauwe zone	37	77,1%	7	14,6%	4	8,3%	48	60,8%
Warmond - Vrij parkeren	396	76,0%	84	16,1%	41	7,9%	521	63,5%
Deelgebied en parkeerregime								
Warmond: Noord - Blauwe zone	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	-
Warmond: Noord - Vrij parkeren	102	81,6%	17	13,6%	6	4,8%	125	75,8%
Warmond: Centrum - Blauwe zone	37	77,1%	7	14,6%	4	8,3%	48	60,8%
Warmond: Centrum - Vrij parkeren	100	88,5%	6	5,3%	7	6,2%	113	114,1%
Warmond: West - Blauwe zone	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	-
Warmond: West - Vrij parkeren	129	75,4%	26	15,2%	16	9,4%	171	47,6%
Warmond: Zuid - Blauwe zone	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	-
Warmond: Zuid - Vrij parkeren	65	58,0%	35	31,3%	12	10,7%	112	56,6%

Op donderdagavond is in de deelgebieden Warmond: Centrum – Vrij parkeren en Noord – Vrij parkeren het aandeel bewoners het grootst. Het grootste aandeel bewoners is waargenomen in deelgebied Warmond: Centrum – Vrij parkeren met 88,5%, dit zijn 100 parkeerders. In het deelgebied Warmond: Zuid - Vrij parkeren is het aandeel werknemers ook wel lang parkeerders het grootst met 31,3%. In het deelgebied Zuid – Vrij parkeren is het aandeel bezoekers het grootst met 10,7%.

Figuur 5.6: Parkeermotief werker/lang parkeerder per sectie, Warmond do 23 mei 2019 - 19:00 uur

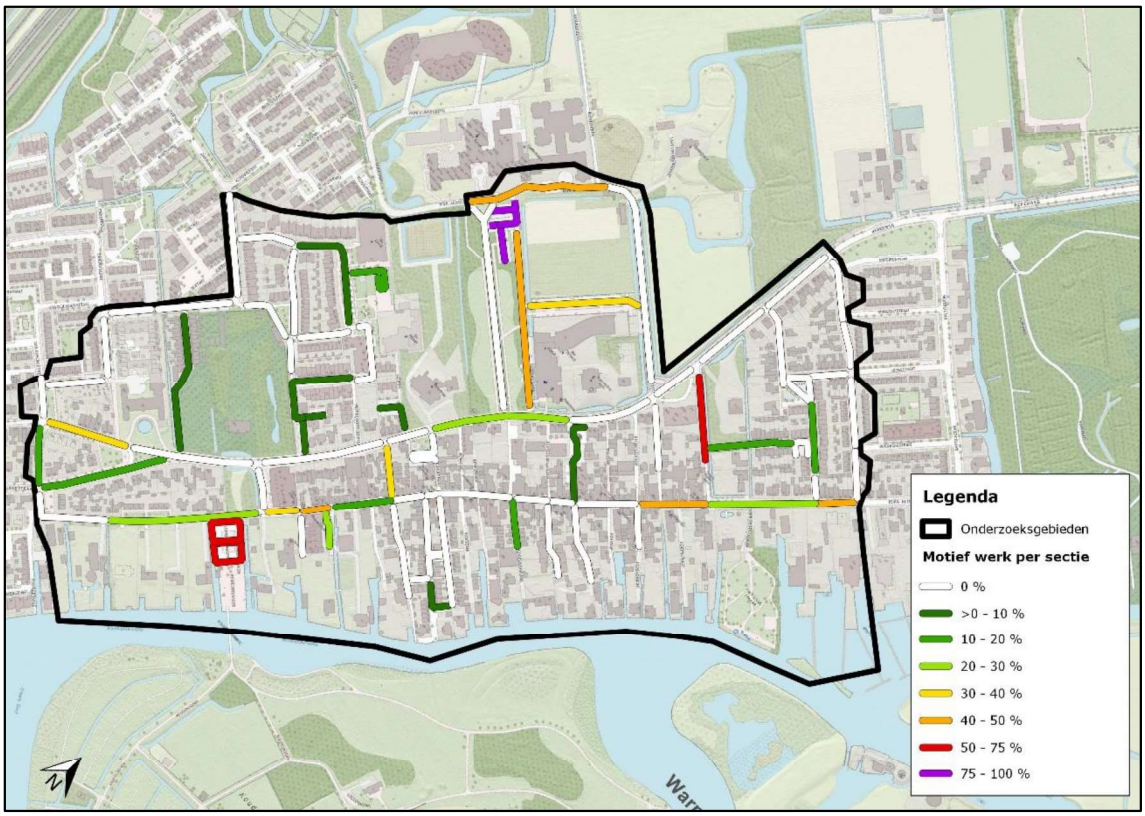

Figuur 5.7: Parkeermotief werker/lang parkeerder per sectie, Warmond do 23 mei 2019 - 11:00 uur

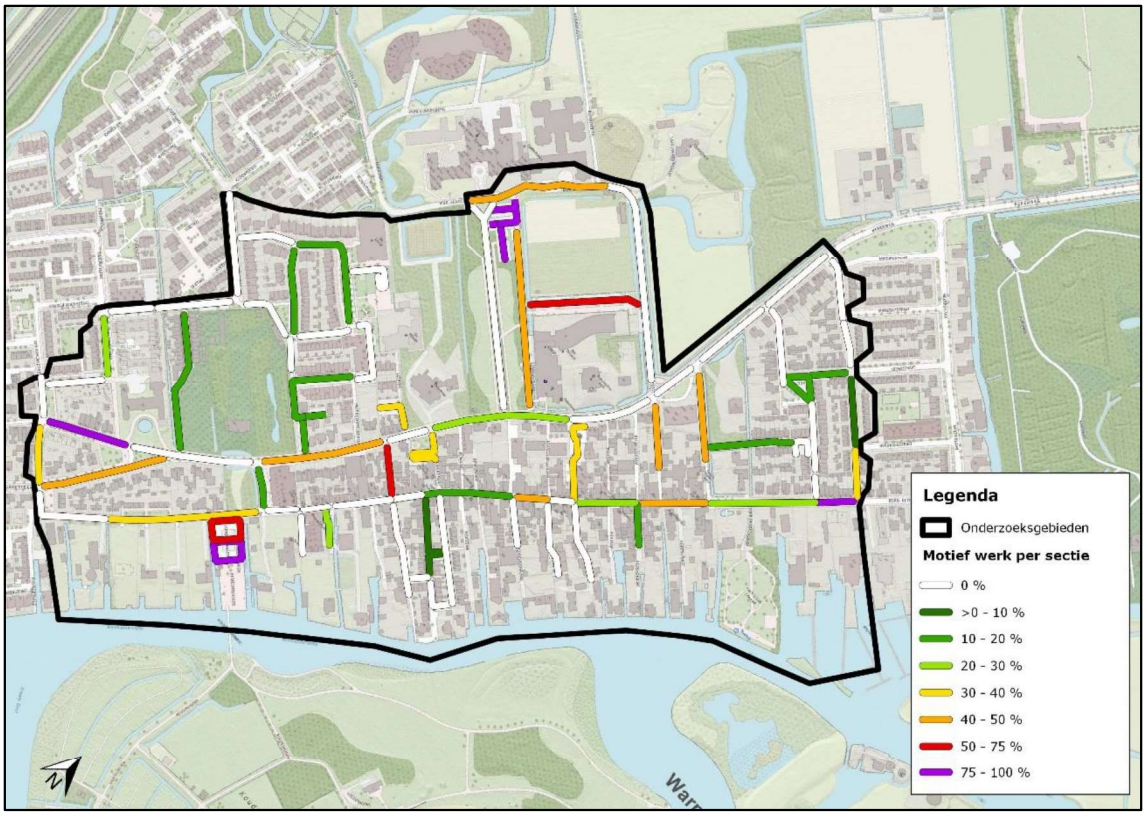

In tabel 5.8 is het parkeermotief op het maatgevende meetmoment voor donderdag 23 mei 2019 om 11 uur met het laagste parkeermotief aandeel wonen weergegeven.

Tabel 5.8: Parkeermotief Voorhout do 23 mei 2019 tussen 11:00 en 13:00 uur

Meetmoment	Wonen		Werker		Bezoeker		Totaal	
do 23 mei 2019 tussen 11 en 13 uur	Aantal	%	Aantal	%	Aantal	%	Aantal	Bezet.
Warmond	288	54,4%	166	31,4%	75	14,2%	529	58,8%
Plaats en parkeerregime								
Warmond - Blauwe zone	17	38,6%	7	15,9%	20	45,5%	44	55,7%
Warmond - Vrij parkeren	271	55,9%	159	32,8%	55	11,3%	485	59,1%
Deelgebied en parkeerregime								
Warmond: Noord - Blauwe zone	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	-
Warmond: Noord - Vrij parkeren	82	74,5%	20	18,2%	8	7,3%	110	66,7%
Warmond: Centrum - Blauwe zone	17	38,6%	7	15,9%	20	45,5%	44	55,7%
Warmond: Centrum - Vrij parkeren	66	66,0%	23	23,0%	11	11,0%	100	101,0%
Warmond: West - Blauwe zone	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	-
Warmond: West - Vrij parkeren	87	46,5%	76	40,6%	24	12,8%	187	52,1%
Warmond: Zuid - Blauwe zone	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	-
Warmond: Zuid - Vrij parkeren	36	40,9%	40	45,5%	12	13,6%	88	44,4%

Op donderdagmorgen is in deelgebied Warmond: Noord – Vrij parkeren en Centrum – Vrij parkeren het aandeel bewoners het grootst. Het grootste aandeel bewoners is waargenomen in deelgebied Warmond: Noord – Vrij parkeren met 74,5%, dit zijn 82 parkeerders. In het deelgebied Warmond: Zuid - Vrij parkeren is het aandeel werknemers het grootst met 45,5%. In het deelgebied Warmond: Centrum - Blauwe zone is het aandeel bezoekers het grootst met 45,5%.

Figuur 5.9: Parkeermotief bezoek per sectie, Warmond donderdag 23 mei 2019 - 11:00 uur

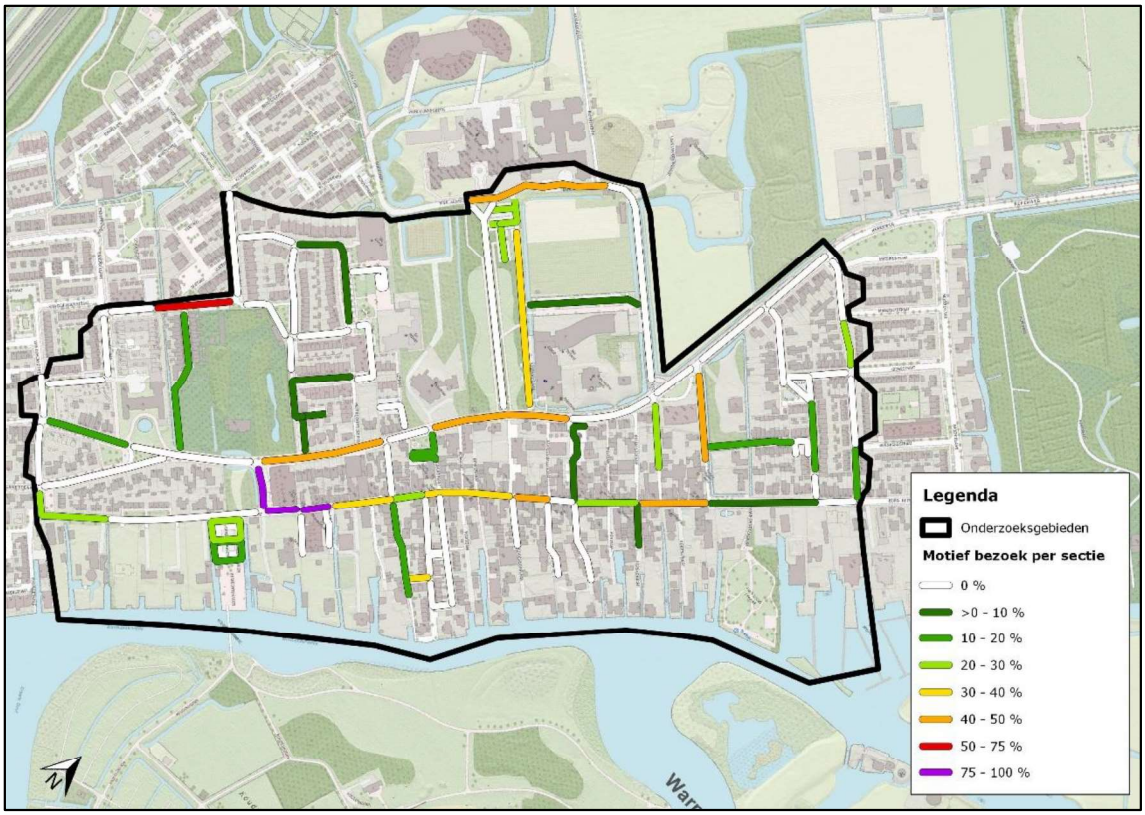

Figuur 5.10: Parkeermotief bezoek per sectie, Warmond zaterdag 25 mei 2019 - 13:00 uur

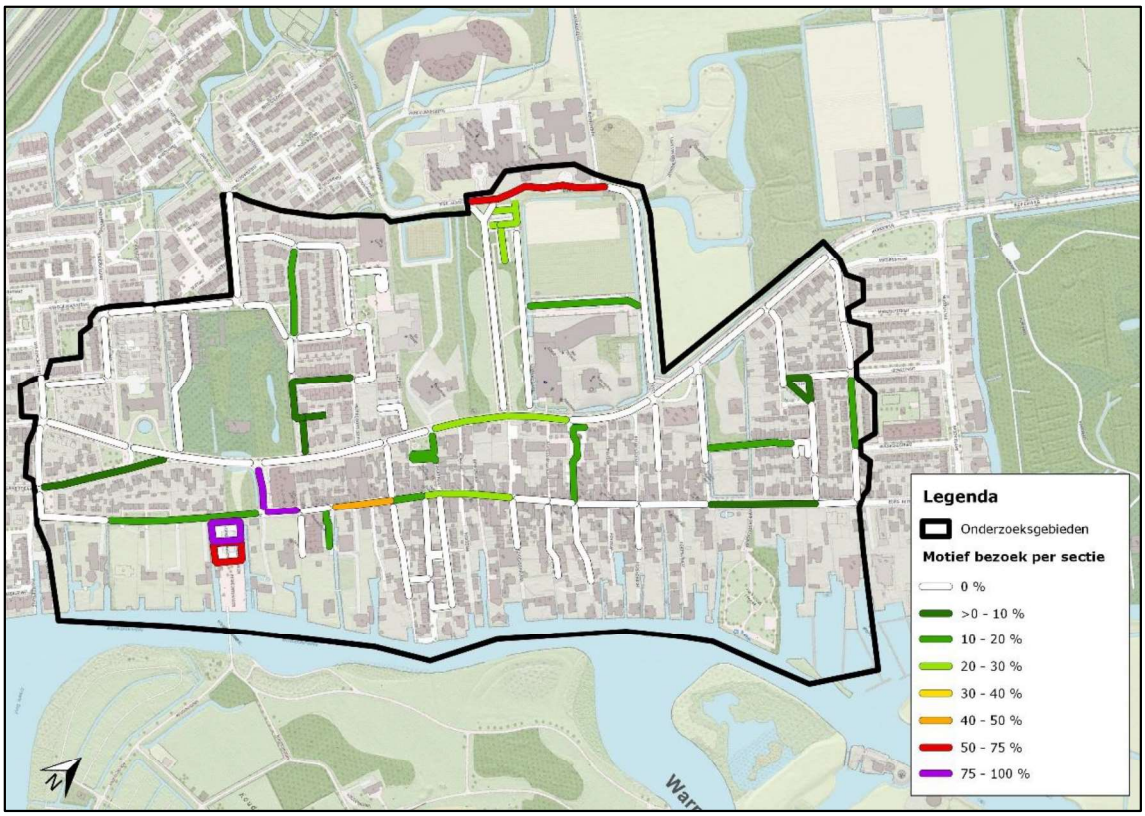

De uitgebreide tabellen met daarin de motieven per dag, meetmoment en sectie zijn te vinden in bijlage 2.3. De parkeermotieven zijn tevens gevisualiseerd in A2 formaat voor de drukste meetmomenten op donderdag, vrijdag en zaterdag, deze zijn weergegeven in bijlage 4.

5.4 Parkeerduur

De parkeerduur is onderscheiden in 1x achter elkaar, 2x achter elkaar, 3x achter elkaar en 4x of meer achter elkaar waargenomen. De metingen zijn uitgevoerd met een interval van ongeveer 2 uur. De parkeerduur is per onderzoeksdag bepaald. De parkeerduur voor de eerste en laatste meetmomenten kunnen een vertekend beeld geven, omdat voor of na de onderzoeksperiode niet meer is gemeten.

De parkeerduur is op 3 onderzoeksdagen gemeten. Op een gemiddelde werkdag donderdag 23 mei 2019 is gemeten tussen 9:00 en 23:00 uur. Tijdens de vrijdagavond op 24 mei 2019 is gemeten tussen 17:00 en 21:00 uur. Op de winkelpiekdag zaterdag 25 mei 2019 is gemeten tussen 09:00 en 17:00 uur. In de onderstaande tabel is de parkeerduur tijdens het meetmoment van 13 uur op zaterdagmiddag weergegeven.

Tabel 5.11: Parkeerduur Warmond za 25 mei 2019 tussen 13:00 en 15:00 uur

Meetmoment	1x achter elkaar		2x achter elkaar		3x achter elkaar		4x of meer	
za 25 mei 2019 tussen 13 en 15 uur	Aantal	%	Aantal	%	Aantal	%	Aantal	%
Warmond	81	15,2%	105	19,7%	56	10,5%	292	54,7%
Plaats en parkeerregime								
Warmond - Blauwe zone	17	35,4%	10	20,8%	5	10,4%	16	33,3%
Warmond - Vrij parkeren	64	13,2%	95	19,5%	51	10,5%	276	56,8%
Warmond - Parkeergarage	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%
Warmond - Eigen terrein	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%
Deelgebied en parkeerregime								
Warmond: Noord - Blauwe zone	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%
Warmond: Noord - Vrij parkeren	7	6,0%	26	22,2%	8	6,8%	76	65,0%
Warmond: Centrum - Blauwe zone	17	35,4%	10	20,8%	5	10,4%	16	33,3%
Warmond: Centrum - Vrij parkeren	7	6,4%	21	19,1%	16	14,5%	66	60,0%
Warmond: West - Blauwe zone	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%
Warmond: West - Vrij parkeren	26	17,3%	23	15,3%	18	12,0%	83	55,3%
Warmond: Zuid - Blauwe zone	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%
Warmond: Zuid - Vrij parkeren	24	22,0%	25	22,9%	9	8,3%	51	46,8%

Op zaterdag 25 mei 2019 om 13 uur zijn in totaal 534 geparkeerde voertuigen gemeten: 81 (15,2%) 1x achter elkaar, 105 (19,7%) 2x achter elkaar, 56 (10,5%) 3x achter elkaar en 292 (54,7%) 4x of meer achter elkaar.

5.5 Herkomstanalyse

De geregistreerde voertuigen in Warmond zijn door het RDW gekoppeld aan de 4 cijferige postcodes zonder letter toevoeging. Leasevoertuigen staan vaak niet op het adres van de gebruikers geregistreerd, maar op het adres van het leasebedrijf (veel voorkomend Almere, Amersfoort of Breda), doorgaans is het aandeel leasevoertuigen gemiddeld in Nederland ongeveer 8%. In tabel 5.12 en 5.13 staat een overzicht van de plaatsen van herkomst weergegeven.

Tabel 5.12: Herkomst per plaats Warmond do. 23 mei 2019 tussen 11:00 en 13:00 uur

Plaats	Aantal	Aandeel
Warmond	308	58,0%
Sassenheim	22	4,1%
Leiden	20	3,8%
Oegstgeest	15	2,8%
'S-Gravenhage	14	2,6%
Voorhout	11	2,1%
Lisse	10	1,9%
Katwijk	9	1,7%
Noordwijk	8	1,5%
Noordwijkerhout	7	1,3%
Rest en lease voertuigen	107	20,2%
Totaal	**531**	**100,0%**

Tabel 5.13: Herkomst per plaats Warmond za. 25 mei 2019 tussen 13:00 en 15:00 uur

Plaats	Aantal	Aandeel
Warmond	310	63,1%
Leiden	19	3,9%
'S-Gravenhage	17	3,5%
Oegstgeest	15	3,1%
Sassenheim	14	2,9%
Almere (deel lease)	9	1,8%
Voorhout	8	1,6%
Hoofddorp	6	1,2%
Katwijk	5	1,0%
Lisse	5	1,0%
Rest en lease voertuigen	83	16,9%
Totaal	**491**	**100,0%**

Het grootste deel van de geregistreerde voertuigen is afkomstig uit Warmond zelf (58,0% op donderdagochtend en 63,1% op zaterdagmiddag), gevolgd door Sassenheim (met 4,1% op donderdagochtend en 2,9% op zaterdagmiddag) en Leiden (3,8% op donderdagochtend en 3,9% op zaterdagmiddag). Voertuigen met als herkomst Almere zijn waarschijnlijk grotendeels leasevoertuigen.

In tabel 5.14 is per deelgebied de herkomst van alle metingen samen in Warmond weergegeven.

Tabel 5.14: Herkomst per plaats en bestemming deelgebieden, totaal 16 metingen, Warmond

		Bestemming - Warmond centrumgebied				
		Centrum	Noord	West	Zuid	Eindtotaal
Herkomst	Warmond	1.715	1.465	1.444	775	5.425
		70%	78%	60%	53%	66%
	Leiden	82	32	101	61	276
		3%	2%	4%	4%	3%
	Sassenheim	44	14	122	32	212
		2%	1%	5%	2%	3%
	S-Gravenhage	58	14	69	61	203
		2%	1%	3%	4%	2%
	Almere (deel lease)	46	20	55	56	177
		2%	1%	2%	4%	2%
	Oegstgeest	43	27	38	51	159
		2%	1%	2%	4%	2%
	Voorhout	46	16	51	45	158
		2%	1%	2%	3%	2%
	Hoofddorp (deel lease)	28	29	31	13	101
		1%	2%	1%	1%	1%
	Katwijk	33	0	48	15	96
		1%	0%	2%	1%	1%
	Lisse	9	14	51	21	95
		0%	1%	2%	1%	1%
	Andere plaats	359	236	405	322	1.327
		15%	13%	17%	22%	16%
	Totaal	**2.463**	**1.867**	**2.415**	**1.452**	**8.229**

Het deelgebied met gemiddeld de meeste parkeerders die niet uit Warmond komen is Zuid, dit is ongeveer 47 % op basis van de 16 metingen samen.

In bijlage 5.7 t/m 5.9 zijn visualisaties voor Warmond opgenomen van de herkomst van de geparkeerde voertuigen per sectie op basis van de herkomstgebieden indeling van figuur 5.15.

De herkomstgebieden zijn:

1. Zelfde plaats = Voorhout
2. Binnen 7,5 km = Volledige postcode 4 gebieden binnen een afstand van 7,5 kilometer
3. Tussen 7,5 en 15,0 km = Volledige postcode 4 gebieden tussen een afstand van 7,5 en 15,0 kilometer
4. Rest van de parkeerders en lease voertuigen

De postcode 4 gebieden die voor een deel binnen een afstand van 7,5 of tussen 7,5 en 15,0 kilometer liggen tellen volledig mee.

Figuur 5.15: Herkomstgebieden postcode 4 Warmond en gemiddelde herkomst percentage 16 metingen

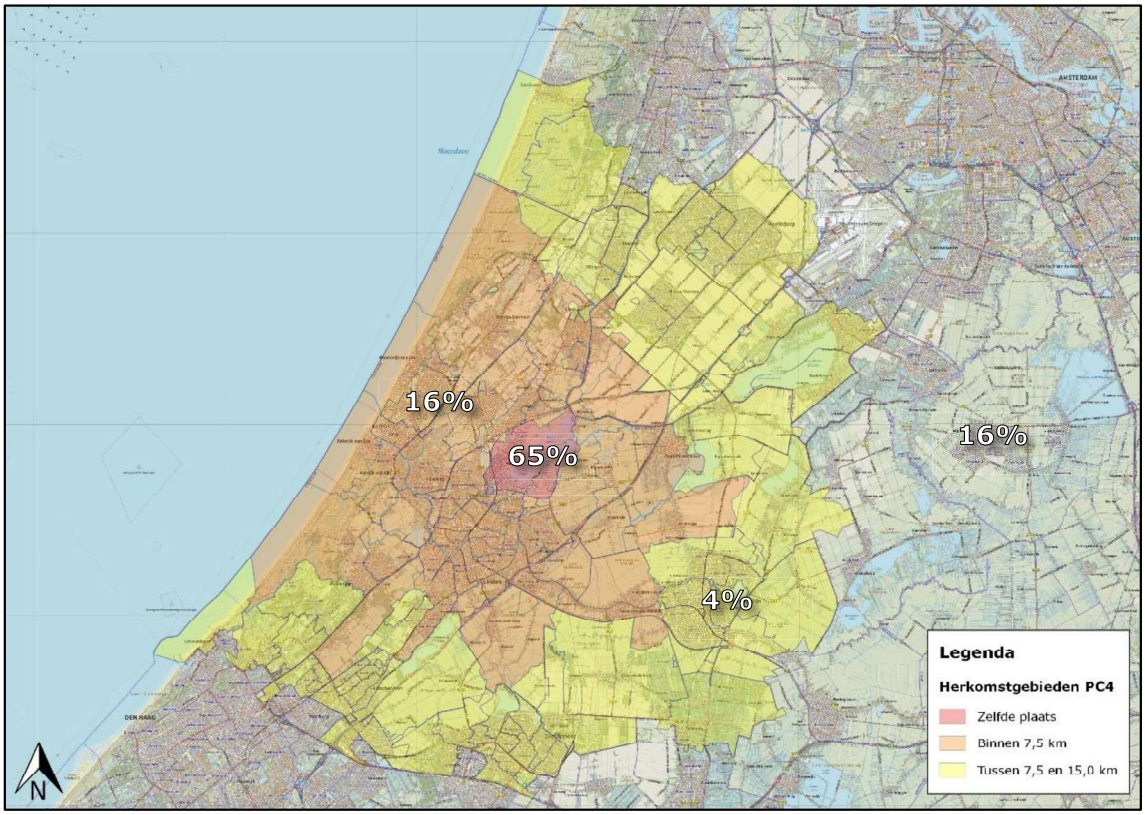

6 Conclusies

In de conclusies wordt antwoord gegeven op de eerder gestelde onderzoeksvragen van paragraaf 1.2. De volgende onderzoeksvragen zijn voor de drie kernen: Sassenheim, Voorhout en Warmond gesteld:

- Wat is de parkeercapaciteit in de centra en omgeving van Voorhout, Sassenheim en Warmond?
- Wat is de parkeerdruk en bezettingsgraad in de centra en omgeving van Voorhout, Sassenheim en Warmond?
- Hoeveel bewoners, langparkeerders en kortparkeerders (parkeermotief) maken gebruik van de parkeervoorzieningen in de centra en omgeving van Voorhout, Sassenheim en Warmond?
- Wat is de parkeerduur in de centra en omgeving van Voorhout, Sassenheim en Warmond?

In de volgende paragrafen wordt per kern ingegaan op de antwoorden van de onderzoeksvragen.

6.1 Sassenheim

Parkeercapaciteit

De parkeercapaciteit van de blauwe zone op straat in het centrum van Sassenheim is 541 parkeergelegenheden. In het centrum van Sassenheim zijn er 211 parkeergelegenheden beschikbaar in parkeergarages. In de centrumschil rondom de blauwe zone zijn er 950 vrije parkeerplaatsen beschikbaar.

Parkeerdruk en bezettingsgraad

De bezettingsgraad in de blauwe zone op straat in het centrum van Sassenheim is het hoogst op zaterdagmiddag met 71,3%. In de centrumschil rondom de blauwe zone is de bezettingsgraad het hoogst op donderdagochtend met 57,2%.

Parkeermotief

In de blauwe zone op straat in het centrum van Sassenheim op zaterdagmiddag, tussen 13:00 en 15:00 uur, zijn 59 (aandeel 17,4%) parkeerders met het motief wonen, 58 (aandeel 17,1%) parkeerders met het motief werk en 222 (aandeel 65,5%) parkeerders met het motief bezoek aanwezig. In het vrij parkeren deel rondom het centrum zijn 300 (aandeel 57,8%) parkeerders met het motief wonen, 162 (aandeel 31,2%) parkeerders met het motief werk en 57 (aandeel 11,0%) parkeerders met het motief bezoek aanwezig.

Parkeerduur

De parkeerduur in de blauwe zone op straat in het centrum van Sassenheim is op zaterdagmiddag tussen 15:00 en 17:00 uur als volgt:
- 248 (aandeel 65,1%) parkeerders die 1 keer is geregistreerd
- 51 (aandeel 13,4%) parkeerders die 2 keer achter elkaar is geregistreerd
- 19 (aandeel 5,0%) parkeerders die 3 keer achter elkaar is geregistreerd
- 63 (aandeel 16,5%) parkeerders die 4 keer of meer achter elkaar is geregistreerd.

6.2 Voorhout

Parkeercapaciteit

De parkeercapaciteit van de blauwe zone op straat in het centrum van Voorhout is 237 parkeergelegenheden. In het centrum van Voorhout zijn er 100 parkeergelegenheden beschikbaar in parkeergarages. In de centrumschil rondom de blauwe zone zijn er 862 vrije parkeerplaatsen beschikbaar.

Parkeerdruk en bezettingsgraad

De bezettingsgraad in de blauwe zone op straat in het centrum van Voorhout is het hoogst op zaterdagmiddag met 68,8%. In de centrumschil het vrij parkeren deel rondom de blauwe zone is de bezettingsgraad het hoogst op zaterdagmiddag met 81,0%.

Parkeermotief

In de blauwe zone op straat in het centrum van Voorhout op zaterdagmiddag tussen 13:00 en 15:00 uur zijn 31 (aandeel 19,0%) parkeerders met het motief wonen, 33 (aandeel 20,2%) parkeerders met het motief werk en 99 (aandeel 60,7%) parkeerders met het motief bezoek aanwezig. In het vrij parkeren deel rondom het centrum zijn 360 (aandeel 51,6%) parkeerders met het motief wonen, 268 (aandeel 38,4%) parkeerders met het motief werk en 70 (aandeel 10,0%) parkeerders met het motief bezoek aanwezig.

Parkeerduur

De parkeerduur in de blauwe zone op straat in het centrum van Voorhout is op zaterdagmiddag tussen 13:00 en 15:00 uur als volgt:
- 100 (aandeel 61,3%) parkeerders die 1 keer is geregistreerd
- 11 (aandeel 6,7%) parkeerders die 2 keer achter elkaar is geregistreerd
- 19 (aandeel 11,7%) parkeerders die 3 keer achter elkaar is geregistreerd
- 33 (aandeel 20,2%) parkeerders die 4 keer of meer achter elkaar is geregistreerd.

6.3 Warmond

Parkeercapaciteit

De parkeercapaciteit van de blauwe zone op straat in het centrum van Warmond is 79 parkeergelegenheden. In de centrumschil rondom de blauwe zone zijn er 821 vrije parkeerplaatsen beschikbaar.

Parkeerdruk en bezettingsgraad

De bezettingsgraad in de blauwe zone op straat in het centrum van Warmond is het hoogst op vrijdagavond met 69,6%. In de centrumschil het vrij parkeren deel rondom de blauwe zone is de bezettingsgraad het hoogst op donderdagavond met 63,5%.

Parkeermotief

In de blauwe zone op straat in het centrum van Warmond op donderdagmiddag tussen 11:00 en 13:00 uur zijn 17 (aandeel 38,6%) parkeerders met het motief wonen, 7 (aandeel 15,9%) parkeerders met het motief werk en 20 (aandeel 45,5%) parkeerders met het motief bezoek aanwezig. In het vrij parkeren deel rondom het centrum zijn 271 (aandeel 55,9%) parkeerders met het motief wonen, 159 (aandeel 32,8%) parkeerders met het motief werk en 55 (aandeel 11,3%) parkeerders met het motief bezoek aanwezig.

Parkeerduur

De parkeerduur in de blauwe zone op straat in het centrum van Warmond is op zaterdagmiddag tussen 13:00 en 15:00 uur als volgt:
- 17 (aandeel 35,4%) parkeerders die 1 keer is geregistreerd
- 10 (aandeel 20,8%) parkeerders die 2 keer achter elkaar is geregistreerd
- 5 (aandeel 10,4%) parkeerders die 3 keer achter elkaar is geregistreerd
- 16 (aandeel 33,3%) parkeerders die 4 keer of meer achter elkaar is geregistreerd.

Bijlagen



Begrippenlijst

ANPR-camera's
ANPR staat voor Automatic Number Plate Recognition. Dit zijn speciale camera's die kentekenplaten herkennen en automatisch fotograferen en registreren.

Bezettingsgraad
De verhouding op enig tijdstip tussen bezetting en capaciteit.

Foutparkeren
Het op een onjuiste manier parkeren van een voertuig op een plaats waar parkeren verboden is.

Gereguleerd gebied
Het gebied waar regulering van het parkeren plaats heeft door betaald parkeren of door vergunninghoudersparkeren of door een parkeerschijfzone (vaak ook blauwe zone genoemd) of door een combinatie van het hiervoor vermelde.

GPS
Global Positioning System, een plaatsbepalingssysteem dat wereldwijd van satellieten gebruikmaakt. Het GPS-systeem is 24 uur per dag in bedrijf, is nagenoeg overal ter wereld bruikbaar en werkt onder alle weersomstandigheden.

Parkeerbezetting
Het aantal gelijktijdig bezette parkeerplaatsen van een parkeervoorziening.

Parkeercapaciteit
Dit geeft aan hoeveel voertuigen in het gebied kunnen parkeren.

Parkeerplaats
De ruimte die bedoeld is voor één parkerende personenauto.

Parkeerterrein
Niet tot de weg behorend terrein bestemd voor het parkeren van voertuigen.

Parkeren op eigen terrein
Een parkeerplaats ligt op eigen terrein als de parkeerplaats:

- in eigendom is bij de bewoner;
- of is uitgegeven in erfpacht, verhuurd of in gebruik gegeven aan de bewoner;
- of in de bouwvergunning, de huur- of koopovereenkomst of de erfpachtvoorwaarden is vastgelegd als parkeergelegenheid voor het adres van de bewoner/gebruiker.

Maatgevende moment
Het meetmoment met de hoogst waargenomen bezettingsgraad.

Sectie
Een deel van de (openbare) ruimte. Een groter gebied wordt vaak opgedeeld in secties, waarbinnen eventueel weer deelsecties of subsecties kunnen worden onderscheidden. Zo kan een straat opgedeeld worden in secties van een bepaalde vaste lengte (bijvoorbeeld 50 meter) of van straathoek tot straathoek. Een stad kan bijvoorbeeld ingedeeld worden in secties (de wijken).

Bijlage 1 Parkeerinventarisatie

B1.1 Visualisatie parkeersectie-indeling

B1.2 Tabel parkeercapaciteit

Digitale bijlagen met onderzoeksresultaten
Naam: **P191449-02A Bijlagen parkeeronderzoek centrumgebieden V19**

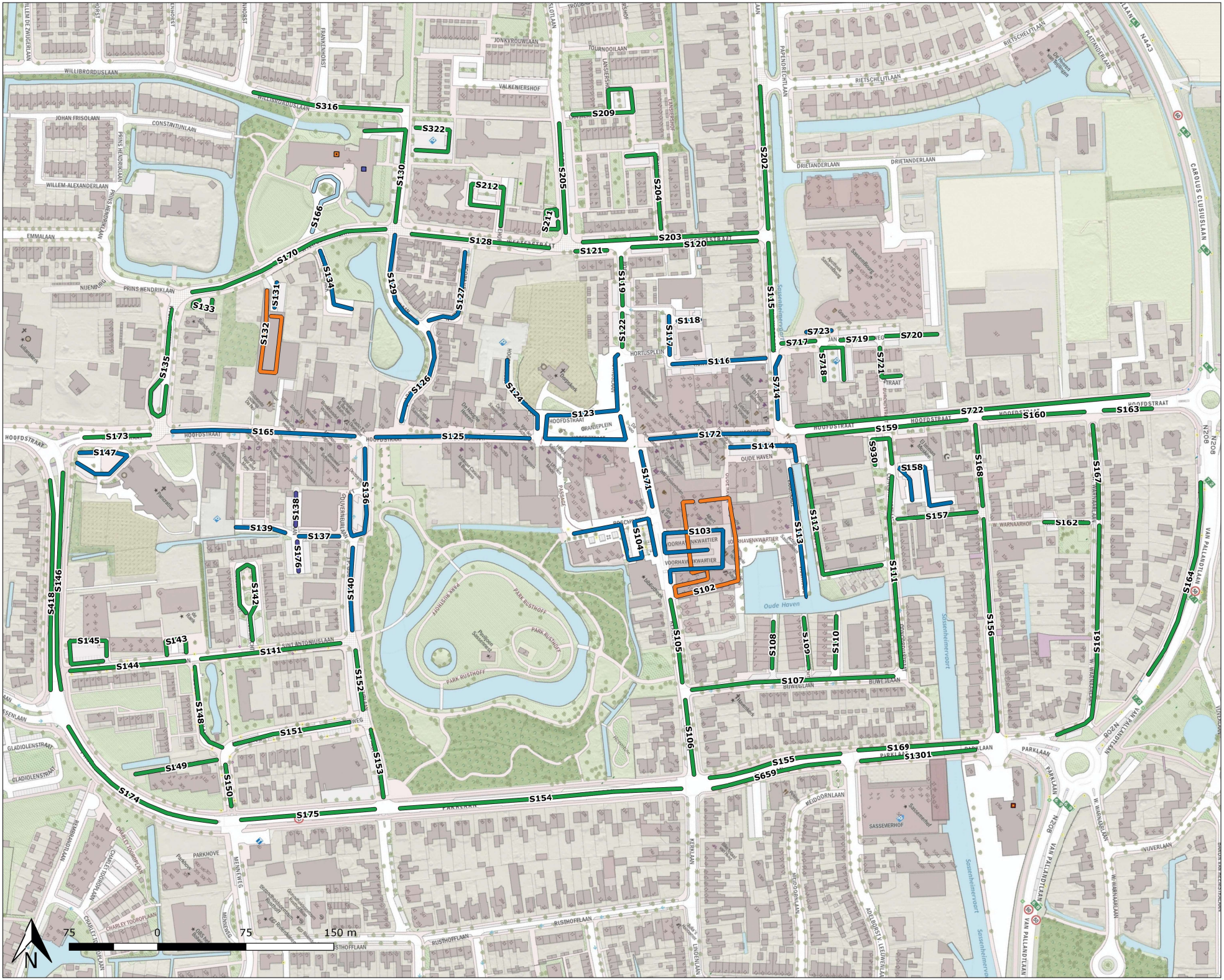

B1.1 Sectie-indeling

Sassenheim

Gemeente:
Teylingen

Gebied:
Centrumgebied en omgeving

Plaats:
Sassenheim

Rapport:
?19.449

Legenda

Parkeerregime per sectie

- Vrij parkeren
- Blauwe zone
- Blauwe zone kort
- Parkeergarage
- Eigen terrein

12 Sectienummer

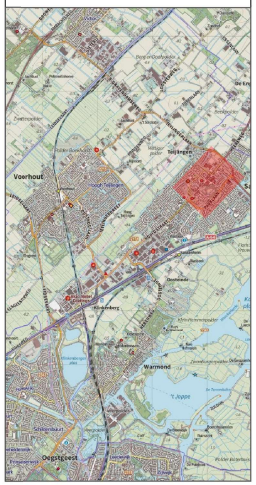

Bureau de Groot Volker
Verkeersonderzoek en -advies

B1.1 Sectie-indeling

Voorhout

Gemeente:
Teylingen

Gebied:
Centrumgebied en omgeving

Plaats:
Voorhout

Rapport:
19.449

Legenda

Parkeerregime per sectie

- Vrij parkeren
- Blauwe zone
- Blauwe zone kort
- Parkeergarage
- Eigen terrein

12 Sectienummer

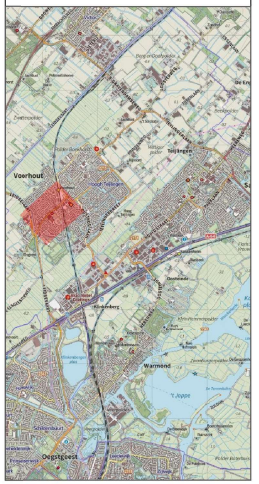

75 0 75 150 m

N

Bureau de Groot Volker
Verkeersonderzoek en -advies

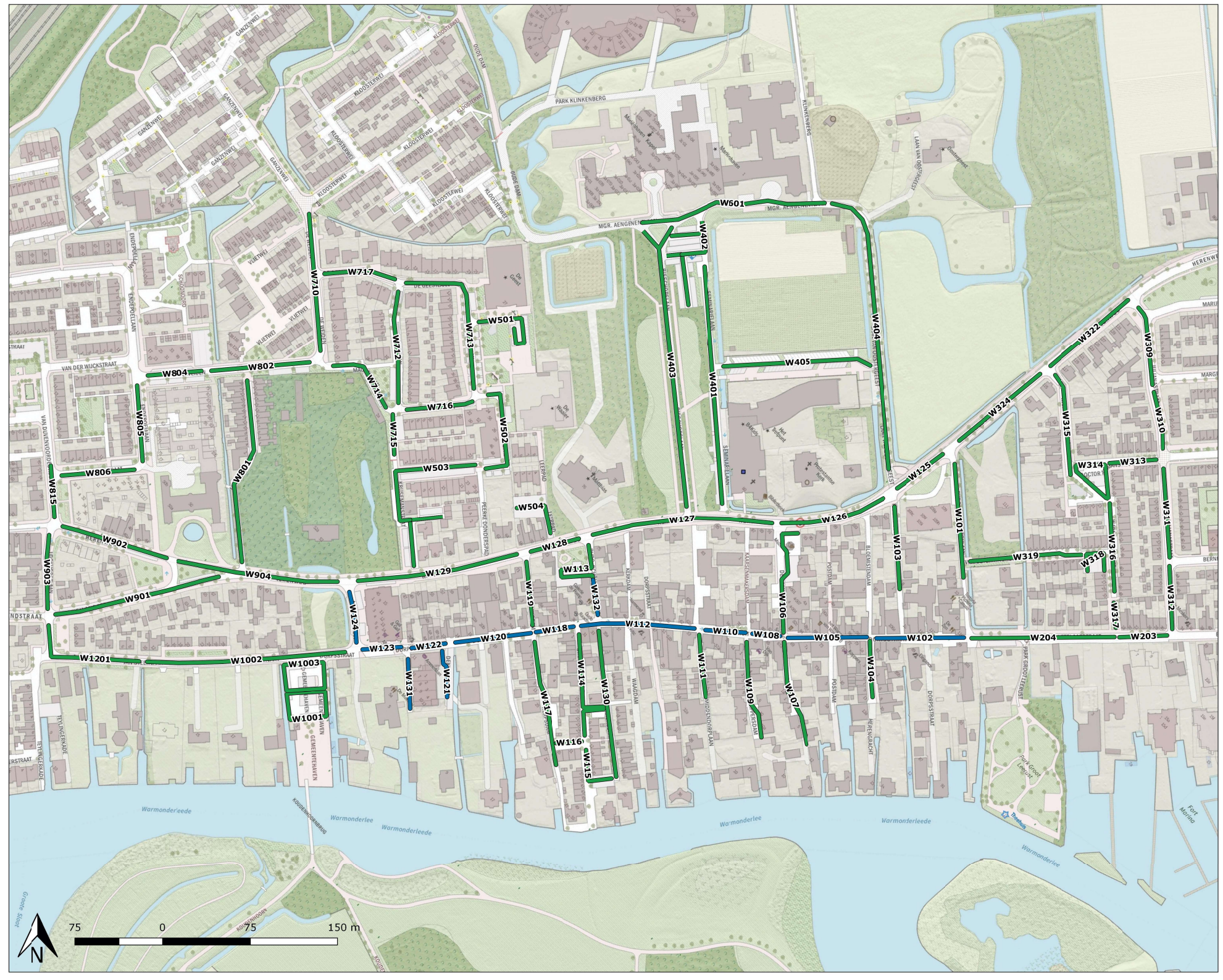

B1.1 Sectie-indeling

Warmond

Gemeente:
Teylingen

Gebied:
Centrumgebied en omgeving

Plaats:
Warmond

Rapport:
?191449

Legenda

Parkeerregime per sectie

- Vrij parkeren
- Blauwe zone
- Blauwe zone kort
- Parkeergarage
- Eigen terrein

12 Sectienummer

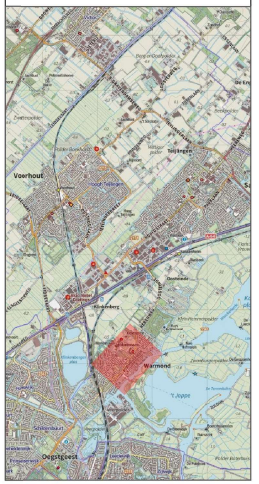

Bureau de Groot Volker
Verkeersonderzoek en -advies

Bijlage 2 Tabellen onderzoeksresultaten parkeeronderzoek

ONDERZOEKSRESULTATEN

B2.1 Tabel parkeerdruk (aantal geparkeerde voertuigen)
B2.2 Tabel bezettingsgraad
B2.3 Tabel parkeermotief
B2.4 Tabel parkeerduur
B2.5 Tabel herkomst per gebied
B2.6 Tabel herkomst per motief

Digitale bijlagen met onderzoeksresultaten
Naam: **P191449-02A Bijlagen parkeeronderzoek centrumgebieden mei 2019**

Bijlage 3 Visualisaties bezettingsgraad en parkeermotief

SASSENHEIM

B3.1 11:00 - 13:00 uur, donderdag 23 mei 2019

B3.2 19:00 - 21:00 uur, donderdag 23 mei 2019

B3.3 13:00 – 15:00 uur, zaterdag 25 mei 2019

VOORHOUT

B3.4 11:00 – 13:00 uur, donderdag 23 mei 2019

B3.5 19:00 – 21:00 uur, vrijdag 24 mei 2019

B3.6 13:00 – 15:00 uur, zaterdag 25 mei 2019

WARMOND

B3.7 11:00 – 13:00 uur, donderdag 23 mei 2019

B3.8 19:00 – 21:00 uur, donderdag 23 mei 2019

B3.9 13:00 – 15:00 uur, zaterdag 25 mei 2019

Digitale bijlagen met onderzoeksresultaten
Naam: **P191449-02A Bijlagen parkeeronderzoek centrumgebieden V19**

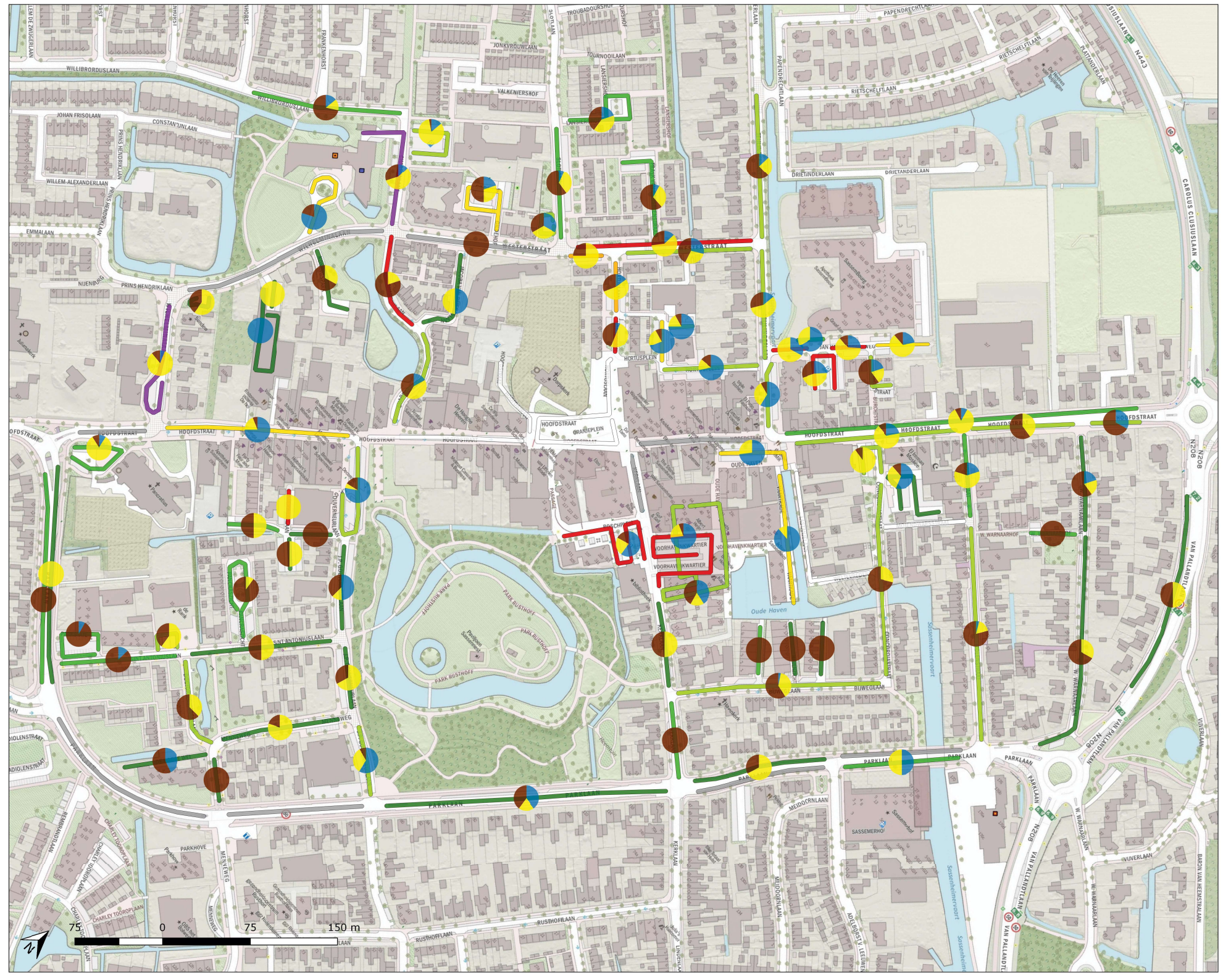

B3.1 Bezettingsgraad en parkeermotief
donderdag 23 mei 2019
11-13 uur

Gemeente:
Teylingen

Gebied:
Centrumgebied en omgeving

Plaats:
Sassenheim

Rapport:
19.449

Legenda

Bezettingsgraad per sectie

- Geen parkeercapaciteit
- 0 %
- >0 - 40%
- 40 - 60%
- 60 - 80%
- 80 - 85%
- 85 - 90%
- 90 - 100%
- meer dan 100%

Parkeermotief (diagram)

- Bewoners
- Werkers / lang parkeren
- Bezoekers

12 Sectienummer

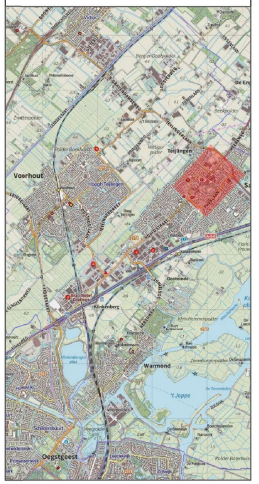

Bureau de Groot Volker
Verkeersonderzoek en -advies

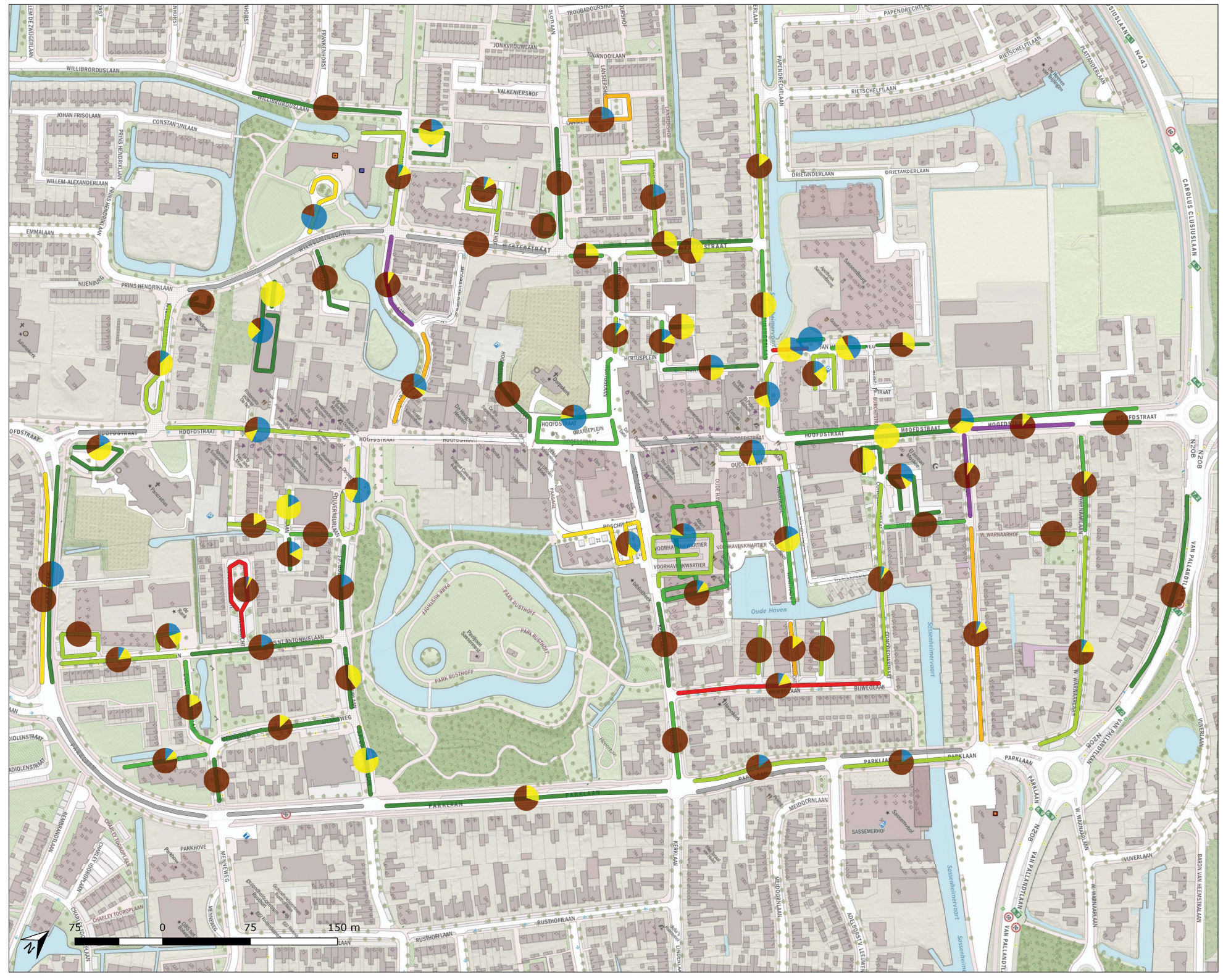

B3.2 Bezettingsgraad en parkeermotief
donderdag 23 mei 2019
19-21 uur

Gemeente:
Teylingen

Gebied:
Centrumgebied en omgeving

Plaats:
Sassenheim

Rapport:
19.449

Legenda

Bezettingsgraad per sectie

- Geen parkeercapaciteit
- 0 %
- >0 - 40%
- 40 - 60%
- 60 - 80%
- 80 - 85%
- 85 - 90%
- 90 - 100%
- meer dan 100%

Parkeermotief (diagram)

- Bewoners
- Werkers / lang parkeren
- Bezoekers

12 Sectienummer

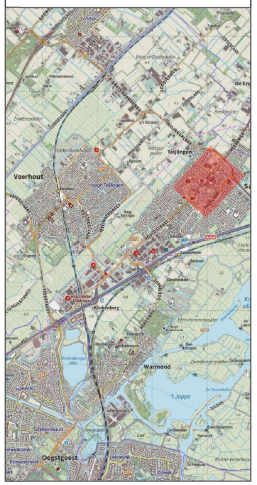

Bureau de Groot Volker
Verkeersonderzoek en -advies

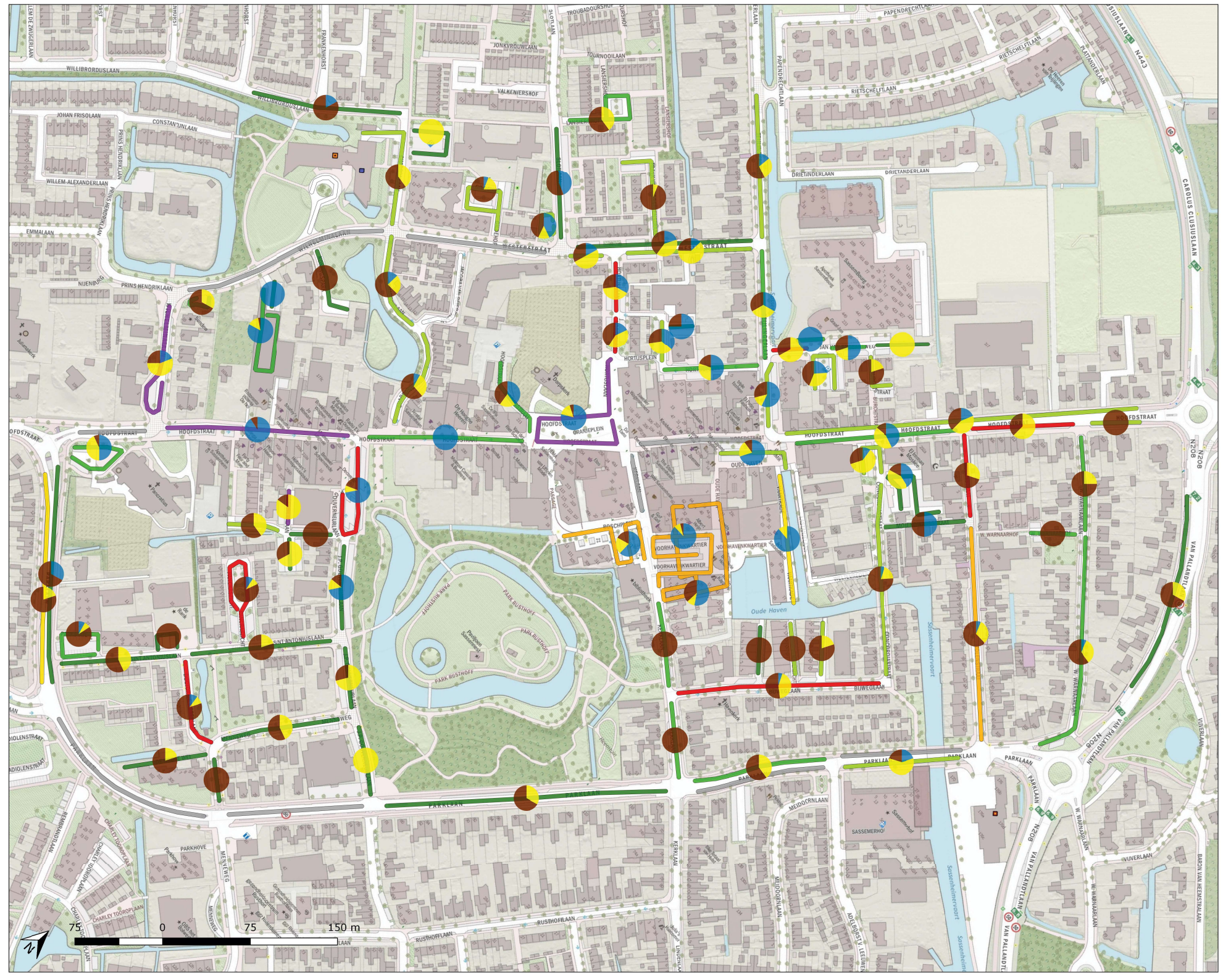

B3.3 Bezettingsgraad en parkeermotief
zaterdag 25 mei 2019
13-15 uur

Gemeente:
Teylingen

Gebied:
Centrumgebied en omgeving

Plaats:
Sassenheim

Rapport:
19.449

Legenda

Bezettingsgraad per sectie

- Geen parkeercapaciteit
- 0 %
- >0 - 40%
- 40 - 60%
- 60 - 80%
- 80 - 85%
- 85 - 90%
- 90 - 100%
- meer dan 100%

Parkeermotief (diagram)

- Bewoners
- Werkers / lang parkeren
- Bezoekers

12 Sectienummer

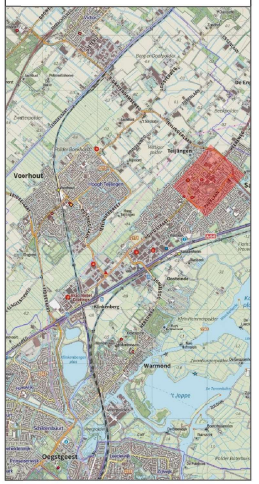

Bureau de Groot Volker
Verkeersonderzoek en -advies

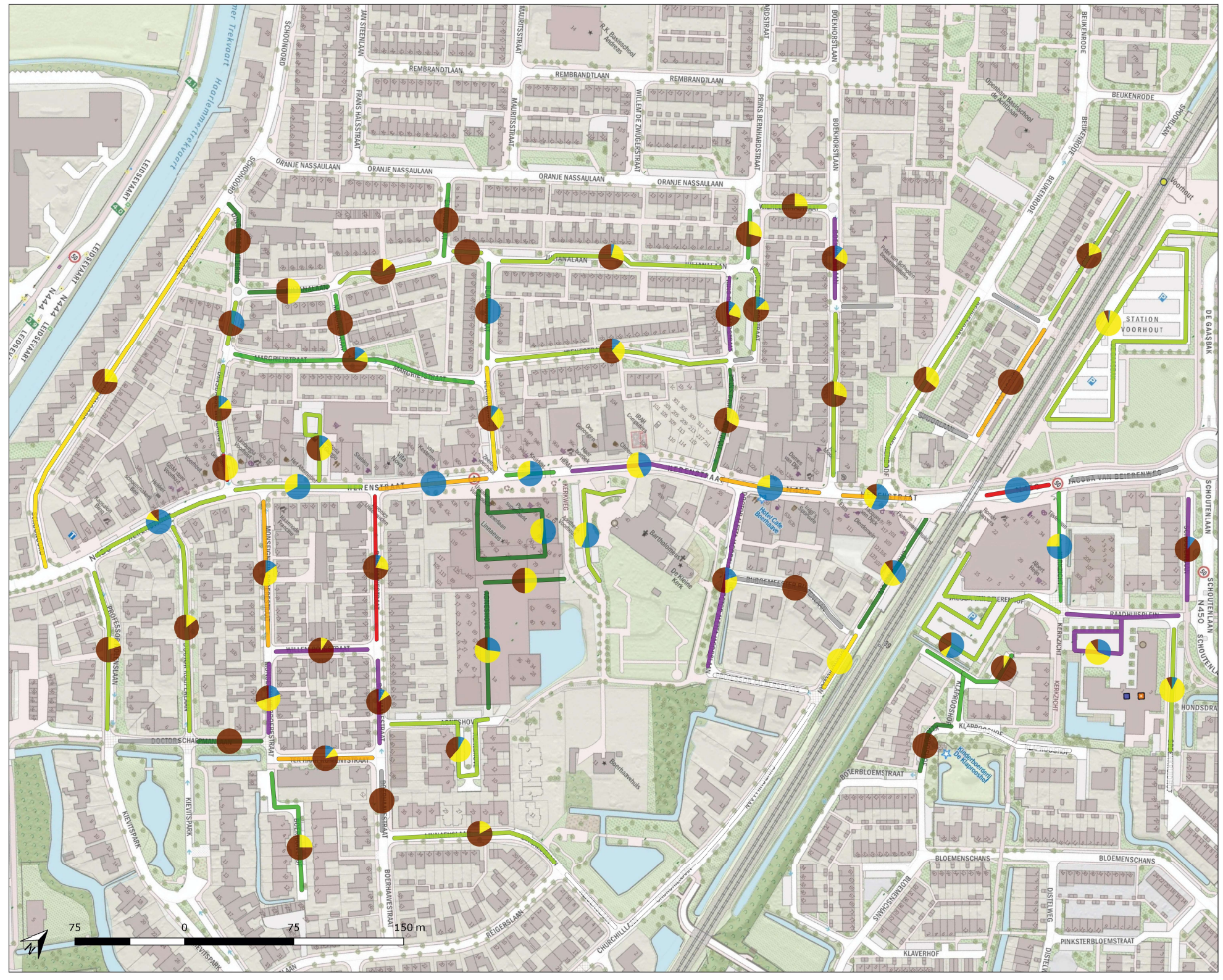

B3.4 Bezettingsgraad en parkeermotief
donderdag 23 mei 2019
11-13 uur

Gemeente:
Teylingen

Gebied:
Centrumgebied en omgeving

Plaats:
Voorhout

Rapport:
P19.449

Legenda

Bezettingsgraad per sectie

- Geen parkeercapaciteit
- 0 %
- >0 - 40%
- 40 - 60%
- 60 - 80%
- 80 - 85%
- 85 - 90%
- 90 - 100%
- meer dan 100%

Parkeermotief (diagram)

- Bewoners
- Werkers / lang parkeren
- Bezoekers

12 Sectienummer

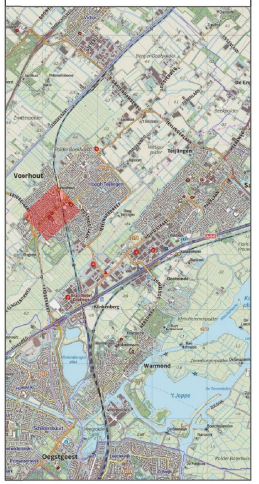

Bureau de Groot Volker
Verkeersonderzoek en -advies

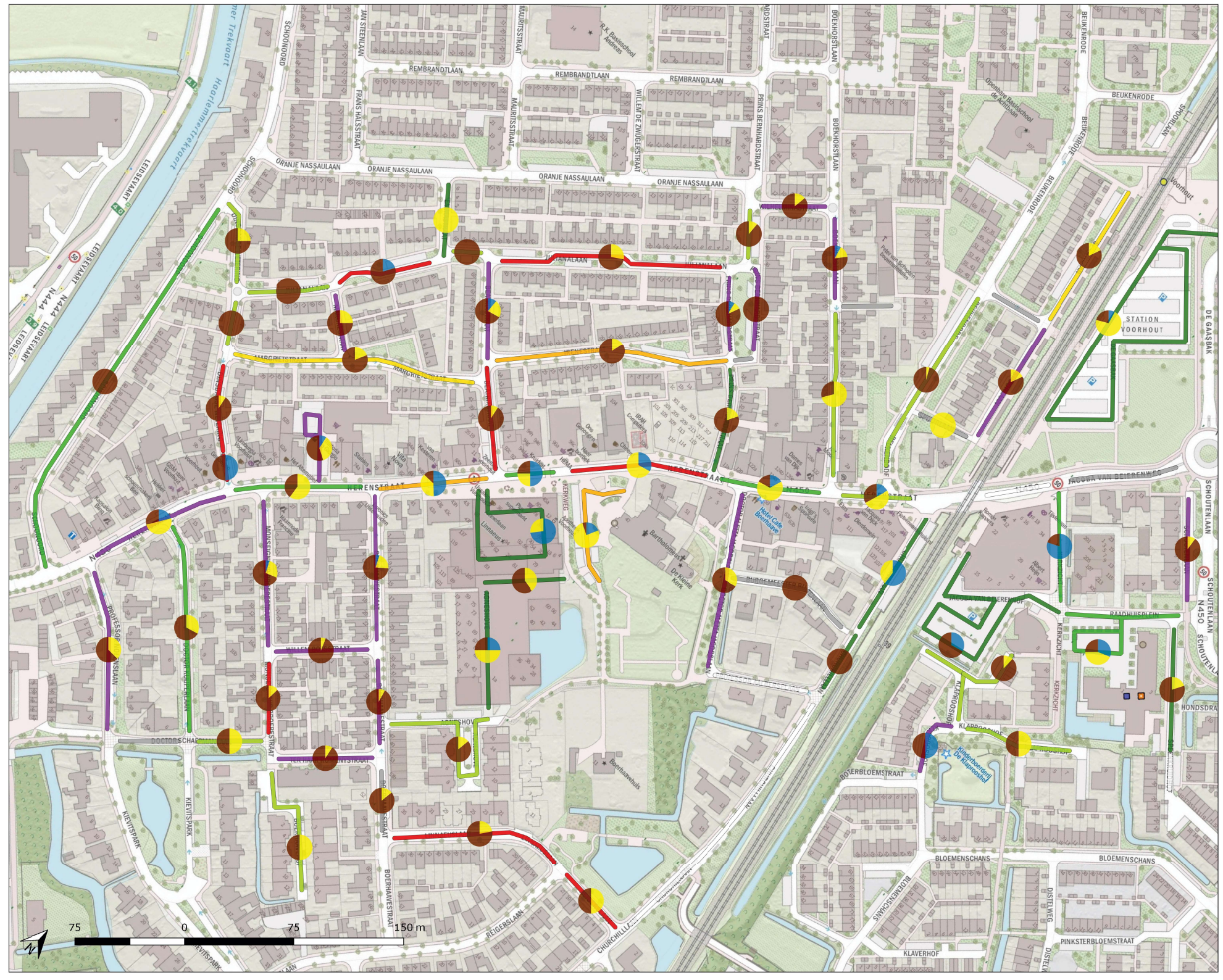

B3.5 Bezettingsgraad en parkeermotief
vrijdag 24 mei 2019
19-21 uur

Gemeente:
Teylingen

Gebied:
Centrumgebied en omgeving

Plaats:
Voorhout

Rapport:
?19:449

Legenda

Bezettingsgraad per sectie

- Geen parkeercapaciteit
- 0 %
- >0 - 40%
- 40 - 60%
- 60 - 80%
- 80 - 85%
- 85 - 90%
- 90 - 100%
- meer dan 100%

Parkeermotief (diagram)

- Bewoners
- Werkers / lang parkeren
- Bezoekers

12 Sectienummer

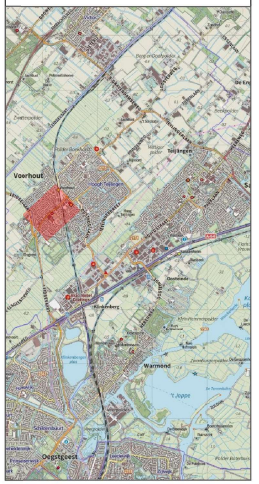

Bureau de Groot Volker
Verkeersonderzoek en -advies

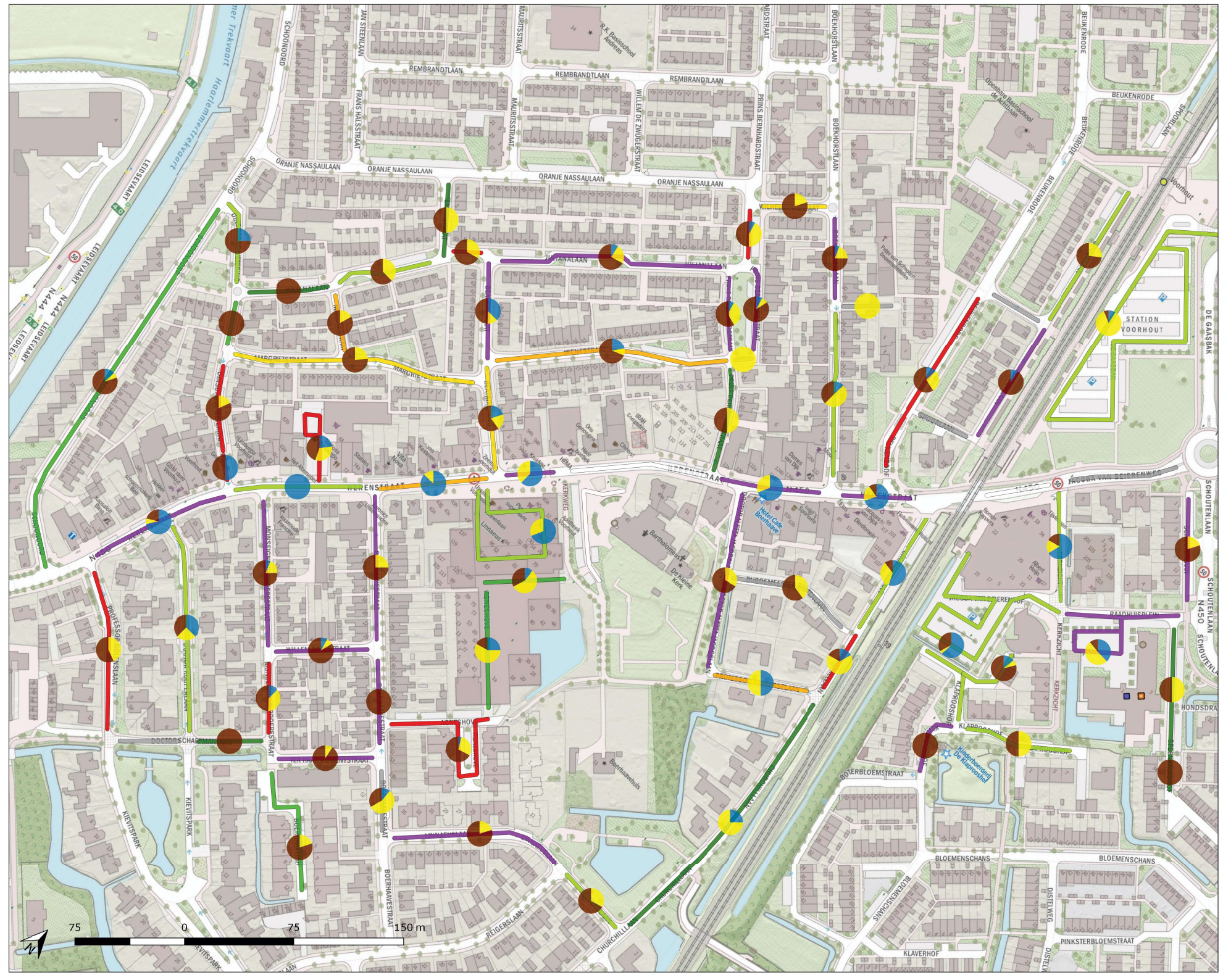

B3.6 Bezettingsgraad en parkeermotief
zaterdag 25 mei 2019
13-15 uur

Gemeente:
Teylingen

Gebied:
Centrumgebied en omgeving

Plaats:
Voorhout

Rapport:
?19:449

Legenda

Bezettingsgraad per sectie

- Geen parkeercapaciteit
- 0 %
- >0 - 40%
- 40 - 60%
- 60 - 80%
- 80 - 85%
- 85 - 90%
- 90 - 100%
- meer dan 100%

Parkeermotief (diagram)

- Bewoners
- Werkers / lang parkeren
- Bezoekers

12 Sectienummer

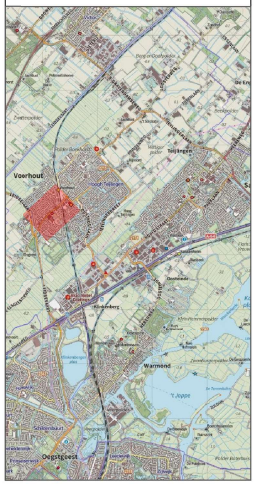

Bureau de Groot Volker
Verkeersonderzoek en -advies

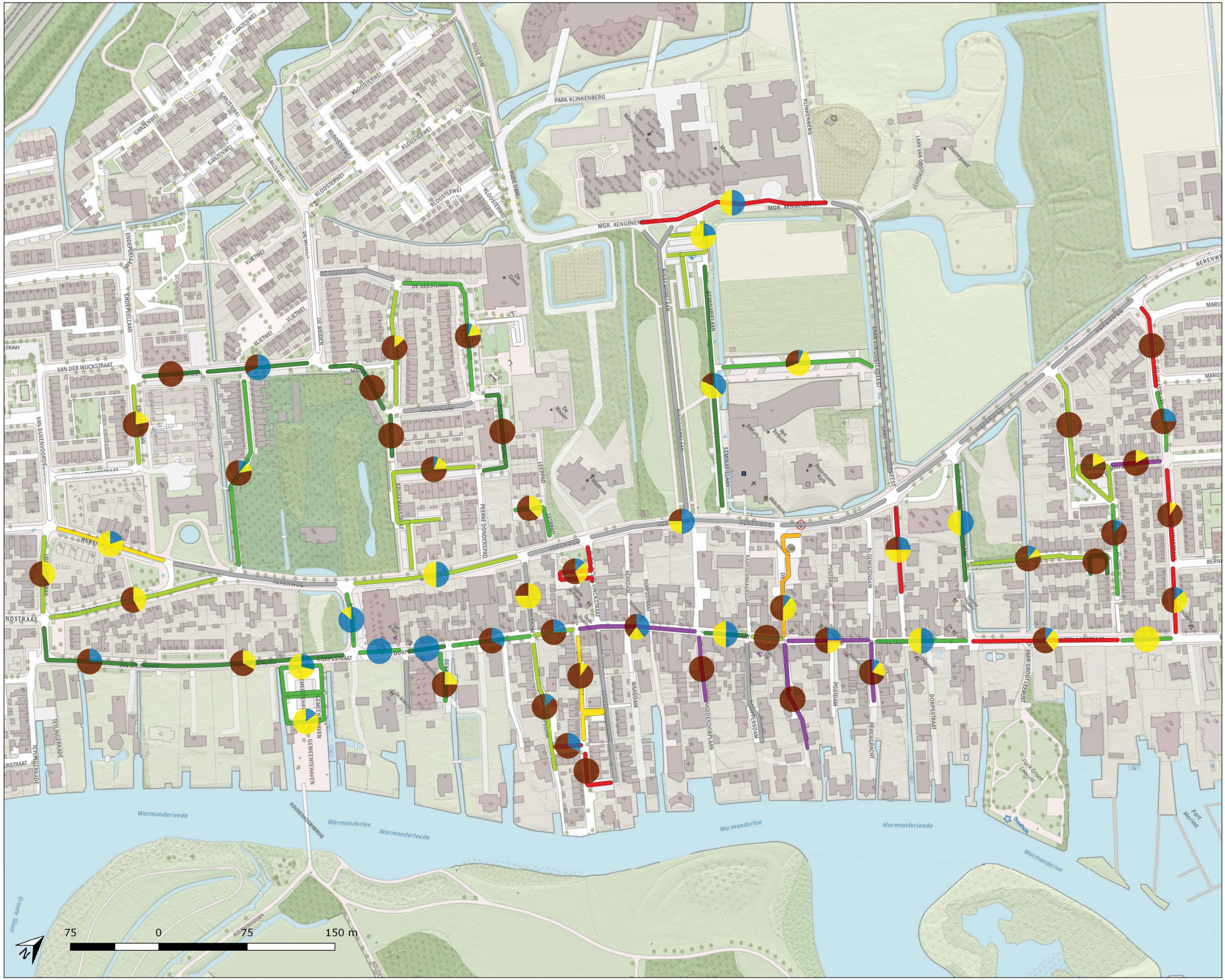

B3.7 Bezettingsgraad en parkeermotief
donderdag 23 mei 2019
11-13 uur

Gemeente:
Teylingen

Gebied:
Centrumgebied en omgeving

Plaats:
Warmond

Rapport:
?19.449

Legenda

Bezettingsgraad per sectie

- Geen parkeercapaciteit
- 0 %
- >0 - 40%
- 40 - 60%
- 60 - 80%
- 80 - 85%
- 85 - 90%
- 90 - 100%
- meer dan 100%

Parkeermotief (diagram)

- Bewoners
- Werkers / lang parkeren
- Bezoekers

12 Sectienummer

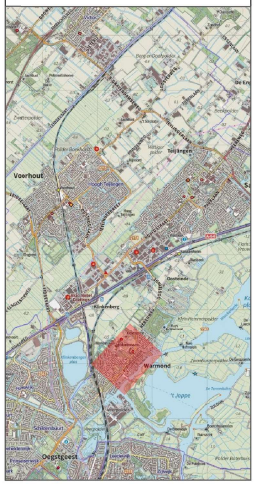

Bureau de Groot Volker
Verkeersonderzoek en -advies

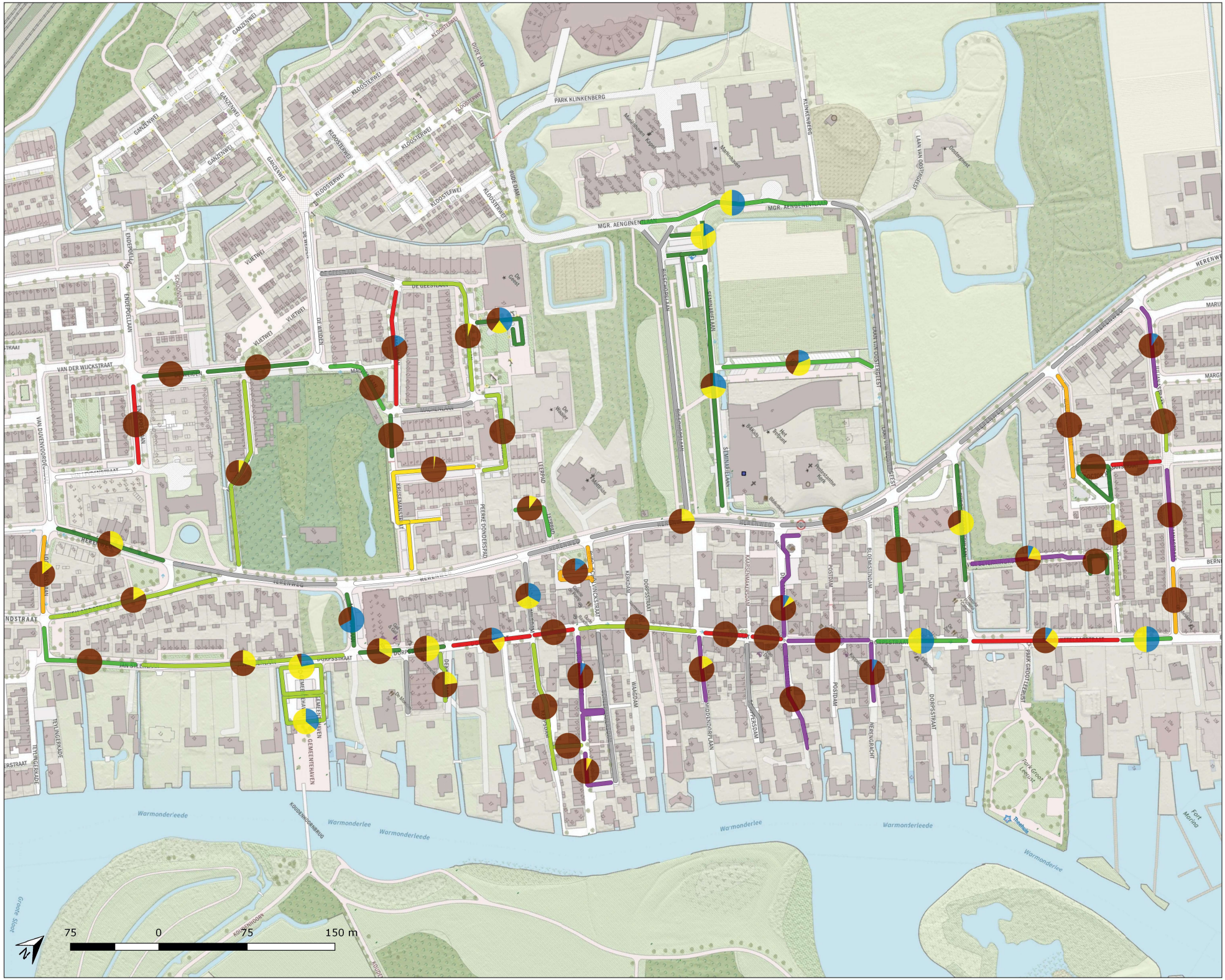

B3.8 Bezettingsgraad en parkeermotief
donderdag 23 mei 2019
19-21 uur

Gemeente:
Teylingen

Gebied:
Centrumgebied en omgeving

Plaats:
Warmond

Rapport:
19.449

Legenda

Bezettingsgraad per sectie

- Geen parkeercapaciteit
- 0 %
- >0 - 40%
- 40 - 60%
- 60 - 80%
- 80 - 85%
- 85 - 90%
- 90 - 100%
- meer dan 100%

Parkeermotief (diagram)

- Bewoners
- Werkers / lang parkeren
- Bezoekers

12 Sectienummer

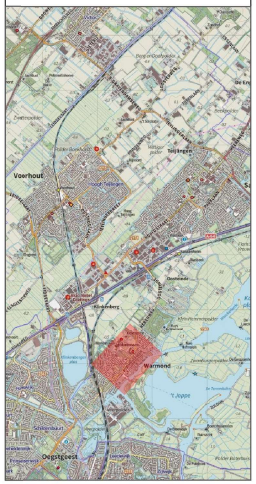

Bureau de Groot Volker
Verkeersonderzoek en -advies

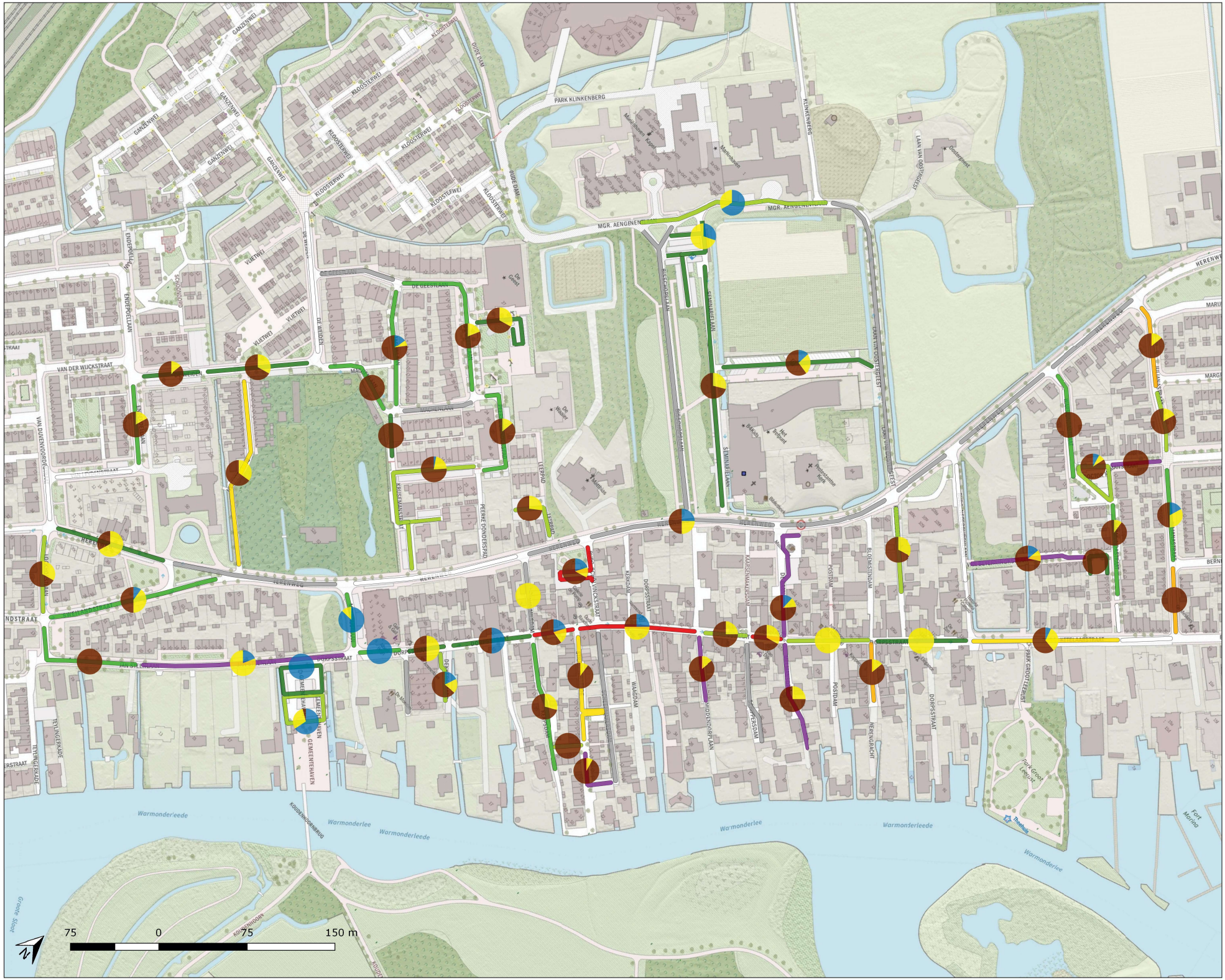

B3.9 Bezettingsgraad en parkeermotief
zaterdag 25 mei 2019
13-15 uur

Gemeente:
Teylingen

Gebied:
Centrumgebied en omgeving

Plaats:
Warmond

Rapport:
19.449

Legenda

Bezettingsgraad per sectie

- Geen parkeercapaciteit
- 0 %
- >0 - 40%
- 40 - 60%
- 60 - 80%
- 80 - 85%
- 85 - 90%
- 90 - 100%
- meer dan 100%

Parkeermotief (diagram)

- Bewoners
- Werkers / lang parkeren
- Bezoekers

12 Sectienummer

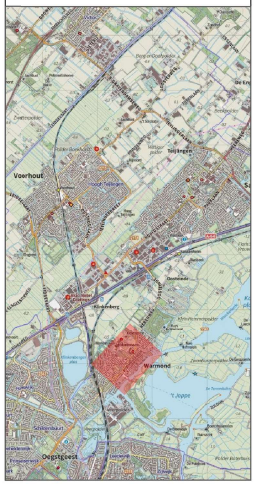

Bureau de Groot Volker
Verkeersonderzoek en -advies

Bijlage 4 Visualisaties bezettingsgraad en parkeerduur

SASSENHEIM

B4.1 11:00 - 13:00 uur, donderdag 23 mei 2019

B4.2 19:00 - 21:00 uur, donderdag 23 mei 2019

B4.3 13:00 – 15:00 uur, zaterdag 25 mei 2019

VOORHOUT

B4.4 11:00 – 13:00 uur, donderdag 23 mei 2019

B4.5 19:00 – 21:00 uur, vrijdag 24 mei 2019

B4.6 13:00 – 15:00 uur, zaterdag 25 mei 2019

WARMOND

B4.7 11:00 – 13:00 uur, donderdag 23 mei 2019

B4.8 19:00 – 21:00 uur, donderdag 23 mei 2019

B4.9 13:00 – 15:00 uur, zaterdag 25 mei 2019

Digitale bijlagen met onderzoeksresultaten
Naam: **P191449-02A Bijlagen parkeeronderzoek centrumgebieden V19**

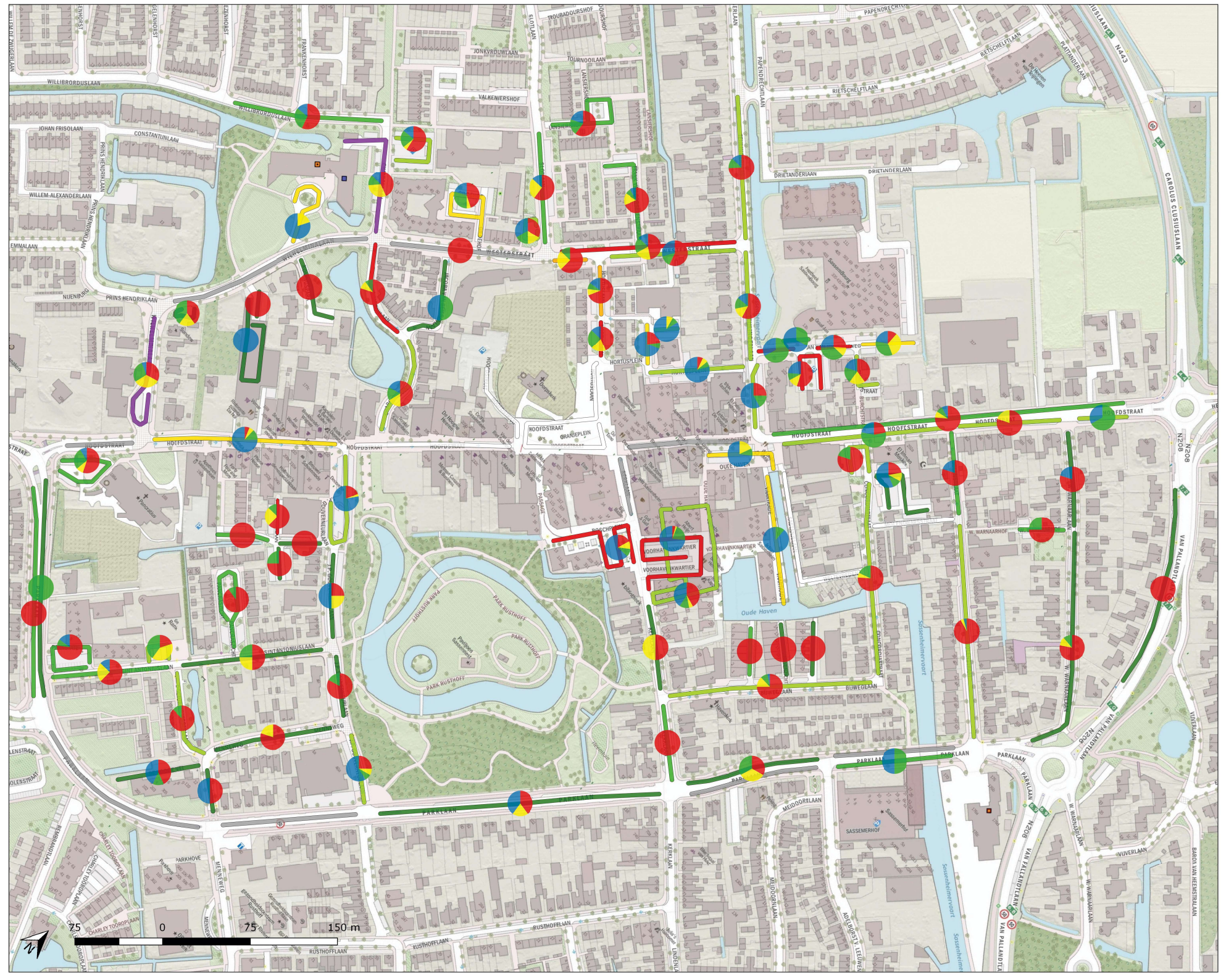

B4.1 Bezettingsgraad en parkeerduur
donderdag 23 mei 2019
11-13 uur

Gemeente:
Teylingen

Gebied:
Centrumgebied en omgeving

Plaats:
Sassenheim

Rapport:
19.449

Legenda

Bezettingsgraad per sectie

- Geen parkeercapaciteit
- 0 %
- >0 - 40%
- 40 - 60%
- 60 - 80%
- 80 - 85%
- 85 - 90%
- 90 - 100%
- meer dan 100%

Parkeerduur (diagram)

- 1x achter elkaar
- 2x achter elkaar
- 3x achter elkaar
- 4x of meer achter elkaar

12 Sectienummer

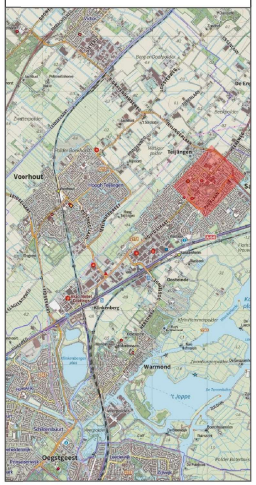

Bureau de Groot Volker
Verkeersonderzoek en -advies

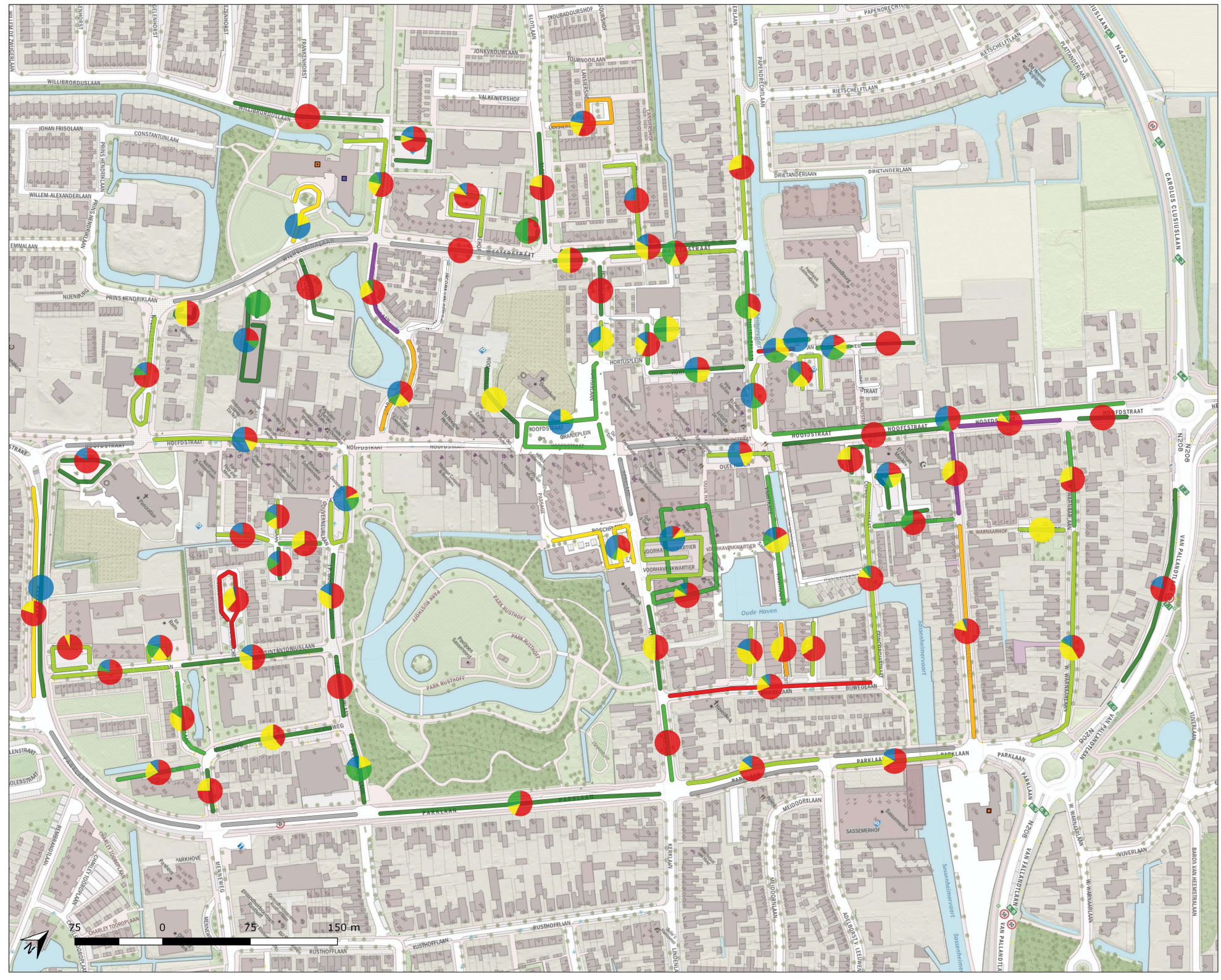

B4.2 Bezettingsgraad en parkeerduur
donderdag 23 mei 2019
19-21 uur

Gemeente:
Teylingen

Gebied:
Centrumgebied en omgeving

Plaats:
Sassenheim

Rapport:
19.449

Legenda

Bezettingsgraad per sectie

- Geen parkeercapaciteit
- 0 %
- >0 - 40%
- 40 - 60%
- 60 - 80%
- 80 - 85%
- 85 - 90%
- 90 - 100%
- meer dan 100%

Parkeerduur (diagram)

- 1x achter elkaar
- 2x achter elkaar
- 3x achter elkaar
- 4x of meer achter elkaar

12 Sectienummer

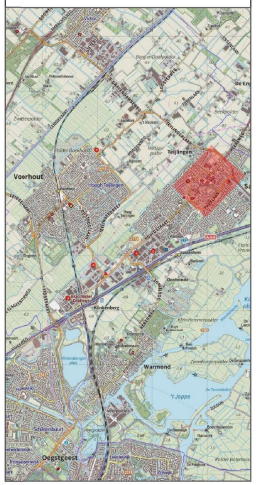

Bureau de Groot Volker
Verkeersonderzoek en -advies

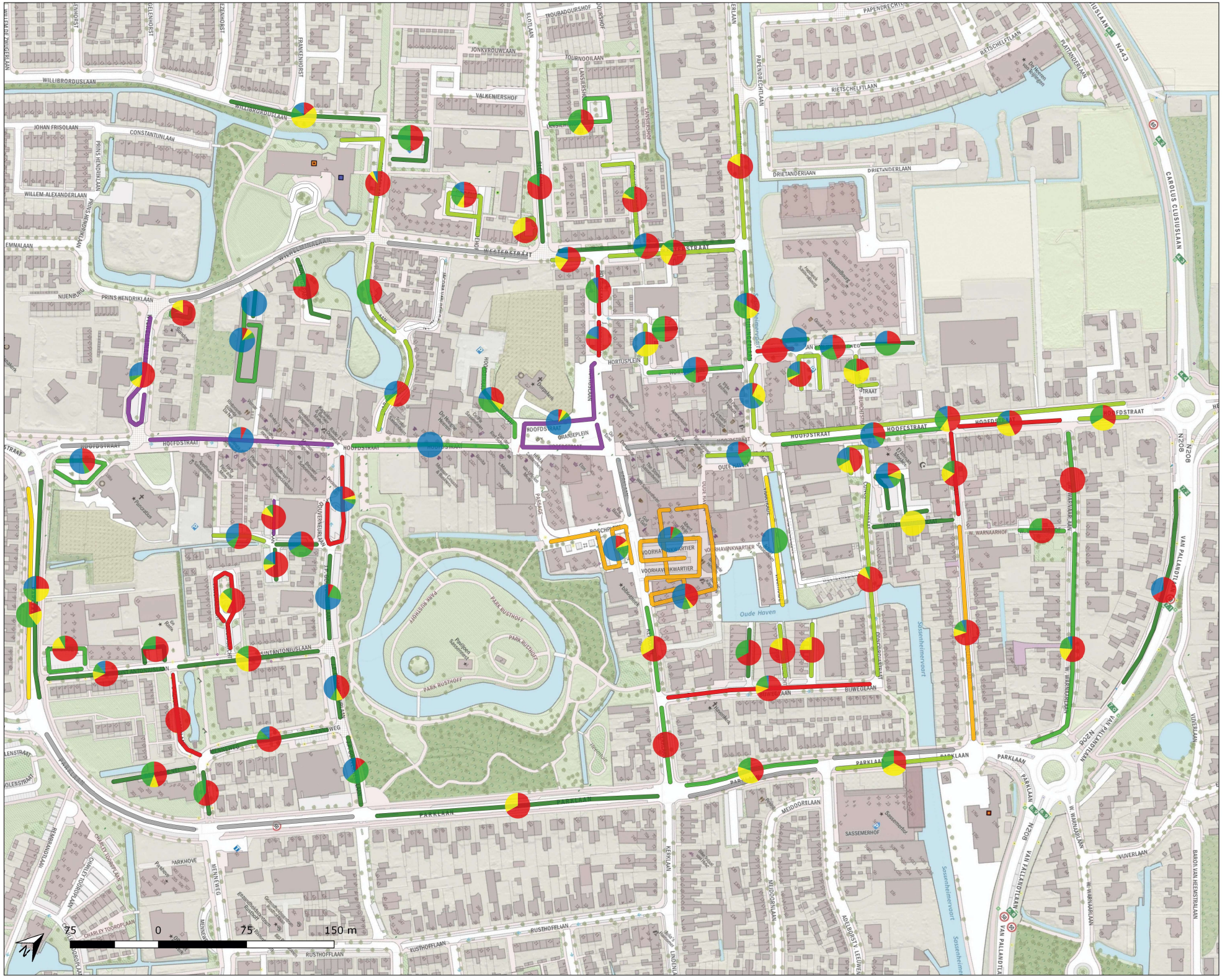

B4.3 Bezettingsgraad en parkeerduur
zaterdag 25 mei 2019
13-15 uur

Gemeente:
Teylingen

Gebied:
Centrumgebied en omgeving

Plaats:
Sassenheim

Rapport:
19.449

Legenda

Bezettingsgraad per sectie

- Geen parkeercapaciteit
- 0 %
- >0 - 40%
- 40 - 60%
- 60 - 80%
- 80 - 85%
- 85 - 90%
- 90 - 100%
- meer dan 100%

Parkeerduur (diagram)

- 1x achter elkaar
- 2x achter elkaar
- 3x achter elkaar
- 4x of meer achter elkaar

12 Sectienummer

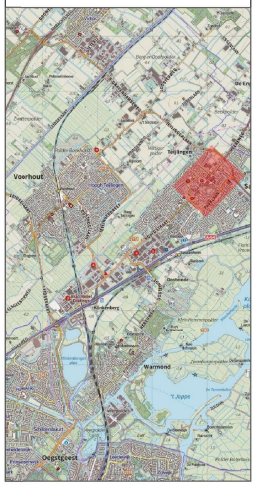

Bureau de Groot Volker
Verkeersonderzoek en -advies

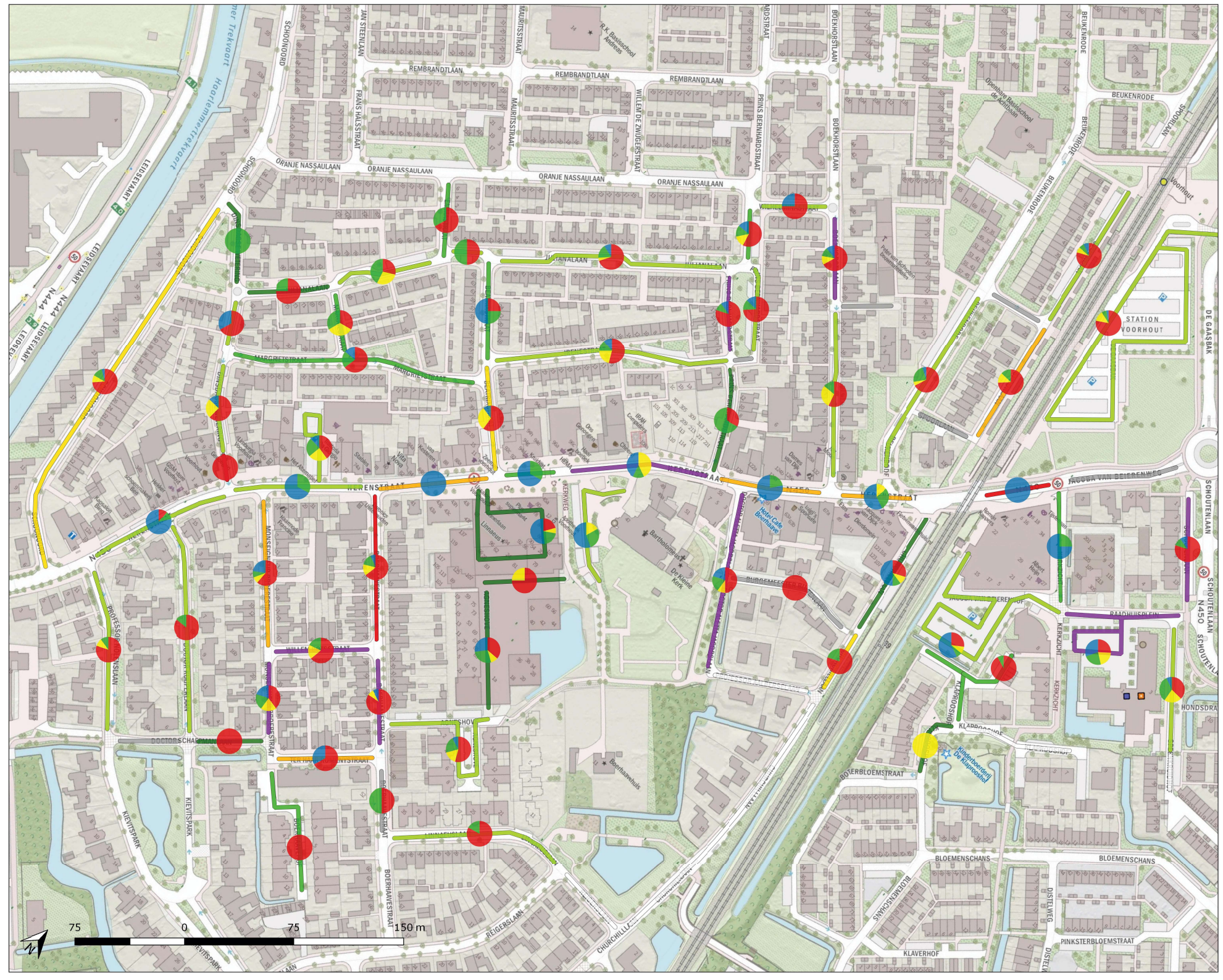

B4.4 Bezettingsgraad en parkeerduur
donderdag 23 mei 2019
11-13 uur

Gemeente:
Teylingen

Gebied:
Centrumgebied en omgeving

Plaats:
Voorhout

Rapport:
P19.449

Legenda

Bezettingsgraad per sectie

- Geen parkeercapaciteit
- 0 %
- >0 - 40%
- 40 - 60%
- 60 - 80%
- 80 - 85%
- 85 - 90%
- 90 - 100%
- meer dan 100%

Parkeerduur (diagram)

- 1x achter elkaar
- 2x achter elkaar
- 3x achter elkaar
- 4x of meer achter elkaar

12 Sectienummer

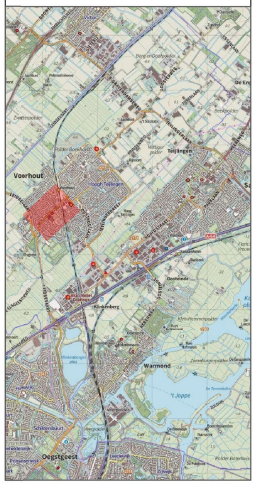

Bureau de Groot Volker
Verkeersonderzoek en -advies

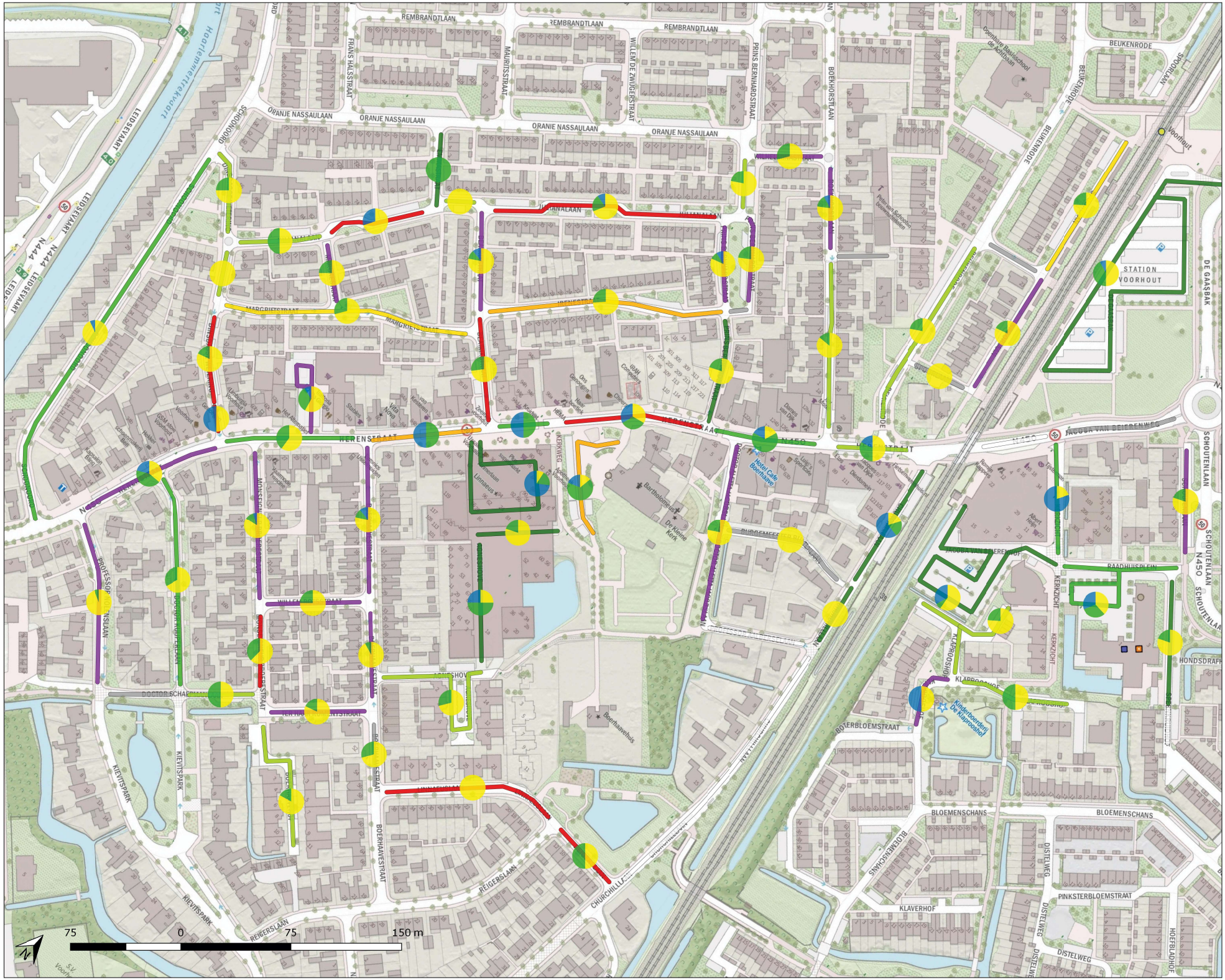

B4.5 Bezettingsgraad en parkeerduur
vrijdag 24 mei 2019
19-21 uur

Gemeente:
Teylingen

Gebied:
Centrumgebied en omgeving

Plaats:
Voorhout

Rapport:
19.449

Legenda

Bezettingsgraad per sectie

- Geen parkeercapaciteit
- 0 %
- >0 - 40%
- 40 - 60%
- 60 - 80%
- 80 - 85%
- 85 - 90%
- 90 - 100%
- meer dan 100%

Parkeerduur (diagram)

- 1x achter elkaar
- 2x achter elkaar
- 3x achter elkaar

12 Sectienummer

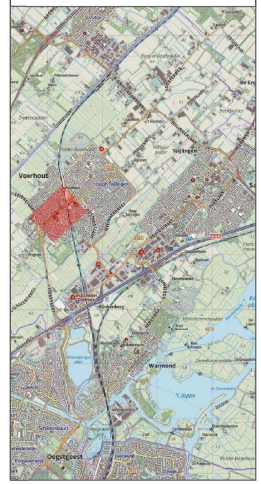

Bureau de Groot Volker
Verkeersonderzoek en -advies

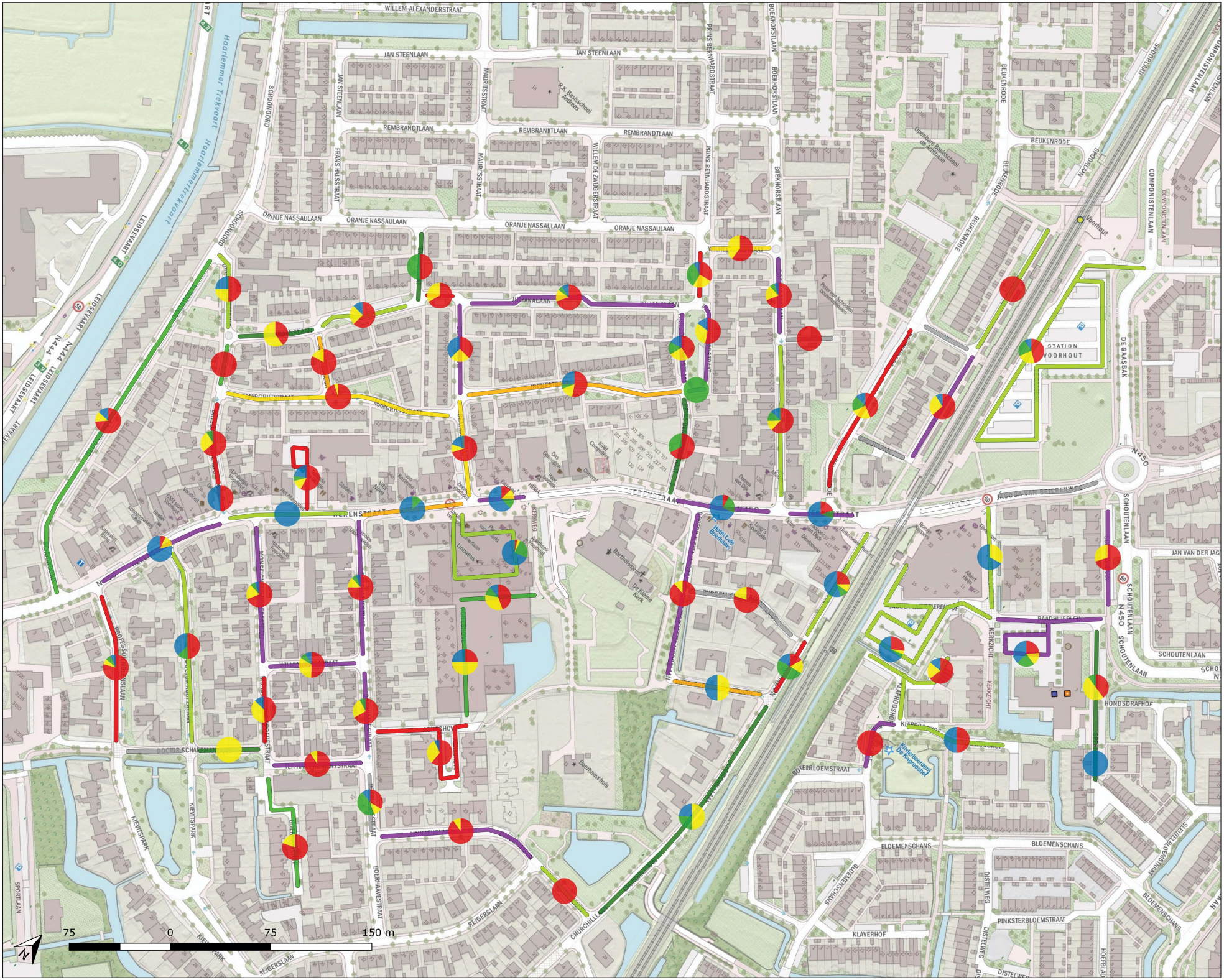

B4.6 Bezettingsgraad en parkeerduur
zaterdag 25 mei 2019
13-15 uur

Gemeente:
Teylingen

Gebied:
Centrumgebied en omgeving

Plaats:
Voorhout

Rapport:
P19.449

Legenda

Bezettingsgraad per sectie

- Geen parkeercapaciteit
- 0 %
- >0 - 40%
- 40 - 60%
- 60 - 80%
- 80 - 85%
- 85 - 90%
- 90 - 100%
- meer dan 100%

Parkeerduur (diagram)

- 1x achter elkaar
- 2x achter elkaar
- 3x achter elkaar
- 4x of meer achter elkaar

12 Sectienummer

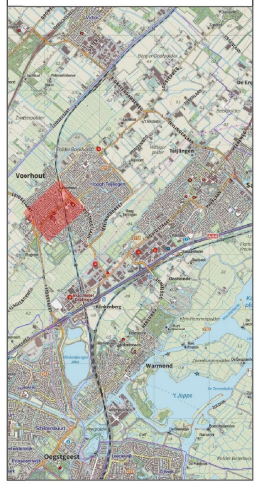

Bureau de Groot Volker
Verkeersonderzoek en -advies

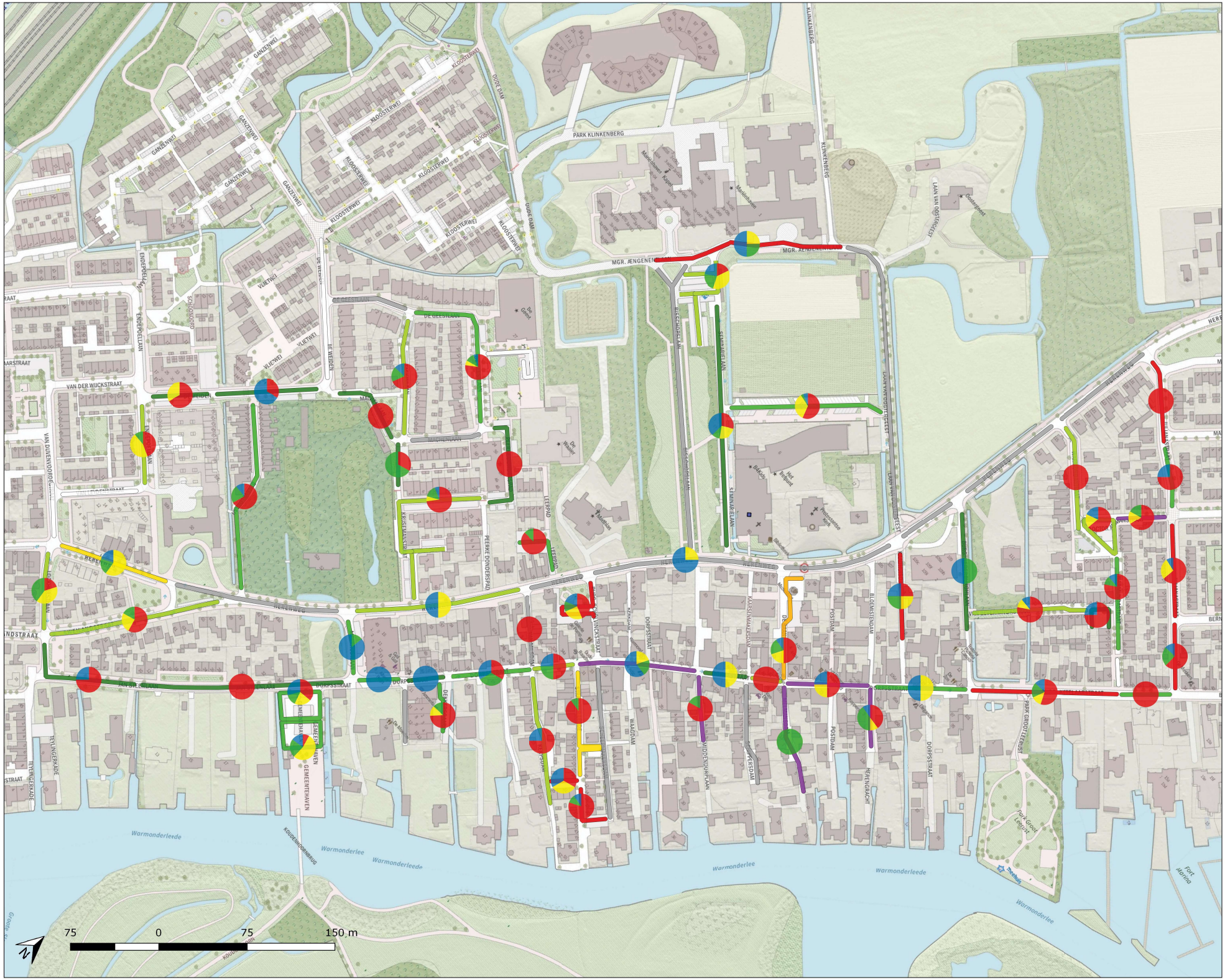

B4.7 Bezettingsgraad en parkeerduur
donderdag 23 mei 2019
11-13 uur

Gemeente:
Teylingen

Gebied:
Centrumgebied en omgeving

Plaats:
Warmond

Rapport:
P19.449

Legenda

Bezettingsgraad per sectie

- Geen parkeercapaciteit
- 0 %
- >0 - 40%
- 40 - 60%
- 60 - 80%
- 80 - 85%
- 85 - 90%
- 90 - 100%
- meer dan 100%

Parkeerduur (diagram)

- 1x achter elkaar
- 2x achter elkaar
- 3x achter elkaar
- 4x of meer achter elkaar

12 Sectienummer

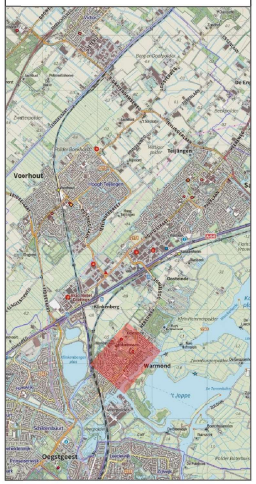

Bureau de Groot Volker
Verkeersonderzoek en -advies

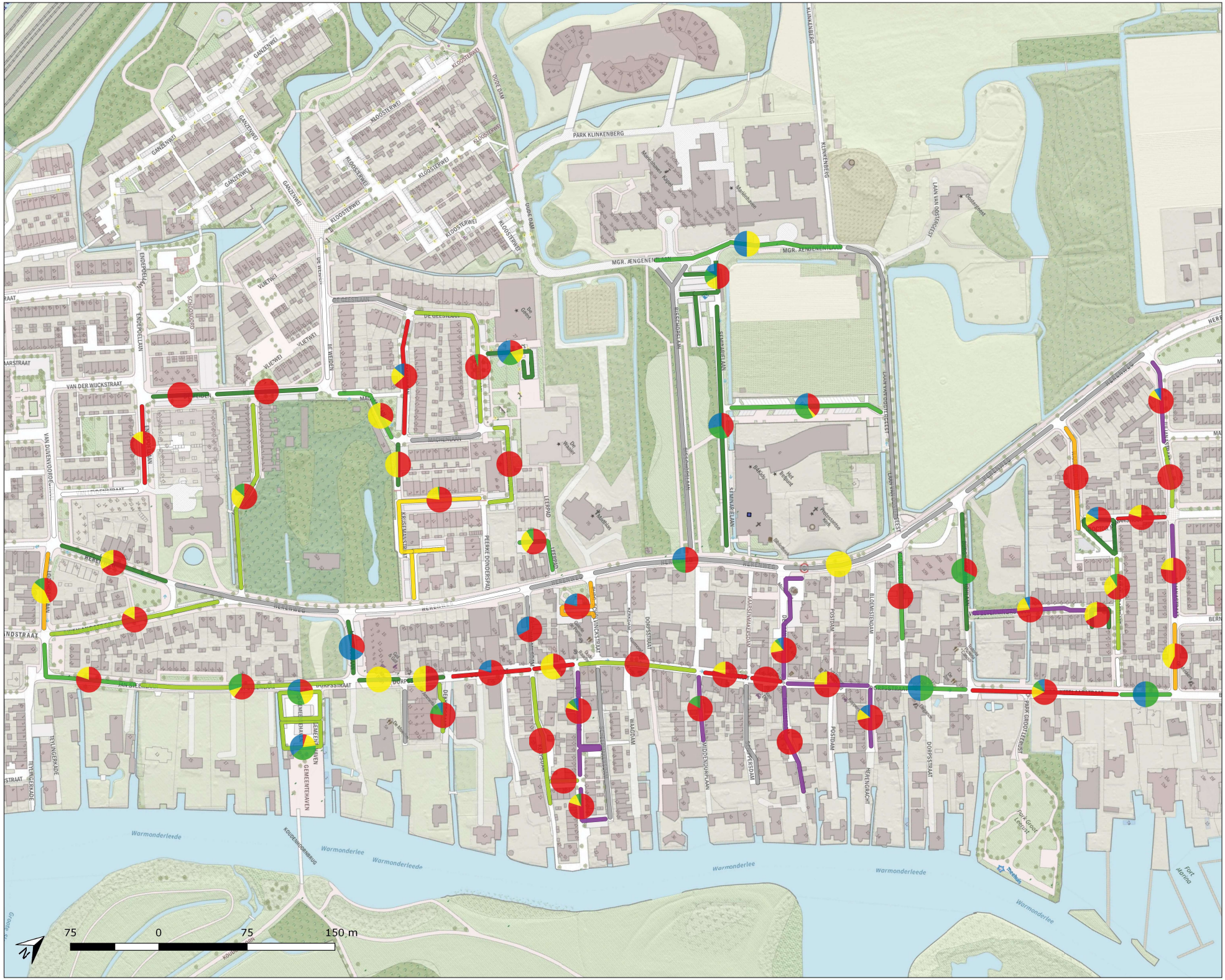

B4.8 Bezettingsgraad en parkeerduur
donderdag 23 mei 2019
19-21 uur

Gemeente:
Teylingen

Gebied:
Centrumgebied en omgeving

Plaats:
Warmond

Rapport:
P19.449

Legenda

Bezettingsgraad per sectie

- Geen parkeercapaciteit
- 0 %
- >0 - 40%
- 40 - 60%
- 60 - 80%
- 80 - 85%
- 85 - 90%
- 90 - 100%
- meer dan 100%

Parkeerduur (diagram)

- 1x achter elkaar
- 2x achter elkaar
- 3x achter elkaar
- 4x of meer achter elkaar

12 Sectienummer

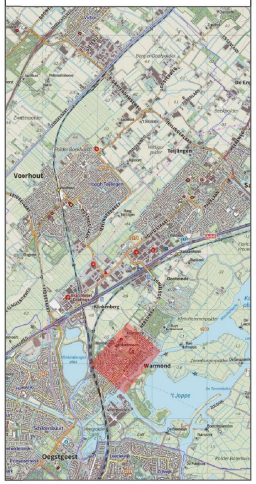

Bureau de Groot Volker
Verkeersonderzoek en -advies

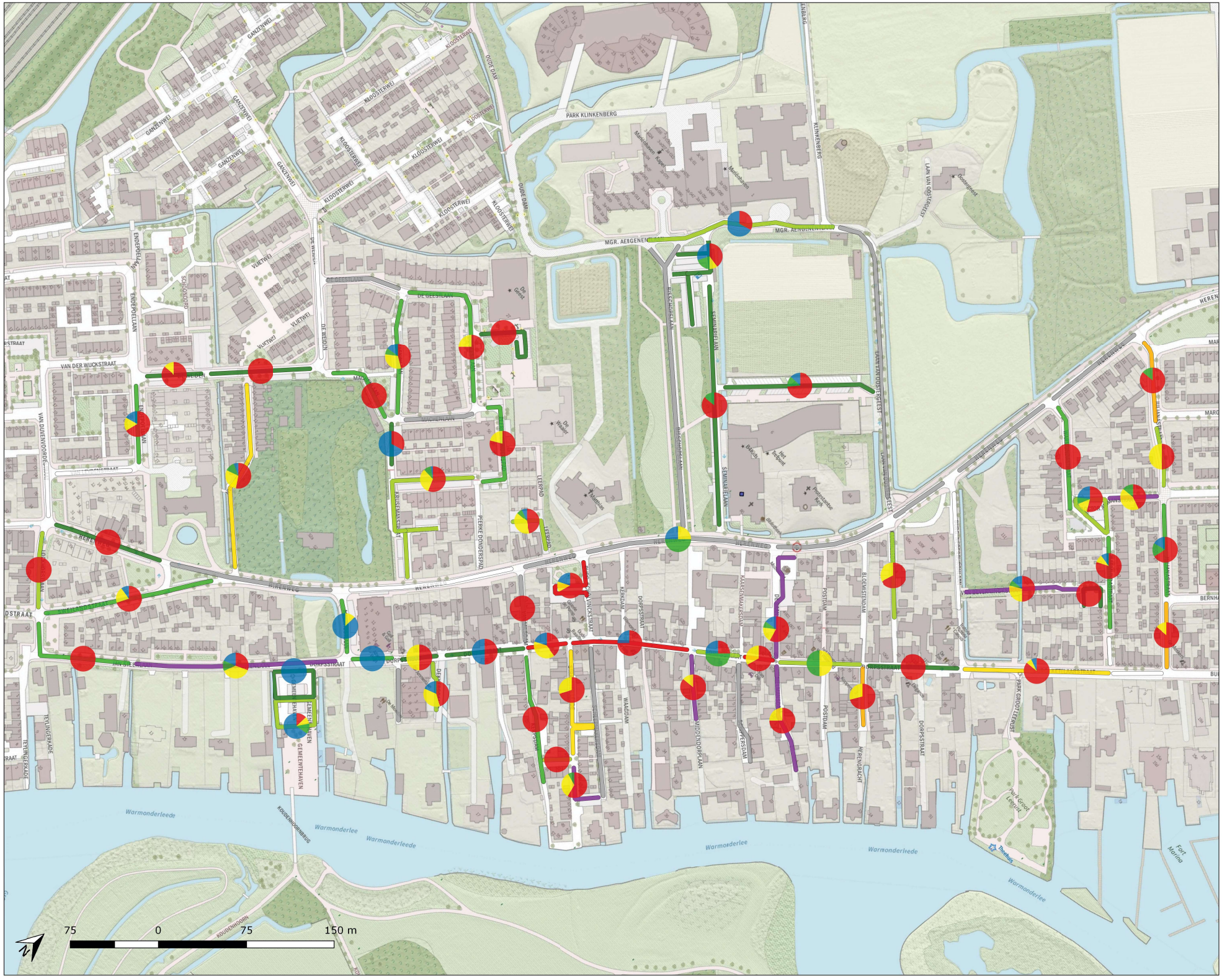

B4.9 Bezettingsgraad en parkeerduur
zaterdag 25 mei 2019
13-15 uur

Gemeente:
Teylingen

Gebied:
Centrumgebied en omgeving

Plaats:
Warmond

Rapport:
?19.449

Legenda

Bezettingsgraad per sectie

- Geen parkeercapaciteit
- 0 %
- >0 - 40%
- 40 - 60%
- 60 - 80%
- 80 - 85%
- 85 - 90%
- 90 - 100%
- meer dan 100%

Parkeerduur (diagram)

- 1x achter elkaar
- 2x achter elkaar
- 3x achter elkaar
- 4x of meer achter elkaar

12 Sectienummer

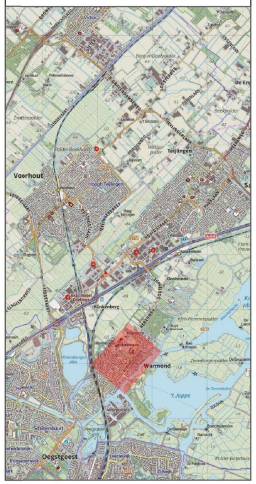

Bureau de Groot Volker
Verkeersonderzoek en -advies

Bijlage 5 Visualisaties bezettingsgraad en herkomstanalyse

SASSENHEIM

B5.1 11:00 - 13:00 uur, donderdag 23 mei 2019

B5.2 19:00 - 21:00 uur, vrijdag 24 mei 2019

B5.3 13:00 – 15:00 uur, zaterdag 25 mei 2019

VOORHOUT

B5.4 11:00 – 13:00 uur, donderdag 23 mei 2019

B5.5 19:00 – 21:00 uur, vrijdag 24 mei 2019

B5.6 13:00 – 15:00 uur, zaterdag 25 mei 2019

WARMOND

B5.7 11:00 – 13:00 uur, donderdag 23 mei 2019

B5.8 19:00 – 21:00 uur, vrijdag 24 mei 2019

B5.9 13:00 – 15:00 uur, zaterdag 25 mei 2019

Digitale bijlagen met onderzoeksresultaten
Naam: **P191449-02A Bijlagen parkeeronderzoek centrumgebieden mei 2019**

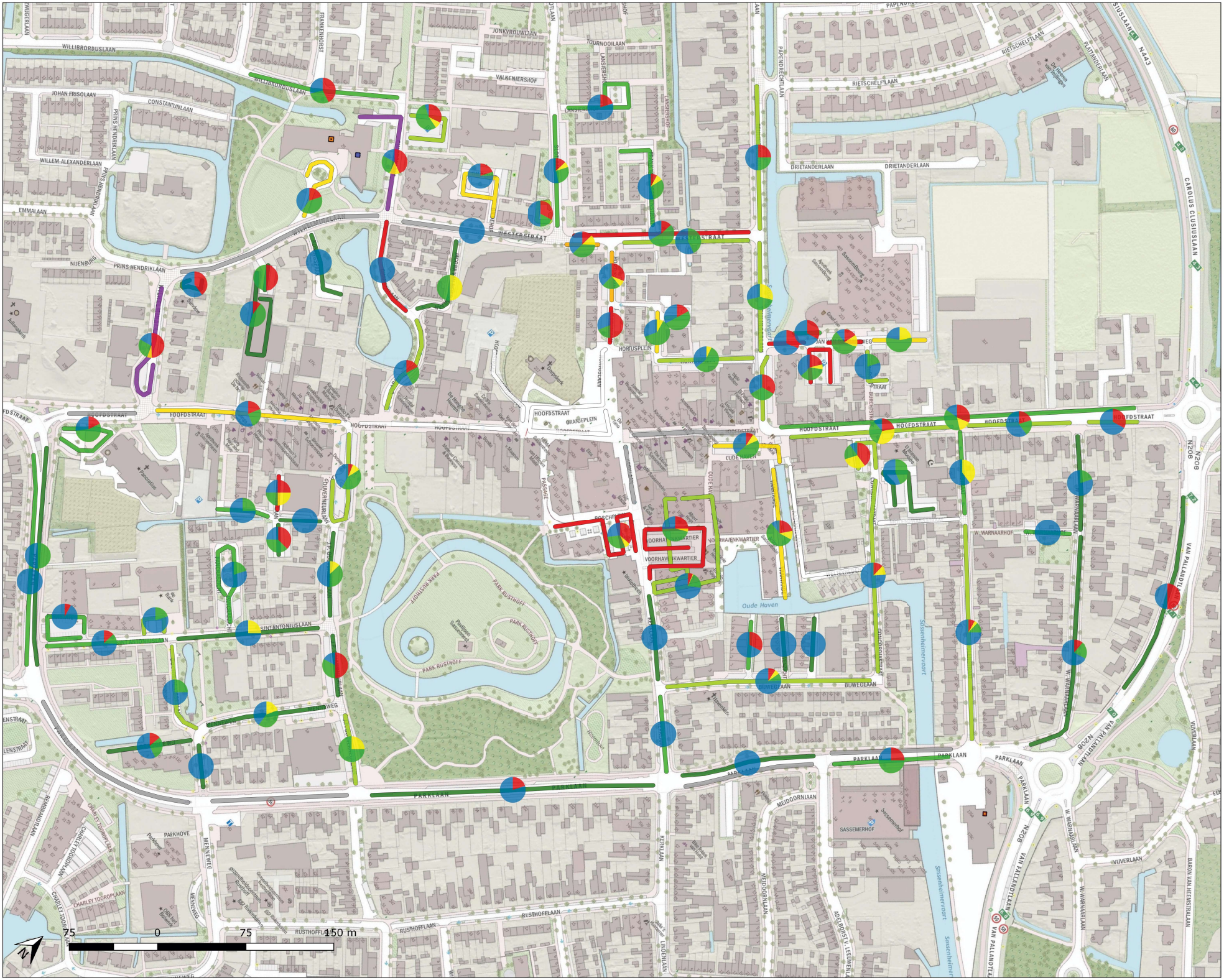

B5.1 Bezettingsgraad en herkomstanalyse
donderdag 23 mei 2019
11-13 uur

Gemeente:
Teylingen

Gebied:
Centrumgebied en omgeving

Plaats:
Sassenheim

Rapport:
?19:449

Legenda

Bezettingsgraad per sectie

- Geen parkeercapaciteit
- 0 %
- >0 - 40%
- 40 - 60%
- 60 - 80%
- 80 - 85%
- 85 - 90%
- 90 - 100%
- meer dan 100%

Herkomst (diagram)

- Zelfde plaats (PC4)
- Binnen 7,5 km*
- Tussen 7,5 - 15,0 km*
- Rest of lease voertuigen

* = Volledige postcode 4 gebieden die binnen de genoemde afstand liggen

12 Sectienummer

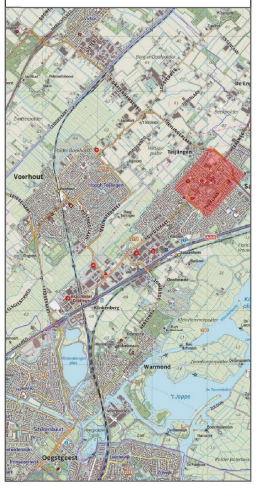

Bureau de Groot Volker
Verkeersonderzoek en -advies

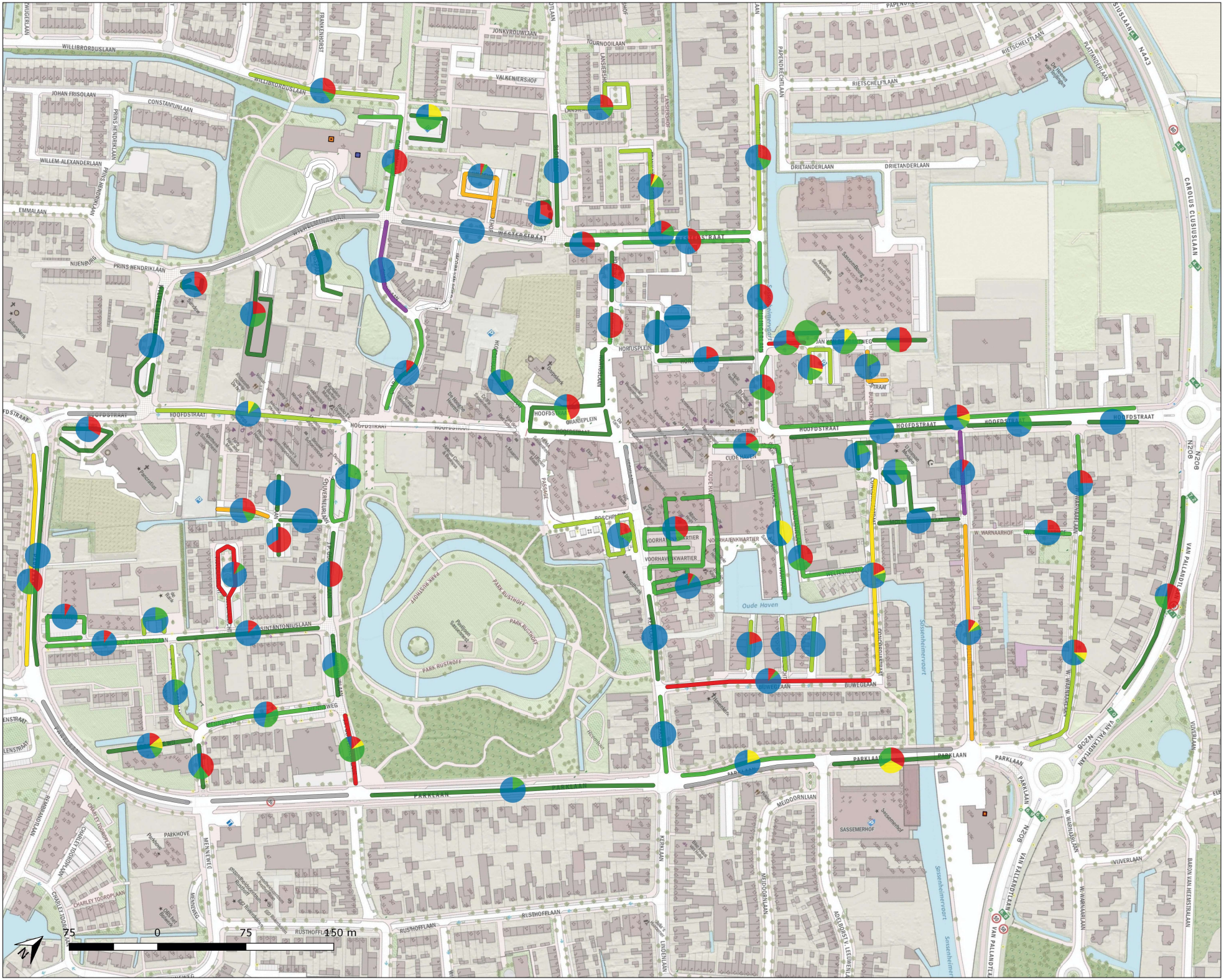

B5.2 Bezettingsgraad en herkomstanalyse
vrijdag 24 mei 2019
19-21 uur

Gemeente:
Teylingen

Gebied:
Centrumgebied en omgeving

Plaats:
Sassenheim

Rapport:
219449

Legenda

Bezettingsgraad per sectie

- Geen parkeercapaciteit
- 0 %
- >0 - 40%
- 40 - 60%
- 60 - 80%
- 80 - 85%
- 85 - 90%
- 90 - 100%
- meer dan 100%

Herkomst (diagram)

- Zelfde plaats (PC4)
- Binnen 7,5 km*
- Tussen 7,5 - 15,0 km*
- Rest of lease voertuigen

* = Volledige postcode 4 gebieden die binnen de genoemde afstand liggen

12 Sectienummer

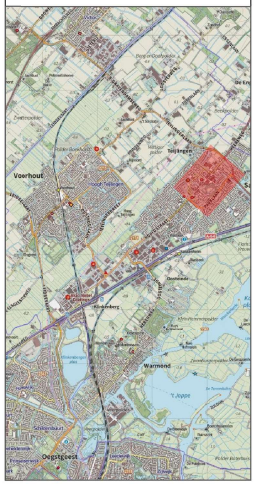

Bureau de Groot Volker
Verkeersonderzoek en -advies

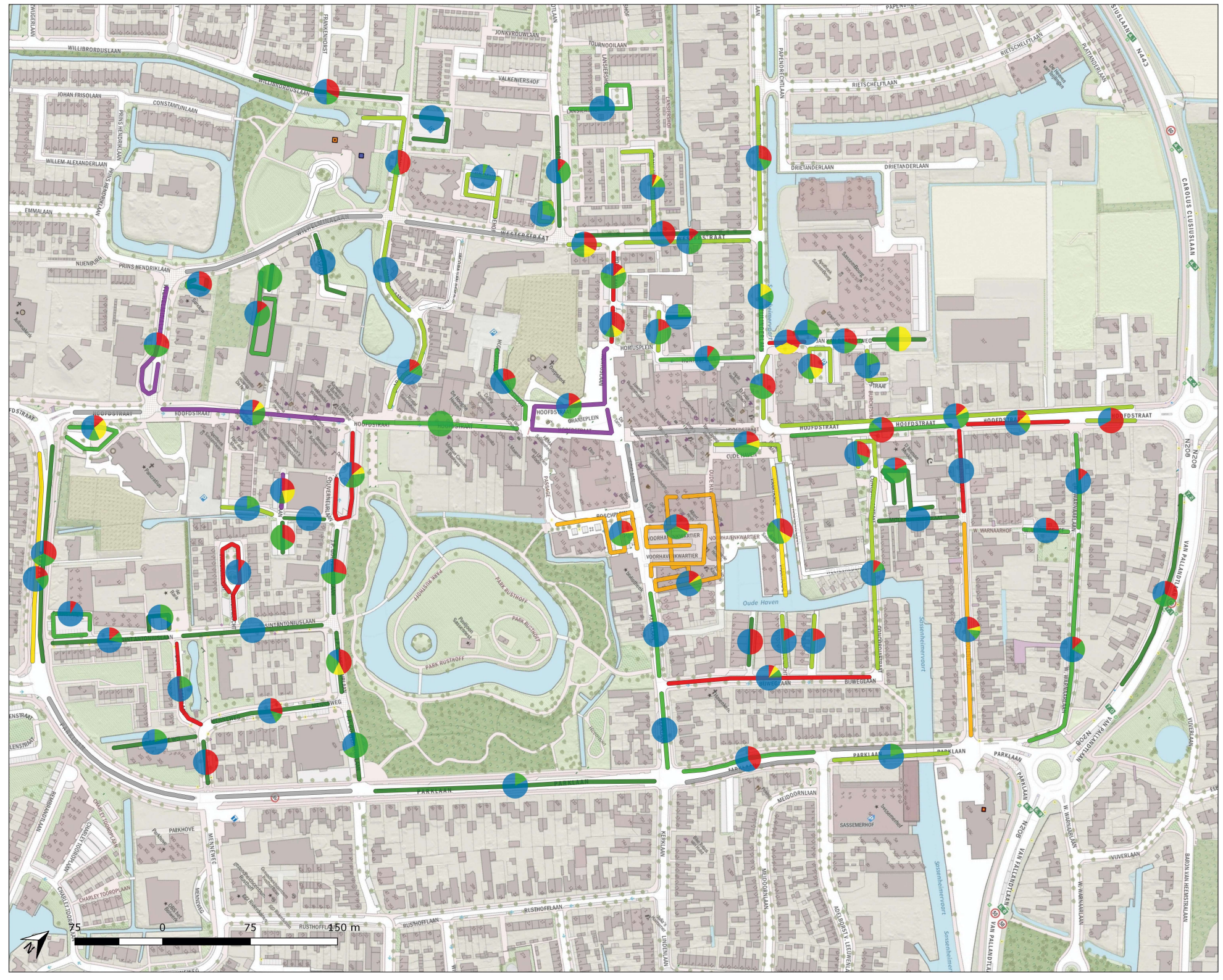

B5.3 Bezettingsgraad en herkomstanalyse
zaterdag 25 mei 2019
13-15 uur

Gemeente:
Teylingen

Gebied:
Centrumgebied en omgeving

Plaats:
Sassenheim

Rapport:
19449

Legenda

Bezettingsgraad per sectie

- Geen parkeercapaciteit
- 0 %
- >0 - 40%
- 40 - 60%
- 60 - 80%
- 80 - 85%
- 85 - 90%
- 90 - 100%
- meer dan 100%

Herkomst (diagram)

- Zelfde plaats (PC4)
- Binnen 7,5 km*
- Tussen 7,5 - 15,0 km*
- Rest of lease voertuigen

* = Volledige postcode 4 gebieden die binnen de genoemde afstand liggen

12 Sectienummer

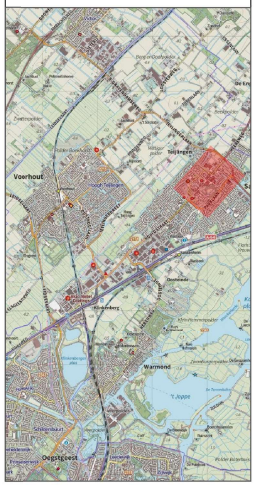

Bureau de Groot Volker
Verkeersonderzoek en -advies

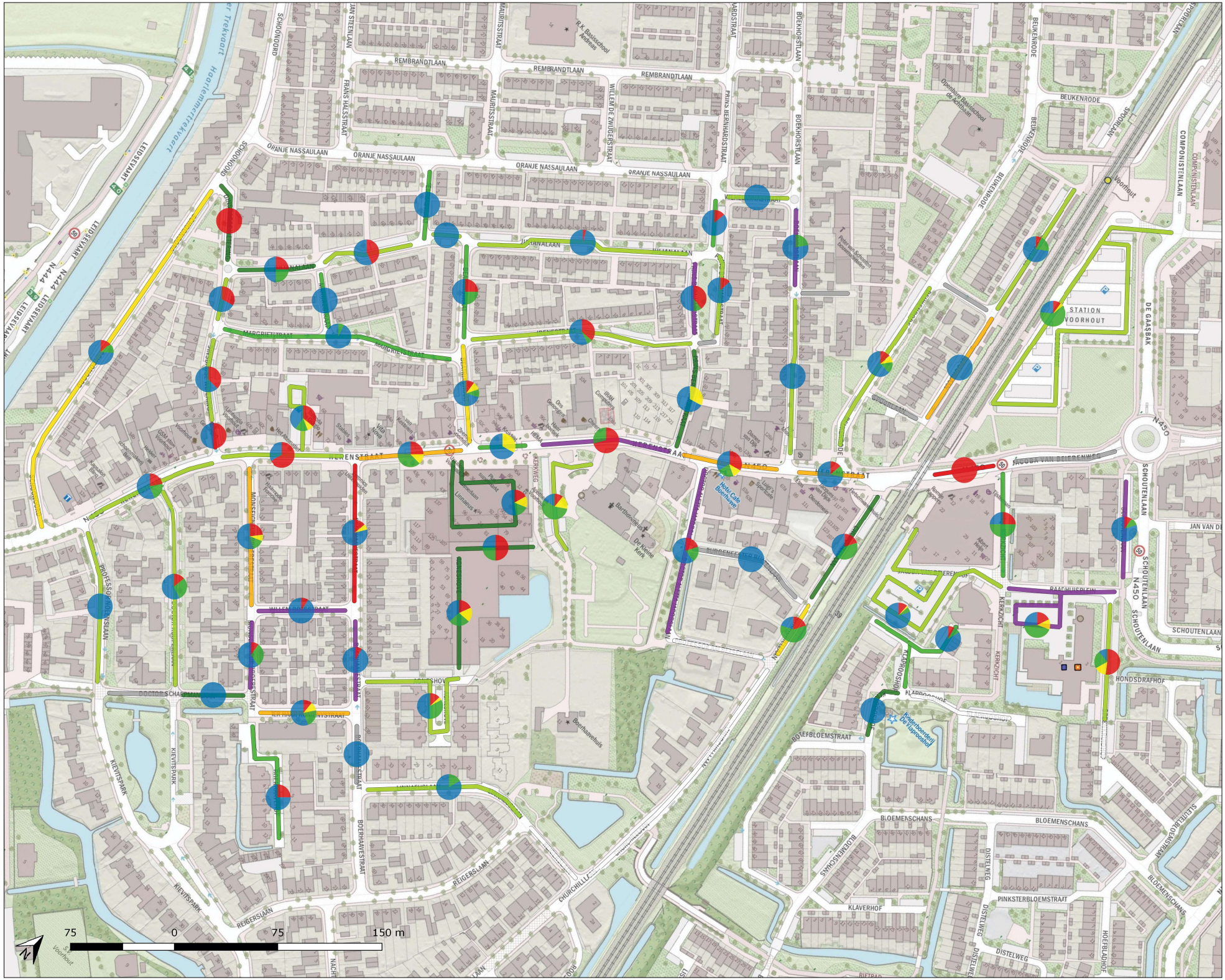

B5.4 Bezettingsgraad en herkomstanalyse
donderdag 23 mei 2019
11-13 uur

Gemeente:
Teylingen

Gebied:
Centrumgebied en omgeving

Plaats:
Voorhout

Rapport:
?19:449

Legenda

Bezettingsgraad per sectie

- Geen parkeercapaciteit
- 0 %
- >0 - 40%
- 40 - 60%
- 60 - 80%
- 80 - 85%
- 85 - 90%
- 90 - 100%
- meer dan 100%

Herkomst (diagram)

- Zelfde plaats (PC4)
- Binnen 7,5 km*
- Tussen 7,5 - 15,0 km*
- Rest of lease voertuigen

* = Volledige postcode 4 gebieden die binnen de genoemde afstand liggen

12 Sectienummer

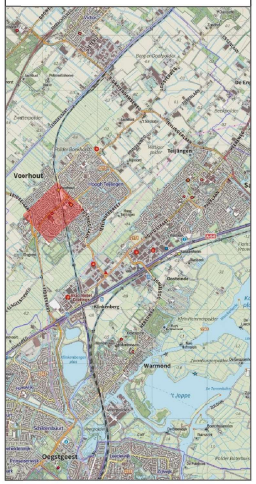

Bureau de Groot Volker
Verkeersonderzoek en -advies

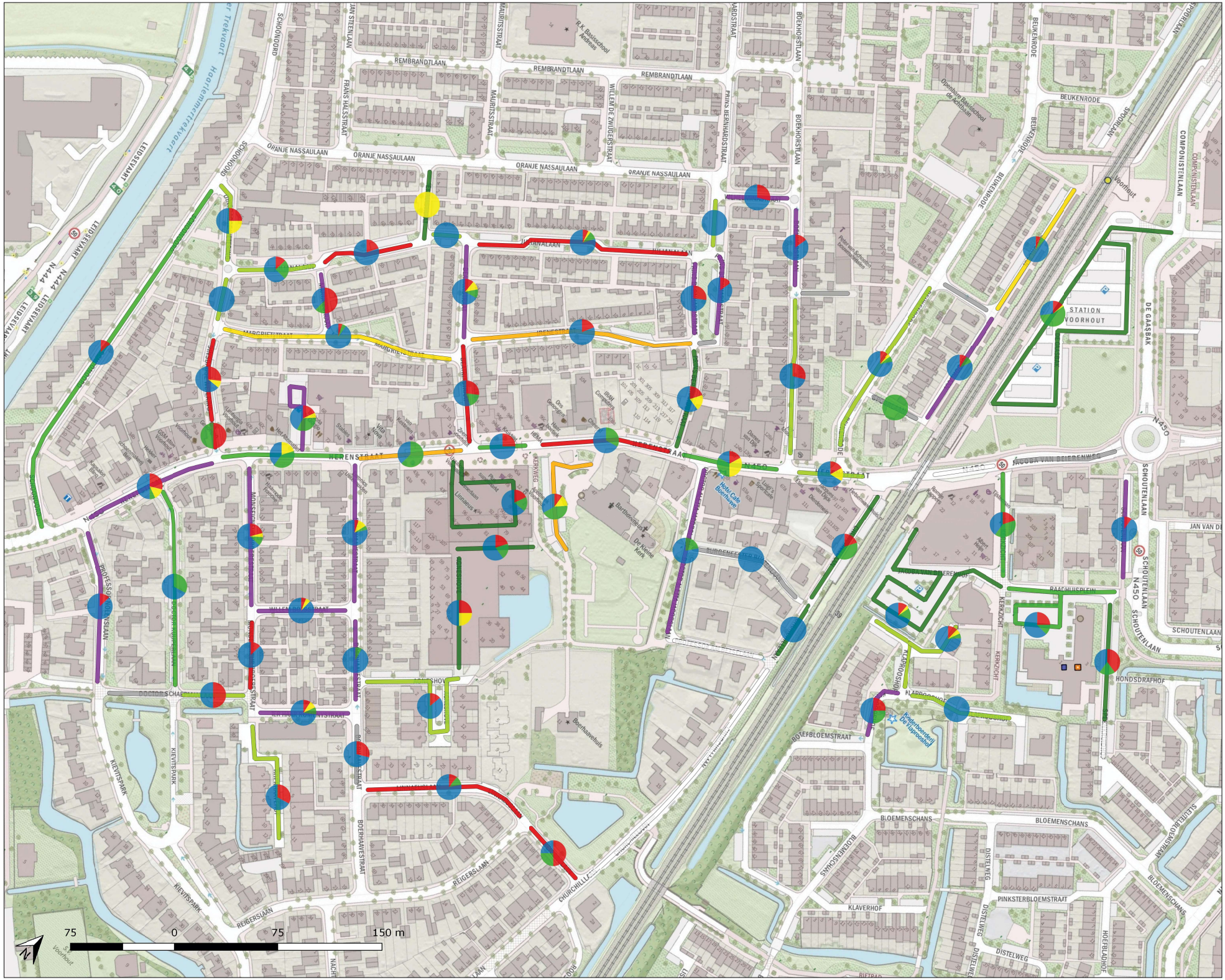

B5.5 Bezettingsgraad en herkomstanalyse
vrijdag 24 mei 2019
19-21 uur

Gemeente:
Teylingen

Gebied:
Centrumgebied en omgeving

Plaats:
Voorhout

Rapport:
?19:449

Legenda

Bezettingsgraad per sectie

- Geen parkeercapaciteit
- 0 %
- >0 - 40%
- 40 - 60%
- 60 - 80%
- 80 - 85%
- 85 - 90%
- 90 - 100%
- meer dan 100%

Herkomst (diagram)

- Zelfde plaats (PC4)
- Binnen 7,5 km*
- Tussen 7,5 - 15,0 km*
- Rest of lease voertuigen

* = Volledige postcode 4 gebieden die binnen de genoemde afstand liggen

12 Sectienummer

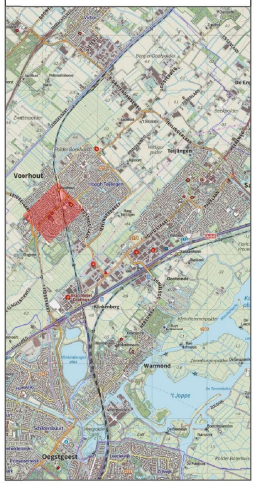

Bureau de Groot Volker
Verkeersonderzoek en -advies

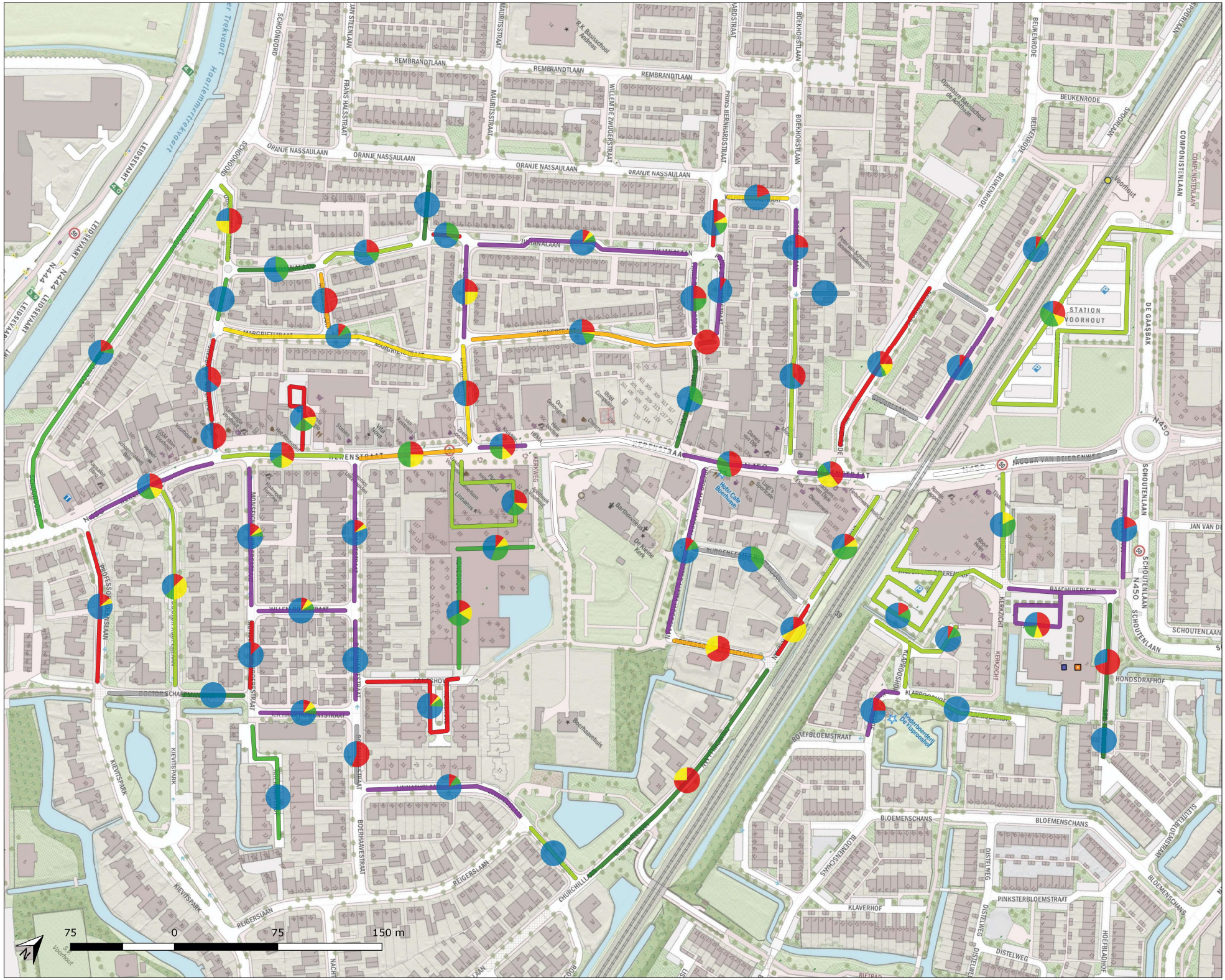

B5.6 Bezettingsgraad en herkomstanalyse
zaterdag 25 mei 2019
13-15 uur

Gemeente:
Teylingen

Gebied:
Centrumgebied en omgeving

Plaats:
Voorhout

Rapport:
?19:449

Legenda

Bezettingsgraad per sectie

- Geen parkeercapaciteit
- 0 %
- >0 - 40%
- 40 - 60%
- 60 - 80%
- 80 - 85%
- 85 - 90%
- 90 - 100%
- meer dan 100%

Herkomst (diagram)

- Zelfde plaats (PC4)
- Binnen 7,5 km*
- Tussen 7,5 - 15,0 km*
- Rest of lease voertuigen

* = Volledige postcode 4 gebieden die binnen de genoemde afstand liggen

12 Sectienummer

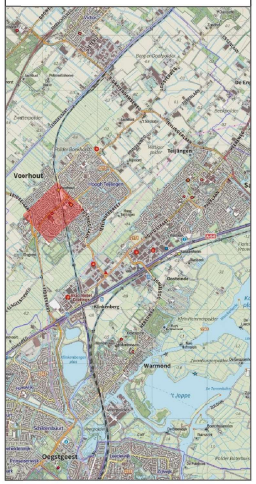

Bureau de Groot Volker
Verkeersonderzoek en -advies

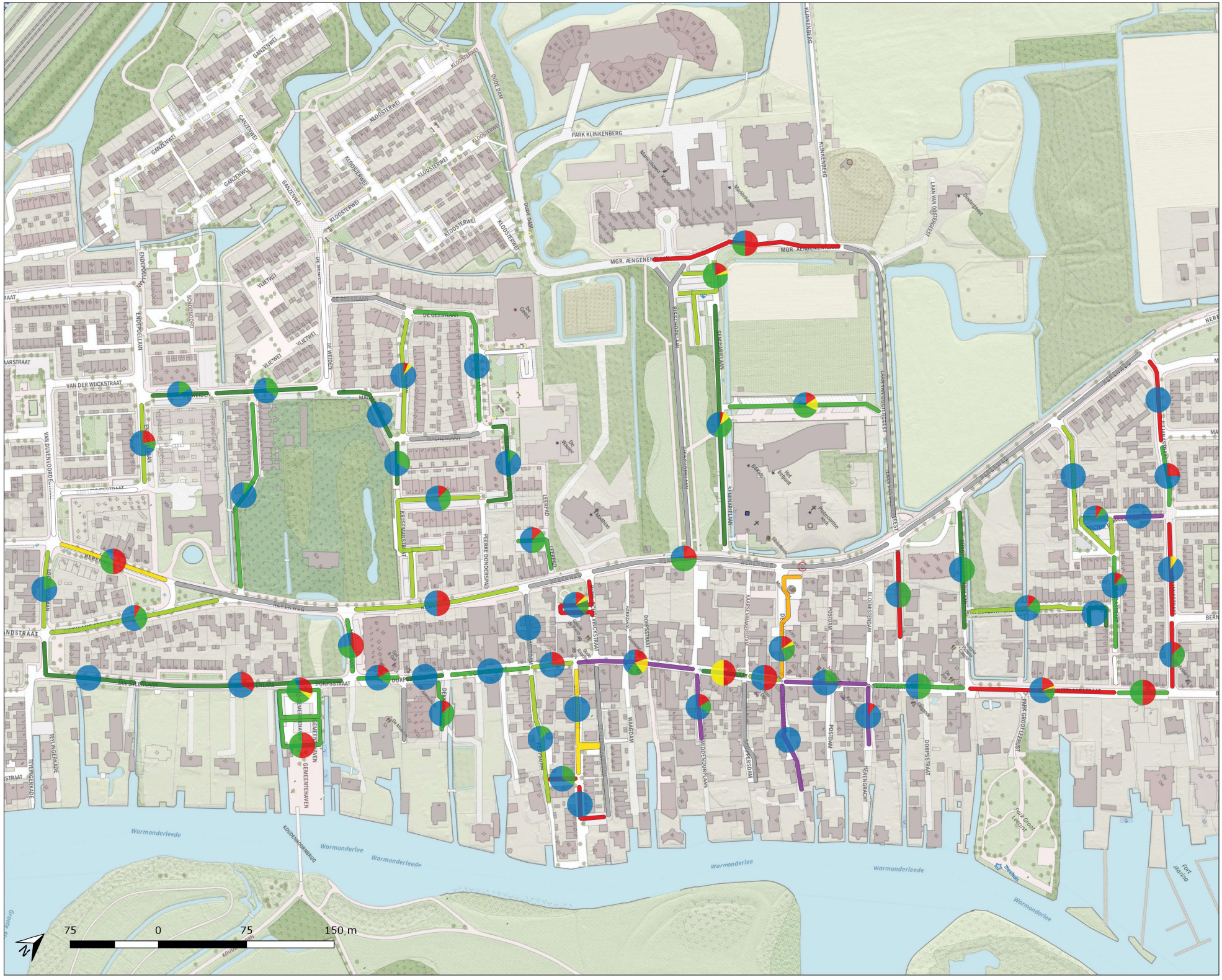

B5.7 Bezettingsgraad en herkomstanalyse
donderdag 23 mei 2019
11-13 uur

Gemeente:
Teylingen

Gebied:
Centrumgebied en omgeving

Plaats:
Warmond

Rapport:
219449

Legenda

Bezettingsgraad per sectie

- Geen parkeercapaciteit
- 0 %
- >0 - 40%
- 40 - 60%
- 60 - 80%
- 80 - 85%
- 85 - 90%
- 90 - 100%
- meer dan 100%

Herkomst (diagram)

- Zelfde plaats (PC4)
- Binnen 7,5 km*
- Tussen 7,5 - 15,0 km*
- Rest of lease voertuigen

* = Volledige postcode 4 gebieden die binnen de genoemde afstand liggen

12 Sectienummer

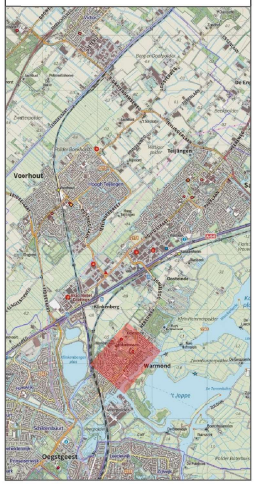

Bureau de Groot Volker
Verkeersonderzoek en -advies

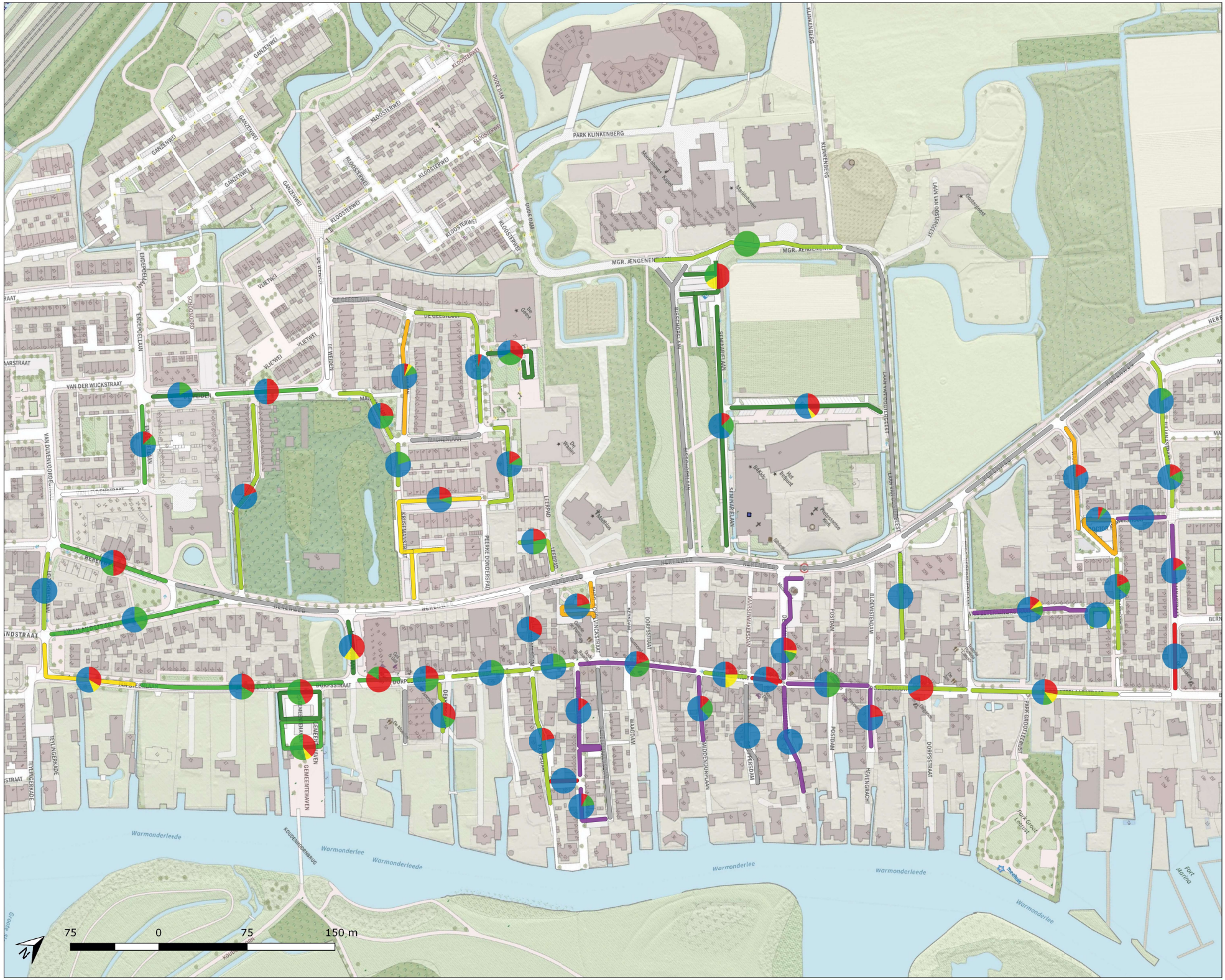

B5.8 Bezettingsgraad en herkomstanalyse
vrijdag 24 mei 2019
19-21 uur

Gemeente:
Teylingen

Gebied:
Centrumgebied en omgeving

Plaats:
Warmond

Rapport:
219449

Legenda

Bezettingsgraad per sectie

- Geen parkeercapaciteit
- 0 %
- >0 - 40%
- 40 - 60%
- 60 - 80%
- 80 - 85%
- 85 - 90%
- 90 - 100%
- meer dan 100%

Herkomst (diagram)

- Zelfde plaats (PC4)
- Binnen 7,5 km*
- Tussen 7,5 - 15,0 km*
- Rest of lease voertuigen

* = Volledige postcode 4 gebieden die binnen de genoemde afstand liggen

12 Sectienummer

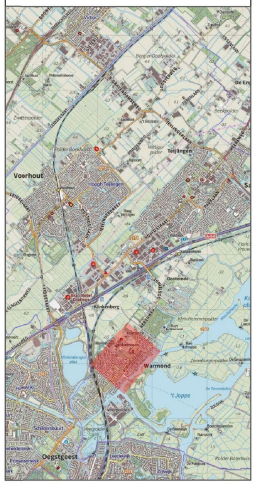

Bureau de Groot Volker
Verkeersonderzoek en -advies

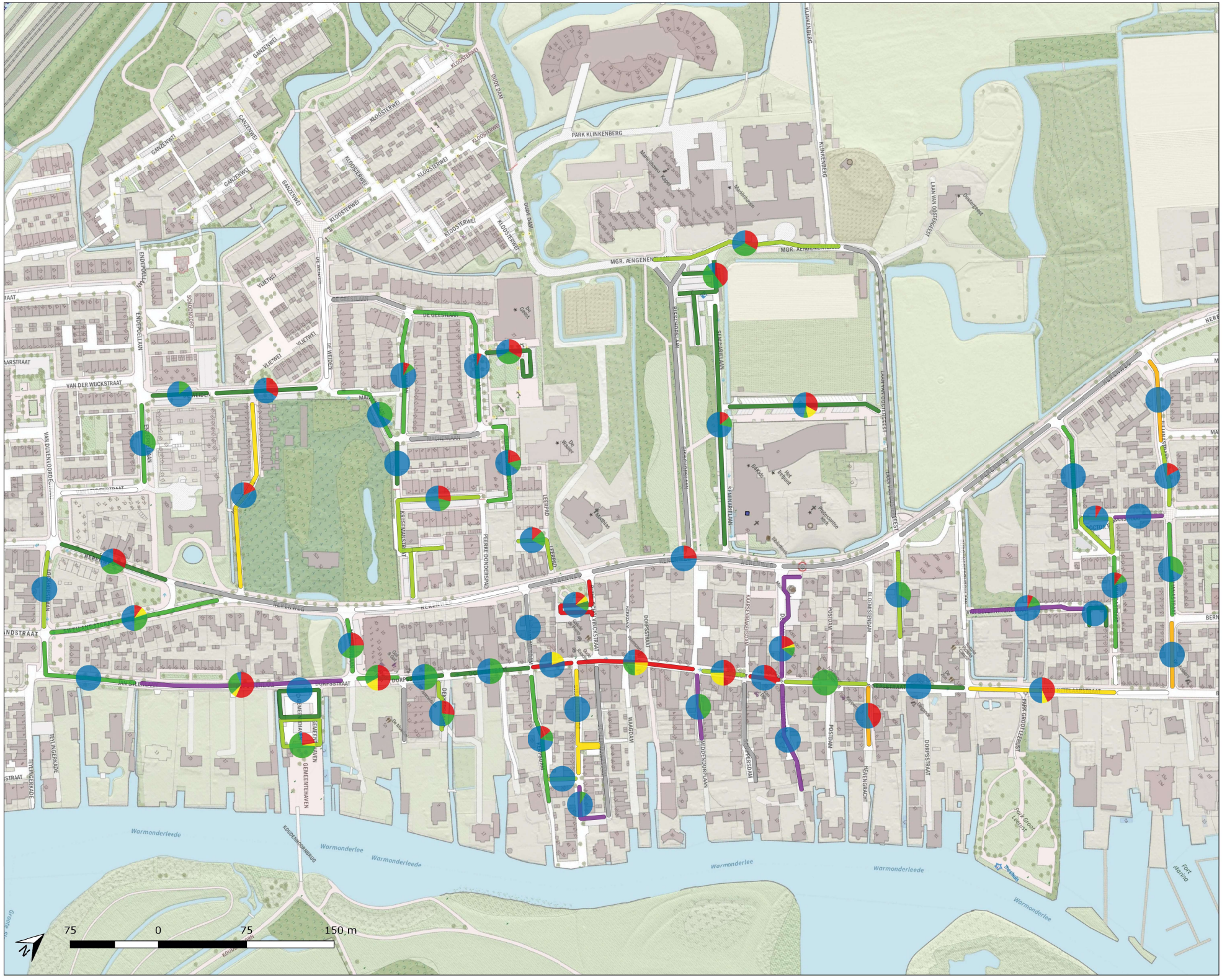

B5.9 Bezettingsgraad en herkomstanalyse
zaterdag 25 mei 2019
13-15 uur

Gemeente:
Teylingen

Gebied:
Centrumgebied en omgeving

Plaats:
Warmond

Rapport:
?19:449

Legenda

Bezettingsgraad per sectie

- Geen parkeercapaciteit
- 0 %
- >0 - 40%
- 40 - 60%
- 60 - 80%
- 80 - 85%
- 85 - 90%
- 90 - 100%
- meer dan 100%

Herkomst (diagram)

- Zelfde plaats (PC4)
- Binnen 7,5 km*
- Tussen 7,5 - 15,0 km*
- Rest of lease voertuigen

* = Volledige postcode 4 gebieden die binnen de genoemde afstand liggen

12 Sectienummer

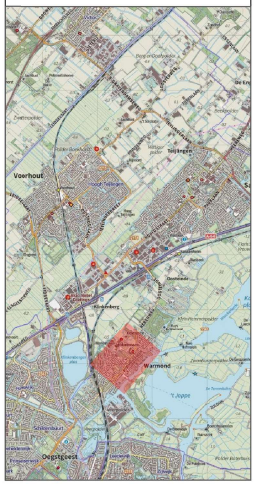

Bureau de Groot Volker
Verkeersonderzoek en -advies

Parkeer- en verkeersonderzoek

Centrumgebied Sassenheim, Voorhout en Warmond

DEEL B: VERKEERSONDERZOEK

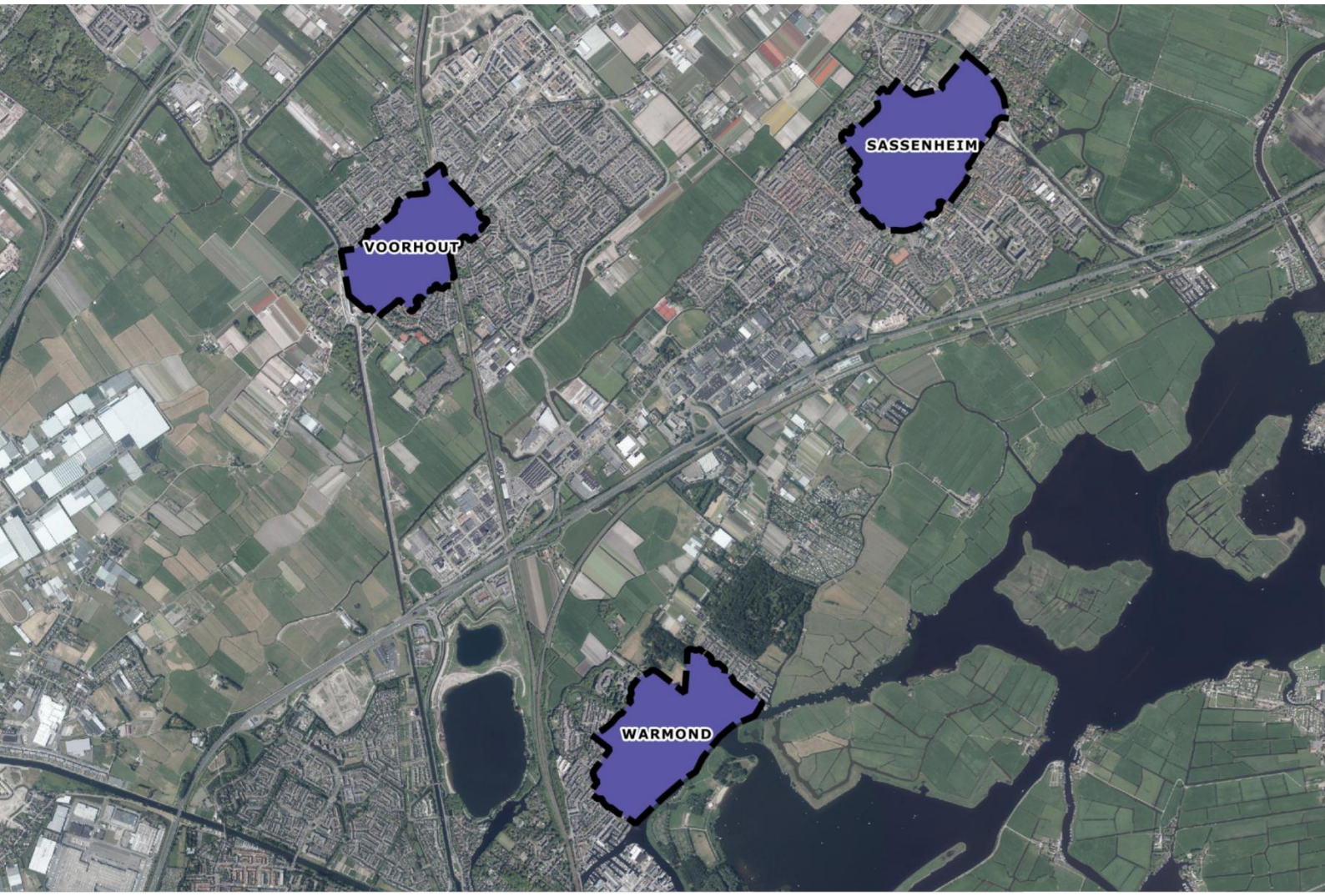

Verkeersonderzoek • Parkeeronderzoek • Advies • Educatie • Fiets

Onderzoeksperiode:
Mei 2019

Bureau de Groot Volker
Verkeersonderzoek en -advies

Opdrachtgever: Gemeente Teylingen
Rapportnummer: 191449-02B

Documentatiepagina

Opdrachtgever(s)	:	Gemeente Teylingen
Titel rapport	:	Parkeer- en verkeersonderzoek Teylingen, Centrumgebied Sassenheim, Voorhout en Warmond. Deel B: Verkeersonderzoek
Kenmerk	:	P191449-02B
Datum publicatie	:	vrijdag 23 augustus 2019
Projectteam opdrachtgever(s)	:	Mevrouw J. Hoogenboom
Projectteam Bureau de Groot Volker	:	De heren P. Nijland en J. Cnossen
Projectomschrijving	:	Onderzoek naar de huidige parkeersituatie en verkeerssituatie in de centrumgebieden Sassenheim, Voorhout en Warmond
Trefwoorden	:	parkeren, parkeeronderzoek, parkeercapaciteit, parkeerdruk, bezettingsgraad, verkeersintensiteit, centrumgebied, Sassenheim, Voorhout, Warmond
Gegevens	:	Bureau de Groot Volker Spoorstraat 11 6953 BW Dieren Tel [0313] 496 816 info@verkeersonderzoek.nl www.verkeersonderzoek.nl

Inhoudsopgave

1 Inleiding 3
1.1 Aanleiding 3
1.2 Onderzoeksvragen 3
1.3 Leeswijzer 3

2 Werkwijze verkeerstellingen 4
2.1 Onderzoekslocaties 4
2.2 Onderzoeksperiode 5
2.3 Werkwijze mechanische verkeerstellingen 5
2.4 Onderzoeksomstandigheden 10

3 Resultaten verkeerstellingen 12
3.1 Intensiteiten Sassenheim 12
3.2 Intensiteiten Voorhout 15
3.3 Intensiteiten Warmond 18

4 Verkeersschouw 21
4.1 Werkwijze 21
4.2 Duurzaam Veilig 22
4.3 CROW richtlijnen ETW en GOW / status van CROW richtlijnen 23
4.4 Sassenheim 29
4.5 Voorhout 36
4.6 Warmond 42

5 Conclusies 45

BIJLAGE 1 Kaart overzicht telpunten
BIJLAGE 2 Voertuigverdeling
BIJLAGE 3 Snelheidsgegevens verkeerstellingen
BIJLAGE 4 Telgegevens Teylingen

1 Inleiding

In dit hoofdstuk worden de aanleiding van het onderzoek en de opbouw van de rapportage omschreven.

1.1 Aanleiding

De gemeente Teylingen werkt aan het opstellen van een centrumvisie van de kernen Sassenheim, Voorhout en Warmond, gecombineerd met het actualiseren van de detailhandelsvisie. In de centrumvisie maakt de gemeente keuzes die recht doen aan levendige centra en de verschuiving van kopen naar beleven. Goede bereikbaarheid in combinatie met de aantrekkelijkheid van de centra zijn hiervoor van belang. Om een goede centrumvisie te maken is inzicht nodig in het gebruik van de parkeervoorzieningen, de verkeerscirculatie en de herkomst van het bezoekende verkeer. In deze rapportage worden de resultaten van het verkeersonderzoek omschreven. Het verkeersonderzoek omvat mechanische verkeerstellingen op 18 locaties in de kernen van Sassenheim, Voorhout en Warmond.

De resultaten van de parkeeronderzoeken zijn omschreven in rapport P191449-02A

1.2 Onderzoeksvragen

- Wat zijn de verkeersintensiteiten op de belangrijkste verkeerroutes in de kernen van Voorhout, Sassenheim en Warmond?
- Hoe functioneert het verkeerssysteem in- en rondom de drie centrumgebieden?

1.3 Leeswijzer

Deze rapportage bevat een toelichting op de uitgevoerde verkeerstellingen en een beknopte weergave van de resultaten. In de bijlagen van deze rapportage zijn per tellocatie de telrapporten van de mechanische tellingen opgenomen met hierin de geregistreerde gegevens per rijrichting en per uur.

2 Werkwijze

In dit hoofdstuk worden de onderzoekslocaties, de werkwijze, de onderzoeksperiode en de onderzoeksomstandigheden van de verkeerstellingen toegelicht.

2.1 Onderzoekslocaties

De mechanische verkeerstellingen zijn uitgevoerd op 18 verschillende locaties in de gemeente Teylingen. In het centrumgebied van Sassenheim liggen 10 telpunten, in Voorhout 3 en in Warmond is op 4 verschillende locaties geteld. Op drie tellocaties is naast de classificatie van motorvoertuigen ook het fietsverkeer geteld. Op telpunt 18 is alleen het fietsverkeer geteld. In figuur 2.1 zijn de tellocaties op kaart afgebeeld.

Figuur 2.1: Locaties mechanische telpunten

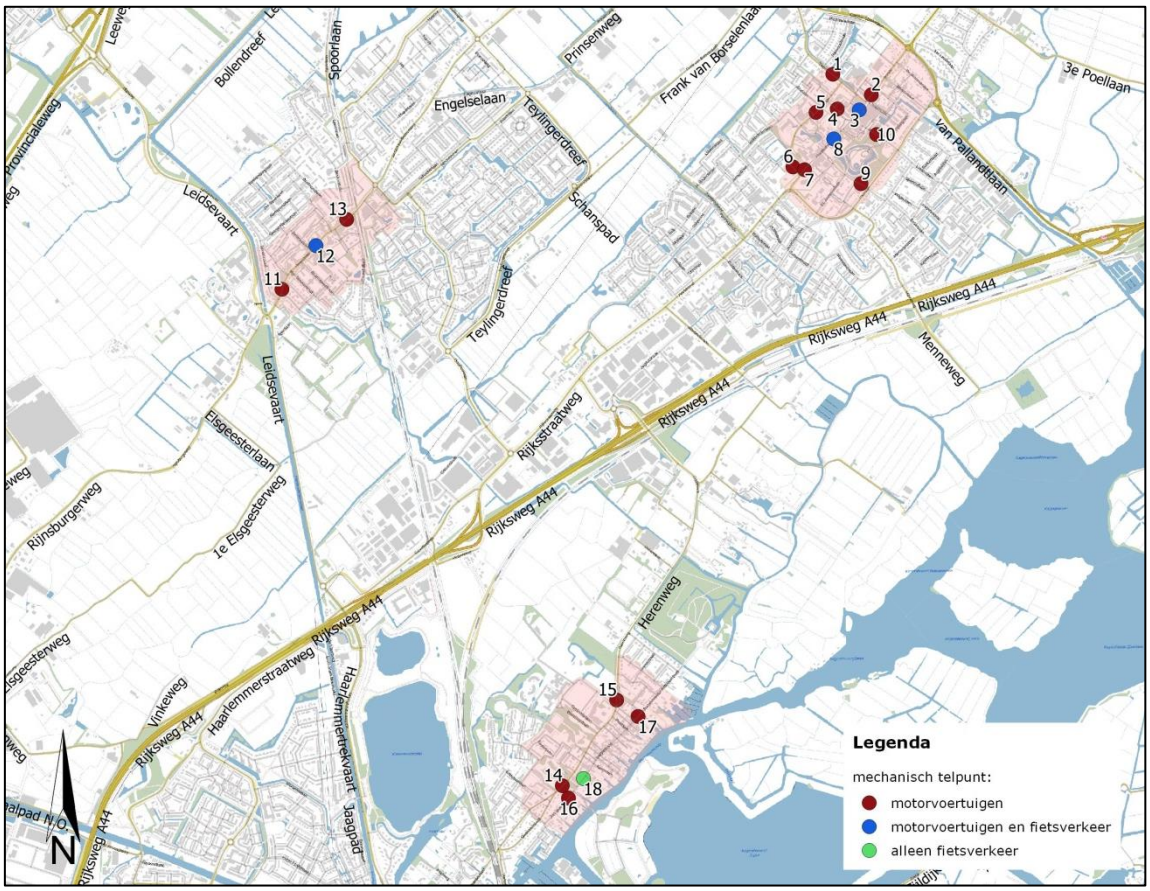

In bijlage 1 van deze rapportage zijn gedetailleerdere kaarten van de tellocaties per plaats opgenomen.

2.2 Onderzoeksperiode

De mechanische verkeerstellingen zijn uitgevoerd in de periode van vrijdag 17 mei 2019 tot en met zondag 26 mei 2019. Deze periode valt buiten de landelijk gebruikelijke feestdagen en schoolvakanties. De onderzoeksperiode kan daarmee als representatief worden gezien voor het uitvoeren van een verkeersonderzoek.

2.3 Werkwijze mechanische verkeerstellingen

Door het uitvoeren van een mechanische verkeerstelling kan inzicht worden verkregen in het verkeer op een bepaalde weg. Hieronder wordt kort de werking van een mechanische verkeerstelling beschreven.

Bij een mechanische verkeerstelling wordt een holle rubberen telslang over de rijbaan aangebracht en verbonden met een telapparaat. Op het moment dat een voertuig met de banden over een telslang rijdt wordt een luchtpuls naar het telapparaat gestuurd. Deze luchtpuls wordt geregistreerd door het telapparaat. Eén luchtpuls staat dus gelijk aan één as van een voertuig. Door het aanbrengen van twee telslangen, met een onderlinge afstand van 1 meter, over de rijbaan, kan naast de hoeveelheid verkeer ook de samenstelling (type voertuig) en de snelheid van het verkeer worden geregistreerd. Al deze gegevens worden door het telapparaat geregistreerd en worden achteraf uitgelezen.

Figuur 2.2: Voorbeeld mechanische classificatietelling



Bij het tellen van het fietsverkeer zijn de aantallen per rijrichting geregistreerd. Bij de motorvoertuigen zijn naast de aantallen, de voertuigen geclassificeerd in verschillende lengte- en snelheidsklassen.

Wegcategorisering en verkeersintensiteit

De CROW richtlijnen Duurzaam Veilig geven een intensiteitsindicatie per wegcategorie.

Tabel 2.3: Intensiteitsindicatie per wegcategorie (Bron: CROW richtlijnen Duurzaam Veilig)

Wegcategorie	Intensiteitsindicatie (etmaal)
Erftoegangsweg	0 – 5.000 motorvoertuigen
Grijs tussengebied	5.000 – 7.500 motorvoertuigen
Gebiedsontsluitingsweg	meer dan 7.500 motorvoertuigen

De gemeente Oss heeft zelf een wegcategorisering-indeling op basis van de wegcategorieën en verkeersintensiteit gemaakt. Deze indeling is in tabel 2.4 en figuur 2.5 weergegeven.

Tabel 2.4: Wegcategorisering binnen de bebouwde kom (Bron: Gemeente Oss)

Type	GOW I	GOW II	ETW I	ETW II
Snelheid	70 km/uur	50 km/uur	30 km/uur	30 km/uur
Intensiteit (mvt/etmaal)	> 10.000	6.000 – 15.000	4.000 – 6.000	< 4.000
Minimale binding	regio	lokaal	wijk	buurt
Vrachtverkeer	veel	matig	matig	zeer weinig
% vrachtverkeer	10	5	2	2
Vrachtverkeer / etm	> 1000	250-750	80-120	< 80

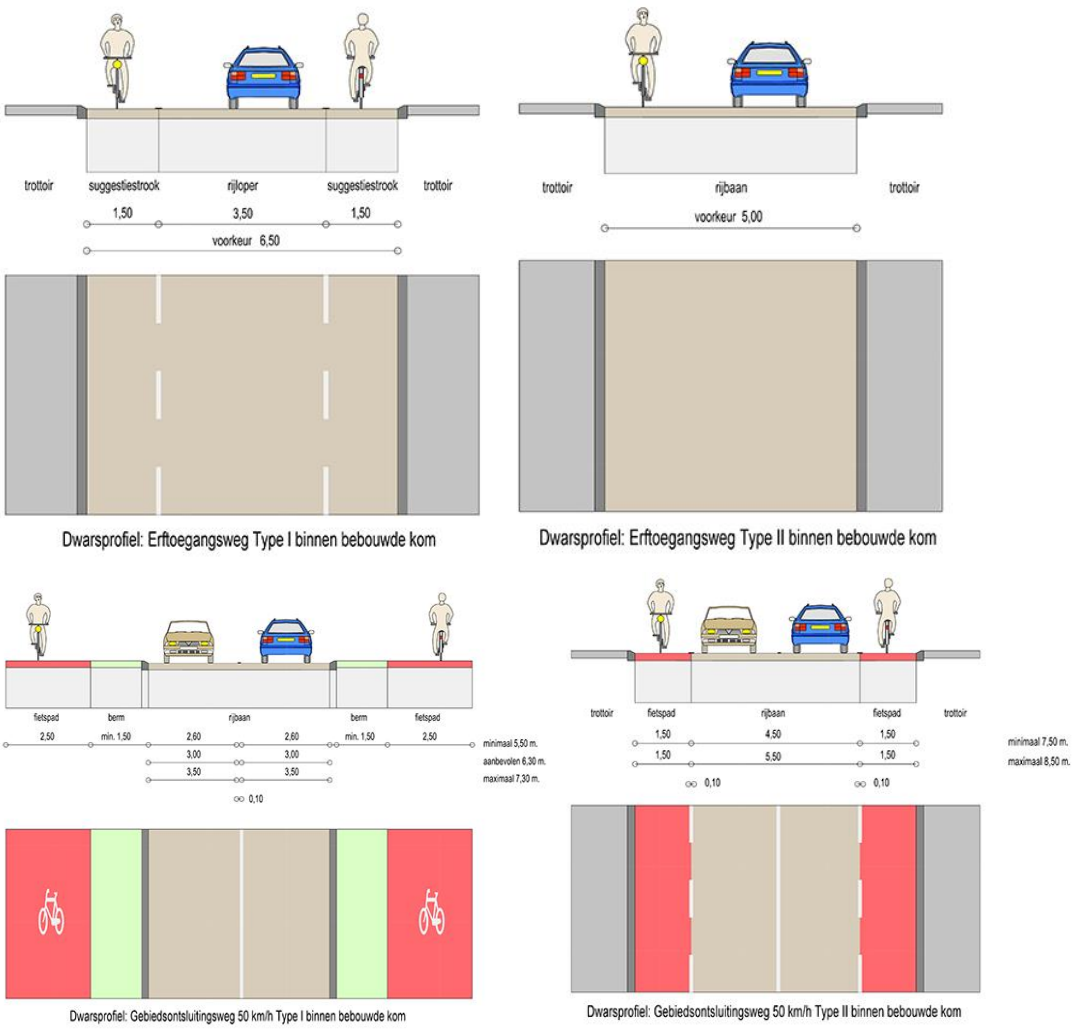

Figuur 2.5: Dwarsprofielen wegtypen (Bron: Gemeente Oss)

Voertuigverdeling

Om te bepalen wat de samenstelling van het verkeer is, is een classificatietelling uitgevoerd. Hierbij is onderscheid gemaakt in verschillende voertuigklassen. De gehanteerde voertuigverdeling is in tabel 2.6 weergegeven. De verdeling komt overeen met de waarden uit de Wet Geluidhinder. Bij de classificatie van motorvoertuigen wordt het fietsverkeer niet geregistreerd.

Tabel 2.6: Voertuigverdeling

Voertuigcategorie	Voertuigtype(n)	Lengteklassen (as-afstanden)
lichte motorvoertuigen	motoren (brommers)	< 2,0 meter
	personenauto's en bestelauto's	2,0 – 3,5 meter
middelzware motorvoertuigen	(kleine) vrachtwagens zonder oplegger of aanhanger, autobussen en personenauto's met aanhangwagen	3,5 - 7,0 meter
zware motorvoertuigen	vrachtwagens met resp. oplegger of aanhanger en verlengde autobussen	> 7,0 meter

Snelheid

Naast de voertuigverdeling is ook de snelheid van de voertuigen geregistreerd. De tellocaties bevinden zich binnen de bebouwde kom van de plaatsen Sassenheim, Voorhout en Warmond. Op de meeste telpunten geldt een maximumsnelheid van 30 km per uur. Op een aantal telpunten geldt een maximumsnelheid van 50 km per uur. De volgende snelheidscategorieën zijn hierbij gehanteerd:

Figuur 2.7: Snelheidscategorieën 30 km/uur wegen



Figuur 2.8: Snelheidscategorieën 50 km/uur wegen



Tijdsinterval

De registratie van het verkeer is uitgevoerd per tijdsinterval van 1 uur.

Veilige snelheden

Een veilige snelheid is afhankelijk van de functie van de weg en daarmee de samenstelling van het verkeer. Ook de mogelijkheid en onmogelijkheid van het optreden van bepaalde conflicten zijn van invloed op de veilige snelheid. Op basis van botsproeven uitgevoerd door EuroNCAP tussen voetgangers, auto's en auto's onderling, zijn de maximumsnelheidseisen voor personenauto's per conflicttype gedefinieerd. Voor zwaar verkeer is nog onvoldoende kennis om veilige snelheden te definiëren.

De maximumsnelheidseis voor personenauto's op basis van botsproeven binnen de bebouwde kom:
- Wegvakken binnen de kom
    - Stroomweg 70 km/h
    - Gebiedsontsluitingsweg 50 km/h
    - Erftoegangsweg 30 km/h
- Kruispunten binnen de kom
    - Gebiedsontsluitingsweg 50 km/h
    - Erftoegangsweg 30 km/h
- Oversteekplaatsen voor voetgangers en fietsers (binnen en buiten de bebouw de kom) 30 km/h

2.4 Onderzoeksomstandigheden

In deze paragraaf staan de weersomstandigheden tijdens het onderzoek en eventuele bijzonderheden weergegeven.

Weersomstandigheden

De weersomstandigheden tijdens de metingen staan weergegeven in figuur 2.9. De weersgegevens zijn afkomstig van het KNMI-meetstation bij luchthaven Schiphol.

Figuur 2.9: Weersomstandigheden (KNMI, meetlocatie Schiphol)

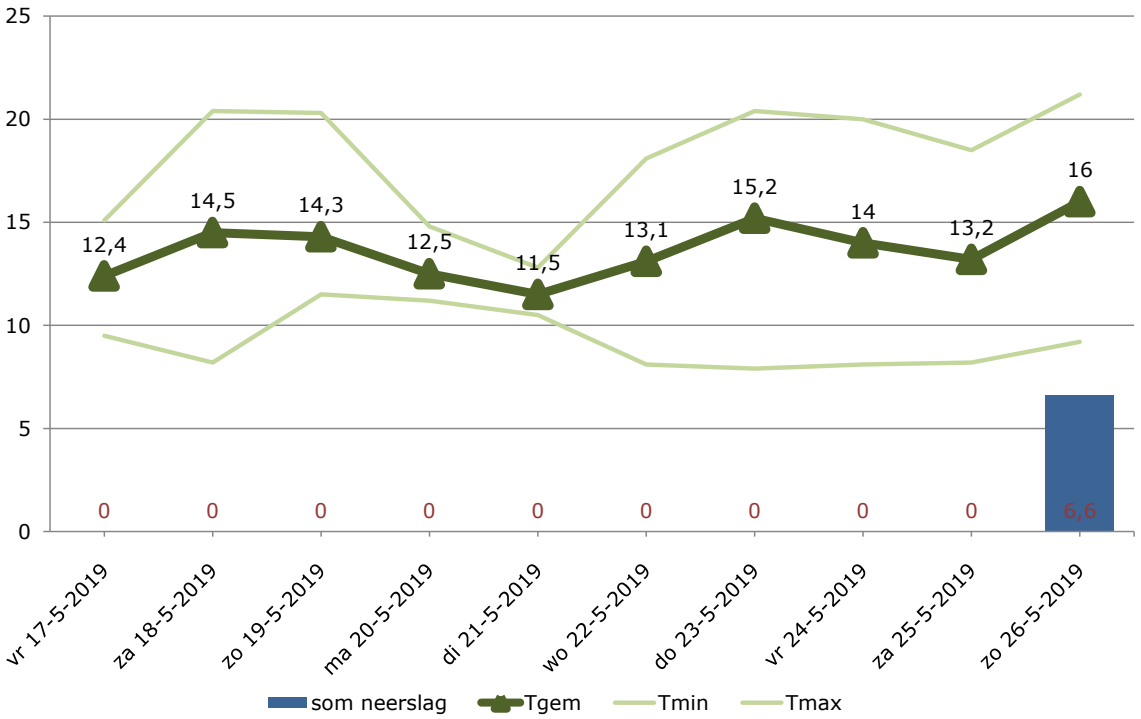

Verklaring grafiektitels weersomstandigheden:

Som neerslag = Etmaalsom van de neerslag (in mm);
Tgem. = Gemiddelde temperatuur (in graden Celsius);
Tmin. = Minimumtemperatuur (in graden Celsius);
Tmax. = Maximumtemperatuur (in graden Celsius).

Bijzonderheden

Tijdens het onderzoek zijn de volgende bijzonderheden geconstateerd die van invloed zijn of kunnen zijn op de onderzoeksresultaten:

- Op donderdag 23 mei 2019 kunnen de intensiteiten afwijken door de wekelijkse markt op het Hortusplein in Sassenheim.
- Op telpunt 10 (Kerklaan, Sassenheim) zijn op 18 mei 2019 tussen 14:00 uur en 16:00 uur geen gegevens geregistreerd. Mogelijk door een geparkeerde auto op de telslangen. Deze gegevens zijn uit de telrapporten verwijderd.
- Op telpunt 14 (Herenweg, Warmond) zijn vanaf 19 mei 2019, 4:00 uur tot en met 20 mei 10:00 uur geen correcte telgegevens geregistreerd door een defect aan de telstangen. Deze gegevens zijn uit de telrapporten verwijderd.
- Op zaterdag 18 mei 2019 heeft in het centrum van Warmond de jaarlijkse Groenmarkt plaatsgevonden. Mogelijk zijn hierdoor op deze zaterdag hogere intensiteiten geregistreerd dan gebruikelijk voor een zaterdag in deze periode.
- Op zaterdag 25 mei 2019 heeft tussen 13:00 en 18:00 uur in het centrum van Voorhout rond het Kerkplein het Korenfestival plaatsgevonden.

3 Onderzoeksresultaten verkeerstellingen

In dit hoofdstuk staan de resultaten van de mechanische verkeerstellingen beknopt weergegeven. Hierbij wordt ingegaan op de gemeten intensiteiten voor de verschillende tellocaties per rijrichting. Tabellen met de lengte en snelheidsgegevens staan weergegeven in de bijlagen 2 en 3 van deze rapportage. Telgegevens per uur en per dag staan weergegeven in de Exceltabellen die als digitale bijlage bij de rapportage zijn geleverd.

3.1 Intensiteiten Sassenheim

Op de telpunten 1 t/m 10 in Sassenheim zijn de motorvoertuigen per rijrichting geregistreerd. In tabel 3.1 staan de gemiddelde intensiteiten per tellocatie weergegeven voor een gemiddelde werkdag, een gemiddelde weekdag en een gemiddelde weekenddag.

Tabel 3.1: Gemiddelde intensiteiten motorvoertuigen Sassenheim

Locatie	Rijrichting	Intensiteiten (mvt/etmaal)					
		gemiddelde werkdag		gemiddelde weekenddag		gemiddelde weekdag	
1. Teijlingerlaan	richting Rietschelftlaan	1.537	3.389	1.163	2.475	1.430	3.128
	richting Westerstraat	1.852		1.312		1.698	
2. Hoofdstraat	richting Kastanjelaan	2.595	4.559	1.828	3.135	2.376	4.153
	richting Concordiastraat	1.964		1.308		1.777	
3. Hoofdstraat	richting Kerklaan	103	209	69	140	93	189
	richting Teijlingerlaan	106		71		96	
4. Hortuslaan	richting Westerstraat	663	1.519	564	1.252	635	1.443
	richting Hortusplein	856		688		808	
5. Westerstraat	richting Gildehof	3.490	6.152	2.453	4.308	3.194	5.625
	richting Slotlaan	2.662		1.855		2.431	
6. Wilhelminalaan	richting Hoofdstraat	3.353	5.313	2.308	3.672	3.055	4.845
	richting Prins Hendriklaan	1.960		1.364		1.790	
7. Hoofdstraat	richting Wilhelminalaan	130	1.439	135	1.113	131	1.345
	richting J.P. Gouverneurlaan	1.309		978		1.214	
8. Hoofdstraat	richting Passage	640	778	556	668	616	747
	richting Charbonlaan	138		113		131	
9. J.P. Gouverneurlaan	richting Menneweg	540	1.725	373	1.151	492	1.560
	richting Parklaan	1.185		778		1.068	
10 Kerklaan	richting Voorhavenkwartier	1.378	3.334	1.111	2.720	1.302	3.159
	richting Bijweglaan	1.956		1.609		1.857	

Op basis van de verkeerstellingen valt op dat telpunt 5 Westerstraat in Sassenheim een gemiddelde etmaal intensiteit heeft op een werkdag die hoger ligt dan 6.000 motorvoertuigen, dit is de grenswaarde voor een wegcategorie erftoegangsweg of gebiedsontsluitingsweg.

Op de telpunten 3 en 8 zijn naast de classificatie van motorvoertuigen ook de aantallen fietsers geteld. In tabel 3.2 staan de aantallen geregistreerde fietsers per rijrichting weergegeven voor een gemiddelde werkdag, een gemiddelde weekdag en een gemiddelde weekenddag.

Tabel 3.2: Gemiddelde intensiteiten fietsverkeer Sassenheim

Locatie	Rijrichting	Intensiteiten (fietsers/etmaal)					
		gemiddelde werkdag		gemiddelde weekenddag		gemiddelde weekdag	
3A Hoofdstraat	richting Teijlingerlaan	1.517	3.037	1.245	2.371	1.439	2.847
	richting Kerklaan	1.520		1.126		1.408	
8A Hoofdstraat	richting Passage	2.140	4.433	1.781	3.606	2.038	4.197
	richting Charbonlaan	2.293		1.825		2.159	

In figuur 3.3 staan de geregistreerde intensiteiten voor een gemiddelde werkdag en per rijrichting op kaart weergegeven.

Figuur 3.3: Overzicht intensiteiten motorvoertuigen (m) en fietsverkeer (f), gemiddelde werkdag

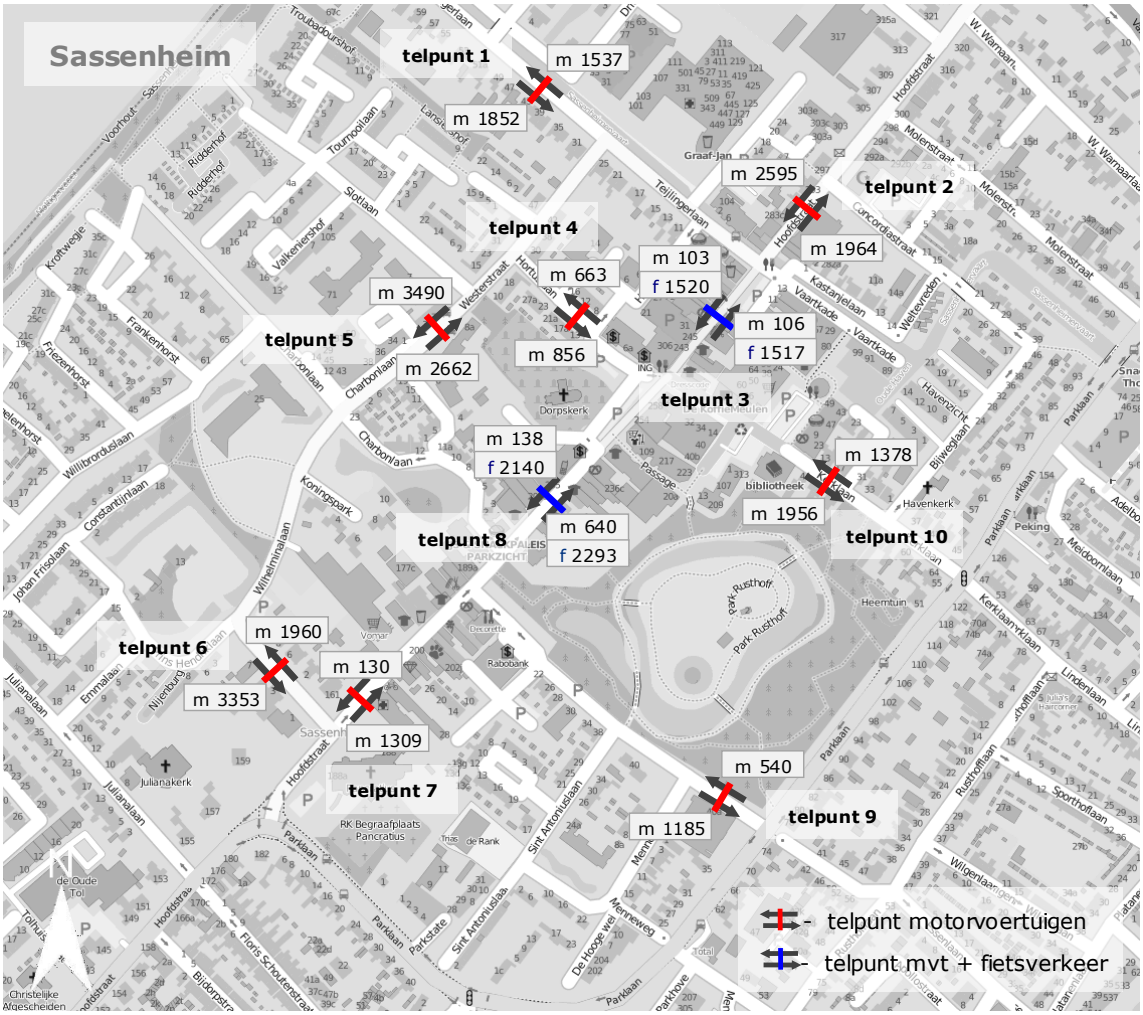

Het verloop van de intensiteiten per uur voor een gemiddelde werkdag staat weergegeven in figuur 3.4 (totaal beide richtingen).

Figuur 3.4: Aantal motorvoertuigen/fietsers per uur, gemiddelde werkdag

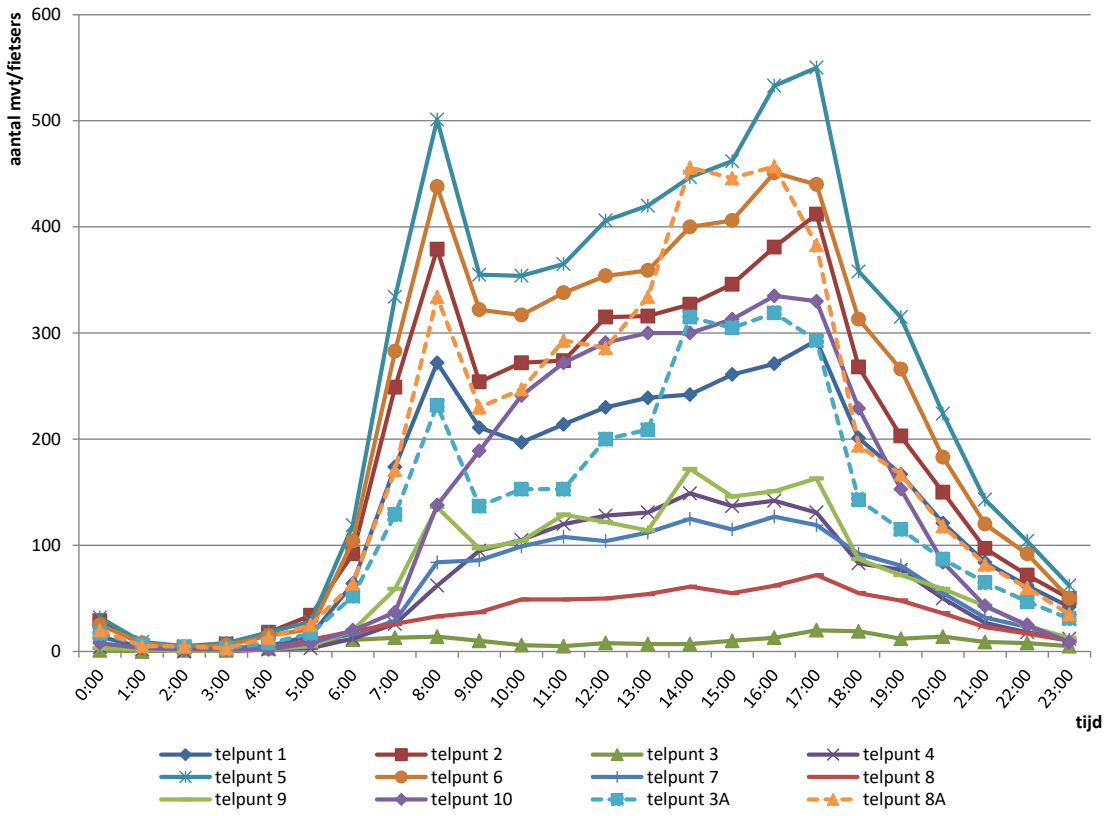

3.2 Intensiteiten Voorhout

Op de telpunten 11 t/m 13 in Voorhout zijn de motorvoertuigen per rijrichting geregistreerd. In tabel 3.5 staan de gemiddelde intensiteiten per tellocatie weergegeven voor een gemiddelde werkdag, een gemiddelde weekdag en een gemiddelde weekenddag.

Tabel 3.5: Gemiddelde intensiteiten motorvoertuigen Voorhout

Locatie	Rijrichting	Intensiteiten (mvt/etmaal)					
		gemiddelde werkdag		gemiddelde weekenddag		gemiddelde weekdag	
11 Herenstraat	richting Professor Nolenslaan	4.162	7.942	3.407	6.514	3.946	7.534
	richting Doctor Kuijperlaan	3.780		3.107		3.588	
12 Herenstraat	richting Prins Bernhardstraat	3.875	6.974	3.044	5.500	3.638	6.553
	richting Beatrixstraat	3.099		2.456		2.915	
13 Herenstraat	richting Boekhorstlaan	3.573	7.435	2.868	6.042	3.372	7.037
	richting Beukenrode	3.862		3.174		3.665	

Op de telpunt 12 zijn naast de classificatie van motorvoertuigen ook de aantallen fietsers geteld. In tabel 3.6 staan de aantallen geregistreerde fietsers per rijrichting weergegeven voor een gemiddelde werkdag, een gemiddelde weekdag en een gemiddelde weekenddag.

Tabel 3.6: Gemiddelde intensiteiten fietsverkeer Voorhout

Locatie	Rijrichting	Intensiteiten (fietsers/etmaal)					
		gemiddelde werkdag		gemiddelde weekenddag		gemiddelde weekdag	
12A Herenstraat	richting Beatrixstraat	1.759	3.489	1.576	3.198	1.707	3.406
	richting Prins Bernhardstraat	1.730		1.622		1.699	

In figuur 3.7 staan de geregistreerde intensiteiten voor een gemiddelde werkdag en per rijrichting op kaart weergegeven.

Figuur 3.7: Overzicht intensiteiten motorvoertuigen (m) en fietsverkeer (f), gemiddelde werkdag

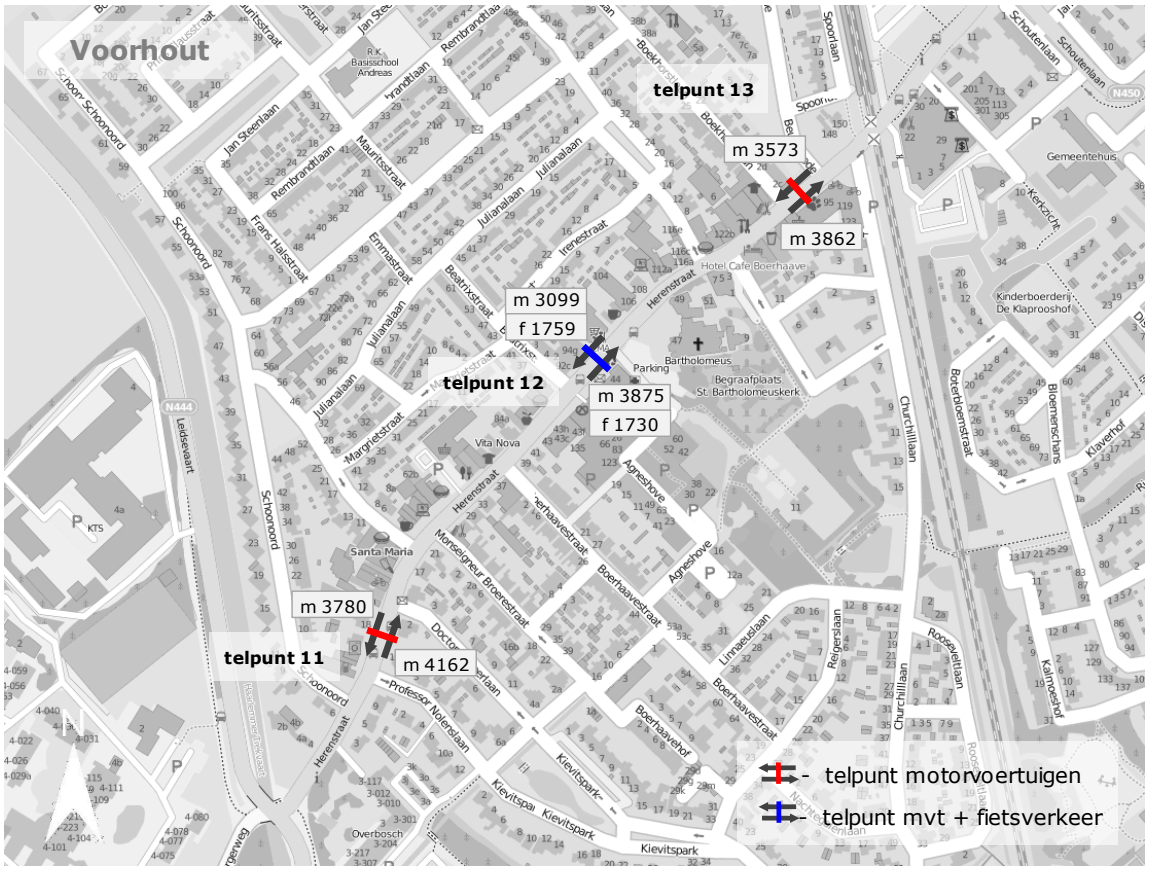

Het verloop van de intensiteiten per uur voor een gemiddelde werkdag staat weergegeven in figuur 3.8 (totaal beide richtingen).

Figuur 3.8: Aantal motorvoertuigen/fietsers per uur, gemiddelde werkdag

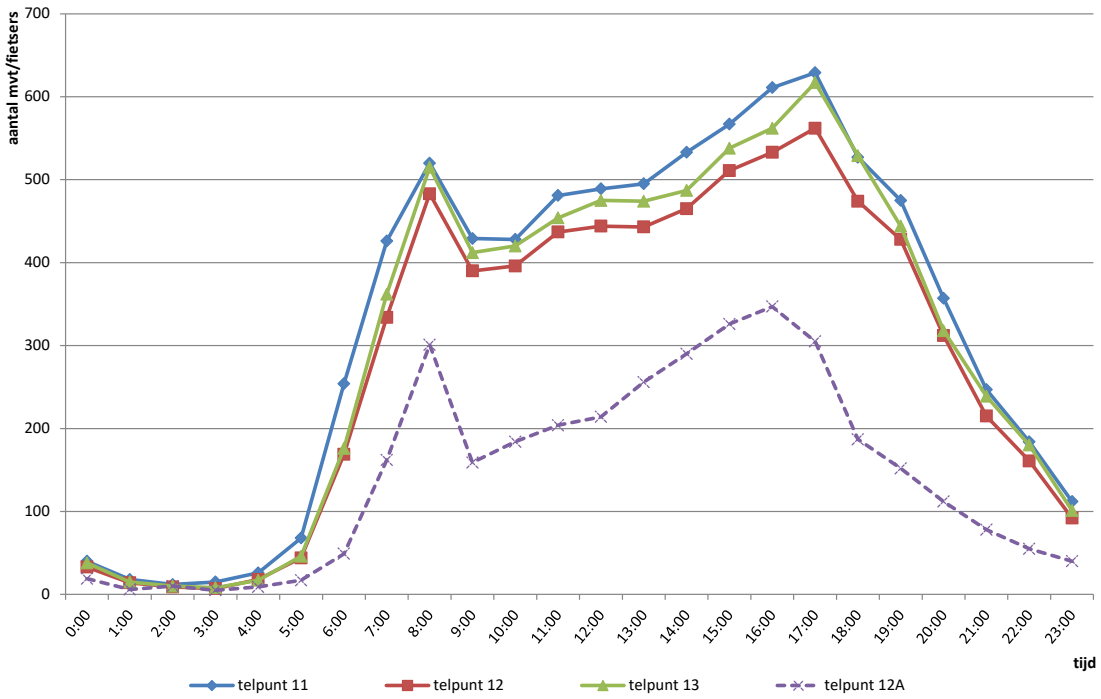

3.3 Intensiteiten Warmond

Op de telpunten 14 t/m 17 in Warmond zijn de motorvoertuigen per rijrichting geregistreerd. In tabel 3.9 staan de gemiddelde intensiteiten per tellocatie weergegeven voor een gemiddelde werkdag, een gemiddelde weekdag en een gemiddelde weekenddag.

Tabel 3.9: Gemiddelde intensiteiten motorvoertuigen Warmond

Locatie	Rijrichting	Intensiteiten (mvt/etmaal)					
		gemiddelde werkdag		gemiddelde weekenddag		gemiddelde weekdag	
14 Herenweg	richting Bijlveldlaan	3.192	6.213	2.346	4.564	2.910	5.702
	richting Meerrustlaan	3.021		2.218		2.792	
15 Herenweg	richting Laan van Oostergeest	3.207	6.068	2.369	4.480	2.968	5.615
	richting Burg. Nederburghlaan	2.861		2.111		2.647	
16 Jan Steenlaan	richting Lockhorstlaan	86	273	84	238	86	264
	richting Gemeentehaven	187		154		178	
17 Dorpsstraat	richting Raadhuisdam	8	384	13	278	10	355
	richting Nederburghlaan	376		265		345	

Op de telpunt 18 zijn de aantallen fietsers geteld. In tabel 3.10 staan de aantallen geregistreerde fietsers per rijrichting weergegeven voor een gemiddelde werkdag, een gemiddelde weekdag en een gemiddelde weekenddag.

Tabel 3.10: Gemiddelde intensiteiten fietsverkeer Warmond

Locatie	Rijrichting	Intensiteiten (fietsers/etmaal)					
		gemiddelde werkdag		gemiddelde weekenddag		gemiddelde weekdag	
18 Dorpsstraat	richting Meerrustlaan	412	991	455	1.092	425	1.021
	richting Kerpsdam	579		637		596	

In figuur 3.11 staan de geregistreerde intensiteiten voor een gemiddelde werkdag en per rijrichting op kaart weergegeven.

Figuur 3.11: Overzicht intensiteiten motorvoertuigen (m) en fietsverkeer (f), gemiddelde werkdag

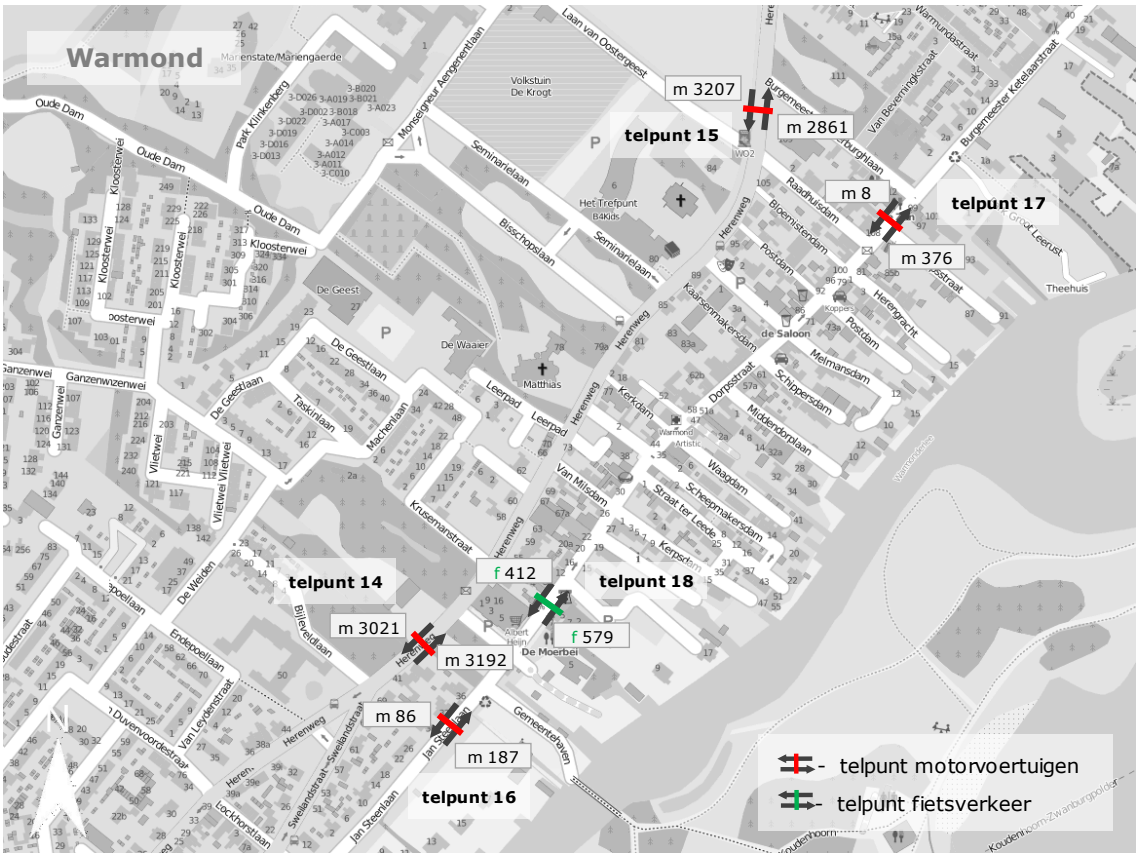

Het verloop van de intensiteiten per uur voor een gemiddelde werkdag staat weergegeven in figuur 3.12 (totaal beide richtingen).

Figuur 3.12: Aantal motorvoertuigen/fietsers per uur, gemiddelde werkdag

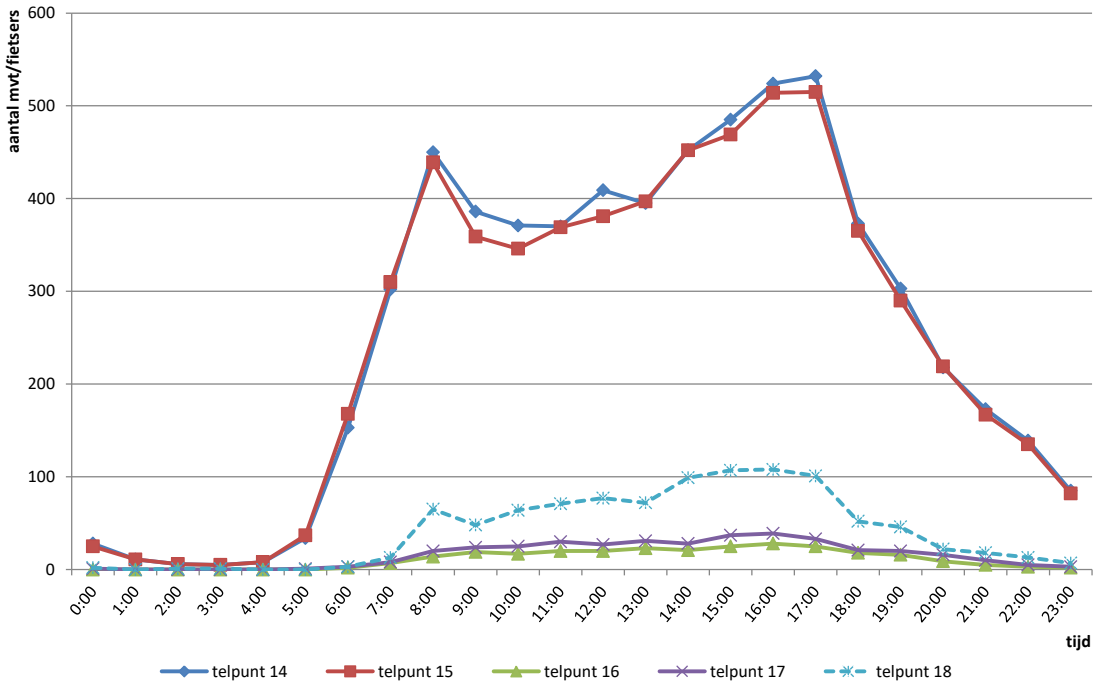

In bijlage 2 van deze rapportage is een overzicht van de lengtegegevens per telpunt opgenomen. In bijlage 3 wordt een overzicht weergegeven van de geregistreerde snelheden per tellocatie. Gedetailleerde telgegevens per uur en per rijrichting zijn terug te vinden in de digitale bijlagen. Per tellocatie is hierbij een Excel-bestand toegevoegd met de telgegevens, de lengtegegevens en de snelheidsgegevens.

4 Verkeersschouw

Voor dit verkeersonderzoek is een verkeersschouw uitgevoerd in de drie centra van de gemeente Teylingen: Sassenheim, Voorhout en Warmond. Dit hoofdstuk is als volgt opgebouwd, als eerste een beschrijving van de werkwijze, daarna wordt per centrumgebied ingegaan op de meest opvallende verkeerskundige zaken.

4.1 Werkwijze

De verkeersschouw is uitgevoerd door een adviseur met een verkeerskundige achtergrond. De verkeersschouw is beoordeeld met behulp van de landelijke richtlijnen voor verkeer, vervoer en parkeren van het CROW. Het CROW is het landelijke kennisplatform voor verkeerskundige informatie. Bij de beoordeling van het wegontwerp en verkeerssysteem is ook gekeken naar het gemeentelijk verkeer en vervoersplan van de gemeente Teylingen.

De landelijke Duurzaam Veilig principes voor wegontwerp vormen de basis van de verkeersschouw:
I: functionaliteit van de weg
II: homogeniteit van massa's en/of snelheden en richting
III: herkenbaarheid van de vormgeving van de weg en voorspelbaarheid van wegverloop en van gedrag van weggebruikers
IV: vergevingsgezindheid van de omgeving en van weggebruikers onderling
V: statusonderkenning door de verkeersdeelnemer

De volgende basiseisen wegontwerp worden meegenomen bij de verkeersschouw:
1: herkenbaarheid wegcategorie
2: conflicten met tegemoetkomend verkeer
3: conflicten met kruisend en overstekend verkeer
4: scheiding van voertuigsoorten
5: obstakels langs de rijbaan
6: inpassing van de weg in zijn omgeving.

4.2 Duurzaam Veilig

Wat is Duurzaam Veilig?

Duurzaam Veilig is een nationale verkeerskundige aanpak voor het voorkomen van ongevallen en het verminderen van de kans op ernstig letsel, ofwel preventie. Daarbij staat een generieke aanpak centraal, wat betekent dat die kenmerken van het wegverkeer worden aangepakt waarvan algemeen bekend is dat ze onveiligheid veroorzaken.

Uitgangspunten Duurzaam Veilig

De visie Duurzaam Veilig is gebaseerd op principes die ieder op hun eigen wijze bijdragen aan het verwezenlijken van een duurzaam veilig verkeerssysteem. Doel is (ernstige) ongevallen te voorkomen en daar waar dat niet mogelijk is de kans op ernstig letsel te reduceren. De principes zijn gebaseerd op wetenschappelijke theorieën uit de verkeerskunde, biomechanica en psychologie. Ze sluiten aan bij de menselijke maat in fysiek en mentaal opzicht en bij het functioneren van verkeer in zijn algemeenheid.

5 principes van Duurzaam Veilig

Duurzaam Veilig heeft 5 principes als uitgangspunt voor een duurzaam veilig verkeerssysteem, dit zijn de volgende:

1. Functionaliteit van de weg

Wegen hebben idealiter één functie: ofwel ze dienen om te stromen ofwel om verkeer te laten uitwisselen. Een duurzaam veilig wegennet is functioneel ingericht op basis van drie hoofdcategorieën wegen: de stroomwegen (stromen), de erftoegangswegen (uitwisselen) en de gebiedsontsluitingswegen (stromen op wegvakken en uitwisselen op kruisingen).

2. Homogeniteit van massa's, snelheid en richting

Duurzaam Veilig streeft naar homogeniteit in massa, in snelheid en in richting. Dit betekent dat verkeerssoorten met grote verschillen in massa, snelheid of richting fysiek van elkaar gescheiden moeten worden. Wanneer fysieke scheiding van verkeerssoorten niet mogelijk of wenselijk is, bijvoorbeeld op gelijkvloerse kruispunten en in verblijfsgebieden, moet de inrichting, liefst zo natuurlijk mogelijk, een lage snelheid oproepen.

3. Herkenbaarheid van de vormgeving van de weg en voorspelbaarheid van het wegverloop en het gedrag van weggebruikers

Weggebruikers moeten weten wat voor rijgedrag er van hen verwacht wordt en wat ze van anderen kunnen verwachten. Daarnaast moet het verloop van de weg duidelijk en voorspelbaar zijn. Hiertoe is het belangrijk de weg en wegomgeving herkenbaar en gelijksoortig in te richten, zodanig dat mensen de juiste verwachtingen hebben en zich er naar gedragen.

4. Vergevingsgezindheid van de omgeving (fysiek) en de weggebruikers onderling (sociaal)

In de fysieke betekenis houdt vergevingsgezindheid in dat de omgeving zo is ingericht dat eventuele verkeersongevallen zo gunstig mogelijk aflopen. Een voertuig dat van de weg raakt zou geen obstakels, ook geen wegmeubilair, mogen raken met ernstig letsel als gevolg. Het voertuig zelf dient zowel bescherming te bieden aan de inzittenden als aan de tegenpartij. Vergevingsgezindheid heeft in Duurzaam Veilig ook een sociale betekenis. Weggebruikers zouden door anticiperend of vergevingsgezind weggedrag ruimte moeten bieden aan anderen om fouten te begaan zonder dat dit ernstige gevolgen heeft.

5. Statusonderkenning: de verkeersdeelnemer is bewust bekwaam

Statusonderkenning doelt op het vermogen van – of de mogelijkheid voor – de verkeersdeelnemer om zijn eigen bekwaamheid voor de uitvoering van de rijtaak goed te kunnen inschatten. Zo moet hij dus weten over welke vaardigheden hij beschikt en of deze voldoende zijn om veilig aan het verkeer te kunnen deelnemen. Het deelwoord 'status' in het woord 'statusonderkenning' betekent eigenlijk 'toestand'. Het gaat in wezen om zelfinzicht. Daarbij gaat het behalve om relatief stabiele vaardigheden (zoals sturen, remmen of inzicht in het verkeer) ook om factoren die van dag tot dag kunnen verschillen (zoals alcoholconsumptie of vermoeidheid). Een leercurve ziet er als volgt uit: je start onbewust onbekwaam. Vervolgens word je je bewust van je onvermogen, je wilt wel anders maar je kunt nog niet. Dan ben je bewust onbekwaam.
Door te leren van je fouten word je bewust bekwaam. Door heel vaak het gedrag te oefenen, bereik je het laatste stadium: onbewust bekwaam. Dan doe je wat je moet doen zonder erbij na te hoeven denken. Deze ontwikkeling is ook van toepassing op het verkeersgedrag.

De 5 principes zijn doormiddel van een verdere uitwerking naar basiseisen en kenmerken van het wegontwerp verder vertaald naar een wenselijk wegontwerp in de praktijk.

4.3 CROW richtlijnen ETW en GOW / status van CROW richtlijnen

Deze paragraaf beschrijft de status van de CROW richtlijnen. In figuur 4.1 wordt een overzicht gegeven van de richtlijnen voor de inrichting van de weg. Figuur 4.2 beschrijft de status van de CROW-publicaties.

Figuur 4.1: Richtlijnen voor de inrichting van de weg

Diverse instellingen stellen richtlijnen op voor de inrichting van de weg. De belangrijkste richtlijnen zijn de AGR (Overeenkomst van Genève) en de CROW-publicaties. Van belang is dat deze richtlijnen niet zomaar een leidraad zijn die als ideaal voorbeeld gezien kunnen worden. Uit jurisprudentie blijkt dat deze richtlijnen in sommige gevallen als juridisch bindend gezien worden. Afwijken van de richtlijnen kan wel, maar hiervoor is dan wel een goede motivering nodig.

Bron: CROW Handboek verkeerswetgeving - overzicht relevante wet- en regelgeving voor ontwerper en beheerder, paragraaf 3.2, 01-09-2008

Figuur 4.2: CROW-publicaties

In principe zijn de richtlijnen van CROW niet bindend. Op het moment dat in regelgeving of beleidsnota's wordt verwezen naar de CROW-publicaties, zijn ze bindend. Een voorbeeld hiervan zijn de parkeerkencijfers uit publicatie 182 of de ASVV. Veel gemeenten verwijzen naar deze kencijfers in hun parkeerbeleid of bestemmingsplannen. Op dat moment zijn de parkeerkencijfers in de betreffende gemeente als regelgeving te beschouwen (parkeernormen). Verder bestaat er jurisprudentie waarbij in de uitspraak wordt verwezen naar de CROW-publicaties. Kern van de uitspraken is dat de wegbeheerders mogen afwijken van de richtlijnen, maar dat ze hiervoor wel een goede motivering en afweging van belangen moeten hebben.

Bron: CROW Handboek verkeerswetgeving - overzicht relevante wet- en regelgeving voor ontwerper en beheerder, paragraaf 3.2.2, 01-09-2008

De CROW-publicaties zijn richtlijnen voor de Nederlandse infrastructuur waarvan alleen van kan worden afgeweken met goede motivering en afweging van belangen.

CROW richtlijnen minimale inrichting erftoegangsweg (ETW) binnen bebouwde kom

Hieronder is een uitsnede weergegeven van de richtlijnen voor een erftoegangsweg binnen de bebouwde kom.

De erftoegangsweg binnen de bebouwde kom (ETW-bibeko) heeft als functie uitwisselen. Dit type weg kent de minste richtlijnen en komt daardoor in veel verschijningsvormen in Nederland voor. De categorie ETW-bibeko kent dus veel vrijheden. Een bijzondere vorm van een erftoegangsweg is een erf. Een erf kent zijn eigen karakteristieken, de richtlijnen betreffende erven blijven onverminderd van kracht. Ook inrichting volgens Shared Space valt onder deze categorie.

Figuur 4.3: Minimale inrichting erftoegangsweg binnen de bebouwde kom

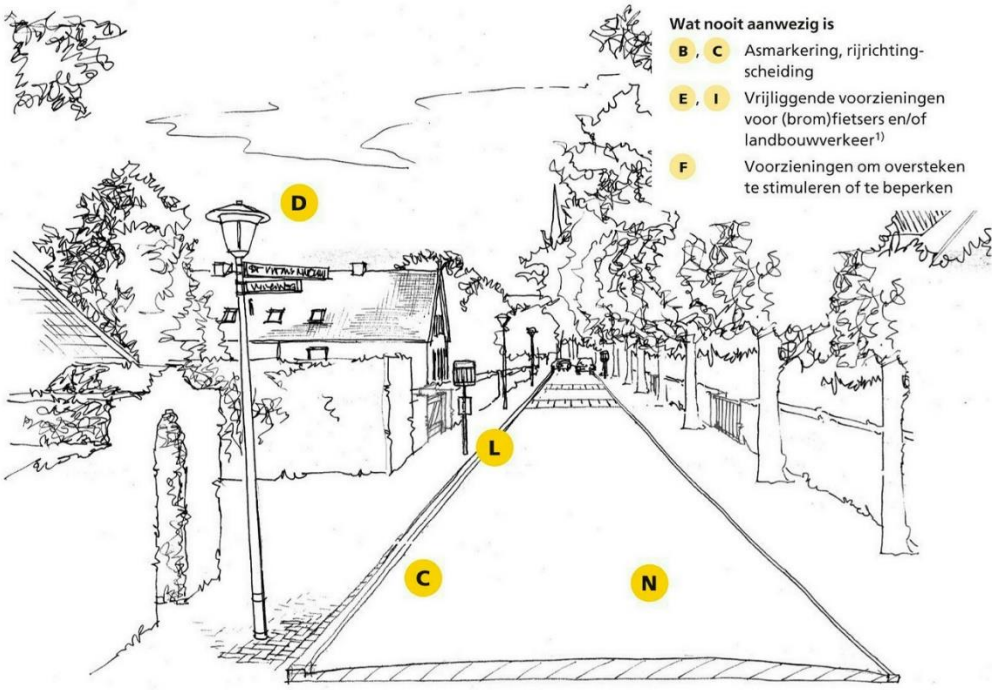

Verharding (A): Onverhard, open of gesloten
Fysieke rijrichtingscheiding (B): Eén rijbaan zonder rijrichtingscheiding.
Lengtemarkering (C): Er is nimmer witte lengtemarkering aanwezig (fietsstroken, kantmarkering, parkeervakken en dergelijke). Bij een onoverzichtelijke bocht mag over een korte lengte een asstreep worden aangebracht.
Openbare verlichting (D): Openbare verlichting is aanwezig.
Oversteken langzaam verkeer op wegvakken (F): Oversteken op wegvakken is toegestaan voor langzaam verkeer. Hiervoor zijn geen voorzieningen vereist, niet om te stimuleren, maar ook niet om te beperken.
Erfaansluitingen op de rijbaan (G) – Menging verkeerssoorten (H)– Fietsvoorzieningen (I)
Landbouwverkeer, (brom)fietsers op de rijbaan, voetgangers en erfaansluitingen zijn toegestaan.
Ov-haltes (bus/tram) (L): Openbaar vervoer mag aanwezig zijn.
Horizontaal en verticaal alignement (N): Ontwerpsnelheid is 30 km/h. Erftoegangswegen hebben bij voorkeur korte rechtstanden.

Compenserende maatregelen
Wanneer toch een fietsvoorziening aanwezig of gewenst is (fietspad/fietsstrook/fietsstraat), dan wordt op de rijbaan geen witte lengtemarkering toegepast. Gezocht moet worden naar creatieve oplossingen zoals de kleur van de verharding, bestratingspatroon of een oplossing zoals inrichting als een fietsstraat.
Als openbaar vervoer aanwezig is, dan wordt gehalteerd op de rijbaan.
Er zijn voor de ETW-bibeko met een minimale inrichting geen richtlijnen voorgeschreven met betrekking tot de overige basiskenmerken J , K , M , O , P , Q , R en S .

Bron: CROW, Basiskenmerken wegontwerp - Categorisering en inrichting van wegen, 13-02-2015

CROW richtlijnen minimale inrichting gebiedsontsluitingsweg (GOW) binnen bebouwde kom

Hieronder is een uitsnede weergegeven van de richtlijnen voor een gebiedsontsluitingsweg binnen de bebouwde kom.

De gebiedsontsluitingsweg binnen de bebouwde kom (GOW-bibeko) heeft de gemengde functie uitwisselen en stromen. Dit type weg komt in Nederland voor met een maximumsnelheid van 50 en 70 km/h.

Figuur 4.4: Minimale inrichting gebiedsontsluitingsweg binnen de bebouwde kom (50 km/h)

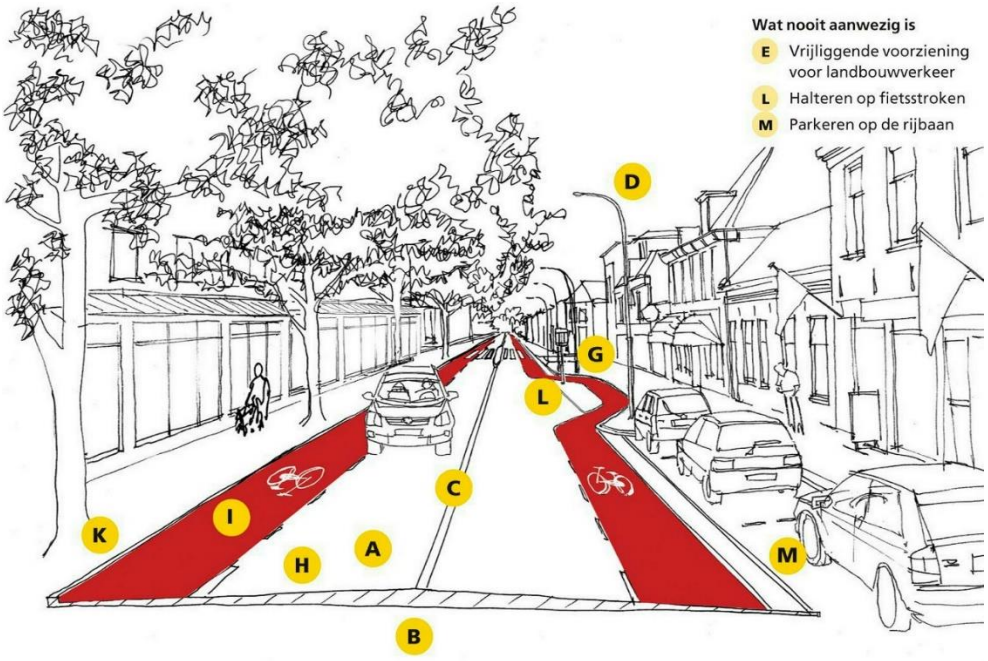

Verharding (A): Gesloten of open.
Fysieke rijrichtingscheiding (B) – Lengtemarkering (C): Eén rijbaan met rijrichtingscheiding in de vorm van ononderbroken asmarkering en geen kantmarkering.
Openbare verlichting (D): Openbare verlichting is aanwezig.
Oversteken langzaam verkeer op wegvakken (F): Langzaam verkeer mag (gelijkvloers) oversteken op wegvakken.
Erfaansluitingen op de rijbaan (G): Erfaansluitingen mogen aanwezig zijn op de rijbaan.
Menging verkeerssoorten (H): Landbouwverkeer en bromfietsverkeer zijn aanwezig op de hoofdrijbaan. Er is een trottoir aanwezig.
Fietsvoorzieningen (I): Fietsvoorzieningen zijn minimaal als (rode) fiets-stroken aanwezig.
Obstakelafstand (K): Voldoende obstakelafstand is aanwezig.
Ov-haltes (bus/tram) (L): Halteren mag op de rijbaan, echter niet op de fietsstroken.
Parkeren (M): Niet parkeren op de rijbaan, wel in langs-parkeervakken.
Horizontaal en verticaal alignement (N): Ontwerpsnelheid is 50 km/h.

Compenserende maatregelen
Bij gras aan de rechterzijde is er geen kantmarkering, tenzij gevaar/talud/geen verlichting.
Als (gelijkvloers) op wegvakken wordt overgestoken, dan moet daarvoor een voorziening worden getroffen (bijvoorbeeld zebrapad op een plateau of midden-eiland zodat in twee fasen kan worden overgestoken).
Erfaansluitingen moeten attentieverhogend worden vormgegeven, de asmarkering moet lokaal worden onderbroken.
Alleen langsparkeren is op een GOW-bibeko toegestaan. Langsparkeervakken moeten een extra breedte hebben (uit-stappen op rijbaan). De combinatie van fietsstrook (langs) en haaks of onder 45°/60° parkeren (dwars) is niet veilig bij 50 km/h.
Een maatregel die de situatie met langs-parkeren kan verbeteren, is een schrik-strook tussen de fietsstrook en de parkeerstrook. Beter is een vrijliggend fietspad aan de rechterzijde van de parkeerstrook.
Er zijn voor de GOW-bibeko (50 km/h) met een minimale inrichting geen richtlijnen voorgeschreven met betrekking tot de basiskenmerken J , O , P , R en S .

Bron: CROW, Basiskenmerken wegontwerp - Categorisering en inrichting van wegen, 13-02-2015

Voorkeuroplossingen kruispunten volgens richtlijnen

In figuur 4.5 zijn voorkeursoplossingen bij kruispunten tussen wegcategorieën weergegeven volgens de aanbevelingen van het ASVV 2012.

Figuur 4.5: Voorkeursoplossingen bij kruispunten tussen wegcategorieën

Van		Met				
		Solitaire hoofdfietsroute	Vrijliggende ov-baan (bus/tram)	Spoor- en metrolijnen	ETW bibeko	GWO bibeko
ETW bibeko	Vorm	Gelijkvloers met voorrangsregeling (fiets mag in de voorrang)	Gelijkvloers met voorrangsregeling (ov in de voorrang)	Ongelijkvloers of volledig bewaakte overgang (ov in de voorrang)	Gelijkvloers/rechts gaat voor/gelijkwaardig	Gelijkvloers met voorrangsregeling
	Optionele elementen	Snelheidsbeperkende maatregelen	Snelheidsbeperkende maatregelen, eventueel voorrangsregeling voor ov	-	Plateau/attentieverhogende maatregelen	Snelheidsbeperkende maatregelen
GOW bibeko	Vorm	Gelijkvloers met fiets uit de voorrang	Gelijkvloers met voorrangsregeling (ov in de voorrang)	Ongelijkvloers of volledig bewaakte overweg (ov in de voorrang)	Gelijkvloers met voorrangsregeling	Gelijkvloers met voorrangsregeling
	Optionele elementen	Attentieverhogende en/of snelheidsbeperkende maatregelen	Snelheidsbeperkende maatregelen	-	Snelheidsbeperkende maatregelen	Snelheidsbeperkende maatregelen. De veilige snelheid op het kruispunt is 30 km/h

CROW richtlijnen kruispunten zonder voorrangsregeling binnen de bebouwde kom

Hieronder is een uitsnede weergegeven van de richtlijnen voor kruispunten zonder voorrangsregeling binnen de bebouwde kom.

Kruispunten waar aan bestuurders van rechts voorrang verleend dient te worden zijn kruispunten zonder voorrangsregeling. Kruispunten zonder voorrangsregeling binnen de bebouwde kom komen alleen voor in verblijfsgebieden, zoals 30 km/h-zones, waar twee erftoegangswegen elkaar kruisen. De maximumsnelheid is laag, zodat de voorrang niet expliciet ten gunste van een van de erftoegangswegen geregeld behoeft te worden. Toepassing van de combinatie van een uitritconstructie op één tak (voorrang verlenen) en gelijkwaardig op de andere takken dient voorkomen te worden. Dit kan tot verwarring bij weggebruikers leiden.

Verharding
Op een kruispunt zonder voorrangsregeling is geen onderscheid in de verharding. De verhardingskeuze is bij voorkeur die van een elementenverharding en geen asfalt. Indien de toeleidende wegen een verschillende verharding hebben (bijvoorbeeld de een bestaat uit asfalt en de andere uit klinkers), dan suggereert dit allureverschil tussen de kruisende wegen en bestaat de kans op informeel voorrangsgedrag en hogere rijsnelheden. Voor het kruispunt dient het type verharding op de kruisende takken gelijkgetrokken te worden. Voorkomen moet worden dat door kleurverschil of verschil in materialen op het kruispunt informeel voorrangsgedrag gaat ontstaan.

Rijrichtingscheiding
Een rijrichtingscheiding is niet aanwezig. Op de toeleidende wegen is geen rijrichtingscheiding aanwezig, zodat dit ook op het kruispunt zelf niet aanwezig is.

Lengtemarkering of trottoirbanden
Het trottoir wordt met standaard trottoirbanden afgebakend. Indien een kruispuntplateau als snelheidsremmer gerealiseerd wordt en op het niveau van het trottoir komt te liggen, dient het trottoir ontoegankelijk voor gemotoriseerd verkeer gemaakt te worden (bijvoorbeeld door middel van paaltjes).

Voetgangersoversteek plaats (VOP/zebra)
Iedere weg binnen een verblijfsgebied heeft voornamelijk een verblijfsfunctie. Daarom is oversteken op wegvakken en kruispunten overal toegestaan voor voetgangers. Hiervoor zijn geen voorzieningen vereist, niet om te stimuleren, maar ook niet om te beperken. Oversteekvoorzieningen voor voetgangers, zoals zebrapaden nabij scholen of winkelcentra, zijn uitzonderingen indien hiervan veel gebruik wordt gemaakt. Met het oog op snelheidsbeperking en attentie verhoging is extra aandacht besteed aan potentieel gevaarlijke punten.

Fietsvoorzieningen
Fietsvoorzieningen zijn niet aanwezig op kruispunten zonder voorrangsregeling binnen de bebouwde kom. Dit is wel mogelijk op belangrijke fietsroutes. Voorzieningen op wegvakken worden doorgezet over het kruispunt. Wanneer toch een fietsstrook op het toeleidende wegvak aanwezig of gewenst is, dan dient ter hoogte van het kruispunt deze onderbroken te worden zodat geen statusverschil in de kruisende straten ontstaat.

Snelheidsbeheersing
De ontwerpsnelheid is 30 km/h, maar bij lange rechtstanden kan snelheidsreductie op het wegvak of op het kruispunt noodzakelijk blijken. Maatregelen ten behoeve van snelheidsbeheersing ondersteunen altijd de verkeersveiligheid en/of de herkenbaarheid van het kruispunt. Snelheidsremming op de hele route (wegversmalling, drempel) verdient de aandacht boven alleen maatregelen op het kruispunt (bijvoorbeeld een kruispuntplateau of een verkleining van het kruisingsvlak (zie ook maatregelen ASVV 2012). Voor een buurt of wijk moet nagegaan worden op welke kruispunten wel snelheidsmaatregelen gewenst zijn en waar op wegvakken de snelheid kan worden beheerst. Asverspringingen op wegvakken of kruispunten leveren voor fietsers echter extra verkeersonveiligheid op. Bij een drietakskruispunt kan snelheidsreductie op de doorgaande tak noodzakelijk zijn.

CROW richtlijnen voorrangskruispunten binnen de bebouwde kom

Hieronder is een uitsnede weergegeven van de richtlijnen voor voorrangskruispunten binnen de bebouwde kom.

Op kruispunten tussen een erftoegangsweg en een gebiedsontsluitingsweg is de voorrang geregeld. Dit geldt ook voor solitaire fietspaden en ov-banen. Dat kan vormgegeven worden via RVV-borden B1 t/m B7 of met een uitritconstructie. Beide oplossingen zijn qua verkeersveiligheid vergelijkbaar. Voor de herkenbaarheid worden op voorrangskruispunten geen kruispuntplateaus toegepast, omdat een kruispuntplateau geassocieerd wordt met kruispunten zonder voorrangsregeling.

Verharding
Er is geen onderscheid in verharding indien het een kruispunt tussen twee gebiedsontsluitingswegen betreft. Alleen bij een voorrangskruispunt tussen een erftoegangsweg en een gebiedsontsluitingsweg is wel verschil in verharding. Bij een uitritconstructie is dit onderscheid altijd aanwezig.

Rijrichtingscheiding
Een rijrichtingscheiding is bij een erftoegangsweg niet aanwezig; op de gebiedsontsluitingsweg wel altijd. Indien een middengeleider aanwezig is op de gebiedsontsluitingsweg, moet deze voldoende breed zijn, zodat een fietser (in de lengte) er veilig in twee fasen kan oversteken.

Lengtemarkering of trottoirbanden
Het trottoir wordt met trottoirbanden afgebakend. Lengtemarkering wordt toegepast op voorrangskruispunten.

Voetgangersoversteek plaats (VOP/zebra)
Zebrapaden kunnen toegepast worden indien langs de gebiedsontsluitingsweg een trottoir ligt en een gekruist. Over de erftoegangsweg ligt dan een zebrapad, maar dat hoeft niet altijd. Bij een uitritconstructie is geen zebra aanwezig. Over een (drukke) gebiedsontsluitingsweg is een voorziening voor voetgangers in de vorm van kanalisatiestrepen bij voorkeur wel aanwezig, maar geen zebrapad, omdat dit een voorrangsregeling is waarbij verkeer op de gebiedsontsluitingsweg 'opeens' voorrang moet verlenen. Zebrapaden kunnen dan leiden tot kop-staartongevallen. Een zebrapad over een gebiedsontsluitingsweg kan noodzakelijk blijken vanwege veel oversteekbewegingen (bij scholen en winkelcentra); aanbevolen wordt met de toepassing ervan terughoudend om te gaan en een zorgvuldige afweging te maken. Indien de fietser op het fietspad in de voorrang (mee)rijdt, dan is parallel voor voetgangers een zebrapad aanwezig, mits er voldoende voetgangers zijn. Bij aanwezigheid van een zebrapad rijdt ook de parallelle fietser op het fietspad in de voorrang.

Fietsvoorzieningen
Fietsvoorzieningen langs een gebiedsontsluitingsweg zijn een standaardvoorziening. Deze lopen bij het voorrangskruispunt door over het kruisingsvlak.

Snelheidsbeheersing
De ontwerpsnelheid op een gebiedsontsluitingsweg is 50 km/h, maar op kruispunten is de veilige snelheid 30 km/h. Bij lange rechtstanden kan, op zowel een gebiedsontsluitingsweg als erftoegangsweg, snelheidsreductie op het wegvak of op het kruispunt noodzakelijk blijken. Aspecten als geluidshinder en trillingen spelen in die keuze uiteraard een rol.
Maatregelen ten behoeve van snelheidsbeheersing ondersteunen altijd de verkeersveiligheid en/of de herkenbaarheid van het kruispunt. Een maatregel is bijvoorbeeld de verkleining van het kruisingsvlak. Een uitritconstructie is op zichzelf al een snelheidsmaatregel. Het heeft de voorkeur om op het wegvak voor het kruispunt de snelheid terug te brengen door bijvoorbeeld wegvakplateaus of busvriendelijke snelheidsremmers. Bij een drietakskruispunt kan snelheidsreductie op de doorgaande tak noodzakelijk zijn. Snelheidsreductie op een zijweg is ook een effectieve maatregel. Bij een kruising van een solitaire fietsroute en/of voetgangersroute met een gebiedsontsluitingsweg kan een plaatselijke rijbaanscheiding/(brede) middengeleider wenselijk zijn voor de oversteekbaarheid.

De meest opvallende verkeerskundige punten in de drie centrumgebieden zijn weergegeven in paragraaf 4.4 voor Sassenheim, paragraaf 4.5 voor Voorhout en paragraaf 4.6 voor Warmond.

4.4 Sassenheim

De locaties van de meest opvallende situaties die tijdens de verkeersschouw zijn waargenomen in Sassenheim zijn weergegeven in figuur 4.6.

Figuur 4.6: Locaties meest opvallende verkeerskundige situaties Sassenheim centrumgebied

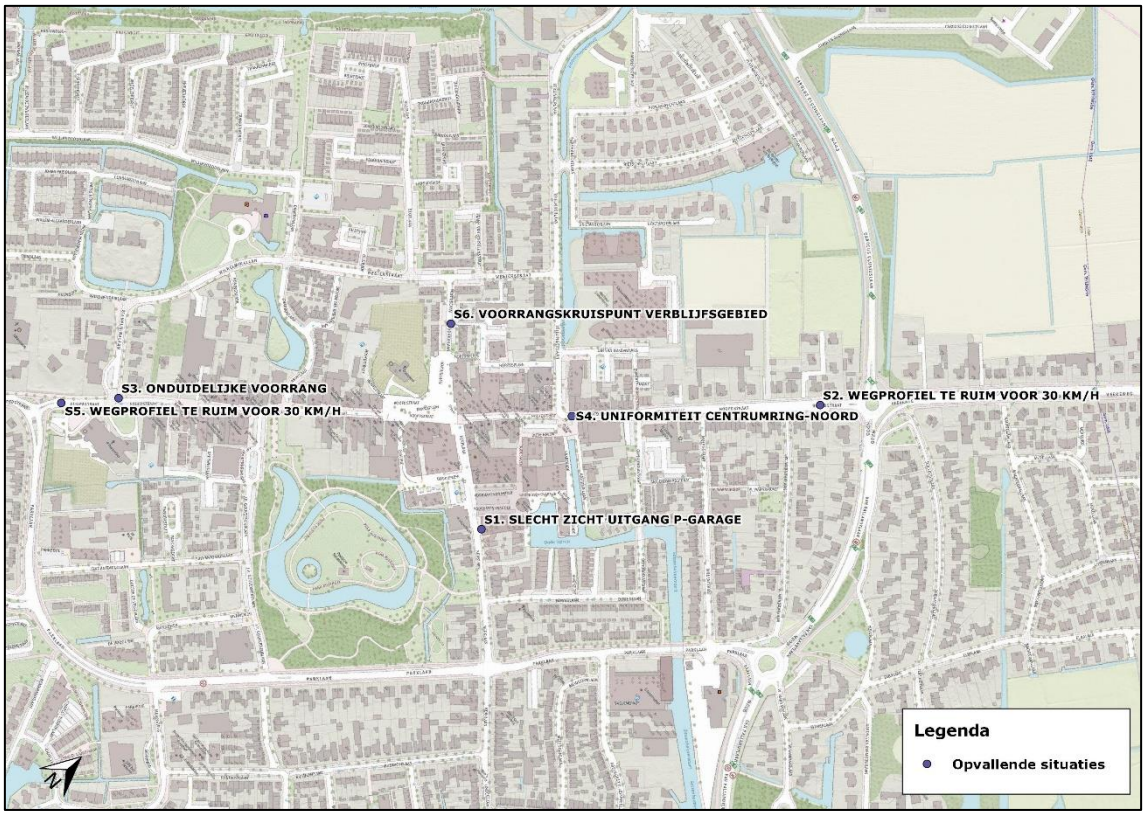

In het centrumgebied van Sassenheim bestaan de meest opvallende situaties in het algemeen uit:
- Herkenbaarheid van de wegcategorie erftoegangsweg (ETW) 30 km/h zone
- Herkenbaarheid van de vormgeving van kruispunten in combinatie met de wegcategorie

Opvallende situaties

Voor Sassenheim worden in deze paragraaf een zestal opvallende verkeerssituaties getoond door middel van afbeeldingen en een korte beschrijving. De genoemde oplossingen zijn een manier om de situatie verkeerskundig te verbeteren, voor het daadwerkelijk uitvoeren van een oplossing is nader onderzoek nodig. Bij dit nadere onderzoek moet gekeken worden naar de voor- en nadelen voor stakeholders versus de verkeerskundige verbetering van een oplossing.

S1: Uitgang parkeergarage Voorhavenkwartier –
Slecht zicht uitgang parkeergarage op oversteekplaats voetgangers



Bron: Cyclomedia (Opnamedatum: 27 mei 2019)

Deze opvallende situatie bevindt zich bij de uitgang van de parkeergarage van het Voorhavenkwartier. Wanneer een personenauto de parkeergarage wil verlaten heeft de bestuurder pas op het laatste moment zicht op voetgangers. Vanaf de haaientanden uit de parkeergarage is er geen zicht op voetgangers vanuit rechts op het voetpad, hierdoor moeten voertuigen het kruisingsvlak oprijden met het voetpad zonder zicht. Een middel om op korte termijn deze situatie te verbeteren zou het plaatsen van een verkeerspiegel kunnen zijn en het door laten lopen van het voetpad. Daarnaast heeft in een woonerf een open verharding de voorkeur. Volgens het ASVV 2012 heeft een erf de volgende minimumeisen:

1. verblijfsfunctie staat in een erf centraal
2. een erf mag geen functie hebben voor doorgaand gemotoriseerd verkeer
3. het karakter van een erf mag niet worden aangetast door de intensiteit van het verkeer
4. de indruk moet worden vermeden dat de weg is verdeeld in een rijbaan en een voetpad of trottoir
5. verticale elementen mogen het zicht niet belemmeren
6. in-/uitgangen moeten, voor zover ze door motorvoertuigen kunnen worden gebruikt, als in-/uitrit zijn uitgevoerd.

De andere eisen kunnen worden teruggevonden in het ASVV 2012.

S2: Hoofdstraat thv. rotonde N208 - Wegprofiel te ruim voor 30 km/h zone



Bron: Cyclomedia (Opnamedatum: 27 mei 2019)

De Hoofdstraat, ter hoogte van de rotonde N208, is een erftoegangsweg zonder gelijkwaardige kruispunten en een maximale snelheid van 30 km/h. De etmaalintensiteit, op een gemiddelde werkdag op basis van de metingen uit dit onderzoek in de Hoofdstraat ter hoogte van Concordiastraat, is 4.600 motorvoertuigen. De Hoofdstraat vormt de verbinding tussen het centrum van Sassenheim en de provinciale weg N208 richting Lisse. Op de Herenweg rijden geen lijnbussen. De inrichting van de weg is niet volgens de richtlijnen voor een 30 km/h weg. De minimale richtlijnen voor een erftoegangsweg binnen de bebouwde zijn weergegeven op pagina 26. Op korte termijn kunnen snelheidsremmende maatregelen, zoals wegversmallingen en/of drempels, de snelheid verlagen. Op de lange termijn moet het wegprofiel worden aangepast naar een erftoegangsweg profiel.

S3: Kruispunt Wilhelminalaan – Hoofdstraat –
Onduidelijke voorrang, veel onjuist voorrang verlenen, vooral door fietsverkeer vanuit centrum



Bron: Cyclomedia (Opnamedatum: 29 mei 2019)

Het kruispunt Wilhelminalaan – Hoofdstraat is een gelijkwaardig kruispunt met 3 armen als erftoegangsweg en een maximum snelheid van 30 km/h. De vormgeving van de Hoofdstraat aan de zuidzijde is niet volgens de richtlijnen voor een erftoegangsweg. Daarbij ligt een zebrapad heel dichtbij het kruisingsvlak, dit levert bij fietsers vanuit de Hoofdstraat (noord) onduidelijkheden op wat betreft de voorrang. Daarbij is het kruisingsvlak erg ruim voor een 30 km/h zone, wat een hogere snelheid op het kruisingsvlak tot gevolg kan hebben. Een korte termijn oplossing voor het verduidelijken van de voorrang voor fietsers is het plaatsen van een waarschuwingsbord 'rechts heeft voorrang'. Een lange termijn oplossing zou kunnen zijn de doorgaande centrumroute-noord door middel van een afbuiging duidelijk laten weergeven in het kruispunt.

S4: Kruispunt Hoofdstraat-Teijlingerlaan –
30 km/h zone met voorrangskruispunt haaientanden, rest centrumring gelijkwaardig en uitritten (uniformiteit)



Bron: Cyclomedia (Opnamedatum: 26 mei 2019)

Het kruispunt Hoofdstraat – Teijlingerlaan is een voorrangskruispunt met 2 armen als erftoegangsweg met een maximum snelheid van 30 km/h en 2 armen als woonerf. Een voorrangskruispunt binnen een verblijfsgebied heeft, volgens de richtlijnen van het CROW, niet de voorkeur. In een verblijfsgebied heeft een gelijkwaardig kruispunt zoveel mogelijk de voorkeur. In deze situatie met 2 woonerven is een uitritconstructie een mogelijkheid om het verschil in wegstatus kenbaar te maken zonder verkeersborden.

S5: Wegvak Hoofdstraat thv Pancratiuskerk - Wegprofiel te ruim voor 30 km/h zone



Bron: Cyclomedia (Opnamedatum: 29 mei 2019)

Het wegvak Hoofdstraat, ter hoogte van de Pancratiuskerk, is een erftoegangsweg met een maximum snelheid van 30 km/h. Op dit moment is het wegvak nog vormgegeven als een gebiedsontsluitingsweg. Om de 30 km/h zone goed tot zijn recht te laten komen is een profielaanpassing noodzakelijk. Een manier is om de rijbaan op te splitsen in twee rijlopers waarbij voertuigen achterelkaar moeten blijven rijden, dit om de snelheid laag te houden.

S6: Kruispunt Hortuslaan-Hortusplein –
Voorrangskruispunt met haaientanden in verblijfsgebied



Bron: Cyclomedia (Opnamedatum: 29 mei 2019)

Het kruispunt Hortuslaan-Hortusplein heeft 3 armen als erftoegangsweg en ligt in een verblijfsgebied. Het kruispunt is vormgegeven als een voorrangskruispunt. In een verblijfsgebied moeten zo min mogelijk voorrangskruispunten aanwezig zijn volgens de richtlijnen, behalve bij bepaalde situaties. Deze situatie kan worden verbeterd door middel van een uitritconstructie en/of gelijkwaardig kruispunt met een plateau te verduidelijking van het kruisingsvlak.

Figuur 4.7: Voorbeeld uitritconstructie volgens CROW richtlijnen

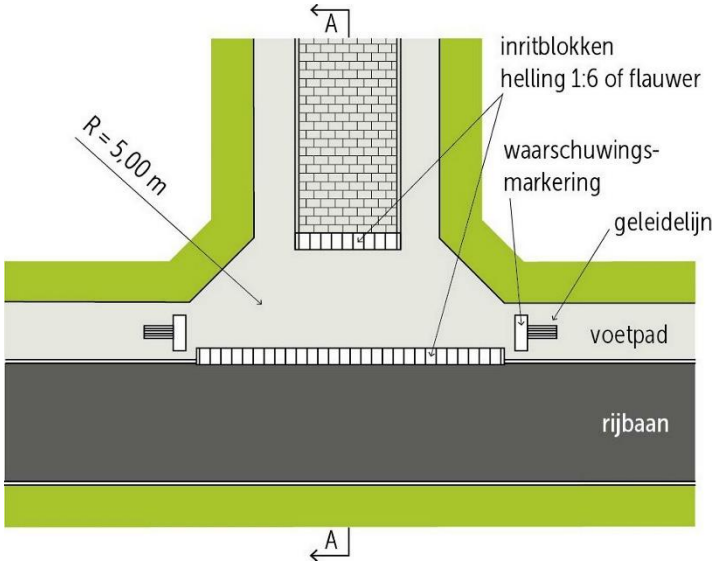

4.5 Voorhout

De locaties van de meest opvallende situaties, die tijdens de verkeersschouw zijn waargenomen in Voorhout, zijn weergegeven in figuur 4.8.

Figuur 4.8: Locaties meest opvallende verkeerskundige situaties Voorhout centrumgebied

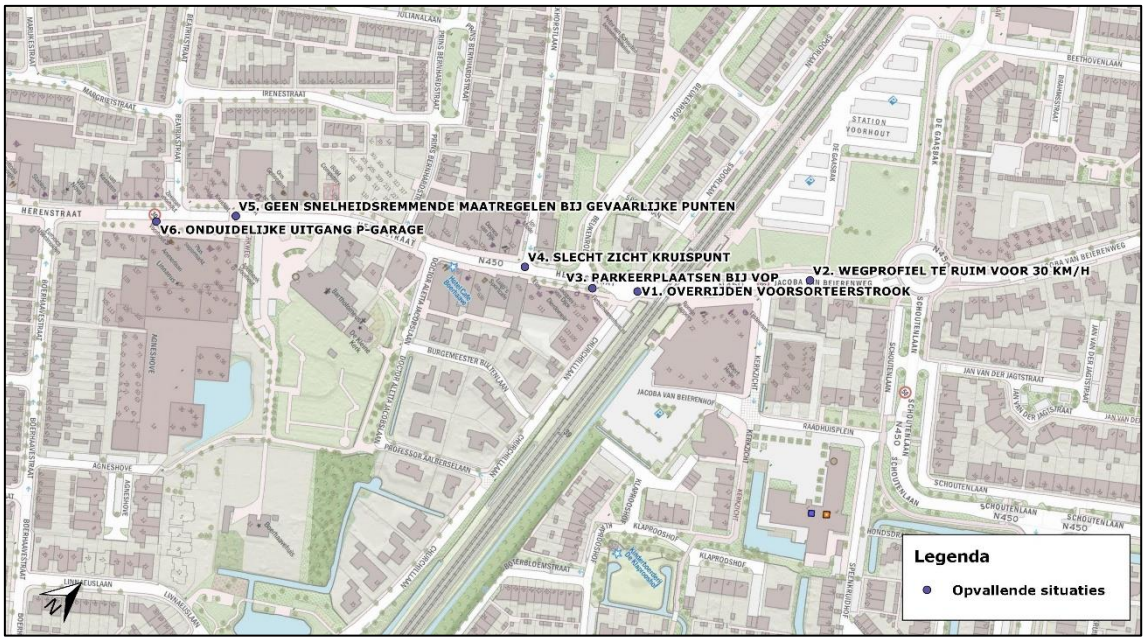

In het centrumgebied van Voorhout bestaan de meest opvallende situaties in het algemeen uit:
- Herkenbaarheid van de wegcategorie erftoegangsweg (ETW) 30 km/h zone
- Herkenbaarheid van de vormgeving van kruispunten in combinatie met de wegcategorie
- Slecht zicht bij voetgangersoversteekplaats

Opvallende situaties

Voor Voorhout worden in deze paragraaf een zestal opvallende verkeerssituaties getoond door middel van afbeeldingen en een korte beschrijving. De genoemde oplossingen zijn een mogelijk manier om een situatie verkeerskundig te verbeteren, voor het daadwerkelijk uitvoeren van een oplossing is nader onderzoek nodig. Bij dit nadere onderzoek moet gekeken worden naar de voor- en nadelen van stakeholders versus de verkeerskundige verbetering van een oplossing.

V1: Kruispunt Herenstraat-Churchilllaan –
Voorsorteerstrook naar Churchilllaan wordt overreden door verkeer uit andere richting



Bron: Cyclomedia (Opnamedatum: 26 mei 2019)

Het kruispunt Herenlaan-Churchilllaan is een kruispunt met op 3 armen een erftoegangsweg met een maximale snelheid van 30 km/h. Aan één zijde van het kruispunt is een spoorwegovergang gelegen. De voorsorteerstrook wordt tijdens de verkeersschouw meermaals overreden door voertuigen uit de overstaande richting. Dit komt vooral door de verkeerde toepassing van de boogstralen.

V2: Wegvak Jacoba van Beierenweg - Wegprofiel te ruim voor 30 km/h zone



Het wegvak Jacoba van Beierenweg is een gebiedsontsluitingsweg of erftoegangsweg met een maximum snelheid van 30 km/h. Een 30 km/h weg wordt in Nederland volgens de richtlijnen alleen toegepast als erftoegangsweg. Daarom is het noodzakelijk om het wegprofiel aan te passen, zodat het snelheidsregime geloofwaardig is. In de richtlijnen van het CROW (Handboek ASVV) staat gegeven welke eisen worden gesteld aan een 30 km/h weg. De maatvoering voor een ideaal profiel van een erftoegangsweg zonder parkeren met gemengd verkeer is 5,80 meter voor de rijbaan van het autoverkeer.

V3: Voetgangersoversteekplaats Herenstraat –
Parkeerplaatsen te dicht bij oversteek, daardoor slecht zicht op voetgangers



Bron: Cyclomedia (Opnamedatum: 26 mei 2019)

De voetgangersoversteekplaats (VOP) Herenweg ligt over een erftoegangsweg met een maximale snelheid van 30 km/h. De etmaalintensiteit op het wegvak ligt op een werkdag rond de 7.500 motorvoertuigen. Het stopzicht op voetgangers is slecht wanneer er voertuigen staan geparkeerd in de parkeervakken, vooral met bestelbussen. Volgens de richtlijnen van het CROW is het uitgangspunt op ooghoogte (0,95 tot 1,95 meter) vrij zicht op aankomend verkeer over een afstand van ten minste 50 meter bij erftoegangswegen en ten minste 100 meter bij gebiedsontsluitingswegen. Bij 1.000 voertuigen per uur of hoger wordt aanbevolen de VOP minimaal te combineren met een goede middengeleider. Een vuistregel voor het eventueel aanleggen van een VOP is dat er ten minste 100 voetgangers per dag moeten oversteken, of kwetsbare voetgangers.

V4: Kruispunt Herenstraat-Boekhorstlaan –
Slecht zicht op kruispunt door geparkeerde voertuigen en geen plateau om snelheid te remmen



Het kruispunt Herenstraat-Boekhorstlaan is een kruispunt met 3 armen in de vorm van erftoegangswegen met een maximale snelheid van 30 km/h. Op de Herenweg is de etmaalintensiteit, ter hoogte van de Boekhorstlaan, op een werkdag ongeveer 7.000 motorvoertuigen. Het stopzicht op het kruispunt is, mede door de geparkeerde voertuigen, matig. Het kruispunt wordt weergegeven door middel van een andere bestratingskleur. Een optionele maatregel om de verkeersveiligheid te verbeteren kan het aanbrengen van een plateau zijn.

V5: Wegvak Herenstraat centrum –
Weinig snelheidsremmende maatregelen bij gevaarlijke punten zoals VOP en kruispunten



Het wegvak Herenweg centrum is een erftoegangsweg met een maximale snelheid van 30 km/h. De spitsuurintensiteit is ongeveer 600 voertuigen per uur tijdens de avondspits van maandag. Een aantal wegvakken heeft een lange rechtstand.

V6: Uitgang parkeergarage Herenstraat –
Hoge snelheid in- en uitrijden parkeergarage in combinatie met overrijden voetpad



De uitgang van de parkeergarage wordt onduidelijk aangegeven. Het voetpad ter hoogte van de uitgang heeft een andere kleur als de rest, dit geeft onduidelijkheid wat betreft de voorrang. Daarbij is de inrit ruim vormgegeven en is er bijna geen hoogteverschil tussen inrit en de rijbaan van de Herenstraat. Een verbetering zou kunnen zijn het verduidelijken van de uitrit en laten doorlopen van het voetpad in dezelfde stijl als de rest van het trottoir.

4.6 Warmond

De locaties van de meest opvallende situaties, die tijdens de verkeersschouw zijn waargenomen in Warmond, zijn weergegeven in figuur 4.9.

Figuur 4.9: Locaties meest opvallende verkeerskundige situaties Warmond centrumgebied



Opvallende situaties

W1: Kruispunt Herenweg-Raadhuisdam –
Gevaarlijke oversteek voor fietsers vanuit zuiden, over schouder kijken en vaak spookrijden



Het kruispunt Herenweg-Raadhuisdam in Warmond is een voorrangskruispunt met 2 armen als gebiedsontsluitingsweg en 2 armen als erftoegangsweg. De maximale snelheid op het kruispunt is 50 km/h. Ter hoogte van het kruispunt moeten fietsers oversteken naar de andere zijde van de weg. In de richtlijnen van het CROW wordt een fietsoversteek als volgt aangelegd (figuur 4.10).

Figuur 4.10: Fietsoversteek bij situatie van fietspad een zijde naar twee zijde

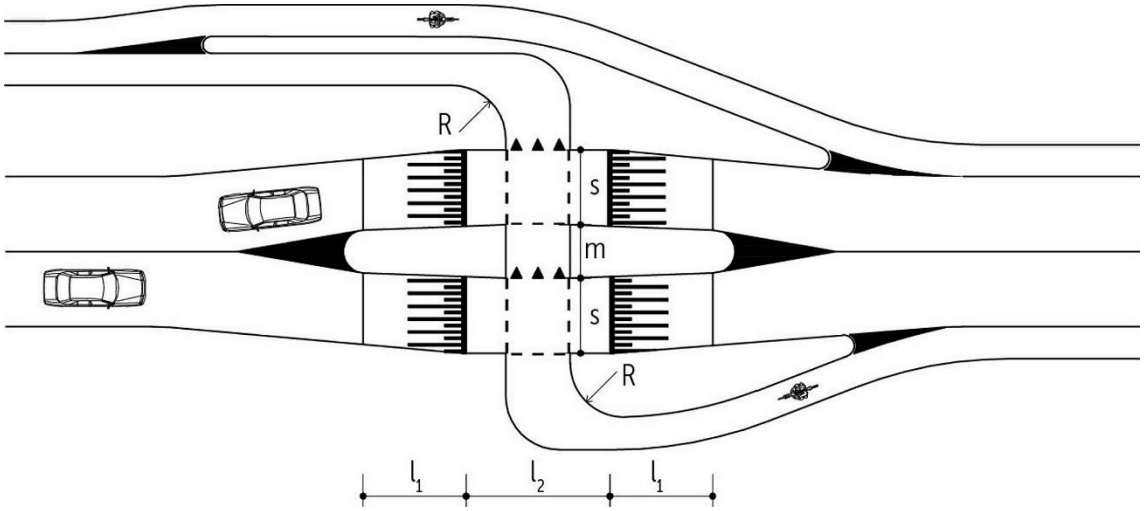

W2: Wegvak Herenweg thv Meerrustlaan –
Rommelige plaatsing verkeersborden, bijvoorbeeld aan de verkeerde kant van de weg







De verkeersborden langs de Herenweg zijn soms niet op de juiste positie geplaatst of zijn dubbel. Onnodige en of dubbele verkeersborden zorgen voor onwenselijk afleidingen, wat kan zorgen voor meer verkeersonveilige situaties.

5 Conclusies

In de conclusies wordt antwoord gegeven op de eerder gestelde onderzoeksvragen van paragraaf 1.2. De volgende onderzoeksvragen zijn voor de drie kernen: Sassenheim, Voorhout en Warmond gesteld:

- Wat zijn de verkeersintensiteiten op de belangrijkste verkeerroutes in de kernen van Voorhout, Sassenheim en Warmond?
- Hoe functioneert het verkeerssysteem in en rondom de drie centrumgebieden?

In de volgende paragrafen wordt per kern ingegaan op de antwoorden van de onderzoeksvragen.

5.1 Sassenheim

Verkeersintensiteit

In en rondom het centrum van Sassenheim is op 10 telpunten het verkeer geteld. De verkeersintensiteit is op een aantal toeleidende straten naar het centrum en een aantal winkelstraten in het centrum geteld. Het totaal aantal motorvoertuigen (mvt) op een gemiddelde werkdag varieert van 6.152 motorvoertuigen bij telpunt 5 Westerstraat tussen Gildehof-Slotlaan en 209 motorvoertuigen bij telpunt 3 Hoofdstraat tussen Kerklaan en Teijlingerlaan. Op een gemiddelde werkdag rijden er 4.433 fietsers langs telpunt 8 Hoofdstraat tussen Passage en Charbonlaan.

Op basis van de verkeerstellingen valt het meeste op dat telpunt 5 Westerstraat in Sassenheim een gemiddelde etmaal intensiteit heeft op een werkdag die hoger ligt dan 6.000 motorvoertuigen, dit is de grenswaarde voor een wegcategorie erftoegangsweg of gebiedsontsluitingsweg. De Westerstraat vormt aan de noordkant een soort van centrumring.

De belangrijkste verkeersroutes op basis van de telpunten in Sassenheim zijn:
1. Westerstraat tussen Gildehof en Slotlaan met 6.152 motorvoertuigen per etmaal op een gemiddelde werkdag
2. Wilhelminastraat tussen Hoofdstraat en Prins Hendriklaan met 5.313 motorvoertuigen per etmaal op een gemiddelde werkdag
3. Hoofdstraat tussen Kastanjelaan en Concordiastraat met 4.559 motorvoertuigen per etmaal op een gemiddelde werkdag

Functioneren verkeersysteem

Gedurende het verkeersonderzoek is het functioneren van het verkeersysteem bepaald door middel van een verkeerskundige verkeersschouw. Tijdens deze verkeersschouw zijn de meest opvallende verkeerslocaties genoteerd. In Sassenheim zijn de meest opvallende locaties:
1. uitgang parkeergarage Voorhavenkwartier, slecht zicht uitgang parkeergarage op oversteekplaats voetgangers
2. hoofdstraat ter hoogte van rotonde N208, wegprofiel te ruim voor 30 km/h
3. kruispunt Wilhelminalaan-Hoofdstraat, onduidelijke voorrang
4. kruispunt Hoofdstraat-Teijlingerlaan, 30 km/h zone met voorrangskruispunt haaientanden

5.2 Voorhout

Verkeersintensiteit

In het centrum van Voorhout is op 3 telpunten het verkeer geteld. De verkeersintensiteit is op een aantal winkelstraten in het centrum geteld. Het totaal aantal motorvoertuigen (mvt) op een gemiddelde werkdag varieert van 7.942 motorvoertuigen bij telpunt 11 Herenstraat tussen Nolenslaan-Kuijperlaan en 6.974 motorvoertuigen bij telpunt 12 Herenstraat tussen Prins Bernhardstraat en Beatrixstraat. Op telpunt 13 Hoofdstraat tussen Boekhorstlaan en Beukenrode rijden er op een gemiddelde werkdag 7.435 motorvoertuigen. Op een gemiddelde werkdag rijden er 3.489 fietsers langs telpunt 12 Herenstraat tussen Prins Bernhardstraat en Beatrixstraat.

Volgens de intensiteitsindicatie van de CROW richtlijnen Duurzaam Veilig is de wegcategorie Gebiedsontsluitingsweg het meest geschikt bij een verkeersintensiteit van meer dan 7.500 motorvoertuigen per etmaal. De wegcategorie Erftoegangsweg is het meest geschikt voor wegen met een verkeersintensiteit van 5.000 motorvoertuigen of minder.

Functioneren verkeersysteem

Gedurende het verkeersonderzoek is het functioneren van het verkeersysteem bepaald door middel van een verkeerskundige verkeersschouw. Tijdens deze verkeersschouw zijn de meest opvallende verkeerslocaties genoteerd. In Voorhout zijn de meest opvallende locaties:

1. Kruispunt Herenstraat-Churchilllaan, voorsorteerstrook naar Churchilllaan wordt overreden door verkeer uit andere richting



2. Wegvak Jacoba van Beierenweg, wegprofiel te ruim voor 30 km/h zone
3. Voetgangersoversteekplaats Herenstraat, parkeerplaatsen te dicht bij oversteek



4. Kruispunt Herenstraat-Boekhorstlaan, slecht zicht op kruispunt door geparkeerde voertuigen

5.3 Warmond

Verkeersintensiteit

In en rondom het centrum van Warmond is op 4 telpunten het verkeer geteld. De verkeersintensiteit is op een aantal toeleidende straten naar het centrum en een aantal winkelstraten in het centrum geteld. Het totaal aantal motorvoertuigen (mvt) op een gemiddelde werkdag varieert van 6.213 motorvoertuigen bij telpunt 14 Herenweg tussen Bijlveldlaan-Meerrustlaan en 273 motorvoertuigen bij telpunt 16 Jan Steenlaan tussen Lockhorstlaan en Gemeentehaven. Op telpunt 15 Herenweg tussen Laan van Oostergeest en Nederburghlaan rijden er op een gemiddelde werkdag 6.068 motorvoertuigen. Op een gemiddelde werkdag rijden er 991 fietsers langs telpunt 18 Dorpsstraat tussen Meerrustlaan en Kerpsdam.

Functioneren verkeersysteem

Gedurende het verkeersonderzoek is het functioneren van het verkeersysteem bepaald door middel van een verkeerskundige verkeersschouw. Tijdens deze verkeersschouw zijn de meest opvallende verkeerslocaties genoteerd. In Voorhout zijn de meest opvallende locaties:

1. Kruispunt Herenweg-Raadhuisdam, gevaarlijke oversteek voor fietsers



2. Wegvak Herenweg ter hoogte van Meerrustlaan, rommelige plaatsing verkeersborden



Bijlage 1 Kaarten overzicht telpunten

B1.1 Kaart telpuntenoverzicht Sassenheim

B1.2 Kaart telpuntenoverzicht Voorhout

B1.3 Kaart telpuntenoverzicht Warmond

Digitale bijlagen met onderzoeksresultaten
Naam: **P191449-02B Bijlagen verkeersonderzoek centrumgebieden mei 2019**

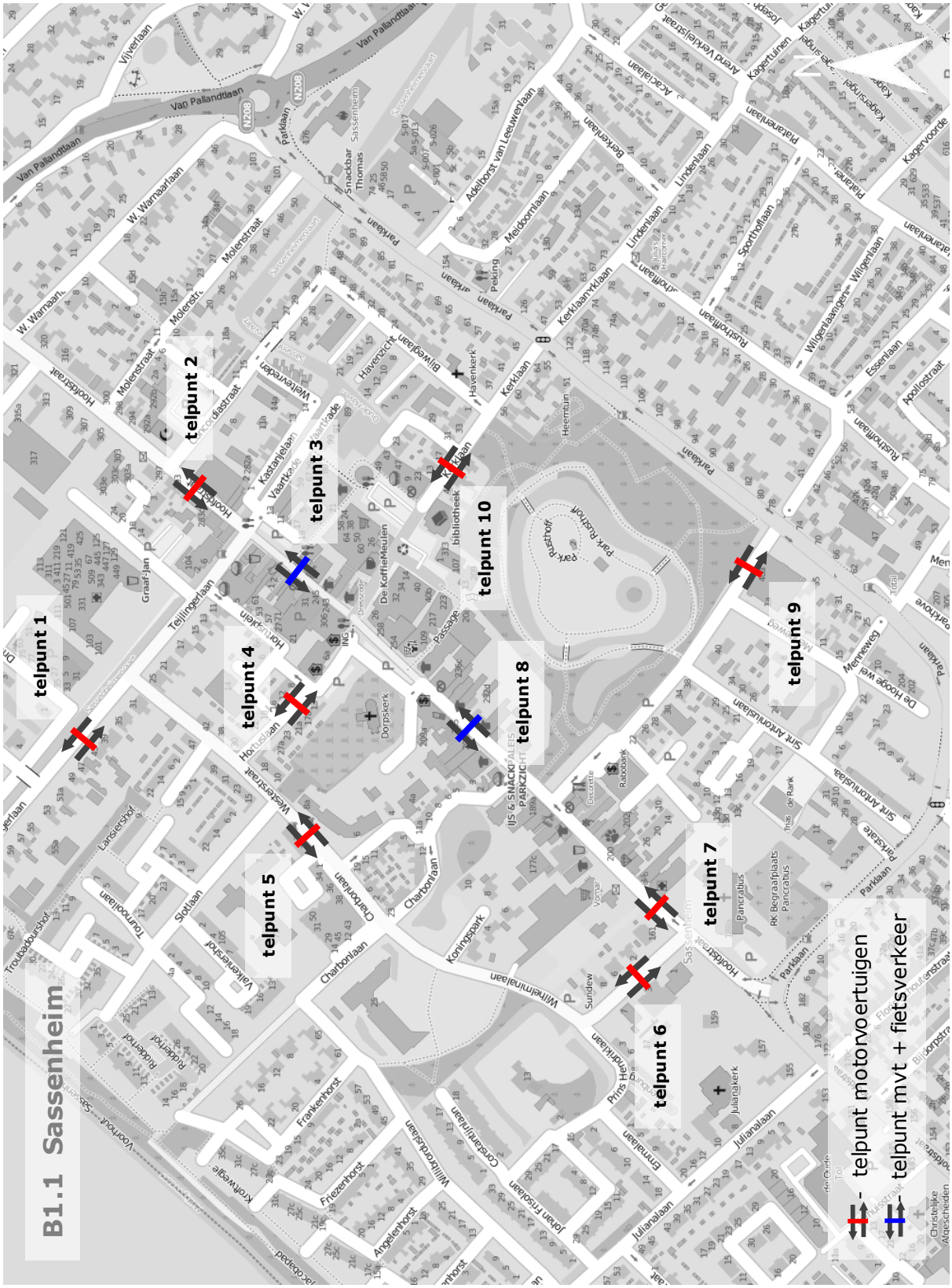
B1.1 Sassenheim
telpunt 1
telpunt 2
telpunt 3
telpunt 4
telpunt 5
telpunt 6
telpunt 7
telpunt 8
telpunt 9
telpunt 10
telpunt motorvoertuigen
telpunt mvt + fietsverkeer

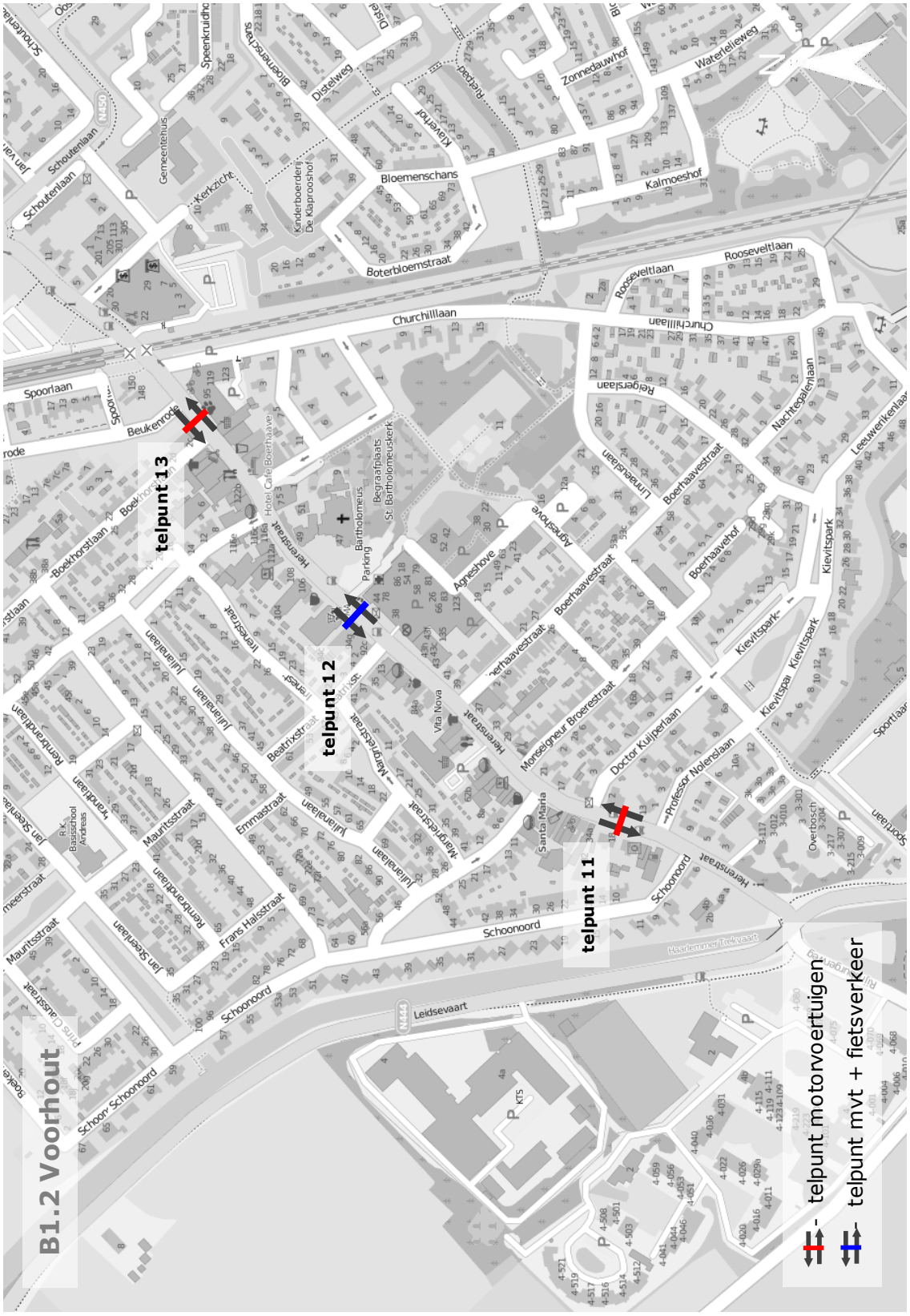
B1.2 Voorhout
telpunt 13
telpunt 12
telpunt 11
- telpunt motorvoertuigen
- telpunt mvt + fietsverkeer
Churchilllaan
Spoorlaan
Beukenrode
Boekhorstlaan
Schouterlaan
Bloemenschans
Boterbloemstraat
Distelweg
Zonnedauwhof
Waterlelieweg
Kalmoeshof
Rooseveltlaan
Regierlaan
Nachtegalenlaan
Leeuwerikenlaan
Boerhaavestraat
Boerhaavehof
Kievitspark
Agneshove
Limaeuslaan
Herenstraat
Beatrixstraat
Julianalaan
Emmastraat
Mauritsstraat
Rembrandtlaan
Jan Steenlaan
Frans Halsstraat
Margrietstraat
Morseignеur Broerestraat
Doctor Kuijperlaan
Professor Nolenslaan
Schoonoord
Leidsevaart
Sportlaan
Overbosch
Hotel Cafe Boerhaave
Begraafplaats St. Bartholomeuskerk
Bartholomeus
Parking
Vita Nova
Santa Maria
Kinderboerderij De Klaprooshof
Gemeentehuis
Kerkzicht
Speenkruidho
Klaverhof
Rietpad
Haarlemmer Trekvaart
Prins Clausstraat
R.K. Basisschool Andreas
KTS

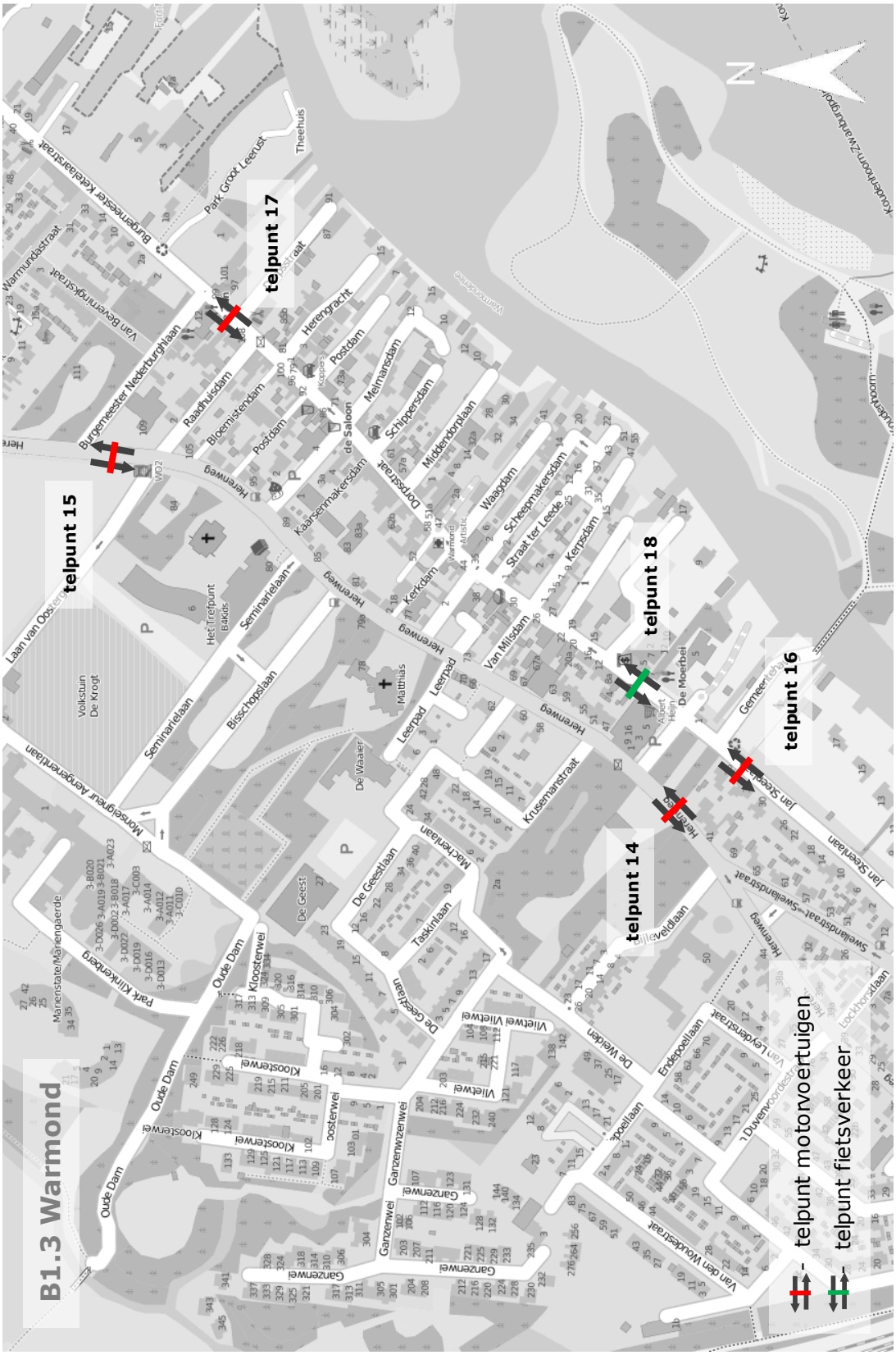
B1.3 Warmond
telpunt 14
telpunt 15
telpunt 16
telpunt 17
telpunt 18
- telpunt motorvoertuigen
- telpunt fietsverkeer

Bijlage 2 Voertuigverdeling

B2.1 Visualisatie voertuigverdeling

B2.2 Tabel voertuigverdeling

Digitale bijlagen met onderzoeksresultaten
Naam: **P191449-02B Bijlagen verkeersonderzoek centrumgebieden mei 2019**

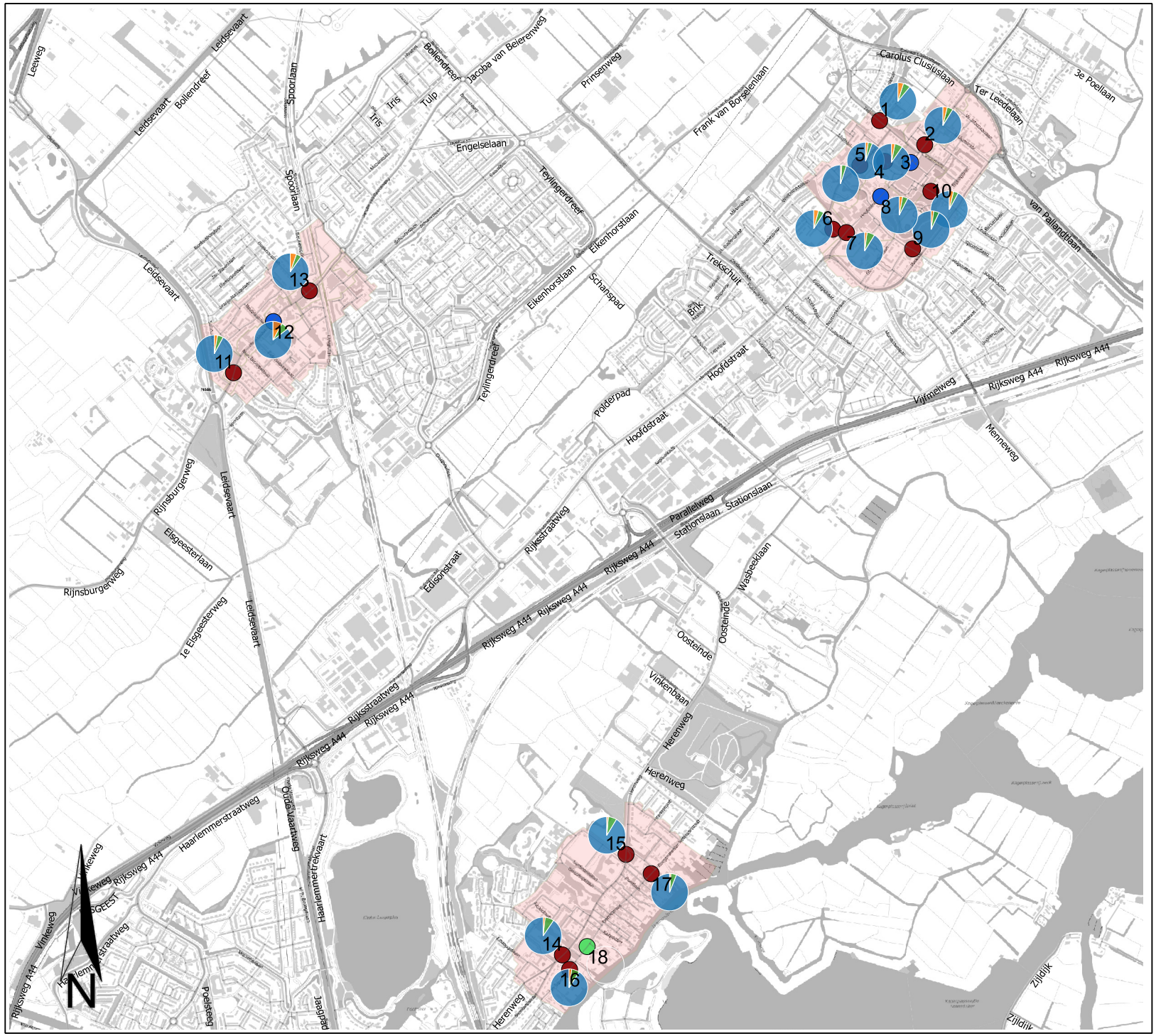

B2.1 Voertuigverdeling gemiddelde werkdag (beide richtingen)

Gemeente:
Gemeente Teylingen

Gebied:
verkeersonderzoek dorpskernen

Plaats:
Sassenheim, Voorhout en Warmond

Rapport:
P191449

Legenda

Mechanisch telpunt:

- motorvoertuigen + fietsers
- motorvoertuigen
- alleen fietsverkeer

Voertuigverdeling (mvt):

- lichte mvt
- middel zware mvt
- zware mvt

Bureau de Groot Volker
Verkeersonderzoek en -advies

B2.2 Voertuigverdeling overzicht (aantal motorvoertuigen gemiddelde werkdag)

telpunt nummer	straatnaam	richting 1	richting 2	richting 1				richting 2			
				lichte mvt	middelzware mvt	zware mvt	totaal	lichte mvt	middelzware mvt	zware mvt	totaal
1	Teijlingerlaan	Rietschelftlaan	Westerstraat	1342	114	81	1537	1674	96	82	1852
2	Hoofdstraat	Kastanjelaan	Concordiastraat	2373	138	84	2595	1785	94	85	1964
3	Hoofdstraat	Kerklaan	Teijlingerlaan	90	9	3	102	98	5	3	106
4	Hortuslaan	Westerstraat	Hortusplein	617	29	17	663	814	25	17	856
5	Westerstraat	Gildehof	Slotlaan	3306	144	39	3489	2539	99	23	2661
6	Wilhelminalaan	Hoofdstraat	Prins Hendriklaan	3077	150	127	3354	1766	102	93	1961
7	Hoofdstraat	Wilhelminalaan	J.P. Gouverneurlaan	101	25	4	130	1212	72	25	1309
8	Hoofdstraat	Passage	Charbonlaan	591	32	17	640	129	5	5	139
9	J.P. Gouverneurlaan	Menneweg	Parklaan	496	28	16	540	1108	55	22	1185
10	Kerklaan	Voorhavenkwartier	Bijweglaan	1246	66	65	1377	1824	75	57	1956
11	Herenstraat	Professor Nolenslaan	Doctor Kuijperlaan	3804	224	134	4162	3519	176	85	3780
12	Herenstraat	Prins Bernhardstraat	Beatrixstraat	3346	245	284	3875	2611	223	264	3098
13	Herenstraat	Boekhorstlaan	Beukenrode	3185	163	225	3573	3521	171	171	3863
14	Herenweg	Bijleveldlaan	Meerrustlaan	2873	259	60	3192	2756	223	43	3022
15	Herenweg	Laan van Oostergeest	Burg. Nerderburghlaan	2924	243	40	3207	2623	202	37	2862
16	Jan Steenlaan	Lockhorstlaan	Gemeentehaven	80	6	2	88	170	13	4	187
17	Dorpsstraat	Raadhuisdam	Burg. Nerderburghlaan	9	0	0	9	353	19	4	376
				29460	1875	1198	32533	28502	1655	1020	31177

Bijlage 3 Snelheidsgegevens

B3.1 Visualisatie snelheidsgegevens

B3.2 Tabel snelheidsgegevens

Digitale bijlagen met onderzoeksresultaten
Naam: **P191449-02B Bijlagen verkeersonderzoek centrumgebieden mei 2019**

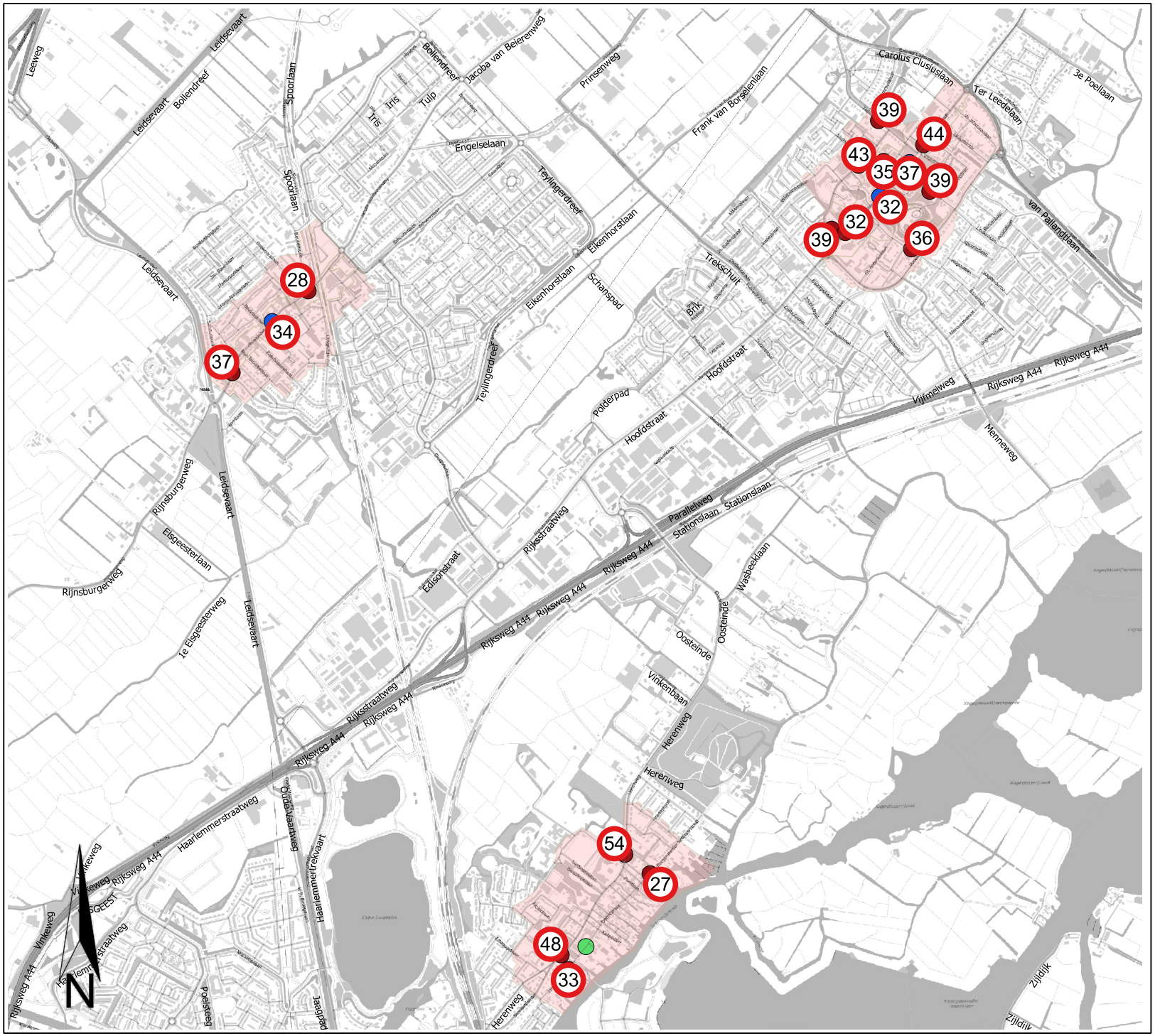

B3.1 overzicht snelheid V85-waarde (km/uur) (gem. werkdag, beide richtg.)

Gemeente:
Gemeente Teylingen

Gebied:
verkeersonderzoek dorpskernen

Plaats:
Sassenheim, Voorhout en Warmond

Rapport:
P191449

Legenda

Mechanisch telpunt:

- motorvoertuigen + fietsers
- motorvoertuigen
- alleen fietsverkeer

Bureau de Groot Volker
Verkeersonderzoek en -advies

B3.2 Snelheidsoverzicht (gemiddelde werkdag)

telpunt nummer	straatnaam	plaats	richting 1	richting 2	max. snelheid (km/uur)	richting 1			richting 2		
						betrouwbaar-heidsfactor*	gem. snelheid (km/uur)	V85 waarde (km/uur)	betrouwbaar-heidsfactor*	gem. snelheid (km/uur)	V85 waarde (km/uur)
1	Teijlingerlaan	Sassenheim	Rietschelftlaan	Westerstraat	30	8	31,5	39	7	32,3	39
2	Hoofdstraat	Sassenheim	Kastanjelaan	Concordiastraat	30	8	35,2	44	7	35,8	44
3	Hoofdstraat	Sassenheim	Kerklaan	Teijlingerlaan	30	7	28,3	37	9	28,2	37
4	Hortuslaan	Sassenheim	Westerstraat	Hortusplein	30	6	26,3	34	7	26,6	35
5	Westerstraat	Sassenheim	Gildehof	Slotlaan	30	7	35,2	43	7	35,2	43
6	Wilhelminalaan	Sassenheim	Hoofdstraat	Prins Hendriklaan	30	7	33,6	39	7	34,2	40
7	Hoofdstraat	Sassenheim	Wilhelminalaan	J.P. Gouverneurlaan	30	17	34,8	60	7	22,5	29
8	Hoofdstraat	Sassenheim	Passage	Charbonlaan	30	8	22,5	30	10	31,0	42
9	J.P. Gouverneurlaan	Sassenheim	Menneweg	Parklaan	30	7	27,7	36	6	27,8	36
10	Kerklaan	Sassenheim	Voorhavenkwartier	Bijweglaan	30	7	30,4	38	7	32,0	39
11	Herenstraat	Voorhout	Professor Nolenslaan	Doctor Kuijperlaan	30	7	29,3	37	6	28,5	37
12	Herenstraat	Voorhout	Prins Bernhardstraat	Beatrixstraat	30	7	26,1	34	7	25,4	34
13	Herenstraat	Voorhout	Boekhorstlaan	Beukenrode	30	6	21,7	28	6	21,5	28
14	Herenweg	Warmond	Bijleveldlaan	Meerrustlaan	50	8	39,6	48	8	38,8	48
15	Herenweg	Warmond	Laan van Oostergeest	Burg. Nerderburghlaan	50	8	44,8	53	7	46,1	55
16	Jan Steenlaan	Warmond	Lockhorstlaan	Gemeentehaven	30	7	24,1	32	7	25,1	33
17	Dorpsstraat	Warmond	Raadhuisdam	Burg. Nerderburghlaan	30	8	22,8	33	6	19,6	27

Hoe lager het betrouwbaarheidsfactorcijfer, des te hoger de betrouwbaarheid van de meting

Bijlage 4 Telgegevens Teylingen

Alleen digitale bijlagen

B4.1 Telrapporten

B4.2 Snelheidsrapporten

B4.3 Lengte rapporten

Digitale bijlagen met onderzoeksresultaten
Naam: **P191449-02B Bijlagen verkeersonderzoek centrumgebieden mei 2019**

Raadsmemo

Gemeentegarantie voor Led verlichting sportpark Roodemolen

aan:	de raad van de gemeente Teylingen
datum:	18 juni 2020
zaaknummer:	Z-19-098849
portefeuillehouder:	Arno van Kempen
behandelend ambtenaar:	Rob Coli

Beantwoording van vragen vanuit de commissie Welzijn d.d. 15 juni 2020

Inleiding

In de commissie Welzijn van 15 juni 2020 tijdens de behandeling van het agendapunt 7: Gemeentegarantie sportpark Roodemolen zijn de volgende vragen gesteld:

D66, mevrouw E. Alkemade: Hoe staat het met de andere sportparken?
Uitgaande dat dit betrekking heeft op het hebben van ledverlichting.

Christen Unie, mevrouw J. de Mooij: Hoe zit het met het weerstandsvermogen? En wanneer wordt die grens bereikt?

Hierbij ontvangt u, zoals toegezegd, de beantwoording op bovenstaande vragen:

Stand van zaken overige sportparken

Sportpark Roodemolen:		volledig voorzien van ledverlichting
Sportpark Overbos	:	volledig voorzien van ledverlichting
Sportpark Elsgeest	:	alleen tennis vereniging SVV heeft nu ledverlichting de andere verenigingen nemen dit in overweging bij herinrichting van het sportpark Elsgeest
Sportpark KV TOP	:	geen ledverlichting vooralsnog niet rendabel
Sportpark The Bassets	:	volledig voorzien van ledverlichting

Weerstandsvermogen

Het weerstandsvermogen van de gemeente Teylingen is goed te noemen. De omvang van de netto risico's bedraagt € 2.192.000 terwijl het (incidentele) weerstandscapaciteit (algemene en stille reserve) € 65.230.000 bedraagt. Teylingen is dus goed in staat eventuele risico's op te vangen. Periodiek worden de omvang van de risico's en de weerstandscapaciteit geactualiseerd om zo ook de grens van het weerstandsvermogen te bewaken. Via de gemeentebegroting en jaarrekening wordt de raad hierover geïnformeerd.

SCHRIFTELIJKE VRAGEN (artikel 37 RvO)
(schriftelijke vragen worden kort en duidelijk geformuleerd. Bij de vragen wordt aangegeven of schriftelijk of mondelinge beantwoording wordt verlangd)
2020 - 11

gemeente TEYLINGEN

Van (naam raadslid)	Sybrinne de Vries (CDA)
Aan	De voorzitter van de raad
Onderwerp:	Maatwerk bij toepassing van de kostendelersnorm in de bijstand om dakloosheid van jongeren tegen te gaan en te voorkomen
Ingediend d.d.	28 april 2020
Verzoekt mondelinge/ schriftelijke beantwoording	
Datum doorgezonden aan college/overige raadsleden door griffie:	28 april 2020

Datum antwoordbesluit college: 16 juni 2020

Het aantal daklozen is in tien jaar tijd meer dan verdubbeld naar 39.000 (CBS). Vooral sinds de invoering van de kostendelersnorm in 2015 is er sprake van een sterke stijging van met name het aantal jonge daklozen. Het aantal daklozen van 18 tot 30 jaar is verdrievoudigd.
Bij de kostendelersnorm telt het aantal huisgenoten vanaf 21 jaar mee voor de hoogte van iemands bijstandsuitkering. Krijgt een éénpersoonshuishouden 70% van de bijstandsnorm, bij twee volwassenen heeft een ieder recht op nog maar 50% van de bijstandsnorm, bij vijf volwassenen is dit gedaald tot 38%. De achterliggende gedachte is dat wanneer personen een woning delen zij ook de woonlasten kunnen delen.
Om dakloosheid tegen te gaan en te voorkomen kunnen gemeenten gebruik maken van maatwerk. Rekening houdende met de individuele situatie van de bijstandsgerechtigde van 18 jaar en ouder kan de kostendelersnorm worden aangepast/beperkt op grond van artikel 18 lid 1 van de Participatiewet. De bijstand en de daaraan verbonden verplichtingen kunnen worden afgestemd op de omstandigheden, mogelijkheden en middelen van de rechthebbende belanghebbende.
Onwetendheid over de mogelijkheid van maatwerk en de wijze waarop de

kostendelersnorm door de gemeente wordt toegepast en de angst om gekort te worden op de bijstandsuitkering, maken dat familie of vrienden geen onderdak durven te bieden. Zeker in deze Corona-tijd is het van groot belang dat mensen een dak boven hun hoofd hebben. Hierover gaan de volgende vragen.

1. Hoeveel bijstandsgerechtigden telt onze gemeente in totaal en hoe groot is het percentage waarop de kostendelersnorm wordt toegepast?

Antwoord 1:

Inclusief Tozo*: totaal = 732 waarvan 42 met kostendelersnorm = 5,7%.
Exclusief Tozo: totaal = 295 waarvan 42 met kostendelersnorm = 14,2%.

2. Hoeveel jongeren van 21 tot 30 jaar zitten in de bijstand en hoe groot is het percentage waarop de kostendelersnorm wordt toegepast?

Antwoord 2:

Inclusief Tozo: totaal = 81 waarvan 14 met kostendelersnorm = 17,3%.
Exclusief Tozo: totaal = 32 waarvan 14 met kostendelersnorm = 43,8%.

3. Jongeren tot 21 jaar en studenten zijn uitgezonderd van de kostendelersnorm en tellen niet mee als kostendeler. Hoe groot is het aantal jongeren in deze groep dat aanvullende bijzondere bijstand ontvangt?

Antwoord 3:

Er zijn op dit moment 1 jongere (19 jaar) en 3 studenten in de groep 21-25 die aanvullende bijzondere bijstand ontvangen.

4. Hoe vaak wordt, in absolute getallen en procentueel, uitgesplitst in de groep van 18 tot 21, van 21 tot 30 jaar en de groep van 30 jaar en ouder, maatwerk toegepast op grond van artikel 18, lid 1 van de Participatiewet, waarbij gekeken wordt naar de omstandigheden, de mogelijkheden en middelen van de rechthebbende belanghebbende?

Antwoord 4:

Op dit moment wordt in Teylingen bij 1 cliënt maatwerk toegepast. Deze cliënt valt in de groep 30 jaar en ouder.

5. Hoe groot is het aantal dakloze jongeren van 21 tot 30 jaar in onze gemeente?

Antwoord 5:

Uit een nog niet helemaal afgerond onderzoek naar dakloze jongeren in de regio Holland Rijnland komen de volgende cijfers. Het onderzoek heeft cijfers uit 2018 gebruikt. In 2018 zijn er 3 jongeren uit gemeente Teylingen opgevangen in de daklozenopvang in Leiden. Daarnaast hebben 7 Teylingse jongeren die geen verblijfplaats hadden, gebruik gemaakt van een briefadres. Het onderzoek ging uit van jongeren tussen de 18 en 27 jaar en de dreigende dakloze jongeren zijn buiten beschouwing gelaten. Voor de groep van 27 tot 30 jaar zijn nog geen gegevens beschikbaar.

6. Volgens het CBS is het aantal dakloze jongeren tot 30 jaar sinds 2015 verdrievoudigd. 1) Komen deze cijfers overeen met de groei van het aantal dakloze jongeren in onze gemeente? In hoeverre is er sprake van een stijging of

een daling in vergelijking tot voorgaande jaren?

Antwoord 6:

Volgens het CBS is het aantal dakloze jongeren verdrievoudigd sinds 2009. Als we kijken naar de cijfers van het totaalaantal dakloze jongeren van CBS klopt dit inderdaad. Deze aantallen zijn landelijk. Er zijn geen gegevens beschikbaar specifiek voor de gemeente Teylingen vanaf 2009.

Landelijke aantallen groep 18-30 jaar

Jaar	**Aantal**
2009	4.000
2010	6.100
2011	6.400
2012	6.400
2013	7.200
2014	6.800
2015	8.300
2016	12.400
2017	10.800
2018	12.600

7. Bent u met het CDA van mening dat het tijdig toepassen van maatwerk bij de kostendelersnorm dreigende daklоosheid kan voorkomen? Zeker in deze Coronatijd, waarin mensen wordt gevraagd zoveel mogelijk thuis te blijven? Zo nee waarom niet?

Antwoord 7:

De ISD past waar nodig altijd maatwerk toe binnen de kaders van de wet, uiteraard ook in tijden van Corona. De ISD gaat dan ook uit van onderstaand bericht van de Rijksoverheid:
https://www.rijksoverheid.nl/actueel/nieuws/2020/03/26/geen-huisuitzettingen-en-verlenging-tijdelijke-huurcontracten

8. Zo ja, bent u bereid om nadrukkelijk meer gebruik te gaan maken van de mogelijkheden tot maatwerk bij de toepassing van de kostendelersnorm? Zo nee, waarom niet?

Antwoord 8:

Zie het antwoord op vraag 7.

9. Bent u tevens bereid om de onwetendheid over de mogelijkheid tot maatwerk bij de toepassing van de kostendelersnorm weg te nemen door hierover actief met de mensen die een beroep doen op bijstand te communiceren? Zo ja, welke maatregelen gaat u nemen? Zo nee, waarom niet?

Antwoord 9:

Ja, dat doet de ISD in de vorm van persoonlijke gesprekken.

Bron: https://www.cbs.nl/nl-nl/nieuws/2019/34/aantal-daklozen-sinds-2009-meer-dan-verdubbeld

*Tozo = Tijdelijke ondersteuning zelfstandig ondernemers

Datum afhandeling raadsvergadering:

Bijlagen:

SCHRIFTELIJKE VRAAG
In artikel 37 van het Reglement van Orde is aangegeven welke procedure van toepassing is op schriftelijke vragen en mondelinge vragen.

Schriftelijke vragen
In het kort zijn er de volgende eisen aan het indienen van schriftelijke vragen ingevolge artikel 37 RvO te verbinden:

- schriftelijke vragen worden ingediend bij de voorzitter, via de griffier. De griffier draagt er zorg voor dat de vragen zo spoedig mogelijk ter kennis van de overige leden van de raad en het college worden gebracht.
- Beantwoording van schriftelijke vragen door het college vindt zo spoedig mogelijk plaats, in ieder geval binnen dertig dagen nadat de vragen zijn binnengekomen.
- Bij de vragen wordt aangegeven of schriftelijke dan wel mondelinge beantwoording wordt verlangd.
- Mondelinge beantwoording vindt plaats in de eerstvolgende raadsvergadering.
- Indien beantwoording binnen de gestelde termijn niet mogelijk is stelt het verantwoordelijk lid van het college de vragensteller hiervan gemotiveerd in kennis, met daarbij aangegeven de beantwoordingtermijn.
- De antwoorden worden door het verantwoordelijk lid van het college aan de leden van de raad medegedeeld
- De vragen en antwoorden worden gelijktijdig met de ingekomen stukken aan de leden van de raad toegezonden.
- De vragensteller kan, bij mondelinge beantwoording in dezelfde raad en bij schriftelijke beantwoording in de eerstvolgende raad, nadere inlichtingen vragen omtrent het gegeven antwoord (na behandeling van de op de agenda voorkomende onderwerpen).
- In het presidium is afgesproken dat zolang er geen beantwoording op de schriftelijke vraag is ontvangen of gegeven er geen inhoudelijk discussie kan plaatsvinden omtrent de schriftelijke vraag.

In de toelichting van het RvO is het volgende aangegeven:
Het vragenrecht geeft aan de leden van de raad het recht informatie te vragen over aangelegenheden die tot de bevoegdheid van het college of de burgemeester behoren. Het karakter van deze vragen is primair van informatieve strekking.

In de hier aangegeven procedure wordt de vragensteller in de gelegenheid gesteld nadere inlichtingen over het antwoord te vragen aan degene die het antwoord heeft gegeven. Indien de vragensteller van mening is, dat de beantwoording van de vragen tot een besluit van de raad moet leiden, kan hij het recht van initiatief of het interpellatierecht benutten om het onderwerp of het voorstel op de agenda van de raad te krijgen.

Raadsbrief

Rapport Sturen op jeugdhulp

aan:	de raad van de gemeente Teylingen
datum:	2 juni 2020
zaaknummer:	Z-20-126302
datum collegevergadering:	23 juni 2020
portefeuillehouder:	Dhr. A.L. van Kempen
behandelend ambtenaar:	Tallie Habermehl
embargo:	☐

Inhoud mededeling

In de bijlage bij deze raadsbrief vindt u het eerste rapport Monitor Sociaal Domein: sturen op jeugdhulp. Dit rapport geeft op hoofdlijnen een beeld van het lokale jeugdhulpgebruik in Teylingen. Het rapport verschijnt twee keer per jaar, aansluitend op de Jaarrapportage Jeugdhulp. De indicatoren in dit rapport zijn op 11 maart 2020 besproken in een gezamenlijke werksessie met de raden van Teylingen, Hillegom en Lisse. In deze werksessie is toegezegd dat u dit rapport in het tweede kwartaal ontvangt. Dat is ook aangekondigd in de raadsbrief Jaarrapportage Jeugdhulp 2019.

Het rapport geeft antwoord op (onderdelen van) drie ingediende moties die verzoeken om de Monitor Sociaal Domein door te ontwikkelen. Het gaat om de volgende moties:

- Monitor Sociaal Domein van Groen Links van 4 juli 2019 waarin verzocht wordt per direct middelen beschikbaar te stellen voor de doorontwikkeling van de Monitor, met prioriteit voor het onderdeel jeugd. Wethouder van Kempen heeft destijds gereageerd dat het beschikbaar stellen van middelen samenhangt met het programma Datagedreven sturen. Wel is toegezegd om alvast te starten met het opstellen van indicatoren voor sturen op jeugdhulp.
- Doorontwikkeling Monitor Sociaal Domein van de VVD van 8 november 2018 waarin verzocht wordt om prioriteit te geven aan doorontwikkeling van de Monitor en hier een stappenplan voor te presenteren. In de raadsmemo Stand van zaken stappenplan Monitor Sociaal Domein (29 maart 2019) is aangegeven waarom een stappenplan pas mogelijk is als er een besluit ligt over Datagedreven sturen.
- Motie ‘Foto’ gebruik jeugdzorg en versnelling Monitor Sociaal Domein van de VVD, CDA, PvdA en Trilokaal van 12 maart 2020, onderdeel 5. In dit onderdeel wordt verzocht om de Monitor Sociaal Domein met spoed te ontwikkelen en binnen drie maanden op te leveren.

Het rapport dat nu wordt aangeboden is een PDF-versie. De gegevens worden op termijn opgenomen in een digitale Monitor Sociaal Domein. Dit wordt gerealiseerd met hulp van het programma Datagedreven sturing. Met uw besluit over dit programma (23 april 2020) zijn voor de komende drie jaar structurele middelen beschikbaar gesteld. Daarbij is de Monitor Sociaal Domein als één van de inhoudelijke prioriteiten benoemd. Daarnaast zijn randvoorwaardelijke activiteiten nodig. Realisatie van die randvoorwaardelijke activiteiten wordt als eerste opgepakt.

Bijlagen:
Monitor Sociaal Domein: sturen op jeugdhulp

gemeente
TEYLINGEN

Monitor Sociaal Domein: Sturen op jeugdhulp

Periode: 2019, tweede half jaar (h2)

gemeente
TEYLINGEN

Inhoudsopgave

1. Inleiding 3

2. Toegang tot hulp 3

2.1. (Prakijktondersteuner) Huisarts 3

2.2. Jeugd- en gezinsteams 5

2.3. Aansluiting onderwijs-jeugdhulp 6

3. Jongeren met hulp 7

3.1. Jeugdhulp 7

3.2. Jeugdbescherming 9

3.3. Jeugdreclassering 11

3.4. First time right 12

3.5. Wachtlijsten 12

3.6. Clienttevredenheid 12

4. Kosten hulp 14

Bijlage Overzicht indicatoren 15

gemeente TEYLINGEN

1. Inleiding

Dit is de eerste rapportage van de Monitor sociaal domein: sturen op jeugdhulp. Hierin zijn de indicatoren opgenomen die voor de raad een beeld geven van de voortgang op de doelen uit het jeugdhulpbeleid. Een overzicht van de indicatoren staat in de bijlage. De doelen uit het nieuwe inkoopplan jeugd en de integrale toegang zijn hierin meegenomen.

Dit zijn de doelen voor jeugdhulp op hoofdlijnen:

- preventie en vroegsignalering om problemen van jeugdigen en ouders te voorkomen en/of tijdig aan te pakken;
- normaliseren/demedicaliseren/ambulantiseren/hulp in eigen omgeving, zo mogelijk afschalen van zorg naar welzijn;
- passende onderwijsplek/aansluiting onderwijs-jeugdhulp;
- direct passende hulp/first-time right/verkorten van de wachttijden voor jeugdhulp;
- beschikbaar en betaalbaar houden van de jeugdhulp.

Maar het zorglandschap staat niet stil. Zo wordt momenteel bijvoorbeeld gewerkt aan betere effectindicatoren vanuit het inkooptraject jeugd. Dat kan leiden tot aanpassingen van deze indicatoren.

Deze monitor verschijnt twee keer per jaar, aansluitend op de halfjaarrapportages. Om trends in jeugdhulp inzichtelijk te maken tonen we, waar mogelijk/beschikbaar, de meest recente gegevens en die van de perioden ervoor. Ook benchmarken we de gegevens door ze, zo mogelijk, te vergelijken met de HLT-gemeenten, de Duin- en Bollenstreek (DBS), de regio Holland Rijnland en/of heel Nederland.

2. Toegang tot hulp

2.1. (Prakijktondersteuner) Huisarts

Deze indicatoren zijn gericht op de doelen normaliseren/ambulantiseren en beschikbaar en betaalbaar houden van de jeugdhulp. Het streven is dat de huisarts minder doorverwijst naar jeugdhulp. Hier wordt aan gewerkt via de inzet van de praktijkondersteuner jeugd. Het idee is dat de praktijkondersteuner in toenemende mate zelf afdoende hulp biedt of terugverwijst naar het voorliggende veld.

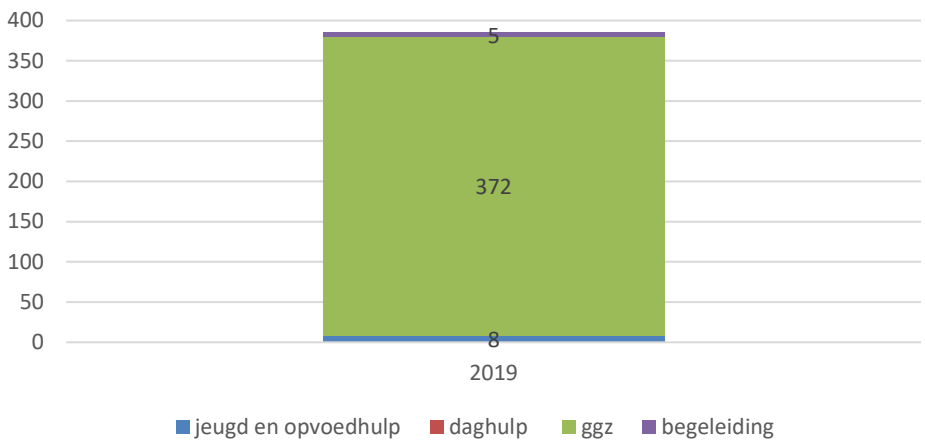

bron: TWO

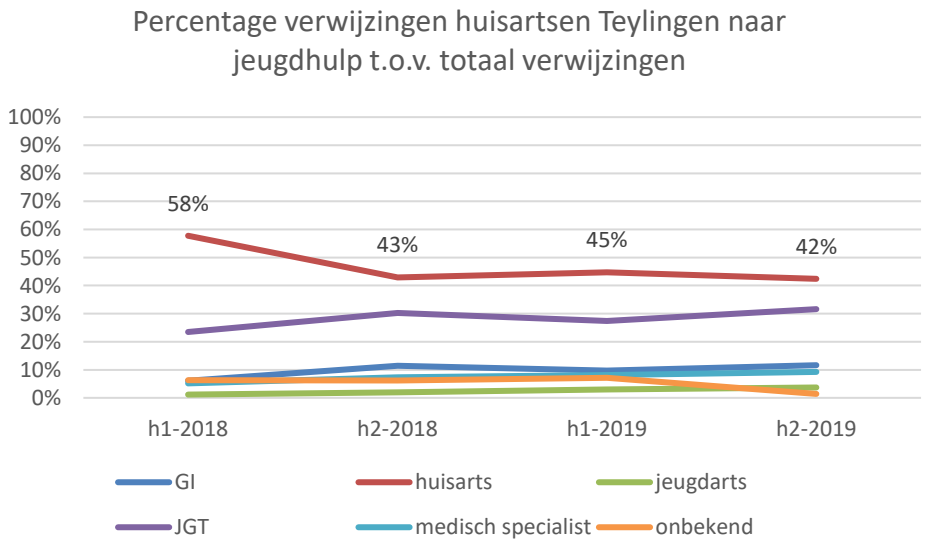

bron: TWO

gemeente TEYLINGEN

2.2. Jeugd- en gezinsteams

Deze indicatoren zijn gericht op de doelen normaliseren/ambulantiseren en beschikbaar en betaalbaar houden van de jeugdhulp. Het streven is dat de JGT's minder doorverwijzen naar specialistische hulp. Het idee is dat zij in toenemende mate zelf afdoende hulp bieden of terugverwijzen naar het voorliggende veld.

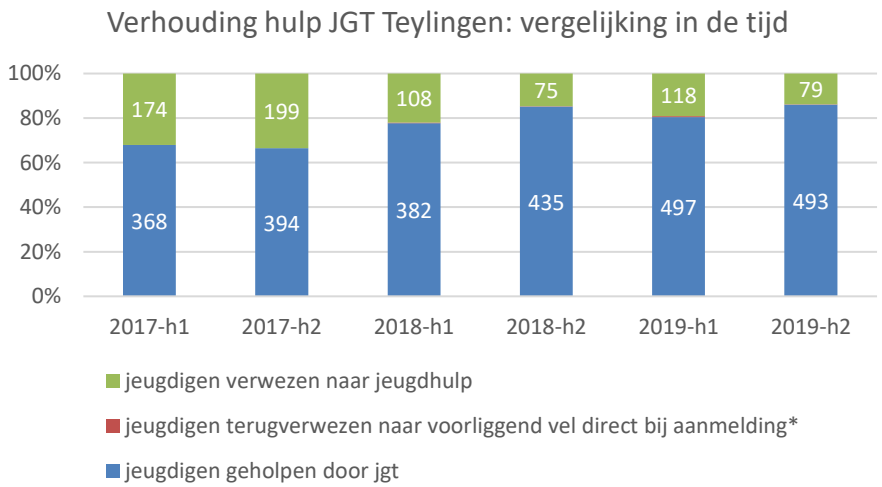

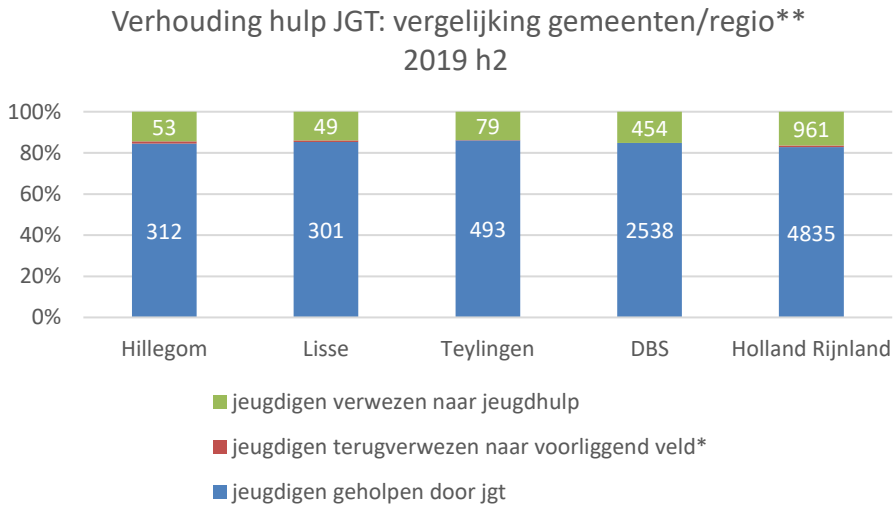

*Deze gegevens zijn niet bekend voor heel Nederland.
** De aantallen zijn zo klein dat ze nauwelijks zichtbaar zijn in de grafiek. Van de DBS is dit aantal niet bekend.
bron: Zorglandschap Holland Rijnland, JGT

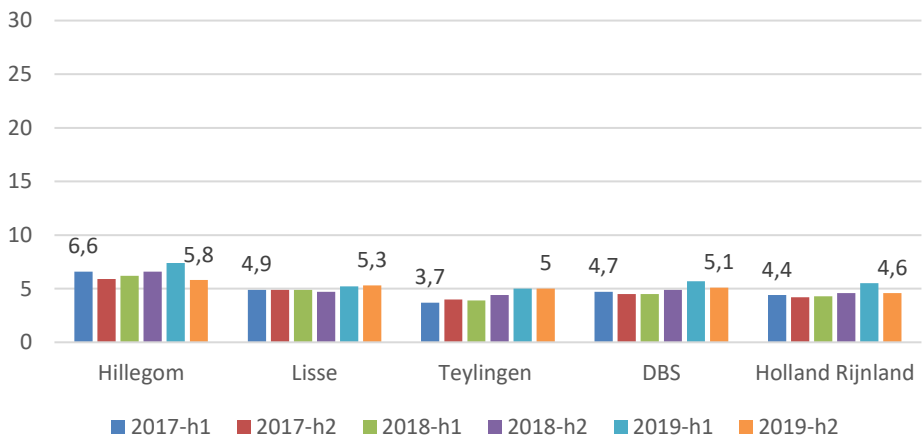

* Deze gegevens zijn via deze bron niet bekend voor heel Nederland.
bron: Zorglandschap Holland Rijnland, JGT

Doelrealisatie binnen het JGT (in hoeverre worden de doelen gerealiseerd) wordt nu nog niet geregistreerd. Dat komt mede omdat het erg lastig is om goed en betrouwbaar te meten. Het streven is om dit op termijn wel inzichtelijk te maken.

2.3. Aansluiting onderwijs-jeugdhulp

Het doel hiervan is preventie en vroegsignalering. Het verbeteren van de aansluiting onderwijs-jeugdhulp vindt plaats via nog op te zetten pilots, zoals preventieve zorg op school in het primair onderwijs, JGT op school op de Internationale Schakelklas en aansluiting onderwijs-arbeidsmarkt voor jongeren met afstand tot arbeidsmarkt. Op dit moment liggen deze stil vanwege de coronacrisis. Dit is gecommuniceerd naar de raden.

Duiding Toegang tot Jeugdhulp

- De huisarts verwijst bijna alleen naar de ggz.
- De huisarts is de grootste verwijzer naar jeugdhulp. Het percentage verwijzingen vanuit de huisarts lijkt in 2019 iets af te nemen vergeleken met 2018. Eind 2019 is gestart met de ontwikkeling van een maatschappelijke businesscase voor de pilots om de samenwerking tussen huisartsen, JGT's en jeugdhulpaanbieders te versterken. De eerste resultaten hiervan worden eind 2020 verwacht.
- In het eerste half jaar 2020 zijn huisartsenpraktijken vanwege de coronacrisis gesloten. Dit zal in de volgende rapportage terug te zien in het aantal aanmeldingen bij de praktijkondersteuner en bij de JGT's.
- De praktijkondersteuners zijn in Teylingen per 1 januari 2020 gestart. De registratie van de praktijkondersteuners is in ontwikkeling. Er is afgelopen periode geëxperimenteerd met een format voor registratie in de HLT-gemeenten. In april is een uniform format vastgesteld. Vanaf dat moment werken alle praktijkondersteuners hiermee. In de volgende rapportage kunnen gegevens over de praktijkondersteuner opgenomen worden.
- Regionaal is er een dalende trend te zien in het aantal cliënten bij de JGT's. Er zijn echter een aantal teams waar het aantal cliënten gelijk blijft of stijgt. Het JGT in Teylingen is hier een van. Mogelijk komt dit door de start van nieuw aanbod voor hoogbegaafde kinderen. De JGT's hebben aangegeven dat hier veel gebruik van wordt gemaakt. Op het totaal aantal terugverwijzingen vanuit de JGT's is onvoldoende zicht. Het aantal dat direct bij aanmelding wordt terugverwezen is klein. Maar ook in de loop van de hulp kan terugverwijzing plaatsvinden. Dat wordt nu nog niet geregistreerd. De bedoeling is om dat in de integrale toegangsteams wel te registeren om beter zicht te krijgen op het afschalen van hulp.

3. Jongeren met hulp

3.1. Jeugdhulp

Deze indicatoren zijn gericht op de doelen normaliseren/ambulantiseren en beschikbaar en betaalbaar houden van de jeugdhulp. Het streven is dat de instroom in de gespecialiseerde jeugdhulp afneemt, vooral in de duurdere vormen met jeugdhulp (met verblijf). Voor de jeugdigen die hulp nodig hebben, moet deze snel beschikbaar en direct de juiste hulp zijn.

gemeente TEYLINGEN

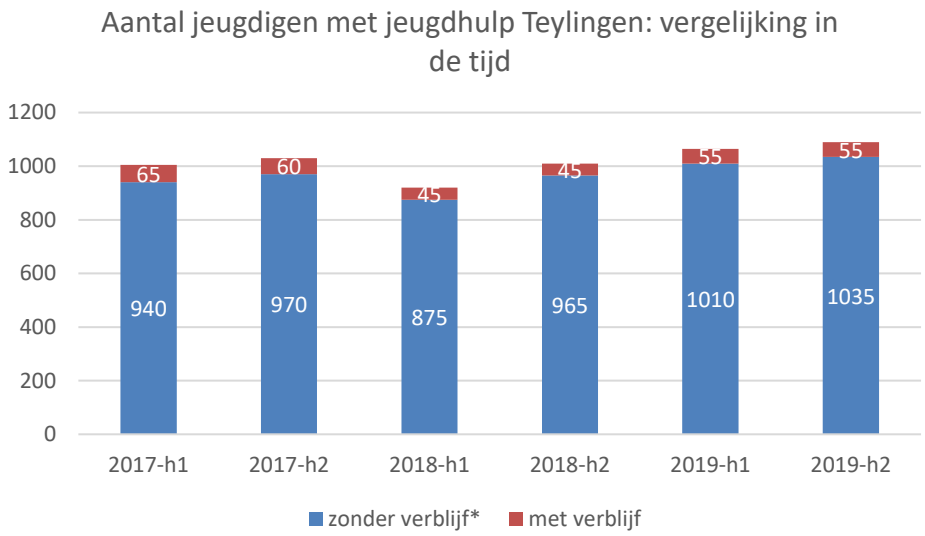

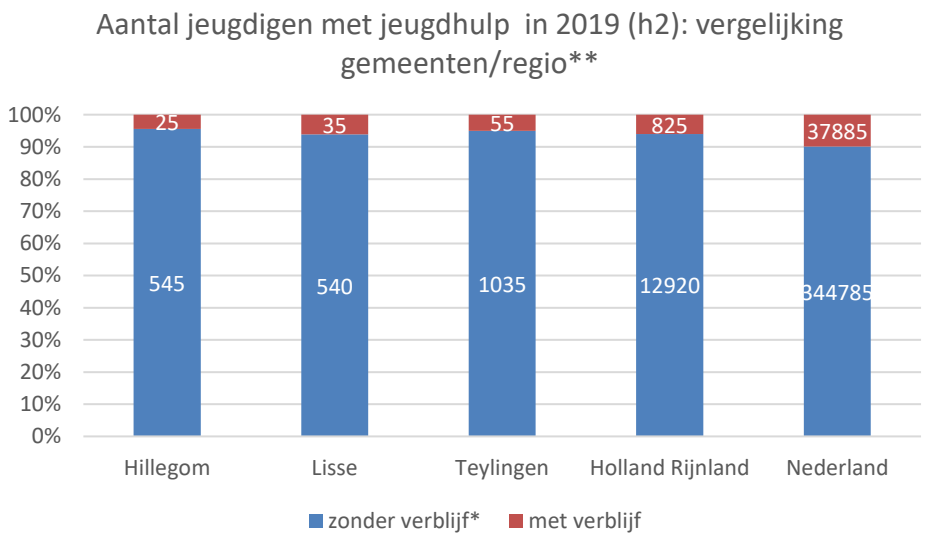

* Dit is inclusief jeugdhulp door het wijk/buurtteam.
** Deze gegevens zijn via deze bron niet bekend voor de DBS.
bron: waarstaatjegemeente.nl

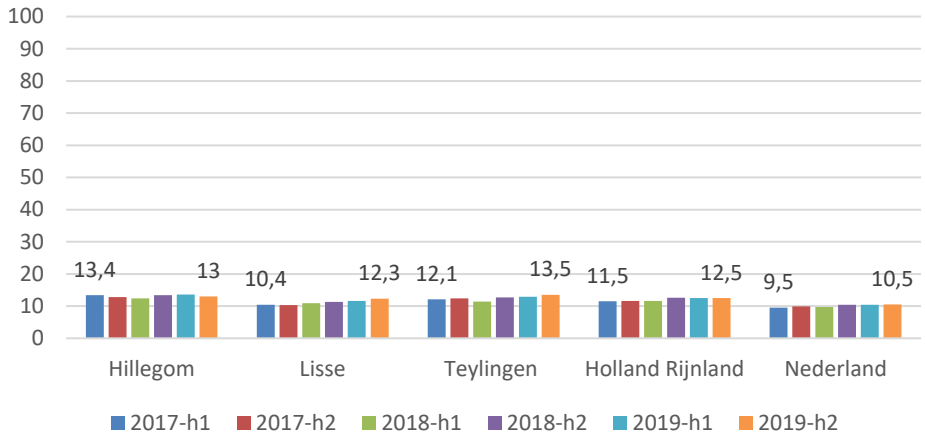

** Deze gegevens zijn via deze bron niet bekend voor de DBS.
bron: waarstaatjegemeente.nl

Doelrealisatie in de jeugdhulp (in hoeverre worden de doelen gerealiseerd) wordt nu nog niet geregistreerd. Dat komt mede omdat het erg lastig is om goed en betrouwbaar te meten. Het streven is om dit op termijn wel inzichtelijk te maken.

3.2. Jeugdbescherming

Jeugdbescherming wordt ingezet als de veiligheid en ontwikkeling van jeugdigen ernstig bedreigd wordt. Deze maatregelen worden opgelegd door de kinderrechter. Het gaat onder meer om ondertoezichtstelling waarbij ouders verplichte hulp krijgen bij het opvoeden, soms samen met uithuisplaatsing of om voogdijmaatregelen waarbij ouders (tijdelijk) het gezag verliezen.

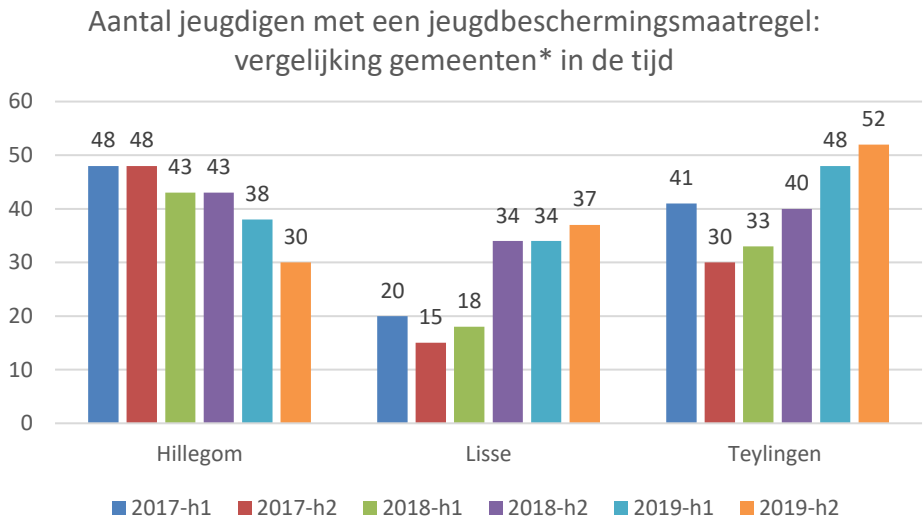

* Vanwege leesbaarheid van de grafiek zijn alleen de HLT-gemeenten opgenomen.
bron: Zorglandschap

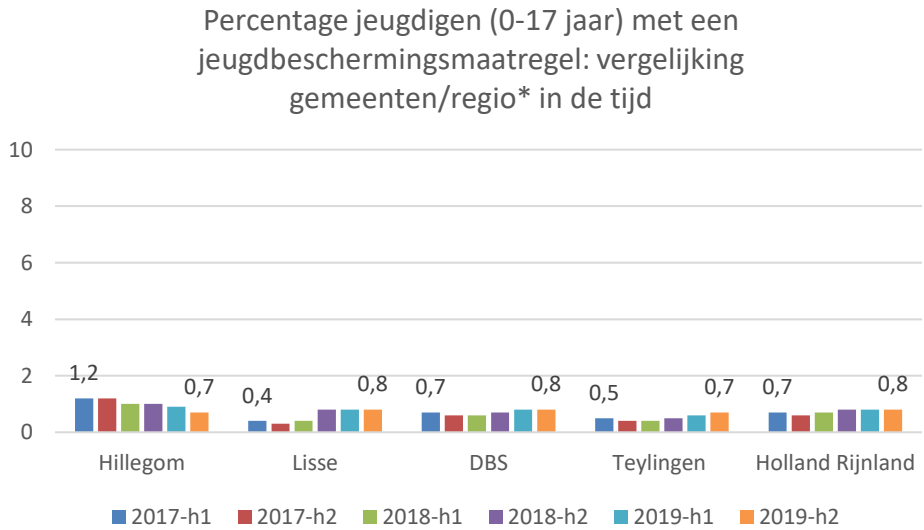

* Deze gegevens zijn via deze bron niet bekend voor heel Nederland.
bron: Zorglandschap

3.3. Jeugdreclassering

Jeugdreclassering is een vorm van jeugdzorg waarbij de jongere wordt geholpen, begeleid en gecontroleerd. Dit is voor jongeren van 12 jaar en ouderen die een strafbaar feit hebben gepleegd.

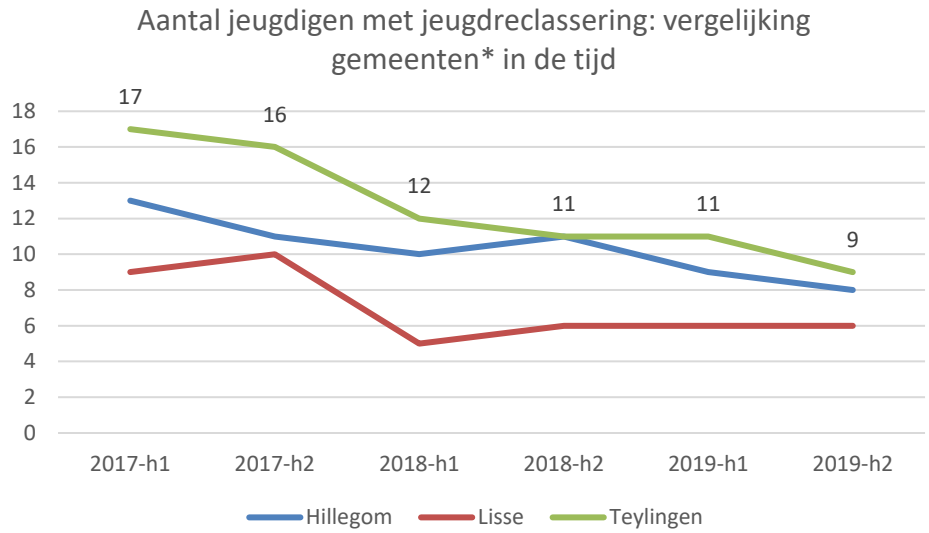

* Vanwege leesbaarheid van de grafiek zijn alleen de HLT-gemeenten opgenomen.
bron: Zorglandschap

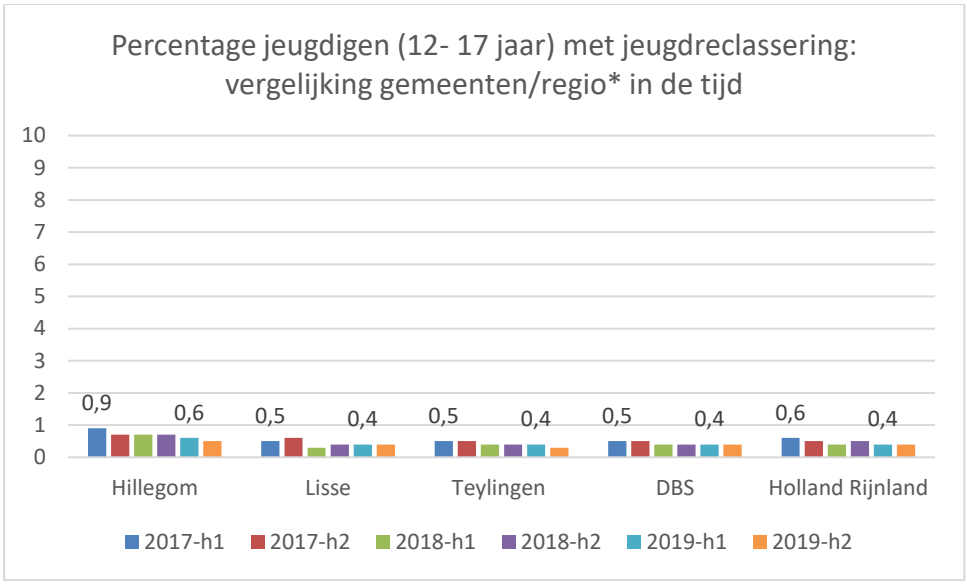

* Deze gegevens zijn via deze bron niet bekend voor heel Nederland.
bron: Zorglandschap

3.4. First time right

Het doel hiervan is jeugdigen direct passende hulp bieden. Hier is nu nog geen goede indicator voor, maar die komt er op termijn wel.

3.5. Wachtlijsten

Het doel is het verkorten van de wachtlijsten. Het is nu nog niet mogelijk om structureel een betrouwbaar beeld van de wachtlijsten te geven. Denk bijvoorbeeld aan jeugdigen die op meer wachtlijsten staan of nog op een wachtlijst staan en ondertussen al hulp hebben. Hier wordt aan gewerkt om deze gegevens op termijn wel te kunnen leveren.

3.6. Clienttevredenheid

Er wordt jaarlijks een cliënttevredenheidsonderzoek uitgevoerd in de regio Holland Rijnland. Het onderzoek 2018/2019 is uitgevoerd via de methode Sensemaker®. Die is erop gericht op kwalitatief materiaal op kwantitatieve schaal te verzamelen met duiding van jongeren en ouders.

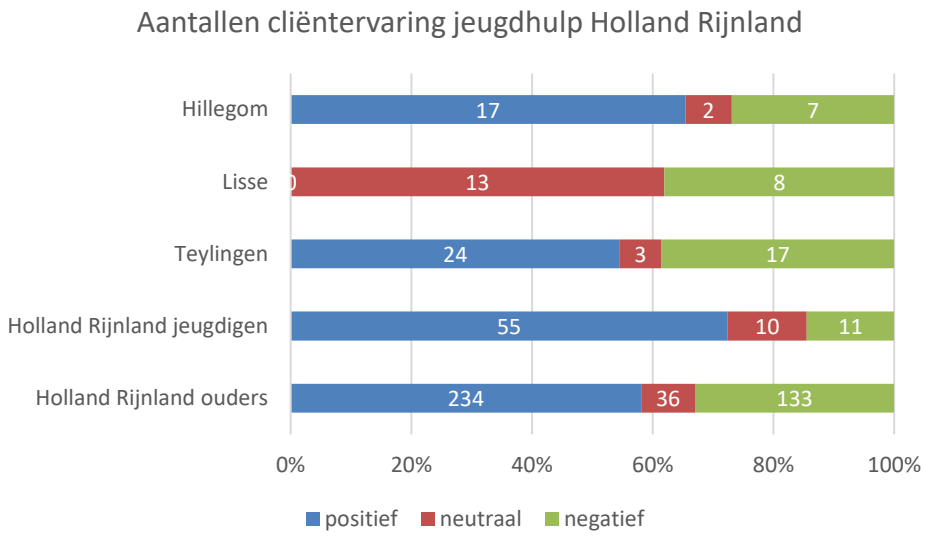

bron: Cliëntervaringsonderzoek Jeugdhulp Holland Rijnland 2018/2019

De belangrijkste thema's en resultaten uit dit onderzoek zijn:

- Wachttijden. Deze zijn van grote invloed op de cliënttevredenheid. Hoe langer de wachttijden, hoe negatiever de jeugdhulp wordt ervaren. De kantelpunten zijn langer dan acht weken wachten en langer dan zes maanden. Duidelijke communicatie over de duur van de wachttijd en tussentijds contact helpen om de negatieve ervaring te beperken.
- Aanmeldtraject. Cliënten vinden het moeilijk om de juiste hulp te vinden. Dat heeft te maken met de bureaucreatie in het traject, gebrekkige communicatie, verkeerde diagnoses en de lange wachttijden. Deze problemen zorgen ook voor een negatieve ervaring.
- Hulp van kleine of grote organisatie. Cliënten zijn positiever over zelfstandigen of kleinere organisaties dan over grotere organisaties. Ze vinden dat de hulp meer effect heeft, waarderen dat er een vast aanspreekpunt is, er snel gereageerd wordt en er een goede klik is met de hulpverlener. Dit is in tegenstelling tot cliënten van grotere organisaties. Ook zijn bij grotere organisaties meer personeelswisselingen, waardoor cliënten vaker opnieuw hun verhaal moeten doen.
- Passende hulp. Maatwerk speelt een rol in de cliënttevredenheid. De tevredenheid is groter naarmate de hulp meer is afgestemd op de behoeften van de jeugdige. Cliënten ervaren de hulp als passend als er naar ze geluisterd wordt en ze mogen meebeslissen. Zelfstandigen bieden vaker maatwerk.

Duiding Jeugdhulp

- Het aantal jeugdigen met jeugdhulp in Teylingen blijft toenemen, vooral door de toename van jeugdhulp zonder verblijf. Dit is inclusief de hulp vanuit de wijkteams. In Teylingen en heel Holland Rijnland is het gebruik van jeugdhulp zonder verblijf hoger dan gemiddeld in Nederland.
- Het percentage jeugdigen met jeugdhulp blijft toenemen in Teylingen. Heel de regio heeft vergeleken met Nederland een groot percentage jeugdigen met jeugdhulp.
- Het aantal jeugdigen in de jeugdbescherming is sinds 2017 toegenomen. Het percentage is vergelijkbaar met de DBS en heel Holland Rijnland. Dat geldt ook voor jeugdigen in de jeugdreclassering. In de jeugdreclassering daalt het aantal, hoewel het om kleine aantallen gaat.
- In Teylingen hebben circa 4 op de 10 cliënten negatieve cliëntervaringen. In de regio heeft alleen gemeente Nieuwkoop een hoger aandeel negatieve ervaringen.

4. Kosten hulp

Deze indicator is gericht op beschikbaar en betaalbaar houden van de jeugdhulp. Dat zodat jeugdigen die echt hulp nodig hebben deze ook kunnen krijgen.

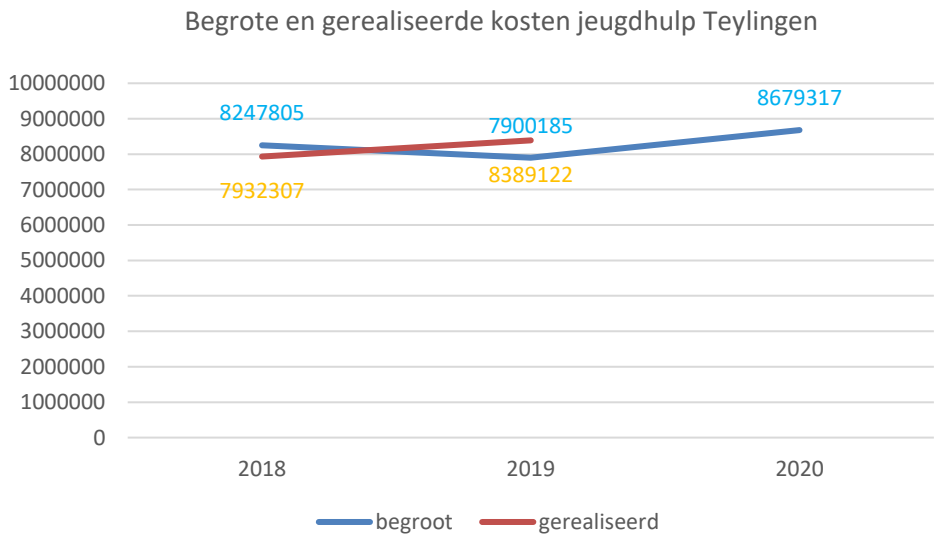

* Dit zijn alle kosten voor jeugdhulp, uitgezonderd de regionale uitvoeringskosten
** De realisatiecijfers 2019 zijn prognoses gedurende het jaar.
bron: Gemeente

gemeente TEYLINGEN

Bijlage Overzicht indicatoren

Toegang tot hulp

1. **Verwijzingen huisarts naar jeugdhulp->doel: beschikbaar en betaalbaar houden jeugdhulp**
   - Aantal verwijzingen van huisarts, uitgesplitst naar jeugd- en opvoedhulp, ggz, begeleiding en ambulante hulp/daghulp vg.
   - Percentage verwijzingen huisarts t.o.v. het totaal verwijzingen naar jeugdhulp
2. **Praktijkondersteuner huisarts (poh)->doel inkoop: normaliseren /ambulantiseren en beschikbaar en betaalbaar houden jeugdhulp**
   - Verhouding tussen:
     - Aantal jeugdigen geholpen door poh
     - Aantal jeugdigen terugverwezen naar het voorliggende veld, zoals welzijn en sport
     - Aantal jeugdigen doorverwezen naar specialistische hulp
   - Percentage jeugdigen (t.o.v. 0-17-jarigen) dat hulp krijgt van het poh
3. **Jeugd- en gezinsteams (JGT)-> doel inkoop: normaliseren /ambulantiseren en beschikbaar en betaalbaar houden jeugdhulp**
   - Verhouding tussen:
     - Aantal jeugdigen geholpen door JGT
     - Aantal jeugdigen terugverwezen naar het voorliggende veld, zoals welzijn en sport. Dit registreren JGT's nu nog niet. Wel registreren zij, voordat een jeugdige in zorg wordt genomen, of wordt terugverwezen naar het voorliggende veld. We kijken of we deze gegevens kunnen gebruiken.
     - Aantal jeugdigen doorverwezen naar specialistische hulp
   - Percentage jeugdigen (t.o.v. 0-17-jarigen) dat hulp krijgt van het JGT
   - Doelrealisatie: in hoeverre worden de doelen gerealiseerd. Dit is wens voor de toekomst en wordt nu nog niet geregistreerd. Dat komt mede omdat het erg lastig is om goed en betrouwbaar te meten.
4. **Aansluiting onderwijs-jeugdhulp->doel preventie en vroegsignalering**

Hiervoor worden diverse pilots ingezet. Deze geven kwalitatieve informatie. In deze monitor wordt een korte stand van zaken van de pilots gegeven.

Jeugdhulp

5. **Jeugdigen in jeugdhulp->doel normaliseren/ambulantiseren en beschikbaar en betaalbaar houden jeugdhulp**
   - Aantal jeugdigen met jeugdhulp totaal, uitgesplitst zonder en met verblijf.
   - Percentage jeugdigen met jeugdhulp (t.o.v. 0-17-jarigen)
   - Doelrealisatie: in hoeverre worden de doelen gerealiseerd. Dit is wens voor de toekomst en wordt nu nog niet geregistreerd. Dat komt mede omdat het erg lastig is om goed en betrouwbaar te meten.
6. **Jeugdbescherming**

Het is beperkt mogelijk om hierop te sturen (maatregel wordt opgelegd door kinderrechter) en het gaat om kleine aantallen. Deze indicator wordt ter informatie opgenomen.

- Aantal jeugdigen met een jeugdbeschermingsmaatregel, zoals een ondertoezichtstelling of voogdijmaatregel
- Percentage jeugdigen met een jeugdbeschermingsmaatregel (t.o.v. 0-17-jarigen)

7. Jeugdreclassering

Het is beperkt mogelijk om hierop te sturen en het gaat om kleine aantallen. Deze indicator wordt ter informatie opgenomen.

- Aantal jeugdigen met jeugdreclassering
- Percentage jeugdigen met jeugdreclassering (t.o.v. 0-17-jarigen)

8. First-time right (op termijn) ->doel: direct passende hulp

Percentage Jeugdigen waarbij de direct de juiste hulp wordt ingezet. Dit is een wens voor de toekomst en wordt nu nog niet geregistreerd. Waarschijnlijk moeten hier bepaalde gegevens voor gekoppeld worden, namelijk het kunnen volgen van jeugdigen en nagaan of wisselingen van hulp minder vaak voorkomen.

9. Wachttijden jeugdhulp->doel: verkorten wachttijden

Aantal jeugdigen op de wachtlijst is niet opgenomen als indicator, omdat deze gegevens geen goed beeld geven en niet betrouwbaar zijn. Denk bijvoorbeeld aan jeugdigen die op meer wachtlijsten staan of nog op een wachtlijst staan en ondertussen al hulp hebben.

10. Clienttevredenheid jeugdhulp

Er wordt jaarlijks een cliënttevredenheidsonderzoek uitgevoerd in de regio Holland Rijnland. Die geeft vooral kwalitatieve informatie. Er is bewust gekozen voor meer verhalend onderzoek (storytelling)n, omdat dit beleidsmatig meer aanknopingspunten biedt. In deze monitor worden de belangrijkste punten opgenomen.

<u>Kosten jeugdhulp</u>

11. Gerealiseerde uitgaven voor jeugdhulp en begroot budget->beschikbaar en betaalbaar houden jeugdhulp

- Begroot budget (inclusief tussentijdse budgetophogingen rijk)
- Verhouding tussen gerealiseerde uitgaven en begroot budget

Raadsmemo

Spreidingsplan 2.0 basisonderwijs Voorhout

aan:	de raad van de gemeente Teylingen
datum:	19 juni 2020
zaaknummer:	Z-20-121050
portefeuillehouder:	Dhr. A.L. van Kempen
behandelend ambtenaar:	Babs Barnhoorn

Inhoud mededeling

De schoolbesturen basisonderwijs Voorhout (Sophia Scholen en Stichting Openbaar Basis Onderwijs Duin- en Bollenstreek) en de gemeente Teylingen hebben samen het spreidingsplan 2.0 basisonderwijs Voorhout opgesteld.

Doel van het spreidingsplan 2.0 basisonderwijs Voorhout
Het spreidingsplan heeft als doel om vraag en aanbod van basisonderwijs in Voorhout goed op elkaar af te stemmen voor nu en in de toekomst. Het spreidingsplan is opgesteld op basis van leerlingenprognoses, demografische ontwikkelingen en ontwikkelingen op woningbouwgebied. Met dit plan geven de schoolbesturen aan wat zij in de toekomst nodig hebben qua huisvesting.

Vastgesteld Integraal Huisvestingplan Onderwijs 2019 - 2022
Bij de vaststelling van het Integraal Huisvestingsplan Onderwijs (IHP) 2019-2022 in de raadsvergadering van 31 januari 2019 was het 'Spreidingsplan basisonderwijs Voorhout' één van de bijlagen. Het spreidingsplan (2018) behorende bij het IHP is destijds opgeleverd als werkdocument. De schoolbesturen waren van mening dat er in 2018 te veel ontwikkelingen gaande waren waarvan de uitkomst onduidelijk was om het spreidingsplan voor Voorhout vast te stellen.
De koers van Sophia Scholen heeft ertoe geleid dat het traject opnieuw is opgestart om te komen tot een spreidingsplan basisonderwijs Voorhout.

Onderzoek spreidingsplan 2.0 basisonderwijs Voorhout
In 2020 is onderzoek gedaan naar de huidige situatie op basis van de leerlingenprognoses, deelnamepercentage schoolbesturen, capaciteit van de bestaande schoolgebouwen en de verwachte ontwikkelingen. De huidige situatie is in kaart gebracht aan de hand van 2 varianten: rekening houdend met en zonder een nieuwe school in Nieuw Boekhorst.
Op basis van de stichtingsnorm en het deelnemingspercentage kan geen van beide schoolbesturen een nieuwe school stichten in de wijk Nieuw Boekhorst. Een alternatief is dat één of beide scholen een dislocatie start of een bestaande school verhuizen/verplaatsen naar de wijk Nieuw Boekhorst. Een ander alternatief is om op de langere termijn, op het moment dat een bestaand schoolgebouw in aanmerking komt voor renovatie of nieuwbouw, te kijken of verhuizen/verplaatsen van deze school een wenselijk scenario is.

Koers Sophia Scholen Voorhout
Sophia Scholen heeft haar koers bepaald voor de toekomst van haar scholen in Voorhout. Sophia Scholen opteert in Voorhout-West voor een permanente uitbreiding van de

Andreasschool met vier lokalen, conform het door de raad vastgestelde Integraal Huisvestingsplan Onderwijs (IHP) 2019 – 2022. Sophia Scholen dient geen aanvraag in voor de tijdelijke uitbreiding van de Andreasschool. Een aantal groepen van de Andreasschool worden tijdelijk gehuisvest in het Clustergebouw.

In Voorhout-Oost werkt Sophia Scholen toe naar drie volwaardige locaties met minimaal 200 leerlingen en acht groepen. Concreet betekent dit dat de locatie De Regenboog in het clustergebouw en De Antoniusschool samen smelten tot één nieuwe school.
De Regenboog, locatie Distelweg, wordt opgeknapt (inpandig en buitengevel) om alle leerlingen vanaf het nieuwe schooljaar 2020/2021 onder te kunnen brengen die vanaf De Regenboog, locatie clustergebouw komen.
De meeste ouders van de leerlingen van De Regenboog, locatie Clustergebouw, hebben gekozen voor De Regenboog, locatie Distelweg en niet voor de nieuwe school in het Clustergebouw.

Sophia Scholen wenst een dislocatie van de Andreasschool te starten in Nieuw Boekhorst, gevoegd bij het haar op basis van de leerlingenprognoses toekomende deel van de lokalen i.v.m. groei van Voorhout, samen zijn dat zeven tot acht lokalen. Alleen een dislocatie in Nieuw Boekhorst van vier lokalen (uitbreiding Andreasschool) is geen optie voor Sophia Scholen, omdat er dan geen sprake is van een volwaardige onderwijsvoorziening.
Sophia Scholen is ook bereid om nu geen dislocatie te starten. De uitbreiding van de Andreasschool van vier lokalen te realiseren door de huidige Andreasschool uit te breiden en over enkele jaren, in overleg met de gemeente en stichting OBODB, onderwijs te verzorgen in flexibel maatschappelijk vastgoed.

<u>Stichting OBODB, één school met drie locaties</u>
Stichting OBODB heeft één school, Daltonschool De Achtbaan, met drie locaties verspreid over Voorhout. In de huidige situatie heeft OBODB geen wensen om iets te veranderen aan de situatie van de schoollocaties in Voorhout.
OBODB zou graag een volwaardige basisschool willen stichten in de wijk Nieuw boekhorst, maar realiseert zich dat dit gezien de huidige wet- en regelgeving niet haalbaar is.
Stichting OBODB pleit voor een gelijkwaardige positie voor beide schoolbesturen in Nieuw boekhorst, die recht doet aan de huidige verhoudingen qua belangstellingspercentage.

<u>Thuisnabij onderwijs voor alle leerlingen in Voorhout</u>
De gemeente streeft naar thuisnabij onderwijs voor alle leerlingen in Voorhout. De gemeente opteert nadrukkelijk voor een onderwijsvoorziening in de wijk Nieuw Boekhorst, maar zal goed kijken naar een optimale bezetting van de bestaande capaciteit en uitbreiding waar dit mogelijk en wenselijk is. De gemeente wil ook rekening houden met de samenwerking tussen het onderwijs en kinderopvang en de benodigde capaciteitsvraag die dat tot gevolg heeft.

<u>Conclusie spreidingsplan 2.0 basisonderwijs Voorhout</u>
Volgens beide schoolbesturen en de gemeente zou op dit moment geen van de varianten een goede keuze zijn. Argumenten:
- niet direct een volwaardige school mogelijk in nieuw Boekhorst;
- beide denominaties niet direct vertegenwoordigd in nieuw Boekhorst;
- onvoldoende zicht op effect van de varianten op de andere schoollocaties in Voorhout;
- hoge kosten.

Flexibel maatschappelijk vastgoed in Nieuw Boekhorst
De gemeente en de schoolbesturen hebben afgesproken om over enkele jaren opnieuw in gesprek te gaan over de realisatie van een eventuele school in Nieuw Boekhorst, dan wel spreiding van het basisonderwijs in Voorhout in het algemeen. De gemeente en de schoolbesturen pleiten ervoor om in het programma Nieuw Boekhorst rekening te houden met flexibel maatschappelijk vastgoed, zodat in deze wijk ruimte is voor onderwijs-, opvang- en sportvoorzieningen.

Uitbreiding Andreasschool met vier lokalen
Nu het spreidingsplan 2.0 is vastgesteld wordt de koers van Sophia Scholen verder uitgerold. De aanvraag voor de permanente uitbreiding van de Andreasschool met vier lokalen is opnieuw ingediend.
Vanaf het nieuwe schooljaar 2020/2021 zullen een aantal groepen van de Andreasschool tijdelijk gehuisvest worden in het Clustergebouw. De ouders van de leerlingen van de Andreasschool zijn hierover geïnformeerd tijdens een digitale informatie-/ouderavond.
Om de periode van het tijdelijk huisvesten van groepen van de Andreasschool zo beperkt mogelijk te houden is het traject permanente uitbreiding van de Andreasschool opgestart. De planning is om in september 2020 met een voorstel te komen richting de raad om het definitieve investeringskrediet beschikbaar te stellen conform het IHP 2019-2022.

In de zomer zullen mogelijk wat onderzoekskosten gemaakt worden ten behoeve van de ruimtelijke en financiële onderbouwing voor de permanente uitbreiding van de Andreasschool met vier lokalen. Het domein MO vraagt het college in te stemmen met het beschikbaar stellen van een beperkt onderzoeks- / werkbudget. Het beschikbaar gestelde werk-/onderzoeksbudget zal onderdeel uitmaken van het totale investeringskrediet wat ter besluitvorming wordt voorgelegd aan de gemeenteraad.

Bijlagen:
1. Collegebesluit d.d. 2 juni 2020
2. Spreidingsplan 2.0 basisonderwijs Voorhout

Spreidingsplan 2.0 basisonderwijs Voorhout

Opdrachtgever	Sophia Scholen in samenwerking met stichting OBODB en de gemeente Teylingen
Opgesteld door	Lizelot Zantboer en Marieke Stevering-Rutten
Kenmerk	U20223
Datum	25 mei 2020

Postbus 2145 | 7302 EM Apeldoorn | T (055) 538 66 90 | info@pentarho.nl | www.pentarho.nl | KvK-nr. 08169718 | Btw-nr. NL8189.60.115.B01

Inhoudsopgave

1 Inleiding **3**
- 1.1 Aanleiding 3
- 1.2 Leeswijzer 3

2 Situatiebeschrijving **4**
- 2.1 Basisonderwijs 4
- 2.2 Leerlingenontwikkeling 4
- 2.3 Deelnamepercentages 6
- 2.4 Capaciteit 7

3 Verwachte ontwikkelingen **8**
- 3.1 Leerlingenprognoses 2019-2039 8
- 3.2 Stichting nieuwe school 9
- 3.3 Ruimtebehoefte versus capaciteit leerlingenprognoses variant 1 10
- 3.4 Ruimtebehoefte versus capaciteit leerlingenprognoses variant 2 11

4 Visie/vraagstukken schoolbesturen en gemeente **13**
- 4.1 Sophia Scholen 13
- 4.2 OBODB 14
- 4.3 Gemeente Teylingen 15

5 Overige beleidsterreinen **17**
- 5.1 Samenwerken en -wonen onderwijs en kinderopvang 17
- 5.2 Bewegingsonderwijs 17

6 Conclusies en vervolg **18**
- 6.1 Conclusies 18
- 6.2 Aandachtspunten 19
- 6.3 Vervolg 20

Bijlage 1 - deelnamepercentages Voorhout **21**

Bijlage 2 - capaciteit per school toegelicht **22**

Bijlage 3 - ruimtebehoefte versus capaciteit in m² en lokalen o.b.v. prognoses variant 1 **26**

Bijlage 4 - ruimtebehoefte versus capaciteit in m² en lokalen o.b.v. prognoses variant 2 **29**

Bijlage 5 - ruimtebehoefte versus capaciteit in m² en lokalen o.b.v. optimale uitkomst koers Sophia Scholen **32**

1 Inleiding

1.1 Aanleiding

In 2017 is door de schoolbesturen in de Duin- en Bollenstreek, samen met de betrokken gemeenten, besloten om voor ieder dorp een spreidingsplan op te stellen. Eén van de aanleidingen voor het opstellen van deze plannen was de fusie tussen Sophia Scholen en PCPO. Het doel van deze fusie was het behoud van PC-onderwijs voor de Duin- en Bollenstreek. Onder andere door deze fusie ontstonden vragen over de balans tussen vraag naar en aanbod van onderwijs in de dorpen. Op 1 maart 2018 is het Spreidingsplan basisonderwijs Voorhout opgeleverd als werkdocument (U18085). De schoolbesturen waren van mening dat destijds te veel ontwikkelingen gaande waren waarvan de uitkomst onduidelijk was om het spreidingsplan definitief op te stellen.

Inmiddels is twee jaar verstreken en is de uitgangssituatie enigszins gewijzigd. Sophia Scholen heeft koers bepaald voor de toekomst van haar scholen in Voorhout-Oost en er is meer duidelijkheid over woningbouw in Voorhout. Tevens heeft de gemeente, zoals iedere drie jaar, nieuwe leerlingenprognoses op laten stellen (Pronexus, oktober 2019). Op basis van deze ontwikkelingen hebben partijen besloten om opnieuw samen op te trekken bij het opstellen van onderhavig Spreidingsplan 2.0 voor de kern Voorhout. Het doel van dit spreidingsplan is zicht krijgen op de vraag naar en aanbod van onderwijs in het dorp en maatregelen die nodig zijn, om voor de toekomst te zorgen dat sprake is van een balans in vraag en aanbod.

1.2 Leeswijzer

In hoofdstuk 2 wordt een situatiebeschrijving gegeven. In dit hoofdstuk wordt onder andere ingegaan op de leerlingenontwikkeling in de afgelopen jaren, de deelnamepercentages van de besturen en de capaciteit van de gebouwen. In hoofdstuk 3 wordt ingegaan op de leerlingenprognoses in twee varianten. In hoofdstuk 4 worden de visies van de afzonderlijke besturen en de gemeente weergegeven. Vervolgens beschrijft hoofdstuk 5 de visie ten aanzien van de verbinding tussen onderwijs en opvang. In hoofdstuk 6 worden conclusies getrokken en aanbevelingen gedaan en wordt een doorkijk gegeven naar een mogelijk vervolg.

2 Situatiebeschrijving

In dit hoofdstuk wordt de huidige situatie van het basisonderwijs in de kern Voorhout beschreven.

2.1 Basisonderwijs

In de kern Voorhout zijn vijf scholen voor basisonderwijs gevestigd op in totaal acht locaties. De scholen vallen onder het bevoegd gezag van Sophia Scholen (vier scholen, vijf vestigingen) en de stichting OBODB (één school, drie vestigingen).

Op de onderstaande kaart zijn de locaties weergegeven:



2.2 Leerlingenontwikkeling

Het aantal leerlingen in het basisonderwijs in de kern Voorhout is de afgelopen jaren gedaald. In de onderstaande tabel is de leerlingenontwikkeling van de scholen, ressorterend onder Sophia Scholen, opgenomen in de periode 2014 t/m 2019, telkens op de teldatum 1 oktober (bron: DUO). In de navolgende grafieken zijn de ontwikkelingen visueel weergegeven.

Leerlingentellingen Voorhout - Sophia Scholen						
Naam school	**2014**	**2015**	**2016**	**2017**	**2018**	**2019**
Antonius	180	166	146	132	131	118
Andreas	220	222	241	252	249	264
PC Regenboog, cluster	228	198	168	144	125	128
PC Regenboog, Distelweg	164	160	115	99	109	88
Emmaüs	123	142	151	172	186	193
Totaal	**915**	**888**	**821**	**799**	**800**	**791**

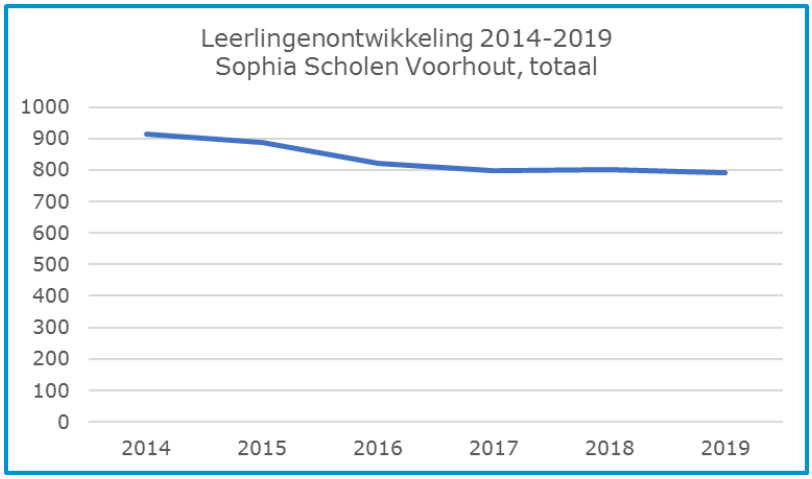

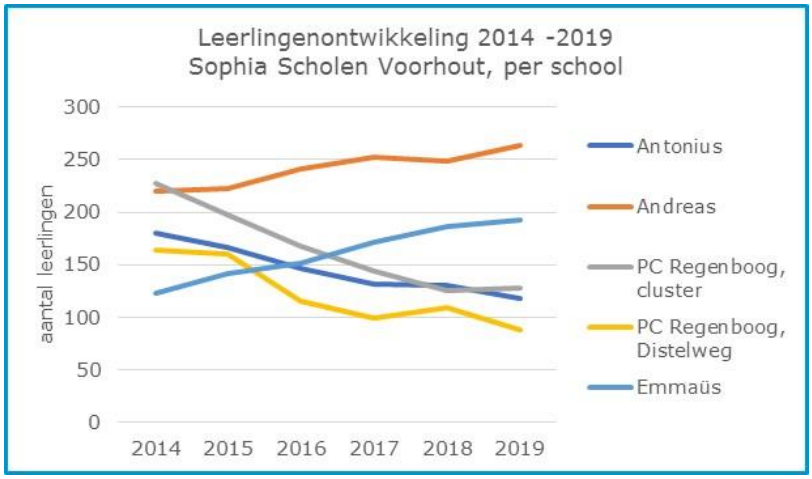

Uit de tabel en grafieken is af te lezen dat het aantal leerlingen op de scholen van Sophia Scholen in de kern Voorhout, de afgelopen jaren is gedaald. In 2019 zaten 14% minder leerlingen op de scholen ten opzichte van 2014. Wanneer gekeken wordt naar de verschillen per school, dan valt op dat de scholen Andreas en Emmaüs de afgelopen jaren zijn gegroeid in leerlingenaantal en de andere scholen zijn gedaald.

Op 1 januari 2018 zijn Sophia Scholen en PCPO gefuseerd. De oud-Sophia scholen zijn gezamenlijk gestegen in leerlingenaantal, maar de daling bij de oud-PCPO scholen was sterker waardoor het totaal iets is gedaald, zeker voor en rondom fusiedatum.

In de onderstaande tabel is de leerlingenontwikkeling van de scholen, ressorterend onder OBODB, opgenomen in de periode 2014 t/m 2019, telkens op de teldatum 1 oktober. In de navolgende grafieken zijn de ontwikkelingen visueel weergegeven.

Leerlingentellingen Voorhout - OBODB						
Naam school	**2014**	**2015**	**2016**	**2017**	**2018**	**2019**
Achtbaan, locatie Beukenrode	166	153	136	133	111	114
Achtbaan, locatie Cluster	241	288	279	266	272	275
Achtbaan, locatie Distelweg	186	197	196	193	203	196
Totaal	593	638	611	592	586	585

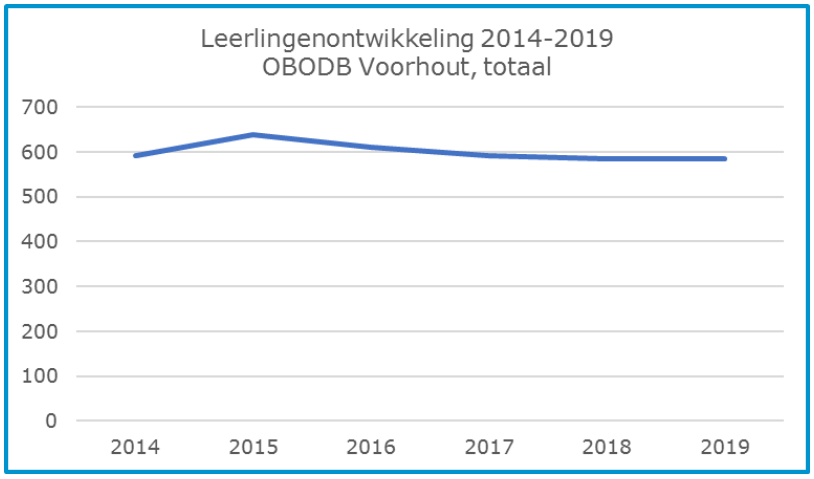

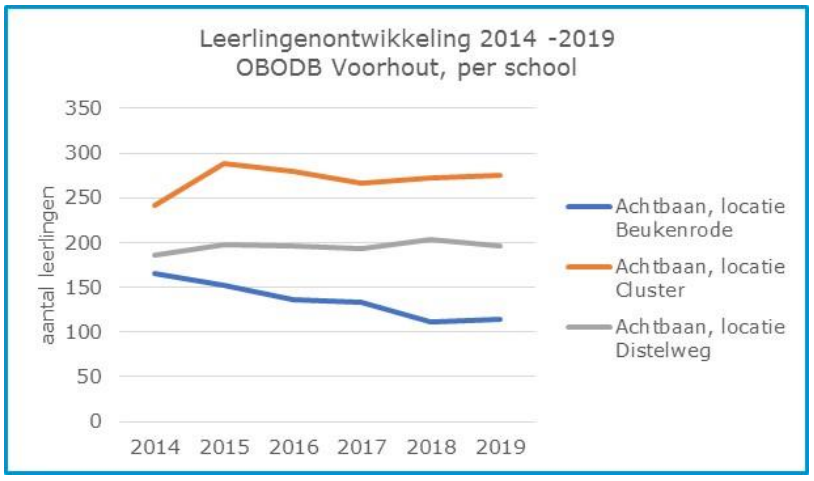

Uit de tabel en grafieken is af te lezen dat het aantal leerlingen op De Achtbaan in de afgelopen jaren iets is gedaald, maar sinds 2017 redelijk stabiel is. De cijfers over 2014 zijn niet volledig vanwege het feit dat De Achtbaan op dat moment nog een vierde locatie had met 67 leerlingen. Deze leerlingen zijn niet gelijk verdeeld over de huidige drie locaties.

2.3 Deelnamepercentages

De basisschoolleerlingen in de kern Voorhout verdelen zich op een bepaalde manier over de scholen van de twee schoolbesturen. In de onderstaande tabel is de procentuele verdeling van de leerlingen over de schoolbesturen in de periode 2014 t/m 2019 weergegeven.

Deelnamepercentages per schoolbestuur Voorhout						
Naam bestuur	**2014**	**2015**	**2016**	**2017**	**2018**	**2019**
Sophia Scholen	61%	58%	57%	57%	58%	57%
OBODB	39%	42%	43%	43%	42%	43%
Totaal	100%	100%	100%	100%	100%	100%

Uit de tabel is af te lezen dat de verdeling van het aantal leerlingen over de twee schoolbesturen sinds 2015 redelijk stabiel is. Op 1 januari 2018 zijn Sophia Scholen en PCPO gefuseerd. De deelnamepercentages van beide stichtingen zijn bij elkaar opgeteld.

De oud-Sophia scholen zijn zoals aangegeven gezamenlijk gestegen in leerlingenaantal, maar de daling bij de oud-PCPO scholen was sterker waardoor het totaal iets is gedaald, zeker voor en rondom fusiedatum. Hierdoor is ook het deelnamepercentage van de gefuseerde stichting gedaald. In bijlage 1 zijn deze gegevens ook opgenomen voor de individuele scholen.

2.4 Capaciteit

In deze paragraaf wordt beschreven over welke capaciteit de gebouwen van de scholen in Voorhout samen beschikken. Voor de capaciteitsgegevens is uitgegaan van de bvo-metingen, die in 2017 in opdracht van de gemeente Teylingen zijn opgesteld door bureau CED. In sommige gevallen zijn correcties doorgevoerd welke zijn toegelicht. In de onderstaande tabel zijn de gegevens per school op een rij gezet. In bijlage 2 is de situatie per school verder toegelicht. In totaal zijn in Voorhout 64 lokalen voor het basisonderwijs beschikbaar.

Capaciteit scholen kern Voorhout			
Naam school	**Capaciteit in m² bvo**	**Capaciteit in lokalen**	**Opmerkingen**
Antonius	1.103	6	Algemene ruimten gelijk verdeeld over de drie scholen (163 m² per school)
Andreas	1.488	8	Aantal m² bvo-meting gecorrigeerd met 59, 5,7 en 10 m² voor kdv-groep, aantal lokalen bvo-meting gecorrigeerd met 2 voor KDV en 'kas'
De Regenboog, locatie Cluster	1.033	6	Algemene ruimten gelijk verdeeld over de drie scholen (163 m² per school)
De Regenboog, locatie Distelweg	1.159	8	Aantal lokalen bvo-meting gecorrigeerd met 1, ruimte niet geschikt als groepslokaal
Emmaüs	1.087	8	Aantal lokalen niet gecorrigeerd, wel ander lokaal aangemerkt als kdv-lokaal
De Achtbaan, locatie Beukenrode	1.047	8	Conform bvo-meting CED
De Achtbaan, locatie Cluster	1.460	12	Algemene ruimten gelijk verdeeld over de drie scholen (163 m² per school), zes wissellokalen toegerekend aan deze school
De Achtbaan, locatie Distelweg	1.060	8	Aantal lokalen bvo-meting gecorrigeerd met 1, ruimte niet geschikt als groepslokaal
Totaal	**9.437**	**64**	

In het clustergebouw wordt door OBODB voor de dislocatie van De Achtbaan een tekort aan algemene ruimten ervaren. Dit wordt veroorzaakt doordat bij de zes wissellokalen nauwelijks ondersteunende ruimten gerealiseerd zijn. Sophia Scholen en OBODB kijken samen naar een meer optimale verdeling van algemene ruimten op korte termijn. OBODB heeft aangegeven ook naar een andere verdeling van groepslokalen in het gebouw te willen kijken.

3 Verwachte ontwikkelingen

In dit hoofdstuk worden de verwachte ontwikkelingen van het basisonderwijs in de kern Voorhout beschreven.

3.1 Leerlingenprognoses 2019-2039

De gemeente Teylingen heeft onlangs nieuwe leerlingenprognoses op laten stellen (Pronexus, oktober 2019). Het rapport behelst twee varianten. In de eerste variant is ervan uitgegaan dat de leerlingen afkomstig uit de nieuwe woonwijk Nieuw Boekhorst zich verdelen over de bestaande scholen. In de tweede variant is gerekend met een nieuwe school/-locatie in die wijk. In de onderstaande tabel is de eerste variant weergegeven, waarin dus geen rekening is gehouden met een nieuwe school in Nieuw Boekhorst.

Leerlingenprognoses basisonderwijs Voorhout, Pronexus oktober 2019																					
Teldatum 1 oktober jaar x, staat bij jaar x+1, leerlingen Nieuw Boekhorst verdeeld over bestaande scholen																					
Naam school	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034	2035	2036	2037	2038	2039
Antonius	131	118	120	123	125	127	130	134	138	143	147	150	149	149	149	148	148	147	146	145	144
Andreas	249	264	268	273	279	284	290	300	307	317	325	332	331	331	330	328	327	325	324	321	319
De Regenboog	234	215	213	212	212	215	220	228	235	243	250	256	255	255	255	253	252	251	249	247	245
Emmaüs	186	193	202	212	222	225	230	237	243	250	256	261	259	260	259	257	256	255	254	252	251
De Achtbaan	586	585	594	606	619	629	643	664	682	703	722	738	734	734	733	729	726	722	719	713	708
Totaal	1.386	1.375	1.397	1.426	1.457	1.480	1.513	1.563	1.605	1.656	1.700	1.737	1.728	1.729	1.726	1.715	1.709	1.700	1.692	1.678	1.667

Uit deze prognoses blijkt dat het aantal leerlingen in de kern Voorhout tot 2030 gaat stijgen tot boven de 1.700 en daarna licht afneemt tot een stabiel aantal van ongeveer 1.680 vanaf 2037. Alle scholen profiteren conform deze prognoses evenredig van de groei, gebaseerd op de trends in de afgelopen jaren. Dit blijkt ook uit de onderstaande grafiek. Pronexus volgt bij het opstellen van de leerlingenprognoses de wettelijke voorschriften.

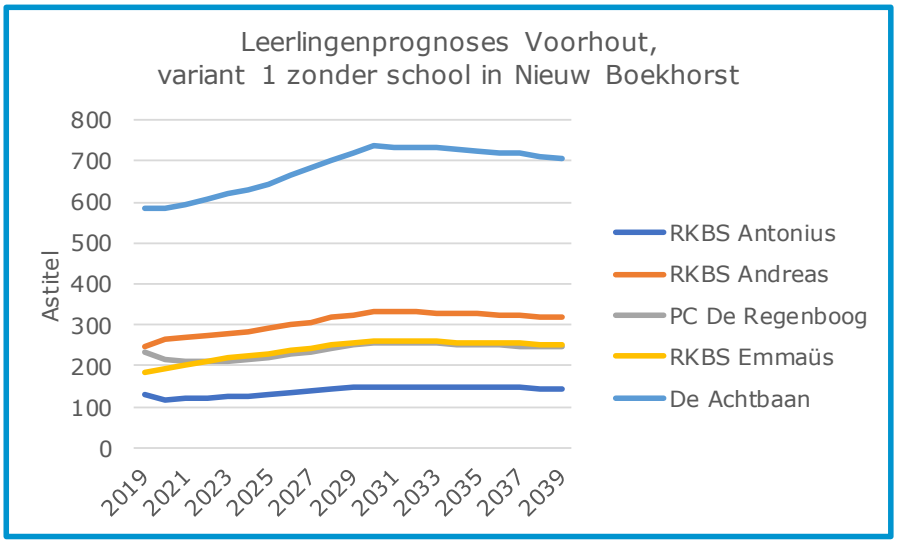

In de navolgende tabel zijn de uitkomsten van de tweede variant weergegeven, waarbij het uitgangspunt is gehanteerd dat een school in de wijk Nieuw Boekhorst gerealiseerd wordt. Dit betekent dat het totaal aantal leerlingen dat verwacht wordt ongeveer gelijk blijft, maar dat de leerlingen uit de nieuwe wijk een plek vinden op de nieuwe school-locatie in de wijk.

Leerlingenprognoses basisonderwijs Voorhout, Pronexus oktober 2019																					
Teldatum 1 oktober jaar x, staat bij jaar x+1, leerlingen Nieuw Boekhorst gehuisvest in nieuwe school																					
Naam school	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034	2035	2036	2037	2038	2039
Antonius	131	118	120	123	125	127	130	130	129	128	128	126	125	124	123	122	122	122	121	121	121
Andreas	249	264	268	273	279	284	290	291	288	286	284	281	278	277	275	273	273	272	271	271	270
De Regenboog	234	215	213	212	212	215	220	220	218	217	216	213	211	210	209	207	206	206	205	205	204
Emmaüs	186	193	202	212	222	225	230	231	228	227	226	223	221	220	219	217	217	216	216	215	215
De Achtbaan	586	585	594	606	619	629	643	644	637	635	630	623	617	614	610	606	604	602	601	600	598
Nieuwe school	0	0	0	0	0	0	0	46	102	157	211	265	270	276	281	284	281	276	270	262	252
Totaal	1.386	1.375	1.397	1.426	1.457	1.480	1.513	1.562	1.602	1.650	1.695	1.731	1.722	1.721	1.717	1.709	1.703	1.694	1.684	1.674	1.660

Uit deze prognoses blijkt dat het aantal leerlingen in de kern Voorhout t/m 2030 tot boven de 1.700 zal stijgen en daarna licht afneemt en stabiliseert rond de 1.670. Wanneer een nieuwe school gerealiseerd wordt, blijven de bestaande scholen redelijk stabiel in leerlingenaantal en gaan de nieuwe leerlingen in de wijk Nieuw Boekhorst naar de nieuwe school. Dit blijkt ook uit de onderstaande grafiek.

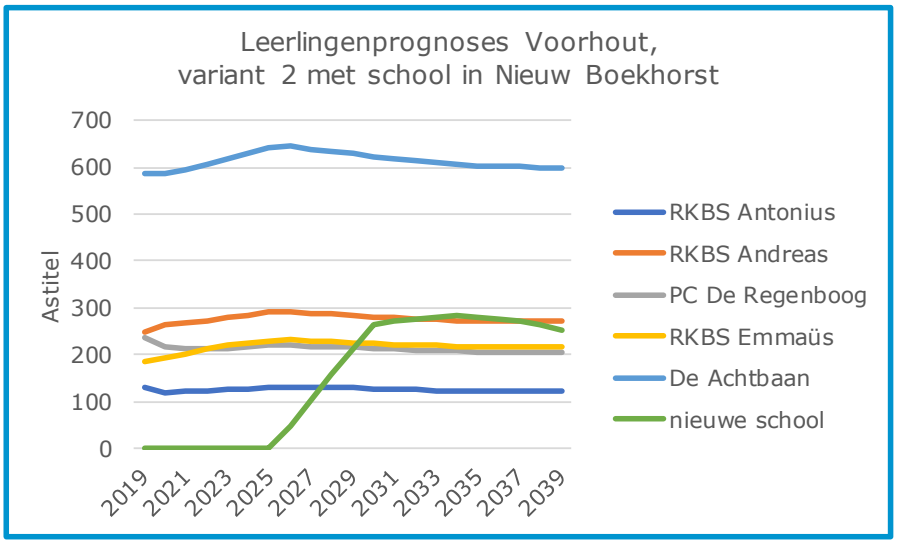

Beide schoolbesturen geven aan op dit moment op sommige scholen meer groei te zien dan volgens de leerlingenprognoses verwacht. De verwachtingen voor de volgende teldatum (1 oktober 2020) wijken dus voor sommige scholen positief af ten opzichte van de prognoses.

3.2 Stichting nieuwe school

De stichtingsnorm voor de gemeente Teylingen is 253 leerlingen. Dit houdt in dat - om een nieuwe school te kunnen stichten - een school binnen vijf jaar 253 leerlingen moet hebben en dit leerlingenaantal daarna vast moet houden voor minimaal vijftien jaar. Van alle kinderen in de basisschoolleeftijd die in Voorhout wonen, gaat 84,4% ook daadwerkelijk naar een basisschool in Voorhout. Deze leerlingen verdelen zich over de scholen van de twee schoolbesturen. Voor de wijken Nieuw Boekhorst en Hooghkamer is de verdeling tussen beide schoolbesturen 58% voor Sophia Scholen en 42% voor OBODB. In de nieuwe wijk is dus behoefte aan beide denominaties. Rekening houdend met de stichtingsnorm en het deelnamepercentage kan geen van beide schoolbesturen een school stichten in de wijk Nieuw Boekhorst, omdat beide scholen afzonderlijk niet boven de stichtingsnorm van 253 leerlingen uitkomen.

In de onderstaande tabel is op basis van de prognoses voor de wijk Nieuw Boekhorst het aantal leerlingen in de basisschoolleeftijd dat daadwerkelijk in Voorhout naar school gaat en de deelnamepercentages per schoolbestuur het verwachte aantal leerlingen per bestuur weergegeven. Uit de tabel blijkt dat geen van beide schoolbesturen de stichtingsnorm van 253 leerlingen binnen vijf jaar kan halen en voor vijftien jaar kan vasthouden, zoals de wet- en regelgeving voorschrijft.

Prognoses Nieuw Boekhorst	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034	2035	2036	2037	2038	2039
Basisgeneratie Nieuw Boekhorst	0	0	0	0	0	0	55	121	186	251	314	320	327	333	337	333	328	321	311	299
Deelname basisscholen Voorhout (84,4%)	0	0	0	0	0	0	46	102	157	212	265	270	276	281	284	281	277	271	262	252
Aandeel Sophia	0	0	0	0	0	0	27	59	91	122	153	156	159	162	164	162	160	156	151	145
Aandeel OBODB	0	0	0	0	0	0	19	43	66	90	112	114	117	119	120	119	117	115	111	107

Naast de wijk Nieuw Boekhorst worden in de komende jaren ook woningen gerealiseerd in de wijk Hooghkamer. De woningen die t/m 2019 zijn gerealiseerd, zijn al verwerkt in de prognoses. De kinderen uit deze woningen hebben reeds een school gevonden.

Als de nog te bouwen woningen in Hooghkamer en Nieuw Boekhorst samengenomen worden, is het ook voor geen van beide schoolbesturen mogelijk om een nieuwe school te stichten. Hier komt bij dat dit een theoretische benadering is omdat het de vraag is of kinderen uit de nog te bouwen woningen in de wijk Hooghkamer voor een nieuwe school zullen kiezen. In de onderstaande tabel is dit weergegeven.

Prognoses Hooghkamer en Nieuw Boekhorst	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034	2035	2036	2037	2038	2039
Basisgeneratie Hooghkamer	38	72	110	136	137	141	144	144	141	141	134	131	127	119	113	107	99	96	90	87
Deelname basisscholen Voorhout (84,4%)	32	61	93	115	116	119	122	122	119	119	113	111	107	100	95	90	84	81	76	73
Basisgeneratie Nieuw Boekhorst	0	0	0	0	0	0	55	121	186	251	314	320	327	333	337	333	328	321	311	299
Deelname basisscholen Voorhout (84,4%)	0	0	0	0	0	0	46	102	157	212	265	270	276	281	284	281	277	271	262	252
Totale deelname Hooghkamer en Nieuw Boekhorst	32	61	93	115	116	119	168	224	276	331	378	381	383	381	379	371	361	352	338	325
Aandeel Sophia	18	35	54	66	67	69	97	129	159	191	218	220	221	220	219	214	208	203	195	188
Aandeel OBODB	14	26	39	49	49	50	71	95	117	140	160	161	162	161	160	157	153	149	143	137

Een alternatief is dat een of beide schoolbesturen een dislocatie starten in de wijk. Deze locatie valt dan financieel gezien onder een bestaande school. Voor de huisvesting betekent het dat een dislocatie geen recht heeft op een vaste voet van 200 m², maar alleen op 5,03 m² per leerling.

3.3 Ruimtebehoefte versus capaciteit leerlingenprognoses variant 1

In deze paragraaf wordt beschreven hoe de ruimtebehoefte van de scholen zich ontwikkelt op basis van de leerlingenprognoses in variant 1, dus wanneer geen school wordt gerealiseerd in de wijk Nieuw Boekhorst. In de onderstaande tabel is een vergelijk gemaakt tussen het aantal beschikbare m² bvo (capaciteit) en de ruimtebehoefte van de scholen in m² bvo. In deze tabellen is geen rekening gehouden met de uitbreiding van Andreas zoals opgenomen in het Integraal Huisvestingsplan (hierna: IHP) Onderwijs van de gemeente Teylingen.

Ontwikkeling ruimtebehoefte en capaciteit kern Voorhout variant 1 (zonder school in Nieuw Boekhorst)	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034	2035	2036	2037	2038	2039
Aantal leerlingen	1.386	1.375	1.397	1.426	1.457	1.480	1.513	1.563	1.605	1.656	1.700	1.737	1.728	1.729	1.726	1.715	1.709	1.700	1.692	1.678	1.667
Ruimtebehoefte	7.972	7.917	8.027	8.172	8.329	8.445	8.611	8.862	9.072	9.330	9.552	9.738	9.692	9.697	9.682	9.627	9.597	9.552	9.511	9.440	9.385
Capaciteit	9.437	9.437	9.437	9.437	9.437	9.437	9.437	9.437	9.437	9.437	9.437	9.437	9.437	9.437	9.437	9.437	9.437	9.437	9.437	9.437	9.437
Overschot (+)/tekoprt	1.465	1.520	1.410	1.265	1.108	992	826	575	365	107	-115	-301	-255	-260	-245	-190	-160	-115	-74	-3	52

Uit deze tabel is af te lezen dat op dit moment sprake is van een overschot aan m² bvo in de kern Voorhout. Van 2029 t/m 2038 wordt op basis van de leerlingenprognoses een tekort verwacht. Vanaf 2039 is geen sprake meer van een tekort in m². Deze tabel moet wel genuanceerd geïnterpreteerd worden, omdat op sommige locaties sprake is van een tekort en op andere locaties van een overschot.

Daarnaast is in de voorgaande tabel geen rekening gehouden met een eventuele disbalans tussen m² aan de ene kant en lokalen aan de andere kant.

In paragraaf 2.4 is weergegeven dat bij een aantal scholen een discrepantie zit tussen de beschikbare m² bvo en het beschikbare aantal groepslokalen. Daarom is in de onderstaande tabel de ruimtebehoefte en capaciteit ook weergegeven in groepslokalen.

Ontwikkeling ruimtebehoefte en capaciteit kern Voorhout variant 1 (zonder school in Nieuw Boekhorst)																				
	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034	2035	2036	2037	2038	2039
Aantal leerlingen	1.386	1.375	1.397	1.426	1.457	1.480	1.513	1.563	1.605	1.656	1.700	1.737	1.728	1.729	1.726	1.715	1.709	1.700	1.692	1.678	1.667
Ruimtebehoefte	60	58	59	61	62	64	64	67	68	70	73	73	73	73	73	73	73	73	72	71	71
Capaciteit	64	64	64	64	64	64	64	64	64	64	64	64	64	64	64	64	64	64	64	64	64
Overschot (+)/tekort (-)	4	6	5	3	2	0	0	-3	-4	-6	-9	-9	-9	-9	-9	-9	-9	-9	-8	-7	-7

Uit de tabel is af te lezen dat op dit moment voor de hele kern Voorhout een overschot is van enkele lokalen. Hierbij is uitgegaan van de permanente capaciteit. Vanaf 2026 ontstaat een tekort dat oploopt naar negen lokalen en vanaf 2037 weer afneemt. Vanaf 2026 is wel sprake van een blijvend tekort, ook als bij Andreas vier lokalen bijgebouwd worden. Ook deze tabel moet genuanceerd geïnterpreteerd worden vanwege het tekort of overschot op sommige locaties.

In bijlage 3 zijn de vergelijkingen per school met een toelichting weergegeven.

3.4 Ruimtebehoefte versus capaciteit leerlingenprognoses variant 2

In deze paragraaf wordt beschreven hoe de ruimtebehoefte van de scholen zich ontwikkelt op basis van de leerlingenprognoses in variant 2, dus wanneer wel een schoollocatie wordt gerealiseerd in de wijk Nieuw Boekhorst. In de navolgende tabel is een vergelijk gemaakt tussen het aantal beschikbare m² bvo (capaciteit) en de ruimtebehoefte van de scholen in m² bvo.

Bij het opstellen van de tabel is de aanname gedaan dat in 2026 een schoolgebouw met een omvang van 1.300 m² gerealiseerd wordt in de wijk Nieuw Boekhorst. Dit is op basis van de leerlingenprognoses de verwachte gemiddelde ruimtebehoefte van de nieuwe school in een stabiele situatie. De verwachting van Pronexus is dat er dan ongeveer 250 leerlingen zijn. Rekening houdend met de Verordening voorzieningen huisvesting onderwijs is de ruimtebehoefte van de schoollocatie (dislocatie) dan afgerond 1.300 m² (zonder vaste voet van 200 m²). In deze tabellen is geen rekening gehouden met de uitbreiding van Andreas zoals opgenomen in het IHP Onderwijs van de gemeente Teylingen.

Ontwikkeling ruimtebehoefte en capaciteit kern Voorhout variant 2 (met school in Nieuw Boekhorst)																				
	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034	2035	2036	2037	2038	2039
Aantal leerlingen	1.386	1.375	1.397	1.426	1.457	1.480	1.513	1.562	1.602	1.650	1.695	1.731	1.722	1.721	1.717	1.709	1.703	1.694	1.684	1.674	1.660
Ruimtebehoefte	7.972	7.917	8.027	8.172	8.329	8.445	8.611	8.857	9.059	9.301	9.526	9.707	9.662	9.656	9.636	9.597	9.566	9.520	9.470	9.420	9.350
Capaciteit	9.437	9.437	9.437	9.437	9.437	9.437	9.437	10.737	10.737	10.737	10.737	10.737	10.737	10.737	10.737	10.737	10.737	10.737	10.737	10.737	10.737
Overschot (+)/tekort (-)	1.465	1.520	1.410	1.265	1.108	992	826	1.880	1.678	1.436	1.211	1.030	1.075	1.081	1.101	1.140	1.171	1.217	1.267	1.317	1.387

Uit deze tabel is af te lezen dat er op dit moment al een overschot is aan m² bvo in de kern Voorhout en dat er een overschot in m² bvo blijft. Deze tabel moet wel genuanceerd geïnterpreteerd worden omdat op sommige locaties sprake is van een tekort en op andere locaties van een overschot. Daarnaast is in deze tabel geen rekening gehouden met een eventuele disbalans tussen m² aan de ene kant en lokalen aan de andere kant.

In paragraaf 2.4 is weergegeven dat bij een aantal scholen een discrepantie zit tussen de beschikbare m² bvo en het beschikbare aantal groepslokalen. Daarom is in de onderstaande tabel de ruimtebehoefte en capaciteit ook weergegeven in groepslokalen. Hierbij is uitgegaan van permanente lokalen. De aanname is gedaan dat in 2026 een schoolgebouw met een omvang van elf groepslokalen (conform de bepalingen in de Verordening voorzieningen huisvesting onderwijs) gerealiseerd wordt in de wijk Nieuw Boekhorst. Deze aanname is gebaseerd op de leerlingenprognose en de verwachte gemiddelde ruimtebehoefte van de nieuwe school.

Ontwikkeling ruimtebehoefte en capaciteit kern Voorhout variant 2 (met school in Nieuw Boekhorst)																					
	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034	2035	2036	2037	2038	2039
Aantal leerlingen	1.386	1.375	1.397	1.426	1.457	1.480	1.513	1.562	1.602	1.650	1.695	1.731	1.722	1.721	1.717	1.709	1.703	1.694	1.684	1.674	1.660
Ruimtebehoefte	60	58	59	61	62	64	64	67	69	71	73	72	72	73	73	73	73	73	70	70	70
Capaciteit	64	64	64	64	64	64	64	75	75	75	75	75	75	75	75	75	75	75	75	75	75
Overschot (+)/tekort (-)	4	6	5	3	2	0	0	8	6	4	2	3	3	2	2	2	2	2	5	5	5

Uit de tabel is af te leiden dat op dit moment voor de hele kern Voorhout een overschot is van enkele lokalen en dat ook in de toekomst sprake is van een blijvend overschot, zeker wanneer bij Andreas de geplande uitbreiding met vier lokalen gerealiseerd wordt. Deze tabel moet wel genuanceerd geïnterpreteerd worden omdat op sommige locaties sprake is van een tekort en op andere locaties van een overschot.

In bijlage 4 zijn de vergelijkingen per school met een toelichting weergegeven.

4 Visie/vraagstukken schoolbesturen en gemeente

In dit hoofdstuk wordt de visie van de schoolbesturen en de gemeente Teylingen beschreven.

4.1 Sophia Scholen

Sophia Scholen heeft - zoals aangegeven - vier scholen in de kern Voorhout met vijf vestigingen. In deze paragraaf gaan we in op de visie van het bestuur op de scholen in de kern Voorhout, onderverdeeld in Voorhout-West en Voorhout-Oost. Uiteraard is ook sprake van samenhang tussen beide.

Voorhout-West

In Voorhout-West is één school van Sophia Scholen gevestigd, namelijk RKBS Andreas. Sophia Scholen heeft voor Andreas tijdelijke uitbreiding aangevraagd met twee lokalen, vooruitlopend op de permanente uitbreiding met vier lokalen zoals opgenomen in het IHP Onderwijs van de gemeente Teylingen. Het verzoek voor tijdelijke huisvesting is door Sophia Scholen ingetrokken omdat permanente uitbreiding relatief snel zou kunnen volgen op een tijdelijke uitbreiding. In dit kader heeft Sophia Scholen het besluit genomen om met een breder plan te komen in lijn van het IHP. Mede daartoe is onderhavig Spreidingsplan 2.0 opgesteld.

Sophia Scholen opteert voor een permanente uitbreiding van Andreas met vier lokalen, conform het IHP, om de groei zoals de afgelopen jaren heeft plaatsgevonden en naar verwachting van het schoolbestuur de komende jaren doorzet, op te kunnen vangen. Vanaf schooljaar 2020-2021 zullen door Sophia Scholen tijdelijk twee tot drie groepen van Andreas in het clustergebouw dan wel het gebouw van De Regenboog aan de Distelweg worden geplaatst omdat het capaciteitsprobleem nijpend is en op die locaties sprake is van leegstand.

Voorhout-Oost

In Voorhout-Oost zijn drie scholen met vier locaties van Sophia Scholen gevestigd. Het betreft RKBS Antonius, RKBS Emmaüs en PCBS De Regenboog. De Regenboog heeft twee locaties. Sophia Scholen heeft voor de scholen in Voorhout-Oost de volgende koers bepaald: *'Sophia Scholen werkt toe naar drie volwaardige locaties met minimaal 200 leerlingen en acht groepen, voor basisonderwijs in het oosten van de kern Voorhout.'*

De koers kan gezien worden als stip op de horizon waar de komende jaren naartoe gewerkt wordt. De volgende uitgangspunten worden hierbij gehanteerd:

- drie scholen, waarvan in ieder geval één katholiek (Emmaüs), één protestants-christelijk (De Regenboog, locatie Distelweg) en één aansluitend bij de behoefte van de locatie in het clustergebouw;
- de locatie van De Regenboog in het clustergebouw en Antonius smelten samen tot één school in het clustergebouw;
- de gewenste omvang van de scholen is acht groepen met minimaal 200 leerlingen.

Concreet betekent dit onder andere dat de dislocatie van De Regenboog in het clustergebouw gesloten wordt. Ouders van leerlingen op deze locatie hebben twee opties: op De Regenboog blijven en onderwijs volgen op de locatie aan de Distelweg of inschrijving op de samengesmolten school in het clustergebouw.

Het uitwerken van de koers gebeurt in nauwe samenwerking met de directies, teams, medezeggenschapsraden en ouders. De implementatie van deze koers staat gepland voor 1 augustus 2020. Het groeien naar de gewenste omvang van acht groepen per school, mag plaatsvinden over een langere periode. Concreet betekent het dat Emmaüs niet verder door zal groeien en dat beide andere scholen (De Regenboog en de school in het clustergebouw) door verschuivingen naar minimaal acht groepen gaan. Het vormgeven van drie robuuste scholen in Voorhout-Oost heeft tijd nodig (twee tot vijf jaar).

In deze periode is bij Emmaüs ruimte nodig om de leerlingenstromen als gevolg van deze koers te reguleren. Hiervoor is het wenselijk om de capaciteit van de school uit te breiden. Momenteel heeft de school al een tekort aan ruimte. De ruimte van de peuteropvang is in gebruik door de school en de peuteropvang is verhuisd naar het gebouw van De Regenboog aan de Distelweg. Sophia Scholen zou de twee lokalen op het plein van de school, die door de gemeente verkocht zijn aan de Historische Kring Voorhout, weer toe willen voegen aan de capaciteit van de school.

Ruimtebehoefte en capaciteit op basis van de koers

Sophia Scholen koerst op drie scholen van minimaal acht groepen: één op de locatie clustergebouw, één op de Bonekruidstraat en één op de Distelweg. Op de Bonekruidstraat is een achtgroepige school te huisvesten. Wel is op deze locatie sprake van een tekort aan ondersteunende ruimten. Het gebouw aan de Distelweg kan ook een achtgroepige school huisvesten. De indeling van het clustergebouw maakt dat Sophia Scholen vooralsnog opteert voor het behoud van beide zijden van het gebouw (huidige Antonius en huidige vleugel De Regenboog, locatie Cluster) voor de nieuwe school. Sophia Scholen spreekt inmiddels over herverdeling van ruimten in het clustergebouw met OBODB en de gemeente, waarbij dan ook de verdeling van de buitenruimte meegenomen moet worden.

Nieuw Boekhorst

Sophia Scholen wenst een dislocatie van Andreas te starten in Nieuw Boekhorst door de vier extra lokalen niet te realiseren op de huidige locatie, maar in Nieuw Boekhorst, gevoegd bij het haar op basis van de leerlingenprognoses toekomende deel van de lokalen in verband met de groei van Voorhout. Samen zijn dit de zeven of acht lokalen die nodig zijn voor een robuuste onderwijsvoorziening in Nieuw Boekhorst. Met een disclocatie van vier lokalen is geen sprake van een volwaardige/robuuste onderwijs-voorziening.

Sophia Scholen is ook bereid om nu geen dislocatie te starten, maar de uitbreiding van vier lokalen op de locatie van Andreas te realiseren, en over enkele jaren, in overleg met de gemeente en OBODB, onderwijs in de nieuwe wijk te verzorgen in flexibel maatschap-pelijk vastgoed. Er lijkt haar dan echter geen volwaardige onderwijsvoorziening mogelijk.

4.2 OBODB

Daltonschool De Achtbaan is een school van ongeveer 600 leerlingen met één BRIN-nummer en drie locaties. In verband met kleine OBODB-scholen in andere dorpen, is de omvang van De Achtbaan onder één BRIN-nummer van belang voor het schoolbestuur om middels toepassing van het criterium gemiddelde schoolgrootte deze kleine scholen in stand te kunnen houden. De Achtbaan heeft één directeur en drie locatieleiders en functioneert formeel als één school met één onderwijskundig concept, namelijk Dalton. De teamleden van de school kunnen tussen de verschillende locaties wisselen, omdat het één team is.

In de praktijk bestaat De Achtbaan ‘in de beleving’ uit drie basisscholen met een volledig onderwijsaanbod van groep 1 t/m 8. OBODB geeft aan dat de drie locaties goed verspreid zijn over het dorp, waardoor binnen heel Voorhout openbaar onderwijs goed bereikbaar is. In de huidige constellatie heeft OBODB geen wensen om iets te veranderen aan de gebouwensituatie van De Achtbaan. OBODB probeert het leerlingenaantal op de locatie Cluster niet te veel te laten groeien en leerlingen, indien mogelijk, te verwijzen naar de andere locaties en dan met name naar de locatie Beukenrode, waar nog ruimte is voor leerlingengroei.

De zorg van OBODB zit bij de huisvesting in het clustergebouw. Naast de eigen ruimten gebruikt de school zes wissellokalen. Deze lokalen ondersteunen het Daltonconcept van de school niet. De eigen ruimten van de school voorzien hier wel in. Wellicht ontstaan door de nieuwe situatie kansen voor een andere indeling van het gebouw. Het belangrijkste aandachtspunt hierbij op korte termijn is een betere verdeling van de ondersteunende ruimten. Daarnaast wil OBODB in gesprek met Sophia Scholen en de gemeente over een herverdeling van alle ruimten in het gebouw. Dit gaat in ieder geval over een meer evenwichtige verdeling van de wissellokalen die gezien het gebrek aan nabijgelegen ondersteunende ruimten, veel minder functioneel zijn dan de andere lokalen in het gebouw.

Nieuw Boekhorst

OBODB zou graag een volwaardige basisschool willen stichten in de nieuw te bouwen wijk Nieuw Boekhorst, maar realiseert zich dat dit gezien de huidige wet- en regelgeving niet haalbaar is. Dit neemt niet weg dat OBODB van mening is dat voldoende openbaar onderwijs voor kinderen uit deze wijk voorhanden en goed bereikbaar moet zijn. OBODB pleit derhalve voor een gelijkwaardige positie voor beide schoolbesturen in deze nieuwe wijk, die recht doet aan de huidige verhoudingen qua belangstellingspercentages. Vooralsnog ziet OBODB, gezien de huidige bekostigingssystematiek, geen heil in het starten van een vierde locatie van De Achtbaan in Nieuw Boekhorst dan wel in het verhuizen/verplaatsen van één van de bestaande locaties naar deze wijk. Het bestuur opteert op dit moment voor het optimaal inzetten van de bestaande capaciteit van de school.

In het licht van de door het ministerie van OCW aangekondigde wijziging van de bekostigingssystematiek, waarbij overgegaan wordt op een lineaire bekostiging per leerling, wil OBODB de mogelijkheid nadrukkelijk openhouden om het standpunt over een eventuele vierde locatie voor De Achtbaan te heroverwegen. Het nadeel van meer vestigingen onder één BRIN-nummer komt immers door de wijziging van de bekostiging in een ander perspectief te staan. OBODB pleit er dan ook voor om nu in de planvorming voor de nieuwe wijk rekening te houden met flexibel maatschappelijk vastgoed en op basis van de ontwikkelingen de komende jaren in overleg met Sophia Scholen, gemeente en kinderopvangorganisaties daar nader invulling aan te geven, zodat ouders voor hun kinderen een keuze hebben qua onderwijsaanbod.

4.3 Gemeente Teylingen

De gemeente Teylingen streeft naar thuisnabij onderwijs voor alle leerlingen in de kern Voorhout. Bij uitbreiding van de kern middels woningbouw, is het vestigen van maatschappelijke voorzieningen daarom onderwerp van gesprek. Het zo optimaal mogelijk inzetten van het bestaande maatschappelijke vastgoed, is een ander uitgangspunt dat gehanteerd wordt. Ook het samenwerken en -wonen van onderwijs en opvang is voor de gemeente een thema dat van belang is bij de uitwerking van de plannen voor de toekomst.

Op dit moment is er overall sprake van een overschot in m² en lokalen in de kern Voorhout. Wel is sprake van verschillen tussen de scholen. De leerlingenprognoses geven een beeld voor een situatie zonder en met een school in Nieuw Boekhorst. De uitgezette koers van Sophia Scholen heeft ook effect op de ontwikkeling en het gebruik van de bestaande capaciteit. Op verzoek van de gemeente is in de onderstaande tabel in beeld gebracht welke invloed de gewenste uitkomst van de koers heeft op de ontwikkeling van de ruimtebehoefte, zonder dat in Nieuw Boekhorst een school gerealiseerd wordt. In de onderstaande tabel is dit vergelijk gemaakt voor alle scholen samen. Hierbij zijn de volgende uitgangspunten gehanteerd:

- De Regenboog, Emmaüs en de school in het clustergebouw hebben alle drie minimaal acht groepen, +/- 200 leerlingen.
- Voor de capaciteit van de school in het clustergebouw is gerekend met de capaciteit van zowel Antonius als De Regenboog.
- Voor de overige scholen zijn de leerlingenprognoses van Pronexus gehanteerd.

Ontwikkeling ruimtebehoefte en capaciteit kern Voorhout variant 3 (met koers Sophia en zonder school in Nieuw Boekhorst)																				
	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034	2035	2036	2037	2038	2039
Aantal leerlingen	1.435	1.449	1.462	1.479	1.498	1.513	1.533	1.564	1.589	1.620	1.647	1.670	1.665	1.665	1.663	1.657	1.653	1.647	1.643	1.634	1.627
Ruimtebehoefte in m²	8.218	8.288	8.354	8.439	8.535	8.611	8.711	8.867	8.992	9.149	9.285	9.400	9.375	9.375	9.364	9.336	9.316	9.285	9.265	9.220	9.184
Capaciteit in m²	9.437	9.437	9.437	9.437	9.437	9.437	9.437	9.437	9.437	9.437	9.437	9.437	9.437	9.437	9.437	9.437	9.437	9.437	9.437	9.437	9.437
Overschot (+)/tekort (-) in m²	1.219	1.149	1.083	998	902	826	726	570	445	288	152	37	62	62	73	101	121	152	172	217	253
Ruimtebehoefte in lokalen	59	59	59	60	61	61	62	63	64	64	68	68	68	68	68	68	68	68	68	67	66
Capaciteit in lokalen	64	64	64	64	64	64	64	64	64	64	64	64	64	64	64	64	64	64	64	64	64
Overschot (+)/tekort (-) in lokalen	5	5	5	4	3	3	2	1	0	0	-4	-4	-4	-4	-4	-4	-4	-4	-4	-3	-2

Uit deze tabel blijkt dat op deze wijze vanaf 2028 een tekort aan lokalen is van maximaal vier, maar op termijn twee. In m² is geen sprake van een tekort. Dit is uiteraard een theoretische benadering. Hierbij geldt het volgende:

- Er is geen rekening gehouden met de gewenste ruimtelijke verbinding met de kinderopvang.
- Er is geen rekening gehouden met enige flexibiliteit in capaciteit die nodig is om tussentijdse groei door verhuizingen, passend onderwijs e.d. op te vangen.
- Er dient een aannamebeleid op capaciteit gehouden te worden. Er kan niet altijd aan wensen van ouders tegemoet gekomen worden.
- In De Achtbaan, locatie Beukenrode, en De Regenboog, locatie Distelweg, wordt op dit moment een lokaal verhuurd aan de kinderopvang. Hiermee is in de hiervoor genoemde tabel geen rekening gehouden.
- Er is geen rekening gehouden met de in het IHP opgenomen uitbreiding van Andreas.

In bijlage 5 is een overzicht van alle scholen toegevoegd.

Nieuw Boekhorst

De gemeente opteert nadrukkelijk voor een onderwijsvoorziening in de wijk Nieuw Boekhorst, maar zal goed kijken naar een optimale inzet van de bestaande capaciteit en uitbreiding van de bestaande capaciteit waar dit mogelijk en wenselijk is. Hierbij wil zij rekening houden met de gewenste samenwerking tussen onderwijs en opvang. Ook is het van belang om in het programma van de nieuwe wijk rekening te houden met flexibel maatschappelijk vastgoed, om het gesprek over het wel of niet vestigen van een school in Nieuw Boekhorst ook in de toekomst mogelijk te houden. Hierbij kan dan ook rekening gehouden worden met schoolgebouwen die aan het einde van hun (technische) levens-duur zijn (zie overzicht bouwjaren zoals opgenomen in het Integraal Huisvestingsplan).

5 Overige beleidsterreinen

5.1 Samenwerken en -wonen onderwijs en kinderopvang

De gemeente Teylingen en de schoolbesturen delen de visie dat samenwerken (en -wonen) van onderwijs en kinderopvang essentieel is in de gewenste doorgaande leer- en ontwikkellijn van kinderen in de leeftijd van 0 tot 13 jaar. Groei van de scholen mag dan ook niet leiden tot verdringing van kinderopvang in de scholen. Op dit moment is op de volgende scholen sprake van samenwerking en -wonen door onderwijs en opvang:

- Andreas (deels in eigen capaciteit, deels in onderwijscapaciteit);
- De Achtbaan, locatie Beukenrode (in lokaal van de school);
- De Achtbaan, locatie Distelweg (in algemene ruimte van de school);
- De Regenboog, locatie Distelweg (in lokaal van de school).

Door de groei van het aantal leerlingen is de peuteropvang in het gebouw van Emmaüs verhuisd naar een ruimte in het gebouw van De Regenboog, locatie Distelweg. Direct naast het clustergebouw beschikt de kinderopvang over een eigen vleugel. Daarnaast gebruikt de bso de hal en keuken van Antonius.

De gemeente en schoolbesturen willen de komende jaren de samenwerking tussen onderwijs en opvang intensiveren, in lijn met de algemene ontwikkeling waarin onderwijs en opvang steeds intensiever samenwerken. Deze samenwerking wordt niet alleen inhoudelijk, maar ook ruimtelijk vormgegeven. Dit betekent dat binnen schoolgebouwen ruimte moet zijn voor opvang. Binnen de huidige verhoudingen tussen ruimtecapaciteit en -behoefte zal het niet mogelijk zijn om verdergaande samenwerking met een kinder-opvangorganisatie ook ruimtelijk vorm te geven op alle schoollocaties in Voorhout. Er is dan meer capaciteit nodig in de schoolgebouwen om naast huisvesting voor het onder-wijs, ook de kinderopvang hierin te situeren. Bij nieuwbouw- of renovatietrajecten wordt onderzocht of het mogelijk is om extra capaciteit te realiseren ten behoeve van de ontwikkeling van Integrale Kindcentra of brede scholen.

Het bovenstaande pleit voor flexibiliteit in de capaciteit van schoolgebouwen om de duurzame samenwerking met de kinderopvang, die door beide schoolbesturen en de gemeente van groot belang wordt geacht, ook ruimtelijk vorm te kunnen geven.

5.2 Bewegingsonderwijs

Scholen voor basisonderwijs hebben op basis van de Wet op het primair onderwijs recht op twee keer 45 minuten bewegingsonderwijs voor de groepen 3 t/m 8. De gemeente dient hiervoor capaciteit in gymzalen, sportzalen of sporthallen beschikbaar te stellen. In de kern Voorhout is voor enkele scholen de afstand naar de sportvoorziening nu al relatief groot. Dit geldt met name voor de scholen in Voorhout-West. Daardoor is het niet mogelijk voor alle groepen, zonder te veel verlies van onderwijstijd, twee keer in de week te gymmen. Wanneer het leerlingenaantal op de scholen zal groeien (bijvoorbeeld in de wijk Nieuw Boekhorst), zal ook rekening gehouden moeten worden met uitbreiding van de capaciteit voor bewegingsonderwijs. Nabijheid van sportvoorzieningen bij scholen is dan wenselijk.

6 Conclusies en vervolg

6.1 Conclusies

Op basis van de beschreven hoofdstukken en de ontwikkelingen die aanleiding zijn voor onderhavig Spreidingsplan 2.0, kunnen een aantal conclusies getrokken worden. Deze worden in deze paragraaf omschreven.

Capaciteit versus ruimtebehoefte
De huidige groei van het aantal leerlingen is de komende tien jaar binnen de bestaande capaciteit op te lossen (wanneer rekening gehouden wordt met de geplande uitbreiding van Andreas). Dit betekent wel dat er weinig flexibiliteit zit in de capaciteit voor samenwerking met de kinderopvang en het opvangen van trends.

De druk door de nieuwe wijk Nieuw Boekhorst ligt de komende jaren vooral bij de scholen in het clustergebouw, Andreas en De Achtbaan, locatie Beukenrode. Op de locatie Beukenrode en in het clustergebouw is nog ruimte voor groei. Met uitbreiding van Andreas met vier lokalen ontstaat daar ook ruimte.

Nieuw Boekhorst
Geen enkel schoolbestuur kan op basis van de bepalingen in de Wet op het primair onderwijs een nieuwe school stichten in de wijk Nieuw Boekhorst. Wel zijn diverse scenario's besproken over het vestigen van één of meerdere dislocaties in de wijk of het verhuizen/verplaatsen van een school naar de wijk (al dan niet gekoppeld aan een natuurlijk moment van investeren gekoppeld aan bouwjaren). Er is echter op dit moment geen scenario dat de instemming heeft van beide schoolbesturen en de gemeente. Argumenten die hierbij onder ander een rol spelen, zijn:

- geen volwaardige school (minimaal acht groepen) mogelijk;
- niet beide denominaties vertegenwoordigd;
- onvoldoende zicht op effect van scenario op de andere scholen;
- hoge kosten.

De gemeente en de schoolbesturen hebben afgesproken om over enkele jaren opnieuw in gesprek te gaan over een eventuele school in Nieuw Boekhorst, dan wel spreiding van het onderwijs over de kern Voorhout in het algemeen. De gemeente en schoolbesturen pleiten ervoor om in het programma voor de nieuwe wijk rekening te houden met flexibel maatschappelijk vastgoed, zodat in deze wijk ruimte is voor onderwijs- en sportvoorzieningen.

Samenwerking onderwijs en kinderopvang
Door een intensivering van samenwerking tussen onderwijs en kinderopvang, is behoefte aan meer marge in capaciteit om ervoor te zorgen dat de opvang niet verdrongen wordt door onderwijs. Beide schoolbesturen en de gemeente streven naar een duurzame samenwerking tussen onderwijs en opvang. Dit betekent niet dat standaard op iedere school opvang wordt ondergebracht, maar het is wel zeer wenselijk om het aanbod in de scholen in samenwerking met de opvang verder uit te breiden. Bij nieuwbouw- of renovatietrajecten wordt onderzocht wat de mogelijkheid is om een Integraal Kindcentrum of brede school-concept te realiseren.

6.2 Aandachtspunten

Disbalans m² en lokalen

Formeel wordt de capaciteit van de scholen en de ruimtebehoefte bepaald in m² bvo. Op sommige scholen is sprake van een disbalans tussen het beschikbare aantal m² bvo en het aantal groepslokalen. Met andere woorden: gezien het aantal m² zouden een aantal scholen meer leerlingen moeten kunnen huisvesten, echter hebben deze scholen de functionaliteit daarvoor niet. Deze situatie komt in Voorhout ook andersom voor, dus minder m² dan verwacht bij het aantal lokalen.

Afstanden en spreiding

De kern Voorhout heeft een grote scholendichtheid. Voor bijna alle kinderen is binnen de directe woonomgeving een school te vinden en dus sprake van een thuisnabij aanbod. In de onderstaande kaart is een cirkel met een doorsnede van 2 kilometer getrokken; een landelijk geaccepteerde reisafstand voor basisschoolleerlingen. Uit deze kaart blijkt dat ongeveer de gehele kern Voorhout binnen deze straal gelegen is. Dat betekent dat alle kinderen in Voorhout ruim binnen 2 kilometer een school tot hun beschikking hebben.



6.3 Vervolg

Hieronder zijn een aantal stappen omschreven die de komende tijd genomen moeten worden:

- Sophia Scholen en OBODB onderzoeken een betere verdeling van de ruimten in het clustergebouw tussen beide besturen, waarbij ook de verdeling van de buitenruimte meegenomen wordt.
- De dislocatie van De Regenboog in het clustergebouw sluit per 1 augustus 2020.
- Vanaf schooljaar 2020-2021 wil Sophia Scholen enkele groepen van Andreas onderbrengen in het clustergebouw dan wel het gebouw van De Regenboog, locatie Distelweg.
- Op korte termijn dient de aanvraag voor uitbreiding van Andreas met vier lokalen conform het IHP aangevraagd te worden en het besluitvormings- en onderzoekstraject gestart te worden om de uitbreiding te kunnen realiseren.
- De leerlingenontwikkeling moet de komende jaren goed gemonitord worden in verband met woningbouw, maar ook vanwege de koers van Sophia Scholen.
- Te zijner tijd wordt door de gemeente en schoolbesturen opnieuw gekeken naar spreiding van het onderwijs over de kern Voorhout in het algemeen en de wijk Nieuw Boekhorst in het bijzonder.

Bijlage 1 - deelnamepercentages Voorhout

Leerlingentellingen Voorhout						
naam school	**2014**	**2015**	**2016**	**2017**	**2018**	**2019**
RKBS Antonius	180	166	146	132	131	118
RKBS Andreas	220	222	241	252	249	264
PC Regenboog, cluster	228	198	168	144	125	128
PC Regenboog, Distelweg	164	160	115	99	109	88
RKBS Emmaüs	123	142	151	172	186	193
Achtbaan, Beukenrode	166	153	136	133	111	114
Achtbaan, Cluster	241	288	279	266	272	275
Achtbaan Distelweg	186	197	196	193	203	196
totaal	1.508	1.526	1.432	1.391	1.386	1.376

Deelnamepercentages Voorhout						
naam school	**2014**	**2015**	**2016**	**2017**	**2018**	**2019**
RKBS Antonius	12%	11%	10%	9%	9%	9%
RKBS Andreas	15%	15%	17%	18%	18%	19%
PC Regenboog, cluster	15%	13%	12%	10%	9%	9%
PC Regenboog, Distelweg	11%	10%	8%	7%	8%	6%
RKBS Emmaüs	8%	9%	11%	12%	13%	14%
Achtbaan, Beukenrode	11%	10%	9%	10%	8%	8%
Achtbaan, Cluster	16%	19%	19%	19%	20%	20%
Achtbaan Distelweg	12%	13%	14%	14%	15%	14%
totaal	100%	100%	100%	100%	100%	100%

Leerlingentellingen per schoolbestuur Voorhout						
naam bestuur	**2014**	**2015**	**2016**	**2017**	**2018**	**2019**
Sophia Scholen	915	888	821	799	800	791
OBODB	593	638	611	592	586	585
totaal	1.508	1.526	1.432	1.391	1.386	1.376

Deelnamepercentages per schoolbestuur Voorhout						
naam bestuur	**2014**	**2015**	**2016**	**2017**	**2018**	**2019**
Sophia Scholen	61%	58%	57%	57%	58%	57%
OBODB	39%	42%	43%	43%	42%	43%
totaal	100%	100%	100%	100%	100%	100%

Leerlingentellingen Voorhout-Oost						
naam school	**2014**	**2015**	**2016**	**2017**	**2018**	**2019**
RKBS Antonius	180	166	146	132	131	118
PC Regenboog, cluster	228	198	168	144	125	128
PC Regenboog, Distelweg	164	160	115	99	109	88
RKBS Emmaüs	123	142	151	172	186	193
Achtbaan, Cluster	241	288	279	266	272	275
Achtbaan Distelweg	186	197	196	193	203	196
totaal	1.122	1.151	1.055	1.006	1.026	998

Deelnamepercentages Voorhout-Oost						
naam school	**2014**	**2015**	**2016**	**2017**	**2018**	**2019**
RKBS Antonius	16%	14%	14%	13%	13%	12%
PC Regenboog, cluster	20%	17%	16%	14%	12%	13%
PC Regenboog, Distelweg	15%	14%	11%	10%	11%	9%
RKBS Emmaüs	11%	12%	14%	17%	18%	19%
Achtbaan, Cluster	21%	25%	26%	26%	27%	28%
Achtbaan Distelweg	17%	17%	19%	19%	20%	20%
totaal	100%	100%	100%	100%	100%	100%

Leerlingentellingen Oost per schoolbestuur						
naam bestuur	**2014**	**2015**	**2016**	**2017**	**2018**	**2019**
Sophia Scholen	695	666	580	547	551	527
OBODB	427	485	475	459	475	471
totaal	1.122	1.151	1.055	1.006	1.026	998

Deelnamepercentages Oost per schoolbestuur						
naam bestuur	**2014**	**2015**	**2016**	**2017**	**2018**	**2019**
Sophia Scholen	62%	58%	55%	54%	54%	53%
OBODB	38%	42%	45%	46%	46%	47%
totaal	100%	100%	100%	100%	100%	100%

Leerlingentellingen Voorhout-West						
naam school	**2014**	**2015**	**2016**	**2017**	**2018**	**2019**
RKBS Andreas	220	222	241	252	249	264
Achtbaan, Beukenrode	166	153	136	133	111	114
totaal	386	375	377	385	360	378

Deelnamepercentages Voorhout-West						
naam school	**2014**	**2015**	**2016**	**2017**	**2018**	**2019**
RKBS Andreas	57%	59%	64%	65%	69%	70%
Achtbaan, Beukenrode	43%	41%	36%	35%	31%	30%
totaal	100%	100%	100%	100%	100%	100%

Leerlingentellingen West per schoolbestuur						
naam bestuur	**2014**	**2015**	**2016**	**2017**	**2018**	**2019**
Sophia Scholen	220	222	241	252	249	264
OBODB	166	153	136	133	111	114
totaal	386	375	377	385	360	378

Deelname percentages West per schoolbestuur						
naam bestuur	**2014**	**2015**	**2016**	**2017**	**2018**	**2019**
Sophia Scholen	57%	59%	64%	65%	69%	70%
OBODB	43%	41%	36%	35%	31%	30%
totaal	100%	100%	100%	100%	100%	100%

Bijlage 2 - capaciteit per school toegelicht

Antonius

Antonius is gehuisvest in het clustergebouw. Zij heeft daar de beschikking over zes lokalen en 1.103 m² bvo. In tegenstelling tot het spreidingsplan van 2018 gebruikt Antonius geen wissellokalen meer. Wel wordt een derde van de algemene ruimten in het clustergebouw toegerekend aan Antonius. In dit gebouw geldt dat er veel algemene ruimten zijn die worden verdeeld over de scholen. Een school met zes groepslokalen heeft normaal ongeveer 950 m² bvo (op basis van 150 leerlingen) ter beschikking. In de onderstaande plattegronden zijn de voor Antonius beschikbare groepslokalen genummerd.



Andreas

Andreas is gehuisvest in een gebouw waar zij hoofdgebruiker is. Naast de school is ook de kinderopvang in het gebouw gevestigd. De school heeft de beschikking over acht lokalen en 1.488 m² bvo; dit is exclusief de m² voor de drie kinderopvanglokalen. Twee kinderopvang-lokalen zijn ook zo opgeleverd en een derde is later toegevoegd. Daarom is de capaciteit uit de bvo-meting gecorrigeerd met 59, 5,7 en 10 m² voor het lokaal en de nevenruimten. In dit gebouw geldt dat de verhouding tussen het aantal lokalen en het aantal m² bvo scheef is. Een achtklassige school heeft normaal ongeveer 1.200 m² bvo (op basis van 200 leerlingen) ter beschikking. Andreas heeft bijna 300 m² meer. In de onderstaande plattegronden zijn voor Andreas het aantal beschikbare lokalen genummerd. Drie ruimten worden gebruikt door de kinderopvang. Op de verdieping is een ruimte uitgevoerd als een soort kas (met enkel glas e.d.) en daardoor niet aan te wijzen als lokaal.

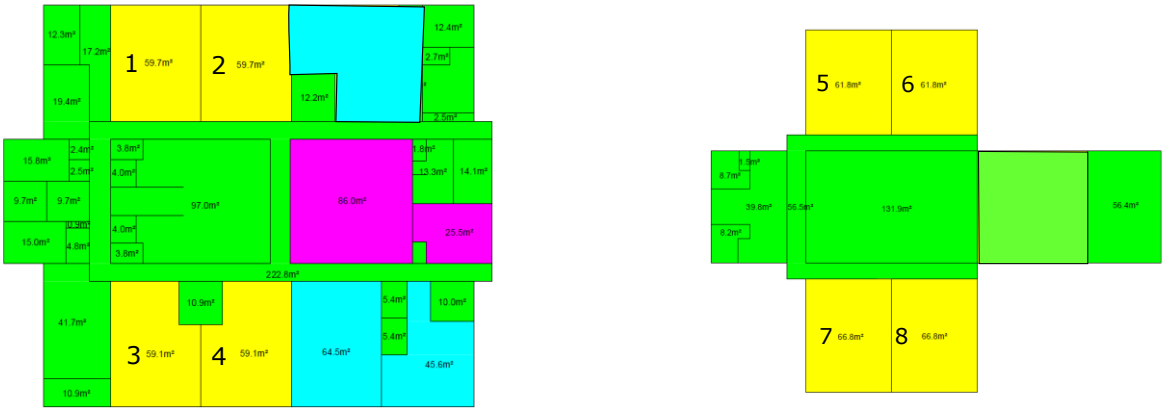

De Regenboog, locatie Cluster

De dislocatie van De Regenboog is gevestigd in het clustergebouw. De dislocatie heeft daar de beschikking over zes lokalen en 1.033 m² bvo. Een derde van de algemene ruimten in het gebouw worden toegerekend aan De Regenboog. Net als bij Antonius zijn er veel algemene ruimten. Een dislocatie met zes groepslokalen heeft normaal zo'n 750 m² bvo (op basis van 150 leerlingen) ter beschikking. In de onderstaande plattegronden zijn voor Andreas het aantal beschikbare lokalen genummerd.

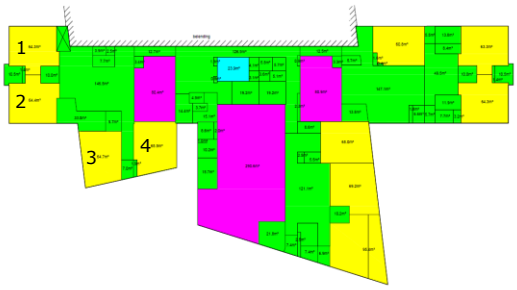

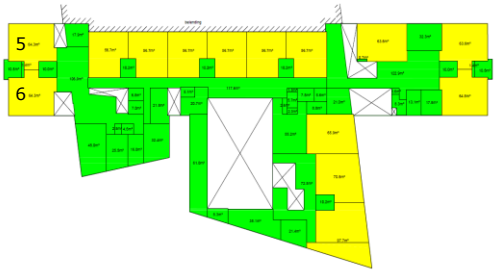

De Regenboog, locatie Distelweg

De hoofdlocatie van De Regenboog is gevestigd aan de Distelweg. In dit gebouw heeft de school de beschikking over acht lokalen en 1.159 m² bvo. De verhouding tussen het aantal groeps-lokalen en het aantal m² bvo is op deze school redelijk in balans. Een achtklassige school heeft ongeveer 1.200 m² ter beschikking (op basis van 200 leerlingen). In de bvo-meting wordt gesproken over negen lokalen. Eén lokaal is echter niet geschikt als groepslokaal. Dit is gecorrigeerd in de capaciteit in lokalen. In de onderstaande plattegrond zijn de groepslokalen genummerd. Vanaf januari 2020 is één lokaal verhuurd aan de kinderopvang.

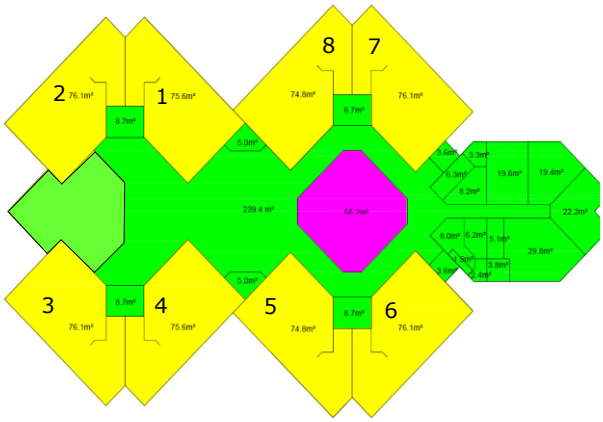

Emmaüs

Emmaüs is gevestigd aan de Bonekruidstraat. In dit gebouw heeft de school de beschikking over acht lokalen en 1.087 m², exclusief het lokaal van de kinderopvang. De verhouding tussen het aantal groepslokalen en het aantal m² bvo is op deze school aan de lage kant. Een acht-klassige school heeft recht op ongeveer 1.200 m² bvo (op basis van 200 leerlingen). In de onderstaande plattegrond is het aantal groepslokalen van de Emmaüs genummerd. Op dit moment wordt het lokaal voor de kinderopvang gebruikt door de school. De kinderopvang is tijdelijk verhuisd naar het gebouw van De Regenboog, locatie Distelweg.

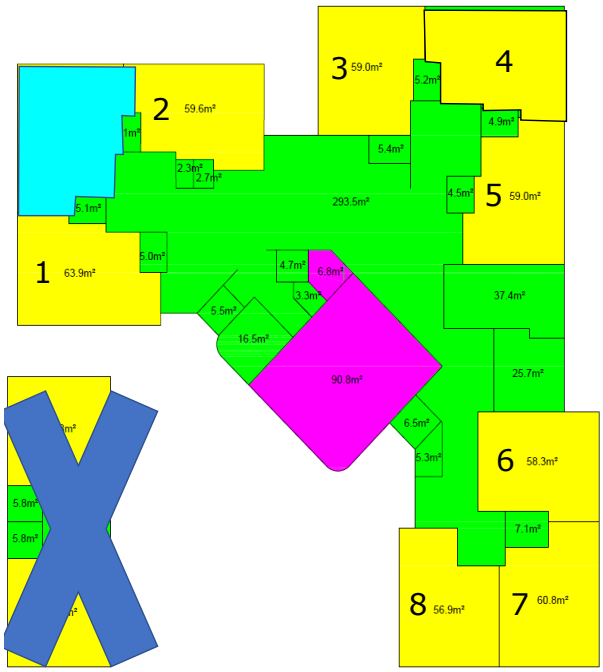

De Achtbaan, locatie Beukenrode

Eén van de dislocaties van De Achtbaan is gevestigd aan de Beukenrode. Dit gebouw heeft de beschikking over acht lokalen en 1.047 m² bvo. Hiermee is er een redelijke balans tussen het aantal groepslokalen en het aantal m² bvo. Een dislocatie van acht groepen heeft recht op ongeveer 1.000 m² (op basis van 200 leerlingen). In de onderstaande plattegrond is het aantal groepslokalen genummerd. Eén lokaal is verhuurd aan de kinderopvang.

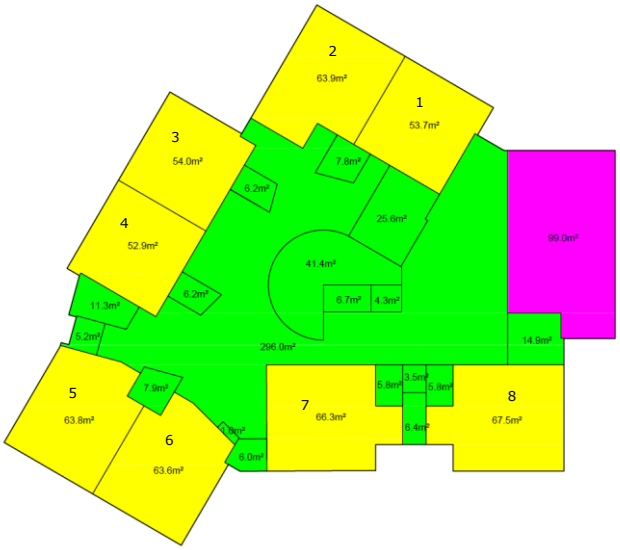

De Achtbaan, locatie Cluster

De andere dislocatie van De Achtbaan is gevestigd in het clustergebouw. In dit gebouw heeft de school de beschikking over zes lokalen. Daarnaast gebruikt de school alle zes de wissellokalen op de eerste verdieping. Ook wordt een derde van de algemene ruimten aan de school toegerekend. De school heeft in totaal de beschikking over twaalf lokalen en 1.460 m² bvo. Een twaalfklassige dislocatie heeft normaal ongeveer 1.500 m² bvo (op basis van 300 leerlingen) ter beschikking. Voor deze locatie is het aantal m² en groepslokalen ook redelijk in balans. In de onderstaande plattegronden zijn de groepslokalen van De Achtbaan genummerd.

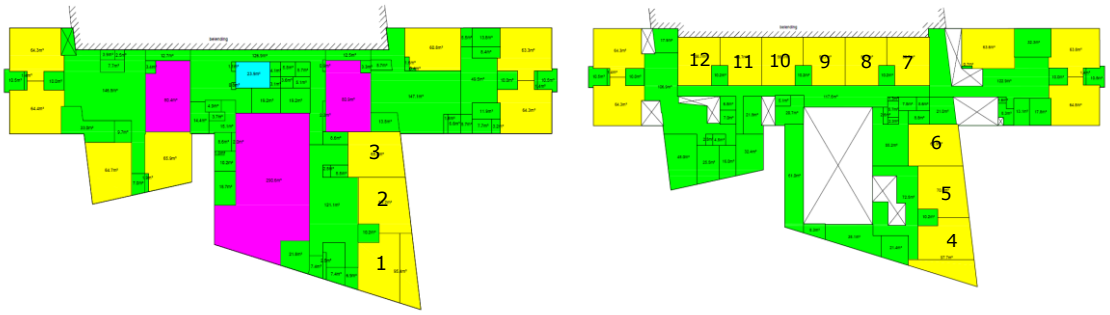

De Achtbaan, locatie Distelweg

De hoofdlocatie van De Achtbaan is gevestigd aan de Distelweg. Dit gebouw heeft een capaciteit van acht lokalen en 1.060 m² bvo. Een school met acht groepslokalen heeft normaal de beschikking over ongeveer 1.200 m² bvo (op basis van 200 leerlingen). Daarmee is er geen balans tussen het aantal groepslokalen en m² bvo. In de bvo-meting wordt gesproken over negen lokalen. Eén lokaal is echter niet geschikt als groepslokaal. Dit is gecorrigeerd in de capaciteit in lokalen. In de onderstaande plattegrond zijn de groepslokalen genummerd. De kinderopvang gebruikt algemene ruimten in dit gebouw en geen lokaal.

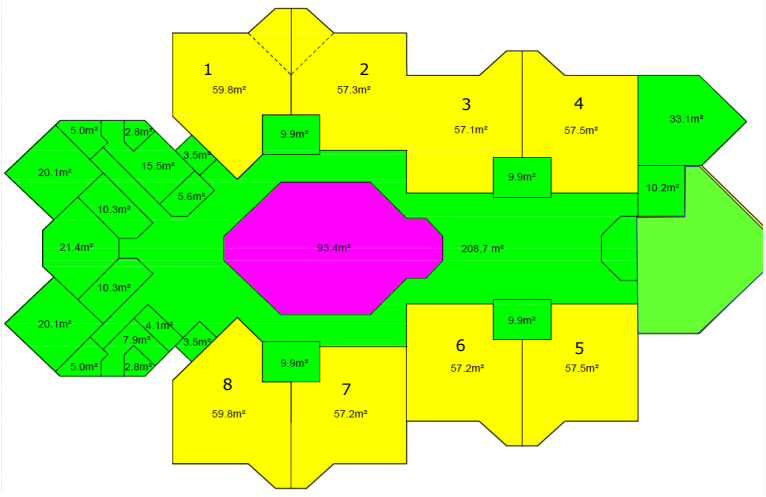

Bijlage 3 - ruimtebehoefte versus capaciteit in m² en lokalen o.b.v. prognoses variant 1

Noot vooraf

Voor de scholen met een hoofd- en dislocatie is de ruimtebehoefte in lokalen bepaald door het aantal leerlingen te delen door 25 en het verkregen getal rekenkundig af te ronden. Waar dit het geval is, zijn de betreffende cellen geel gearceerd.

Antonius

Antonius heeft op dit moment een formeel overschot van ruim 200 m² bvo. De komende jaren blijft er sprake van een formeel overschot in m² bvo. In groepslokalen is sprake van balans tussen ruimtebehoefte en capaciteit. Op deze school is sprake van een disbalans tussen het beschikbare aantal m² en het beschikbare aantal groepslokalen. Het overschot in groepslokalen is kleiner dan het overschot in m² bvo.

RKBS Antonius	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034	2035	2036	2037	2038	2039
aantal leerlingen	131	118	120	123	125	127	130	134	138	143	147	150	149	149	149	148	148	147	146	145	144
ruimtebehoefte in m²	859	794	804	819	829	839	854	874	894	919	939	955	949	949	949	944	944	939	934	929	924
capaciteit in m²	1.103	1.103	1.103	1.103	1.103	1.103	1.103	1.103	1.103	1.103	1.103	1.103	1.103	1.103	1.103	1.103	1.103	1.103	1.103	1.103	1.103
overschot (+) / tekort (-) in m²	244	309	299	284	274	264	249	229	209	184	164	148	154	154	154	159	159	164	169	174	179
ruimtebehoefte in lokalen	6	5	5	5	5	6	6	6	6	6	6	6	6	6	6	6	6	6	6	6	6
capaciteit in lokalen	6	6	6	6	6	6	6	6	6	6	6	6	6	6	6	6	6	6	6	6	6
overschot (+) / tekort (-) in lokalen	0	1	1	1	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

Andreas

Op dit moment heeft Andreas formeel een gering overschot van ongeveer 35 m² bvo. Vanaf 2020 ontstaat formeel een tekort in m² bvo. Dit loopt op naar ruim 300 m² bvo. Op basis van het aantal groepslokalen is nu een tekort van drie lokalen, oplopend naar zes lokalen vanaf 2029. Op deze school is sprake van een disbalans tussen het beschikbare aantal m² en het beschikbare aantal groepslokalen. Het tekort in groepslokalen is groter dan het tekort in m² bvo. Op deze school is sprake van een disbalans tussen het aantal beschikbare m² en het aantal lokalen. De school is in m² te ruim bemeten voor een achtklassige school, maar op basis van het aantal leerlingen is wel sprake van een tekort.

RKBS Andreas	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034	2035	2036	2037	2038	2039
aantal leerlingen	249	264	268	273	279	284	290	300	307	317	325	332	331	331	330	328	327	325	324	321	319
ruimtebehoefte in m²	1.452	1.528	1.548	1.573	1.603	1.629	1.659	1.709	1.744	1.795	1.835	1.870	1.865	1.865	1.860	1.850	1.845	1.835	1.830	1.815	1.805
capaciteit in m²	1.488	1.488	1.488	1.488	1.488	1.488	1.488	1.488	1.488	1.488	1.488	1.488	1.488	1.488	1.488	1.488	1.488	1.488	1.488	1.488	1.488
overschot (+) / tekort (-) in m²	36	-40	-60	-85	-115	-141	-171	-221	-256	-307	-347	-382	-377	-377	-372	-362	-357	-347	-342	-327	-317
ruimtebehoefte in lokalen	11	11	11	12	12	12	12	13	13	13	14	14	14	14	14	14	14	14	14	14	14
capaciteit in lokalen	8	8	8	8	8	8	8	8	8	8	8	8	8	8	8	8	8	8	8	8	8
overschot (+) / tekort (-) in lokalen	-3	-3	-3	-4	-4	-4	-4	-5	-5	-5	-6	-6	-6	-6	-6	-6	-6	-6	-6	-6	-6

De Regenboog

Op De Regenboog, locatie Cluster, is sprake van een formeel overschot van 400 m² bvo. Dit is op basis van de prognoses redelijk stabiel. In lokalen is sprake van een formeel overschot van één lokaal. Op deze school is sprake van een disbalans tussen het beschikbare aantal m² en het beschikbare aantal groepslokalen. Het overschot in groepslokalen is kleiner dan het overschot in m² bvo. Deze locatie is een dislocatie en heeft dus geen recht op een vaste voet van 200 m². Daarmee is in de onderstaande tabel dan ook niet gerekend.

PC De Regenboog Cluster	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034	2035	2036	2037	2038	2039
aantal leerlingen	125	115	114	113	113	115	118	122	126	130	134	137	136	136	136	135	135	134	133	132	131
ruimtebehoefte in m²	629	578	572	570	570	578	591	613	631	653	672	688	685	685	685	680	677	674	669	664	658
capaciteit in m²	1.033	1.033	1.033	1.033	1.033	1.033	1.033	1.033	1.033	1.033	1.033	1.033	1.033	1.033	1.033	1.033	1.033	1.033	1.033	1.033	1.033
overschot (+) / tekort (-) in m²	404	455	461	463	463	455	442	420	402	380	361	345	348	348	348	353	356	359	364	369	375
ruimtebehoefte in lokalen	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5
capaciteit in lokalen	6	6	6	6	6	6	6	6	6	6	6	6	6	6	6	6	6	6	6	6	6
overschot (+) / tekort (-) in lokalen	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1

Op De Regenboog, locatie Distelweg, is sprake van een formeel overschot van ongeveer 400 m² bvo. In lokalen gaat het om vier lokalen voor de korte en middellange termijn en voor de lange termijn om drie lokalen. Een deel van de lokalen is op dit moment tijdelijk verhuurd aan de kinderopvang (die eerder in Emmaüs gevestigd waren). Deze locatie is de hoofdlocatie.

PC De Regenboog	Distelweg																				
	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034	2035	2036	2037	2038	2039
aantal leerlingen	109	100	99	99	99	100	102	106	109	113	116	119	119	119	119	118	117	117	116	115	114
ruimtebehoefte in m²	748	704	699	697	697	704	715	734	751	769	786	800	797	797	797	793	790	788	783	779	774
capaciteit in m²	1.159	1.159	1.159	1.159	1.159	1.159	1.159	1.159	1.159	1.159	1.159	1.159	1.159	1.159	1.159	1.159	1.159	1.159	1.159	1.159	1.159
overschot (+) / tekort (-) in m²	411	455	460	462	462	455	444	425	408	390	373	359	362	362	362	366	369	371	376	380	385
ruimtebehoefte in lokalen	4	4	4	4	4	4	4	4	4	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5
capaciteit in lokalen	8	8	8	8	8	8	8	8	8	8	8	8	8	8	8	8	8	8	8	8	8
overschot (+) / tekort (-) in lokalen	4	4	4	4	4	4	4	4	4	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3

Wanneer de capaciteit van beide gebouwen/locaties van De Regenboog bij elkaar opgeteld wordt, is in m² en in groepslokalen sprake van een formeel overschot. Het betreft ongeveer 800 m² en tussen de drie en vijf groepslokalen.

PC De Regenboog	Totaal																				
	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034	2035	2036	2037	2038	2039
aantal leerlingen	234	215	213	212	212	215	220	228	235	243	250	256	255	255	255	253	252	251	249	247	245
ruimtebehoefte in m²	1.377	1.281	1.271	1.266	1.266	1.281	1.307	1.347	1.382	1.422	1.458	1.488	1.483	1.483	1.483	1.473	1.468	1.463	1.452	1.442	1.432
capaciteit in m²	2.192	2.192	2.192	2.192	2.192	2.192	2.192	2.192	2.192	2.192	2.192	2.192	2.192	2.192	2.192	2.192	2.192	2.192	2.192	2.192	2.192
overschot (+) / tekort (-) in m²	815	911	921	926	926	911	885	845	810	770	734	704	709	709	709	719	724	729	740	750	760
ruimtebehoefte in lokalen	10	9	9	9	9	9	9	10	10	10	11	11	11	11	11	11	11	11	11	10	10
capaciteit in lokalen	14	14	14	14	14	14	14	14	14	14	14	14	14	14	14	14	14	14	14	14	14
overschot (+) / tekort (-) in lokalen	4	5	5	5	5	5	5	4	4	4	3	3	3	3	3	3	3	3	3	4	4

Emmaüs

Op Emmaüs is zowel in m² bvo als in groepslokalen op basis van de prognoses sprake van een tekort. Op de korte termijn gaat het om één of twee lokalen en op de lange termijn om drie.

RKBS Emmaüs																					
	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034	2035	2036	2037	2038	2039
aantal leerlingen	186	193	202	212	222	225	230	237	243	250	256	261	259	260	259	257	256	255	254	252	251
ruimtebehoefte in m²	1.136	1.171	1.216	1.266	1.317	1.332	1.357	1.392	1.422	1.458	1.488	1.513	1.503	1.508	1.503	1.493	1.488	1.483	1.478	1.468	1.463
capaciteit in m²	1.087	1.087	1.087	1.087	1.087	1.087	1.087	1.087	1.087	1.087	1.087	1.087	1.087	1.087	1.087	1.087	1.087	1.087	1.087	1.087	1.087
overschot (+) / tekort (-) in m²	-49	-84	-129	-179	-230	-245	-270	-305	-335	-371	-401	-426	-416	-421	-416	-406	-401	-396	-391	-381	-376
ruimtebehoefte in lokalen	8	8	9	9	10	10	10	10	10	11	11	11	11	11	11	11	11	11	11	11	11
capaciteit in lokalen	8	8	8	8	8	8	8	8	8	8	8	8	8	8	8	8	8	8	8	8	8
overschot (+) / tekort (-) in lokalen	0	0	-1	-1	-2	-2	-2	-2	-2	-3	-3	-3	-3	-3	-3	-3	-3	-3	-3	-3	-3

De Achtbaan

Op De Achtbaan, locatie Beukenrode, is sprake van een formeel overschot van op dit moment bijna 400 m² en drie lokalen en op termijn ongeveer 300 m² en twee lokalen. Deze locatie is een dislocatie en heeft dus geen recht op een vaste voet van 200 m². Daarmee is in de onderstaande tabel dan ook niet gerekend. Eén lokaal is verhuurd aan de kinderopvang.

Achtbaan, Beukenrode																					
	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034	2035	2036	2037	2038	2039
aantal leerlingen	114	114	116	118	121	123	125	129	133	137	141	144	143	143	143	142	141	141	140	139	138
ruimtebehoefte in m²	574	573	582	594	607	617	630	651	668	689	708	723	719	719	718	715	712	708	705	699	694
capaciteit in m²	1.047	1.047	1.047	1.047	1.047	1.047	1.047	1.047	1.047	1.047	1.047	1.047	1.047	1.047	1.047	1.047	1.047	1.047	1.047	1.047	1.047
overschot (+) / tekort (-) in m²	473	474	465	453	440	430	417	396	379	358	339	324	328	328	329	332	335	339	342	348	353
ruimtebehoefte in lokalen	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	6	6	6	6	6	6	6	6	6	6	6
capaciteit in lokalen	8	8	8	8	8	8	8	8	8	8	8	8	8	8	8	8	8	8	8	8	8
overschot (+) / tekort (-) in lokalen	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2

Op De Achtbaan, locatie Cluster, is op dit moment sprake van een klein overschot van ongeveer 75 m² en één lokaal. Op termijn is sprake van een tekort van ongeveer 250 m² en twee lokalen. Deze locatie is een dislocatie en heeft dus geen recht op een vaste voet van 200 m². Daarmee is in de onderstaande tabel dan ook niet gerekend.

Achtbaan, Cluster																					
	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034	2035	2036	2037	2038	2039
aantal leerlingen	275	275	279	285	291	296	302	312	321	330	339	347	345	345	345	343	341	339	338	335	333
ruimtebehoefte in m²	1.386	1.383	1.405	1.433	1.464	1.487	1.520	1.570	1.613	1.662	1.707	1.745	1.736	1.736	1.733	1.724	1.717	1.707	1.700	1.686	1.674
capaciteit in m²	1.460	1.460	1.460	1.460	1.460	1.460	1.460	1.460	1.460	1.460	1.460	1.460	1.460	1.460	1.460	1.460	1.460	1.460	1.460	1.460	1.460
overschot (+) / tekort (-) in m²	74	77	55	27	-4	-27	-60	-110	-153	-202	-247	-285	-276	-276	-273	-264	-257	-247	-240	-226	-214
ruimtebehoefte in lokalen	11	11	11	11	12	12	12	12	13	13	14	14	14	14	14	14	14	14	14	13	13
capaciteit in lokalen	12	12	12	12	12	12	12	12	12	12	12	12	12	12	12	12	12	12	12	12	12
overschot (+) / tekort (-) in lokalen	1	1	1	1	0	0	0	0	-1	-1	-2	-2	-2	-2	-2	-2	-2	-2	-2	-1	-1

Op De Achtbaan, locatie Distelweg, is op dit moment sprake van een formeel tekort van 100 m² bvo dat oploopt naar 350 m² bvo. In groepslokalen is op dit moment een balans in lokalen. Op termijn is sprake van een tekort van twee lokalen. Op deze school is sprake van een disbalans tussen het beschikbare aantal m² en het beschikbare aantal groepslokalen. In m² is sprake van een tekort en in groepslokalen is sprake van een overschot. De kinderopvang maakt gebruik van algemene ruimten in het gebouw.

Achtbaan Distelweg	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034	2035	2036	2037	2038	2039
aantal leerlingen	196	196	199	203	207	211	215	222	228	236	242	247	246	246	246	244	243	242	241	239	237
ruimtebehoefte in m²	1.188	1.186	1.201	1.221	1.243	1.260	1.284	1.319	1.349	1.385	1.417	1.444	1.437	1.437	1.435	1.429	1.424	1.417	1.412	1.402	1.393
capaciteit in m²	1.060	1.060	1.060	1.060	1.060	1.060	1.060	1.060	1.060	1.060	1.060	1.060	1.060	1.060	1.060	1.060	1.060	1.060	1.060	1.060	1.060
overschot (+) / tekort (-) in m²	-128	-126	-141	-161	-183	-200	-224	-259	-289	-325	-357	-384	-377	-377	-375	-369	-364	-357	-352	-342	-333
ruimtebehoefte in lokalen	8	8	8	8	8	8	9	9	9	9	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	9
capaciteit in lokalen	8	8	8	8	8	8	8	8	8	8	8	8	8	8	8	8	8	8	8	8	8
overschot (+) / tekort (-) in lokalen	0	0	0	0	0	0	-1	-1	-1	-1	-2	-2	-2	-2	-2	-2	-2	-2	-2	-2	-1

Wanneer de capaciteit van de drie gebouwen van De Achtbaan bij elkaar opgeteld wordt, is in m² en in groepslokalen de komende jaren sprake van een formeel overschot, respectievelijk nu 400 m² en drie lokalen. Op termijn ontstaat een tekort van ongeveer 300 m² en twee of drie lokalen. Op de locatie Beukenrode is nu één lokaal verhuurd aan de kinderopvang.

De Achtbaan totaal	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034	2035	2036	2037	2038	2039
aantal leerlingen	586	585	594	606	619	629	643	664	682	703	722	738	734	734	733	729	726	722	719	713	708
ruimtebehoefte in m²	3.148	3.143	3.188	3.248	3.314	3.364	3.434	3.540	3.630	3.736	3.832	3.912	3.892	3.892	3.887	3.867	3.852	3.832	3.817	3.786	3.761
capaciteit in m²	3.567	3.567	3.567	3.567	3.567	3.567	3.567	3.567	3.567	3.567	3.567	3.567	3.567	3.567	3.567	3.567	3.567	3.567	3.567	3.567	3.567
overschot (+) / tekort (-) in m²	419	424	379	319	253	203	133	27	-63	-169	-265	-345	-325	-325	-320	-300	-285	-265	-250	-219	-194
ruimtebehoefte in lokalen	25	25	25	26	26	27	27	28	29	30	31	31	31	31	31	31	31	31	30	30	30
capaciteit in lokalen	28	28	28	28	28	28	28	28	28	28	28	28	28	28	28	28	28	28	28	28	28
overschot (+) / tekort (-) in lokalen	3	3	3	2	2	1	1	0	-1	-2	-3	-3	-3	-3	-3	-3	-3	-3	-2	-2	-2

Bijlage 4 - ruimtebehoefte versus capaciteit in m² en lokalen o.b.v. prognoses variant 2

Noot 1 vooraf

Voor de scholen met een hoofd- en dislocatie is de ruimtebehoefte in lokalen bepaald door het aantal leerlingen te delen door 25 en het verkregen getal rekenkundig af te ronden. Waar dit het geval is, zijn de betreffende cellen geel gearceerd.

Noot 2 vooraf

Voor de nieuwe school is als uitgangspunt genomen dat in 2026 een gebouw gerealiseerd wordt met een capaciteit van 1.300 m² bvo en elf groepslokalen, op basis van de gemiddelde behoefte. In de tabellen zijn de betreffende cellen groen gearceerd.

Antonius

Op Antonius is in deze variant sprake van een formeel overschot tussen de 200 en 300 m² bvo. In lokalen is sprake van een gering overschot van maximaal één lokaal. Op deze school is sprake van een disbalans tussen het beschikbare aantal m² en het beschikbare aantal groeps-lokalen. Het overschot in groepslokalen is kleiner dan het overschot in m² bvo.

RKBS Antonius	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034	2035	2036	2037	2038	2039
aantal leerlingen	131	118	120	123	125	127	130	130	129	128	128	126	125	124	123	122	122	122	121	121	121
ruimtebehoefte in m²	859	794	804	819	829	839	854	854	849	844	844	834	829	824	819	814	814	814	809	809	809
capaciteit in m²	1.103	1.103	1.103	1.103	1.103	1.103	1.103	1.103	1.103	1.103	1.103	1.103	1.103	1.103	1.103	1.103	1.103	1.103	1.103	1.103	1.103
overschot (+) / tekort (-) in m²	244	309	299	284	274	264	249	249	254	259	259	269	274	279	284	289	289	289	294	294	294
ruimtebehoefte in lokalen	6	5	5	5	5	6	6	6	6	6	6	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5
capaciteit in lokalen	6	6	6	6	6	6	6	6	6	6	6	6	6	6	6	6	6	6	6	6	6
overschot (+) / tekort (-) in lokalen	0	1	1	1	1	0	0	0	0	0	0	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1

Andreas

Op Andreas is in deze variant sprake van een tekort in m², oplopend tot ruim 150 m² en een tekort van vier lokalen. Op deze school is sprake van een disbalans tussen het beschikbare aantal m² en het beschikbare aantal groepslokalen. Het tekort in groepslokalen is groter dan het tekort in m² bvo.

RKBS Andreas	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034	2035	2036	2037	2038	2039
aantal leerlingen	249	264	268	273	279	284	290	291	288	286	284	281	278	277	275	273	273	272	271	271	270
ruimtebehoefte in m²	1.452	1.528	1.548	1.573	1.603	1.629	1.659	1.664	1.649	1.639	1.629	1.613	1.598	1.593	1.583	1.573	1.573	1.568	1.563	1.563	1.558
capaciteit in m²	1.488	1.488	1.488	1.488	1.488	1.488	1.488	1.488	1.488	1.488	1.488	1.488	1.488	1.488	1.488	1.488	1.488	1.488	1.488	1.488	1.488
overschot (+) / tekort (-) in m²	36	-40	-60	-85	-115	-141	-171	-176	-161	-151	-141	-125	-110	-105	-95	-85	-85	-80	-75	-75	-70
ruimtebehoefte in lokalen	11	11	11	12	12	12	12	12	12	12	12	12	12	12	12	12	12	12	11	11	11
capaciteit in lokalen	8	8	8	8	8	8	8	8	8	8	8	8	8	8	8	8	8	8	8	8	8
overschot (+) / tekort (-) in lokalen	-3	-3	-3	-4	-4	-4	-4	-4	-4	-4	-4	-4	-4	-4	-4	-4	-4	-4	-3	-3	-3

De Regenboog

De Regenboog heeft op de locatie Cluster formeel een overschot tussen de 400 en 500 m². In lokalen is sprake van een overschot van één lokaal en op de lange termijn twee lokalen. Op deze school is sprake van een disbalans tussen het beschikbare aantal m² en het beschikbare aantal groepslokalen. Het overschot in groepslokalen is kleiner dan het overschot in m² bvo. Deze locatie is een dislocatie en heeft dus geen recht op een vaste voet van 200 m². Daarmee is in de navolgende tabellen dan ook niet gerekend.

PC De Regenboog Cluster	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034	2035	2036	2037	2038	2039
aantal leerlingen	125	115	114	113	113	115	118	118	116	116	115	114	113	112	112	111	110	110	110	110	109
ruimtebehoefte in m²	629	578	572	570	570	578	591	591	586	583	580	572	567	564	562	556	554	554	551	551	548
capaciteit in m²	1.033	1.033	1.033	1.033	1.033	1.033	1.033	1.033	1.033	1.033	1.033	1.033	1.033	1.033	1.033	1.033	1.033	1.033	1.033	1.033	1.033
overschot (+) / tekort (-) in m²	404	455	461	463	463	455	442	442	447	450	453	461	466	469	471	477	479	479	482	482	485
ruimtebehoefte in lokalen	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	4	4	4	4	4	4	4	4
capaciteit in lokalen	6	6	6	6	6	6	6	6	6	6	6	6	6	6	6	6	6	6	6	6	6
overschot (+) / tekort (-) in lokalen	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	2	2	2	2	2	2	2	2

Op de locatie Distelweg van De Regenboog is sprake van een formeel overschot van tussen de 400 en 500 m² en vier lokalen.

PC De Regenboog	Distelweg																				
	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034	2035	2036	2037	2038	2039
aantal leerlingen	109	100	99	99	99	100	102	102	102	101	101	99	98	98	97	96	96	96	95	95	95
ruimtebehoefte in m²	748	704	699	697	697	704	715	715	711	708	706	699	694	692	690	685	683	683	680	680	678
capaciteit in m²	1.159	1.159	1.159	1.159	1.159	1.159	1.159	1.159	1.159	1.159	1.159	1.159	1.159	1.159	1.159	1.159	1.159	1.159	1.159	1.159	1.159
overschot (+) / tekort (-) in m²	411	455	460	462	462	455	444	444	448	451	453	460	465	467	469	474	476	476	479	479	481
ruimtebehoefte in lokalen	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4
capaciteit in lokalen	8	8	8	8	8	8	8	8	8	8	8	8	8	8	8	8	8	8	8	8	8
overschot (+) / tekort (-) in lokalen	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4

Wanneer naar de totale ruimtebehoefte van De Regenboog gekeken wordt en dit wordt afgezet tegen de capaciteit van beide gebouwen samen, dan is er sprake van een formeel overschot van ruim 900 m² en vijf lokalen.

PC De Regenboog	Totaal																				
	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034	2035	2036	2037	2038	2039
aantal leerlingen	234	215	213	212	212	215	220	220	218	217	216	213	211	210	209	207	206	206	205	205	204
ruimtebehoefte in m²	1.377	1.281	1.271	1.266	1.266	1.281	1.307	1.307	1.297	1.292	1.286	1.271	1.261	1.256	1.251	1.241	1.236	1.236	1.231	1.231	1.226
capaciteit in m²	2.192	2.192	2.192	2.192	2.192	2.192	2.192	2.192	2.192	2.192	2.192	2.192	2.192	2.192	2.192	2.192	2.192	2.192	2.192	2.192	2.192
overschot (+) / tekort (-) in m²	815	911	921	926	926	911	885	885	895	900	906	921	931	936	941	951	956	956	961	961	966
ruimtebehoefte in lokalen	10	9	9	9	9	9	9	9	9	9	9	9	9	9	9	9	9	9	9	9	9
capaciteit in lokalen	14	14	14	14	14	14	14	14	14	14	14	14	14	14	14	14	14	14	14	14	14
overschot (+) / tekort (-) in lokalen	4	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5

Emmaüs

Emmaüs heeft in deze variant een formeel tekort van 50 tot ongeveer 250 m² dan wel één of twee lokalen.

RKBS Emmaüs																					
	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034	2035	2036	2037	2038	2039
aantal leerlingen	186	193	202	212	222	225	230	231	228	227	226	223	221	220	219	217	217	216	216	215	215
ruimtebehoefte in m²	1.136	1.171	1.216	1.266	1.317	1.332	1.357	1.362	1.347	1.342	1.337	1.322	1.312	1.307	1.302	1.292	1.292	1.286	1.286	1.281	1.281
capaciteit in m²	1.087	1.087	1.087	1.087	1.087	1.087	1.087	1.087	1.087	1.087	1.087	1.087	1.087	1.087	1.087	1.087	1.087	1.087	1.087	1.087	1.087
overschot (+) / tekort (-) in m²	-49	-84	-129	-179	-230	-245	-270	-275	-260	-255	-250	-235	-225	-220	-215	-205	-205	-199	-199	-194	-194
ruimtebehoefte in lokalen	8	8	9	9	10	10	10	10	10	10	10	9	9	9	9	9	9	9	9	9	9
capaciteit in lokalen	8	8	8	8	8	8	8	8	8	8	8	8	8	8	8	8	8	8	8	8	8
overschot (+) / tekort (-) in lokalen	0	0	-1	-1	-2	-2	-2	-2	-2	-2	-2	-1	-1	-1	-1	-1	-1	-1	-1	-1	-1

De Achtbaan

Op De Achtbaan, locatie Beukenrode, is sprake van een formeel overschot tussen de 300 en 400 m² en drie lokalen. Deze locatie is een dislocatie en heeft dus geen recht op een vaste voet van 200 m². Daarmee is in de onderstaande tabellen dan ook niet gerekend.

Achtbaan, Beukenrode																					
	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034	2035	2036	2037	2038	2039
aantal leerlingen	114	114	116	118	121	123	125	125	124	124	123	121	120	120	119	118	118	117	117	117	117
ruimtebehoefte in m²	574	573	582	594	607	617	630	631	624	622	618	611	605	602	598	594	592	590	589	588	586
capaciteit in m²	1.047	1.047	1.047	1.047	1.047	1.047	1.047	1.047	1.047	1.047	1.047	1.047	1.047	1.047	1.047	1.047	1.047	1.047	1.047	1.047	1.047
overschot (+) / tekort (-) in m²	473	474	465	453	440	430	417	416	423	425	429	436	442	445	449	453	455	457	458	459	461
ruimtebehoefte in lokalen	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5
capaciteit in lokalen	8	8	8	8	8	8	8	8	8	8	8	8	8	8	8	8	8	8	8	8	8
overschot (+) / tekort (-) in lokalen	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3

Op De Achtbaan, locatie Cluster, is sprake van een redelijke balans tussen behoefte en capaciteit. Deze locatie is een dislocatie en heeft dus geen recht op een vaste voet van 200 m². Daarmee is in de onderstaande tabel dan ook niet gerekend.

Achtbaan, Cluster																					
	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034	2035	2036	2037	2038	2039
aantal leerlingen	275	275	279	285	291	296	302	303	299	299	296	293	290	289	287	285	284	283	283	282	281
ruimtebehoefte in m²	1.386	1.383	1.405	1.433	1.464	1.487	1.520	1.523	1.506	1.501	1.490	1.473	1.459	1.452	1.442	1.433	1.428	1.423	1.421	1.419	1.414
capaciteit in m²	1.460	1.460	1.460	1.460	1.460	1.460	1.460	1.460	1.460	1.460	1.460	1.460	1.460	1.460	1.460	1.460	1.460	1.460	1.460	1.460	1.460
overschot (+) / tekort (-) in m²	74	77	55	27	-4	-27	-60	-63	-46	-41	-30	-13	1	8	18	27	32	37	39	41	46
ruimtebehoefte in lokalen	11	11	11	11	12	12	12	12	12	12	12	12	12	12	11	11	11	11	11	11	11
capaciteit in lokalen	12	12	12	12	12	12	12	12	12	12	12	12	12	12	12	12	12	12	12	12	12
overschot (+) / tekort (-) in lokalen	1	1	1	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1	1	1	1	1	1

Op de hoofdlocatie van De Achtbaan, locatie Distelweg, is sprake van een formeel tekort van tussen de 100 en 200 m² bvo, maar in groepslokalen is sprake van een balans. Op deze school is sprake van een disbalans tussen het beschikbare aantal m² en het beschikbare aantal groepslokalen. In groepslokalen is sprake van een balans en in m² is sprake van een tekort.

Achtbaan Distelweg	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034	2035	2036	2037	2038	2039
aantal leerlingen	196	196	199	203	207	211	215	216	213	213	211	209	207	206	204	203	202	202	201	201	200
ruimtebehoefte in m²	1.188	1.186	1.201	1.221	1.243	1.260	1.284	1.285	1.274	1.270	1.262	1.250	1.240	1.235	1.228	1.221	1.218	1.215	1.213	1.211	1.208
capaciteit in m²	1.060	1.060	1.060	1.060	1.060	1.060	1.060	1.060	1.060	1.060	1.060	1.060	1.060	1.060	1.060	1.060	1.060	1.060	1.060	1.060	1.060
overschot (+) / tekort (-) in m²	-128	-126	-141	-161	-183	-200	-224	-225	-214	-210	-202	-190	-180	-175	-168	-161	-158	-155	-153	-151	-148
ruimtebehoefte in lokalen	8	8	8	8	8	8	9	9	9	9	8	8	8	8	8	8	8	8	8	8	8
capaciteit in lokalen	8	8	8	8	8	8	8	8	8	8	8	8	8	8	8	8	8	8	8	8	8
overschot (+) / tekort (-) in lokalen	0	0	0	0	0	0	-1	-1	-1	-1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

Wanneer naar De Achtbaan in zijn geheel gekeken wordt, is sprake van een formeel overschot van tussen de 100 en 300 m² en één tot drie groepslokalen. De capaciteit is bepaald door de capaciteit van de drie locaties bij elkaar op te tellen. Op de locatie Beukenrode is op dit moment één lokaal verhuurd aan de kinderopvang.

De Achtbaan totaal	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034	2035	2036	2037	2038	2039
aantal leerlingen	586	585	594	606	619	629	643	644	637	635	630	623	617	614	610	606	604	602	601	600	598
ruimtebehoefte in m²	3.148	3.143	3.188	3.248	3.314	3.364	3.434	3.439	3.404	3.394	3.369	3.334	3.304	3.288	3.268	3.248	3.238	3.228	3.223	3.218	3.208
capaciteit in m²	3.567	3.567	3.567	3.567	3.567	3.567	3.567	3.567	3.567	3.567	3.567	3.567	3.567	3.567	3.567	3.567	3.567	3.567	3.567	3.567	3.567
overschot (+) / tekort (-) in m²	419	424	379	319	253	203	133	128	163	173	198	233	263	279	299	319	329	339	344	349	359
ruimtebehoefte in lokalen	25	25	25	26	26	27	27	27	27	27	27	26	26	26	26	26	26	26	25	25	25
capaciteit in lokalen	28	28	28	28	28	28	28	28	28	28	28	28	28	28	28	28	28	28	28	28	28
overschot (+) / tekort (-) in lokalen	3	3	3	2	2	1	1	1	1	1	1	2	2	2	2	2	2	2	3	3	3

Nieuwe school

Wanneer een nieuwe school in de wijk Nieuw Boekhorst gerealiseerd wordt, dan zal dat een dislocatie zijn omdat de stichtingsnorm niet voor vijftien jaar behouden kan worden zoals wettelijk is voorgeschreven. De gemiddelde ruimtebehoefte is dan 1.300 m² of elf groepslokalen. In de onderstaande tabel is ervan uitgegaan dat deze huisvesting in 2026 gerealiseerd is. De eerste vier jaar is dan sprake van een overschot, daarna is sprake van een klein tekort en op de lange termijn is het gebouw vooralsnog passend.

nieuwe school	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034	2035	2036	2037	2038	2039
aantal leerlingen	0	0	0	0	0	0	0	46	102	157	211	265	270	276	281	284	281	276	270	262	252
ruimtebehoefte in m²	0	0	0	0	0	0	0	231	513	790	1.061	1.333	1.358	1.388	1.413	1.429	1.413	1.388	1.358	1.318	1.268
capaciteit in m²	0	0	0	0	0	0	0	1.300	1.300	1.300	1.300	1.300	1.300	1.300	1.300	1.300	1.300	1.300	1.300	1.300	1.300
overschot (+) / tekort (-) in m²	0	0	0	0	0	0	0	1.069	787	510	239	-33	-58	-88	-113	-129	-113	-88	-58	-18	32
ruimtebehoefte in lokalen	0	0	0	0	0	0	0	3	5	7	9	11	11	12	12	12	12	12	11	11	11
capaciteit in lokalen	0	0	0	0	0	0	0	11	11	11	11	11	11	11	11	11	11	11	11	11	11
overschot (+) / tekort (-) in lokalen	0	0	0	0	0	0	0	8	6	4	2	0	0	-1	-1	-1	-1	-1	0	0	0

Bijlage 5 - ruimtebehoefte versus capaciteit in m² en lokalen o.b.v. optimale uitkomst koers Sophia Scholen

Noot 1 vooraf
Voor de scholen met een hoofd- en dislocatie is de ruimtebehoefte in lokalen bepaald door het aantal leerlingen te delen door 25 en het verkregen getal rekenkundig af te ronden. Waar dit het geval is, zijn de betreffende cellen geel gearceerd.

Noot 2 vooraf
Voor de scholen in het clustergebouw, De Regenboog en Emmaüs, is gerekend met een leerlingenaantal van 200. Dit is de gewenste optimale uitkomst van de koers van Sophia Scholen. Het leerlingenaantal oranje gearceerd.

Noot 3 vooraf
De capaciteit van de school in het clustergebouw is berekend door de capaciteit van Antonius en De Regenboog zowel in lokalen als in m² bij elkaar op te tellen. De betreffende cellen zijn paars gearceerd.

Noot 4 vooraf
In dit scenario is niet gerekend met een school in Nieuw Boekhorst.

School clustergebouw
De nieuwe school in het clustergebouw heeft in de optimale uitkomst een ruimtebehoefte van acht lokalen. De huidige scholen hebben de beschikking over twaalf lokalen. Er is dus sprake van een overschot in lokalen en in m².

Nieuwe school Clustergebouw	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034	2035	2036	2037	2038	2039
aantal leerlingen	200	200	200	200	200	200	200	200	200	200	200	200	200	200	200	200	200	200	200	200	200
ruimtebehoefte in m²	1.206	1.206	1.206	1.206	1.206	1.206	1.206	1.206	1.206	1.206	1.206	1.206	1.206	1.206	1.206	1.206	1.206	1.206	1.206	1.206	1.206
capaciteit in m²	2.136	2.136	2.136	2.136	2.136	2.136	2.136	2.136	2.136	2.136	2.136	2.136	2.136	2.136	2.136	2.136	2.136	2.136	2.136	2.136	2.136
overschot (+) / tekort (-) in m²	930	930	930	930	930	930	930	930	930	930	930	930	930	930	930	930	930	930	930	930	930
ruimtebehoefte in lokalen	8	8	8	8	8	8	8	8	8	8	8	8	8	8	8	8	8	8	8	8	8
capaciteit in lokalen	12	12	12	12	12	12	12	12	12	12	12	12	12	12	12	12	12	12	12	12	12
overschot (+) / tekort (-) in lokalen	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4

Andreas
Op dit moment heeft Andreas formeel een gering overschot van ongeveer 35 m² bvo. Vanaf 2022 ontstaat formeel een tekort in m² bvo. Dit loopt op naar 300 m² bvo. Op basis van het aantal groepslokalen is nu sprake van een tekort van drie lokalen, oplopend naar zes lokalen vanaf 2029. Op deze school is sprake van een disbalans tussen het beschikbare aantal m² en het beschikbare aantal groepslokalen. Het tekort in groepslokalen is groter dan het tekort in m². In het IHP is uitbreiding van deze school met vier lokalen opgenomen.

RKBS Andreas	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034	2035	2036	2037	2038	2039
aantal leerlingen	249	264	268	273	279	284	290	300	307	317	325	332	331	331	330	328	327	325	324	321	319
ruimtebehoefte in m²	1.452	1.528	1.548	1.573	1.603	1.629	1.659	1.709	1.744	1.795	1.835	1.870	1.865	1.865	1.860	1.850	1.845	1.835	1.830	1.815	1.805
capaciteit in m²	1.488	1.488	1.488	1.488	1.488	1.488	1.488	1.488	1.488	1.488	1.488	1.488	1.488	1.488	1.488	1.488	1.488	1.488	1.488	1.488	1.488
overschot (+) / tekort (-) in m²	36	-40	-60	-85	-115	-141	-171	-221	-256	-307	-347	-382	-377	-377	-372	-362	-357	-347	-342	-327	-317
ruimtebehoefte in lokalen	11	11	11	12	12	12	12	13	13	13	14	14	14	14	14	14	14	14	14	14	14
capaciteit in lokalen	8	8	8	8	8	8	8	8	8	8	8	8	8	8	8	8	8	8	8	8	8
overschot (+) / tekort (-) in lokalen	-3	-3	-3	-4	-4	-4	-4	-5	-5	-5	-6	-6	-6	-6	-6	-6	-6	-6	-6	-6	-6

De Regenboog

Bij een optimale uitkomst van de koers van Sophia Scholen heeft De Regenboog een ruimtebehoefte van acht lokalen. Het gebouw beschikt ook over acht lokalen. In m² is sprake van een gering tekort.

PC De Regenboog	Distelweg																				
	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034	2035	2036	2037	2038	2039
aantal leerlingen	200	200	200	200	200	200	200	200	200	200	200	200	200	200	200	200	200	200	200	200	200
ruimtebehoefte in m²	1.206	1.206	1.206	1.206	1.206	1.206	1.206	1.206	1.206	1.206	1.206	1.206	1.206	1.206	1.206	1.206	1.206	1.206	1.206	1.206	1.206
capaciteit in m²	1.159	1.159	1.159	1.159	1.159	1.159	1.159	1.159	1.159	1.159	1.159	1.159	1.159	1.159	1.159	1.159	1.159	1.159	1.159	1.159	1.159
overschot (+) / tekort (-) in m²	-47	-47	-47	-47	-47	-47	-47	-47	-47	-47	-47	-47	-47	-47	-47	-47	-47	-47	-47	-47	-47
ruimtebehoefte in lokalen	8	8	8	8	8	8	8	8	8	8	8	8	8	8	8	8	8	8	8	8	8
capaciteit in lokalen	8	8	8	8	8	8	8	8	8	8	8	8	8	8	8	8	8	8	8	8	8
overschot (+) / tekort (-) in lokalen	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

Emmaüs

Bij een optimale uitkomst van de koers van Sophia Scholen heeft Emmaüs een ruimtebehoefte van acht lokalen. Het gebouw beschikt over acht lokalen. In m² is wel sprake van een tekort van ruim 100 m².

RKBS Emmaüs																					
	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034	2035	2036	2037	2038	2039
aantal leerlingen	200	200	200	200	200	200	200	200	200	200	200	200	200	200	200	200	200	200	200	200	200
ruimtebehoefte in m²	1.206	1.206	1.206	1.206	1.206	1.206	1.206	1.206	1.206	1.206	1.206	1.206	1.206	1.206	1.206	1.206	1.206	1.206	1.206	1.206	1.206
capaciteit in m²	1.087	1.087	1.087	1.087	1.087	1.087	1.087	1.087	1.087	1.087	1.087	1.087	1.087	1.087	1.087	1.087	1.087	1.087	1.087	1.087	1.087
overschot (+) / tekort (-) in m²	-119	-119	-119	-119	-119	-119	-119	-119	-119	-119	-119	-119	-119	-119	-119	-119	-119	-119	-119	-119	-119
ruimtebehoefte in lokalen	8	8	8	8	8	8	8	8	8	8	8	8	8	8	8	8	8	8	8	8	8
capaciteit in lokalen	8	8	8	8	8	8	8	8	8	8	8	8	8	8	8	8	8	8	8	8	8
overschot (+) / tekort (-) in lokalen	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

De Achtbaan, locatie Beukenrode

Op De Achtbaan, locatie Beukenrode, is sprake van een formeel overschot van op dit moment bijna 400 m² en drie lokalen en op termijn ongeveer 300 m² en twee of drie lokalen. Deze locatie is een dislocatie en heeft dus geen recht op een vaste voet van 200 m². Daarmee is in de onderstaande tabel dan ook niet gerekend.

Achtbaan, Beukenrode																					
	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034	2035	2036	2037	2038	2039
aantal leerlingen	114	114	116	118	121	123	125	129	133	137	141	144	143	143	143	142	141	141	140	139	138
ruimtebehoefte in m²	574	573	582	594	607	617	630	651	668	689	708	723	719	719	718	715	712	708	705	699	694
capaciteit in m²	1.047	1.047	1.047	1.047	1.047	1.047	1.047	1.047	1.047	1.047	1.047	1.047	1.047	1.047	1.047	1.047	1.047	1.047	1.047	1.047	1.047
overschot (+) / tekort (-) in m²	473	474	465	453	440	430	417	396	379	358	339	324	328	328	329	332	335	339	342	348	353
ruimtebehoefte in lokalen	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	6	6	6	6	6	6	6	6	6	6	6
capaciteit in lokalen	8	8	8	8	8	8	8	8	8	8	8	8	8	8	8	8	8	8	8	8	8
overschot (+) / tekort (-) in lokalen	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2

De Achtbaan, locatie Cluster

Op De Achtbaan, locatie Cluster, is op dit moment sprake van een klein overschot van ongeveer 57 m² en één lokaal. Op termijn is sprake van een tekort van ongeveer 250 m² en één tot twee lokalen. Deze locatie is een dislocatie en heeft dus geen recht op een vaste voet van 200 m². Daarmee is in de onderstaande tabel dan ook niet gerekend.

Achtbaan, Cluster																					
	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034	2035	2036	2037	2038	2039
aantal leerlingen	275	275	279	285	291	296	302	312	321	330	339	347	345	345	345	343	341	339	338	335	333
ruimtebehoefte in m²	1.386	1.383	1.405	1.433	1.464	1.487	1.520	1.570	1.613	1.662	1.707	1.745	1.736	1.736	1.733	1.724	1.717	1.707	1.700	1.686	1.674
capaciteit in m²	1.460	1.460	1.460	1.460	1.460	1.460	1.460	1.460	1.460	1.460	1.460	1.460	1.460	1.460	1.460	1.460	1.460	1.460	1.460	1.460	1.460
overschot (+) / tekort (-) in m²	74	77	55	27	-4	-27	-60	-110	-153	-202	-247	-285	-276	-276	-273	-264	-257	-247	-240	-226	-214
ruimtebehoefte in lokalen	11	11	11	11	12	12	12	12	13	13	14	14	14	14	14	14	14	14	14	13	13
capaciteit in lokalen	12	12	12	12	12	12	12	12	12	12	12	12	12	12	12	12	12	12	12	12	12
overschot (+) / tekort (-) in lokalen	1	1	1	1	0	0	0	0	-1	-1	-2	-2	-2	-2	-2	-2	-2	-2	-2	-1	-1

De Achtbaan, locatie Distelweg

Op De Achtbaan, locatie Distelweg, is op dit moment sprake van een formeel tekort van ruim 100 m² bvo dat oploopt naar ruim 300 m² bvo. In groepslokalen is op dit moment een balans in lokalen, maar op termijn is sprake van een tekort van één of twee lokalen. Op deze school is sprake van een disbalans tussen het beschikbare aantal m² en het beschikbare aantal groeps-lokalen. In m² is sprake van een tekort en in groepslokalen is sprake van een overschot. In de berekening is geen rekening gehouden met noodlokalen.

Achtbaan Distelweg	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034	2035	2036	2037	2038	2039
aantal leerlingen	196	196	199	203	207	211	215	222	228	236	242	247	246	246	246	244	243	242	241	239	237
ruimtebehoefte in m²	1.188	1.186	1.201	1.221	1.243	1.260	1.284	1.319	1.349	1.385	1.417	1.444	1.437	1.437	1.435	1.429	1.424	1.417	1.412	1.402	1.393
capaciteit in m²	1.060	1.060	1.060	1.060	1.060	1.060	1.060	1.060	1.060	1.060	1.060	1.060	1.060	1.060	1.060	1.060	1.060	1.060	1.060	1.060	1.060
overschot (+) / tekort (-) in m²	-128	-126	-141	-161	-183	-200	-224	-259	-289	-325	-357	-384	-377	-377	-375	-369	-364	-357	-352	-342	-333
ruimtebehoefte in lokalen	8	8	8	8	8	8	9	9	9	9	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	9
capaciteit in lokalen	8	8	8	8	8	8	8	8	8	8	8	8	8	8	8	8	8	8	8	8	8
overschot (+) / tekort (-) in lokalen	0	0	0	0	0	0	-1	-1	-1	-1	-2	-2	-2	-2	-2	-2	-2	-2	-2	-2	-1

De Achtbaan, totaal

Wanneer de capaciteit van de drie gebouwen van De Achtbaan bij elkaar opgeteld wordt, is in m² en in groepslokalen de komende jaren sprake van een formeel overschot. Op termijn ontstaat een tekort van ongeveer 300 m² en twee of drie lokalen.

De Achtbaan totaal	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034	2035	2036	2037	2038	2039
aantal leerlingen	586	585	594	606	619	629	643	664	682	703	722	738	734	734	733	729	726	722	719	713	708
ruimtebehoefte in m²	3.148	3.143	3.188	3.248	3.314	3.364	3.434	3.540	3.630	3.736	3.832	3.912	3.892	3.892	3.887	3.867	3.852	3.832	3.817	3.786	3.761
capaciteit in m²	3.567	3.567	3.567	3.567	3.567	3.567	3.567	3.567	3.567	3.567	3.567	3.567	3.567	3.567	3.567	3.567	3.567	3.567	3.567	3.567	3.567
overschot (+) / tekort (-) in m²	419	424	379	319	253	203	133	27	-63	-169	-265	-345	-325	-325	-320	-300	-285	-265	-250	-219	-194
ruimtebehoefte in lokalen	25	25	25	26	26	27	27	28	29	30	31	31	31	31	31	31	31	31	30	30	30
capaciteit in lokalen	28	28	28	28	28	28	28	28	28	28	28	28	28	28	28	28	28	28	28	28	28
overschot (+) / tekort (-) in lokalen	3	3	3	2	2	1	1	0	-1	-2	-3	-3	-3	-3	-3	-3	-3	-3	-2	-2	-2

Besluit van College van burgemeester en wethouders Teylingen

Zaakkenmerk/Onderwerp	Z-20-121050/Spreidingsplan 2.0 basisonderwijs Voorhout
Verantwoordelijke	TM JOSVC
Zaakkenmerk/Document kenmerk	Z-20-121050/D - 309031
Vertrouwelijkheid	Openbaar
Portefeuillehouder	Dhr. A.L. van Kempen, wethouder
Besloten in de vergadering van	College Teylingen d.d. 02 jun 2020

Toelichting besluit

Wij stellen voor

1. Het document 'Spreidingsplan 2.0 basisonderwijs Voorhout' vast te stellen.

Samenvatting

De schoolbesturen basisonderwijs in Voorhout (Sophia Scholen en Stichting OBODB) en de gemeente Teylingen staan samen voor kwalitatief goed onderwijs. Goede schoolgebouwen, verspreid over Voorhout met niet te grote en niet te kleine klassen zijn daarbij belangrijk. De schoolbesturen en de gemeente hebben eerder in 2018 een spreidingsplan opgesteld. Dit spreidingsplan is echter opgeleverd als werkdocument. De schoolbesturen waren van mening dat er destijds te veel ontwikkelingen gaande waren waarvan de uitkomst onduidelijk was om het spreidingsplan definitief vast te stellen.
Sophia Scholen heeft nu haar koers bepaald voor de toekomst van haar scholen en er is meer duidelijkheid over de ontwikkelingen op het gebied van de woningbouw in Voorhout. Tevens zijn er nieuwe leerlingenprognoses opgesteld. Doel van het Spreidingsplan 2.0 basisonderwijs Voorhout is zicht krijgen op de vraag naar en aanbod van onderwijs in Voorhout en maatregelen die nodig zijn om voor de toekomst te zorgen dat er sprake is van een goede balans in vraag en aanbod verspreid over Voorhout.

Inleiding

Het spreidingsplan heeft als doel om vraag naar en aanbod van basisonderwijs in Voorhout goed op elkaar af te stemmen voor nu en in de toekomst. Het spreidingsplan is opgesteld op basis van leerlingenprognoses, demografische ontwikkelingen en ontwikkelingen op woningbouwgebied. Met dit plan geven de schoolbesturen aan wat zij in de toekomst nodig hebben qua huisvesting.

Er is onderzoek gedaan naar de huidige situatie; leerlingenprognoses, deelnamepercentages Sophia Scholen en Stichting OBODB en capaciteit van de onderwijsgebouwen. De verwachte ontwikkelingen zijn in kaart gebracht aan de hand van 2 varianten; rekening houdend met een nieuwe school in Nieuw Boekhorst en zonder nieuwe school in Nieuw Boekhorst. Op basis van de nieuwe prognoses kan er geen nieuwe school gesticht worden in de wijk Nieuw Boekhorst. Van alle kinderen in de basisschoolleeftijd die in Voorhout wonen, gaat 84,4% ook daadwerkelijk naar een basisschool in Voorhout. Deze leerlingen verdelen zich over de scholen van de twee schoolbesturen. Voor de wijken Nieuw Boekhorst en Hooghkamer is de verdeling tussen beide schoolbesturen 58% voor Sophia Scholen en 42% voor stichting OBODB. In de nieuwe wijk is dus behoefte aan beide denominaties. Rekening houden met de stichtingsnorm en het deelnemingspercentage kan geen van beide schoolbesturen een school stichten in de wijk Nieuw Boekhorst, omdat beide scholen afzonderlijk niet boven de stichtingsnorm van 253 leerlingen uitkomen. Een alternatief is dat één of beide schoolbesturen een dislocatie start of een bestaande school verhuizen/verplaatsen naar de wijk Nieuw Boekhorst. Een ander alternatief is om op de langere termijn, op het moment dat een bestaand schoolgebouw in aanmerking komt voor renovatie of nieuwbouw, te kijken of verhuizen/verplaatsen van deze school een wenselijk scenario is.

Sophia Scholen opteert in Voorhout-West voor een permanente uitbreiding van de Andreasschool met vier lokalen, conform het door de raad vastgestelde Integraal HuisvestingsPlan (IHP) 2019-2022.

Het spreidingsplan 2.0 - ruimtebehoefte versus capaciteit leerlingenprognoses - toont aan dat er op de lange termijn sprake is van een tekort aan lokalen. Ook als bij de Andreasschool vier lokalen bijgebouwd worden.
Deels heeft dit te maken met de samenwerking en-wonen door onderwijs en opvang in het schoolgebouw. De gemeente en de schoolbesturen willen de komende jaren de samenwerking tussen het onderwijs en opvang intensiveren.

In Voorhout-Oost werk Sophia Scholen toe naar drie volwaardige locaties met minimaal 200 leerlingen en acht groepen. Concreet betekent dit dat de locatie De Regenboog in het clustergebouw en De Antonius samen smelten tot één nieuwe school in het Clustergebouw.

Sophia Scholen wenst een dislocatie van de Andreasschool te starten in Nieuw Boekhorst, gevoegd bij het haar op basis van de leerlingenprognoses toekomende deel van de lokalen in verband met de groei van Voorhout. samen zijn dat dan zeven of acht lokalen (een volwaardige en robuuste onderwijsvoorziening). Met alleen een dislocatie in Nieuw Boekhorst van vier lokalen (uitbreiding Andreasschool) is geen sprake van een volwaardige en robuuste onderwijsvoorziening.
Ook is Sophia Scholen bereid om nu geen dislocatie te starten, de uitbreiding van de Andreasschool van vier lokalen te realiseren door de huidige Andreasschool uit te breiden, en over enkele jaren, in overleg met de gemeente en stichting OBODB, onderwijs in de nieuwe wijk te verzorgen in flexibel maatschappelijk vastgoed.

Stichting Openbaar Basisonderwijs Duin- en Bollenstreek (OBODB) heeft in Voorhout één school, Daltonschool De Achtbaan, met drie locaties verspreid over Voorhout. Stichting OBODB geeft aan dat de drie locaties goed verspreid zijn over Voorhout, waardoor binnen Voorhout openbaar onderwijs goed bereikbaar is. In de huidige situatie heeft stichting OBODB geen wensen om iets te veranderen aan de gebouwsituatie van De Achtbaan. Stichting OBODB probeert het leerlingaantal op De Achtbaan, locatie Clustergebouw, niet te veel te laten oplopen en leerlingen te verwijzen naar De Achtbaan, locatie Beukenrode. De zorg van stichting OBODB zit bij de huisvesting in het Clustergebouw.
Stichting OBODB is in gesprek met Sophia Scholen over een herverdeling van alle ruimten in het Clustergebouw. Aanleiding is de groei van De Achtbaan, locatie Clustergebouw en de nieuwe koers van Sophia Scholen.

Stichting OBODB zou graag een volwaardige basisschool willen stichten in de nieuw te bouwen wijk Nieuw Boekhorst, maar realiseert zich dat dit gezien de huidige wet- en regelgeving niet haalbaar is. Dat neemt niet weg dat stichting OBODB van mening is dat er voldoende openbaar onderwijs voor kinderen uit deze wijk aanwezig en bereikbaar moet zijn. Stichting OBODB pleit voor een gelijkwaardige positie voor beide schoolbesturen in deze nieuwe wijk, die recht doet aan de huidige verhoudingen qua belangstellingspercentage.

De gemeente streeft naar thuisnabij onderwijs voor alle leerlingen in Voorhout. De gemeente opteert nadrukkelijk voor een onderwijsvoorziening in de wijk Nieuw Boekhorst, maar zal goed kijken naar een optimale inzet van de bestaande capaciteit en uitbreiding van de bestaande capaciteit waar dit mogelijk en wenselijk is. De gemeente wil ook rekening houden met de gewenste samenwerking tussen het onderwijs en de (kinder)opvang en het capaciteitsvraagstuk hieromtrent. Om het gesprek met de twee schoolbesturen op termijn te kunnen voeren over het wel of niet vestigen van een schoollocatie in Nieuw Boekhorst, rekening houdend met de huidige verhoudingen qua belangstellingspercentages, is het van belang om ruimte in het programma van de nieuwe wijk Nieuw Boekhorst op te nemen voor flexibel maatschappelijk vastgoed.

De conclusie van het spreidingsplan is dat op dit moment geen van de scenario's volgens beide schoolbesturen en de gemeente een goede keuze zou zijn. Argumenten die daarbij een rol spelen zijn: geen volwaardige school mogelijk, niet beide denominaties vertegenwoordigd, onvoldoende zicht op effect van scenario's op de andere schoollocaties in Voorhout en hoge kosten.
De gemeente en de schoolbesturen hebben afgesproken om over enkele jaren opnieuw in gesprek te gaan over een eventuele school in Nieuw Boekhorst, dan wel spreiding van het onderwijs in de kern Voorhout in het algemeen. De gemeente en de schoolbesturen pleiten ervoor om in het programma Nieuw Boekhorst rekening te houden met flexibel maatschappelijk vastgoed., zodat in deze wijk ruimte is voor onderwijs-, -opvang en sportvoorzieningen.

Wat willen we bereiken

Goede huisvesting van het basisonderwijs verspreid over Voorhout voor nu en in de toekomst.

Waarom nemen we dit besluit: argumenten	*1.1. Het spreidingsplan geeft onderbouwd inzicht in de benodigde capaciteit qua onderwijshuisvesting op de korte en lange termijn.* Op basis van leerlingenprognoses, demografische ontwikkelingen en woningbouwontwikkelingen wordt inzichtelijk gemaakt welke ruimtecapaciteit er nodig is nu en in de toekomst. Uitgaande van de huidige situatie en relevante ontwikkelingen. *1.2. In het spreidingsplan staat de visie omschreven van de schoolbesturen in Voorhout en de gemeente.* De visie van de schoolbesturen in Voorhout en de gemeente is van belang om een goede balans te realiseren tussen vraag naar en aanbod van het onderwijs.
Wat moeten we meewegen bij dit besluit: kanttekeningen	*1.1. Het spreidingsplan is opgesteld o.a. op basis van leerlingenprognoses en demografische ontwikkelingen.* In het spreidingsplan wordt geen rekening gehouden met populariteit van bepaalde scholen vanwege de onderwijsmethode of locatie, waardoor de balans van vraag naar en aanbod van het onderwijs verstoord kan worden. Tussen de schoolbesturen en gemeente moeten goede afspraken gemaakt worden over de maximale ruimtecapaciteit op een bepaalde school en het doorverwijzen naar andere scholen met voldoende onderwijscapaciteit.
Wat kost het	De financiële consequenties verbonden aan het spreidingsplan 2.0 basisonderwijs Voorhout op de korte termijn zijn reeds opgenomen in het vastgestelde Integraal Huisvestingsplan 2019 - 2022. De opgave flexibel maatschappelijk vastgoed in het programma Nieuw Boekhorst is daarin nog niet meegenomen. Het programma voor de wijk Nieuw Boekhorst wordt in een separaat voorstel aangeboden aan het college/raad.
Aanpak, uitvoering en participatie	Het spreidingsplan 2.0 basisonderwijs Voorhout is een gezamenlijk document van beide schoolbesturen en de gemeente Teylingen. Het spreidingsplan 2.0 is de onderlegger voor Sophia Scholen om de aanvraag in te dienen voor permanente uitbreiding van de Andreasschool (conform het IHP). Daarnaast zal de komende periode de focus bij Sophia Scholen liggen om de MR-en, ouders en raadsleden goed te informeren over het uitrollen van de nieuwe koers in Voorhout-Oost. Om de nieuwe koers goed uit te kunnen rollen zal de samenwerking moeten worden opgezocht met stichting OBODB en de gemeente o.a. vanwege de herindeling van het Clustergebouw.
Duurzaamheid	Een van de uitgangspunten in het spreidingsplan 2.0 is het optimaal inzetten van de bestaande capaciteit. Het niet onnodig uitbreiden of leeg laten staan van lokalen / ruimten in schoolgebouwen. Verder wordt in geval er sprake is van uitbreiding, renovatie of nieuwbouw van schoolgebouwen rekening gehouden met de duurzaamheidsambitie van de gemeente.
Hillegom-Lisse-Teylingen	Dit voorstel heeft alleen betrekking op de gemeente Teylingen.
Urgentie	Het spreidingsplan 2.0 basisonderwijs Voorhout dient vastgesteld te zijn om verder te kunnen gaan met het uitrollen van de koers van Sophia Scholen. De uitbreiding van de Andreasschool met vier lokalen en het realiseren van drie volwaardige locaties in Voorhout-Oost. En daarnaast het gesprek voort te kunnen zetten tussen Stichting OBODB, Sophia Scholen en de gemeente voor een herverdeling van alle ruimten in het Clustergebouw.

Evaluatie	n.v.t.
Bijlagen en achtergrondinformatie	1. Bijlage: Spreidingsplan 2.0 basisonderwijs Voorhout (2020.26.05)

Raadsbrief

besluitvorming integrale toegang

aan:	de raad van de gemeente Teylingen
datum:	27 mei 2020
zaaknummer:	Z-20-112098
datum collegevergadering:	16 juni 2020
portefeuillehouder:	Arno van Kempen
behandelend ambtenaar:	Hanane El Akili
embargo:	☐

Inhoud mededeling
Geachte leden van de gemeenteraad,

Zoals bekend zijn wij in 2018 gestart met het bewerkstelligen van een integrale toegang tot hulp en ondersteuning in het sociaal domein. U heeft ons hiertoe opdracht gegeven via de Transformatieagenda Wmo en haar omgeving. De integrale toegang betreft, kort samengevat, een laagdrempelige toegang waar onze inwoners met al hun hulpvragen over de Jeugdwet, Participatiewet, schuldhulpverlening en Wet Maatschappelijke ondersteuning terecht kunnen. Bij de integrale toegang wordt de hulpvraag van de inwoners van 0 – 100 jaar bezien in het geheel van de individuele- en gezinssituatie waarbij ook de verschillende levensdomeinen van de aanvrager worden meegewogen. Aldus wordt maximaal inzicht verkregen in de aanleiding en achtergrond van de hulpvraag. Graag informeren wij u over de stand van zaken van de integrale toegang.

Vormgevingsplan Integrale Toegang
Als gevolg van de uitbraak van het coronavirus is het primaire proces van onze Jeugd- en Gezinsteams onder grote druk komen te staan. De coöperatie, waarin de teams nu zijn ondergebracht en aangesteld, is momenteel niet in staat beleidsmatig deel te nemen in de totstandkoming van de integrale toegang. Daarnaast is de aanbesteding van de specialistische jeugdhulp in de Leidse regio vanwege de virusuitbraak tot stilstand gekomen. Als gevolg hiervan tillen wij de besluitvorming over de vormgeving van de integrale toegang over de zomer 2020 heen. Hierbij is het uitgangspunt dat de stichting in de eerste helft van 2021 volledig operationeel is.

Naast de bovenvermelde oorzaken hebben wij als gemeente ook meer tijd nodig voor de voorbereiding van een aantal aangelegenheden. Wij werken onder meer de inrichting van de governance van de nieuwe regionale organisatie verder uit. Ook de ICT-infrastructuur van de nieuwe organisatie werken wij verder uit. Uiteraard betreuren wij het uitstel. Wij zien daarin juist ook goede kansen om te komen tot een verdere verduidelijking van de genoemde vraagstukken en de lokale accenten die wij in de hulp en ondersteuning willen aanbrengen. Wij rekenen op uw begrip.

Bovenstaande wil overigens niet zeggen dat we per 1 januari 2021 geen stappen zetten richting de integrale toegang. Per die datum zullen we gaan starten met zogenoemde ‘no regret-maatregelen’, die de eerste materiele vormgeving zullen zijn van de integrale toegang. Daarbij kunt u denken aan huisvesting onder 1 dak, een ICT systeem dat geschikt gemaakt wordt voor gebruik.

Vervolgstappen tot 2021
Voor onze inwoners is het van groot belang dat de zorg in ons dorp goed en laagdrempelig georganiseerd is. De dienstverlening moet immers snel, soepel en adequaat verlopen. Vanuit deze optiek willen wij de teamvorming binnen de integrale toegang door ontwikkelen zodat de integrale dienstverlening voor onze inwoners met ingang van januari 2021 actief is en nog beter geborgd is dan voorheen. Uitgangspunt hierbij is dat de teams werken

volgens de methodiek één gezin, één plan, één regisseur. Wij zorgen ervoor dat de teams goed ingewerkt zijn als zij in januari 2021 starten. De teams zullen dan ook (zoveel als mogelijk) onder één dak gehuisvest zijn op twee locaties; naar verwachting zal dat het CJG in Voorhout en Sassembourg in Sassenheim zijn.

Raadsmemo

Toelichting op de informele interventie Steunouder, n.a.v. vragen m.b.t. de Kadernota Teylingen 2021

aan:	de raad van de gemeente Teylingen
datum:	1 juli 2020
zaaknummer:	Z-20-137861
portefeuillehouder:	Arno van Kempen
behandelend ambtenaar:	Myrthe Spaargaren

Inhoud mededeling

In het vragenuurtje over de Kadernota Teylingen op donderdag 25 juni zijn enkele vragen gesteld over Steunouder Nederland:

1. Zijn er cijfers van de resultaten van inzet door Steunouders bekend?
2. Is Steunouder al in andere gemeenten actief?

Antwoord op vraag 1: Zijn er cijfers bekend?

Het is bij de inzet van preventie altijd ontzettend moeilijk om goed vast te stellen wat je precies hebt kunnen voorkomen en wat de besparing is. Er zijn dus geen keiharde cijfers voorhanden, wel is onderzocht dat de interventie veelbelovend is en waarschijnlijk effectief (nog niet bewezen effectief). Anderzijds zijn de resultaten van de inzet van jeugdhulp al net zo moeilijk in cijfers uit te drukken.

Er is wel een indicatie te geven over de meerwaarde van de inzet van deze informele steun.
Steunouder heeft dat geïllustreerd aan de hand van 10 casussen uit 2019, waarbij de (jeugd)hulpverleners hebben omschreven welke specialistische hulp volgens hen voorkomen kon worden door de match van een gezin met een steunouder(gezin).

Zo is de inschatting dat bijvoorbeeld bij een zwaar overbelast gezin een pleegzorgplaatsing is voorkomen, waarvan de kosten ca. € 15.000,- per jaar zijn. De ‘kostprijs’ van een match via Steunouder is zo’n €1280,- per gezin.
Bij een ander gezin zou het lokaal team zonder inzet van Steunouder een Sociaal Medische Indicatie hebben aangevraagd voor een kinderdagverblijf (ca. € 60,- per dag), om de moeder met psychische klachten te ontlasten.
Derde en laatste voorbeeld: een gezin met een autistisch kind raakte overbelast, kwam niet in aanmerking voor een zorgboerderij (te hoog niveau). Gedacht werd aan het inzetten van gespecialiseerde logeeropvang (€550,- per weekend), maar eerst werd Steunouder geprobeerd, en dat was een succes. Duurdere zorg is dus voorkomen.

Ons JGT is ook gevraagd naar de behoefte aan deze interventie, de reactie is positief. Wat nu veel gebeurt bij gezinnen die vastlopen of ouders die omvallen is, dat het JGT op zoek gaat een oplossing om escalatie te voorkomen: ze zoeken een plek voor het kind gedurende het weekend, of één of meer dagdelen per week, om de ouders lucht te geven, waardoor ruimte ontstaat om de situatie in een gezin te verbeteren (bandbreedte in het hoofd alleen al). Jeugdhulp is niet altijd aan de orde, er is niet echt bepaalde problematiek die moet worden aangepakt, maar het kind zit wel knel. Er is vooral

behoefte aan een vorm van respijtzorg, dat eigenlijk niet bestaat in jeugdhulpland. De JGT's gebruiken dan de mogelijkheden van het PGB voor een oplossing. Zo kan bijvoorbeeld een plaatsing op een zorgboerderij, weekendpleegzorg, of een SMI worden geregeld. Dat is een dure oplossing die met de inzet van een Steunoudergezin kan worden voorkomen. Als daarmee ook nog escalatie kan worden voorkomen, met bijvoorbeeld een uithuisplaatsing, dan wordt echt heel veel leed voorkomen.
Het JGT ziet zeker een doelgroep in Teylingen en zij kunnen uit hun caseload zo voorbeelden halen waar steunouder misschien een goede, of betere optie was geweest dan de dure oplossing waar nu noodgedwongen voor wordt gekozen.

Steunouder is duidelijk als 'pleegzorg light' zeer kansrijk: het kind wordt uit de gezinssituatie gehaald, voor een aantal dagdelen en krijgt een 'aanvullend thuis'. Het steunoudergezin blijft voor kortere of langere tijd betrokken, al naar wat nodig is. Dat kan variëren van 6 maanden tot wel 1 of 2 jaar. Contacten kunnen ook daarna blijvend zijn. Doelen van de inzet zijn ook het stimuleren van de eigen kracht van de ouders door ook in te zetten op het eigen netwerk en het geven van licht advies (door de coördinator of vanwege de voorbeeldfunctie van een stabiel gezin). Daarnaast is er het voordeel va het bieden van regelmaat en een rolmodel aan het kind. Steungezinnen zijn vaak ex-pleegoudergezin of andersom: gezinnen die zich oriënteren om pleegoudergezin te worden.

Antwoord op vraag 2: In welke andere gemeenten is Steunouder actief?

Onderstaande illustratie toont in welke gemeenten Steunouder actief is.
Meer informatie over Steunouder is te vinden op www.steunouder.nl



Bijlagen: N.v.t.

Raadsbrief

Centrumvisie - Toelichting op proces sessies september 2020

aan:	de raad van de gemeente Teylingen
datum:	30 juni 2020
zaaknummer:	Z-18-052499
datum collegevergadering:	7 juli 2020
portefeuillehouder:	Mevr. M.E.I. Volten
behandelend ambtenaar:	J.M.J. Hoogenboom
embargo:	☐

Inhoud mededeling

In het raadprogramma 'Vitaal Teylingen' 2018- 2022 is het doel gesteld om te komen tot een nieuwe Centrumvisie voor Sassenheim, Voorhout en Warmond en een geactualiseerde Detailhandelsvisie. Deze visie moet koers bepalen en ervoor zorgen dat onze centra vitaal, aantrekkelijk en economisch toekomstbestendig blijven.

In het presidium van 13 mei is de memo proces besluitvorming (bijlage 3) besproken. Tijdens deze bespreking is er gekozen voor route 2, waarbij de toetsende participatie ronde en bespreking in de raad tegelijkertijd zouden vallen. Dit om voortgang te behouden in het proces. Naast dat het tijdspad is vastgesteld, is er ook akkoord gegeven op het voorstel om de concept-Centrumvisie in de drie verschillende commissies opiniërend voor te leggen. Waarbij de verschillende commissies alleen de thema's behandelen die op die commissie van toepassing zijn.

Het college wil u graag een goede voorbereidingstijd te geven voor de bespreking van deze integrale visie. Daarom stelt het college, in samenspraak met de griffie, het volgende proces voor:

- U krijgt nu de concept-Centrumvisie toegestuurd. De input voor deze conceptvisie is tijdens participatie opgehaald. We leggen u deze voor en bieden u de gelegenheid alvast vragen te stellen en voor 22 juli aan de griffie door te geven. Daarnaast willen wij u ook vragen welke discussiepunten u ziet over de invulling van de verschillende thema's en deze ook voor 22 juli aan de griffie door te geven.

- Van de vragen wordt een Q&A gemaakt. Van de discussiepunten maken we een notitie die u kunt gebruiken al leidraad voor de bespreking in september. Deze stukken voegen we als bijlage toe aan het opiniërend raadsvoorstel.

- Ter voorbereiding van de commissiebehandeling hebben we ook een notitie voorbereid waarin is aangegeven welke thema's toebedeeld zijn aan de verschillende commissies.

Om een indruk te krijgen verwijzen wij u graag naar de informatieve filmpjes (per dorp) op social media.

Bijlagen:

1. Notitie Centrumvisie t.b.v. commissiebehandeling augustus/september 2020
2. Concept Centrumvisie juni 2020
   Bijlage:
   a. *Concept detailhandelsvisie mei 2020, (geactualiseerd)*
   b. *Parkeeronderzoek mei 2019*
   c. *Verkeeronderzoek mei 2019*
3. Memo proces centrumvisie besluitvorming, t.b.v. presidium mei 2020

Notitie Centrumvisie t.b.v. commissiebehandeling augustus/september 2020

Aanleiding en doel

De raad van Teylingen heeft zich in zijn raadprogramma 'Vitaal Teylingen' 2018- 2022 het doel gesteld om te komen tot een nieuwe Centrumvisie voor Sassenheim, Voorhout en Warmond en een geactualiseerde Detailhandelsvisie. Deze visie moet koers bepalen en ervoor zorgen dat onze centra vitaal, aantrekkelijk en economisch toekomstbestendig blijven.

Proces

Tijdens de commissie DEB op 14 november 2018 is input opgehaald voor de aanbesteding en dus ook voor de inhoud en aanpak van het opstellen van de Centrumvisie. Het college heeft deze punten meegegeven en op basis daarvan is een bureau geselecteerd met een daarbij passend plan van aanpak. Dit plan van aanpak is ook toegestuurd aan de raad.

In februari 2019 is er gestart met het opstellen van de Centrumvisie. Het adviesbureau Over Morgen kreeg de opdracht. We zijn nu anderhalf jaar verder en ook vele participatiemomenten verder. Er rest alleen nog maar een participatiemoment voor alle belanghebbenden dat toetsend van aard is. In eerdere verslagen, presentaties en memo's bent u bijgepraat over wat er gedaan en besproken is tijdens deze momenten. Dit alles is natuurlijk ook terug te lezen in de visie omdat dit de basis is van de Centrumvisie.

Belangrijke momenten met belanghebbenden:

- Inloopbijeenkomst, 14 mei 2019
- 4 visiegroepen, tussen 29 mei 2019 en 21 januari 2020
- Rollend Teylingen, 13 juli 2019
- Doorlopend: het platform www.centrumvisieteylingen.nl voor opmerkingen en met fotowedstrijd

Belangrijke onderzoeken:

- Parkeer- en verkeeronderzoek (mei 2019)
- Digipanel Teylingen (mei 2019)
- Passantenonderzoek (mei 2019)

Belangrijke momenten met commissie en/of raad:

- 16 september 2019 terugkoppeling opgehaalde informatie
- 18 november 2019 werksessie met de raad
- 17 februari 2020 raadsbrede commissie over conceptvisie
- Doorlopend: visieverslagen, raadsmemo's over proces

Soms hoorden we tijdens de participatie tegenstrijdige opmerkingen over eenzelfde onderwerp in één van de kernen. Bijvoorbeeld omdat de belangen van bewoners botsen met die van ondernemers. Deze Centrumvisie kan daarom nooit recht doen aan alle gemaakte opmerkingen. Er is dus een afweging gemaakt tussen de wensen uit het participatieproces, de gemeentelijke ambities en oplossingen waarvoor actiebereidheid is in de kernen

Visie per kern

Hieronder leest u in het kort per kern de visie op het centrum. In de leeswijzer vindt u meer informatie over de verschillende deelonderwerpen en waar u deze kunt vinden.

Sassenheim

Sassenheim is een centrum waar je prettig boodschappen kunt doen en plezierig kunt winkelen als inwoner uit Teylingen, maar ook vanuit de regio. De Oude Haven is een fijne plek om te verblijven en ook in het park Rusthoff is het goed vertoeven met veel rust en ruimte. Het nieuw ingerichte plein voor de kerk is het kloppende hart van het centrum en biedt kansen om te verblijven en elkaar te ontmoeten. Het centrum is goed bereikbaar met de auto, maar ook zijn er veel fietsenstallingen aanwezig. De inrichting van het centrum heeft een warme uitstraling en er is meer groen dan vroeger in de straten aanwezig, enerzijds voor de sfeer, anderzijds in verband met ons verander(en)de klimaat. De straten zijn dusdanig ingericht dat iedere verkeersdeelnemer (de automobilist, fietsers én het winkelende publiek) zich vanzelfsprekend veilig in of door het centrum kan begeven.

Voorhout

Het is zeer prettig wonen in Voorhout en het dorp kent een rijk verenigingsleven. Het centrumgebied is aantrekkelijk en heeft voldoende aanbod om de dagelijkse boodschappen te doen en er zijn goede speciaalzaken. Er is veel aantrekkelijke horeca aanwezig om elkaar te ontmoeten. De Herenstraat is de belangrijke winkelstraat van het dorp en is aantrekkelijk en veilig ingericht. Het plein voor de Kerk is ingericht als centrale plek in het centrum om elkaar te ontmoeten.

Warmond

Warmond is een historisch, recreatief dorp gericht op waterrecreatie. Het centrumgebied van Warmond is aantrekkelijk ingericht. In het centrum kun je terecht voor dagelijkse boodschappen en het is goed toeven in een leuk café en gezellig restaurant. Waterrecreatie is een belangrijk onderdeel van de identiteit van Warmond en trekt toeristen naar het dorp. Het is uitnodigend om vanaf het water ook naar de Dorpsstraat te gaan voor een boodschap of een hapje of drankje. Warmond heeft een kleinschalig karakter dat door bewoners wordt gekoesterd. Er zijn kleine winkels, ateliers, een gezellige markt op zaterdag, horeca en goede boodschappenvoorziening te vinden.

Leeswijzer

Hieronder vindt u welke de passages voor uw commissie van belang zijn en waar u deze kunt vinden. Daarnaast is de tekst per commissie van een kleur voorzien.

Commissie Welzijn

- Thema's: Voorzieningen, Verblijven en Ontmoeten, Kunst en Cultuur
- Kleur: Rood
- Bladzijden: 4, 8, 11, 14, 17, 19

Commissie Ruimte

- Thema's: Bereikbaarheid en Parkeren, Beeldkwaliteit en Uitstraling, Inrichting van de Openbare Ruimte, Wonen
- Kleur: Groen
- Bladzijden: 4, 6, 7, 11, 13, 14, 17, 18

Commissie DEB

- Thema's: Winkelen, Duurzame Kansen
- Kleur: Blauw
- Bladzijden: 3, 7, 10, 13, 16, 18

Visie centrum Sassenheim

De stip op de horizon: Centrum van Sassenheim over 10 jaar

Sassenheim is een centrum waar je prettig boodschappen kunt doen en plezierig kunt winkelen als inwoner uit Teylingen, maar ook vanuit de regio. De Oude Haven is een fijne plek om te verblijven en ook in het park Rusthoff is het goed vertoeven met veel rust en ruimte. Het nieuw ingerichte plein voor de kerk is het kloppende hart van het centrum en biedt kansen om te verblijven en elkaar te ontmoeten. Het centrum is goed bereikbaar met de auto, maar ook zijn er veel fietsenstallingen aanwezig. De inrichting van het centrum heeft een warme uitstraling en er is meer groen dan vroeger in de straten aanwezig, enerzijds voor de sfeer, anderzijds in verband met ons verander(en)de klimaat. De straten zijn dusdanig ingericht dat iedere verkeersdeelnemer (de automobilist, fietsers én het winkelende publiek) zich vanzelfsprekend veilig in of door het centrum kan verplaatsen.

<Zie de gehele Centrumvisie voor een grotere versie van onderstaande afbeelding>



NB; dit is een impressie, er kunnen geen rechten aan worden ontleend

In onderstaande tekst is per thema aangegeven welke ambities er zijn om bovenstaand beeld van het centrum van Sassenheim te realiseren.

Winkelen

Sassenheim is en blijft het belangrijkste winkelgebied in de gemeente. De kern heeft een totaalpakket aan winkels en horeca met regionaal bereik. Het centrumgebied is op te delen in drie deelgebieden die we willen behouden en sterkere profilering op eigen karakter willen meegeven:

- Noord: focus op dagelijkse boodschappen en horeca;
- Midden: focus op mode en vrijetijdswinkelen;
- Zuid: focus op dagelijkse boodschappen en speciaalzaken.

Eén van de aantrekkelijke kenmerken van het winkelgebied van Sassenheim is dat je dicht bij de winkels gratis kan parkeren en dat het centrum niet autovrij is. Het is belangrijk voor een centrum op de schaal van Sassenheim om dit te behouden omdat dit voor bezoekers een voordeel is ten opzichte van grotere centra waar (gratis) parkeren dichtbij winkels lastiger is.

De inzet is dat zich buiten dit “kernwinkelgebied” geen nieuwe detailhandel kan vestigen. Onderzoek laat zien dat de omvang van het winkeloppervlak in Sassenheim niet zal uitbreiden. Dit heeft primair betrekking op alle reguliere detailhandel die we in winkelgebieden aantreffen. Uitzondering hierop vormt grootschalige en volumineuze detailhandel die door hun aard en omvang niet in centra passen, zoals een tuincentrum.
Daarnaast laat onderzoek zien dat er een overschot is aan winkelruimte. Daarom wordt bekeken hoe het aanbod van winkelruimte kan verminderen en bestaande leegstand en overige aanwezige ruimte beter benut kan worden.

De ambitie is om een zo spoedig mogelijke terugkeer van de twee supermarkten (Hoogvliet en Dirk) naar het centrumgebied te realiseren. Zo ontstaat er weer een concentratie van een uitgebalanceerd supermarktaanbod dat het centrum in zijn totaliteit versterkt.

Er zijn nog knelpunten op het gebied van het bevoorraden van winkels. Onderzoek is nodig om in beeld te brengen welke mogelijkheden er zijn om dit te verbeteren. Met de huidige inrichting is er beperkt ruimte voor het creëren van laad- en losplekken Er zal ook gekeken worden of het toepassen van venstertijden een (tijdelijke) oplossing biedt. Daarnaast is het goed om te onderzoeken of bevoorrading op een andere wijze kan plaatsvinden (alternatieven voor laatste kilometer).

De insteek is om vanaf diverse invalswegen uitnodigende borden te plaatsen met verwijzing naar het centrum en waarop ook evenementen aangekondigd kunnen worden.

Ondernemers, vastgoedeigenaren en de gemeente hebben gezamenlijk de ambitie om de samenwerking te verbeteren met als doel het centrum verder te versterken.

Verblijven en ontmoeten
Door te investeren in de openbare ruimte, entrees en ontmoetingsplekken om te verblijven wordt het centrum aantrekkelijker dan het nu is. Het plein bij de kerk heeft hier een speciale rol in. Dit plein moet het kloppende hart van Sassenheim worden waar verblijven en ontmoeten de hoofdfuncties zijn en waar evenementen georganiseerd kunnen worden. In beperkte omvang blijft ook parkeren op dit plein mogelijk. De focus ligt echter op kwalitatief verblijf.

De bibliotheek is een andere belangrijke plek voor ontmoeting. Het pand is nu niet gericht op het centrum. De inzet is om het gebouw van de bibliotheek meer te verbinden met het centrum en het gebouw meer geschikt te maken voor een bibliotheek van de toekomst. Onderzocht moet worden of dit mogelijk is door renovatie van het pand of door nieuwbouw. Ook de inrichting van de openbare ruimte eromheen kan meer met het centrum verbonden worden, met aandacht voor het aantal parkeerplaatsen.

Park Rusthoff biedt nu al mogelijkheden voor ontmoeting. Er is geen aanleiding om dit te veranderen. Alleen de entrees van het park vanuit het centrum en de openbare ruimte richting het park kunnen worden verbeterd zodat het park beter zichtbaar is.

Het plein bij de Oude Haven is in de zomer vooral een terras en in de winter een parkeerterrein. De ervaring is dat het plein zo prima functioneert binnen het centrum. De passantenhaven bij het Voorhavenkwartier ligt dicht tegen het centrum aan en koesteren we zoals het nu is. Door het plaatsen van borden kunnen bezoekers van de haven er meer op worden gewezen dat het centrum dichtbij is.

Bereikbaarheid en parkeren
In het algemeen zijn er op dit moment voldoende parkeerplaatsen in het centrum aanwezig en kunnen de wegen in het centrum het aanbod van verkeer goed verwerken. Dit blijkt uit de uitgevoerde nulmeting. Het gemeentelijk mobiliteits- en parkeerbeleid wordt de komende jaren geactualiseerd

(aandachtspunten zijn hierbij bijvoorbeeld: aantal parkeerplaatsen differentiëren per doelgroep, deelmobiliteitsconcepten etc).

In het middengebied van het centrum, ter hoogte van de Dorpskerk, is een aanpassing van de verkeerssituatie wenselijk ter verbetering van de verkeersveiligheid. Het is nu voor de verkeersdeelnemers onduidelijk waar men mag fietsen en wandelen. Dat maakt het onoverzichtelijk en daardoor hebben mensen een onveilig gevoel. Door de terugkeer van Hoogvliet, wordt het kruispunt ter hoogte van de Kerklaan - Hoofdstraat aangepast en vervalt er één richting. De Hoofdstraat en de Kerklaan worden opnieuw ingericht zodanig dat het voor alle verkeersdeelnemers helder is.

<Zie de gehele Centrumvisie voor een grotere versie van onderstaande afbeelding>



NB; dit is een impressie, er kunnen geen rechten aan worden ontleend

Wat betreft parkeren is een aantal acties van belang. De inzet is dat er meer handhaving is op de blauwe parkeerzone in het centrum. Verder is het de bedoeling dat er een onderzoek wordt uitgevoerd naar betere bebording (al dan niet een elektronische P-route) voor het verwijzen naar beschikbare parkeerplaatsen in het centrum. Bij nieuwe ontwikkelingen moet worden voldaan aan het geldende parkeerbeleid en bijbehorende parkeernormen.

Fietsparkeren is belangrijk in het centrum van Sassenheim en de groeiende vraag overstijgt het aanbod. Er komen meer fietsparkeerplaatsen in het centrum. Suggesties vanuit de Visiegroep voor locaties zijn vlakbij de Hema, aan de zijkant van de bibliotheek en bij de Rabobank.

Met de komst van de nieuwe Hoogvliet aan het Hortusplein is ruimte voor het realiseren van parkeerplaatsen voor de supermarkt en voor het bieden van ruimte om huidige parkeerplaatsen aan het plein bij de kerk te verplaatsen naar het Hortusplein. Zo kan het plein bij de kerk het kloppende hart van Sassenheim worden waar verblijven en ontmoeten centraal staat. Om dit te bereiken zijn er inmiddels verschillende verkennende scenario's uitgewerkt voor het Hortusplein, maar hierover heeft nog geen besluitvorming plaatsgevonden. De scenario's variëren voornamelijk in ruimtelijke kwaliteit en de parkeeroplossingen; op maaiveld of een parkeergarage. Hoogvliet, Woningstichting Stek en gemeente zullen in overleg met elkaar de scenario's verder uitwerken, waarbij aandacht is voor de verschillende belangen. De scenario's worden vervolgens getoetst op technische, ruimtelijke en financiële haalbaarheid. Het streven is dat hierover voor het einde van 2020 een besluit wordt genomen.

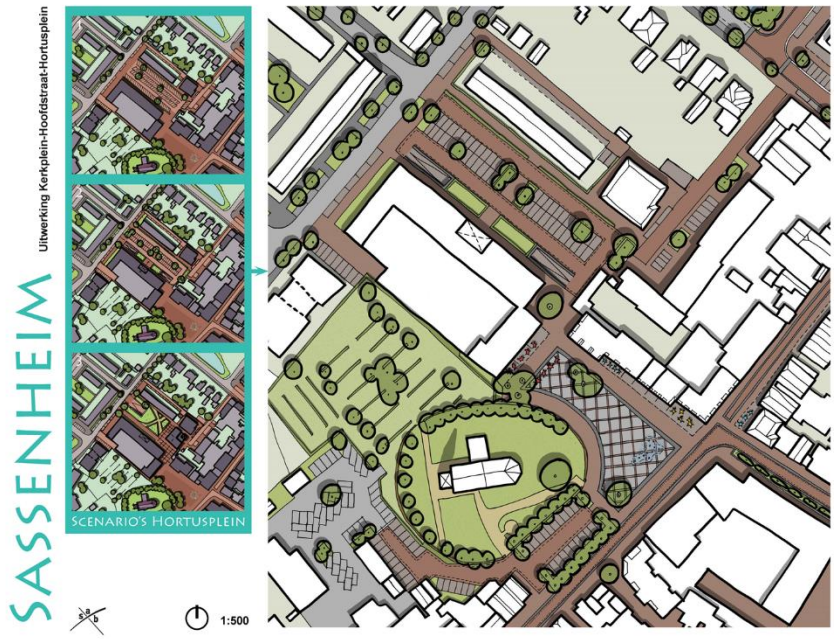

NB; dit is een impressie, er kunnen geen rechten aan worden ontleend

<Zie de gehele Centrumvisie voor een grotere versie van deze afbeelding>

Door de aanwezigheid van de supermarkt aan het Hortusplein, zal meer verkeer op de Westerstraat en aangrenzende wegen komen. Om die reden moeten maatregelen worden genomen aan de Westerstraat om te voorkomen dat daar een knelpunt ontstaat.

Beeldkwaliteit en uitstraling

Nieuwbouw in het centrum moet altijd passen bij de maat, schaal en uitstraling van het centrum van Sassenheim. De juiste maat, schaal en uitstraling verschilt van plek tot plek in het centrum. De Hoofdstraat vraagt een andere benadering dan ontwikkelingen bij bijvoorbeeld de entree van het centrum. De ambitie is dat de openbare ruimte een meer 'warme en historische' uitstraling krijgt en kwaliteit uitstraalt. Een voorbeeld van deze uitstraling is te vinden in het centrum van Hillegom. Verder is de inzet dat er meer groen in de openbare ruimte wordt opgenomen, enerzijds voor de sfeer, anderzijds in verband met ons veranderende klimaat. Daarnaast is het de bedoeling om meer richting te geven aan handhaving van uitstallingen. Hiervoor is het nodig nieuw uitstallingenbeleid te ontwikkelen en te onderzoeken of er meer maatwerk mogelijk is door dit per deelgebied uit te werken. Hiermee willen we meer comfort bieden aan bezoekers en een aantrekkelijker straatbeeld creëren. Voor eventuele nieuwbouwontwikkelingen, de inrichting van de openbare ruimte en uitstallingen wordt een beeldkwaliteitsplan opgesteld. Hiervoor moet aansluiting worden gezocht met het reclamebeleid. Voor de openbare ruimte wordt vervolgens een inrichtingsplan vervaardigd, welke in fasen wordt uitgevoerd.

Ondernemers en vastgoedeigenaren hebben een inspanningsverplichting om de beeldkwaliteit van de panden waar nodig te versterken.

Wonen

De gemeente faciliteert initiatieven voor woningen boven winkelpanden. De inzet is om een divers woningbouwprogramma te realiseren en de toevoeging van woningen mag geen extra parkeerdruk in de openbare ruimte het centrum opleveren. De initiatieven moeten in hun eigen parkeerbehoefte voorzien.

Duurzame kansen

De ambitie is om het centrum meer toegankelijk te maken voor de fiets. Om dat te bereiken is het nodig om meer fietsparkeerplekken te realiseren in het centrum. Ook is het nodig om laadmogelijkheden voor auto's en fietsen en voorzieningen voor deelmobiliteitsconcepten te faciliteren. Wanneer er ontwikkelingen zijn in het centrum of er andere ingrepen plaatsvinden, is het de bedoeling dat groen wordt toegevoegd om hittestress door verstening tegen te gaan en infiltratie van neerslag mogelijk te maken.

Bij de inrichting van de openbare ruimte worden waar mogelijk waterdoorlatende materialen toegepast (deze voorkomen wateroverlast) en worden zoveel mogelijk duurzame materialen toegepast. Daarnaast is het streven om een deel van de huidige verharding om te vormen naar groen.

De planning is dat de gemeente eind 2021 haar visie op de lokale energietransitie gereed heeft. Mogelijk kunnen werkzaamheden die hieruit voortvloeien (bijvoorbeeld aanleggen nieuwe netwerken) gecombineerd worden met werkzaamheden in de openbare ruimte die voor het centrum gepland staan. Hiervoor moet voldoende ruimte in de openbare ruimte beschikbaar zijn; mogelijk kan hier bij het ontwerpen van de openbare ruimte al rekening worden gehouden.

Uitgangspunt is dat de ontwerpen van de openbare ruimte voldoen aan de principes van circulaire economie. Dit zorgt ervoor dat grondstoffen beter benut worden en materialen goed hergebruikt kunnen worden.

De insteek is om verduurzaming van bestaande panden in het centrum te faciliteren.

Inrichting openbare ruimte

De ambitie is dat het nieuwe plein bij de Dorpskerk wordt ingericht als het kloppende hart van Sassenheim. Deze nieuwe verblijfsruimte geeft het centrum van Sassenheim een enorme kwaliteitssprong die bijdraagt het centrum attractief en uitnodigend te houden. Terrassen, spelende kinderen bij waterfonteintjes en evenementen versterken dit gevoel. Ook zijn er enkele parkeerplekken te vinden, zodat het centrum goed bereikbaar blijft.

Door het aanpassen van de openbare ruimte wordt het centrum 'warmer' in de uitstraling. Dit gaan we doen door ander materiaal te gebruiken, passend bij een historisch centrum. Daarnaast is het voornemen om ook de indeling van de openbare ruimte te wijzigen zodat fietsers, (winkelende) voetgangers en automobilisten zich op een veilige wijze door het centrum kunnen bewegen.
De inzet is om de entrees van het centrum zodanig in te richten dat bezoekers uitgenodigd worden het centrum te bezoeken. De grenzen van het centrum worden hierbij scherp afgekaderd.

Voor de openbare ruimte in het centrum van Sassenheim is het nodig om een inrichtingsplan op te stellen. De uitvoering zal gefaseerd plaatsvinden. De Hoofdstraat heeft hierbij prioriteit, gezien de onduidelijke verkeerssituatie ter hoogte van het kruispunt met de Kerklaan. Het realiseren van het nieuwe plein bij de kerk hangt samen met de ontwikkelingen bij het Hortusplein (Hoogvliet en Stek): zodra deze ontwikkeling is gerealiseerd, kunnen parkeerplekken worden verplaatst naar het nieuwe Hortusplein, waarna de ruimte ontstaat om het plein bij de kerk te herinrichten tot een daadwerkelijk plein.

Bij het uitwerken van de plannen in de openbare ruimte is het van belang dat partijen die verantwoordelijk zijn voor handhaving betrokken worden. Ook is er bij de planuitwerking aandacht voor de bereikbaarheid voor mensen met een beperking.

Voorzieningen

De weekmarkt op donderdag wordt drukbezocht en heeft een meerwaarde voor het centrum. Van de losse standplaatsen is het wenselijk dat er een goede spreiding is over het winkelgebied. Op het moment dat er evenementen zijn, moet er flexibel omgegaan kunnen worden met locaties van de standplaatsen van de weekmarkt en de individuele standplaatsen.

Bezoekers van het centrum waarderen het erg als er toiletten beschikbaar zijn voor openbaar gebruik. Hierin hebben zowel de gemeente als ondernemers een verantwoordelijkheid. Openbare gebouwen kunnen toiletten openstellen voor openbaar gebruik maar ook bijvoorbeeld horecagelegenheden kunnen dit doen. Gedacht kan worden aan het gebruik van een logo om dit voor bezoekers duidelijk te maken. Op deze manier presenteert het centrum zich gastvrij.

Kunst en cultuur

Door te investeren in de bewegwijzering naar bezienswaardigheden en aantrekkelijke locaties kunnen meer bezoekers naar het centrum worden getrokken. Insteek is om historische objecten zoveel mogelijk zichtbaar te maken.

Opgave specifieke locaties

In Sassenheim is een aantal locaties in het centrum waar we specifieke op inzetten:

- *Plein bij de kerk*: dit is de centrale plek in het centrum van Sassenheim. Nu is het vooral een parkeerterrein. Inzet is dat je in het centrum van Sassenheim meer wil doen dan alleen boodschappen doen. Plekken voor ontmoeten en verblijven vormen hierin een belangrijke schakel. Door de openbare ruimte rondom de kerk opnieuw in te richten wordt de kerk ook meer zichtbaar. Dit soort plekken zijn essentieel om het centrum aantrekkelijker te maken en om langer in het centrum te willen zijn. Het is belangrijk dat het plein zo wordt ingericht dat het een plein wordt waar het fijn verblijven is. Dit is mogelijk door de ruimte als traditioneel plein in te richten met meer groen, meubilair zoals bankjes en speelfonteintjes te plaatsen en het parkeren op het plein te beperken.
- *Hortusplein*: de nieuwe locatie van Hoogvliet/Stek is een belangrijke plek als westelijke entree naar het centrum. Het parkeren op deze plek moet goed geregeld zijn, voor zowel bezoekers van de supermarkt als ter compensatie voor het verdwijnen van een aantal plekken aan het plein bij de kerk om van dit plein het centrale hart van het centrum te maken. De locatie wordt een plek voor functioneel boodschappen doen.
- *Heldere openbare ruimte voor alle weggebruikers*; de openbare ruimte zodanig inrichten zodat fietsers, (winkelende) voetgangers en automobilisten zich op een veilige wijze door het centrum kunnen bewegen.
- *Bibliotheek:* het gebouw moet zich meer richten op het centrum en een klaar zijn voor “bibliotheek van de toekomst”. Onderzoek moet uitwijzen of dit middels renovatie of nieuwbouw mogelijk is.
- *Entrees centrumgebied:* Sassenheim kent verschillende plekken waar bezoekers het centrumgebied binnen komen. Het is nu niet altijd duidelijk waar het centrum precies begint door een niet eenduidige inrichting. Ambitie is om de entrees van het centrum opnieuw in te richten, waarbij we ze duidelijk onderdeel uitmaken van het centrumgebied. Dit geldt voor het noordelijk deel van de Hoofdstraat, richting Teylingerlaan, de Hoofdstraat ter hoogte van de Wilhelminalaan, de JP Gouverneurlaan en de Kerklaan nabij de bibliotheek.

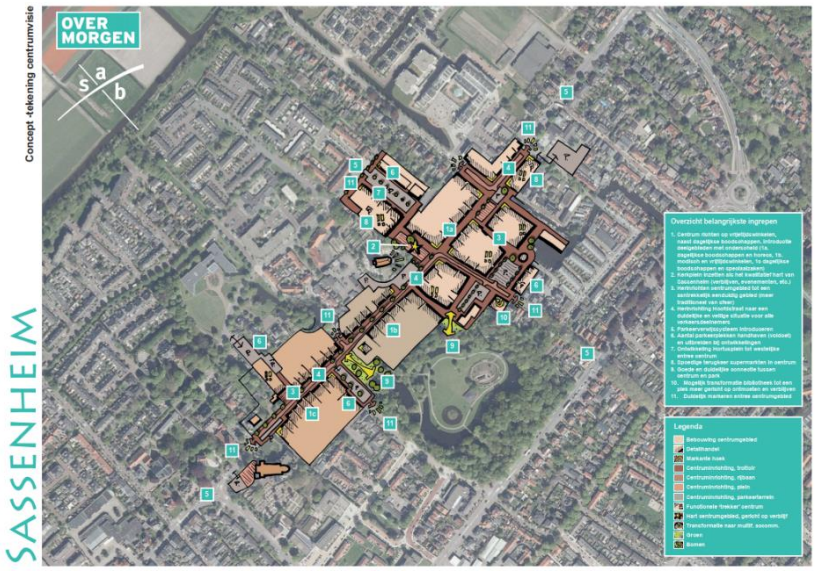

NB; dit is een impressie, er kunnen geen rechten aan worden ontleend

<Zie de gehele Centrumvisie voor een grotere versie van deze afbeelding>

Visie centrum Voorhout

De stip op de horizon: Centrum van Voorhout over 10 jaar
Het is zeer prettig wonen in Voorhout en het dorp kent een rijk verenigingsleven. Het centrumgebied is aantrekkelijk, heeft voldoende aanbod om de dagelijkse boodschappen te doen en er zijn goede speciaalzaken. Er is veel aantrekkelijke horeca aanwezig om elkaar te ontmoeten. De Herenstraat is de belangrijkste winkelstraat van het dorp en is aantrekkelijk en veilig ingericht. Het plein voor de kerk is ingericht als centrale plek in het centrum om elkaar te ontmoeten.

<Zie de gehele Centrumvisie voor een grotere versie van onderstaande afbeelding>



NB; dit is een impressie, er kunnen geen rechten aan worden ontleend

In onderstaande tekst is per thema aangegeven welke ambities er liggen om het bovenstaande beeld van het centrum van Voorhout te realiseren.

Winkelen
Voorhout heeft nu een boodschappen-plus functie. Dit betekent dat consumenten hun dagelijkse boodschappen in het centrum kunnen doen en aanvullende winkels kunnen bezoeken, zoals horeca en bijvoorbeeld een fietsenmaker en electra winkel. De insteek is om de boodschappen-plus functie te behouden. Het percentage leegstaande winkelpanden in het centrum is echter relatief hoog. Daarom is de inzet om het centrumgebied compacter te maken en te versterken, zodat de huidige functie gewaarborgd blijft. Het centrumgebied is straks ‘opgespannen’ tussen de trekkers Albert Heijn en Plus (en iets verder tot ongeveer de Boerhaavestraat).

Een van de aantrekkelijke kenmerken van het winkelgebied van Voorhout is dat het centrum vanaf heel Voorhout goed te bereiken is per auto en dat je dicht bij de winkels kunt parkeren. Het afsluiten van autoverkeer over het spoor zou het centrum minder aantrekkelijk maken om te bezoeken.

De winkeliers ten zuidwesten van de Boerhaavestraat worden gestimuleerd om zich te verplaatsen naar het compacte centrumgebied. Het is de bedoeling dat er een functieverandering plaatsvindt naar wonen voor de panden de leeg achterblijven. Hier is een pakket aan maatregelen nodig zoals het planologisch faciliteren/stimuleren van deze functieverandering, mogelijkheden bieden om te splitsen of koppelen afhankelijk van de vraag en ook het inzetten van verplaatsingssubsidies. Het is goed dat

iemand hier regie op voert om dit proces te coördineren. De verplaatsing zal niet gelijk morgen gerealiseerd zijn, maar dat hoeft ook niet, zolang het beleid maar wel eenduidig en hierop gericht blijft. De openbare ruimte zal in dit deel van de Herenstraat opnieuw worden ingericht, zodat het niet meer de uitstraling van een centrumgebied heeft.

Om het noordelijk deel van het centrum meer bij de rest van het centrum te betrekken, is het de ambitie om Albert Heijn meer als trekker richting het centrum van Voorhout te oriënteren. Dit kan mogelijk worden gemaakt door de supermarkt de mogelijkheid te geven om uit te breiden en haar oriëntatie meer op de Herenstraat te richten. De winkels die nu bij de supermarkt gevestigd zijn, kunnen dan verplaatsen naar leegstaande panden elders in het centrum.

Ondernemers, vastgoedeigenaren en de gemeente hebben gezamenlijk de ambitie om de samenwerking te verbeteren met als doel het centrum verder te versterken.

Verblijven en ontmoeten

Een centrale plek in het centrum om elkaar te ontmoeten en prettig te verblijven is nu beperkt aanwezig. Het plein bij de kerk vervult nu al deels deze functie bij evenementen. Deze functie kan echter beter tot z'n recht komen door het plein eenduidiger in te richten en de omvang toe te laten nemen. Door het plein voor de kerk opnieuw in te richten, kan ook de verkeersveiligheid van de Herenstraat verbeterd worden. Het voorstel is om het plein te vergroten tot aan de overzijde van de Herenstraat. De auto's blijven wel over het plein rijden, maar de auto is meer te gast en daarmee heeft het plein een verkeersremmende functie.

Een betere verdeling van parkeerplekken aan de Herenstraat en het aanbrengen van meer groen kan de verblijfskwaliteit verbeteren. Het winkelend publiek moet daarnaast beter de gelegenheid krijgen om de Herenstraat over te steken.
Vanuit de gedachte om het centrum van Voorhout aantrekkelijker te maken willen we de bibliotheek te verplaatsen naar het midden van het centrum. Uit onderzoek moet blijken of dit haalbaar is en of de bibliotheek een multifunctionele accommodatie wordt voor ontspanning, culturele en educatieve activiteiten. Bovendien moet worden bepaald hoe de bibliotheek in Voorhout zich verhoudt tot de bibliotheken in Sassenheim en Warmond.

Bereikbaarheid en parkeren

Uit de nulmeting blijkt dat er op dit moment voldoende parkeerplaatsen aanwezig zijn in het centrum van Voorhout. De Herenstraat is druk, maar verkeerskundig functioneert het naar behoren. Vanuit de bewoners en het winkelend publiek wordt het functioneren van de Herenstraat echter niet positief beoordeeld. Het is niet eenvoudig om dit op te lossen. Door de jaren heen is hier al veel over gesproken en gedacht. De Herenstraat is een doorgaande route, de winkeliers willen goed bereikbaar zijn en bezoekers willen liefst voor de deur parkeren. Naar verwachting neemt de hoeveelheid verkeer af zodra de Noordelijke Randweg geopend wordt. In welke omvang zal uit monitoring moeten blijken.

Vooruitlopend op de Noordelijke Randweg kunnen wel kleinschalige ingrepen worden gedaan zodat de Herenstraat verkeersveiliger wordt ingericht:

- Parkeerplaatsen direct grenzend aan zebrapaden en bij de bushalte verwijderen.
- Toevoegen van groen en meubilair.
- Visuele kruispuntplateaus aanleggen.
- Uitstallingen; uitwerken beleid ten aanzien van kwaliteit en locatie.

De uitvoering van deze ingrepen mogen de verkeersdoorstroming van de Herenstraat niet belemmeren zolang de Noordelijke Randweg nog niet is aangelegd.

Een grote ingreep aan de Herenstraat is het introduceren van een (ver)groot Kerkplein. Deze ingreep kan alleen plaatsvinden als de hoeveelheid verkeer op de Herenstraat fors afneemt. Dit zal na aanleg

van de Noordelijke Randweg uit monitoring moeten blijken. Door het vergroten van het Kerkplein ontstaat er een plein waar men kan verblijven en ontmoeten terwijl het ook een snelheid remmende werking heeft. Parkeren wordt daarmee niet de voornaamste functie van het plein, wel blijft een beperkte openstelling op bijvoorbeeld zondag voor de kerkgangers. Onderzocht moet worden of er dan per saldo wel voldoende parkeerplaatsen voor de bezoekers van het centrum overblijven of dat er een aanvullende parkeerlocatie moet worden gevonden.



NB; dit is een impressie, er kunnen geen rechten aan worden ontleend

<Zie de gehele Centrumvisie voor een grotere versie van deze afbeelding>

Blijkt later uit de monitoring dat het aantal verkeersbewegingen in de Herenstraat significant afneemt door de aanleg van de Noordelijke Randweg. Dan kan de Herenstraat alsnog autoluwer worden ingericht.

Bezoekers van het centrum en bewoners van Voorhout vinden de spoorwegovergang onveilig. De ingrepen die nodig zijn om de spoorwegovergang veiliger te maken zijn onderzocht door het bureau Movares. Wanneer het inrichtingsplan wordt uitgewerkt, wordt dit afgestemd met de uitgangspunten van de Centrumvisie.
Vanuit bewoners en ondernemers is voorgesteld om een meer grootschalige ingreep te doen door de spoorweg onder de Herenstraat door te trekken (spoor ligt dan in een tunnelbak). Dit niet een reële optie waar in deze visie rekening mee kan worden gehouden. De Herenstraat onder het spoor doortrekken is uitgesloten omdat de barrière tussen de twee centrumdelen dan alleen maar groter wordt. Dit is dan ook vanuit ruimtelijk oogpunt voor de Centrumvisie niet wenselijk. Ook vanuit financieel oogpunt is dit idee niet haalbaar.

Voor het laden en lossen in de Herenstraat is nu beperkt ruimte en dit levert soms onveilige situaties op. Onderzocht moet worden hoe dit kan worden verbeterd. Wellicht is het nodig om hier een parkeerplaats voor op te offeren. Ook afhaalpunten moeten goed gefaciliteerd worden zodat dit niet leidt tot verstoring van de verkeersdoorstroming. Onderzocht moet worden of dit – gecombineerd met de herinrichting van de Herenstraat – ingepast kan worden.

Het is de bedoeling dat de parkeerplaatsen in het centrum beschikbaar blijven voor bezoekers. Dit vergt een gedragsverandering van werknemers die hun auto in het centrum parkeren. Het handhaven van de blauwe zone helpt hierbij. Parkeervoorzieningen bij Plus en rondom de Albert Heijn kunnen beter worden benut. Door betere bebording is dit mogelijk. Ook is het de bedoeling dat er meer fietsparkeerplaatsen komen en deelmobiliteitsconcepten worden gefaciliteerd.

Beeldkwaliteit en uitstraling

Nieuwbouw in het centrum moet altijd passen bij de maat, schaal en uitstraling van het centrum van Voorhout. De openbare ruimte kan meer worden vergroend. Dat is enerzijds goed voor de sfeer, beleving en het visueel versmallen van de Herenstraat, anderzijds vanwege de klimaatadaptatie (neerslag en hittestress). Het centrumgebied dat loopt tussen de rotonde en Albert Heijn aan de noordzijde tot circa de Boerhaavestraat aan de zuidzijde, wordt onderscheidend gemaakt door de openbare ruimte opnieuw hoogwaardig te herinrichten. Het deel in het zuidwesten dat straks niet meer bij het centrum hoort wordt ook opnieuw ingericht met een dorpse look, maar niet meer als onderdeel van de centruminrichting.

Meer richting moet worden gegeven aan handhaving van uitstallingen. Hiervoor is het nodig om nieuw uitstallingenbeleid te ontwikkelen en te onderzoeken of er meer maatwerk mogelijk is. Hiermee wordt meer comfort geboden aan bezoekers en een aantrekkelijker straatbeeld gecreëerd.

Wanneer op de langere termijn het gehele centrumgebied opnieuw wordt ingericht (door afname verkeersintensiteit), dan wordt de Herenstraat meer autoluw ingericht.

Bij het uitwerken van de plannen in de openbare ruimte is het van belang dat partijen die verantwoordelijk zijn voor handhaving betrokken worden. Ook is er bij de planuitwerking aandacht voor de bereikbaarheid voor mensen met een beperking.

Voor eventuele nieuwbouwontwikkelingen, de inrichting van de openbare ruimte en uitstallingen is het de bedoeling dat er een beeldkwaliteitsplan wordt opgesteld. Hiervoor moet aansluiting gezocht worden met het reclamebeleid.

Voor de openbare ruimte wordt vervolgens een inrichtingsplan gemaakt, dat in verschillende fasen en deelplannen wordt uitgevoerd. Dit is mede afhankelijk van de monitoring van het effect van de opening van de Noordelijke Randweg.

Ondernemers en vastgoedeigenaren hebben een inspanningsverplichting om de beeldkwaliteit van de panden waar nodig te versterken.

Wonen

Voorhout is een woondorp en in de toekomst worden er nog meer nieuwe woningen gebouwd. Op de Stationslocatie is het de inzet om de mogelijkheid om woningen te ontwikkelen te faciliteren. Met daarbij ook de mogelijkheid voor extra voorzieningen, zoals een kinderopvang en bijvoorbeeld werkplekken. Bij de ontwikkeling van deze locatie moet rekening gehouden worden met de aanwezigheid van het spoor met het oog op het realiseren van een goed en gezond woon- en leefklimaat. Bij deze ontwikkeling kan ook gekeken worden of het treinstation een betere uitstraling kan krijgen.

Het zuidwestelijk deel van het centrum kan van een winkelgebied transformeren in een woningbouwlocatie. Daarnaast zijn er buiten het centrum woningbouwlocaties die ontwikkeld worden, zoals Nieuw Boekhorst met circa 900 woningen. De gemeente faciliteert ontwikkelingen die woningen boven winkels realiseren. Hierbij moet wel voldoende parkeergelegenheid aanwezig zijn of gerealiseerd kunnen worden.

Duurzame kansen

Het is de insteek om laadmogelijkheden voor fietsen en auto’s te faciliteren. De inzet is om de bestaande bouw te verduurzamen.

Het station kan nog veel meer een duurzaam knooppunt worden dan het nu is. Bijvoorbeeld door extra voorzieningen in de buurt te realiseren, zoals een kinderopvang en/of werkplekken Hierdoor zijn

minder autobewegingen nodig als forensen vanuit het station terug naar huis hun kinderen kunnen ophalen. Het toevoegen van werkplekken rondom het station zou hieraan kunnen bijdragen.

Bij de inrichting van de openbare ruimte worden waar mogelijk waterdoorlatende materialen toegepast (voorkomen wateroverlast) en worden zoveel mogelijk duurzame materialen toegepast. Daarnaast is het streven om een deel van de huidige verharding om te vormen naar groen. Ook realiseren we watertappunten.

Uitgangspunt is dat de ontwerpen van de openbare ruimte voldoen aan de principes van circulaire economie. Dit zorgt ervoor dat grondstoffen beter benut worden en materialen goed hergebruikt kunnen worden.

De planning is dat de gemeente eind 2021 haar visie op de lokale energietransitie gereed heeft. Mogelijk kunnen werkzaamheden die hieruit voortvloeien (bijvoorbeeld het aanleggen van nieuwe netwerken) gecombineerd worden met werkzaamheden in de openbare ruimte die voor het centrum gepland staan. Hiervoor moet voldoende ruimte in de openbare ruimte beschikbaar zijn; mogelijk kan hier bij het ontwerpen van de openbare ruimte al rekening worden gehouden.

Inrichting van de openbare ruimte

Voor de openbare ruimte in het centrum van Voorhout zal een inrichtingsplan worden opgesteld, dat in fasen kan worden uitgevoerd. Op korte termijn kunnen al zaken ter verbetering van de situatie worden opgepakt, zoals de oversteekbaarheid van de Herenstraat verbeteren, het aanbrengen van visuele kruispuntplateaus en de straat visueel te versmallen met bijvoorbeeld groen.

Na de opening van de Noordelijke Randweg wordt de situatie in de Herenstraat gemonitord. Er wordt dan bekeken welke nieuwe inrichting past bij de Herenstraat Mogelijk is een autoluwere situatie dan een optie, en vooral vriendelijker voor het winkelend publiek. Wat daarbij de noodzakelijke en wenselijke ingrepen zijn, wordt onderzocht wanneer het inrichtingsplan wordt opgesteld. Onderdeel van deze ingrepen op de (middel)langere termijn is in ieder geval de vergroting van het Kerkplein tot aan de overzijde van de Herenstraat, omdat we deze ingreep vanuit ontmoeting in het dorp bezien en vanwege het verkeers-remmende effect belangrijk vinden. In welke vorm deze ingreep wordt ontworpen en uitgevoerd, moet nader worden onderzocht.
Ook de situatie rondom de spoorwegovergang wordt verbeterd, bij voorkeur op korte termijn (maar hiervoor is de medewerking van ProRail nodig). Movares heeft de noodzakelijke ingrepen onderzocht vanuit techniek en verkeersveiligheid. Het is nu zaak om, met deze ingrepen in het achterhoofd, een inrichtingsplan te vervaardigen, welke past bij de ambities uit de Centrumvisie (het doortrekken van de centruminrichting over het spoor), eisen vanuit ProRail én vanuit de wensen vanuit verkeersveiligheid bezien.

Bij het uitwerken van de plannen in de openbare ruimte is het van belang dat partijen die verantwoordelijk zijn voor handhaving betrokken worden. Ook is er bij de planuitwerking aandacht voor de bereikbaarheid voor mensen met een beperking.

Voorzieningen

De insteek is om het plein voor de kerk meer als het centrale ontmoetingspunt te gebruiken en er meer levendigheid te creëren. Onderzoek is nodig naar de mogelijkheid om de weekmarkt en ook de individuele standplaatsen te verplaatsen naar het Kerkplein. Standplaatsen verspreid over de week en verschillend van soort per dag, geven consumenten aanleiding vaker naar het centrum te komen. Standplaatsen die een aanvulling vormen qua branche en segment op het winkelaanbod zijn voor de consument aantrekkelijk.

Bezoekers van het centrum waarderen het erg als er toiletten beschikbaar zijn voor openbaar gebruik. Hierin hebben zowel de gemeente als ondernemers een verantwoordelijkheid. Openbare gebouwen

kunnen toiletten openstellen voor openbaar gebruik maar ook bijvoorbeeld horecagelegenheden kunnen dat doen. Gedacht kan worden aan het gebruik van een logo om dit voor bezoekers duidelijk te maken. Op deze manier presenteert het centrum zich gastvrij.

Kunst en cultuur

Door te investeren in de bewegwijzering naar bezienswaardigheden en aantrekkelijke locaties kunnen meer bezoekers naar het centrum worden getrokken.

Indien mogelijk zullen we historische objecten zoveel mogelijk zichtbaar maken.

Opgave specifieke locaties

In Voorhout is een aantal locaties in het centrum waar we specifiek op inzetten:

- *Entrees:* duidelijke entrees van het centrumgebied.
- *Herenstraat*: herinrichting van de Herenstraat.
- *Plein bij de kerk*: herinrichting van het plein met een verblijfsfunctie als centrale ontmoetingsplek van het centrum.
- *Spoorwegovergang:* openbare ruimte rondom de spoorwegovergang opnieuw inrichten op basis van het onderzoek van Movares. Het inrichtingsplan wordt afgestemd met de uitgangspunten van de Centrumvisie.
- *Noordelijk deel meer betrekken bij centrum*; het is de ambitie om Albert Heijn meer als trekker richting het centrum van Voorhout te oriënteren.
- *Stationslocatie:* ontwikkelingsmogelijkheden voor de Stationslocatie, waarbij een ontwikkeling naar wonen en parkeren en extra voorzieningen, zoals een kinderopvang en werkplekken mogelijk zijn. Op deze locatie geen detailhandel mogelijk maken. Dit geeft een afronding van het centrumgebied (geen open plek zoals in de huidige situatie). Bij deze ontwikkeling kan ook de uitstraling van het treinstation betrokken worden.



NB; dit is een impressie, er kunnen geen rechten aan worden ontleend

<Zie de gehele Centrumvisie voor een grotere versie van deze afbeelding>

Visie centrum Warmond

De stip op de horizon: Centrum van Warmond over 10 jaar

Warmond is een historisch, recreatief dorp gericht op waterrecreatie. Het centrumgebied van Warmond is aantrekkelijk ingericht. In het centrum kun je terecht voor dagelijkse boodschappen en het is goed toeven in een leuk café en gezellig restaurant. Waterrecreatie is een belangrijk onderdeel van de identiteit van Warmond en trekt toeristen naar het dorp. Het is uitnodigend om vanaf het water naar de Dorpsstraat te gaan voor een boodschap of een hapje of drankje. Warmond heeft een kleinschalig karakter dat door bewoners wordt gekoesterd. Er zijn kleine winkels, ateliers, een gezellige markt op zaterdag, horeca en goede boodschappenvoorziening te vinden.



NB; dit is een impressie, er kunnen geen rechten aan worden ontleend

Winkelen

Winkels in Warmond liggen verspreid in de Dorpsstraat. Dit is gezien het toeristische, dorpse en historische karakter van Warmond een prima situatie die zorgt voor levendigheid. Bezoekers en bewoners vinden het fijn rond te kijken en hier of daar een winkel, atelier of cafeetje binnen te stappen. Daarom wordt er niet ingezet op een concentratie van winkels.

Warmond heeft beperkte voorzieningen voor boodschappen. Het dorp heeft vooral een toeristisch-recreatief karakter. Uitbreiding van het aanbod aan detailhandel is niet aan de orde. Maar als partijen zich melden voor winkelruimte in de niet dagelijkse sfeer - passend binnen het profiel van Warmond, dan kan dat worden gefaciliteerd door de gemeente. Hierbij denken we aan kleinschalige vrijetijdsvoorzieningen, ateliers, speciaalzaken of horeca passend in de beeldkwaliteit van de huidige bebouwing van Warmond.

De winkelfunctie voor dagelijkse boodschappen concentreert zich rondom de locatie van Albert Heijn. De standplaatsen op zaterdag op de Gemeentehaven zijn een mooie aanvulling op de aanwezige detailhandel en trekken wekelijks bezoekers aan. Bezoekers en bewoners zien mogelijkheden voor meer kleinschalige horeca, waar we ruimte voor bieden.

Ondernemers, vastgoedeigenaren en de gemeente hebben de ambitie om de samenwerking te verbeteren met als doel het centrum verder te versterken.

Verblijven, ontmoeten en (water)recreatie
Door het historisch karakter en de ligging aan het water is Warmond aantrekkelijk voor toeristen. De ambitie is het watertoerisme te stimuleren, door de juiste promotie en marketing in te zetten gericht op cultuur en waterrecreatie in Warmond, zonder dat het *te* toeristisch wordt. De insteek is om de bezoekers van de verschillende campings en landgoed Huys te Warmond te verleiden om het centrum van Warmond te bezoeken.

Verder is het de bedoeling een “rondje Warmond” mogelijk te maken. Varen vanaf de Gemeentehaven naar park Groot Leerust en dan door de Dorpsstraat weer terugwandelen.

De Gemeentehaven is de plek waar het centrum verbonden is met het water. Het is bij uitstek de plek voor ontmoeting, juist ook op de zaterdagen wanneer standplaatshouders er diverse waren aanbieden. De gemeentehaven kan aantrekkelijker worden wat betreft inrichting, functies en extra aanlegplaatsen. Dit is eigenlijk de enige plek in het centrum waar de beleving van het water verbeterd kan worden door bijvoorbeeld kleinschalige horeca met een terras aan het water te realiseren.

’t Trefpunt is een multifunctionele ontmoetingsplek voor bewoners uit Warmond. Dit houden we vooral in stand. Inzet is om de herontwikkeling rondom de locatie van het KPN-gebouw (De Baan) mogelijk te maken met een beperkt aantal woningen en herinrichting van de openbare ruimte zodat er een betere verblijfsruimte gerealiseerd wordt en een aantrekkelijke entree van het centrum vanuit de Herenweg ontstaat.

Het plein bij de Oude School wordt gekoesterd zoals het nu is.

Bereikbaarheid en parkeren
Op dit moment zijn er vrijwel overal voldoende parkeerplaatsen in het centrum van Warmond aanwezig. Dit blijkt uit de uitgevoerde nulmeting. Voor de bewoners in het centrum zijn maatregelen wel wenselijk, maar er is geen tot nauwelijks ruimte aanwezig om extra parkeerplaatsen te realiseren. Wanneer zich in het centrum een kans voordoet om een extra parkeervoorziening te maken, zal dit zeker worden aangegrepen. De wegen in het centrum functioneren verkeerstechnisch naar behoren. Ook dit blijkt uit de uitgevoerde nulmeting.

Het is de bedoeling om meer handhaving op geparkeerde auto’s in het centrum uit te voeren. Het is de insteek om in het centrum meer mogelijkheden voor fietsparkeren te creëren.

Voor het laden en lossen in de Dorpsstraat is nu beperkt de ruimte en dit levert soms onveilige situaties op. Onderzocht moet worden hoe dit kan worden verbeterd. Wellicht is het nodig om hier een parkeerplaats voor op te offeren.

Beeldkwaliteit en uitstraling
Het historisch karakter van Warmond is een kwaliteit die behouden moet blijven en we waar mogelijk willen versterken. Nieuwbouw in het centrum moet altijd passen bij de maat, schaal en uitstraling van het centrum van Warmond. Op voorhand wordt er geen beeldkwaliteitsplan opgesteld, omdat we niet heel veel ontwikkelingen verwachten. Het geldende bestemmingsplan biedt voldoende waarborging van de kwaliteit in Warmond. Voor het gebied ij de Baan, is de insteek om een Stedenbouwkundig Programma van Eisen op te stellen, waarbij maat, schaal en uitstraling worden vastgelegd, zodat er een toetsingskader is voor toekomstige plannen.

Ondernemers en vastgoedeigenaren hebben een inspanningsverplichting om de beeldkwaliteit van de panden waar nodig te versterken.

Wonen
Het is incidenteel mogelijk om ruimte voor detailhandel in de bestemming wonen te veranderen. Hierbij is het belangrijk om te toetsen of de spreiding van de detailhandel optimaal blijft, de afstanden niet te groot worden en het functioneren van de Dorpsstraat niet onder druk komt te staan.

Duurzame kansen
Laadmogelijkheden voor auto's en fietsen worden op de Gemeentehaven, bij 't Trefpunt of Koudenhoorn gefaciliteerd. Dat geldt ook voor laadvoorzieningen van elektrische boten. Om de gastvrijheid te vergroten, zijn meer voorzieningen voor afvalinzameling nodig in de buurt van aanlegplaatsen van boten. Inzet is om de verduurzaming van de bestaande bouw te faciliteren.

Bij de inrichting van de openbare ruimte worden waar mogelijk waterdoorlatende materialen toegepast (deze voorkomen wateroverlast) en worden zoveel mogelijk duurzame materialen toegepast. Daarnaast is het streven om een deel van de huidige verharding om te vormen naar groen.

Uitgangspunt is dat de ontwerpen van de openbare ruimte voldoen aan de principes van circulaire economie. Dit zorgt ervoor dat grondstoffen beter benut worden en materialen goed hergebruikt kunnen worden.
De planning is dat de gemeente eind 2021 haar visie op de lokale energietransitie gereed heeft. Mogelijk kunnen werkzaamheden die hieruit voortvloeien (bijvoorbeeld aanleggen nieuwe netwerken) gecombineerd worden met werkzaamheden in de openbare ruimte die voor het centrum gepland staan. Hiervoor moet voldoende ruimte in de openbare ruimte beschikbaar zijn; mogelijk kan hier bij het ontwerpen van de openbare ruimte al rekening worden gehouden.

Inrichting openbare ruimte
De ambitie is om de Gemeentehaven meer met de Dorpsstraat te verbinden. Dat is nodig om de bezoekers als vanzelfsprekend het centrum van Warmond in te trekken. Een logische en eenduidige inrichting van de buitenruimte is daarbij essentieel.
De Gemeentehaven ziet er aan de waterzijde al zeer uitnodigend en kwalitatief goed uit. De insteek is om dit over het gehele plein doortrekken, dus ook daar waar geparkeerd wordt en de markt is, juist vanwege bovenstaande reden. In plaats van een parkeerterrein op het plein willen we een eenduidig plein, waar ook op geparkeerd kan worden, een verschil van nuance.

Daarbij wordt aangesloten op het kwaliteitsniveau van de Dorpsstraat. Ook zijn onderzoeken nodig om, naast het eventueel toevoegen van kleinschalige horeca op de Gemeentehaven, in de omgeving nieuwe afmeermogelijkheid te kunnen realiseren voor passanten (bijvoorbeeld om twee uur af te meren).

Het is nog niet nodig om de openbare ruimte van de Dorpsstraat te herinrichten. Mocht dit op termijn veranderen, dan is het de opgave om de Dorpsstraat eenduidig en historisch in te richten en de beeldkwaliteit te behouden. Hierbij is aandacht voor heldere parkeeroplossingen, om foutparkeren tegen te gaan. Ook zijn mogelijke toepassingen voor groen belangrijk.

De ambitie is om de verbinding tussen het water en de Dorpsstraat te verbeteren. Dit zou mogelijk zijn ter hoogte van de Gemeentehaven en park Groot Leerust, maar ook bij de Straat Ter Leede. De stegen kunnen opnieuw ingericht worden, passend bij de sfeer en uitstraling van de Dorpsstraat, zodat bezoekers als vanzelfsprekend het water kunnen benaderen (in plaats van de huidige straat, waarbij het voelt of je een privaat deel inloopt). Daarbij kan aan het water een hoogwaardige plek met

zitgelegenheid en groen gecreëerd worden zodat men het water en eiland Koudenhoorn kan ervaren. Afmeermogelijkheden zijn hier niet wenselijk.

Bij het uitwerken van de plannen in de openbare ruimte is het van belang dat partijen die verantwoordelijk zijn voor handhaving betrokken worden. Ook is er bij de planuitwerking aandacht voor de bereikbaarheid voor mensen met een beperking.

Voorzieningen
Bezoekers van het centrum waarderen het erg als er toiletten beschikbaar zijn voor openbaar gebruik. Hierin hebben zowel de gemeente als ondernemers een verantwoordelijkheid. Openbare gebouwen kunnen toiletten openstellen voor openbaar gebruik maar ook bijvoorbeeld horecagelegenheden kunnen dit doen. Gedacht kan worden aan het gebruik van een logo om dit voor bezoekers duidelijk te maken. Op deze manier presenteert het centrum zich gastvrij.

Kunst en cultuur
Door te investeren in de bewegwijzering naar bezienswaardigheden en aantrekkelijke locaties kunnen meer bezoekers naar het centrum worden getrokken.

Indien mogelijk kunnen historische objecten zoveel mogelijk zichtbaar gemaakt worden.

Opgave specifieke locaties
In Warmond is een aantal locaties in het centrum waar we specifiek op inzetten:

- *De Baan*: Transformeren naar een plein met wonen eromheen als mooie nieuwe centrumentree vanaf de Herenweg.
- *Gemeentehaven*: Op de Gemeentehaven de mogelijkheid bieden om kleinschalige horeca te realiseren; een koffiezaak of ijswinkel met mogelijk een terras aan het water. Inzetten op de verbetering van de verbinding tussen de Gemeentehaven en de Dorpsstraat en op langere termijn de Gemeentehaven herinrichten, waarbij het voor auto's mogelijk blijft om te parkeren.
- *Extra ligplaatsen*: We onderzoeken mogelijkheden voor het creëren van extra ligplaatsen. Bijvoorbeeld door te onderzoeken of er alternatieve locaties zijn voor de boot van de brandweer.
- *Rondje Warmond*: Meer reuring creëren door een rondje Warmond op het water mogelijk te maken.
- *Park Groot Leerust*: dit park dient als entree van Warmond vanaf het water waar kan worden aangemeerd. In het park vinden ook activiteiten plaats, die in stand worden gehouden en we faciliteren activiteiten die deze functie versterken en passend zijn bij de schaal van Warmond.

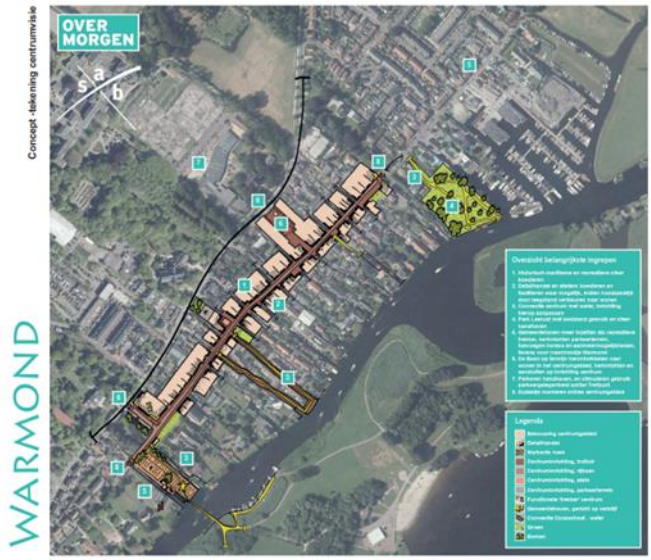

NB; dit is een impressie, er kunnen geen rechten aan worden ontleend

<Zie de gehele Centrumvisie voor een grotere versie van deze afbeelding>



Sassenheim



Voorhout



Warmond

Centrumvisie TEYLINGEN

CONCEPT

Samenwerken aan aantrekkelijke en vitale centrumgebieden van Sassenheim, Voorhout en Warmond

Juni 2020

gemeente TEYLINGEN



Inhoudsopgave

1	Opgave	3
2	Visie	5
3	Ideeën uit de samenleving	20
4	Foto van Teylingen en opgaven per kern	24
5	Uitvoeringsprogramma	41

Bijlagen:
Detailhandelsvisie gemeente Teylingen; 2020
Resultaten nulmeting parkeren en verkeer gemeente Teylingen; 2019
Uitvoeringsprogramma Centrumvisie; 2020



De opgave



Aanleiding

De raad van Teylingen heeft zich in zijn raadprogramma 'Vitaal Teylingen' 2018- 2022 het doel gesteld om te komen tot een nieuwe Centrumvisie voor Sassenheim, Voorhout en Warmond en een geactualiseerde Detailhandelsvisie. Deze visie moet koers bepalen en ervoor zorgen dat onze centra vitaal, aantrekkelijk en economisch toekomstbestendig blijven. In de Centrumvisie staat een integrale afweging centraal van de kansen en uitdagingen waar we in de kernen voor staan. De raad wil samen met de samenleving keuzes maken die recht doen aan het verkrijgen of behouden van vitale en aantrekkelijke centra en ze economisch toekomstbestendig houden.

Waarom doen we dit?

Samen met inwoners, ondernemers, vastgoedeigenaren en andere belanghebbenden wil de Gemeente Teylingen de centra van Sassenheim, Voorhout en Warmond toekomstbestendig, aantrekkelijk en levendig houden. Diverse actuele ontwikkelingen hebben invloed op het functioneren van de drie centra. Dit zijn ontwikkelingen waar Teylingen geen invloed op heeft maar wel rekening mee moet houden. Om een centrum aantrekkelijk te houden, is het belangrijk dat het centrum niet alleen gericht is op winkelen. Bezoekers van centra komen namelijk steeds vaker naar een centrum om elkaar te ontmoeten door een terras te bezoeken, te dineren of te lunchen, uit te gaan, een evenement te bezoeken of om te werken. Mensen hebben allerlei wensen en ambities voor de ruimte in het centrum, terwijl de ruimte er beperkt is. Dit maakt dat het nodig is om integraal keuzes te maken.



We maakten deze visie niet alleen. Allerlei bewoners, ondernemers en organisaties dachten mee over de inhoud van de visie. Vanaf de start van het proces was het doel om te komen tot een actuele, uitvoerbare en gedragen Centrumvisie. We hebben hier veel informatie voor opgehaald. Tijdens verschillende inloopbijeenkomsten, visiegroepen en acties als 'Rollend Teylingen' haalden we ideeën op bij inwoners, ondernemers en andere belanghebbenden. Deze aanpak past bij de Omgevingswet. Het proces van de Centrumvisie is heel bewust benut als leerproject in het kader van de Omgevingswet. De Centrumvisie wordt op termijn opgenomen in de Omgevingsvisie van de gemeente Teylingen.

Proces

We maakten deze visie niet alleen. Allerlei bewoners, ondernemers en organisaties dachten mee over de inhoud van de visie. Vanaf de start van het proces was het doel om te komen tot een actuele, uitvoerbare en gedragen Centrumvisie. We hebben hier veel informatie voor opgehaald. Tijdens verschillende inloopbijeenkomsten, visiegroepen en acties als 'Rollend Teylingen' haalden we ideeën op bij inwoners, ondernemers en andere belanghebbenden. Deze aanpak past bij de Omgevingswet. Het proces van de Centrumvisie is heel bewust benut als leerproject in het kader van de Omgevingswet. De Centrumvisie wordt op termijn opgenomen in de Omgevingsvisie van de gemeente Teylingen.

Leeswijzer

Het volgende hoofdstuk is het hart van de centrumvisie. Daar wordt per kern beschreven welke keuzes zijn gemaakt, waarbij de input van alle gesprekken en uitkomsten van onderzoeken zijn meegewogen. Soms hoorden we tegenstrijdige opmerkingen over eenzelfde onderwerp in één van de kernen. Bijvoorbeeld omdat de belangen van bewoners botsen met die van ondernemers. Deze Centrumvisie kan daarom nooit recht doen aan alle gemaakte opmerkingen. We hebben een afweging gemaakt tussen de wensen uit het participatieproces, de gemeentelijke ambities en oplossingen waarvoor actiebereidheid is in de kernen.

De hoofdstukken 3 en 4 geeft achtergrondinformatie over het participatieproces, het huidig beleid en het beeld dat we van de drie centra hebben gekregen door onderzoek en diverse bijeenkomsten en gesprekken. In hoofdstuk 3 lichten we toe welk participatieproces we hebben doorlopen en laten we zien welke ideeën en informatie voortkomen uit het participatieproces. Hoofdstuk 4 geeft een beeld van het huidige beeld van de drie centra uit en formuleren we per kern de belangrijkste opgaven. Hierin komen steeds de volgende onderwerpen en thema's aan bod:

- Beeldkwaliteit, identiteit en uitstraling van het centrum
- Winkelen
- Verblijven en ontmoeten
- Bereikbaarheid en parkeren
- Wonen in het centrum
- Duurzame kansen in het centrum
- Inrichting van de openbare ruimte

In deze centrumvisie zijn diverse afbeeldingen opgenomen waarop een vertaling is gemaakt van de ambities zoals benoemd in de Centrumvisie. Dit betreft echter een impressie, geen plankaart. Er kunnen derhalve geen rechten aan worden ontleend. Deze kaart wordt verder geconcretiseerd in diverse bestemmingsplannen en inrichtingsplannen. Deze plannen kunnen mogelijkerwijs op onderdelen afwijken van de nu getoonde afbeelding. Tenslotte verwijst hoofdstuk 5 naar het Uitvoeringsprogramma van de Centrumvisie dat als apart document wordt vastgesteld.

In de bijlagen zijn aanvullende stukken opgenomen, waaronder de geactualiseerde Detailhandelsvisie en het uitgevoerde parkeer- en verkeeronderzoek.







Visie

De centrumgebieden van Teylingen zijn door de jaren heen gevormd. De straten, winkels, pleinen, woningen en parkeerplaatsen; ze vormen de basis van de dorpscentra. Deze visie over de centra van Teylingen is nadrukkelijk tot stand gekomen met behulp van gesprekken met bewoners, ondernemers en organisaties uit de drie kernen . Het doel van de Centrumvisie is om de centrumgebieden van de gemeente ook in de toekomst aantrekkelijk te laten zijn en te laten aansluiten bij de behoeften van bewoners, bezoekers en ondernemers van Teylingen.

De toekomst van de drie centra hangt nauw samen met vier trends die invloed hebben op alle (winkel)centrumgebieden in Nederland:

- Toekomstbestendige detailhandel: aankopen doen via internet groeit nog steeds, vooral in non-food. Tegelijkertijd zien we dat we steeds lokaler boodschappen doen en dat het recreatief winkelen vooral in grotere steden plaatsvindt. We hechten steeds meer belang aan verblijven en ontmoeten in het centrum, waardoor de sfeer, beleving en veiligheid van het centrum belangrijker worden. In aanvulling hierop neemt ook het belang van horeca en gemaksvoorzieningen (zoals voldoende parkeerplaatsen of beschikbaarheid toilet) toe.
- Langer thuis wonen: ouderen wonen gemiddeld genomen langer thuis. Hierdoor veranderen eisen aan woningen en beschikbare voorzieningen in de buurt. Oudere mensen hebben hierdoor meer behoefte aan voorzieningen in de wijk zoals wijkgerichte zorg en een steunpunt van de bibliotheek.
- Duurzame mobiliteit: we kopen steeds meer elektrische auto's en fietsen, vinden het belangrijk om meer te wandelen en te fietsen. Er vindt een verschuiving plaats van autobezit naar "deelmobiliteitsconcepten". Distributie vindt steeds meer vanaf een centraal punt plaats zodat het aantal vervoersbewegingen wordt verkleind.
- Klimaatadaptatie: we krijgen door klimaatverandering steeds zachtere en nattere winters. De zomers worden droger maar met hevigere regenbuien. Het kost geld om de leefomgeving klimaatbestendig te maken. Maar het is ook een kans om die meer leefbaar en aantrekkelijk te maken door meer groen en water toe te voegen. Door het treffen van maatregelen bij de inrichting van openbare ruimte kan waterschade worden voorkomen.

Centrumvisie gemeente Teylingen

Sinds het ontstaan van Teylingen heeft de gemeente drie dorpskernen en dus drie centrumgebieden. Het is belangrijk dat deze kernen ook in de toekomst aantrekkelijk blijven. De kernen zijn niet los van elkaar te zien. Ieder centrumgebied heeft weer een andere functie en een eigen identiteit. In deze Centrumvisie zoeken we naar de unieke kwaliteiten van elk centrum, zonder dat vergeten wordt dat de drie centra ook naast elkaar moeten functioneren. We streven ernaar dat de centra elkaar kunnen versterken en zo een goed aanbod aan de bewoners van Teylingen doen.

De geactualiseerde Detailhandelsvisie – die als bijlage aan deze Centrumvisie is toegevoegd - heeft de volgende ambities:

- Concentratie en clustering van detailhandel en andere voorzieningen in de winkelgebieden;
- Een compleet en passend voorzieningenaanbod (winkels, horeca, diensten, maatschappelijk en cultuur) in de winkelgebieden;
- Meer comfort, gemak en beleving realiseren in de winkelgebieden en samenhang in de openbare ruimte, de looproutes, de verkeers- situatie en parkeergelegenheid, uitstraling, voorzieningen etc.
- Meer samenwerking nastreven, zowel tussen de ondernemers onderling als met vertegenwoordigers van de ondernemersverenigingen en met vastgoedeigenaren.

In dit hoofdstuk is er per kern een toekomstbeeld uitgewerkt, waarin de ambities per thema zijn geformuleerd en in het uitvoeringsprogramma - dat als bijlage is toegevoegd – zijn prioriteiten gesteld en is aangegeven welke partijen bij de uitvoering betrokken moeten worden.

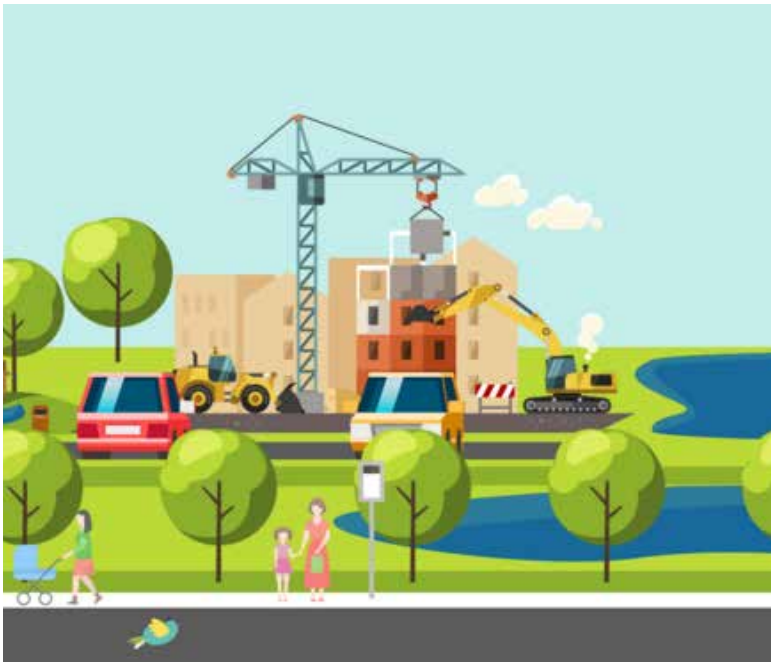

Visie centrum Sassenheim

De stip op de horizon: Centrum van Sassenheim over 10 jaar

Sassenheim is een centrum waar je prettig boodschappen kunt doen en plezierig kunt winkelen als inwoner uit Teylingen, maar ook vanuit de regio. De Oude Haven is een fijne plek om te verblijven en ook in het park Rusthoff is het goed vertoeven met veel rust en ruimte. Het nieuw ingerichte plein voor de kerk is het kloppende hart van het centrum en biedt kansen om te verblijven en elkaar te ontmoeten. Het centrum is goed bereikbaar met de auto, maar ook zijn er veel fietsenstallingen aanwezig. De inrichting van het centrum heeft een warme uitstraling en er is meer groen dan vroeger in de straten aanwezig, enerzijds voor de sfeer, anderzijds in verband met ons verander(en)de klimaat. De straten zijn dusdanig ingericht dat iedere verkeersdeelnemer (de automobilist, fietsers én het winkelende publiek) zich vanzelfsprekend veilig in of door het centrum kan verplaatsen.

In onderstaande tekst is per thema aangegeven welke ambities er zijn om bovenstaand beeld van het centrum van Sassenheim te realiseren.

Winkelen

Sassenheim is en blijft het belangrijkste winkelgebied in de gemeente. De kern heeft een totaalpakket aan winkels en horeca met regionaal bereik. Het centrumgebied is op te delen in drie deelgebieden die we willen behouden en sterkere profilering op eigen karakter willen meegeven:

- Noord: focus op dagelijkse boodschappen en horeca;
- Midden: focus op mode en vrijetijdswinkelen;
- Zuid: focus op dagelijkse boodschappen en speciaalzaken.

Één van de aantrekkelijke kenmerken van het winkelgebied van Sassenheim is dat je dicht bij de winkels gratis kan parkeren en dat het centrum niet autovrij is. Het is belangrijk voor een centrum op de schaal van Sassenheim om dit te behouden omdat dit voor bezoekers een voordeel is ten opzichte van grotere centra waar (gratis) parkeren dichtbij winkels lastiger is.

De inzet is dat zich buiten dit "kernwinkelgebied" geen nieuwe detailhandel kan vestigen. Onderzoek laat zien dat de omvang van het winkeloppervlak in Sassenheim niet zal uitbreiden. Dit heeft primair betrekking op alle reguliere detailhandel die we in winkelgebieden aantreffen.

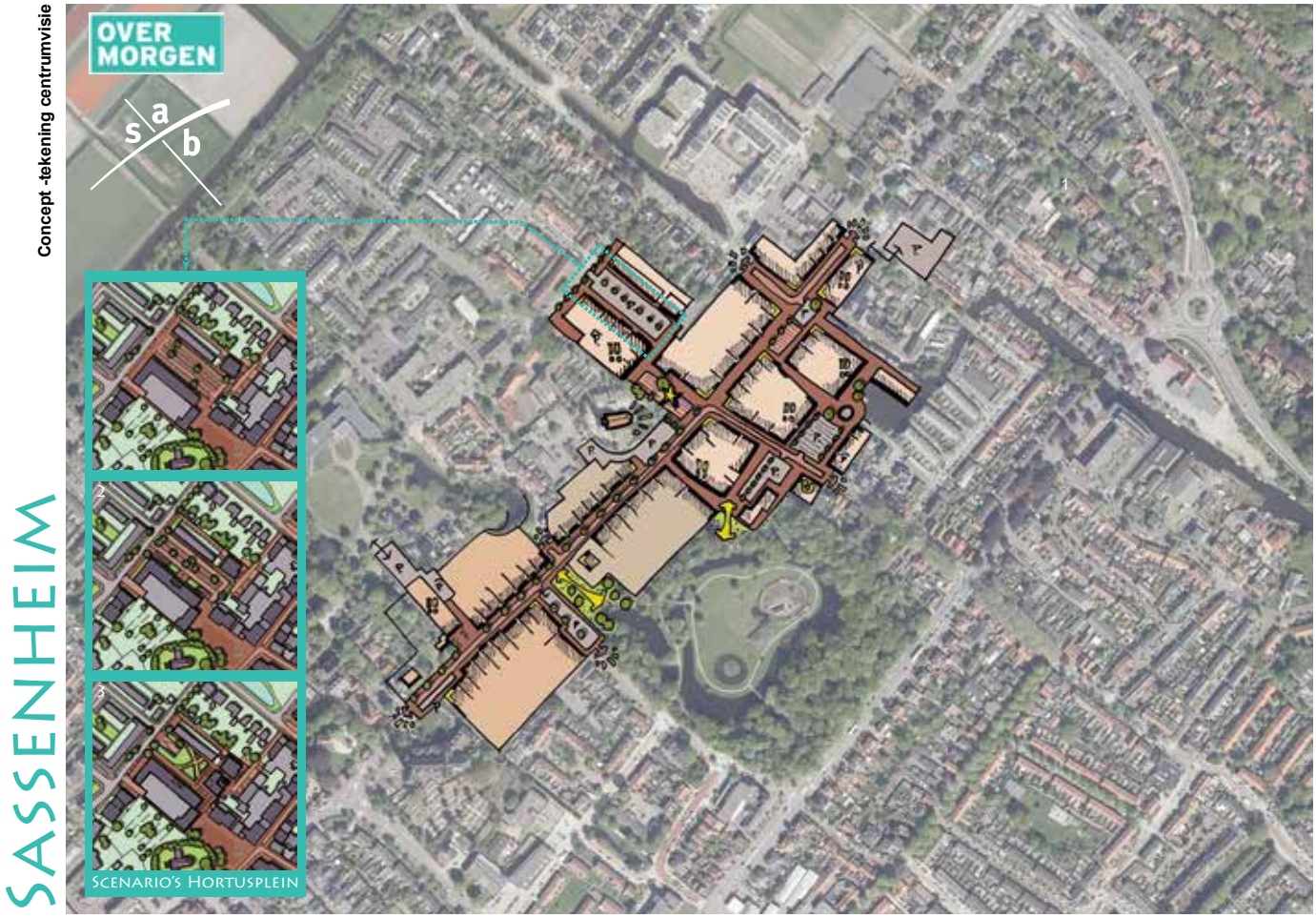

NB; dit is een impressie, er kunnen geen rechten aan worden ontleend

Uitzondering hierop vormt grootschalige en volumineuze detailhandel die door hun aard en omvang niet in centra passen, zoals een tuincentrum.
Daarnaast laat onderzoek zien dat er een overschot is aan winkelruimte. Daarom wordt bekeken hoe het aanbod van winkelruimte kan verminderen en bestaande leegstand en overige aanwezige ruimte beter benut kan worden.

De ambitie is om een zo spoedig mogelijke terugkeer van de twee supermarkten (Hoogvliet en Dirk) naar het centrumgebied te realiseren. Zo ontstaat er weer een concentratie van een uitgebalanceerd supermarktaanbod dat het centrum in zijn totaliteit versterkt.

Er zijn nog knelpunten op het gebied van het bevoorraden van winkels. Onderzoek is nodig om in beeld te brengen welke mogelijkheden er zijn om dit te verbeteren. Met de huidige inrichting is er beperkt ruimte voor het creëren van laad- en losplekken Er zal ook gekeken worden of het toepassen van venstertijden een (tijdelijke) oplossing biedt. Daarnaast is het goed om te onderzoeken of bevoorrading op een andere wijze kan plaatsvinden (alternatieven voor laatste kilometer).

De insteek is om vanaf diverse invalswegen uitnodigende borden te plaatsen met verwijzing naar het centrum en waarop ook evenementen aangekondigd kunnen worden.

Ondernemers, vastgoedeigenaren en de gemeente hebben gezamenlijk de ambitie om de samenwerking te verbeteren met als doel het centrum verder te versterken.

Verblijven en ontmoeten

Door te investeren in de openbare ruimte, entrees en ontmoetingsplekken om te verblijven wordt het centrum aantrekkelijker dan het nu is. Het plein bij de kerk heeft hier een speciale rol in. Dit plein moet het kloppende hart van Sassenheim worden waar verblijven en ontmoeten de hoofdfuncties zijn en waar evenementen georganiseerd kunnen worden. In beperkte omvang blijft ook parkeren op dit plein mogelijk. De focus ligt echter op kwalitatief verblijf.

De bibliotheek is een andere belangrijke plek voor ontmoeting. Het pand is nu niet gericht op het centrum. De inzet is om het gebouw van de bibliotheek meer te verbinden met het centrum en het gebouw meer geschikt te maken voor een bibliotheek van de toekomst. Onderzocht moet worden of dit mogelijk is door renovatie van het pand of door nieuwbouw. Ook de inrichting van de openbare ruimte eromheen kan meer met het centrum verbonden worden, met aandacht voor het aantal parkeerplaatsen.

Park Rusthoff biedt nu al mogelijkheden voor ontmoeting. Er is geen aanleiding om dit te veranderen. Alleen de entrees van het park vanuit het centrum en de openbare ruimte richting het park kunnen worden verbeterd zodat het park beter zichtbaar is.

Het plein bij de Oude Haven is in de zomer vooral een terras en in de winter een parkeerterrein. De ervaring is dat het plein zo prima functioneert binnen het centrum. De passantenhaven bij het Voorhavenkwartier ligt dicht tegen

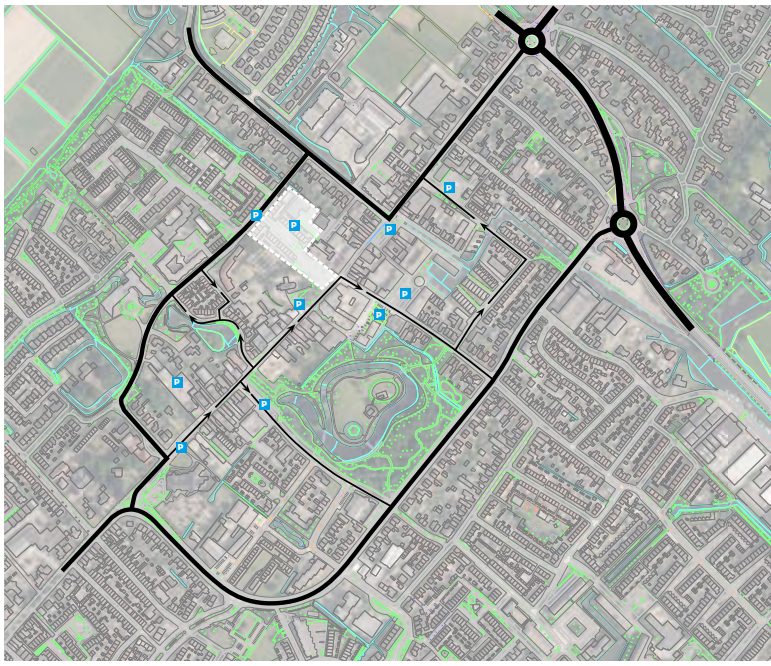

het centrum aan en koesteren we zoals het nu is. Door het plaatsen van borden kunnen bezoekers van de haven er meer op worden gewezen dat het centrum dichtbij is.

Bereikbaarheid en parkeren

In het algemeen zijn er op dit moment voldoende parkeerplaatsen in het centrum aanwezig en kunnen de wegen in het centrum het aanbod van verkeer goed verwerken. Dit blijkt uit de uitgevoerde nulmeting. Het gemeentelijk mobiliteits- en parkeerbeleid wordt de komende jaren geactualiseerd (aandachtspunten zijn hierbij bijvoorbeeld: aantal parkeerplaatsen differentiëren per doelgroep, deelmobiliteitsconcepten etc).

In het middengebied van het centrum, ter hoogte van de Dorpskerk, is een aanpassing van de verkeerssituatie wenselijk ter verbetering van de verkeersveiligheid. Het is nu voor de verkeersdeelnemers onduidelijk waar men mag fietsen en wandelen. Dat maakt het onoverzichtelijk en daardoor hebben mensen een onveilig gevoel. Door de terugkeer van Hoogvliet, wordt het kruispunt ter hoogte van de Kerklaan - Hoofdstraat aangepast en vervalt er één richting. De Hoofdstraat en de Kerklaan worden opnieuw ingericht zodanig dat het voor alle verkeersdeelnemers helder is.



NB; dit is een impressie, er kunnen geen rechten aan worden ontleend

Wat betreft parkeren is een aantal acties van belang. De inzet is dat er meer handhaving is op de blauwe parkeerzone in het centrum. Verder is het de bedoeling dat er een onderzoek wordt uitgevoerd naar betere bebording (al dan niet een elektronische P-route) voor het verwijzen naar beschikbare parkeerplaatsen in het centrum. Bij nieuwe ontwikkelingen moet worden voldaan aan het geldende parkeerbeleid en bijbehorende parkeernormen.

Fietsparkeren is belangrijk in het centrum van Sassenheim en de groeiende vraag overstijgt het aanbod. Er komen meer fietsparkeerplaatsen in het centrum. Suggesties vanuit de Visiegroep voor locaties zijn vlakbij de Hema, aan de zijkant van de bibliotheek en bij de Rabobank.

Met de komst van de nieuwe Hoogvliet aan het Hortusplein is ruimte voor het realiseren van parkeerplaatsen voor de supermarkt en voor het bieden van ruimte om huidige parkeerplaatsen aan het plein bij de kerk te verplaatsen naar het Hortusplein. Zo kan het plein bij de kerk het kloppende hart van Sassenheim worden waar verblijven en ontmoeten centraal staat. Om dit te bereiken zijn er inmiddels verschillende verkennende scenario's uitgewerkt voor het Hortusplein, maar hierover heeft nog geen besluitvorming plaatsgevonden. De scenario's variëren voornamelijk in ruimtelijke kwaliteit en de parkeeroplossingen; op maaiveld of een parkeergarage. Hoogvliet, Woningstichting Stek en gemeente zullen in overleg met elkaar de scenario's verder uitwerken, waarbij aandacht is voor de verschillende belangen. De scenario's worden vervolgens getoetst op technische, ruimtelijke en financiële haalbaarheid. Het streven is dat hierover voor het einde van 2020 een besluit wordt genomen.

Door de aanwezigheid van de supermarkt aan het Hortusplein, zal meer verkeer op de Westerstraat en aangrenzende wegen komen . Om die reden moeten maatregelen worden genomen aan de Westerstraat om te voorkomen dat daar een knelpunt ontstaat.

Beeldkwaliteit en uitstraling

Nieuwbouw in het centrum moet altijd passen bij de maat, schaal en uitstraling van het centrum van Sassenheim. De juiste maat, schaal en uitstraling verschilt van plek tot plek in het centrum. De Hoofdstraat vraagt een andere benadering dan ontwikkelingen bij bijvoorbeeld de entree van het centrum. De ambitie is dat de openbare ruimte een meer 'warme en historische' uitstraling krijgt en kwaliteit uitstraalt. Een voorbeeld van deze uitstraling is te vinden in het centrum van Hillegom. Verder is de inzet dat er meer groen in de openbare ruimte wordt opgenomen, enerzijds voor de sfeer, anderzijds in verband met ons veranderende klimaat. Daarnaast is het de bedoeling om meer richting te geven aan handhaving van uitstallingen. Hiervoor is het nodig nieuw uitstallingenbeleid te ontwikkelen en te onderzoeken of er meer maatwerk mogelijk is door dit per deelgebied uit te werken. Hiermee willen we meer comfort bieden aan bezoekers en een aantrekkelijker straatbeeld creëren. Voor eventuele nieuwbouwontwikkelingen, de inrichting

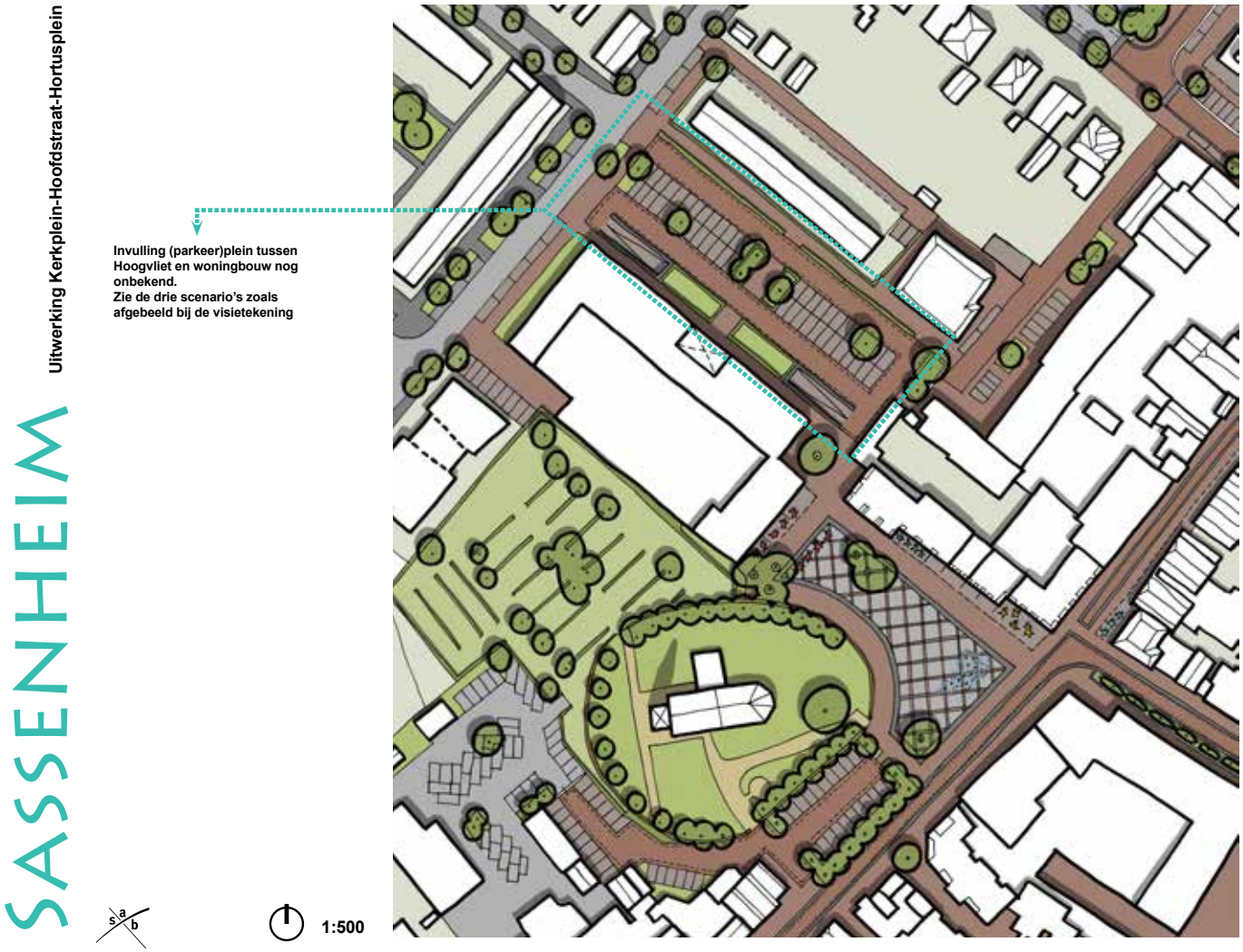

NB; dit is een impressie, er kunnen geen rechten aan worden ontleend

van de openbare ruimte en uitstallingen wordt een beeldkwaliteitsplan opgesteld. Hiervoor moet aansluiting worden gezocht met het reclamebeleid. Voor de openbare ruimte wordt vervolgens een inrichtingsplan vervaardigd, welke in fasen wordt uitgevoerd.

Ondernemers en vastgoedeigenaren hebben een inspanningsverplichting om de beeldkwaliteit van de panden waar nodig te versterken.

Wonen

De gemeente faciliteert initiatieven voor woningen boven winkelpanden. De inzet is om een divers woningbouwprogramma te realiseren en de toevoeging van woningen mag geen extra parkeerdruk in de openbare ruimte het centrum opleveren. De initiatievenr moeten in hun eigen parkeerbehoefte voorzien.

Duurzame kansen

De ambitie is om het centrum meer toegankelijk te maken voor de fiets. Om dat te bereiken is het nodig om meer fietsparkeerplekken te realiseren in het centrum. Ook is het nodig om laadmogelijkheden voor auto's en fietsen en voorzieningen voor deelmobiliteitsconcepten te faciliteren. Wanneer er ontwikkelingen zijn in het centrum of er andere ingrepen plaatsvinden, is het de bedoeling dat groen wordt toegevoegd om hittestress door verstening tegen te gaan en infiltratie van neerslag mogelijk te maken.

Bij de inrichting van de openbare ruimte worden waar mogelijk waterdoorlatende materialen toegepast (deze voorkomen wateroverlast) en worden zoveel mogelijk duurzame materialen toegepast. Daarnaast is het streven om een deel van de huidige verharding om te vormen naar groen.

De planning is dat de gemeente eind 2021 haar visie op de lokale energietransitie gereed heeft. Mogelijk kunnen werkzaamheden die hieruit voortvloeien (bijvoorbeeld aanleggen nieuwe netwerken) gecombineerd worden met werkzaamheden in de openbare ruimte die voor het centrum gepland staan. Hiervoor moet voldoende ruimte in de openbare ruimte beschikbaar zijn; mogelijk kan hier bij het ontwerpen van de openbare ruimte al rekening worden gehouden.

Uitgangspunt is dat de ontwerpen van de openbare ruimte voldoen aan de principes van circulaire economie. Dit zorgt ervoor dat grondstoffen beter benut worden en materialen goed hergebruikt kunnen worden.

De insteek is om verduurzaming van bestaande panden in het centrum te faciliteren.

Inrichting openbare ruimte

De ambitie is dat het nieuwe plein bij de Dorpskerk wordt ingericht als het kloppende hart van Sassenheim. Deze nieuwe verblijfsruimte geeft het centrum van Sassenheim een enorme kwaliteitssprong die bijdraagt het centrum attractief en uitnodigend te houden. Terrassen, spelende kinderen bij waterfonteintjes en evenementen versterken dit gevoel. Ook zijn er enkele parkeerplekken te vinden, zodat het centrum goed bereikbaar blijft.

Door het aanpassen van de openbare ruimte wordt het centrum 'warmer' in de uitstraling. Dit gaan we doen door ander materiaal te gebruiken, passend bij een historisch centrum. Daarnaast is het voornemen om ook de indeling van de openbare ruimte te wijzigen zodat fietsers, (winkelende) voetgangers en automobilisten zich op een veilige wijze door het centrum kunnen bewegen.
De inzet is om de entrees van het centrum zodanig in te richten dat bezoekers uitgenodigd worden het centrum te bezoeken. De grenzen van het centrum worden hierbij scherp afgekaderd.

Voor de openbare ruimte in het centrum van Sassenheim is het nodig om een inrichtingsplan op te stellen. De uitvoering zal gefaseerd plaatsvinden. De Hoofdstraat heeft hierbij prioriteit, gezien de onduidelijke verkeerssituatie ter hoogte van het kruispunt met de Kerklaan. Het realiseren van het nieuwe plein bij de kerk hangt samen met de ontwikkelingen bij het Hortusplein (Hoogvliet en Stek): zodra deze ontwikkeling is gerealiseerd, kunnen parkeerplekken worden verplaatst naar het nieuwe Hortusplein, waarna de ruimte ontstaat om het plein bij de kerk te herinrichten tot een daadwerkelijk plein.

Bij het uitwerken van de plannen in de openbare ruimte is het van belang dat partijen die verantwoordelijk zijn voor handhaving betrokken worden. Ook is er bij de planuitwerking aandacht voor de bereikbaarheid voor mensen met een beperking.

Voorzieningen

De weekmarkt op donderdag wordt drukbezocht en heeft een meerwaarde voor het centrum. Van de losse standplaatsen is het wenselijk dat er een goede spreiding is over het winkelgebied. Op het moment dat er evenementen zijn, moet er flexibel omgegaan kunnen worden met locaties van de standplaatsen van de weekmarkt en de individuele standplaatsen.

Bezoekers van het centrum waarderen het erg als er toiletten beschikbaar zijn voor openbaar gebruik. Hierin hebben zowel de gemeente als ondernemers een verantwoordelijkheid. Openbare gebouwen kunnen toiletten openstellen voor openbaar gebruik maar ook bijvoorbeeld horecagelegenheden kunnen dit doen. Gedacht kan worden aan het gebruik van een logo om dit voor bezoekers duidelijk te maken. Op deze manier presenteert het centrum zich gastvrij.

Kunst en cultuur

Door te investeren in de bewegwijzering naar bezienswaardigheden en aantrekkelijke locaties kunnen meer bezoekers naar het centrum worden getrokken. Insteek is om historische objecten zoveel mogelijk zichtbaar te maken.

Opgave specifieke locatie

In Sassenheim is een aantal locaties in het centrum waar we specifieke op inzetten:

- *Plein bij de kerk:* dit is de centrale plek in het centrum van Sassenheim. Nu is het vooral een parkeerterrein. Inzet is dat je in het centrum van Sassenheim meer wil doen dan alleen boodschappen doen. Plekken voor ontmoeten en verblijven vormen hierin een belangrijke schakel. Door de openbare ruimte rondom de kerk opnieuw in te richten wordt de kerk ook meer zichtbaar. Dit soort plekken zijn essentieel om het centrum aantrekkelijker te maken en om langer in het centrum te willen zijn. Het is belangrijk dat het plein zo wordt ingericht dat het een plein wordt waar het fijn verblijven is. Dit is mogelijk door de ruimte als traditioneel plein in te richten met meer groen, meubilair zoals bankjes en speelfonteintjes te plaatsen en het parkeren op het plein te beperken.
- *Hortusplein:* de nieuwe locatie van Hoogvliet/Stek is een belangrijke plek als westelijke entree naar het centrum. Het parkeren op deze plek moet goed geregeld zijn, voor zowel bezoekers van de supermarkt als ter compensatie voor het verdwijnen van een aantal plekken aan het plein bij de kerk om van dit plein het centrale hart van het centrum te maken. De locatie wordt een plek voor functioneel boodschappen doen.
- *Heldere openbare ruimte voor alle weggebruikers;* de openbare ruimte zodanig inrichten zodat fietsers, (winkelende) voetgangers en automobilisten zich op een veilige wijze door het centrum kunnen bewegen.
- *Bibliotheek:* het gebouw moet zich meer richten op het centrum en een klaar zijn voor "bibliotheek van de toekomst". Onderzoek moet uitwijzen of dit middels renovatie of nieuwbouw mogelijk is.
- *Entrees centrumgebied:* Sassenheim kent verschillende plekken waar bezoekers het centrumgebied binnen komen. Het is nu niet altijd duidelijk waar het centrum precies begint door een niet eenduidige inrichting. Ambitie is om de entrees van het centrum opnieuw in te richten, waarbij we ze duidelijk onderdeel uitmaken van het centrumgebied. Dit geldt voor het noordelijk deel van de Hoofdstraat, richting Teylingerlaan, de Hoofdstraat ter hoogte van de Wilhelminalaan, de JP Gouverneurlaan en de Kerklaan nabij de bibliotheek.



NB; dit is een impressie, er kunnen geen rechten aan worden ontleend

Visie centrum Voorhout

De stip op de horizon: Centrum van Voorhout over 10 jaar

Het is zeer prettig wonen in Voorhout en het dorp kent een rijk verenigingsleven. Het centrumgebied is aantrekkelijk, heeft voldoende aanbod om de dagelijkse boodschappen te doen en er zijn goede speciaalzaken. Er is veel aantrekkelijke horeca aanwezig om elkaar te ontmoeten. De Herenstraat is de belangrijkste winkelstraat van het dorp en is aantrekkelijk en veilig ingericht. Het plein voor de kerk is ingericht als centrale plek in het centrum om elkaar te ontmoeten.

In onderstaande tekst is per thema aangegeven welke ambities er liggen om het bovenstaande beeld van het centrum van Voorhout te realiseren.

Winkelen

Voorhout heeft nu een boodschappen-plus functie. Dit betekent dat consumenten hun dagelijkse boodschappen in het centrum kunnen doen en aanvullende winkels kunnen bezoeken, zoals horeca en bijvoorbeeld een fietsenmaker en electra winkel. De insteek is om de boodschappen-plus functie te behouden. Het percentage leegstaande winkelpanden in het centrum is echter relatief hoog. Daarom is de inzet om het centrumgebied compacter te maken en te versterken, zodat de huidige functie gewaarborgd blijft. Het centrumgebied is straks 'opgespannen' tussen de trekkers Albert Heijn en Plus (en iets verder tot ongeveer de Boerhaavestraat).

Een van de aantrekkelijke kenmerken van het winkelgebied van Voorhout is dat het centrum vanaf heel Voorhout goed te bereiken is per auto en dat je dicht bij de winkels kunt parkeren. Het afsluiten van autoverkeer over het spoor zou het centrum minder aantrekkelijk maken om te bezoeken.

Concept -tekening centrumvisie

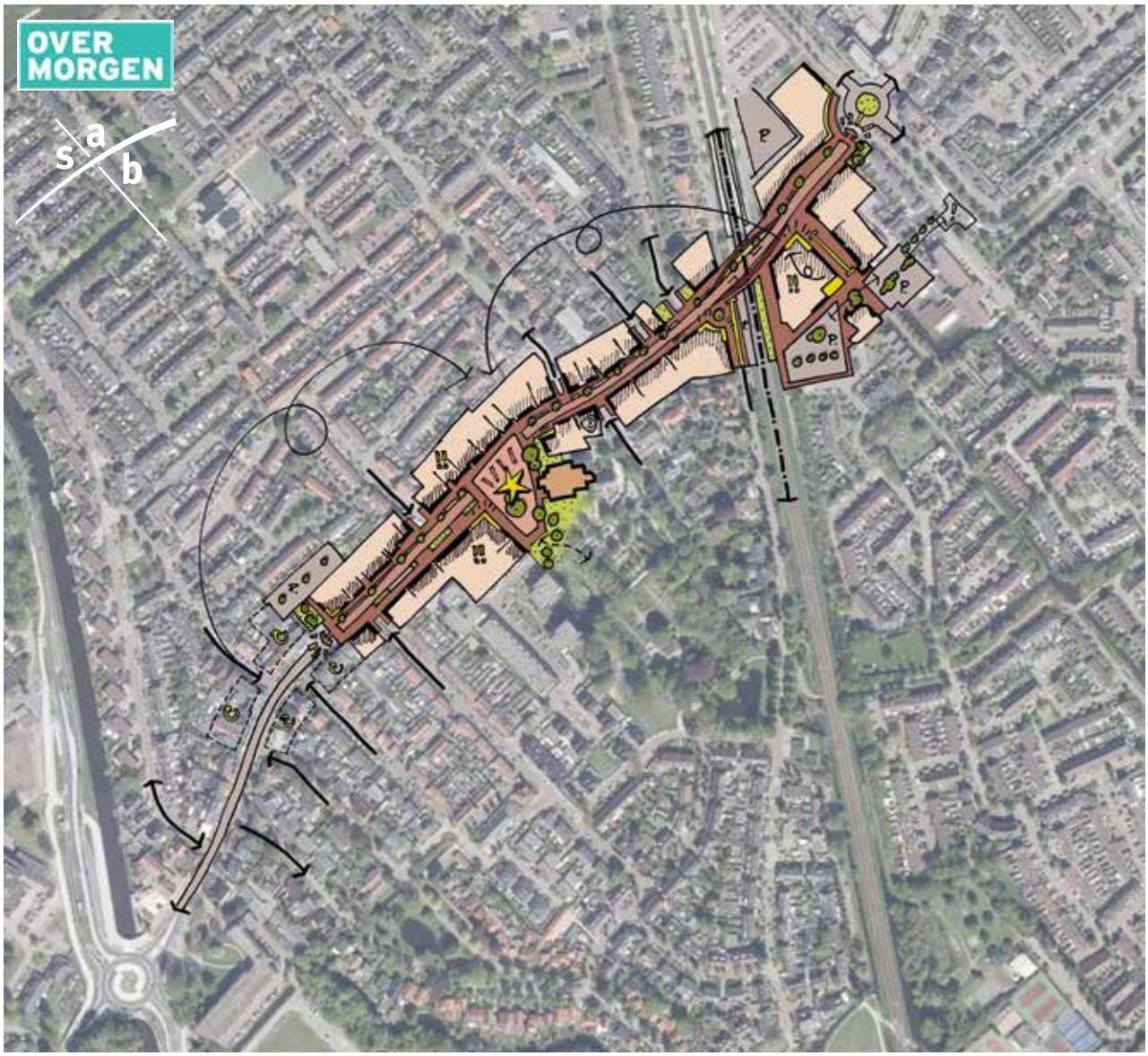

VOORHOUT

NB; dit is een impressie, er kunnen geen rechten aan worden ontleend

De winkeliers ten zuidwesten van de Boerhaavestraat worden gestimuleerd om zich te verplaatsen naar het compacte centrumgebied. Het is de bedoeling dat er een functieverandering plaatsvindt naar wonen voor de panden de leeg achterblijven. Hier is een pakket aan maatregelen nodig zoals het planologisch faciliteren/stimuleren van deze functieverandering, mogelijkheden bieden om te splitsen of koppelen afhankelijk van de vraag en ook het inzetten van verplaatsingssubsidies. Het is goed dat iemand hier regie op voert om dit proces te coördineren. De verplaatsing zal niet gelijk morgen gerealiseerd zijn, maar dat hoeft ook niet, zolang het beleid maar wel eenduidig en hierop gericht blijft. De openbare ruimte zal in dit deel van de Herenstraat opnieuw worden ingericht, zodat het niet meer de uitstraling van een centrumgebied heeft.

Om het noordelijk deel van het centrum meer bij de rest van het centrum te betrekken, is het de ambitie om Albert Heijn meer als trekker richting het centrum van Voorhout te oriënteren. Dit kan mogelijk worden gemaakt door de supermarkt de mogelijkheid te geven om uit te breiden en haar oriëntatie meer op de Herenstraat te richten. De winkels die nu bij de supermarkt gevestigd zijn, kunnen dan verplaatsen naar leegstaande panden elders in het centrum.

Ondernemers, vastgoedeigenaren en de gemeente hebben gezamenlijk de ambitie om de samenwerking te verbeteren met als doel het centrum verder te versterken.

Verblijven en ontmoeten

Een centrale plek in het centrum om elkaar te ontmoeten en prettig te verblijven is nu beperkt aanwezig. Het plein bij de kerk vervult nu al deels deze functie bij evenementen. Deze functie kan echter beter tot z'n recht komen door het plein eenduidiger in te richten en de omvang toe te laten nemen. Door het plein voor de kerk opnieuw in te richten, kan ook de verkeersveiligheid van de Herenstraat verbeterd worden. Het voorstel is om het plein te vergroten tot aan de overzijde van de Herenstraat. De auto's blijven wel over het plein rijden, maar de auto is meer te gast en daarmee heeft het plein een verkeersremmende functie.



NB; dit is een impressie, er kunnen geen rechten aan worden ontleend

Een betere verdeling van parkeerplekken aan de Herenstraat en het aanbrengen van meer groen kan de verblijfskwaliteit verbeteren. Het winkelend publiek moet daarnaast beter de gelegenheid krijgen om de Herenstraat over te steken. Vanuit de gedachte om het centrum van Voorhout aantrekkelijker te maken willen we de bibliotheek te verplaatsen naar het midden van het centrum. Uit onderzoek moet blijken of dit haalbaar is en of de bibliotheek een multifunctionele accommodatie wordt voor ontspanning, culturele en educatieve activiteiten. Bovendien moet worden bepaald hoe de bibliotheek in Voorhout zich verhoudt tot de bibliotheken in Sassenheim en Warmond.

Bereikbaarheid en parkeren

Uit de nulmeting blijkt dat er op dit moment voldoende parkeerplaatsen aanwezig zijn in het centrum van Voorhout. De Herenstraat is druk, maar verkeerskundig functioneert het naar behoren. Vanuit de bewoners en het winkelend publiek wordt het functioneren van de Herenstraat echter niet positief beoordeeld. Het is niet eenvoudig om dit op te lossen. Door de jaren heen is hier al veel over gesproken en gedacht. De Herenstraat is een doorgaande route, de winkeliers willen goed bereikbaar zijn en bezoekers willen liefst voor de deur parkeren. Naar verwachting neemt de hoeveelheid verkeer af zodra de Noordelijke Randweg geopend wordt. In welke omvang zal uit monitoring moeten blijken.

Vooruitlopend op de Noordelijke Randweg kunnen wel kleinschalige ingrepen worden gedaan zodat de Herenstraat verkeersveiliger wordt ingericht:

- Parkeerplaatsen direct grenzend aan zebrapaden en bij de bushalte verwijderen.
- Toevoegen van groen en meubilair.
- Visuele kruispuntplateaus aanleggen.
- Uitstallingen; uitwerken beleid ten aanzien van kwaliteit en locatie.

De uitvoering van deze ingrepen mogen de verkeersdoorstroming van de Herenstraat niet belemmeren zolang de Noordelijke Randweg nog niet is aangelegd.

Een grote ingreep aan de Herenstraat is het introduceren van een (ver)groot Kerkplein. Deze ingreep kan alleen plaatsvinden als de hoeveelheid verkeer op de Herenstraat fors afneemt. Dit zal na aanleg van de Noordelijke Randweg uit monitoring moeten blijken. Door het vergroten van het Kerkplein ontstaat er een plein waar men kan verblijven en ontmoeten terwijl het ook een snelheid remmende werking heeft . Parkeren wordt daarmee niet de voornaamste functie van het plein, wel blijft een beperkte openstelling op bijvoorbeeld zondag voor de kerkgangers. Onderzocht moet worden of er dan per saldo wel voldoende parkeerplaatsen voor de bezoekers van het centrum overblijven of dat er een aanvullende parkeerlocatie moet worden gevonden.

Blijkt later uit de monitoring dat het aantal verkeersbewegingen in de Herenstraat significant afneemt door de aanleg van de Noordelijke Randweg. Dan kan de Herenstraat alsnog autoluwer worden ingericht.

Bezoekers van het centrum en bewoners van Voorhout vinden de spoorwegovergang onveilig. De ingrepen die nodig zijn om de spoorwegovergang veiliger te maken zijn onderzocht door het bureau Movares. Wanneer het inrichtingsplan wordt uitgewerkt, wordt dit afgestemd met de uitgangspunten van de Centrumvisie.
Vanuit bewoners en ondernemers is voorgesteld om een meer grootschalige ingreep te doen door de spoorweg onder de Herenstraat door te trekken (spoor ligt dan in een tunnelbak). Dit niet een reële optie waar in deze visie rekening mee kan worden gehouden. De Herenstraat onder het spoor doortrekken is uitgesloten omdat de barrière tussen de twee centrumdelen dan alleen maar groter wordt. Dit is dan ook vanuit ruimtelijk oogpunt voor de Centrumvisie niet wenselijk. Ook vanuit financieel oogpunt is dit idee niet haalbaar.

Voor het laden en lossen in de Herenstraat is nu beperkt ruimte en dit levert soms onveilige situaties op. Onderzocht moet worden hoe dit kan worden verbeterd. Wellicht is het nodig om hier een parkeerplaats voor op te offeren. Ook afhaalpunten moeten goed gefaciliteerd worden zodat dit niet leidt tot verstoring van de verkeersdoorstroming. Onderzocht moet worden of dit – gecombineerd met de herinrichting van de Herenstraat – ingepast kan worden.

Het is de bedoeling dat de parkeerplaatsen in het centrum beschikbaar blijven voor bezoekers. Dit vergt een gedragsverandering van werknemers die hun auto in het centrum parkeren. Het handhaven van de blauwe zone helpt hierbij. Parkeervoorzieningen bij Plus en rondom de Albert Heijn kunnen beter worden benut. Door betere bebording is dit mogelijk. Ook is het de bedoeling dat er meer fietsparkeerplaatsen komen en deelmobiliteitsconcepten worden gefaciliteerd.

Beeldkwaliteit en uitstraling

Nieuwbouw in het centrum moet altijd passen bij de maat, schaal en uitstraling van het centrum van Voorhout. De openbare ruimte kan meer worden vergroend. Dat is enerzijds goed voor de sfeer, beleving en het visueel versmallen van de Herenstraat, anderzijds vanwege de klimaatadaptatie (neerslag en hittestress). Het centrumgebied dat loopt tussen de rotonde en Albert Heijn aan de noordzijde tot circa de Boerhaavestraat aan de zuidzijde, wordt onderscheidend gemaakt door de openbare ruimte opnieuw hoogwaardig te herinrichten. Het deel in het zuidwesten dat straks niet meer bij het centrum hoort wordt ook opnieuw ingericht met een dorpse look, maar niet meer als onderdeel van de centruminrichting.

Meer richting moet worden gegeven aan handhaving van uitstallingen. Hiervoor is het nodig om nieuw uitstallingenbeleid te ontwikkelen en te onderzoeken of er meer maatwerk mogelijk is. Hiermee wordt meer comfort geboden aan bezoekers en een aantrekkelijker straatbeeld gecreëerd.

Wanneer op de langere termijn het gehele centrumgebied opnieuw wordt ingericht (door afname verkeersintensiteit), dan wordt de Herenstraat meer autoluw ingericht.

Bij het uitwerken van de plannen in de openbare ruimte is het van belang dat partijen die verantwoordelijk zijn voor handhaving betrokken worden. Ook is er bij de planuitwerking aandacht voor de bereikbaarheid voor mensen met een beperking.

Voor eventuele nieuwbouwontwikkelingen, de inrichting van de openbare ruimte en uitstallingen is het de bedoeling dat er een beeldkwaliteitsplan wordt opgesteld. Hiervoor moet aansluiting gezocht worden met het reclamebeleid. Voor de openbare ruimte wordt vervolgens een inrichtingsplan gemaakt, dat in verschillende fasen en deelplannen wordt uitgevoerd. Dit is mede afhankelijk van de monitoring van het effect van de opening van de Noordelijke Randweg.

Ondernemers en vastgoedeigenaren hebben een inspanningsverplichting om de beeldkwaliteit van de panden waar nodig te versterken.

Wonen

Voorhout is een woondorp en in de toekomst worden er nog meer nieuwe woningen gebouwd. Op de Stationslocatie is het de inzet om de mogelijkheid om woningen te ontwikkelen te faciliteren. Met daarbij ook de mogelijkheid voor extra voorzieningen, zoals een kinderopvang en bijvoorbeeld werkplekken. Bij de ontwikkeling van deze locatie moet rekening gehouden worden met de aanwezigheid van het spoor met het oog op het realiseren van een goed en gezond woon- en leefklimaat. Bij deze ontwikkeling kan ook gekeken worden of het treinstation een betere uitstraling kan krijgen.

Het zuidwestelijk deel van het centrum kan van een winkelgebied transformeren in een woningbouwlocatie. Daarnaast zijn er buiten het centrum woningbouwlocaties die ontwikkeld worden, zoals Nieuw Boekhorst met circa 900 woningen. De gemeente faciliteert ontwikkelingen die woningen boven winkels realiseren . Hierbij moet wel voldoende parkeergelegenheid aanwezig zijn of gerealiseerd kunnen worden.

Duurzame kansen

Het is de insteek om laadmogelijkheden voor fietsen en auto's te faciliteren. De inzet is om de bestaande bouw te verduurzamen.

Het station kan nog veel meer een duurzaam knooppunt worden dan het nu is. Bijvoorbeeld door extra voorzieningen in de buurt te realiseren, zoals een kinderopvang en/of werkplekken Hierdoor zijn minder autobewegingen nodig als forensen vanuit het station terug naar huis hun kinderen kunnen ophalen. Het toevoegen van werkplekken rondom het station zou hieraan kunnen bijdragen.

Bij de inrichting van de openbare ruimte worden waar mogelijk waterdoorlatende materialen toegepast (voorkomen wateroverlast) en worden zoveel mogelijk duurzame materialen toegepast. Daarnaast is het streven om een deel van de huidige verharding om te vormen naar groen. Ook realiseren we watertappunten.

Uitgangspunt is dat de ontwerpen van de openbare ruimte voldoen aan de principes van circulaire economie. Dit zorgt ervoor dat grondstoffen beter benut worden en materialen goed hergebruikt kunnen worden.

De planning is dat de gemeente eind 2021 haar visie op de lokale energietransitie gereed heeft. Mogelijk kunnen werkzaamheden die hieruit voortvloeien (bijvoorbeeld het aanleggen van nieuwe netwerken) gecombineerd worden met werkzaamheden in de openbare ruimte die voor het centrum gepland staan. Hiervoor moet voldoende ruimte in de openbare ruimte beschikbaar zijn; mogelijk kan hier bij het ontwerpen van de openbare ruimte al rekening worden gehouden.

Inrichting openbare ruimte

Voor de openbare ruimte in het centrum van Voorhout zal een inrichtingsplan worden opgesteld, dat in fasen kan worden uitgevoerd. Op korte termijn kunnen al zaken ter verbetering van de situatie worden opgepakt, zoals de oversteekbaarheid van de Herenstraat verbeteren, het aanbrengen van visuele kruispuntplateaus en de straat visueel te versmallen met bijvoorbeeld groen.

Na de opening van de Noordelijke Randweg wordt de situatie in de Herenstraat gemonitord. Er wordt dan bekeken welke nieuwe inrichting past bij de Herenstraat Mogelijk is een autoluwere situatie dan een optie, en vooral vriendelijker voor het winkelend publiek. Wat daarbij de noodzakelijke en wenselijke ingrepen zijn, wordt onderzocht wanneer het inrichtingsplan wordt opgesteld. Onderdeel van deze ingrepen op de (middel)langere termijn is in ieder geval de vergroting van het Kerkplein tot aan de overzijde van de Herenstraat, omdat we deze ingreep vanuit ontmoeting in het dorp bezien en vanwege het verkeers-remmende effect belangrijk vinden. In welke vorm deze ingreep wordt ontworpen en uitgevoerd, moet nader worden onderzocht.

Ook de situatie rondom de spoorwegovergang wordt verbeterd, bij voorkeur op korte termijn (maar hiervoor is de medewerking van ProRail nodig). Movares heeft de noodzakelijke ingrepen onderzocht vanuit techniek en verkeersveiligheid. Het is nu zaak om, met deze ingrepen in het achterhoofd, een inrichtingsplan te vervaardigen, welke past bij de ambities uit de Centrumvisie (het doortrekken van de centruminrichting over het spoor), eisen vanuit ProRail én vanuit de wensen vanuit verkeersveiligheid bezien.

Bij het uitwerken van de plannen in de openbare ruimte is het van belang dat partijen die verantwoordelijk zijn voor handhaving betrokken worden. Ook is er bij de planuitwerking aandacht voor de bereikbaarheid voor mensen met een beperking.

Voorzieningen

De insteek is om het plein voor de kerk meer als het centrale ontmoetingspunt te gebruiken en er meer levendigheid te creëren. Onderzoek is nodig naar de mogelijkheid om de weekmarkt en ook de individuele standplaatsen te verplaatsen naar het Kerkplein. Standplaatsen verspreid over de week en verschillend van soort per dag, geven consumenten aanleiding vaker naar het centrum te komen. Standplaatsen die een aanvulling vormen qua branche en segment op het winkelaanbod zijn voor de consument aantrekkelijk.

Bezoekers van het centrum waarderen het erg als er toiletten beschikbaar zijn voor openbaar gebruik. Hierin hebben zowel de gemeente als ondernemers een verantwoordelijkheid. Openbare gebouwen kunnen toiletten openstellen voor openbaar gebruik maar ook bijvoorbeeld horecagelegenheden kunnen dat doen. Gedacht kan worden aan het gebruik van een logo om dit voor bezoekers duidelijk te maken. Op deze manier presenteert het centrum zich gastvrij.

Kunst en cultuur

Door te investeren in de bewegwijzering naar bezienswaardigheden en aantrekkelijke locaties kunnen meer bezoekers naar het centrum worden getrokken. Indien mogelijk zullen we historische objecten zoveel mogelijk zichtbaar maken.



Opgave specifieke locaties

In Voorhout is een aantal locaties in het centrum waar we specifiek op inzetten:

- *Entrees:* duidelijke entrees van het centrumgebied.
- *Herenstraat:* herinrichting van de Herenstraat.
- *Plein bij de kerk:* herinrichting van het plein met een verblijfsfunctie als centrale ontmoetingsplek van het centrum.
- *Spoorwegovergang:* openbare ruimte rondom de spoorwegovergang opnieuw inrichten op basis van het onderzoek van Movares. Het inrichtingsplan wordt afgestemd met de uitgangspunten van de Centrumvisie.
- *Noordelijk deel meer betrekken bij centrum;* het is de ambitie om Albert Heijn meer als trekker richting het centrum van Voorhout te oriënteren.
- *Stationslocatie:* ontwikkelingsmogelijkheden voor de Stationslocatie, waarbij een ontwikkeling naar wonen en parkeren en extra voorzieningen, zoals een kinderopvang en werkplekken mogelijk zijn. Op deze locatie geen detailhandel mogelijk maken. Dit geeft een afronding van het centrumgebied (geen open plek zoals in de huidige situatie). Bij deze ontwikkeling kan ook de uitstraling van het treinstation betrokken worden.

Concept -tekening centrumvisie

VOORHOUT

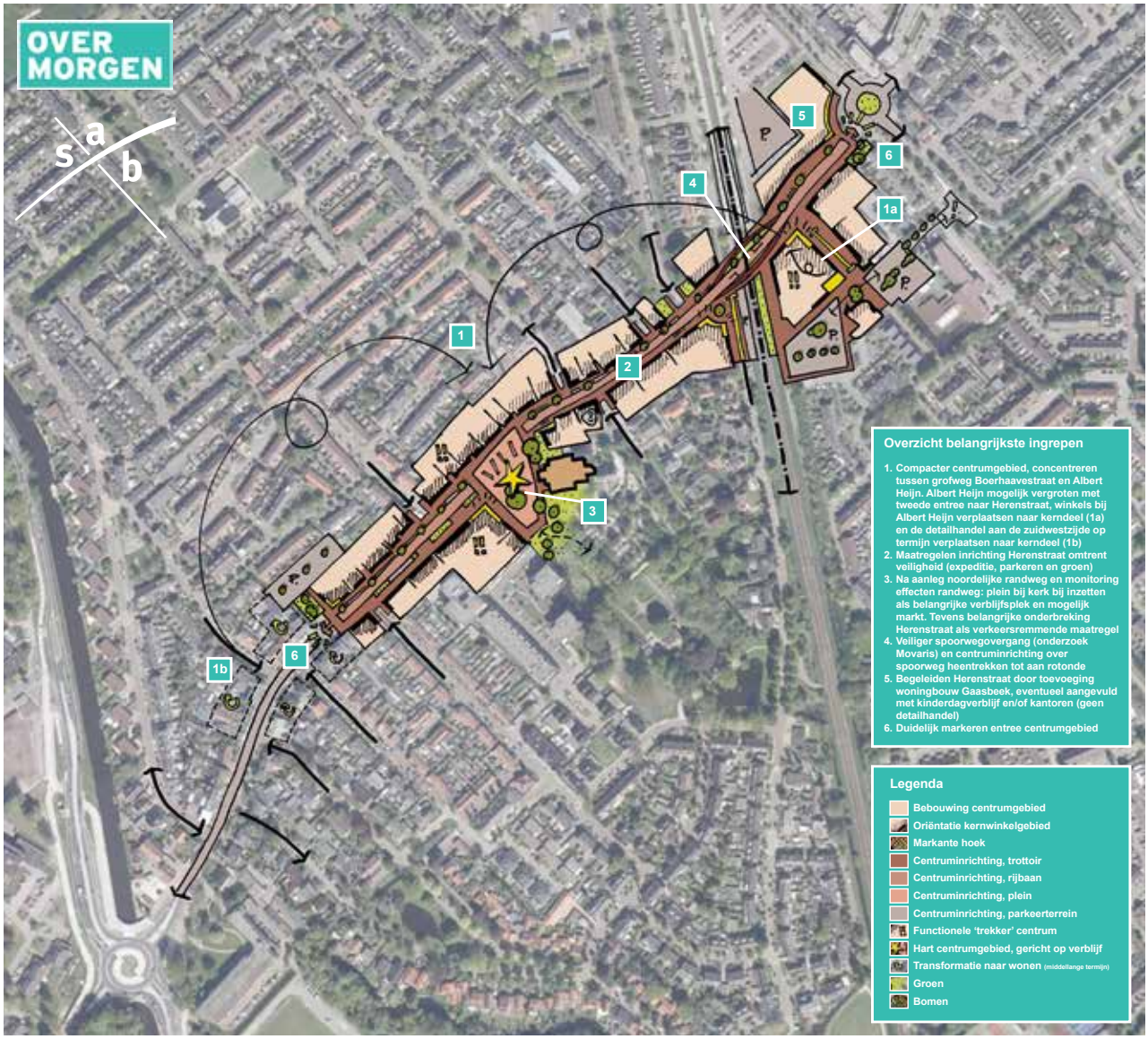

NB; dit is een impressie, er kunnen geen rechten aan worden ontleend

Visie centrum Warmond

De stip op de horizon: Centrum van Warmond over 10 jaar

Warmond is een historisch, recreatief dorp gericht op waterrecreatie. Het centrumgebied van Warmond is aantrekkelijk ingericht. In het centrum kun je terecht voor dagelijkse boodschappen en het is goed toeven in een leuk café en gezellig restaurant. Waterrecreatie is een belangrijk onderdeel van de identiteit van Warmond en trekt toeristen naar het dorp. Het is uitnodigend om vanaf het water naar de Dorpsstraat te gaan voor een boodschap of een hapje of drankje. Warmond heeft een kleinschalig karakter dat door bewoners wordt gekoesterd. Er zijn kleine winkels, ateliers, een gezellige markt op zaterdag, horeca en goede boodschappenvoorziening te vinden.

Winkelen

Winkels in Warmond liggen verspreid in de Dorpsstraat. Dit is gezien het toeristische, dorpse en historische karakter van Warmond een prima situatie die zorgt voor levendigheid. Bezoekers en bewoners vinden het fijn rond te kijken en hier of daar een winkel, atelier of cafeetje binnen te stappen. Daarom wordt er niet ingezet op een concentratie van winkels.

Warmond heeft beperkte voorzieningen voor boodschappen. Het dorp heeft vooral een toeristisch-recreatief karakter. Uitbreiding van het aanbod aan detailhandel is niet aan de orde. Maar als partijen zich melden voor winkelruimte in de niet dagelijkse sfeer - passend binnen het profiel van Warmond, dan kan dat worden gefaciliteerd door de gemeente. Hierbij denken we aan kleinschalige vrijetijdsvoorzieningen, ateliers, speciaalzaken of horeca passend in de beeldkwaliteit van de huidige bebouwing van Warmond.

Concept -tekening centrumvisie



WARMOND

NB: dit is een impressie, er kunnen geen rechten aan worden ontleend

De winkelfunctie voor dagelijkse boodschappen concentreert zich rondom de locatie van Albert Heijn. De standplaatsen op zaterdag op de Gemeentehaven zijn een mooie aanvulling op de aanwezige detailhandel en trekken wekelijks bezoekers aan. Bezoekers en bewoners zien mogelijkheden voor meer kleinschalige horeca, waar we ruimte voor bieden.

Ondernemers, vastgoedeigenaren en de gemeente hebben de ambitie om de samenwerking te verbeteren met als doel het centrum verder te versterken.

Verblijven en ontmoeten en (water) recreatie

Door het historisch karakter en de ligging aan het water is Warmond aantrekkelijk voor toeristen. De ambitie is het watertoerisme te stimuleren, door de juiste promotie en marketing in te zetten gericht op cultuur en waterrecreatie in Warmond, zonder dat het te toeristisch wordt. De insteek is om de bezoekers van de verschillende campings en landgoed Huys te Warmond te verleiden om het centrum van Warmond te bezoeken.

Verder is het de bedoeling een "rondje Warmond" mogelijk te maken. Varen vanaf de Gemeentehaven naar park Groot Leerust en dan door de Dorpsstraat weer terugwandelen.

De Gemeentehaven is de plek waar het centrum verbonden is met het water. Het is bij uitstek de plek voor ontmoeting, juist ook op de zaterdagen wanneer standplaatshouders er diverse waren aanbieden. De gemeentehaven kan aantrekkelijker worden wat betreft inrichting, functies en extra aanlegplaatsen. Dit is eigenlijk de enige plek in het centrum waar de beleving van het water verbeterd kan worden door bijvoorbeeld kleinschalige horeca met een terras aan het water te realiseren.

't Trefpunt is een multifunctionele ontmoetingsplek voor bewoners uit Warmond. Dit houden we vooral in stand. Inzet is om de herontwikkeling rondom de locatie van het KPN-gebouw (De Baan) mogelijk te maken met een beperkt aantal woningen en herinrichting van de openbare ruimte zodat er een betere verblijfsruimte gerealiseerd wordt en een aantrekkelijke entree van het centrum vanuit de Herenweg ontstaat.

Het plein bij de Oude School wordt gekoesterd zoals het nu is.

Bereikbaarheid en parkeren

Op dit moment zijn er vrijwel overal voldoende parkeerplaatsen in het centrum van Warmond aanwezig. Dit blijkt uit de uitgevoerde nulmeting. Voor de bewoners in het centrum zijn maatregelen wel wenselijk, maar er is geen tot nauwelijks ruimte aanwezig om extra parkeerplaatsen te realiseren. Wanneer zich in het centrum een kans voordoet om een extra parkeervoorziening te maken, zal dit zeker worden aangegrepen. De wegen in het centrum functioneren verkeerstechnisch naar behoren. Ook dit blijkt uit de uitgevoerde nulmeting.

Het is de bedoeling om meer handhaving op geparkeerde auto's in het centrum uit te voeren. Het is de insteek om in het centrum meer mogelijkheden voor fietsparkeren te creëren.

Voor het laden en lossen in de Dorpsstraat is nu beperkt de ruimte en dit levert soms onveilige situaties op. Onderzocht moet worden hoe dit kan worden verbeterd. Wellicht is het nodig om hier een parkeerplaats voor op te offeren.

Beeldkwaliteit en uitstraling

blijven en we waar mogelijk willen versterken. Nieuwbouw in het centrum moet altijd passen bij de maat, schaal en uitstraling van het centrum van Warmond. Op voorhand wordt er geen beeldkwaliteitsplan opgesteld, omdat we niet heel veel ontwikkelingen verwachten. Het geldende bestemmingsplan biedt voldoende waarborging van de kwaliteit in Warmond. Voor het gebied ij de Baan, is de insteek om een Stedenbouwkundig Programma van Eisen op te stellen, waarbij maat, schaal en uitstraling worden vastgelegd, zodat er een toetsingskader is voor toekomstige plannen.

Ondernemers en vastgoedeigenaren hebben een inspanningsverplichting om de beeldkwaliteit van de panden waar nodig te versterken.

Wonen

Het is incidenteel mogelijk om ruimte voor detailhandel in de bestemming wonen te veranderen. Hierbij is het belangrijk om te toetsen of de spreiding van de detailhandel optimaal blijft, de afstanden niet te groot worden en het functioneren van de Dorpsstraat niet onder druk komt te staan.

Duurzame kansen

Laadmogelijkheden voor auto's en fietsen worden op de Gemeentehaven, bij 't Trefpunt of Koudenhoorn gefaciliteerd. Dat geldt ook voor laadvoorzieningen van elektrische boten. Om de gastvrijheid te vergroten, zijn meer voorzieningen voor afvalinzameling nodig in de buurt van aanlegplaatsen van boten. Inzet is om de verduurzaming van de bestaande bouw te faciliteren.

Bij de inrichting van de openbare ruimte worden waar mogelijk waterdoorlatende materialen toegepast (deze voorkomen wateroverlast) en worden zoveel mogelijk duurzame materialen toegepast. Daarnaast is het streven om een deel van de huidige verharding om te vormen naar groen.

Uitgangspunt is dat de ontwerpen van de openbare ruimte voldoen aan de principes van circulaire economie. Dit zorgt ervoor dat grondstoffen beter benut worden en materialen goed hergebruikt kunnen worden.
De planning is dat de gemeente eind 2021 haar visie op de lokale energietransitie gereed heeft. Mogelijk kunnen werkzaamheden die hieruit voortvloeien (bijvoorbeeld aanleggen nieuwe netwerken) gecombineerd worden met werkzaamheden in de openbare ruimte die voor het centrum gepland staan. Hiervoor moet voldoende ruimte in

de openbare ruimte beschikbaar zijn; mogelijk kan hier bij het ontwerpen van de openbare ruimte al rekening worden gehouden.

Inrichting openbare ruimte

De ambitie is om de Gemeentehaven meer met de Dorpsstraat te verbinden. Dat is nodig om de bezoekers als vanzelfsprekend het centrum van Warmond in te trekken. Een logische en eenduidige inrichting van de buitenruimte is daarbij essentieel.
De Gemeentehaven ziet er aan de waterzijde al zeer uitnodigend en kwalitatief goed uit. De insteek is om dit over het gehele plein doortrekken, dus ook daar waar geparkeerd wordt en de markt is, juist vanwege bovenstaande reden. In plaats van een parkeerterrein op het plein willen we een eenduidig plein, waar ook op geparkeerd kan worden, een verschil van nuance.

Daarbij wordt aangesloten op het kwaliteitsniveau van de Dorpsstraat. Ook zijn onderzoeken nodig om, naast het eventueel toevoegen van kleinschalige horeca op de Gemeentehaven, in de omgeving nieuwe afmeermogelijkheid te kunnen realiseren voor passanten (bijvoorbeeld om twee uur af te meren).

Het is nog niet nodig om de openbare ruimte van de Dorpsstraat te herinrichten. Mocht dit op termijn veranderen, dan is het de opgave om de Dorpsstraat eenduidig en historisch in te richten en de beeldkwaliteit te behouden. Hierbij is aandacht voor heldere parkeeroplossingen, om foutparkeren tegen te gaan. Ook zijn mogelijke toepassingen voor groen belangrijk.

De ambitie is om de verbinding tussen het water en de Dorpsstraat te verbeteren. Dit zou mogelijk zijn ter hoogte van de Gemeentehaven en park Groot Leerust, maar ook bij de Straat Ter Leede. De stegen kunnen opnieuw ingericht worden, passend bij de sfeer en uitstraling van de Dorpsstraat, zodat bezoekers als vanzelfsprekend het water kunnen benaderen (in plaats van de huidige straat, waarbij het voelt of je een privaat deel inloopt). Daarbij kan aan het water een hoogwaardige plek met zitgelegenheid en groen gecreëerd worden zodat men het water en eiland Koudenhoorn kan ervaren. Afmeermogelijkheden zijn hier niet wenselijk.

Bij het uitwerken van de plannen in de openbare ruimte is het van belang dat partijen die verantwoordelijk zijn voor handhaving betrokken worden. Ook is er bij de planuitwerking aandacht voor de bereikbaarheid voor mensen met een beperking.

Voorzieningen

Bezoekers van het centrum waarderen het erg als er toiletten beschikbaar zijn voor openbaar gebruik. Hierin hebben zowel de gemeente als ondernemers een verantwoordelijkheid. Openbare gebouwen kunnen toiletten openstellen voor openbaar gebruik maar ook bijvoorbeeld horecagelegenheden kunnen dit doen. Gedacht kan worden aan het gebruik van een logo om dit voor bezoekers duidelijk te maken. Op deze manier presenteert het centrum zich gastvrij.

Kunst en cultuur

Door te investeren in de bewegwijzering naar bezienswaardigheden en aantrekkelijke locaties kunnen meer bezoekers naar het centrum worden getrokken.

Indien mogelijk kunnen historische objecten zoveel mogelijk zichtbaar gemaakt worden.



Opgave specifieke locaties

In Warmond is een aantal locaties in het centrum waar we specifieke op inzetten:

- *De Baan:* Transformeren naar een plein met wonen eromheen als mooie nieuwe centrumentree vanaf de Herenweg.
- *Gemeentehaven:* Op de Gemeentehaven de mogelijkheid bieden om kleinschalige horeca te realiseren; een koffiezaak of ijswinkel met mogelijk een terras aan het water. Inzetten op de verbetering van de verbinding tussen de Gemeentehaven en de Dorpsstraat en op langere termijn de Gemeentehaven herinrichten, waarbij het voor auto's mogelijk blijft om te parkeren.
- *Extra ligplaatsen:* We onderzoeken mogelijkheden voor het creëren van extra ligplaatsen. Bijvoorbeeld door te onderzoeken of er alternatieve locaties zijn voor de boot van de brandweer.
- *Rondje Warmond:* Meer reuring creëren door een rondje Warmond op het water mogelijk te maken.
- *Park Groot Leerust:* dit park dient als entree van Warmond vanaf het water waar kan worden aangemeerd. In het park vinden ook activiteiten plaats, die in stand worden gehouden en we faciliteren activiteiten die deze functie versterken en passend zijn bij de schaal van Warmond.

Concept -tekening centrumvisie

WARMOND

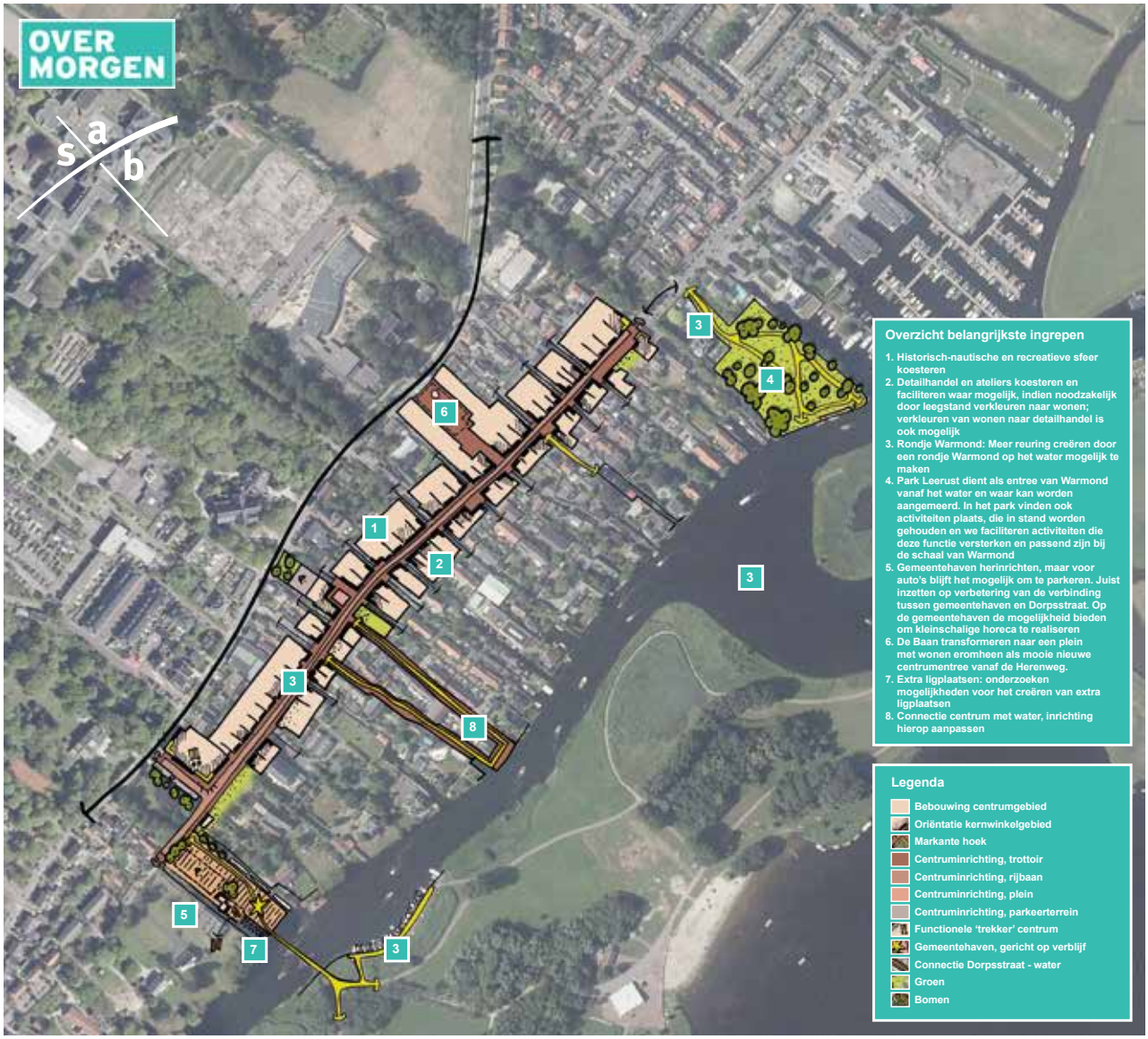

NB; dit is een impressie, er kunnen geen rechten aan worden ontleend

Ideeën uit de samenleving

Deze Centrumvisie maakte de gemeente samen met allerlei belanghebbenden uit Teylingen. In dit hoofdstuk komen de geluiden uit de samenleving aan bod. We starten met een korte samenvatting van het participatieproces dat we doorlopen hebben. Hierna gaan we in op de ideeën en meningen die we hebben gehoord. We splitsen dit op in opmerkingen die de kernen overstijgen en opmerkingen die over één van de drie kernen gaan.

Vanaf het begin van het proces was duidelijk dat de Centrumvisie van en voor de ondernemers, bewoners en gebruikers van de centra moet zijn. Daarom zochten we al vroeg in het proces de samenwerking met de samenleving op. Want wie kent de centrumgebieden nu beter, dan de ondernemers, bewoners en (maatschappelijke) organisaties uit de kernen?

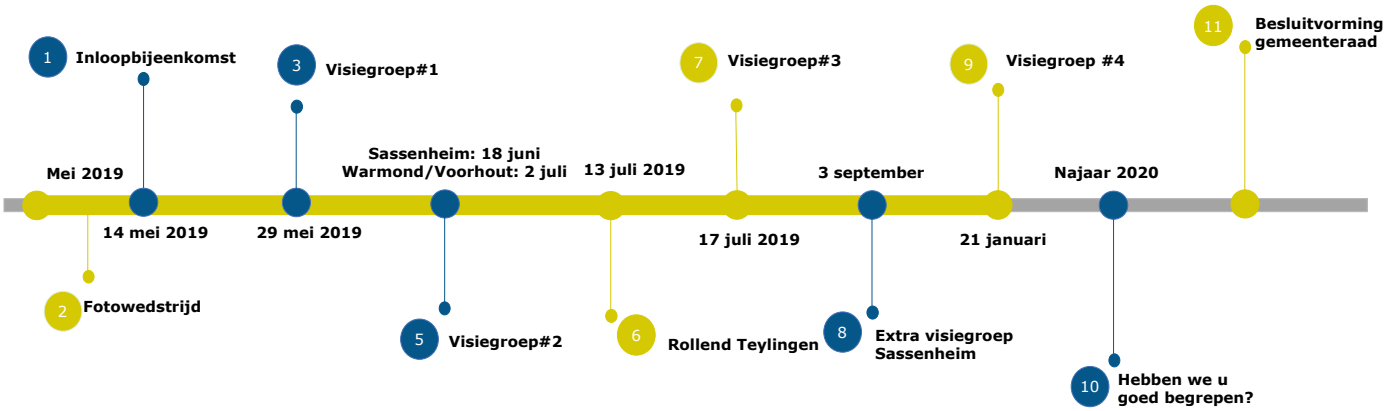

Het betrekken van de samenleving

We startten het participatieproces toen de contouren van de Centrumvisie nog heel abstract waren. Juist omdat we de inhoud van de visie mede baseren op de ideeën en wensen uit de samenleving. De eerste stap naar buiten betrof een grote inloopbijeenkomst, waarvoor een brede uitnodiging is uitgegaan naar ondernemers en inwoners. Ook belangrijke organisaties schreven we persoonlijk aan. Ongeveer honderd aanwezigen vertelden ons over mooie of juist minder mooie plekken in de centra. Ze deelden ideeën, wensen en zorgen over de centrumgebieden. Ook het digipanel Team Teylingen stond eenmalig in het teken van de Centrumvisie. En in het voorjaar van 2019 hebben we in Sassenheim en Voorhout een passantenonderzoek uitgevoerd. In Warmond leverde eenzelfde onderzoek onvoldoende resultaten op om uitspraken te kunnen doen over de waardering van het centrum.

Hierna gingen we in visiegroepen aan de slag. Per kern vormde zich een groep belangstellenden die gedurende vier bijeenkomsten mee dacht over de Centrumvisie.

Naast de bijeenkomsten hebben we ook ingezet op andere middelen, om een zo groot mogelijk publiek van Teylingen te bereiken. Het online platform www.teylingen.nl/centrumvisie vormde gedurende het gehele proces het 'hart' van de Centrumvisie. Op dit platform was alle relevante informatie over de Centrumvisie terug te vinden. Door middel van een fotowedstrijd en forumfunctie op de website hebben we ook diverse concrete vragen gesteld aan belanghebbenden uit de kernen. Via social media en de gemeentepagina in de krant verwezen we hen naar deze mogelijkheid om online mee te praten. De inzet van het digipanel van Teylingen gaf ons antwoord op concrete vragen aan bewoners. Tijdens Rollend Teylingen bezochten we de drie centrumgebieden om de reeds opgehaalde opgaven op straat verder aan te vullen. Zo bouwden we stap voor stap de visie samen met de samenleving op.

Gemeentebrede aandachtspunten

Voordat we ingaan op de ideeën en meningen over de specifieke winkelgebieden, markeren we een aantal aandachtspunten die het schaalniveau van de kernen overstijgen.

Hoe maak je één visie over drie centra?
Sinds het ontstaan van Teylingen heeft de gemeente drie dorpskernen en dus drie centrumgebieden. De gemeente vindt het belangrijk dat al deze kernen ook in de toekomst aantrekkelijk blijven. De kernen zijn niet los van elkaar te zien en ieder centrumgebied heeft een eigen identiteit en een andere functie. Uit het digipanel en het passantenonderzoek blijkt dat Teylingers verschillende centrumgebieden bezoeken. We zoeken in deze Centrumvisie naar de unieke kwaliteiten van elk gebied, zonder dat we vergeten dat de drie centra ook naast elkaar moeten functioneren. We streven ernaar dat de centra elkaar kunnen versterken.

Waarom hebben we behoefte aan een (nieuwe) Centrumvisie?
Sinds het ontstaan van Teylingen heeft de gemeente drie dorpskernen en dus drie centrumgebieden. De gemeente vindt het belangrijk dat al deze kernen ook in de toekomst aantrekkelijk blijven. De kernen zijn niet los

van elkaar te zien en ieder centrumgebied heeft een eigen identiteit en een andere functie. Uit het digipanel en het passantenonderzoek blijkt dat Teylingers verschillende centrumgebieden bezoeken. We zoeken in deze Centrumvisie naar de unieke kwaliteiten van elk gebied, zonder dat we vergeten dat de drie centra ook naast elkaar moeten functioneren. We streven ernaar dat de centra elkaar kunnen versterken.

Gaan we nu echt uitvoeren in plaats van plannen maken?
Dit aandachtspunt hangt samen met het vorige. Alle partijen in het centrum hebben hun zorgen geuit wat betreft de uitvoering van deze Centrumvisie. Zij halen daarbij ook de Detailhandelsvisie uit 2014 aan. Veel van de actiepunten uit die visie zijn niet tot uitvoering gebracht. Vanuit veel kanten is opgeroepen om echt aan de slag te gaan met de uitvoering van ideeën en plannen in de drie centra, en dat het niet bij het maken van de Centrumvisie blijft. Om die reden hebben we een uitvoeringsprogramma uitgewerkt, waarin de acties geconcretiseerd zijn, prioriteiten zijn gesteld en aan de hand daarvan budgetten inzichtelijk zijn kunnen worden gemaakt.

Wie brengt de Centrumvisie tot uitvoering?
De Centrumvisie is van alle Teylingers. Om de visie uit te voeren, zijn allerlei partijen nodig, zoals ondernemers, vastgoedeigenaren, gemeente, bewoners en maatschappelijke organisaties.



Wat hoorden we over Sassenheim?

In Sassenheim kwamen in gesprekken in de Visiegroep, bij de gesprekken tijdens Rollend Teylingen, maar ook op het platform vooral de volgende onderwerpen aan bod: bereikbaarheid, (verkeers)veiligheid, terugkeer van de supermarkten, groen en winkelaanbod.

Bereikbaarheid en verkeer
Over bereikbaarheid is veel gezegd en besproken. Het begint met de entrees van het centrumgebied. Volgens gesprekspartners zijn die niet altijd even duidelijk aangeven. Waar ga je nu precies het centrum in en hoe is de openbare ruimte daar ingericht? Mensen vertelden dat zij verwachten dat bezoekers het centrum niet gemakkelijk kunnen vinden. Sassenheim is één van de grotere kernen in de regio. We hoorden dat de bezoekers van het centrum ook uit omliggende gemeenten komen. Plekken om de fiets te parkeren zijn voor hen belangrijk. Ook parkeren met de auto hangt samen met bereikbaarheid. Voor zowel bewoners als ondernemers is dit een belangrijk onderwerp.

Ondernemers vinden het over het algemeen belangrijk dat hun centrum goed bereikbaar is per auto, met parkeervoorzieningen zo dicht mogelijk bij hun winkels. Bewoners en bezoekers van Sassenheim denken daar soms anders over. Sommige bewoners van het centrum vinden de parkeerplek voor de deur ontzettend belangrijk. Anderen vinden het jammer dat er zoveel blik op straat staat. Over het algemeen was iedereen het er wel over eens dat automobilisten veel 'ronddwalen' voordat ze een parkeerplek kunnen vinden. Dit levert extra autobewegingen en soms onduidelijke en/of onveilige situaties op.

Die onduidelijke verkeerssituaties vinden bijvoorbeeld plaats rondom de dorpskerk, waar auto's, fietsers en wandelaars samenkomen. Bijna iedereen was het erover eens dat de inrichting van de openbare ruimte op die plek niet goed laat zien wie nou precies op welke plek voorrang heeft. Hierdoor ontstaan onoverzichtelijke situaties. Ook op de Hoofdstraat ter hoogte van de Hema, waar wandelaars en fietsers de ruimte delen, vertelden mensen dat ze zich niet veilig voelen. In bijna alle gesprekken is handhaving op parkeren, snelheid en gebruik van het juist wegvak onderwerp van gesprek geweest. Volgens de inwoners en ondernemers is het belangrijk dat dit wordt verbeterd.

Verder is aangegeven dat door de inrichting van de openbare ruimte het niet op alle plekken altijd duidelijk is welke weggebruikers je waar kunt verwachten. Aangegeven is dat er op sommige plekken veel uitstallingen op de stoep staan en reclameborden, en dat het daardoor voor mensen in een rolstoel, met een rollator of een kinderwagen onveilige situaties oplevert.

Groen
Door veel inwoners is aangegeven dat het park Rusthoff een prachtige plek in het centrum is waar heerlijk gewandeld kan worden. De ondernemers hebben aangegeven dat het hekwerk van het park bij de ingang het zicht op de

winkelstraat wegneemt. Het park en de winkelstraat zouden elkaar moeten versterken, maar dat is volgens de ondernemers nu nog niet optimaal het geval. Maar mensen vertelden ons ook dat ze groen missen in de winkelstraten van het centrum. Sassenheim is volgens hen versteend, mede door de aanwezigheid van de verschillende parkeerplaatsen. Ook de kwaliteit van het openbare groen was vaak onderwerp van gesprek. Vooral bewoners vertelden dat zij liever meer en vooral betere groenvoorziening in straatbeeld Sassenheim zien.

Winkelaanbod
Het winkelaanbod van Sassenheim heeft het grootste winkelaanbod van de drie kernen en heeft het meest gevarieerde aanbod. Ondernemers hebben duidelijk aangegeven dat de terugkeer van de supermarkten Dirk en Hoogvliet naar het centrum van groot belang is voor het centrum. Ook bezoekers van buiten Teylingen komen naar Sassenheim om te winkelen of een terras te bezoeken. Voor sommige mensen voelt Sassenheim als een stad. Andere zien de kern eerder als een dorp. Dit verklaart misschien waarom sommige mensen ketens in het centrum prima vinden, en anderen juist het lokale karakter zoveel mogelijk willen terugzien. Sommige gesprekspartners stelden dat het centrum wel erg langgerekt is en dat het goed zou zijn als leegstand rondom het midden van het centrum wordt opgevuld met winkels die zich bevinden in het zuidelijk deel van het centrum. Anderen zien graag ruimere bestemmingsmogelijkheden voor de leegstaande panden in het huidige centrum. Vanuit ondernemers kwam ook de wens om ruimte te maken voor verschillende functies binnen één pand (bijvoorbeeld horeca en detailhandel), zodat zij de vrijheid hebben om zich te kunnen aanpassen aan nieuwe trends en ontwikkelingen. En dat daarnaast de parkeereisen ten behoeve van horeca worden herzien omdat dit sterk belemmerend werkt om een nieuwe zaak te realiseren.

Wat hoorden we over Voorhout?

In Voorhout kwamen in gesprekken in de Visiegroep, bij de gesprekken tijdens Rollend Teylingen, maar ook op het platform vooral de volgende onderwerpen aan bod: winkelaanbod, bereikbaarheid, veiligheid en ontmoeten.

Winkelaanbod
Veel bewoners vinden het jammer dat het winkelaanbod in Voorhout achteruit is gegaan. Volgens hen zijn veel lokale winkels uit de Herenstraat verdwenen. Ideeën voor nieuwe winkels liepen uiteen van boetiekjes en versspecialisten tot meer gangbare winkels die qua aanbod de dagelijkse boodschappen aanvullen. Overigens spraken we ook bewoners en bezoekers die het centrum van Voorhout juist voldoende aanbod vinden hebben; voor meer aanvullende winkels gaan zij naar andere kernen. De 'gaten' van leegstaande panden in de Herenstraat maken het centrum voor sommigen minder aantrekkelijk. Het feit dat de Albert Heijn en het kernwinkelgebied aan verschillende zijden van het spoor liggen, maakt het winkelgebied volgens mensen wel erg langgerekt. Dit voelt volgens sommige van hen niet als één centrum.



Bereikbaarheid en verkeer
Over de bereikbaarheid van Voorhout hoorden we verschillende verhalen. De één roemt de autobereikbaarheid van het centrum, de ander ziet het liefst dat de Herenstraat autovrij wordt of een verlaging van de toegestane snelheid krijgt. Hoe dan ook; veel bezoekers komen op de fiets en zien graag voldoende fietsparkeergelegenheid in de Herenstraat terug. Sommige mensen vertelden dat zij met het parkeren van hun fiets per ongeluk auto's beschadigen die aan de Herenstraat staan geparkeerd, omdat sommige fietsparkeerplekken te dicht langs de parkeerplekken voor auto's liggen. Het parkeren van auto's in Voorhout was ook vaak onderwerp van gesprek. Volgens bewoners wacht men op elkaar om een parkeerplek bij de kerk te bemachtigen. Omwonenden van de Herenstraat en direct aansluitende straten vertelden ons dat de parkeergelegenheid in het centrum te wensen overlaat en hun straat vaak vol staat met auto's van bijvoorbeeld ondernemers of werknemers in de Herenstraat.

Ook hoorden we veel over de veiligheid van de Herenstraat. Bijvoorbeeld als het gaat om het gedrag van doorgaand verkeer, dat er volgens mensen relatief hard door de straat heen wordt gereden. Over de veiligheid van de zebrapaden wordt wisselend gedacht. Sommige mensen vertelden dat zij de zebrapaden een prima wijze vinden om over te steken. Anderen stelden juist dat zij vaak niet worden opgemerkt door automobilisten en geen voorrang krijgen. Het zebrapad nabij de bushalte bij de kerk wordt over het algemeen als een onveilig punt ervaren. Tijdens gesprekken met de samenleving hoorden we meermaals dat het halteren van de bus leidt tot een onoverzichtelijke situatie voor zowel voetgangers als automobilisten.

Ontmoeten
In de gesprekken is aangeven dat het plein bij kerk wordt gebruikt voor (jaarlijkse) evenementen. Tijdens onze gesprekken vertelden mensen dat ze denken dat dit plein nog beter gebruikt kan worden, zodat het een echt prettige plek is om te verblijven. Ze gaven aan dat ze het nog relatief veel 'steen' vinden en er vooral auto's geparkeerd staan. Men stelde dat er behalve dit plein maar weinig ontmoetingsplekken in Voorhout zijn, met uitzondering van de aanwezige terrassen.

Wat hoorden we over Warmond?

In Warmond kwamen in gesprekken in de Visiegroep, bij de gesprekken tijdens Rollend Teylingen, maar ook op het platform vooral de volgende onderwerpen aan bod: de Dorpsstraat, toerisme, zichtbaarheid van het water en parkeren.

Dorpsstraat
De Dorpsstraat is het centrale hart van het centrumgebied van Warmond. In deze straat zijn naast winkels en horeca ook veel woningen te vinden. Dit wisselende karakter van de straat werd door onze gesprekspartners vaak benoemd. Sommigen vonden dit de charme van het dorp. Anderen zagen graag meer consistentie, met een 'echt' kernwinkelgebied. De aanwezigheid van de supermarkt in de kern wordt erg gewaardeerd, net als de standplaatsen op zaterdag op de Gemeentehaven. Er is al een aantal horecazaken in Warmond gevestigd, ook in de Dorpsstraat, maar veel mensen gaven aan dat ze nog best wat extra horeca willen zien in het centrum. Over leegstand hoorden we gelijkgestemde geluiden; dat moet voorkomen worden door bijvoorbeeld meer mogelijkheden te bieden voor functies in kleinschalige voorzieningen voor vrijetijdsbesteding.

Toerisme
Het horeca-aanbod hangt ook samen met een ander belangrijk onderwerp in de gesprekken in Warmond; toerisme. Bewoners en ondernemers zijn over het algemeen heel tevreden met hun dorp. Warmond is volgens hen een mooie kern, met veel groen en water en de basisvoorzieningen binnen handbereik. Vooral ondernemers zien kansen om meer toeristen naar Warmond te trekken, die te vinden zijn in het document 'Kansen voor Warmond'. Die toeristen kunnen volgens hen helpen om het voorzieningenniveau op peil te houden. Tijdens de gesprekken werd al snel duidelijk dat niemand in Warmond massatoerisme ambieert. Het gesprek ging veel meer over dagjesmensen, die vanaf het water of met elektrische fietsen Warmond een kort bezoek geven en weer verder gaan.



Zichtbaarheid van het water
Water en Warmond gaan volgens veel mensen hand in hand. In de gesprekken werd het aanwezige water echt als kracht van de kern benoemd. Vanuit het centrumgebied is het water volgens aanwezigen echter niet goed te merken. Men gaf in gesprekken aan dat het water bij de Gemeentehaven wel zichtbaar is, maar in de Dorpsstraat schuilgaat achter woningen. Bovendien is de koppeling tussen de Dorpsstraat en de Gemeentehaven niet heel duidelijk. Bij het park Groot Leerust is het water vervolgens weer te zien, maar dat moet je wel echt weten. Zowel ondernemers als bewoners vertelden ons tijdens gesprekken dat zij graag zien dat het water meer betrokken wordt bij het centrum. Voor bewoners gebeurt dit het liefst in combinatie met ligplaatsen voor Warmonders. Ondernemers zagen juist kansen als het gaat om kortdurende ligplaatsen voor dagjesmensen of een horecagelegenheid aan het water. Via diverse kanalen vertelden omwonenden ons dat zij het toevoegen van bijvoorbeeld ligplaatsen in verband met omgevingslawaai niet zien zitten.

Parkeren
Parkeren was in Warmond vaak onderwerp van gesprek. Zowel voor bewoners als ondernemers is dit een belangrijk aandachtspunt in de kern. Bewoners vertelden ons dat parkeren in de straten rondom de Dorpsstraat vaak ingewikkeld is. Ondernemers gaven aan dat parkeren vlakbij hun winkel voor hen belangrijk is. De combinatie tussen de standplaatsen op zaterdag op de Gemeentehaven en de parkeergelegenheid bij de supermarkt is dan soms lastig. Bewoners uitten hun zorgen over de komst van een aantal nieuwbouwprojecten in Warmond en wat dat gaat betekenen voor het parkeren in het centrum.

Gebruik in de visie

Soms hoorden we tegenstrijdige opmerkingen over eenzelfde onderwerp in één van de kernen. Bijvoorbeeld omdat de belangen van bewoners botsen met die van ondernemers. Deze Centrumvisie kan daarom nooit recht doen aan alle gemaakte opmerkingen. We hebben een afweging gemaakt tussen de wensen uit het participatieproces, de gemeentelijke ambities en oplossingen waarvoor actiebereidheid is in de kernen.

Foto van Teylingen en opgaven per kern

De gemeente Teylingen ontstond in 2006 na de fusie van de gemeenten Sassenheim, Voorhout en Warmond. Teylingen is vernoemd naar slot Teylingen, wat vroeger een belangrijke plek was in de omgeving ten noorden van Leiden. De naam 'Teylingen' (verbastering van het Germaanse woord 'taglingja') verwijst naar een smalle hoge duinrug, waarop de eerste nederzettingen en ridderhofsteden ontstonden. De gemeente bestaat uit de drie kernen en een afwisselen/ divers buitengebied. Het buitengebied kenmerkt zich door veenweide- en plassengebieden aan de oostkant en bollenvelden aan de westkant. De dorpen zijn ontstaan op duinruggen en strandwallen. Daar is men zo lang mogelijk op blijven bouwen, voordat de moeilijker te bebouwen poldergrond werd aangesproken. Daarnaast is de grond in de polders altijd gericht geweest op productie Er werd hard gewerkt en zo werd de plaatselijke no-nonsense-volksaardgevormd. Daarom zijn de meeste dorpen in de streek compact opgezet met een no-nonsense-uitstraling. Zo ook Sassenheim, Voorhout en Warmond.

Teylingen als gemeente is nog jong, maar de drie dorpen die Teylingen vormen, zijn dat zeker niet. De gemeente Teylingen kent historische wortels die teruggaan tot diep in de Middeleeuwen, met als meest in het oog springende overblijfsel de Ruïne van Teylingen.

De omgeving is natuurlijk wereldberoemd als de Bollenstreek, een voorbeeld van een wereldberoemde activiteit is de jaarlijkse Bloemencorso. De sfeer binnen de kernen straalt dit ook uit. Tal van (jaarlijkse) activiteiten binnen de gemeente zijn gericht op haar beroemde omgeving.

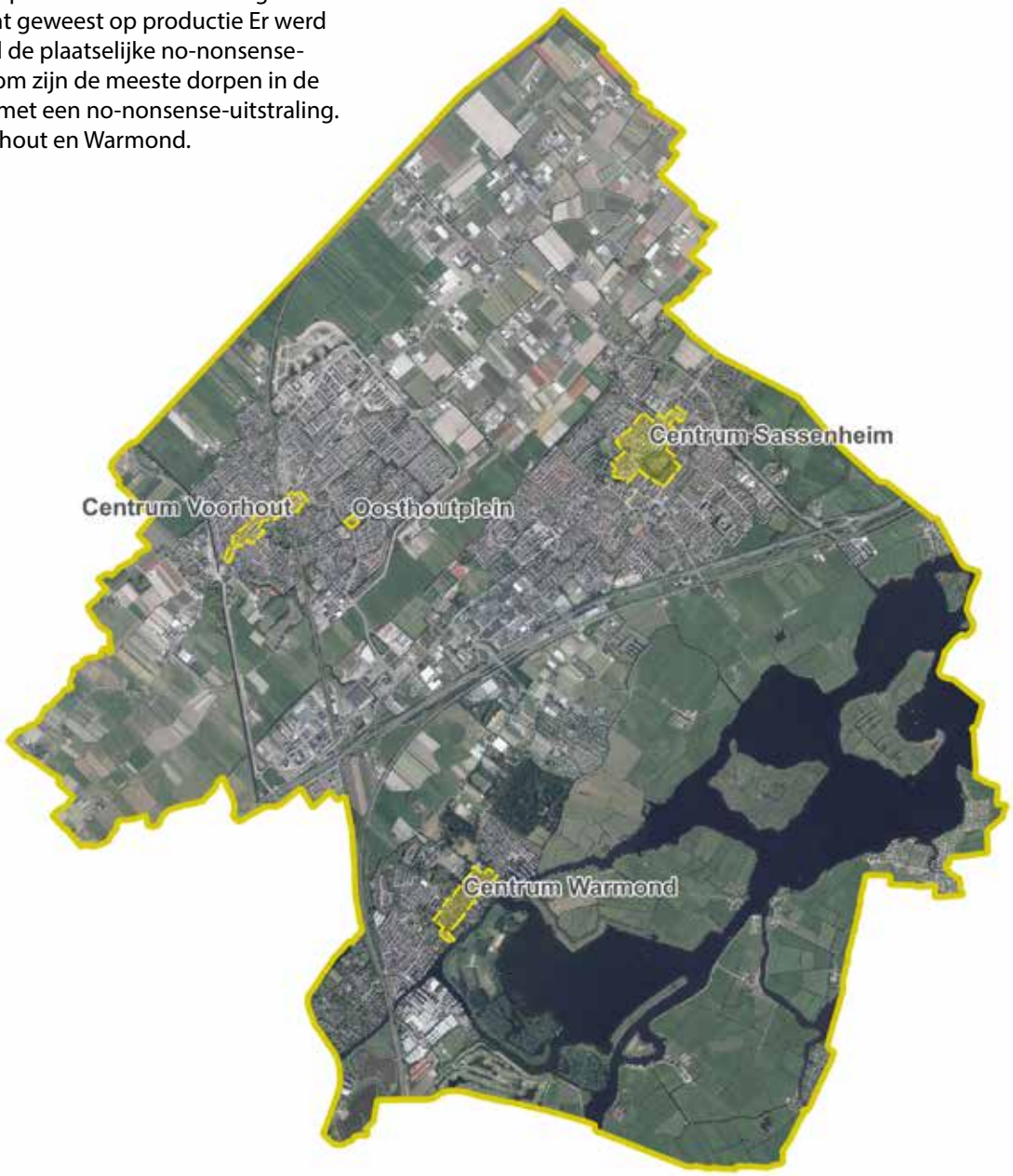

Inkomen verdeling

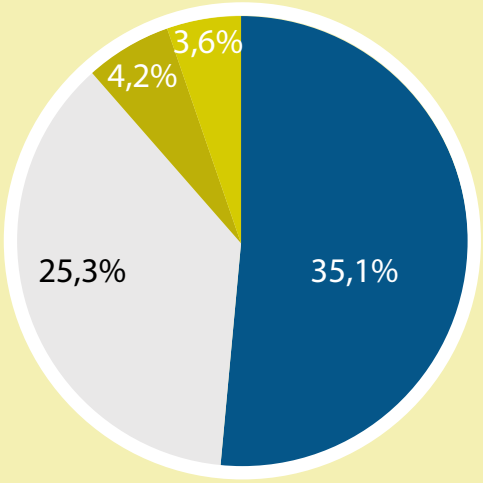

40% personen met laagste inkomen
20% personen met hoogste inkomen
Huishoudens met een laag inkomen
Huishoudens onder of rond sociaal minimum

Leeftijdsopbouw gemeente Teylingen (1 januari 2018)

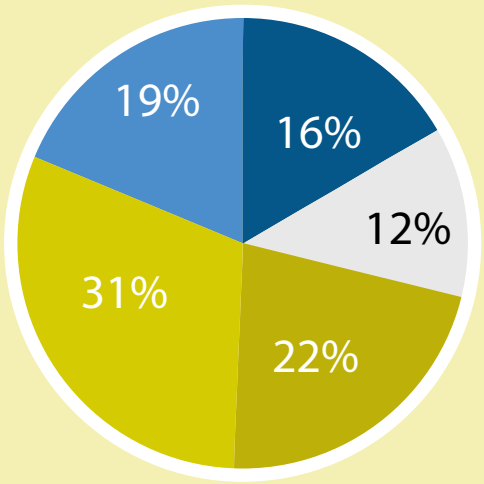

0-15 jaar
15-25 jaar
25-45 jaar
45-65 jaar
65+

Regionale context

Teylingen ligt midden in de randstad waar zowel de kust van de Noordzee, de Hollandse Plassen en de bollenvelden als de steden Amsterdam, Leiden, Haarlem en Den Haag goed bereikbaar zijn en niet te vergeten de mainports Schiphol en Europoort.

Teylingen maakt onderdeel uit van de regio Holland-Rijnland. Daarbinnen werkt Teylingen intensief samen met de gemeenten uit de Duin- en Bollenstreek (Hillegom, Lisse, Noordwijk). De ligging van Teylingen in de regio Bollenstreek heeft zijn effect op centra van Sassenheim, Voorhout en Warmond. Zo zijn de centra van Katwijk aan Zee, Lisse en Noordwijk gelijkwaardig aan de centra van Teylingen terwijl de steden Leiden, Den Haag en Hoofddorp substantieel groter zijn en een meer regionale functie hebben. De grote steden in de omgeving hebben een aantrekkende werking op de inwoners van Teylingen.

De Economische Agenda Duin- en Bollenstreek, is het fundament onder de ambitie om de economische positie van de Duin- en Bollenstreek te versterken met daarnaast behoud van de woonaantrekkelijkheid, waaronder ook de kwaliteit van voorzieningen zoals dorpscentra. Samen met onderwijsinstellingen en ondernemers werkt de gemeente aan een tiental projecten die voortkomen uit dit document en bijdragen aan de doelstelling uit het document.

In de Regionale Woonvisie Holland-Rijnland zijn keuzes gemaakt ten aanzien van wonen in de regio. Eén van die keuzes luidt als volgt: “een programma dat recht doet aan de behoefte aan verschillende woonmilieus, centrumstedelijk, suburbaan en dorps/landelijk.” Voor Teylingen betreft dit voornamelijk woningen van het woonmilieu “dorps/landelijk”. Gemeente Teylingen werkt aan een nieuwe woonvisie. Tot 2030 zijn er ruim 2000 woningen nodig. In 2019 tellen de centrumgebieden in de gemeente Teylingen bij elkaar 517 woningen. De meeste ruimte voor nieuwe woningen is in de kern Voorhout te vinden.
De provincie Zuid-Holland heeft wensen wat betreft detailhandel binnen de provinciegrenzen. De provincie Zuid-Holland voert een actief detailhandelsbeleid gericht op krachtige dorpen en steden. In het adviesrapport Detailhandel Zuid-Holland komen belangrijke uitgangspunten en inzichten over detailhandel in de provincie aan bod..

Teylingen in cijfers

De gemeente is een middelgrote gemeente en telde 37.055 inwoners in januari 2019, waarvan 15.760 in Sassenheim, 16.535 in Voorhout en 4.760 in Warmond. De gemeente heeft een totale oppervlakte van 3.349 hectare waarvan 2.838 hectare land en 510 hectare water. Teylingen kent 15.422 huishoudens. Het gemiddelde inkomen in Teylingen bedraagt 30.400 euro per inwoner. Binnen de drie kernen zijn wel grote verschillen. In Warmond ligt het gemiddelde inkomen met 35.200 euro bijna 6000 euro hoger dan in Sassenheim, waar het gemiddelde 29.400 euro is. Voorhout heeft een gemiddeld jaarinkomen van 30.100 euro.

Detailhandelsbeleid in Teylingen

De huidige detailhandelsstructuur in de gemeente Teylingen is overzichtelijk. Elke kern heeft een centrumgebied waar het merendeel van het detailhandelsaanbod is geconcentreerd. Naast deze centrumgebieden is in alle kernen enig verspreid aanbod aanwezig. Het detailhandelsaanbod in de gemeente is met bijna de helft van het totale oppervlak sterk gericht op de dagelijkse boodschappen; landelijk gezien is dit ‘slechts’ 20%. Afgezet tegen het aantal inwoners is er echter niet veel meer aanbod dan landelijk. Per 1.000 inwoners is er in Teylingen bij 388 m^2 winkelvloeroppervlak (wvo) aan dagelijks aanbod, daar waar dit landelijk 370 m^2 wvo is. Het aanbod in de niet-dagelijkse sector is relatief beperkt. Vooral in de branches plant en dier, doe-het-zelf en woninginrichting, mede door het ontbreken

Het huidige aanbod en spreiding van detailhandel in de gemeente Teylingen.

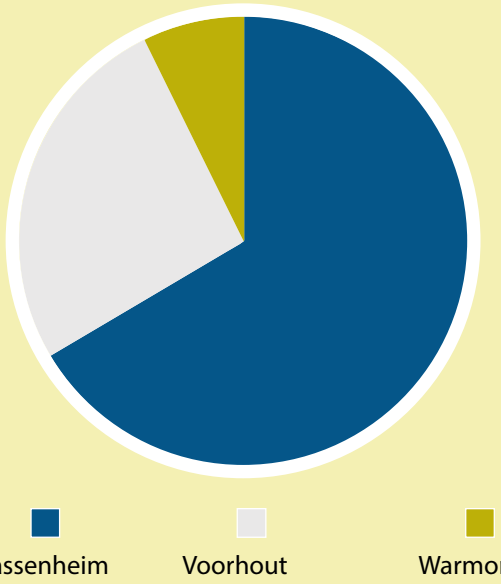

van grootschalige winkels of een woonboulevard
De detailhandel en daarmee samenhangende structuur in Teylingen verandert. Gemeenten en vastgoedeigenaren in de Duin- en Bollenstreek werken samen aan de toekomst van de winkelgebieden. Niets doen leidt tot een verslechtering van de concurrentiepositie van Teylingen als winkelgebied, met als gevolg dat het aantal bezoekers terugloopt en er leegstand ontstaat. De geactualiseerde Detailhandelsvisie is als bijlage aan de Centrumvisie toegevoegd.

Verkeer en parkeren in Teylingen

Iedereen die in Teylingen woont, werkt of bezoekt heeft een mening over de bereikbaarheid van de centra en over de parkeervoorzieningen. Om objectieve informatie als input te hebben voor de Centrumvisie, is er een nulmeting uitgevoerd. De rapportage hiervan is als bijlage toegevoegd.

Wat is onderzocht?
Voor het onderdeel verkeer is onderzocht wat de verkeersintensiteiten (hoeveelheid) zijn op een gemiddelde werkdag en is ook de snelheid gemeten waarmee auto's door het centrum rijden. Voor het onderdeel parkeren is in beeld gebracht hoe de verschillende parkeerplaatsen worden benut (bezettingsgraden), het parkeermotief en de herkomst van de geparkeerde auto's. Het parkeeronderzoek geeft dus onder meer inzicht in het huidige gebruik (de bezetting) van de openbare parkeerplaatsen. We noemen dit de bezettingsgraad: dit geeft aan op hoeveel van de aanwezige parkeerplaatsen (de parkeercapaciteit) een auto geparkeerd staat. Als er tien plekken zijn en er één auto geparkeerd staat, is de bezettingsgraad 10%. Staan op diezelfde tien parkeerplaatsen tien auto's, dan is de bezettingsgraad 100%. Het parkeeronderzoek is uitgevoerd op donderdag 23 mei, vrijdag 24 mei en zaterdag 25 mei 2019.

Foto per kern

In de volgende paragrafen hebben we het huidige beeld van de drie centra uitgewerkt dat is verkregen op basis van onderzoek (passantenonderzoek en bijvoorbeeld digipanel Teylingenburgerpanel) en verschillende gesprekken die we hebben gevoerd. Per kern sluiten we af met een opsomming van de belangrijkste opgaven.



Sassenheim





Welkom in het centrum van Sassenheim. Als bezoeker heb je volop keuze aan winkels in de Hoofdstraat. Verstopt achter deze straat ligt Park Rusthoff, met volop mogelijkheden om van rust en groen te genieten. Wie juist houdt van drukte, komt aan zijn trekken op Oude Haven. De zon schijnt hier in de zomer op de terrasstoelen. Op donderdag schallen de marktkooplui over het plein bij de kerk.

Beeldkwaliteit en uitstraling van het centrum

Het centrum van Sassenheim is gevormd door een assenkruis (Hoofdstraat-Kerklaan), met de Hoofdstraat als van oudsher de voornaamste winkelstraat. Later zijn er rondom deze straat meer winkels en centrum-gerelateerde functies ontstaan. Het centrum is langgerekt, opgespannen tussen de Vomar aan de zuidzijde en de Albert Heijn (en na terugkeer in de toekomst Hoogvliet en Dirk) aan de noordzijde. Tussen deze trekkers is het resterende aanbod van winkels te vinden. In beginsel een goed concept voor een goed lopend centrum. Het middengebied is wel enigszins verzwakt qua uitstraling en invulling van winkels. Daarop zal moeten worden ingegrepen om het centrum vitaal te houden.



Uit de gesprekken blijkt dat de uitstraling van de buitenruimte niet als gezellig en warm van karakter wordt ervaren. Bezoekers vinden de materialen kil van karakter. Dat zal te maken hebben met de destijds gekozen kleuren. De huisstijl is wel redelijk consequent in het centrum doorgezet, wat de herkenbaarheid van het centrumgebied versterkt en de eenheid benadrukt.

Sassenheim moet een keuze gaan maken: blijft het qua uitstraling en functioneren dorps van karakter of wordt Sassenheim meer stedelijk van karakter, een weg van schaalvergroting zoals her en der inmiddels is ingezet (rondom Albert Heijn en straks bij het Hortusplein). Tegelijkertijd blijft de Hoofdstraat een dorpse straat midden in het centrum.

Winkels

Het centrum van Sassenheim wordt hooggewaardeerd door het gevarieerde winkelaanbod. Vier op de vijf panelleden uit het Teylings digipanel gaf aan het centrum van Sassenheim aan te raden aan anderen. Dit cijfer is beduidend hoger in vergelijking met de centra van Voorhout en Warmond. Ook mensen uit de nabijgelegen dorpen zoals Lisse en Noordwijkerhout komen graag naar Sassenheim voor hun niet-dagelijkse boodschappen of om recreatief te winkelen, blijkt uit onderzoek.

De winkels in Sassenheim bevinden zich op loopafstand van elkaar. Het centrum heeft de grootste concentratie van detailhandel in Teylingen, met een ruim aanbod aan dagelijkse en niet-dagelijkse winkels. Daardoor heeft het zowel een functie voor boodschappen doen als voor winkelen. De supermarkten trekken veel bezoekers naar het centrum en zijn aan de verschillende entrees van het centrum gesitueerd (of komen daar weer terug). Het meest bezochte deel van het centrum bevindt zich tussen deze trekkers en daardoor functioneert het centrum relatief goed. Het niet-dagelijkse aanbod heeft een mix van bekende landelijke ketens en lokale ondernemers. De zelfstandige zaken als de bakker, slager en groenteboer worden goed gewaardeerd. Het is bekend dat de Hoogvliet en Dirk terugkomen naar het centrum. Het proces om de terugkeer mogelijk te maken kost meer tijd dan eerder is voorzien.

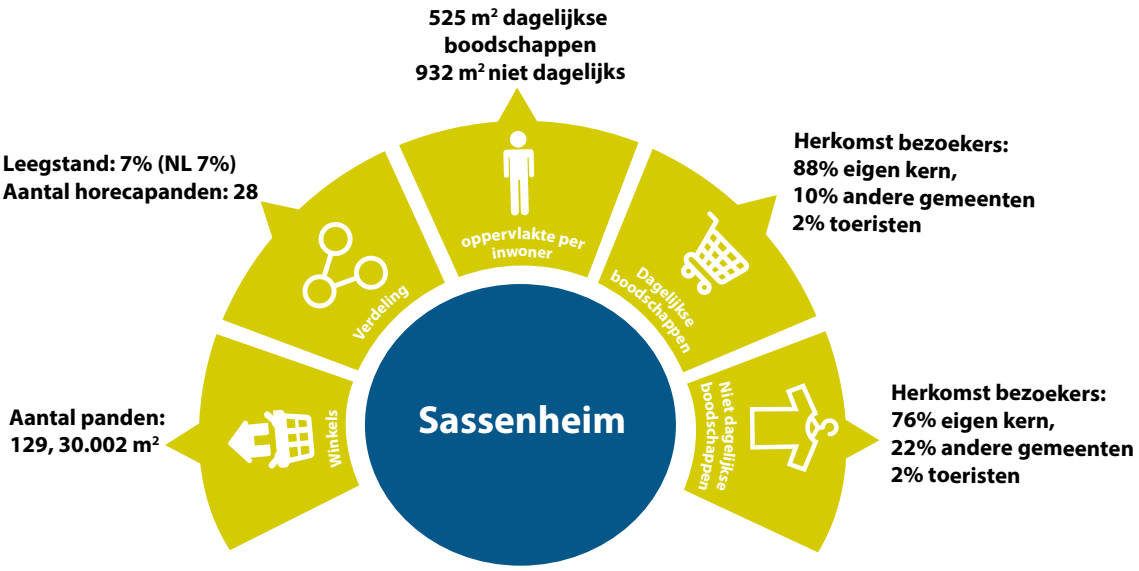

Verblijven en ontmoeten

Het plein bij De Oude Haven vormt, met name in de zomer, een goed bezochte ontmoetingsplek met veel horeca en terrassen. In de winter is het plein een parkeerplaats. Op het plein bij de kerk wordt onder meer geparkeerd, maar het plein heeft de potentie om meer te zijn dan een parkeerlocatie. Gecombineerd met de terugkeer van Hoogvliet aan het Hortusplein biedt dit een mogelijkheid om een aantrekkelijk verblijfsgebied te creëren midden in het centrum en de entree van het centrum aan het Hortusplein te verbeteren.

Ook park Rusthoff heeft een belangrijke functie. Het park is vanuit het centrum bereikbaar via de entree aan de Hoofdstraat bereikbaar en vanuit de Passage. Het park vormt daarmee een groene oase middenin het centrum van Sassenheim. Qua ontwerp en oriëntatie ligt het park echter met de rug naar het centrum toe. Vanaf de ingang aan bijvoorbeeld de Hoofdstraat is daardoor niet goed zichtbaar welke groene parel zich achter de hekken bevindt. Het park wordt regelmatig gebruikt voor evenementen.

Bereikbaarheid en parkeren

gebracht wat de verkeersintensiteiten zijn in het centrum en de snelheid is gemeten. Dit heeft het volgende beeld opgeleverd:

- Er rijdt veel fietsverkeer door de Hoofdstraat, dit is een belangrijke fietsroute.
- Er rijdt relatief veel verkeer over de Westerstraat. Het aantal verkeersbewegingen is aan de hoge kant voor een erftoegangsweg, maar niet problematisch. De Westerstraat functioneert als een wijkontsluitingsweg
- De gemeten snelheid in het centrum is aan de hoge kant, het snelheidslimiet is voor het grootste deel van het centrum 30 km/uur, dit wordt op punten overschreden.

Voor het onderwerp "parkeren" is onderzocht hoe de parkeerplaatsen worden benut (bezettingsgraad), het parkeermotief en de herkomst van de geparkeerde auto's. Het drukste meetmoment (het maatgevende moment) was op zaterdagmiddag tussen 13:00 en 15:00 uur.

In totaal zijn er 1.702 parkeerplaatsen in het centrum bij het onderzoek betrokken, waarvan 1.616 openbaar beschikbaar voor algemeen gebruik

Uit het onderzoek blijkt dat op het drukste meetmoment nog circa 600 vrije parkeerplaatsen beschikbaar waren in het onderzoeksgebied. De motieven voor mensen om in het centrum te parkeren zijn: wonen 39,8%, werken 24,9% en bezoeker 35,3%.

Parkeercapaciteit

In het centrum zijn er in de blauwe zone 541 parkeerplaatsen. Daarnaast zijn er nog 211 parkeerplaatsen in parkeergarages. Rondom het centrum zijn er 950 openbare parkeerplaatsen beschikbaar.

Maximaal gewenste bezettingsgraad

In de verkeerskunde is een veel gehanteerde maximale gewenste bezettingsgraad 85% bij een hoog aandeel kortparkeerders en 90% bij een hoog aandeel langparkeerders. Bij een hogere bezettingsgraad neemt de kans op zoekverkeer toe met als gevolg rondrijbewegingen (met de nodige verkeersonveiligheid) en grotere kans op "fout" en "illegaal" geparkeerde voertuigen. Bij zeer hoge bezettingsgraden bestaat ook de kans op wachtende voertuigen.

Parkeerdruk en bezettingsgraad

In het centrum is in de blauwe zone de bezettingsgraad het hoogst op zaterdagmiddag (71.3%). Rondom het centrum is de bezettingsgraad het hoogst op donderdagochtend (57.2%). Soms is de bezettingsgraad op enkele plekken meer dan 100%. Dat betekent dat er meer auto's geparkeerd staan, dan dat er is toegestaan. Uit deze cijfers blijkt dat er in het algemeen voldoende parkeerplaatsen in het centrum aanwezig zijn.

Parkeermotief

Op zaterdagmiddag 25 mei, tussen 13:00 en 15:00, hadden parkeerders in de blauwe zone de volgende motieven: 59 wonen (17.4%), 58 werk (17.1%) en 222 bezoek (65,5%). Rondom het centrum was dit: 300 wonen (57.8%), 162 (31,2%) werk en 57 bezoek (11,0%).

Bezettingsgraad en parkeermotief (zaterdag 25 mei 2019, 13.00 - 15.00)

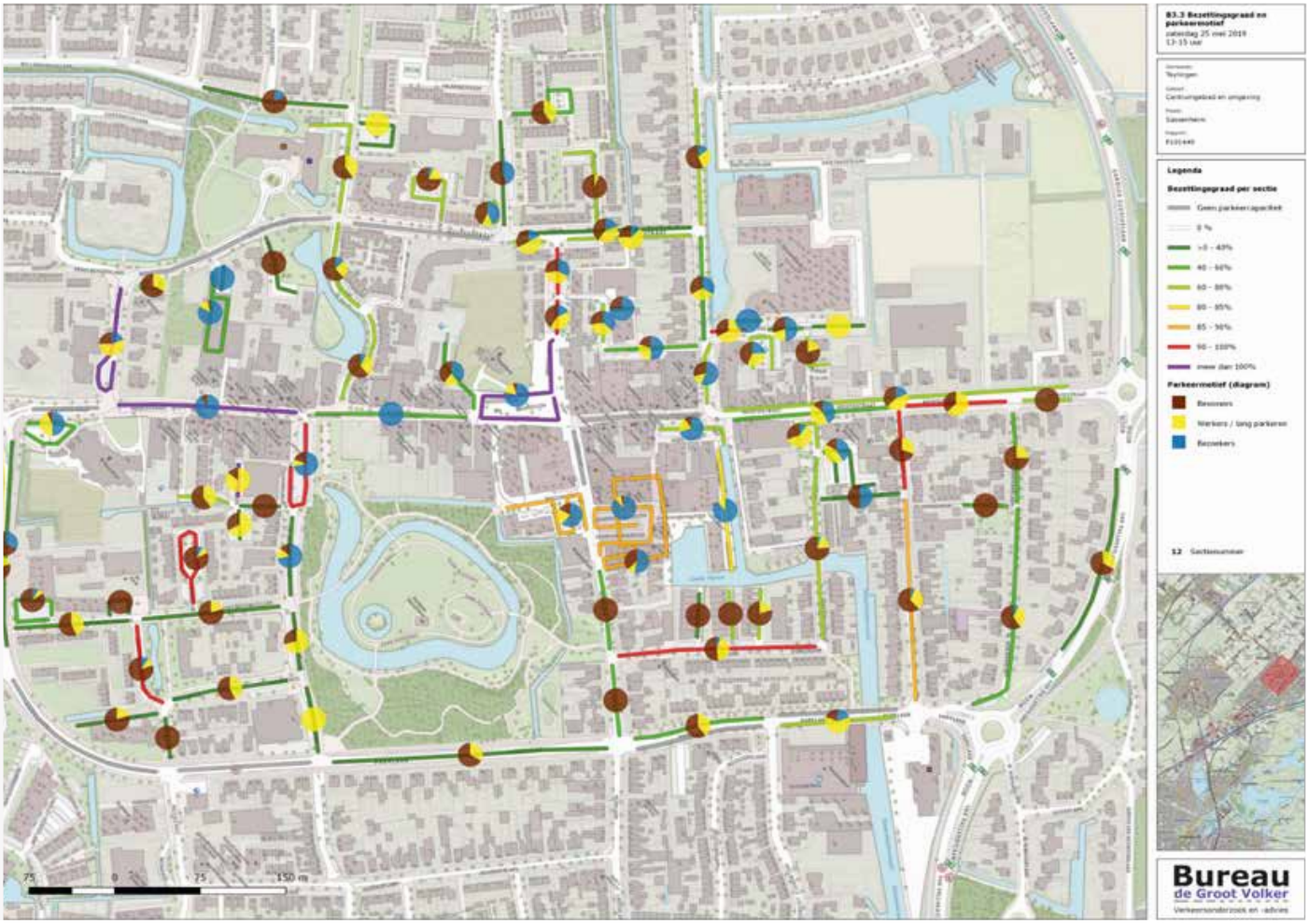

Herkomst
Op donderdag, tussen 11:00 en 13:00 uur, en zaterdag tussen, 13:00 en 15:00 uur, kwam het grootste deel van de geregistreerde voertuigen uit Sassenheim zelf (47,4% op donderdagochtend en 55,3% op zaterdagmiddag), gevolgd door Voorhout (met 6,9% en 6,3%) en Lisse (6,0% en 4,6%). De Hoofdstraat in Sassenheim heeft een belangrijke functie voor het centrumgebied wat betreft de bereikbaarheid en het parkeren. Zowel auto's, fietsers, brommers als voetgangers delen de ruimte.

Bij de verkeerssituatie op de Hoofdstraat - ter hoogte van de kruising met de Kerklaan - is het niet altijd duidelijk is wie er voorrang heeft. Soms zijn er weggebruikers waar je ze als bezoeker van het centrum niet verwacht, bijvoorbeeld fietsers en brommers ter hoogte van de Hema.
Ook is het gebrek aan handhaving op snelheid aangegeven als oorzaak van een gevoel van onveiligheid. Daarnaast is in gesprekken aan de orde gekomen dat er onvoldoende handhaving is op het parkeergedrag.

In Sassenheim is een gering aantal publieke laadpalen voor elektrische auto's te vinden. Bezoekers moeten vanaf deze palen nog een stukje lopen naar het winkelgebied. Het centrum heeft op dit moment één oplaadpunt voor elektrische fietsen, behorend bij een horecazaak aan de Kerklaan. Oplaadmogelijkheden voor elektrische vervoersmiddelen zijn daarmee nog beperkt.

Bereikbaarheid te fiets en openbaar vervoer

Een groot aantal bezoekers en bewoners komt op de fiets of te voet naar het centrum. Ze kunnen alleen nu nog niet altijd hun fiets goed en veilig parkeren. In het digipanel is de bereikbaarheid met OV met het cijfer 5,8 beoordeeld. Op de Parklaan en bij halte Raadhuis kunnen bezoekers uit de bus stappen en bussen van en naar Leiden Centraal, Lisse, Schiphol, Haarlem, station Sassenheim en Noordwijk pakken.

Fietsers tussen het noorden en zuiden van Sassenheim gebruiken de Hoofdstraat als doorgaande route. Daarnaast bezoeken ook bewoners van omliggende kernen en gemeenten het centrum per fiets. Dit maakt dat in Sassenheim best wat verkeersstromen, naast die van de auto, bij elkaar komen. Op de Hoofdstraat tussen de Hema en de kerk wordt dit goed duidelijk.

Wonen in het centrum

In Sassenheim is beperkt ruimte voor woningbouw. Mede hierdoor wordt de bevolking van Sassenheim steeds ouder. Dit brengt een andere woonbehoefte met zich mee; kleinere, gelijkvloerse appartementen dichtbij voorzieningen. In het centrum lopen een aantal gebiedsontwikkelingen, waarbij behalve eengezinswoningen grondgebonden woningen vooral appartementen worden gerealiseerd.

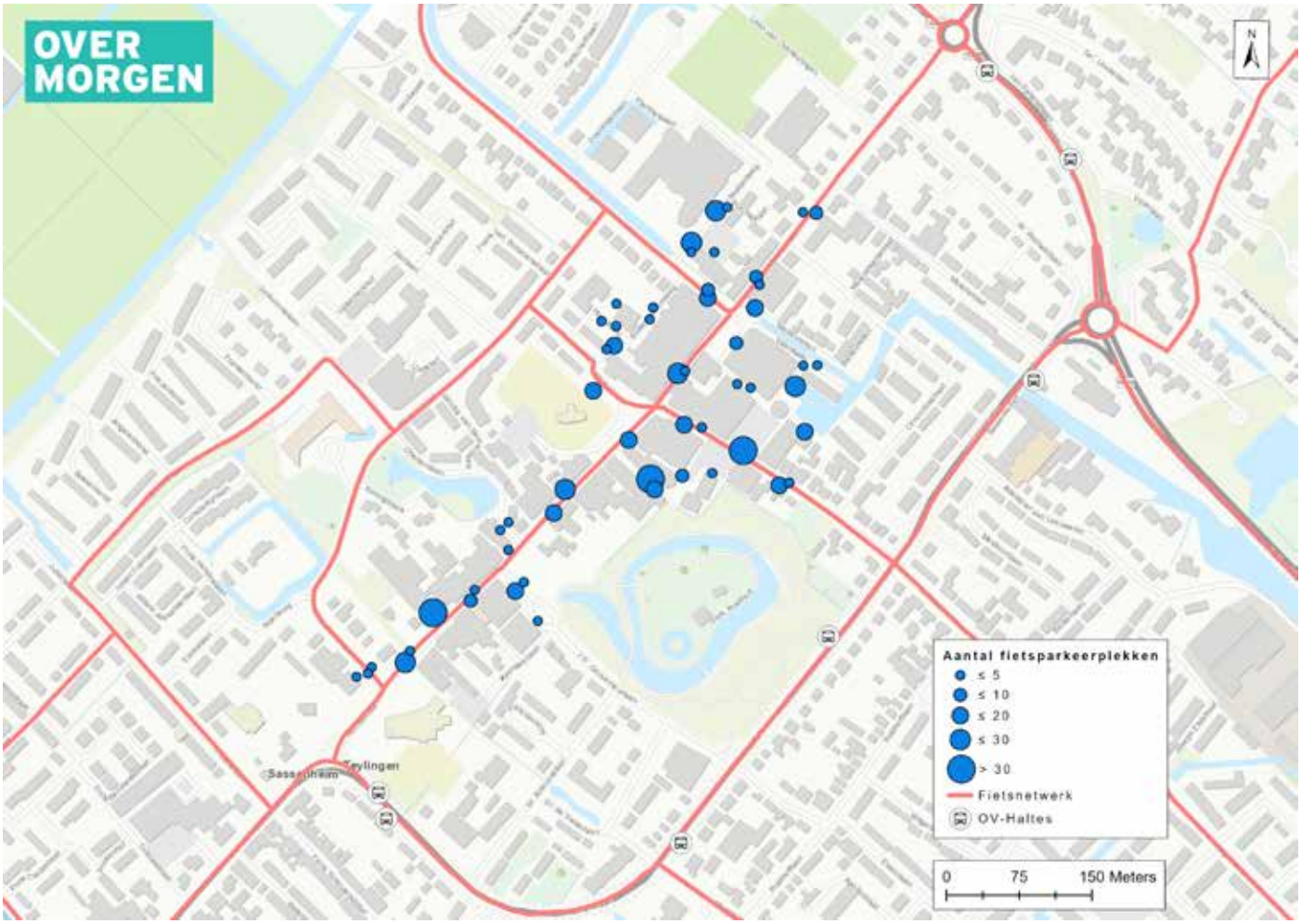

Duurzaamheid in het centrum

Park Rusthoff biedt vlakbij het centrum een flinke groenvoorziening die uitnodigt tot wandelen en bewegen. Het grote aantal winkels in de kern geeft mogelijkheden om bevoorrading centraal te regelen en mogelijkheden onderzoeken om de laatste kilometer tot de winkels anders te organiseren. In de huidige situatie is het laden en lossen nog niet naar tevredenheid geregeld. Er wordt geen gebruik gemaakt van venstertijden en er zijn ook geen duidelijke plekken aangewezen. Ook voor andere zaken die te maken hebben met bedrijfsvoering (zoals afval) biedt de schaalgrootte van Sassenheim mogelijkheden om als ondernemers samen te werken op het gebied van duurzaamheid. Verder is Sassenheim een echt autodorp. De gemeente heeft nu nog geen actief beleid om elektrisch vervoer te stimuleren, ze neemt een meer faciliterende rol in. Het centrumgebied van Sassenheim is tamelijk versteend, maar geeft op korte termijn nog geen aanleiding tot problemen met hitte. Op de langere termijn kan dit veranderen. Daarom is het goed om nu al na te denken over het aanbrengen van groen en water.

Inrichting van de openbare ruimte

De inrichting van de openbare ruimte is veelal eenduidig en consequent. De pleinen wijken iets van elkaar af, qua uitstraling, maar dat ondersteunt de herkenbaarheid van de verschillende pleinen dan ook. Het plein bij de Kerk is nu vooral een parkeerplein, en straalt dat ook duidelijk uit. Dat is jammer, zo midden in het centrum is dit een plek met een hoge potentie. Sterker, om bezoekers te blijven trekken naar dit centrumgebied gericht op winkelen, ontmoeting en verblijf is het wenselijk om de potentie van deze plek in te lossen.

Ondanks dat het centrum consequent is ingericht, zijn er echter ook minpunten te noemen over de inrichting van de openbare ruimte. Zoals eerder benoemd is de wens om de openbare ruimte een warmere uitstraling te geven. Daarnaast levert de indeling van de buitenruimte soms onduidelijke situaties op. Waar moet men fietsen, waar kan men veilig wandelen, en hoe kan je veilig met de auto door een centrumgebied rijden? Bovendien is het voor voetgangers soms erg onoverzichtelijk door verschillende uitstallingen/reclameborden en her en der geparkeerde fietsen. Hierdoor voelen mensen – en vooral mindervaliden, mensen met kinderwagens en rolstoelgebruikers niet veilig. De entrees van het centrum zijn niet overal eenduidig ingericht. De entree van het centrum moet sterk zijn qua herkenning en uitstraling, en vooral uitnodigend van karakter om bezoekers te trekken. Vooral aan de noord- en zuidzijde schort het daar aan. Ook de westelijke entree bij de Hortuslaan haalt het qua benodigde kwaliteit niet. Hier is echter een ontwikkeling aanstaande, die het centrum de kans biedt om de kwaliteit van de entree te verbeteren.

Om meer bezoekers naar het centrum te trekken om te winkelen en te verblijven is een kwaliteitsverbetering van de openbare ruimte nodig zodat een aantrekkelijke ambiance ontstaat.

Hittestress en klimaatadaptatie

In het centrum van Sassenheim is relatief veel verharding en weinig groen in het straatbeeld, met uitzondering van de parken. Naast dat dit een negatief effect heeft op de beleving en uitstraling van het centrum, brengt het risico's met zich mee waaronder overstromingen bij hevige regenval. Daar waar Park Rusthoff een koel eiland in het centrum vormt door water en groen, is op de Hoofdstraat sprake van een stedelijk hitte-eilandeffect. Op warme dagen is het hier ongeveer 1,4 tot 1,8 graden warmer dan op andere plekken in het centrum en daarbuiten. Er ligt hiermee in het centrum een opgave om waar het mogelijk is meer groen te realiseren.

Uit de Klimaateffectenatlas van Deltares blijkt dat er op de Hoofdstraat ook een aantal kwetsbare plekken zijn bij kortdurende intense neerslag (70 mm in 2 uur). Onder het huidige klimaat komt deze bui circa 1 keer in de 100 jaar voor. In het centrum is het gevaar van ernstige wateroverlast beperkt. Zo is de plaatsgebonden kans op ernstige wateroverlast, oftewel de kans die één persoon op één plaats loopt dat hij/zij te maken krijgt op ernstige wateroverlast (overstroming) zeer klein (1/3000 tot 1/30.000 per jaar).

De belangrijkste opgaves voor Sassenheim:

- Inzetten op een zo snel mogelijke terugkeer van de supermarkten Dirk en Hoogvliet naar het centrum.
- Om het centrum in deze omvang te behouden moet het noordelijke en zuidelijk deel van het centrum met elkaar worden verbonden. Daarnaast de deelgebieden onderscheiden en deze duidelijk in de markt zetten.
- Aanpassen van de openbare ruimte om de veiligheid, sfeer en comfort te verbeteren.
- Kwaliteitsimpuls van panden en uitstallingen in het centrum.
- Beter benutten van de openbare ruimte rondom de kerk zodat er een goede nieuwe verblijfsruimte ontstaat, dit in combinatie met de opgave die er voor de locatie Hortusplein ligt.
- De kwaliteit en herkenbaarheid van de entrees van het centrum verbeteren.
- Onderzoek naar het voorkomen van zoekgedrag van bezoekers van het centrum naar een parkeerplaats door het bieden van een heldere parkeerstructuur



Voorhout





Welkom in het centrum van Voorhout. Eigenlijk heeft Voorhout alles wat je van een dorp mag verwachten. Supermarkten, cafés, restaurants, een rijk verenigingsleven en zelfs een station. Bezoekers van het centrum vinden de winkels vooral in de Herenstraat, waar de afgelopen jaren wel de nodige winkels zijn verdwenen. Maar voor de dagelijkse boodschappen is het aanbod van Voorhout voldoende. Het spoor vormt een fysieke barrière in het centrum. In het midden van het centrum is de kerk een opvallende verschijning. Het plein voor de kerk geeft ruimte voor ontmoeten en parkeren. In Voorhout blijft het aantal inwoners toenemen doordat er de komende jaren een substantieel aantal nieuwe woningen wordt gebouwd.

Beeldkwaliteit en uitstraling

Het centrum van Voorhout is gekoppeld aan de Herenstraat. De beeldkwaliteit en uitstraling van Voorhout hangt nauw samen met de beleving van deze belangrijke verkeersader door Voorhout. De drukte op de Herenstraat en geparkeerde auto's overheersen het straatbeeld. Op termijn kan dat veranderen door de opening van de Noordelijke Randweg. Tegelijkertijd worden er veel nieuwe woningen gebouwd in Voorhout. Dat kan betekenen dat de afname van verkeer op de Herenstraat kan tegenvallen.
Het beeld van de Herenstraat is onrustig. De inrichting, de vele reclame-uitingen, gebouwen die op verschillende afstanden tot de weg staan, gefragmenteerd groen en de hoeveelheid aan meubilair versterken dat beeld.

Ondanks de drukte straalt de Herenstraat wel een dorpse sfeer uit. Dat komt door de veelal kleinschalige bebouwing en de afwisseling tussen winkels en woningen. Tegelijkertijd zorgt deze afwisseling voor een minder sterk geclusterd centrum, terwijl dit nou juist wel nodig geacht wordt, zeker gezien de leegstand in dit centrumgebied.

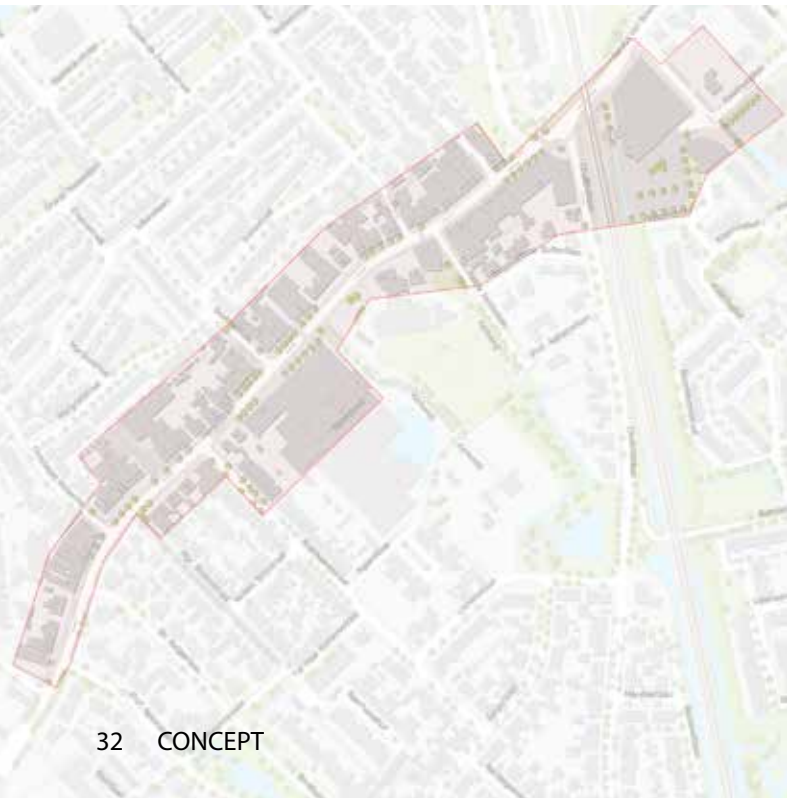

Winkels

Voorhout heeft een centrumgebied dat uit meerdere gebieden bestaat: het deel ten noorden van het spoor (rondom de Albert Heijn), het deel ten zuiden van het spoor tot de kerk en het deel ten zuiden van de kerk. Er is echter weinig samenhang tussen de gebieden door de lengte van de winkelstraat, de aanwezigheid van een spoorweg(overgang), het niet aaneengesloten winkelfront en het verspreid parkeren in combinatie met het doorgaande auto- en fietsverkeer. In het centrum zijn veel woningen te vinden, zowel boven winkels als op de begane grond.

Het centrum van Voorhout heeft een duidelijke boodschappenfunctie. Landelijk bekende winkels in het centrum zijn de supermarkten Plus en Albert Heijn, en winkels als Hema en Kruidvat. De verdeling van dagelijks en niet-dagelijks aanbod is ongeveer 50%-50%. De supermarkten zijn een trekker en worden aangevuld met diverse vers-speciaalzaken. Uit het passantenonderzoek blijkt dat bezoekers nog meer behoefte hebben aan winkels die een aanvulling geven op de supermarkten, zoals boetiekjes en vers specialisten. Deze zijn nu ook al aanwezig, maar aangegeven is dat er nog meer diversiteit gewenst is.

In de Detailhandelsvisie van 2014 werd al aangegeven dat het winkelaanbod meer geclusterd zou moeten worden zodat een compacter winkelgebied ontstaat. Tot nu toe zijn hier nog te beperkt stappen op ondernomen.

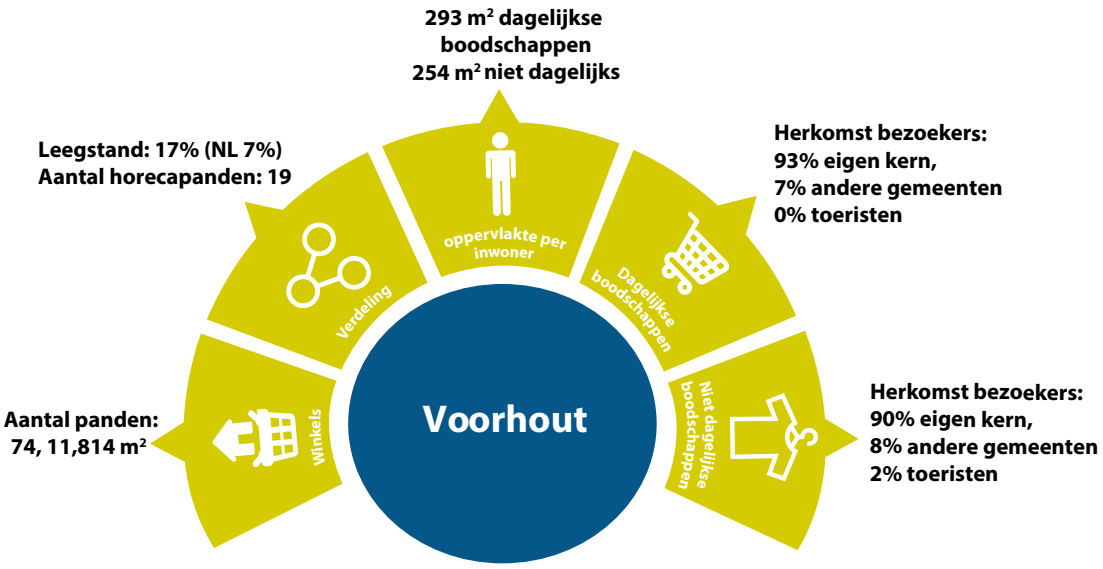

Verblijven en ontmoeten

De Sint Barthomoleüskerk en iconische fontein vormen een centrale ontmoetingsplek halverwege de winkelstraat. In de toekomst kan de potentie van deze plek verder worden benut tot een hoogwaardige verblijfsplaats, het 'kloppend hart' van Voorhout. Daarnaast telt het centrumgebied van Voorhout maar liefst dertien horecagelegenheden. In verhouding tot het aantal inwoners ligt het horeca-aanbod in Voorhout hoog. In het burgerpanel gaven respondenten dit vaak aan als positief punt in de kern. Ook de bibliotheek van Voorhout ligt direct aan de Herenstraat. Hier bieden ze naast het lenen van boeken ook cursussen en andere activiteiten aan en dat wordt gewaardeerd door bewoners van Voorhout.

Bereikbaarheid en parkeren

Er is een verkeer- en parkeeronderzoek uitgevoerd waarbij is in beeld gebracht wat de verkeersintensiteiten zijn in het centrum en de snelheid is gemeten. Dit heeft het volgende beeld opgeleverd:

- Er rijdt relatief veel verkeer over de Herenstraat. Het aantal verkeersbewegingen is aan de hoge
- kant voor een erftoegangsweg, zeker in combinatie met de fietsers.
- De Herenstraat functioneert (door het gebrek aan alternatieven) als een gebiedsontsluitingsweg.
- De snelheid ligt met name bij de zuidelijke entree van het centrum aan de hoge kant, de snelheidslimiet op de Herenstraat is 30 km/uur.

Voor het onderwerp "parkeren" is onderzocht hoe de parkeerplaatsen worden benut (bezettingsgraad), het parkeermotief en de herkomst van de geparkeerde auto's. Tijdens de meting vond er een evenement op het plein bij de Kerk plaats. Op deze plek is om die reden toen niet geteld. We hebben de bezettingsgraad van deze parkeerplaatsen wel in de eindresultaten opgenomen. We zijn hierbij uitgegaan van volledige bezetting van al deze parkeerplekken, omdat we liever met een te hoge dan een te lage bezettingsgraad rekenen.

In totaal zijn er in het centrum 1.199 parkeerplaatsen bij het onderzoek betrokken, waarvan 1.169 openbare beschikbaar voor algemeen gebruik. De hoogst waargenomen bezettingsgraad was op zaterdag 25 mei 2019 tussen 13:00 en 15:00 uur met een bezettingsgraad van 79,0% met 972 geparkeerde voertuigen.

Uit dit onderzoek blijkt dat op het drukste meetmoment nog circa 200 vrije parkeerplaatsen beschikbaar waren in het onderzoeksgebied. De parkeermotieven waren op dit meetmoment: wonen 41,7%, werken 34,6% en bezoeker 28,8%.

Parkeercapaciteit
In het centrum zijn er in de blauwe zone 237 parkeerplaatsen. Daarnaast zijn er nog 100 (niet openbare) parkeerplaatsen in parkeergarage. Rondom het centrum zijn er 862 openbare parkeerplaatsen beschikbaar.

Maximaal gewenste bezettingsgraad
In de verkeerskunde is een veel gehanteerde maximale gewenste bezettingsgraad 85% bij een hoog aandeel kortparkeerders en 90% bij een hoog aandeel langparkeerders. Bij een hogere bezettingsgraad neemt de kans op zoekverkeer toe met als gevolg rondrijbewegingen (met de nodige verkeersonveiligheid) en grotere kans op "fout" en "illegaal" geparkeerde voertuigen. Bij zeer hoge bezettingsgraden bestaat ook de kans op wachtende voertuigen.

Parkeerdruk en bezettingsgraad
In het centrum is in de blauwe zone de bezettingsgraad het hoogst op zaterdagmiddag (68.8%). Rondom het centrum is de bezettingsgraad ook op zaterdagmiddag het hoogst (81,0%). Soms is de bezettingsgraad op enkele plekken meer dan 100%. Dat betekent dat er meer auto's geparkeerd staan, dan dat er is toegestaan.

Uit deze cijfers blijkt dat er in het algemeen voldoende parkeerplaatsen in het centrum aanwezig zijn.

Parkeermotief
Op zaterdagmiddag 25 mei, tussen 13:00 en 15:00, hadden parkeerders in de blauwe zone de volgende motieven: 31 wonen (19.0%), 33 werk (20.2%) en 99 bezoek (60,7%). Rondom het centrum was dit: 360 wonen (51.6%), 268 (38,4%) werk en 70 bezoek (10,0%).

Bezettingsgraad en parkeermotief (zaterdag 25 mei 2019, 13.00 - 15.00)

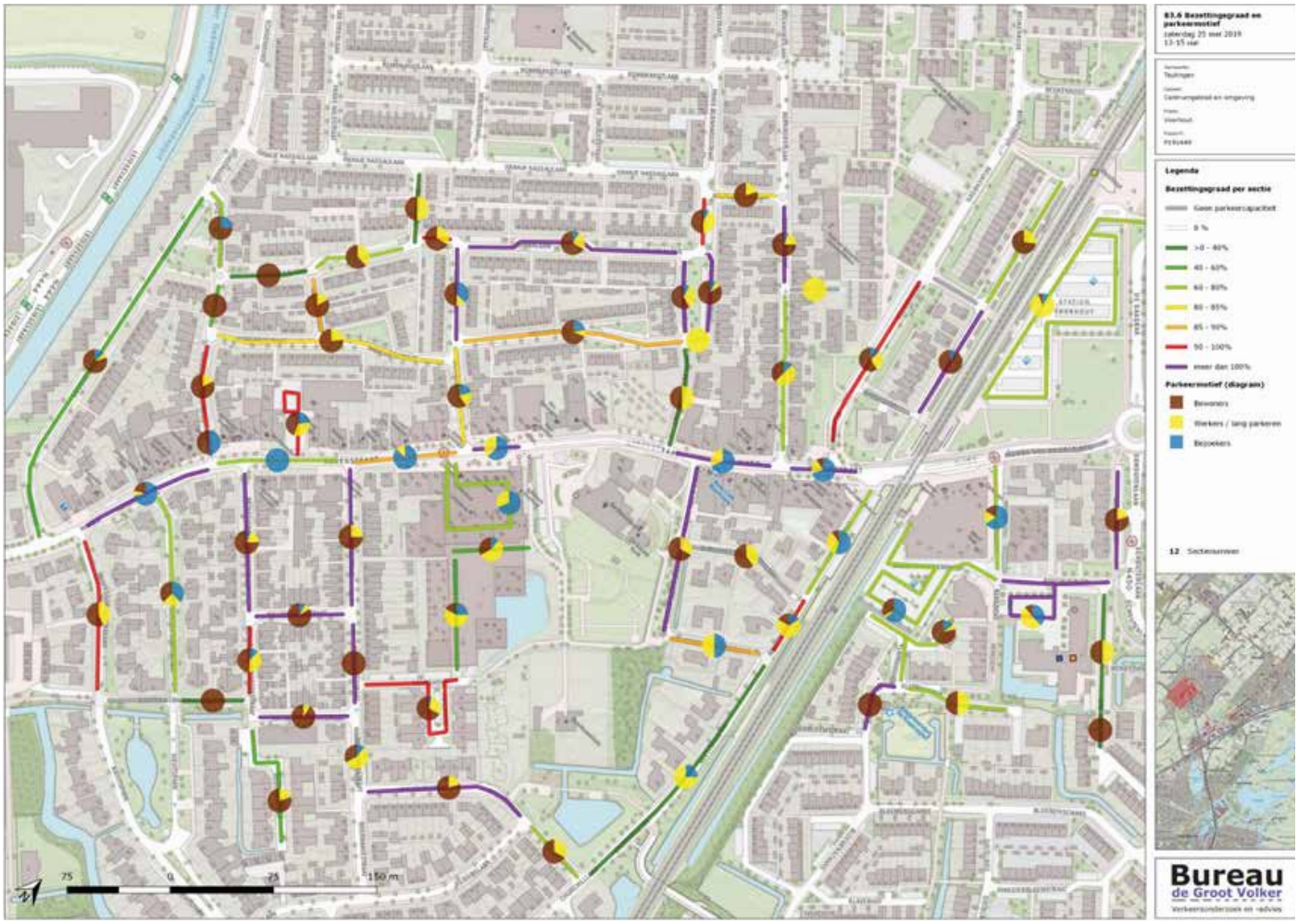

Herkomst
Op donderdag, tussen 11:00 en 13:00 uur, en zaterdag tussen, 13:00 en 15:00 uur, kwam het grootste deel van de geregistreerde voertuigen uit Voorhout zelf (65,5% op donderdagochtend en 51,4% op zaterdagmiddag), gevolgd door Noordwijk (met 11,1% en 2,8%) en Noordwijkerhout (8,3% en 3,1%).

De Herenstraat loopt dwars door het centrumgebied heen en is daarmee sterk bepalend voor de bereikbaarheid en uitstraling van Voorhout. Vooral op zaterdagen worden de parkeergelegenheden goed gebruikt. Dit geldt voor de Herenstraat, maar ook voor de woonstraten grenzend aan de Herenstraat, zoals de Monseigneur Broerestraat en Boerhaavestraat. De gebieden rondom de Boerhaavestraat en de Julianalaan kennen ook een hoge bezettingsgraad. In Voorhout wordt ook geparkeerd op locaties waar dat niet mag. Bewoners geven aan dat het voor hen niet altijd duidelijk is waar wel en waar niet geparkeerd mag worden en dat niet wordt gehandhaafd.

Het centrumgebied van Voorhout ligt in de 30 kilometer zone. Veel auto's rijden door de Herenstraat. De verkeersdoorstroming van het centrum is op drukke momenten een knelpunt en kan leiden tot onveilige situaties, ondanks dat het gebied een 30km/u zone is. Het laden en lossen voor de bevoorrading van de winkels, gelegen aan de Herenstraat, in combinatie met een gesloten spoorwegovergang, kan leiden tot opstoppingen en gevaarlijke situaties. Het trottoir aan de Herenstraat wordt ook door fietsers en brommers gebruikt om uit te wijken, wat voor het winkelend publiek tot gevaarlijke situaties kan leiden.

Bij de entrées van de Herenstraat liggen verkeersplateaus. De snelheid op de Herenstraat wordt echter nog steeds als te hoog ervaren. In het digipanel gaven mensen aan dat zij hierdoor het oversteken naar winkels aan de andere kant van de straat op sommige plekken als onveilig ervaren. Dit staat de ontspannen winkelsfeer in de weg. Er zijn zes zebrapaden waarmee bezoekers de oversteek kunnen maken. Volgens de gebruikelijke normen is het eigenlijk niet nodig om een zebrapad in de Herenstraat aan te leggen, omdat het een 30-km zone is. De zebrapaden zijn hier gerealiseerd als uitkomst van een participatietraject. Doordat een aantal parkeerplaatsen tot aan de zebrapaden zijn gesitueerd, heeft de voetganger geen goed overzicht bij het oversteken.

De opening van de nieuwe Noordelijke Randweg bij Voorhout zal in de toekomst een alternatief bieden voor doorgaand verkeer en kan daarmee leiden tot een afnemende verkeersdrukte door het winkelgebied. De daadwerkelijke afname zal uit metingen moeten blijken. Dit kan echter tot een ander gebruik van de Herenstraat leiden, wat een kans is om het centrum van Voorhout te verbeteren!

Bereikbaarheid te fiets en openbaar vervoer

Het centrum van Voorhout is met het openbaar vervoer te bereiken via het NS-treinstation met sprinters in de richting

Fietsroutes en OV-haltes

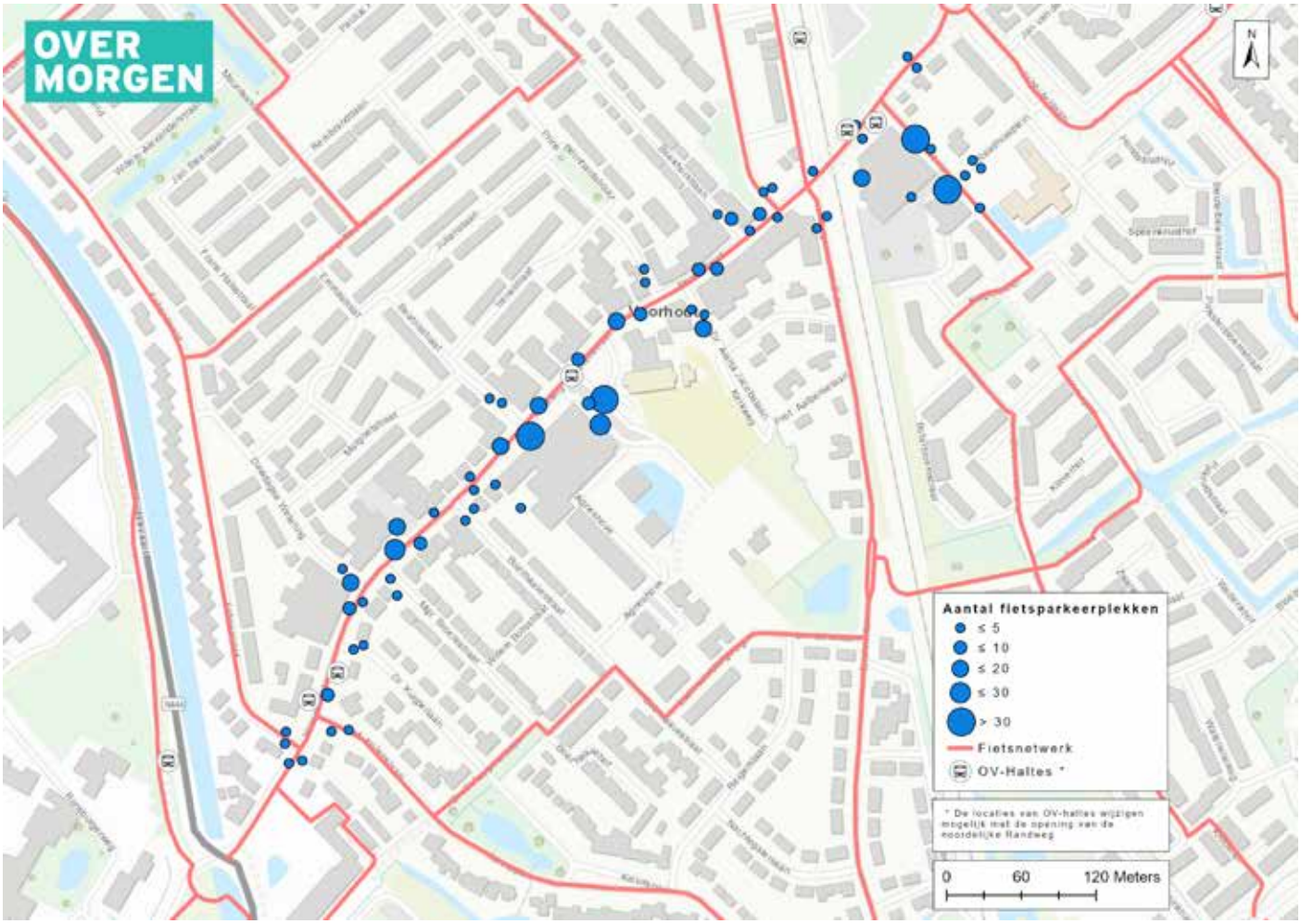

van Haarlem en Den Haag Centraal. Per bus is Voorhout bereikbaar vanaf Den Haag Centraal, Schiphol Airport, Leiden Centraal, Noordwijk, Noordwijkerhout en Nieuw-Vennep.

Bezoekers van het centrum en bewoners van Voorhout ervaren de spoorwegovergang als onveilig. De ingrepen die nodig zijn om de spoorwegovergang veiliger te maken zijn onderzocht door het bureau Movares. Wanneer het inrichtingsplan voor de spoorwegovergang wordt uitgewerkt, wordt dit afgestemd met de uitgangspunten van de centrumvisie.

Wonen

De bevolkingsgroei van de gemeente Teylingen wordt voor een groot deel in Voorhout verwacht. Het nieuwbouwproject "Nieuw Boekhorst" staat nog op stapel. Voorhout biedt woonruimte voor de gehele regio. Een meerderheid van de inwoners werkt buiten Voorhout en forenst dagelijks naar buurgemeenten en grote steden zoals Leiden en Den Haag.

In het centrum van Voorhout staan winkelpanden en woningen door elkaar heen. Met name aan de zuidkant van de Herenstraat zijn veel woningen tussen de winkels te vinden. Bewoners van de zijstraten - van met name de Herenstraat - geven aan overlast te ondervinden van de winkelfunctie van het centrum. Voornamelijk bestaat de overlast uit het gebrek aan voldoende parkeercapaciteit omdat er veel auto's geparkeerd staan in de woonstraten.

Er ligt een opgave om voldoende parkeerplekken in het centrum beschikbaar te houden voor de bewoners van het centrum maar ook voldoende parkeerplaatsen voor de bewoners van de omliggende woonwijken.

Duurzame kansen in het centrum

Voorhout is goed ontsloten via het spoor met het station. Dit station kan nog veel meer een duurzaam knooppunt worden dan het nu is. Bijvoorbeeld door extra voorzieningen in de buurt te realiseren, zoals een kinderopvang, waardoor minder autobewegingen nodig zijn als forenzen vanuit het station terug naar huis onderweg hun kinderen kunnen ophalen. Het toevoegen van werkplekken rondom het station zou hier ook aan kunnen bijdragen.

Aan de Herenstraat zijn geen laadpalen voor elektrische auto's. Het dichtstbijzijnde laadstation bevindt zich aan de Componistenlaan bij het treinstation, en aan de Oranje Nassaulaan. Er zijn geen laadpunten aanwezig in het centrum voor elektrische fietsen.
De komst van de Noordelijke Randweg gaat het centrum, naar verwachting, qua verkeer ontlasten. Dat is het moment om na te denken over een autoluw centrum, waar langzaam verkeer voorrang heeft en het aantal autobewegingen binnen het centrum kan verminderen.

Het centrumgebied van Voorhout is best versteend, maar geeft op korte termijn nog geen aanleiding tot problemen met hitte. Op de langere termijn kan dit veranderen. Daarom is het goed om nu al na te denken over het aanbrengen van groen en water.

Inrichting openbare ruimte

De huidige inrichting ondersteunt het centrumgebied van Voorhout niet. Er is een aantal verbeterpunten te benoemen zodat het aantrekkelijker wordt om in het centrum te verblijven. De kwaliteit van de centruminrichting in het algemeen is niet van een hoog niveau en kan worden verbeterd. De rijbaan is qua uitstraling prima in orde (over de veiligheid verschillen de meningen), het trottoir is qua materiaal wat sleets en rommelig ingericht. De oversteekbaarheid is door al het verkeer dat door de Herenstraat rijdt, gecombineerd met het meubilair en geparkeerde auto's, niet zo goed. Hierdoor wordt de uitwisseling van bezoekers tussen beide zijden van de Herenstraat niet bevordert.

De inrichting van het centrumgebied loopt niet synchroon met het daadwerkelijke centrumgebied: aan de zuidwestzijde begint de centruminrichting te 'vroeg' (waardoor het begin van het centrum niet wordt gemarkeerd als entree), terwijl aan de noordoostzijde van het centrum de centruminrichting te vroeg overgaat in standaard-kwaliteit van een ontsluitingsweg. Om het centrum, juist bij de spoorwegovergang (wat al een barrière is) te verbinden, is een consequente centruminrichting nodig. Te denken valt aan een dorpse inrichting vanaf de N444 (als ondersteuning van de Herenstraat als dorpslint) tot waar het centrumgebied begint, en een echte centruminrichting in het centrumgebied tot en met de noordzijde van het gebied.
Ofwel: de openbare ruimte moet de herkenning van het



daadwerkelijke centrumgebied ondersteunen.

Bovendien is het voor voetgangers soms erg onoverzichtelijk door verschillende uitstallingen/ reclameborden en her en der geparkeerde fietsen. Hierdoor voelen mensen – en vooral mindervaliden, mensen met kinderwagens en rolstoelgebruikers niet veilig.

Plekken om elkaar te ontmoeten in de openbare ruimte zijn relatief beperkt. Het plein voor de kerk vormt het hart van Voorhout en is een ontmoetingsplek met bankjes en een fontein, maar heeft meer potentie. Het plein wordt ook gedeeltelijk gebruikt als parkeervoorziening en wordt ingezet voor evenementen als het Korenfestival.

Op vrijdagen is er markt op het Raadhuisplein. De relatie tussen het Raadhuisplein en het centrum is echter beperkt, waardoor bezoekers van de markt niet snel andere winkels in het centrum bezoeken.

Hittestress en klimaatadaptatie

Het centrum heeft een relatief hoog percentage aan verharding. Naast dat dit een negatief effect heeft op de beleving en uitstraling van het centrum, brengt het risico's met zich mee zoals ernstige wateroverlast bij hevige regenval. De kans op ernstige wateroverlast, oftewel de kans die één persoon op één plaats loopt dat hij/zij te maken krijgt op ernstige wateroverlast (overstroming) zeer klein (1/3000 tot 1/30.000 per jaar).

Het plein voor de kerk vormt een aandachtspunt als het gaat om hittestress met name in de zomermaanden. Vanwege de verstening kan het een hitte-eiland vormen waar de temperatuur ruim 1,5 graden hoger ligt dan elders in de gemeente.

Er ligt hiermee in het centrum een opgave om waar het mogelijk is meer groen te realiseren.

Belangrijkste opgaven voor het centrum van Voorhout:

- Het tegengaan van leegstand.
- Inzetten op een compact centrum (tussen de twee supermarkten) zodat het centrum in de toekomst aantrekkelijk blijft.
- Meer verbinden van het noordelijk deel van het centrum (omgeving Albert Heijn) met de rest van het centrum door de oriëntatie van de Albert Heijn aan te passen en de inrichting rondom het spoor aan te passen.
- Herenstraat verkeersveiliger maken.
- Het plein voor de kerk beter benutten als aantrekkelijke verblijfsruimte.
- De inrichting van de openbare ruimte passend maken bij de omvang van het centrumgebied.
- Kwaliteitsimpuls van panden en uitstallingen in het centrum.

Warmond





Warmond, de parel aan de Kaag. Een karakteristiek, historisch dorp gelegen aan de Kagerplassen. Op deze unieke plek komen recreatie, kunst, cultuur en watersport samen. Het is hier goed vertoeven, voor zowel bewoners als toeristen. In vergelijking met Sassenheim en Voorhout, is Warmond met haar 4760 inwoners het kleinste dorp in de gemeente Teylingen. Maar qua levendigheid doet het zeker niet onder! Inwoners verblijven graag op het pleintje bij de pomp, het oude nostalgische centrum, op zaterdag op de Gemeentehaven waar diverse standplaatsen staan en in natuur- en buitengebieden zoals Koudenhoorn, 't Bos van Kranz en Park Groot Leerust. In het zomerseizoen bruist het centrum van de vele activiteiten en de waterrecreatie. In de winter is het rustig. Warmond wordt door haar ligging aan de oostzijde van de A44 en rustige, dorpse en historisch karakter ook bezocht door mensen uit Oegstgeest en bewoners van de westkant van Leiden.

Beeldkwaliteit, identiteit en uitstraling

Warmond heeft een heel ander karakter dan de andere twee kernen. Het dorp richt zich op de maritieme historie en heeft een sterke, bijna museale kwaliteit. Gek genoeg is de connectie vanuit het dorp met het water grotendeels afwezig in de beleefbaarheid: slechts op enkele plekken is het water benaderbaar voor bezoekers. Ook vanaf het water is de gastvrijheid van het dorp niet heel zichtbaar.
Het centrumgebied wordt gekarakteriseerd door de lange historische Dorpsstraat, waarin kleinschalige winkeltjes, boetiekjes, horeca en woningen elkaar afwisselen.
De bebouwing is veelal karakteristiek, welke wordt ondersteund door de historische inrichting van de openbare ruimte. Haaks op de Dorpsstraat is een patroon van oostwest gerichte straatjes ontstaan. Deze straatjes worden in Warmond "dammetjes" genoemd. Deze dammetjes verbinden de Dorpsstraat met de Herenweg, de doorgaande weg parallel aan het centrum. Het centrum is vanaf deze weg niet goed zichtbaar en beleefbaar, enkel bij de Albert Heijn. Men rijdt daarom wellicht al snel het pareltje Warmond voorbij.



Winkelen

Het centrum van Warmond heeft de kleinste concentratie aan winkels. Slechts twee op de vijf leden van het Teylingen panel raadt het winkelgebied in Warmond aan. Toch wordt dit door de meeste bewoners en bezoekers niet als storend ervaren. De belangrijkste winkel is Albert Heijn. Het overige aanbod is verspreid over de Dorpsstraat en bestaat vooral uit kleine winkels. Voor andere soorten winkels bezoeken de meesten het centrum van Sassenheim of andere winkelgebieden. Het aandeel horeca (8 zaken) is relatief hoog en de detailhandel is gericht op vrijetijdsbesteding, passend bij het karakter van het dorp. De verspreide ligging van de winkels nodigt uit tot het maken van een wandeling door het oude centrum. In de winter is er weinig te beleven in het centrum van Warmond. Toerisme in de zomer biedt Warmond een belangrijke impuls om het voorzieningenniveau in het centrum op peil te houden.

Verblijven en ontmoeten

Het dorp wordt bezocht door binnen- en buitenlandse toeristen en is zowel fietsend als varend goed bereikbaar. Toch kan deze doelgroep nog beter worden bediend qua horeca-aanbod en overnachtingsmogelijkheden. Er zijn in Warmond diverse campings aanwezig, maar bezoekers van de campings en bezoekers van het bos zouden meer verleid

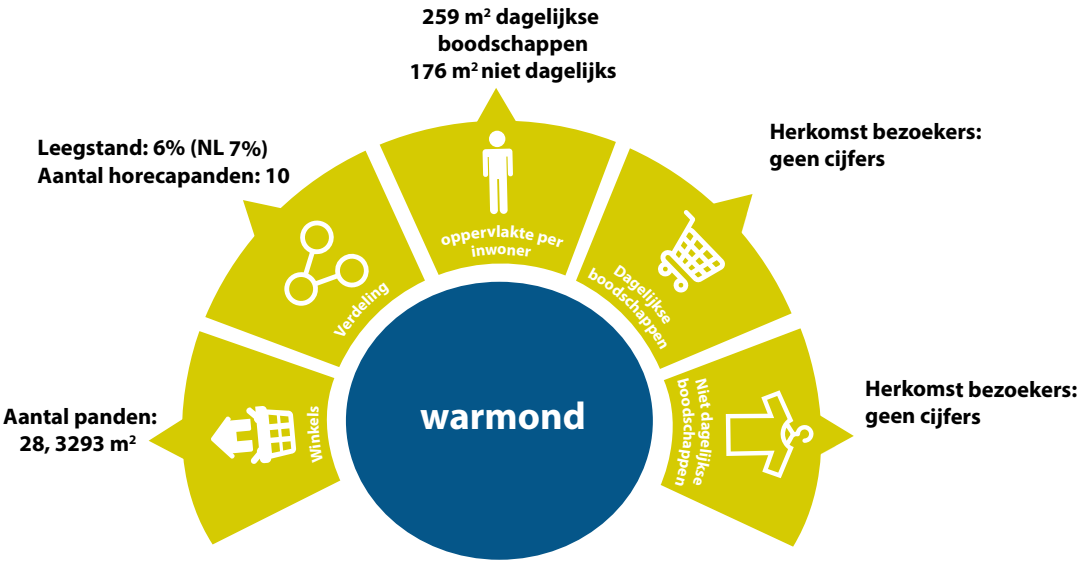

kunnen worden om ook het centrum te bezoeken. Op het plein bij de Gemeentehaven staan op zaterdag diverse standplaatsen met koopwaar en is de plek voor inwoners om elkaar treffen. Park Groot Leerust is geliefd onder bewoners en bezoekers om er te wandelen en te verblijven. Om de gastvrijheid te vergroten is er op deze locatie behoefte aan een openbaar toilet. 't Trefpunt is gelegen aan de Herenweg en is een multifunctionele accommodatie met een kleinschalig theater, een bibliotheek en beschikt over zalen die gehuurd kunnen worden voor diverse evenementen en activiteiten.

Wonen in het centrum

In het centrum wisselen winkels, horeca en woningen elkaar af. In het centrum is nog maar beperkt in- of uitbreiding van het woningaanbod mogelijk. Op een aantal plekken in en om het centrum worden wel nog nieuwe woningen gerealiseerd, waaronder het Hof van Liduina, het voormalig Groot Seminarie Warmond (o.a. Mariengaerde) en woningen op de locatie De Waaier, totaal ongeveer 150 woningen.



Duurzame kansen in het centrum

In Warmond is veel groen en water te vinden. Hierdoor zijn er op korte termijn geen problemen wat betreft hitte of wateroverlast in het centrum. In de toekomst kan dit, door klimaatverandering, veranderen. Ook laadinfrastructuur is in Warmond belangrijk. Voor zowel auto's, als fietsen van dagjesmensen die een stop in de kern maken. In de kern zijn drie oplaadpunten voor elektrische auto's te vinden maar geen oplaadpunten voor fietsers. Gezien het toeristisch karakter van Warmond is hier mogelijk wel behoefte aan.

De plaatsgebonden overstromingskans in het centrum in Warmond is zeer klein: 1/3.000 tot 1/30.000 per jaar.

Bereikbaarheid en parkeren

Er is een verkeer- en parkeeronderzoek uitgevoerd waarbij is in beeld gebracht wat de verkeersintensiteiten zijn in het centrum en de snelheid is gemeten. Dit heeft het volgende beeld opgeleverd:

- Er rijdt relatief veel verkeer over de Herenweg. De Herenweg is een gebiedsontsluitingsweg, de
- verkeersintensiteit past bij deze wegcategorie.
- Het aantal verkeersbewegingen op de Dorpsstraat is laag.
- De snelheid in het centrum ligt rond die van de snelheidslimiet van 30 en 50 km/uur.

Voor het onderwerp "parkeren" is onderzocht hoe de parkeerplaatsen worden benut (bezettingsgraad), het parkeermotief en de herkomst van de geparkeerde auto's.

Het drukste meetmoment (het maatgevende moment) was op donderdagavond tussen 19:00 en 21:00 uur. In totaal zijn er 900 parkeerplaatsen in het centrum bij het onderzoek betrokken, waarvan 877 openbare beschikbaar voor algemeen gebruik. De hoogst waargenomen bezettingsgraad donderdag 23 mei 2019 tussen 19:00 en 21:00 uur was 63,2% met 569 geparkeerde voertuigen. Uit dit onderzoek blijkt dat op het drukste meetmoment nog circa 300 vrije parkeerplaatsen beschikbaar waren in het onderzoeksgebied. Parkeermotieven: wonen 76,1%, werken 16,0% en bezoeker 7,9%.

Bezettingsgraad en parkeermotief (zaterdag 25 mei 2019, 13.00 - 15.00)

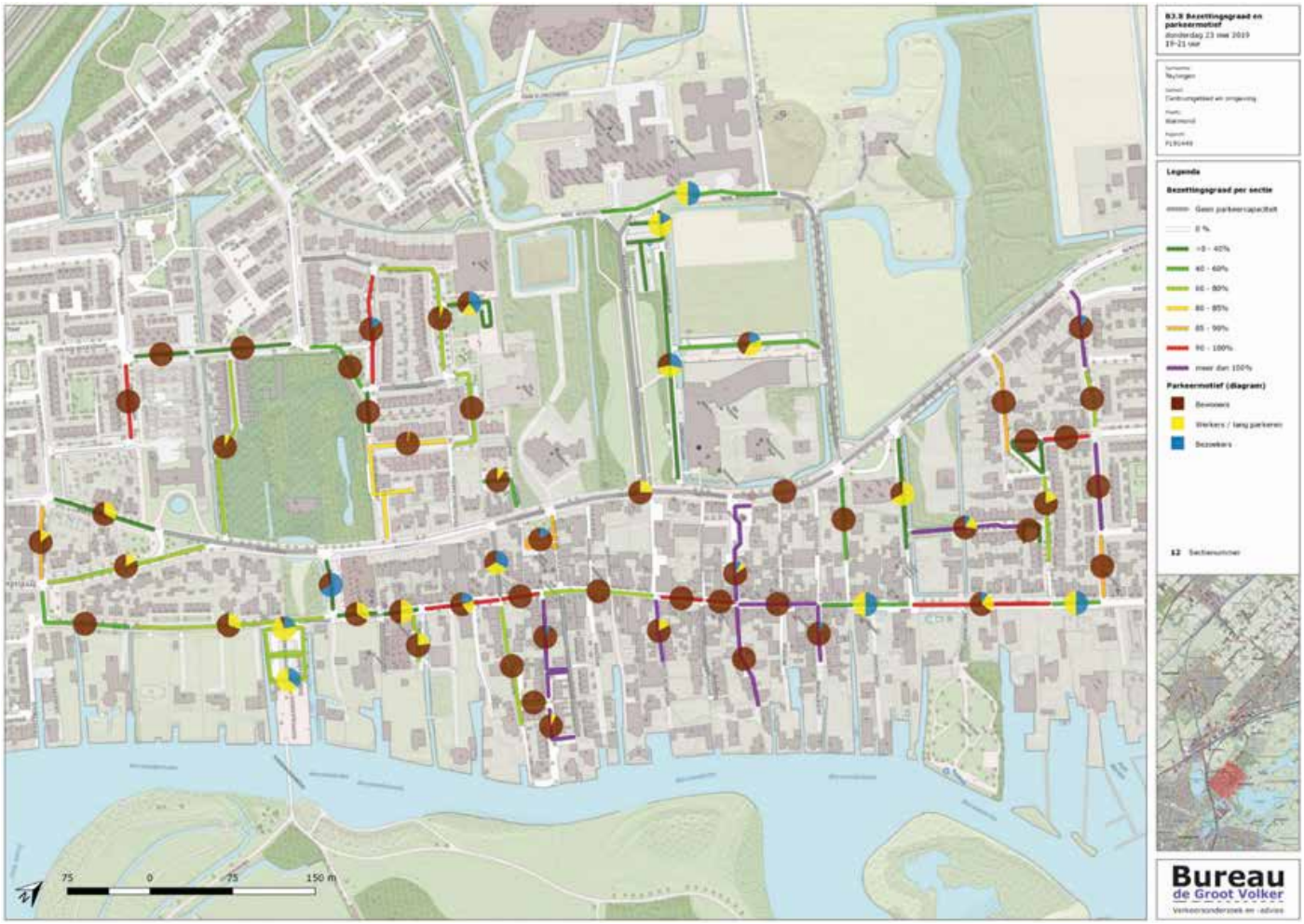

Parkeercapaciteit
In het centrum zijn er in de blauwe zone 79 parkeerplaatsen. Rondom het centrum zijn er 821 openbare parkeerplaatsen beschikbaar.

Maximaal gewenste bezettingsgraad
In de verkeerskunde is een veel gehanteerde maximale gewenste bezettingsgraad 85% bij een hoog aandeel kortparkeerders en 90% bij een hoog aandeel langparkeerders. Bij een hogere bezettingsgraad neemt de kans op zoekverkeer toe met als gevolg rondrijbewegingen (met de nodige verkeersonveiligheid) en grotere kans op "fout" en "illegaal" geparkeerde voertuigen. Bij zeer hoge bezettingsgraden bestaat ook de kans op wachtende voertuigen.

Parkeerdruk en bezettingsgraad
In het centrum is in de blauwe zone de bezettingsgraad het hoogst op vrijdagavond (69.6%). Rondom het centrum is de bezettingsgraad het hoogst op donderdagavond (63.5%). Soms is de bezettingsgraad op enkele plekken meer dan 100%. Dat betekent dat er meer auto's geparkeerd staan, dan dat is toegestaan. Uit deze cijfers blijkt dat er in het algemeen voldoende parkeerplaatsen in het centrum aanwezig zijn.

Parkeermotief
Op donderdagmiddag 23 mei, tussen 11:00 en 13:00, hadden parkeerders in de blauwe zone de volgende motieven: 17 wonen (38,6%), 7 werk (15,9%) en 20 bezoek (45,5%). Rondom het centrum was dit: 271 wonen (55,9%), 159 (32,8%), werk en 55 bezoek (11,3%).

Herkomst
Op donderdag, tussen 11:00 en 13:00 uur, en zaterdag tussen, 13:00 en 15:00 uur, kwam het grootste deel van de geregistreerde voertuigen uit Warmond zelf (58,0% op donderdagochtend en 63,1% op zaterdagmiddag), gevolgd door Sassenheim (met 4,1% en 2,9%) en Leiden (3,8% en 3,9%).

De Dorpsstraat is een smalle straat, waardoor parkeren, auto's en fietsers elkaar (soms) in de weg zitten. Tijdens het verkeersonderzoek viel op dat op meerdere plekken in het centrum fout wordt geparkeerd. Het winkelgebied en de aangrenzende straten van Warmond maken deel uit van de blauwe zone. Op deze plekken mag maximaal twee uur geparkeerd worden. Uit het parkeeronderzoek blijkt dat met name bewoners verkeerd parkeren in de drukke zijstraten van de Dorpsstraat. De bezettingsgraad was daardoor hoger dan 100%, omdat naast de reguliere parkeerplekken ook foutieve parkeerplekken werden gebruikt. Recent zijn er aan de Herenweg nieuwe parkeerplekken aangelegd.

De Herenweg loopt parallel aan de Dorpsstraat en vormt de ontsluitingsweg voor het centrumgebied. Aangegeven is dat de fietsoversteekplaats ter hoogte van de kruising van de Herenweg met de Laan van Oostergeest op een gevaarlijke plek ligt. Over de inrichting van de Herenweg is een apart participatietraject geweest om onder andere de verkeerveiligheid te verbeteren.

Fietsroutes en OV-haltes

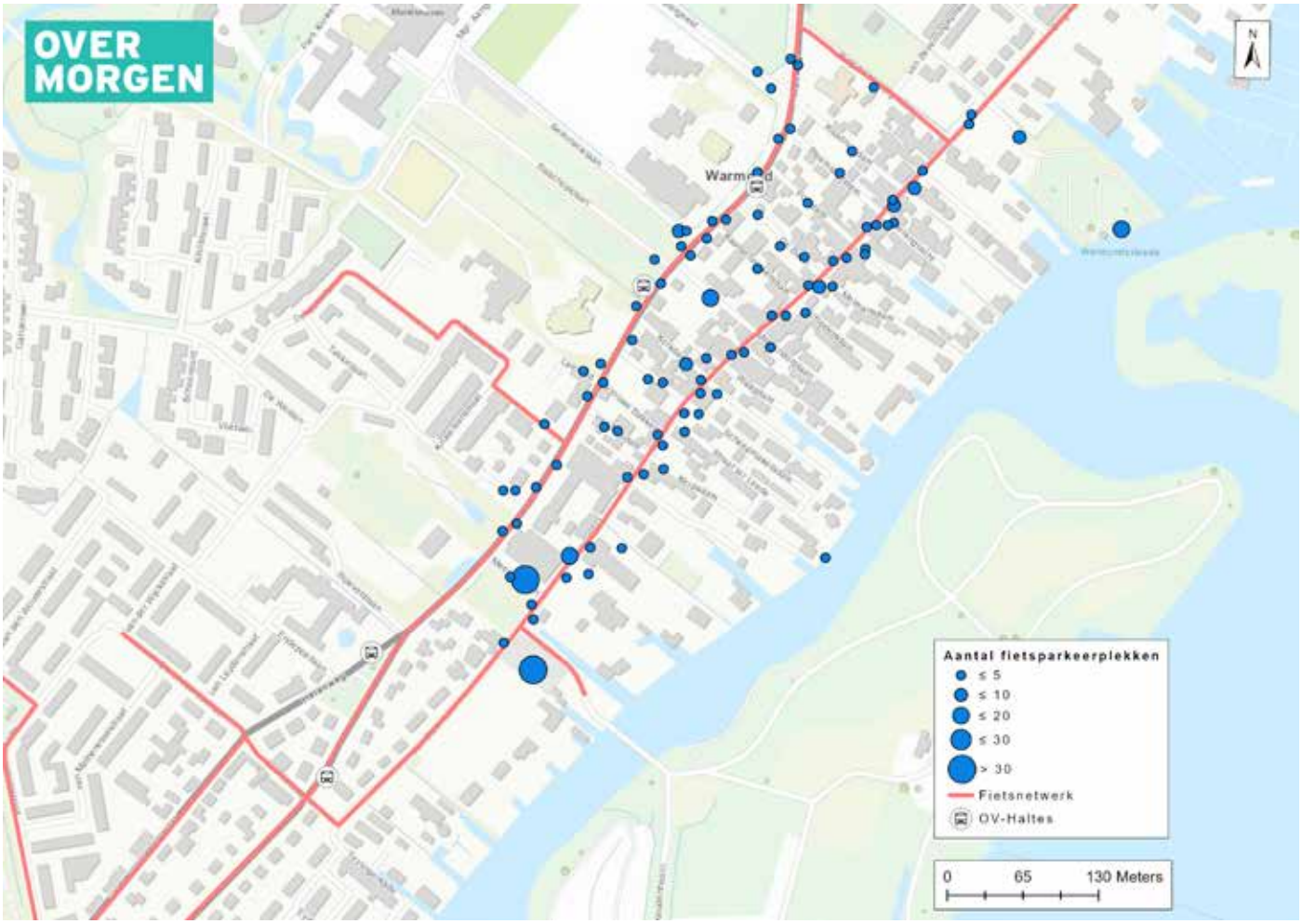

Bereikbaarheid per fiets en openbaar vervoer

Het centrum van Warmond is bereikbaar per bus met één keer per half uur een bus naar Haarlem (> 1 uur reistijd) en Leiden (15 min). Het station van Sassenheim is ook op fietsafstand bereikbaar net zoals het centrum van Leiden. Ook is het centrum goed bereikbaar via het water. Wel zijn er zijn nog onvoldoende aanlegplaatsen voor passanten met behoefte aan een korte ligtijd.

Openbare ruimte

Warmond heeft een prachtige ligging aan het water. Het water is echter nauwelijks beleefbaar in het centrum, omdat veel woningen met hun achtertuinen aan het water liggen. Op drie plekken kan vanuit het centrum van Warmond het water worden benaderd. Bij de Gemeentehaven, bij Straat ter Leede e.o. en Park Groot Leerust . De Gemeentehaven is recentelijk (2014) heringericht met een brug naar Koudenhoorn en een passantenhaven. Verder is er bij de Gemeentehaven een parkeerterrein, waar op zaterdag verschillende standplaatshouders koopwaar aanbieden. Bij Straat ter Leede/ Kerpsdam kan het water ook worden benaderd, maar de inrichting nodigt hier niet toe uit. Sterker, deze straat voelt bijna privaat aan. Ook het gebruikte materiaal is niet eenduidig met de Dorpsstraat, wat dit gevoel versterkt. Veel bezoekers zullen dit prachtige uitzichtpunt daarom overslaan.

Park Groot Leerust is de derde plek waar het water goed beleefbaar is. Het is vooral een stille, groene plek. Het ligt redelijk verscholen vanaf de Burgemeester Ketelaarstraat (verlengde van Dorpsstraat), en de entree nodigt ook niet meteen uit tot een nadere verkenning, laat staan dat het water vanaf deze straat al zichtbaar is.

De Dorpsstraat zelf is smal (eenrichtingsverkeer) en voorzien van enkele parkeerplekken. De straat straalt gezelligheid en knusheid uit, zeker bij de diverse boetiekjes en horeca. Op enkele plekken overheersen echter geparkeerde auto's, maar er zijn ook bijna geen alternatieven voor het parkeren van de auto. Bovendien is de toegankelijkheid van het voor centrum voor mindervaliden en rolstoelgebruikers onvoldoende.

Dé centrale plek in het centrum is bij de Oude School. Een prachtige plek halverwege de Dorpsstraat. Een deel van de Dorpsstraat wordt begeleid door behoorlijke bomen, wat de straat -samen met het klassieke meubilair- fraai aankleedt.

Belangrijkste opgaven voor het centrum van Warmond:

- Inzetten op het meer aantrekken van bezoekers, enerzijds van bewoners van Warmond en anderzijds (water)recreanten; passend bij de schaal van Warmond.
- Het aantrekkelijk houden van het centrum voor functies die passend zijn bij de schaal van Warmond.
- Versterken van historisch, recreatief karakter van Warmond.
- Gastvrijheid vanaf het water versterken.
- Ruimtelijke connectie met het water verbeteren.

Uitvoeringsprogramma

Het is belangrijk dat de visie ook werkelijk gerealiseerd gaat worden. Daarom hebben we een uitvoeringsprogramma uitgewerkt. Het uitvoeringsprogramma bestaat uit een aantal acties die voor de gehele gemeente gelden en acties per centrum. Het uitvoeringsprogramma is een dynamisch document. Wanneer er acties zijn uitgevoerd, kunnen ze van het programma worden verwijderd en er kunnen ook nieuwe acties aan worden toegevoegd. Het verdient de aanbeveling om het uitvoeringsprogramma met de betrokken actoren regelmatig op voortgang te bespreken. Het uitvoeringsprogramma wordt apart door de gemeenteraad vastgesteld.

CONCEPT



DETAILHANDELSVISIE
Gemeente Teylingen

CONCEPT

EXPERTTEAM
WINKELGEBIEDEN

Expertteam Winkelgebieden Coöperatie U.A.

TITEL
Detailhandelsvisie Gemeente Teylingen

KENMERK
Gemeente Teylingen

DATUM
1 mei 2020

PROJECTTEAM EXPERTTEAM WINKELGEBIEDEN
Marc Majolée
Jaap Kaai

CONCEPT

DOCUMENTATIEPAGINA

Detailhandelsvisie gemeente Teylingen

INHOUDSOPGAVE

Samenvatting	4
Leeswijzer	8
1. Inleiding	9
2. Analyse	11
3. Trends en ontwikkelingen	20
4. Uitgangspunten en ambitie	21
5. Visie	26
6. Uitvoeringsagenda	36
7. Beleidskader	39
Bijlagen	42

CONCEPT

SAMENVATTING

Detailhandel is een belangrijke publieksfunctie voor de gemeente Teylingen. Een goed functionerend aanbod draagt bij aan een prettige woonomgeving en zorgt voor werkgelegenheid. De detailhandel in Nederland en zo ook in Teylingen staat onder druk door allerlei ontwikkelingen. Onderliggende visie is een actualisatie van de Detailhandelsvisie uit 2014 en bouwt voort op deze visie. Deze nieuwe visie geeft aan hoe de detailhandels- en horecafuncties in de gemeente aantrekkelijk en toekomstbestendig kan worden gehouden en waar nodig versterkt en verbeterd.

De detailhandelsvisie geeft de gemeentelijke visie op de gewenste ruimtelijke en functionele detailhandelsstructuur in Teylingen en het toekomstbestendig maken en houden van de detailhandel. Daarbij gaat het primair om de detailhandel, zijnde winkels, maar ook om de wisselwerking hiervan met andere publieksgerichte voorzieningen, zoals horeca, diensten, ambachten, cultuur en toerisme.

De detailhandelsvisie gaat in op de volgende punten:

- Het regionale krachtenveld en trends en ontwikkelingen;
- De huidige detailhandelsstructuur en het functioneren daarvan;
- De opgave voor de detailhandel en de gewenste detailhandelsstructuur per kern;
- Een beleidskader voor nieuwe ruimtelijke detailhandelsplannen;
- Aanbevelingen om de detailhandelsstructuur en de winkelgebieden daarbinnen te versterken.

De detailhandelsvisie levert input voor de centrumvisie.

Regionaal krachtveld en trends en ontwikkelingen bepalen aanbod

De ligging in de regio Bollenstreek heeft zijn weerslag op de regionale detailhandelsstructuur en de verzorgingspositie van de verschillende winkelgebieden daarbinnen. De hoofdcentra in de regio zoals Katwijk aan Zee, Lisse en Noordwijk zijn gelijkwaardig terwijl steden als Leiden, Den Haag en Hoofddorp zijn groter, hebben een regionaal verzorgende functie en oefenen aantrekkingskracht uit op inwoners in Teylingen. De kansen voor de lokale detailhandel zijn hier meer dan voorheen een afgeleide van.

Belangrijke trends en ontwikkelingen die mede het toekomstig functioneren van winkelgebieden bepalen zijn:

- consumentengedrag (vergrijzing, dagelijkse aankopen lokaal en recreatief winkelen grotere centra);
- aanbodzijde (ketens trekken zich terug in de grotere centra, schaalvergroting en schaalverkleining);
- effecten internet (meer online aankopen);
- groeiende behoefte aan beleving en ontmoeten.

Overzichtelijke detailhandelsstructuur

De huidige detailhandelsstructuur in Teylingen is heel overzichtelijk. Het overgrote deel van het aanbod is geconcentreerd in dan wel grenzend aan drie winkelgebieden, namelijk de centra van de kernen Sassenheim, Voorhout en Warmond en winkelcentrum Oosthoutplein in Voorhout. Daarnaast zijn er enkele grootschalige winkels en zijn er relatief weinig verspreide winkels. De winkelgebieden geven een goede basisverzorging aan omliggende woonomgeving op het vlak van de dagelijkse boodschappen. De supermarkt(en) zijn de trekkers in de winkelgebieden en worden aangevuld met enkele of meerdere andere winkels.

CONCEPT

Het functioneren is op orde, marktruimte gebruiken om leegstand in te vullen

Op gemeenteniveau gezien is in de dagelijkse sector de afgelopen jaren meer aanbod toegevoegd dan de markt in theorie aan kan. Substantiële toevoeging met nieuw aanbod kan daarmee niet of nauwelijks aan de orde zijn. Er kan wel sprake zijn van enige uitbreiding van het bestaande aanbod in het kader van verbetering van de presentatie of interne verbouwingen. In de niet-dagelijkse sector is het aanbod juist wat gekrompen waardoor er nu minder aanbod is dan een paar jaar geleden. Daarnaast zijn de koopkrachtbinding en –toevloeiing wat verbeterd en is het inwonertal toegenomen. Dit heeft tot gevolg dat in economisch opzicht de niet-dagelijkse sector met een bovengemiddelde vloerproductiviteit functioneert.

Scenario's voor de toekomst (2025-2030) laten zien dat het overschot aan winkelmeters in Teylingen in de dagelijkse sector de komende jaren kan toenemen, als de verwachtingen over de toenemende oriëntatie op internet en de teruglopende bestedingen in de fysieke winkels uitkomen. In de niet-dagelijkse sector is er enige ruimte voor nieuwe invulling. De realisatie van de woningbouwopgave kan de situatie verbeteren. Dit schept in de basis ruimte in de niet-dagelijkse sector voor invulling met nieuwe detailhandel en toerisme danwel kansen voor versterking van de omzet van bestaande winkels. Afgezet tegen de leegstand die er momenteel is, schept dit scenario daarnaast bij voorkeur mogelijkheden voor invulling van deze leegstand. Ofwel herstructurering, door verplaatsing en herontwikkeling van leegstaande detailhandel.

De opgave: minder kwantiteit en meer kwaliteit

De landelijke trend is dat boodschappen meer lokaal worden gedaan en winkelen steeds meer in de grote steden plaatsvindt. Er is minder winkelruimte nodig doordat ketens teruggaan in aantal vestigingen en de verkoop via internet groeit. Hierdoor is, meer nog dan in de voorgaande detailhandelsvisie, terughoudendheid met uitbreiding van het aanbod nodig. De opgave is minder kwantiteit en meer kwaliteit van het winkelaanbod en de vestigingslocaties. De keuze voor specialistisch aanbod en samenwerking binnen en tussen de winkelgebieden zijn van belang. Eigen kracht en onderscheidend vermogen van alle centra -op het vlak van recreatief winkelen geldt dit alleen voor hoofdwinkelgebied Sassenheim- in het regionale speelveld van buurgemeenten in de Bollenstreek bepalen mede de toekomst van de winkelgebieden in Teylingen.

Ambitie

Met de visie op de detailhandelsstructuur heeft de gemeente de volgende ambitie in de drie dorpskernen:

- concentratie van detailhandel en andere voorzieningen in de winkelgebieden;
- een compleet en passend aanbod bieden per kern in de centra;
- realiseren van meer comfort, gemak en beleving in de winkelgebieden en eenheid en samenhang in de openbare ruimte, de looproutes, de parkeergelegenheid, uitstraling, voorzieningen etc.
- meer samenwerking na testreven, zowel tussen de ondernemers onderling als met vertegenwoordigers van de ondernemersvereniging.

Hoofdlijn visie

In de visie op een toekomstbestendige detailhandelsstructuur en bij het uitwerken aan een sterke ruimtelijke en functionele structuur stelt de gemeente centraal voor de drie kernen in het algemeen:

- Voortbouwen op de bestaande structuur en concentratie van het aanbod - de bestaande structuur is goed en wordt niet veranderd. Binnen deze structuur worden ontwikkelingen mogelijk gemaakt en aanbod geconcentreerd.
- Minder kwantiteit - het toevoegen van (veel) nieuw detailhandelsoppervlak is niet aan de orde.
- Meer kwaliteit - ingezet wordt op het verbeteren van de kwaliteit van het detailhandelsoppervlak, binnen de contouren van de detailhandelsstructuur.
- Sterke compacte en complementaire winkelgebieden - inzetten op het verbeteren van de ruimtelijke

CONCEPT

en functionele structuur van de winkelgebieden, met een sterke onderscheidende onderlinge positionering.
- Faciliteren van dynamiek, ondernemerschap en innovatie, kortom vernieuwing en veranderingen in de retail als het gaat om nieuwe formules, schaalvergroting, logistiek, gastvrijheid, techniek etc.
- Stimuleren van het samenwerken tussen ondernemers, vastgoed en gemeente.
- Monitoren van ontwikkelingen en uitvoeringsgerichte acties.

De focus bij het toekomstbestendig maken van de detailhandelsstructuur ligt primair bij verbeteren van de kwaliteit en uitstraling van de centra en niet-winkelfuncties. Daarnaast ligt deze op het versterken van de samenwerking tussen de ondernemers onderling en met de gemeente en vastgoedeigenaren en op de profilering richting de consument.

Toekomstige detailhandelsstructuur; samenhang en kenmerken drie dorpskernen

Het detailhandelsaanbod in Teylingen heeft over het algemeen een functie voor de dagelijkse boodschappen, die in Sassenheim wordt aangevuld met niet-dagelijkse winkels met (deels) een bovenlokale reikwijdte. Voor Sassenheim wordt ingezet op behoud en versterking als hoofdwinkelcentrum. Voorhout is een boodschappencentrum-plus met ook horecafunctie. Warmond is gericht op een dagelijkse voorziening, vooral, voor inwoners uit de kern en aangevuld met horeca en voorzieningen met een toeristisch-recreatief karakter. Winkelcentrum Oosthoutplein heeft uit oogpunt van leefbaarheid een lokale rol op het gebied van dagelijkse levensbehoeften. Per gebied is de inzet als volgt:

Centrumgebied Sassenheim is en blijft het belangrijkste en grootste winkelgebied in de gemeente:
1. Behoud en versterking huidig aanbod winkels en horeca;
2. Profilering van de deelgebieden met overeenkomstig karakter en aanbod;
3. Attractiviteit vergroten van hele gebied (openbare ruimte) en inzetten op verblijfsfunctie voor Kerkplein;
4. Uitstraling en herkenbaarheid entrees in relatie tot winkelgebied versterken;
5. Bereikbaarheid, parkeren en veiligheid voor alle (verkeers)deelnemers verbeteren.

Centrumgebied Voorhout is een winkelgebied met een boodschappen-plus karakter. Ingezet wordt op:
1. Compacter centrum nastreven;
2. In kader van boodschappen-plus streven naar compleet aanbod aan dagelijkse winkels en winkels met hoogfrequent benodigde non-food, aangevuld met horeca;
3. Onderzoek haalbaarheid verplaatsing warenmarkt naar plein bij de kerk;
4. Langparkeerders uit Herenstraat weren;
5. Herinrichtingsmaatregelen gericht op veiligheid en oplossing logistiek.

Centrumgebied Warmond heeft een toeristisch-recreatief karakter. De inzet hier is:
1. Behoud dagelijkse boodschappenfunctie rondom de supermarkten;
2. Geen verdere clustering van winkels, horeca en kleinschalige leisure, aangezien spreiding en uniciteit zorgt voor levendigheid;
3. Toerisme stimuleren met (infrastructurele) voorzieningen en marketing van cultuur en waterrelatie;
4. Bereikbaarheid en parkeren rondom Markt en achter Trefpunt benutten.

Winkelcentrum Oosthoutplein in Voorhout behoudt zijn positie als buurtwinkelcentrum met een sociaal-maatschappelijke functie voor de omliggende wijken.

Voor het detailhandelsaanbod buiten deze winkelgebieden wordt gestreefd naar concentratie naar één van deze gebieden. Hierbij is, m.u.v. het centrum van Voorhout, geen sprake van actieve inzet, maar een reactie op marktontwikkelingen.

CONCEPT

Aanbevelingen voor versterking van de winkelgebieden door het vergroten van de leefbaarheid en attractiviteit, zijn uitgewerkt aan de hand van de volgende driedeling in de hardware (fysiek) en software (overig):

- Ruimtelijk-functionele aspecten, kwantitatief en kwalitatief;
- Organisatorische aspecten, waaronder samenwerking en mogelijkheden voor een financiële constructie;
- Profilering en positionering, bijvoorbeeld via evenementen, onlinepresentatie en marketing & promotie.

Beleidskader

Het realiseren van de structuur wordt ingestoken vanuit het principe positief sturen. Daarbij is het een gezamenlijke verantwoordelijkheid, voor gemeente, ondernemers en vastgoedeigenaren, om de ambities, doelstellingen, uitgangspunten en randvoorwaarden uit de visie te realiseren. Het afwegingsprincipe luidt:

- Nieuwe initiatieven worden gefaciliteerd binnen de contouren van de winkelgebieden, passend bij de typering ('boodschappen doen, winkelen of toeristisch') van het betreffende gebied en de gestelde randvoorwaarden en kaders (fysieke begrenzingen, omvang, soort branches etc.).
- Nieuwe initiatieven dragen positief bij aan het versterken van het profiel en de attractiewaarde van het gebied (vooral kwalitatief zoals type formule, reclame-uitingen etc.).
- Als een initiatief een vastgoedontwikkeling betreft, dient met dit initiatief ook gestreefd te worden naar een kwalitatieve structuurverbetering van het gebied (functie, omvang en uitstraling pand past in het gebied en sluit aan bij overige gebouwen, parkeeroplossing etc.).
- Daarnaast dienen initiatieven bij te dragen aan het terugdringen van leegstand (een bijdrage in de zin van (eerst) leegstaande panden herinvullen, al dan niet na herontwikkeling en/of transformatie naar andere functie, beperkte uitbreiding, niet meer van hetzelfde etc.).

CONCEPT

LEESWIJZER

Onderliggende rapportage betreft het visierapport van de actualisatie van de detailhandelsvisie uit 2014. Er is gestart met een uitgebreide analyse van de uitgangssituatie. Dit is gebaseerd op een cijfermatige analyse en schouw en beoordeling van de fysieke situatie van de centra. Met de kennis van de regionale context is het huidige en toekomstig functioneren bepaald en daarmee is inzicht ontstaan in de huidige en toekomstige marktmogelijkheden. Met deze constatering en de kaders vanuit de gemeente als vertrekpunt is de visie voor de hele gemeente en per winkelgebied opgesteld. Ten behoeve van alle stakeholders (vastgoedeigenaren en gemeente) zijn vervolgens concrete punten en maatregelen benoemd die in een actieplan per winkelgebied kunnen worden uitgewerkt.

Hoofdstuk 1 verwoordt de aanleiding, doel en het doorlopen traject en proces om te komen tot onderhavige visie. Hoofdstuk 2 bevat de kernpunten van de analyse en geeft daarmee inzicht in de huidige situatie, het vertrekpunt. Ook biedt het hoofdstuk inzicht in de huidige en toekomstige vraag- en aanbodsituatie, oftewel inzicht in het functioneren en de marktmogelijkheden. Hoofdstuk 3 schetst kort de belangrijkste trends- en ontwikkelingen relevant voor de winkelgebieden in Teylingen. In hoofdstuk 4 worden de uitgangspunten en ambities verwoord voor de visie. Hoofdstuk 5 beschrijft de visie en het beleid voor de detailhandelsstructuur als geheel en per winkelgebied. Hoofdstuk 6 betreft de uitvoeringsagenda met aanbevelingen waarmee de gemeente, ondernemers en eigenaren aan de slag kunnen gaan. Het laatste hoofdstuk bevat het beleidskader dat hierbij hoort voor nieuwe initiatieven.

In de bijlagen is een verdieping gegeven van de vraag- en aanbodanalyse en trends en ontwikkelingen (op landelijk niveau). Hierin zijn ook de uitkomsten van de peiling onder de bewoners en bezoekers, informatie over de profielen op basis van hun socio-economische kenmerken en input vanuit de ondernemersverenigingen van de winkelgebieden opgenomen. Daarnaast bevat de bijlage een begrippenlijst en een overzicht van de algemene kaders, zoals provinciaal beleid.

CONCEPT

1. INLEIDING

Actualisatie detailhandelsvisie

Onderliggende rapportage is het resultaat van het gelopen proces en geeft de visie op de detailhandelsstructuur in de gemeente Teylingen. De visie geeft input voor de Centrumvisie voor Teylingen die gelijktijdig is opgesteld en geeft daarmee uitvoering aan het raadsprogramma 'Vitaal Teylingen 2018', waarin het als doel is gesteld een centrumvisie uit te werken en de detailhandelsvisie te actualiseren. In deze geactualiseerde detailhandelsvisie wordt op onderdelen teruggegrepen op de detailhandelsvisie uit 2014. In deze visie is destijds een goede lijn voor de ontwikkeling van de detailhandel uitgezet. Onderliggende visie is een actualisatie en bouwt voort op deze visie uit 2014.

Het uiteindelijke doel is om samen met de ondernemers, inwoners, eigenaren en andere organisaties tot een helder toekomstperspectief voor het centrum te komen. Een perspectief dat uitnodigt tot het versterken en toekomstbestendig maken van de centra van Warmond, Voorhout en Sassenheim.

Inhoudelijke kaders en inzichten

Deze nieuwe, geactualiseerde, detailhandelsvisie geeft ruime aandacht aan de gewenste structuur en een visie op het toekomstbestendig houden van de detailhandel. Daarbij gaat het niet alleen om de winkels, maar ook om de wisselwerking hiervan met andere publieksgerichte voorzieningen, zoals horeca, (sociaal-maatschappelijke) diensten, ambachten en cultuur. In het kader van de samenhang met de centrumvisie is ook aandacht besteed aan het belang van bereikbaarheid, parkeren en openbare ruimte voor het functioneren van de retailvoorzieningen.

De ontwikkelingen in de retail gaan snel. Het gedrag van de consument verandert en wordt ook steeds duidelijker: de boodschappen doet hij/zij het liefst zo efficiënt mogelijk en op korte afstand. Voor recreatief winkelen, elkaar ontmoeten, horecagebruik en uitgaan is hij of zij bereid grotere afstanden af te leggen en gaan mensen al snel naar goed bereikbare steden als Den Haag, Leiden of Haarlem. Er moet structureel worden gewerkt aan versterking van winkelgebieden en hun positionering binnen en buiten de gemeente. De belangrijkste opgave voor de detailhandelsstructuurvisie en winkelgebieden van Teylingen is dan ook drieledig:

1. Toekomstige detailhandelsstructuur
   - Welk centrum in Teylingen heeft wat te bieden?
   - Welk centrum zet waarop in?
   - Welke niet-winkelfuncties kunnen worden toegevoegd?
2. Het bieden van een beleidskader voor nieuwe ruimtelijke detailhandelsplannen. Met als centraal thema: vasthouden aan de huidige structuur of aanpassing van de structuur?
   - Houden alle winkelcentra een positie in de (toekomstige) detailhandelsstructuur?
   - Wat is de positie van de detailhandel t.o.v. de omringende gemeenten en winkelgebieden?
   - Welke keuzes worden gemaakt rond perifere detailhandel, pick-up-points, kringloopwinkels, ondergeschikte detailhandel en verspreide of versnipperde detailhandel?
3. Richting geven aan de versterkingsmogelijkheden van de winkelgebieden, gericht op leefbaarheid en attractiviteit en uitgewerkt naar:
   - Ruimtelijk-functionele aspecten, kwantitatief en kwalitatief;
   - Organisatorische aspecten, waaronder samenwerking en mogelijkheden voor ondernemersfonds;
   - Profilering en positionering, bijvoorbeeld via evenementen, onlinepresentatie en marketing & promotie.

CONCEPT

Onderliggende detailhandelsvisie doet primair uitspraken over de gewenste ruimtelijke en fysieke detailhandelsstructuur in de gemeente. Tegenwoordig is internet sterk in opkomst. In feite is dit een niet-fysiek verkoopkanaal. Onderliggende visie gaat alleen in op internethandel daar waar het gaat om fysieke elementen van internethandel waar verkopen plaatvinden en klantcontact is, zoals een showroom of een reguliere winkel van een webshop.

Proces en participatie

De betrokkenheid van bewoners (inwoners, omwonenden en consumenten) en ondernemers (vastgoedeigenaren en winkeliers, inclusief horeca, ambacht en dienstverlening) zijn belangrijk. Bij de totstandkoming zijn deze partijen dan ook op een passende wijze en op verschillende momenten betrokken. Voor het opstellen van de visie is het volgende proces doorlopen:

- Er is gewerkt met een projectorganisatie van een projectgroep en een visiegroep. De projectgroep, bestaande uit een projectleider en overige ambtenaren van de gemeente, was verantwoordelijk voor inhoudelijke begeleiding en het algehele proces. De visiegroep, met vertegenwoordigers van de winkeliers- en ondernemersverenigingen, lokale intermediairs, vastgoedeigenaren, sociale intermediairs, en bewoners, reflecteerde op de inhoud en gaf feedback op de uitkomsten. Daarnaast zijn enkele individuele gesprekken gevoerd met belanghebbenden.
- De bevolking is betrokken door middel van organisatie van inloopbijeenkomsten. Door reflectie op vragen, analyse en visie hebben we input en ideeën opgehaald. Daarnaast is door middel van het burgerpanel de bevolking bevraagd op verschillende onderwerpen.
- De bezoekers van de centra van Sassenheim (297) en Voorhout (154) zijn ondervraagd met een passantenenquête op twee doordeweekse dagen, een koopavond en een zaterdag[1].
- De kenmerken van de bewoners van Teylingen zijn in beeld gebracht via een leefstijlenanalyse. Deze leefstijlenanalyse geeft inzicht in de wensen en interesses van consumenten, zodat daar met de retail en leisure voorzieningen op ingespeeld kan worden.
- Het bestuur van de ondernemersvereniging Business Platform Teylingen en overige ondernemers van de winkelgebieden zijn behalve via de Visiegroep ook apart in de gelegenheid gesteld kennis te nemen en input te leveren op de analyse en concept-detailhandelsvisie met betrekking tot het functioneren en beoordelen van de winkelgebieden.

Gedurende het hele proces is de raad betrokken met bijeenkomsten waarin het proces en project inhoudelijk zijn toegelicht. Afstemming met de wethouder en het College heeft tussentijds op diverse momenten plaatsgevonden.

CONCEPT

[1] In Warmond is wel een bezoekersonderzoek gestart maar niet afgerond vanwege te lage opkomst en respons.

2. ANALYSE

In onderliggend hoofdstuk is de huidige detailhandelsstructuur in Teylingen omschreven. Er wordt ingegaan op de vraag- en aanbodsituatie. Hoeveel inwoners telt de gemeente, wat is het draagvlak, wat is de omvang en hoe is de spreiding van winkelaanbod en wat zijn de sterke en zwakke kanten? Dit biedt inzicht in de opgaven en kansen die er zijn om de detailhandelsstructuur te versterken op hoofdlijnen. In de bijlage is meer uitgediepte informatie weergegeven met inbegrip van de uitkomsten van de bewoners- en ondernemerspeiling.

Aanbodsituatie

Overzichtelijke structuur

De huidige detailhandelsstructuur in de gemeente Teylingen is overzichtelijk. Elke kern heeft een centrumgebied waar het merendeel van het detailhandelsaanbod is geconcentreerd. Voorhout heeft ook nog een buurtwinkelcentrum (Oosthoutplein). Naast deze centrumgebieden is in alle kernen enig verspreid aanbod aanwezig. Het meeste 'verspreide' aanbod is gelegen in Sassenheim, zoals de verspreide tijdelijke supermarkten Dirk en Hoogvliet en het grootschalige aanbod aan de Wasbeekerlaan.

Focus op dagelijkse boodschappen

Het detailhandelsaanbod in de gemeente is sterk gericht op de dagelijkse boodschappen. Van het totale oppervlak is bijna de helft dagelijks aanbod. Landelijk gezien is dit 'slechts' 20%. Afgezet tegen het aantal inwoners is er echter niet veel meer aanbod dan landelijk. Per 1.000 inwoners is er in Teylingen bij 388 m² wvo (winkelvloeroppervlak) aan dagelijks aanbod, daar waar dit landelijk 370 m² wvo is. Het aanbod in de niet-dagelijkse sector is relatief beperkt, vooral in de branches plant en dier, doe-het-zelf en woninginrichting, mede door het ontbreken van grootschalige winkels of een woonboulevard.





Drie centrumgebieden

Het centrum van Sassenheim heeft de grootste concentratie van detailhandel met een ruim aanbod aan dagelijkse en niet-dagelijkse winkels en heeft daardoor zowel een functie voor boodschappen doen als winkelen. Het niet-dagelijkse aanbod heeft een mix van bekende landelijke ketens en lokale ondernemers. Kenmerkende winkels zijn ketens als Hema, Zeeman, Xenos, Action, Scapino en Shoeby en zelfstandigen zoals Melman mode. Het dagelijkse aanbod bestaat uit twee supermarkten, Albert Heijn en Vomar, aangevuld met diverse vers-speciaalzaken (bakker, slager, viswinkel) specialiteitenwinkels (kaas, wijnwinkel),

slijterijen en drogisterijen. Dirk en Hoogvliet zijn nu tijdelijk buiten het centrum gevestigd. Deze twee supermarkten komen op termijn weer terug naar het centrum.

Het centrum van Voorhout heeft een duidelijke boodschappenfunctie. Landelijk bekende winkels in het centrum zijn Plus supermarkt, Albert Heijn, Hema en Kruidvat. De verdeling van dagelijks en niet-dagelijks aanbod is ongeveer 50%-50%. De supermarkten zijn een trekker en worden aangevuld met diverse vers-speciaalzaken. Het niet-dagelijkse aanbod bestaat uit een aantal optiekwinkels, speelgoed, fietsen en elektronica. Het kleding- en modeaanbod is minimaal. In verhouding is er veel horeca-aanbod.

Kaart 2.1: functiekaarten centra Teylingen

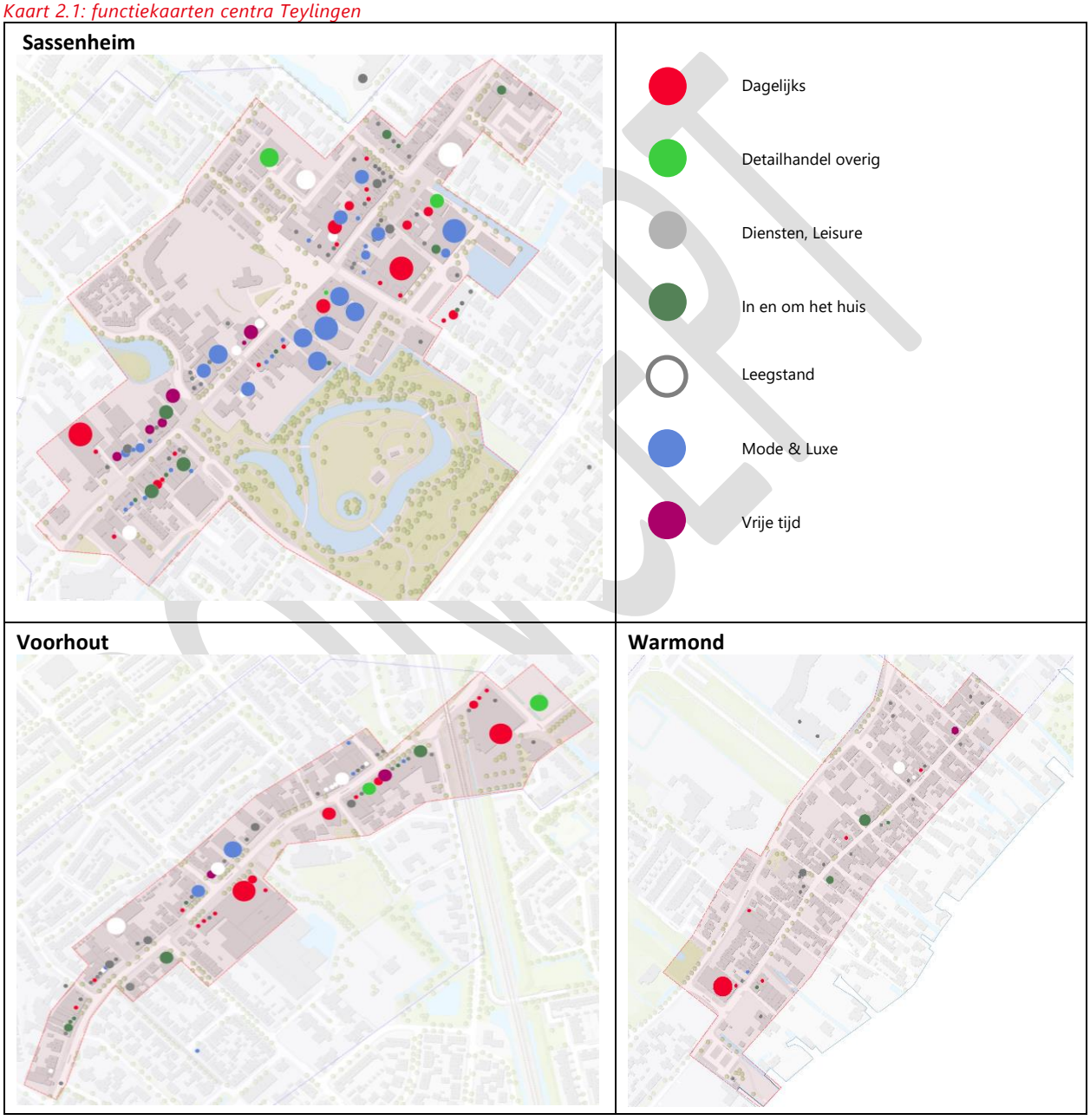

Het centrum van Warmond is de kleinste concentratie, met als meest toonaangevende winkel Albert Heijn. Het overige aanbod is verspreid over de Dorpsstraat gevestigd en dit zijn vooral kleine winkels. Het aandeel horeca is met acht zaken, voornamelijk (café-)restaurants.

Leegstand aanzienlijk

De leegstand is aanzienlijk[2]: Het gaat om 20 panden, 11% van het totaal. In oppervlak is dit 5.200 m² wvo, 13% van het totaal. De leegstand manifesteert zich in alle drie de kernen, maar relatief gezien vooral in Voorhout. In Sassenheim gaat het vooral om veel oppervlak in m²; naar aantal panden (9) is de leegstand niet bijzonder groot. De leegstand in Sassenheim wordt sterk bepaald door de leegstaande supermarkten. Na herontwikkeling van Dirk en Hoogvliet zal de leegstand hier fors verminderen. In Voorhout gaat het, eveneens om negen panden, allemaal in het centrum gelegen. Op een totaal van 28 winkels leidt dit ertoe dat de leegstand nadrukkelijk in het straatbeeld aanwezig is. De leegstand in Warmond is met twee panden beperkt.

Vraagsituatie

Aantal inwoners en ontwikkeling

De gemeente Teylingen telt ongeveer 36.500 inwoners. Daarvan wonen ongeveer 15.600 mensen in Sassenheim, 16.200 in Voorhout en 4.750 in Warmond. Het inwonertal is het afgelopen decennium met bijna 1.000 inwoners toegenomen, een groei van 2,3%. Vooral de kern Voorhout is gegroeid door de bouw van de nieuwbouwwijk Hooghkamer. In Sassenheim is het aantal inwoners licht toegenomen (+ 200) en in Warmond is sprake van enige krimp (- 200).

Tabel 2.2: inwoners gemeente Teylingen (2010 en 2018)

	2010	2018	2010	2018	2010-2018	
Sassenheim	15.435	15.635	43%	43%	200	1,3%
Voorhout	15.350	16.210	43%	44%	860	5,6%
Warmond	4.965	4.745	14%	13%	-220	-4,4%
Totaal	35.750	36.590	100%	100%	840	2,3%

Prognoses van het CBS uit 2017 geven aan dat dit inwonertal in de gemeente als geheel niet verandert. In 2019 heeft de provincie een woningbouwraming gemaakt (WBR 2019). Deze raming is volgens de provincie bedoeld als “neutrale” kwantitatieve basis voor het provinciale woningbouwbeleid. Uitgaande van de behoefteraming en een gemiddelde woningbezetting in Teylingen van 2,3 (volgens huidige bezetting), zal het inwonertal het komende decennium nog groeien tot ongeveer 39.400 in 2025 en 41.500 in 2030.

Bevolkingsprofiel

Het gedrag van mensen wordt steeds meer gestuurd door wensen, interesses en momenten. In de gemeente Teylingen komen de leefstijlgroepen ‘weloverwogen Aqua’ en ‘stijlvol Blauw’ relatief veel voor. Mensen met dit leefstijlprofiel worden beschreven als respectvol, evenwichtig, maatschappelijk betrokken, pragmatisch en precies. Ze zijn meer merk-, kwaliteit- en servicegericht, dan prijs- en voordeelgericht. De blauwe en aqua groepen uit het model zijn meer behoudend dan de rode en gele groepen. Die zijn vooral vernieuwend en trendsettend.

Het leefstijlprofiel in de drie kernen verschilt niet sterk van elkaar, maar toch wel zodanig dat ondernemers zich hier qua aanbod op kunnen richten. In Warmond overheersten de groepen ‘gezellig Lime’ en ‘rustig Groen’. Bij hen liggen de bestedingen in het algemeen wat lager, ze zijn behoudend, trendvolgend en functioneel gericht, willen waar voor hun geld en hebben meer focus op aanvullen en vervangen. In Voorhout komen juist Aqua, Blauw en Paars wat sterker naar voren. Deze groepen zijn meer op kwaliteit en

[2] Situatie voorjaar 2019, bron Locatus.

CONCEPT

service gericht, een merk staat voor status en reputatie. Het profiel van Sassenheim is gelijk aan de gemeente als geheel.

Grafiek 2.3 bevolkingsprofiel gemeente Teylingen (bron: Discvision)

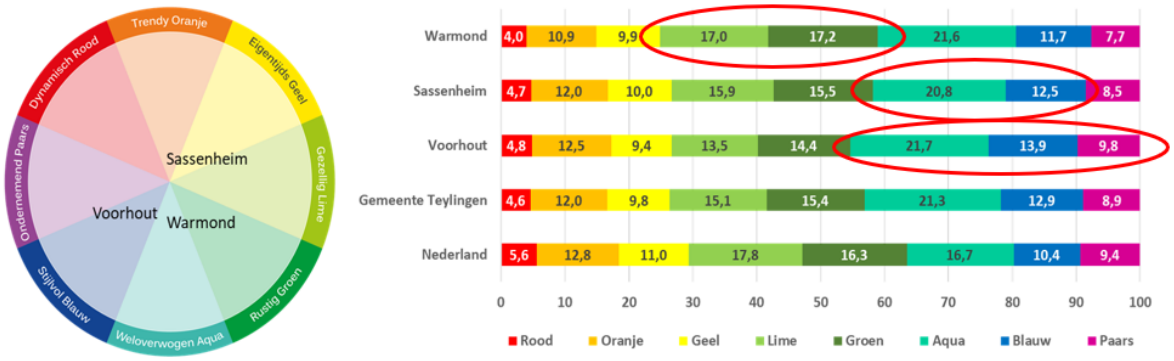

Bewoners en bezoekers

Uit een peiling onder de bewoners/het burgerpanel blijkt dat mensen regelmatig in een van de centra komen. Met name het centrum van Sassenheim wordt vaak bezocht. Eigenlijk komt iedere inwoner wel eens in het centrum van Sassenheim. Vooral mensen uit de kern zelf, maar ook mensen uit Voorhout en Warmond komen regelmatig in dit centrum. De centra van Voorhout en Warmond worden vooral door de inwoners van die kernen bezocht.

De belangrijkste reden om naar een van de centra te gaan is boodschappen doen. Daarnaast wordt Sassenheim ook bezocht om recreatief te winkelen. Culturele bezoeken aan bijvoorbeeld theaters, bioscoop of andere vrijetijdsbezoeken worden elders gedaan omdat deze voorzieningen ontbreken. Hiervoor gaan mensen meer naar Leiden, Den Haag of ander plaatsen. Voor restaurantbezoeken, cafés en andere horeca komen mensen wel naar het centrum van Voorhout, Sassenheim of deels Warmond.





In de centra van Sassenheim en Voorhout is een verdiepend passantenonderzoek gedaan onder de daadwerkelijke bezoekers van deze centra[3]. Hieruit blijkt dat beide centra met een hoge frequentie worden bezocht: 82% van de bezoekers van Sassenheim komt zeker één keer per week of vaker in het centrum. In Voorhout is dat zelfs 90%. De belangrijkste bezoekreden is het doen van boodschappen. Vooral in Voorhout is dit een belangrijk motief: 80% van de bezoekers noemt dit. In Sassenheim gaat het om 60% van de bezoekers. Hier wordt door 50% ook 'winkelen' genoemd als bezoekmotief.

[3] Vanwege de beperkte respons is in het passantenonderzoek geen informatie beschikbaar voor Warmond.

Figuur 2.4: Bezoek en gebruikte parkeerlocaties centrum Sassenheim

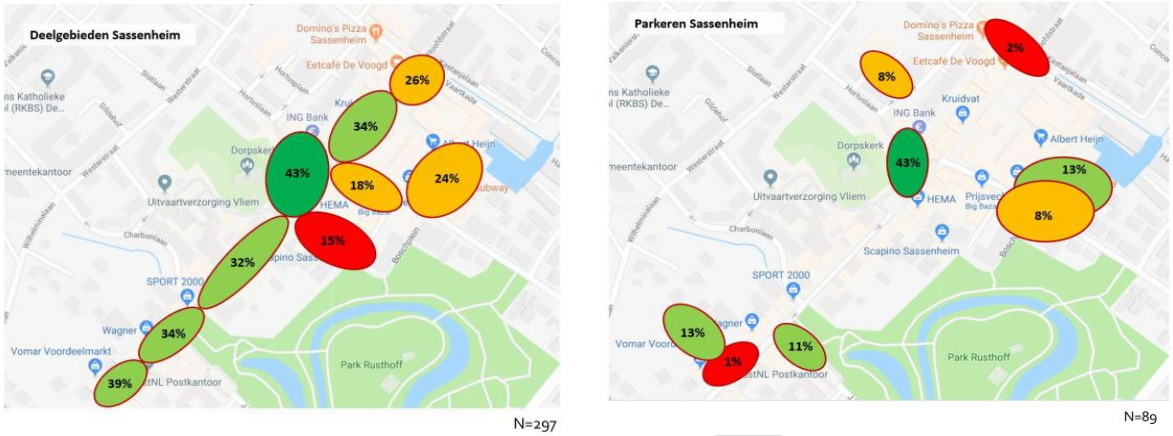

Figuur 2.5: Bezoek en gebruikte parkeerlocaties centrum Voorhout

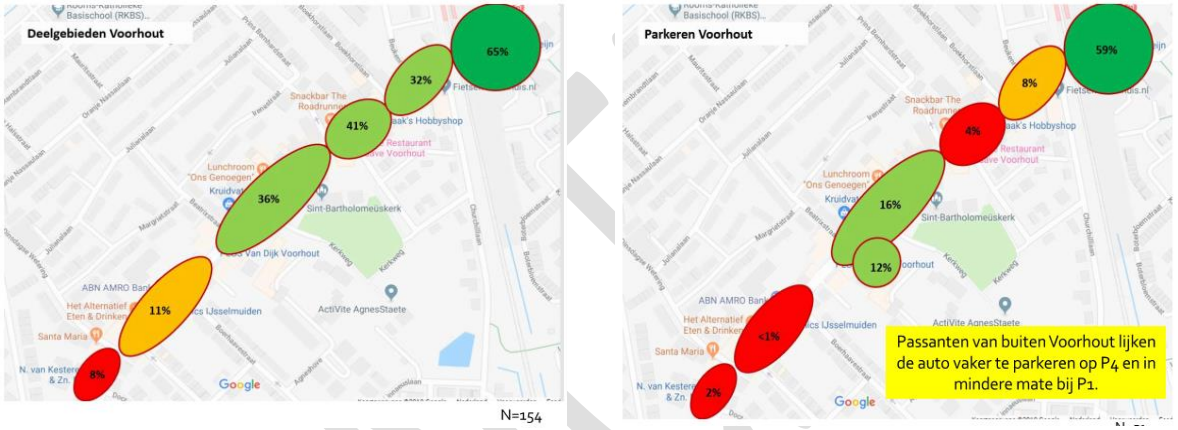

In bovenstaande kaartbeelden is het bezoek- en parkeergedrag in Sassenheim en Voorhout weergegeven:

- Bezoekgedrag: in Sassenheim wordt het hele centrum goed bezocht, het Voorhavenkwartier iets minder. In Voorhout is het in gebied tussen Albert Heijn en de Plus het drukst en wordt het deel ten zuiden van de kruising Boerhavestraat nadrukkelijk minder bezocht;
- Parkeergedrag: in Sassenheim zijn de parkeerlocaties bij de supermarkten en vooral het Kerkplein favoriet, in Voorhout wordt vooral geparkeerd bij de Albert Heijn (=P1, m.u.v. passanten die van buiten komen) en ter hoogte van de Plus (P4).

Sterke punten van het centrum van Sassenheim zijn volgens de bezoekers de nabijheid van het centrum en de sfeer en gezelligheid. Tegelijk komen ook veel mensen uit gewoonte naar het centrum. Het aanbod aan evenementen wordt relatief matig beoordeeld.

In Voorhout is eveneens de nabijheid een sterk punt. Daarnaast scoren gezelligheid en kwaliteit van bepaalde winkels hier sterk. Ook het horeca-aanbod wordt goed gewaardeerd. Minder sterk hier is het aantal winkels en de diversiteit daarvan, evenals de bereikbaarheid en parkeermogelijkheden.

Koop- en bezoekgedrag

Het Randstand koopstromenonderzoek[4] geeft goed inzicht in het koopgedrag van inwoners van Teylingen en de regio: waar kopen mensen en waarom. Op basis hiervan kan, tezamen met de online peiling onder de inwoners en de analyse van het detailhandelsaanbod, een benadering worden gemaakt van het economisch functioneren van de detailhandel. Dit functioneren geeft een indicatie van de kwantitatieve marktmogelijkheden. Met andere woorden, hoeveel detailhandelsoppervlak is reëel voor Teylingen?

Tabel 2.4: koopkrachtbinding gemeente Teylingen, dagelijkse en niet-dagelijkse sector

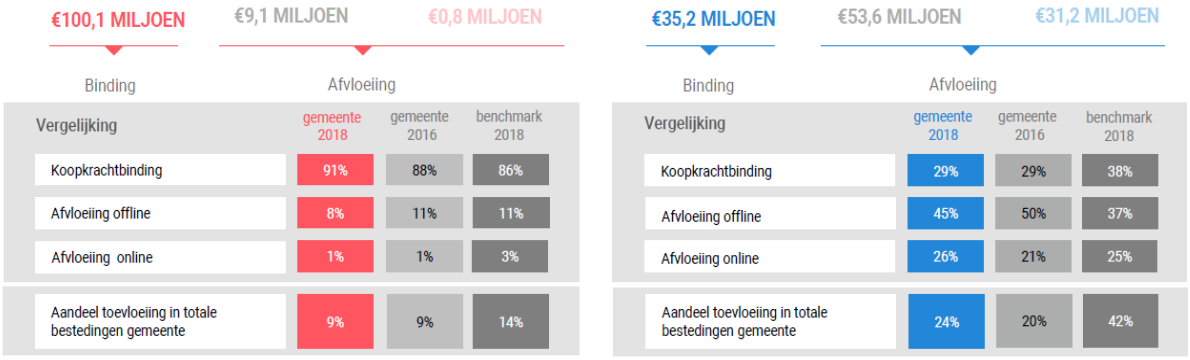

Bron: Koopstromenonderzoek 2018 I&O Research

Dagelijkse boodschappen dicht bij huis

De dagelijkse boodschappen worden, volgens landelijk beeld, veelal dicht bij huis gedaan. Het gemak van de nabijheid en de goede bereikbaarheid zijn belangrijke bezoekmotieven. De winkelgebieden in Teylingen worden gewaardeerd vanwege het (passende) basisaanbod, de supermarkt(en) en de aanwezigheid van goede specifieke winkels.

Van de dagelijkse bestedingen wordt 90% gedaan bij detailhandel in de gemeente zelf, 10% wordt daarbuiten uitgegeven. In vergelijking met provinciale gemiddelden is dat eerste percentage relatief hoog. De inwoners zijn daarmee sterk gebonden aan het eigen aanbod.

Niet-dagelijkse sector; vooral alledaagse producten

In de niet-dagelijkse sector is de koopkrachtbinding laag. Het aanbod in de gemeente wordt vooral gebruikt voor doorsnee alledaagse producten, zoals bloemen, huishoudelijke artikelen en algemeen textiel. Dit uit oogpunt van gemak, routine, bekendheid, etc. Ook de winkelcentra in de regio spelen hierin een rol. Voor het echte recreatieve winkelen of shoppen gaan mensen naar Leiden of Den Haag.

De winkelgebieden in Teylingen hebben dus vooral een lokale verzorgende functie. In de niet-dagelijkse sector is internet een belangrijk aankoopkanaal geworden. Inmiddels gaat bijna een kwart van de bestedingen via internet. Voor de dagelijkse sector is deze rol nog marginaal. Dit is in Teylingen niet anders dan elders in Nederland.

[4] Randstad Koopstromenonderzoek 2018, I&O Research

Functioneren detailhandel

Huidig functioneren

Confrontatie van de vraag- en aanbodsituatie geeft een indicatie van het functioneren van het detailhandelsaanbod in de gemeente, uitgedrukt in omzet per m² wvo. Bij het functioneren van de detailhandel is onderscheid gemaakt tussen de dagelijkse en niet-dagelijkse sector. De benadering is gebaseerd op de informatie over draagvlak, bestedingen en koopstromen, die uit de vraag- en aanbodanalyse en het KSO2016 en KSO2018 naar voren komen.

Tabel 2.5: economisch functioneren detailhandel gemeente Teylingen 2016 en 2018

	Dagelijkse sector		Niet-dagelijkse sector	
	2016	2018	2016	2018
Inwoners	36.000	37.000	36.000	37.000
Omzet per hoofd (€ mln.)	2.717	2.770	2.844	2.787
Totaal omzetpotentieel (€ mln.)	97,8	102,5	102,4	103,1
Koopkrachtbinding	89%	92%	37%	39%
Gebonden omzet (€ mln.)	87,1	94,3	37,9	40,2
Koopkrachttoevloeiing	9%	9%	20%	24%
Omzet door toevloeiing (€ mln.)	8,6	9,3	9,5	12,7
Totale omzet (€ mln.)	95,7	103,6	47,4	52,9
Totaal oppervlak (m² wvo)	13.571	14.183	21.211	19.517
Gemiddelde vloerproductiviteit	7.050	7.325	2.250	2.725
Gewogen landelijke vloerproductiviteit	7.985	7.985	2.306	2.306
Verschil te kort/overschot	- 11,7%	- 8,3%	-2,5%	15,4%

De dagelijkse sector functioneert momenteel met een gemiddelde omzet € 7.325,-. Dit is lager dan het landelijke gewogen gemiddelde van € 7.985,- per m² wvo. Het aanbod in de niet-dagelijkse sector functioneert ver boven het landelijk gemiddelde. De omzet is nu € 2.725,- en ligt ongeveer 15% boven het gemiddelde van € 2.306,-.

Een eerste conclusie is dat er in de dagelijkse sector de afgelopen jaren meer aanbod is toegevoegd dan de markt in theorie aan kan. Hierdoor is er een overschot van zo'n 8% en staat de vloerproductiviteit van winkels onder druk. In de niet-dagelijkse sector is het aanbod juist wat gekrompen waardoor er nu minder aanbod is dan een paar jaar geleden. Daarnaast zijn de koopkrachtbinding en –toevloeiing wat verbeterd en is het inwonertal toegenomen. Dit heeft tot gevolg dat de niet-dagelijkse sector nu met een bovengemiddelde vloerproductiviteit functioneert.

Toekomstige distributieve mogelijkheden

In bandbreedte en scenario's is toekomstige ruimte voor fysieke detailhandel in Teylingen weergegeven. Expliciet wordt aangegeven dat dit geen exacte wetenschap is. Het gaat hier nadrukkelijk om een inschatting en indicatie over toekomstige mogelijkheden. Bovendien gaat de inschatting over het totaal aan detailhandel en niet over het functioneren van individuele winkels. Een weergegeven 'tekort of overschot' betekent daarom niet dat individuele winkels slecht functioneren of dat er geen ruimte meer is of kansen zijn om een nieuwe winkel te openen. De benadering geeft een inschatting over hoeveel winkeloppervlak per saldo rendabel kan functioneren en is afgezet tegen het bestaande oppervlak aan winkels.

CONCEPT

Tabel 2.6: scenario's economisch functioneren detailhandel gemeente Teylingen in 2025-2030

	Dagelijkse sector			Niet-dagelijkse sector		
	Laag	Hoog-kort	Hoog-lang	Laag	Hoog-kort	Hoog-lang
Inwoners	37.000	39.400	41.500	37.000	39.400	41.500
Omzet per hoofd (€ mln.)	2.521	2.660	2.660	2.536	2.675	2.675
Totaal omzetpotentieel (€ mln.)	93,3	104,8	110,4	93,8	105,4	111,0
Koopkrachtbinding	92%	92%	92%	39%	39%	39%
Gebonden omzet (€ mln.)	85,8	96,4	101,5	36,6	41,1	43,3
Koopkrachttoevloeiing	10%	10%	10%	25%	25%	25%
Omzet door toevloeiing (€ mln.)	9,5	9,5	9,5	13,0	13,0	13,0
Totale omzet (€ mln.)	95,3	105,9	111,0	49,6	54,1	56,3
Totaal oppervlak (m^2 wvo)	14.183	14.183	14.183	19.517	19.517	19.517
Gemiddelde vloerproductiviteit	6.725	7.475	7.850	2.550	2.775	2.900
Gewogen landelijke vloerproductiviteit	7.985	7.985	7.985	2.306	2.306	2.306
Verschil te kort/overschot	-16%	-6%	-2%	10%	17%	20%
Marktruimte	11.900	13.200	13.800	21.500	23.500	24.400

De doorrekening van de scenario's laat zien dat het overschot aan winkelmeters in de dagelijkse sector de komende jaren verder zal toenemen, als de verwachtingen over de toenemende oriëntatie op internet en de teruglopende bestedingen in de fysieke winkels uitkomen. In de niet-dagelijkse sector is er enige ruimte voor nieuwe invulling. De realisatie van de woningbouwopgave (vooral in Voorhout) kan de situatie verbeteren. In de dagelijkse sector zorgt het extra omzetpotentieel van nieuwe bewoners ervoor dat het huidige aanbod beter kan functioneren, volgens de landelijk gemiddelde vloerproductiviteit. In de niet-dagelijkse sector overstijgt in dat geval de vloerproductiviteit het landelijk gemiddelde. Dit schept ruimte voor invulling met nieuwe detailhandel en winkels ofwel een versterking van de omzet van bestaande winkels.

Het scenario 'hoog-lang' gaat uit van een bevolkingsgroei door de realisatie van woningbouw tussen 2025 en 2030. Dit is lange termijn. Afgezet tegen de leegstand die er momenteel is, schept dit scenario mogelijkheden voor invulling van deze leegstand of wel herstructurering, door verplaatsing en herontwikkeling van leegstaande detailhandel.

Tabel 2.7: aanbod en marktmogelijkheden

	M^2 wvo
Huidig aanbod dagelijks	14.183
Huidig aanbod niet-dagelijks	19.517
Huidig aanbod totaal	33.700
Leegstand	5.218
Aanbod totaal inclusief leegstand (afgerond)	39.000
Marktruimte laag scenario (afgerond)	33.400
Marktruimte hoog scenario (afgerond)	38.200

CONCEPT

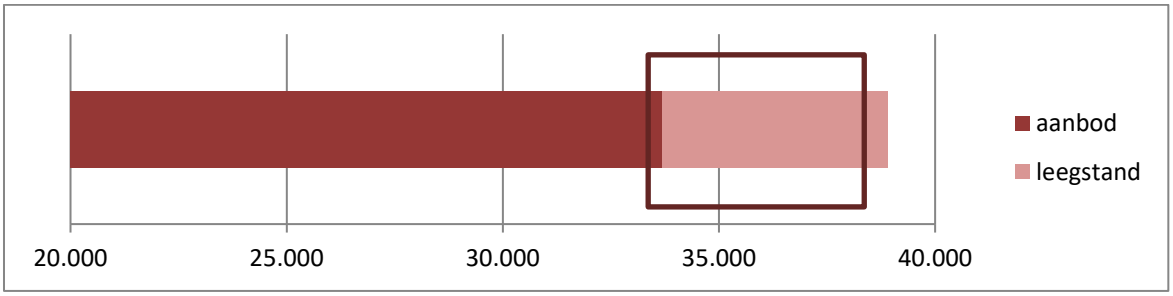

De tabel en grafiek geven een weerslag van de detailhandelsruimte. Het vierkant in de grafiek is de feitelijke bandbreedte van het haalbare detailhandelsoppervlak binnen de gemeente. Ongeveer 5.000 m² wvo aan detailhandelsruimte zou in Teylingen kunnen worden heringevuld. Dit is wel afhankelijk van de groei van het draagvlak door realisatie van de woningbouw. Als dit niet of deels wordt uitgevoerd beperken de mogelijkheden zich.

CONCEPT

3. TRENDS EN ONTWIKKELINGEN

Voor de toekomstbestendigheid van de detailhandel is het belangrijk te anticiperen op trends en ontwikkelingen. Het consumentengedrag verandert continu onder invloed van technologische ontwikkelingen, economisch en sociaal-maatschappelijke veranderingen. Ook veranderingen in de ruimtelijke omgeving en het detailhandelsaanbod hebben allemaal invloed op het koop- en bezoekgedrag en bepalen de kansen en mogelijkheden voor detailhandel.

De meest relevante trends en ontwikkelingen zijn:

- Mensen doen **dagelijkse boodschappen steeds meer lokaal** in de directe eigen woonomgeving. Dit komt mede omdat men langer thuis blijft wonen, uit oogpunt van gemak, comfort en behoefte aan nabijheid van voorzieningen. Uit het laatste Randstad Koopstromenonderzoek5 blijkt dat meer dan 90% van alle dagelijkse aankopen in de eigen gemeente wordt gedaan. Vijf jaar terug lag dit percentage enkele procentpunten lager.
- Voor **recreatief winkelen of shoppen** zijn mensen meer en meer op grotere centra georiënteerd. Echt grote centra zoals de binnenstad van Leiden, Haarlem of Den Haag, met een ruim en breed detailhandels- en horeca-aanbod. Kleine en middelgrote centrumgebieden hebben het moeilijk en worden steeds minder bezocht.
- De **aankopen in de niet-dagelijkse sector vinden meer verspreid** plaats, waarbij het aanbod bepalend is. Mensen gaan gericht naar de winkel van hun keuze. Dit weerspiegelt zich in een dalende koopkrachtbinding op de eigen gemeente.
- **Internet** als aankoopkanaal blijft toenemen in populariteit. Vooral in de niet-dagelijkse sector kopen mensen steeds meer via internet. Inmiddels gaat het al om zo'n 25%. In de dagelijkse sector is dit aandeel nog beperkt tot minder dan 5%.
- **Belang van beleven en ontmoeten** nemen toe. Een beleving is te omschrijven als de ervaring die de consument overhoudt bij een bezoek aan een winkelgebied. Een 'harmonieus winkelgebied' draagt bij aan een positieve beleving van de consument. Naast een passend retail- en horeca-aanbod is het de kunst om een omgeving te creëren waarin de bezoeker zich goed voelt ('place to be').
- **'Eten is het nieuwe winkelen'**. De uitgaven aan food, binnen- en buitenshuis, nemen al jaren toe. Winkels profiteren mee en integreren steeds meer horeca in de winkel, zoals koffie- en lunchcorners en afhaalopties. Kansen zijn er om 'food' meer de nadruk te geven, bijvoorbeeld op genieten en gezondheid in een aansprekende ambiance zoals de Markthal (Rotterdam), de Foodhallen (Amsterdam) en de Jumbo Foodmarkten (o.a. Breda, Veghel).

Voor een nadere en meer uitgebreide uiteenzetting zie bijlage V.

CONCEPT

[5] Koopstromenonderzoek 2018, provincie Zuid-Holland, Noord-Holland en Utrecht. I&O Research.

4. UITGANGSPUNTEN EN AMBITIE

De visie geeft de uitgangspunten en algemene ontwikkelingsrichting voor het toekomstbestendig maken van de detailhandel in de gemeente. Deze richting is opgesteld vanuit samenhang tussen drie hoofdthema's, met zowel een fysieke- (hardware) als niet-fysieke (software) invalshoek. Eerst worden deze hoofdthema's geschetst, daarna zijn de overige uitgangspunten voor de detailhandelsvisie benoemd.

4.1 Uitgangspunten

De visie geeft de uitgangspunten en algemene ontwikkelingsrichting voor het toekomstbestendig maken van de detailhandel in de gemeente. Deze richting is opgesteld vanuit samenhang tussen drie hoofdthema's, met zowel een fysieke- (hardware) als niet-fysieke (software) invalshoek. Eerst wordt de algemene lijn geschetst, daarna is een uitwerking op onderdelen en per centrumgebied gemaakt.

1. **Ruimtelijk-functionele of fysieke maatregelen**, zoals winkelaanbod, branchemix, parkeervoorzieningen, inrichting openbare ruimte etc.;
2. **Organisatie en samenwerking** van stakeholders, zowel met elkaar bij de gemeente, ondernemers en vastgoedeigenaren als tussen deze stakeholders onderling.
3. **Marketing en promotie of profilering** van de centrumgebieden en het aanbod, als ook activiteiten en evenementen die aantrekkingskracht genereren.

Ruimtelijk-functioneel

Attractieve centrumgebieden: de mens staat centraal!

Mensen zijn kritisch. Centra beconcurreren elkaar al lang niet meer op winkelaanbod alleen. Volgens de piramide van Maslow (zie hierna) wegen mensen veel meer zaken mee, zoals de mix aan voorzieningen, de aanblik en uitstraling van het centrum en de openbare ruimte, sfeer en gezelligheid, etc. Steeds meer aandacht is nodig voor niet-winkel voorzieningen en andere invullingen, waaronder evenementen. De behoefte van de klant beslaat het totale spectrum van de basis (boodschappen doen, eten en drinken) tot aan aspecten die gericht zijn op ontmoeten en beleving ('place to be'). Centrumgebieden moeten deze brede behoefte centraal stellen, passend bij de verzorgingsfunctie van het gebied: hoe groter de verzorgingsfunctie, hoe hoger de eisen en verwachtingen.

CONCEPT

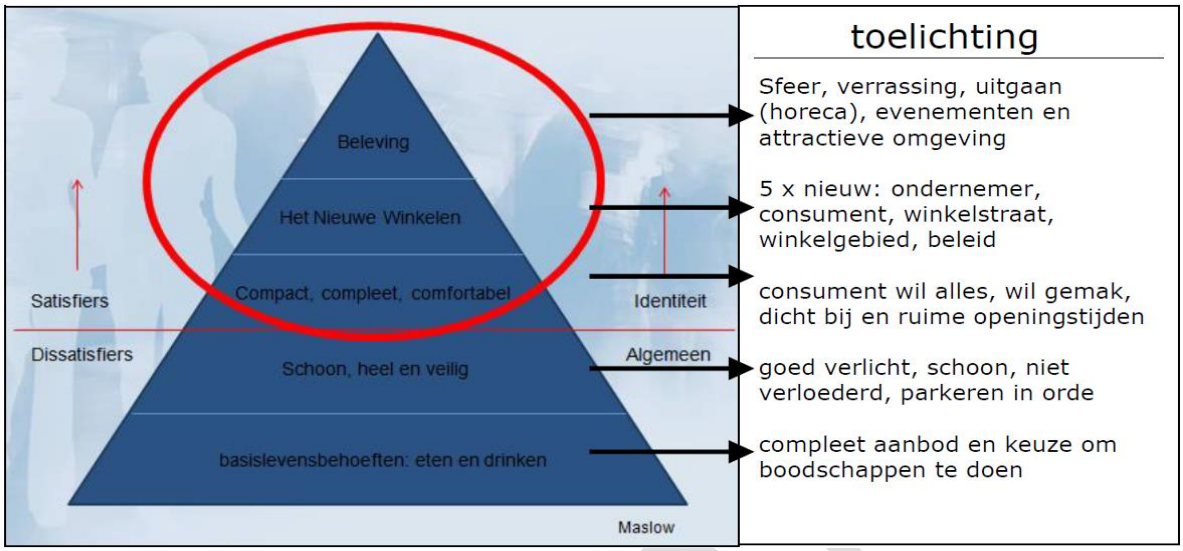

Bron: Maslow, bewerking Majolée RetailVastgoedAdvies

Basis op orde

Daar waar het meer om verblijf en ontmoeten gaat is het van belang dat een kwalitatief goed passende inrichting wordt gerealiseerd. Essentieel daarbij is dat de basis op orde is. Centrumgebieden moeten schoon, heel en veilig zijn. Dit draagt bij aan de verblijfswaarde. Daarbij moet er voldoende aandacht zijn voor de aankleding en inrichting van de openbare ruimte. Een goede bereikbaarheid is evenzo essentieel, zowel voor de auto als voor de fiets. Fietsparkeren en voetgangerstoegankelijkheid verdienen evenveel aandacht als autoparkeren. Het merendeel van de bezoekers komt per slot van rekening met de fiets of te voet.

Compacte, complete en comfortabele centra

Onderzoek toont aan dat diezelfde consument steeds minder bereid is grote afstanden binnen een centrumgebied af te leggen. Voor recreatief bezoek is dit maximaal 850 meter, voor boodschappen doen of gerichte aankopen niet meer dan 600 meter (bron: onderzoeks- en adviesburo dtnp, 2015). Bovendien is in tegenstelling tot wat altijd werd aangenomen het zogenaamde 'winkelachtje' minder relevant dan gedacht. Kortom, de consument wenst zijn winkelaankopen het liefst zo efficiënt en comfortabel mogelijk en op korte onderlinge afstand van elkaar te doen. Voor ontmoeten, horecagebruik en uitgaan is hij of zij bereid grotere afstanden af te leggen. Dit vraagt om een andere manier van inrichten van centra waarbij de voorzieningen in een compacter gebied worden gesitueerd.

Organisatie en samenwerking

Het functioneren van centra wordt beïnvloed door een samenstel van belangen van alle betrokken stakeholders. Dit zijn primair de overheid, ondernemers en vastgoedeigenaren. De belangen blijken vaak niet gelijk of zelfs tegengesteld zijn. Het is van wezenlijk belang dat de partijen opereren vanuit een gezamenlijk belang en een gezamenlijke 'stip op de horizon formuleren' waar eenieder zich achter kan stellen en aan wil werken. Een goede samenwerking is essentieel om de gestelde doelen en ambities te bereiken. Het versterken van samenwerking, zowel tussen ondernemers onderling als tussen gemeenten en marktpartijen, zal daarom in zichzelf één van de ambities moeten zijn. Te denken valt aan professionalisering van de samenwerking via vormen van centrummanagement en instellen van een vorm van financiering (zie verder hoofdstuk 6).

CONCEPT

Marketing en promotie

Beleving op elk niveau: identiteit

De rol van de stad en het centrumgebied als winkel- en koopcentrum staat onder druk. Sterker, een andere functie wordt belangrijker, namelijk de stad of het centrum als plek om iets leuks te beleven. Dan gaat de identiteit van een plek meer en meer een rol spelen, een identiteit die aansluit bij de wensen en verwachtingen van de bezoeker. Mensen zijn op zoek naar goede en prettige ervaringen en willen belevenissen die werkelijk iets betekenen. In plaats van pure verkoop van een product komt steeds meer de productbeleving centraal te staan (bron: 'Experience Economy', Joe Pine). Geloof, vertrouwen en betekenis van en voor de klant en de sociale meerwaarde zijn succesfactoren (bron: Tom Kikkert). Dit vraagt om identiteit van een centrumgebied, waarin de bezoeker zich herkent.

Profilering: wie kiest wordt gekozen!

Centrummanagement, marketingorganisaties, ondernemers- en winkeliersvereniging moeten (gaan of blijven) werken vanuit een visie over het product en de promotie daarvan, oftewel 'de stip aan de horizon'. Bij promotie gaat het om het vertellen van het verhaal van het centrum, het merk. Bij product gaat het om de content, de inhoud van het merk en de programmering.

Marketing vereist denken vanuit de klant

Als het gaat om het functioneren van centrumgebieden is duidelijkheid en een strikte taakverdeling en verantwoordelijkheden van betrokken partijen belangrijk. Het 'Leids' model is daarin een goed voorbeeld dat landelijk veel navolging vindt. Dit model onderscheidt twee focusgroepen en geeft elk een eigen benadering: 'de bezoeker' en 'de ondernemer'. Dit onderscheid is van wezenlijk belang, omdat de vraag annex de behoefte van beide groepen totaal anders is:

- (city)marketing richt zich op de bezoeker. Dit gaat over de promotie van de binnenstad gericht op de consument die in het centrum komt om te winkelen.
- (centrum)management richt zich op de ondernemer. Dit gaat om de praktische organisatie en samenwerking en heeft een commerciële en zakelijk insteek. Hoe kan ik bijvoorbeeld een vergunning aanvragen? Hoe gaan we initiatieven samen oppakken?

Doelgroep benadering

Het is belangrijk dat ondernemers inspelen op wat klanten willen. Het centraal stellen van de consument lijkt voor de hand te liggen, maar de praktijk is anders. Men weet vaak niet wat de klant precies wil, waarom deze niet (terug)komt of zelfs helemaal wegblijft. Het lokale DNA wordt niet of nauwelijks onderzocht en vertaald naar het winkelgebied, waardoor het beoogde succes vaak uitblijft. De steden en centra die dit wel doen floreren. Mensen gebruiken steeds vaker internet voor hun aankopen omdat ze het een gemakkelijk kanaal vinden. Het is dus belangrijk je klant te kennen; de profielen van DISCvision helpen hierbij.

4.2 Ambitie

Boodschappen worden steeds meer lokaal gedaan en winkelen steeds meer in de grote steden. Daarnaast blijft de verkoop via internet groeien. Gevolg is dat winkelketens zich herpositioneren, vestigingen sluiten en winkelgebieden krimpen. Daarom is het van groot belang dat, nog meer dan in de voorgaande detailhandelsvisie, terughoudend wordt omgegaan met uitbreidingen en duidelijke keuzes worden gemaakt voor specialistisch aanbod, samenwerking en afstemming binnen de winkelgebieden. Eigen kracht en onderscheidend vermogen van alle winkelgebieden, in het bijzonder het hoofdwinkelgebied Sassenheim in relatie tot het regionale speelveld van buurgemeenten in de Bollenstreek en natuurlijk Leiden, bepalen de toekomst van de winkelgebieden in Teylingen.

CONCEPT

Ambitie

Met de visie op de detailhandelsstructuur heeft de gemeente de volgende ambitie in de drie dorpskernen:

- concentratie van detailhandel en andere voorzieningen in de winkelgebieden;
- een compleet en passend voorzieningenaanbod (winkels, horeca, diensten, maatschappelijk en cultuur) bieden per kern in de centra;
- realiseren van meer comfort, gemak en beleving in de winkelgebieden en eenheid en samenhang in de openbare ruimte, de looproutes, de verkeerssituatie, de parkeergelegenheid, uitstraling, voorzieningen etc.
- meer samenwerking na testreven, zowel tussen de ondernemers onderling als met vertegenwoordigers van de ondernemersvereniging en met vastgoedeigenaren.

Uitdagingen en kansen

In de visie op een toekomstbestendige detailhandelsstructuur en bij het uitwerken van een sterke ruimtelijke en functionele structuur stelt de gemeente de volgende punten centraal:

1. Voortbouwen op bestaande structuur en concentratie aanbod

De bestaande opbouw van de detailhandelsstructuur in Teylingen en de spreiding van winkelgebieden over de gemeente voldoen goed. Hierop wordt verder gebouwd. Het aanpassen van het winkelaanbod moet primair geconcentreerd en binnen de bestaande winkelgebieden worden gerealiseerd. Uitzonderingen kunnen gemaakt worden voor specifieke grootschalige detailhandel (zie beleidskader hoofdstuk 7).

2. Van minder kwantiteit…

Het toevoegen van (veel) nieuwe vierkante meters detailhandel of nieuwe winkelgebieden is niet aan de orde. De verwachting voor Teylingen is dat er, volgens de landelijke trend, geleidelijk minder winkels nodig zijn in de gemeente. Het op voorhand actief saneren van detailhandel is echter niet aan de orde; de gemeente gaat geen winkels sluiten. De gemeente stuurt alleen in de ruimtelijke ordening via haar omgevingsplan, bestemmingsplan, etc. (oftewel waar wel en waar niet), de daadwerkelijke invulling is aan de markt.

3. …naar meer kwaliteit

Het realiseren van meer kwaliteit is een gezamenlijke uitdaging voor ondernemers, vastgoedpartijen en gemeente. Vastgoedeigenaren en ondernemers zullen proactief het met elkaar moeten hebben over de kwaliteit en invulling van het vastgoed. Denk daarbij aan ontbrekende branches (schoenen), segmenten (midden en midden-plus) en speciaalzaken. En waar de markt flexibiliteit in aanbod van commerciële ruimten naar grootte en uitstraling kan bieden, kan de gemeente meedenken over functionele invulling om zo de dynamiek te faciliteren. Passend binnen de bestemmingsmogelijkheden en aansluitend bij de wensen van de doelgroepen.

Meer kwaliteit houdt ook in dat er voorzichtig wordt omgegaan met nieuwe plannen voor substantiële uitbreiding van het winkeloppervlak. Plannen voor nieuwe winkelmeters moeten uniek zijn, een echt duidelijke toegevoegde waarde hebben en/of structurele knelpunten oplossen, wil de gemeente hieraan meewerken. Hierdoor wordt voorkomen dat er een verdere verdunning van de detailhandelsomzet optreedt en wordt leegstand tegengegaan.

4. Sterke en complementaire winkelgebieden: de consument moet iets te kiezen hebben!

Ingezet wordt op een goede lokale en -zij het beperkte- regionale verzorgingsfunctie van de centrumgebieden. Daarbij is een scherpe(re) onderlinge profilering en complementariteit tussen de centrumgebieden nodig. De centrumgebieden hebben een vergelijkbare basisvoorziening voor (primair) de eigen inwoners, zoals de dagelijkse boodschappen, passend bij de kern. Tegelijk dient elk centrumgebied in

CONCEPT

te zetten op een eigen uniciteit en identiteit om zich te onderscheiden van andere centrumgebieden binnen en buiten de gemeente. Deze diversiteit versterkt de eenheid en de detailhandelsstructuur van de gemeente als geheel. In grote lijnen kan Warmond zich verder positioneren op het vlak van toerisme en recreatie. Het centrum van Voorhout kan het karakter van boodschappen, horeca en ontmoeten scherper neerzetten. Het centrum van Sassenheim is binnen de gemeente het recreatieve winkelgebied, inclusief boodschappen doen en uitgaan (restaurant en café).

5. Faciliteren van dynamiek, ondernemerschap en innovaties in retail

Het is een gezamenlijk belang dat ondernemers inspelen op het veranderende consumentengedrag, de trends en de ontwikkelingen. De gemeente kan dit faciliteren door onder andere ruimte te geven aan innovatieve concepten van detailhandel, horeca en diensten en passende regelgeving. De impliciete ambitie hierbij is het zorgen voor een 'gelijk speelveld'. Het is aan de ondernemers de consument te bedienen met service, gastheerschap, specialisatie en uniforme openingstijden voor de consument. Afhaalpunten (supermarkten, pakketten, horeca etc.) worden primair bij en in winkelgebieden gesitueerd.

6. Samenwerken stimuleren en versterken

Een goede samenwerking is essentieel om de gestelde doelen en ambities te bereiken. Het versterken van de samenwerking via structureel overleg, zowel tussen ondernemers onderling als tussen gemeente, ondernemers en vastgoedeigenaren, is belangrijk. Het pas opgerichte Business Platform Teylingen (BPT) met daarin vertegenwoordigers vanuit de drie centra vormt een prima basis om de samenwerking verder uit te bouwen. Daarbij kan gewerkt worden aan verdere onderlinge samenwerking, ook per kern, en verdere professionalisering.

Op winkelgebiedsniveau, feitelijk in alle centra, is professionalisering van de samenwerking via een vorm van centrummanagement, al dan niet met aanstellen van een centrummanager en instellen van een vorm van financiering (zoals BIZ, reclamebelasting etc.) per centrum, wenselijk. Hiermee wordt een door alle ondernemers gedragen organisatie gecreëerd voor langere termijn en zorgt voor betrokkenheid van alle in een afgebakend gebied gevestigde ondernemingen.

7. Monitoring en actieplannen

Omdat het koopgedrag voortdurend verandert, is het belangrijk de trends en ontwikkelingen te monitoren: meten is weten. Actuele inzichten in de ontwikkelingen maken anticiperen op veranderingen mogelijk, zowel voor ons als gemeente als voor de marktpartijen. Voor vrijwel alle centra die tot de winkelstructuur behoren, moet uiteindelijk een actieplan opgesteld. In de Uitvoeringsagenda (hoofdstuk 6) zijn hiervoor enkele aanbevelingen opgenomen.

CONCEPT

5. DETAILHANDELSVISIE

De detailhandelsvisie geeft aan hoe de detailhandel binnen de gemeente Teylingen toekomstbestendig kan worden gemaakt. Deze toekomstbestendigheid heeft te maken met het bieden van een goede verzorging aan en inspelen op de behoefte van de inwoners van de gemeente enerzijds en anderzijds het creëren van een aantrekkelijk investerings- en vestigingsklimaat voor de ondernemers. Een belangrijke uitgangspositie voor de detailhandel is de regionale inbedding in de Bollenstreek. Deze bepaalt samen met de trends en ontwikkelingen de toekomstige positionering. Net als in de vorige visie uit 2014 geldt dat het vertrekpunt goed is, maar dat actie geboden is als het gaat om concrete uitvoering van plannen, uitstraling en beleving en samenwerking.

5.1 Toekomstige detailhandelsstructuur

Regionaal kader

Voor de gemeente Teylingen is het van belang de regionale positie in ogenschouw te nemen en deze als uitgangspunt te hanteren voor verdere positionering en profilering van het detailhandelsaanbod binnen de gemeente. De gemeente ligt in de invloedsfeer van Leiden, Hoofddorp en Haarlem en op grotere afstand Den Haag en Amsterdam. Deze plaatsen hebben aantrekkelijke binnensteden met een dominante recreatieve detailhandelsfunctie. Meer regionaal hebben de centra van Katwijk, Oegstgeest, Lisse, Noordwijk en Noordwijkerhout invloed en aantrekkingskracht op inwoners van Teylingen. In dit speelveld is vooral de regionale positie van Sassenheim relevant.

De ligging in de Duin- en Bollenstreek (kortweg Bollenstreek) in combinatie met de trends en ontwikkelingen en het veranderende consumentengedrag heeft zijn weerslag op de verzorgingspositie van de winkelgebieden in Teylingen. Voor Sassenheim wordt ingezet op behoud en versterking als hoofdwinkelcentrum. Voorhout is een boodschappencentrum-plus met ook horecafunctie. Warmond is gericht op een dagelijkse voorziening, vooral voor inwoners uit de kern en aangevuld met een toeristisch recreatief karakter. Winkelcentrum Oosthoutplein heeft uit oogpunt van leefbaarheid een lokale rol op het gebied van dagelijkse levensbehoeften.

Positie winkelgebieden in de detailhandelsstructuur

Voor de toekomstbestendige detailhandel wordt ingezet en voortgebouwd op de huidige detailhandelshoofdstructuur. Deze structuur geeft een heldere basis van concentratiegebieden in elke kern. Dit is de centrale hoofdstructuur voor gemeente die toekomstbestendig is en in stand wordt gehouden:

- Centrumgebied Sassenheim
- Centrumgebied Voorhout
- Centrumgebied Warmond
- Winkelcentrum Oosthoutplein Voorhout

Centrumgebied Sassenheim

Sassenheim heeft in omvang het meeste aantal vierkante meters winkeloppervlak, met een aantal landelijke trekkers. Als Hoogvliet en Dirk zijn teruggekeerd op hun voormalige plek beschikt het centrum over vier supermarkten waarmee het mede door de speciaalzaken in de dagelijkse sfeer een functie heeft op vlak van boodschappen doen voor de eigen inwoners en de hele gemeente. Door het brede aanbod aan ketens en

CONCEPT

speciaalzaken in niet-dagelijkse sfeer (mode, warenhuis, vrije tijd) bedient zij de gemeente ook op het vlak van recreatief winkelen en weet het bezoekers uit de regio te trekken.

Om deze positie te behouden wordt voor Sassenheim in gezet op:
1. Behoud en versterking huidig aanbod winkels en horeca
2. Profilering via inzetten op deelgebieden met overeenkomstig karakter en aanbod
3. Attractiviteit vergroten van hele gebied (openbare ruimte) en inzetten op verblijfsfunctie voor Kerkplein
4. Uitstraling en herkenbaarheid entrees
5. Bereikbaarheid, parkeren en veiligheid voor alle (verkeers)deelnemers verbeteren.

Kaart 5.1: detailhandelsstructuur gemeente Teylingen

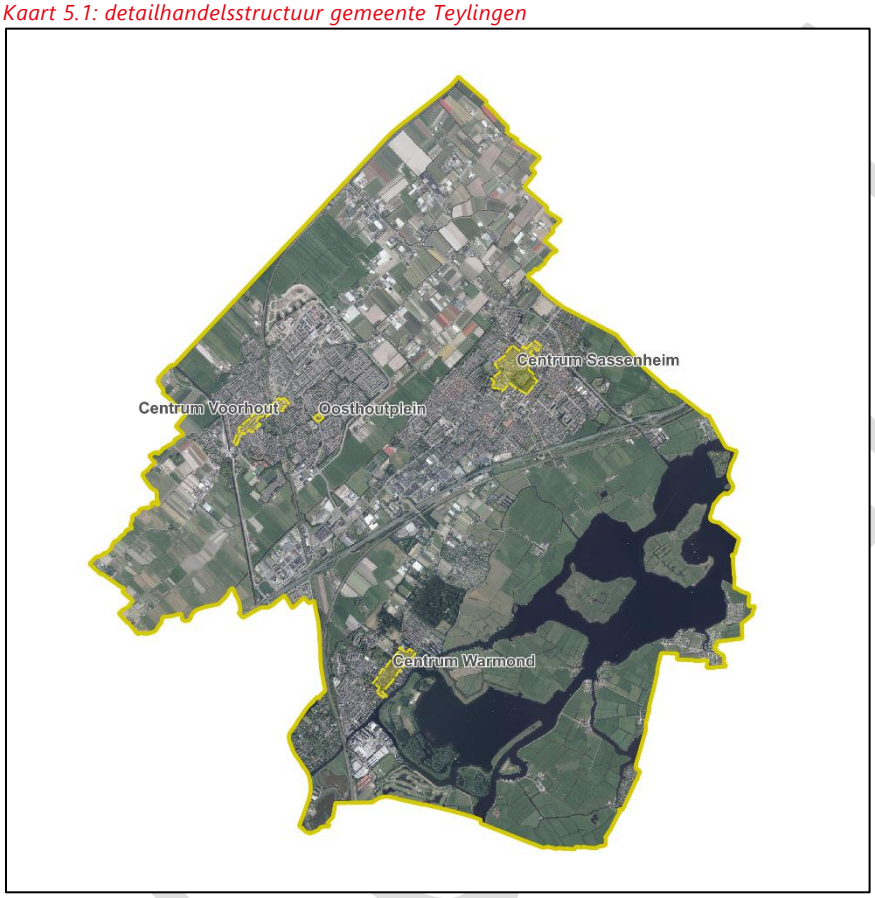

Integrale opgave voor attractief centrumgebied

De opgave voor het centrum van Sassenheim ligt niet zozeer in meer winkels of verschuivingen in het aanbod. Het centrum functioneert namelijk goed en is stabiel. Voor de toekomst wordt ingezet op behoud van de boodschappen- en winkelfunctie voor de hele gemeente, aangevuld met de bovenlokale functie op gebied van recreatief en doelgericht winkelen. Dit is gelegen in het totaalpakket aan winkels, verblijfsgebied en horeca in combinatie met bepaalde aanbieders met een regionale reikwijdte. Op onderdelen (bijvoorbeeld schoenen, interieur en lifestyle) kunnen enkele speciaalzaken worden toegevoegd. Het is aan ondernemers hier kansen op te pakken.

Voor een toekomstbestendig Sassenheim-centrum is het van belang dat gemak en comfort verbeteren. Tegelijkertijd dient te worden gewerkt aan de sfeer en beleving zodat de verblijfstijd kan toenemen. Zowel om de vergrijzende consument te bedienen als om voor jongeren en gezinnen een attractief centrumgebied te blijven. Hierbij kunnen maatregelen worden genomen die de relatie tussen winkelen,

verkeer en parkeren (veiligheid, duidelijkheid en gemak, geen ongelijke stoeptegels etc.) en herinrichting van de openbare ruimte (schoon, heel en veilig en meer groen in combinatie met aantrekkelijk verblijfsgebied waar je elkaar kunt ontmoeten) verbeteren.

Hierbij gaat het ook om uitstallingen, reclame-uitingen en de algehele gevel of beeldkwaliteit. Ook ondernemers hebben daarbij een verantwoordelijkheid. De algehele beeldkwaliteit van het centrum met een aantal mooie historische panden wordt op sommige plekken overschaduwd door lelijke bebouwing, gevels en/of onverzorgde hoeken en gaten. Hier kan een verbeteringsslag worden gemaakt.





Langgerekt centrumgebied met drie deel- annex sfeergebieden

De consument vertoont een divers aankoop- en bezoekgedrag. In het algemeen is zijn bezoek steeds meer doelgericht en efficiënt gericht op bepaalde winkels. Ook is hij steeds minder bereid grote afstanden af te leggen vanaf de plek waar hij het centrum binnenkomt en geparkeerd heeft.

De combinatie van goede situering van parkeerlocaties, auto- en fietsbereikbaarheid en situering van trekkers (supermarkten, Hema, mode) in Sassenheim zorgt ervoor dat het op zich langgerekte centrumgebied als geheel goed bezocht wordt. Het passantenonderzoek heeft dit bevestigd. De aanwezigheid en locatie van de supermarkten zijn sterk bepalend voor het gebruik en bezoek aan het centrum. Het zorgt enerzijds voor een continue, dagelijkse stroom van bezoekers. Anderzijds biedt het door de locatie waar ze gevestigd zijn een goede basis voor boodschappen doen ‘op de koppen’ met daartussen een plek voor het (recreatief) winkelen en overige voorzieningen. Door de beperkte leegstand is het indikken en compacter maken van het centrum op korte termijn niet nodig. Zowel de bewoners als ondernemers vinden dit ook niet wenselijk. De nieuwe bebouwing in het middengebied bij het park en aanpak van de openbare ruimte zullen bijdragen aan de eenheid en uniformiteit van het totale centrumgebied.

De vinger aan de pols houden als het gaat om omvang c.q. afbakening van het totale winkelgebied is wenselijk, zeker in het geval de leegstand toe neemt en/of trekkers Sassenheim verlaten. En daarnaast door in te zetten op het creëren van deel- annex ‘sfeer’-gebieden met een uniform karakter op een bepaald vlak. Dan heeft de consument iets te kiezen!

Bij behoud van het huidige, in de basis vrij langgerekte centrumgebied, is het richting de toekomst kansrijk en wenselijk verschillende deel- annex sfeergebieden te onderscheiden.

CONCEPT

Hieronder de mogelijke deelgebieden en aandachtspunten voor het versterken en realiseren hiervan:

- Noordzijde: boodschappen doen en horeca. Met terugkeer van de Digros en Hoogvliet ontstaat een sterke pool. Het zal betekenen dat het zwaartepunt in het centrum deels verschuift. Het gebied tussen Dirk en de Hema zal drukker worden, bij AH en de haven iets minder. Er zijn diverse aandachtspunten. De herontwikkeling van de Hoogvliet vraagt enerzijds om doorpakken en anderzijds om duidelijk keuzes in de parkeeroplossing. Bij de Hoogvliet zou (deels) het parkeren van het Kerkplein kunnen worden opgevangen, waarmee de verblijfsfunctie van het Kerkplein kan worden opgewaardeerd. Dit vraagt om aandacht in relatie tot zowel de verkeersfunctie als het wonen op deze locatie. Een en ander wordt uitgewerkt in de Centrumvisie;
- Middengebied: modisch- en vrijetijdswinkelen met dag- en avondhoreca. Een herinrichting van de Hoofdstraat biedt kansen voor zowel filiaalbedrijven als zelfstandige speciaalzaken en horeca. De voorwaarde daarbij is dat er duidelijkheid is over de toekomstige verkeerssituatie, in het bijzonder het wel of niet toestaan van de auto. Toevoeging van bouwmassa aan het park, locatie Rusthoff, versterkt het tweezijdige karakter van de straat. De warenmarkt biedt hier een toegevoegde waarde. Aandachtspunt daarbij is dat de marktkramen een goede visuele en functionele samenhang hebben met de winkels.
- Zuidzijde: boodschappen doen en kleinschalig winkelen. Dit gedeelte vanaf de Gouverneurlaan zou zich meer kunnen richten op een doelgerichte en een 'snelle' boodschap. Mede door de herontwikkeling van de Rabobanklocatie zal de woonfunctie hier versterkt worden. Belangrijk is behoud van de autobereikbaarheid en goede (fiets)parkeervoorzieningen. Onderzoek en mogelijk uitbouw van de functie van de boekhandel als ontmoetingsplek past hierbij. Andere optie is de gezamenlijke kleinschaligheid als onderscheidend vermogen verder door te ontwikkelen in combinatie met gastvrijheid en service.



Kaart 5.2: deelgebieden centrum Sassenheim

CONCEPT

Dorpse sfeer met ontmoetingsplekken

De gemoedelijke sfeer en toegankelijkheid van het winkelgebied is een sterk punt van Sassenheim. Het gemengde gebruik met de verschillende verkeersmodaliteiten (lopend, (brom)fiets, scooters en auto) doet hier af en toe afbreuk aan en werkt (ver)storend. Door een kwalitatieve en functionele, maar wel bij de Bollenstreek passende, inrichting van vooral de Hoofdstraat kan dit sterk worden verbeterd. Leg daarbij de nadruk op de functie als verblijfsgebied (aantrekkelijker, eenduidig en duidelijk), in combinatie met een betere handhaving van de regels. Het gaat dan om zaken als bebording in combinatie met bestrating, groenelementen en eigentijds en uniform zitmeubilair, lantaarnpalen, prullenbakken, speelelementen. De uitwerking hiervan vindt plaats in de centrumvisie.

In samenhang met de drie deelgebieden kan de verblijfsfunctie worden vergroot door het versterken en/of creëren van een aantal ontmoetingsplekken. De plekken die daarvoor in beeld zijn:

- Kerkplein (centrale plek in het centrum, meer ontwikkelen tot verblijfsgebied met horeca en terrassen);
- De bibliotheek (gebouw bibliotheek meer open karakter geven en aanvulling mogelijk met (dag)horeca en functie voor ontmoeten en vergaderen, ook in de avond, waardoor het als functie meer onderdeel wordt van het centrum);
- Herenstraat-zuidzijde (trekkersrol boekhandel al dan niet aangevuld met dag-horeca (koffie c.q. lunchroom) en/of een (educatieve) functie voor kleine kinderen en jongeren).

Verkeer en parkeren afstemmen op gewenst gebruik

De Hoofdstraat heeft nu een belangrijke verkeersfunctie voor al het verkeer. Het is een belangrijke verbinding tussen het noorden en zuiden van Sassenheim. Daarnaast is (auto)bereikbaarheid voor bepaalde (doelgericht bezochte) winkels belangrijk. Bovendien is dit binnen de lokale en regionale schaal en context hét onderscheidende vermogen ten opzichte van grote binnensteden en centra in de regio, zoals Leiden en Haarlem. Regulering van dit verkeer en vooral tegengaan van overlast voor het winkelend publiek vraagt om passende maatregelen die duidelijkheid moeten bieden en snelheid remmend moeten werken.

Het parkeren in het centrum van Sassenheim kent twee invalshoeken; kwantiteit en kwaliteit. Qua kwantiteit c.q. capaciteit en verdeling lijkt alles redelijk goed op orde (bron: parkeeronderzoek). De supermarkten hebben elk hun eigen parkeervoorziening. Ten aanzien van kwaliteit zou meer aandacht moeten uitgaan naar het belang van kortparkeren in het centrumgebied ten behoeve van de bezoekers in zin van sturing en handhaving. De ondernemers en hun personeel kunnen hieraan ook een bijdrage leveren door hun auto's elders te parkeren.

Fietsparkeren kan verbeterd worden door het aanleggen van meer 'fietsnietjes' op de huidige en andere logische plekken verspreid over het centrum in de Hoofdstraat/Hema, Voorhavenkwartier en bij de bibliotheek en Gouverneurlaan/Rabobank, waar mogelijk bij horeca aangevuld met oplaadpunten.

Weekmarkt en standplaatsen

De weekmarkt en standplaatsen vormen een aanvulling op het winkelaanbod en zijn voor consumenten een reden om vaker en gerichter naar het centrum te komen. Voorwaarde is wel standplaatsen te verspreiden over verschillende dagen in de week, verspreid door het centrum en op goede plekken. Goede plekken hebben aandacht voor zichtbaarheid, centrale ligging in de loopstromen en duidelijke wisselwerking met winkelentrees. Een nader onderzoek naar functioneren en/of verzelfstandiging van de weekmarkt in overleg met de reguliere detailhandel en BPT kan gerichter informatie opleveren over locatie(s) en branchering.

CONCEPT

Centrumgebied Voorhout

Het centrum van Voorhout heeft een duidelijk boodschappenfunctie met name voor de kern zelf. Mensen komen er vaak, waarderen de nabijheid en vinden het belangrijk anderen te kunnen ontmoeten. Dit is de kracht van het centrum die versterkt kan worden. Ook binnen de gemeente is dit het onderscheidende karakter van het centrum. Ingezet wordt op een kwantitatieve consolidatie. Dat wil zeggen geen (sterke) uitbreiding van het winkeloppervlak, wel kwalitatieve verbeteringen, zoals transformatie van functies en herontwikkeling van vastgoed.

De propositie voor het centrum van Voorhout om haar functie richting de toekomst te versterken is:
1. Compacter centrum nastreven
2. Koesteren van de boodschappen-plus functie (meer dan alleen dagelijks aanbod)
3. Onderzoek haalbaarheid centrale plek met ontmoetingsfunctie
4. Langparkeerders uit Herenstraat weren
5. Herinrichtingsmaatregelen gericht op veiligheid en oplossing logistiek.

Keuze voor concentratie in kerngebied

Een ruimtelijke versterking wordt gevonden in een compacter centrumgebied. In de huidige situatie is het centrum te langgerekt. Bovendien is het winkelaanbod niet aaneengesloten en is er feitelijk sprake van een aantal verschillende clusters. Zo zijn er twee koppen: één rondom de Albert Heijn en één aan de zuidzijde van de Herenstraat. En het middengedeelte is sterk versnipperd door de langgerektheid van de Herenstraat en de onderbrekingen door zijstraten, spoorweg en woningen.

We maken de keuze om winkels en andere voorzieningen meer te concentreren in één kerngebied. Het meest perspectief heeft het deel grofweg van de Boerhaavestraat tot de spoorovergang. Hier zijn nu al diverse trekkers gevestigd, o.a. Plus supermarkt, Hema en Etos. Ook een bibliotheekfunctie kan hier onderdeel van uit maken. Begrenzing en inrichting wordt in centrumvisie uitgewerkt.





Kleurverandering overige delen

Overige delen van het centrum kunnen van kleur veranderen. In het zuidwestdeel van de Herenstraat, voorbij de Boerhaavestraat, zal de echte winkelfunctie geleidelijk verminderen. Hier is ruimte voor transformatie naar andere niet-winkelfuncties en wonen. Het beleidskader geeft hiervoor handvaten. Dit bij elkaar is een geleidelijk proces, soms voor lange termijn, en sterk afhankelijk van de individuele situatie per ondernemer. Onderzocht moet worden welke stimuleringsregelen het meest passend zijn. Daarnaast is een regisseursfunctie noodzakelijk om het proces daarbij te begeleiden. Verplaatsings- en herinrichtings-subsidies kunnen een prikkel zijn voor ondernemers. Daarnaast kunnen vastgoedeigenaren (ook gemeente) een vastgoedfonds in het leven roepen.

De Jacoba van Beijerenhof functioneert meer en meer solitair. De Albert Heijn supermarkt wordt vooral doelgericht bezocht. Combinatiebezoeken met de rest van het centrum zijn beperkt. Dit wordt veroorzaakt door de spoorweg die een barrière is en de oriëntatie van de supermarktentree op het parkeerterrein. Toch is de supermarkt hier een gegeven en heeft de winkel een belangrijke verzorgingsfunctie voor Voorhout. Dit wordt behouden. Er wordt niet ingezet op een aanpassing in de zin van een ongelijkvloerse kruising o.i.d. omdat dit financieel en ruimtelijk niet haalbaar is.

Voor de winkels aan de Jacoba van Beijerenstraat zijn er kansen om te verplaatsen richting de winkelkern. Dit versterkt het kerngebied in de Herenstraat. De units kunnen ofwel andere functionele invulling krijgen (niet-detailhandel) of betrokken worden in een eventuele uitbreiding van Albert Heijn.

Pleinen en plekken

Het centrum van Voorhout heeft een belangrijke ontmoetingsfunctie voor de inwoners. Deze functie wordt gekoesterd en naar de toekomst toe versterkt. Enerzijds door meer concentratie van de voorzieningen, anderzijds door ruimtelijke ingrepen. Nabij de kerk zijn ruimtelijke mogelijkheden voor een ontmoetings- en verblijfsplein, met een (beperkte) parkeerfunctie.

Het groene gebied achter de kerk en rondom het Boerhaavehuis zijn belangrijke kwaliteiten voor Voorhout. Vanwege de afzijdige ligging is de synergie met de Herenstraat echter beperkt. Hier wordt ook niet op ingezet. Dit gebied wordt gezien als een ‘rustgebied’ annex wandelgebied in de luwte en met een doorgangsfunctie voor de fiets. In de overige delen van het kerngebied kan de ruimtelijke inrichting aangepakt worden, zodanig dat er meer eenduidigheid komt, het kerngebied herkenbaarder wordt, en meer ruimte voor de voetganger en de fiets wordt gecreëerd.

Verkeer en parkeren

De Herenstraat blijft haar verkeersfunctie houden, ook voor de auto. Het is een belangrijke verbinding tussen het noorden en zuiden van Voorhout. Daarnaast is (auto)bereikbaarheid voor de winkels belangrijk. Met name winkels gericht op dagelijkse boodschappen zijn sterk afhankelijk van eenvoudig parkeren in de nabijheid. De verkeersdrukte moet wel verminderd worden en de oversteekbaarheid van de straat moet verbeterd worden. De straat kan heringericht worden in een autoluwe straat of een ‘auto te gast-straat’, in de tijd gezien afgestemd op de aanleg van de noordelijke randweg. Hierdoor ontstaat er meer ruimte voor de voetganger en fiets.

Parkeren in de straat blijft behouden. Dit is een belangrijke voorwaarde voor goede bereikbaarheid van de winkels en voorzieningen. Er is voldoende capaciteit in het aantal parkeerplaatsen. Handhaven van de blauwe zone heeft prioriteit en zorgt ervoor dat de parkeercapaciteit beter benut wordt. Ook zullen de ondernemers hun auto elders moeten parkeren ten gunste van de consument. Bij herinrichting is belangrijk dat laden en lossen goed ingepast worden voor supermarkten en winkels met regelmatige bevoorrading.

Standplaatsenbeleid

In het centrum van Voorhout vinden we verspreid over de week diverse standplaatshouders. Standplaatsen zijn op zich wenselijk omdat het op die momenten extra consumenten naar het centrum trekt, die dan ook de overige winkels bezoeken. Dit werkt echter alleen versterkend als de branchering en segmentering aanvullend is op het aanbod wat in Voorhout en niet of slechts beperkt in de winkels zelf aanwezig is. Daarnaast is het vanuit het beginsel van ‘level playing field’ als het gaat om huurlasten etc. continu nodig om te kijken of de standplaats niet zodanig structureel is dat vestiging in de vorm van een fysieke winkel wenselijker is dan wel leegstand in de hand werkt. De meest geschikte locatie lijkt midden in het winkelgebied, maar moet bekeken worden in samenhang met de winkels, parkeren en logistiek.

CONCEPT

Winkelcentrum Oosthoutplein in Voorhout

Winkelcentrum Oosthoutplein heeft als belangrijkste trekker een supermarkt en een voorname verzorgingsfunctie voor omliggende wijken. Deze positie blijft behouden. Als daar behoefte aan is behoort enige geringe uitbreiding van het winkeloppervlak tot de mogelijkheden. Deze uitbreiding mag er niet toe leiden dat het centrum andere winkelgebieden in de gemeente qua verzorgingsfunctie overschaduwt.

Centrumgebied Warmond

Warmond in brede zin heeft met haar ligging aan het water, jachthaven en leisure-concentratie een sterke toeristische functie en daarmee afwijkend profiel van de beide andere centra in de gemeente. Het heeft in omvang het minste aantal vierkante meters detailhandelsoppervlak: de Albert Heijn en de bakker verzorgen in de basis de dagelijkse boodschappenfunctie. De toeristische functie van het dorp kan worden versterkt mits het evenwicht met de woonfunctie in acht wordt genomen.

Om deze positie te behouden en uit te bouwen wordt voor Warmond ingezet op:

1. Behoud dagelijkse boodschappenfunctie rondom Albert Heijn;
2. Geen verdere clustering van winkels, horeca en kleinschalige leisure, spreiding en uniciteit zorgt voor levendigheid;
3. Toerisme stimuleren met (infrastructurele) voorzieningen en marketing van cultuur en waterrelatie;
4. Bereikbaarheid en parkeren rondom gemeentehaven en achter Trefpunt benutten.

Boodschappenvoorziening voor Warmond behouden

De echte winkelfunctie in Warmond is zeer beperkt. Toch heeft het centrum een belangrijke functie voor de kern. Met name de supermarkt is een goede dagelijkse verzorging voor de eigen inwoners. Deze winkel wordt aangevuld met dagelijks aanbod zoals de bakker, bloemist en drogisterijartikelen bij de apotheek. Dit is de basis en zorgt voor een goede boodschappenvoorziening op het niveau van Warmond. Gezien het beperkte aantal inwoners van de eigen kern en beperkte koopkrachttoevloeiing is uitbreiding van het aanbod niet reëel. Wel kunnen ondernemers bijvoorbeeld door middel van 'speciale Warmondse producten' een relatie leggen en aantrekkingskracht uitoefenen op de toeristische en op de leisure-georiënteerde bezoeker.

Kwaliteiten van de Dorpstraat en Gemeentehaven behouden

De Dorpstraat is de straat waaraan de voorzieningen in Warmond, zoals winkels, horeca en diensten, zijn gesitueerd. Deze zijn nu verspreid over de straat gevestigd. Dit is van oudsher zo ontstaan en volstaat. Concentratie en clustering van deze voorzieningen is niet wenselijk omdat het slenteren langs de verspreid gelegen winkels en horeca halverwege aan het plein zorgen voor sfeer en beleving. Concentratie wordt dan ook niet actief nagestreefd.

De warenmarkt die wordt gehouden op de Gemeentehaven is een goede toevoeging op het bestaande aanbod. De wens is ook de markt hier te behouden en de functie van de plek en de gemeentehaven te versterken, bijvoorbeeld door een kleinschalige horecafunctie toe te voegen in het VVV-kantoor.

Versterking promotie en marketing

Warmond heeft potentie om meer te halen uit toerisme en recreatie. De ruimtelijke structuur en historisch dorpse uitstraling dragen hieraan bij. Daarnaast zorgen de ligging aan het water en de nabijheid van de Kaagse plassen voor unieke kansen. Hierop kan Warmond voortbouwen.

CONCEPT

Om deze potentie beter te benutten moet worden gewerkt aan promotie en marketing op dit vlak. Dit kan leiden tot nieuwe kansen voor voorzieningen, voornamelijk horeca, maar ook galerieën en specifieke leisure. Het stimuleren van fietsroutes en het verbeteren van fysieke aanlegplaatsen en de wisselwerking tussen het water en de Dorpstraat horen daarbij. Daarnaast zijn kleinschalige horeca- en leisure initiatieven in of rondom de Dorpsstraat kansrijk. Het bestemmingsplan staat in de basis veel toe. Een oplossing moet worden gevonden in koppeling met vereiste parkeervoorzieningen, die hier niet te realiseren zijn.





Overige detailhandel

Grootschalige en volumineuze detailhandel

De gemeente Teylingen heeft geen zogenoemde woonboulevard of een grootschalig concentratiegebied voor woonwinkels en andere volumineuze detailhandel. Het ligt niet in de ambitie een dergelijk gebied binnen de gemeentegrenzen te ontwikkelen. Binnen de regio zijn voldoende alternatieve locaties beschikbaar die voorzien in de behoefte. Bijvoorbeeld Boulevard Cruquius in Haarlemmermeer, WOOON in Leiderdorp of de Rijnekeboulevard in Zoeterwoude/Alphen aan den Rijn.

De enige locatie binnen de gemeente waar enige vorm van grootschalige en volumineuze detailhandel wordt toegestaan is het gebied rondom de Wasbeekerlaan in Sassenheim. Omdat ‘reguliere’ pdv branches, zoals wonen, doe-het-zelf (Praxis) en tuin (zie beleidskaders) elders zijn gevestigd, zou transformatie en herontwikkeling naar alternatieve functies kunnen worden onderzocht.

De marktruimte voor uitbreiding van het detailhandelsaanbod in de gemeente ontbreekt. In kwantitatieve zin zet de gemeente daarom in op consolidatie van het huidige aanbod aan grootschalige en volumineuze detailhandel. Uitbreiding of toevoeging van nieuwe winkelruimte in dit segment is niet aan de orde. Voor verdere toelichting op het beleid op dit vlak, ook in regionaal verband, zie beleidskader en de bijlage.

Verspreide detailhandel

De benoemde centrumgebieden binnen de detailhandelsstructuur zijn de aangewezen locaties voor vestiging van detailhandel. Het streven is detailhandel zoveel mogelijk daar te concentreren zodat combinatiebezoeken worden gestimuleerd en winkels van elkaar kunnen profiteren. Dit betekent dat nu nog verspreid gevestigde winkels idealiter in een van de centrumgebieden worden gevestigd. De gemeente gaat echter geen actief verplaatsingsbeleid voeren of winkels sluiten.

Verdere concentratie van winkels is geleidelijke marktwerking. Zittende ondernemers kunnen hun onderneming voortzetten. Als een solitair gevestigde ondernemer wil verplaatsen of uitbreiden kan dit echter alleen in één van de centrumgebieden. De achterblijvende locatie kan omgezet worden in een andere bestemming gericht op alternatieve functies niet zijnde detailhandel, zoals wonen, dienstverlening

CONCEPT

of bedrijvigheid. Hiervoor is aanpassing van het bestemmingsplan of omgevingsplan nodig.

Pick-up-points en afhaalpunten

Vestiging van afhaalpunten en pick-up points van webwinkels kan in of nabij bestaande centra en niet solitair of op bedrijventerreinen. Dit is enerzijds om toename van verkeersbewegingen en onderlinge hinder te voorkomen: een bedrijventerrein is er primair voor het bedrijfsleven, het imago kan vertroebelen indien detailhandel of leisure hier (verspreid) wordt toegestaan. Anderzijds is dit ook wenselijk om zo de bestaande centra te versterken en combinatiebezoek (bij het afhalen) te vergroten. Bijkomend voordeel kan zijn dat dit leidt tot minder (overlast van) halen en brengen, bezorgdiensten en bestelbusjes in de woonwijken. Voorwaarde is dan dat de locaties goed met de auto bereikbaar zijn.

Bedrijventerreinen

De bedrijventerreinen in Teylingen zijn primair bedoeld voor bedrijven, niet zijnde detailhandel. De bedrijventerreinen bieden ruimte aan bedrijven waarvan vestiging in woongebieden niet wenselijk is vanwege overlast en uitstraling. Voor dergelijke bedrijven moet ruimte beschikbaar blijven en niet worden ingenomen door detailhandel die ook elders gevestigd kan worden. Daarnaast heeft detailhandel een verkeersaantrekkende werking met een hoge intensiteit. Deze verkeersbewegingen kunnen conflicteren met het verkeersgebruik van bedrijvigheid. Denk aan het draaien en steken van grote vrachtwagens of andere bedrijfswagens, naast publiek vervoer van kleine personenauto's en fietsen.

CONCEPT

6. UITVOERINGSAGENDA

De detailhandelsvisie schetst de gewenste toekomstige detailhandelsstructuur voor de gemeente. Dit is feitelijk het kader voor toekomstige planinitiatieven en vraagt een nadere invulling van gemeentelijk beleid en visies en overige ontwikkelingen. Allereerst worden aanbevelingen gedaan voor projecten en maatregelen die wenselijk dan wel nodig zijn om gestelde doelen te bereiken of die verdere uitwerking behoeven.

Het hebben van een centrumvisie en detailhandelsvisie alleen is niet genoeg. Het gaat om de vertaling van woorden naar daden, van plan naar uitvoering. Om actie. Dit is complex omdat er zoveel verschillende partijen bij betrokken zijn. Het gaat bij het functioneren en toekomstbestendig maken om de combinatie van kwaliteit van het centrumgebied en de kwaliteit van de samenwerking.

Onderstaande aanbevelingen zijn gedaan door het Expertteam Winkelgebieden. Het Expertteam Winkelgebieden acht deze projecten en/of acties relevant of noodzakelijk om op te pakken. Per project is aangegeven welke partijen een rol hebben en wie trekker kan zijn. Ook is de specifieke rol voor de gemeente benoemd en is aangegeven op welke termijn en met welke prioriteit het project opgepakt moet worden. De ruimtelijke en planologische aspecten hebben een directe relatie met de centrumvisie.

Project	Betrokkenen (trekker dikgedrukt)	Rol gemeente	Termijn*	Prioriteit
• Verbeteren samenwerking en organisatie (start via KIAT)	**Gemeente**, BPT, vastgoedeigenaren	Initiërend en faciliterend	Kort	Hoog
• Verkennen aanstellen gezamenlijke centrummanager	Gemeente, **ondernemersvereniging**	Faciliterend, mogelijk financiële ondersteuning	Middellang	Midden
• Uitwerken plan en (aanstellen) coördinator/regisseur compact centrum Voorhout	**Gemeente** vastgoedeigenaren, ondernemers	Initiërend en faciliterend	Kort	Hoog
• Actualisatie beleid - horeca-terrassen - uitstallingbeleid - standplaatsenbeleid - beeldkwaliteitsplan	**Gemeente**	Initiërend	Middellang	Midden
• Juridisch-planologische vertaling	**Gemeente**	Initiërend	Middellang	Midden
• Verkennen collectieve financiering per centrumgebied (BIZ, reclamefonds)	Gemeente, ondernemersvereniging	Faciliterend, mogelijk financiële ondersteuning	Kort	Hoog
• Opstellen marketingplan Teylingen en per centrumgebied	Gemeente, **ondernemersvereniging**	Faciliterend, mogelijk financiële ondersteuning	Middellang	Midden
• Verbeteren handhaving verkeer en parkeren	**Gemeente**	Initiërend	Kort	Midden

* Termijn: Kort = 0-3 jaar, Middelland=3-5 jaar; Lang=meer dan 5 jaar

Samenwerking verbeteren

Alle partijen betrokken bij de centra van Teylingen (gemeente, ondernemers, vastgoedeigenaren) moeten zich realiseren dat de 'Winkelstraat 2.0' anders is dan de oude. Voorkomen moet worden dat iedereen feitelijk bezig is met eigen acties met beperkte coördinatie. Dit verlamt de samenwerking en het

CONCEPT

gezamenlijk werken aan de stip aan de horizon. Bestaande ondernemers (winkeliers, horeca, dienstverlening) in de winkelstraat zullen in intensieve samenwerking met de andere betrokken stakeholders ervaren dat samenwerken meer oplevert dan solistisch werken. Een toekomstbestendig winkelgebied ontstaat als er als één merk naar de klant (zoals wordt gedaan door bijvoorbeeld De Bijenkorf, IKEA, Loods 5), zowel offline als online wordt gewerkt.

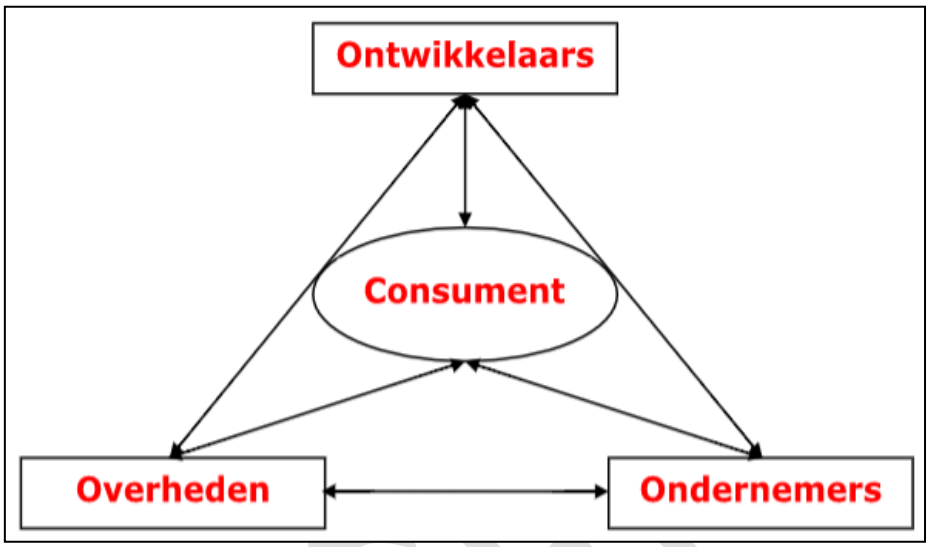

Duidelijk is dat het bij de lokale stakeholders ontbreekt aan echte, effectieve samenwerking. Men weet niet hoe dit er uit moet zien en wat dit kan opleveren. Er is nu nog geen primair verantwoordelijke noch trekker. Het opgerichte Business Platform Teylingen (BPT) is een goede ontwikkeling die hierbij trekker kan zijn namens ondernemers. Het is nu nodig een volgende stap te zetten naar professionalisering. Het is wenselijk dat de BPT alle ondernemers vertegenwoordigt. Gemeente, ondernemers en vastgoedeigenaren ('de gouden driehoek') zullen gezamenlijk actiepunten moeten oppakken en uitwerken. De organisatievorm moet worden onderzocht en vormgegeven (bv. via een KIAT van DNWS).

Positief is dat tijdens de werksessies en visiebijeenkomsten door betrokkenen vele goede zaken naar voren zijn gebracht. Het gezamenlijk doel zou moeten zijn: meer betalende klanten (omzet), meer jeugd, gebruik social media en betere communicatie onderling en met de gemeente. Het aanstellen van een nieuwe centrummanager met een rol voor alle centra is het onderzoeken waard. Tegelijk is ook fondsvorming per centrumgebied (BIZ of reclamefonds) om de financiering van activiteiten en evenementen etc. te bekostigen.

Vastgoed organiseren

Naast de gemeente en ondernemers zijn het de eigenaren van de fysieke panden in de centra die mede bepalen hoe het centrum functioneert en wat de uitstraling is. De pandeigenaren zijn nu niet georganiseerd en alleen projectmatig of ad hoc betrokken bij voorkomende zaken. Het is wenselijk dat eigenaren inzien dat hun vastgoed erbij gebaat is dat er geen leegstand is, dat het vastgoed van hun collega's er ook goed uitziet en dat zij inbrengen wat hun wensen en ideeën zijn.

Behalve dat individuele eigenaren lid zijn of worden van het BPT, is het wenselijk dat zij zich gezamenlijk als vastgoed organiseren zodat er sprake is van krachtenbundeling. Zo kan een gezamenlijke visie worden ontwikkeld en concrete keuzes worden gemaakt gericht op vergroten van de kwaliteit van het vastgoed in de centra. Dit kan starten met een beperkt aantal nu al betrokken eigenaren. Het zou goed zijn als zij een

aantal topprioriteiten stellen. En als zij ook als voortrekkers een voorstel doen voor een juridische organisatievorm. Dit delen deze voortrekkers met de overige pandeigenaren zodat dit kan leiden tot een groep die gaat samenwerken. Het is ook wenselijk dat ook zij financieel bijdragen aan projecten en activiteiten die ontplooid moeten worden om de consument zo goed mogelijk te bedienen.

Best practices

Veel gemeenten en winkelgebieden hebben te maken met vergelijkbare effecten als gevolg van veranderingen in consumentengedrag, ontwikkelingen en daarmee samenhangende opgaven om hun gebied toekomstbestendig te houden dan wel te maken. Hieronder de belangrijkste leerervaringen die door organisaties als de landelijke Retailagenda, Platform De Nieuwe Winkelstraat en adviesbureaus en adviseurs regelmatig worden gedeeld of (kunnen) worden ingezet.

Best practices en leerervaringen

Voor aankoopplaatsen, van klein tot groot, zijn de volgende concrete maatregelen relevant:

- de basis op orde: fysieke aanpassingen in het winkelgebied hebben de meeste invloed op de bezoekfrequentie en verblijfsduur van consumenten. Het heeft geen zin om de nieuwste technologische diensten en activiteiten aan te bieden als het winkelaanbod, andere voorzieningen en openbare ruimte niet op orde zijn;
- veiligheid: of het nu gaat om diefstal, veilige openbare ruimte en elkaar informeren, samenwerking is hierbij cruciaal. Dit kan via het Keurmerk Veilig Ondernemen (KVO) en apps als WhatsApp en Chainels;
- overschat online aanwezigheid (Wifi) en technologische diensten (apps, webshop) niet: de meer 'klassieke' activiteiten zoals de organisatie van evenementen en spaaracties in het winkelgebied vinden consumenten nog steeds het belangrijkst;
- gebruik online kanalen voor 'real life' activiteiten: zet de collectieve website van het centrumgebied in als krachtig communicatiemiddel en zorg dat deze up tot date is. Vind manieren om het gebruik van e-mail nieuwsbrieven en social media te vergroten;
- wees je bewust van doelgroep en hun interesse bij gebruik van online kanalen etc.: dit is per type centrumgebied (boodschappen, funshoppen, doelgericht) verschillend. Richt je op je eigen klantenkring en bouw aan loyaliteit via digitale kortingsbonnen en spaarvormen.
- focus op kracht van het collectief en bouw sterke coalities tussen de stakeholders. Dit vraagt om gecoördineerde actie waar iedereen het over eens is;
- walkshops: de gemeente Doetinchem houdt regelmatig wandelingen door haar centrum om met alle betrokken partijen 'op ooghoogte' te bekijken waar dingen goed gaan of beter kunnen. De resultaten worden samen met deskresearch vervat in een flexibel document met actiepunten die regelmatig geëvalueerd en bijgesteld worden;
- stel werkgroepen en panels in en koppel terug via beeld en geluid: formeer groepjes belanghebbenden en geïnteresseerden (dus ook de bevolking) per thema zoals parkeertarief, relatie MFA (multifunctionele accommodatie), water en groen, marketing. Deze laat je terugkoppelen, niet via droge teksten, maar via filmpjes en posters;
- organiseer Stadlabs: plekken, bij voorkeur op een strategische plaats in het centrum (bijvoorbeeld in een leegstaand pand), waar de gelegenheid is om informatie te delen tussen diverse instellingen en betrokkenen. Ad hoc of georganiseerd in bijeenkomsten. Door met elkaar in gesprek te gaan ontstaan nieuwe coalities die de uitvoering oppakken;
- schonere centrumgebieden zorgen voor 10% hogere uitgaven, 20% langere verblijfstijd en een hoger veiligheidsgevoel. Voorbeelden zijn: Zoetermeer (afvalscheiding, snoeproutes), Amersfoort (Project Keischoon033), Bureau Waterpas (kijken vanuit leefstijlen) en Bureau MRKT (schonere warenmarkten). De 25-meterregel bij zwerfafval werkt: ondernemers moeten zo vaak als nodig is in een straal van 25 meter vanaf de voordeur etenswaren, verpakkingen of andere materialen verwijderen. Rotterdam (Witte de Withstraat), Apeldoorn, Amersfoort en Nijmegen hebben hier concrete afspraken over gemaakt.

CONCEPT

7. BELEIDSKADER

Hieronder staan de beleidskaders van waaruit wordt gehandeld en de beoogde toekomstbestendige detailhandelsstructuur gerealiseerd. En ook de definities en kaders op basis waarvan afwegingen kunnen worden gemaakt. Het beleidskader geeft een toelichting op de wijze van toetsing en de aspecten waaraan plannen, initiatieven en aanvragen, getoetst worden door de gemeente.

Positief sturen

Het realiseren van de gewenste structuur wordt ingestoken vanuit het principe van positief sturen en een gezamenlijke algemene verantwoordelijkheid om de ambities, doelstellingen, uitgangspunten en randvoorwaarden uit de visie te realiseren. Het beleidskader en de implementatie zijn gericht op het creëren van gunstige vestigingsvoorwaarden voor ondernemers op de gewenste locaties. Dan wel het sturen van planinitiatieven in die richting. Op niet gewenste locaties wordt het beleid gericht op het bieden van alternatieven voor herinvulling of herstructureringen.

Het afwegingsprincipe bij nieuwe initiatieven luidt: "ja, doen... in de centrumgebieden behorend tot de detailhandelsstructuur en draag bij aan de versterking van deze gebieden":

- Nieuwe initiatieven kunnen worden gefaciliteerd binnen de contouren van de centrumgebieden.
- Nieuwe initiatieven dragen positief bij aan het versterken van het profiel en de attractiewaarde van het betreffende gebied.
- Als een initiatief een vastgoedontwikkeling betreft, dient met dit initiatief ook gestreefd te worden naar een kwalitatieve structuurverbetering van het gebied. Denk aan het compacter maken van het gebied, het creëren van een betere routing door het gebied of het versterken van deelgebieden (in Sassenheim).
- Daarnaast dienen initiatieven te streven naar het terugdringen van leegstand.

Grootschalige en volumineuze detailhandel

Volumineuze detailhandel is gedefinieerd in vormen van detailhandel waarvan de fysieke winkels een assortiment voeren van overwegend veel ruimte vergende goederen, te weten: bouwmarkten, doe-het-zelf, hout- en bouwmaterialenhandels, tuincentra, woninginrichtingszaken (meubels, verlichting, bedden, vloer-, wand- en raamdecoratie), keuken en badkamerzaken en auto-, boten- en caravanbedrijven.

In ondergeschikte vorm is ook de verkoop van niet-volumineuze artikelen in deze clusters aanvaardbaar. Hierbij wordt uitgegaan van maximaal 10% ten opzichte van het totale oppervlak, met een maximum van 100 m^2 wvo.

Momenteel zijn er in Teylingen nauwelijks van dergelijke volumineuze detailhandelsvestigingen, zoals bouwmarkten of een tuincentrum. Voor grootschalige of volumineuze detailhandel worden geen nieuwe uitzonderingen gemaakt anders dan de branches zoals hierboven genoemd dan wel de locaties die daar nu voor zijne bestemd. Detailhandel kan zich primair vestigen in een van de centrumgebieden.

CONCEPT

Internethandel

Internethandel is feitelijk een vorm van detailhandel: verkoop van producten aan consumenten. Het bijzondere karakter is erin gelegen dat er in principe geen fysiek contact hoeft te zijn tussen retailer en klant. Tegenwoordig is steeds vaker een mix te zin van traditionele detailhandel en pure internethandel. Retailers en fabrikanten gebruiken steeds meer kanalen om in contact te komen met klanten en producten te verkopen of te tonen.

Het ruimtelijk beleid kan alleen sturen op het ruimtelijke voorkomen van de detailhandelssector en internethandel, met andere woorden de huisvestingsbehoefte. De huisvestingsbehoefte van internethandel (en feitelijk ook detailhandel in het geheel) is in drie typen ruimten te omschrijven:

- Verkoopruimte: een fysieke ruimte primair bedoeld voor het te koop aanbieden van goederen. Denk aan een (klassieke) winkel of showroom. Kenmerkend voor de verkoopruimte is dat er interactie is tussen de retailer en de consument en de feitelijke verkoop hier plaatsvindt.
- Distributieruimte: ruimte bedoeld voor distributie en/of tijdelijke opslag van goederen die eerder door de consument (via internet of anderszins op afstand) zijn gekocht. Voorbeelden zijn een afhaalpunt of pick-up-point. De consument krijgt de mogelijkheid zijn goederen hierop te halen of terug te brengen, maar kan ter plekke geen (extra) goederen kopen.
- Bedrijfs- en kantoorruimte: ruimte voor distributie en/of opslag van goederen, logistiek, management, administratie, marketing-, promotie- en digitale verkoopactiviteiten. Er is in deze ruimte geen fysiek contact of interactie met de consument.

De detailhandelsvisie stuurt op de ruimtelijke fysieke verschijningsvorm van detailhandel. Het voornaamste onderscheid hierbij: kan de klant er komen of niet en vindt er verkoop plaats?

- Als de klant er kan komen en kopen is (fysieke) vestiging in een centrumgebied mogelijk. Dit om zoveel mogelijk publieksstromen te concentreren en combinatiebezoeken te stimuleren. Hierbij gaat het onder meer om winkels, conceptstores, pick-up-points, afhaalpunten en showrooms. In dit opzicht wordt deze vorm van internethandel beschouwd als een (gewone) winkel. Vestiging buiten de centrumgebieden is dan niet aan de orde.
- Als de klant er niet kan komen en niet kan kopen, zoals kantoorruimte of bedrijfsruimte voor opslag, dan is vanuit de optiek van het detailhandelsbeleid geen belemmering voor vestiging op andere locaties.

Deze richting impliceert dat vestiging van solitaire afhaalpunten (zoals pick-up-points) buiten de gewenste detailhandelsstructuur en centrumgebieden wordt voorkomen.

Detailhandel als ondergeschikte nevenactiviteit

Nieuwe detailhandelsinitiatieven worden buiten de winkelgebieden niet toegestaan. Een uitzondering daarop is kleinschalige ondergeschikte detailhandel, als gemaksfunctie bij een andere hoofdactiviteit (benzinestations, op scholen, op OV-knooppunten) of als ondergeschikte functie bij een verwante hoofdactiviteit (toerisme, leisure, boerderij, bedrijf of fabriek). Voorwaarde is dat deze vormen van retail ondersteunend en ondergeschikt zijn aan de hoofdfunctie en/of dat ze een gemaksfunctie hebben voor de bezoekers van de betreffende voorziening.

Het is uitdrukkelijk niet de bedoeling dat van dergelijke detailhandel op genoemde locaties een autonome attractie uitgaat op consumenten. Om deze reden is het gewenst een maximum metrage per vestiging te hanteren, van maximaal 10% van het totale oppervlak tot een maximum van 100 m^2 wvo per individuele vestiging.

CONCEPT

Horeca

Horeca is in het bestemmingsplan een officiële bestemming, dat wil zeggen een door de wet toegestane uitoefening van activiteit in de aangewezen ruimte. Voor de gemeente is het in het kader van goede ruimtelijke ordening wenselijk dat de juiste horeca in de juiste hoeveelheid op de juiste locatie wordt geëxploiteerd.

Volgens de Nederlandse Drank- en Horecawet mag alleen een horecabedrijf alcoholische drank voor consumptie ter plaatse aanbieden. Vanuit de behoefte bij de consument aan het nuttigen van een hapje en een (alcoholisch) drankje tijdens het winkelen, zijn de afgelopen jaren landelijk en lokaal verschillende pilots opgezet om te onderzoeken of en zo ja welke vormen van menging van horeca met andere functies ('blurring') waaronder detailhandel, diensten, cultuur etc. haalbaar en wenselijk en toelaatbaar is. Dit is vooralsnog landelijk niet wettelijk geregeld in de DHW.

CONCEPT

Bijlagen

CONCEPT

BIJLAGE I: BEGRIPPENLIJST

- **Bestedingspotentieel**: Totaal aan winkelbestedingen die door de inwoners van een bepaald gebied gedaan kunnen worden. Gebaseerd op inwoneraantal en gemiddelde (landelijke) toonbankbesteding per hoofd van de bevolking. Groepering daarvan noemt men bestedingsvolumes.
- **Bruto vloeroppervlak (BVO**): De oppervlakte, gemeten op vloerniveau langs de buitenomtrek van de opgaande scheidingsconstructies, die de desbetreffende ruimte of groep van ruimten omhullen. Meten vindt plaats op basis van NEN 2580.
- **Dagelijkse artikelen**: Voedings- en genotmiddelen (vgm) en artikelen op het gebied van persoonlijke verzorging. In de praktijk gaat het hierbij om supermarktaanbod, aanbod in vgm-speciaalzaken, drogisterij- en parfumeriezaken
- **Detailhandel (als activiteit**): Het bedrijfsmatig te koop aanbieden, waaronder de uitstalling ten verkoop, verkopen en/of leveren van goederen aan de uiteindelijke gebruiker of verbruiker.
- **Koopstromen**: Het totale patroon van detailhandelsbestedingen naar uitsluitend gevestigde winkels. Koopstromen worden doorgaans uitgedrukt in drie verschillende begrippen: koopkrachtbinding, -afvloeiing en –toevloeiing (in percentages).
- **De koopkrachtbinding en –afvloeiing** tellen samen op tot 100% en hebben betrekking op het aandeel van het totale bestedingspotentieel van inwoners in een gebied.
- **De koopkrachttoevloeiing** is het aandeel van de totale omzet in de detailhandel in een gebied dat van buiten dat gebied komt. Navolgend zijn de begrippen gedefinieerd.
- **Koopkrachtbinding**: Mate waarin inwoners van een bepaald gebied hun bestedingen verrichten bij winkels die in dat gebied gevestigd zijn, uitgedrukt in het percentage van totale bestedingspotentieel.
- **Koopkrachtafvloeiing**: Mate waarin inwoners van een bepaald gebied hun detailhandelsbestedingen plaatsen bij gevestigde winkels buiten dat gebied, uitgedrukt in percentage van totale bestedingspotentieel.
- **Koopkrachttoevloeiing**: Mate waarin inwoners van buiten een bepaald gebied detailhandelsbestedingen plaatsen bij winkels die in dat gebied gevestigd zijn (aandeel omzet van buiten).
- **Niet-dagelijkse artikelen**: Alle artikelen die niet behoren tot de dagelijkse artikelensector.
- **PDV - Perifere Detailhandels Vestigingen**: Detailhandel op locaties buiten reguliere winkelcentra, bijvoorbeeld bedrijventerreinen, langs grote wegen, etc. Toegelaten branches in het tot voor kort geldende Rijksbeleid: auto's, boten, caravans, brand- en milieugevaarlijke stoffen, tuincentra, bouwmarkten, de gehele woninginrichtingsbranche, keukens en sanitair. Perifere detailhandel had de branchering als criterium. Met de Nota Ruimte is het PDV-beleid komen te vervallen.
- **Vloerproductiviteit**: Gemiddelde omzet in gevestigde winkels per m^2 verkoopvloeroppervlak (wvo).
- **Winkelvloeroppervlak** (WVO): De voor publiek toegankelijke, zichtbare, overdekte en ommuurde winkelruimte (dus excl. magazijn, kantoor, etalage, e.d.).

CONCEPT

BIJLAGE II: VRAAGANALAYSE

Bevolkingsopbouw

De gemeente Teylingen telt ongeveer 36.600 inwoners (bron CBS 2018). Daarvan wonen er 15.635 in Sassenheim, 16.210 in Voorhout en 4.745 in Warmond. Het inwonertal is het afgelopen decennium met bijna 1.000 inwoners toegenomen. Een groei van 2,3%. Vooral de kern Voorhout is gegroeid door de bouw van de nieuwbouwwijk Hooghkamer. In Sassenheim is het aantal inwoners licht toegenomen (+ 200) en in Warmond is sprake van enige krimp (- 200).

1 januari 2019 telt de gemeente 37.061 inwoners (bron gemeente Teylingen).

Tabel 1: inwoners gemeente Teylingen (2010 en 2018)

	2010	2018	2010	2018	2010 - 2018	
Sassenheim	15.435	15.635	43%	43%	200	1,3%
Voorhout	15.350	16.210	43%	44%	860	5,6%
Warmond	4.965	4.745	14%	13%	-220	-4,4%
Totaal	35.750	36.590	100%	100%	840	2,3%

De leeftijdsopbouw van de inwoners van de gemeente komt redelijk overeen met landelijke gemiddelden. Binnen de gemeente zijn er wel verschillen. Voorhout heeft een relatief jonge bevolking. 31% van de inwoners daar is jonger dan 25 jaar, tegen 28% als landelijk gemiddelde, bovendien is slechts 15% ouder dan 65 jaar, landelijk is dit 19%. In Warmond is de bevolking relatief oud. Daar is 26% van de bevolking ouder dan 65 jaar.

Tabel: aandeel inwoners per leeftijdscategorie gemeente Teylingen en Nederland (2018)

Leeftijdscategorie	Sassenheim	Voorhout	Warmond	Teylingen	Nederland
< 25 jr	27%	31%	25%	29%	28%
25-50	30%	31%	26%	30%	32%
50-65	22%	23%	24%	23%	21%
65+	21%	15%	26%	19%	19%
	100%	100%	100%	100%	100%

Prognose bevolkingsontwikkeling

De gemeente Teylingen telt momenteel ongeveer 37.000 inwoners. Prognoses van het CBS uit 2017 geven aan dat dit inwonertal niet veranderd. In 2019 heeft de provincie een woningbouwraming gemaakt (WBR2019). Deze raming is volgens de provincie bedoeld als “neutrale” kwantitatieve basis voor het provinciale woningbouwbeleid. Uitgaande van de behoefteraming en een gemiddelde woningbezetting in Teylingen van 2,3 (volgens huidige bezetting), zal het inwonertal het komende decennium nog groeien tot ongeveer 39.400 in 2025 en 41.500 in 2030.

Tabel: bevolkingsprognose gemeente Teylingen

Jaar	2019	2025	2030	
Huidig inwonerstal	37.000			
Prognose CBS2017 Woningbouwraming provincie Zuid-Holland	36.600	36.700	36.900	
Woningbouw	170	860	910	2,3 gemiddelde woningbezetting
Inwoners	37.391	39.369	41.462	

CONCEPT

Bevolkingsprofiel en leefstijlen

Op basis van het DISC-leefstijlmodel is een leefstijlanalyse gemaakt van de inwoners. Deze leefstijlanalyse geeft inzicht in de wensen, interesses, motieven en drijfveren van consumenten.

In de gemeente Teylingen komen de leefstijlgroepen 'weloverwogen Aqua' en 'stijlvol Blauw' relatief veel voor. Mensen met dit leefstijlprofiel worden beschreven als respectvol, evenwichtig, maatschappelijk betrokken, pragmatisch en precies. Ze zijn meer merk, kwaliteit en service gericht, dan prijs en voordeel gericht. De blauwe en aqua groepen uit het model zijn meer behoudend dan de rode en gele groepen. Die zijn vooral vernieuwend en trendsettend.

Het leefstijlprofiel in de drie kernen verschilt niet sterk van elkaar. In Warmond voeren de groepen 'gezellig Lime' en 'rustig Groen' wat meer de boventoon. Dit zijn groepen waar de bestedingen in het algemeen wat lager liggen. Zij zijn behoudend, trendvolgend en functioneel gericht: wat willen we besteden? Zij willen waar voor hun geld en hebben meer focus op aanvullen en vervangen. In Voorhout komen juist Aqua, Blauw en Paars wat sterker naar voren. Deze groepen zijn meer op kwaliteit en service gericht. Een merk staat voor status en reputatie. Het profiel van Sassenheim is gelijk aan de gemeente als geheel.

Grafiek van leefstijlen

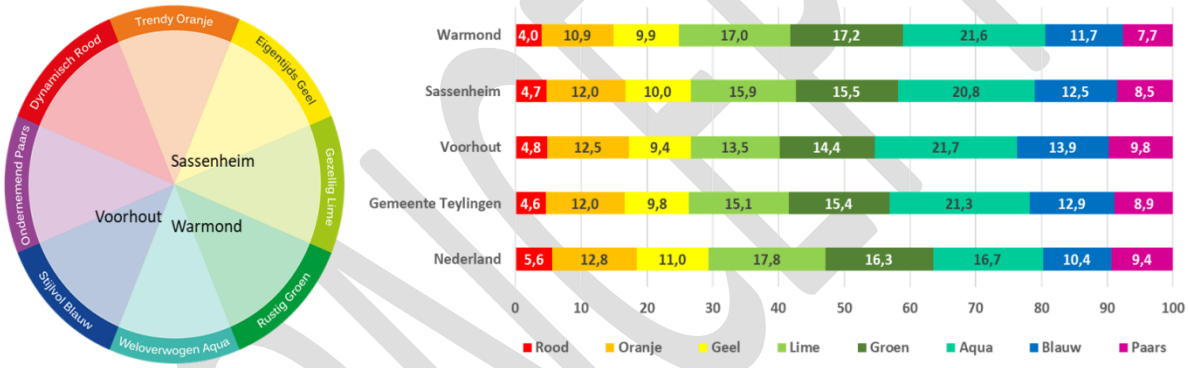

Burgerpanel

Door middel van een online enquête is onder het burgerpanel van Teylingen (ca. 850 adressen) een onderzoek uitgevoerd. In totaal hebben ongeveer 450 mensen gereageerd. De belangrijkste uitkomsten zijn:

- Elke inwoner uit de gemeente bezoekt wel eens het centrum van Sassenheim. Meer dan de helft doet dat zelfs vaker dan 1 x per week (59%). Voor Voorhout is dit aandeel lager (43%). Een derde komt nooit in Voorhout centrum en 54% komt nooit in Warmond.

- Mensen zijn positief over het centrum van Sassenheim. 86% raadt het centrum aan bij anderen. Volgens deze mensen heeft het centrum een goede en gezellige sfeer met variatie aan winkels. Voor Voorhout is dit veel minder, 39%, wat gelijk staat aan Warmond. Voorhout wordt vooral aangeprezen als praktisch centrum met goede winkels. Warmond wordt genoemd als een 'schattig dorpje' met eigen charme.

- De centrumgebieden worden vooral bezocht om boodschappen te doen. Voornaamste reden is de nabijheid van de centra en de goede prettige winkels. Voor Sassenheim komt daar recreatief winkelen bij. 21% zegt wel eens in het centrum van Sassenheim te komen om te winkelen.

- Culturele bezoeken aan theaters, een bioscoopbezoek of andere vrijetijdsbezoeken worden niet of weinig in een van de centra van Teylingen gedaan. Hiervoor gaan mensen meer naar Leiden, Den Haag of ander plaatsen. Voor restaurantbezoeken, cafés en andere horeca komen mensen wel naar het centrum van Voorhout, Sassenheim of deels Warmond.

CONCEPT

Passantenonderzoek

Een passantenonderzoek is uitgevoerd in de centra van Sassenheim en Voorhout. In beide centra zijn op verschillende plekken en verspreid over meerdere dagen ongeveer 450 straatenquêtes afgenomen bij passanten. Dit onderzoek geeft inzicht in het gedrag van de bezoekers in de beide centra.

Profiel bezoekers

De bezoekers aan het centrum van Sassenheim zijn relatief vaak vrouwen (60%). De gemiddelde leeftijd is 47 jaar. En 57% bezoekt het centrum alleen. 60% van de bezoekers komt uit Sassenheim zelf. In Voorhout is dit bezoekersprofiel iets anders. Daar is 70% vrouw. Is de gemiddelde leeftijd 55 jaar, bezoekt 70% het centrum alleen en komt 85% uit Voorhout zelf.

Bezoekgedrag

De beide centra worden met een hoge frequentie bezocht. 82% van de bezoekers van Sassenheim komt zeker één keer per week of vaker in het centrum. In Voorhout is dat zelfs 90%. De belangrijkste bezoekreden is het doen van boodschappen. Vooral in Voorhout is dit een belangrijk motief. 80% van de bezoekers noemt dit. In Sassenheim gaat het om 60% van de bezoekers. Hier wordt door 50% ook 'winkelen' genoemd als bezoekmotief.

Binnen Sassenheim is de Hoofdstraat nabij de kerk het drukste deel. 43% van de bezoekers komt hier. 35 tot 40% komt ook in de andere delen van de Hoofdstraat. Het gebied rondom de Albert Heijn supermarkt en bibliotheek wordt door minder mensen bezocht, 15% tot 25%. In Voorhout is het Jacoba van Beijerenhof het drukste deel. Hier komen 65% van alle bezoekers. In de Herenstraat komt 35% tot 40% van de bezoekers in het deel tussen de spoorweg en de Beatrixstraat. De rest van de Herenstraat, wordt door veel minder bezoekers bezocht. Slechts 10% komt hier.

Functie van de centra

Uit het oogpunt van de bezoeker kan hieruit worden geconcludeerd dat beide centra een duidelijk boodschappen functie hebben voor de eigen kern. Met de zeer hoge bezoekfrequentie heeft Voorhout ook een belangrijke ontmoetingsfunctie. Sassenheim heeft een bredere functie van boodschappen en winkelen en trekt ook bezoekers uit de andere kernen binnen de gemeente.

CONCEPT

BIJLAGE III: AANBODANALYSE

Spreiding aanbod

In de gemeente Teylingen is er totaal 45.000 m² aan detailhandel en horeca, verdeeld over 231 panden. Naar oppervlak is het meeste detailhandelsaanbod gevestigd in Sassenheim en dan vooral het centrum van deze plaats. Ongeveer tweederde van het aanbod is hier gevestigd. In Voorhout is ongeveer een kwart gevestigd en in Warmond een kleine 10%.

In Sassenheim is het meeste aanbod gevestigd in het centrum. Hier is ruim 70% van het aanbod aanwezig. Het overige aanbod is verspreid gevestigd, waaronder Hoogvliet Koetsiersweg en (tijdelijk) Dirk van der Broek aan de Wasbeekerlaan. Er zijn geen wijk- of buurtwinkelcentra. In Warmond is het meeste aanbod, meer dan 80%, gevestigd in het centrum in en rond de Dorpstraat. Het overige aanbod is verspreid gevestigd.

Het aanbod in Voorhout is gevestigd in het buurtwinkelcentrum Oosthoutlaan en het Centrum, onder andere de Herenstraat. Het centrumgebied loopt in feite door in de Jacoba van Beierenweg en Jacoba van Beierenhof (Albert Heijn). De spoorweg is hier echter een barrière en zorgt voor een knip in het centrumgebied. Dit geldt ook voor de ligging van de supermarkt. De entree heeft fysiek geen aansluiting met de rest van het centrumgebied, waardoor de supermarkt afzijdig ligt[6].

Tabel: oppervlak detailhandel, horeca, leegstand per kern

	Sassenheim		Voorhout		Warmond		Gemeente	
	aantal	oppervlak	aantal	oppervlak	aantal	oppervlak	aantal	oppervlak
Dagelijks	27	8.207	20	4.748	8	1.228	55	14.183
Niet-dagelijks	65	14.566	26	4.117	8	834	99	19.517
Totaal detailhandel	92	22.773	46	8.865	16	2.062	154	33.700
Horeca	28	3.830	19	1.450	10	911	57	6.191
Leegstand	9	3.399	9	1.499	2	320	20	5.218
Totaal	129	30.002	74	11.814	28	3.293	231	45.109

Kenmerken detailhandelsaanbod

Het totale oppervlak aan detailhandel in de gemeente Teylingen omvat 33.700 m² winkelvloeroppervlak (wvo), verdeeld over 154 winkels. Van dit winkeloppervlak is 42% dagelijks aanbod en 58% niet-dagelijks aanbod. Landelijk gezien is deze verhouding ongeveer 20% om 80%. Afgezet tegen het aantal inwoners, is er per 1.000 inwoners 388 m² wvo aan dagelijks aanbod. Landelijk is dit 370 m² wvo. In de niet-dagelijkse sector is er 533 m² wvo per 1.000 inwoners, tegen 1.280 m² wvo landelijk.

Tabel: gemiddeld oppervlak detailhandel per 1.000 inwoners

	Sassenheim	Voorhout	Warmond	Gemeente	Nederland
Dagelijks	525	293	259	388	370
Niet-dagelijks	932	254	176	533	1.280
Totaal detailhandel	1.457	547	435	921	1.650
Vergelijking landelijk naar inwonerklasse	1.797	1.797	1.197	1.943	

[6] Locatus definieert het Jacoba van Beierenhof, inclusief Jacoba van Beierenweg, als supermarktcentrum. En ziet dit niet als één met Voorhout centrum, de Herenstraat.

CONCEPT

In de gemeente is er relatief weinig niet-dagelijks detailhandelsaanbod is, met name in de branches plant en dier, doe-het-zelf en woninginrichting. Ook de kleding en modebranche is in Teylingen beperkt vertegenwoordigd. De branche huishoudelijke artikelen is als enige ruim vertegenwoordigd.

Het detailhandelsaanbod in Teylingen kenmerkt zich al met al als een aanbod sterk gericht op de dagelijkse boodschappen. Daarin spelen levensmiddelenwinkels een centrale rol. De levensmiddelenbranche telt zelfs iets meer oppervlak dan landelijk gemiddeld. De winkels in de branche worden aangevuld door alledaagse winkels met producten, zoals huishoudelijke artikelen, algemeen textiel, drogisterij, bloemen en planten. Over het algemeen gezien verschilt de totale omvang van het aanbod zowel in de dagelijkse als in de niet-dagelijkse sector echter niet veel van landelijke gemiddelden. Het enige verschil daarin is dat er in Teylingen nauwelijks grootschalige of perifere winkels zijn, zoals een tuincentrum, bouwmarkten, grote woonwinkels of een woonboulevard.

Detailhandel en overige voorzieningen

Detailhandel is een commerciële publiekgerichte voorziening. Andere dergelijke voorzieningen zijn horeca (restaurants, cafés, etc.), diensten (kapper, schoenmaker, stomerij, bank, makelaar, etc.) en leisure/cultuur en ontspanning (bibliotheek, zwembad, fitness, amusementshal, etc.).

Totaal zijn er in Teylingen 154 winkels. Er zijn 57 horeca-vestigingen, 65 diensten en 21 leisure voorzieningen. Van alle panden waar publieksgerichte voorzieningen gevestigd kunnen worden, staan er 20 leeg. De verhouding tussen detailhandel en overige publieksvoorzieningen is ongeveer 50%-50%. Dit komt overeen met landelijke gemiddelden.

Tabel: aantal publiekvoorzieningen per kern

	Sassenheim	Voorhout	Warmond	Gemeente
Dagelijks	27	20	8	55
Niet-dagelijks	65	26	8	99
Subtotaal detailhandel	92	46	16	154
Horeca	28	19	10	57
Diensten	33	21	11	65
Leisure	8	4	9	21
Leegstand	9	9	2	20
Totaal voorzieningen	170	99	48	317

Naar oppervlak is de detailhandel in de gemeente Teylingen vooral geconcentreerd in Sassenheim. Per inwoners is hier het meeste aanbod, namelijk 1.457 per 1000 inwoners. Vooral de dagelijkse sector is in Sassenheim afgezet tegen het aantal inwoners zeer ruim. In Voorhout en Warmond is het aanbod in de dagelijkse sector wat beperkter.

Tabel: oppervlak detailhandel per 1000 inwoners per kern totaal

	Sassenheim	Voorhout	Warmond	Gemeente	Nederland
Dagelijks	525	293	259	388	370
Niet-dagelijks	932	254	176	533	1.280
Totaal detailhandel	1.457	547	435	921	1.650

Leegstand

De leegstand is aanzienlijk. Totaal staan 20 panden leeg. Ruim 11% van het totaal. In oppervlak gaat het om 5.200 m^2 wvo, wat overeenkomt met 13% van het totaal. De leegstand is in alle drie de kernen aanzienlijk.

CONCEPT

In Sassenheim gaat het om negen panden met een totaal oppervlak van 3.400 m². In Voorhout gaat het eveneens om negen panden en is het oppervlak minder, 1.500 m² wvo. In Sassenheim gaat het dus vooral om veel leeg oppervlak. In Voorhout gaat het om veel (kleine) panden. Bovendien liggen deze allemaal in het centrum (negen op een totaal van 28 winkels en 53 publieksvoorzieningen) waardoor de leegstand nadrukkelijk in het straatbeeld aanwezig is. In Warmond is de leegstand beperkt, in aantal gaat in feite 'slechts' om twee panden.

Tabel: oppervlak detailhandel, horeca, leegstand per centrum

	Sassenheim		Voorhout		Warmond	
	aantal	oppervlak	aantal	oppervlak	aantal	oppervlak
Dagelijks	23	4.953	12	2.078	6	1.064
Niet-dagelijks	50	11.486	16	2.546	6	632
Totaal detailhandel	73	16.439	28	4.624	12	1.696
Horeca	19	1.340	13	1.035	8	575
Leegstand	8	2.249	9	1.499	2	320
Totaal	100	20.028	50	7.158	22	2.591

Centrum Sassenheim

Het centrum van Sassenheim huisvest 73 winkels en 19 horeca, met een totaal oppervlak van ongeveer 18.000 m² wvo. Het merendeel van het aanbod is gericht op de niet-dagelijkse sector. Kenmerkende winkels zijn Hema, Zeeman, Xenos, Action, Scapino, Van Uffelen, Nelson schoenen, Shoeby en Melman mode. Het niet-dagelijkse aanbod heeft een mix van bekende landelijke ketens en lokale ondernemers. Het dagelijkse aanbod bestaat uit twee supermarkten, Albert Heijn en Vomar, aangevuld met diverse vers-speciaalzaken (bakker, slager, vis) specialiteitenwinkels (kaas, wijnwinkel), slijterijen en drogisterijen.

CONCEPT

Tabel: oppervlak en aantal voorzieningen Sassenheim totaal en centrum

	Sassenheim		Sassenheim-centrum	
	aantal	m² wvo	aantal	m² wvo
Leegstand	9	3.399	8	2.249
Levensmiddelen	21	7.144	17	3.890
Persoonlijke verzorging	6	1.063	6	1.063
Warenhuis	1	825	1	825
Kleding en mode	14	2.436	14	2.436
Schoenen en lederwaren	4	1.156	4	1.156
Juwelier en optiek	4	215	4	215
Huishoudelijk en luxe	8	3.179	7	3.139
Antiek en kunst				
Sport en spel	4	1.383	3	849
Hobby	1	105	1	105
Media	2	231	2	231
Plant en dier	5	625	4	595
Bruin en witgoed	4	425	3	385
Auto en fiets	3	414		
Doe-het-zelf				
Woninginrichting	10	2.026	4	579
Detailhandel overig	5	1.546	3	971
Café	1	50	1	50
Fastfood	6	555	2	95
Bezorgen/halen	4	155	3	125
Grillroom	3	140	3	140
Hotel/restaurant	1	1.500		
IJssalon	1	25	1	25
Lunchroom	2	150	2	150
Café/restaurant	5	620	5	620
Restaurant	5	635	2	135
Partycentrum				
Cultuur	3	nb	1	nb
Ontspanning	5	nb	0	0
Verhuur				
Ambacht	19	841	10	516
Financiële diensten	6	nb	4	nb
Particuliere diensten	8	nb	7	nb
Subtotalen				
Horeca	28	3.830	19	1.340
Diensten	33	841	21	516
Leisure	8	nb	1	nb
Leegstand	9	3.399	8	2.249
Dagelijks	27	8.207	23	4.953
Niet-dagelijks	65	14.566	50	11.486
Totaal detailhandel	92	22.773	73	16.439
Totaal incl. leegstand	101	26.172	81	18.688
Totaal voorziening incl. leeg	170	30.843	122	20.544

CONCEPT

Centrum Voorhout

Het centrum van Voorhout heeft ongeveer 5.500 m² wvo aan winkels en horeca. Met 28 winkels en 13 horecazaken. Landelijk bekende winkels in dit deel van het centrum zijn Plus supermarkt, Hema, Zeeman en Kruidvat. De verdeling van dagelijks en niet-dagelijks aanbod is ongeveer 50%-50%. De supermarkt is hierin een trekker en wordt aangevuld met verschillende vers speciaalzaken. Het niet-dagelijkse aanbod bestaat onder meer uit de genoemde landelijke ketens, een aantal optiekwinkels, speelgoed, fietsen en electronica: aanbod dat sterk op de eigen kern is gericht. Het kleding- en modeaanbod is minimaal. In verhouding is er relatief veel horeca-aanbod. Dit is ongeveer een kwart van het totale aanbod, met dertien zaken. Dit is deels fastfood/grill, deels winkelondersteunend met een aantal lunchrooms en diverse (café-)restaurants.

Het winkelcluster aan de Jacoba van Beierenhof heeft in totaal 2.500 m² wvo aan winkeloppervlak met vijf winkels. De Albert Heijn supermarkt is hier de trekker. Daarnaast zijn er nog een slijter, bakker, media-winkel en een Curiosa-winkel Het Geheim van Voorhout. Een (tijdelijke) winkel die functioneert vanuit leegstandsbeheer.

Tabel: oppervlak en aantal voorzieningen Voorhout totaal en centrum

	Voorhout		Voorhout-centrum	
	aantal	m² wvo	aantal	m² wvo
Leegstand	9	1.499	9	1.499
Levensmiddelen	16	4.172	9	1.572
Persoonlijke verzorging	4	576	3	506
Warenhuis	1	477	1	477
Kleding en mode	2	272	2	272
Schoenen en lederwaren				
Juwelier en optiek	4	222	3	197
Huishoudelijk en luxe				
Antiek en kunst				
Sport en spel	2	343	2	343
Hobby				
Media				
Plant en dier	8	587	2	142
Bruin en witgoed	2	294	2	294
Auto en fiets	2	385	2	385
Doe-het-zelf	2	412	1	156
Woninginrichting	1	145		
Detailhandel overig	2	980	1	280
Café	1	80	1	80
Fastfood	4	185	2	70
Bezorgen/halen				
Grillroom	2	90	2	90
Hotel/restaurant	1	110	1	110
IJssalon	1	50	1	50
Lunchroom	2	125	2	125
Café/restaurant	3	285	1	135
Restaurant	5	525	3	375
Partycentrum				
Cultuur	1	nb	1	nb
Ontspanning	3	nb	1	nb

CONCEPT

Verhuur				
Ambacht	9	420	1	30
Financiële diensten	5	nb	0	0
Particuliere diensten	7	nb	0	0
Subtotalen				
Horeca	19	1.450	13	1.035
Diensten	21	420	1	30
Leisure	4	nb	2	nb
Leegstand	9	1.499	9	1.499
Dagelijks	20	4.748	12	2.078
Niet-dagelijks	26	4.117	16	2.546
Totaal detailhandel	46	8.865	28	4.624
Totaal incl. leegstand	55	10.364	37	6.123
Totaal voorziening incl. leeg	99	12.234	53	7.188

Centrum Warmond

Het centrum van Warmond telt totaal ongeveer 2.000 m² wvo aan winkels en horeca met 20 vestigingen. De meest toonaangevende winkel is Albert Heijn, met 850 m² wvo een kleine supermarkt. Het overige aanbod is verspreid over de Dorpsstraat gevestigd en zijn vooral kleine winkels. Het aandeel horeca is fors, totaal bijna 600 m² wvo met acht zaken. Voornamelijk (café-)restaurants.

CONCEPT

Tabel: oppervlak en aantal voorzieningen Warmond totaal en centrum

	Warmond		Warmond-centrum	
	aantal	m^2 wvo	aantal	m^2 wvo
Leegstand	2	320	2	320
Levensmiddelen	7	1.163	5	999
Persoonlijke verzorging	1	65	1	65
Warenhuis				
Kleding en mode				
Schoenen en lederwaren				
Juwelier en optiek				
Huishoudelijk en luxe	1	25	1	25
Antiek en kunst				
Sport en spel				
Hobby				
Media	1	146	1	146
Plant en dier	1	96	1	96
Bruin en witgoed	1	47		
Auto en fiets	1	155		
Doe-het-zelf	1	50	1	50
Woninginrichting	2	315	2	315
Detailhandel overig				
Café	1	45	1	45
Fastfood	1	50	1	50
Bezorgen/halen				
Grillroom				
Hotel/restaurant				
IJssalon				
Lunchroom	1	50	1	50
Café/restaurant	3	295	3	295
Restaurant	3	205	2	135
Partycentrum	1	266		
Cultuur	4	nb	2	nb
Ontspanning	4	nb		
Verhuur	1	30		
Ambacht	9	271	7	185
Financiële diensten				
Particuliere diensten	1	nb	1	nb
Subtotalen				
Horeca	10	911	8	575
Diensten	11	301	8	185
Leisure	9	nb	2	nb
Leegstand	2	320	2	320
Dagelijks	8	1.228	6	1.064
Niet-dagelijks	8	834	6	632
Totaal detailhandel	16	2.062	12	1.696
Totaal incl. leegstand	18	2.382	14	2.016
Totaal voorziening incl. leeg	48	3.860	32	2.776

CONCEPT

BIJLAGE IV: ECONOMISCH FUNCTIONEREN

Benadering huidig functioneren

Confrontatie van de vraag- en aanbodsituatie geeft een indicatie van het functioneren van het detailhandelsaanbod in de gemeente, uitgedrukt in omzet per m² wvo ofwel vloerproductiviteit. Bij het functioneren van de detailhandel is onderscheid gemaakt naar dagelijkse en niet-dagelijkse sector. De benadering is gebaseerd op de informatie over draagvlak, bestedingen en koopstromen, die uit de vraag- en aanbodanalyse en het KSO2016 en KSO2018 naar voren komen.

Tabel: economisch functioneren detailhandel gemeente Teylingen 2016 en 2018

	Dagelijkse sector		Niet-dagelijkse sector	
	2016	2018	2016	2018
Inwoners	36.000	37.000	36.000	37.000
Omzet per hoofd (€ mln.)	2.717	2.770	2.844	2.787
Totaal omzetpotentieel (€ mln.)	97,8	102,5	102,4	103,1
Koopkrachtbinding	89%	92%	37%	39%
Gebonden omzet (€ mln.)	87,1	94,3	37,9	40,2
Koopkrachttoevloeiing	9%	9%	20%	24%
Omzet door toevloeiing (€ mln.)	8,6	9,3	9,5	12,7
Totale omzet (€ mln.)	95,7	103,6	47,4	52,9
Totaal oppervlak (m² wvo)	13.571	14.183	21.211	19.517
Gemiddelde vloerproductiviteit	7.050	7.325	2.250	2.725
Gewogen landelijke vloerproductiviteit	7.985	7.985	2.306	2.306
Verschil te kort/overschot	- 11,7%	- 8,3%	-2,5%	15,4%

De dagelijkse sector functioneert momenteel met een gemiddelde omzet € 7.325,-. Dit is lager dan het landelijke gewogen gemiddelden van € 7.985,- per m² wvo. Het aanbod in niet-dagelijkse sector functioneert met een omzet ver onder het landelijk gemiddelde. Een omzet die nu rond de € 2.700,- ligt, ongeveer 15% boven het gemiddelde van € 2.306,-.

Een eerste conclusie is dat er in de dagelijkse sector de afgelopen jaren meer aanbod is toegevoegd dan dat de markt in theorie aan kan. Hierdoor is er een overschot van zo'n 8% en staat de vloerproductiviteit van winkels onder druk. In de niet-dagelijkse sector is het aanbod juist wat gekrompen waardoor er nu minder aanbod is dan een paar jaar geleden. Daarnaast zijn de koopkrachtbinding en –toevloeiing wat verbeterd en is het inwonertal toegenomen. Dit heeft tot gevolg dat de niet-dagelijkse sector nu met een bovengemiddelde vloerproductiviteit functioneert.

Toekomstige mogelijkheden 2025 en 2030

De benadering van de distributieve mogelijkheden geeft weer hoeveel detailhandelsoppervlak in de gemeente rendabel kan functioneren. Een doorkijk is gemaakt naar de toekomstige mogelijkheden, uitgewerkt in scenario's en opgesteld aan de hand van onderstaande uitgangspunten en parameters. De doorrekening is gemaakt voor 2025 (korte termijn) en 2030 (lange termijn).

- Het draagvlak en het aantal inwoners is een van de belangrijkste parameters voor de distributieve mogelijkheden. In Teylingen wijzen prognoses uit dat het aantal inwoners de komende jaren stabiel blijft of nog iets toeneemt tot afgerond 39.000 (2025) en 41.500 inwoners (2030).
- Ten aanzien van de consumentenbestedingen in de detailhandel zien we een stabilisering van de uitgaven. Consumenten verleggen prioriteiten en zijn meer kwijt aan onder meer zorgkosten en

huisvesting. De detailhandelsbestedingen groeien voornamelijk door inflatie.

- Zoals uit de koopstromenonderzoeken blijkt nemen de bestedingen via internet nog steeds toe. Met de 'nieuwe' consumenten die opgroeien met internet is de verwachting dat internet nog wel een tijdje blijft groeien. Wanneer en waar deze groei ophoudt of stabiliseert is moeilijk in te schatten. Momenteel gaat in de dagelijkse sector 3% via internet, een verdubbeling ten opzichte van 2016. In de scenario's wordt uitgegaan van een aandeel van 5% tot 10% in 2025. In de niet-dagelijkse sector gaat nu ongeveer 24% via internet. Ook deze bestedingen zullen nog toenemen. Uitgegaan wordt van een aandeel van 30% tot 35% in 2025. Dit effect van internet is verwerkt in de consumentenbestedingen c.q. omzet per hoofd.
- Ten aanzien van de koopstromen wordt in de dagelijkse sector uitgegaan van de huidige stand met een binding van rond de 92% en een toevloeiing van ca. 10%. En in de niet-dagelijkse sector wordt uitgegaan van een binding van 39% en toevloeiing van ongeveer 25%, gelijk aan de huidige situatie.

Distributieve mogelijkheden

In bandbreedte en scenario's is toekomstige ruimte voor fysieke detailhandel in Teylingen weergegeven. Expliciet wordt aangegeven dat dit geen exacte wetenschap is. Het gaat hier nadrukkelijk om een inschatting en indicatie over toekomstige mogelijkheden. Bovendien gaat de inschatting over het totaal aan detailhandel en niet over het functioneren van individuele winkels. Een weergegeven 'tekort of overschot' betekent daarom niet dat individuele winkels slecht functioneren of dat er geen ruimte meer is of kansen zijn om een nieuwe winkel te openen. De benadering geeft een inschatting over hoeveel winkeloppervlak per saldo rendabel kan functioneren en is afgezet tegen het bestaande oppervlak aan winkels.

Tabel: scenario's economisch functioneren detailhandel gemeente Teylingen in 2025-2030

	Dagelijkse sector			Niet-dagelijkse sector		
	Laag	Hoog-kort	Hoog-lang	Laag	Hoog-kort	Hoog-lang
Inwoners	37.000	39.400	41.500	37.000	39.400	41.500
Omzet per hoofd (€ mln.)	2.521	2.660	2.660	2.536	2.675	2.675
Totaal omzetpotentieel (€ mln.)	93,3	104,8	110,4	93,8	105,4	111,0
Koopkrachtbinding	92%	92%	92%	39%	39%	39%
Gebonden omzet (€ mln.)	85,8	96,4	101,5	36,6	41,1	43,3
Koopkrachttoevloeiing	10%	10%	10%	25%	25%	25%
Omzet door toevloeiing (€ mln.)	9,5	9,5	9,5	13,0	13,0	13,0
Totale omzet (€ mln.)	95,3	105,9	111,0	49,6	54,1	56,3
Totaal oppervlak (m^2 wvo)	14.183	14.183	14.183	19.517	19.517	19.517
Gemiddelde vloerproductiviteit	6.725	7.475	7.850	2.550	2.775	2.900
Gewogen landelijke vloerproductiviteit	7.985	7.985	7.985	2.306	2.306	2.306
Verschil te kort/overschot	-16%	-6%	-2%	10%	17%	20%
Marktruimte	11.900	13.200	13.800	21.500	23.500	24.400

De doorrekening van de scenario's laat zien dat het overschot aan winkelmeters in de dagelijkse sector de komende jaren verder zal toenemen, als de verwachtingen over de toenemende oriëntatie op internet en de teruglopende bestedingen in de fysieke winkels uitkomen. In de niet-dagelijkse sector is er enige ruimte voor nieuwe invulling. De realisatie van de woningbouwopgave kan de situatie verbeteren. In de dagelijkse sector zorgt het extra omzetpotentieel van nieuwe bewoners ervoor dat het huidige aanbod beter kan functioneren, volgens de landelijk gemiddelde vloerproductiviteit. In de dagelijkse sector overstijgt in dat

CONCEPT

geval de vloerproductiviteit het landelijk gemiddelde. Dit schept ruimte voor invulling met nieuwe detailhandel en winkels ofwel een versterking van de omzet van bestaande winkels.
Het scenario 'hoog-lang' gaat uit van een bevolkingsgroei door de realisatie van woningbouw tussen 2025 en 2030. Dit is lange termijn. Afgezet tegen de leegstand die er momenteel is, schept dit scenario mogelijkheden voor invulling van deze leegstand. Of wel herstructurering, door verplaatsing en herontwikkeling van leegstaande detailhandel.

Tabel: aanbod en marktmogelijkheden

	M² wvo
Huidig aanbod dagelijks	14.183
Huidig aanbod niet-dagelijks	19.517
Huidig aanbod totaal	33.700
Leegstand	5.218
Aanbod totaal inclusief leegstand (afgerond)	39.000
Marktruimte laag scenario (afgerond)	33.400
Marktruimte hoog scenario (afgerond)	38.200

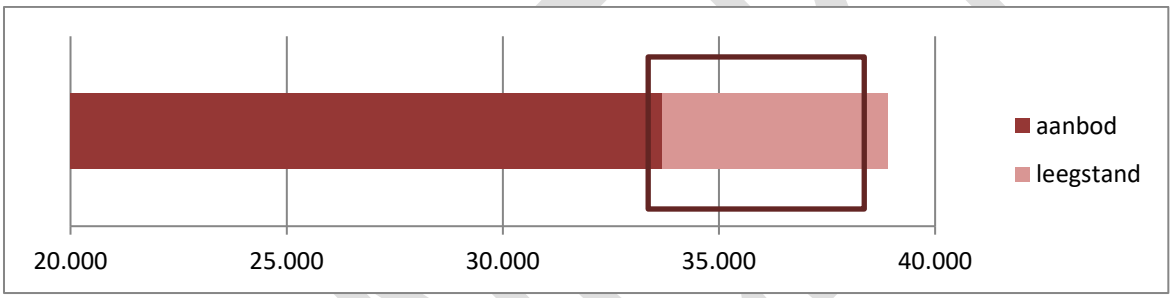

De tabel en grafiek geven een weerslag van de detailhandelsruimte. Het vierkant in de grafiek is de feitelijke bandbreedte van het haalbare detailhandelsoppervlak binnen de gemeente. Ongeveer 5.000 m² wvo aan detailhandelsruimte zou in Teylingen kunnen worden her-ingevuld. Dit is wel afhankelijk van de groei van het draagvlak door realisatie van de woningbouw. Als dit niet of deels wordt uitgevoerd beperken de mogelijkheden zich.

Uitgangspunten en toelichting benaderingswijze

Bij de benadering van het economisch functioneren van de detailhandel is uitgegaan de uniforme berekeningswijze, zoals weergeven in de notitie 'Omzetkengetallen 2017[7]. Deze notitie biedt een uniforme berekening van omzetkengetallen die als input dient voor eenduidig ruimtelijke economisch onderzoek.

Gebruikte parameters:

- Draagvlak: het totale omzetpotentieel in de gemeente. Gebaseerd op het aantal inwoners en de gemiddelde omzet per hoofd van de bevolking. Deze omzet per hoofd is gecorrigeerd voor het inkomensniveau, aangezien het inkomensniveau in Teylingen hoger is dan het landelijk gemiddelde.
- Koopkrachtbinding: het percentage van de totale bestedingen in een gemeente dat wordt uitgegeven in het eigen fysieke winkelaanbod van betreffende gemeente.
- Koopkrachttoevloeiing: zijn bestedingen in het winkelaanbod in een gemeente afkomstig van consumenten woonachtig buiten de gemeente, uitgedrukt als aandeel van de totale omzet.

7 Omzetkengetallen 2017, ten behoeve van ruimtelijke economisch onderzoek (Juni 2018 INretail en Panteia).

- Totale omzet: is de som van de absolute omzet uit koopkrachtbinding en koopkrachttoevloeiing. De totale omzet is de gerealiseerd door het fysieke winkelaanbod in betreffende gemeente.
- Vloerproductiviteit: is de totale omzet gedeeld door het totale winkeloppervlak, uitgedrukt in euro per vierkante meter. De gemiddelde vloerproductiviteit is gewogen naar branche.
- De koopstromen uit het KSO2016 en 2018 zijn gecorrigeerd voor internetbestedingen.

De benadering van het economisch functioneren van de detailhandel is een hulpmiddel bij de raming van de kwantitatieve behoefte c.q. marktruimte voor het detailhandelsaanbod (het oppervlak aan detailhandel) in een gemeente. In een berekening worden de vraag naar winkels en het aanwezige winkelaanbod kwantitatief tegenover elkaar gezet met als doel een indicatie te krijgen van mogelijke uitbreidingsruimte voor, dan wel het teveel aan, winkelruimte. Uitgangspunten en input voor deze 'standaard' berekening zijn:

- Het inwonertal in het benoemde verzorgingsgebied.
- De gemiddelde netto omzet per hoofd in de branche of sector (exclusief btw).
- Het gemiddelde inkomensniveau in het verzorgingsgebied. Bij een sterke afwijking van het inkomensniveau van het landelijk gemiddelde kan een correctie worden toegepast op de omzet per hoofd. De mate van correctie is afhankelijk van de branche of sector. Dagelijkse goederen zijn minder inkomensafhankelijk dan niet-dagelijkse goederen. Een inkomenselasticiteit wordt gehanteerd van respectievelijk 0,25 en 0,50.
- De vermenigvuldiging van het aantal inwoners en de (gecorrigeerde) omzet per hoofd levert het totale omzetpotentieel van het verzorgingsgebied.
- Niet alle inwoners uit het verzorgingsgebied doen al hun aankopen bij winkels in dit gebied. Sommige aankopen worden bij winkels buiten het verzorgingsgebied gedaan. Het aandeelpercentage van omzet dat in het verzorgingsgebied terecht komt is de koopkrachtbinding. Het percentage dat daarbuiten komt is de koopkrachtafvloeiing.
- Winkels in het verzorgingsgebied hebben behalve omzet uit het verzorgingsgebied ook omzet van buiten dit gebied. Dit is de omzettoevloeiing, uitgedrukt in een percentage van de totale omzet in de winkels.
- Confrontatie van het omzetpotentieel met het aanwezig aanbod resulteert in een gemiddelde omzet per m^2 winkelvloeroppervlak (wvo).
- Het 'haalbare' winkelaanbod dat 'passend' is bij het verzorgingsgebied kan worden benaderd door de totale omzet te delen door de landelijk gemiddelde omzet per m^2 wvo. Hierbij wordt de veronderstelling gedaan dat in het onderhavige verzorgingsgebied het landelijk gemiddelde een norm is voor het voldoende functioneren van de winkels.
- De omzet per m^2 wvo van het aanwezig aanbod is een indicatie van het functioneren van het aanbod. Een hoge omzet betekent dat het aanbod gemiddeld genomen relatief sterk is, een lage omzet geeft aan dat het 'kwetsbaar' is.
- De landelijke gemiddelde cijfers houden geen rekening met regionale of lokale omstandigheden of bedrijfsspecifieke kenmerken. Grootschalige bedrijven kunnen bijvoorbeeld andere kengetallen hebben dan kleine bedrijven. Hetzelfde geldt voor de definiëring van succes van bedrijven. Ook zijn deze gemiddelden een momentopname, de huidige of toekomstige situatie kan afwijken.
- De weergave van het economisch functioneren en de uitbreidingsruimte is daarmee altijd een benadering en geen exacte of normatieve weergave.

Koopstromen en internet

De omzetkengetallen hebben alleen betrekking op de omzet via de fysieke winkel (aan de toonbank). Dit is exclusief omzet via andere kanalen, zoals webwinkels (ook de webwinkels van fysieke winkels). Hiermee dient rekening te worden gehouden bij het gebruik van koopstroomgegevens. De gehanteerde koopkrachtbinding en -toevloeiing moeten gaan over sec de bestedingsstromen naar fysieke winkels. Met andere woorden de koopkrachtbinding + koopkrachtafvloeiing = 100% van de bestedingsstroom.

In het Randstad koopstromenonderzoek 2016 en 2018 is internet integraal als aankoopkanaal meegenomen. Dit houdt in dat wanneer koopstromen in percentages zijn uitgedrukt geldt; koopkrachtbinding + koopkrachtafvloeiing naar fysieke winkels (offline) + koopkrachtafvloeiing naar internet (online) = 100% van de bestedingsstroom. De omzet per hoofd ligt als gevolg daarvan hoger en is inclusief omzet naar internet.

Dit vraagt om een correctie op de koopstromen. Deze worden gecorrigeerd door het percentage koopkrachtbinding te delen op de koopkrachtbinding minus de afvloeiing naar internet. Een vergelijkbare correctie gaat op voor de koopkrachtafvloeiing.

Tabel: koopstromen Teylingen[8]

	Dagelijkse sector		Niet-dagelijkse sector	
	Kso2016	gecorrigeerd	Kso2016	gecorrigeerd
Koopkrachtbinding	88%	89%	29%	37%
Koopkrachtafvloeiing offline	11%	11%	50%	63%
Koopkrachtafvloeiing online	1%	-	21%	-
	100%	100%	100%	100%

Tabel: koopstromen Teylingen[9]

	Dagelijkse sector		Niet-dagelijkse sector	
	Kso2018	gecorrigeerd	Kso2018	gecorrigeerd
Koopkrachtbinding	91%	92%	29%	39%
Koopkrachtafvloeiing offline	8%	8%	45%	61%
Koopkrachtafvloeiing online	1%	-	26%	-
	100%	100%	100%	100%

Branchering detailhandel en gewogen omzet per m² wvo

Op basis van de gemiddelde omzet per m² wvo per branchegroep en het totale oppervlak van het aanbod in betreffende branche is een gewogen gemiddelde omzet per m² wvo te bepalen voor de dagelijkse en niet-dagelijkse sector. Vooral voor de niet-dagelijkse sector is deze weging relevant. Aangezien in deze sector de omzet m² wvo sterk verschilt per branche. Zo is de gemiddelde omzet in de branche plant en dier 'slechts' € 662,- per m² wvo.

Tabel: branchering detailhandel gemeente Teylingen

Branche	aantal winkels	M² wvo	Omzet/ m² wvo (€)*	Omzetclaim (€)
Levensmiddelen	44	12.479	8.199	102.315.321
Persoonlijke verzorging	11	1.704	6.419	10.937.976
Warenhuis	2	1.302	2.599	3.383.898
Kleding en mode	16	2.708	2.936	7.950.688
Juwelier en optiek	4	1.156		
Huishoudelijk en luxe	8	437	8.009	3.499.933
Sport en spel	9	3.204	2.812	9.009.648
Hobby	0	0		
Media	6	1.726	1.872	3.231.072
Plant en dier	1	105	2.665	279.825

8 Bron: Randstad Koopstromenonderzoek 2016 en 2018, I&O Research

9 Bron: Randstad Koopstromenonderzoek 2016 en 2018, I&O Research

Bruin en witgoed	3	377	2.665	1.004.705
Auto en fiets	14	1.308	662	865.896
Doe-het-zelf	7	766	5.498	4.211.468
Woninginrichting	6	954	2.395	2.284.830
Detailhandel overig	3	462	1.676	774.312
Dagelijks	55	14183		7.985
Niet-dagelijks	99	19517		2.306

* Bron omzetkengetallen 2017

CONCEPT

BIJLAGE V: TRENDS EN ONTWIKKELINGEN

Ontwikkelingen van de vraag

De digitale consument

Mensen kopen steeds meer via internet. Zeker in het laatste decennium is het snel gegaan. In 2011 werd al 10% van alle non-food bestedingen online aangekocht. Inmiddels is dit aandeel al bijna 25%. In de foodbranche is deze ontwikkeling nog beperkt en wordt minder dan 5% van de producten online aangekocht[10]. Naast een aankoopkanaal is internet ook een ongekende informatiebron. Met de smartphone in de hand hebben mensen altijd en overal toegang tot informatie, bijvoorbeeld over prijzen, assortiment, kwaliteit, specificaties, etc. De mens is goed geïnformeerd en weet al heel veel over het product nog voor hij dit heeft gezien of wil aankopen. Dit leidt ertoe dat mensen bewuster kopen en kiezen, zowel ten aanzien van het product zelf als ten aanzien van de winkel of het winkelgebied.

Daarmee heeft internet op twee manieren impact op de retailsector. Enerzijds gaan steeds minder aankopen via het fysieke kanaal, waardoor de vraag naar winkelruimte afneemt. Anderzijds gebruikt de consument de fysieke winkel op een andere manier en zal in de winkel andere en nieuwe diensten moeten worden aangeboden om relevant te blijven. In hoofdlijnen is dit minder de pure verkoop van producten, de feitelijke distributie, ofwel 'het schuiven van dozen', en meer het verlenen van diensten, service, inspiratie, beleving, etc.

De mobiele consument

De scope voor activiteiten wordt steeds groter, zowel voor de dagelijkse bezigheden, als voor niet-dagelijkse activiteiten en vrijetijdsbestedingen. Mensen zijn mobieler, komen daardoor in een groter gebied en doen activiteiten op meer verschillende plekken. Deze verbreding van de scope ligt in het verlengde van de flexibilisering van de maatschappij en wordt gestimuleerd door tal van factoren. Denk aan het autobezit, de opkomst van e-bikes en speed pedelecs, low-budgetvliegen of de toename van het aantal flexwerkers en zelfstandige ondernemers. Al deze factoren zorgen ervoor dat mensen grotere afstanden afleggen meer notie hebben van andere plekken. Dit geldt natuurlijk ook voor winkels en winkelgebieden.

Het gaat hierbij niet alleen op de pure fysieke mobiliteit. De virtuele mobiliteit (internet en smartphone) speelt hierin ook een grote rol. In feite heb je met je smartphone kennis van de hele wereld.

Met de toenemende mobiliteit, verbreedt de scope en verkleint de binding en loyaliteit in de kooporiëntatie zich. Mensen kopen steeds meer en makkelijker bij winkels of winkelgebieden die verder weg liggen, zeker als het gaat om recreatief winkelen of shoppen. Daarvoor kiezen mensen steeds meer grotere winkelgebieden en binnensteden met een uitgebreid aanbod en veel sfeer en beleving. Ten aanzien van de dagelijkse boodschappen koopt men nog wel veel dicht bij huis. Maar ook hier zien we dat mensen makkelijk wisselen van winkel, minder trouw zijn en ook onderweg kopen: "on the move". Voor retailondernemers en winkelgebieden betekent dit dat het steeds uitdagender wordt om mensen te binden. Het aanbod en de keuzemogelijkheden zijn enorm en de concurrentie neemt toe. De mogelijkheid om je daarbinnen te onderscheiden en aantrekkelijk te blijven is een grote uitdaging.

[10] Randstadkoopstromenonderzoek, I&O Research 2011, 2016 en 2018

CONCEPT

De kritisch bewuste consument

Mensen zijn bewust kritisch in waar en wat ze kopen. Het wordt voor retailers steeds lastiger klanten echt te binden. Tegelijk stellen mensen steeds hogere eisen aan kwaliteit, comfort en beleving. Wat belangrijk blijft is de behoefte aan gemak en efficiëntie. Winkelen is de ene keer fun en de andere keer functioneel.

Sommige consumenten verwerpen de in massa geproduceerde en generieke producten en geven steeds meer de voorkeur aan producten die zijn gepositioneerd als eenvoudig, "back to basics" en van betere kwaliteit, met een impliciet niveau van status. Parallel hieraan is de trend naar hyperlokaal eten en kopen, tot ambachtelijke schoonheidsproducten: consumenten zijn op zoek naar authentieke, onderscheidende producten en ervaringen die hen in staat stellen om hun individualiteit uit te drukken.

De bewuste consument zoekt naar manieren om een positieve invloed te hebben op zijn omgeving, ook door wat hij koopt en wil een oplossing voor de negatieve impact die consumentisme heeft op de wereld. Met name duurzaamheid en dierenwelzijn hebben nadrukkelijk terrein gewonnen in het brein van de bewuste consument. De bewuste consument gaat niet meer weg, is invloedrijk en zal deze trend daardoor verder verspreiden onder anderen. Zorgen over duurzaamheid en dierenwelzijn zullen verder groeien en zich uitbreiden naar andere industrieën dan voedsel, schoonheid en mode, zoals onder meer huishoudelijk, woninginrichting, dierenvoeding etcetera.

De andere consument

De omgeving van de consument verandert, maar ook de consument zelf verandert. Zo zijn de prioriteiten in bestedingspatroon langzamerhand verschoven. Een langjarige trend is dat mensen een steeds groter deel van hun inkomen kwijt zijn aan kosten voor diensten, zoals huisvesting, financiële zaken en zorg. Dit drukt de bestedingen aan pure consumptieve goederen, waaronder de bestedingen in de detailhandel.

De demografische trend van vergrijzing zorgt voor een groeiende groep ouderen, veelal met een ander bestedingspatroon. Vergrijzing vindt ook plaats onder middenstandersondernemers. Veel oudere ondernemers hebben problemen met opvolging vinden of kunnen hun bedrijf niet doorverkopen. Wat gebeurt er dan met het bedrijf? Wordt er toch nieuwe invulling gevonden of ontstaat leegstand?

Inherent aan vergrijzing is ontgroening. Er worden steeds minder kinderen geboren, de aanwas van nieuwe consumenten krimpt en de populatie van oudere consumenten gaat domineren. Tegelijk is de jonge consument wel de consument van de toekomst. De veranderingen in het gedrag worden sterk door hen bepaald, gevormd en beïnvloed door de nieuwe tijd en technologie. Op langere termijn bepalen zij het nieuwe koopgedrag en verdwijnt het 'oude' koopgedrag met het 'uitsterven' van oudere consument.

De grenzen van ouderdom verschuiven naarmate mensen langer leven en beter voor hun gezondheid, uiterlijk en welzijn zorgen. Babyboomers beschouwen zichzelf niet als oud en willen zo ook niet genoemd worden. Zo zijn de meer welgestelde babyboomers net zo geobsedeerd door technologie als millennials. Ze willen producten en diensten die hen helpen zo jong mogelijk te blijven van geest en lichaam.

De trend om zonder partner te leven is er onder verschillende generaties. Zo zijn er de single-later-lifers – doorgaans vijftigplussers, in veel gevallen gescheiden of weduwe en met volwassen kinderen. Deze generatie is niet de enige die de solo lifestyle een impuls geeft. Veel mensen van de jongere generaties hebben het huwelijk en zelfs het samenwonen helemaal de rug toegekeerd. Zij vormen kleine huishoudens met dito bestedingspatroon. Een solo lifestyle is zeker geen eenzaam leven. In tegendeel, vaak hebben deze mensen een uitgebreid sociaal netwerk. Bestedingen zijn sterk gericht op het in standhouden van dit netwerk, bijvoorbeeld door gezamenlijk activiteiten te ondernemen en ervaringen te delen, zoals uitgaan, eten en vakanties.

CONCEPT

De waarde van materie en bezitnemen langzaamaan af. Mensen hechten meer aan gezondheid, vitaliteit, leven en het opbouwen van ervaringen, dan aan het bezitten van goederen. Hiermee verandert het consumptiepatroon. Er wordt minder besteed aan goederen en meer aan belevingen. Dit uit zich onder meer in de daling van bestedingen in de niet-dagelijkse sector (goederen) en de opkomst van de horeca. Mensen zijn meer bereid uit te geven aan diensten, comfort en service. Dit alles gericht op het gemak van de consument en als het ware het kopen van (vrije) tijd.

Ontwikkelingen van het aanbod

Schaalvergroting naast schaalverkleining

Retailers vragen een groter winkeloppervlak. De extra meters worden ingezet voor meer comfort, keuzemogelijkheden en beleving. De ontwikkeling zien we onder meer in de supermarkt, doe-het-zelf en mode. Naast de schaalvergroting zijn schaalverkleining en specialisatie aan de orde van de dag en is er een blijvende vraag naar kleine tot reguliere winkelunits. Hier gaat het om (startende) zelfstandige ondernemers die zich richten op niches, service en klantcontact. Maar ook (landelijke) ketens blijven kleine tot reguliere vestigingen vragen, te meer om een netwerk over het land te realiseren.

Schaalvergroting en diversificatie supermarkten

Supermarktorganisaties streven naar een (landelijk) dekkend netwerk van vestigingen met verschillende typen winkels. Denk aan grootschalige winkels (> 4.000 m^2 wvo) die inzetten op bulkaankopen en inspelen op vers en food beleving. Wijkwinkels voor een directe verzorging in de nabijheid van de consument (1.000 tot 2.000 m^2 wvo). Winkels op traffic-locaties of buurt- en stadswinkel, zogenaamde mandjeswinkels. Deze winkels hebben vaak een beperkt assortiment, afgestemd op de passant of buurtbewoners (< 500 m^2 wvo). Supermarktorganisaties zijn continue bezig met optimalisatie van hun vestigingen en relocatie van winkels naar betere bereikbaarheid, zichtbaarheid, parkeermogelijkheden, etc.

De opkomst van discount(supermarkt)formules. Formules die zich kenmerken door een op prijs gericht aanbod en minder focus op service (Aldi, Lidl, Action). Alle lagen van de bevolking doen hier aankopen. De recente ontwikkelingen zijn grotere oppervlakten en het aanbieden van meer verse waren. Daarnaast is er een opkomst van foodmarkten, zowel van (traditionele) supermarktketens als wel foodconcepten met zelfstandige ondernemers.

Branchevervaging en blurring

Branches vervagen steeds meer. Retailers zoeken daarbij verbreding van het assortiment om in te spelen op het bezoekmotief van de consument en productassociaties. Denk aan de verkoop van woonaccessoires en lifestyle artikelen in kledingwinkels. Verbreding wordt ook omzet- of bezoekstimulerend ingezet, bijvoorbeeld actiematige verkoop van computers in een supermarkt.

Een ultieme vorm van branchevervaging is ‘blurring’. Hier gaat het om het vervagen van grenzen tussen branches en kanalen. Er ontstaan mengvormen van concepten waarbij een mix van bijvoorbeeld horeca en detailhandel bestaat, of detailhandel met meerdere branches in combinatie met diensten.

Internet als verkoopkanaal

Met internet als verkoopkanaal verandert de rol en positionering van de fysieke winkels naar een kanaal voor service, beleving, direct klantcontact en productervaring. Nu dat kopen overal kan, verwordt de fysieke winkel tot een onderdeel of schakel in het totale verkoop- en marketingproces. Dit vraagt andere locaties, formules en oppervlakten.

CONCEPT

Retailers maken steeds meer gebruik van alle (verkoop)kanalen om in contact te komen met de consument. Deze kanalen worden zo geïntegreerd dat er één beleving is voor de consument en alles op elkaar aansluit. Pure players (retailers met alleen een webwinkel) openen daartoe ook eigen fysieke vestigingspunten.

Producenten worden retailers, de distributieketen wordt verkort en versneld en retailers kunnen directer met klanten communiceren. In feite wordt de klassieke winkel overgeslagen. Deze ontwikkeling speelt zowel in de virtuele als in de fysieke wereld. Voorbeelden zijn de opening van brandstores, zoals Apple of Miele. Deze brandstores worden anders gepositioneerd dan klassieke winkels. Vaak draait het om de merkbeleving en niet om de omzet, transactie en verkoop. Voorbeelden zijn Picnic, de websuper die direct uit het distributiecentrum aan klanten levert, of Van Bommel die de verkoop van schoenen zelf ter hand heeft genomen en alleen nog maar verkoopt via internet en eigen winkels.

Subscription retail is een vorm van retail in abonnementsvorm waarbij klant bestelde producten regelmatig en min of meer automatisch toegezonden krijgen. Denk aan foodboxen, wijnpakketten, persoonlijke verzorging zoals scheermessen en toebehoren. Voorbeelden zijn Hello Fresh, Marley Spoon, BoldKing, Dollar Shave Club.

CONCEPT

BIJLAGE VI: ALGEMENE KADERS

Provinciale en regionale beleidskaders

De provincie Zuid-Holland ziet het belang van detailhandel in en is zich ervan bewust dat een vitale, diverse en evenwichtig opgebouwde detailhandelsstructuur bepalend is voor een goed woon- en leefklimaat van dorpen en steden. Ruimte voor uitbreiding is echter beperkt. De provincie gaat ervan uit dat de vraag naar fysieke winkelruimte de komende jaren verder afneemt, vanwege de opkomst van internet-winkelen, demografisch ontwikkelingen en veranderende consumentenbehoeften. Daarom stelt de provincie strikte eisen aan uitbreidingsplannen en wil niet 'bouwen voor leegstand'.

Provinciale Verordening Ruimte

De provinciale Verordening Ruimte stelt verdere eisen ten aanzien van detailhandel. Samengevat gaat het om het volgende:

- Detailhandel mag zich alleen vestigen binnen of aansluitend aan een bestaande winkelconcentratie in de centra van steden, dorpen en wijken. Of binnen een nieuwe wijkgebonden winkelconcentratie in een nieuwe woonwijk.
- Nieuwe detailhandelsontwikkelingen mogen het woon- en leefklimaat niet onevenredig aantasten of onaanvaardbare leegstand veroorzaken.
- Voor ontwikkelingen groter dan 2.000 m^2 bruto vloeroppervlak moet advies worden gevraagd aan de adviescommissie detailhandel Zuid-Holland.
- Alleen detailhandel in goederen die qua aard of omvang van de aangeboden goederen niet of niet goed inpasbaar zijn in de centra, mag zich daarbuiten vestigen;
    - detailhandel in brand- en explosiegevaarlijke goederen;
    - detailhandel in volumineuze goederen;
    - meubelbedrijven, inclusief in ondergeschikte mate een assortiment woninginrichting en stoffering, en ook detailhandel in de volumineuze woongoederen: keukens, badkamers, vloeren, zonwering en jacuzzi's, voor zover de ontwikkeling plaatsvindt binnen de bedrijventerreinen met PDV-locaties waarvan de plaats geometrisch is bepaald;
    - tuincentra;
    - bouwmarkten;
    - kleinschalige detailhandel in de vorm van een gemakswinkel, of bij sport-, culturele, medische, onderwijs, recreatie- en vrije tijdsvoorzieningen, en ook andere locaties met veel bezoekers of passanten, met een assortiment dat aansluit op de aard van deze voorzieningen of locaties;
    - ondergeschikte detailhandel in ter plaatse vervaardigde goederen bij een productiebedrijf; bij een beroep aan huis of bij een ambachtelijk of dienstverlenend bedrijf, met een assortiment dat aansluit bij de hoofdbestemming; bij een agrarisch bedrijf met een assortiment van producten uit eigen teelt;
    - afhaalpunten voor niet-dagelijkse artikelen op goed bereikbare locaties;
    - kringloopwinkels;
    - supermarkten net buiten het winkelconcentratiegebied in kleine kernen, als is aangetoond dat hiervoor onvoldoende ruimte is in een bestaande winkelconcentratie.
- Voorwaarden voor ontwikkelingen buiten de centra zijn dat het bestemmingsplan uitsluitend voorziet in de nieuwe detailhandel, bedoeld in het derde lid onder a en f, als is aangetoond dat het woon- en leefklimaat niet onevenredig wordt aangetast en geen onaanvaardbare leegstand ontstaat. Mede met het oog hierop is advies gevraagd aan de adviescommissie detailhandel Zuid-Holland, voor zover het gaat om de nieuwe detailhandel, bedoeld in het derde lid onder a,

CONCEPT

onderdelen iii, iv of v, of bedoeld in het derde lid onder f en voor zover die nieuwe detailhandel een omvang heeft van meer dan 1.000 m2 bruto vloeroppervlak.
- Een bestemmingsplan dat voorziet in detailhandel als bedoeld in het derde lid, onder a stelt de volgende voorwaarden aan de nevenassortimenten: ten hoogste 20% van het netto verkoopvloeroppervlak wordt voor de verkoop van het nevenassortiment gebruikt, en het nevenassortiment past bij het hoofdassortiment.

Ten aanzien van detailhandel in volumineuze goederen stelt de provinciale verordening het volgende. In de centra is vestiging van volumineuze goederen, vanwege de aard en omvang van de goederen moeilijk inpasbaar, mede vanwege de benodigde stallingsruimte. Het gaat bovendien om detailhandel die niet essentieel is voor de kwaliteit van de centra, mede gelet op het specifieke karakter van de goederen. Als volumineus worden in ieder geval de zogenaamde ABC-branches beschouwd: auto's, boten en caravans. Als volumineus kunnen ook worden beschouwd: grove bouwmaterialen, landbouwwerktuigen, motoren, zwembaden, buitenspeeltoestellen, fitnessapparatuur, piano's, orgels, surfplanken en tenten. Deze lijst is min of meer volledig, de provincie verwacht daarom van gemeenten terughoudendheid bij het toelaten van andere dan de hier genoemde volumineuze goederen. Verdere oprekking van het begrip 'volumineuze goederen' is niet wenselijk.

Definitie detailhandel

De definitie voor detailhandel luidt als volgt:

> Detailhandel is het bedrijfsmatig te koop aanbieden (waaronder begrepen de uitstalling ten verkoop), aanprijzen, adviseren, verkopen en/of leveren van goederen aan consumenten die de goederen kopen voor eigen gebruik of verbruik.

Als we het hebben over detailhandel, hebben we het feitelijk over twee elementen. Enerzijds de bedrijfsactiviteit: het detailhandelsbedrijf. Anderzijds detailhandel in zijn (fysieke en ruimtelijke) verschijningsvorm: de bedrijfsruimte of te wel de fysieke winkel. Tegenwoordig gaat het hierbij ook om allerlei andere verschijningsvormen zoals, pick-up-points, servicepunten of blurring-concepten, al dan niet in combinatie met horeca, diensten, ambachten, etc.

Het detailhandelsbedrijf is de commerciële onderneming die feitelijk de detailhandel uitvoert, zeg maar het bedrijf achter de winkel. Met deze definiëring is internethandel (webwinkels) feitelijk een vorm van het detailhandelsbedrijf. De fysieke (ruimtelijke) verschijningsvorm van een webwinkel uit zich bijvoorbeeld in een pick-up-point, een kantoor, showroom, opslag- of distributieruimte, met andere woorden de ruimten waar de daadwerkelijke activiteit plaatsvindt.

De detailhandelsvisie en het ruimtelijk beleid gaan in op de fysieke verschijningsvorm van detailhandel en geeft aan wat binnen de gemeente de mogelijke vestigingslocaties zijn, weergegeven in de gewenste toekomstbestendige detailhandelsstructuur en hoe deze structuur bereikt en gerealiseerd kan worden.

CONCEPT

Parkeer- en verkeersonderzoek

Centrumgebied Sassenheim, Voorhout en Warmond

DEEL A: PARKEERONDERZOEK

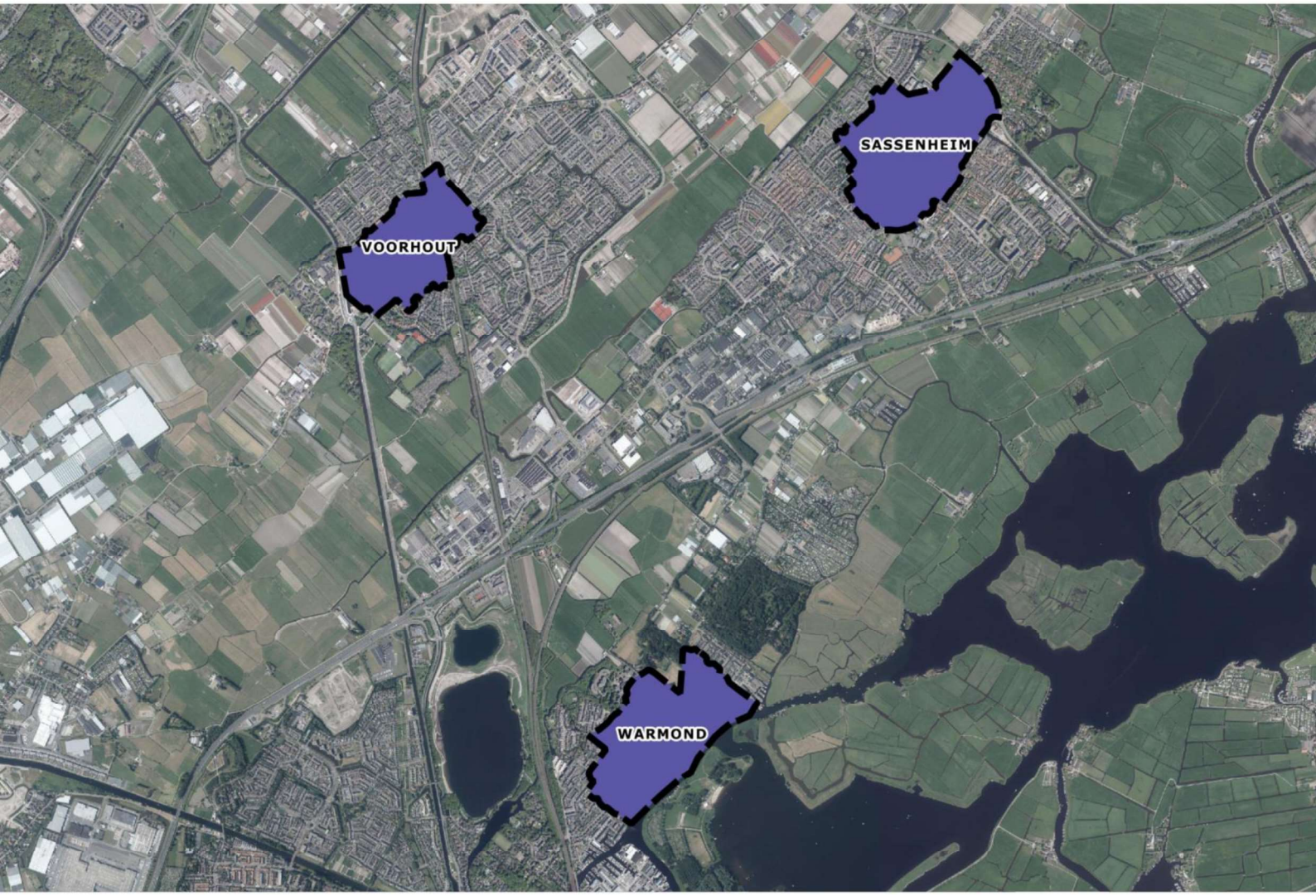

Verkeersonderzoek • **Parkeeronderzoek** • Advies • Educatie • Fiets

Onderzoeksperiode:
Mei 2019

Bureau de Groot Volker
Verkeersonderzoek en -advies

Opdrachtgever: Gemeente Teylingen
Rapportnummer: 191449-02A

Documentatiepagina

Opdrachtgever(s)	:	Gemeente Teylingen
Titel rapport	:	Parkeer- en verkeersonderzoek Teylingen, Centrumgebied Sassenheim, Voorhout en Warmond. Deel A: Parkeeronderzoek
Kenmerk	:	P191449-02A
Datum publicatie	:	vrijdag 15 november 2019
Projectteam opdrachtgever(s)	:	Mevrouw J. Hoogenboom
Projectteam Bureau de Groot Volker	:	De heren P. Nijland en J. Cnossen
Projectomschrijving	:	Onderzoek naar de huidige parkeersituatie en verkeerssituatie in de centrumgebieden Sassenheim, Voorhout en Warmond
Trefwoorden	:	parkeren, parkeeronderzoek, parkeercapaciteit, parkeerdruk, bezettingsgraad, verkeersintensiteit, centrumgebied, Sassenheim, Voorhout, Warmond
Gegevens	:	Bureau de Groot Volker Spoorstraat 11 6953 BW Dieren Tel [0313] 496 816 info@verkeersonderzoek.nl www.verkeersonderzoek.nl

Inhoudsopgave

1 Inleiding 3
1.1 Aanleiding 3
1.2 Onderzoeksvragen 4

2 Onderzoeksmethodiek 5
2.1 Werkwijze 5
2.2 Onderzoeksgebieden 7
2.3 Onderzoeksperiode 10
2.4 Weersomstandigheden 10
2.5 Bijzonderheden 11

3 Onderzoeksresultaten Sassenheim 13
3.1 Parkeercapaciteit 13
3.2 Parkeerdruk 14
3.3 Parkeermotief 17
3.4 Parkeerduur 21
3.5 Herkomstanalyse 22

4 Onderzoeksresultaten Voorhout 25
4.1 Parkeercapaciteit 25
4.2 Parkeerdruk 26
4.3 Parkeermotief 29
4.4 Parkeerduur 33
4.5 Herkomstanalyse 34

5 Onderzoeksresultaten Warmond 37
5.1 Parkeercapaciteit 37
5.2 Parkeerdruk 38
5.3 Parkeermotief 41
5.4 Parkeerduur 45
5.5 Herkomstanalyse 46

6 Conclusies 49
6.1 Sassenheim 49
6.2 Voorhout 50
6.3 Warmond 51

Begrippenlijst 53

BIJLAGEN

BIJLAGE 1 Parkeerinventarisatie
BIJLAGE 2 Tabellen onderzoeksresultaten parkeeronderzoek
BIJLAGE 3 Visualisaties bezettingsgraad en parkeermotief
BIJLAGE 4 Visualisaties bezettingsgraad en parkeerduur
BIJLAGE 5 Visualisaties bezettingsgraad en herkomstanalyse

1 Inleiding

1.1 Aanleiding

De gemeente Teylingen werkt aan het opstellen van een centrumvisie van de kernen Sassenheim, Voorhout en Warmond, gecombineerd met het actualiseren van de detailhandelsvisie. In de centrumvisie maakt de gemeente keuzes die recht doen aan levendige centra en de verschuiving van kopen naar beleven. Goede bereikbaarheid in combinatie met de aantrekkelijkheid van de centra zijn hiervoor van belang. Om een goede centrumvisie te maken is inzicht nodig in het gebruik van de parkeervoorzieningen, de verkeerscirculatie en de herkomst van het bezoekende verkeer.

Afbeelding 1.1: Parkeerterrein Gemeentehaven in Warmond



1.2 Onderzoeksvragen

Om inzicht te kunnen geven in de huidige parkeer- en verkeerssituatie in de centra van Voorhout, Sassenheim en Warmond zijn onderstaande onderzoeksvragen opgesteld, uitgesplitst naar parkeer- en verkeersonderzoek.

Parkeeronderzoek:

- Wat is de parkeercapaciteit in de centra en omgeving van Voorhout, Sassenheim en Warmond?
- Wat is de parkeerdruk en bezettingsgraad in de centra en omgeving van Voorhout, Sassenheim en Warmond?
- Hoeveel bewoners, langparkeerders en kortparkeerders (parkeermotief) maken gebruik van de parkeervoorzieningen in de centra en omgeving van Voorhout, Sassenheim en Warmond?
- Wat is de parkeerduur in de centra en omgeving van Voorhout, Sassenheim en Warmond?
- Wat is de herkomst van de parkeerders in de centra en omgeving van Voorhout, Sassenheim en Warmond (opgedeeld naar kort- en langparkeerders)?

Met behulp van de bezettingsgraad kunnen eventuele parkeerproblemen in beeld worden gebracht. De onderzoeksvragen worden beantwoord op basis van de landelijke CROW richtlijnen voor parkeren (met name de CROW publicatie Toekomstbestendig parkeren) en de parkeernota van de wegbeheerder.

Verkeersonderzoek:

- Wat zijn de verkeersintensiteiten op de belangrijkste verkeerroutes in de kernen van Voorhout, Sassenheim en Warmond?
- Hoe functioneert het verkeerssysteem in- en rondom de drie centrumgebieden?

Voor het beantwoorden van de onderzoeksvraag is een parkeer- en verkeersonderzoek uitgevoerd. De beantwoording van de onderzoeksvragen van het verkeersonderzoek vindt plaats in rapportage P191449-02B Rapportage verkeersonderzoek Teylingen mei 2019.

2 Onderzoeksmethodiek

In dit hoofdstuk wordt de onderzoeksmethodiek behandeld. In paragraaf 2.1 wordt de werkwijze besproken, in paragraaf 2.2 komt het onderzoeksgebied aan bod, in paragraaf 2.3 de onderzoeksperiode, in paragraaf 2.4 de weersomstandigheden en tot slot in paragraaf 2.5 de bijzonderheden die gedurende het onderzoek hebben plaatsgevonden.

2.1 Werkwijze

Om inzicht te krijgen in de bezettingsgraad van parkeergelegenheden is een parkeeronderzoek uitgevoerd waarbij op verschillende tijden van de dag de kentekens van de geparkeerde voertuigen geregistreerd zijn. Onderstaand is een beschrijving gegeven van de uitgevoerde onderdelen van het parkeeronderzoek.

Inventarisatie parkeercapaciteit

De basis van een parkeeronderzoek is de parkeercapaciteit.

Tabel 2.1: Verschillende openbare parkeercategorieën

Parkeer-categorieën	Type	Uitgangspunten
Algemeen	Vakken	• Aangeven door belijning en/of bestrating
	Rijbaan en/of strook	• Rijbaan of parkeerstrook parkeren, een per 5,50 – 6,00 meter (uitgaande van een benodigde lengte van zes meter per geparkeerd voertuig en het Reglement Verkeersregels en Verkeerstekens 1990 (RVV 1990), bijvoorbeeld 'niet binnen 5 meter van een kruispunt parkeren');
Doelgroep gehandicapt of L&L	Gehandicapten	• Verkeersbord E6: Gehandicaptenparkeerplaats
	Laden en lossen	• Verkeersbord E7: Gelegenheid voor het laden en lossen
Overige doelgroep	Elektrisch	• Verkeersbord E1000, E1002 t/m E1004: Gelegenheid voor elektrische voertuigen
	Overige doelgroep	• Verkeersbord E8: Gelegenheid alleen bestemd voor bepaalde doelgroep

Parkeervoorzieningen op eigen terrein zijn niet meegenomen in dit onderzoek.

Parkeermotief- en parkeerdrukonderzoek

Met het parkeermotief wordt het doel bedoeld waarmee de parkeerder staat geparkeerd. Door het vergelijken van de geregistreerde kentekens op verschillende registratiemomenten kan een beeld worden verkregen van het parkeermotief. Het parkeermotief is belangrijk om te kunnen bepalen welke parkeerders eventuele problemen veroorzaken en of een parkeerregulering hiervoor een oplossing biedt. In dit onderzoek is onderscheid gemaakt in de volgende groepen:

- bewoner;
- langparkeerder / Werk(er);
- kortparkeerder / Bezoek(er).

Aan de voertuigen die donderdagnacht (na 23:00 uur) zijn waargenomen, is het motief bewoner toegekend. Wanneer de voertuigen, die in de nacht zijn waargenomen, ook op andere meetmomenten zijn geregistreerd, dan zijn deze ook als bewoner aangemerkt. Een langparkeerder is een voertuig die twee of meer meetmomenten achter elkaar is waargenomen en niet in de nacht. Dit zijn bijvoorbeeld werknemers of langdurig bezoek. De kortparkeerders zijn voertuigen die slechts éénmaal zijn waargenomen en niet in de nacht. Voor de duidelijkheid is in de onderstaande tabel de motieventabel weergegeven. In de motieventabel staat aangegeven wanneer een parkeerder het motief bewoner, langparkeerder of kortparkeerder toegewezen heeft gekregen. De exacte meetmomenten zijn opgenomen in paragraaf 2.3 onderzoeksperiode.

Tabel 2.2: Bepaling parkeermotieven

Motief	Registratiemomenten				
	23-06 uur	09 uur	11 uur	13 uur	15 uur
Bewoner	■	■	■	■	■
	■		■	■	■
	■			■	■
	■				■
	■	■			
	■	■	■		
	■	■	■	■	
	■	■		■	■
	■				■
Langparkeerder / Werker		■	■	■	■
			■	■	■
				■	■
		■	■	■	
		■	■		
			■	■	
				■	■
Kortparkeerder / Bezoeker		■			
			■		
				■	

2.2 Onderzoeksgebieden

De onderzoeksvragen richten zich op de drie centrumgebieden: Sassenheim, Voorhout en Warmond in de gemeente Teylingen. Deze gebieden vormen de basis voor het parkeeronderzoek. In de volgende figuren zijn de onderzoeksgebieden opgenomen.

Sassenheim

Figuur 2.3: Onderzoeksgebieden Sassenheim met secties

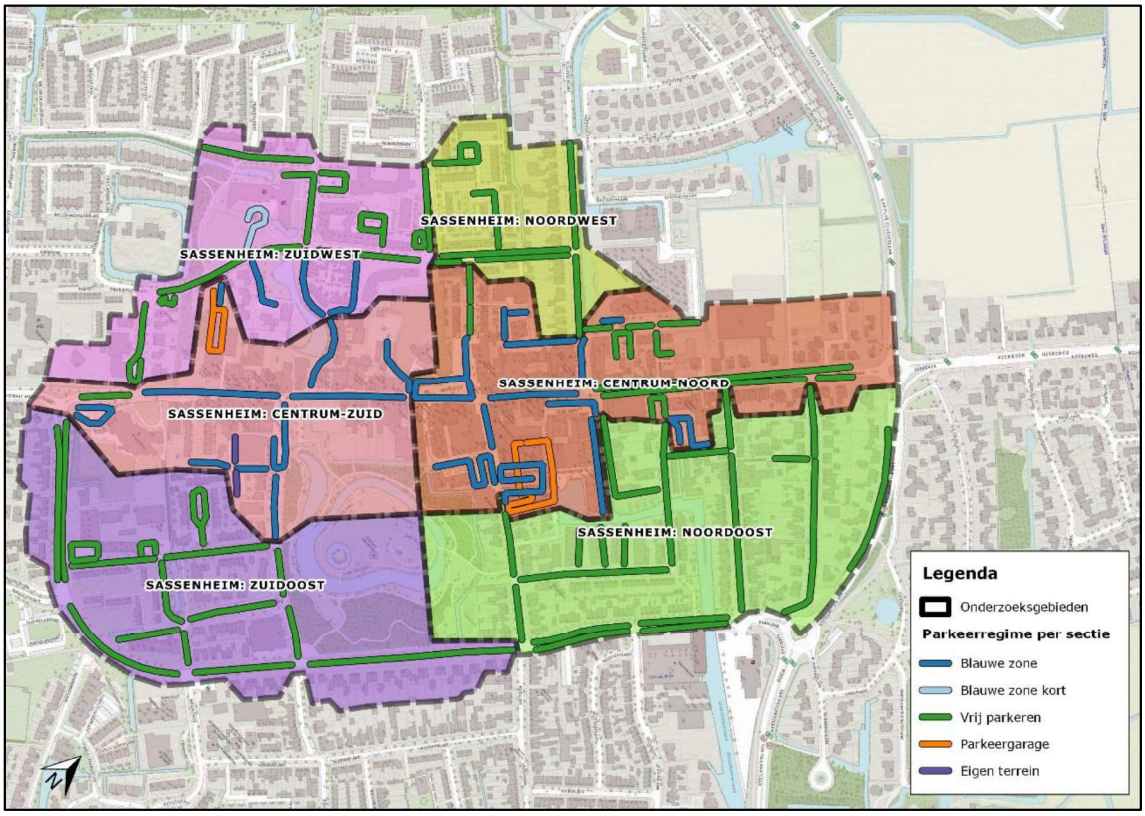

Globaal wordt het onderzoekgebied begrensd door de straten Parklaan, Van Pallandtlaan en Willibroduslaan. Het onderzoeksgebied in Sassenheim is opgedeeld in een aantal deelgebieden. Deze deelgebieden zijn mede bepaald op basis van de geclusterde voorzieningen in Sassenheim, Voorhout en Warmond. Geclusterde voorzieningen zijn bijvoorbeeld straten met veel winkelvoorzieningen en/of veel woningen.

De deelgebieden bestaan uit:

1. Sassenheim: Centrum-Noord (veel voorzieningen voor werknemers en bezoekers)
2. Sassenheim: Centrum-Zuid (veel voorzieningen voor werknemers en bezoekers)
3. Sassenheim: Noordwest (voornamelijk woningen)
4. Sassenheim: Noordoost (voornamelijk woningen)
5. Sassenheim: Zuidwest (voornamelijk woningen)
6. Sassenheim: Zuidoost (voornamelijk woningen)

Voorhout

Figuur 2.4: Onderzoeksgebieden Voorhout met secties

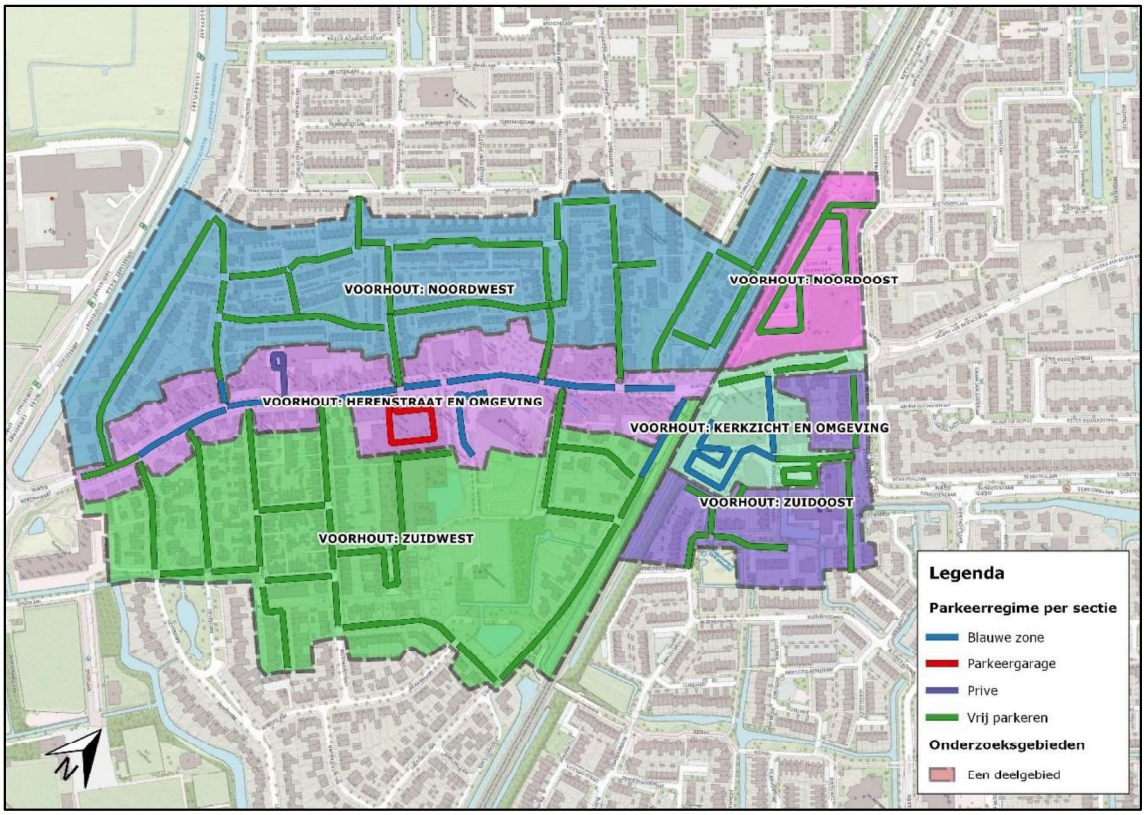

Globaal wordt het onderzoekgebied begrensd door de straten Leidsevaart, Oranje Nassaulaan, en Schoutenlaan. Het onderzoeksgebied in Voorhout is opgedeeld in een aantal deelgebieden.

De deelgebieden bestaan uit:

7. Voorhout: Herenstraat en omgeving (veel voorzieningen voor werknemers en bezoekers)
8. Voorhout: Kerkzicht en omgeving (veel voorzieningen voor werknemers en bezoekers)
9. Voorhout: Noordwest (voornamelijk woningen)
10. Voorhout: Noordoost (Park & Ride station)
11. Voorhout: Zuidwest (voornamelijk woningen)
12. Voorhout: Zuidoost (voornamelijk woningen)

Warmond

Figuur 2.5: Onderzoeksgebieden Warmond met secties

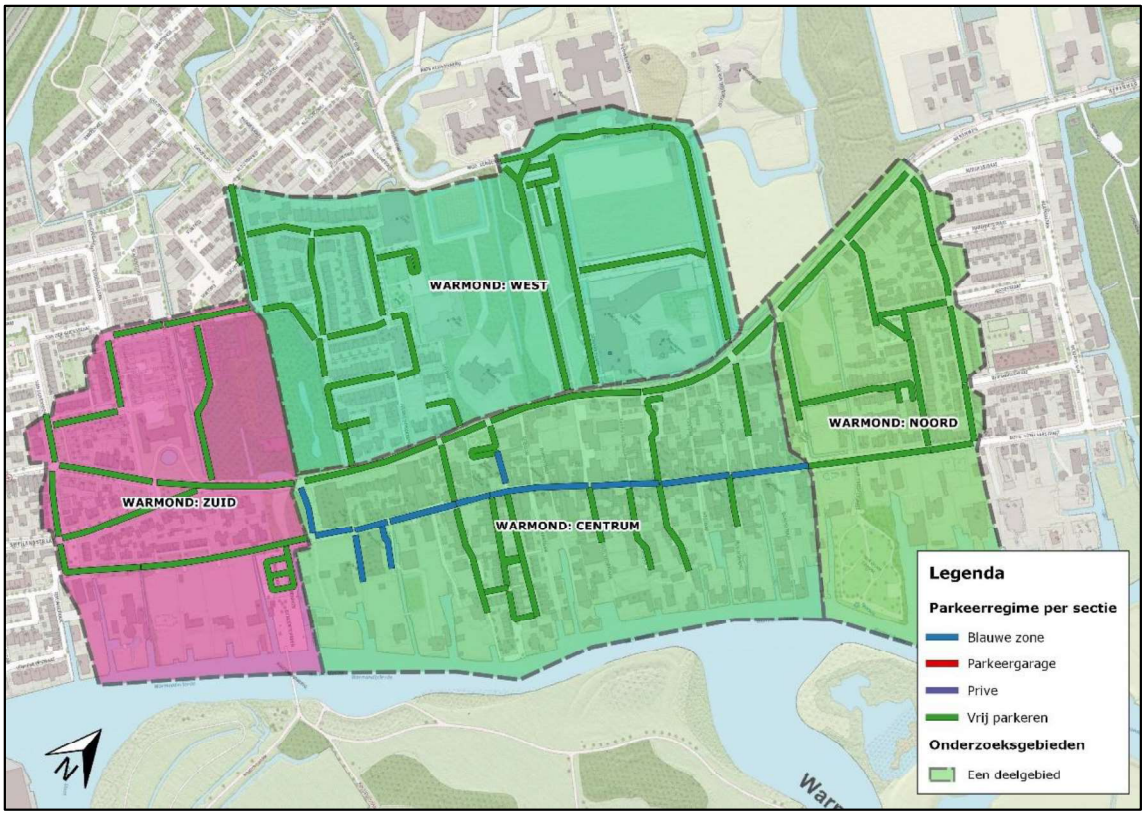

Globaal wordt het onderzoekgebied begrensd door de straten Lockhorstslaan, Julianastraat en Oude Dam. Het onderzoeksgebied is opgedeeld in een aantal deelgebieden.

De deelgebieden bestaan uit:

13. Warmond: Centrum (veel voorzieningen voor werknemers en bezoekers)
14. Warmond: Noord (voornamelijk woningen)
15. Warmond: Zuid (voornamelijk woningen)
16. Warmond: West (voornamelijk woningen)

Deze deelgebieden zijn bij de verwerking en rapportage gebruikt om per deelgebied inzicht te geven in het parkeergedrag.

Gebiedsindeling

Het onderzoeksgebied is opgedeeld in meerdere secties. De secties zijn wegvakken van kruispunt tot kruispunt, alsmede parkeerterreinen. Daarbij is ook rekening gehouden met het parkeerregime. Daardoor kan één sectie in principe niet bestaan uit meerdere parkeerregimes. Het onderverdelen van het onderzoeksgebied in meerdere secties heeft als voordeel dat op een kleinschalig niveau inzicht ontstaat in de parkeergedragingen. De gedetailleerde sectie-indeling voor het onderzoeksgebied met sectienummers is weergegeven in de bijlagen.

2.3 Onderzoeksperiode

Om de maatgevende parkeerdruk en parkeermotieven in beeld te brengen zijn de parkeermetingen op 3 onderzoeksdagen uitgevoerd. Naast de gemiddelde werkdag (donderdag) is het onderzoek ook op de vrijdagavond (koopavond) en zaterdag (winkelpiekdag) uitgevoerd. De 16 onderzoeksmomenten zijn weergegeven in tabel 2.6.

Tabel 2.6: Registratiemomenten parkeeronderzoek

	1	2	3	4	5	6	7	8	
donderdag 23 mei 2019	09:00	11:00	13:00	15:00	17:00	19:00	21:00	23:00	uur
vrijdag 24 mei 2019	17:00	19:00	21:00						uur
zaterdag 25 mei 2019	09:00	11:00	13:00	15:00	17:00				uur

Het parkeeronderzoek is buiten de regionale schoolvakanties uitgevoerd. En op een moment zonder grote evenementen.

2.4 Weersomstandigheden

In de volgende tabel staan de weersomstandigheden van de 3 onderzoeksdagen weergegeven. De gegevens zijn afkomstig van het KNMI weerstation Schiphol. De gegevens geven een beeld of de weersomstandigheden normaal zijn voor de periode van het jaar. Weersomstandigheden die niet normaal zijn voor de periode van het jaar kunnen effect hebben op het verkeersgedrag.

Tabel 2.7: Weersomstandigheden

Datum	Max. Temperatuur		Rel. zonneschijn.		Neerslag		Wind	
	Gemeten	*Normaal*	*Gemeten*	*Normaal*	*Hoeveel.*	*Duur*	*Gem.*	*Max.*
donderdag 23 mei 2019	20.4 °C	18.1 °C	90%	45%	0.0 mm	0.0 uur	3 Bft	4 Bft
vrijdag 24 mei 2019	20.0 °C	18.1 °C	90%	45%	0.0 mm	0.0 uur	3 Bft	4 Bft
zaterdag 25 mei 2019	18.5 °C	18.1 °C	32%	45%	0.0 mm	0.0 uur	2 Bft	3 Bft

Bron: KNMI, weerstation Schiphol

Op basis van de weeromstandigheden kan worden geconcludeerd dat het weer normaal is voor de tijd van het jaar.

2.5 Bijzonderheden

Op zaterdag 25 mei 2019 was er in het centrum van Voorhout het Korenfestival aan de gang. Tijdens het Korenfestival waren een aantal parkeergelegenheden op en rond het Kerkplein niet beschikbaar. Het festival begon om 13:00 uur en eindigde om 17:00 uur. Tijdens de metingen is er de gehele onderzoeksdag niet geparkeerd in sectie V114: Kerkplein en V113: deel van de Herenstraat.

Figuur 2.8: Parkeergelegenheden Kerkplein in Voorhout (opname 1 juni 2019)



De secties waar niet geparkeerd kon worden waren:

V114, 20 parkeervakken algemeen beschikbaar voor blauwe zone, 1 gehandicapten parkeervak en 8 parkeervakken alleen beschikbaar voor privé gebruik.

V113, 4 parkeervakken algemeen beschikbaar voor blauwe zone.

Dit betekent dat er op zaterdag 24 parkeervakken voor algemeen gebruik minder beschikbaar waren, samen met de andere categorieën in totaal 33 parkeervakken.

De parkeersituatie rondom het Kerkplein en Herenstraat op zaterdag 25 mei 2019 rond 13:00 uur, het drukste meetmoment is weergegeven in figuur 2.9.

Figuur 2.9: Bezettingsgraad en parkeermotief zaterdag 25 mei 2019 rond 13:00 uur

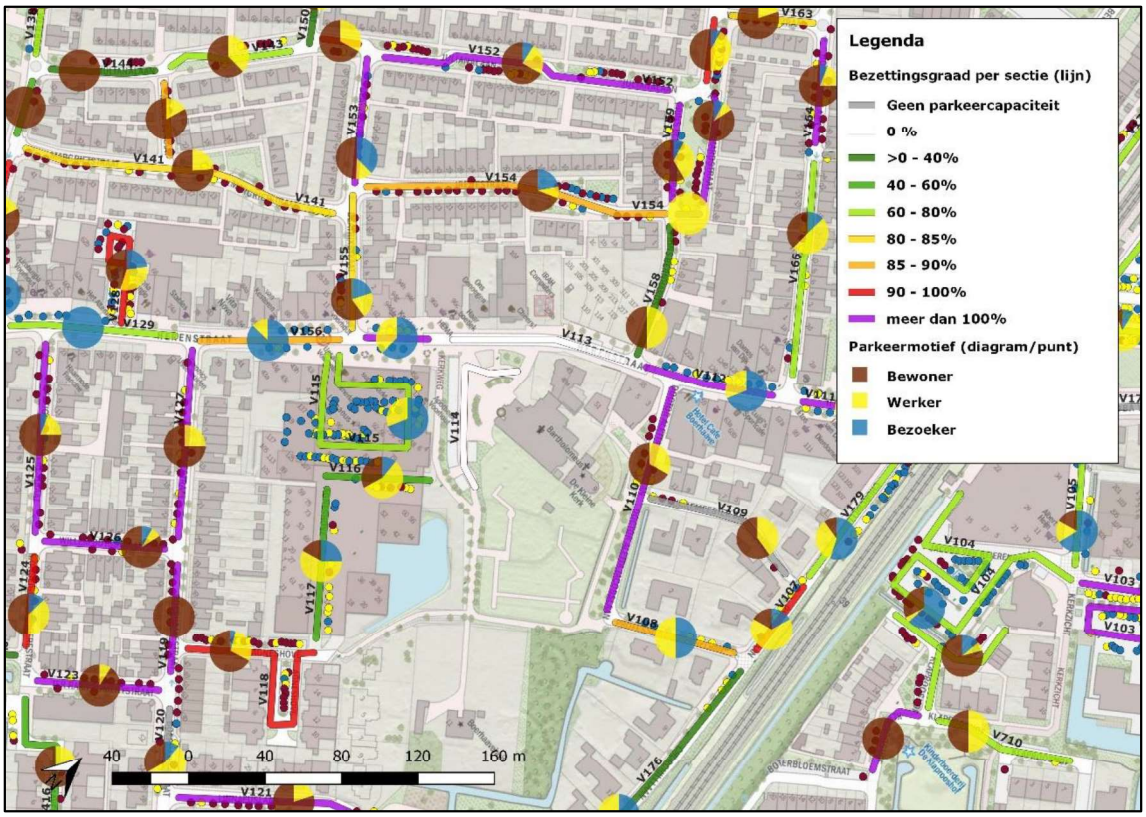

Op basis van het verloop van de parkeerdruk in de parkeersecties waar men wel kan parkeren kunnen er analyses worden gedaan over hoeveel parkeerders er zouden staan op de sectie V113 en V114.

Tabel 2.10: Verloop parkeerdruk Voorhout

Meting	do. 9u	do. 11u	do. 13u	do. 15u	do. 17u	do. 19u	do. 21u	do. 23u	vr. 17u
Druk	787	828	798	800	780	687	692	674	756
Verloop		+5,2%	-3,6%	+0,2%	-2,5%	-11,9%	+0,7%	-2,6%	+12,1%
Bezet.	64%	67%	65%	65%	63%	56%	56%	55%	61%
Meting	**vr. 19u**	**vr. 21u**	**za. 09u**	**za. 11u**	**za. 13u**	**za. 15u**	**za. 17u**		
Druk	722	721	738	829	972	923	766		
Verloop	-4,5%	0%	+2,4%	+12,3%	+17,3%	-5,0%	-17,0%		
Bezet.	59%	59%	60%	67%	79%	75%	62%		

Op vrijdagavond varieerde de parkeerdruk in de secties V113 en V114 tussen de 13 en 35 parkeerders bij een parkeercapaciteit van 33 parkeergelegenheden. Op donderdag varieerde de parkeerdruk in de secties V113 en V114 tussen de 7 in de nacht en 27 parkeerders om 19 uur. Gezien de locatie van de secties bij een aantal restaurants en kerk is de piekdruk door de weeks aanwezig in de avond. Men kan er vanuit gaan dat deze secties op zaterdagmiddag ook volop gebruikt worden door bezoekers van de restaurants en winkels.

3 Onderzoeksresultaten Sassenheim

In dit hoofdstuk worden de resultaten van het parkeeronderzoek in het centrumgebied van Sassenheim beknopt besproken. In paragraaf 3.1 wordt als eerste ingegaan op de parkeercapaciteit en in paragraaf 3.2 wordt ingegaan op de parkeerdruk en bezettingsgraad. In paragraaf 3.3 wordt ingegaan op de parkeermotieven. Vervolgens wordt in paragraaf 3.4 ingegaan op de parkeerduur en de herkomst in paragraaf 3.5.

3.1 Parkeercapaciteit

In het onderzoeksgebied is de parkeercapaciteit opgenomen. Daarbij is onderscheid gemaakt naar de diverse parkeercategorieën. In tabel 3.1 staat de parkeercapaciteit per deelgebied en het hele onderzoeksgebied weergegeven.

Tabel 3.1: Parkeercapaciteit Sassenheim

Onderzoekgebied	Openbare parkeercategorieën				
	Algemeen	Gehandi-capten	Laden en lossen	Overige	Totaal
Sassenheim	**1.616**	**30**	**5**	**81**	**1.732**
Plaats en parkeerregime					
Sassenheim - Blauwe zone	514	14	4	2	**534**
Sassenheim - Vrij parkeren	929	12	1	8	**950**
Sassenheim - Parkeergarage	137	3	0	71	**211**
Sassenheim - Eigen terrein	31	0	0	0	**31**
Sassenheim - Blauwe zone kort	5	1	0	0	**6**
Deelgebied en parkeerregime					
Sassenheim: Centrum-Noord - Blauwe zone	291	9	4	2	**306**
Sassenheim: Centrum-Noord - Vrij parkeren	165	1	0	4	**170**
Sassenheim: Noordoost - Blauwe zone	0	0	0	0	**0**
Sassenheim: Noordoost - Vrij parkeren	264	1	1	0	**266**
Sassenheim: Noordwest - Blauwe zone	0	0	0	0	**0**
Sassenheim: Noordwest - Vrij parkeren	90	1	0	0	**91**
Sassenheim: Centrum-zuid - Blauwe zone	191	5	0	0	**196**
Sassenheim: Centrum-zuid - Vrij parkeren	0	0	0	0	**0**
Sassenheim: Zuidwest - Blauwe zone	32	0	0	0	**32**
Sassenheim: Zuidwest - Vrij parkeren	168	5	0	4	**177**
Sassenheim: Zuidoost - Blauwe zone	0	0	0	0	**0**
Sassenheim: Zuidoost - Vrij parkeren	242	4	0	0	**246**

In totaal zijn 1.732 parkeerplaatsen in het onderzoeksgebied aanwezig. Het aantal parkeerplaatsen in het deelgebied Centrum-Noord – Blauwe zone is met 306 het grootst. Het aantal openbare parkeerplaatsen in het deelgebied Noordoost – Vrij parkeren is 266. En het aantal openbare parkeerplaatsen in het deelgebied Zuidoost – Vrij parkeren is 246.

Parkeercategorieën

In het onderzoeksgebied zijn 1.616 openbare parkeergelegenheden of parkeerplaatsen beschikbaar voor algemeen gebruik. 30 parkeergelegenheden zijn alleen bestemd voor gehandicapten parkeerders. Daarnaast zijn er 5 laad en los parkeerplaatsen. In het onderzoeksgebied zijn 81 overige parkeergelegenheden bestemd voor andere doelgroepen.

In de bijlagen staan uitgebreide tabellen met de resultaten op sectieniveau, alsmede visualisaties voor alle analyses.

3.2 Parkeerdruk

Voor alle meetmomenten is de parkeerdruk bepaald. Dit is weergegeven als de bezettingsgraad: dit geeft aan hoeveel procent van de parkeercapaciteit benut wordt. In tabel 3.2 is het verloop van de parkeerdruk en bezettingsgraad per meetmoment en gebied weergegeven.

Tabel 3.2: Bezettingsgraad belangrijke meetmomenten Sassenheim centrumgebied

Dag	do 23-5	do 23-5	do 23-5	vr 24-5	za 25-5	za 25-5	za 25-5
	11 uur	19 uur	23 uur	19 uur	09 uur	13 uur	15 uur
Sassenheim	53,8%	49,4%	40,8%	44,9%	47,6%	58,3%	60,5%
Plaats en parkeerregime							
Sassenheim - Blauwe zone	49,8%	47,8%	28,5%	35,0%	41,9%	63,5%	71,3%
Sassenheim - Vrij parkeren	57,2%	54,6%	52,1%	54,0%	54,5%	54,6%	55,4%
Sassenheim - Parkeergarage	47,9%	30,8%	23,7%	34,1%	32,7%	61,1%	56,4%
Sassenheim - Eigen terrein	51,6%	38,7%	19,4%	19,4%	41,9%	71,0%	71,0%
Sassenheim - Blauwe zone kort	83,3%	83,3%	50,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
Deelgebied en parkeerregime							
Sassenheim: Centrum-Noord - Blauwe zone	54,2%	48,4%	26,5%	35,0%	40,5%	69,0%	73,5%
Sassenheim: Centrum-Noord - Vrij parkeren	81,2%	51,2%	48,2%	49,4%	68,8%	71,2%	71,8%
Sassenheim: Noordoost - Blauwe zone	-	-	-	-	-	-	-
Sassenheim: Noordoost - Vrij parkeren	44,7%	71,4%	69,5%	66,5%	63,5%	63,2%	57,9%
Sassenheim: Noordwest - Blauwe zone	-	-	-	-	-	-	-
Sassenheim: Noordwest - Vrij parkeren	69,2%	60,4%	56,0%	59,3%	54,9%	58,2%	59,3%
Sassenheim: Centrum-zuid - Blauwe zone	43,4%	46,9%	29,1%	33,7%	43,9%	59,7%	71,9%
Sassenheim: Centrum-zuid - Vrij parkeren	-	-	-	-	-	-	-
Sassenheim: Zuidwest - Blauwe zone	46,9%	46,9%	43,8%	43,8%	43,8%	34,4%	46,9%
Sassenheim: Zuidwest - Vrij parkeren	75,1%	42,4%	39,0%	40,1%	43,5%	43,5%	44,6%
Sassenheim: Zuidoost - Blauwe zone	-	-	-	-	-	-	-
Sassenheim: Zuidoost - Vrij parkeren	36,6%	45,5%	43,9%	51,6%	42,7%	40,7%	47,6%

De hoogste bezettingsgraad voor het gehele onderzoeksgebied is waargenomen op zaterdag 25 mei 2019 tussen 15:00 en 17:00 uur met een bezettingsgraad van 61,9% met 1.048 geparkeerde voertuigen. De laagste bezettingsgraad van 41,7% met 706 geparkeerde voertuigen is waargenomen op donderdagnacht 23 mei 2019 tussen 23:00 en 01:00 uur (+1 dag).

Maximaal gewenste bezettingsgraad

In de verkeerskunde wordt een maximale gewenste bezettingsgraad van 85% vaak gehanteerd bij een hoog aandeel kortparkeerders. Bij een hoog aandeel langparkeerders is dat vaak een bezettingsgraad van 90%. Bij hogere bezettingsgraden neemt de kans op zoekverkeer toe met als gevolg rondrijbewegingen (met de nodige verkeersonveiligheid) en grotere kans op "fout" en "illegaal" geparkeerde voertuigen. Bij zeer hoge bezettingsgraden bestaat ook de kans op wachtende voertuigen.

Bezettingsgraad hoger dan 100%

Wanneer op deelgebied of sectie niveau naar de bezetting wordt gekeken, dan valt te zien dat een aantal deelgebieden en/of secties een bezettingsgraad van 100% of hoger hebben. Bij een bezettingsgraad van 100% in een sectie zijn alle parkeergelegenheden bezet. Als de bezettingsgraad hoger is dan 100%, betekent dit veelal fout parkeren. Maar een bezettingsgraad hoger dan 100% kan ook veroorzaakt worden door efficiënter gebruik van de parkeercapaciteit, bijvoorbeeld kleine auto's en/of dicht op elkaar parkeren.

Op deelgebied niveau ligt de hoogste bezettingsgraad tussen de 46,9% en 81,2%, aanwezig in de deelgebieden Centrum-Noord – Vrij parkeren (81,2%) en Zuidwest – Vrij parkeren (75,1%)

Figuur 3.3: Bezettingsgraad per sectie, Sassenheim zaterdag 25 mei 2019 - 15:00 uur (drukste meetmoment)

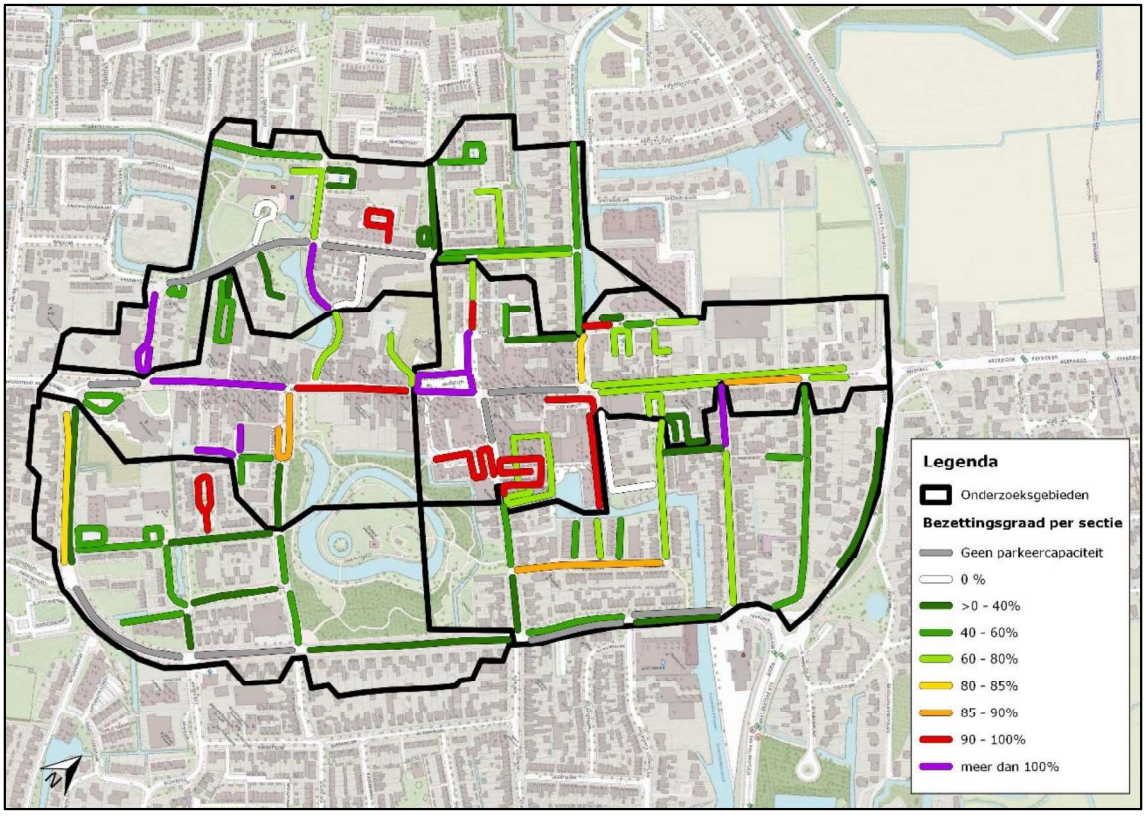

Aantal meetmomenten bezettingsgraad gelijk of hoger dan 85%

Op sectie niveau springen in Sassenheim tijdens de 16 meetmomenten op donderdag, vrijdagavond en zaterdag in het bijzonder de volgende secties eruit:

- S107 (Bijweglaan) gemiddelde bezettingsgraad 88% en 9 momenten ≥ 85%
- S122 (Hortuslaan) gemiddelde bezettingsgraad 82% en 10 momenten ≥ 85%
- S129 (Charbonlaan) gemiddelde bezettingsgraad 101% en 13 momenten ≥ 85%
- S142 (Pancraszicht) gemiddelde bezettingsgraad 86% en 9 momenten ≥ 85%
- S165 (Hoofdstraat) gemiddelde bezettingsgraad 86% en 6 momenten ≥ 85%
- S168 (Molenstraat) gemiddelde bezettingsgraad 99% en 14 momenten ≥ 85%

Figuur 3.4: Aantal meetmomenten bezettingsgraad gelijk of hoger dan 85%

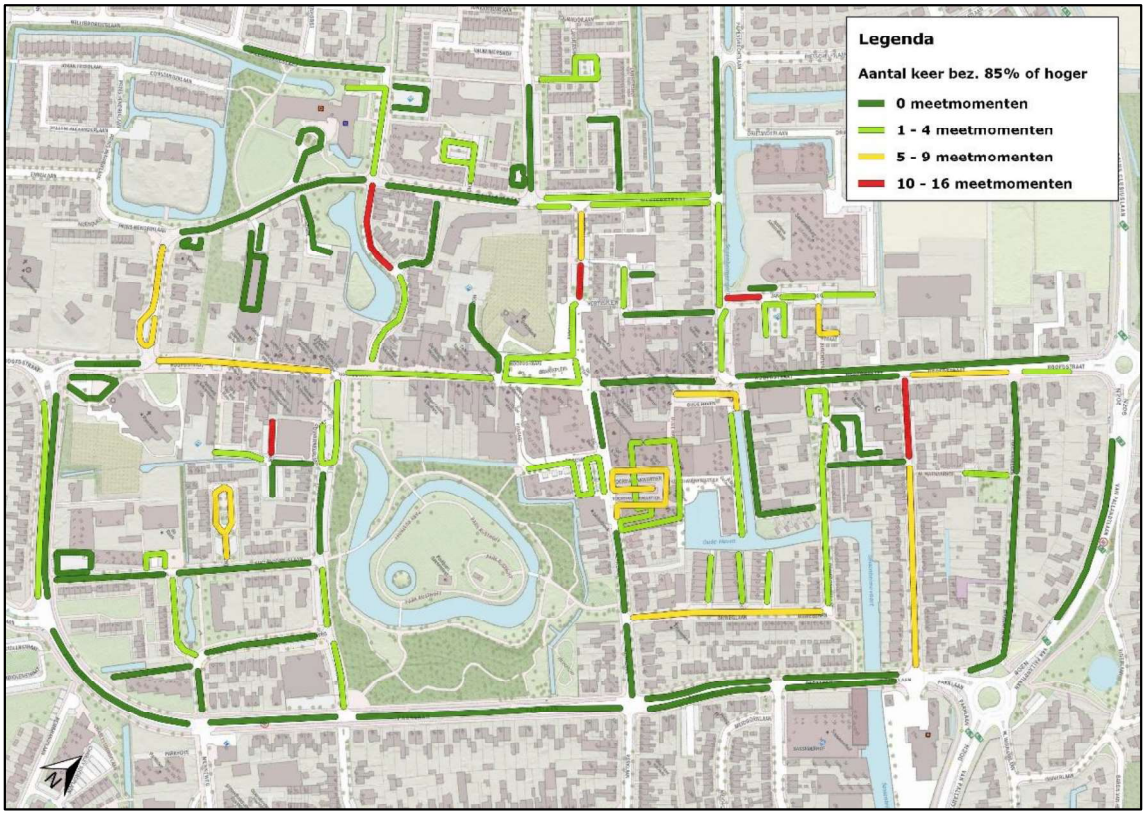

De uitgebreide tabellen met daarin de parkeerdruk en bezettingsgraad per dag, meetmoment en sectie zijn opgenomen weergegeven in bijlage 2.1 en 2.2. De bezettingsgraad is tevens gevisualiseerd in A2 formaat voor de drukste meetmomenten per onderzoeksdag, deze zijn weergegeven in bijlage 3.

3.3 Parkeermotief

Bij het parkeermotief is onderscheid gemaakt in bewoner, werker en bezoeker. Een bewoner is een parkeerder die tijdens de nachtmeting is waargenomen. Een werker is een parkeerder die minimaal 2 keer achter elkaar is waargenomen en geen bewoner is. Een bezoeker is een parkeerder die één meetmoment is waargenomen en geen bewoners is.

Interpretatie parkeermotief
Bij dit parkeeronderzoek zijn alle voertuigen die op donderdag 23 mei 2019 tussen 23:00 en 01:00 uur (+1 dag) zijn geregistreerd als bewoner aangemerkt. De werkers en bezoekers zijn bepaald tijdens de meetmomenten op donderdag, vrijdag en zaterdag om 9, 11, 13, 15, 17, 19 en 21 uur met een interval van 2 uur. Dit betekent dat een bezoeker maximaal 239 minuten stond geparkeerd en een werker minimaal 120 minuten stond geparkeerd. De eerste en de laatste meting per meetperiode geven een incompleet beeld van het motief werker en bezoeker, omdat niet bepaald kan worden hoe lang het voertuig al staat geparkeerd of hoe lang deze nog blijft staan.

In tabel 3.5 is het parkeermotief op het maatgevend meetmoment voor zaterdag met het laagste parkeermotief aandeel wonen weergegeven. Het drukste meetmoment op zaterdag is in de middag vanaf 15:00 uur.

Tabel 3.5: Parkeermotief Sassenheim za 25 mei 2019 tussen 13:00 en 15:00 uur

Meetmoment	Wonen		Werker		Bezoeker		Totaal	
za 25 mei 2019 tussen 13 en 15 uur	Aantal	%	Aantal	%	Aantal	%	Aantal	Bezet.
Sassenheim	402	39,8%	251	24,9%	356	35,3%	1.009	58,3%
Plaats en parkeerregime								
Sassenheim - Blauwe zone	59	17,4%	58	17,1%	222	65,5%	339	63,5%
Sassenheim - Vrij parkeren	300	57,8%	162	31,2%	57	11,0%	519	54,6%
Sassenheim - Parkeergarage	38	29,5%	14	10,9%	77	59,7%	129	61,1%
Sassenheim - Eigen terrein	5	22,7%	17	77,3%	0	0,0%	22	71,0%
Sassenheim - Blauwe zone kort	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%
Deelgebied en parkeerregime								
Sassenheim: Centrum-Noord - Blauwe zone	23	10,9%	37	17,5%	151	71,6%	211	69,0%
Sassenheim: Centrum-Noord - Vrij parkeren	46	38,0%	49	40,5%	26	21,5%	121	71,2%
Sassenheim: Noordoost - Blauwe zone	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	-
Sassenheim: Noordoost - Vrij parkeren	110	65,5%	50	29,8%	8	4,8%	168	63,2%
Sassenheim: Noordwest - Blauwe zone	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	-
Sassenheim: Noordwest - Vrij parkeren	30	56,6%	17	32,1%	6	11,3%	53	58,2%
Sassenheim: Centrum-zuid - Blauwe zone	28	23,9%	19	16,2%	70	59,8%	117	59,7%
Sassenheim: Centrum-zuid - Vrij parkeren	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	-
Sassenheim: Zuidwest - Blauwe zone	8	72,7%	2	18,2%	1	9,1%	11	34,4%
Sassenheim: Zuidwest - Vrij parkeren	42	54,5%	23	29,9%	12	15,6%	77	43,5%
Sassenheim: Zuidoost - Blauwe zone	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	-
Sassenheim: Zuidoost - Vrij parkeren	72	72,0%	23	23,0%	5	5,0%	100	40,7%

Op zaterdagmiddag is in de deelgebieden Sassenheim: Zuidoost – Vrij parkeren en Blauwe zone het aandeel bewoners het grootst. Het grootste aandeel bewoners is waargenomen in deelgebied Sassenheim: Zuidwest – Blauwe zone met 72,7%, dit zijn 8 parkeerders. In het deelgebied Sassenheim: Centrum-Noord - Vrij parkeren is het aandeel werknemers het grootst met 40,5%. In het deelgebied Sassenheim: Centrum-Noord - Blauwe zone is het aandeel bezoekers het grootst met 71,6%.

Figuur 3.6: Parkeermotief bezoeker per sectie, Sassenheim zaterdag 25 mei 2019 - 15:00 uur

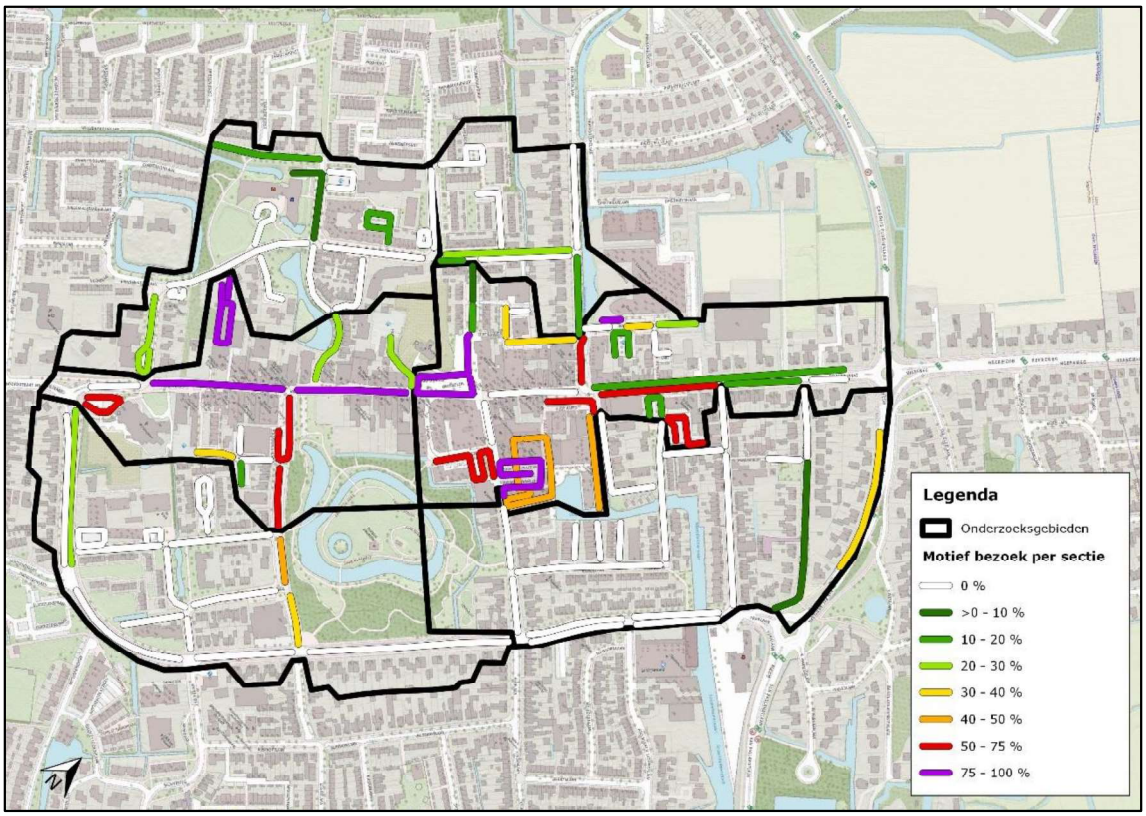

In tabel 3.7 is het parkeermotief op het maatgevende meetmoment voor donderdag 23 mei 2019 om 11 uur met het hoogste parkeermotief aandeel werkers weergegeven. Dit is het een na drukste meetmoment van donderdag 23 mei 2019 met een bezettingsgraad van 53,8%, het drukste meetmoment op donderdag 23 mei 2019 is om 15 uur met een bezettingsgraad van 53,9% in het gehele onderzoeksgebied.

Tabel 3.7: Parkeermotief Sassenheim do 23 mei 2019 tussen 11:00 en 13:00 uur

Meetmoment	Wonen		Werker		Bezoeker		Totaal	
do 23 mei 2019 tussen 11 en 13 uur	Aantal	%	Aantal	%	Aantal	%	Aantal	Bezet.
Sassenheim	313	33,6%	333	35,8%	285	30,6%	931	53,8%
Plaats en parkeerregime								
Sassenheim - Blauwe zone	42	15,8%	65	24,4%	159	59,8%	266	49,8%
Sassenheim - Vrij parkeren	232	42,7%	242	44,6%	69	12,7%	543	57,2%
Sassenheim - Parkeergarage	34	33,7%	14	13,9%	53	52,5%	101	47,9%
Sassenheim - Eigen terrein	4	25,0%	12	75,0%	0	0,0%	16	51,6%
Sassenheim - Blauwe zone kort	1	20,0%	0	0,0%	4	80,0%	5	83,3%
Deelgebied en parkeerregime								
Sassenheim: Centrum-Noord - Blauwe zone	14	8,4%	37	22,3%	115	69,3%	166	54,2%
Sassenheim: Centrum-Noord - Vrij parkeren	35	25,4%	79	57,2%	24	17,4%	138	81,2%
Sassenheim: Noordoost - Blauwe zone	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	-
Sassenheim: Noordoost - Vrij parkeren	79	66,4%	34	28,6%	6	5,0%	119	44,7%
Sassenheim: Noordwest - Blauwe zone	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	-
Sassenheim: Noordwest - Vrij parkeren	26	41,3%	29	46,0%	8	12,7%	63	69,2%
Sassenheim: Centrum-zuid - Blauwe zone	18	21,2%	24	28,2%	43	50,6%	85	43,4%
Sassenheim: Centrum-zuid - Vrij parkeren	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	-
Sassenheim: Zuidwest - Blauwe zone	10	66,7%	4	26,7%	1	6,7%	15	46,9%
Sassenheim: Zuidwest - Vrij parkeren	40	30,1%	76	57,1%	17	12,8%	133	75,1%
Sassenheim: Zuidoost - Blauwe zone	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	-
Sassenheim: Zuidoost - Vrij parkeren	52	57,8%	24	26,7%	14	15,6%	90	36,6%

Op donderdagmorgen is in deelgebied Sassenheim: Zuidwest – Blauwe zone, Noordoost – Vrij parkeren en Zuidoost – Vrij parkeren het aandeel bewoners het grootst. Het grootste aandeel bewoners is waargenomen in deelgebied Sassenheim: Zuidwest – Blauwe zone met 66,7%, dit zijn 10 parkeerders. In het deelgebied Sassenheim: Centrum-Noord - Vrij parkeren is het aandeel werknemers het grootst met 57,2%. In het deelgebied Sassenheim: Centrum-Noord - Blauwe zone is het aandeel bezoekers het grootst met 69,3%.

Figuur 3.8: Parkeermotief werker per sectie, Sassenheim donderdag 23 mei 2019 - 11:00 uur

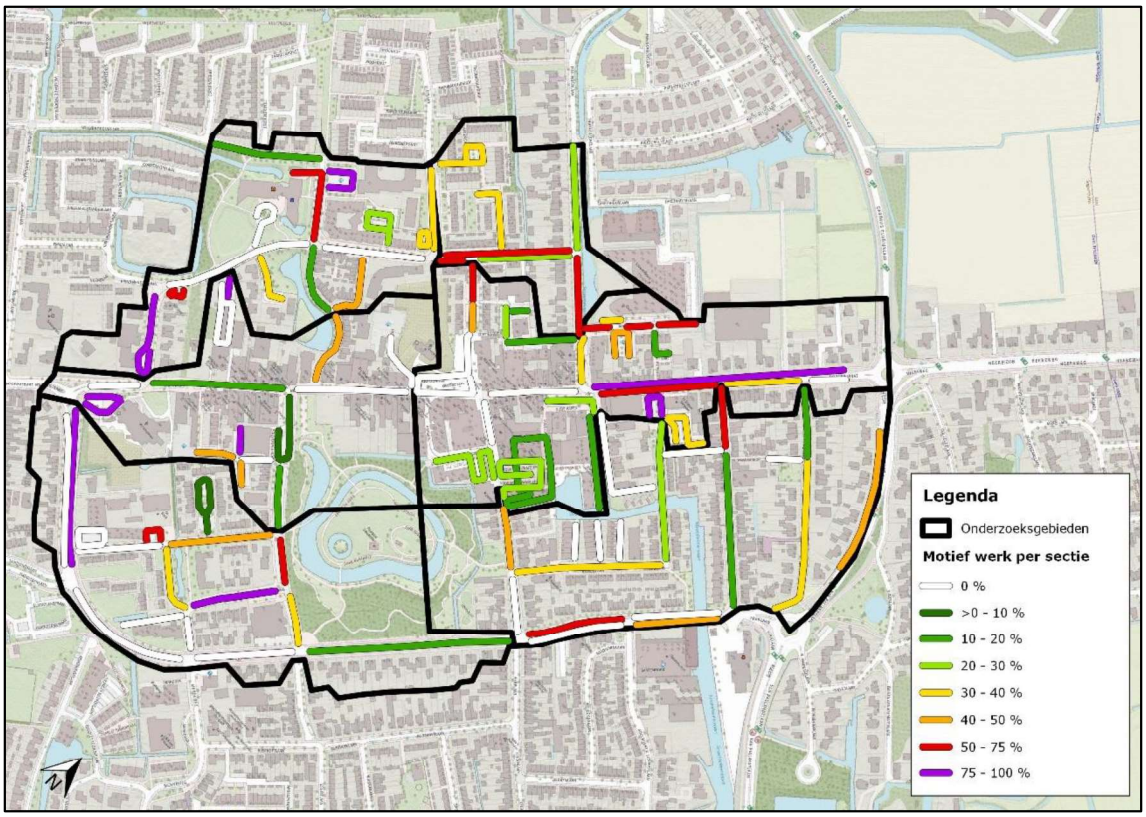

De uitgebreide tabellen met daarin de motieven per dag, meetmoment en sectie zijn te vinden in bijlage 2.3. De parkeermotieven zijn tevens gevisualiseerd in A2 formaat voor de drukste meetmomenten op donderdag, vrijdag en zaterdag, deze zijn weergegeven in bijlage 4.

3.4 Parkeerduur

De parkeerduur is onderscheiden in 1x achter elkaar, 2x achter elkaar, 3x achter elkaar en 4x of meer achter elkaar waargenomen. De metingen zijn uitgevoerd met een interval van ongeveer 2 uur. De parkeerduur is per onderzoeksdag bepaald. De parkeerduur voor de eerste en laatste meetmomenten kunnen een vertekend beeld geven, omdat voor of na de onderzoeksperiode niet meer is gemeten.

De parkeerduur is op 3 onderzoeksdagen gemeten. Op een gemiddelde werkdag donderdag 23 mei 2019 is gemeten tussen 9:00 en 23:00 uur. Tijdens de vrijdagavond op 24 mei 2019 is gemeten tussen 17:00 en 21:00 uur. Op de winkelpiekdag zaterdag 25 mei 2019 is gemeten tussen 09:00 en 17:00 uur. In de onderstaande tabel is de parkeerduur tijdens het drukste meetmoment op zaterdagmiddag weergegeven.

Tabel 3.9: Parkeerduur Sassenheim za 25 mei 2019 tussen 15:00 en 17:00 uur

Meetmoment	1x achter elkaar		2x achter elkaar		3x achter elkaar		4x of meer	
za 25 mei 2019 tussen 15 en 17 uur	Aantal	%	Aantal	%	Aantal	%	Aantal	%
Sassenheim	366	34,9%	153	14,6%	95	9,1%	434	41,4%
Plaats en parkeerregime								
Sassenheim - Blauwe zone	248	65,1%	51	13,4%	19	5,0%	63	16,5%
Sassenheim - Vrij parkeren	53	10,1%	88	16,7%	68	12,9%	317	60,3%
Sassenheim - Parkeergarage	63	52,9%	12	10,1%	6	5,0%	38	31,9%
Sassenheim - Eigen terrein	2	9,1%	2	9,1%	2	9,1%	16	72,7%
Sassenheim - Blauwe zone kort	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%
Deelgebied en parkeerregime								
Sassenheim: Centrum-Noord - Blauwe zone	159	70,7%	29	12,9%	15	6,7%	22	9,8%
Sassenheim: Centrum-Noord - Vrij parkeren	24	19,7%	24	19,7%	11	9,0%	63	51,6%
Sassenheim: Noordoost - Blauwe zone	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%
Sassenheim: Noordoost - Vrij parkeren	5	3,2%	21	13,6%	21	13,6%	107	69,5%
Sassenheim: Noordwest - Blauwe zone	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%
Sassenheim: Noordwest - Vrij parkeren	4	7,4%	9	16,7%	7	13,0%	34	63,0%
Sassenheim: Centrum-zuid - Blauwe zone	89	63,1%	15	10,6%	4	2,8%	33	23,4%
Sassenheim: Centrum-zuid - Vrij parkeren	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%
Sassenheim: Zuidwest - Blauwe zone	0	0,0%	7	46,7%	0	0,0%	8	53,3%
Sassenheim: Zuidwest - Vrij parkeren	9	11,4%	11	13,9%	11	13,9%	48	60,8%
Sassenheim: Zuidoost - Blauwe zone	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%
Sassenheim: Zuidoost - Vrij parkeren	11	9,4%	23	19,7%	18	15,4%	65	55,6%

Op zaterdag 25 mei 2019 om 15 uur het drukste meetmoment zijn in totaal 1.048 geparkeerde voertuigen gemeten: 366 (34,9%) 1x achter elkaar, 153 (14,6%) 2x achter elkaar, 95 (9,1%) 3x achter elkaar en 434 (41,4%) 4x of meer achter elkaar.

3.5 Herkomstanalyse

De geregistreerde voertuigen in Sassenheim zijn door het RDW gekoppeld aan de 4 cijferige postcodes zonder letter toevoeging. Leasevoertuigen staan vaak niet op het adres van de gebruikers geregistreerd, maar op het adres van het leasebedrijf (veel voorkomend Almere, Amersfoort of Breda), doorgaans is het aandeel leasevoertuigen gemiddeld in Nederland ongeveer 8%. In tabel 3.10 en 3.11 staat een overzicht van de plaatsen van herkomst weergegeven.

Tabel 3.10: Herkomst per plaats Sassenheim do. 23 mei 2019 tussen 11:00 en 13:00 uur

Plaats	Aantal	Aandeel
Sassenheim	441	47,4%
Voorhout	64	6,9%
Lisse	56	6,0%
Noordwijkerhout	35	3,8%
Hillegom	26	2,8%
Leiden	21	2,3%
Noordwijk	18	1,9%
Warmond	15	1,6%
Katwijk	14	1,5%
Oegstgeest	13	1,4%
Rest en lease voertuigen	228	24,5%
Totaal	**931**	**100,0%**

Tabel 3.11: Herkomst per plaats Sassenheim za. 25 mei 2019 tussen 13:00 en 15:00 uur

Plaats	Aantal	Aandeel
Sassenheim	558	55,3%
Voorhout	64	6,3%
Lisse	46	4,6%
Noordwijkerhout	24	2,4%
Hillegom	21	2,1%
Almere (deel lease)	20	2,0%
Warmond	20	2,0%
'S-Gravenhage	18	1,8%
Leiden	17	1,7%
Oegstgeest	12	1,2%
Rest en lease voertuigen	209	20,7%
Totaal	**1.009**	**100,0%**

Het grootste deel van de geregistreerde voertuigen is afkomstig uit Sassenheim zelf (47,4% op donderdagochtend en 55,3% op zaterdagmiddag), gevolgd door Voorhout (met 6,9% op donderdagochtend en 6,3% op zaterdagmiddag) en Lisse (6,0% op donderdagochtend en 4,6% op zaterdagmiddag).

In tabel 3.12 is per deelgebied de herkomst van alle metingen samen in Sassenheim weergegeven.

Tabel 3.12: Herkomst per plaats en bestemming deelgebieden, totaal 16 metingen, Sassenheim

		Bestemming - Sassenheim centrumgebied						
		Centrum-Noord	Centrum-zuid	Noord-oost	Noord-west	Zuidoost	Zuidwest	Totaal
Herkomst	Sassenheim	2.519	1.001	2.008	586	1.224	986	8.324
		50%	55%	78%	67%	70%	62%	61%
	Voorhout	358	186	18	50	73	75	760
		7%	10%	1%	6%	4%	5%	6%
	Lisse	306	70	61	35	66	45	583
		6%	4%	2%	4%	4%	3%	4%
	Noordwijkerhout	153	48	4	27	48	23	303
		3%	3%	0%	3%	3%	1%	2%
	Hillegom	92	15	22	11	26	97	263
		2%	1%	1%	1%	1%	6%	2%
	Almere (deel lease)	125	33	70	10	1	5	244
		2%	2%	3%	1%	0%	0%	2%
	Leiden	87	48	33	18	7	11	204
		2%	3%	1%	2%	0%	1%	1%
	Warmond	105	61	5	4	5	3	183
		2%	3%	0%	0%	0%	0%	1%
	Noordwijk	83	37	7	12	11	19	169
		2%	2%	0%	1%	1%	1%	1%
	s-Gravenhage	86	11	32	3	12	24	168
		2%	1%	1%	0%	1%	2%	1%
	Andere plaats	1.114	312	304	121	279	295	2.425
		22%	17%	12%	14%	16%	19%	18%
	Totaal	**5.028**	**1.822**	**2.564**	**877**	**1.752**	**1.583**	**13.626**

Het deelgebied met gemiddeld de meeste parkeerders die niet uit Sassenheim komen is Centrum-Noord, dit is ongeveer 50 % op basis van de 16 metingen samen.

In bijlage 5.1 t/m 5.3 zijn visualisaties voor Sassenheim opgenomen van de herkomst van de geparkeerde voertuigen per sectie op basis van de herkomstgebieden indeling van figuur 3.13.

De herkomstgebieden zijn:

1. Zelfde plaats = Sassenheim
2. Binnen 7,5 km = Volledige postcode 4 gebieden binnen een afstand van 7,5 kilometer
3. Tussen 7,5 en 15,0 km = Volledige postcode 4 gebieden tussen een afstand van 7,5 en 15,0 kilometer
4. Rest van de parkeerders en lease voertuigen

De postcode 4 gebieden die voor een deel binnen een afstand van 7,5 of tussen 7,5 en 15,0 kilometer liggen tellen volledige mee.

Figuur 3.13: Herkomstgebieden postcode 4 Sassenheim en gemiddelde herkomst percentage 16 metingen

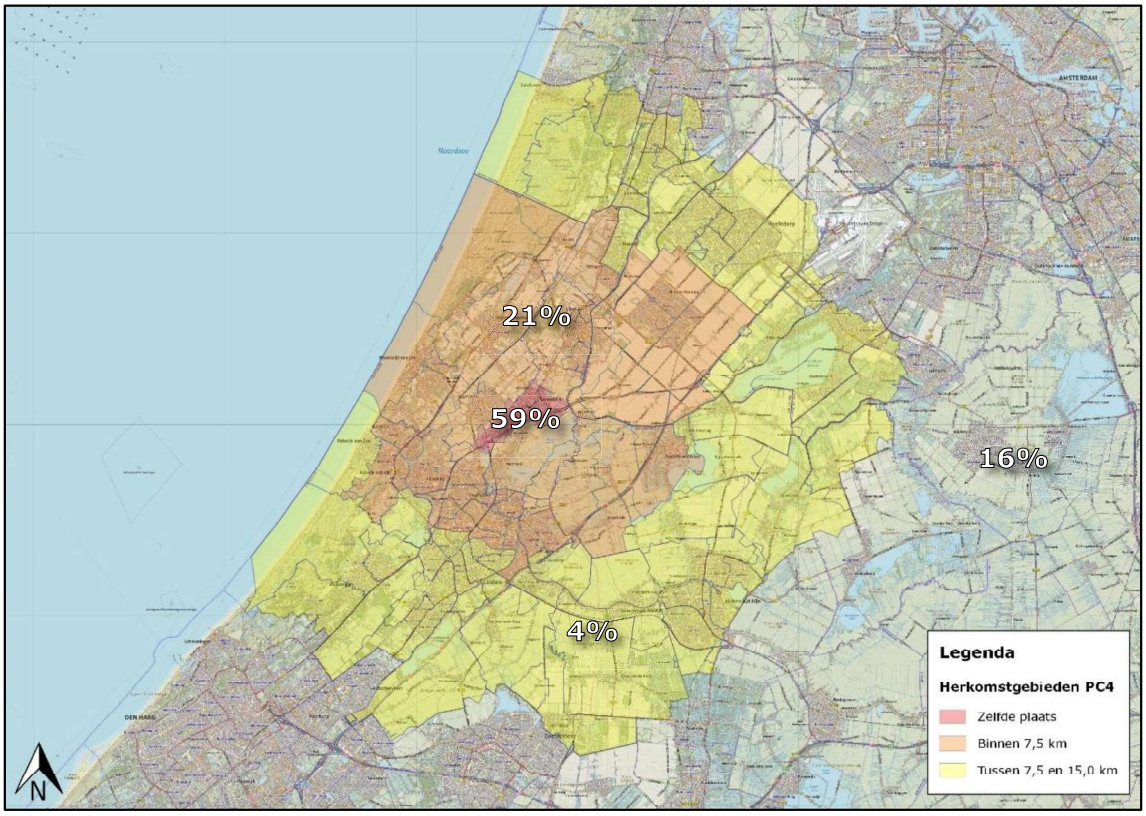

4 Onderzoeksresultaten Voorhout

In dit hoofdstuk worden de resultaten van het parkeeronderzoek in het centrumgebied van Voorhout beknopt besproken. In paragraaf 4.1 wordt als eerste ingegaan op de parkeercapaciteit en in paragraaf 4.2 wordt ingegaan op de parkeerdruk en bezettingsgraad. In paragraaf 4.3 wordt ingegaan op de parkeermotieven. Vervolgens wordt in paragraaf 4.4 ingegaan op de parkeerduur en de herkomst in paragraaf 4.5.

Op zaterdag 25 mei 2019 was het Korenfestival bij de Kerk aan de gang, daardoor waren er tijdens het maatgevende meetmoment bij 2 secties naast de Kerk op het Kerkplein geen parkeerders. Dit is bij de onderzoeksresultaten gecorrigeerd door een bezettingsgraad van 100% te rekenen op deze secties.

4.1 Parkeercapaciteit

In het onderzoeksgebied is de parkeercapaciteit opgenomen. Daarbij is onderscheid gemaakt naar de diverse parkeercategorieën. In tabel 4.1 staat de parkeercapaciteit per deelgebied en het hele onderzoeksgebied weergegeven.

Tabel 4.1: Parkeercapaciteit Voorhout

	Openbare parkeercategorieën				
	Algemeen	Gehandi-capten	Laden en lossen	Overige	Totaal
Voorhout	**1.169**	**20**	**3**	**39**	**1.231**
Plaats en parkeerregime					
Voorhout - Blauwe zone	191	7	3	36	**237**
Voorhout - Vrij parkeren	846	13	0	3	**862**
Voorhout - Parkeergarage	100	0	0	0	**100**
Voorhout - Eigen terrein	32	0	0	0	**32**
Deelgebied en parkeerregime					
Voorhout: Noordoost - Blauwe zone	0	0	0	0	**0**
Voorhout: Noordoost - Vrij parkeren	216	4	0	0	**220**
Voorhout: Zuidoost - Blauwe zone	0	0	0	0	**0**
Voorhout: Zuidoost - Vrij parkeren	87	1	0	2	**90**
Voorhout: Kerkzicht en omgeving - Blauwe zone	54	2	0	24	**80**
Voorhout: Kerkzicht en omgeving - Vrij parkeren	34	2	0	1	**37**
Voorhout: Zuidwest - Blauwe zone	63	2	0	4	**69**
Voorhout: Zuidwest - Vrij parkeren	194	2	0	0	**196**
Voorhout: Herenstraat en omgeving - Blauwe zone	72	3	3	8	**86**
Voorhout: Herenstraat en omgeving - Vrij parkeren	0	0	0	0	**0**
Voorhout: Noordwest - Blauwe zone	2	0	0	0	**2**
Voorhout: Noordwest - Vrij parkeren	315	4	0	0	**319**

In totaal zijn 1.231 parkeerplaatsen in het onderzoeksgebied aanwezig. Het aantal parkeerplaatsen in het deelgebied Noordwest – Vrij parkeren is met 319 het grootst. Het aantal openbare parkeerplaatsen in het deelgebied Noordoost – Vrij parkeren is 220. En het aantal openbare parkeerplaatsen in het deelgebied Zuidwest – Vrij parkeren is 196.

Parkeercategorieën

In het onderzoeksgebied zijn 1.169 openbare parkeergelegenheden of parkeerplaatsen beschikbaar voor algemeen gebruik. 20 parkeergelegenheden zijn alleen bestemd voor gehandicapten parkeerders. Daarnaast zijn er 3 laad en los parkeerplaatsen. In het onderzoeksgebied zijn 39 overige parkeergelegenheden bestemd voor andere doelgroepen.

In de bijlagen staan uitgebreide tabellen met de resultaten op sectieniveau, alsmede visualisaties voor alle analyses.

4.2 Parkeerdruk

Voor alle meetmomenten is de parkeerdruk bepaald. Dit is weergegeven als de bezettingsgraad: dit geeft aan hoeveel procent van de parkeercapaciteit benut wordt. In tabel 4.2 is het verloop van de parkeerdruk en bezettingsgraad per meetmoment en gebied weergegeven.

Tabel 4.2: Bezettingsgraad belangrijke meetmomenten Voorhout centrumgebied

Dag	do 23-5	do 23-5	do 23-5	vr 24-5	za 25-5	za 25-5	za 25-5
	11 uur	19 uur	23 uur	19 uur	09 uur	13 uur	15 uur
Voorhout	67,3%	55,8%	54,8%	58,7%	62,5%	81,6%	77,7%
Plaats en parkeerregime							
Voorhout - Blauwe zone	59,9%	46,0%	32,9%	50,2%	66,7%	82,7%	73,8%
Voorhout - Vrij parkeren	73,3%	63,6%	66,6%	64,8%	66,2%	81,0%	80,2%
Voorhout - Parkeergarage	29,0%	6,0%	0,0%	11,0%	22,0%	80,0%	56,0%
Voorhout - Eigen terrein	78,1%	75,0%	68,8%	103,1%	56,3%	96,9%	106,3%
Deelgebied en parkeerregime							
Voorhout: Noordoost - Vrij parkeren	79,1%	23,6%	9,1%	23,6%	30,9%	65,9%	70,9%
Voorhout: Zuidoost - Vrij parkeren	55,6%	35,6%	57,8%	42,2%	47,8%	45,6%	43,3%
Voorhout: Kerkzicht en omg. - Blauwe zone	60,0%	27,5%	27,5%	40,0%	47,5%	76,3%	58,8%
Voorhout: Kerkzicht en omg. - Vrij parkeren	108,1%	54,1%	54,1%	43,2%	54,1%	100,0%	81,1%
Voorhout: Zuidwest - Blauwe zone	36,2%	26,1%	24,6%	26,1%	56,5%	59,4%	53,6%
Voorhout: Zuidwest - Vrij parkeren	72,4%	80,6%	87,2%	86,2%	81,1%	93,4%	87,8%
Voorhout: Herenstraat en omg. - Blauwe zone	77,9%	76,7%	43,0%	77,9%	93,0%	107,0%	104,7%
Voorhout: Noordwest - Blauwe zone	100,0%	150,0%	100,0%	100,0%	50,0%	100,0%	50,0%
Voorhout: Noordwest - Vrij parkeren	70,8%	89,7%	97,5%	89,0%	88,1%	91,5%	92,2%

De hoogste bezettingsgraad voor het gehele onderzoeksgebied is waargenomen op zaterdag 25 mei 2019 (met correctie Kerkplein) tussen 13:00 en 15:00 uur met een bezettingsgraad van 81,6% met 1.005 geparkeerde voertuigen. De laagste bezettingsgraad van 54,8% met 674 geparkeerde voertuigen is waargenomen op donderdagnacht 23 mei 2019 tussen 23:00 en 01:00 uur (+1 dag). Op zaterdag 25 mei 2019 was het Kerkplein afgesloten voor een evenement, hierdoor kon er niet worden geparkeerd. Bij de onderzoeksresultaten is het Kerkplein tijdens de afsluiting meegerekend op zaterdag als 100% bezet.

Maximaal gewenste bezettingsgraad

In de verkeerskunde wordt een maximale gewenste bezettingsgraad van 85% vaak gehanteerd bij een hoog aandeel kortparkeerders. Bij een hoog aandeel langparkeerders is dat vaak een bezettingsgraad van 90%. Bij hogere bezettingsgraden neemt de kans op zoekverkeer toe met als gevolg rondrijbewegingen (met de nodige verkeersonveiligheid) en grotere kans op "fout" en "illegaal" geparkeerde voertuigen. Bij zeer hoge bezettingsgraden bestaat ook de kans op wachtende voertuigen.

Bezettingsgraad hoger dan 100%

Wanneer op deelgebied of sectie niveau naar de bezetting wordt gekeken, dan valt te zien dat een aantal deelgebieden en/of secties een bezettingsgraad van 100% of hoger hebben. Bij een bezettingsgraad van 100% in een sectie zijn alle parkeergelegenheden bezet. Als de bezettingsgraad hoger is dan 100%, betekent dit veelal fout parkeren. Maar een bezettingsgraad hoger dan 100% kan ook veroorzaakt worden door efficiënter gebruik van de parkeercapaciteit, bijvoorbeeld kleine auto's en/of dicht op elkaar parkeren.

Op deelgebied niveau ligt de hoogste bezettingsgraad tussen de 55,6% en 150,0%, aanwezig in de deelgebieden Kerkzicht en omgeving – Vrij parkeren (108,1%) en Zuidwest – Vrij parkeren (93,4%)

Figuur 4.3: Bezettingsgraad per sectie, Voorhout zaterdag 25 mei 2019 - 13:00 uur (drukste meetmoment)

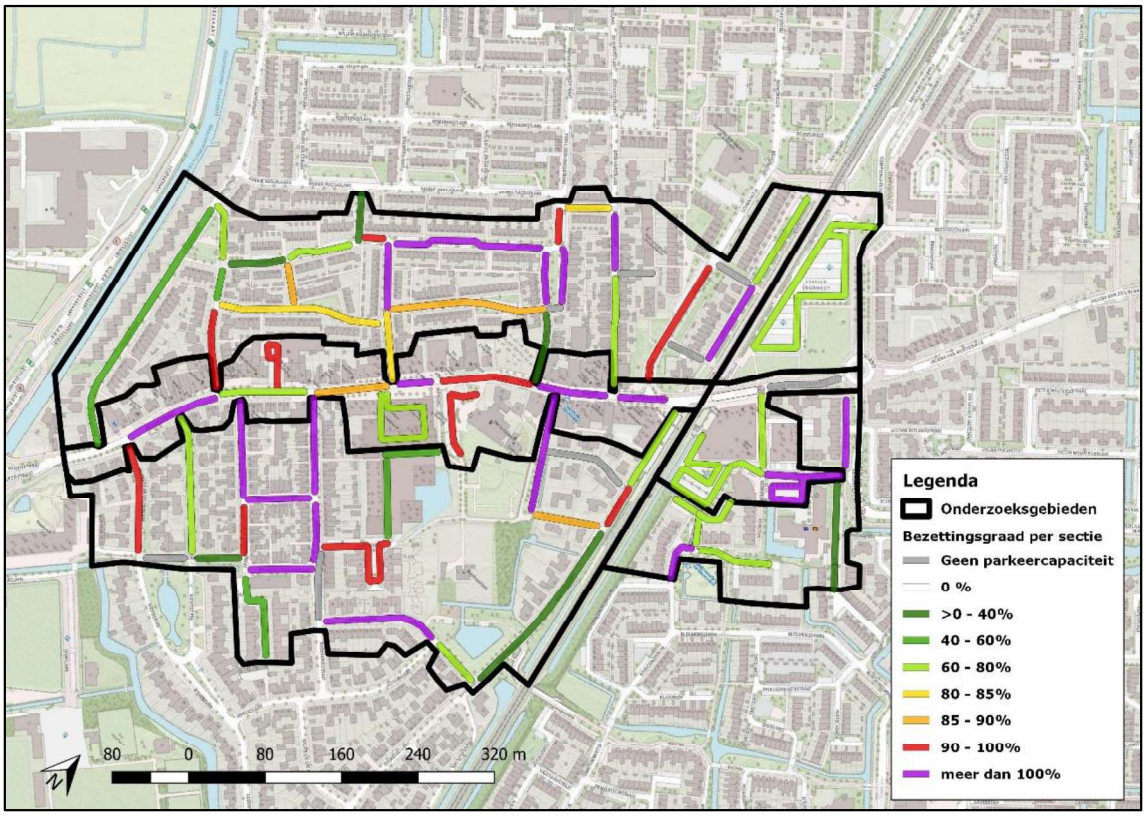

Aantal meetmomenten bezettingsgraad gelijk of hoger dan 85%

Op sectie niveau springen in Voorhout tijdens de 16 meetmomenten op donderdag, vrijdagavond en zaterdag in het bijzonder de volgende secties eruit:

- V126 (Willem Botsstraat) gemiddelde bezettingsgraad 134% en 16 momenten ≥ 85%
- V158 (Prins Bernhardstraat) gemiddelde bezettingsgraad 146% en 14 momenten ≥ 85%
- V159 (Prins Bernhardstraat) gemiddelde bezettingsgraad 179% en 16 momenten ≥ 85%
- V161 (Prins Bernhardstraat) gemiddelde bezettingsgraad 110% en 12 momenten ≥ 85%
- V164 (Boekhorstlaan) gemiddelde bezettingsgraad 169% en 15 momenten ≥ 85%

Figuur 4.4: Aantal meetmomenten bezettingsgraad gelijk of hoger dan 85%

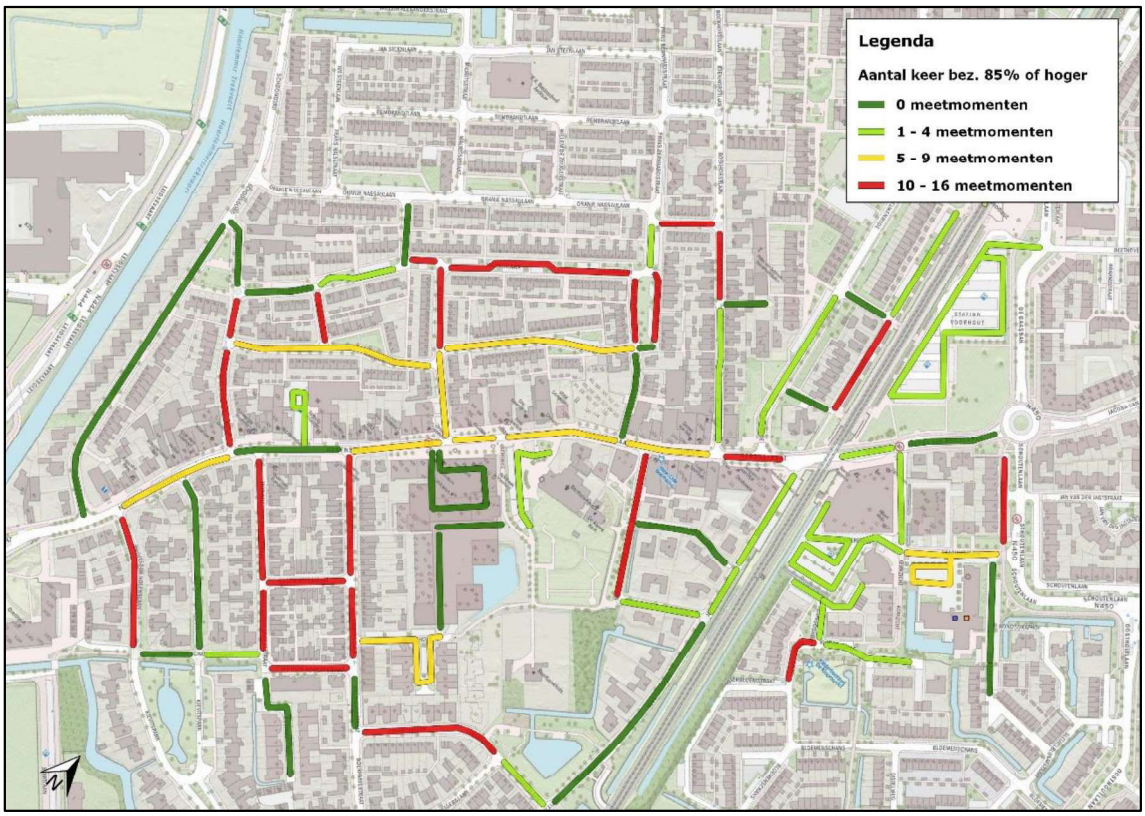

De uitgebreide tabellen met daarin de parkeerdruk en bezettingsgraad per dag, meetmoment en sectie zijn opgenomen weergegeven in bijlage 2.1 en 2.2. De bezettingsgraad is tevens gevisualiseerd in A2 formaat voor de drukste meetmomenten per onderzoeksdag, deze zijn weergegeven in bijlage 3.

4.3 Parkeermotief

Bij het parkeermotief is onderscheid gemaakt in bewoner, werker en bezoeker. Een bewoner is een parkeerder die tijdens de nachtmeting is waargenomen. Een werker is een parkeerder die minimaal 2 keer achter elkaar is waargenomen en geen bewoner is. Een bezoeker is een parkeerder die één meetmoment is waargenomen en geen bewoners is.

Interpretatie parkeermotief
Bij dit parkeeronderzoek zijn alle voertuigen die op donderdag 23 mei 2019 tussen 23:00 en 01:00 uur (+1 dag) zijn geregistreerd als bewoner aangemerkt. De werkers en bezoekers zijn bepaald tijdens de meetmomenten op donderdag, vrijdag en zaterdag om 9, 11, 13, 15, 17, 19 en 21 uur met een interval van 2 uur. Dit betekent dat een bezoeker maximaal 239 minuten stond geparkeerd en een werker minimaal 120 minuten stond geparkeerd. De eerste en de laatste meting per meetperiode geven een incompleet beeld van het motief werker en bezoeker, omdat niet bepaald kan worden hoe lang het voertuig al staat geparkeerd of hoe lang deze nog blijft staan.

In tabel 4.5 is het parkeermotief op het drukste meetmoment voor zaterdag weergegeven.

Tabel 4.5: Parkeermotief Voorhout za 25 mei 2019 tussen 13:00 en 15:00 uur

Meetmoment	Wonen		Werker		Bezoeker		Totaal	
za 25 mei 2019 tussen 13:00 en 15:00 uur	Aantal	%	Aantal	%	Aantal	%	Aantal	Bezet.
Voorhout	405	41,7%	336	34,6%	231	23,8%	972	79,0%
Plaats en parkeerregime								
Voorhout - Blauwe zone	31	19,0%	33	20,2%	99	60,7%	163	68,8%
Voorhout - Vrij parkeren	360	51,6%	268	38,4%	70	10,0%	698	81,0%
Voorhout - Parkeergarage	0	0,0%	25	31,3%	55	68,8%	80	80,0%
Voorhout - Eigen terrein	14	45,2%	10	32,3%	7	22,6%	31	96,9%
Deelgebied en parkeerregime								
Voorhout: Noordoost - Vrij parkeren	8	5,5%	124	85,5%	13	9,0%	145	65,9%
Voorhout: Zuidoost - Vrij parkeren	30	73,2%	9	22,0%	2	4,9%	41	45,6%
Voorhout: Kerkzicht en omgeving - Blauwe zone	19	31,1%	3	4,9%	39	63,9%	61	76,3%
Voorhout: Kerkzicht en omgeving - Vrij parkeren	4	10,8%	19	51,4%	14	37,8%	37	100,0%
Voorhout: Zuidwest - Blauwe zone	7	17,1%	19	46,3%	15	36,6%	41	59,4%
Voorhout: Zuidwest - Vrij parkeren	118	64,5%	52	28,4%	13	7,1%	183	93,4%
Voorhout: Herenstraat en omgeving - Blauwe zone	4	6,8%	11	18,6%	44	74,6%	59	68,6%
Voorhout: Noordwest - Blauwe zone	1	50,0%	0	0,0%	1	50,0%	2	100,0%
Voorhout: Noordwest - Vrij parkeren	200	68,5%	64	21,9%	28	9,6%	292	91,5%

**** parkeermotief tabel is zonder correctie Kerkplein***

Op zaterdagmiddag is in de deelgebieden Voorhout: Zuidoost – Vrij parkeren en Noordwest – Vrij parkeren het aandeel bewoners het grootst. Het grootste aandeel bewoners is waargenomen in deelgebied Voorhout: Zuidoost – Vrij parkeren met 73,2%, dit zijn 30 parkeerders. In het deelgebied Voorhout: Noordoost - Vrij parkeren ook wel P+R station is het aandeel werknemers ook wel lang parkeerders het grootst met 85,5%. In het deelgebied Herenstraat en omgeving – Blauwe zone is het aandeel bezoekers het grootst met 74,6%.

Figuur 4.6: Parkeermotief bezoeker per sectie, Voorhout zaterdag 25 mei 2019 - 13:00 uur

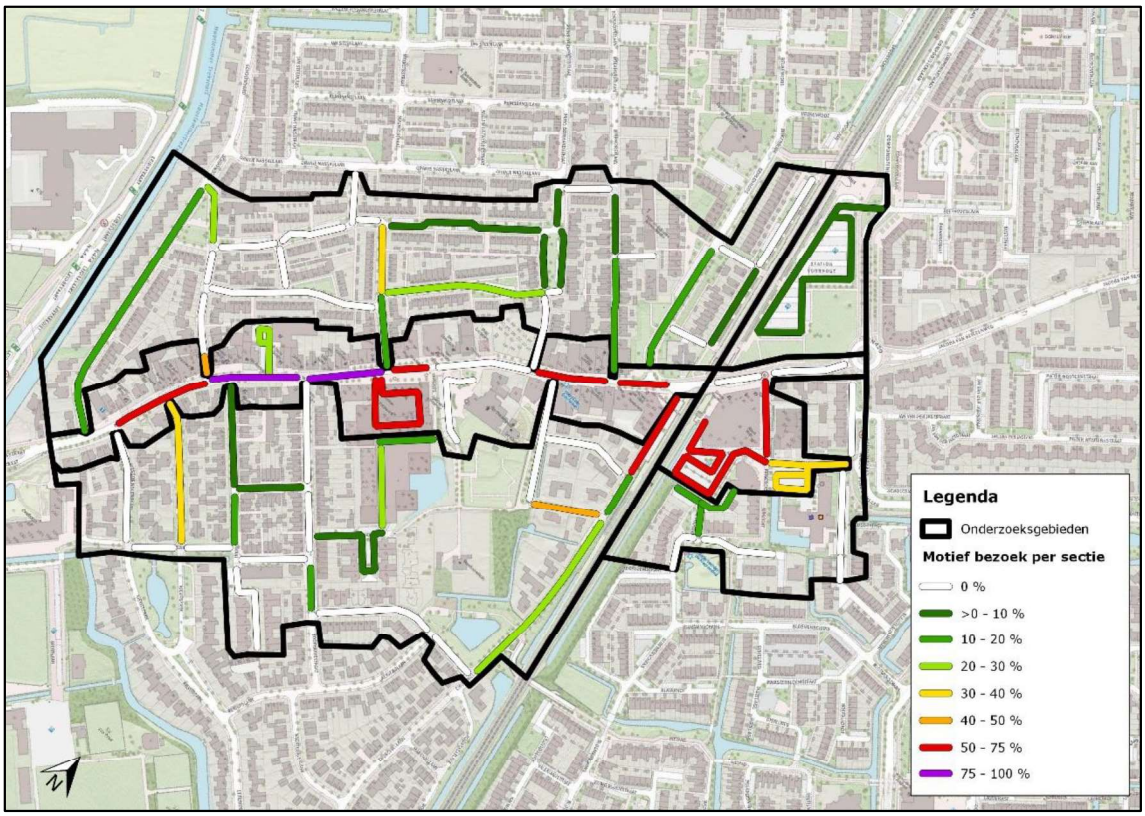

Figuur 4.7: Parkeermotief werker / lang parkeren per sectie, Voorhout zaterdag 25 mei 2019 - 13:00 uur

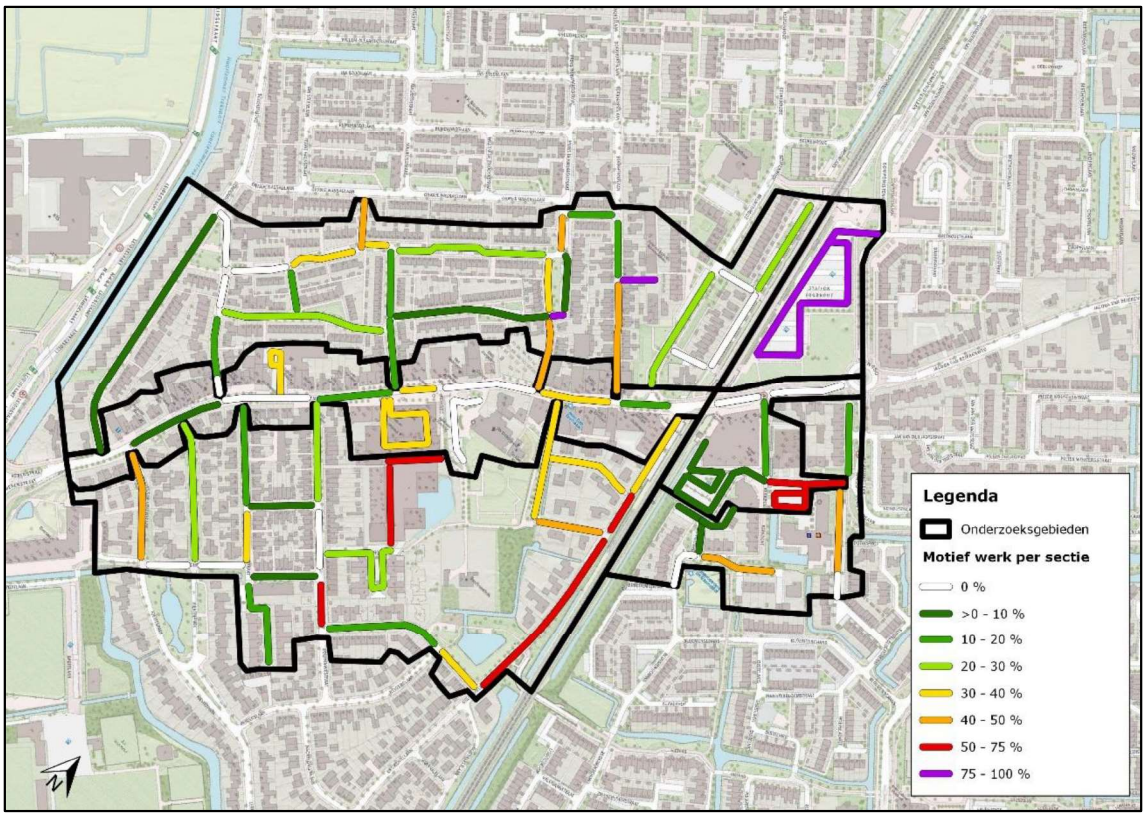

In tabel 4.8 is het parkeermotief op het maatgevende meetmoment voor donderdag 23 mei 2019 om 11 uur met het hoogste parkeermotief aandeel werkers weergegeven. Dit is het drukste meetmoment van donderdag 23 mei 2019 met een bezettingsgraad van 67,3%.

Tabel 4.8: Parkeermotief Voorhout do 23 mei 2019 tussen 11:00 en 13:00 uur

Meetmoment	Wonen		Werker		Bezoeker		Totaal	
do 23 mei 2019 tussen 11:00 en 13:00 uur	Aantal	%	Aantal	%	Aantal	%	Aantal	Bezet.
Voorhout	324	39,1%	361	43,6%	143	17,3%	828	67,3%
Plaats en parkeerregime								
Voorhout - Blauwe zone	23	16,2%	39	27,5%	80	56,3%	142	59,9%
Voorhout - Vrij parkeren	288	45,6%	299	47,3%	45	7,1%	632	73,3%
Voorhout - Parkeergarage	0	0,0%	14	48,3%	15	51,7%	29	29,0%
Voorhout - Eigen terrein	13	52,0%	9	36,0%	3	12,0%	25	78,1%
Deelgebied en parkeerregime								
Voorhout: Noordoost - Vrij parkeren	11	6,3%	159	91,4%	4	2,3%	174	79,1%
Voorhout: Zuidoost - Vrij parkeren	23	46,0%	24	48,0%	3	6,0%	50	55,6%
Voorhout: Kerkzicht en omgeving - Blauwe zone	15	31,3%	5	10,4%	28	58,3%	48	60,0%
Voorhout: Kerkzicht en omgeving - Vrij parkeren	4	10,0%	23	57,5%	13	32,5%	40	108,1%
Voorhout: Zuidwest - Blauwe zone	5	20,0%	13	52,0%	7	28,0%	25	36,2%
Voorhout: Zuidwest - Vrij parkeren	89	62,7%	42	29,6%	11	7,7%	142	72,4%
Voorhout: Herenstraat en omgeving - Blauwe zone	2	3,0%	20	29,9%	45	67,2%	67	77,9%
Voorhout: Noordwest - Blauwe zone	1	50,0%	1	50,0%	0	0,0%	2	100,0%
Voorhout: Noordwest - Vrij parkeren	161	71,2%	51	22,6%	14	6,2%	226	70,8%

Op donderdagmorgen is in deelgebied Voorhout: Noordwest – Vrij parkeren en Zuidwest – Vrij parkeren het aandeel bewoners het grootst. Het grootste aandeel bewoners is waargenomen in deelgebied Voorhout: Noordwest – Vrij parkeren met 71,2%, dit zijn 161 parkeerders. In het deelgebied Voorhout: Noordoost - Vrij parkeren is het aandeel werknemers het grootst met 91,4%. In het deelgebied Voorhout: Herenstraat en omgeving - Blauwe zone is het aandeel bezoekers het grootst met 67,2%.

Figuur 4.9: Parkeermotief werker per sectie, Voorhout donderdag 23 mei 2019 - 11:00 uur

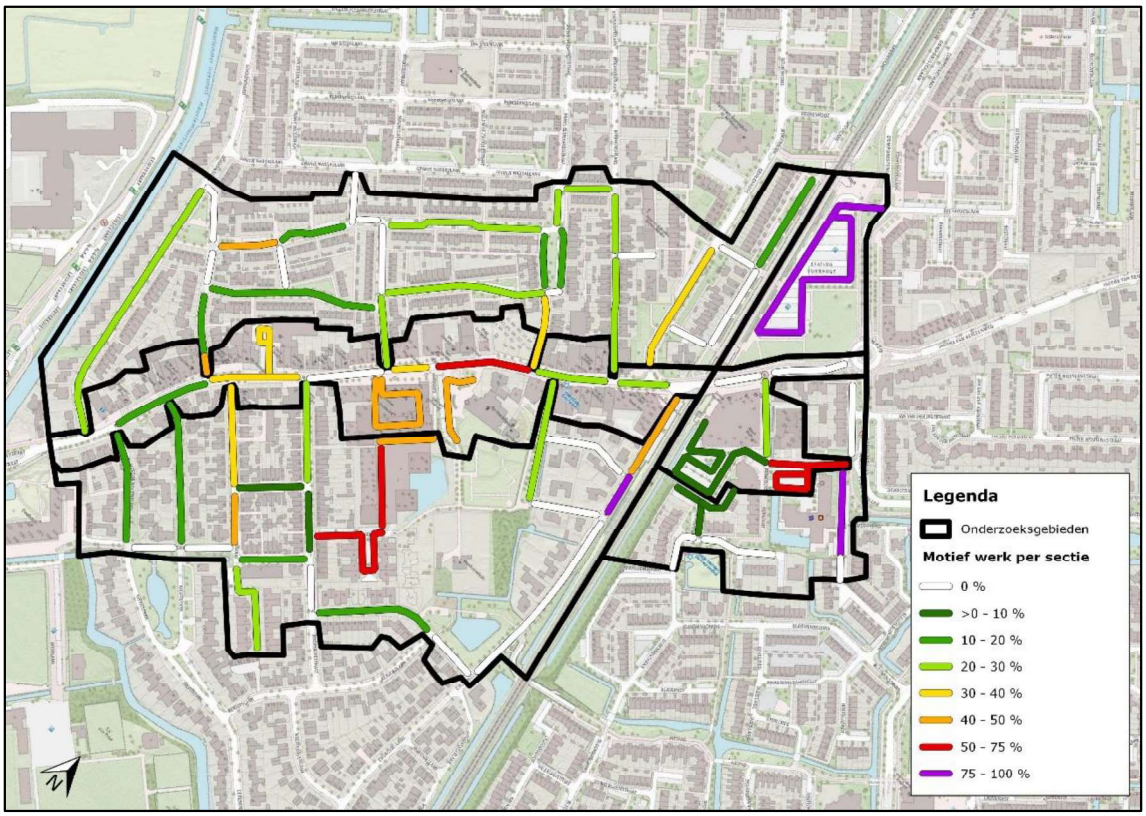

De uitgebreide tabellen met daarin de motieven per dag, meetmoment en sectie zijn te vinden in bijlage 2.3. De parkeermotieven zijn tevens gevisualiseerd in A2 formaat voor de drukste meetmomenten op donderdag, vrijdag en zaterdag, deze zijn weergegeven in bijlage 4.

4.4 Parkeerduur

De parkeerduur is onderscheiden in 1x achter elkaar, 2x achter elkaar, 3x achter elkaar en 4x of meer achter elkaar waargenomen. De metingen zijn uitgevoerd met een interval van ongeveer 2 uur. De parkeerduur is per onderzoeksdag bepaald. De parkeerduur voor de eerste en laatste meetmomenten kunnen een vertekend beeld geven, omdat voor of na de onderzoeksperiode niet meer is gemeten.

De parkeerduur is op 3 onderzoeksdagen gemeten. Op een gemiddelde werkdag donderdag 23 mei 2019 is gemeten tussen 9:00 en 23:00 uur. Tijdens de vrijdagavond op 24 mei 2019 is gemeten tussen 17:00 en 21:00 uur. Op de winkelpiekdag zaterdag 25 mei 2019 is gemeten tussen 09:00 en 17:00 uur. In de onderstaande tabel is de parkeerduur tijdens het drukste meetmoment op zaterdagmiddag weergegeven.

Tabel 4.10: Parkeerduur Voorhout za 25 mei 2019 tussen 13:00 en 15:00 uur

Meetmoment	1x achter elkaar		2x achter elkaar		3x achter elkaar		4x of meer	
za 25 mei 2019 tussen 13 en 15 uur	Aantal	%	Aantal	%	Aantal	%	Aantal	%
Voorhout	241	24,8%	113	11,6%	167	17,2%	451	46,4%
Plaats en parkeerregime								
Voorhout - Blauwe zone	100	61,3%	11	6,7%	19	11,7%	33	20,2%
Voorhout - Vrij parkeren	79	11,3%	80	11,5%	141	20,2%	398	57,0%
Voorhout - Parkeergarage	55	68,8%	20	25,0%	3	3,8%	2	2,5%
Voorhout - Eigen terrein	7	22,6%	2	6,5%	4	12,9%	18	58,1%
Deelgebied en parkeerregime								
Voorhout: Noordoost - Blauwe zone	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%
Voorhout: Noordoost - Vrij parkeren	13	9,0%	34	23,4%	32	22,1%	66	45,5%
Voorhout: Zuidoost - Blauwe zone	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%
Voorhout: Zuidoost - Vrij parkeren	4	9,8%	1	2,4%	11	26,8%	25	61,0%
Voorhout: Kerkzicht en omg. - Blauwe zone	39	63,9%	2	3,3%	5	8,2%	15	24,6%
Voorhout: Kerkzicht en omg. - Vrij parkeren	14	37,8%	8	21,6%	6	16,2%	9	24,3%
Voorhout: Zuidwest - Blauwe zone	15	36,6%	3	7,3%	11	26,8%	12	29,3%
Voorhout: Zuidwest - Vrij parkeren	16	8,7%	14	7,7%	38	20,8%	115	62,8%
Voorhout: Herenstraat en omg. - Blauwe zone	45	76,3%	6	10,2%	3	5,1%	5	8,5%
Voorhout: Herenstraat en omg. - Vrij parkeren	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%
Voorhout: Noordwest - Blauwe zone	1	50,0%	0	0,0%	0	0,0%	1	50,0%
Voorhout: Noordwest - Vrij parkeren	32	11,0%	23	7,9%	54	18,5%	183	62,7%

**** parkeerduur tabel is zonder correctie Kerkplein***

Op zaterdag 25 mei 2019 om 13 uur het drukste meetmoment zijn in totaal 972 geparkeerde voertuigen gemeten: 241 (24,8%) 1x achter elkaar, 113 (11,6%) 2x achter elkaar, 167 (17,2%) 3x achter elkaar en 451 (46,4%) 4x of meer achter elkaar.

4.5 Herkomstanalyse

De geregistreerde voertuigen in Voorhout zijn door het RDW gekoppeld aan de 4 cijferige postcodes zonder letter toevoeging. Leasevoertuigen staan vaak niet op het adres van de gebruikers geregistreerd, maar op het adres van het leasebedrijf (veel voorkomend Almere, Amersfoort of Breda), doorgaans is het aandeel leasevoertuigen gemiddeld in Nederland ongeveer 8%. In tabel 4.11 en 4.12 staat een overzicht van de plaatsen van herkomst weergegeven.

Tabel 4.11: Herkomst per plaats Voorhout do. 23 mei 2019 tussen 11:00 en 13:00 uur

Plaats	Aantal	Aandeel
Voorhout	434	65,5%
Noordwijk	74	11,1%
Noordwijkerhout	55	8,3%
Sassenheim	31	4,7%
Lisse	19	2,9%
Katwijk	17	2,6%
Hillegom	13	2,0%
Almere (deel lease)	11	1,7%
Amsterdam	9	1,4%
Rest en lease voertuigen	168	25,3%
Totaal	**663**	**100,0%**

Tabel 4.12: Herkomst per plaats Voorhout za. 25 mei 2019 tussen 13:00 en 15:00 uur

Plaats	Aantal	Aandeel
Voorhout	501	51,4%
Almere (deel lease)	37	3,8%
Noordwijkerhout	30	3,1%
Noordwijk	27	2,8%
Sassenheim	21	2,2%
Leiden	18	1,8%
Lisse	18	1,8%
Hoofddorp	16	1,6%
Katwijk	14	1,4%
'S-Gravenhage	14	1,4%
Rest en lease voertuigen	279	28,6%
Totaal	**975**	**100,0%**

Het grootste deel van de geregistreerde voertuigen is afkomstig uit Voorhout zelf (65,5% op donderdagochtend en 51,4% op zaterdagmiddag), gevolgd door Noordwijk (met 11,1% op donderdagochtend en 2,8% op zaterdagmiddag) en Noordwijkerhout (8,3% op donderdagochtend en 3,1% op zaterdagmiddag). Voertuigen met als herkomst Almere zijn waarschijnlijk grotendeels leasevoertuigen.

In tabel 4.13 is per deelgebied de herkomst van alle metingen samen in Voorhout weergegeven.

Tabel 4.13: Herkomst per plaats en bestemming deelgebieden, totaal 16 metingen, Voorhout

		Bestemming - Voorhout centrumgebied						
		Herenstraat en omg.	Kerkzicht en omg.	Noordoost (P+R)	Noordwest	Zuidoost	Zuidwest	Eindtotaal
Herkomst	Voorhout	766	662	366	3.307	420	2.119	7.677
		46%	63%	23%	78%	65%	71%	63%
	Noordwijkerhout	63	12	363	48	6	56	548
		4%	1%	23%	1%	1%	2%	4%
	Noordwijk	60	13	277	38	6	66	460
		4%	1%	17%	1%	1%	2%	4%
	Sassenheim	89	50	57	57	10	66	329
		5%	5%	4%	1%	2%	2%	3%
	Almere (deel lease)	45	29	53	78	27	66	298
		3%	3%	3%	2%	4%	2%	2%
	Lisse	39	15	63	11	15	37	180
		2%	1%	4%	0%	2%	1%	1%
	Noordwijk aan zee	25	2	79	25	3	22	156
		2%	0%	5%	1%	0%	1%	1%
	Hoofddorp (deel lease)	32	5	24	71	5	11	149
		2%	0%	2%	2%	1%	0%	1%
	Hillegom	33	3	21	19	33	35	144
		2%	0%	1%	0%	5%	1%	1%
	Katwijk	38	18	5	41	11	18	131
		2%	2%	0%	1%	2%	1%	1%
	Andere plaats	464	243	279	534	113	484	2.129
		28%	23%	18%	13%	17%	16%	17%
	Totaal	**1.654**	**1.052**	**1.587**	**4.229**	**649**	**2.980**	**12.201**

Het deelgebied met gemiddeld de meeste parkeerders die niet uit Voorhout komen is Noordoost, dit is ongeveer 75 % op basis van de 16 metingen samen.

In bijlage 5.4 t/m 5.6 zijn visualisaties voor Voorhout opgenomen van de herkomst van de geparkeerde voertuigen per sectie op basis van de herkomstgebieden indeling van figuur 4.14.

De herkomstgebieden zijn:

1. Zelfde plaats = Voorhout
2. Binnen 7,5 km = Volledige postcode 4 gebieden binnen een afstand van 7,5 kilometer
3. Tussen 7,5 en 15,0 km = Volledige postcode 4 gebieden tussen een afstand van 7,5 en 15,0 kilometer
4. Rest van de parkeerders en lease voertuigen

De postcode 4 gebieden die voor een deel binnen een afstand van 7,5 of tussen 7,5 en 15,0 kilometer liggen tellen volledige mee.

Figuur 4.14: Herkomstgebieden postcode 4 Voorhout en gemiddelde herkomst percentage 16 metingen

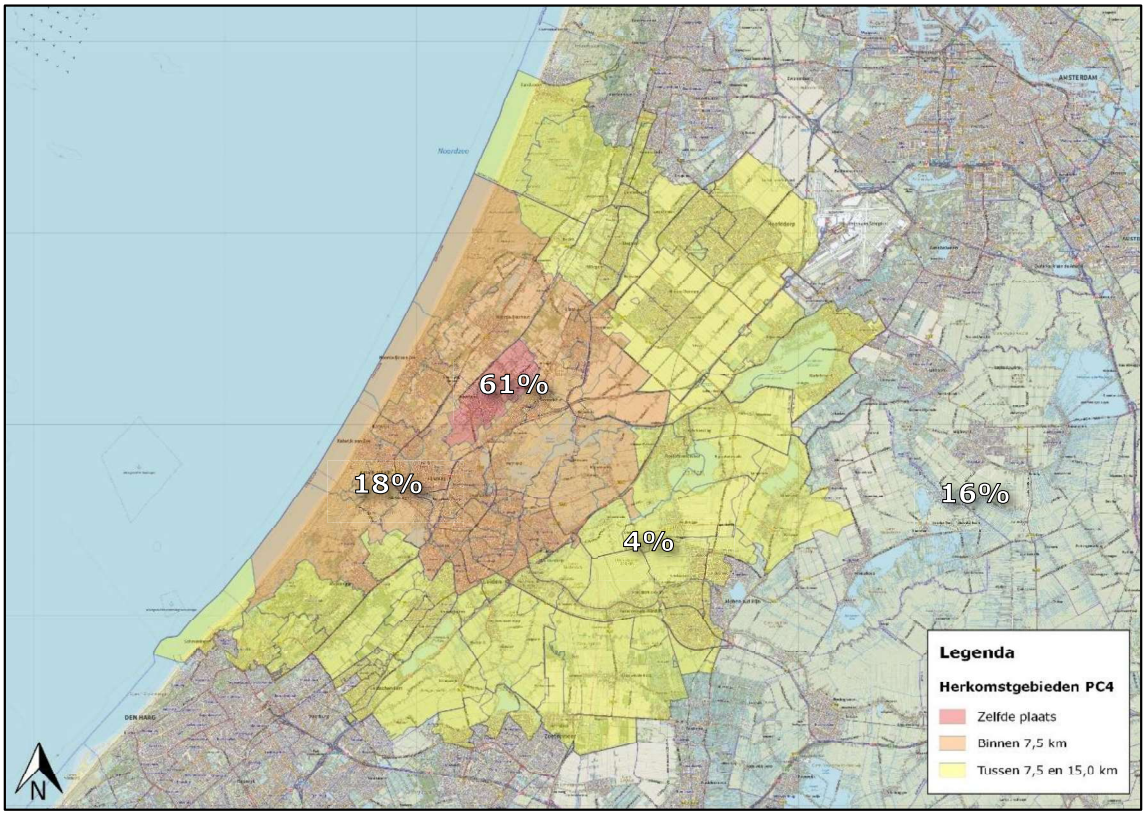

5 Onderzoeksresultaten Warmond

In dit hoofdstuk worden de resultaten van het parkeeronderzoek in het centrumgebied van Warmond beknopt besproken. In paragraaf 5.1 wordt als eerste ingegaan op de parkeercapaciteit en in paragraaf 5.2 wordt ingegaan op de parkeerdruk en bezettingsgraad. In paragraaf 5.3 wordt ingegaan op de parkeermotieven. Vervolgens wordt in paragraaf 5.4 ingegaan op de parkeerduur en de herkomst in paragraaf 5.5.

5.1 Parkeercapaciteit

In het onderzoeksgebied is de parkeercapaciteit opgenomen. Daarbij is onderscheid gemaakt naar de diverse parkeercategorieën. In tabel 5.1 staat de parkeercapaciteit per deelgebied en het hele onderzoeksgebied weergegeven.

Tabel 5.1: Parkeercapaciteit Warmond

Onderzoeksgebied	Openbare parkeercategorieën				
	Algemeen	Gehandi-capten	Laden en lossen	Overige	Totaal
Warmond	**877**	**13**	**3**	**7**	**900**
Plaats en parkeerregime					
Warmond - Blauwe zone	77	1	0	1	**79**
Warmond - Vrij parkeren	800	12	3	6	**821**
Warmond - Parkeergarage	0	0	0	0	**0**
Warmond - Eigen terrein	0	0	0	0	**0**
Deelgebied en parkeerregime					
Warmond: Noord - Blauwe zone	0	0	0	0	**0**
Warmond: Noord - Vrij parkeren	164	0	0	1	**165**
Warmond: Centrum - Blauwe zone	77	1	0	1	**79**
Warmond: Centrum - Vrij parkeren	96	0	3	0	**99**
Warmond: West - Blauwe zone	0	0	0	0	**0**
Warmond: West - Vrij parkeren	347	11	0	1	**359**
Warmond: Zuid - Blauwe zone	0	0	0	0	**0**
Warmond: Zuid - Vrij parkeren	193	1	0	4	**198**

In totaal zijn 900 parkeerplaatsen in het onderzoeksgebied aanwezig. Het aantal parkeerplaatsen in het deelgebied West – Vrij parkeren is met 359 het grootst. Het aantal openbare parkeerplaatsen in het deelgebied Zuid – Vrij parkeren is 198. En het aantal openbare parkeerplaatsen in het deelgebied Noord – Vrij parkeren is 165.

Parkeercategorieën

In het onderzoeksgebied zijn 877 openbare parkeergelegenheden of parkeerplaatsen beschikbaar voor algemeen gebruik. 13 parkeergelegenheden zijn alleen bestemd voor gehandicapten parkeerders. Daarnaast zijn er 3 laad en los parkeerplaatsen. In het onderzoeksgebied zijn 7 overige parkeergelegenheden bestemd voor andere doelgroepen.

In de bijlagen staan uitgebreide tabellen met de resultaten op sectieniveau, alsmede visualisaties voor alle analyses.

5.2 Parkeerdruk

Voor alle meetmomenten is de parkeerdruk bepaald. Dit is weergegeven als de bezettingsgraad: dit geeft aan hoeveel procent van de parkeercapaciteit benut wordt. In tabel 5.2 is het verloop van de parkeerdruk en bezettingsgraad per meetmoment en gebied weergegeven.

Tabel 5.2: Bezettingsgraad belangrijke meetmomenten Warmond centrumgebied

Dag	do 23-5	do 23-5	do 23-5	vr 24-5	za 25-5	za 25-5	za 25-5
	11 uur	19 uur	23 uur	19 uur	09 uur	13 uur	15 uur
Warmond	58,8%	63,2%	59,6%	59,9%	56,3%	54,2%	59,3%
Plaats en parkeerregime							
Warmond - Blauwe zone	55,7%	60,8%	60,8%	69,6%	68,4%	60,8%	60,8%
Warmond - Vrij parkeren	59,1%	63,5%	59,4%	59,0%	55,2%	53,6%	59,2%
Warmond - Parkeergarage	-	-	-	-	-	-	-
Warmond - Eigen terrein	-	-	-	-	-	-	-
Deelgebied en parkeerregime							
Warmond: Noord - Blauwe zone	-	-	-	-	-	-	-
Warmond: Noord - Vrij parkeren	66,7%	75,8%	81,2%	73,9%	72,7%	64,8%	70,9%
Warmond: Centrum - Blauwe zone	55,7%	60,8%	60,8%	69,6%	68,4%	60,8%	60,8%
Warmond: Centrum - Vrij parkeren	101,0%	114,1%	123,2%	112,1%	108,1%	100,0%	111,1%
Warmond: West - Blauwe zone	-	-	-	-	-	-	-
Warmond: West - Vrij parkeren	52,1%	47,6%	42,9%	44,3%	39,3%	37,9%	41,8%
Warmond: Zuid - Blauwe zone	-	-	-	-	-	-	-
Warmond: Zuid - Vrij parkeren	44,4%	56,6%	39,4%	46,5%	42,9%	49,5%	55,1%

De hoogste bezettingsgraad voor het gehele onderzoeksgebied is waargenomen op donderdag 23 mei 2019 tussen 19:00 en 21:00 uur met een bezettingsgraad van 63,2% met 569 geparkeerde voertuigen. De laagste bezettingsgraad van 44,3% met 399 geparkeerde voertuigen is waargenomen op vrijdag 24 mei 2019 tussen 17:00 en 19:00 uur.

Maximaal gewenste bezettingsgraad

In de verkeerskunde wordt een maximale gewenste bezettingsgraad van 85% vaak gehanteerd bij een hoog aandeel kortparkeerders. Bij een hoog aandeel langparkeerders is dat vaak een bezettingsgraad van 90%. Bij hogere bezettingsgraden neemt de kans op zoekverkeer toe met als gevolg rondrijbewegingen (met de nodige verkeersonveiligheid) en grotere kans op "fout" en "illegaal" geparkeerde voertuigen. Bij zeer hoge bezettingsgraden bestaat ook de kans op wachtende voertuigen.

Bezettingsgraad hoger dan 100%

Wanneer op deelgebied of sectie niveau naar de bezetting wordt gekeken, dan valt te zien dat een aantal deelgebieden en/of secties een bezettingsgraad van 100% of hoger hebben. Bij een bezettingsgraad van 100% in een sectie zijn alle parkeergelegenheden bezet. Als de bezettingsgraad hoger is dan 100%, betekent dit veelal fout parkeren. Maar een bezettingsgraad hoger dan 100% kan ook veroorzaakt worden door efficiënter gebruik van de parkeercapaciteit, bijvoorbeeld kleine auto's en/of dicht op elkaar parkeren.

Op deelgebied niveau ligt de hoogste bezettingsgraad tussen de 52,1% en 123,2%, aanwezig in de deelgebieden Centrum – Vrij parkeren (123,2%) en Noord – Vrij parkeren (81,2%)

Figuur 5.3: Bezettingsgraad per sectie, Warmond donderdag 23 mei 2019 - 19:00 uur (drukste meetmoment)

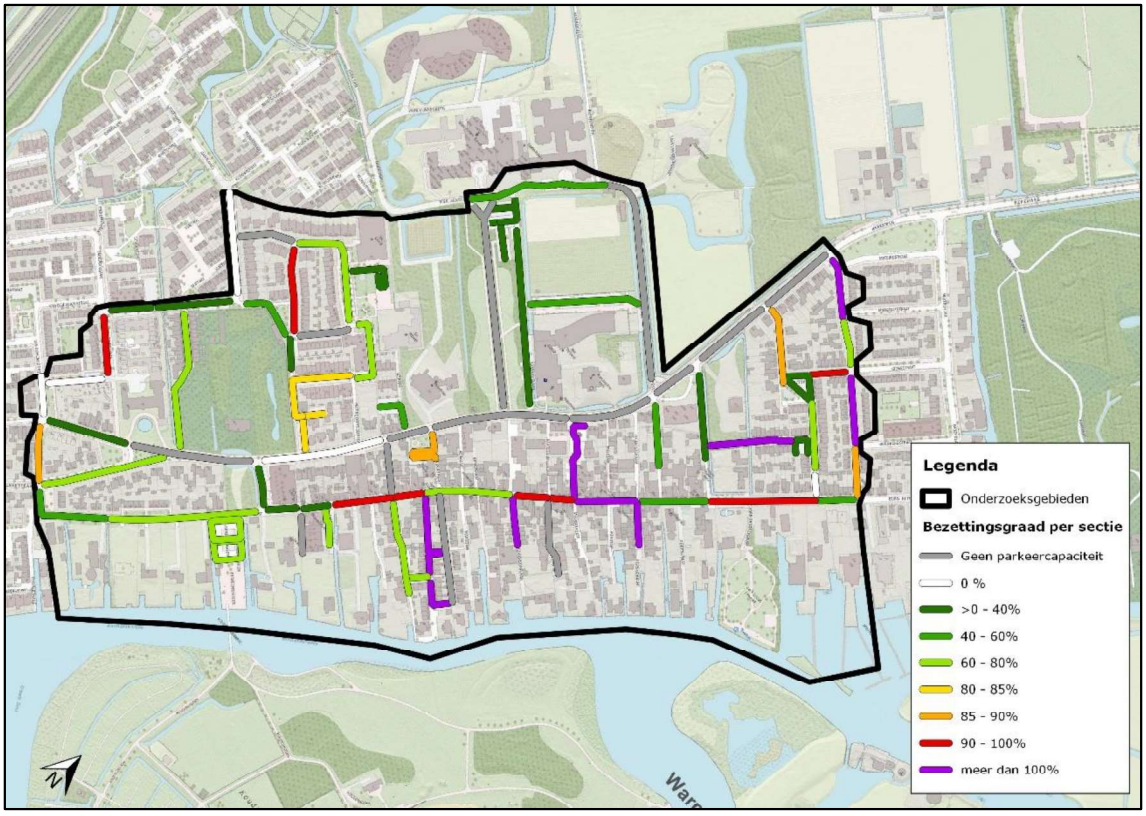

Aantal meetmomenten bezettingsgraad gelijk of hoger dan 85%

Op sectie niveau springen in Warmond tijdens de 16 meetmomenten op donderdag, vrijdagavond en zaterdag in het bijzonder de volgende secties eruit:

- W104 (Herengracht) gemiddelde bezettingsgraad 135% en 16 momenten ≥ 85%
- W111 (Middendorplaan) gemiddelde bezettingsgraad 173% en 16 momenten ≥ 85%
- W112 (Scheepmakersdam) gemiddelde bezettingsgraad 106% en 14 momenten ≥ 85%
- W115 (Straat ter Leede) gemiddelde bezettingsgraad 122% en 12 momenten ≥ 15%
- W313 (Dr. Ammanstraat) gemiddelde bezettingsgraad 125% en 16 momenten ≥ 85%

Figuur 5.4: Aantal meetmomenten bezettingsgraad gelijk of hoger dan 85%

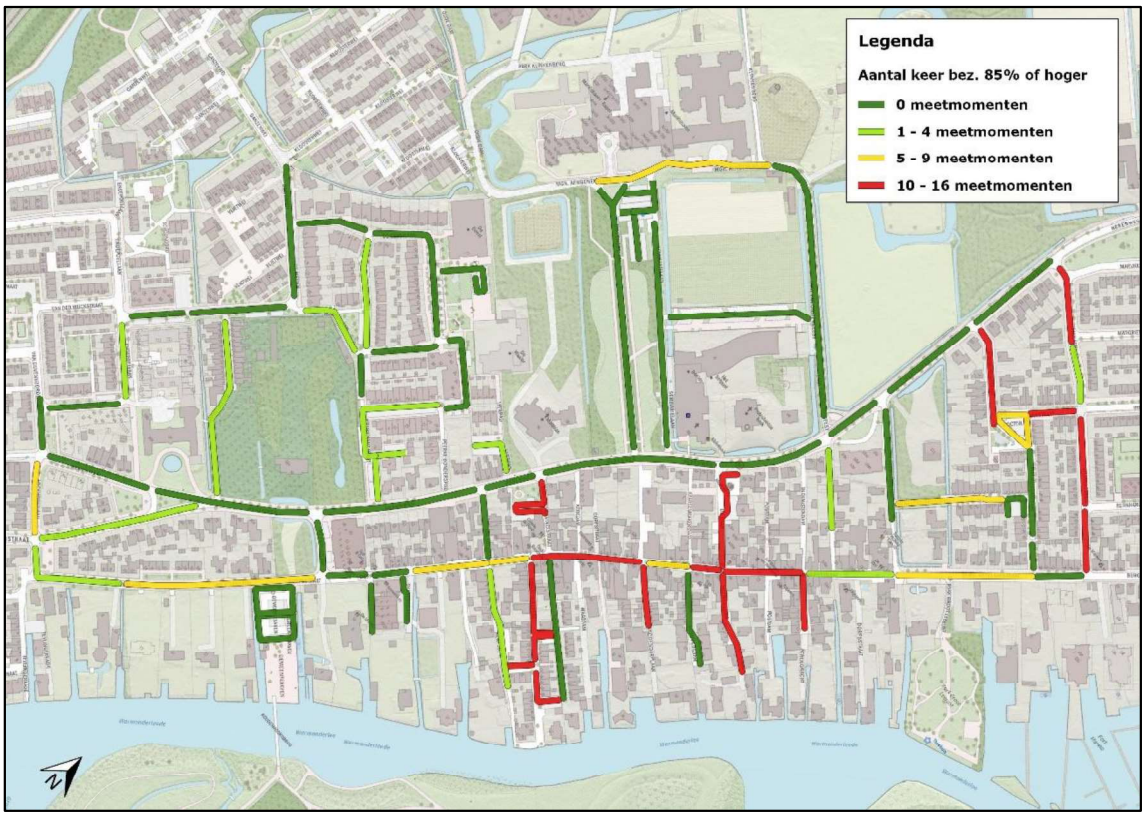

De uitgebreide tabellen met daarin de parkeerdruk en bezettingsgraad per dag, meetmoment en sectie zijn opgenomen weergegeven in bijlage 2.1 en 2.2. De bezettingsgraad is tevens gevisualiseerd in A2 formaat voor de drukste meetmomenten per onderzoeksdag, deze zijn weergegeven in bijlage 3.

5.3 Parkeermotief

Bij het parkeermotief is onderscheid gemaakt in bewoner, werker en bezoeker. Een bewoner is een parkeerder die tijdens de nachtmeting is waargenomen. Een werker is een parkeerder die minimaal 2 keer achter elkaar is waargenomen en geen bewoner is. Een bezoeker is een parkeerder die één meetmoment is waargenomen en geen bewoners is.

Interpretatie parkeermotief
Bij dit parkeeronderzoek zijn alle voertuigen die op donderdag 23 mei 2019 tussen 23:00 en 01:00 uur (+1 dag) zijn geregistreerd als bewoner aangemerkt. De werkers en bezoekers zijn bepaald tijdens de meetmomenten op donderdag, vrijdag en zaterdag om 9, 11, 13, 15, 17, 19 en 21 uur met een interval van 2 uur. Dit betekent dat een bezoeker maximaal 239 minuten stond geparkeerd en een werker minimaal 120 minuten stond geparkeerd. De eerste en de laatste meting per meetperiode geven een incompleet beeld van het motief werker en bezoeker, omdat niet bepaald kan worden hoe lang het voertuig al staat geparkeerd of hoe lang deze nog blijft staan.

In tabel 5.5 is het parkeermotief op het drukste meetmoment voor donderdag weergegeven.

Tabel 5.5: Parkeermotief Warmond do 23 mei 2019 tussen 19:00 en 21:00 uur

Meetmoment	Wonen		Werker		Bezoeker		Totaal	
do 23 mei 2019 tussen 19 en 21 uur	Aantal	%	Aantal	%	Aantal	%	Aantal	Bezet.
Warmond	433	76,1%	91	16,0%	45	7,9%	569	63,2%
Plaats en parkeerregime								
Warmond - Blauwe zone	37	77,1%	7	14,6%	4	8,3%	48	60,8%
Warmond - Vrij parkeren	396	76,0%	84	16,1%	41	7,9%	521	63,5%
Deelgebied en parkeerregime								
Warmond: Noord - Blauwe zone	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	-
Warmond: Noord - Vrij parkeren	102	81,6%	17	13,6%	6	4,8%	125	75,8%
Warmond: Centrum - Blauwe zone	37	77,1%	7	14,6%	4	8,3%	48	60,8%
Warmond: Centrum - Vrij parkeren	100	88,5%	6	5,3%	7	6,2%	113	114,1%
Warmond: West - Blauwe zone	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	-
Warmond: West - Vrij parkeren	129	75,4%	26	15,2%	16	9,4%	171	47,6%
Warmond: Zuid - Blauwe zone	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	-
Warmond: Zuid - Vrij parkeren	65	58,0%	35	31,3%	12	10,7%	112	56,6%

Op donderdagavond is in de deelgebieden Warmond: Centrum – Vrij parkeren en Noord – Vrij parkeren het aandeel bewoners het grootst. Het grootste aandeel bewoners is waargenomen in deelgebied Warmond: Centrum – Vrij parkeren met 88,5%, dit zijn 100 parkeerders. In het deelgebied Warmond: Zuid - Vrij parkeren is het aandeel werknemers ook wel lang parkeerders het grootst met 31,3%. In het deelgebied Zuid – Vrij parkeren is het aandeel bezoekers het grootst met 10,7%.

Figuur 5.6: Parkeermotief werker/lang parkeerder per sectie, Warmond do 23 mei 2019 - 19:00 uur

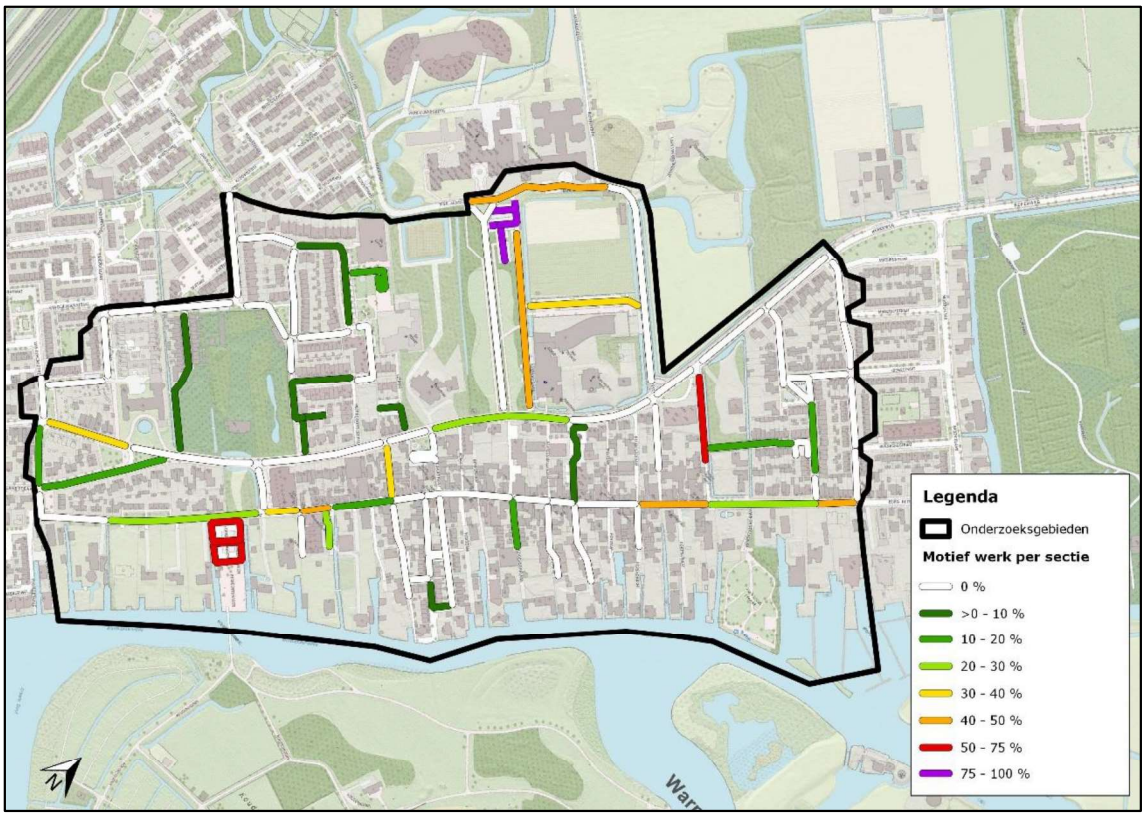

Figuur 5.7: Parkeermotief werker/lang parkeerder per sectie, Warmond do 23 mei 2019 - 11:00 uur

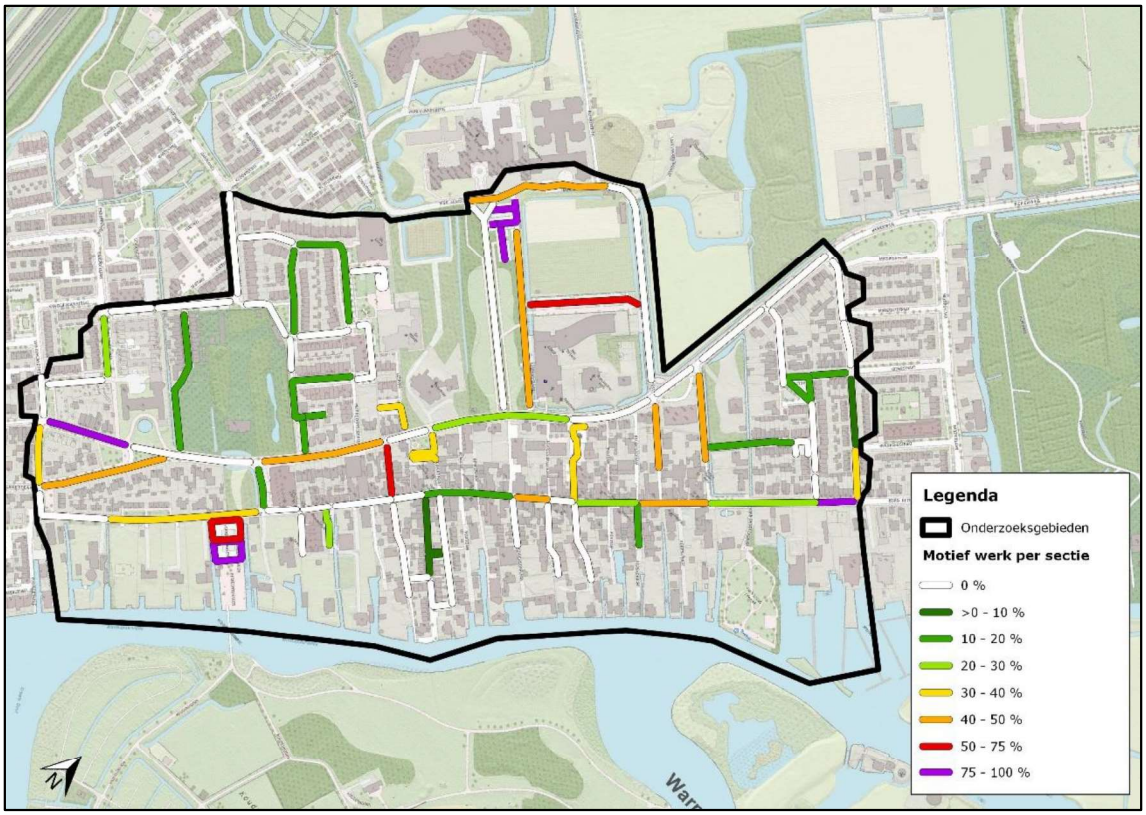

In tabel 5.8 is het parkeermotief op het maatgevende meetmoment voor donderdag 23 mei 2019 om 11 uur met het laagste parkeermotief aandeel wonen weergegeven.

Tabel 5.8: Parkeermotief Voorhout do 23 mei 2019 tussen 11:00 en 13:00 uur

Meetmoment	Wonen		Werker		Bezoeker		Totaal	
do 23 mei 2019 tussen 11 en 13 uur	Aantal	%	Aantal	%	Aantal	%	Aantal	Bezet.
Warmond	288	54,4%	166	31,4%	75	14,2%	529	58,8%
Plaats en parkeerregime								
Warmond - Blauwe zone	17	38,6%	7	15,9%	20	45,5%	44	55,7%
Warmond - Vrij parkeren	271	55,9%	159	32,8%	55	11,3%	485	59,1%
Deelgebied en parkeerregime								
Warmond: Noord - Blauwe zone	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	-
Warmond: Noord - Vrij parkeren	82	74,5%	20	18,2%	8	7,3%	110	66,7%
Warmond: Centrum - Blauwe zone	17	38,6%	7	15,9%	20	45,5%	44	55,7%
Warmond: Centrum - Vrij parkeren	66	66,0%	23	23,0%	11	11,0%	100	101,0%
Warmond: West - Blauwe zone	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	-
Warmond: West - Vrij parkeren	87	46,5%	76	40,6%	24	12,8%	187	52,1%
Warmond: Zuid - Blauwe zone	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	-
Warmond: Zuid - Vrij parkeren	36	40,9%	40	45,5%	12	13,6%	88	44,4%

Op donderdagmorgen is in deelgebied Warmond: Noord – Vrij parkeren en Centrum – Vrij parkeren het aandeel bewoners het grootst. Het grootste aandeel bewoners is waargenomen in deelgebied Warmond: Noord – Vrij parkeren met 74,5%, dit zijn 82 parkeerders. In het deelgebied Warmond: Zuid - Vrij parkeren is het aandeel werknemers het grootst met 45,5%. In het deelgebied Warmond: Centrum - Blauwe zone is het aandeel bezoekers het grootst met 45,5%.

Figuur 5.9: Parkeermotief bezoek per sectie, Warmond donderdag 23 mei 2019 - 11:00 uur

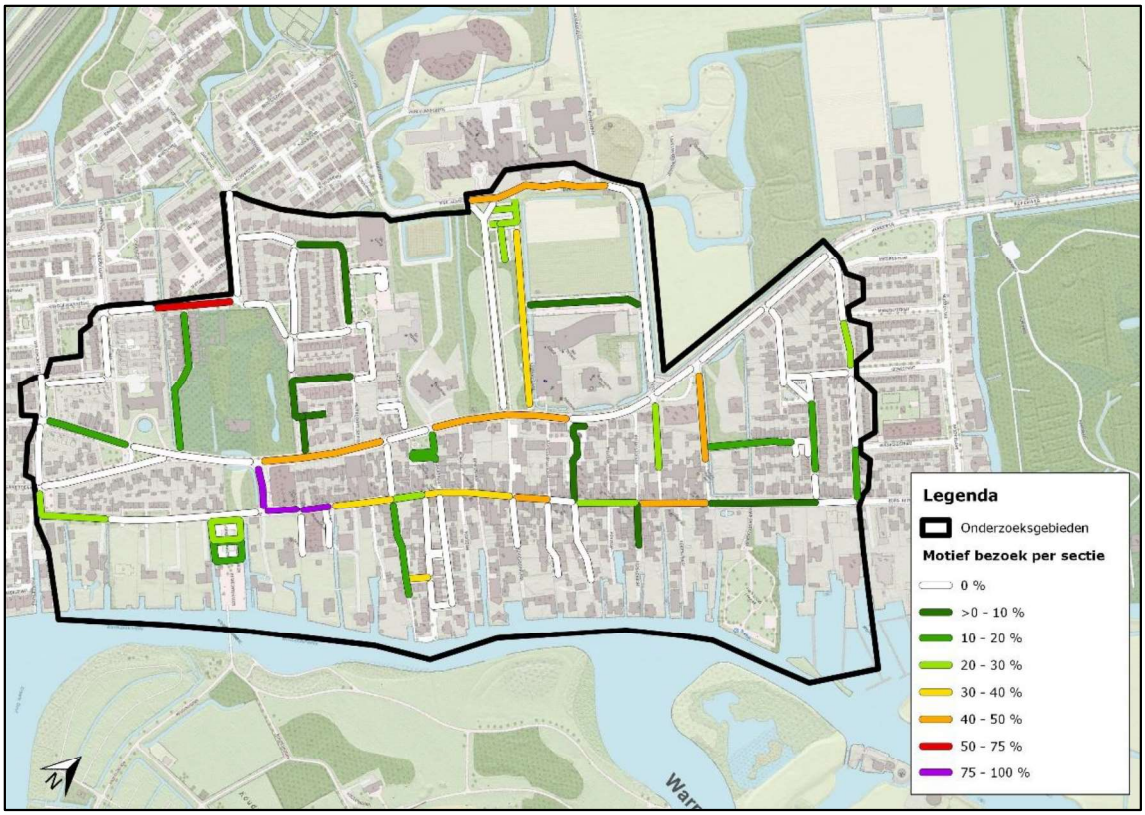

Figuur 5.10: Parkeermotief bezoek per sectie, Warmond zaterdag 25 mei 2019 - 13:00 uur

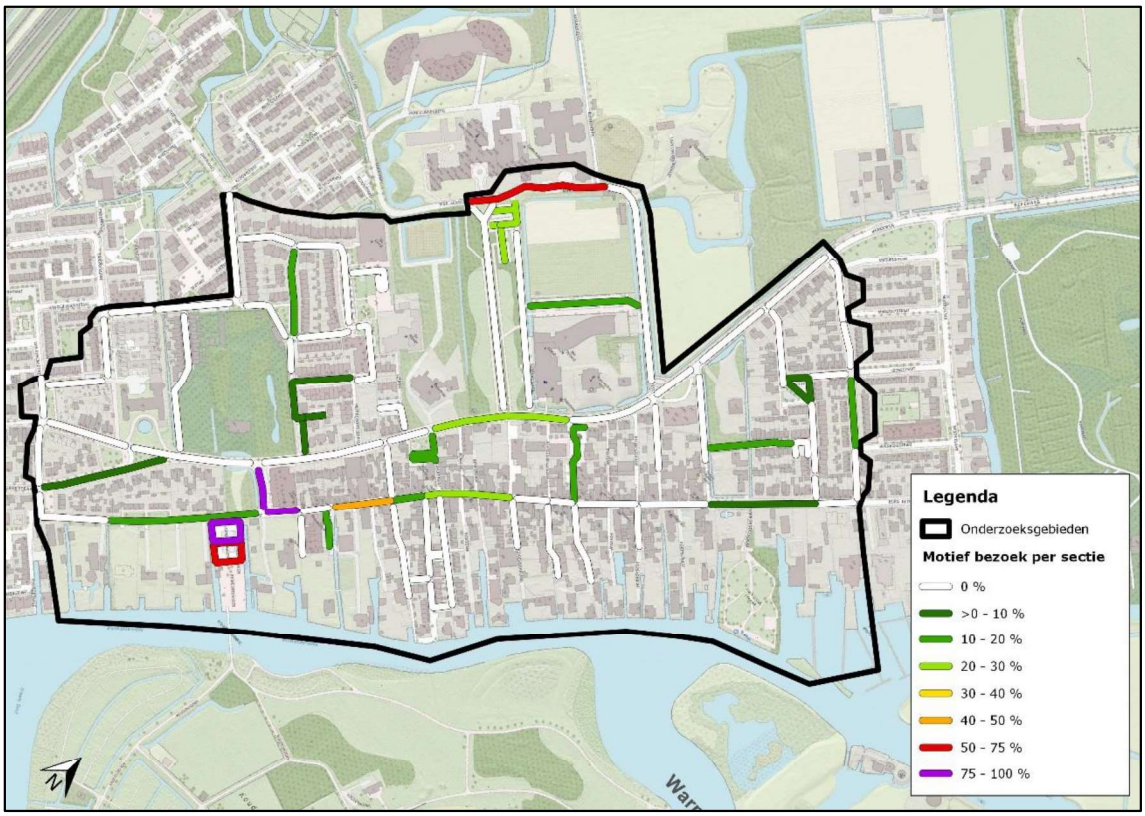

De uitgebreide tabellen met daarin de motieven per dag, meetmoment en sectie zijn te vinden in bijlage 2.3. De parkeermotieven zijn tevens gevisualiseerd in A2 formaat voor de drukste meetmomenten op donderdag, vrijdag en zaterdag, deze zijn weergegeven in bijlage 4.

5.4 Parkeerduur

De parkeerduur is onderscheiden in 1x achter elkaar, 2x achter elkaar, 3x achter elkaar en 4x of meer achter elkaar waargenomen. De metingen zijn uitgevoerd met een interval van ongeveer 2 uur. De parkeerduur is per onderzoeksdag bepaald. De parkeerduur voor de eerste en laatste meetmomenten kunnen een vertekend beeld geven, omdat voor of na de onderzoeksperiode niet meer is gemeten.

De parkeerduur is op 3 onderzoeksdagen gemeten. Op een gemiddelde werkdag donderdag 23 mei 2019 is gemeten tussen 9:00 en 23:00 uur. Tijdens de vrijdagavond op 24 mei 2019 is gemeten tussen 17:00 en 21:00 uur. Op de winkelpiekdag zaterdag 25 mei 2019 is gemeten tussen 09:00 en 17:00 uur. In de onderstaande tabel is de parkeerduur tijdens het meetmoment van 13 uur op zaterdagmiddag weergegeven.

Tabel 5.11: Parkeerduur Warmond za 25 mei 2019 tussen 13:00 en 15:00 uur

Meetmoment	1x achter elkaar		2x achter elkaar		3x achter elkaar		4x of meer	
za 25 mei 2019 tussen 13 en 15 uur	Aantal	%	Aantal	%	Aantal	%	Aantal	%
Warmond	81	15,2%	105	19,7%	56	10,5%	292	54,7%
Plaats en parkeerregime								
Warmond - Blauwe zone	17	35,4%	10	20,8%	5	10,4%	16	33,3%
Warmond - Vrij parkeren	64	13,2%	95	19,5%	51	10,5%	276	56,8%
Warmond - Parkeergarage	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%
Warmond - Eigen terrein	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%
Deelgebied en parkeerregime								
Warmond: Noord - Blauwe zone	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%
Warmond: Noord - Vrij parkeren	7	6,0%	26	22,2%	8	6,8%	76	65,0%
Warmond: Centrum - Blauwe zone	17	35,4%	10	20,8%	5	10,4%	16	33,3%
Warmond: Centrum - Vrij parkeren	7	6,4%	21	19,1%	16	14,5%	66	60,0%
Warmond: West - Blauwe zone	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%
Warmond: West - Vrij parkeren	26	17,3%	23	15,3%	18	12,0%	83	55,3%
Warmond: Zuid - Blauwe zone	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%
Warmond: Zuid - Vrij parkeren	24	22,0%	25	22,9%	9	8,3%	51	46,8%

Op zaterdag 25 mei 2019 om 13 uur zijn in totaal 534 geparkeerde voertuigen gemeten: 81 (15,2%) 1x achter elkaar, 105 (19,7%) 2x achter elkaar, 56 (10,5%) 3x achter elkaar en 292 (54,7%) 4x of meer achter elkaar.

5.5 Herkomstanalyse

De geregistreerde voertuigen in Warmond zijn door het RDW gekoppeld aan de 4 cijferige postcodes zonder letter toevoeging. Leasevoertuigen staan vaak niet op het adres van de gebruikers geregistreerd, maar op het adres van het leasebedrijf (veel voorkomend Almere, Amersfoort of Breda), doorgaans is het aandeel leasevoertuigen gemiddeld in Nederland ongeveer 8%. In tabel 5.12 en 5.13 staat een overzicht van de plaatsen van herkomst weergegeven.

Tabel 5.12: Herkomst per plaats Warmond do. 23 mei 2019 tussen 11:00 en 13:00 uur

Plaats	Aantal	Aandeel
Warmond	308	58,0%
Sassenheim	22	4,1%
Leiden	20	3,8%
Oegstgeest	15	2,8%
'S-Gravenhage	14	2,6%
Voorhout	11	2,1%
Lisse	10	1,9%
Katwijk	9	1,7%
Noordwijk	8	1,5%
Noordwijkerhout	7	1,3%
Rest en lease voertuigen	107	20,2%
Totaal	**531**	**100,0%**

Tabel 5.13: Herkomst per plaats Warmond za. 25 mei 2019 tussen 13:00 en 15:00 uur

Plaats	Aantal	Aandeel
Warmond	310	63,1%
Leiden	19	3,9%
'S-Gravenhage	17	3,5%
Oegstgeest	15	3,1%
Sassenheim	14	2,9%
Almere (deel lease)	9	1,8%
Voorhout	8	1,6%
Hoofddorp	6	1,2%
Katwijk	5	1,0%
Lisse	5	1,0%
Rest en lease voertuigen	83	16,9%
Totaal	**491**	**100,0%**

Het grootste deel van de geregistreerde voertuigen is afkomstig uit Warmond zelf (58,0% op donderdagochtend en 63,1% op zaterdagmiddag), gevolgd door Sassenheim (met 4,1% op donderdagochtend en 2,9% op zaterdagmiddag) en Leiden (3,8% op donderdagochtend en 3,9% op zaterdagmiddag). Voertuigen met als herkomst Almere zijn waarschijnlijk grotendeels leasevoertuigen.

In tabel 5.14 is per deelgebied de herkomst van alle metingen samen in Warmond weergegeven.

Tabel 5.14: Herkomst per plaats en bestemming deelgebieden, totaal 16 metingen, Warmond

		Bestemming - Warmond centrumgebied				
		Centrum	Noord	West	Zuid	Eindtotaal
Herkomst	Warmond	1.715	1.465	1.444	775	5.425
		70%	78%	60%	53%	66%
	Leiden	82	32	101	61	276
		3%	2%	4%	4%	3%
	Sassenheim	44	14	122	32	212
		2%	1%	5%	2%	3%
	S-Gravenhage	58	14	69	61	203
		2%	1%	3%	4%	2%
	Almere (deel lease)	46	20	55	56	177
		2%	1%	2%	4%	2%
	Oegstgeest	43	27	38	51	159
		2%	1%	2%	4%	2%
	Voorhout	46	16	51	45	158
		2%	1%	2%	3%	2%
	Hoofddorp (deel lease)	28	29	31	13	101
		1%	2%	1%	1%	1%
	Katwijk	33	0	48	15	96
		1%	0%	2%	1%	1%
	Lisse	9	14	51	21	95
		0%	1%	2%	1%	1%
	Andere plaats	359	236	405	322	1.327
		15%	13%	17%	22%	16%
	Totaal	**2.463**	**1.867**	**2.415**	**1.452**	**8.229**

Het deelgebied met gemiddeld de meeste parkeerders die niet uit Warmond komen is Zuid, dit is ongeveer 47 % op basis van de 16 metingen samen.

In bijlage 5.7 t/m 5.9 zijn visualisaties voor Warmond opgenomen van de herkomst van de geparkeerde voertuigen per sectie op basis van de herkomstgebieden indeling van figuur 5.15.

De herkomstgebieden zijn:

1. Zelfde plaats = Voorhout
2. Binnen 7,5 km = Volledige postcode 4 gebieden binnen een afstand van 7,5 kilometer
3. Tussen 7,5 en 15,0 km = Volledige postcode 4 gebieden tussen een afstand van 7,5 en 15,0 kilometer
4. Rest van de parkeerders en lease voertuigen

De postcode 4 gebieden die voor een deel binnen een afstand van 7,5 of tussen 7,5 en 15,0 kilometer liggen tellen volledig mee.

Figuur 5.15: Herkomstgebieden postcode 4 Warmond en gemiddelde herkomst percentage 16 metingen

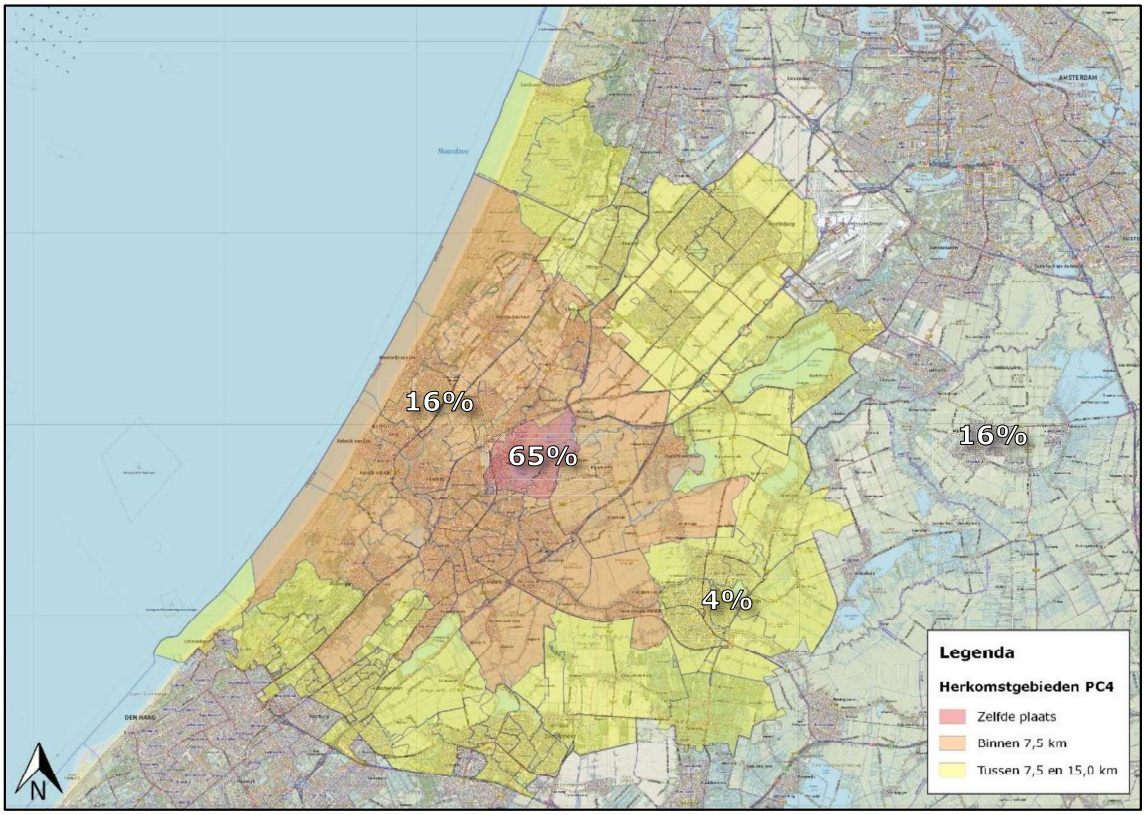

6 Conclusies

In de conclusies wordt antwoord gegeven op de eerder gestelde onderzoeksvragen van paragraaf 1.2. De volgende onderzoeksvragen zijn voor de drie kernen: Sassenheim, Voorhout en Warmond gesteld:

- Wat is de parkeercapaciteit in de centra en omgeving van Voorhout, Sassenheim en Warmond?
- Wat is de parkeerdruk en bezettingsgraad in de centra en omgeving van Voorhout, Sassenheim en Warmond?
- Hoeveel bewoners, langparkeerders en kortparkeerders (parkeermotief) maken gebruik van de parkeervoorzieningen in de centra en omgeving van Voorhout, Sassenheim en Warmond?
- Wat is de parkeerduur in de centra en omgeving van Voorhout, Sassenheim en Warmond?

In de volgende paragrafen wordt per kern ingegaan op de antwoorden van de onderzoeksvragen.

6.1 Sassenheim

Parkeercapaciteit

De parkeercapaciteit van de blauwe zone op straat in het centrum van Sassenheim is 541 parkeergelegenheden. In het centrum van Sassenheim zijn er 211 parkeergelegenheden beschikbaar in parkeergarages. In de centrumschil rondom de blauwe zone zijn er 950 vrije parkeerplaatsen beschikbaar.

Parkeerdruk en bezettingsgraad

De bezettingsgraad in de blauwe zone op straat in het centrum van Sassenheim is het hoogst op zaterdagmiddag met 71,3%. In de centrumschil rondom de blauwe zone is de bezettingsgraad het hoogst op donderdagochtend met 57,2%.

Parkeermotief

In de blauwe zone op straat in het centrum van Sassenheim op zaterdagmiddag, tussen 13:00 en 15:00 uur, zijn 59 (aandeel 17,4%) parkeerders met het motief wonen, 58 (aandeel 17,1%) parkeerders met het motief werk en 222 (aandeel 65,5%) parkeerders met het motief bezoek aanwezig. In het vrij parkeren deel rondom het centrum zijn 300 (aandeel 57,8%) parkeerders met het motief wonen, 162 (aandeel 31,2%) parkeerders met het motief werk en 57 (aandeel 11,0%) parkeerders met het motief bezoek aanwezig.

Parkeerduur

De parkeerduur in de blauwe zone op straat in het centrum van Sassenheim is op zaterdagmiddag tussen 15:00 en 17:00 uur als volgt:
- 248 (aandeel 65,1%) parkeerders die 1 keer is geregistreerd
- 51 (aandeel 13,4%) parkeerders die 2 keer achter elkaar is geregistreerd
- 19 (aandeel 5,0%) parkeerders die 3 keer achter elkaar is geregistreerd
- 63 (aandeel 16,5%) parkeerders die 4 keer of meer achter elkaar is geregistreerd.

6.2 Voorhout

Parkeercapaciteit

De parkeercapaciteit van de blauwe zone op straat in het centrum van Voorhout is 237 parkeergelegenheden. In het centrum van Voorhout zijn er 100 parkeergelegenheden beschikbaar in parkeergarages. In de centrumschil rondom de blauwe zone zijn er 862 vrije parkeerplaatsen beschikbaar.

Parkeerdruk en bezettingsgraad

De bezettingsgraad in de blauwe zone op straat in het centrum van Voorhout is het hoogst op zaterdagmiddag met 68,8%. In de centrumschil het vrij parkeren deel rondom de blauwe zone is de bezettingsgraad het hoogst op zaterdagmiddag met 81,0%.

Parkeermotief

In de blauwe zone op straat in het centrum van Voorhout op zaterdagmiddag tussen 13:00 en 15:00 uur zijn 31 (aandeel 19,0%) parkeerders met het motief wonen, 33 (aandeel 20,2%) parkeerders met het motief werk en 99 (aandeel 60,7%) parkeerders met het motief bezoek aanwezig. In het vrij parkeren deel rondom het centrum zijn 360 (aandeel 51,6%) parkeerders met het motief wonen, 268 (aandeel 38,4%) parkeerders met het motief werk en 70 (aandeel 10,0%) parkeerders met het motief bezoek aanwezig.

Parkeerduur

De parkeerduur in de blauwe zone op straat in het centrum van Voorhout is op zaterdagmiddag tussen 13:00 en 15:00 uur als volgt:
- 100 (aandeel 61,3%) parkeerders die 1 keer is geregistreerd
- 11 (aandeel 6,7%) parkeerders die 2 keer achter elkaar is geregistreerd
- 19 (aandeel 11,7%) parkeerders die 3 keer achter elkaar is geregistreerd
- 33 (aandeel 20,2%) parkeerders die 4 keer of meer achter elkaar is geregistreerd.

6.3 Warmond

Parkeercapaciteit

De parkeercapaciteit van de blauwe zone op straat in het centrum van Warmond is 79 parkeergelegenheden. In de centrumschil rondom de blauwe zone zijn er 821 vrije parkeerplaatsen beschikbaar.

Parkeerdruk en bezettingsgraad

De bezettingsgraad in de blauwe zone op straat in het centrum van Warmond is het hoogst op vrijdagavond met 69,6%. In de centrumschil het vrij parkeren deel rondom de blauwe zone is de bezettingsgraad het hoogst op donderdagavond met 63,5%.

Parkeermotief

In de blauwe zone op straat in het centrum van Warmond op donderdagmiddag tussen 11:00 en 13:00 uur zijn 17 (aandeel 38,6%) parkeerders met het motief wonen, 7 (aandeel 15,9%) parkeerders met het motief werk en 20 (aandeel 45,5%) parkeerders met het motief bezoek aanwezig. In het vrij parkeren deel rondom het centrum zijn 271 (aandeel 55,9%) parkeerders met het motief wonen, 159 (aandeel 32,8%) parkeerders met het motief werk en 55 (aandeel 11,3%) parkeerders met het motief bezoek aanwezig.

Parkeerduur

De parkeerduur in de blauwe zone op straat in het centrum van Warmond is op zaterdagmiddag tussen 13:00 en 15:00 uur als volgt:
- 17 (aandeel 35,4%) parkeerders die 1 keer is geregistreerd
- 10 (aandeel 20,8%) parkeerders die 2 keer achter elkaar is geregistreerd
- 5 (aandeel 10,4%) parkeerders die 3 keer achter elkaar is geregistreerd
- 16 (aandeel 33,3%) parkeerders die 4 keer of meer achter elkaar is geregistreerd.

Bijlagen



Begrippenlijst

ANPR-camera's
ANPR staat voor Automatic Number Plate Recognition. Dit zijn speciale camera's die kentekenplaten herkennen en automatisch fotograferen en registreren.

Bezettingsgraad
De verhouding op enig tijdstip tussen bezetting en capaciteit.

Foutparkeren
Het op een onjuiste manier parkeren van een voertuig op een plaats waar parkeren verboden is.

Gereguleerd gebied
Het gebied waar regulering van het parkeren plaats heeft door betaald parkeren of door vergunninghoudersparkeren of door een parkeerschijfzone (vaak ook blauwe zone genoemd) of door een combinatie van het hiervoor vermelde.

GPS
Global Positioning System, een plaatsbepalingssysteem dat wereldwijd van satellieten gebruikmaakt. Het GPS-systeem is 24 uur per dag in bedrijf, is nagenoeg overal ter wereld bruikbaar en werkt onder alle weersomstandigheden.

Parkeerbezetting
Het aantal gelijktijdig bezette parkeerplaatsen van een parkeervoorziening.

Parkeercapaciteit
Dit geeft aan hoeveel voertuigen in het gebied kunnen parkeren.

Parkeerplaats
De ruimte die bedoeld is voor één parkerende personenauto.

Parkeerterrein
Niet tot de weg behorend terrein bestemd voor het parkeren van voertuigen.

Parkeren op eigen terrein
Een parkeerplaats ligt op eigen terrein als de parkeerplaats:

- in eigendom is bij de bewoner;
- of is uitgegeven in erfpacht, verhuurd of in gebruik gegeven aan de bewoner;
- of in de bouwvergunning, de huur- of koopovereenkomst of de erfpachtvoorwaarden is vastgelegd als parkeergelegenheid voor het adres van de bewoner/gebruiker.

Maatgevende moment
Het meetmoment met de hoogst waargenomen bezettingsgraad.

Sectie
Een deel van de (openbare) ruimte. Een groter gebied wordt vaak opgedeeld in secties, waarbinnen eventueel weer deelsecties of subsecties kunnen worden onderscheidden. Zo kan een straat opgedeeld worden in secties van een bepaalde vaste lengte (bijvoorbeeld 50 meter) of van straathoek tot straathoek. Een stad kan bijvoorbeeld ingedeeld worden in secties (de wijken).

Bijlage 1 Parkeerinventarisatie

B1.1 Visualisatie parkeersectie-indeling

B1.2 Tabel parkeercapaciteit

Digitale bijlagen met onderzoeksresultaten
Naam: **P191449-02A Bijlagen parkeeronderzoek centrumgebieden V19**

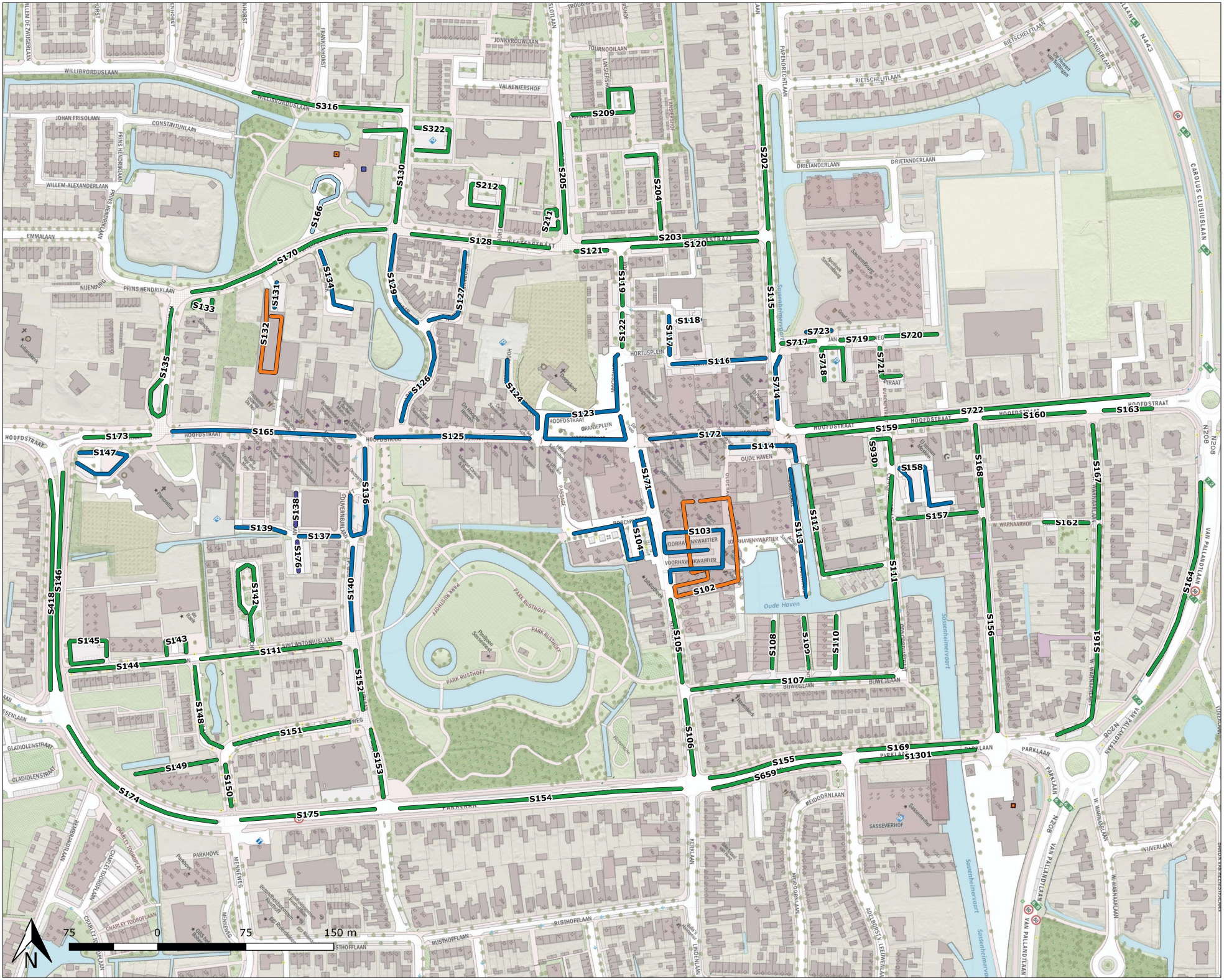

B1.1 Sectie-indeling

Sassenheim

Gemeente:
Teylingen

Gebied:
Centrumgebied en omgeving

Plaats:
Sassenheim

Rapport:
?19.449

Legenda

Parkeerregime per sectie

- Vrij parkeren
- Blauwe zone
- Blauwe zone kort
- Parkeergarage
- Eigen terrein

12 Sectienummer

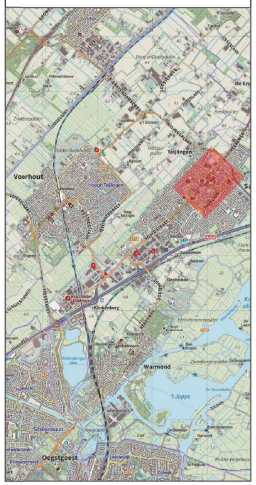

Bureau de Groot Volker
Verkeersonderzoek en -advies

B1.1 Sectie-indeling

Voorhout

Gemeente:
Teylingen

Gebied:
Centrumgebied en omgeving

Plaats:
Voorhout

Rapport:
19.449

Legenda

Parkeerregime per sectie

- Vrij parkeren
- Blauwe zone
- Blauwe zone kort
- Parkeergarage
- Eigen terrein

12 Sectienummer

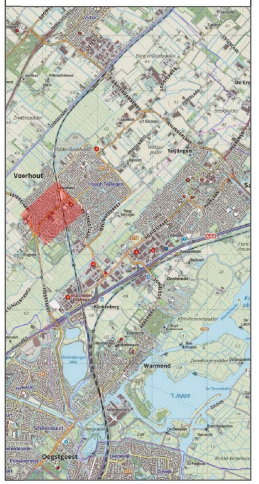

75 0 75 150 m

N

Bureau de Groot Volker
Verkeersonderzoek en -advies

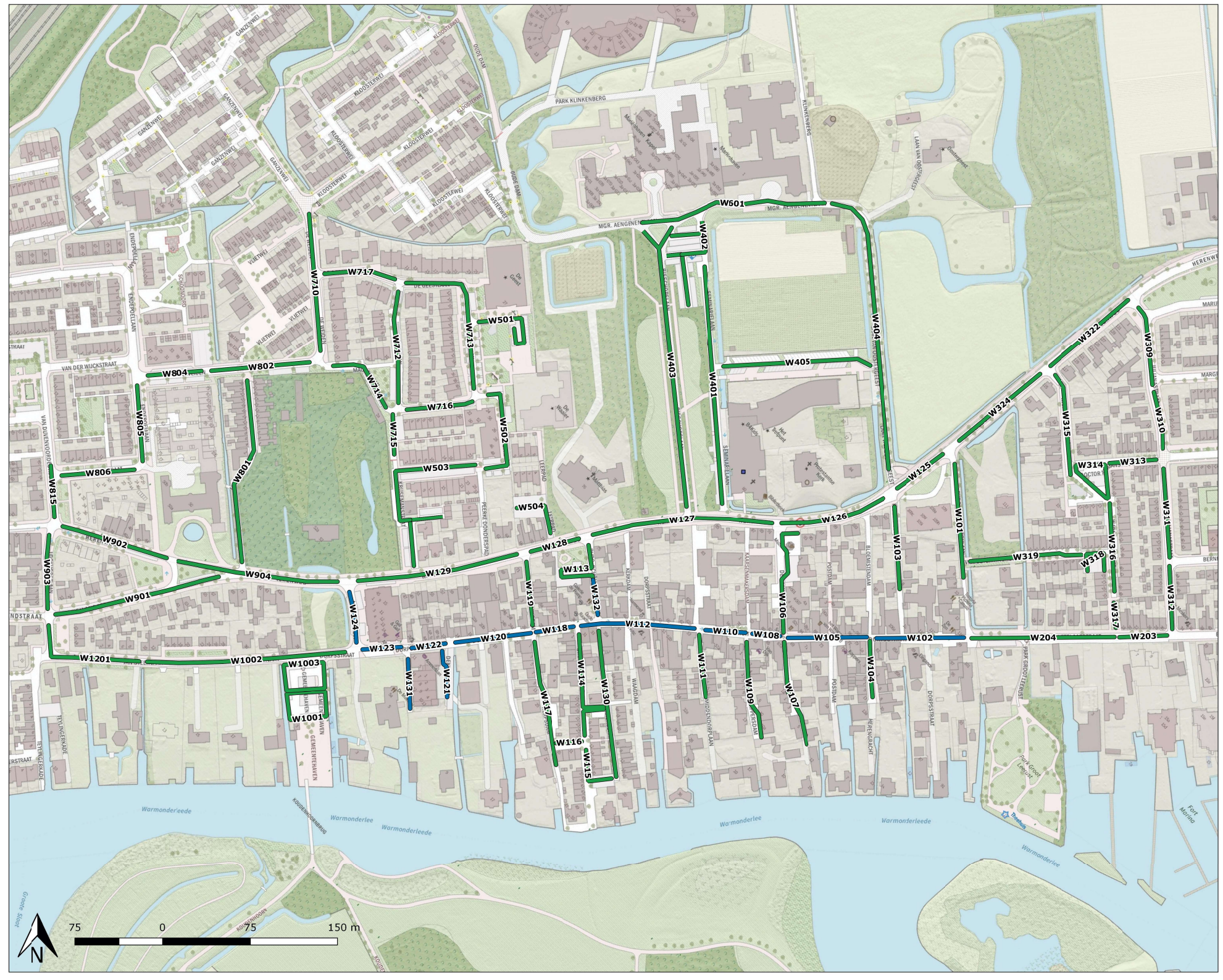

B1.1 Sectie-indeling

Warmond

Gemeente:
Teylingen

Gebied:
Centrumgebied en omgeving

Plaats:
Warmond

Rapport:
?191449

Legenda

Parkeerregime per sectie

- Vrij parkeren
- Blauwe zone
- Blauwe zone kort
- Parkeergarage
- Eigen terrein

12 Sectienummer

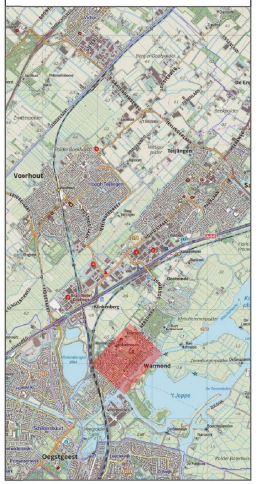

Bureau de Groot Volker
Verkeersonderzoek en -advies

Bijlage 2 Tabellen onderzoeksresultaten parkeeronderzoek

ONDERZOEKSRESULTATEN

B2.1 Tabel parkeerdruk (aantal geparkeerde voertuigen)
B2.2 Tabel bezettingsgraad
B2.3 Tabel parkeermotief
B2.4 Tabel parkeerduur
B2.5 Tabel herkomst per gebied
B2.6 Tabel herkomst per motief

Digitale bijlagen met onderzoeksresultaten
Naam: **P191449-02A Bijlagen parkeeronderzoek centrumgebieden mei 2019**

Bijlage 3 Visualisaties bezettingsgraad en parkeermotief

SASSENHEIM

B3.1 11:00 - 13:00 uur, donderdag 23 mei 2019

B3.2 19:00 - 21:00 uur, donderdag 23 mei 2019

B3.3 13:00 – 15:00 uur, zaterdag 25 mei 2019

VOORHOUT

B3.4 11:00 – 13:00 uur, donderdag 23 mei 2019

B3.5 19:00 – 21:00 uur, vrijdag 24 mei 2019

B3.6 13:00 – 15:00 uur, zaterdag 25 mei 2019

WARMOND

B3.7 11:00 – 13:00 uur, donderdag 23 mei 2019

B3.8 19:00 – 21:00 uur, donderdag 23 mei 2019

B3.9 13:00 – 15:00 uur, zaterdag 25 mei 2019

Digitale bijlagen met onderzoeksresultaten
Naam: **P191449-02A Bijlagen parkeeronderzoek centrumgebieden V19**

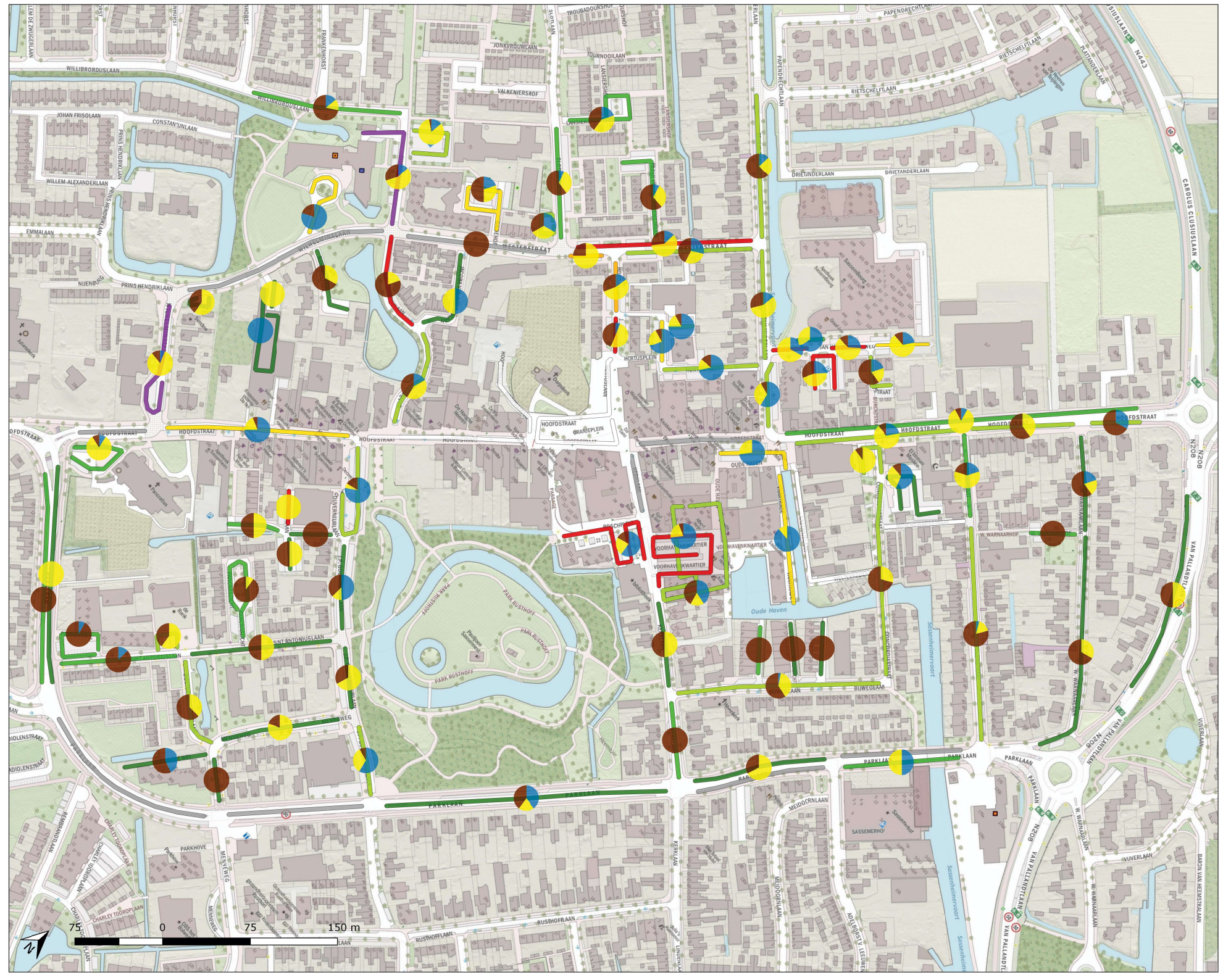

B3.1 Bezettingsgraad en parkeermotief
donderdag 23 mei 2019
11-13 uur

Gemeente:
Teylingen

Gebied:
Centrumgebied en omgeving

Plaats:
Sassenheim

Rapport:
19.449

Legenda

Bezettingsgraad per sectie

- Geen parkeercapaciteit
- 0 %
- >0 - 40%
- 40 - 60%
- 60 - 80%
- 80 - 85%
- 85 - 90%
- 90 - 100%
- meer dan 100%

Parkeermotief (diagram)

- Bewoners
- Werkers / lang parkeren
- Bezoekers

12 Sectienummer

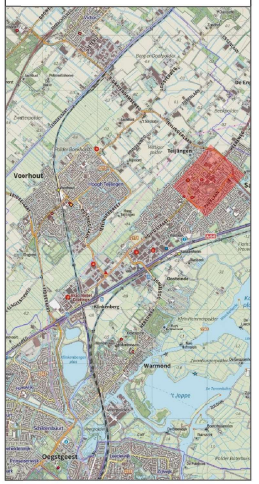

Bureau de Groot Volker
Verkeersonderzoek en -advies

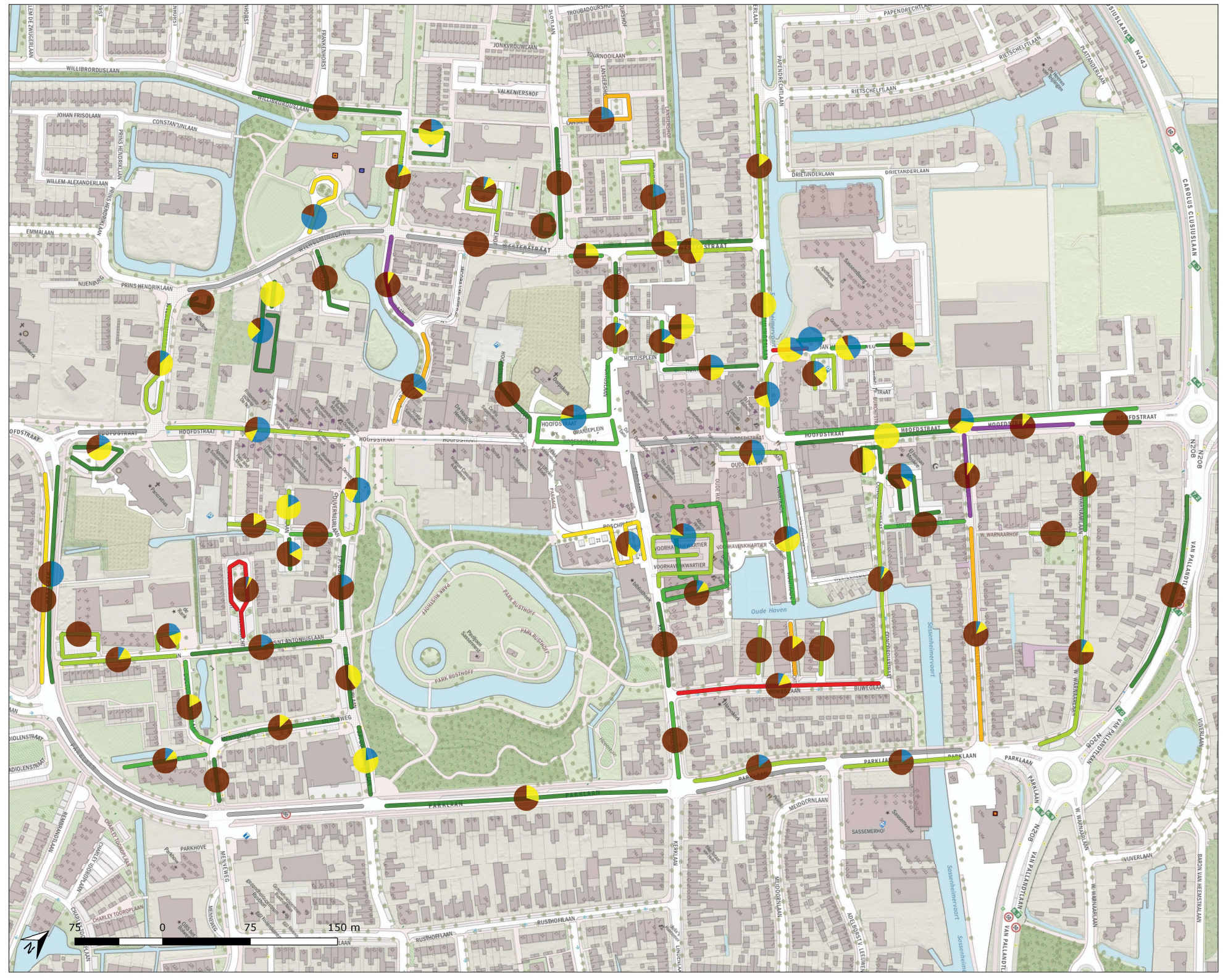

B3.2 Bezettingsgraad en parkeermotief
donderdag 23 mei 2019
19-21 uur

Gemeente:
Teylingen

Gebied:
Centrumgebied en omgeving

Plaats:
Sassenheim

Rapport:
19.449

Legenda

Bezettingsgraad per sectie

- Geen parkeercapaciteit
- 0 %
- >0 - 40%
- 40 - 60%
- 60 - 80%
- 80 - 85%
- 85 - 90%
- 90 - 100%
- meer dan 100%

Parkeermotief (diagram)

- Bewoners
- Werkers / lang parkeren
- Bezoekers

12 Sectienummer

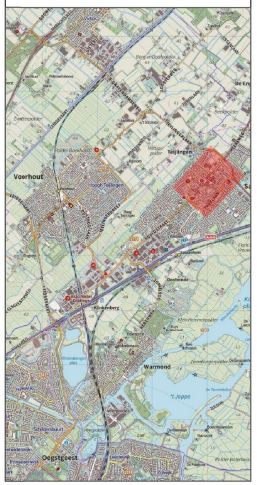

Bureau de Groot Volker
Verkeersonderzoek en -advies

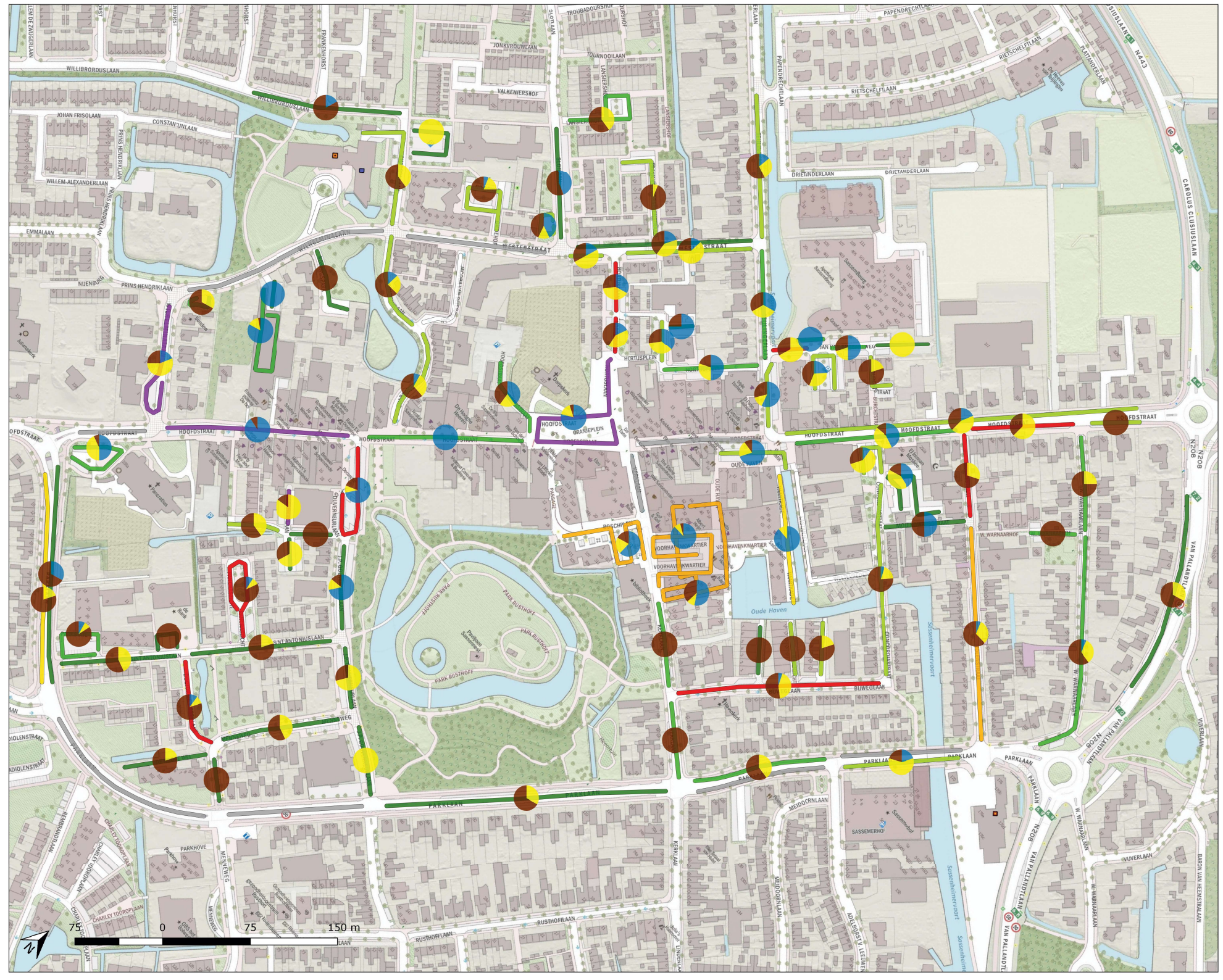

B3.3 Bezettingsgraad en parkeermotief
zaterdag 25 mei 2019
13-15 uur

Gemeente:
Teylingen

Gebied:
Centrumgebied en omgeving

Plaats:
Sassenheim

Rapport:
19.449

Legenda

Bezettingsgraad per sectie

- Geen parkeercapaciteit
- 0 %
- >0 - 40%
- 40 - 60%
- 60 - 80%
- 80 - 85%
- 85 - 90%
- 90 - 100%
- meer dan 100%

Parkeermotief (diagram)

- Bewoners
- Werkers / lang parkeren
- Bezoekers

12 Sectienummer

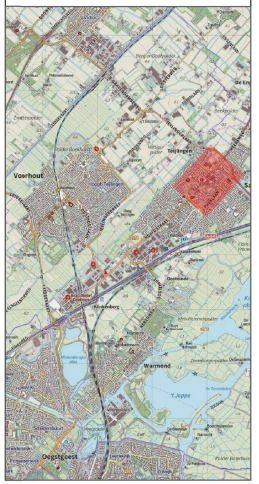

Bureau de Groot Volker
Verkeersonderzoek en -advies

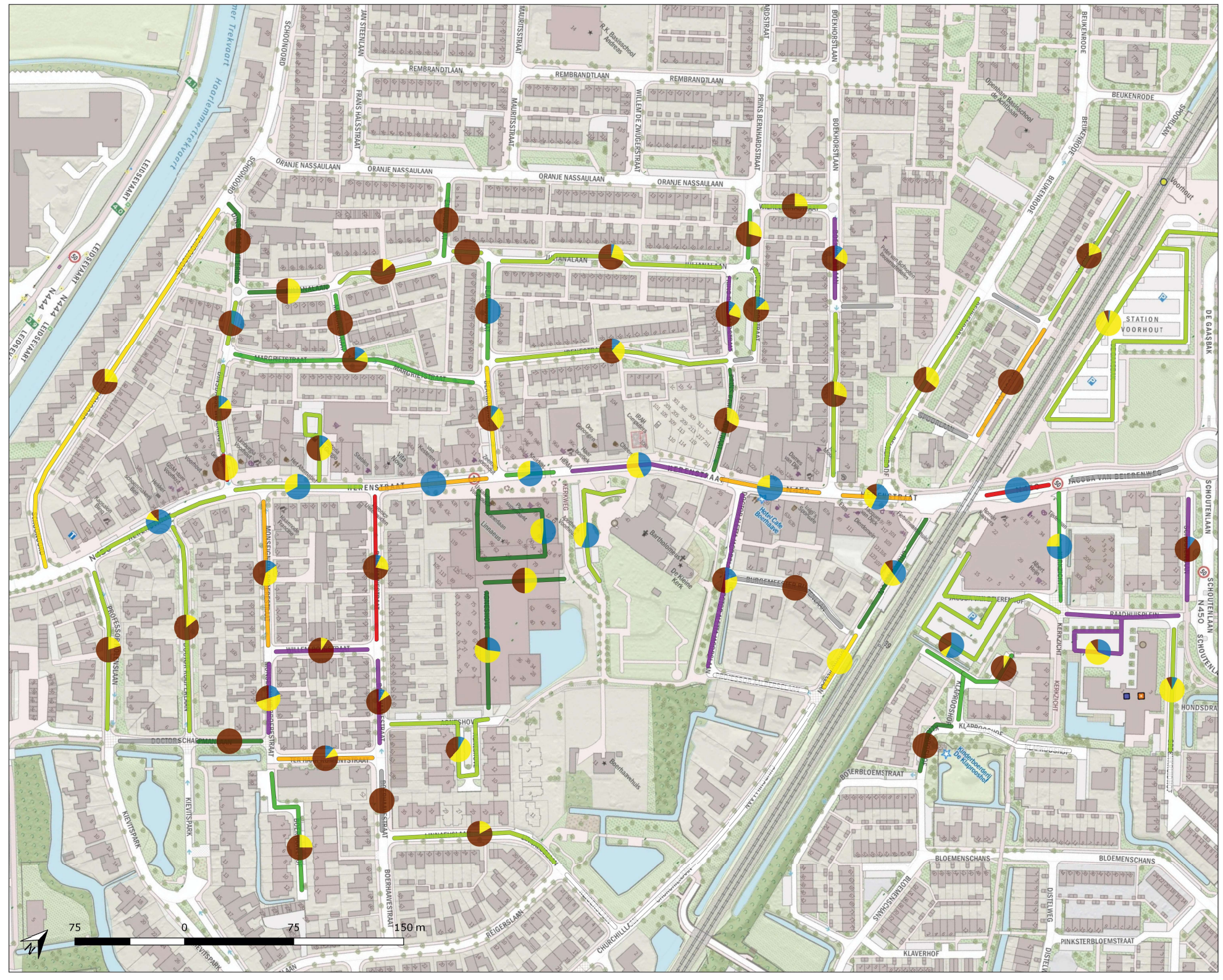

B3.4 Bezettingsgraad en parkeermotief
donderdag 23 mei 2019
11-13 uur

Gemeente:
Teylingen

Gebied:
Centrumgebied en omgeving

Plaats:
Voorhout

Rapport:
P19.449

Legenda

Bezettingsgraad per sectie

- Geen parkeercapaciteit
- 0 %
- >0 - 40%
- 40 - 60%
- 60 - 80%
- 80 - 85%
- 85 - 90%
- 90 - 100%
- meer dan 100%

Parkeermotief (diagram)

- Bewoners
- Werkers / lang parkeren
- Bezoekers

12 Sectienummer

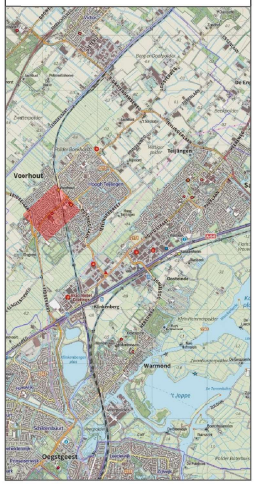

Bureau de Groot Volker
Verkeersonderzoek en -advies

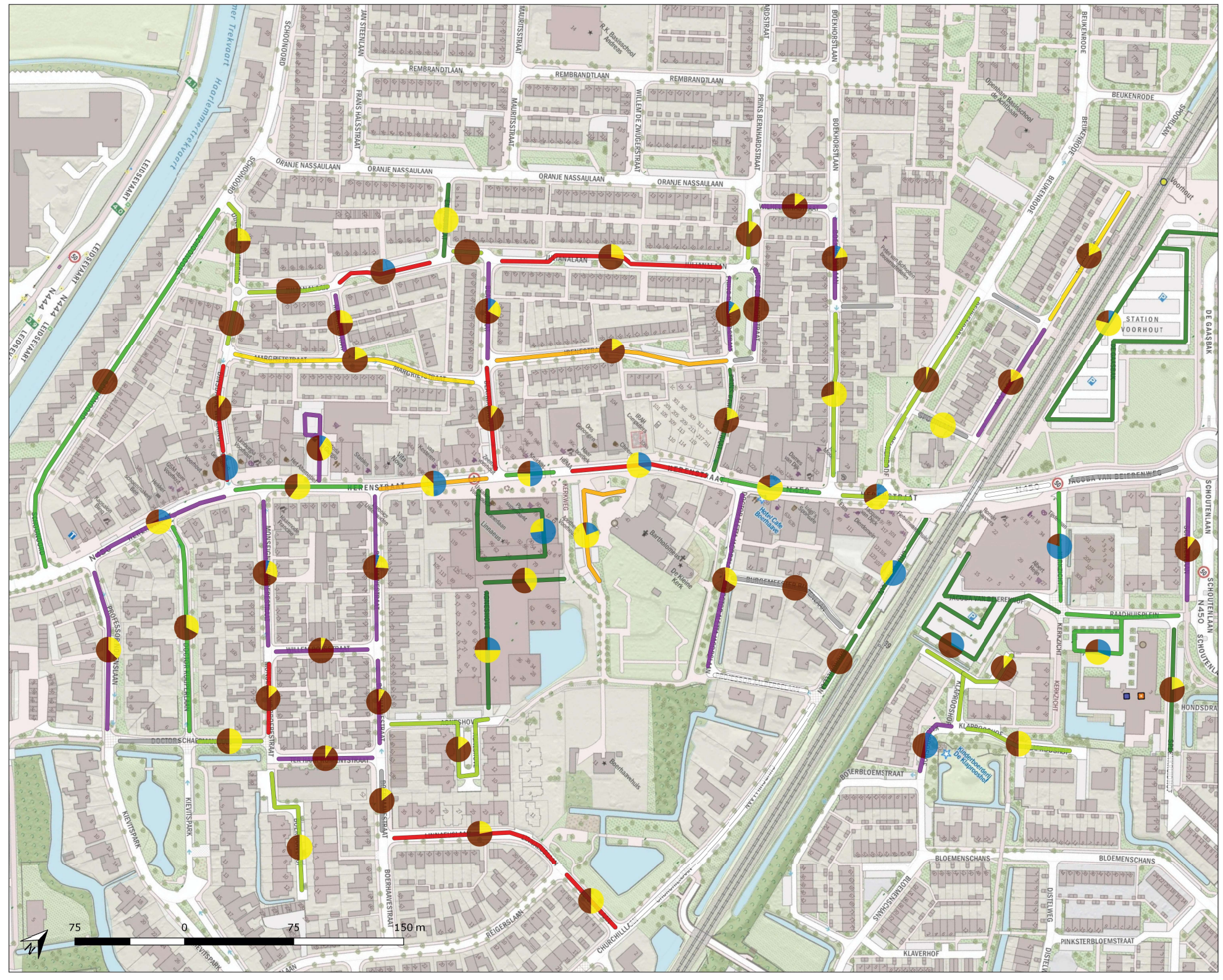

B3.5 Bezettingsgraad en parkeermotief
vrijdag 24 mei 2019
19-21 uur

Gemeente:
Teylingen

Gebied:
Centrumgebied en omgeving

Plaats:
Voorhout

Rapport:
?19:449

Legenda

Bezettingsgraad per sectie

- Geen parkeercapaciteit
- 0 %
- >0 - 40%
- 40 - 60%
- 60 - 80%
- 80 - 85%
- 85 - 90%
- 90 - 100%
- meer dan 100%

Parkeermotief (diagram)

- Bewoners
- Werkers / lang parkeren
- Bezoekers

12 Sectienummer

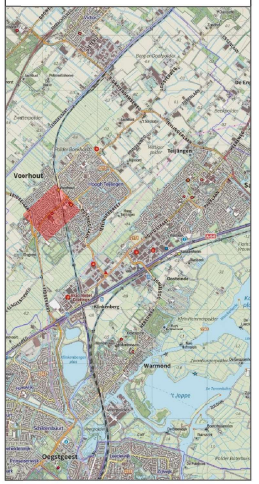

Bureau de Groot Volker
Verkeersonderzoek en -advies

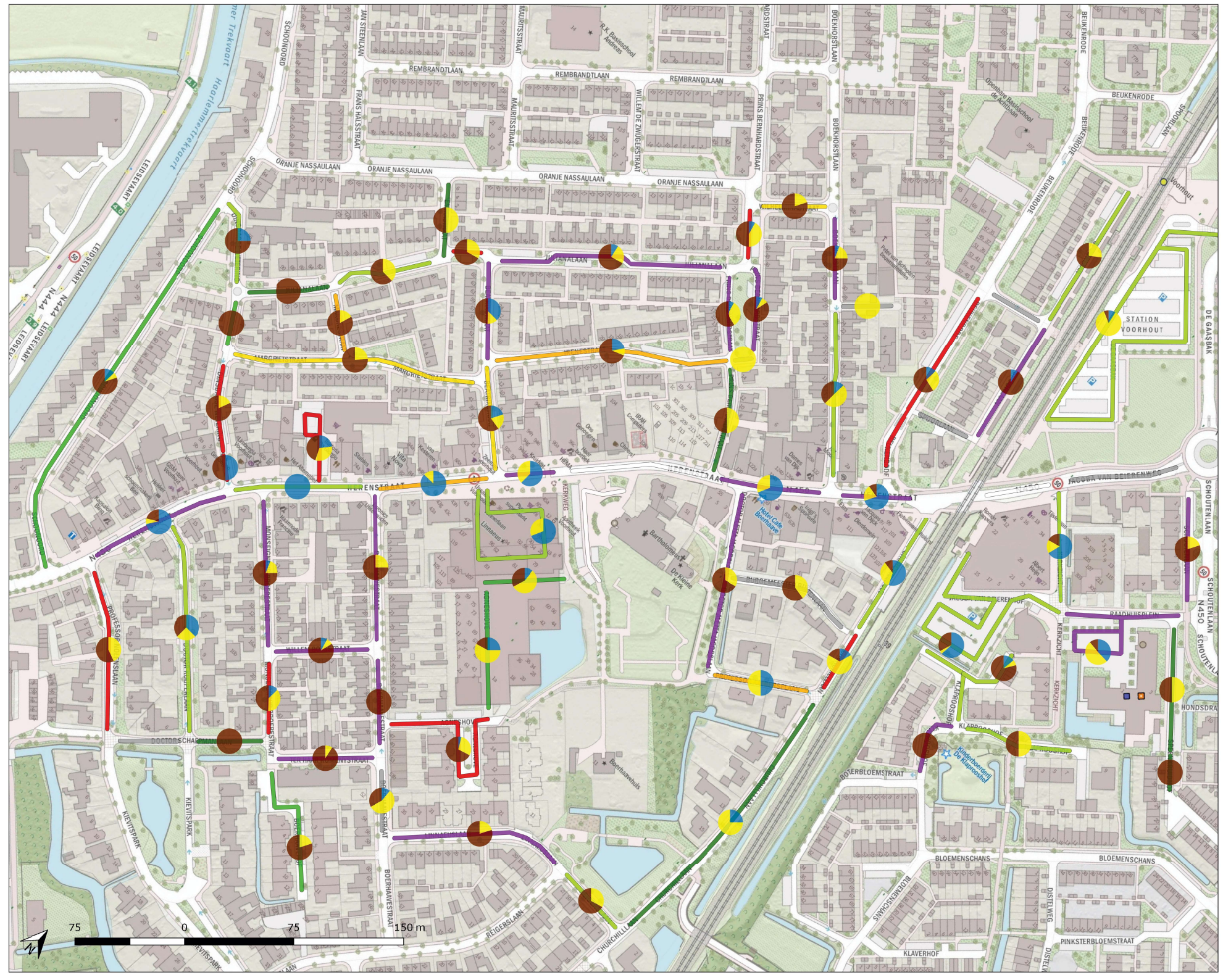

B3.6 Bezettingsgraad en parkeermotief
zaterdag 25 mei 2019
13-15 uur

Gemeente:
Teylingen

Gebied:
Centrumgebied en omgeving

Plaats:
Voorhout

Rapport:
?19:449

Legenda

Bezettingsgraad per sectie

- Geen parkeercapaciteit
- 0 %
- >0 - 40%
- 40 - 60%
- 60 - 80%
- 80 - 85%
- 85 - 90%
- 90 - 100%
- meer dan 100%

Parkeermotief (diagram)

- Bewoners
- Werkers / lang parkeren
- Bezoekers

12 Sectienummer

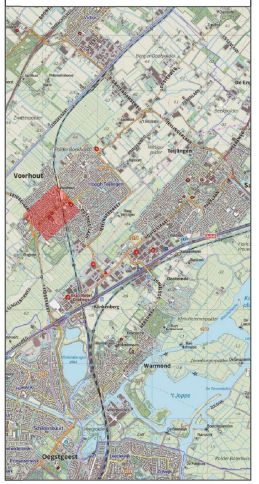

Bureau de Groot Volker
Verkeersonderzoek en -advies

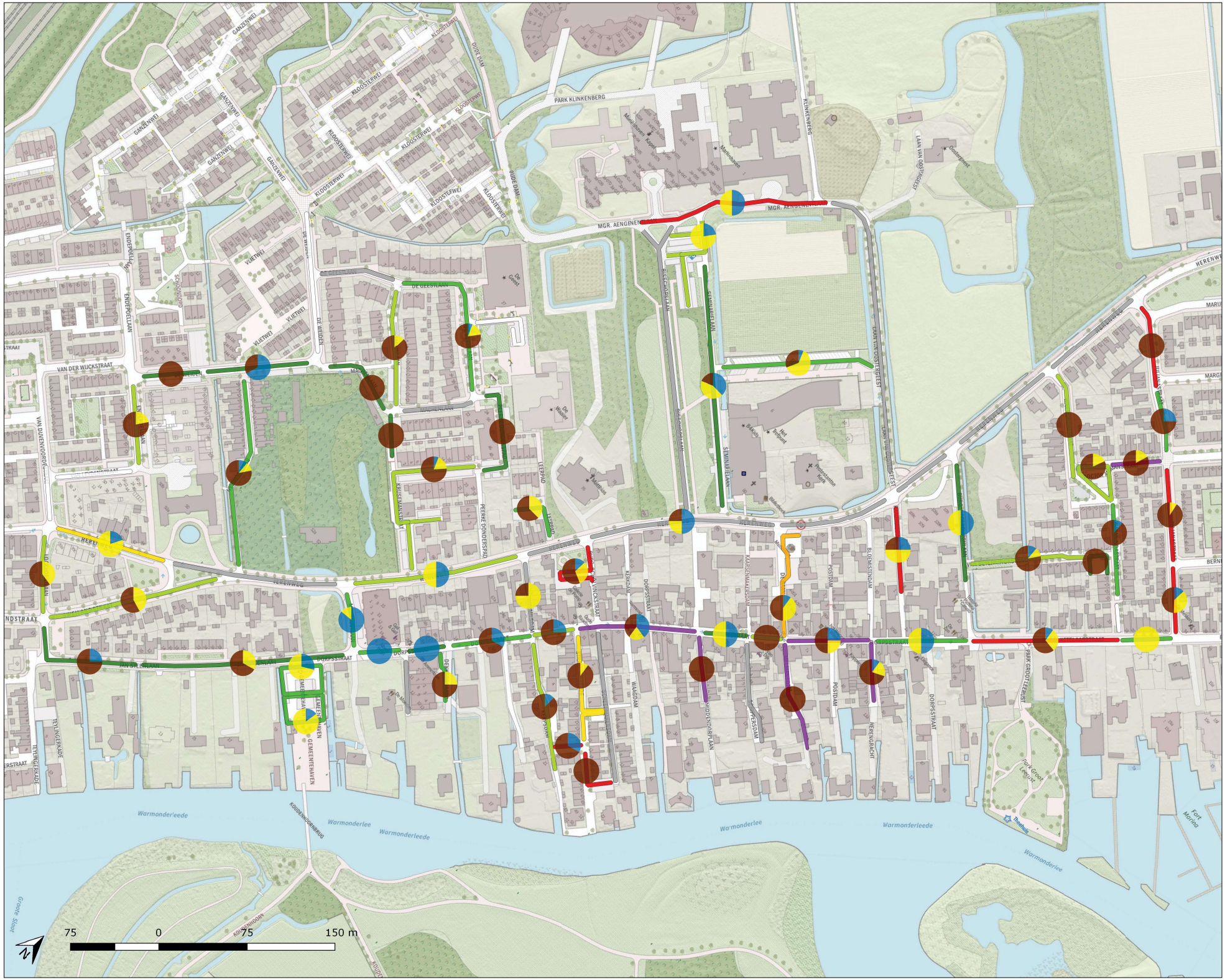

B3.7 Bezettingsgraad en parkeermotief
donderdag 23 mei 2019
11-13 uur

Gemeente:
Teylingen

Gebied:
Centrumgebied en omgeving

Plaats:
Warmond

Rapport:
?19.449

Legenda

Bezettingsgraad per sectie

- Geen parkeercapaciteit
- 0 %
- >0 - 40%
- 40 - 60%
- 60 - 80%
- 80 - 85%
- 85 - 90%
- 90 - 100%
- meer dan 100%

Parkeermotief (diagram)

- Bewoners
- Werkers / lang parkeren
- Bezoekers

12 Sectienummer

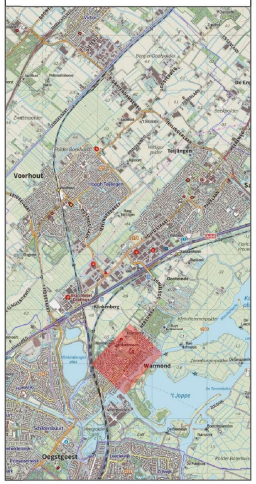

Bureau de Groot Volker
Verkeersonderzoek en -advies

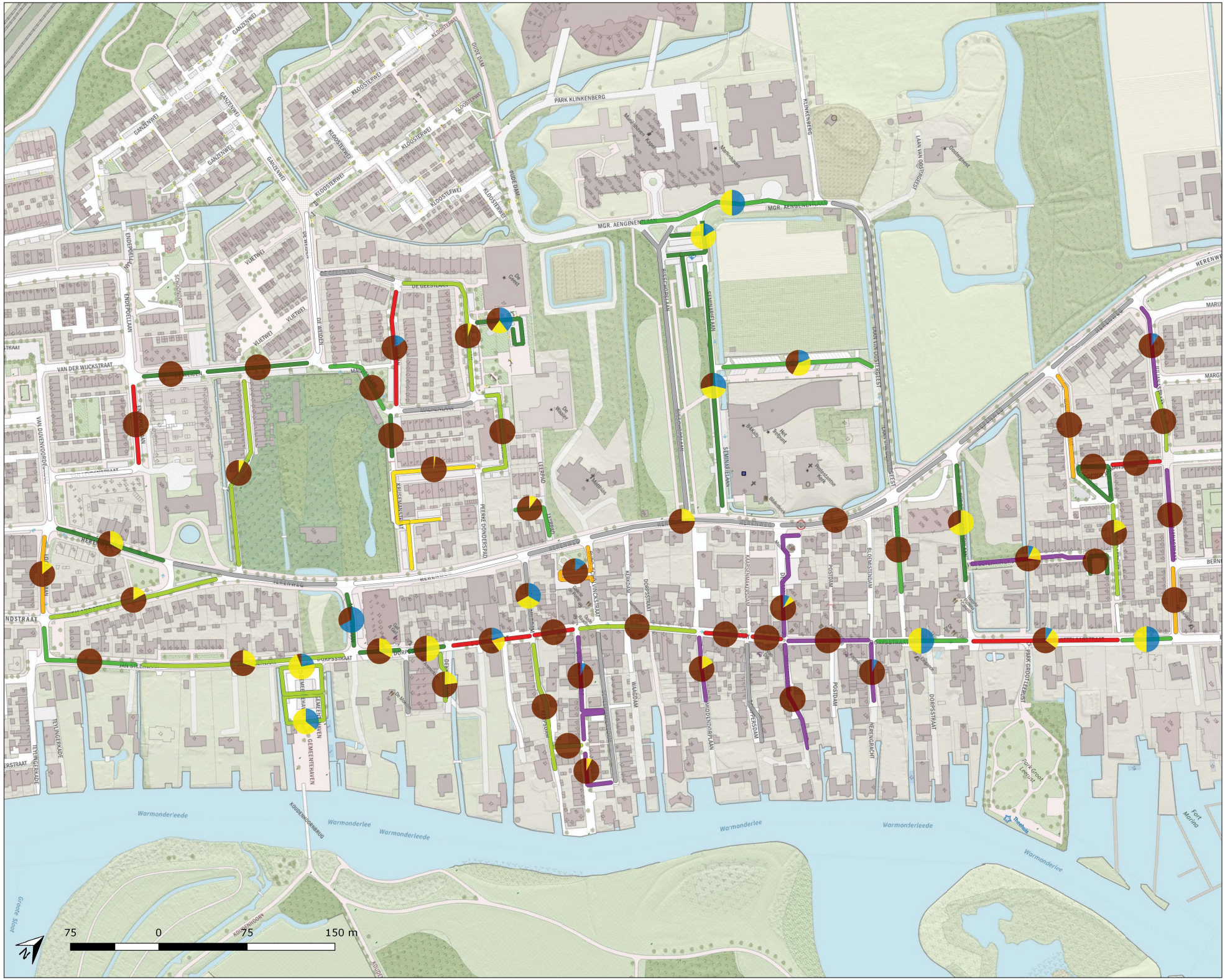

B3.8 Bezettingsgraad en parkeermotief
donderdag 23 mei 2019
19-21 uur

Gemeente:
Teylingen

Gebied:
Centrumgebied en omgeving

Plaats:
Warmond

Rapport:
19.449

Legenda

Bezettingsgraad per sectie

- Geen parkeercapaciteit
- 0 %
- >0 - 40%
- 40 - 60%
- 60 - 80%
- 80 - 85%
- 85 - 90%
- 90 - 100%
- meer dan 100%

Parkeermotief (diagram)

- Bewoners
- Werkers / lang parkeren
- Bezoekers

12 Sectienummer

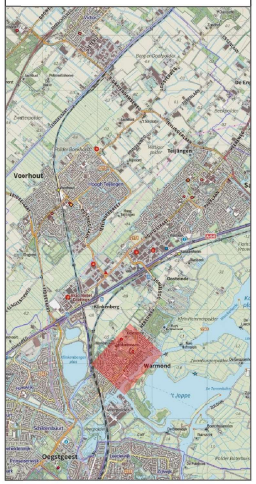

Bureau de Groot Volker
Verkeersonderzoek en -advies

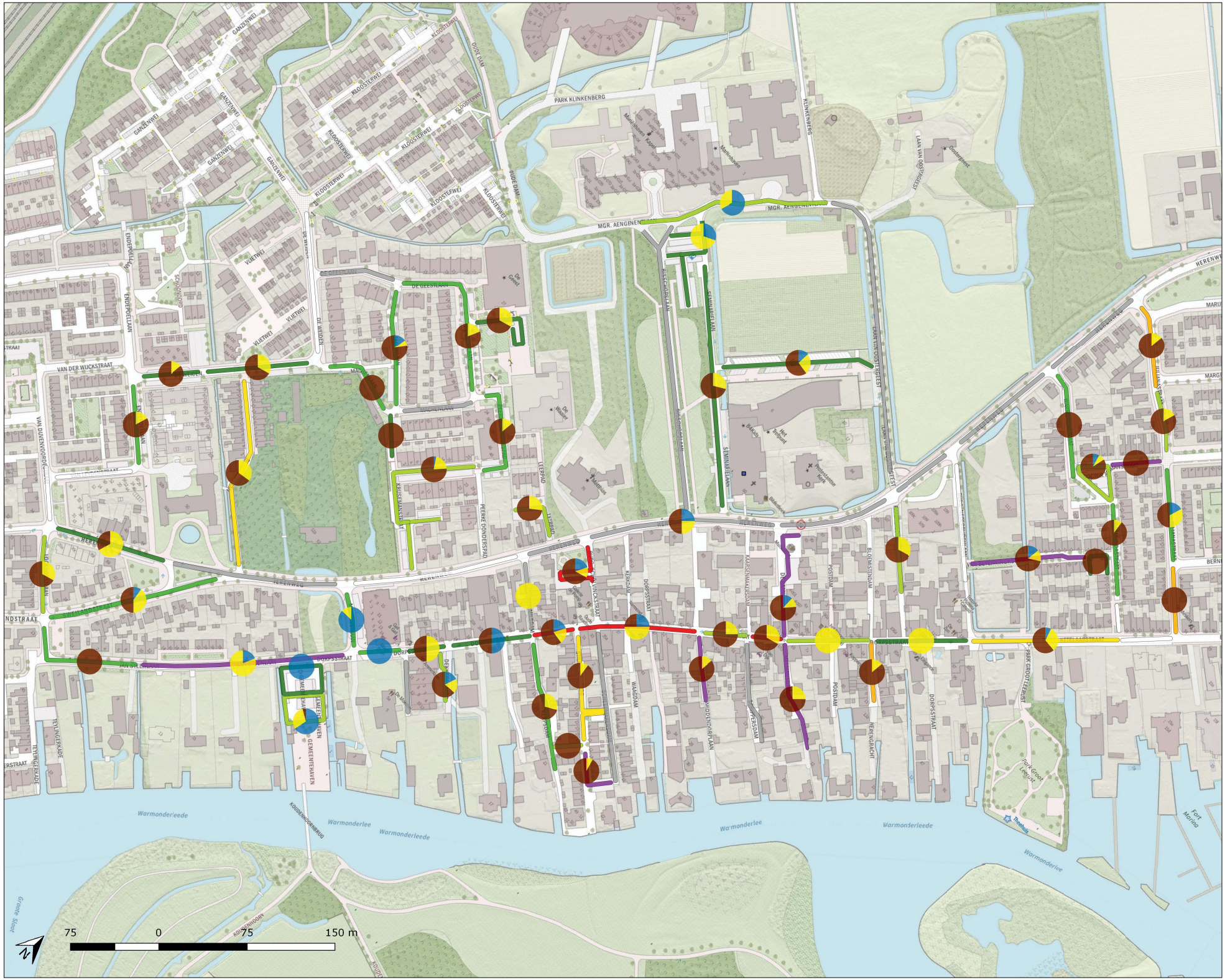

B3.9 Bezettingsgraad en parkeermotief
zaterdag 25 mei 2019
13-15 uur

Gemeente:
Teylingen

Gebied:
Centrumgebied en omgeving

Plaats:
Warmond

Rapport:
19.449

Legenda

Bezettingsgraad per sectie

- Geen parkeercapaciteit
- 0 %
- >0 - 40%
- 40 - 60%
- 60 - 80%
- 80 - 85%
- 85 - 90%
- 90 - 100%
- meer dan 100%

Parkeermotief (diagram)

- Bewoners
- Werkers / lang parkeren
- Bezoekers

12 Sectienummer

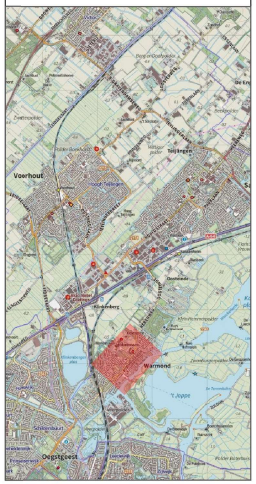

Bureau de Groot Volker
Verkeersonderzoek en -advies

Bijlage 4 Visualisaties bezettingsgraad en parkeerduur

SASSENHEIM

B4.1 11:00 - 13:00 uur, donderdag 23 mei 2019

B4.2 19:00 - 21:00 uur, donderdag 23 mei 2019

B4.3 13:00 – 15:00 uur, zaterdag 25 mei 2019

VOORHOUT

B4.4 11:00 – 13:00 uur, donderdag 23 mei 2019

B4.5 19:00 – 21:00 uur, vrijdag 24 mei 2019

B4.6 13:00 – 15:00 uur, zaterdag 25 mei 2019

WARMOND

B4.7 11:00 – 13:00 uur, donderdag 23 mei 2019

B4.8 19:00 – 21:00 uur, donderdag 23 mei 2019

B4.9 13:00 – 15:00 uur, zaterdag 25 mei 2019

Digitale bijlagen met onderzoeksresultaten
Naam: **P191449-02A Bijlagen parkeeronderzoek centrumgebieden V19**

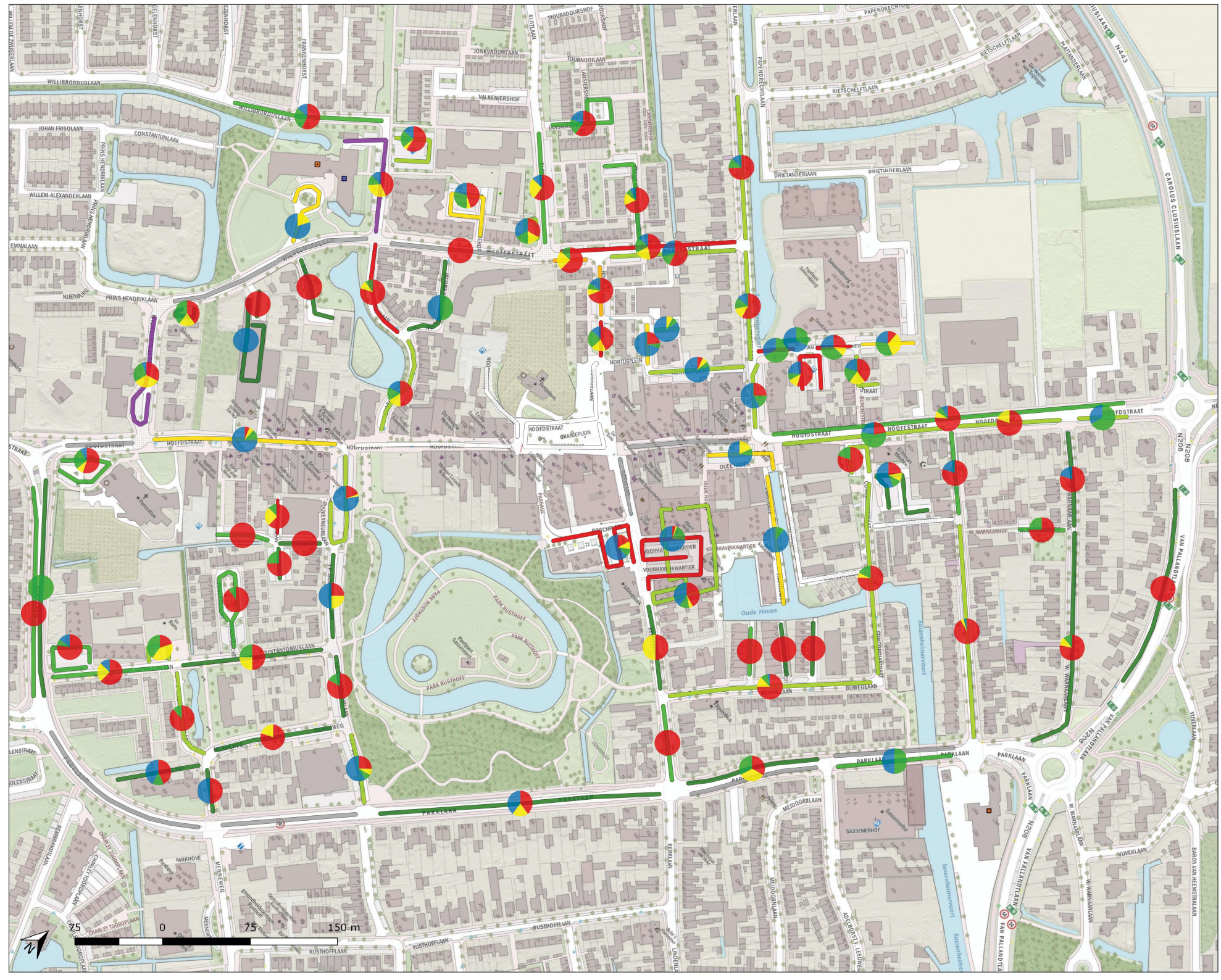

B4.1 Bezettingsgraad en parkeerduur
donderdag 23 mei 2019
11-13 uur

Gemeente:
Teylingen

Gebied:
Centrumgebied en omgeving

Plaats:
Sassenheim

Rapport:
19.449

Legenda

Bezettingsgraad per sectie

- Geen parkeercapaciteit
- 0 %
- >0 - 40%
- 40 - 60%
- 60 - 80%
- 80 - 85%
- 85 - 90%
- 90 - 100%
- meer dan 100%

Parkeerduur (diagram)

- 1x achter elkaar
- 2x achter elkaar
- 3x achter elkaar
- 4x of meer achter elkaar

12 Sectienummer

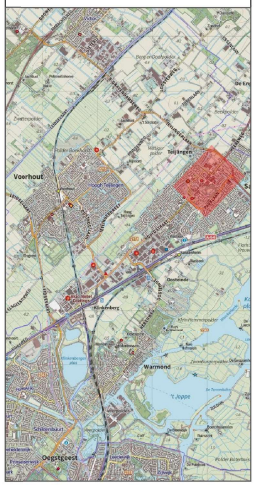

Bureau de Groot Volker
Verkeersonderzoek en -advies

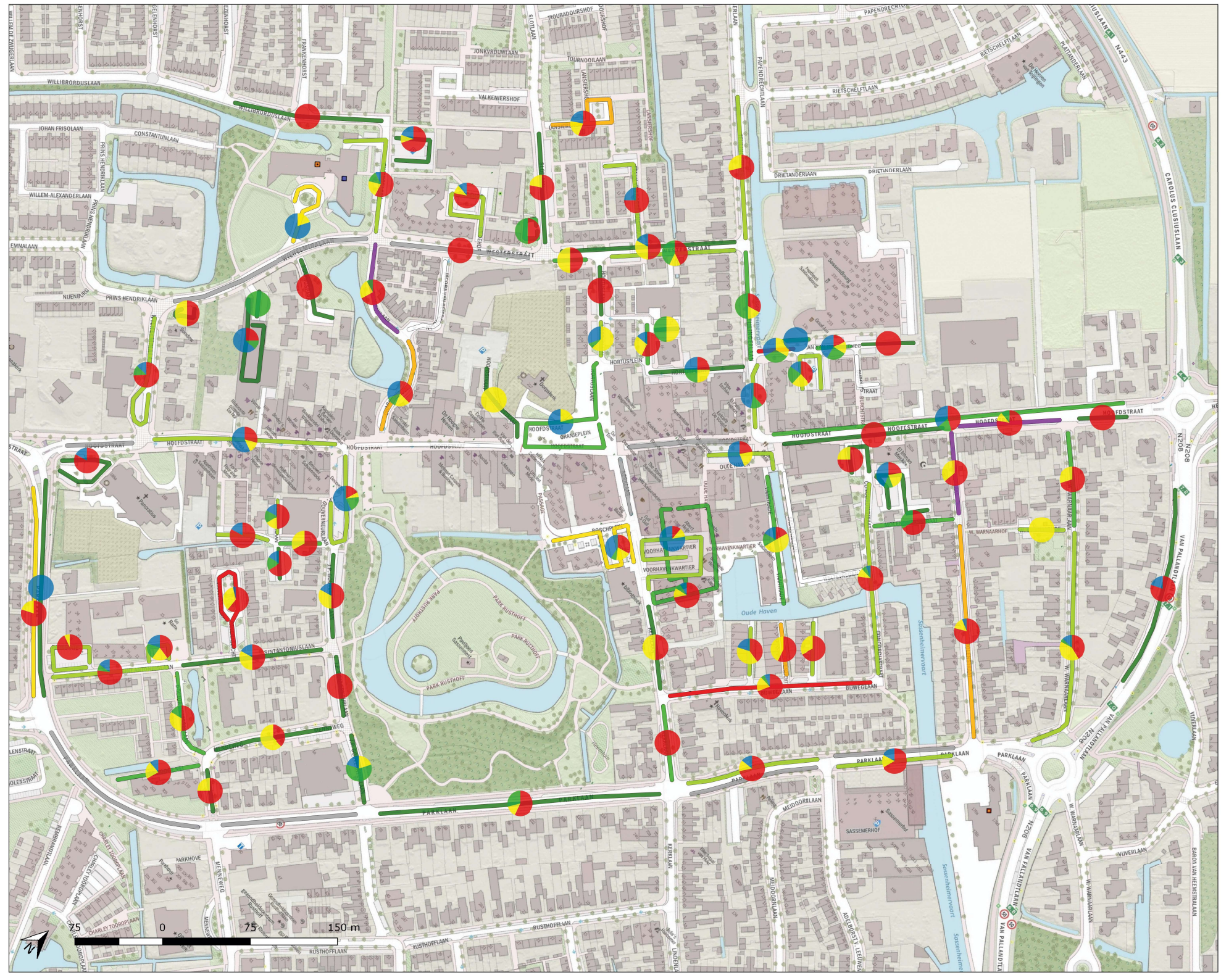

B4.2 Bezettingsgraad en parkeerduur
donderdag 23 mei 2019
19-21 uur

Gemeente:
Teylingen

Gebied:
Centrumgebied en omgeving

Plaats:
Sassenheim

Rapport:
19.449

Legenda

Bezettingsgraad per sectie

- Geen parkeercapaciteit
- 0 %
- >0 - 40%
- 40 - 60%
- 60 - 80%
- 80 - 85%
- 85 - 90%
- 90 - 100%
- meer dan 100%

Parkeerduur (diagram)

- 1x achter elkaar
- 2x achter elkaar
- 3x achter elkaar
- 4x of meer achter elkaar

12 Sectienummer

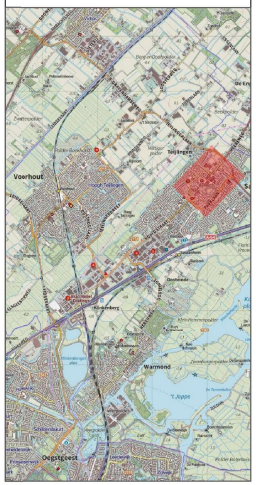

Bureau de Groot Volker
Verkeersonderzoek en -advies

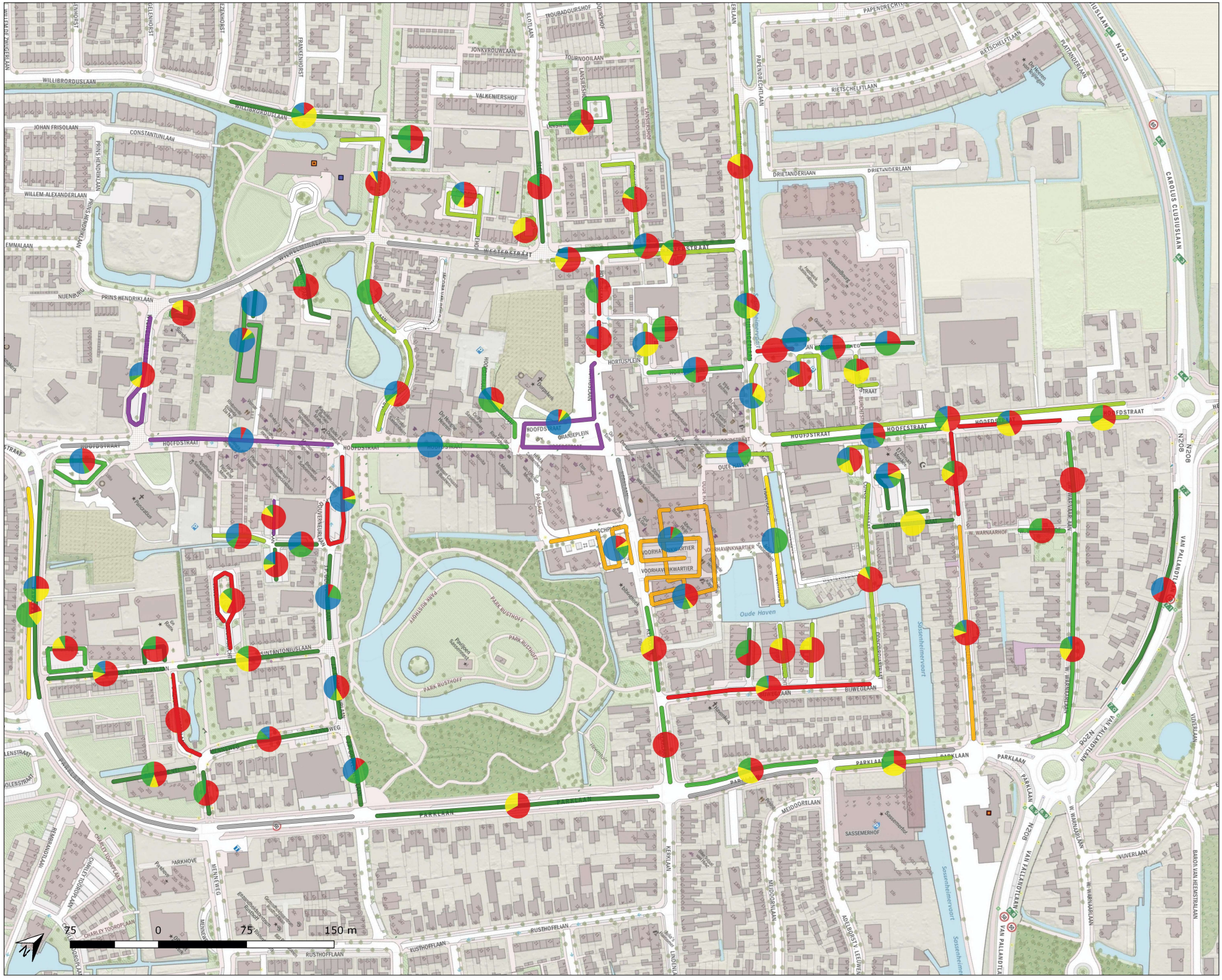

B4.3 Bezettingsgraad en parkeerduur
zaterdag 25 mei 2019
13-15 uur

Gemeente:
Teylingen

Gebied:
Centrumgebied en omgeving

Plaats:
Sassenheim

Rapport:
19.449

Legenda

Bezettingsgraad per sectie

- Geen parkeercapaciteit
- 0 %
- >0 - 40%
- 40 - 60%
- 60 - 80%
- 80 - 85%
- 85 - 90%
- 90 - 100%
- meer dan 100%

Parkeerduur (diagram)

- 1x achter elkaar
- 2x achter elkaar
- 3x achter elkaar
- 4x of meer achter elkaar

12 Sectienummer

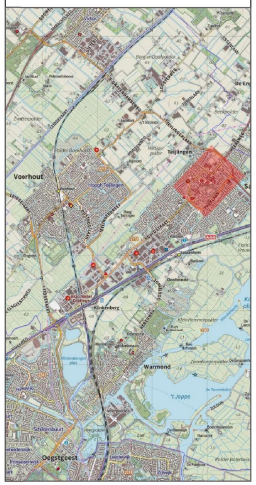

Bureau de Groot Volker
Verkeersonderzoek en -advies

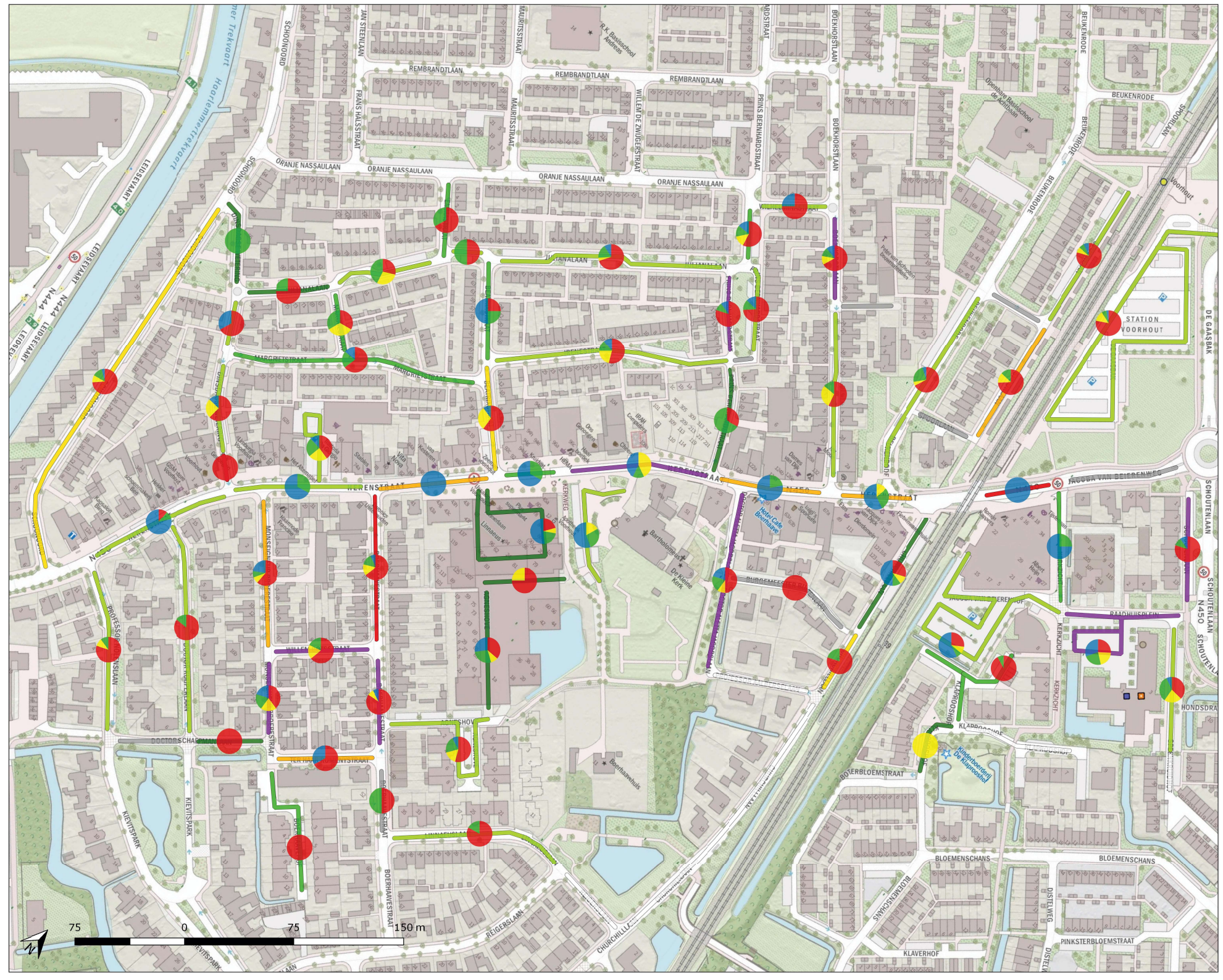

B4.4 Bezettingsgraad en parkeerduur
donderdag 23 mei 2019
11-13 uur

Gemeente:
Teylingen

Gebied:
Centrumgebied en omgeving

Plaats:
Voorhout

Rapport:
P19.449

Legenda

Bezettingsgraad per sectie

- Geen parkeercapaciteit
- 0 %
- >0 - 40%
- 40 - 60%
- 60 - 80%
- 80 - 85%
- 85 - 90%
- 90 - 100%
- meer dan 100%

Parkeerduur (diagram)

- 1x achter elkaar
- 2x achter elkaar
- 3x achter elkaar
- 4x of meer achter elkaar

12 Sectienummer

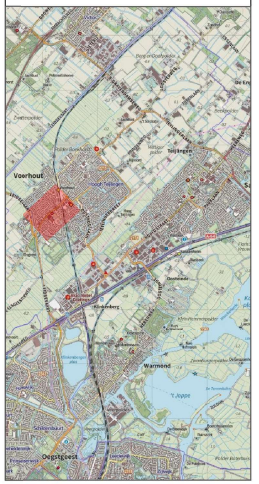

Bureau de Groot Volker
Verkeersonderzoek en -advies

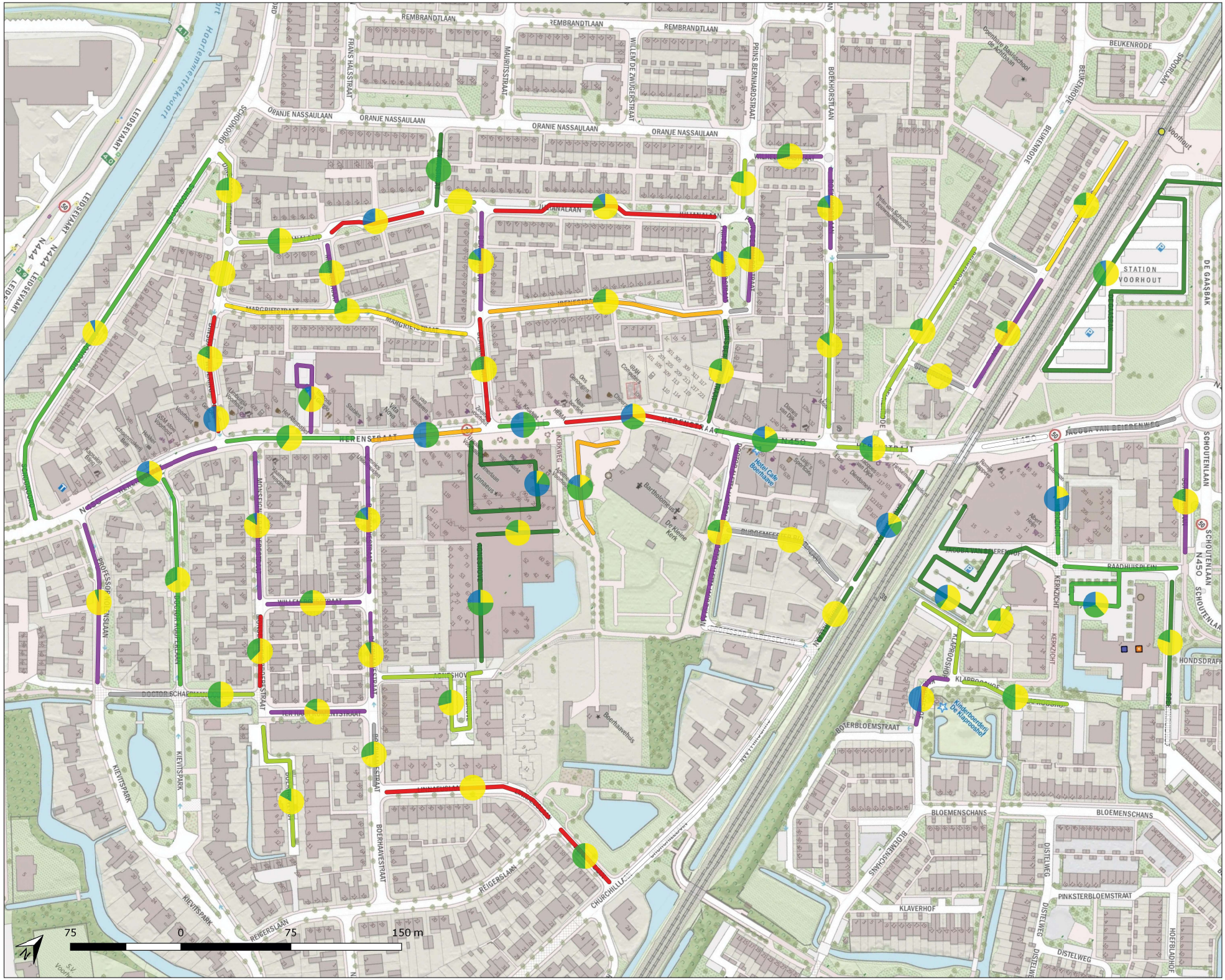

B4.5 Bezettingsgraad en parkeerduur
vrijdag 24 mei 2019
19-21 uur

Gemeente:
Teylingen

Gebied:
Centrumgebied en omgeving

Plaats:
Voorhout

Rapport:
19.449

Legenda

Bezettingsgraad per sectie

- Geen parkeercapaciteit
- 0 %
- >0 - 40%
- 40 - 60%
- 60 - 80%
- 80 - 85%
- 85 - 90%
- 90 - 100%
- meer dan 100%

Parkeerduur (diagram)

- 1x achter elkaar
- 2x achter elkaar
- 3x achter elkaar

12 Sectienummer

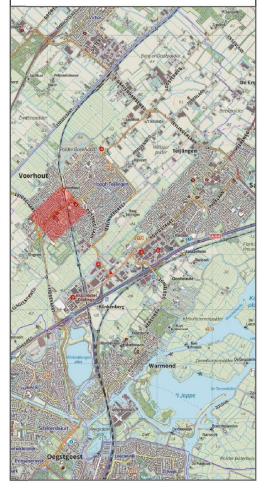

Bureau de Groot Volker
Verkeersonderzoek en -advies

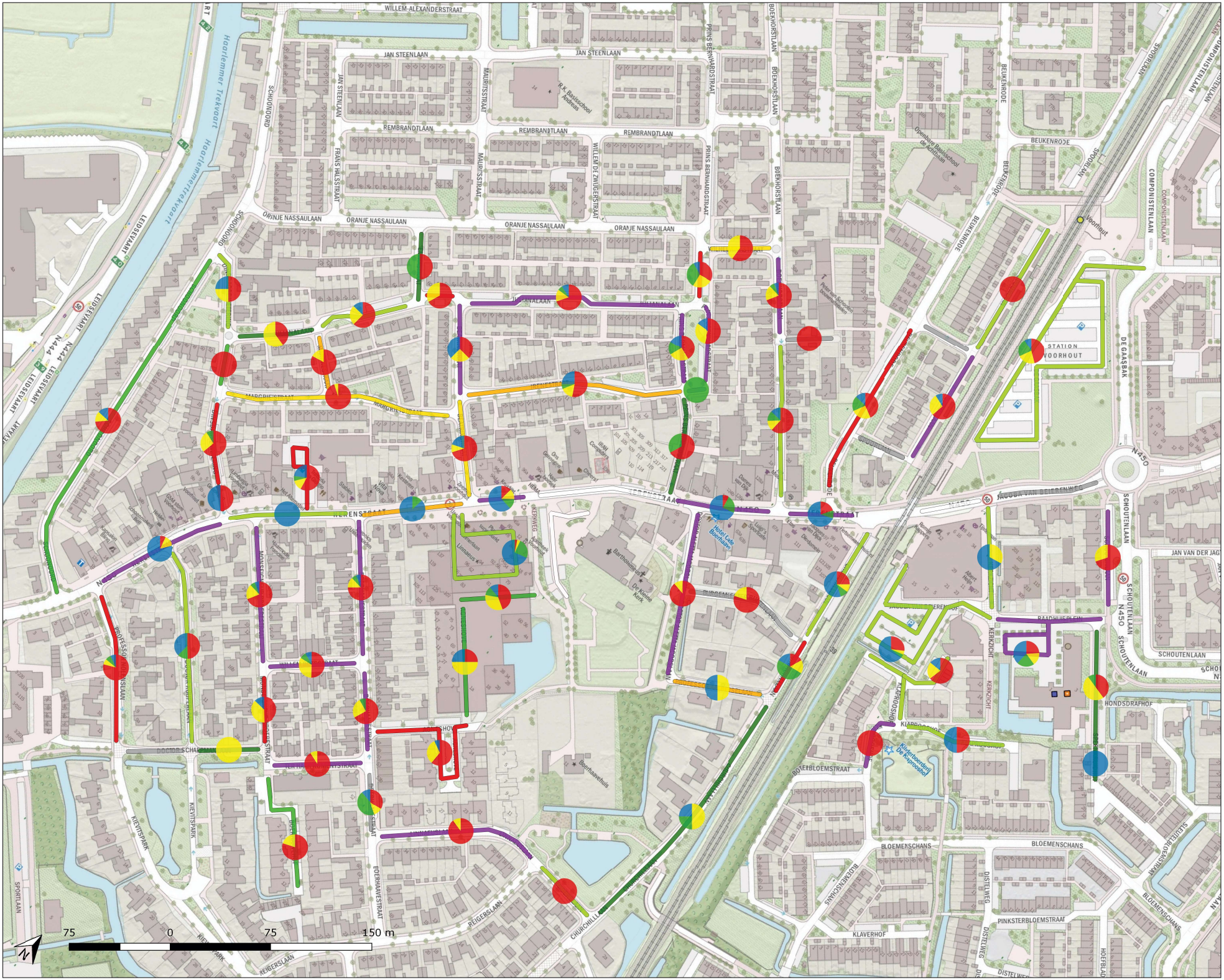

B4.6 Bezettingsgraad en parkeerduur
zaterdag 25 mei 2019
13-15 uur

Gemeente:
Teylingen

Gebied:
Centrumgebied en omgeving

Plaats:
Voorhout

Rapport:
P19.449

Legenda

Bezettingsgraad per sectie

- Geen parkeercapaciteit
- 0 %
- >0 - 40%
- 40 - 60%
- 60 - 80%
- 80 - 85%
- 85 - 90%
- 90 - 100%
- meer dan 100%

Parkeerduur (diagram)

- 1x achter elkaar
- 2x achter elkaar
- 3x achter elkaar
- 4x of meer achter elkaar

12 Sectienummer

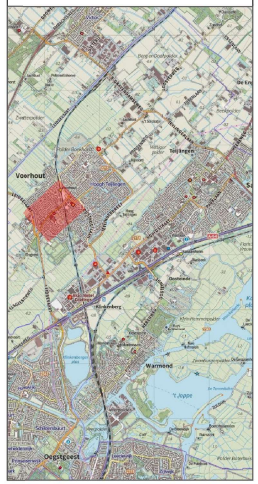

Bureau de Groot Volker
Verkeersonderzoek en -advies

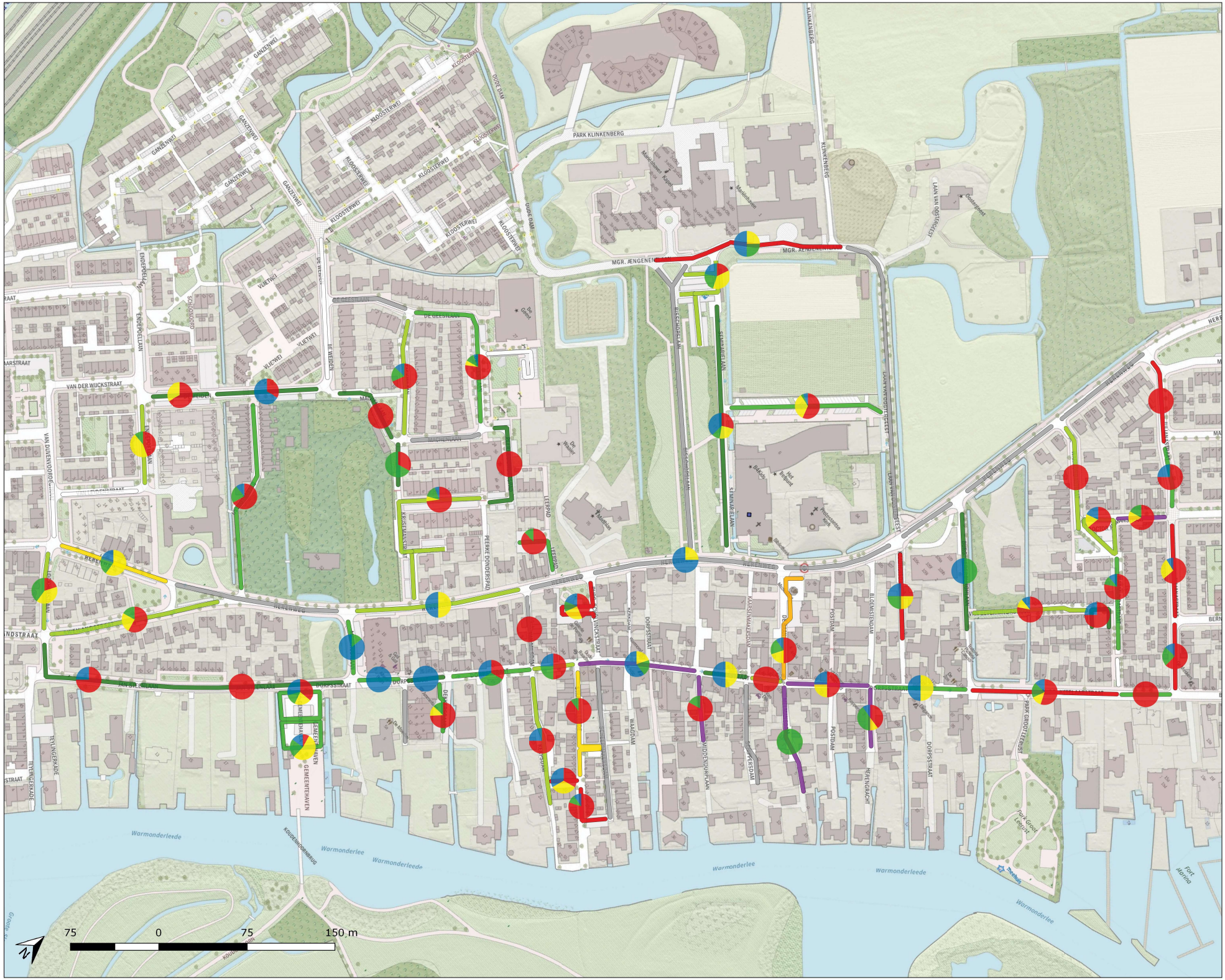

B4.7 Bezettingsgraad en parkeerduur
donderdag 23 mei 2019
11-13 uur

Gemeente:
Teylingen

Gebied:
Centrumgebied en omgeving

Plaats:
Warmond

Rapport:
P19.449

Legenda

Bezettingsgraad per sectie

- Geen parkeercapaciteit
- 0 %
- >0 - 40%
- 40 - 60%
- 60 - 80%
- 80 - 85%
- 85 - 90%
- 90 - 100%
- meer dan 100%

Parkeerduur (diagram)

- 1x achter elkaar
- 2x achter elkaar
- 3x achter elkaar
- 4x of meer achter elkaar

12 Sectienummer

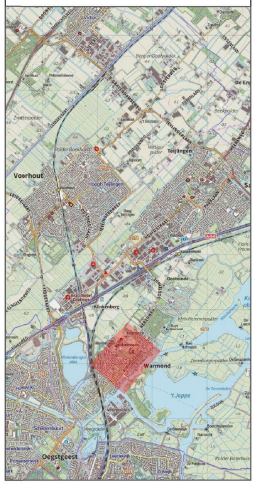

Bureau de Groot Volker
Verkeersonderzoek en -advies

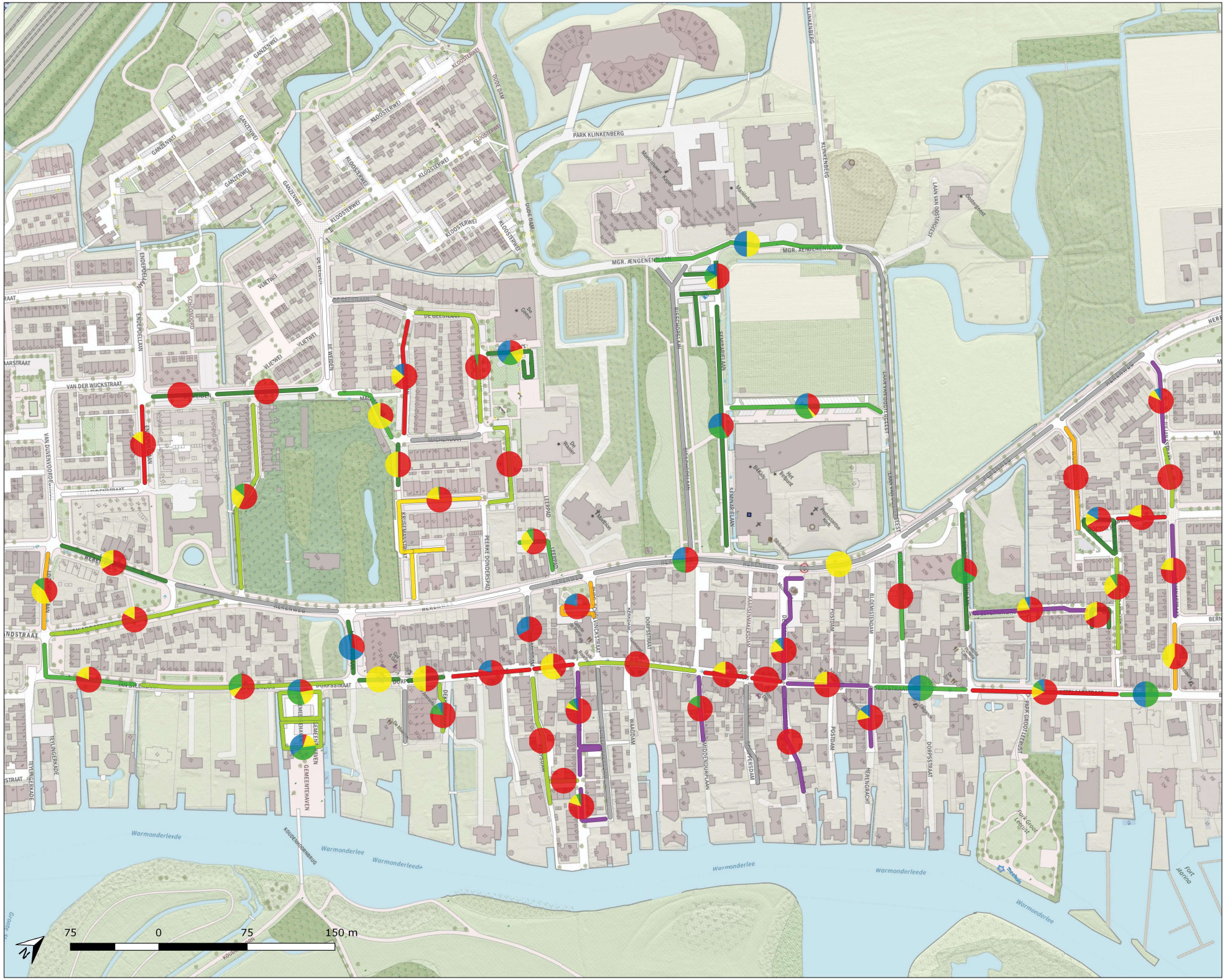

B4.8 Bezettingsgraad en parkeerduur
donderdag 23 mei 2019
19-21 uur

Gemeente:
Teylingen

Gebied:
Centrumgebied en omgeving

Plaats:
Warmond

Rapport:
P19.449

Legenda

Bezettingsgraad per sectie

- Geen parkeercapaciteit
- 0 %
- >0 - 40%
- 40 - 60%
- 60 - 80%
- 80 - 85%
- 85 - 90%
- 90 - 100%
- meer dan 100%

Parkeerduur (diagram)

- 1x achter elkaar
- 2x achter elkaar
- 3x achter elkaar
- 4x of meer achter elkaar

12 Sectienummer

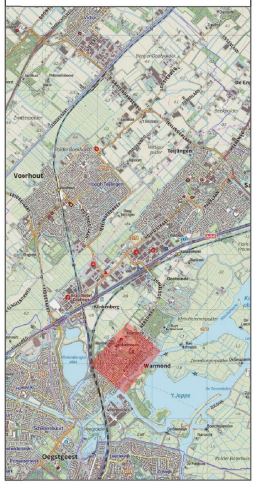

Bureau de Groot Volker
Verkeersonderzoek en -advies

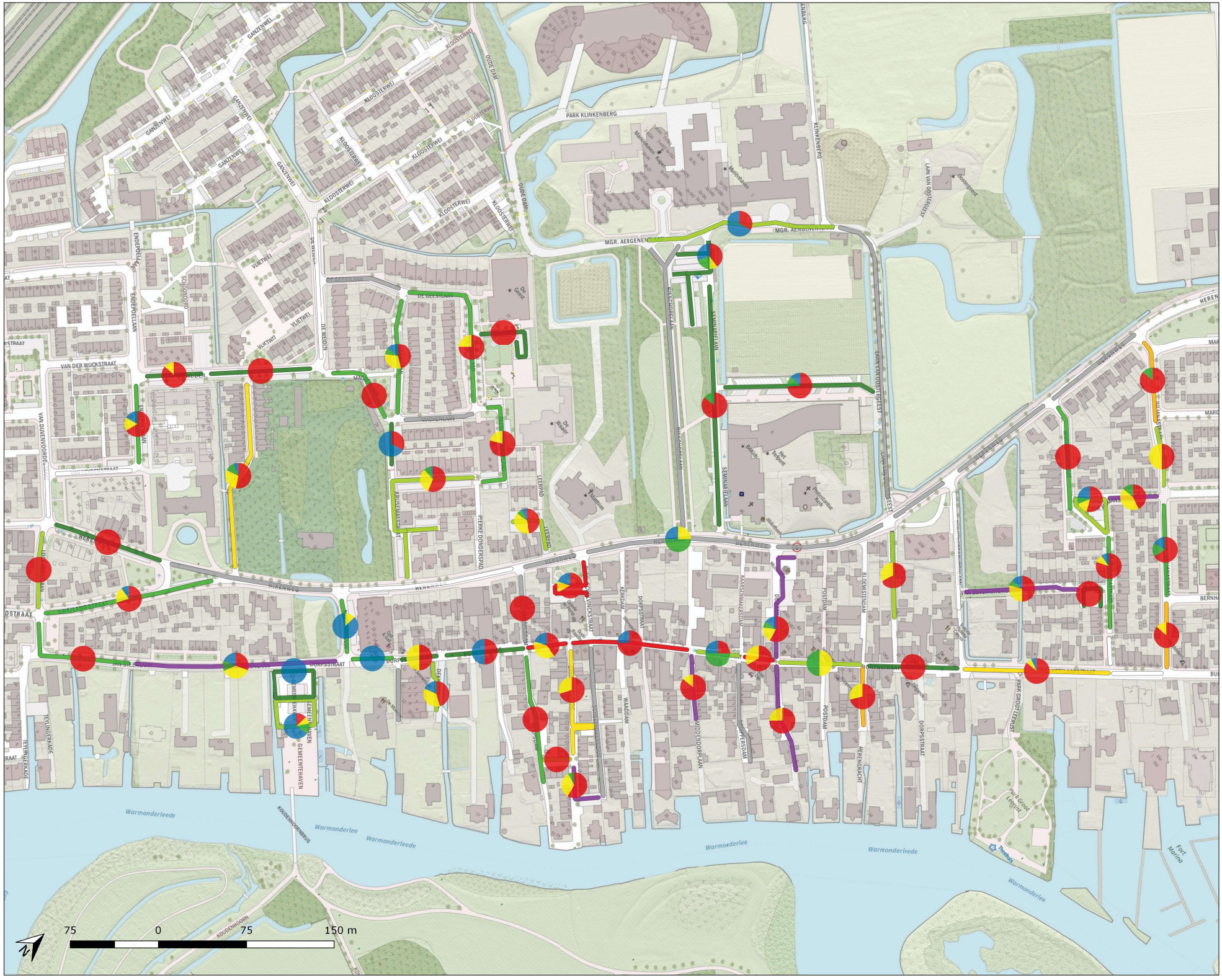

B4.9 Bezettingsgraad en parkeerduur
zaterdag 25 mei 2019
13-15 uur

Gemeente:
Teylingen

Gebied:
Centrumgebied en omgeving

Plaats:
Warmond

Rapport:
?19.449

Legenda

Bezettingsgraad per sectie

- Geen parkeercapaciteit
- 0 %
- >0 - 40%
- 40 - 60%
- 60 - 80%
- 80 - 85%
- 85 - 90%
- 90 - 100%
- meer dan 100%

Parkeerduur (diagram)

- 1x achter elkaar
- 2x achter elkaar
- 3x achter elkaar
- 4x of meer achter elkaar

12 Sectienummer

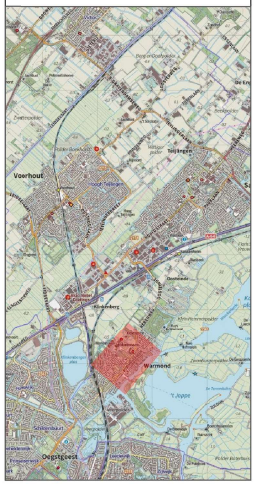

Bureau de Groot Volker
Verkeersonderzoek en -advies

Bijlage 5 Visualisaties bezettingsgraad en herkomstanalyse

SASSENHEIM

B5.1 11:00 - 13:00 uur, donderdag 23 mei 2019

B5.2 19:00 - 21:00 uur, vrijdag 24 mei 2019

B5.3 13:00 – 15:00 uur, zaterdag 25 mei 2019

VOORHOUT

B5.4 11:00 – 13:00 uur, donderdag 23 mei 2019

B5.5 19:00 – 21:00 uur, vrijdag 24 mei 2019

B5.6 13:00 – 15:00 uur, zaterdag 25 mei 2019

WARMOND

B5.7 11:00 – 13:00 uur, donderdag 23 mei 2019

B5.8 19:00 – 21:00 uur, vrijdag 24 mei 2019

B5.9 13:00 – 15:00 uur, zaterdag 25 mei 2019

Digitale bijlagen met onderzoeksresultaten
Naam: **P191449-02A Bijlagen parkeeronderzoek centrumgebieden mei 2019**

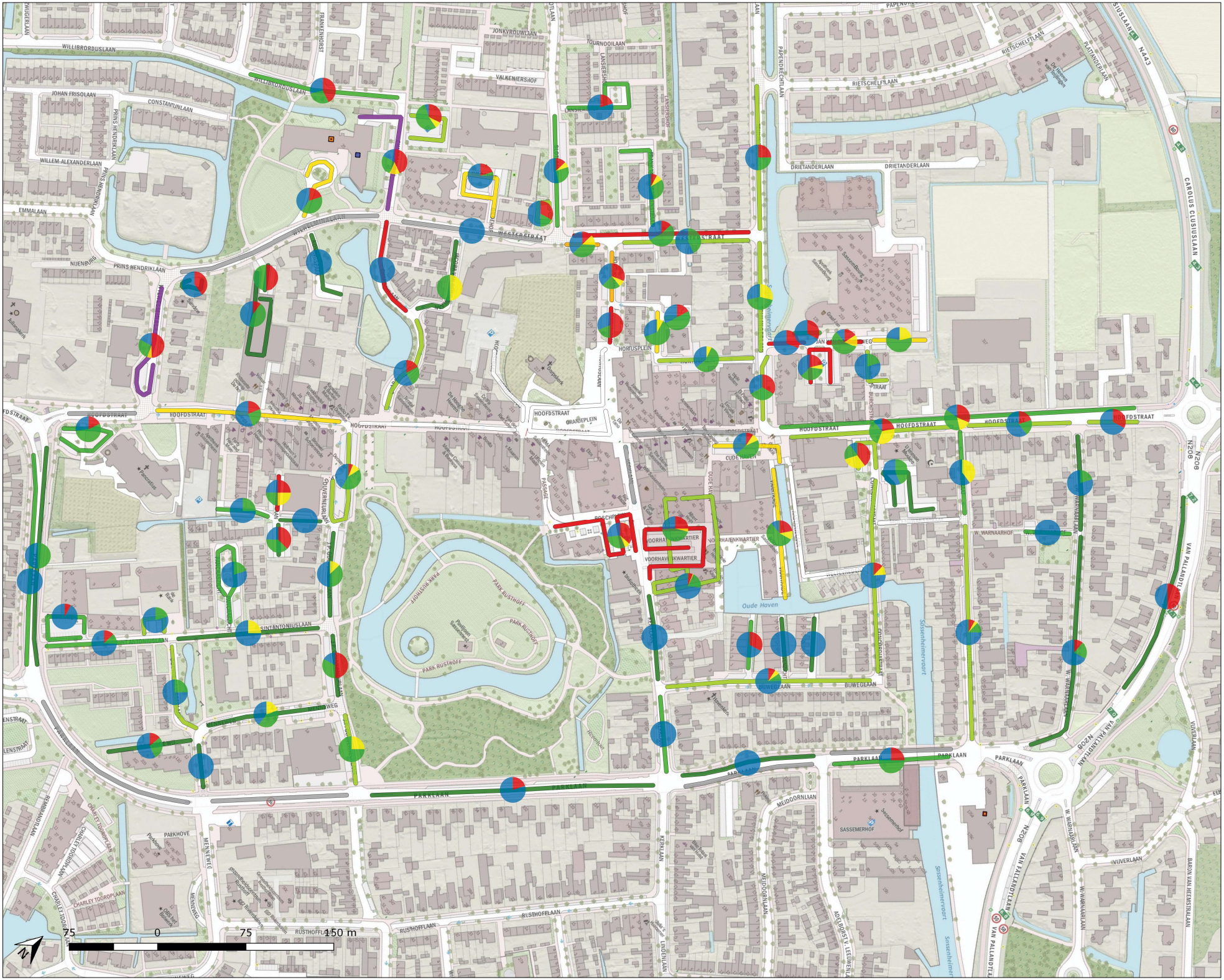

B5.1 Bezettingsgraad en herkomstanalyse
donderdag 23 mei 2019
11-13 uur

Gemeente:
Teylingen

Gebied:
Centrumgebied en omgeving

Plaats:
Sassenheim

Rapport:
19.449

Legenda

Bezettingsgraad per sectie

- Geen parkeercapaciteit
- 0 %
- >0 - 40%
- 40 - 60%
- 60 - 80%
- 80 - 85%
- 85 - 90%
- 90 - 100%
- meer dan 100%

Herkomst (diagram)

- Zelfde plaats (PC4)
- Binnen 7,5 km*
- Tussen 7,5 - 15,0 km*
- Rest of lease voertuigen

* = Volledige postcode 4 gebieden die binnen de genoemde afstand liggen

12 Sectienummer

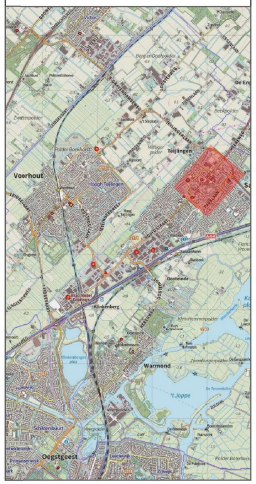

Bureau de Groot Volker
Verkeersonderzoek en -advies

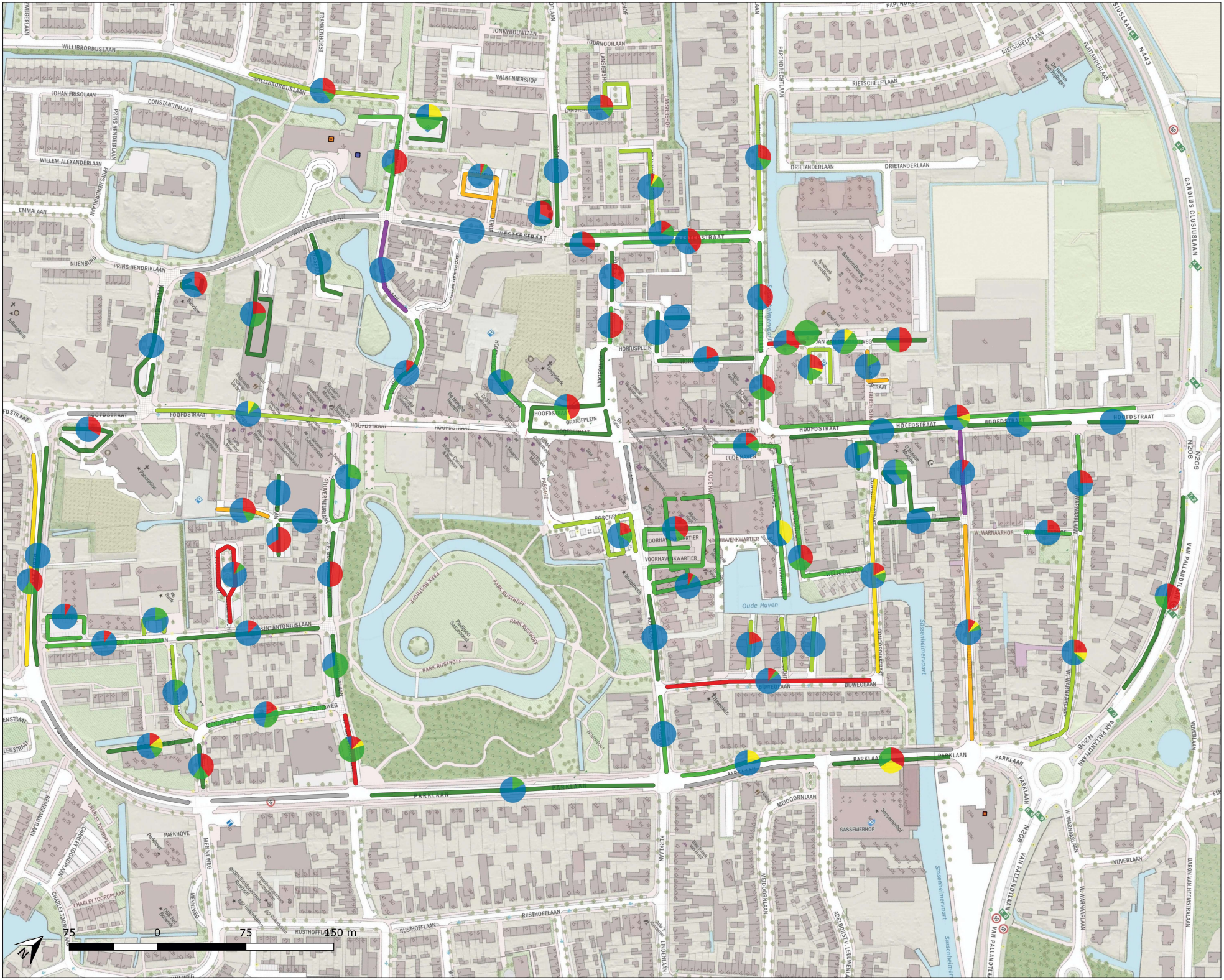

B5.2 Bezettingsgraad en herkomstanalyse
vrijdag 24 mei 2019
19-21 uur

Gemeente:
Teylingen

Gebied:
Centrumgebied en omgeving

Plaats:
Sassenheim

Rapport:
219449

Legenda

Bezettingsgraad per sectie

- Geen parkeercapaciteit
- 0 %
- >0 - 40%
- 40 - 60%
- 60 - 80%
- 80 - 85%
- 85 - 90%
- 90 - 100%
- meer dan 100%

Herkomst (diagram)

- Zelfde plaats (PC4)
- Binnen 7,5 km*
- Tussen 7,5 - 15,0 km*
- Rest of lease voertuigen

* = Volledige postcode 4 gebieden die binnen de genoemde afstand liggen

12 Sectienummer

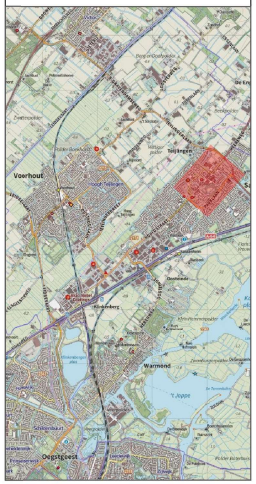

Bureau de Groot Volker
Verkeersonderzoek en -advies

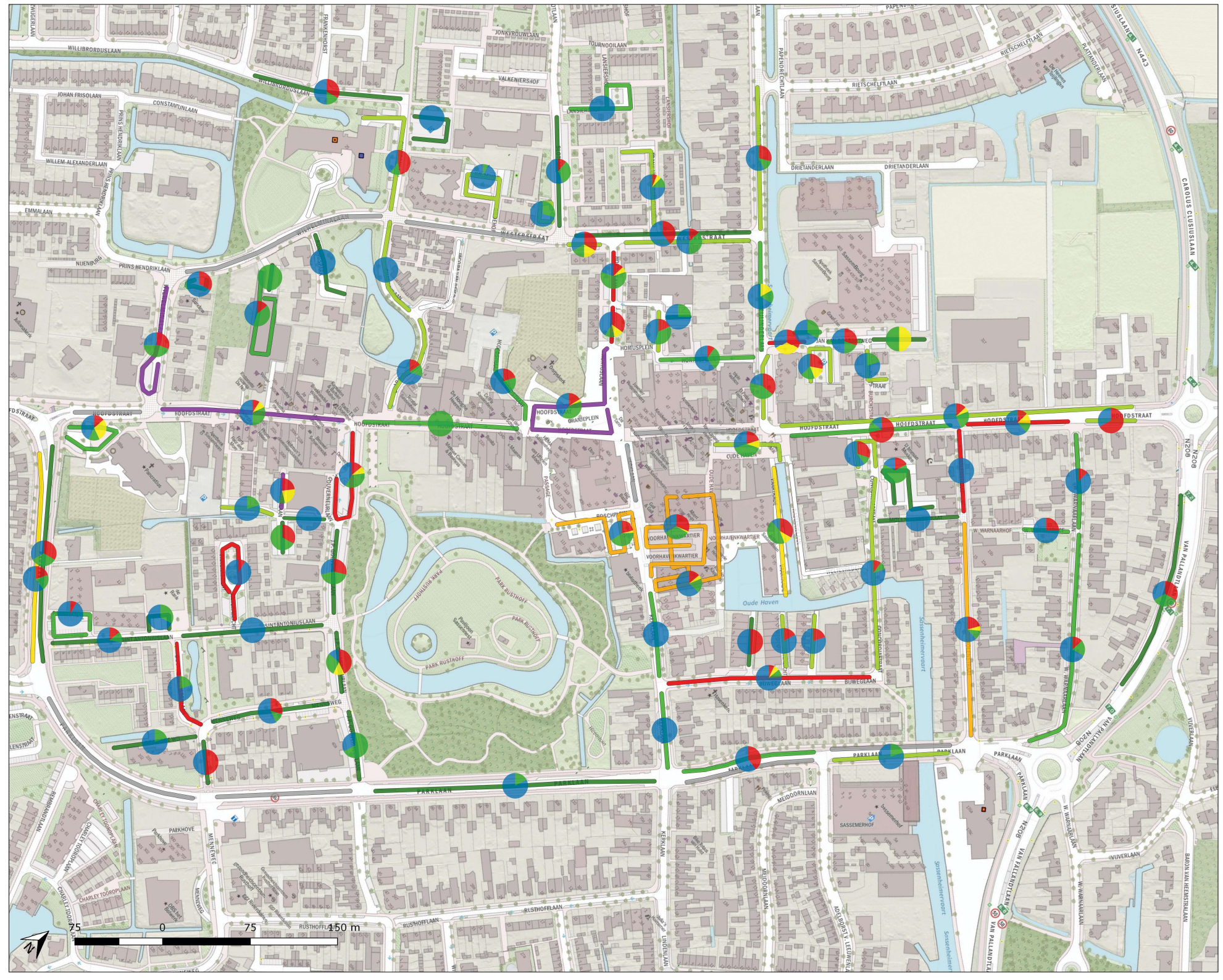

B5.3 Bezettingsgraad en herkomstanalyse
zaterdag 25 mei 2019
13-15 uur

Gemeente:
Teylingen

Gebied:
Centrumgebied en omgeving

Plaats:
Sassenheim

Rapport:
19449

Legenda

Bezettingsgraad per sectie

- Geen parkeercapaciteit
- 0 %
- >0 - 40%
- 40 - 60%
- 60 - 80%
- 80 - 85%
- 85 - 90%
- 90 - 100%
- meer dan 100%

Herkomst (diagram)

- Zelfde plaats (PC4)
- Binnen 7,5 km*
- Tussen 7,5 - 15,0 km*
- Rest of lease voertuigen

* = Volledige postcode 4 gebieden die binnen de genoemde afstand liggen

12 Sectienummer

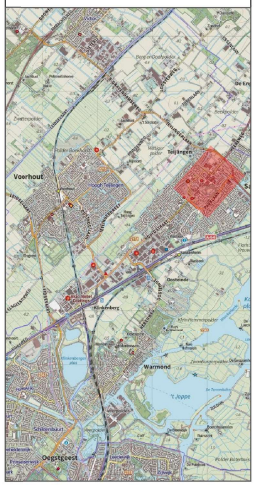

Bureau de Groot Volker
Verkeersonderzoek en -advies

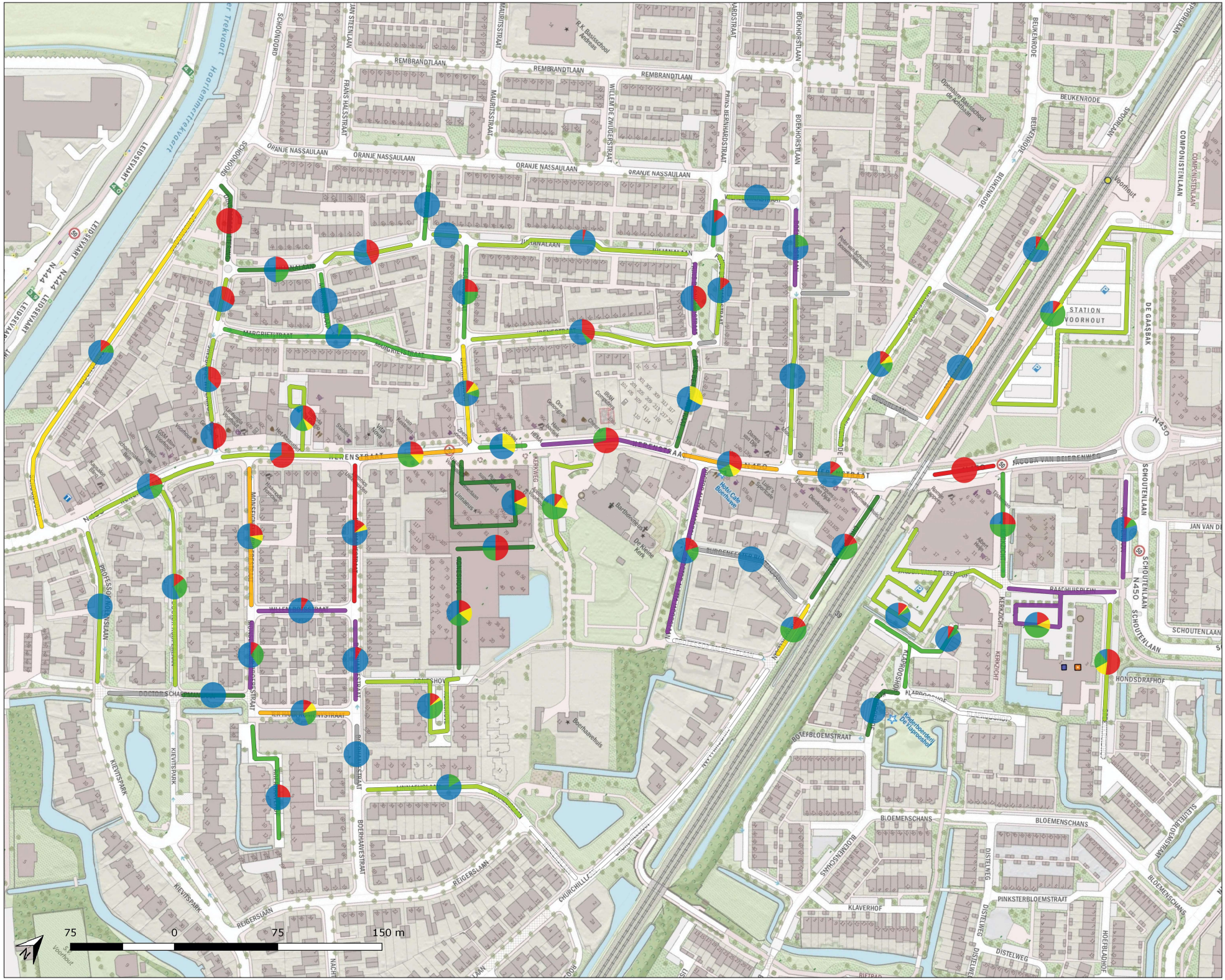

B5.4 Bezettingsgraad en herkomstanalyse
donderdag 23 mei 2019
11-13 uur

Gemeente:
Teylingen

Gebied:
Centrumgebied en omgeving

Plaats:
Voorhout

Rapport:
?19:449

Legenda

Bezettingsgraad per sectie

- Geen parkeercapaciteit
- 0 %
- >0 - 40%
- 40 - 60%
- 60 - 80%
- 80 - 85%
- 85 - 90%
- 90 - 100%
- meer dan 100%

Herkomst (diagram)

- Zelfde plaats (PC4)
- Binnen 7,5 km*
- Tussen 7,5 - 15,0 km*
- Rest of lease voertuigen

* = Volledige postcode 4 gebieden die binnen de genoemde afstand liggen

12 Sectienummer

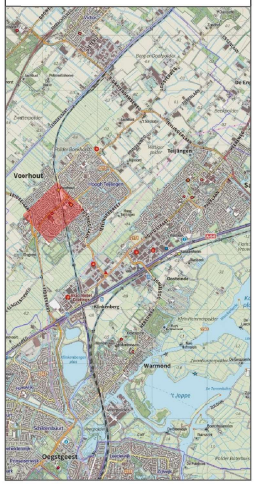

Bureau de Groot Volker
Verkeersonderzoek en -advies

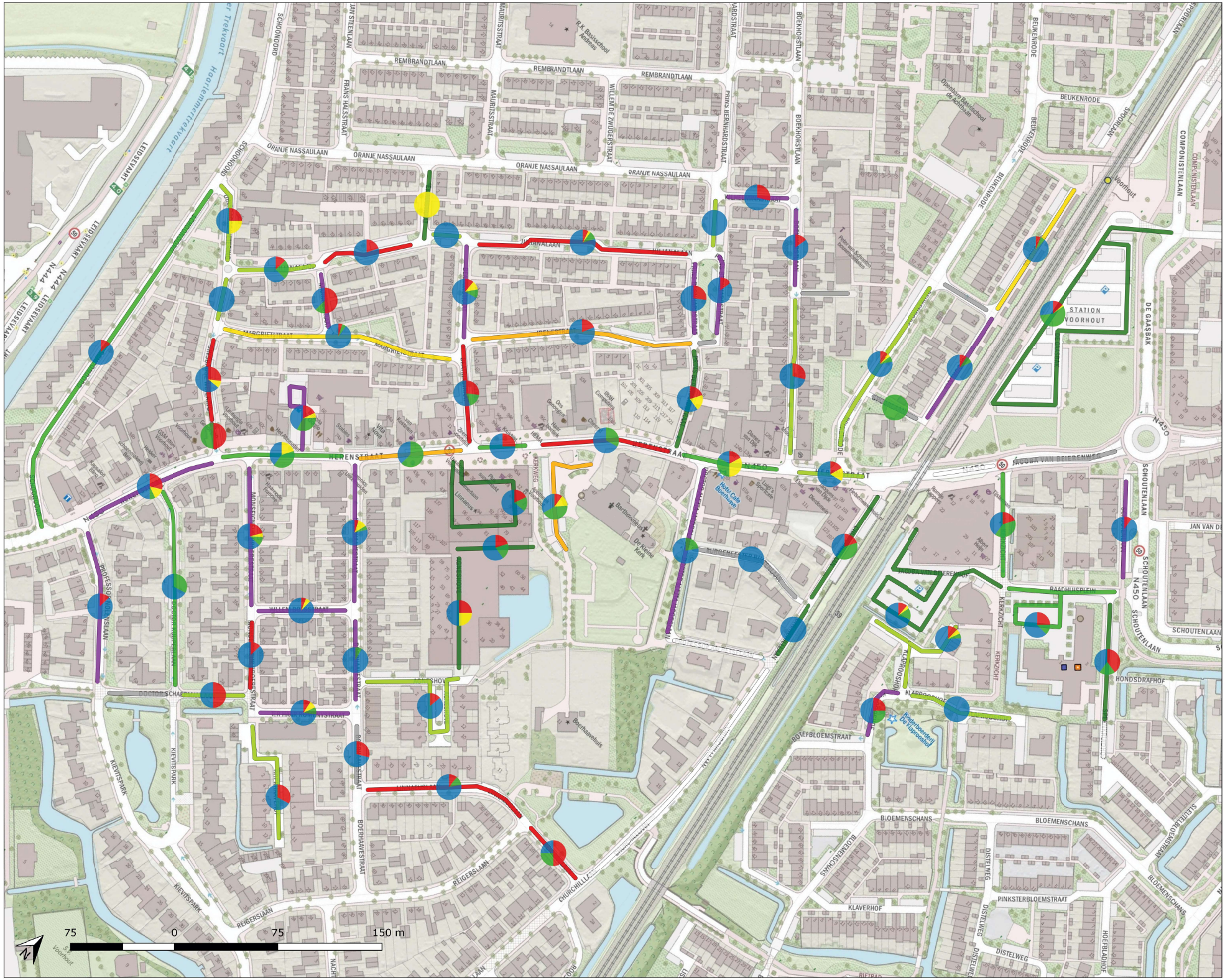

B5.5 Bezettingsgraad en herkomstanalyse
vrijdag 24 mei 2019
19-21 uur

Gemeente:
Teylingen

Gebied:
Centrumgebied en omgeving

Plaats:
Voorhout

Rapport:
?19:449

Legenda

Bezettingsgraad per sectie

- Geen parkeercapaciteit
- 0 %
- >0 - 40%
- 40 - 60%
- 60 - 80%
- 80 - 85%
- 85 - 90%
- 90 - 100%
- meer dan 100%

Herkomst (diagram)

- Zelfde plaats (PC4)
- Binnen 7,5 km*
- Tussen 7,5 - 15,0 km*
- Rest of lease voertuigen

* = Volledige postcode 4 gebieden die binnen de genoemde afstand liggen

12 Sectienummer

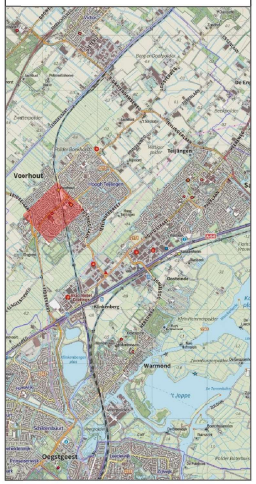

Bureau de Groot Volker
Verkeersonderzoek en -advies

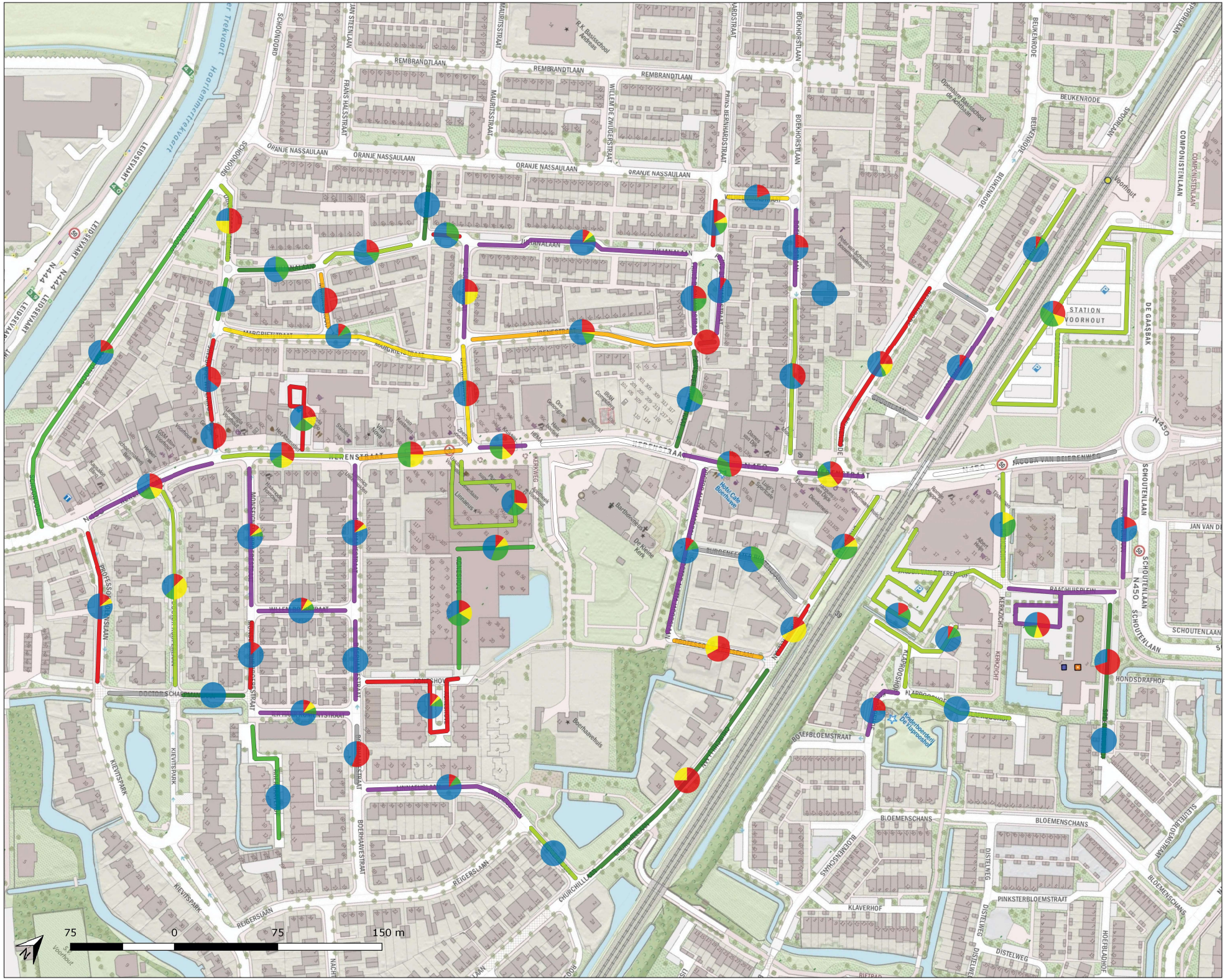

B5.6 Bezettingsgraad en herkomstanalyse
zaterdag 25 mei 2019
13-15 uur

Gemeente:
Teylingen

Gebied:
Centrumgebied en omgeving

Plaats:
Voorhout

Rapport:
?19:449

Legenda

Bezettingsgraad per sectie

- Geen parkeercapaciteit
- 0 %
- >0 - 40%
- 40 - 60%
- 60 - 80%
- 80 - 85%
- 85 - 90%
- 90 - 100%
- meer dan 100%

Herkomst (diagram)

- Zelfde plaats (PC4)
- Binnen 7,5 km*
- Tussen 7,5 - 15,0 km*
- Rest of lease voertuigen

* = Volledige postcode 4 gebieden die binnen de genoemde afstand liggen

12 Sectienummer

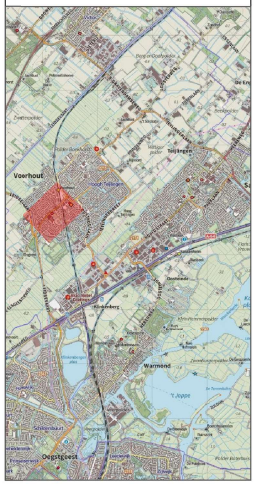

Bureau de Groot Volker
Verkeersonderzoek en -advies

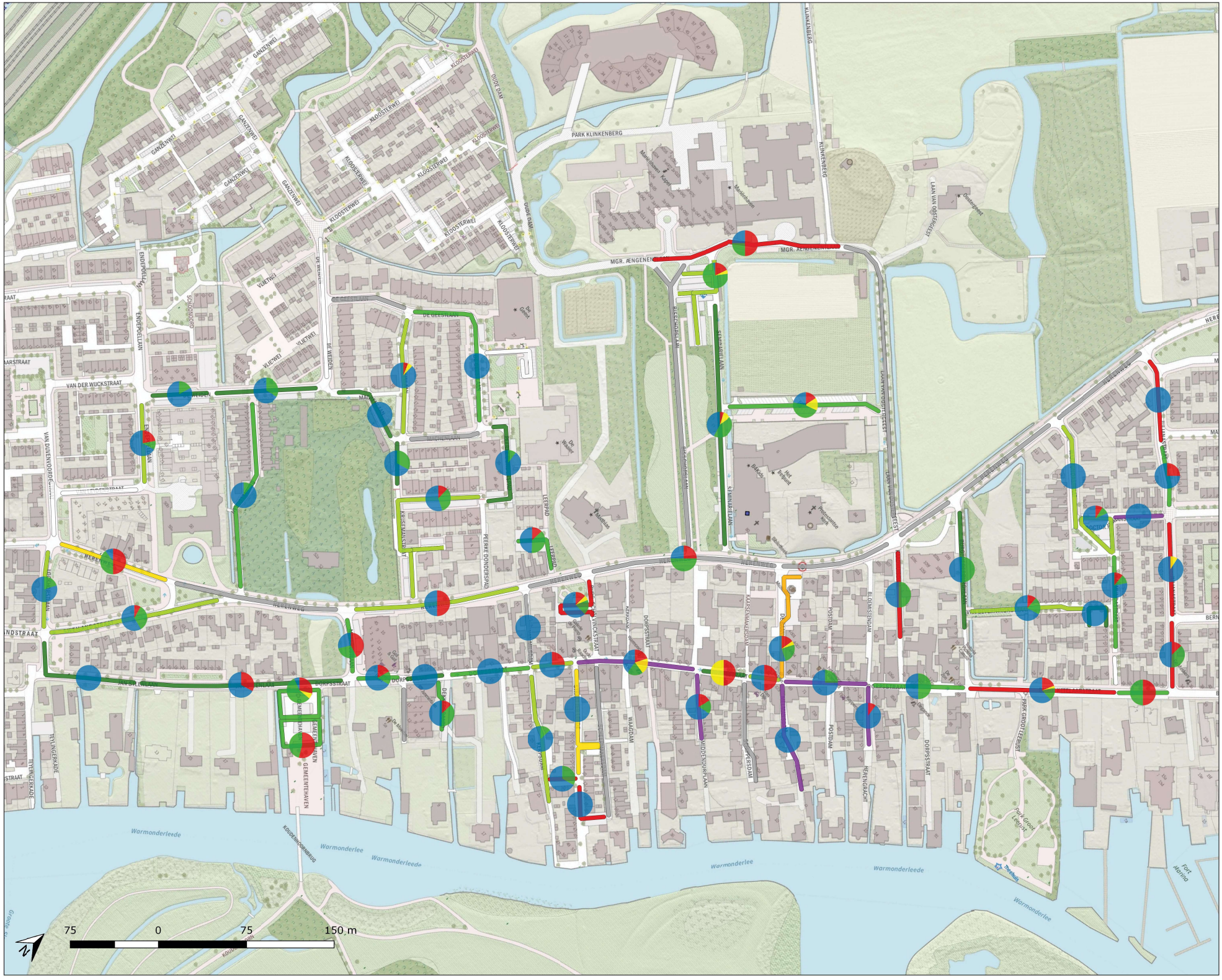

B5.7 Bezettingsgraad en herkomstanalyse
donderdag 23 mei 2019
11-13 uur

Gemeente:
Teylingen

Gebied:
Centrumgebied en omgeving

Plaats:
Warmond

Rapport:
219449

Legenda

Bezettingsgraad per sectie

- Geen parkeercapaciteit
- 0 %
- >0 - 40%
- 40 - 60%
- 60 - 80%
- 80 - 85%
- 85 - 90%
- 90 - 100%
- meer dan 100%

Herkomst (diagram)

- Zelfde plaats (PC4)
- Binnen 7,5 km*
- Tussen 7,5 - 15,0 km*
- Rest of lease voertuigen

* = Volledige postcode 4 gebieden die binnen de genoemde afstand liggen

12 Sectienummer

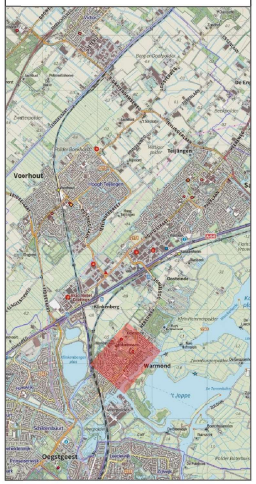

Bureau de Groot Volker
Verkeersonderzoek en -advies

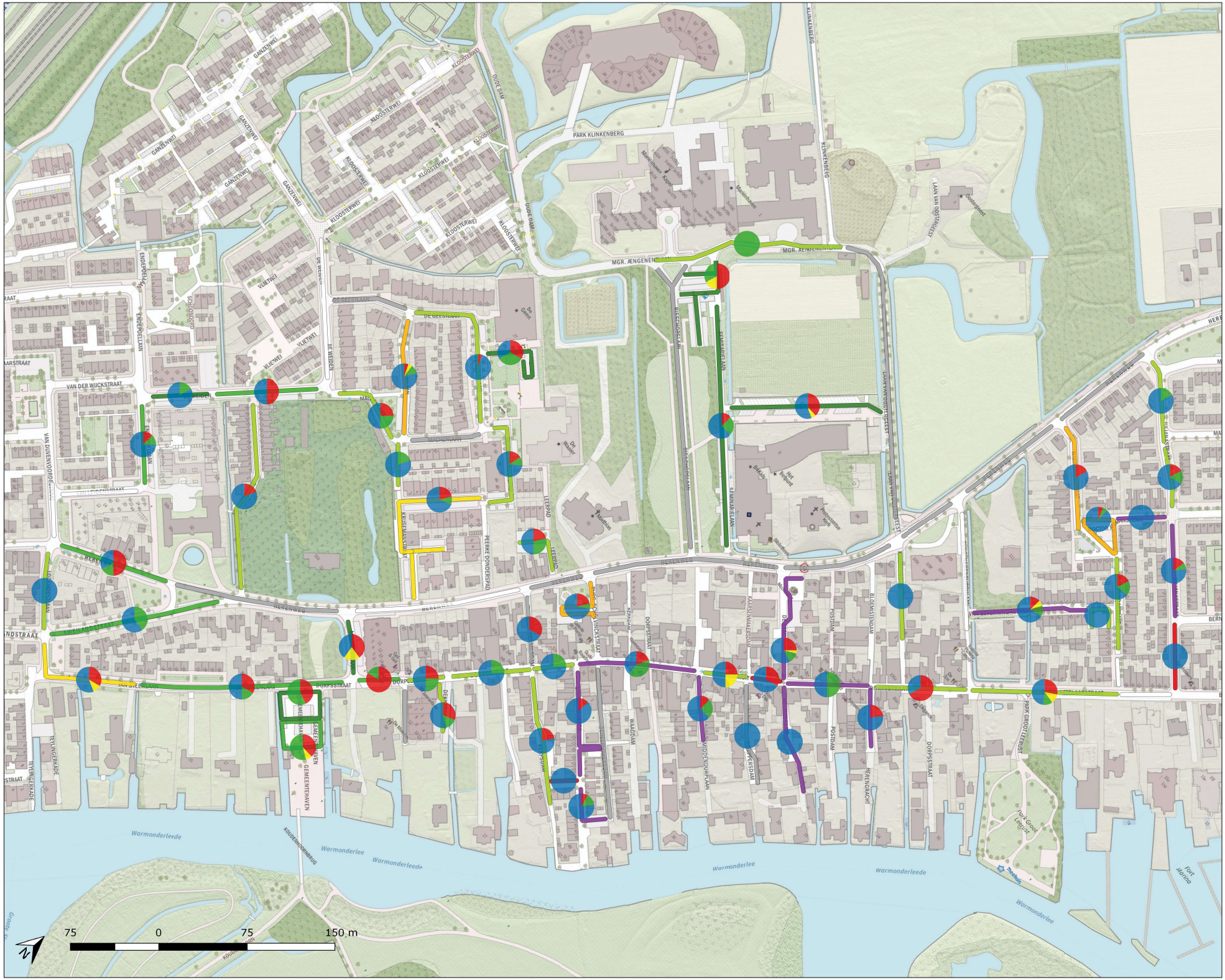

B5.8 Bezettingsgraad en herkomstanalyse
vrijdag 24 mei 2019
19-21 uur

Gemeente:
Teylingen

Gebied:
Centrumgebied en omgeving

Plaats:
Warmond

Rapport:
219449

Legenda

Bezettingsgraad per sectie

- Geen parkeercapaciteit
- 0 %
- >0 - 40%
- 40 - 60%
- 60 - 80%
- 80 - 85%
- 85 - 90%
- 90 - 100%
- meer dan 100%

Herkomst (diagram)

- Zelfde plaats (PC4)
- Binnen 7,5 km*
- Tussen 7,5 - 15,0 km*
- Rest of lease voertuigen

* = Volledige postcode 4 gebieden die binnen de genoemde afstand liggen

12 Sectienummer

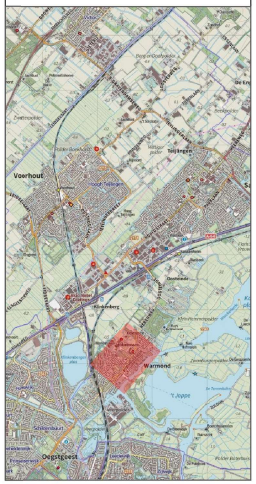

Bureau de Groot Volker
Verkeersonderzoek en -advies

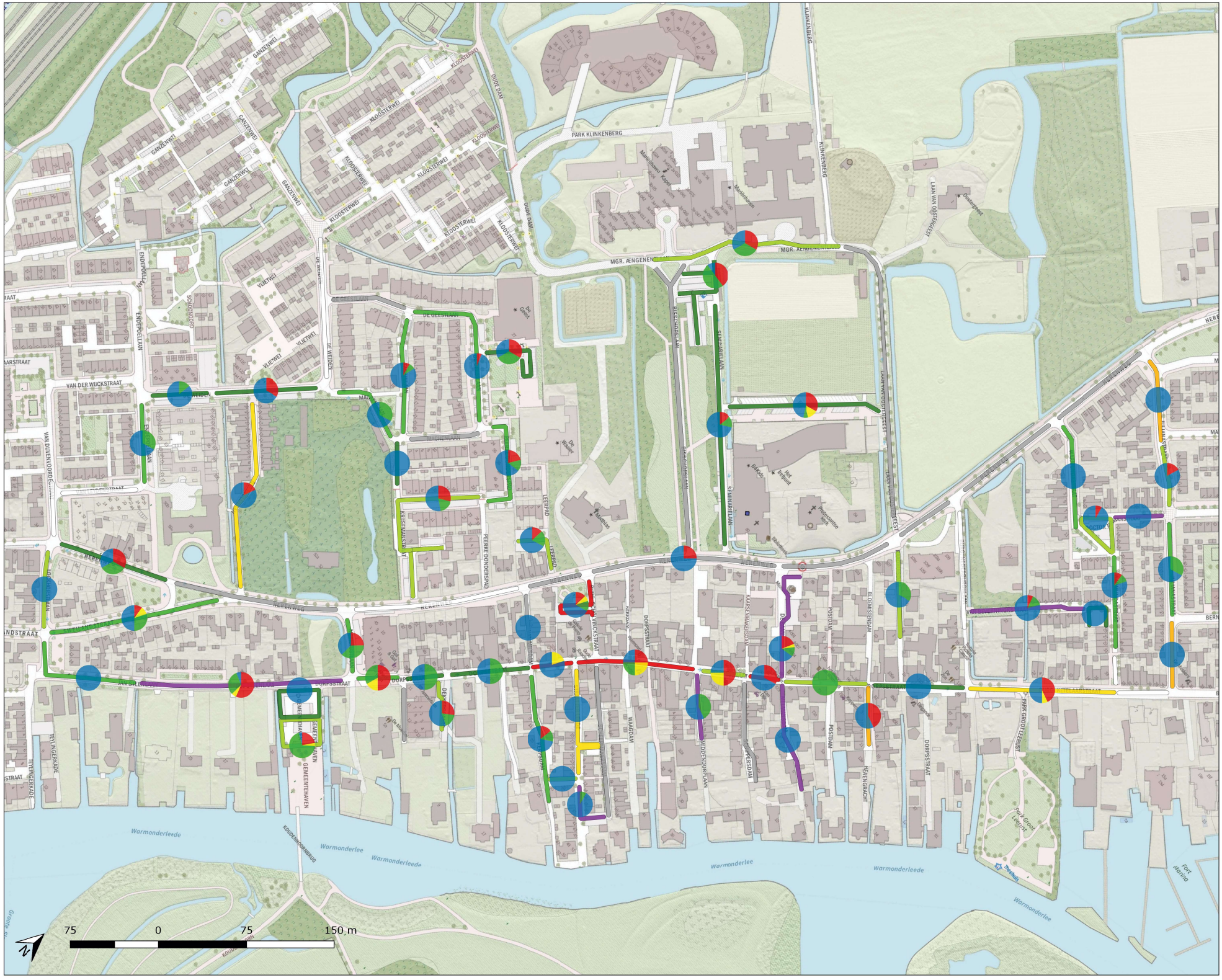

B5.9 Bezettingsgraad en herkomstanalyse
zaterdag 25 mei 2019
13-15 uur

Gemeente:
Teylingen

Gebied:
Centrumgebied en omgeving

Plaats:
Warmond

Rapport:
?19:449

Legenda

Bezettingsgraad per sectie

- Geen parkeercapaciteit
- 0 %
- >0 - 40%
- 40 - 60%
- 60 - 80%
- 80 - 85%
- 85 - 90%
- 90 - 100%
- meer dan 100%

Herkomst (diagram)

- Zelfde plaats (PC4)
- Binnen 7,5 km*
- Tussen 7,5 - 15,0 km*
- Rest of lease voertuigen

* = Volledige postcode 4 gebieden die binnen de genoemde afstand liggen

12 Sectienummer

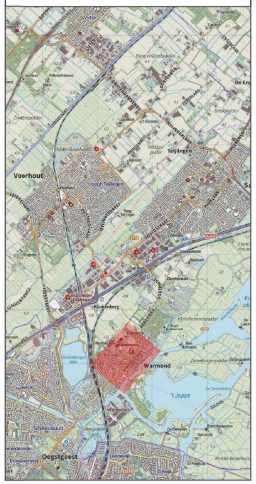

Bureau de Groot Volker
Verkeersonderzoek en -advies

Parkeer- en verkeersonderzoek

Centrumgebied Sassenheim, Voorhout en Warmond

DEEL B: VERKEERSONDERZOEK

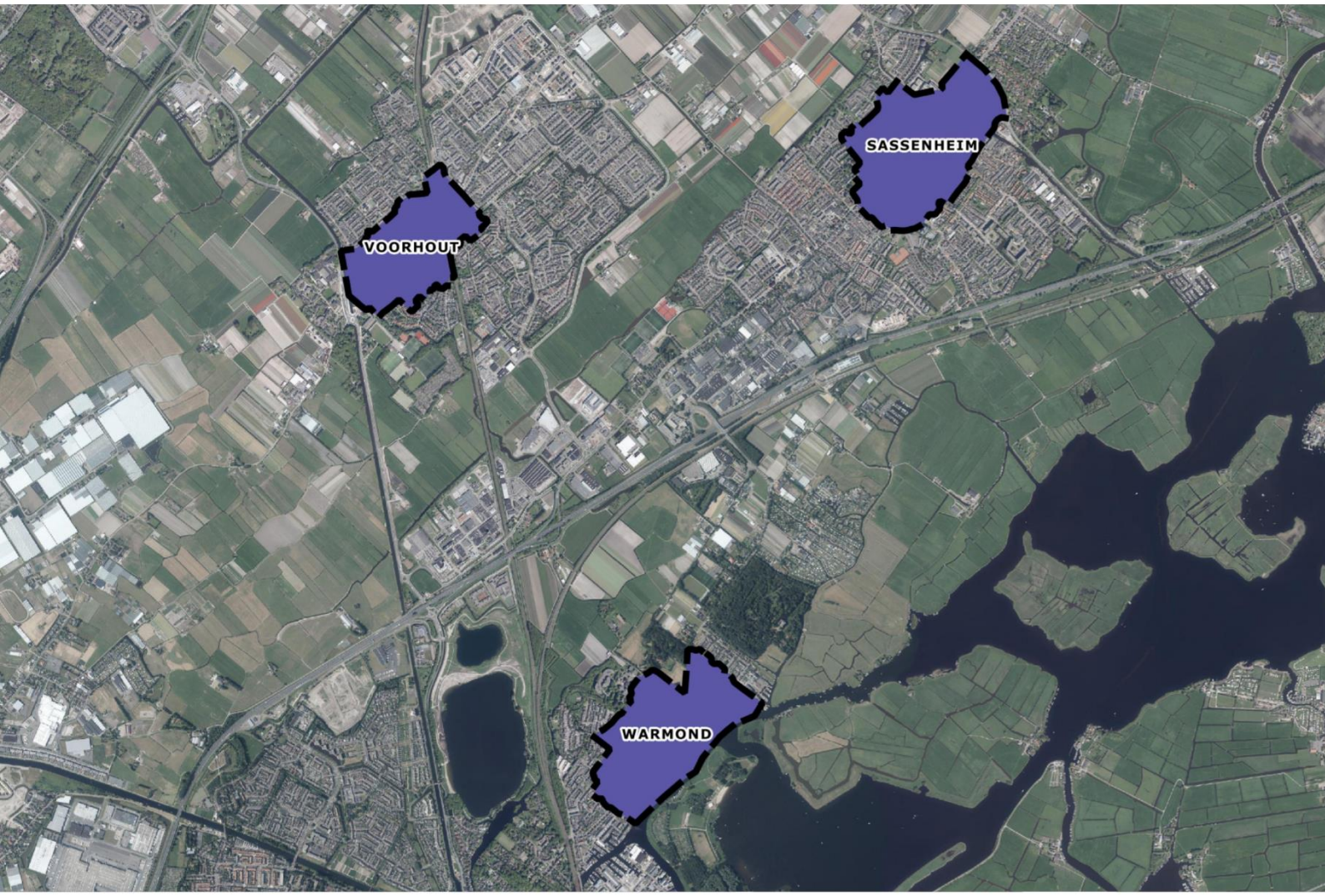

Verkeersonderzoek • Parkeeronderzoek • Advies • Educatie • Fiets

Onderzoeksperiode:
Mei 2019

Bureau de Groot Volker
Verkeersonderzoek en -advies

Opdrachtgever: Gemeente Teylingen
Rapportnummer: 191449-02B

Documentatiepagina

Opdrachtgever(s)	:	Gemeente Teylingen
Titel rapport	:	Parkeer- en verkeersonderzoek Teylingen, Centrumgebied Sassenheim, Voorhout en Warmond. Deel B: Verkeersonderzoek
Kenmerk	:	P191449-02B
Datum publicatie	:	vrijdag 23 augustus 2019
Projectteam opdrachtgever(s)	:	Mevrouw J. Hoogenboom
Projectteam Bureau de Groot Volker	:	De heren P. Nijland en J. Cnossen
Projectomschrijving	:	Onderzoek naar de huidige parkeersituatie en verkeerssituatie in de centrumgebieden Sassenheim, Voorhout en Warmond
Trefwoorden	:	parkeren, parkeeronderzoek, parkeercapaciteit, parkeerdruk, bezettingsgraad, verkeersintensiteit, centrumgebied, Sassenheim, Voorhout, Warmond
Gegevens	:	Bureau de Groot Volker Spoorstraat 11 6953 BW Dieren Tel [0313] 496 816 info@verkeersonderzoek.nl www.verkeersonderzoek.nl

Inhoudsopgave

1 Inleiding 3
1.1 Aanleiding 3
1.2 Onderzoeksvragen 3
1.3 Leeswijzer 3

2 Werkwijze verkeerstellingen 4
2.1 Onderzoekslocaties 4
2.2 Onderzoeksperiode 5
2.3 Werkwijze mechanische verkeerstellingen 5
2.4 Onderzoeksomstandigheden 10

3 Resultaten verkeerstellingen 12
3.1 Intensiteiten Sassenheim 12
3.2 Intensiteiten Voorhout 15
3.3 Intensiteiten Warmond 18

4 Verkeersschouw 21
4.1 Werkwijze 21
4.2 Duurzaam Veilig 22
4.3 CROW richtlijnen ETW en GOW / status van CROW richtlijnen 23
4.4 Sassenheim 29
4.5 Voorhout 36
4.6 Warmond 42

5 Conclusies 45

BIJLAGE 1 Kaart overzicht telpunten
BIJLAGE 2 Voertuigverdeling
BIJLAGE 3 Snelheidsgegevens verkeerstellingen
BIJLAGE 4 Telgegevens Teylingen

1 Inleiding

In dit hoofdstuk worden de aanleiding van het onderzoek en de opbouw van de rapportage omschreven.

1.1 Aanleiding

De gemeente Teylingen werkt aan het opstellen van een centrumvisie van de kernen Sassenheim, Voorhout en Warmond, gecombineerd met het actualiseren van de detailhandelsvisie. In de centrumvisie maakt de gemeente keuzes die recht doen aan levendige centra en de verschuiving van kopen naar beleven. Goede bereikbaarheid in combinatie met de aantrekkelijkheid van de centra zijn hiervoor van belang. Om een goede centrumvisie te maken is inzicht nodig in het gebruik van de parkeervoorzieningen, de verkeerscirculatie en de herkomst van het bezoekende verkeer. In deze rapportage worden de resultaten van het verkeersonderzoek omschreven. Het verkeersonderzoek omvat mechanische verkeerstellingen op 18 locaties in de kernen van Sassenheim, Voorhout en Warmond.

De resultaten van de parkeeronderzoeken zijn omschreven in rapport P191449-02A

1.2 Onderzoeksvragen

- Wat zijn de verkeersintensiteiten op de belangrijkste verkeerroutes in de kernen van Voorhout, Sassenheim en Warmond?
- Hoe functioneert het verkeerssysteem in- en rondom de drie centrumgebieden?

1.3 Leeswijzer

Deze rapportage bevat een toelichting op de uitgevoerde verkeerstellingen en een beknopte weergave van de resultaten. In de bijlagen van deze rapportage zijn per tellocatie de telrapporten van de mechanische tellingen opgenomen met hierin de geregistreerde gegevens per rijrichting en per uur.

2 Werkwijze

In dit hoofdstuk worden de onderzoekslocaties, de werkwijze, de onderzoeksperiode en de onderzoeksomstandigheden van de verkeerstellingen toegelicht.

2.1 Onderzoekslocaties

De mechanische verkeerstellingen zijn uitgevoerd op 18 verschillende locaties in de gemeente Teylingen. In het centrumgebied van Sassenheim liggen 10 telpunten, in Voorhout 3 en in Warmond is op 4 verschillende locaties geteld. Op drie tellocaties is naast de classificatie van motorvoertuigen ook het fietsverkeer geteld. Op telpunt 18 is alleen het fietsverkeer geteld. In figuur 2.1 zijn de tellocaties op kaart afgebeeld.

Figuur 2.1: Locaties mechanische telpunten

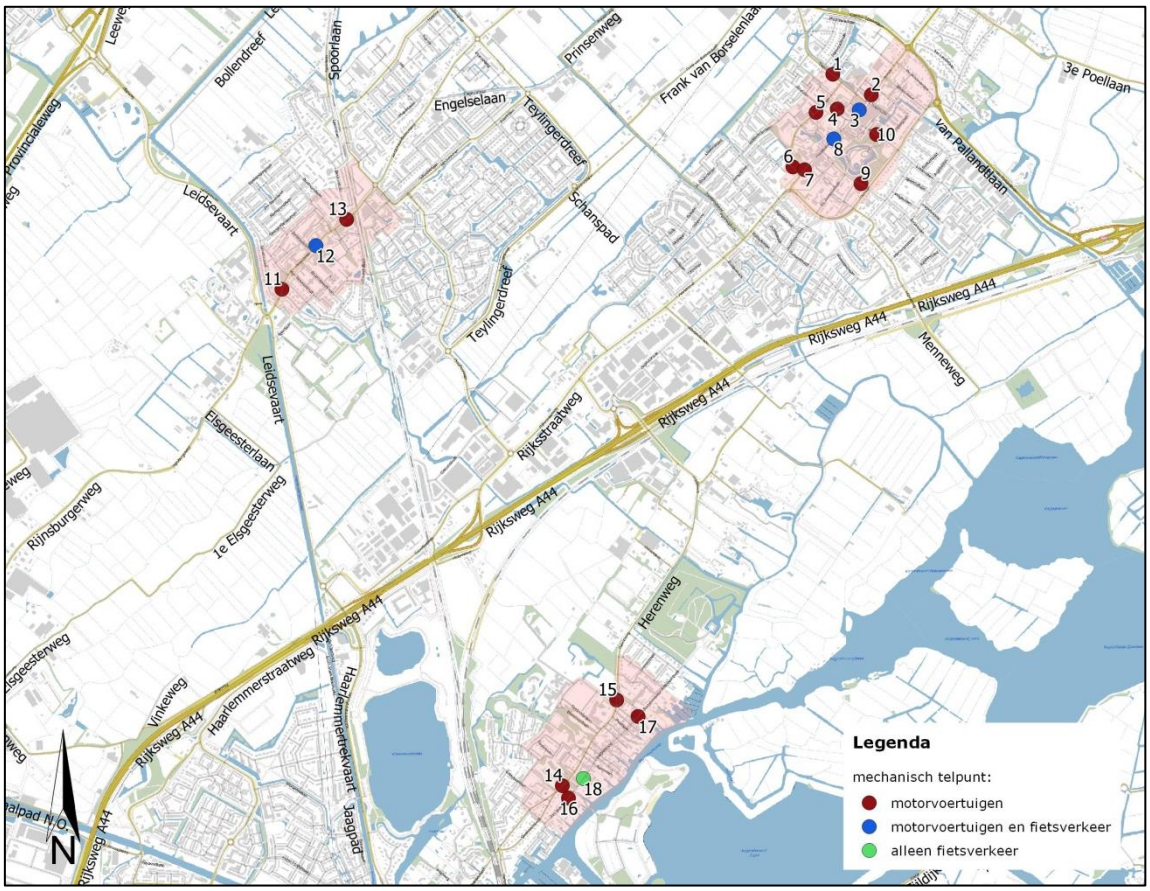

In bijlage 1 van deze rapportage zijn gedetailleerdere kaarten van de tellocaties per plaats opgenomen.

2.2 Onderzoeksperiode

De mechanische verkeerstellingen zijn uitgevoerd in de periode van vrijdag 17 mei 2019 tot en met zondag 26 mei 2019. Deze periode valt buiten de landelijk gebruikelijke feestdagen en schoolvakanties. De onderzoeksperiode kan daarmee als representatief worden gezien voor het uitvoeren van een verkeersonderzoek.

2.3 Werkwijze mechanische verkeerstellingen

Door het uitvoeren van een mechanische verkeerstelling kan inzicht worden verkregen in het verkeer op een bepaalde weg. Hieronder wordt kort de werking van een mechanische verkeerstelling beschreven.

Bij een mechanische verkeerstelling wordt een holle rubberen telslang over de rijbaan aangebracht en verbonden met een telapparaat. Op het moment dat een voertuig met de banden over een telslang rijdt wordt een luchtpuls naar het telapparaat gestuurd. Deze luchtpuls wordt geregistreerd door het telapparaat. Eén luchtpuls staat dus gelijk aan één as van een voertuig. Door het aanbrengen van twee telslangen, met een onderlinge afstand van 1 meter, over de rijbaan, kan naast de hoeveelheid verkeer ook de samenstelling (type voertuig) en de snelheid van het verkeer worden geregistreerd. Al deze gegevens worden door het telapparaat geregistreerd en worden achteraf uitgelezen.

Figuur 2.2: Voorbeeld mechanische classificatietelling



Bij het tellen van het fietsverkeer zijn de aantallen per rijrichting geregistreerd. Bij de motorvoertuigen zijn naast de aantallen, de voertuigen geclassificeerd in verschillende lengte- en snelheidsklassen.

Wegcategorisering en verkeersintensiteit

De CROW richtlijnen Duurzaam Veilig geven een intensiteitsindicatie per wegcategorie.

Tabel 2.3: Intensiteitsindicatie per wegcategorie (Bron: CROW richtlijnen Duurzaam Veilig)

Wegcategorie	Intensiteitsindicatie (etmaal)
Erftoegangsweg	0 – 5.000 motorvoertuigen
Grijs tussengebied	5.000 – 7.500 motorvoertuigen
Gebiedsontsluitingsweg	meer dan 7.500 motorvoertuigen

De gemeente Oss heeft zelf een wegcategorisering-indeling op basis van de wegcategorieën en verkeersintensiteit gemaakt. Deze indeling is in tabel 2.4 en figuur 2.5 weergegeven.

Tabel 2.4: Wegcategorisering binnen de bebouwde kom (Bron: Gemeente Oss)

Type	GOW I	GOW II	ETW I	ETW II
Snelheid	70 km/uur	50 km/uur	30 km/uur	30 km/uur
Intensiteit (mvt/etmaal)	> 10.000	6.000 – 15.000	4.000 – 6.000	< 4.000
Minimale binding	regio	lokaal	wijk	buurt
Vrachtverkeer	veel	matig	matig	zeer weinig
% vrachtverkeer	10	5	2	2
Vrachtverkeer / etm	> 1000	250-750	80-120	< 80

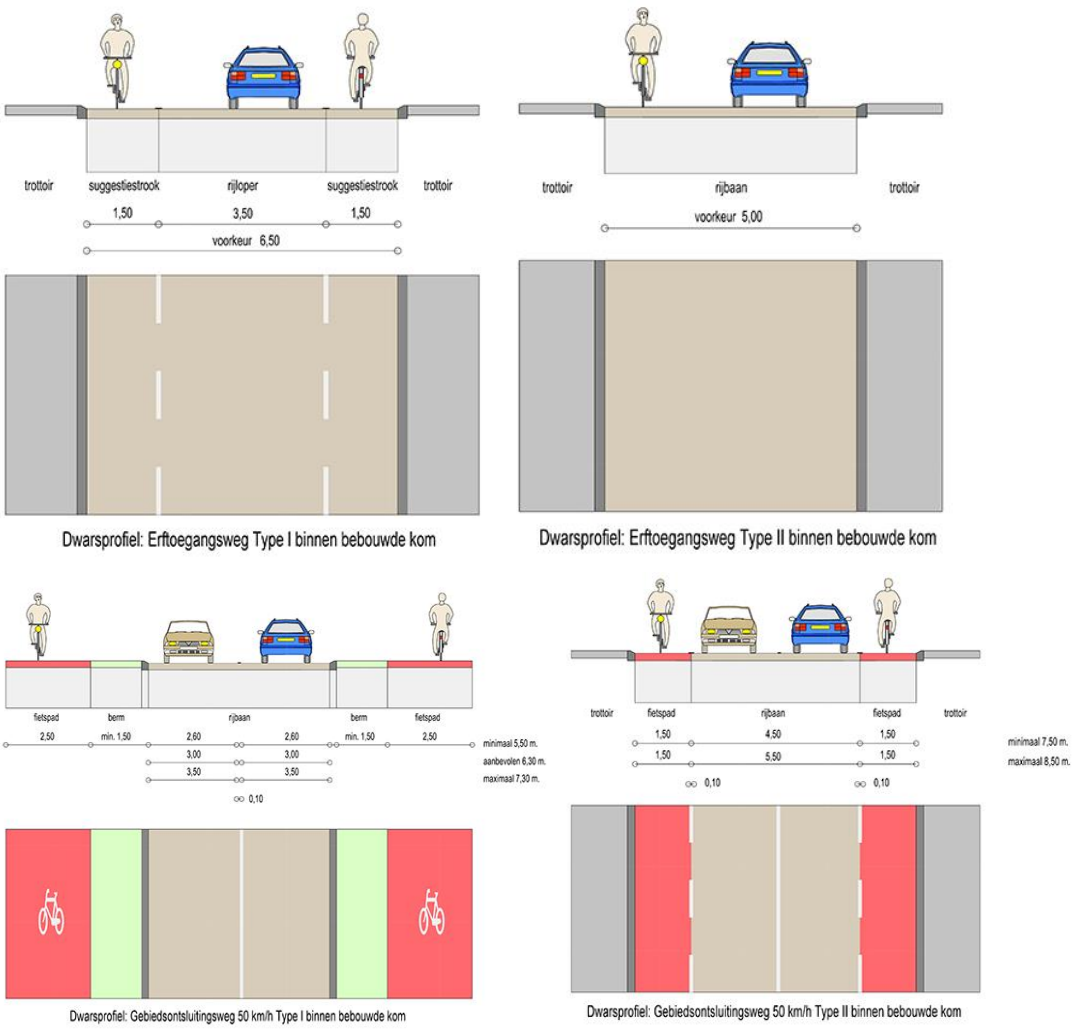

Figuur 2.5: Dwarsprofielen wegtypen (Bron: Gemeente Oss)

Voertuigverdeling

Om te bepalen wat de samenstelling van het verkeer is, is een classificatietelling uitgevoerd. Hierbij is onderscheid gemaakt in verschillende voertuigklassen. De gehanteerde voertuigverdeling is in tabel 2.6 weergegeven. De verdeling komt overeen met de waarden uit de Wet Geluidhinder. Bij de classificatie van motorvoertuigen wordt het fietsverkeer niet geregistreerd.

Tabel 2.6: Voertuigverdeling

Voertuigcategorie	Voertuigtype(n)	Lengteklassen (as-afstanden)
lichte motorvoertuigen	motoren (brommers)	< 2,0 meter
	personenauto's en bestelauto's	2,0 – 3,5 meter
middelzware motorvoertuigen	(kleine) vrachtwagens zonder oplegger of aanhanger, autobussen en personenauto's met aanhangwagen	3,5 - 7,0 meter
zware motorvoertuigen	vrachtwagens met resp. oplegger of aanhanger en verlengde autobussen	> 7,0 meter

Snelheid

Naast de voertuigverdeling is ook de snelheid van de voertuigen geregistreerd. De tellocaties bevinden zich binnen de bebouwde kom van de plaatsen Sassenheim, Voorhout en Warmond. Op de meeste telpunten geldt een maximumsnelheid van 30 km per uur. Op een aantal telpunten geldt een maximumsnelheid van 50 km per uur. De volgende snelheidscategorieën zijn hierbij gehanteerd:

Figuur 2.7: Snelheidscategorieën 30 km/uur wegen



Figuur 2.8: Snelheidscategorieën 50 km/uur wegen



Tijdsinterval

De registratie van het verkeer is uitgevoerd per tijdsinterval van 1 uur.

Veilige snelheden

Een veilige snelheid is afhankelijk van de functie van de weg en daarmee de samenstelling van het verkeer. Ook de mogelijkheid en onmogelijkheid van het optreden van bepaalde conflicten zijn van invloed op de veilige snelheid. Op basis van botsproeven uitgevoerd door EuroNCAP tussen voetgangers, auto's en auto's onderling, zijn de maximumsnelheidseisen voor personenauto's per conflicttype gedefinieerd. Voor zwaar verkeer is nog onvoldoende kennis om veilige snelheden te definiëren.

De maximumsnelheidseis voor personenauto's op basis van botsproeven binnen de bebouwde kom:
- Wegvakken binnen de kom
    - Stroomweg 70 km/h
    - Gebiedsontsluitingsweg 50 km/h
    - Erftoegangsweg 30 km/h
- Kruispunten binnen de kom
    - Gebiedsontsluitingsweg 50 km/h
    - Erftoegangsweg 30 km/h
- Oversteekplaatsen voor voetgangers en fietsers (binnen en buiten de bebouw de kom) 30 km/h

2.4 Onderzoeksomstandigheden

In deze paragraaf staan de weersomstandigheden tijdens het onderzoek en eventuele bijzonderheden weergegeven.

Weersomstandigheden

De weersomstandigheden tijdens de metingen staan weergegeven in figuur 2.9. De weersgegevens zijn afkomstig van het KNMI-meetstation bij luchthaven Schiphol.

Figuur 2.9: Weersomstandigheden (KNMI, meetlocatie Schiphol)

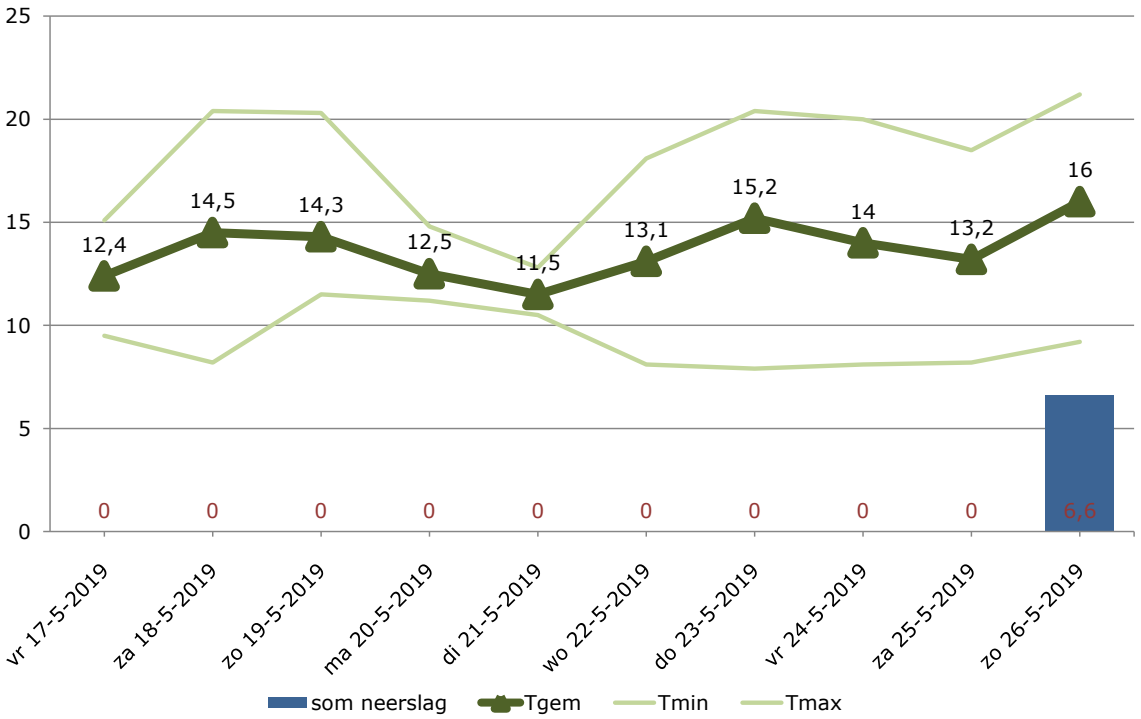

Verklaring grafiektitels weersomstandigheden:

Som neerslag = Etmaalsom van de neerslag (in mm);
Tgem. = Gemiddelde temperatuur (in graden Celsius);
Tmin. = Minimumtemperatuur (in graden Celsius);
Tmax. = Maximumtemperatuur (in graden Celsius).

Bijzonderheden

Tijdens het onderzoek zijn de volgende bijzonderheden geconstateerd die van invloed zijn of kunnen zijn op de onderzoeksresultaten:

- Op donderdag 23 mei 2019 kunnen de intensiteiten afwijken door de wekelijkse markt op het Hortusplein in Sassenheim.
- Op telpunt 10 (Kerklaan, Sassenheim) zijn op 18 mei 2019 tussen 14:00 uur en 16:00 uur geen gegevens geregistreerd. Mogelijk door een geparkeerde auto op de telslangen. Deze gegevens zijn uit de telrapporten verwijderd.
- Op telpunt 14 (Herenweg, Warmond) zijn vanaf 19 mei 2019, 4:00 uur tot en met 20 mei 10:00 uur geen correcte telgegevens geregistreerd door een defect aan de telstangen. Deze gegevens zijn uit de telrapporten verwijderd.
- Op zaterdag 18 mei 2019 heeft in het centrum van Warmond de jaarlijkse Groenmarkt plaatsgevonden. Mogelijk zijn hierdoor op deze zaterdag hogere intensiteiten geregistreerd dan gebruikelijk voor een zaterdag in deze periode.
- Op zaterdag 25 mei 2019 heeft tussen 13:00 en 18:00 uur in het centrum van Voorhout rond het Kerkplein het Korenfestival plaatsgevonden.

3 Onderzoeksresultaten verkeerstellingen

In dit hoofdstuk staan de resultaten van de mechanische verkeerstellingen beknopt weergegeven. Hierbij wordt ingegaan op de gemeten intensiteiten voor de verschillende tellocaties per rijrichting. Tabellen met de lengte en snelheidsgegevens staan weergegeven in de bijlagen 2 en 3 van deze rapportage. Telgegevens per uur en per dag staan weergegeven in de Exceltabellen die als digitale bijlage bij de rapportage zijn geleverd.

3.1 Intensiteiten Sassenheim

Op de telpunten 1 t/m 10 in Sassenheim zijn de motorvoertuigen per rijrichting geregistreerd. In tabel 3.1 staan de gemiddelde intensiteiten per tellocatie weergegeven voor een gemiddelde werkdag, een gemiddelde weekdag en een gemiddelde weekenddag.

Tabel 3.1: Gemiddelde intensiteiten motorvoertuigen Sassenheim

Locatie	Rijrichting	Intensiteiten (mvt/etmaal)					
		gemiddelde werkdag		gemiddelde weekenddag		gemiddelde weekdag	
1. Teijlingerlaan	richting Rietschelftlaan	1.537	3.389	1.163	2.475	1.430	3.128
	richting Westerstraat	1.852		1.312		1.698	
2. Hoofdstraat	richting Kastanjelaan	2.595	4.559	1.828	3.135	2.376	4.153
	richting Concordiastraat	1.964		1.308		1.777	
3. Hoofdstraat	richting Kerklaan	103	209	69	140	93	189
	richting Teijlingerlaan	106		71		96	
4. Hortuslaan	richting Westerstraat	663	1.519	564	1.252	635	1.443
	richting Hortusplein	856		688		808	
5. Westerstraat	richting Gildehof	3.490	6.152	2.453	4.308	3.194	5.625
	richting Slotlaan	2.662		1.855		2.431	
6. Wilhelminalaan	richting Hoofdstraat	3.353	5.313	2.308	3.672	3.055	4.845
	richting Prins Hendriklaan	1.960		1.364		1.790	
7. Hoofdstraat	richting Wilhelminalaan	130	1.439	135	1.113	131	1.345
	richting J.P. Gouverneurlaan	1.309		978		1.214	
8. Hoofdstraat	richting Passage	640	778	556	668	616	747
	richting Charbonlaan	138		113		131	
9. J.P. Gouverneurlaan	richting Menneweg	540	1.725	373	1.151	492	1.560
	richting Parklaan	1.185		778		1.068	
10 Kerklaan	richting Voorhavenkwartier	1.378	3.334	1.111	2.720	1.302	3.159
	richting Bijweglaan	1.956		1.609		1.857	

Op basis van de verkeerstellingen valt op dat telpunt 5 Westerstraat in Sassenheim een gemiddelde etmaal intensiteit heeft op een werkdag die hoger ligt dan 6.000 motorvoertuigen, dit is de grenswaarde voor een wegcategorie erftoegangsweg of gebiedsontsluitingsweg.

Op de telpunten 3 en 8 zijn naast de classificatie van motorvoertuigen ook de aantallen fietsers geteld. In tabel 3.2 staan de aantallen geregistreerde fietsers per rijrichting weergegeven voor een gemiddelde werkdag, een gemiddelde weekdag en een gemiddelde weekenddag.

Tabel 3.2: Gemiddelde intensiteiten fietsverkeer Sassenheim

Locatie	Rijrichting	Intensiteiten (fietsers/etmaal)					
		gemiddelde werkdag		gemiddelde weekenddag		gemiddelde weekdag	
3A Hoofdstraat	richting Teijlingerlaan	1.517	3.037	1.245	2.371	1.439	2.847
	richting Kerklaan	1.520		1.126		1.408	
8A Hoofdstraat	richting Passage	2.140	4.433	1.781	3.606	2.038	4.197
	richting Charbonlaan	2.293		1.825		2.159	

In figuur 3.3 staan de geregistreerde intensiteiten voor een gemiddelde werkdag en per rijrichting op kaart weergegeven.

Figuur 3.3: Overzicht intensiteiten motorvoertuigen (m) en fietsverkeer (f), gemiddelde werkdag

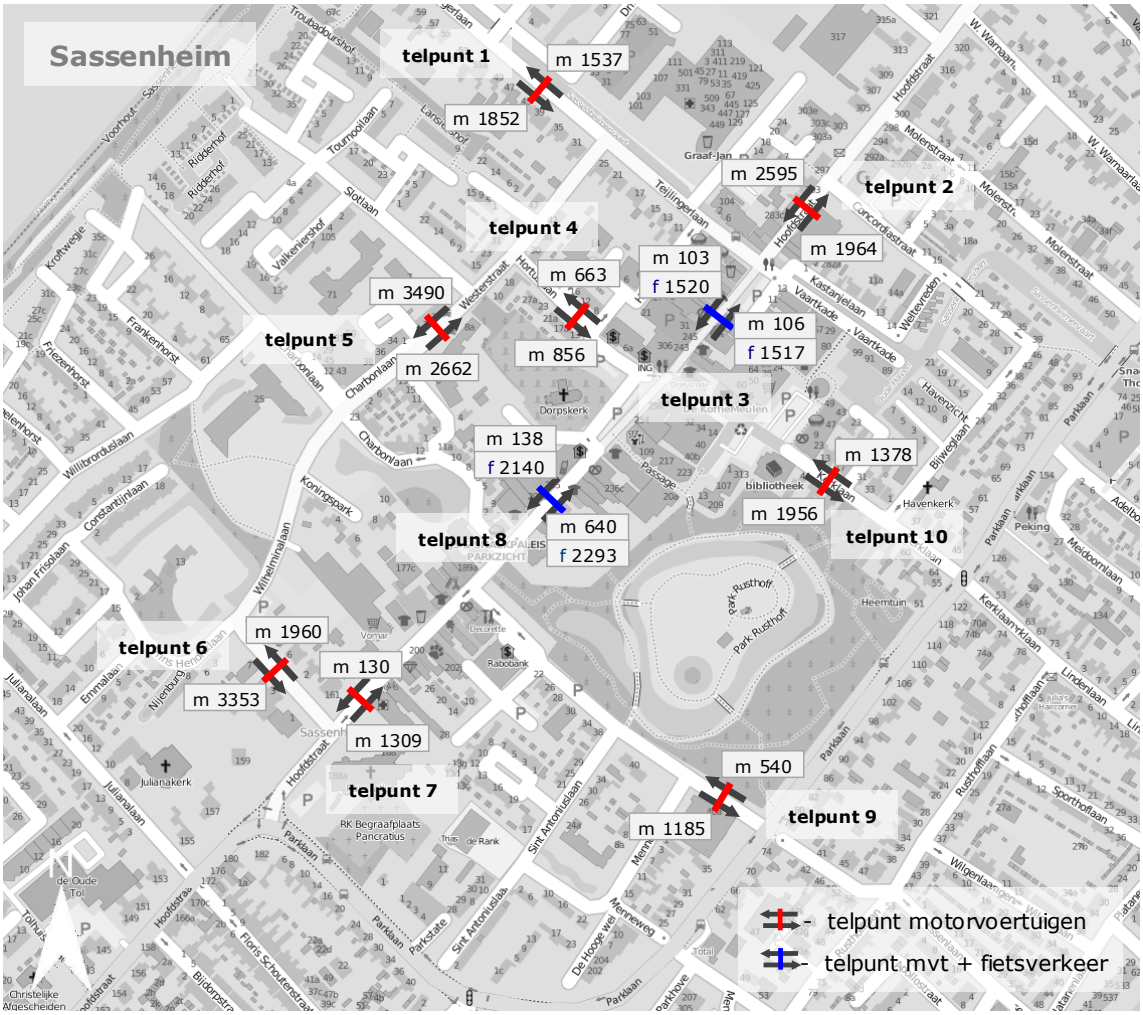

Het verloop van de intensiteiten per uur voor een gemiddelde werkdag staat weergegeven in figuur 3.4 (totaal beide richtingen).

Figuur 3.4: Aantal motorvoertuigen/fietsers per uur, gemiddelde werkdag

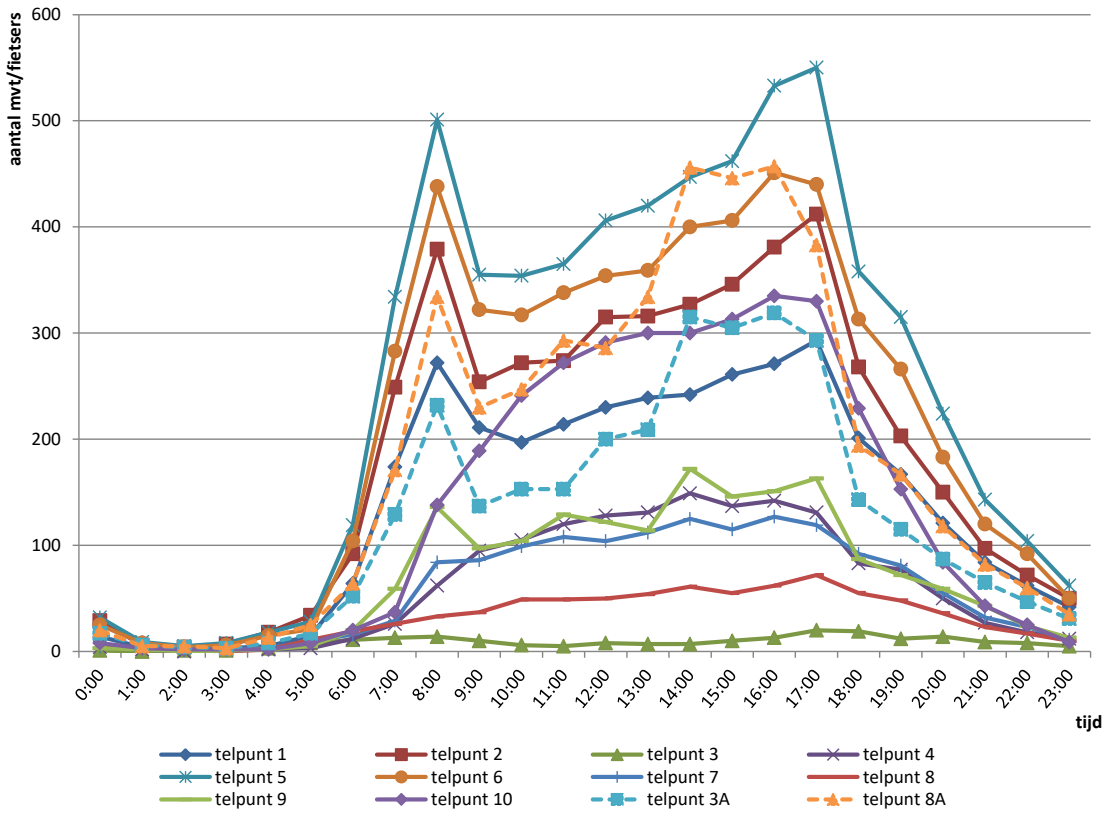

3.2 Intensiteiten Voorhout

Op de telpunten 11 t/m 13 in Voorhout zijn de motorvoertuigen per rijrichting geregistreerd. In tabel 3.5 staan de gemiddelde intensiteiten per tellocatie weergegeven voor een gemiddelde werkdag, een gemiddelde weekdag en een gemiddelde weekenddag.

Tabel 3.5: Gemiddelde intensiteiten motorvoertuigen Voorhout

Locatie	Rijrichting	Intensiteiten (mvt/etmaal)					
		gemiddelde werkdag		gemiddelde weekenddag		gemiddelde weekdag	
11 Herenstraat	richting Professor Nolenslaan	4.162	7.942	3.407	6.514	3.946	7.534
	richting Doctor Kuijperlaan	3.780		3.107		3.588	
12 Herenstraat	richting Prins Bernhardstraat	3.875	6.974	3.044	5.500	3.638	6.553
	richting Beatrixstraat	3.099		2.456		2.915	
13 Herenstraat	richting Boekhorstlaan	3.573	7.435	2.868	6.042	3.372	7.037
	richting Beukenrode	3.862		3.174		3.665	

Op de telpunt 12 zijn naast de classificatie van motorvoertuigen ook de aantallen fietsers geteld. In tabel 3.6 staan de aantallen geregistreerde fietsers per rijrichting weergegeven voor een gemiddelde werkdag, een gemiddelde weekdag en een gemiddelde weekenddag.

Tabel 3.6: Gemiddelde intensiteiten fietsverkeer Voorhout

Locatie	Rijrichting	Intensiteiten (fietsers/etmaal)					
		gemiddelde werkdag		gemiddelde weekenddag		gemiddelde weekdag	
12A Herenstraat	richting Beatrixstraat	1.759	3.489	1.576	3.198	1.707	3.406
	richting Prins Bernhardstraat	1.730		1.622		1.699	

In figuur 3.7 staan de geregistreerde intensiteiten voor een gemiddelde werkdag en per rijrichting op kaart weergegeven.

Figuur 3.7: Overzicht intensiteiten motorvoertuigen (m) en fietsverkeer (f), gemiddelde werkdag

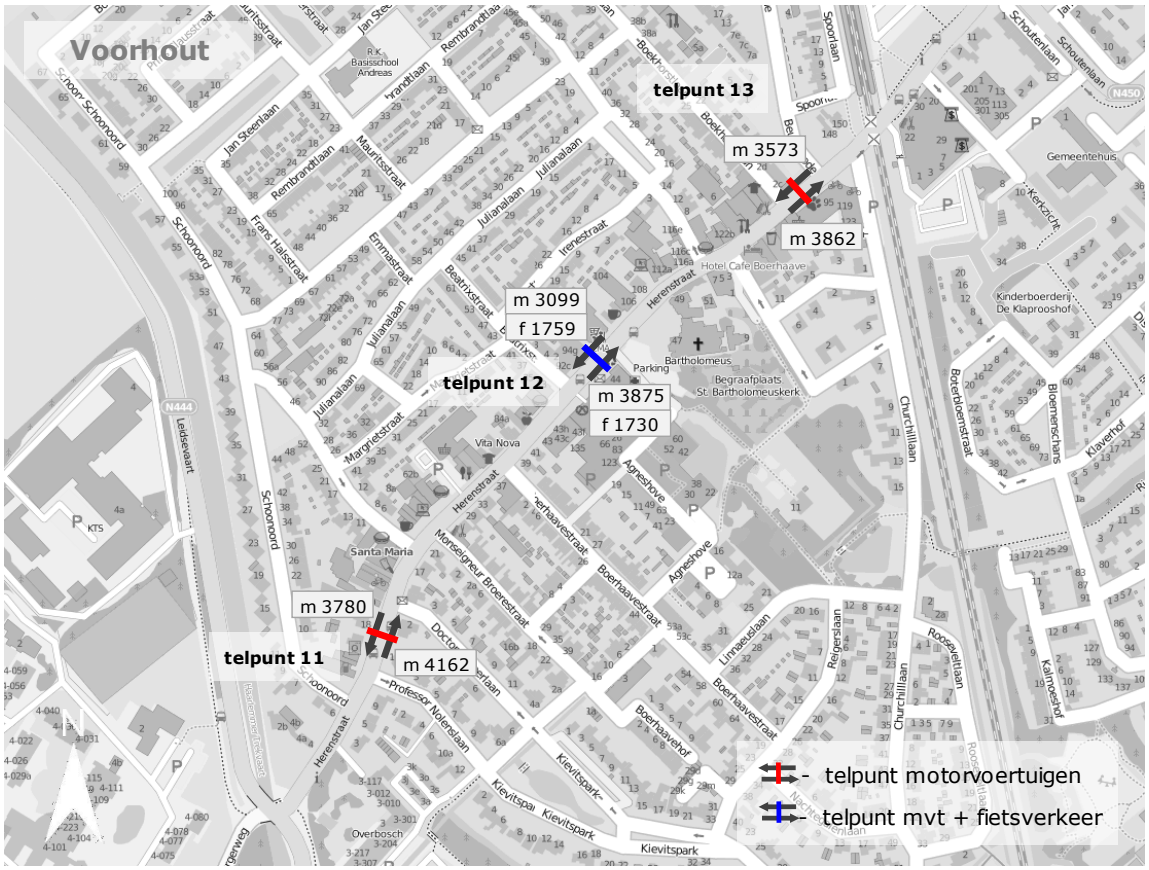

Het verloop van de intensiteiten per uur voor een gemiddelde werkdag staat weergegeven in figuur 3.8 (totaal beide richtingen).

Figuur 3.8: Aantal motorvoertuigen/fietsers per uur, gemiddelde werkdag

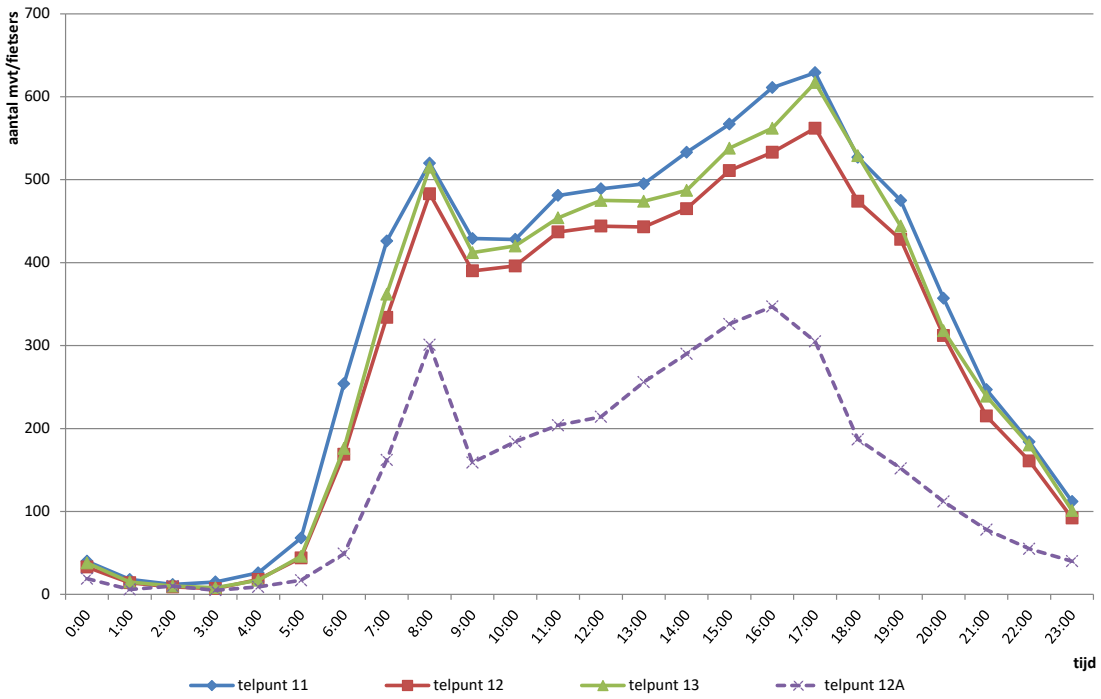

3.3 Intensiteiten Warmond

Op de telpunten 14 t/m 17 in Warmond zijn de motorvoertuigen per rijrichting geregistreerd. In tabel 3.9 staan de gemiddelde intensiteiten per tellocatie weergegeven voor een gemiddelde werkdag, een gemiddelde weekdag en een gemiddelde weekenddag.

Tabel 3.9: Gemiddelde intensiteiten motorvoertuigen Warmond

Locatie	Rijrichting	Intensiteiten (mvt/etmaal)					
		gemiddelde werkdag		gemiddelde weekenddag		gemiddelde weekdag	
14 Herenweg	richting Bijlveldlaan	3.192	6.213	2.346	4.564	2.910	5.702
	richting Meerrustlaan	3.021		2.218		2.792	
15 Herenweg	richting Laan van Oostergeest	3.207	6.068	2.369	4.480	2.968	5.615
	richting Burg. Nederburghlaan	2.861		2.111		2.647	
16 Jan Steenlaan	richting Lockhorstlaan	86	273	84	238	86	264
	richting Gemeentehaven	187		154		178	
17 Dorpsstraat	richting Raadhuisdam	8	384	13	278	10	355
	richting Nederburghlaan	376		265		345	

Op de telpunt 18 zijn de aantallen fietsers geteld. In tabel 3.10 staan de aantallen geregistreerde fietsers per rijrichting weergegeven voor een gemiddelde werkdag, een gemiddelde weekdag en een gemiddelde weekenddag.

Tabel 3.10: Gemiddelde intensiteiten fietsverkeer Warmond

Locatie	Rijrichting	Intensiteiten (fietsers/etmaal)					
		gemiddelde werkdag		gemiddelde weekenddag		gemiddelde weekdag	
18 Dorpsstraat	richting Meerrustlaan	412	991	455	1.092	425	1.021
	richting Kerpsdam	579		637		596	

In figuur 3.11 staan de geregistreerde intensiteiten voor een gemiddelde werkdag en per rijrichting op kaart weergegeven.

Figuur 3.11: Overzicht intensiteiten motorvoertuigen (m) en fietsverkeer (f), gemiddelde werkdag

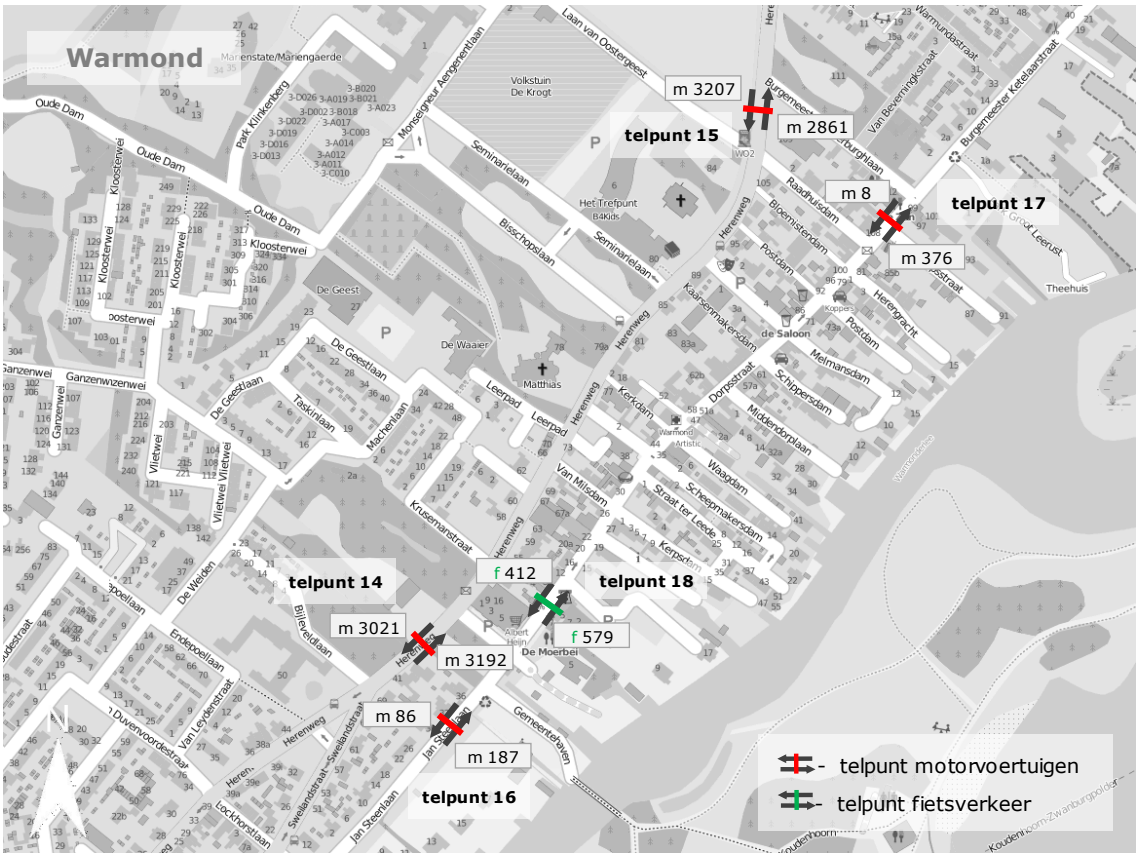

Het verloop van de intensiteiten per uur voor een gemiddelde werkdag staat weergegeven in figuur 3.12 (totaal beide richtingen).

Figuur 3.12: Aantal motorvoertuigen/fietsers per uur, gemiddelde werkdag

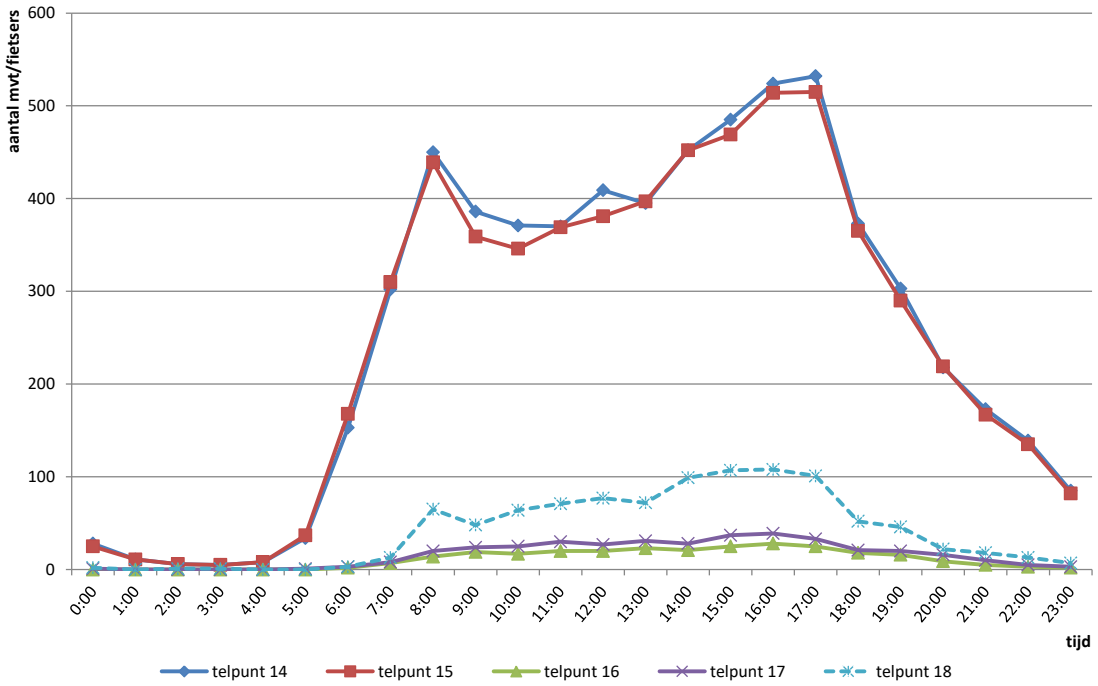

In bijlage 2 van deze rapportage is een overzicht van de lengtegegevens per telpunt opgenomen. In bijlage 3 wordt een overzicht weergegeven van de geregistreerde snelheden per tellocatie. Gedetailleerde telgegevens per uur en per rijrichting zijn terug te vinden in de digitale bijlagen. Per tellocatie is hierbij een Excel-bestand toegevoegd met de telgegevens, de lengtegegevens en de snelheidsgegevens.

4 Verkeersschouw

Voor dit verkeersonderzoek is een verkeersschouw uitgevoerd in de drie centra van de gemeente Teylingen: Sassenheim, Voorhout en Warmond. Dit hoofdstuk is als volgt opgebouwd, als eerste een beschrijving van de werkwijze, daarna wordt per centrumgebied ingegaan op de meest opvallende verkeerskundige zaken.

4.1 Werkwijze

De verkeersschouw is uitgevoerd door een adviseur met een verkeerskundige achtergrond. De verkeersschouw is beoordeeld met behulp van de landelijke richtlijnen voor verkeer, vervoer en parkeren van het CROW. Het CROW is het landelijke kennisplatform voor verkeerskundige informatie. Bij de beoordeling van het wegontwerp en verkeerssysteem is ook gekeken naar het gemeentelijk verkeer en vervoersplan van de gemeente Teylingen.

De landelijke Duurzaam Veilig principes voor wegontwerp vormen de basis van de verkeersschouw:
I: functionaliteit van de weg
II: homogeniteit van massa's en/of snelheden en richting
III: herkenbaarheid van de vormgeving van de weg en voorspelbaarheid van wegverloop en van gedrag van weggebruikers
IV: vergevingsgezindheid van de omgeving en van weggebruikers onderling
V: statusonderkenning door de verkeersdeelnemer

De volgende basiseisen wegontwerp worden meegenomen bij de verkeersschouw:
1: herkenbaarheid wegcategorie
2: conflicten met tegemoetkomend verkeer
3: conflicten met kruisend en overstekend verkeer
4: scheiding van voertuigsoorten
5: obstakels langs de rijbaan
6: inpassing van de weg in zijn omgeving.

4.2 Duurzaam Veilig

Wat is Duurzaam Veilig?

Duurzaam Veilig is een nationale verkeerskundige aanpak voor het voorkomen van ongevallen en het verminderen van de kans op ernstig letsel, ofwel preventie. Daarbij staat een generieke aanpak centraal, wat betekent dat die kenmerken van het wegverkeer worden aangepakt waarvan algemeen bekend is dat ze onveiligheid veroorzaken.

Uitgangspunten Duurzaam Veilig

De visie Duurzaam Veilig is gebaseerd op principes die ieder op hun eigen wijze bijdragen aan het verwezenlijken van een duurzaam veilig verkeerssysteem. Doel is (ernstige) ongevallen te voorkomen en daar waar dat niet mogelijk is de kans op ernstig letsel te reduceren. De principes zijn gebaseerd op wetenschappelijke theorieën uit de verkeerskunde, biomechanica en psychologie. Ze sluiten aan bij de menselijke maat in fysiek en mentaal opzicht en bij het functioneren van verkeer in zijn algemeenheid.

5 principes van Duurzaam Veilig

Duurzaam Veilig heeft 5 principes als uitgangspunt voor een duurzaam veilig verkeerssysteem, dit zijn de volgende:

1. Functionaliteit van de weg

Wegen hebben idealiter één functie: ofwel ze dienen om te stromen ofwel om verkeer te laten uitwisselen. Een duurzaam veilig wegennet is functioneel ingericht op basis van drie hoofdcategorieën wegen: de stroomwegen (stromen), de erftoegangswegen (uitwisselen) en de gebiedsontsluitingswegen (stromen op wegvakken en uitwisselen op kruisingen).

2. Homogeniteit van massa's, snelheid en richting

Duurzaam Veilig streeft naar homogeniteit in massa, in snelheid en in richting. Dit betekent dat verkeerssoorten met grote verschillen in massa, snelheid of richting fysiek van elkaar gescheiden moeten worden. Wanneer fysieke scheiding van verkeerssoorten niet mogelijk of wenselijk is, bijvoorbeeld op gelijkvloerse kruispunten en in verblijfsgebieden, moet de inrichting, liefst zo natuurlijk mogelijk, een lage snelheid oproepen.

3. Herkenbaarheid van de vormgeving van de weg en voorspelbaarheid van het wegverloop en het gedrag van weggebruikers

Weggebruikers moeten weten wat voor rijgedrag er van hen verwacht wordt en wat ze van anderen kunnen verwachten. Daarnaast moet het verloop van de weg duidelijk en voorspelbaar zijn. Hiertoe is het belangrijk de weg en wegomgeving herkenbaar en gelijksoortig in te richten, zodanig dat mensen de juiste verwachtingen hebben en zich er naar gedragen.

4. Vergevingsgezindheid van de omgeving (fysiek) en de weggebruikers onderling (sociaal)

In de fysieke betekenis houdt vergevingsgezindheid in dat de omgeving zo is ingericht dat eventuele verkeersongevallen zo gunstig mogelijk aflopen. Een voertuig dat van de weg raakt zou geen obstakels, ook geen wegmeubilair, mogen raken met ernstig letsel als gevolg. Het voertuig zelf dient zowel bescherming te bieden aan de inzittenden als aan de tegenpartij. Vergevingsgezindheid heeft in Duurzaam Veilig ook een sociale betekenis. Weggebruikers zouden door anticiperend of vergevingsgezind weggedrag ruimte moeten bieden aan anderen om fouten te begaan zonder dat dit ernstige gevolgen heeft.

5. Statusonderkenning: de verkeersdeelnemer is bewust bekwaam

Statusonderkenning doelt op het vermogen van – of de mogelijkheid voor – de verkeersdeelnemer om zijn eigen bekwaamheid voor de uitvoering van de rijtaak goed te kunnen inschatten. Zo moet hij dus weten over welke vaardigheden hij beschikt en of deze voldoende zijn om veilig aan het verkeer te kunnen deelnemen. Het deelwoord 'status' in het woord 'statusonderkenning' betekent eigenlijk 'toestand'. Het gaat in wezen om zelfinzicht. Daarbij gaat het behalve om relatief stabiele vaardigheden (zoals sturen, remmen of inzicht in het verkeer) ook om factoren die van dag tot dag kunnen verschillen (zoals alcoholconsumptie of vermoeidheid). Een leercurve ziet er als volgt uit: je start onbewust onbekwaam. Vervolgens word je je bewust van je onvermogen, je wilt wel anders maar je kunt nog niet. Dan ben je bewust onbekwaam.
Door te leren van je fouten word je bewust bekwaam. Door heel vaak het gedrag te oefenen, bereik je het laatste stadium: onbewust bekwaam. Dan doe je wat je moet doen zonder erbij na te hoeven denken. Deze ontwikkeling is ook van toepassing op het verkeersgedrag.

De 5 principes zijn doormiddel van een verdere uitwerking naar basiseisen en kenmerken van het wegontwerp verder vertaald naar een wenselijk wegontwerp in de praktijk.

4.3 CROW richtlijnen ETW en GOW / status van CROW richtlijnen

Deze paragraaf beschrijft de status van de CROW richtlijnen. In figuur 4.1 wordt een overzicht gegeven van de richtlijnen voor de inrichting van de weg. Figuur 4.2 beschrijft de status van de CROW-publicaties.

Figuur 4.1: Richtlijnen voor de inrichting van de weg

Diverse instellingen stellen richtlijnen op voor de inrichting van de weg. De belangrijkste richtlijnen zijn de AGR (Overeenkomst van Genève) en de CROW-publicaties. Van belang is dat deze richtlijnen niet zomaar een leidraad zijn die als ideaal voorbeeld gezien kunnen worden. Uit jurisprudentie blijkt dat deze richtlijnen in sommige gevallen als juridisch bindend gezien worden. Afwijken van de richtlijnen kan wel, maar hiervoor is dan wel een goede motivering nodig.

Bron: CROW Handboek verkeerswetgeving - overzicht relevante wet- en regelgeving voor ontwerper en beheerder, paragraaf 3.2, 01-09-2008

Figuur 4.2: CROW-publicaties

In principe zijn de richtlijnen van CROW niet bindend. Op het moment dat in regelgeving of beleidsnota's wordt verwezen naar de CROW-publicaties, zijn ze bindend. Een voorbeeld hiervan zijn de parkeerkencijfers uit publicatie 182 of de ASVV. Veel gemeenten verwijzen naar deze kencijfers in hun parkeerbeleid of bestemmingsplannen. Op dat moment zijn de parkeerkencijfers in de betreffende gemeente als regelgeving te beschouwen (parkeernormen). Verder bestaat er jurisprudentie waarbij in de uitspraak wordt verwezen naar de CROW-publicaties. Kern van de uitspraken is dat de wegbeheerders mogen afwijken van de richtlijnen, maar dat ze hiervoor wel een goede motivering en afweging van belangen moeten hebben.

Bron: CROW Handboek verkeerswetgeving - overzicht relevante wet- en regelgeving voor ontwerper en beheerder, paragraaf 3.2.2, 01-09-2008

De CROW-publicaties zijn richtlijnen voor de Nederlandse infrastructuur waarvan alleen van kan worden afgeweken met goede motivering en afweging van belangen.

CROW richtlijnen minimale inrichting erftoegangsweg (ETW) binnen bebouwde kom

Hieronder is een uitsnede weergegeven van de richtlijnen voor een erftoegangsweg binnen de bebouwde kom.

De erftoegangsweg binnen de bebouwde kom (ETW-bibeko) heeft als functie uitwisselen. Dit type weg kent de minste richtlijnen en komt daardoor in veel verschijningsvormen in Nederland voor. De categorie ETW-bibeko kent dus veel vrijheden. Een bijzondere vorm van een erftoegangsweg is een erf. Een erf kent zijn eigen karakteristieken, de richtlijnen betreffende erven blijven onverminderd van kracht. Ook inrichting volgens Shared Space valt onder deze categorie.

Figuur 4.3: Minimale inrichting erftoegangsweg binnen de bebouwde kom

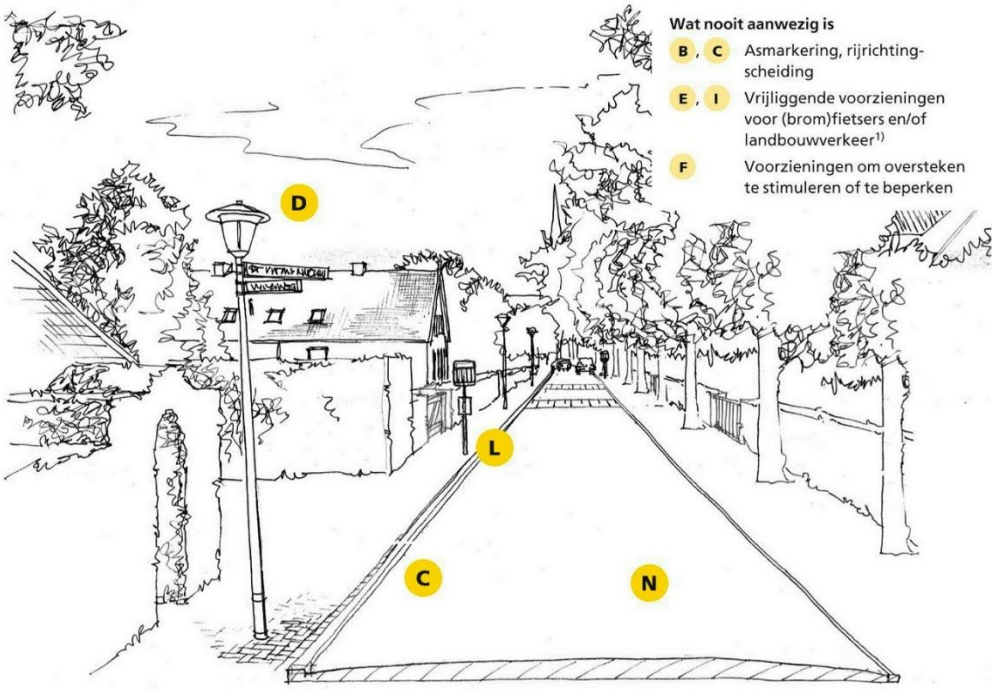

Verharding (A): Onverhard, open of gesloten
Fysieke rijrichtingscheiding (B): Eén rijbaan zonder rijrichtingscheiding.
Lengtemarkering (C): Er is nimmer witte lengtemarkering aanwezig (fietsstroken, kantmarkering, parkeervakken en dergelijke). Bij een onoverzichtelijke bocht mag over een korte lengte een asstreep worden aangebracht.
Openbare verlichting (D): Openbare verlichting is aanwezig.
Oversteken langzaam verkeer op wegvakken (F): Oversteken op wegvakken is toegestaan voor langzaam verkeer. Hiervoor zijn geen voorzieningen vereist, niet om te stimuleren, maar ook niet om te beperken.
Erfaansluitingen op de rijbaan (G) – Menging verkeerssoorten (H)– Fietsvoorzieningen (I)
Landbouwverkeer, (brom)fietsers op de rijbaan, voetgangers en erfaansluitingen zijn toegestaan.
Ov-haltes (bus/tram) (L): Openbaar vervoer mag aanwezig zijn.
Horizontaal en verticaal alignement (N): Ontwerpsnelheid is 30 km/h. Erftoegangswegen hebben bij voorkeur korte rechtstanden.

Compenserende maatregelen
Wanneer toch een fietsvoorziening aanwezig of gewenst is (fietspad/fietsstrook/fietsstraat), dan wordt op de rijbaan geen witte lengtemarkering toegepast. Gezocht moet worden naar creatieve oplossingen zoals de kleur van de verharding, bestratingspatroon of een oplossing zoals inrichting als een fietsstraat.
Als openbaar vervoer aanwezig is, dan wordt gehalteerd op de rijbaan.
Er zijn voor de ETW-bibeko met een minimale inrichting geen richtlijnen voorgeschreven met betrekking tot de overige basiskenmerken J , K , M , O , P , Q , R en S .

Bron: CROW, Basiskenmerken wegontwerp - Categorisering en inrichting van wegen, 13-02-2015

CROW richtlijnen minimale inrichting gebiedsontsluitingsweg (GOW) binnen bebouwde kom

Hieronder is een uitsnede weergegeven van de richtlijnen voor een gebiedsontsluitingsweg binnen de bebouwde kom.

De gebiedsontsluitingsweg binnen de bebouwde kom (GOW-bibeko) heeft de gemengde functie uitwisselen en stromen. Dit type weg komt in Nederland voor met een maximumsnelheid van 50 en 70 km/h.

Figuur 4.4: Minimale inrichting gebiedsontsluitingsweg binnen de bebouwde kom (50 km/h)

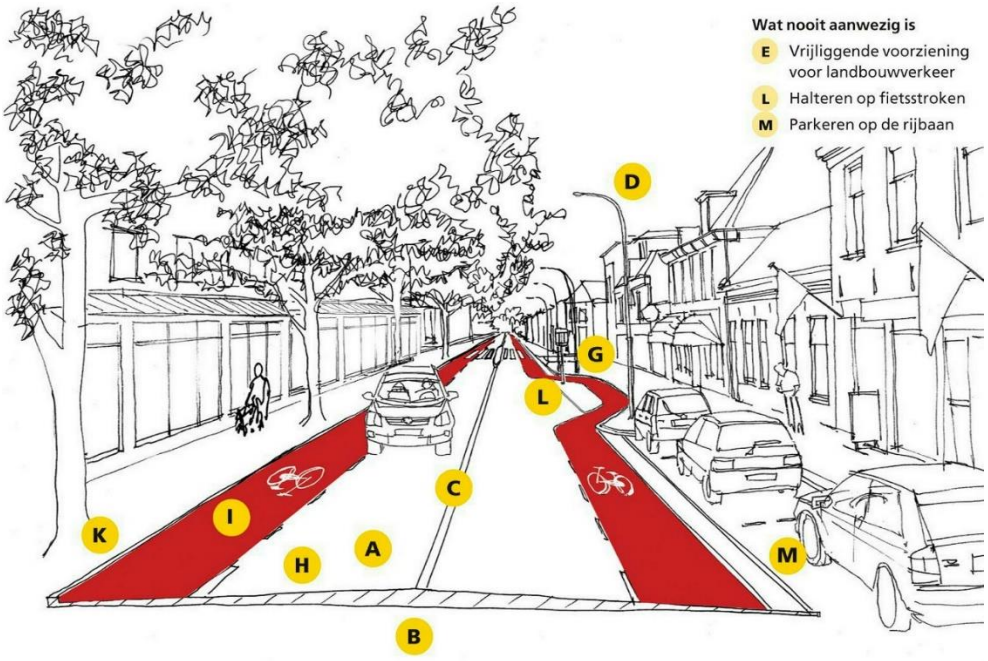

Verharding (A): Gesloten of open.
Fysieke rijrichtingscheiding (B) – Lengtemarkering (C): Eén rijbaan met rijrichtingscheiding in de vorm van ononderbroken asmarkering en geen kantmarkering.
Openbare verlichting (D): Openbare verlichting is aanwezig.
Oversteken langzaam verkeer op wegvakken (F): Langzaam verkeer mag (gelijkvloers) oversteken op wegvakken.
Erfaansluitingen op de rijbaan (G): Erfaansluitingen mogen aanwezig zijn op de rijbaan.
Menging verkeerssoorten (H): Landbouwverkeer en bromfietsverkeer zijn aanwezig op de hoofdrijbaan. Er is een trottoir aanwezig.
Fietsvoorzieningen (I): Fietsvoorzieningen zijn minimaal als (rode) fiets-stroken aanwezig.
Obstakelafstand (K): Voldoende obstakelafstand is aanwezig.
Ov-haltes (bus/tram) (L): Halteren mag op de rijbaan, echter niet op de fietsstroken.
Parkeren (M): Niet parkeren op de rijbaan, wel in langs-parkeervakken.
Horizontaal en verticaal alignement (N): Ontwerpsnelheid is 50 km/h.

Compenserende maatregelen
Bij gras aan de rechterzijde is er geen kantmarkering, tenzij gevaar/talud/geen verlichting.
Als (gelijkvloers) op wegvakken wordt overgestoken, dan moet daarvoor een voorziening worden getroffen (bijvoorbeeld zebrapad op een plateau of midden-eiland zodat in twee fasen kan worden overgestoken).
Erfaansluitingen moeten attentieverhogend worden vormgegeven, de asmarkering moet lokaal worden onderbroken.
Alleen langsparkeren is op een GOW-bibeko toegestaan. Langsparkeervakken moeten een extra breedte hebben (uit-stappen op rijbaan). De combinatie van fietsstrook (langs) en haaks of onder 45°/60° parkeren (dwars) is niet veilig bij 50 km/h.
Een maatregel die de situatie met langs-parkeren kan verbeteren, is een schrik-strook tussen de fietsstrook en de parkeerstrook. Beter is een vrijliggend fietspad aan de rechterzijde van de parkeerstrook.
Er zijn voor de GOW-bibeko (50 km/h) met een minimale inrichting geen richtlijnen voorgeschreven met betrekking tot de basiskenmerken J , O , P , R en S .

Bron: CROW, Basiskenmerken wegontwerp - Categorisering en inrichting van wegen, 13-02-2015

Voorkeuroplossingen kruispunten volgens richtlijnen

In figuur 4.5 zijn voorkeursoplossingen bij kruispunten tussen wegcategorieën weergegeven volgens de aanbevelingen van het ASVV 2012.

Figuur 4.5: Voorkeursoplossingen bij kruispunten tussen wegcategorieën

Van		Met				
		Solitaire hoofdfietsroute	Vrijliggende ov-baan (bus/tram)	Spoor- en metrolijnen	ETW bibeko	GWO bibeko
ETW bibeko	Vorm	Gelijkvloers met voorrangsregeling (fiets mag in de voorrang)	Gelijkvloers met voorrangsregeling (ov in de voorrang)	Ongelijkvloers of volledig bewaakte overgang (ov in de voorrang)	Gelijkvloers/rechts gaat voor/gelijkwaardig	Gelijkvloers met voorrangsregeling
	Optionele elementen	Snelheidsbeperkende maatregelen	Snelheidsbeperkende maatregelen, eventueel voorrangsregeling voor ov	-	Plateau/attentieverhogende maatregelen	Snelheidsbeperkende maatregelen
GOW bibeko	Vorm	Gelijkvloers met fiets uit de voorrang	Gelijkvloers met voorrangsregeling (ov in de voorrang)	Ongelijkvloers of volledig bewaakte overweg (ov in de voorrang)	Gelijkvloers met voorrangsregeling	Gelijkvloers met voorrangsregeling
	Optionele elementen	Attentieverhogende en/of snelheidsbeperkende maatregelen	Snelheidsbeperkende maatregelen	-	Snelheidsbeperkende maatregelen	Snelheidsbeperkende maatregelen. De veilige snelheid op het kruispunt is 30 km/h

CROW richtlijnen kruispunten zonder voorrangsregeling binnen de bebouwde kom

Hieronder is een uitsnede weergegeven van de richtlijnen voor kruispunten zonder voorrangsregeling binnen de bebouwde kom.

Kruispunten waar aan bestuurders van rechts voorrang verleend dient te worden zijn kruispunten zonder voorrangsregeling. Kruispunten zonder voorrangsregeling binnen de bebouwde kom komen alleen voor in verblijfsgebieden, zoals 30 km/h-zones, waar twee erftoegangswegen elkaar kruisen. De maximumsnelheid is laag, zodat de voorrang niet expliciet ten gunste van een van de erftoegangswegen geregeld behoeft te worden. Toepassing van de combinatie van een uitritconstructie op één tak (voorrang verlenen) en gelijkwaardig op de andere takken dient voorkomen te worden. Dit kan tot verwarring bij weggebruikers leiden.

Verharding
Op een kruispunt zonder voorrangsregeling is geen onderscheid in de verharding. De verhardingskeuze is bij voorkeur die van een elementenverharding en geen asfalt. Indien de toeleidende wegen een verschillende verharding hebben (bijvoorbeeld de een bestaat uit asfalt en de andere uit klinkers), dan suggereert dit allureverschil tussen de kruisende wegen en bestaat de kans op informeel voorrangsgedrag en hogere rijsnelheden. Voor het kruispunt dient het type verharding op de kruisende takken gelijkgetrokken te worden. Voorkomen moet worden dat door kleurverschil of verschil in materialen op het kruispunt informeel voorrangsgedrag gaat ontstaan.

Rijrichtingscheiding
Een rijrichtingscheiding is niet aanwezig. Op de toeleidende wegen is geen rijrichtingscheiding aanwezig, zodat dit ook op het kruispunt zelf niet aanwezig is.

Lengtemarkering of trottoirbanden
Het trottoir wordt met standaard trottoirbanden afgebakend. Indien een kruispuntplateau als snelheidsremmer gerealiseerd wordt en op het niveau van het trottoir komt te liggen, dient het trottoir ontoegankelijk voor gemotoriseerd verkeer gemaakt te worden (bijvoorbeeld door middel van paaltjes).

Voetgangersoversteek plaats (VOP/zebra)
Iedere weg binnen een verblijfsgebied heeft voornamelijk een verblijfsfunctie. Daarom is oversteken op wegvakken en kruispunten overal toegestaan voor voetgangers. Hiervoor zijn geen voorzieningen vereist, niet om te stimuleren, maar ook niet om te beperken. Oversteekvoorzieningen voor voetgangers, zoals zebrapaden nabij scholen of winkelcentra, zijn uitzonderingen indien hiervan veel gebruik wordt gemaakt. Met het oog op snelheidsbeperking en attentie verhoging is extra aandacht besteed aan potentieel gevaarlijke punten.

Fietsvoorzieningen
Fietsvoorzieningen zijn niet aanwezig op kruispunten zonder voorrangsregeling binnen de bebouwde kom. Dit is wel mogelijk op belangrijke fietsroutes. Voorzieningen op wegvakken worden doorgezet over het kruispunt. Wanneer toch een fietsstrook op het toeleidende wegvak aanwezig of gewenst is, dan dient ter hoogte van het kruispunt deze onderbroken te worden zodat geen statusverschil in de kruisende straten ontstaat.

Snelheidsbeheersing
De ontwerpsnelheid is 30 km/h, maar bij lange rechtstanden kan snelheidsreductie op het wegvak of op het kruispunt noodzakelijk blijken. Maatregelen ten behoeve van snelheidsbeheersing ondersteunen altijd de verkeersveiligheid en/of de herkenbaarheid van het kruispunt. Snelheidsremming op de hele route (wegversmalling, drempel) verdient de aandacht boven alleen maatregelen op het kruispunt (bijvoorbeeld een kruispuntplateau of een verkleining van het kruisingsvlak (zie ook maatregelen ASVV 2012). Voor een buurt of wijk moet nagegaan worden op welke kruispunten wel snelheidsmaatregelen gewenst zijn en waar op wegvakken de snelheid kan worden beheerst. Asverspringingen op wegvakken of kruispunten leveren voor fietsers echter extra verkeersonveiligheid op. Bij een drietakskruispunt kan snelheidsreductie op de doorgaande tak noodzakelijk zijn.

CROW richtlijnen voorrangskruispunten binnen de bebouwde kom

Hieronder is een uitsnede weergegeven van de richtlijnen voor voorrangskruispunten binnen de bebouwde kom.

Op kruispunten tussen een erftoegangsweg en een gebiedsontsluitingsweg is de voorrang geregeld. Dit geldt ook voor solitaire fietspaden en ov-banen. Dat kan vormgegeven worden via RVV-borden B1 t/m B7 of met een uitritconstructie. Beide oplossingen zijn qua verkeersveiligheid vergelijkbaar. Voor de herkenbaarheid worden op voorrangskruispunten geen kruispuntplateaus toegepast, omdat een kruispuntplateau geassocieerd wordt met kruispunten zonder voorrangsregeling.

Verharding
Er is geen onderscheid in verharding indien het een kruispunt tussen twee gebiedsontsluitingswegen betreft. Alleen bij een voorrangskruispunt tussen een erftoegangsweg en een gebiedsontsluitingsweg is wel verschil in verharding. Bij een uitritconstructie is dit onderscheid altijd aanwezig.

Rijrichtingscheiding
Een rijrichtingscheiding is bij een erftoegangsweg niet aanwezig; op de gebiedsontsluitingsweg wel altijd. Indien een middengeleider aanwezig is op de gebiedsontsluitingsweg, moet deze voldoende breed zijn, zodat een fietser (in de lengte) er veilig in twee fasen kan oversteken.

Lengtemarkering of trottoirbanden
Het trottoir wordt met trottoirbanden afgebakend. Lengtemarkering wordt toegepast op voorrangskruispunten.

Voetgangersoversteek plaats (VOP/zebra)
Zebrapaden kunnen toegepast worden indien langs de gebiedsontsluitingsweg een trottoir ligt en een gekruist. Over de erftoegangsweg ligt dan een zebrapad, maar dat hoeft niet altijd. Bij een uitritconstructie is geen zebra aanwezig. Over een (drukke) gebiedsontsluitingsweg is een voorziening voor voetgangers in de vorm van kanalisatiestrepen bij voorkeur wel aanwezig, maar geen zebrapad, omdat dit een voorrangsregeling is waarbij verkeer op de gebiedsontsluitingsweg 'opeens' voorrang moet verlenen. Zebrapaden kunnen dan leiden tot kop-staartongevallen. Een zebrapad over een gebiedsontsluitingsweg kan noodzakelijk blijken vanwege veel oversteekbewegingen (bij scholen en winkelcentra); aanbevolen wordt met de toepassing ervan terughoudend om te gaan en een zorgvuldige afweging te maken. Indien de fietser op het fietspad in de voorrang (mee)rijdt, dan is parallel voor voetgangers een zebrapad aanwezig, mits er voldoende voetgangers zijn. Bij aanwezigheid van een zebrapad rijdt ook de parallelle fietser op het fietspad in de voorrang.

Fietsvoorzieningen
Fietsvoorzieningen langs een gebiedsontsluitingsweg zijn een standaardvoorziening. Deze lopen bij het voorrangskruispunt door over het kruisingsvlak.

Snelheidsbeheersing
De ontwerpsnelheid op een gebiedsontsluitingsweg is 50 km/h, maar op kruispunten is de veilige snelheid 30 km/h. Bij lange rechtstanden kan, op zowel een gebiedsontsluitingsweg als erftoegangsweg, snelheidsreductie op het wegvak of op het kruispunt noodzakelijk blijken. Aspecten als geluidshinder en trillingen spelen in die keuze uiteraard een rol.
Maatregelen ten behoeve van snelheidsbeheersing ondersteunen altijd de verkeersveiligheid en/of de herkenbaarheid van het kruispunt. Een maatregel is bijvoorbeeld de verkleining van het kruisingsvlak. Een uitritconstructie is op zichzelf al een snelheidsmaatregel. Het heeft de voorkeur om op het wegvak voor het kruispunt de snelheid terug te brengen door bijvoorbeeld wegvakplateaus of busvriendelijke snelheidsremmers. Bij een drietakskruispunt kan snelheidsreductie op de doorgaande tak noodzakelijk zijn. Snelheidsreductie op een zijweg is ook een effectieve maatregel. Bij een kruising van een solitaire fietsroute en/of voetgangersroute met een gebiedsontsluitingsweg kan een plaatselijke rijbaanscheiding/(brede) middengeleider wenselijk zijn voor de oversteekbaarheid.

De meest opvallende verkeerskundige punten in de drie centrumgebieden zijn weergegeven in paragraaf 4.4 voor Sassenheim, paragraaf 4.5 voor Voorhout en paragraaf 4.6 voor Warmond.

4.4 Sassenheim

De locaties van de meest opvallende situaties die tijdens de verkeersschouw zijn waargenomen in Sassenheim zijn weergegeven in figuur 4.6.

Figuur 4.6: Locaties meest opvallende verkeerskundige situaties Sassenheim centrumgebied

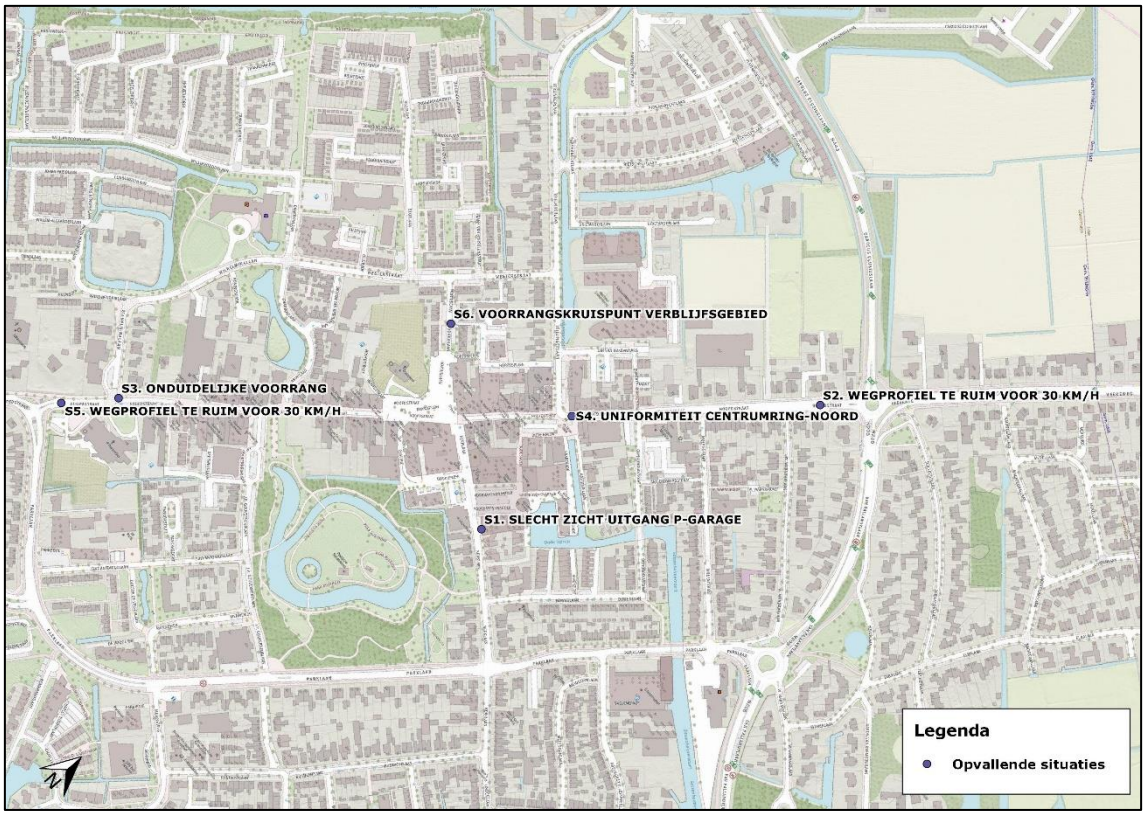

In het centrumgebied van Sassenheim bestaan de meest opvallende situaties in het algemeen uit:
- Herkenbaarheid van de wegcategorie erftoegangsweg (ETW) 30 km/h zone
- Herkenbaarheid van de vormgeving van kruispunten in combinatie met de wegcategorie

Opvallende situaties

Voor Sassenheim worden in deze paragraaf een zestal opvallende verkeerssituaties getoond door middel van afbeeldingen en een korte beschrijving. De genoemde oplossingen zijn een manier om de situatie verkeerskundig te verbeteren, voor het daadwerkelijk uitvoeren van een oplossing is nader onderzoek nodig. Bij dit nadere onderzoek moet gekeken worden naar de voor- en nadelen voor stakeholders versus de verkeerskundige verbetering van een oplossing.

S1: Uitgang parkeergarage Voorhavenkwartier –
Slecht zicht uitgang parkeergarage op oversteekplaats voetgangers



Bron: Cyclomedia (Opnamedatum: 27 mei 2019)

Deze opvallende situatie bevindt zich bij de uitgang van de parkeergarage van het Voorhavenkwartier. Wanneer een personenauto de parkeergarage wil verlaten heeft de bestuurder pas op het laatste moment zicht op voetgangers. Vanaf de haaientanden uit de parkeergarage is er geen zicht op voetgangers vanuit rechts op het voetpad, hierdoor moeten voertuigen het kruisingsvlak oprijden met het voetpad zonder zicht. Een middel om op korte termijn deze situatie te verbeteren zou het plaatsen van een verkeerspiegel kunnen zijn en het door laten lopen van het voetpad. Daarnaast heeft in een woonerf een open verharding de voorkeur. Volgens het ASVV 2012 heeft een erf de volgende minimumeisen:

1. verblijfsfunctie staat in een erf centraal
2. een erf mag geen functie hebben voor doorgaand gemotoriseerd verkeer
3. het karakter van een erf mag niet worden aangetast door de intensiteit van het verkeer
4. de indruk moet worden vermeden dat de weg is verdeeld in een rijbaan en een voetpad of trottoir
5. verticale elementen mogen het zicht niet belemmeren
6. in-/uitgangen moeten, voor zover ze door motorvoertuigen kunnen worden gebruikt, als in-/uitrit zijn uitgevoerd.

De andere eisen kunnen worden teruggevonden in het ASVV 2012.

S2: Hoofdstraat thv. rotonde N208 - Wegprofiel te ruim voor 30 km/h zone



Bron: Cyclomedia (Opnamedatum: 27 mei 2019)

De Hoofdstraat, ter hoogte van de rotonde N208, is een erftoegangsweg zonder gelijkwaardige kruispunten en een maximale snelheid van 30 km/h. De etmaalintensiteit, op een gemiddelde werkdag op basis van de metingen uit dit onderzoek in de Hoofdstraat ter hoogte van Concordiastraat, is 4.600 motorvoertuigen. De Hoofdstraat vormt de verbinding tussen het centrum van Sassenheim en de provinciale weg N208 richting Lisse. Op de Herenweg rijden geen lijnbussen. De inrichting van de weg is niet volgens de richtlijnen voor een 30 km/h weg. De minimale richtlijnen voor een erftoegangsweg binnen de bebouwde zijn weergegeven op pagina 26. Op korte termijn kunnen snelheidsremmende maatregelen, zoals wegversmallingen en/of drempels, de snelheid verlagen. Op de lange termijn moet het wegprofiel worden aangepast naar een erftoegangsweg profiel.

S3: Kruispunt Wilhelminalaan – Hoofdstraat –
Onduidelijke voorrang, veel onjuist voorrang verlenen, vooral door fietsverkeer vanuit centrum



Bron: Cyclomedia (Opnamedatum: 29 mei 2019)

Het kruispunt Wilhelminalaan – Hoofdstraat is een gelijkwaardig kruispunt met 3 armen als erftoegangsweg en een maximum snelheid van 30 km/h. De vormgeving van de Hoofdstraat aan de zuidzijde is niet volgens de richtlijnen voor een erftoegangsweg. Daarbij ligt een zebrapad heel dichtbij het kruisingsvlak, dit levert bij fietsers vanuit de Hoofdstraat (noord) onduidelijkheden op wat betreft de voorrang. Daarbij is het kruisingsvlak erg ruim voor een 30 km/h zone, wat een hogere snelheid op het kruisingsvlak tot gevolg kan hebben. Een korte termijn oplossing voor het verduidelijken van de voorrang voor fietsers is het plaatsen van een waarschuwingsbord 'rechts heeft voorrang'. Een lange termijn oplossing zou kunnen zijn de doorgaande centrumroute-noord door middel van een afbuiging duidelijk laten weergeven in het kruispunt.

S4: Kruispunt Hoofdstraat-Teijlingerlaan –
30 km/h zone met voorrangskruispunt haaientanden, rest centrumring gelijkwaardig en uitritten (uniformiteit)



Bron: Cyclomedia (Opnamedatum: 26 mei 2019)

Het kruispunt Hoofdstraat – Teijlingerlaan is een voorrangskruispunt met 2 armen als erftoegangsweg met een maximum snelheid van 30 km/h en 2 armen als woonerf. Een voorrangskruispunt binnen een verblijfsgebied heeft, volgens de richtlijnen van het CROW, niet de voorkeur. In een verblijfsgebied heeft een gelijkwaardig kruispunt zoveel mogelijk de voorkeur. In deze situatie met 2 woonerven is een uitritconstructie een mogelijkheid om het verschil in wegstatus kenbaar te maken zonder verkeersborden.

S5: Wegvak Hoofdstraat thv Pancratiuskerk - Wegprofiel te ruim voor 30 km/h zone



Bron: Cyclomedia (Opnamedatum: 29 mei 2019)

Het wegvak Hoofdstraat, ter hoogte van de Pancratiuskerk, is een erftoegangsweg met een maximum snelheid van 30 km/h. Op dit moment is het wegvak nog vormgegeven als een gebiedsontsluitingsweg. Om de 30 km/h zone goed tot zijn recht te laten komen is een profielaanpassing noodzakelijk. Een manier is om de rijbaan op te splitsen in twee rijlopers waarbij voertuigen achterelkaar moeten blijven rijden, dit om de snelheid laag te houden.

S6: Kruispunt Hortuslaan-Hortusplein –
Voorrangskruispunt met haaientanden in verblijfsgebied



Bron: Cyclomedia (Opnamedatum: 29 mei 2019)

Het kruispunt Hortuslaan-Hortusplein heeft 3 armen als erftoegangsweg en ligt in een verblijfsgebied. Het kruispunt is vormgegeven als een voorrangskruispunt. In een verblijfsgebied moeten zo min mogelijk voorrangskruispunten aanwezig zijn volgens de richtlijnen, behalve bij bepaalde situaties. Deze situatie kan worden verbeterd door middel van een uitritconstructie en/of gelijkwaardig kruispunt met een plateau te verduidelijking van het kruisingsvlak.

Figuur 4.7: Voorbeeld uitritconstructie volgens CROW richtlijnen

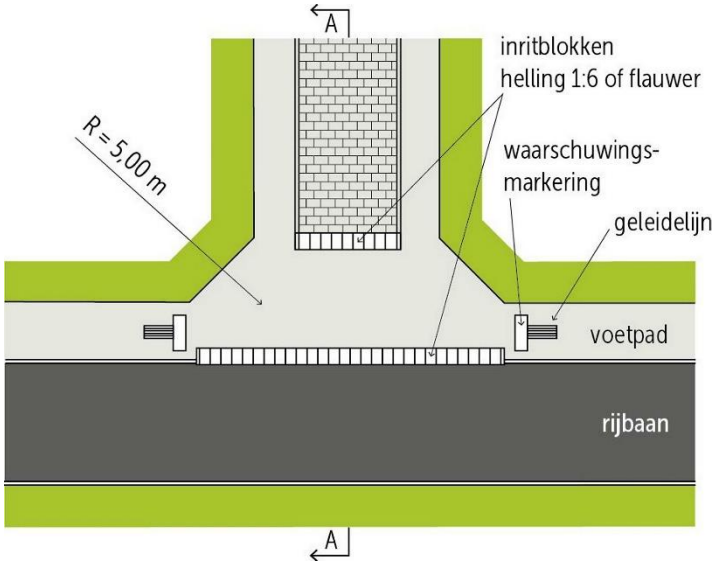

4.5 Voorhout

De locaties van de meest opvallende situaties, die tijdens de verkeersschouw zijn waargenomen in Voorhout, zijn weergegeven in figuur 4.8.

Figuur 4.8: Locaties meest opvallende verkeerskundige situaties Voorhout centrumgebied

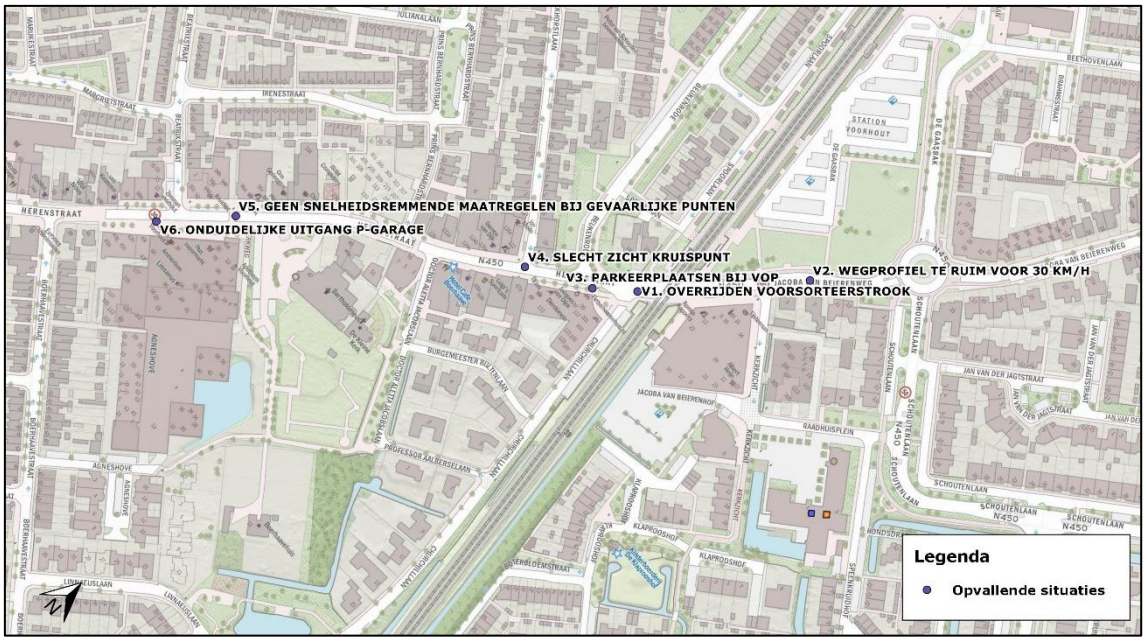

In het centrumgebied van Voorhout bestaan de meest opvallende situaties in het algemeen uit:
- Herkenbaarheid van de wegcategorie erftoegangsweg (ETW) 30 km/h zone
- Herkenbaarheid van de vormgeving van kruispunten in combinatie met de wegcategorie
- Slecht zicht bij voetgangersoversteekplaats

Opvallende situaties

Voor Voorhout worden in deze paragraaf een zestal opvallende verkeerssituaties getoond door middel van afbeeldingen en een korte beschrijving. De genoemde oplossingen zijn een mogelijk manier om een situatie verkeerskundig te verbeteren, voor het daadwerkelijk uitvoeren van een oplossing is nader onderzoek nodig. Bij dit nadere onderzoek moet gekeken worden naar de voor- en nadelen van stakeholders versus de verkeerskundige verbetering van een oplossing.

V1: Kruispunt Herenstraat-Churchilllaan –
Voorsorteerstrook naar Churchilllaan wordt overreden door verkeer uit andere richting



Bron: Cyclomedia (Opnamedatum: 26 mei 2019)

Het kruispunt Herenlaan-Churchilllaan is een kruispunt met op 3 armen een erftoegangsweg met een maximale snelheid van 30 km/h. Aan één zijde van het kruispunt is een spoorwegovergang gelegen. De voorsorteerstrook wordt tijdens de verkeersschouw meermaals overreden door voertuigen uit de overstaande richting. Dit komt vooral door de verkeerde toepassing van de boogstralen.

V2: Wegvak Jacoba van Beierenweg - Wegprofiel te ruim voor 30 km/h zone



Het wegvak Jacoba van Beierenweg is een gebiedsontsluitingsweg of erftoegangsweg met een maximum snelheid van 30 km/h. Een 30 km/h weg wordt in Nederland volgens de richtlijnen alleen toegepast als erftoegangsweg. Daarom is het noodzakelijk om het wegprofiel aan te passen, zodat het snelheidsregime geloofwaardig is. In de richtlijnen van het CROW (Handboek ASVV) staat gegeven welke eisen worden gesteld aan een 30 km/h weg. De maatvoering voor een ideaal profiel van een erftoegangsweg zonder parkeren met gemengd verkeer is 5,80 meter voor de rijbaan van het autoverkeer.

V3: Voetgangersoversteekplaats Herenstraat –
Parkeerplaatsen te dicht bij oversteek, daardoor slecht zicht op voetgangers



Bron: Cyclomedia (Opnamedatum: 26 mei 2019)

De voetgangersoversteekplaats (VOP) Herenweg ligt over een erftoegangsweg met een maximale snelheid van 30 km/h. De etmaalintensiteit op het wegvak ligt op een werkdag rond de 7.500 motorvoertuigen. Het stopzicht op voetgangers is slecht wanneer er voertuigen staan geparkeerd in de parkeervakken, vooral met bestelbussen. Volgens de richtlijnen van het CROW is het uitgangspunt op ooghoogte (0,95 tot 1,95 meter) vrij zicht op aankomend verkeer over een afstand van ten minste 50 meter bij erftoegangswegen en ten minste 100 meter bij gebiedsontsluitingswegen. Bij 1.000 voertuigen per uur of hoger wordt aanbevolen de VOP minimaal te combineren met een goede middengeleider. Een vuistregel voor het eventueel aanleggen van een VOP is dat er ten minste 100 voetgangers per dag moeten oversteken, of kwetsbare voetgangers.

V4: Kruispunt Herenstraat-Boekhorstlaan –
Slecht zicht op kruispunt door geparkeerde voertuigen en geen plateau om snelheid te remmen



Het kruispunt Herenstraat-Boekhorstlaan is een kruispunt met 3 armen in de vorm van erftoegangswegen met een maximale snelheid van 30 km/h. Op de Herenweg is de etmaalintensiteit, ter hoogte van de Boekhorstlaan, op een werkdag ongeveer 7.000 motorvoertuigen. Het stopzicht op het kruispunt is, mede door de geparkeerde voertuigen, matig. Het kruispunt wordt weergegeven door middel van een andere bestratingskleur. Een optionele maatregel om de verkeersveiligheid te verbeteren kan het aanbrengen van een plateau zijn.

V5: Wegvak Herenstraat centrum –
Weinig snelheidsremmende maatregelen bij gevaarlijke punten zoals VOP en kruispunten



Het wegvak Herenweg centrum is een erftoegangsweg met een maximale snelheid van 30 km/h. De spitsuurintensiteit is ongeveer 600 voertuigen per uur tijdens de avondspits van maandag. Een aantal wegvakken heeft een lange rechtstand.

V6: Uitgang parkeergarage Herenstraat –
Hoge snelheid in- en uitrijden parkeergarage in combinatie met overrijden voetpad



De uitgang van de parkeergarage wordt onduidelijk aangegeven. Het voetpad ter hoogte van de uitgang heeft een andere kleur als de rest, dit geeft onduidelijkheid wat betreft de voorrang. Daarbij is de inrit ruim vormgegeven en is er bijna geen hoogteverschil tussen inrit en de rijbaan van de Herenstraat. Een verbetering zou kunnen zijn het verduidelijken van de uitrit en laten doorlopen van het voetpad in dezelfde stijl als de rest van het trottoir.

4.6 Warmond

De locaties van de meest opvallende situaties, die tijdens de verkeersschouw zijn waargenomen in Warmond, zijn weergegeven in figuur 4.9.

Figuur 4.9: Locaties meest opvallende verkeerskundige situaties Warmond centrumgebied



Opvallende situaties

W1: Kruispunt Herenweg-Raadhuisdam –
Gevaarlijke oversteek voor fietsers vanuit zuiden, over schouder kijken en vaak spookrijden



Het kruispunt Herenweg-Raadhuisdam in Warmond is een voorrangskruispunt met 2 armen als gebiedsontsluitingsweg en 2 armen als erftoegangsweg. De maximale snelheid op het kruispunt is 50 km/h. Ter hoogte van het kruispunt moeten fietsers oversteken naar de andere zijde van de weg. In de richtlijnen van het CROW wordt een fietsoversteek als volgt aangelegd (figuur 4.10).

Figuur 4.10: Fietsoversteek bij situatie van fietspad een zijde naar twee zijde

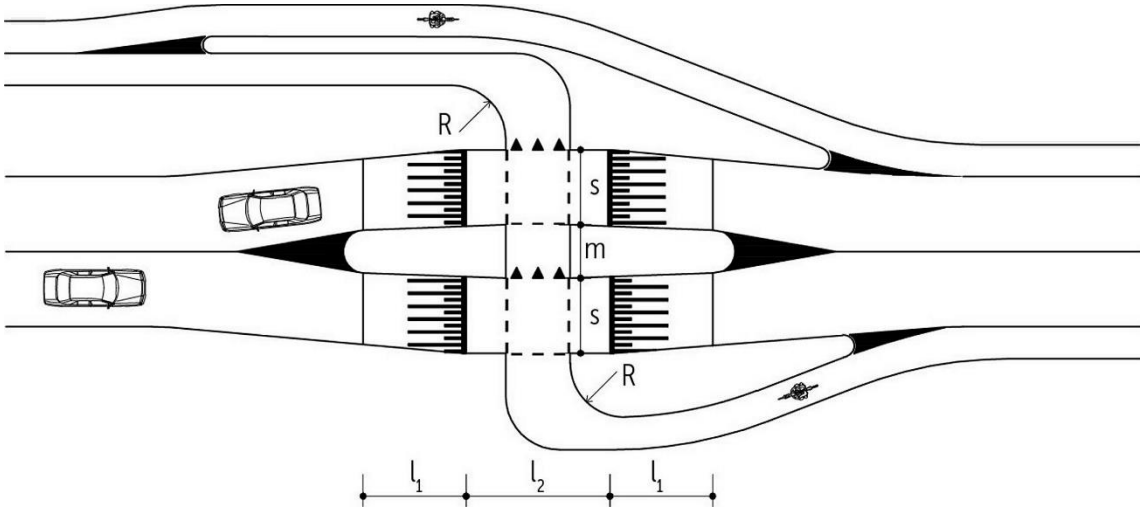

W2: Wegvak Herenweg thv Meerrustlaan –
Rommelige plaatsing verkeersborden, bijvoorbeeld aan de verkeerde kant van de weg







De verkeersborden langs de Herenweg zijn soms niet op de juiste positie geplaatst of zijn dubbel. Onnodige en of dubbele verkeersborden zorgen voor onwenselijk afleidingen, wat kan zorgen voor meer verkeersonveilige situaties.

5 Conclusies

In de conclusies wordt antwoord gegeven op de eerder gestelde onderzoeksvragen van paragraaf 1.2. De volgende onderzoeksvragen zijn voor de drie kernen: Sassenheim, Voorhout en Warmond gesteld:

- Wat zijn de verkeersintensiteiten op de belangrijkste verkeerroutes in de kernen van Voorhout, Sassenheim en Warmond?
- Hoe functioneert het verkeerssysteem in en rondom de drie centrumgebieden?

In de volgende paragrafen wordt per kern ingegaan op de antwoorden van de onderzoeksvragen.

5.1 Sassenheim

Verkeersintensiteit

In en rondom het centrum van Sassenheim is op 10 telpunten het verkeer geteld. De verkeersintensiteit is op een aantal toeleidende straten naar het centrum en een aantal winkelstraten in het centrum geteld. Het totaal aantal motorvoertuigen (mvt) op een gemiddelde werkdag varieert van 6.152 motorvoertuigen bij telpunt 5 Westerstraat tussen Gildehof-Slotlaan en 209 motorvoertuigen bij telpunt 3 Hoofdstraat tussen Kerklaan en Teijlingerlaan. Op een gemiddelde werkdag rijden er 4.433 fietsers langs telpunt 8 Hoofdstraat tussen Passage en Charbonlaan.

Op basis van de verkeerstellingen valt het meeste op dat telpunt 5 Westerstraat in Sassenheim een gemiddelde etmaal intensiteit heeft op een werkdag die hoger ligt dan 6.000 motorvoertuigen, dit is de grenswaarde voor een wegcategorie erftoegangsweg of gebiedsontsluitingsweg. De Westerstraat vormt aan de noordkant een soort van centrumring.

De belangrijkste verkeersroutes op basis van de telpunten in Sassenheim zijn:
1. Westerstraat tussen Gildehof en Slotlaan met 6.152 motorvoertuigen per etmaal op een gemiddelde werkdag
2. Wilhelminastraat tussen Hoofdstraat en Prins Hendriklaan met 5.313 motorvoertuigen per etmaal op een gemiddelde werkdag
3. Hoofdstraat tussen Kastanjelaan en Concordiastraat met 4.559 motorvoertuigen per etmaal op een gemiddelde werkdag

Functioneren verkeersysteem

Gedurende het verkeersonderzoek is het functioneren van het verkeersysteem bepaald door middel van een verkeerskundige verkeersschouw. Tijdens deze verkeersschouw zijn de meest opvallende verkeerslocaties genoteerd. In Sassenheim zijn de meest opvallende locaties:
1. uitgang parkeergarage Voorhavenkwartier, slecht zicht uitgang parkeergarage op oversteekplaats voetgangers
2. hoofdstraat ter hoogte van rotonde N208, wegprofiel te ruim voor 30 km/h
3. kruispunt Wilhelminalaan-Hoofdstraat, onduidelijke voorrang
4. kruispunt Hoofdstraat-Teijlingerlaan, 30 km/h zone met voorrangskruispunt haaientanden

5.2 Voorhout

Verkeersintensiteit

In het centrum van Voorhout is op 3 telpunten het verkeer geteld. De verkeersintensiteit is op een aantal winkelstraten in het centrum geteld. Het totaal aantal motorvoertuigen (mvt) op een gemiddelde werkdag varieert van 7.942 motorvoertuigen bij telpunt 11 Herenstraat tussen Nolenslaan-Kuijperlaan en 6.974 motorvoertuigen bij telpunt 12 Herenstraat tussen Prins Bernhardstraat en Beatrixstraat. Op telpunt 13 Hoofdstraat tussen Boekhorstlaan en Beukenrode rijden er op een gemiddelde werkdag 7.435 motorvoertuigen. Op een gemiddelde werkdag rijden er 3.489 fietsers langs telpunt 12 Herenstraat tussen Prins Bernhardstraat en Beatrixstraat.

Volgens de intensiteitsindicatie van de CROW richtlijnen Duurzaam Veilig is de wegcategorie Gebiedsontsluitingsweg het meest geschikt bij een verkeersintensiteit van meer dan 7.500 motorvoertuigen per etmaal. De wegcategorie Erftoegangsweg is het meest geschikt voor wegen met een verkeersintensiteit van 5.000 motorvoertuigen of minder.

Functioneren verkeersysteem

Gedurende het verkeersonderzoek is het functioneren van het verkeersysteem bepaald door middel van een verkeerskundige verkeersschouw. Tijdens deze verkeersschouw zijn de meest opvallende verkeerslocaties genoteerd. In Voorhout zijn de meest opvallende locaties:

1. Kruispunt Herenstraat-Churchilllaan, voorsorteerstrook naar Churchilllaan wordt overreden door verkeer uit andere richting



2. Wegvak Jacoba van Beierenweg, wegprofiel te ruim voor 30 km/h zone
3. Voetgangersoversteekplaats Herenstraat, parkeerplaatsen te dicht bij oversteek



4. Kruispunt Herenstraat-Boekhorstlaan, slecht zicht op kruispunt door geparkeerde voertuigen

5.3 Warmond

Verkeersintensiteit

In en rondom het centrum van Warmond is op 4 telpunten het verkeer geteld. De verkeersintensiteit is op een aantal toeleidende straten naar het centrum en een aantal winkelstraten in het centrum geteld. Het totaal aantal motorvoertuigen (mvt) op een gemiddelde werkdag varieert van 6.213 motorvoertuigen bij telpunt 14 Herenweg tussen Bijlveldlaan-Meerrustlaan en 273 motorvoertuigen bij telpunt 16 Jan Steenlaan tussen Lockhorstlaan en Gemeentehaven. Op telpunt 15 Herenweg tussen Laan van Oostergeest en Nederburghlaan rijden er op een gemiddelde werkdag 6.068 motorvoertuigen. Op een gemiddelde werkdag rijden er 991 fietsers langs telpunt 18 Dorpsstraat tussen Meerrustlaan en Kerpsdam.

Functioneren verkeersysteem

Gedurende het verkeersonderzoek is het functioneren van het verkeersysteem bepaald door middel van een verkeerskundige verkeersschouw. Tijdens deze verkeersschouw zijn de meest opvallende verkeerslocaties genoteerd. In Voorhout zijn de meest opvallende locaties:

1. Kruispunt Herenweg-Raadhuisdam, gevaarlijke oversteek voor fietsers



2. Wegvak Herenweg ter hoogte van Meerrustlaan, rommelige plaatsing verkeersborden



Bijlage 1 Kaarten overzicht telpunten

B1.1 Kaart telpuntenoverzicht Sassenheim

B1.2 Kaart telpuntenoverzicht Voorhout

B1.3 Kaart telpuntenoverzicht Warmond

Digitale bijlagen met onderzoeksresultaten
Naam: **P191449-02B Bijlagen verkeersonderzoek centrumgebieden mei 2019**

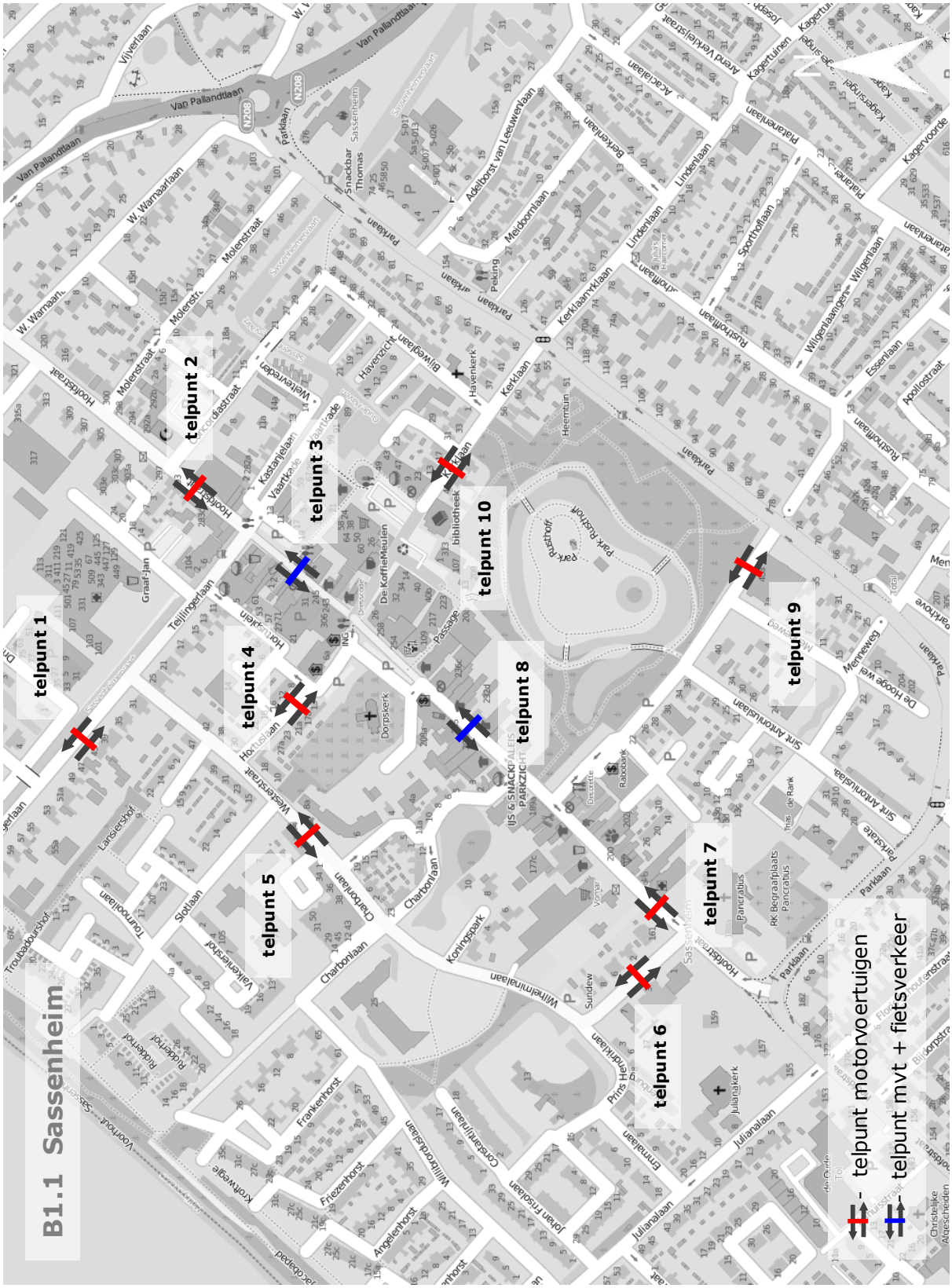
B1.1 Sassenheim
telpunt 1
telpunt 2
telpunt 3
telpunt 4
telpunt 5
telpunt 6
telpunt 7
telpunt 8
telpunt 9
telpunt 10
telpunt motorvoertuigen
telpunt mvt + fietsverkeer

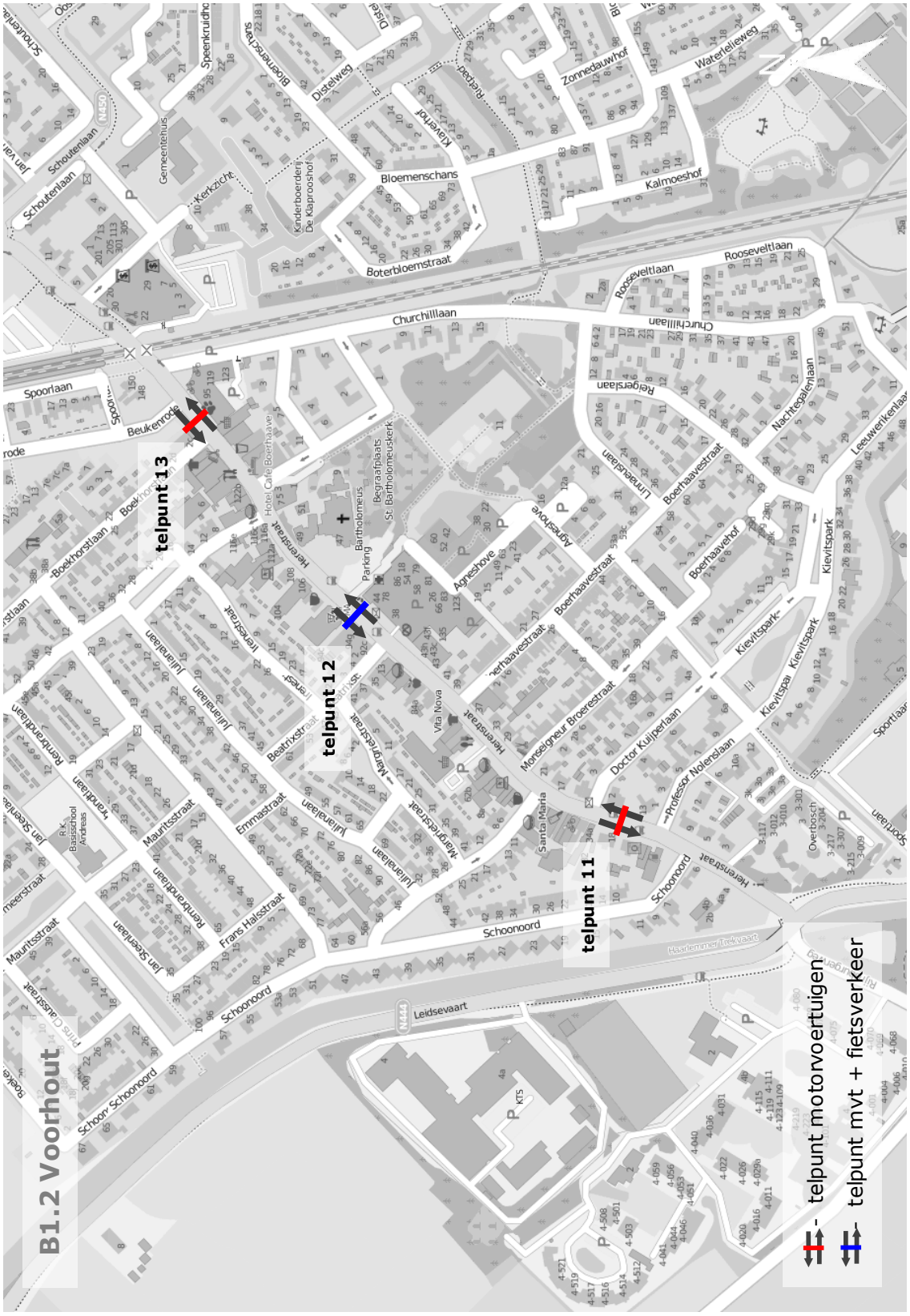
B1.2 Voorhout
telpunt 13
telpunt 12
telpunt 11
telpunt motorvoertuigen
telpunt mvt + fietsverkeer
Churchilllaan
Schoonoord
Leidsevaart
Beukenrode
Spoorlaan
Boerhaavestraat
Agneshove
Kievitspark
Bloemenschans
Boterbloemstraat
Kalmoeshof
Zonnedauwhof
Waterlelieweg
Rooseveltlaan
Nachtegalenlaan
Leeuwerikenlaan
Boekhorstlaan
Herenstraat
Julianalaan
Beatrixstraat
Emmastraat
Mauritsstraat
Frans Halsstraat
Jan Steenlaan
Rembrandtlaan
Schoutenlaan
Gemeentehuis
Kerkzicht
Kinderboerderij De Klaprooshof
Distelweg
Klaverhof
Riethpad
Hotel Cafe Boerhaave
Begraafplaats St. Bartholomeuskerk
Bartholomeus
Parking
Vita Nova
Santa Maria
Moreelgneur Broerestraat
Doctor Kuijperlaan
Professor Nolenslaan
Overbosch
Haarlemmer Trekvaart
Prins Claus Straat
Schoon Schoonoord
Rijnburgerweg
Sportlaan
Kinderlaan
Lindenlaan
Reigerslaan
Boerhaavehof
Limneuslaan
Agneshove
Beatrixstraat
Margrietstraat
Jan Steenlaan
Rembrandtlaan
Mauritsstraat
Frans Halsstraat
Emmastraat
Julianalaan
Herenstraat
Boerhaavestraat
Kievitspark
Kievitspark
Kievitspark
Sportlaan
Rijnburgerweg
Schoonoord
Schoonoord
Schoonoord
Schoutenlaan
Schoutenlaan
Speenkruidhof
Bloemenschans
Distelweg
Riethpad
Zonnedauwhof
Waterlelieweg
Kalmoeshof
Rooseveltlaan
Rooseveltlaan
Nachtegalenlaan
Leeuwerikenlaan
Kinderlaan
Lindenlaan
Boerhaavehof
Boerhaavestraat
Agneshove
Beukenrode
Spoorlaan
Boekhorstlaan
Herenstraat
Julianalaan
Beatrixstraat
Margrietstraat
Jan Steenlaan
Rembrandtlaan
Mauritsstraat
Frans Halsstraat
Emmastraat
Julianalaan
Margrietstraat
Jan Steenlaan
Rembrandtlaan
Mauritsstraat
Schoonoord
Schoonoord
Schoonoord
Schoon Schoonoord
Prins Claus Straat
Haarlemmer Trekvaart
Rijnburgerweg
Sportlaan
Kinderlaan
Lindenlaan
Kerkzicht
Gemeentehuis
Kinderboerderij De Klaprooshof
Hotel Cafe Boerhaave
Begraafplaats St. Bartholomeuskerk
Parking
Vita Nova
Santa Maria
Overbosch
KTS
N450
N444

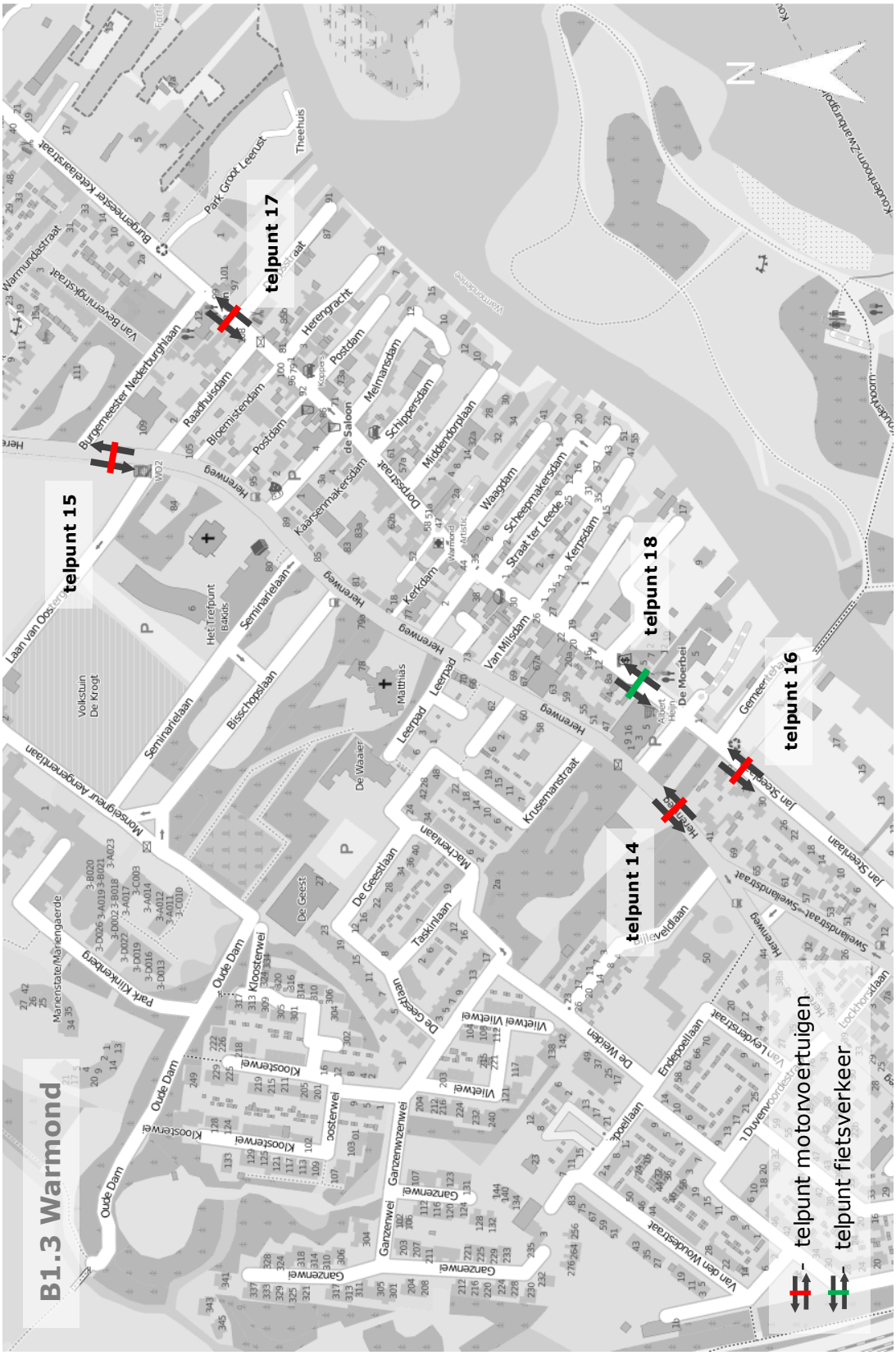
B1.3 Warmond
telpunt 14
telpunt 15
telpunt 16
telpunt 17
telpunt 18
- telpunt motorvoertuigen
- telpunt fietsverkeer

Bijlage 2 Voertuigverdeling

B2.1 Visualisatie voertuigverdeling

B2.2 Tabel voertuigverdeling

Digitale bijlagen met onderzoeksresultaten
Naam: **P191449-02B Bijlagen verkeersonderzoek centrumgebieden mei 2019**

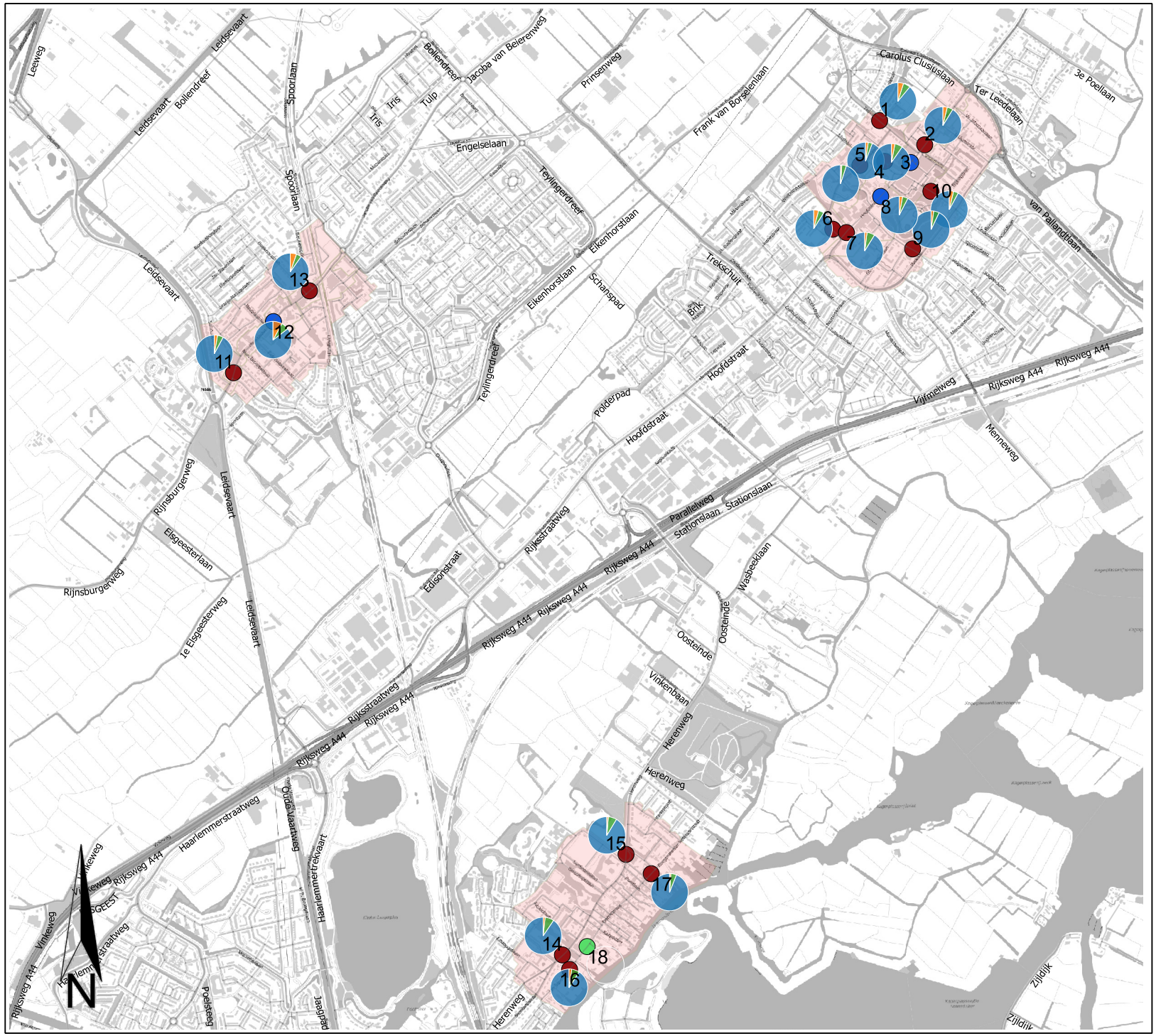

B2.1 Voertuigverdeling gemiddelde werkdag (beide richtingen)

Gemeente:
Gemeente Teylingen

Gebied:
verkeersonderzoek dorpskernen

Plaats:
Sassenheim, Voorhout en Warmond

Rapport:
P191449

Legenda

Mechanisch telpunt:

- motorvoertuigen + fietsers
- motorvoertuigen
- alleen fietsverkeer

Voertuigverdeling (mvt):

- lichte mvt
- middel zware mvt
- zware mvt

Bureau de Groot Volker
Verkeersonderzoek en -advies

B2.2 Voertuigverdeling overzicht (aantal motorvoertuigen gemiddelde werkdag)

telpunt nummer	straatnaam	richting 1	richting 2	richting 1				richting 2			
				lichte mvt	middelzware mvt	zware mvt	totaal	lichte mvt	middelzware mvt	zware mvt	totaal
1	Teijlingerlaan	Rietschelftlaan	Westerstraat	1342	114	81	1537	1674	96	82	1852
2	Hoofdstraat	Kastanjelaan	Concordiastraat	2373	138	84	2595	1785	94	85	1964
3	Hoofdstraat	Kerklaan	Teijlingerlaan	90	9	3	102	98	5	3	106
4	Hortuslaan	Westerstraat	Hortusplein	617	29	17	663	814	25	17	856
5	Westerstraat	Gildehof	Slotlaan	3306	144	39	3489	2539	99	23	2661
6	Wilhelminalaan	Hoofdstraat	Prins Hendriklaan	3077	150	127	3354	1766	102	93	1961
7	Hoofdstraat	Wilhelminalaan	J.P. Gouverneurlaan	101	25	4	130	1212	72	25	1309
8	Hoofdstraat	Passage	Charbonlaan	591	32	17	640	129	5	5	139
9	J.P. Gouverneurlaan	Menneweg	Parklaan	496	28	16	540	1108	55	22	1185
10	Kerklaan	Voorhavenkwartier	Bijweglaan	1246	66	65	1377	1824	75	57	1956
11	Herenstraat	Professor Nolenslaan	Doctor Kuijperlaan	3804	224	134	4162	3519	176	85	3780
12	Herenstraat	Prins Bernhardstraat	Beatrixstraat	3346	245	284	3875	2611	223	264	3098
13	Herenstraat	Boekhorstlaan	Beukenrode	3185	163	225	3573	3521	171	171	3863
14	Herenweg	Bijleveldlaan	Meerrustlaan	2873	259	60	3192	2756	223	43	3022
15	Herenweg	Laan van Oostergeest	Burg. Nerderburghlaan	2924	243	40	3207	2623	202	37	2862
16	Jan Steenlaan	Lockhorstlaan	Gemeentehaven	80	6	2	88	170	13	4	187
17	Dorpsstraat	Raadhuisdam	Burg. Nerderburghlaan	9	0	0	9	353	19	4	376
				29460	1875	1198	32533	28502	1655	1020	31177

Bijlage 3 Snelheidsgegevens

B3.1 Visualisatie snelheidsgegevens

B3.2 Tabel snelheidsgegevens

Digitale bijlagen met onderzoeksresultaten
Naam: **P191449-02B Bijlagen verkeersonderzoek centrumgebieden mei 2019**

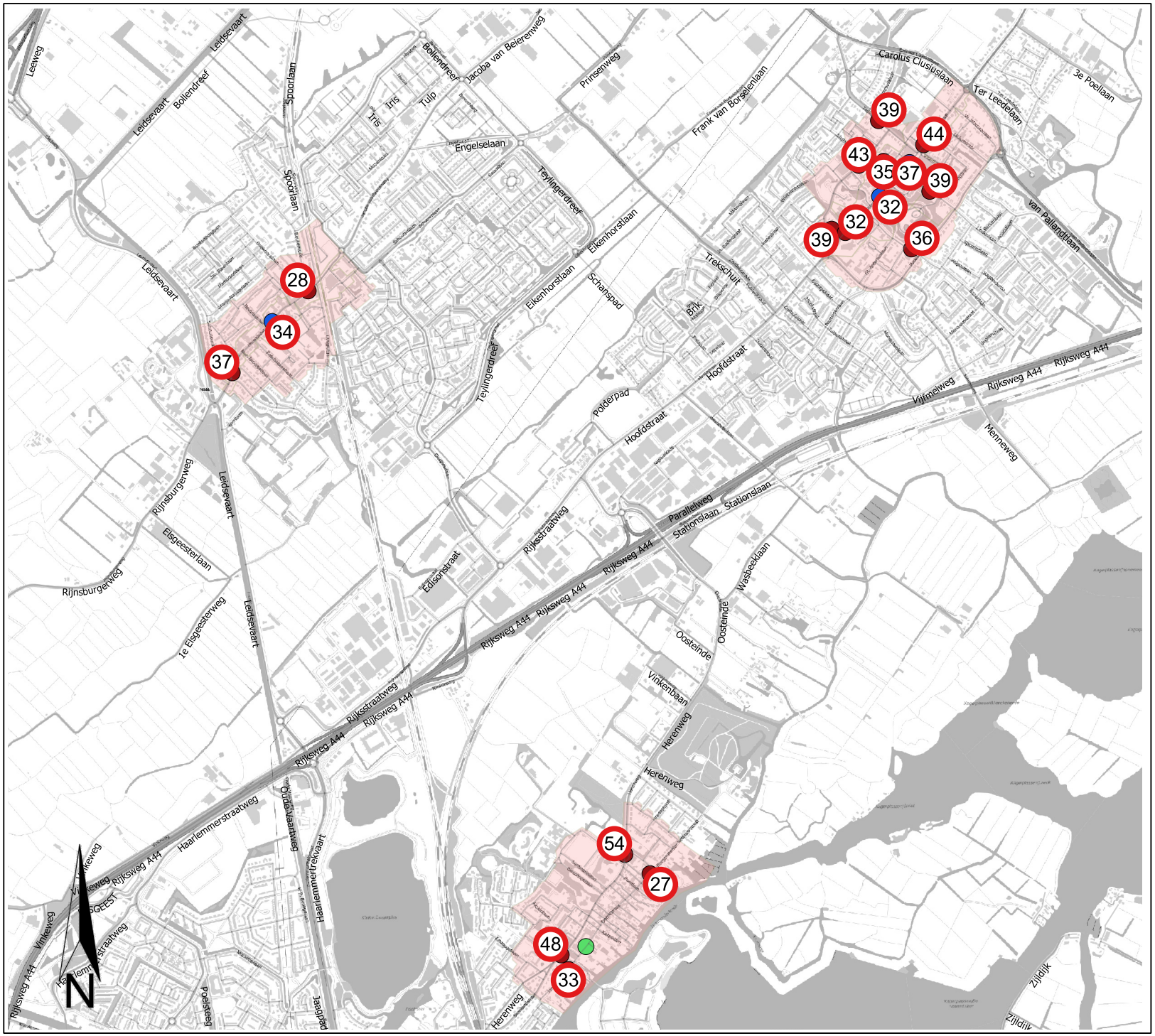

B3.1 overzicht snelheid V85-waarde (km/uur) (gem. werkdag, beide richtg.)

Gemeente:
Gemeente Teylingen

Gebied:
verkeersonderzoek dorpskernen

Plaats:
Sassenheim, Voorhout en Warmond

Rapport:
P191449

Legenda

Mechanisch telpunt:

- motorvoertuigen + fietsers
- motorvoertuigen
- alleen fietsverkeer

Bureau de Groot Volker
Verkeersonderzoek en -advies

B3.2 Snelheidsoverzicht (gemiddelde werkdag)

telpunt nummer	straatnaam	plaats	richting 1	richting 2	max. snelheid (km/uur)	richting 1			richting 2		
						betrouwbaar-heidsfactor*	gem. snelheid (km/uur)	V85 waarde (km/uur)	betrouwbaar-heidsfactor*	gem. snelheid (km/uur)	V85 waarde (km/uur)
1	Teijlingerlaan	Sassenheim	Rietschelftlaan	Westerstraat	30	8	31,5	39	7	32,3	39
2	Hoofdstraat	Sassenheim	Kastanjelaan	Concordiastraat	30	8	35,2	44	7	35,8	44
3	Hoofdstraat	Sassenheim	Kerklaan	Teijlingerlaan	30	7	28,3	37	9	28,2	37
4	Hortuslaan	Sassenheim	Westerstraat	Hortusplein	30	6	26,3	34	7	26,6	35
5	Westerstraat	Sassenheim	Gildehof	Slotlaan	30	7	35,2	43	7	35,2	43
6	Wilhelminalaan	Sassenheim	Hoofdstraat	Prins Hendriklaan	30	7	33,6	39	7	34,2	40
7	Hoofdstraat	Sassenheim	Wilhelminalaan	J.P. Gouverneurlaan	30	17	34,8	60	7	22,5	29
8	Hoofdstraat	Sassenheim	Passage	Charbonlaan	30	8	22,5	30	10	31,0	42
9	J.P. Gouverneurlaan	Sassenheim	Menneweg	Parklaan	30	7	27,7	36	6	27,8	36
10	Kerklaan	Sassenheim	Voorhavenkwartier	Bijweglaan	30	7	30,4	38	7	32,0	39
11	Herenstraat	Voorhout	Professor Nolenslaan	Doctor Kuijperlaan	30	7	29,3	37	6	28,5	37
12	Herenstraat	Voorhout	Prins Bernhardstraat	Beatrixstraat	30	7	26,1	34	7	25,4	34
13	Herenstraat	Voorhout	Boekhorstlaan	Beukenrode	30	6	21,7	28	6	21,5	28
14	Herenweg	Warmond	Bijleveldlaan	Meerrustlaan	50	8	39,6	48	8	38,8	48
15	Herenweg	Warmond	Laan van Oostergeest	Burg. Nerderburghlaan	50	8	44,8	53	7	46,1	55
16	Jan Steenlaan	Warmond	Lockhorstlaan	Gemeentehaven	30	7	24,1	32	7	25,1	33
17	Dorpsstraat	Warmond	Raadhuisdam	Burg. Nerderburghlaan	30	8	22,8	33	6	19,6	27

Hoe lager het betrouwbaarheidsfactorcijfer, des te hoger de betrouwbaarheid van de meting

Bijlage 4 Telgegevens Teylingen

Alleen digitale bijlagen

B4.1 Telrapporten

B4.2 Snelheidsrapporten

B4.3 Lengte rapporten

Digitale bijlagen met onderzoeksresultaten
Naam: **P191449-02B Bijlagen verkeersonderzoek centrumgebieden mei 2019**

Memo

Onderwerp: Proces Centrumvisie Teylingen, besluitvorming
Aan: Presidium Teylingen
Afzender: College van B&W Teylingen
Datum: 30 april 2020

gemeente TEYLINGEN

Aanleiding:
Onze gemeente heeft zichzelf tot doel gesteld te komen tot een centrumvisie die zowel politiek als in de samenleving breed gedragen wordt. Hiertoe heeft in het voorbije jaar in opdracht van de raad ten maximale participatie plaatsgevonden, en is op verschillende momenten met de raad over de voortgang gesproken. Op 17 februari is de Centrumvisie raadsbreed besproken. Deze bijeenkomst was bedoeld als een opiniërende commissiebehandeling. Het presidium gaf voorafgaand aan deze sessie echter aan dit nog een stap te snel was, waardoor de commissiebehandeling gewijzigd is in een meer technische sessie. Na afloop is aan de fracties gevraagd welke vervolgstappen gewenst waren. Hierover was geen consensus. Om toch te komen tot het gezamenlijk (door de raad gestelde) benoemde doel, is ambtelijk en bestuurlijk bekeken welke vervolgstappen ons daar kunnen brengen. Dit memo doet het presidium een voorstel dat hiertoe leidt.

Voorstel:
Voorgesteld wordt om de centrumvisie in alle betrokken commissies te bespreken, waarbij verschillende commissies hun licht laten schijnen over specifieke dimensies van de visie. De centrumvisie is een integraal document, het behelst thema's/onderwerpen die niet alleen thuishoren bij de commissie DEB maar ook bij de commissies Ruimte en Welzijn. Door het alleen in de commissie DEB te bespreken ontstaat de kans dat de raad niet vanuit alle invalshoeken geadviseerd wordt en het hierdoor moeilijk vindt om over te gaan tot besluitvorming.

Commissiebehandeling:
Het voorstel is om de conceptvisie voor te leggen aan alle drie de commissies. Elke commissie behandelt alleen de toekomstrichtingen die specifiek binnen het aandachtsgebied van betreffende commissie vallen, en kan zodoende een vakspecifiek én een algemeen advies geven aan de raad over de centrumvisie.

Voorbeeld verdeling thema's/onderwerpen:
Commissie Welzijn: kunst, cultuur, ontmoeten, toegankelijkheid
Commissie Ruimte: inrichting van openbare ruimte, wonen
Commissie DEB: economie zoals oppervlakte detailhandel, verduurzaming centra

Bij de toekomstrichting die bij één of meer commissies thuis horen zal deze bij de verschillende commissie behandeld worden.

Wijze van participatie:
Als college zien we graag doorgang in het traject maar willen we ook voor iedereen de mogelijkheid bieden om te kunnen participeren in dit traject. Hierbij vinden we het belangrijk dat men ook met elkaar van gedachte kan wisselen. Dit betekent dat we nu wel gaan starten met digitale communicatie maar de daadwerkelijke participatie pas afgerond kan worden als er ook fysieke participatiemomenten hebben kunnen plaatsvinden. Deze is primair toetsend van aard. Centrale vraag is of er voldoende herkenning van het uitgebreide, voorgaande traject waarneembaar is in de visie.

De volgende vragen zullen tijdens de laatste participatiefase worden gesteld:
- Herkent u zich in de visie in relatie tot het eerdere participatietraject?
- Wat vindt u het belangrijkst om op te pakken?
- Zijn er zaken waar u vanuit uw specifieke positie kanttekeningen bij wil plaatsen?

In aanvulling op bovenstaande wordt per dorpscentrum een toets gedaan op draagvlak over de eventuele toekomstrichtingen. Hierbij zal een methodiek worden gekozen die eventuele (geaggregeerde) verschillen per doelgroep (ondernemer, inwoner, bezoeker etc.) inzichtelijk maakt.

Planning:
Er is ook nog een keuze te maken op welk moment u de informatie die tijdens de participatie wordt opgehaald wilt hebben. Hier zijn twee opties voor namelijk:

1. U kiest ervoor om de informatie te hebben met behandeling in de drie commissies
2. U kiest ervoor om de informatie te hebben met de behandeling als de visie de laatste besluitvormingsroute doorloopt.

Met beide keuzes gaat een andere planning gemoeid. Indien u graag bij de commissiebehandeling al de participatie informatie tot uw beschikking wilt hebben, dan zorgt dit ervoor dat pas na afronding van de participatie het bestuurlijke traject kan gaan lopen. Als er gekozen wordt om de informatie pas tot uw beschikking te hebben met de besluitvorming, dan kan de participatie en de commissiebehandeling parallel lopen.

Stappen die nog gezet moeten worden:

1. Informerende communicatie over de visie in krant en website
2. Toetsende participatie digitaal & fysiek *
3. Behandeling in drie commissies **
4. Besluitvormingstraject **

Doorlooptijd bij de verschillende stappen

1. Deze stap loopt door tot de besluitvorming, maar heeft 2 piekmomenten. De eerste is voor de zomer: informeren over stand van zaken. Het tweede piekmoment is voor het participatiemoment digitaal & fysiek.
2. Deze stap is minimaal 4 weken en maximaal 6 weken.
3. Deze stap is 4 a 5 weken, van indienen van stukken tot behandeling in commissie
4. Deze stap is circa 9 weken, van indienen van stukken tot behandeling in de raad.

Voorbeeld van proces bij keuze 1:

- Juni 2020 stap 1
- September tot medio oktober 2020 stap 2
- November 2020 stap 3
- Februari 2021 stap 4

Voorbeeld van proces bij keuze 2:

- Juni 2020 stap 1
- September tot medio oktober 2020 stap 2
- Augustus/September 2020 stap 3
- December 2020 stap 4

* **stap 2 is afhankelijk van wanneer de coronamaatregelen het weer mogelijk maken.**
** Afhankelijk voor welke keuze u maakt wat betreft de informatie uit participatie.

Vraag aan het presidium:
Het presidium wordt gevraagd:

1. *Zich uit te spreken over bovenstaand procesvoorstel, bedoeld om een volgende stap te maken in de verwezenlijking van de door de raad gestelde opdracht aangaande de centrumvisie.*
2. *Akkoord te gaan met het bijvoegen van dit (al dan niet op basis van presidium-bespreking) aangepaste procesvoorstel bij de documenten die aan de raad zullen worden voorgelegd.*

Tweede werkplan ‘Omzien naar Elkaar” in de Duin- en Bollenstreek

Inleiding

Per 2022 wordt de maatschappelijke zorg door gedecentraliseerd naar de Duin- en bollengemeenten. Het gaat om preventie, ondersteuning, zorg, nazorg en herstel van mensen die zich in een kwetsbare situatie bevinden door ernstige psychische stoornissen en de opvang van mensen die dakloos zijn geraakt. Om ervoor te zorgen dat er passende ondersteuning geboden kan worden investeren de gemeenten in de voorbereiding op deze nieuwe taken.

Gemeente Leiden heeft een investeringsfonds maatschappelijke zorg ingericht. Gemeenten in Holland Rijnland kunnen aanspraak maken op het investeringsfonds door individueel, of in sub- regionaal verband een of meerdere projectplannen op te stellen. In een werkplan moet overtuigend worden beschreven hoe het plan bijdraagt aan het realiseren van de doelstellingen die binnen het investeringsfonds maatschappelijke zorg centraal staan. De vijf Duin- en Bollengemeenten maken gebruik van het Investeringsfonds maatschappelijke zorg Holland Rijnland om het Uitvoeringsprogramma maatschappelijk zorg ‘Omzien naar Elkaar’ te realiseren.

Onderstaand werkplan is een vervolg op het eerste werkplan ‘Omzien naar Elkaar’ in de Duin- en Bollenstreek. Hierin beschrijven we welke investeringen de Duin- en Bollenstreek wil doen ter verdere voorbereiding op de decentralisatie.

Hoofdlijnen tweede werkplan

Met dit tweede werkplan gaan we door met het realiseren van de doelen uit de uitvoeringsagenda ‘Omzien naar Elkaar’. Met de uitvoeringsagenda willen we bereiken dat inwoners die zich in een kwetsbare situatie bevinden zo zelfstandig mogelijk kunnen wonen en in de eigen omgeving mee kunnen doen in de samenleving. Om dit te realiseren zijn extra of andere dan al aanwezige ondersteuning en voorzieningen nodig.

We gaan in de uitvoeringsagenda uit van drie cirkels om de cliënt.

1. De persoonlijke situatie van de cliënt;
2. De informele ondersteuning;
3. De formele ondersteuningsmogelijkheden.

De inzet van dit werkplan is voornamelijk gericht op de persoonlijke situatie van de cliënt en de organisatie om de gewenste veranderingen in te kunnen zetten. Hierna een overzicht van de in te zetten activiteiten.

A	Persoonlijke situatie	Acties	Investe-ringsplan	Monitoring	Planning	Gemeente
1	Kosten begeleiding decentrale opvang	t.b.v. 3 alleenstaanden en/of 1 gezinswoning + bestaande decentrale opvangplek	€ 80.000.-	Monitorafspraken Binnenvest	2020	Teylingen
2	Locatie-onderzoek 2e Scheef huisje + decentrale opvang	Onderzoeken 2e scheef huisje + bestaande decentrale opvangplek	€ 30.000.-	Locatieonderzoek + monitorafspraken Binnenvest	2020/ 2021	Hillegom
3	Decentrale opvang	Realiseren decentrale opvangplek Uitgaande laatste half jaar 2020	€ 25.000.-	Realisatie opvang	2020	Lisse
4	Decentrale opvang	T.b.v. 4 alleenstaanden + 1 woning voor een gezin	€ 100.000.-	Monitorafspraken Binnenvest	2020	Katwijk
5	Decentrale opvang	t.b.v. 1 alleenstaande	€ 20.000,-	Monitorafspraken Binnenvest	2020	Noordwijk
6	'Gewoon thuis'	t.b.v. wachtlijst BW verkorten door 'Beschermd wonen' in hun eigen woning te bieden	€ 650.000,-	Wachtlijst BW verminderen. Tevredenheid cliënten en partners. Lessen voor inkoop per 2022.	2020	K: € 200.000,- N: € 150.000,- T: € 140.000,- L: € 80.000,- H: € 80.000,-
7	Door ontwikkeling Vriendenhuis	Pilot, inzet 2e fte (voor 1 jaar)	€ 100.000,-	Aan de hand van een opgesteld plan met afspraken.	2020	Duin en Bollen Penvoerder gemeente Lisse
8	Innovatie verbreding en verdieping van de hulpverlening van de Brug	Inloopfunctie uitbreiden: maaltijdvoorziening ontbijt, persoonlijke verzorging en openingstelling avond- en weekend. Inzet van 0,5 FTE casemanagement	€ 43.000,-	Via halfjaar gesprekken	2020	Duin en Bollen Penvoerder gemeente Katwijk
9	Realisatie decentrale opvang ex-gedetineerden	Nazorg door Platform Kocon voor het maatschappelijk herstel van verslaafden en ex-gedetineerden. Inzet van 0,5 FTE casemanagement	€ 40.000,-	Via halfjaar gesprekken	2020	Duin en Bollen Penvoerder gemeente Katwijk
B	**De informele ondersteuning**	**Acties**	**Investe-ringsplan**	**Monitoring**	**Planning**	**Gemeente**
1	De buurtcirkel	Voortzetting Buurtcirkel	€ 15.000,-	Via halfjaar gesprekken	2020	Hillegom
C	**De formele ondersteuning is in evenwicht**	**Acties**	**Investe-ringsplan**	**Monitoring**	**Planning**	**Gemeente**
1	Zwerfjongeren	Preventie en aanpak zwerfjongeren.	€ 75.000,-	Monitorafspraken Binnenvest	2020	Per gemeente € 15.000,-
D	**Organisatie**	**Acties**	**Investe-**	**Monitoring**	**Planning**	**Gemeente**

			ringsplan			
1	Integrale inkoopstrategie	Ondersteuning projectgroep bij de ontwikkeling van een inkoopstrategie	€ 25.000,-	Inkoopstrategie voor inkoop per 01-01-2022	Q1 2020	Noordwijk
2	Miniconferentie	Organiseren miniconferentie	€ 4.500,-		Q1 2020	Katwijk
3	Voortzetting Projectleider huisvesting. Formatie uitbreiding is inhoudelijk gewijzigd	Projectopdracht is opgesteld. Ligt nu een plan van aanpak huisvesting kwetsbare doelgroepen voor. Zitten ook aspecten in die op sub- regionaal niveau opgepakt en gedeeld worden. Organisatie miniconferentie en delen projectmatige aanpak/ plan van aanpak	€ 50.000,-			Duin en Bollen Penvoerder Katwijk
4	Communicatie		€ 25.000,-		2020	Duin en Bollen Penvoerder Gemeente Noordwijk

Financiën

Overzicht	**Beschikbaar tot 2021**	**Beschikt eerste aanvraag sept. 2019**	**Nog beschikbaar na eerste aanvraag (zonder bijstelling extra reserve BW middelen)**	**Tweede aanvraag**
Duin- en Bollen	€2.935.466,-	€1.345.000,-	€1.590.466,-	**€1.282.500,-**

Overzicht aanvragen totale bedragen per gemeente

Gemeente Katwijk	€ 452.500,-
Gemeente Noordwijk	€ 235.000,-
Gemeente Teylingen	€ 235.000,-
Gemeente Lisse	€ 220.000,-
Gemeente Hillegom	€ 140.000,-
Totaal	**€1.282.500,-**

Begroting

	Begroting	incidenteel	structureel	
A	**Persoonlijke situatie**			
1	Decentrale opvang Teylingen		€ 80.000,-	
2	Locatieonderzoek 2e Scheef huisje Hillegom + decentrale opvang		€ 30.000,-	
3	Decentrale opvang Lisse		€ 25.000,-	
4	Decentrale opvang Katwijk		€ 100.000,-	
5	Decentrale opvang Noordwijk		€ 20.000,-	
6	Gewoon Thuis		€ 650.000,-	
7	Doorontwikkeling Vriendenhuis		€ 100.000,-	
8	Innovatie en verdieping hulpverlening		€ 43.000,-	
9	Decentrale opvang ex-gedetineerden		€ 40.000,-	
B	**De informele ondersteuning**			
1	Buurtcirkel Hillegom		€ 15.000,-	
C	**De formele ondersteuning**			
1	Zwerfjongeren		€ 75.000,-	
D	**Organisatie**			
1	Inkoopstrategie	€ 25.000,-		
2	Miniconferentie	€ 4.500,-		
3	Projectleider huisvesting	€ 50.000,-		
4	Communicatie	€ 25.000,-		
	Subtotaal	**€ 104.500,-**	**€1.178.000,-**	
	Totaal			**€1.282.500,-**

Tussen evaluatie investeringsfonds Maatschappelijke Zorg, Duin- en bollenregio

Juli 2019 – Maart 2020

1. Inleiding

Gemeente Leiden heeft een investeringsfonds maatschappelijke zorg ingericht. Gemeenten kunnen aanspraak maken op het investeringsfonds door individueel, of in sub-regionaal verband een of meerdere projectplannen op te stellen. In een werkplan moet overtuigend worden beschreven hoe het plan bijdraagt aan het realiseren van de doelstellingen die binnen het investeringsfonds maatschappelijke zorg centraal staan. De vijf Duin- en Bollengemeenten maken gebruik van het Investeringsfonds maatschappelijke zorg Holland Rijnland om het Uitvoeringsprogramma 'Omzien naar elkaar' te realiseren.

Het investeringsfonds maatschappelijke zorg is vastgesteld in het PHO Maatschappij van september 2018. Voor de Duin- en Bollenstreek zijn de volgende middelen maximaal beschikbaar (december 2018).

	2018			2019			2020		
	incidenteel	structureel	gemeente per jaar	incidenteel	structureel	gemeente per jaar	incidenteel	structureel	gemeente per jaar
Katwijk	€ 92.674	€ 30.182	€ 122.856	€ 139.010	€ 203.729	€ 342.739	€ 139.010	€ 222.593	€ 361.603
Noordwijk	€ 60.148	€ 56.550	€ 116.698	€ 90.221	€ 381.711	€ 471.932	€ 90.221	€ 417.055	€ 507.276
Teylingen	€ 52.286	€ 16.483	€ 68.769	€ 78.429	€ 111.260	€ 189.689	€ 78.429	€ 121.562	€ 199.991
Lisse	€ 32.140	€ 10.132	€ 42.272	€ 48.210	€ 68.391	€ 116.601	€ 48.210	€ 74.723	€ 122.933
Hillegom	€ 31.034	€ 9.783	€ 40.817	€ 46.551	€ 66.037	€ 112.588	€ 46.551	€ 72.151	€ 118.702
totaal	€ 268.282	€ 123.130		€ 402.421	€ 831.128		€ 402.421	€ 908.084	
Duin- en bollen per jaar			€ 391.412			€ 1.233.549			€ 1.310.505

Het investeringsfonds maatschappelijke zorg is als volgt opgebouwd: de reserve Beschermd Wonen is een eenmalig te besteden budget waaruit incidentele kosten kunnen worden gedekt. Het jaarlijks overschot is een structureel budget waaruit doorlopende kosten zoals zorgkosten of huisvestingslasten kunnen worden bekostigd.

Eerste aanvraag

In het voorjaar van 2019 heeft de Duin- en Bollenregio een eerste aanvraag gedaan voor het investeringsfonds. In totaal is een bedrag van € 1.345.000,- aangevraagd met een volgende verdeling naar de actielijnen uit het uitvoeringsprogramma 'Omzien naar elkaar'.

Persoonlijke situatie op orde	€ 515.000,-
De informele ondersteuning is in evenwicht	€ 635.000,-
De formele ondersteuning is in evenwicht	€ 105.000,-
Organisatie	€ 90.000,-

In deze rapportage wordt beschreven welke resultaten tussen juli 2019 en maart 2020 zijn behaald met de inzet van het investeringsfonds. Dit doen we aan de hand van de actielijnen zoals beschreven in het uitvoeringsprogramma maatschappelijke zorg en beschermd wonen 'Omzien naar Elkaar'.

2. Resultaten investeringsplan juli 2019 – maart 2020

1. Persoonlijke situatie: Wonen & Begeleiding

Beoogd resultaat; er moet een gevarieerd arsenaal komen aan woonvarianten om maximaal tegemoet te komen aan de verscheidenheid aan woonbehoeften van kwetsbare mensen. Deze variatie aan woonvarianten moet een evenwichtige en duurzame mix zijn van intramurale voorzieningen van Beschermd Wonen en maatschappelijke opvang en verschillende, lichtere vormen van wonen en zorg verspreid over de Duin- en bollenregio.

Ter voorbereiding op de doordecentralisatie van de maatschappelijke zorg hebben de gemeenten van Holland Rijnland een Convenant Regionale Samenwerking Maatschappelijke Opvang (MO) Holland Rijnland (HR) 2018-2021 opgesteld. In het Convenant leggen we afspraken vast over het voorkomen van daklоosheid, het bevorderen van uitstroom uit de daklozenopvang en het lokaal huisvesten van frequente gebruikers van de daklozenopvang. Het realiseren van scheve huisje en organiseren van decentrale opvangplakken draagt daaraan bij.

1. *Scheve huisje*

Hillegom en Katwijk zijn op dit moment druk bezig met de realisatie van een 'scheef huisje'. Beide huisjes zijn naar verwachting in 2020 gereed. In Hillegom gaat het om een 'scheef huisje' zoals we dat ook in bijvoorbeeld Leiden kennen. In Katwijk wordt een woonboot gerenoveerd voor dit doel. In de gemeenten Noordwijk, Teylingen en Lisse zijn er locatie onderzoeken gaande.

Belangrijk is dat er goed wordt samengewerkt, met name in de voorbereiding, met de partner die verantwoordelijk gaat worden voor ondersteuning van de betreffende inwoners die zullen worden gehuisvest in de scheve huisjes. Er komt veel kijken bij het realiseren van scheve huisjes, waaronder: het vinden van een geschikte locatie, communicatie met omwonenden, het maken van afspraken met woningcorporatie over plaatsing en verhuur, realiseren van nutsvoorzieningen, het waarborgen dat bewoners de juiste begeleiding krijgen, etc.
Er zijn veel onderlinge afhankelijkheden en zorgvuldigheid is erg belangrijk.

2. *Decentrale opvangplekken*

Er zijn verschillende opvangplekken ingericht voor dakloze inwoners die zelfstandig met begeleiding van de stichting de Binnenvest kunnen verblijven. De volgende plekken zijn gerealiseerd: een woning in Hillegom voor een alleenstaande ouder met een kind. In Teylingen twee woningen die op dit moment gebruikt kunnen worden voor een gezin. Naar verwachting kunnen deze woningen voor de zomer gebruikt worden door meerdere huishoudens. In Katwijk een woning voor een gezin en er zijn in een verbouwde school vier plekken gerealiseerd voor alleenstaanden. Alle plekken zijn op dit moment bezet door inwoners vanuit de Duin- en bollengemeenten.

De buurten van de hierboven genoemde woningen hebben heel verschillend gereageerd op de komst van de opvangplekken. Het vraagt een specifieke en zorgvuldige afstemming om de omwonenden op de juiste wijze en moment te informeren en te betrekken en te blijven betrekken als de woningen in gebruik zijn. Een ander belangrijk punt is de doorstroming van de inwoners vanuit deze opvangplekken naar een duurzame woonplek. Door de krapte op de woningmarkt is het niet haalbaar om de opvangplek na drie maanden te verlaten.

	Actie	Financiën	Resultaat kwantitatief	Opmerkingen
1	6 Scheve huisjes	€ 420.000,-	• Hillegom: verwachting, huisje in het najaar 2020 gereed. • Katwijk: verwachting, een woonboot in het najaar 2020 gereed.	Het vraagt afstemming, samenwerken en zorgvuldigheid met verschillende partijen en omwonenden.

			• Locatie onderzoeken lopen voor de andere scheve huisjes	
2	Uitbreiden huisvestingsmogelijkheden bijzondere doelgroepen	€ 15.000,-	Op grond van het convenant is dit omgezet in een woning voor een gezin in Katwijk.	
3	Decentrale opvangplekken	€ 80.000,-	• Hillegom: 1 woning voor een gezin • Teylingen: 2 woningen • Katwijk: 4 plekken voor alleenstaanden	Communicatie met de buurt vraagt zorgvuldigheid.

2. Informele ondersteuning: inclusieve samenleving & preventie

Inclusieve samenleving

We willen een inclusieve samenleving waarbij mensen met een stapeling van complexe problemen welkom zijn en zo zelfstandig mogelijk kunnen functioneren. Tevens willen we investeren in preventie bij risicogroepen en daarbij ervaringsdeskundigen betrekken.

1. Sport

Aan de Stichting De Brug is eind december 2019 budget beschikbaar gesteld om een pilot te starten om sport- en beweegactiviteiten te organiseren voor WMO en GGZ-cliënten als onderdeel van het zorgtraject. Bij de uitvoering wordt samengewerkt met het Welzijnskwartier en andere instellingen. Uiteraard is de uitvoering van de pilot door de Corona-uitbraak drastisch verstoord. De Brug probeert op creatieve wijze de mensen (ook in de woning) te laten sporten. Voor 1 november 2020 wordt een evaluatieverslag ingediend waarin de resultaten en de samenwerking met de andere instellingen beschreven wordt. Onderdeel van het verslag zijn ook de resultaten van de deelnemers. De evaluatie zal gedeeld worden met de regiogemeenten in Holland Rijnland.

2. Verbreding algemene voorzieningen

De meeste kwetsbare inwoners van onze gemeenten ontvangen een bepaalde ondersteuning via de WMO. Voor deze inwoners is het moeilijk om aan te sluiten bij allerlei algemene voorzieningen. Tegelijkertijd is het voor diegene die een algemene voorziening organiseert lastig om kwetsbare mensen te ontvangen. Om deze kloof te overbruggen is er een voorstel geschreven voor verbreding van algemene voorzieningen. In het tweede of derde kwartaal van 2020 wordt er een subsidietender uitgezet. Een organisatie of een samenwerking van organisaties kunnen een plan indienen. In de voorbereiding daarop is er gesproken met de adviesraden sociaal domein van de vijf gemeenten, het plan is goed ontvangen. De ervaringsdeskundigen voor de beoordelingscommissie en de deelnemers aan de meeleesgroep zijn geselecteerd.
Het collegevoorstel, de subsidietender en de vergunningscriteria die voor de vijf gemeenten gelden, worden op dit moment voorbereid.

	Actie	Financiën	Resultaat kwantitatief	Opmerkingen
1	Pilot Sporten en bewegen: Cliënten nemen deel aan sport en beweegactiviteiten als onderdeel van het zorgtraject. Coördinatie van de pilot ligt bij De Brug. Samenwerking met lokale partijen	€ 20.000.-	Pilot is gestart. Evaluatie in Q4 2020	Er is structureel budget nodig voor het borgen bij een 'geslaagde' pilot.

2	Verbreding algemene voorzieningen in de vijf gemeenten, waarvoor verschillende projectvoorstellen ingediend kunnen worden.	€ 250.000.-	Q4 2019 inhoudelijk voorstel besproken in het BOSD	

3 De formele ondersteuning: aansluitende zorgstructuur & participatie in reguliere activiteiten

Aansluitende zorgstructuur
Beoogde resultaten: er is een goede infrastructuur van *outreachende* zorg en bemoeizorg. Tevens is er een goede infrastructuur van crisis- en bereikbaarheidsdiensten, waarbij er met betrokken partijen goede afspraken zijn gemaakt over het op- en afschalen in de zorgkolom.

Participatie in reguliere activiteiten
Inwoners, ook kwetsbaren, zo snel mogelijk (weer) laten participeren in reguliere maatschappelijke activiteiten en op de arbeidsmarkt.

1. & 2. Zorgstructuur
Om tot een goede zorgstructuur te komen, die aan de ene kant aansluit bij de toegang in alle Duin- en Bollengemeenten en aan de andere kant aansluit bij het te ontwikkelen Zorg- en Veiligheidshuis, wordt er een projectopdracht voorbereid. In de projectopdracht is er aandacht voor in eerste instantie de inwoner in een ernstig zorgelijke situatie, de signaleerders, de (bemoei) zorgpartners en de omwonenden.

3. Opgenomen op de werkvloer
Opgenomen op de werkvloer is een twee jaar durend programma gericht op werkgevers, managers, werknemers, inwoners, accountmedewerkers van sociale diensten en re-integratie, en leerlingen van het voortgezet onderwijs. Het programma heeft als doel het creëren van positieve, realistische beeldvorming rond werknemers en werkzoekenden met psychische problematiek in de Duin- en Bollenstreek. Binnen het programma worden verschillende groepen op tactische wijze benaderd om bewustzijn en kennis te vergroten over de vooroordelen van psychische problematiek, en wat dit voor hen kan betekenen. De verschillende plannen worden in samenhang met elkaar uitgevoerd. Daarnaast wordt er gebruik gemaakt van de expertise en het netwerk van het Servicepunt Werk zodat de initiatieven integraal geborgd worden.

Sinds de start van het project in september 2019 is een projectorganisatie opgericht en een projectleider aangesteld om de verschillende plannen in termijn en in samenhang uit te voeren. Daarnaast is een kwartiermaker SPW aangesteld, die zich bezig zal houden met werkwijze, cultuur en aanpak. Ten behoeve van communicatie doeleinden is er een website en eigen huisstijl ontwikkeld. Er is een mediacampagne Opgenomen op de werkvloer in de Bollenstreek ontwikkeld, deze is voorlopig uitgesteld in verband met de Coronacrisis. Er is een lespakket voor scholen ontwikkeld, deze zal worden uitgevoerd in het schooljaar 2020/2021. Daarnaast zijn er interviews afgenomen voor het tijdschrift, waarin werkgevers vertellen over hun ervaringen over medewerkers met ggz problematiek.
Tevens zijn er plannen gemaakt die de komende periode uitgevoerd gaan worden; spiegelgesprekken zelfstigma en trainingen en workshops deskundigheidsbevordering.
Voor de uitvoering van al deze plannen werken de gemeenten, stichting Lumen, het Servicepunt Werk samen met onder andere GGZ Rivierduinen, de ISD, de Maregroep en zzp-re-integratiebegeleiders. Op termijn worden daar andere organisaties bij betrokken.

4. & 5. IPS trajecten voor cmd en epa doelgroepen

Het Individuele Participatie en Steun-traject (IPS) is een tweejarig-begeleidingstraject voor mensen met psychische problematiek. Het is een evidence based aanpak gericht op duurzame arbeidsparticipatie. Er wordt een onderscheid gemaakt tussen IPS-trajecten voor twee doelgroepen: Common Mental Disorder (cmd) en Ernstige Psychische Aandoeningen (epa).

In 2019 hebben de Duin en Bollenstreek gemeenten gebruik gemaakt van cofinanciering middels de rijkssubsidie via Phrenos voor de inzet van IPS-trajecten voor de cmd-doelgroep. Er zijn in totaal 10 trajecten gehonoreerd en gestart. In het investeringsfonds is er nog ruimte voor 15 cofinancierings-trajecten. Wegens de korte subsidietermijn en het proces rondom subsidieaanvraag konden er geen extra aanvragen gerealiseerd worden. Na de inzet van IPS-trajecten voor de cmd-doelgroep, zullen we starten met IPS-trajecten voor de epa-doelgroep. Er is in het eerste kwartaal één dergelijk traject gehonoreerd, een tweede is in behandeling.
De inzet van de IPS-trajecten voor zowel cmd- als epa-doelgroepen worden gemonitord. Een eerste rapportage volgt in het najaar 2020.

	Actie	Financiën	Resultaat kwantitatief	Opmerkingen
1	1.integratie aanpak in programma's zorgaanbieders 2.verdere afstemming tussen veiligheid en zorg 3. integrale pilot schulddienstverlening (vroeg signalering met BKR en deurwaarder)	€ 35.000.-	Project opstart in 2020	
2	experimenteren met het aansluiten van diverse partners bij de Sociaal Teams in de Duin- en Bollenstreek en GGZ werktafel	€ 70.000.-	Project opstart in 2020	Ontwikkeling toegang in de vijf gemeenten loopt parallel. Afstemming en aansluiting daarbij is belangrijk.
3	Anti stigma programma Ggz doelgroep in relatie tot werk en re-integratie 2019 - 2021	€ 145.000,-	Er is een projectleider aangesteld en een projectorganisatie opgericht.	- Cofinanciering ZonMW - Betrokken organisaties: stichting Lumen, GGZ Rivierduinen, ISD Bollenstreek, SPW en Maregroep, zzp-ers werkbegeleiders. - Een aantal plannen moeten n.a.v. de coronacrisis aangepast worden aan de nieuwe arbeidsmarktsituatie.
4	Ontwikkelen van steunsystemen voor 25 mensen met lichtere ggz klachten. Preventie en herstel-ondersteuning bieden tbv terugkeer naar het arbeidsproces.	€ 100.000,-	10 personen zijn na intensieve beoordeling akkoord bevonden	- Cofinanciering Phrenos - Lokale 1e lijns-partners zijn betrokken: Servicepunt werk, huisartsen - € 60.000,- niet benut
5	Inzetten van 15 evidence based IPS EPA trajecten.	€ 120.000.-	Een eerste aanvraag is toegekend	

5. Organisatie

Projectleider Huisvesting Kwetsbare Doelgroepen
De projectleider huisvesting kwetsbare doelgroepen (HKD) is ingezet vanaf juli 2019 en loopt door tot 1 september 2020. De inzet is 16 uur per week. Alle (lopende) initiatieven zijn bij elkaar gebracht en er is een projectopdracht opgesteld. Het onderwerp is binnen de gemeentelijke organisatie op de kaart gezet (belang en noodzaak opgaven besproken met o.a. Ruimte, Samenleving, Stedenbouw, Vastgoed, Planologie & Projecten).

Tot op heden is er een werkgroep met de collega's van Duin en Bollenstreek opgericht. Regelmatig komt de werkgroep bij elkaar, delen kennis en ervaring. De werkgroep heeft inzet geleverd op het inzichtelijk maken van de opgave huisvesting kwetsbare doelgroepen. Er wordt een vervolg plan van aanpak ontwikkeld dat omschrijft hoe dit lokaal te realiseren. Binnen het plan van aanpak is ook aandacht voor de samenwerking op dit gebied binnen de Duin en Bollenstreek. Mede door dit initiatief is er een mini conferentie decentralisatie van de zorg bedacht, voorbereid en uitgevoerd. Alle opgehaalde input is vertaald in *quick wins*. Deze worden in een werkgroep (gemeenten, zorgpartijen, woningbouwcorporaties Dunavie en Stek en stichting Lumen) maandelijks besproken en zoveel mogelijk gerealiseerd. Door de uitbraak van Covid-19 is hier vertraging in opgelopen.
Daarnaast loopt er een integraal locatieonderzoek met wonen en Sociaal Domein voor nieuwe 'Scheve Huisjes'. Op dit moment worden de meest kansrijke locaties in beeld gebracht. Ook zijn we actief met een grondruil op een locatie waar wij een pand beschikbaar gesteld kunnen krijgen voor huisvesting kwetsbare doelgroepen (zoals Jong wonen-uitstroom Jeugdhulp). We zijn in onderhandeling geweest over een mogelijke aankoop van een locatie voor huisvesting kwetsbare doelgroepen. Er is een tijdelijke crisisopvang voor 4 alleenstaande volwassenen (Korte Vaart) en tijdelijke woning voor gezin (Asterstraat) gerealiseerd.
Verder wordt er gekeken naar ingebruikname door de Binnenvest van een bijzondere woonvorm voor een minimale periode van 10 jaar. Voor de Petronella van Saxenstraat is een intentie afspraak gesloten tussen Dunavie met GGZ Rivierduinen voor de realisatie van Beschermd Wonen plekken.

Actie	Financiën	Resultaat kwantitatief	Opmerkingen
Versterken gemeentelijke organisatie en toegang	€ 90.000.-	Projectopdracht is vastgesteld en plan van aanpak wordt uitgevoerd	Formatie uitbreiding is inhoudelijk gewijzigd: met de middelen is een projectleider huisvesting kwetsbare doelgroepen aangesteld

Raadsbrief

Raadsbrief decentralisatie Beschermd Wonen en Maatschappelijke Opvang

aan:	de raad van de gemeente Teylingen
datum:	15 juli 2020
zaaknummer:	Z-20-135457
datum collegevergadering:	14 juli 2020
portefeuillehouder:	Arno van Kempen
behandelend ambtenaar:	Anja de Rijk
embargo:	☐

Inhoud mededeling

Geachte raads- en burgerleden,

Op 3 juni jl. stond een informatieavond voor de raads- en burgerleden Duin- en Bollenstreek gepland om u te informeren over het proces rondom de decentralisatie en transformatie van de Maatschappelijke Zorg. Deze bijeenkomst is vanwege de coronamaatregelen geannuleerd en zal hopelijk in het najaar gehouden worden.
Door middel van deze raadsbrief willen wij u op hoofdlijnen informeren over de stand van zaken van het decentralisatietraject. Deze brief is gericht aan alle raads- en burgerleden van de gemeenten in de Duin- en Bollenstreek. Binnen deze regio werken wij nauw samen om de decentralisatie en transformatie voor elkaar te krijgen.
Eind 2016/begin 2017 hebben alle gemeenteraden in Holland Rijnland voor deze decentralisatie het Beleidskader Maatschappelijke zorg Holland Rijnland 2017-2025 vastgesteld. In het beleidskader is de gezamenlijke visie op de maatschappelijke zorgtaken uitgewerkt:

Alle inwoners kunnen meedoen in de samenleving. De inwoner die (tijdelijk) problemen heeft met het zelfstandig regie voeren, kan via de Wmo ondersteuning krijgen. Hierbij is lokale ondersteuning het uitgangspunt. De ondersteuning is dichtbij, op maat en in de eigen leefomgeving. Voor de groep inwoners die niet meer zelfstandig thuis kunnen wonen, en waarbij ondersteuning in de eigen omgeving tekortschiet, is (tijdelijk of permanent) opvang aanwezig. Onder opvang verstaan we wonen in één van de woonvormen van een instelling. Dit is waar mogelijk een tijdelijke situatie, waarbij er gestuurd wordt op herstel en uitstroom. Het doel is om inwoners zo snel mogelijk weer deel te laten nemen aan het maatschappelijk leven, naar eigen wensen en vermogen. Het deelnemen naar vermogen in de samenleving is ook afhankelijk van de mogelijkheden van de omgeving. Aandachtspunten zijn dan ook acceptatie van de omgeving en het voorkomen van uitsluiting en vereenzaming.

In onze brieven van 7 november 2019 en 11 februari 2020 hebben wij u informatie aangeboden op welke manier wij in de regio Holland Rijnland de decentralisatie voorbereiden.

Stappen om te komen tot de decentralisatieopgave Beschermd Wonen
De gemeenten zijn met elkaar overeengekomen dat de taken op het gebied van Beschermd Wonen op 1 januari 2022 overgenomen worden. Daarbij zijn uitgangspunten geformuleerd, waarbij een onderscheid gemaakt wordt in:

- taken die op lokaal/subregionaal niveau uitgevoerd en bekostigd zullen worden – gericht op niet complexe cliënten, en
- specialistische Beschermd Wonen voorzieningen die gezamenlijk op regionaal niveau uitgevoerd en bekostigd worden.

Op dit moment wordt een aantal processen door de regionale projectgroep Maatschappelijke Zorg uitgewerkt om te komen tot een zorgvuldige overheveling van taken. De volgende aandachtsgebieden zijn daarin te onderscheiden:

1. *Voorgestelde route voor de inwoner; zoveel mogelijk in de eigen gemeente*
   Ook voor de straks regionale voorzieningen is de insteek dat de inwoner in de eigen gemeente zijn vraag kan stellen. De inwoner moet met zijn hulp- en ondersteuningsvraag terecht kunnen bij de lokale toegang. De lokale toegang houdt de regie over het plan van aanpak van de inwoner. Op regionaal niveau zal een toegangsfunctie ingericht worden die de schaarse regionale plekken verdeelt.

2. *Inkoop van Beschermd Wonen*
   De voorbereidingen op het proces van inkopen van Beschermd Wonen bij aanbieders is gestart. Binnen de regio Holland Rijnland zijn veelal dezelfde aanbieders actief. Het uitgangspunt is dat er zoveel mogelijk gezamenlijk opgetrokken zal worden voor de inkoop van de voorzieningen op het niveau van lokaal, subregionaal en regionaal. De afronding van het inkoopproces staat gepland op juli/augustus 2021.

3. *Het inrichten van de regionale organisatie*
   Het Portefeuillehouders overleg Maatschappij zal binnenkort een stuk behandelen, waarin een voorstel gedaan wordt voor de inrichting van een regionale organisatie. In deze regionale organisatie worden de volgende onderdelen ondergebracht: Toegang, Wachtlijstbeheer, beleidsfunctie, contractmanagement, inkoop en een financiële functie. Hierbij is ook aandacht voor verantwoordelijkheden, rollen, governance en sturingsmogelijkheden.

4. *Budgetverdeling*
   De verdeling van de taken van de centrumgemeente naar de lokale gemeenten houdt ook in dat er budgetten overgeheveld worden. De verwachting begin van het jaar was, dat de financiële kaders vanuit het Rijk in de meicirculaire gepubliceerd zouden worden. Dit is echter uitgesteld naar november/december van dit jaar. De Rijksoverheid wil de verdeling van de middelen opnemen in de herijking van het Gemeentefonds. Voor het einde van dit jaar zal de besluitvorming hierover plaatsvinden (planning van voor de uitbraak coronapandemie).
   Op dit moment wordt door het adviesbureau Andersson Elffers Felix een analyse gemaakt van de budgetten. Op basis van dit onderzoek zal een verdeelmodel opgesteld worden die toegespitst is op onze regio en zijn ambities. Er is bijzondere aandacht voor de financiële kaders. De transitie en transformatie zal vormgegeven moeten worden binnen de middelen die daarvoor ter beschikking staan.

5. *Risico-analyse*
   De opgave van de decentralisatie en bijbehorende transformatie brengt een aantal risico's met zich mee. De risico's die de meeste aandacht vereisen omwille van de kans dat ze optreden, dan wel de impact die ze hebben als ze optreden zijn in kaart gebracht. Om de risico's te minimaliseren dan wel te compenseren zijn per risico een of meer beheersmaatregelen geformuleerd en nader uitgewerkt. De risico's die de meeste aandacht vereisen zijn gericht op:

   - De transformatie (mismatch vraag en aanbod/aansluiting op de lokale sociale infrastructuur en frictiekosten)
   - De landelijke ontwikkelingen (verdeelmodel Beschermd Wonen en openstelling Wet langdurige zorg)
   - De regionale en subregionale samenwerking (gezamenlijke inzet van middelen en solidariteitsgedachte)

Maatschappelijke Opvang
Het landelijk budget voor MO blijft in elk geval tot 2026 aan de centrumgemeente verdeeld worden. De Duin- en Bollenstreekgemeenten nemen de taken voor MO nog niet (in zijn geheel) over. De uitvoeringszaken die overeen gekomen zijn in het Convenant Regionale Samenwerking Maatschappelijke Opvang Holland Rijnland 2018-2021 blijven opgepakt worden. Momenteel bespreken wij met de centrumgemeente of daar nog zaken

aan toegevoegd kunnen worden. Centraal hierbij staat dat ingezet wordt om de instroom naar de centrale opvanglocatie van de Nieuwe Energie te verminderen. Zo kunnen bijvoorbeeld personen die in staat zijn om hun eigen leven te organiseren zonder dat zij daar vanwege zeer complexe problematiek intensieve begeleiding bij nodig hebben lokaal opgevangen worden. Een ander aandachtspunt is om personen, waarvan al snel duidelijk is dat zij Beschermd Wonen nodig hebben, niet te lang te laten verblijven op de centrale opvanglocatie te Leiden. Door het aanbieden van een passende beschermde plek is de kans op maatschappelijke herstel het grootst, liefst zoveel mogelijk in de eigen omgeving (visie op Maatschappelijke Zorg).

Voorbereidingen in de Duin en Bollengemeenten
Om de decentralisatie van taken op het gebied van Beschermd Wonen en Maatschappelijke Opvang in gang te zetten kunnen middelen aangevraagd worden bij centrumgemeente Leiden. In 2019 is het eerste werkplan hiervoor ingediend. Inmiddels is daarvan een tussenevaluatie opgesteld. Voor 2020 is het tweede werkplan "Omzien naar Elkaar" opgesteld en ingediend bij Leiden. De activiteiten die beschreven zijn zullen de komende periode uitgewerkt gaan worden in de Duin- en Bollenstreek. Voor een beschrijving van de plannen verwijzen wij u kortheidshalve naar de bijlagen.

Vervolg
De geplande raadsinformatiebijeenkomst in het najaar zal fysiek of digitaal plaatsvinden. Wij zullen u dan bijpraten over de stappen die tot dan toe gezet zijn in het proces rondom de decentralisatie en transformatie Maatschappelijke zorg. Naar verwachting worden de hoofdlijnen van de afspraken begin 2021 ter besluitvorming aan de gemeenteraden voorgelegd. Te denken valt aan de uitwerking van de zaken die in deze brief genoemd zijn. De financiële consequenties zullen verwerkt worden in de meerjarenbegroting 2022 en volgende jaren.

Bijlage 1: tussenevaluatie eerste werkplan
Bijlage 2: tweede werkplan

Elly van der Geest-van der Lans

Van: sdn@planet.nl
Verzonden: woensdag 10 juni 2020 16:22
Aan: info
Onderwerp: Geachte gemeenteraad. Ik verzoek u te verklaren of de verpleeg- en verzorgingshuizen in uw gemeente zijn beschermd tegen besmetting met een virus of bacterie.

Categorieën: Bart

Geachte gemeenteraad van de Gemeente Teylingen: gemeente@teylingen.nl. Ik verzoek u te verklaren of de verpleeg- en verzorgingshuizen in uw gemeente zijn beschermd tegen besmetting met een virus of bacterie, zodat personeel, bewoners en de balie van uw gemeentehuis virusvrij zijn en worden bezocht. Dank u.

Het RIVM ontkent valselijk het eigen rapport over ionisatie van de lucht tegen besmetting met virussen

Grote doorbraak van het cordon sanitaire over het bestrijden van het Coronavirus zelf met ionisatie



U kunt vragen stellen aan alle Kamerleden die zwijgen over wat zij allemaal individueel al weten: www.sdnl.nl

De aan alle 150 Kamerleden voorgestelde motie voor ionisatie van de ademlucht
Met de aanpassing van het bouwbesluit voor alle openbare gebouwen

Burgerinitiatief voor een motie:

"De Kamer, gehoord de beraadslaging verzoekt de regering alle openbare gebouwen te voorzien van een ionisatiesysteem om allergenen, virussen en schadelijke microben te verwijderen uit de ademlucht in overheidsgebouwen, danwel in door de overheid gesubsidieerde instellingen zoals scholen, theaters, zwembaden en sportscholen, te beginnen bij verpleeg- en verzorgingshuizen om besmetting van bewoners en personeel met het coronavirus en andere ziekteverwekkers uit te sluiten door ionisatie van ademlucht in die gebouwen. Het bouwbesluit dient ook aan die eis te worden aangepast, en gaat over tot de orde van de dag".

Help ons de oplossing politiek af te dwingen.

St. Sociale Databank Nederland is virusvrij toegankelijk
Westkade 227, 1273 RJ Huizen - 06-17125374,

De aan alle 150 Kamerleden voorgestelde motie voor ionisatie van de ademlucht

M.v.g.

Rob Brockhus (redacteur SDNL)
Westkade 227
1273 RJ Huizen
Mail: sdn@planet.nl
Web: www.sdnl.nl

Elly van der Geest-van der Lans

Van: Anne Marinussen <AnneMarinussen@vluchteling.nl>
Verzonden: vrijdag 5 juni 2020 16:50
Aan: Anne Marinussen
Onderwerp: #500kinderen - Lancering petitie & stilteprotesten in 25 gemeenten voor opvang alleenstaande vluchtelingenkinderen

Categorieën: Bart

Geacht College van burgemeester en wethouders, geachte gemeenteraad,

Graag stellen wij u middels dit bericht op de hoogte van de laatste ontwikkelingen rond de campagne **#500kinderen**.

Gisteren werden in **25 gemeenten** stilteprotesten gehouden voor de opvang van alleenstaande kinderen uit de Griekse vluchtelingenkampen. Bekende mensen en artiesten zoals Job Cohen, Dieuwertje Blok, Typhoon, Erik van Muiswinkel en Joshua Nolet gaven - samen met bezorgde burgers - een mooi signaal af aan het kabinet! Vanwege de corona-maatregelen was er per gemeenten een maximum aantal deelnemers. Om toch iedereen in Nederland de kans te geven zijn of haar stem te laten horen, hebben wij tegelijk de petitie 500kinderen.nl gelanceerd. Na 1 dag hebben al op ruim 17.300 mensen de oproep om opvang en bescherming van deze vluchtelingenkinderen ondertekend! **Verspreidt u de petitie ook onder uw eigen netwerk en achterban?**

Dit onderzoek van Universiteit Utrecht laat zien dat in de afgelopen maanden lokale CDA-, D66- en CU-fracties in overgrote meerderheid **stemden vóór moties** om 500 alleenstaande vluchtelingenkinderen uit Griekenland op te vangen.

Inmiddels zijn **120 gemeenten** aangesloten bij de *Coalition of the Willing*. Als uw gemeente daarbij hoort: bedankt!

Elke dag krijgen wij nieuwe aanmeldingen en we hopen om binnenkort de 150e gemeente te verwelkomen! **Helpt uw gemeente ook mee?**

Met vriendelijke groet,

Namens VluchtelingenWerk Nederland,
Defence for Children
en Stichting Vluchteling,

Anne Marinussen
Beleidsmedewerker
Stichting Vluchteling

Brief aan de leden
T.a.v. het college en de raad

Datum
9 juni 2020
Kenmerk
VNGR/U202000383/
Lbr. 20/026
Telefoonnummer
0703738393
Bijlage(n)
-

Onderwerp
Verbinden met Schulden

Samenvatting

In deze brief informeren wij u graag over de vier wetswijzigingen in het gemeentelijke schuldendomein die in het lopende kalenderjaar voorbereid en vanaf 2021 ingevoerd worden. Het is van belang om hier, als gemeente, zo goed mogelijk op voorbereid te zijn. Vanuit de VNG ondersteunen wij gemeenten hierbij.

Wetgevingstrajecten schuldendomein

Het aantal huishouden met risicovolle schulden wordt mogelijk nog veel groter. Op dit moment heeft 1 op de 5 huishoudens risicovolle schulden. Daarnaast is het aanvragen van inkomensondersteuning ingewikkeld en 1,2 miljoen huishoudens met schulden krijgt geen formele schuldhulpverlening. Deze mensen ervaren stress, krijgen sneller gezondheidsproblemen en raken sneller in een sociaal isolement. Het is aan de gemeentelijke uitvoering om oplossingen te bieden en deze mensen te begeleiden naar een waardige plek in onze samenleving. Gemeenten zijn daarvoor geëquipeerd maar kunnen het niet alleen. Het ministerie van SZW is een viertal wetgevingstrajecten gestart ter ondersteuning van het voorkomen en het daadwerkelijk oplossen van de schuldenproblematiek:

- De wet vereenvoudiging Beslagvrije voet (vBVV);
- De Wet Stroomlijning keten voor derdenbeslag ten behoeve van het verbreden van het beslagregister (VBR);
- Wijziging wet Gemeentelijke Schuldhulpverlening (WGS);
- De wet Adviesrecht gemeenten bij Schuldenbewind (AGS).

In de bijlage is een korte toelichting voor elk van de wetten opgenomen. De VNG is aan de voorkant betrokken geweest en heeft meerdere malen een bestuurlijk advies gegeven.

Vereniging van Nederlandse Gemeenten
Nassaulaan 12 Den Haag | Postbus 30435 | 2500 GK Den Haag
070 - 373 83 93 | info@vng.nl

Ondersteuning
Om u te ondersteunen werkt de VNG aan een implementatieaanpak over de vier wetten heen zodat u als gemeente de wetten in samenhang kunt implementeren en inwoners met schulden sneller en efficiënter kunt helpen. De volgende elementen staan hierbij centraal:

- Samenhang tussen de wetten te borgen;
- Landelijke informatievoorziening schulden inzichtelijk maken en ontwikkelen;
- Implementatie van de wetten te koppelen aan de projecten en initiatieven.

De ondersteuning bestaat onder andere uit: bijeenkomsten (online en offline), webinars, factsheets, stappenplannen, handreikingen en de meest gestelde vragen en antwoorden.

Contactgegevens beleidsadviseur of medewerker schulden
VNG licht de details rondom de invoering van de vier wetstrajecten graag toe aan een beleidsadviseur of medewerker schulden. De beleidsadviseur of medewerker is voor VNG het aanspreekpunt in de communicatie over de wetten en de ondersteuning die VNG hierbij biedt. Daarom vragen wij u de contactgegevens (naam, e-mailadres en telefoonnummer) van de beleidsadviseur of medewerker schulden uit uw organisatie **voor 15 juni** met ons te delen via https://formulieren.vngrealisatie.nl/wetswijzigingen-schuldendomein.

.

Aan de leden

Datum
9 juni 2020
Kenmerk
VNGR/U202000383
Lbr. 20/026
Telefoonnummer
0703738393
Bijlage(n)
-

Onderwerp
Verbinden met Schulden

Geacht college en gemeenteraad,

Korte toelichting op de vier wetstrajecten.

De Wet vereenvoudiging beslagvrije voet
Met de Wet vereenvoudiging beslagvrije voet (vBVV) wordt een eenduidige manier van berekenen van de beslagvrije voet door beslagleggers op periodieke vorderingen gewaarborgd. Die eenduidigheid wordt bereikt door het gebruik van vereenvoudigde en gestandaardiseerde rekenregels. De gegevens die daarvoor nodig zijn, worden niet meer bij de klant uitgevraagd, maar geautomatiseerd opgehaald uit de polisadministratie van UWV (loongegevens) en de Basisregistratie Personen (persoonsgegevens, waaruit de gezinssituatie kan worden afgeleid).
Een groot voordeel is dat de inwoner, die in veel gevallen het in- en overzicht is kwijtgeraakt over inkomsten en uitgaven, niet meer belast wordt met het aanleveren van gegevens. Door de informatie automatisch op te halen uit systemen wordt een correcte vaststelling bevorderd. De huidige beslagvrije voet wordt immers vaak te laag vastgesteld omdat inwoners informatie niet, onvolledig of te laat inleveren. De berekening van de beslagvrije voet wordt daarmee eenvoudiger en kan sneller plaatsvinden. Op die manier wordt de beslagvrije voet een transparante en eenvoudig te controleren norm voor zowel inwoners als schuldeisers.
Een tweede voordeel is dat er in de wet een verplichte beslagvolgorde is vastgelegd, zodat beslaglegging door verschillende schuldeisers zoveel mogelijk op dezelfde inkomstenbron plaatsvindt. Dit bevordert de onderlinge afstemming tussen de beslagleggers.
De nieuwe wet heeft ook een nieuwe rol geïntroduceerd, genaamd de coördinerend deurwaarder (CDW). De coördinerend deurwaarder is de deurwaarder waaraan de derde- beslagene afdracht plichtig is. Dit is de deurwaarder met het oudste executoriale beslag. De coördinerend deurwaarder

Vereniging van Nederlandse Gemeenten
Nassaulaan 12 Den Haag | Postbus 30435 | 2500 GK Den Haag
070 - 373 83 93 | info@vng.nl

is aanspreekpunt van de schuldenaar voor de gehanteerde beslagvrije voet, stelt deze zo nodig opnieuw vast en informeert latere beslagleggende partijen over de gehanteerde beslagvrije voet.

Invoering (zoals bekend, juli 2019) is inmiddels verschoven naar 1 januari 2021.

Wet stroomlijning keten voor derdenbeslag
Wanneer er meerdere schuldeisers of crediteuren zijn die tegelijkertijd gebruikmaken van hun incassobevoegdheden, is de kans groot dat de schuldenaar geconfronteerd wordt met een te laag vastgestelde beslagvrije voet en dus een te laag inkomen om van te leven. Daarnaast worden er door onwetendheid omtrent de beslagpositie van de schuldenaar, proces- en executiekosten gemaakt. Dit heeft een schulden ophogend effect tot gevolg.
De Wet stroomlijning keten voor derdenbeslag verbetert de gegevensuitwisseling tussen beslagleggende partijen in geval van samenloop van derdenbeslagen en verrekeningen. Dit maakt het mogelijk om meer afstemming en inzicht te verkrijgen in de mate waarin de afloscapaciteit van de schuldenaar onder druk staat en op basis daarvan een afweging te maken als het gaat om de wenselijkheid van incassohandelingen en de hiermee gemoeide kosten.
In het beslagregister maken gerechtsdeurwaarders en overheidsinstanties die op grond van wetgeving de bevoegdheid hebben tot gerechtelijke incasso op een vordering tot periodieke betaling, hun incasso-acties bekend. Daarnaast zal het beslagregister bij samenloop van incassohandelingen informatie verstrekken over de identiteit van de coördinerend deurwaarder en de hoogte van de vastgestelde beslagvrije voet. Dit brengt een lastenverlichting mee voor zowel de derdebeslagene als de inwoner.
Het verbrede beslagregister zal naar alle waarschijnlijkheid de vorm gaan krijgen van een zogenaamde routeervoorziening. Een routeervoorziening is te beschouwen als een virtueel register, vergelijkbaar met het Suwinet. De betrokken partijen maken gebruik van een digitale routeervoorziening om relevante informatie inzake beslagleggen bij elkaar op te vragen c.q. aan elkaar te leveren. Alleen de minimaal benodigde (identificerende) gegevens worden centraal vastgelegd en onderhouden (bijvoorbeeld een verwijsindex). Gegevens worden dus niet gekopieerd naar een centraal (fysiek) register maar blijven bij de bron, i.c. de partijen zelf.
Wanneer alle beslagleggende partijen zijn aangesloten kan samenloop van meerdere beslagleggingen en verrekeningen met een te laag vastgestelde beslagvrije voet tot gevolg worden voorkomen en kunnen incassohandelingen beter op elkaar worden afgestemd. De inwerkingtreding is voorzien vanaf 2021. Gedacht wordt aan een gefaseerde aansluiting van partijen in de periode tot 2023.

Wijziging Wet gemeentelijke schuldhulpverlening
De wijziging van de wet Wgs faciliteert enerzijds de gegevensuitwisseling tussen schuldhulpverleners en schuldeisers met als doel vroegsignalering van schulden en creëert anderzijds een grondslag voor de gegevensuitwisseling voor het besluit over de toegang tot en het plan van aanpak voor de schuldhulpverlening.
De gegevens die uitgewisseld mogen worden met als doel vroegsignalering van schulden, zijn opgenomen in een AMvB. Het gaat hierbij om betalingsachterstanden op vaste lasten, zoals huur, energie, water en zorgverzekering. Na ontvangst van een vroegsignaal dient het college binnen vier weken uit eigen beweging schuldhulpverlening aan te bieden.
Om de wacht- en doorlooptijden voor schuldhulpverlening te versnellen, is opgenomen dat het college na ontvangst van een hulpvraag de bevoegdheid krijgt om gegevens op te vragen die noodzakelijk zijn om de inkomens- en schuldenpositie te bepalen.

Op dit moment worden landelijke convenanten opgesteld met de belangrijkste vaste lasten crediteuren, zodat er binnen gemeenten een uniform afsprakenstelsel ontstaat. De inwerkingtreding is beoogd op 1 januari 2021.

Adviesrecht voor gemeenten bij schuldenbewind
Gemeenten kunnen straks rechters adviseren over de vraag of iemand met problematische schulden hulp moet krijgen van een beschermingsbewindvoerder (ook wel schuldenbewind genoemd). Nu zijn gemeenten vaak niet op de hoogte als de rechter wordt verzocht om schuldenbewind in te stellen, terwijl ze wél verantwoordelijk zijn voor de juiste ondersteuning van mensen die schulden hebben. Om dit op te lossen, krijgen gemeenten een adviesrecht, als er schuldenbewind wordt aangevraagd.
Het adviesrecht moet gemeenten beter in staat stellen hun regierol bij schuldhulpverlening te vervullen. Hiermee wordt tegemoetgekomen aan de wens van gemeenten om meer grip te krijgen op de instroom in schuldenbewind. Verder biedt het adviesrecht de rechter de mogelijkheid om alternatieve vormen van ondersteuning af te wegen bij de beoordeling van het verzoek tot instelling van schuldenbewind.
Op 17 september 2018 is een eerste internetconsultatie afgerond. De reacties gaven aanleiding tot herziening van de conceptwettekst. Deze wordt medio 2020 verwacht.
Hieronder lichten we de context en de beoogde effecten van de wetstrajecten nader toe.

Armoede en schulden vormen een steeds groter maatschappelijk probleem
De maatschappelijke bewustwording rondom risicovolle en problematische schulden is de afgelopen jaren enorm toegenomen. Het aanpakken en voorkomen van armoede en schuldenproblematiek zijn dan ook speerpunten van de brede schuldenaanpak van het kabinet, rijksuitvoerders en gemeenten. In die brede aanpak staan als belangrijkste doelen gedefinieerd:

- Preventie en vroegsignalering: het voorkomen van problematische schulden en het treffen van maatregelen om problematische schulden terug te dringen.
- Effectieve schuldhulpverlening: afspraken om inwoners met schulden effectiever te helpen.
- Sociale incasso: bevorderen van een zorgvuldige en maatschappelijk verantwoorde incasso.

Om deze doelstellingen te bereiken, wordt er landelijk ingezet op voorlichting, stimulering en het opschalen van slimme combinaties van effectieve methodieken. Om de ambities te realiseren, is er echter ook handelingsperspectief en grondslag bij de betrokken instanties nodig.

Daarom wordt er gewerkt aan de volgende vier wetstrajecten:
1. Wet vereenvoudiging beslagvrije voet (invoering per 1 januari 2021)
Zorgen dat inwoners niet onnodig in hun bestaansminimum worden geraakt
Met de Wet vereenvoudiging beslagvrije voet wordt een eenduidige manier van berekenen van de beslagvrije voet door beslagleggers op periodieke vorderingen gewaarborgd. Zodat inwoners beter in hun bestaansminimum beschermd worden en de eenduidig berekende beslagvrije voet eenvoudiger te controleren wordt. Die eenduidigheid wordt bereikt door het gebruik van vereenvoudigde en gestandaardiseerde rekenregels. De gegevens die daarvoor nodig zijn, worden niet meer bij de inwoner uitgevraagd, maar geautomatiseerd opgehaald uit de polis-administratie van UWV (loongegevens) en de Basisregistratie Personen (persoonsgegevens, waaruit de gezinssituatie kan worden afgeleid).

Verminderen van de druk op inwoners om gegevens aan te leveren
Een groot voordeel van de wet is dat de inwoner, die in veel gevallen het in- en overzicht over inkomsten en uitgaven is kwijtgeraakt, niet meer belast wordt met het aanleveren van gegevens. De huidige beslagvrije voet wordt immers vaak te laag vastgesteld, omdat inwoners informatie niet, onvolledig of te laat inleveren. Door de informatie automatisch op te halen uit systemen wordt een correcte vaststelling bevorderd. De berekening van de beslagvrije voet wordt daarmee eenvoudiger en kan sneller plaatsvinden. Zo wordt de beslagvrije voet een transparante en goed te controleren norm.

Meer inzicht voor beslagleggers in elkaars incassoactiviteiten
Een tweede voordeel is dat er in de wet een verplichte beslagvolgorde is vastgelegd, zodat beslaglegging door verschillende schuldeisers zoveel mogelijk op dezelfde inkomstenbron plaatsvindt. Dit bevordert de onderlinge afstemming tussen de beslagleggers. De nieuwe wet introduceert ook een nieuwe rol, de coördinerend deurwaarder. De coördinerend deurwaarder is het enige (centrale) aanspreekpunt van de inwoner voor de bij hem gelegde beslagen en is ook aanspreekpunt voor andere beslagleggers en inhoudingsplichtigen voor wat betreft de beslagvrije voet en de gegevens waarop deze is gebaseerd.

Huidige werkwijze:	Nieuwe werkwijze:
• Vaststellen van de beslagvrije voet vergt maatwerk. • De beslagvrije voet is afhankelijk van informatie aangeleverd door de inwoner. • Gemeenten niet op de hoogte van andere beslagen.	• Beslagvrije voet wordt berekend met een rekentool. • Minder maatwerk en ook minder afhankelijk van informatie aangeleverd door de inwoner. • Meer inzicht via de coördinerend deurwaarder.

2. Aanpassing van de Wet gemeentelijke schuldhulpverlening (invoering per 1 januari 2021)

Grondslag voor gegevensuitwisseling ten behoeve van schuldhulpverlening.
De Wet gemeentelijke schuldhulpverlening wordt gewijzigd ten behoeve van de uitwisseling van persoonsgegevens. Om persoonsgebonden gegevens te kunnen delen heb je een grondslag nodig. De huidige wet gemeentelijke schuldhulpverlening noemt vroegsignalering niet expliciet als een taak van de gemeente én gaat ervanuit dat inwoners zelf de informatie aanleveren die nodig is voor het opstarten van het schuldhulpverleningsproces. Daardoor ontstaat er spanning met de algemene verordening gegevensbescherming wanneer schuldhulpverleners zelf gegevens voor de inwoner willen opvragen uit de binnen de overheid beschikbare gegevensbronnen. Door een duidelijker taakomschrijving voor gemeenten en hun gemandateerden regelt de aangepaste wet een grondslag voor gegevensraadpleging ten behoeve van de publiekrechtelijke taken (melding, intake, plan van aanpak, beëindiging) in het dienstverleningsproces.

Administratieve lastenvermindering voor inwoner en gemeentelijke organisatie.
De wetswijziging faciliteert de schuldhulpverlener om zelfstandig de noodzakelijke gegevens te mogen én kunnen verzamelen. In een algemene maatregel van bestuur worden aan de taken gegevens gekoppeld die noodzakelijk zijn om de taak te kunnen uitvoeren. Hierdoor wordt geautomatiseerde gegevensuitwisseling mogelijk in plaats van de huidige situatie waarbij de inwoner de noodzakelijke gegevens moet aanleveren.
Gemeenten krijgen een wettelijke taak om vroegsignalen op te volgen.
De algemene maatregel van bestuur bij de aangepaste wet gemeentelijke schuldhulpverlening wijst zes signalen aan voor de vroegsignalering van schulden. Energieleveranciers,

drinkwaterleveranciers en zorgverzekeraars zijn crediteuren die op grond van huidige regelgeving verplicht zijn om betalingsachterstanden te melden bij gemeenten. Het besluit bij de aangepaste wet voegt een nieuwe vastelastencrediteur toe, namelijk de verhuurder. De maatregel biedt ook voor woningverhuurders de mogelijkheid om in het geval van betalingsachterstanden de contactgegevens van de huurder te verstrekken aan het College van Burgemeester en Wethouders.

Huidige werkwijze:	Nieuwe werkwijze:
• Geen grondslag voor gegevensuitwisseling ten behoeve van vroegsignalering. • Om besluit te kunnen nemen over toegang en een plan van aanpak te kunnen maken, dient de inwoner zelf gegevens aan te leveren, ook al is de inwoner al bekend bij de gemeente op basis van de Participatiewet.	• Wettelijke taak voor vroegsignalering, zodat vroegtijdig gegevens uitgewisseld kunnen worden en inwoners ongevraagd een aanbod tot schuldhulp ontvangen. • Meer integrale dienstverlening doordat gegevens uit de Participatiewet en van de RBD gebruikt mogen worden voor schuldhulpverlening.

3. Adviesrecht gemeenten bij schuldenbewindzaken (exacte invoeringsdatum nog niet bekend)

Regie op de instroom in schuldenbewind.
Nu zijn gemeenten vaak niet op de hoogte als de rechter wordt verzocht om schuldenbewind in te stellen, terwijl ze wél verantwoordelijk zijn voor de juiste ondersteuning van inwoners die schulden hebben. Om dit op te lossen, regelt het wetsvoorstel dat gemeenten een adviesrecht krijgen in de gerechtelijke procedure rondom beschermingsbewind wegens problematische schulden (schuldenbewind).
Het adviesrecht moet gemeenten beter in staat stellen hun regierol bij schuldhulpverlening te vervullen. Hiermee wordt tegemoetgekomen aan de wens van gemeenten om meer grip te krijgen op de instroom in schuldenbewind. Verder biedt het adviesrecht de rechter de mogelijkheid om alternatieve vormen van ondersteuning af te wegen bij de beoordeling van het verzoek tot instelling van schuldenbewind.

Praktijkproeven en gedragsconvenanten.
In diverse gemeenten en regio's wordt in aanvulling op het wetsvoorstel gekeken naar proeftrajecten en aanvullende gedragsconvenanten tussen gemeenten en de raad voor de rechtspraak. Daarbij blijft de kantonrechter degene die beslist of iemand onder bewind wordt geplaatst, omdat dat bij wet zo geregeld is. Maar gebeurt dat in de praktijk dan nadat de gemeente een gesprek heeft gevoerd met de beoogde bewindvoerder en diens cliënt en daarover advies heeft uitgebracht. Om zo vroegtijdig na te gaan of iemand wellicht beter - en goedkoper - geholpen is met een budgetcoach en/of een schuldregeling.

Huidige werkwijze:	Nieuwe werkwijze:
• Een deel van de inwoners die schuldenbewind aanvragen, zijn niet in beeld bij de gemeente. • Inwoners met verergerde problematische schulden na een schuldenbewindtraject, komen alsnog bij de gemeentelijke schuldhulpverlening terecht.	• Via het adviesrecht komt een groter deel van de inwoners die overwegen om schuldenbewind aan te vragen, bij de gemeente in beeld. • In overleg met inwoner en bewindvoerder kan de gemeente helpen bij de afweging van de meest passende ondersteuning en haar advies mee laten wegen in het oordeel van de kantonrechter.

4. Wet stroomlijning keten voor derdenbeslag, ook wel bekend als verbreed beslagregister (invoering via gefaseerde aansluiting tussen 1 januari 2021 en 1 januari 2023)

Verbreding van de toegang tot het beslagregister.
In het beslagregister maken gerechtsdeurwaarders en overheidsinstanties die op grond van wetgeving de bevoegdheid hebben tot gerechtelijke incasso op een vordering tot periodieke betaling, hun incasso-acties bekend. Op die manier kan de potentieel beslaglegger op basis van deze gegevens inzicht verkrijgen in de afloscapaciteit en een afweging maken of het beslag niet enkel een kosten ophogend effect heeft. Verbreding van de toegang tot het beslagregister maakt het mogelijk om meer afstemming en inzicht te verkrijgen in de mate waarin de afloscapaciteit van de schuldenaar onder druk staat en op basis daarvan een afweging te maken als het gaat om de wenselijkheid van incassohandelingen en de hiermee gemoeide kosten. Wanneer alle beslagleggende partijen zijn aangesloten op het verbrede beslagregister kan samenloop van meerdere beslagleggingen en verrekeningen worden voorkomen en de beslagvrije voet correct worden gehanteerd. Vooral ook: geen extra incassokosten door inzicht in de afloscapaciteit.
Dat is een grote verbetering ten opzichte van de huidige situatie.

Gegevensuitwisseling via een zogenaamde routeervoorziening.
Het verbrede beslagregister krijgt de vorm van een routeervoorziening. Een routeervoorziening is te beschouwen als een virtueel register, vergelijkbaar met het Suwinet. De betrokken partijen maken gebruik van een digitale routeervoorziening om relevante informatie inzake beslagleggen bij elkaar op te vragen c.q. aan elkaar te leveren. Alleen de minimaal benodigde (identificerende) gegevens worden centraal vastgelegd en onderhouden (bijvoorbeeld een verwijsindex). Gegevens worden dus niet gekopieerd naar een centraal (fysiek) register maar blijven bij de bron, i.c. de partijen zelf.

Raadplegen wie coördinerend deurwaarder is en welke beslagvrije voet is vastgesteld.
Het is de bedoeling dat in het beslagregister naast informatie over de berekende beslagvrije voet ook gegevens worden opgenomen over de coördinerend deurwaarder, zodat een beslagleggende partij weet met wie er contact moet worden opgenomen voor meer informatie of overleg.

Huidige werkwijze:	Nieuwe werkwijze:
• Het beslagregister is enkel voor gerechtsdeurwaarders toegankelijk. • Het beslagregister bevat enkel de gegevens van de door gerechtsdeurwaarders opgelegde beslagen.	• Het verbreed beslagregister is door een bredere groep betrokken instanties te raadplegen en helpt hen bij het maken van een zorgvuldige afweging over incasso-handelingen. • Ook de inwoner kan het verbreed beslagregister voor wat betreft het eigen dossier inzien. • Het verbreed beslagregister geeft snel uitsluitsel over wie de coördinerend deurwaarder is en welke beslagvrije voet is vastgesteld.

Met vriendelijke groet,
Vereniging van Nederlandse Gemeenten



L.K. Geluk
Algemeen directeur

ECIO
leren zonder belemmering

Betreft: Wat kun u doen om de inkomenspositie van studenten met een functiebeperking in uw gemeente te verbeteren?

Geachte Gemeenteraadsleden en leden van het College van B & W,

De effecten van het coronavirus treffen studenten met een functiebeperking, zo'n 30% van de totale studentepopulatie in het Hoger Onderwijs, extra hard. Zij hebben veelal te maken met een stapeling van negatieve effecten, met name op sociaal-economisch vlak. Een van de mogelijkheden om de financiële gevolgen van de crisis voor deze grote groep studenten in uw gemeente te verzachten is de benutting van de gemeentelijke Individuele Studietoeslag (ITs). Helpt u mee? Dan ondersteunt u een kwetsbare groep in uw gemeente en vergroot hun participatiemogelijkheden. Daarnaast verkleint u de kans op (problematische) schulden. Het Expertisecentrum Inclusief Onderwijs (ECIO) kan u adviseren en ontzorgen bij deze zaken. In deze brief informeren we u over de mogelijkheden.

Impact COVID-19 op studenten
Vanwege de uitbraak van het coronavirus zijn ingrijpende maatregelen doorgevoerd om de zorg te ontlasten. Met grote maatschappelijk gevolgen: scholen, universiteiten, bibliotheken, cafe's, kapperszaken en andere openbare gelegenheden werden op last van de overheid gesloten.

De crisis heeft op eenieder een grote impact, zo ook op studenten. Zij kregen van de ene op de andere dag te maken met volledig digitaal onderwijs, sociale beperkingen, het stopzetten van stages en het wegvallen van inkomsten uit bijbanen.

Onze bezorgdheid
Studenten met een functiebeperking worden extra hard getroffen. Zij hebben veelal te maken met een stapeling van negatieve effecten. Met name op sociaal- economisch vlak maken wij ons zorgen over deze groep studenten. Zij hebben vaker een kwetsbare gezondheid, maken vaker gebruik van diverse vormen van ondersteuning en zijn vaker afhankelijk van (gemeentelijke) voorzieningen, aangepaste leerroutes en financiële steun. Zij maken zich grote zorgen over hun gezondheid(srisico), het (gedeeltelijk) wegvallen van ondersteuning en de financiële gevolgen die die crisis hen brengt (Rapport: Onderwijs op afstand, LSVb, mei 2020).

Schulden en studievertraging
Onder normale omstandigheden is het voor veel studenten met een functiebeperking al lastig om een passende bijbaan of stageplaats te vinden. Vanwege de coronacrisis is het voor deze groep studenten nog lastiger om een passende bijbaan of stageplaats te vinden. Hierdoor lopen zij inkomsten mis en bouwen zij schulden op. Daarnaast is de kans op studievertraging, wegens het niet vinden van passende stage, reëel. Ook dit heeft financiële consequenties voor studenten met een functiebeperking.

Hoelang deze situatie zal voortduren is onbekend, maar de Rijksoverheid spreekt van een duur van minimaal enkele maanden. De huidige omstandigheden kunnen zodoende het beste geduid worden als 'een semipermanente situatie'. Gemeenten hebben in eerste instantie diverse noodmaatregelen moeten treffen. Nu we een periode ingaan die gekenmerkt wordt als 'het nieuwe normaal', is het wat ons betreft tijd voor structurelere maatregelen.

leren zonder belemmering

Onze oproep

Om de financiële gevolgen van de crisis voor studenten met een functiebeperking in uw gemeente te verzachten zijn er diverse mogelijkheden. Een van die mogelijkheden die uw gemeente effectief en eenvoudig kan benutten is de gemeentelijke Individuele Studietoeslag (ITs). De Individuele Studietoeslag is bestemd voor studenten die niet kunnen bijverdienen naast hun studie, wegens hun medische beperking. Deze studenten worden dankzij de ITs in staat gesteld om deel te nemen in de samenleving en de regeling behoedt hen voor schulden. Staatssecretaris Tamara van Ark heeft bepaald dat per 1 januari 2021 het bedrag voor de IT's geharmoniseerd wordt. De hoogte van de Individuele Studietoeslag komt na de wetswijziging te liggen op minimaal € 300,-; dit is gelijk aan de studieregeling Wajong 2010. Gemeenten hebben echter de mogelijkheid om vooruit te lopen op deze harmonisatie.

Wij verzoeken en adviseren u

- **deze groep studenten te helpen door vooruit te lopen op de wetswijziging die per 1 januari 2021 ingaat. Dit kunt u ook met terugwerkende kracht doen (bijvoorbeeld vanaf 1 januari 2020).**
- **de regeling actief onder de aandacht te brengen bij de doelgroep binnen uw gemeente.**

Betere participatie, minder schulden

De huidige crisis brengt veel onzekerheid met zich mee. Wij beseffen dat u als raads- en collegeleden deze onzekerheid, hoe graag u dit ook wenst, niet volledig kunt wegnemen. Door het bovenstaande in uw gemeente in gang te zetten, wordt een kwetsbare groep in uw gemeente beter ondersteund. U vergroot hierdoor de participatiemogelijkheden van studenten met een functiebeperking en verkleint daarnaast de kans op (problematische) schulden. Tot slot verzacht u een deel van de financiële zorgen die momenteel onder deze doelgroep aanwezig zijn. Het Expertisecentrum Inclusief Onderwijs (ECIO) kan u adviseren en ontzorgen bij deze zaken, bijvoorbeeld door beleidsondersteuning- en advisering op het gebied van studentenwelzijn, participatie en informatievoorziening. Maar ook op het snijvlak van zorg, onderwijs en arbeidsmarkt zijn wij graag uw kennispartner.

Meer weten?

Wij wensen u veel wijsheid toe in deze lastige tijd en hopen dat u ons advies overneemt. Uiteraard zijn wij graag bereid om u van nadere toelichting of advies te voorzien. U kunt daarvoor contact opnemen via bvoort@cinop.nl of 06-54675682.

Met vriendelijke groet,

Judith Jansen
Programmadirecteur

Bas van der Voort
Adviseur Studentenwelzijn & participatie

Expertise Centrum Inclusief Onderwijs (ECIO)

ECIO adviseert en ondersteunt universiteiten, hogescholen en het mbo zodat ook studenten met een extra ondersteuningsvraag met succes hun opleiding kunnen doorlopen. En kunnen doorstromen naar een baan die bij hen past. Onderwijs voor iedereen dus, zonder belemmeringen. ECIO heeft geen winstoogmerk en beschikt over een ANBI-status.
Op onze website www.ecio.nl staan o.a. tips voor gemeenten over het toeleiden van hoog opgeleide werkzoekenden met een functiebeperking naar de arbeidsmarkt.

Elly van der Geest-van der Lans

Van: Griekenland <griekenland@vluchteling.nl>
Verzonden: donderdag 25 juni 2020 17:41
Aan: Anne Marinussen
Onderwerp: Update campagne #500kinderen - bijna 150 gemeenten bij de 'Coalition of the Willing'
Bijlagen: Brief_gemeenten_500 kinderen_Griekenland_update_24 juni.docx

Categorieën: Bart

Geachte raadsleden, leden van het college van burgemeester en wethouders,

Graag stellen wij u middels dit bericht op de hoogte van de laatste ontwikkelingen rond de campagne **#500kinderen**, voor de relocatie van alleenstaande minderjarige asielzoekers vanuit de Griekse vluchtelingenkampen en opvang van hen in Nederland. [*Zie de bijlage voor dezelfde brief*.]

Ondanks de groeiende steun vanuit de samenleving en inmiddels **142 gemeenten** binnen de **Coalition of the Willing**, weigert het kabinet nog steeds om minderjarige alleenstaande asielzoekers van Griekenland over te nemen.

Vorige week heeft staatssecretaris Broekers-Knol een **MoU** getekend met haar Griekse collega's over de ondersteuning van shelters en een voogdijprogramma in Griekenland. Helaas bevat de MoU en begeleidende Kamerbrief **niets nieuws** ten opzichte van eerdere berichten van de staatssecretaris eind april en begin mei. Aangezien we inmiddels een aantal maanden verder zijn, verwachten we dat het zeer lang zal duren voordat de eerste minderjarigen inderdaad gebruik kunnen maken van de shelters en het voogdijprogramma. Terwijl deze groep minderjarigen in Griekenland zeer kwetsbaar is voor uitbuiting en misbruik en een **directe oplossing nodig** hebben voor **opvang en veiligheid**.

De **SP, GroenLinks en de PvdA** hebben dan ook **Kamervragen** gesteld naar aanleiding van het MoU. Deze politieke partijen zijn gealarmeerd door een kritisch artikel gepubliceerd in de Groene Amsterdammer. In dit artikel geven de Grieken aan dat zij de door de staatssecretaris gepresenteerde plannen niet herkennen en - ten aanzien van de *shelter* - ervan overtuigd zijn dat dit voor de zomer niet gerealiseerd zal zijn.
Ook **the Guardian** viel de houding van de Nederlandse regering en de maatschappelijke discussie over deze minderjarigen op en schreef hier een artikel over.

In Griekenland is de lockdown voor asielzoekers inmiddels verlengd, waardoor zij nog steeds maar zeer beperkte bewegingsvrijheid hebben, terwijl de Griekse bevolking zelf niet meer onder quarantaine maatregelen leeft. Daarnaast gaan gewelddadige pushbacks door de Griekse autoriteiten langs de landsgrens en op zee door, waardoor asielzoekers met geweld terug worden gestuurd naar Turkije.
De Griekse President Katerina Sakellaropoulou heeft afgelopen zaterdag 20 juni (Wereldvluchtelingendag) een hernieuwde oproep aan de EU gedaan om **steun te verlenen aan alleenreizende minderjarigen** en om kinderen te reloceren naar andere EU lidstaten, omdat Griekenland zelf niet in staat is deze kinderen op te vangen en veiligheid te bieden.
'Nederland geeft niet alleen geen gehoor aan die oproep, maar biedt daarnaast ook geen structurele oplossing', zegt **Jan Terlouw**, die op maandagavond samen met **Dries Van Agt** te gast was bij de **talkshow M** om hun zorgen en onvrede te uiten.

Ook Nederlandse burgers en BN-ers blijven demonstreren tegen dit kabinetsbesluit. Iedere donderdagavond om 20:00 uur zijn er **stilteprotesten** in verschillende steden in Nederland en iedere maandag om 11:55 uur zijn er live stilteprotesten op Instagram.
Inmiddels hebben ruim **44.500 mensen** hun handtekening gezet onder de petitie 500kinderen.nl.

Ook zijn momenteel **142 gemeenten en 5 provincies** aangesloten bij de *Coalition of the Willing*. Als uw gemeente daarbij hoort: bedankt! Elke dag krijgen wij nieuwe aanmeldingen en we hopen om volgende week de 150e gemeente te verwelkomen!
Volgende week is de laatste kans voor het reces waarin de Tweede Kamer een motie voor relocatie van alleenstaande minderjarige vluchtelingen kan aannemen.
Helpt uw gemeente ook mee?

Met vriendelijke groet,

Namens VluchtelingenWerk Nederland,
Defence for Children
en Stichting Vluchteling,

Anne Marinussen
Beleidsmedewerker
Stichting Vluchteling

Geachte raadsleden, leden van het college van burgemeester en wethouders,

Graag stellen wij u middels dit bericht op de hoogte van de laatste ontwikkelingen rond de campagne **#500kinderen**, voor de relocatie van alleenstaande minderjarige asielzoekers vanuit de Griekse vluchtelingenkampen en opvang van hen in Nederland.

Ondanks de groeiende steun vanuit de samenleving en inmiddels **142 gemeenten** binnen de **Coalition of the Willing**, weigert het kabinet nog steeds om minderjarige alleenstaande asielzoekers van Griekenland over te nemen.

Vorige week heeft staatssecretaris Broekers-Knol een **MoU** getekend met haar Griekse collega's over de ondersteuning van shelters en een voogdijprogramma in Griekenland. Helaas bevat de MoU en begeleidende Kamerbrief **niets nieuws** ten opzichte van eerdere berichten van de staatssecretaris eind april en begin mei. Aangezien we inmiddels een aantal maanden verder zijn, verwachten we dat het zeer lang zal duren voordat de eerste minderjarigen inderdaad gebruik kunnen maken van de shelters en het voogdijprogramma. Terwijl deze groep minderjarigen in Griekenland zeer kwetsbaar is voor uitbuiting en misbruik en een **directe oplossing nodig** hebben voor **opvang en veiligheid**.

De **SP, GroenLinks en de PvdA** hebben dan ook **Kamervragen** gesteld naar aanleiding van het MoU. Deze politieke partijen zijn gealarmeerd door een kritisch artikel gepubliceerd in de Groene Amsterdammer. In dit artikel geven de Grieken aan dat zij de door de staatssecretaris gepresenteerde plannen niet herkennen en - ten aanzien van de *shelter* - ervan overtuigd zijn dat dit voor de zomer niet gerealiseerd zal zijn.

Ook **the Guardian** viel de houding van de Nederlandse regering en de maatschappelijke discussie over deze minderjarigen op en schreef hier een artikel over.

In Griekenland is de lockdown voor asielzoekers inmiddels verlengd, waardoor zij nog steeds maar zeer beperkte bewegingsvrijheid hebben, terwijl de Griekse bevolking zelf niet meer onder quarantaine maatregelen leeft. Daarnaast gaan gewelddadige pushbacks door de Griekse autoriteiten langs de landsgrens en op zee door, waardoor asielzoekers met geweld terug worden gestuurd naar Turkije.
De Griekse President Katerina Sakellaropoulou heeft afgelopen zaterdag 20 juni (Wereldvluchtelingendag) een hernieuwde oproep aan de EU gedaan om **steun te verlenen aan alleenreizende minderjarigen** en om kinderen te reloceren naar andere EU lidstaten, omdat Griekenland zelf niet in staat is deze kinderen op te vangen en veiligheid te bieden.
'Nederland geeft niet alleen geen gehoor aan die oproep, maar biedt daarnaast ook geen structurele oplossing', zegt **Jan Terlouw**, die op maandagavond samen met **Dries Van Agt** te gast was bij de **talkshow M** om hun zorgen en onvrede te uiten.

Ook Nederlandse burgers en BN-ers blijven demonstreren tegen dit kabinetsbesluit. Iedere donderdagavond om 20:00 uur zijn er **stilteprotesten** in verschillende steden in Nederland en iedere maandag om 11:55 uur zijn er live stilteprotesten op Instagram.
Inmiddels hebben ruim **44.500 mensen** hun handtekening gezet onder de petitie 500kinderen.nl.

Ook zijn momenteel **142 gemeenten en 5 provincies** aangesloten bij de *Coalition of the Willing*. Als uw gemeente daarbij hoort: bedankt! Elke dag krijgen wij nieuwe aanmeldingen en we hopen om volgende week de 150e gemeente te verwelkomen!
Volgende week is de laatste kans voor het reces waarin de Tweede Kamer een motie voor relocatie van alleenstaande minderjarige vluchtelingen kan aannemen.
Helpt uw gemeente ook mee?

Met vriendelijke groet,

Namens VluchtelingenWerk Nederland,
Defence for Children
en Stichting Vluchteling,

Anne Marinussen

Beleidsmedewerker

Stichting Vluchteling

Brief aan de leden
T.a.v. het college en de raad

Datum
25 juni 2020
Kenmerk
PEN/U202000387/
Lbr. 20/041
Telefoon
070 373 8393
Bijlage(n)
1

Onderwerp
Sectorale Routekaart Gemeentelijk Maatschappelijk Vastgoed vastgesteld

Samenvatting

Door middel van deze brief informeert de VNG u over de vaststelling van de Sectorale Routekaart Gemeentelijk Maatschappelijk Vastgoed. Deze Sectorale Routekaart vloeit rechtstreeks voort uit het Klimaatakkoord, waarin is afgesproken dat 12 sectoren een sectorale routekaart opstellen om het streefdoel van een CO_2-reductie van 49% in 2030 en 95% in 2050 te bereiken. De Sectorale Routekaart Gemeentelijk Maatschappelijk Vastgoed is een startpunt met daarin op hoofdlijnen de aanpak hoe gemeenten in een periode van 30 jaar de ambities uit het Klimaatakkoord kunnen realiseren.
Positief vertrekpunt is dat gemeenten met het huidige investeringsniveau voor vervangende nieuwbouw en renovatie een CO_2-reductie bereiken van 67% in 2050. Uitgangspunt is dat gemeenten daarnaast extra zullen moeten investeren in het energieneutraal maken van de overige gebouwen, die nog niet toe zijn aan vervanging of renovatie. De Sectorale Routekaart gaat hierbij uit van een kosteneffectieve aanpak op natuurlijke momenten.
De Sectorale Routekaart Gemeentelijk Vastgoed bevat een oproep aan gemeenten in de komende tijd voor de verduurzaming van hun vastgoedportefeuille een gemeentelijke routekaart op te stellen. Hoe eerder de gemeente daarmee begint, hoe kosteneffectiever deze opgave vorm kan krijgen, omdat de natuurlijke momenten beter kunnen worden benut. Juist in de huidige periode waarin we afstevenen op een economische crisis kan het doorgaan met verduurzamen een stimulans vormen voor de lokale en regionale economie.
Op basis van de ervaringen in de gemeentelijke praktijk ontstaat meer duidelijkheid over de (extra) benodigde middelen voor de verduurzamingsopgave. Deze informatie is nodig om in te brengen in het proces in de aanloop naar de Tweede Kamerverkiezingen in 2021 en de daaropvolgende kabinetsformatie. Daarnaast is dit van belang om invulling te geven aan de in 2022 voorziene herijking van de sectorale routekaart.

Vereniging van Nederlandse Gemeenten
Nassaulaan 12 Den Haag | Postbus 30435 | 2500 GK Den Haag
070 - 373 83 93 | info@vng.nl

Aan de leden

Datum
25 juni 2020
Kenmerk
PEN/U202000387/
Lbr. 20/041
Telefoonnummer
070 373 8393
Bijlage(n)
1

Onderwerp
Sectorale Routekaart Gemeentelijk Maatschappelijk Vastgoed vastgesteld

Geacht college en gemeenteraad,

Door middel van deze brief informeert de VNG u over de vaststelling van de Sectorale Routekaart Gemeentelijk Maatschappelijk Vastgoed. Deze Sectorale Routekaart vloeit rechtstreeks voort uit het Klimaatakkoord. De sectorale routekaart beschrijft volgens welke planning de sector op een kosteneffectieve manier toewerkt naar het streefdoel van een CO_2-reductie van 49% in 2030 en 95% in 2050. Voor de Sectorale Routekaart verwijzen wij u naar de bijlage.

Sectorale Routekaart
Net zoals 11 andere sectoren in het maatschappelijk vastgoed heeft de VNG in de routekaart een sectorale aanpak uitgewerkt om in 2050 een 95% CO_2-reductie te bereiken en voor het aardgasvrij maken van de ruim 36.000 gebouwen die behoren tot maatschappelijk vastgoed van gemeenten. Positief vertrekpunt is dat gemeenten met het huidige investeringsniveau voor vervangende nieuwbouw en renovatie een CO_2-reductie bereiken van 67% in 2050. Uitgangspunt is dat gemeenten daarnaast extra zullen moeten investeren in het energieneutraal maken van de overige gebouwen, die nog niet toe zijn aan vervanging of renovatie. De Sectorale Routekaart gaat hierbij uit van een kosteneffectieve aanpak op natuurlijke momenten.

Aan de slag met de Gemeentelijke Routekaart
Naast de sectorale aanpak bevat de Sectorale Routekaart een stappenplan dat gemeenten kunnen gebruiken bij het opstellen van hun eigen aanpak. Door aan de slag te gaan met hun eigen routekaart kunnen gemeenten een basis leggen voor de verdere uitvoering en de daarbij behorende investeringsbehoefte.
Naast de afspraken in het Klimaatakkoord is het in de huidige periode van belang dat gemeenten doorgaan met de aanpak van het verduurzamen van het maatschappelijk vastgoed, Immers, nu we afstevenen op een economische crisis, kan het maatschappelijk vastgoed een stimulans vormen

Vereniging van Nederlandse Gemeenten
Nassaulaan 12 Den Haag | Postbus 30435 | 2500 GK Den Haag
070 - 373 83 93 | info@vng.nl

voor de lokale en regionale economie. Tegelijkertijd past deze verduurzamingsopgave bij de voorbeeldrol van gemeenten voor inwoners die ook te maken krijgen met de energietransitie.

Het opstellen van een routekaart door de gemeente voor de verduurzaming van het maatschappelijk vastgoed is niet vrijblijvend. Gemeenten hebben zich gecommitteerd aan de doelstellingen van het Klimaatakkoord. De verduurzaming van het maatschappelijk vastgoed is daar een onderdeel van.
Op basis van de ervaringen in de gemeentelijke praktijk ontstaat meer duidelijkheid over de eventuele (extra) benodigde extra middelen, die bij gemeenten nodig zijn richting de herijking van de Sectorale Routekaart in 2022.
Daarnaast is het in verband met de gemeenteraadsverkiezingen en de daaropvolgende coalitievorming in 2022 belangrijk om voorbereid te zijn met de eigen gemeentelijke aanpak, zodat die in dit proces kan worden ingebracht.

Herijking Sectorale Routekaart in 2022
In 2022 worden de Sectorale Routekaarten herijkt. Een van de functies van de sectorale routekaart is om veel voorkomende knelpunten voor financiering, wetgeving en organisatie te inventariseren en waar dit mogelijk is praktische oplossingsrichtingen aan te dragen. De uitvoering van de eerste fase van de Sectorale Routekaart Gemeenten door gemeenten leidt tot een nadere financiële onderbouwing van de opgave richting het Rijk voor de extra benodigde middelen voor de verduurzamingsopgave. Dit wordt tevens ingebracht in het proces in de aanloop naar de Tweede Kamerverkiezingen in 2021 en de daaropvolgende kabinetsformatie.

Kennisagenda
Om de opgave van de verduurzaming van het maatschappelijk vastgoed zo effectief mogelijk aan te pakken, is het nodig dat binnen de gemeente integraal wordt gewerkt. Het is daarom belangrijk om condities te creëren, waarin een vruchtbare samenwerking wordt bevorderd tussen de verschillende disciplines en organisatieonderdelen, die hier een rol in hebben. Daarmee is de verduurzaming van het maatschappelijk vastgoed binnen de gemeentelijke organisatie in sommige gevallen ook een ontwikkelopgave.
De VNG zal in de komende periode een kennisagenda voor gemeenten opstellen. De inventarisatie van knelpunten en kennisvragen die in de sectorale routekaart is opgenomen vormt de basis voor deze kennisagenda. Bij de uitwerking van deze kennisagenda wil de VNG graag optrekken met de vastgoed- en duurzaamheidsmanagers van gemeenten en gebruik maken van de kennis en ervaring die gemeenten al hebben. Op die manier kunnen aanpakken die succesvol zijn ook door andere gemeenten worden benut. Zo behoeft het wiel niet meerdere keren te worden uitgevonden. Verder trekt de VNG op met kennispartners waaronder de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland en het netwerk Bouwstenen voor Sociaal.

Kennis- en Innovatieplatform Verduurzaming Maatschappelijk Vastgoed
Om de verduurzaming te versnellen heeft het Rijk het Kennis- en Innovatieplatform opgericht. Daarin hebben onder andere TNO, Kenniscentrum Sport, Ruimte OK, de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed (RCE) en de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland (RVO) hun krachten gebundeld om de maatschappelijke sectoren te faciliteren en ondersteunen bij het verduurzamen van hun gebouwen. Speciaal voor gemeenten is er op het platform Energieslag een groep om praktische informatie uit te wisselen: https://energieslag.rvo.nl.

Primair, speciaal en voortgezet onderwijs
Het bestuur van de VNG heeft, overeenkomstig het advies van het Expertiseteam Onderwijshuisvesting, op 23 april de Sectorale Routekaart van het Primair en Voortgezet onderwijs onderschreven. Dit betekent onder andere dat via het spoor van het Klimaatakkoord de investeringsbehoefte voor de verduurzaming in samenhang met de noodzakelijke kwaliteitsverbetering van de onderwijsgebouwen door de VNG onder de aandacht van het Rijk worden gebracht. Afgesproken is dat VNG en PO/VO-raad samen optrekken om de extra rijksmiddelen die nodig zijn voor de uitvoering van de routekaart beschikbaar te krijgen en in het wegnemen en oplossen van knelpunten. Op dit moment werken PO/VO-raad en de VNG aan een gezamenlijke handreiking voor de ontwikkeling van een Integraal Huisvestingsplan. Deze zal binnenkort verschijnen.

Aanbieden van de Sectorale Routekaart aan het Uitvoeringsoverleg gebouwde omgeving
In het Klimaatakkoord is afgesproken dat de sectoren hun routekaarten aanbieden aan het Uitvoeringsoverleg gebouwde omgeving. Naar verwachting zal dit voor de zomer 2020 plaatsvinden. Het uitvoeringsoverleg beziet of de routekaarten uitzicht bieden op het halen van het streefdoel in 2030 of dat er aanvullende afspraken moeten worden gemaakt.

Maatregelen doorbouwen tijdens de coronacrisis
Op 20 mei 2020 heeft de minister van BZK de Tweede Kamer in een brief ‘Maatregelen doorbouwen tijdens de coronacrisis’ geïnformeerd over onder andere een investeringsimpuls voor de verduurzaming van het maatschappelijk vastgoed van scholen en sportgebouwen. Met een impuls van 50 miljoen in 2020 kan voor 150 tot 250 miljoen aan investeringen worden ondersteund. Hierbij wordt gebruik gemaakt van de sectorale routekaarten maatschappelijk vastgoed. Op korte termijn zal een subsidieregeling worden opengesteld met als uitgangspunt dat projecten in 2020 starten en in 2021 worden gerealiseerd. De minister refereert in de brief aan het belang om de capaciteit van de bouw op peil te houden en aan afspraken die partijen hebben gemaakt in de gemeenschappelijke verklaring ‘Samen doorbouwen aan Nederland’.

Naast de maatregelen ‘Doorbouwen tijdens de coronacrisis’ heeft de minister van EZK de Tweede Kamer mede namens de ministers van LNV en BZK en de staatssecretaris van I&W op 24 april 2020 geïnformeerd over maatregelen om te voldoen aan het Urgenda-vonnis. Ook in deze brief wordt een relatie gelegd met de economische gevolgen van de coronacrisis. Het maatschappelijk vastgoed wordt concreet genoemd als een van de terreinen waarop de verduurzaming kan worden versneld met behulp van onderdelen van dit pakket. Zodra hierover meer duidelijkheid is ontstaan, ontvangt u hierover nadere informatie.

Tenslotte
De VNG is op zoek naar voorbeelden van aanpak van de verduurzaming van bestaande gebouwen, die passen in de context van de sectorale routekaart. Die voorbeelden kunnen wij in webinars en andere bijeenkomsten delen. Mocht u zelf binnen uw gemeente voorbeelden hebben die voor andere gemeenten interessant zijn dan kunt u contact opnemen met energie@vng.nl.

Met vriendelijke groet,
Vereniging van Nederlandse Gemeenten



L. Geluk
Algemeen directeur

Bijlage: Sectorale Routekaart Gemeentelijk Maatschappelijk Vastgoed

Sectorale Routekaart Gemeentelijk Maatschappelijk Vastgoed

Routekaart gemeenten (2020)



Foto omslag: Sander Schilstra, gemeente Hengelo:

Gevel duurzaam stadskantoor gemeente Hengelo waarin triple glas te zien is en stroken die zijn opgebouwd uit houten dooselementen met isolatie van vlas, afgedekt met steenstrips. In de gevel is een weerspiegeling van de toren van het stadhuis (rijksmonument) te zien. Ook dit stadhuis is grondig gerenoveerd/gerestaureerd en verduurzaamd.

Inhoudsopgave

Voorwoord **5**

Inleiding **6**
Het Klimaatakkoord als aanleiding 6
Route naar duurzaam gemeentelijk maatschappelijk vastgoed 6
Vertaling van de aanpak in Gemeentelijke Maatschappelijk Vastgoed Routekaart 7
Impact van opgaven van andere sectoren 7
Voortgang van verduurzamen van het maatschappelijk vastgoed 7

Deel 1: routekaart voor de sector **9**
1.1 Maatschappelijk vastgoed in bezit van gemeenten 9
1.2 Het huidige gebouw gebonden energiegebruik 10
1.3 Aanpak voor het gemeentelijke maatschappelijk vastgoed op hoofdlijnen 11
1.4 Financiële onderbouwing 14
1.5 Samenhang met andere sectorale routekaarten 16
1.6 Knelpunten en kennisvragen 17
1.7 Proces naar herijking routekaart 2022 19

Deel 2: de opgave voor elke gemeente **20**
2.1 De opgave voor elke gemeente 20
2.2 Aanpak en organisatie 21
2.3 Gemeentelijke Maatschappelijk Vastgoed Routekaart 21
2.4 Vertaling van de sectorale aanpak naar een strategie per gemeente 21

Bijlagen **27**
Bijlage 1: Kostenkengetallen verduurzaming **28**
Bijlage 2 Betrokkenheid van gemeenten bij de totstandkoming van de routekaart **32**

Voorwoord

De landelijke ambitie vanuit het Klimaatakkoord is helder: CO_2-arm maatschappelijk vastgoed in 2050. Gemeenten kiezen bij nieuwbouw nu al voor hoge duurzaamheidsambities, nemen energiebesparende maatregelen in hun bestaande gebouwen en werken aan de opwekking van duurzame energie. Zo zijn er al veel goede voorbeelden van maatschappelijk én verduurzaamd vastgoed, zoals het Stadhuis in Groningen. Dit is een monumentaal gebouw dat momenteel wordt gerevitaliseerd en daarna een energielabel A+++ heeft (nu Energielabel G). Een ander voorbeeld is de actie 'Zon op Sportvastgoed' van de gemeente Amsterdam waarbij de inkoop van zonnepanelen voor 10 gebouwen door de gemeente is uitgevoerd in samenspraak met de exploitanten. Bijzonder is dat het opwekrendement was meegenomen in de gunningscriteria. Ondanks de inspirerende voorbeelden, kan en moet het sneller.

Sneller is simpeler gezegd dan gedaan. Positief is dat het huidige tempo van vervanging van maatschappelijk vastgoed door nieuwbouw al een grote bijdrage aan de doelstelling van 95% CO_2-reductie oplevert. Naast het optimaal benutten van natuurlijke momenten voor vergaande verduurzaming, zijn voor het realiseren van de ambities aanvullende maatregelen nodig voor gebouwen die nog niet toe zijn aan vervanging of renovatie. Dit gaat verder dan de instandhouding van het vastgoed en betekent een versnelling en extra investeringen. Tegelijkertijd moet er aansluiting worden gezocht op de wijkaanpak, waarmee gemeenten nog ervaring moeten opdoen.

Een mooi voorbeeld van het aanbrengen van een versnelling van de verduurzaming van het maatschappelijk vastgoed vind ik in mijn eigen gemeente. In het coalitieakkoord van Utrecht zijn aanvullende middelen opgenomen, waarmee we het niet rendabele deel van de investering om tot energieneutrale gebouwen te komen kunnen dekken. Daarmee zijn we in staat om voor elk pand op een natuurlijk investeringsmoment tot verduurzaming over te gaan. Op die manier kunnen we tot 2040 alle gemeentelijke panden aanpakken.

Ga aan de slag

Het werkt inspirerend als je als gemeente het goede voorbeeld geeft, voor inwoners die te maken krijgen met de energietransitie in de wijken en voor andere partijen in het maatschappelijk vastgoed. Met het opstellen van een eigen gemeentelijke (portefeuille) routekaart voor de verduurzaming van het maatschappelijk vastgoed kunnen gemeenten een basis leggen voor de verdere uitvoering en een nadere onderbouwing geven van de investeringsbehoefte.

Leren van en met elkaar

Bij het opstellen en uitvoeren van een gemeentelijke routekaart krijgen gemeenten te maken met nieuwe vraagstukken, want er komt veel kijken bij het verduurzamen van bijvoorbeeld zwembaden, schoolgebouwen, buurthuizen, bibliotheken en gemeentelijke kantoorpanden. De vraagstukken gaan niet alleen over de inhoudelijke aanpak van de verduurzaming van de gebouwen zelf, maar ook hoe je dit het beste kunt organiseren. Veel gemeenten hebben in de afgelopen jaren al stappen gezet in het professionaliseren van de vastgoedfunctie naar meer centrale regie en een duidelijke rolverdeling tussen beleidsafdelingen en de vastgoedafdeling, en tussen gebruikers en eigenaar. Laten wij elkaar verder helpen door praktijkvoorbeelden en ervaring te delen en met elkaar en kennispartners optrekken in het ontwikkelen van nieuwe kennis.

De Sectorale Routekaart Maatschappelijk vastgoed is één van de eerste onderdelen uit het Klimaatakkoord dat verder is uitgewerkt. Dit is een goede stap in de reis die gemeenten de komende 30 jaar gaan afleggen. Laten wij elkaar daarbij vasthouden, inspireren en stimuleren!

Lot van Hooijdonk,
portefeuillehouder Commissie Economie, Klimaat, Energie en Milieu, VNG-bestuur

Inleiding

Het Klimaatakkoord als aanleiding

In het Klimaatakkoord hebben 12 sectoren (Rijksvastgoedbedrijf, gemeenten, provincies, Politie, PO en VO, MBO, HBO en WO, zorg- en sportvastgoed en monumenten) in het maatschappelijk vastgoed afgesproken ieder een Sectorale Routekaart op te stellen waarin duidelijk wordt op welke wijze het vastgoed in die sector CO_2-arm en aardgasvrij wordt gemaakt richting 2050. Het streefdoel conform het Klimaatakkoord is 49% CO_2-reductie in 2030 en het einddoel 95% CO_2-reductie in 2050.

In de routekaarten inventariseren de sectoren de benodigde randvoorwaarden en veel voorkomende sectorale knelpunten voor financiering, wetgeving, organisatie en geven daarvoor waar mogelijk praktische oplossingsrichtingen.
Met dit proces is maatschappelijk vastgoed het eerste thema uit het Klimaatakkoord waarvoor de benodigde investeringen voor gemeenten verder zijn uitgewerkt. Bij het concreter maken van afspraken met het Rijk baseert de VNG zich op de randvoorwaarden die gemeenten aan het Klimaatakkoord hebben gesteld als toetsingscriteria: haalbaarheid en betaalbaarheid voor de samenleving, voldoende bevoegdheden, tegemoetkoming uitvoeringslasten.

De scope van de routekaart is het terugdringen van het gebouw gebonden energiegebruik door het toepassen van verduurzamingsmaatregelen. Uiteraard gaat deze verduurzaming hand in hand met andere opgaven zoals klimaatadaptatie en circulair bouwen. Bij het schrijven van de Sectorale Routekaart is vooralsnog gekozen voor de focus op de CO_2-reductie en aardgasvrije gebouwen. Dit neemt niet weg dat het wenselijk is om bij investeringen na te denken over het combineren van de opgaven.

Route naar duurzaam gemeentelijk maatschappelijk vastgoed

In de Sectorale Routekaart Maatschappelijk Vastgoed voor gemeenten maakt de VNG inzichtelijk waar gemeenten nu staan en hoe zij op een kosteneffectieve manier kunnen toewerken aan het CO_2-arm en aardgasvrij maken van het eigen maatschappelijk vastgoed. In de routekaart wordt al het maatschappelijk vastgoed van gemeenten, in totaal 36.175 gebouwen, in beeld gebracht en een financiële onderbouwing gegeven van de (additionele) kosten voor het realiseren van de ambitie uit het Klimaatakkoord.
De Sectorale Routekaart Maatschappelijk Vastgoed voor gemeenten is een startpunt, met daarin op hoofdlijnen de aanpak hoe gemeenten in een periode van 30 jaar de ambitie uit het Klimaatakkoord kunnen realiseren. Het verduurzamen gaat stapsgewijs en het proces is zo ingericht dat gemeenten in planperiodes van vier jaar meer grip krijgen op de opgave en met monitoring inzicht krijgen in de voortgang van de verduurzaming. Hiermee biedt de routekaart een lange termijnperspectief dat richting geeft aan de keuzes die gemeenten op de korte termijn kunnen maken. Hoe eerder gemeenten inzicht hebben of verkrijgen in de eigen vastgoedportefeuille en het vastgoed van de sectoren binnen hun invloedssfeer, hoe beter zij in staat zijn de vastgoedstrategie voor de lange termijn te bepalen. Daarmee kunnen zij effectiever werken aan de verduurzaming in de richting van 2050.

Als gemeenten op basis van het investeringsniveau van de afgelopen jaren verder gaan met het vervangen en daarmee verduurzamen van de maatschappelijk vastgoedportefeuille ligt in een periode van 30 jaar een CO_2-reductie van 67% binnen bereik. Dit is een positief vertrekpunt.
In het analyseproces heeft de VNG net als de andere sectoren op verzoek van het Rijk scenario's opgesteld om inzichtelijk te maken welk ambitieniveau met welke (meer-)investeringen welk ambitieniveau kan worden gerealiseerd. In dit proces hebben vastgoedprofessionals in verschillende bijeenkomsten bijgedragen aan de uitwerking van de bevindingen in de routekaart. Zij bevestigen dat gemeenten de ambitie van 95% CO_2-reductie en aardgasvrij in 2050 kunnen halen, mits zij een versnelling weten te realiseren. Er zijn namelijk aanvullende maatregelen nodig aan de gebouwen die

nog niet toe zijn aan vervanging of renovatie. Dit gaat verder dan instandhouding van het vastgoed en betekent een meer-investering. Voor de versnelling/meer-investering hebben gemeenten extra capaciteit en middelen nodig.
Een logische vraag is waar dit geld vandaan komt. Het uitgangspunt van het Rijk is dat elke sector alle kosteneffectieve maatregelen in principe kan financieren uit bestaande budgetten, al dan niet aangevuld met externe financiering zoals fondsen en leningen. Onder regie van het Rijk zijn de VNG en de overige sectoren in gesprek over een gezamenlijk voorstel voor aanvullende financiering.

Vertaling van de aanpak in Gemeentelijke Maatschappelijk Vastgoed Routekaart

Grote gebouweigenaren brengen via vierjaarlijkse routekaarten op portefeuilleniveau, duurzame meerjaren onderhoudsplanningen en/of meerjarige vastgoed verduurzamingsplannen in beeld welke maatregelen zij al hebben getroffen en hoe zij toewerken naar het streefdoel voor 2030 en een CO_2-arme vastgoedportefeuille in 2050. Het is de bedoeling dat gemeenten in een Gemeentelijke Maatschappelijk Vastgoed Routekaart de eigen opgave in beeld brengen en de wijze waarop zij de verduurzamingsopgave gaan realiseren. De eigen routekaart bevat naast een strategie een uitvoeringsplan voor korte termijn van vier jaar inclusief de benodigde investering. De aanpak op basis van de Sectorale Routekaart betekent globaal doorgaan met het huidige vernieuwingstempo en het ontwikkelen van een strategie voor de meer-investering van de overige gebouwen met als uitgangspunten kosteneffectiviteit en natuurlijke momenten. De informatie die dit oplevert is van belang voor de herijking van de Sectorale Routekaart in 2022 en voor onderbouwing van de behoefte aan aanvullende middelen.

Impact van opgaven van andere sectoren

De gemeentelijke routekaart is een instrument dat helpt bij het ontwikkelen van het vastgoedbeheer en het stapsgewijs in te kunnen spelen op het Klimaatakkoord.
In de praktijk hebben gemeenten beleidsdoelen te realiseren op de terreinen onderwijs, sport, cultuur, etc. De verduurzaming van de huisvesting in deze sectoren is een opgave waarin vastgoedprofessionals en beleidsambtenaren samen optrekken bij het formuleren van een lange termijnstrategie op de maatschappelijke voorzieningen. En daarmee werken aan een sector overstijgende benadering die leidt tot integrale sturing op al het maatschappelijk vastgoed in de gemeente. Zo kan een complex meerdere doelen dienen. Denk bijvoorbeeld aan het combineren van sporten, gebruik van de accommodatie voor onderwijsdoeleinden, kinderopvang of gebruik van de sportkantine door de lokale buurtvereniging. Het combineren van gebruiksfuncties kan leiden tot verbetering van de haalbaarheid van investeringen in verduurzaming.
Nieuw voor veel vastgoedprofessionals is de wijkgerichte aanpak en de samenwerking met de duurzaamheidsmanagers. Voor de gebouwde omgeving stellen gemeenten uiterlijk eind 2021 de Transitievisies Warmte vast, met het tijdpad welke wijk wanneer van het aardgas af gaat. Voor wijken die voor 2030 aan de beurt zijn, wordt aangegeven wat de alternatieve duurzame energie-infrastructuren zijn. De wijkgerichte aanpak heeft invloed op het verduurzamen van het eigen maatschappelijk vastgoed en dat van de 11 andere sectoren.

Voortgang van verduurzamen van het maatschappelijk vastgoed

Een belangrijke functie van de Sectorale Routekaarten is het monitoren van de voortgang van de verduurzaming van het maatschappelijk vastgoed in de betreffende sectoren. Om die reden rapporteren de sectoren elke twee jaar de voortgang door middel van een voortgangsrapportage. De eerste voortgangsrapportage is in 2022. Dit is tevens het moment waarop de routekaarten voor het eerst worden herijkt, bijvoorbeeld om nadrukkelijker de koppeling te maken met de wijkgerichte aanpak of om de nieuwste ontwikkelingen in de sector te kunnen opnemen. Ook de inventarisatie van randvoorwaarden wordt daarbij geactualiseerd, zodat eventuele knelpunten in de uitvoering kunnen worden geadresseerd. Zowel het opstellen van de Sectorale Routekaart Maatschappelijk Vastgoed voor gemeenten als de tweejaarlijkse voortgangsrapportage en herijking van de routekaart zijn inspanningen van de VNG die rechtstreeks voortvloeien uit het Klimaatakkoord.
In 2024 verschijnt de tweede voortgangsrapportage van de sectoren. Op basis daarvan wordt een integrale evaluatie uitgevoerd (in 2025), die het Rijk vervolgens elke vier jaar uitvoert. Deze

evaluatie heeft tot doel om te beoordelen of de Sectorale Routekaarten voor ten minste 90% zijn uitgevoerd conform planning. Indien dit niet het geval is, wordt zo nodig een pakket van haalbare en kosteneffectieve maatregelen verplicht gesteld om het streefdoel voor 2030 alsnog binnen bereik te brengen.

Deel 1: routekaart voor de sector

Het eerste deel van de Sectorale Routekaart Maatschappelijk Vastgoed gaat in op de opgave van alle 355 gemeenten gezamenlijk (sectoropgave). De routekaart maakt inzichtelijk waar gemeenten nu staan en hoe zij op een kosteneffectieve manier kunnen toewerken naar een CO_2-reductie van 49% in 2030 en het einddoel van 95% CO_2-reductie in 2050 en tegelijkertijd al het eigen maatschappelijk vastgoed aardgasvrij maken.

1.1 Maatschappelijk vastgoed in bezit van gemeenten

Het maatschappelijk vastgoed valt onder de afspraken voor Utiliteitsbouw in het Klimaatakkoord. Utiliteitsbouw betreft de gebouwen in de gebouwde omgeving die geen woonbestemming hebben. Maatschappelijk vastgoed betreft de gebouwen met een publieke functie die (gedeeltelijk) met publieke middelen worden bekostigd.

Voor het opstellen van de routekaart is een inventarisatie[1] gemaakt van het maatschappelijk vastgoed binnen de invloedssfeer van gemeenten. In totaal gaat het om een oppervlakte van 61,4 miljoen vierkante meter verdeeld over in totaal 57.241 gebouwen. Daarvan is ruim 60% in bezit van gemeenten. Deze sectorale routekaart richt zich primair op het maatschappelijk vastgoed in bezit van gemeenten, in totaal 36.187 gebouwen, onder te verdelen naar een aantal deelportefeuilles.

Maatschappelijk vastgoed peildatum 1-1-2019	Gebouwen in bezit van gemeenten	Gebouwen in bezit van andere partijen	Totaal
Ambtelijke huisvesting	1.024	581	1.605
Onderwijs	2.554	7.695	10.249
Welzijn	7.346	-	7.346
Cultuur	1.200	2.071	3.271
Sport	8.797	10.707	19.504
Maatschappelijk vastgoed met andere functies	15.266	-	15.266
Totaal	**36.187**	**21.054**	**57.241**

Afbakening Sectorale Routekaart Gemeentelijk Maatschappelijk Vastgoed
Ruim 21.000 gebouwen binnen de invloedssfeer van gemeenten zijn in eigendom van derden. Huisvesting voor Primair en Voortgezet Onderwijs is hoofdzakelijk in eigendom van schoolbesturen, in de sector sport zijn dit verenigingen of andere exploitanten. Voor al deze objecten gelden de routekaarten specifiek voor deze sectoren. In de cultuursector is het landschap divers. Het maatschappelijk vastgoed bestaat onder meer bibliotheken, musea en theaters. Hiervoor is geen Sectorale Routekaart opgesteld en de impact op gemeenten wordt nader onderzocht door de VNG.
Het gemeentelijk vastgoed dat geen maatschappelijk doel dient, zoals woningen, parkeergarages of winkels valt ook buiten de Sectorale Routekaart.

Inzicht in de opgave aan de hand van de leeftijdsopbouw van de gebouwvoorraad

Een groot deel van het maatschappelijk vastgoed is gebouwd in jaren zeventig en tachtig van de vorige eeuw en ouder dan 40 jaar. Dit betekent dat op basis van leeftijd een groot deel van de gebouwen is afgeschreven en een lage energieprestatie heeft.

1 Republiq heeft in opdracht van de VNG het maatschappelijk vastgoed binnen de invloedssfeer van gemeenten in kaart gebracht en het gemeentelijk bezit nader geïnventariseerd.

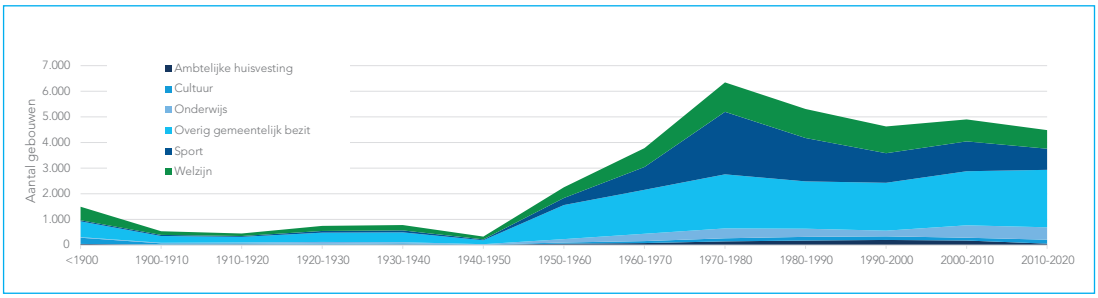

Afbeelding 1. Bouwjaar actuele voorraad maatschappelijk vastgoed (36.187 gebouwen)

Vanaf de negentiger jaren (1992) gelden op basis van het Bouwbesluit hogere eisen aan de energieprestatie. Dit betekent dat deze gebouwen zich eenvoudiger verder laten verduurzamen. Gemeenten bezitten relatief veel momenten. Voor deze gebouwen is het behoud van de monumentale kwaliteit een uitgangspunt en worden ze niet in zijn geheel vervangen.
De komende jaren staan gemeenten – los van het Klimaatakkoord – voor een grote opgave om hun vastgoed kwalitatief op niveau te houden (nieuwbouw, renovatie en groot onderhoud).

Vervanging door nieuwbouw

Uit de analyse over een periode van 2007-2016 blijkt dat voor het gemeentelijk maatschappelijk vastgoed een vernieuwingsgraad van 1,33% geldt. Gemiddeld genomen wordt het maatschappelijk vastgoed na 75 jaar vervangen door nieuwbouw die minimaal voldoet aan huidige energieprestatienormen. Hoewel dit een grofmazige analyse betreft is het op basis van de historische vernieuwingsgraad aannemelijk dat gemeenten tussen nu en 2050 budget kunnen vrijmaken om 40% van de voorraad door nieuwbouw te vervangen.

De vervanging van vastgoed door duurzaam gebouwde nieuwbouw levert een grote bijdrage aan de CO_2-reductie. Het is echter niet voldoende voor een CO_2-arme vastgoedportefeuille in 2050. Om het streefdoel van 95% CO_2-reductie te bereiken moet ook een groot deel van de vastgoedportefeuille dat voor 2050 nog niet aan vervanging of renovatie toe is worden aangepakt.

Energieprestatie-eisen voor nieuwbouw (BENG)
In de wijziging van het Bouwbesluit 2012, Staatsblad 2015, 425 staat dat nieuwe gebouwen waarvan de overheid eigenaar is en waarin overheidsinstanties zijn gevestigd na 31 december 2018 bijna energieneutraal zijn. Speciaal voor overheidsgebouwen is een BENG-berekeningswijze ontwikkeld voor de overgangsperiode van 1 januari tot en met 31 december 2020.
Voor utiliteitsbouw (dus voor zorg-, welzijns- en onderwijsinstellingen) gelden op het moment van totstandkoming van de Sectorale Routekaart de EPC-eisen, zoals opgenomen in het Bouwbesluit. Per 1 januari 2021 worden deze vervangen door de BENG-normen.

1.2 Het huidige gebouw gebonden energiegebruik

Het energiegebruik van het gemeentelijk maatschappelijk vastgoed is gebaseerd op een combinatie van data uit verschillende bronnen. Het gebouw gebonden energiegebruik van de 36.187 vastgoedobjecten is op basis daarvan op een modelmatige manier berekend.

Energiegebruik gemeentelijk maatschappelijk vastgoed 2018		
Energiedrager	**Gebruik/eenheid**	**Omgerekend in energie**
Aardgas	240 miljoen m^3	8,3 PJ
Warmte	584 GJ	0,6 PJ
Elektriciteit	900 miljoen kWh	3,2 PJ
Totaal energiegebruik		12,1 PJ

Modelmatige aanpak berekening energiegebruik
Het huidige energiegebruik van het maatschappelijk vastgoed is niet herleidbaar uit één centrale bron. Bij de inventarisatie van de 36.187 vastgoedobjecten is op een modelmatige manier het gebouw gebonden energieverbruik bepaald. Het gebouw gebonden energiegebruik bestaat uit energie voor verwarming, ventilatie, koeling en verlichting. Om het theoretisch gebouw gebonden verbruik te bepalen is gebruik gemaakt van de ECN-kengetallen (Energieonderzoek Centrum Nederland) en Uniec2 EPC-berekeningen[2] voor de verschillende gebouwsoorten. Deze cijfers zijn bijgesteld door een gerichte steekproef van het gebruik, per gebouwsoort en per gemeente (13.000 gebouwen in totaal, bron Liander) en gecorrigeerd voor gebruik gebonden energiegebruik.

De inschatting van het energiegebruik is tot stand gekomen door 41 archetypen maatschappelijk vastgoed (referentiegebouwen) te definiëren. Veel voorkomende gemeentelijke objecten zijn per bouwkundige categorie (functie) gemodelleerd naar geometrische en bouwfysische eigenschappen. Vervolgens zijn per bouwkundige categorie de energetisch kenmerken bepaald. Op deze manier is elk referentiegebouw aangemerkt als goed presterend, gemiddeld of energetisch slecht.

Energiegebruik ten opzichte van 1990
Het energiegebruik van de hele gebouwde omgeving is tussen 1990 en 2019 gedaald met ongeveer 18,5%[3]. Tussen 2020 en 2050 zal het energiegebruik verder dalen. Dit komt voor een groot deel door vervangende nieuwbouw en daarnaast door het verplicht uitvoeren van de energiebesparende maatregelen, aangevuld met de verduurzaming van bestaand vastgoed.

1.3 Aanpak voor het gemeentelijke maatschappelijk vastgoed op hoofdlijnen
Uitgangspunten
Het Klimaatakkoord bevat een nationaal reductiedoel van het verminderen van de CO_2-uitstoot met 95%. Dit biedt een kader voor het ontwikkelen van beleid gericht op het onomkeerbaar en stapsgewijs terugdringen van de emissies van broeikasgassen in Nederland.

Doelstelling CO_2-reductie ten opzichte van 1990		
2030	Streefdoel	49%
2050	Einddoel	95%

In 2050 moeten 7 miljoen woningen en 1 miljoen gebouwen aardgasvrij zijn. Voor de gebouwde omgeving stellen gemeenten uiterlijk eind 2021 de Transitievisies Warmte vast. In deze visie wordt ook aangegeven welke wijk wanneer van het aardgas af gaat. Nadat in de Transitievisie Warmte de mogelijke alternatieven in beeld gebracht zijn, besluit de gemeente in het uitvoeringsplan op wijkniveau over de definitieve alternatieve energie-infrastructuur van een wijk.
Ook het maatschappelijk vastgoed dat in de wijken staat moet in de komende 30 jaar aardgasvrij worden gemaakt en maakt integraal onderdeel uit van de wijkuitvoeringsplannen.

Doelstelling voor maatschappelijk vastgoed in de transitie naar aardgasvrije wijken	
2050	100% aardgasvrij

Uitwerking van de aanpak op hoofdlijnen
De Sectorale Routekaart Maatschappelijk Vastgoed voor gemeenten is een startpunt met een aanpak op hoofdlijnen voor gemeenten: hoe kunnen gemeenten in een periode van 30 jaar de ambitie uit het Klimaatakkoord realiseren. Binnen de scope van de routekaart ligt de focus op het terugdringen van het gebouw gebonden energiegebruik. Dit is alle energie die nodig is voor verwarmen, koelen, ventileren en verlichten van het gebouw.

2 Uniec 2 is een volledig EPG-pakket waarmee EPC-berekeningen, Energielabels en Energie Index berekeningen kunnen worden gemaakt voor woning- en utiliteitsbouw.
3 Bron: CBS, RIVM/Emissieregistratie van uitstoot broeikasgassen naar sector voor de gebouwde omgeving 1990 tot 2018.

Deze doelstelling kan worden vertaald naar de jaarlijkse opgave over een periode van 30 jaar:
- gemiddelde jaarlijkse CO_2-reductie van 3% door besparing op het gebouw gebonden energiegebruik;
- jaarlijks wordt gemiddeld 3,3% van de gebouwenvoorraad aardgasvrij gemaakt.

Voor de aanpak is het van belang om het volgende in het oog te houden:
- Het besparingsdoel voor CO_2-reductie geldt op portefeuilleniveau;
- Het doel voor aardgasvrij geldt op gebouwniveau.

Richtinggevende uitgangspunten voor de aanpak

In het Klimaatakkoord staan twee richtinggevende uitgangspunten voor de invulling van de Sectorale Routekaart. Namelijk verduurzamen op natuurlijke momenten en een kosteneffectieve aanpak.

Natuurlijke momenten

Vanwege het lange termijnperspectief zijn natuurlijke momenten voor vastgoed van groot belang. Dit zijn de momenten waarop het gebouw, of gebouwonderdeel, zijn technische en/of economische levensduur bereikt en waarop opnieuw in het gebouw wordt geïnvesteerd. Voor gemeenten zijn de afschrijftermijnen van gebouwen vastgelegd in de financiële regels. Naast (vervangings)investeringen bevatten Meerjarenonderhoudsplannen (MJOP-s) momenten waarop grotere ingrepen, zoals het vervangen van het dak of de klimaatinstallaties, zijn gepland. Ook een verandering van huurder of het gebruik kan zo'n natuurlijk moment zijn om te investeren in functionele verbeteringen.

Kosteneffectiviteit

Investeringen in energiebesparende maatregelen verdienen zichzelf (voor een deel) terug. Echter, ingrijpende maatregelen verdienen zich lang niet altijd terug. Investeringen die leiden tot een significante kwaliteitsverbetering, bijdragen aan levensduurverlenging en/of betrekking hebben op het voldoen aan wet- en regelgeving, kunnen worden geactiveerd en over meerdere jaren afgeschreven. Wanneer het CO_2-reductiedoel volledig moet worden gerealiseerd binnen de gebouwschil, zijn de kosten gedeeltelijk onrendabel. Het vraagt dus een uitgekiende aanpak om deze eenmalige lasten op het meest gunstige moment te nemen. Dat zal voor iedere gemeente anders zijn.

Door de investeringen te doen op natuurlijke momenten, maatregelen te combineren in de uitvoering en een daarop aansluitende aanbestedingsstrategie kan een zo hoog mogelijke energiebesparing per geïnvesteerde euro (of vierkante meter) worden bereikt.

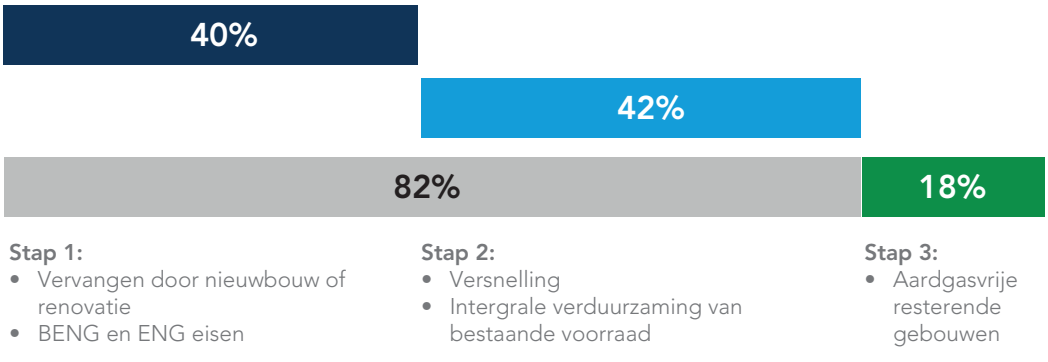

Afbeelding 2. Maatregelenmix

De aanpak op hoofdlijnen is gebaseerd op volgende maatregelenmix:

1 *Vervanging door nieuwbouw of renovatie*
Tussen 2020 en 2050 wordt ongeveer 40% van de doelstelling gerealiseerd door gebouwen op een natuurlijk moment te vervangen door nieuwbouw.
Het gaat vaak om gebouwen met een bouwjaar van vóór 1992 die een lage energieprestatie hebben. Hierdoor is het besparingseffect groot.
Doordat nieuwbouw van gemeenten op basis van het Bouwbesluit moet voldoen aan de

huidige eisen wordt een grote stap gemaakt in verduurzaming. Gemeenten moeten nu al rekening houden met de BENG-norm, maar kunnen ervoor kiezen om een gebouw tegen een meer-investering nu al energieneutraal (ENG) te maken.
De investeringen in nieuwbouw door BENG- en ENG-normen zijn hoger dan de historische investeringen, waardoor het vernieuwingspercentage in de praktijk kan dalen. De verwachting is dat met hetzelfde budget in combinatie met hogere normen minder nieuwe gebouwen kunnen worden gerealiseerd.

2 *Integrale verduurzaming bestaande voorraad (versnelling)*
Het realiseren van de doelstelling in het Klimaatakkoord (CO_2-arm en aardgasvrij) betekent dat aanvullende maatregelen nodig zijn aan de gebouwen die voor 2050 nog niet toe zijn aan vervanging of renovatie. Dit gaat verder dan instandhouding van het vastgoed en betekent een meer-investering.

Afhankelijk van het bouwjaar is de isolatie redelijk tot goed en is het gebouw voorzien van isolerende beglazing. Het verdergaand verduurzamen van gebouwen die nog niet toe zijn aan vervanging of renovatie betekent dat eerder dan strikt noodzakelijk is extra wordt geïnvesteerd. Voor 42% van de voorraad is deze 'versnelling' van toepassing. In de aanpak wordt uitgegaan van integrale verduurzaming op natuurlijke momenten van planmatig onderhoud. Door het moment te benutten dat toch al wordt geïnvesteerd in een gebouw, zoals bij de vervanging van de klimaatinstallaties, dakbedekking, kozijnen en verlichting, kunnen gereserveerde budgetten in het Meerjarenonderjarenhoudsplan (MJOP) worden ingezet.

De aanpak gaat uit van verduurzaming van deze gebouwen naar energieneutraal. Dit bekent dat voor veel gebouwen onrendabele investeringen nodig zijn. Onrendabel betekent dat de investering zich niet terugverdient. Bijvoorbeeld doordat voor het goed functioneren van energieconcepten aanvullende (onrendabele) maatregelen nodig zijn.
Daarnaast kan de wijkgerichte aanpak betekenen dat zich eerder dan gepland een natuurlijk moment aandient om het gebouw te verduurzamen, omdat het van het aardgas af moet.

Maatregelenpakket voor integrale verduurzaming
Voor het verduurzamen van een gebouw moet in veel gevallen de schil verbeterd worden met isolatie van dak en gevel en is vervanging door beter isolerend glas nodig. De warmtevraag wordt verder teruggebracht door terugwinnen van warmte uit ventilatielucht. Bij een grote behoefte aan warm tapwater is een zonneboiler een logische maatregel. Met LED-verlichting met aanwezigheidsdetectie en daglichtregeling kan elektriciteit worden bespaard. Warmte kan worden opgewekt door middel van een warmtepomp en waar mogelijk met gebruik van WKO (warmte en koudeopslag in de bodem). Als in de wijkgerichte aanpak gekozen wordt voor een warmtenet is aansluiting op dit net een meer voor de hand liggende keuze. Bovendien geldt dat het aansluiten van maatschappelijk vastgoed op het warmtenet kan bijdragen aan het rendabel maken ervan. Op en bij het gebouw kan zo veel mogelijk van de benodigde elektrische energie opgewekt via PV-panelen.

3 *Overige gebouwen aardgasvrij*
Door 1 en 2 uit de maatregelenmix toe te passen komt de CO_2-reductie gemiddeld uit op 95%. Dit betekent dat voor een deel van het maatschappelijk vastgoed geen aanvullende verduurzaming nodig is en kan worden volstaan met het aardgasvrij maken. Dit percentage is voor het totaal aan gemeentelijk vastgoed 18%.
Dit biedt voor individuele gemeenten de mogelijkheid om te kiezen voor het alleen aardgasvrij maken van gebouwen. Daarvoor ligt een kostbare integrale verduurzaming niet voor de hand. Voor vrijwel alle gebouwen is het zinvol om enkelvoudige maatregelen met een korte terugverdientijd uit te voeren. Bijvoorbeeld het waterzijdig inregelen van de verwarming- en koelsysteem, het voorkomen dat het gebouw onnodig wordt verwarmd of gekoeld en aanwezigheidsdetectie voor verlichting. De maatregelen uit de Energiemaatregelenlijst (EML) en de Energie-efficiency voorschriften (EED) (Wet Milieubeheer) moeten zich in de resterende levensduur van een gebouw terugverdienen.

Effect van de aanpak op het energiegebruik en de CO_2-reductie				
Jaar	**Energiegebruik (PJ)**	**CO_2 uitstoot (Kton)**	**CO_2-reductie ten opzichte van 1990[4]**	**CO_2-reductie ten opzichte van 2018**
1990	14,3[3]	1.031[5]		
2018	12,10	874[6]	18%[7]	
2030	8,3	381[8]	63%	56%
2050	0,60	16[9]	99%	98%

Als gemeenten op basis van het investeringsniveau van de afgelopen jaren verder gaan met het verduurzamen van de maatschappelijk vastgoedportefeuille door nieuwbouw en renovatie ligt in een periode van 30 jaar een CO_2-reductie van 67% binnen bereik. De verwachting is dat met de financiële middelen op basis van de vernieuwingsgraad combinatie met hogere normen minder nieuwe gebouwen kunnen worden gerealiseerd.

De combinatie van de maatregelingenmix voor integrale verduurzaming van gebouwen die nog niet toe zijn aan vervanging en het aardgasvrij maken van het overige deel leidt tot een CO_2-reductie van 95% over de gehele portefeuille.

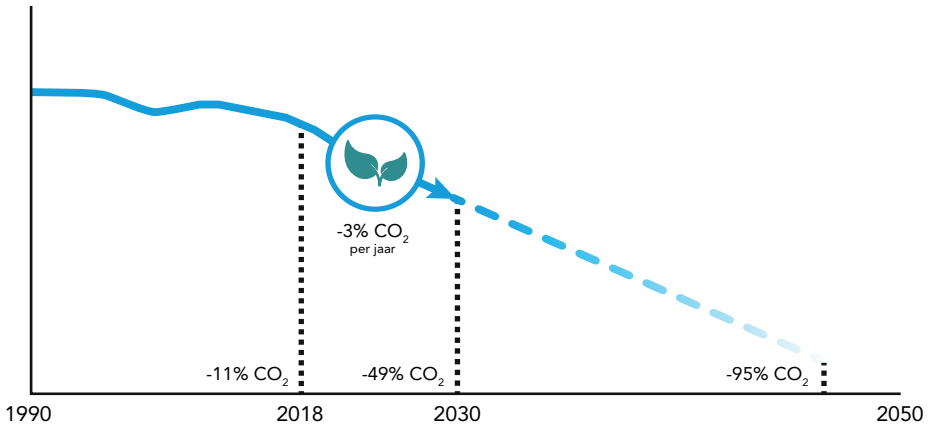

Afbeelding 3. Het effect van de aanpak op het terugdringen van de CO_2-uitstoot

1.4 Financiële onderbouwing

De doorrekening is gebaseerd op de aanpak op hoofdlijnen uit de vorige paragraaf. Het is een macro-doorrekening op basis van een modelmatige benadering op basis van het aantal gebouwen en bijbehorend vloeroppervlak volgens de BAG, (Basisadministratie gebouwen), Kadaster CBS en DUO. Er is daarmee niet gerekend op basis van individuele gebouwen, maar er is gebruik gemaakt van referentiegebouwen.
Met de kosten-kengetallen kunnen gemeenten een globale berekening maken van het effect van de aanpak op de eigen portefeuille. Voor investeringen in individuele gebouwen is een specifieke kostenraming op projectniveau nodig.

4 In het Klimaatakkoord is 49% CO_2-reductie ten opzichte van 1990 voor 2030 en 95% ten opzichte van 1990 in 2050 vastgelegd als doel. Echter zijn cijfers van de CO_2-uitstoot in 1990 niet voor handen. Op basis van advies van het Planbureau voor de Leefomgeving baseren alle sectoren zich op 2018. Dit is ten tijde van het analyseproces dat ten grondslag ligt aan deze Sectorale Routekaart het meest recente jaartal waarvan de uitstoot bekend is. Hiermee kan ook de CO_2-uitstoot voor het jaar 1990 worden bepaald, dat hebben wij dan ook gedaan.
5 CO_2-uitstoot 1990 teruggerekend aan de hand van de CO_2-reductie volgens CBS (874 kTon x 1,18 = 1031 kTon)
6 CO_2-uitstoot 2018 met emissiefactor 2018.
7 Bron: CBS, RIVM / Emissieregistratie van uitstoot broeikasgassen naar sector voor de gebouwde omgeving 1990 tot 2017, effect doorgetrokken naar referentiejaar 2018
8 CO_2-uitstoot 2030 met emissiefactor 2030, bron doorrekening Republiq
9 CO_2-uitstoot 2050 met emissiefactor 2030, bron doorrekening Republiq

De doorrekening van de aanpak leidt tot onderstaand overzicht van de investeringskosten.

Investeringskosten maatschappelijk vastgoed gemeenten periode 2020 - 2050		
1	Autonome investering	€ 44 miljard
2 en 3	Bruto investering in verduurzaming[10]	€ 9,12 miljard

Ad 1. Autonome investering: het is aannemelijk dat gemeenten tussen 2020 en 2050 gezamenlijk een budget kunnen inzetten voor de vervanging van 40% van de gebouwen door nieuwbouw. Daarmee is een bedrag van € 44 miljard gemoeid. De € 44 miljard is de autonome investering gebaseerd op de gemiddelde vernieuwingsgraad over de periode 2007-2016. Dit betekent niet dat deze budgetten al beschikbaar zijn.

Het bedrag van € 44 miljard is opgebouwd uit de investeringskosten voor nieuwbouw per vierkante meter bruto vloeroppervlak en de onderhoudskosten voor al het gemeentelijk maatschappelijk vastgoed over 30 jaar. De gemiddelde nieuwbouwkosten zijn € 2.500,- m^2. Het bedrag is exclusief de extra kosten van de verduurzaming van EPC 0,7 naar BENG (€ 40,- m^2).

Ad 2 en 3. De bruto investering van € 9,12 miljard zijn de meerkosten van de versnelling. Dit zijn kosten van het integraal verduurzamen van 42% de bestaande voorraad en het aardgasvrij maken van het restant. Hierin zijn ook de extra kosten van € 100,- m^2 meegenomen van verduurzaming van BENG naar ENG.

In de berekening van de meerkosten voor de verduurzaming wordt ervanuit gegaan dat een deel kan worden bekostigd vanuit de onderhoudsvoorziening. Dit gaat om circa 15%. Onderzocht moet worden in hoeverre gemeenten beschikken over een toereikende onderhoudsvoorziening.
Ongeveer 15% van de maatregelen kan zich terugverdienen via een lagere energierekening. De besparing die de verduurzaming oplevert is ongeveer € 1,5 miljard (terugverdientijd 15 jaar). Het is echter lang niet altijd zo dat de besparing die de investeringen in verduurzaming oplevert, automatisch terugvloeit naar de eigenaar en ten goede komt aan de vastgoedportefeuille, bijvoorbeeld als er sprake is van een split incentive.

Besparing en split incentive
Kenmerkend voor gemeentelijk vastgoed is dat voor een groot aantal gebouwen de gebruiker de energierekening betaalt. Wanneer de eigenaar (gemeente) investeert in de verduurzaming van een object en dit leidt tot energiebesparing, is het financiële voordeel dan voor de gebruiker. Dit wordt een split incentive genoemd.

Terugvaloptie

De Sectorale Routekaart gaat uit de meest letterlijke uitwerking van het Klimaatakkoord. Dit is het maximale scenario, dat leidt tot de hoogste aanvullende kosten voor gemeenten. Op dit moment is daarvoor nog geen dekking bij gemeenten.
Op verzoek van het ministerie van BZK is als onderdeel van de doorrekening een aantal scenario's in kaart gebracht. Het betreffen inschattingen van de investeringen die horen bij lagere besparingsdoelen voor het gebouw gebonden energiegebruik. Met het minimale scenario is een CO_2-reductie van 67% te verwachten in 2050. In dit scenario kan het klimaatdoel voor CO_2-reductie alsnog worden gehaald door inkoop van duurzame energie. Het doel van aardgasvrij wordt dan niet gehaald.

10 Investeringskosten prijspeil 2019, inclusief: 21% BTW, 10% aannemersopslagen op de bouwkosten, 10% toeslag op bouwkosten voor inpassing en complexiteit, 10% bijkomende kosten (voorbereiding en toezicht) en 10% onvoorzien. (bron: Republiq i.s.m. DGMR en M3E, voor onderwijs i.s.m. HEVO)

1.5 Samenhang met andere sectorale routekaarten

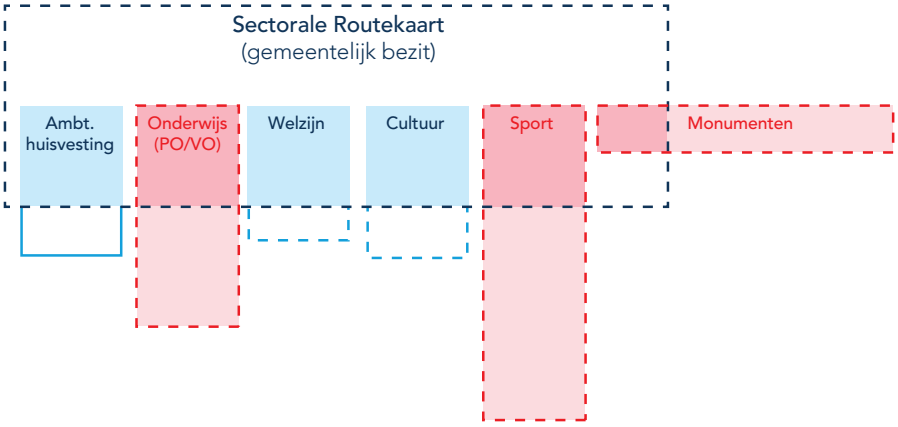

Afbeelding 4. Maatschappelijk vastgoed binnen de invloedssfeer van gemeenten

Bij het opstellen van de eigen Gemeentelijke Maatschappelijk Vastgoed Routekaart is het wenselijk de gebouwen van de sectoren onderwijs, sport, monumenten en cultuur, die binnen de invloedssfeer van de gemeente vallen te betrekken.
In de Sectorale Routekaart zijn ook scholen, monumenten en sportvastgoed waarvan de gemeente eigenaar is opgenomen. Deels is sprake van overlap met de Sectorale Routekaarten voor de sectoren Primair en Voortgezet Onderwijs, Sport en Monumenten met daarin de consequenties voor deze beleidsterreinen.

Routekaart Monumenten

De routekaart voor monumenten betreft monumentaal vastgoed in zijn algemeenheid, ongeacht gebouw- of gebruiksfunctie. Deze routekaart moet inzicht geven in de maximaal haalbare CO_2-reductie voor deze categorie gebouwen, met inachtneming van kosteneffectiviteit en monumentale waarden.

De Routekaart Monumenten is voor gemeenten relevant, omdat enerzijds een deel van het gemeentelijke vastgoed uit monumenten bestaat en impact heeft op de mogelijkheden van verduurzamen van deze objecten. Anderzijds heeft de gemeenten ook een verantwoordelijkheid voor de instandhouding van monumenten waarbij diverse instrumenten kunnen worden ingezet. Voorbeelden hiervan zijn monumentenbeleid, vergunningverlening en subsidies.

Bij alle sectorale routekaarten is het monumentale deel van de sectorale voorraad inbegrepen in de scope van de eigen sectorale routekaart. In de routekaart voor gemeentelijk vastgoed en onderwijs zijn de extra kosten van verduurzamen voor monumenten meegenomen.

Routekaart Onderwijs

De schoolgebouwen in het primair en voortgezet onderwijs zijn een gezamenlijke verantwoordelijkheid van gemeenten en schoolbesturen. Gemeenten hebben een wettelijke zorgplicht voor de huisvesting van primair (inclusief speciaal) en voortgezet onderwijs. De budgetten voor groot onderhoud vallen onder verantwoordelijkheid van schoolbesturen. In de praktijk dragen gemeenten de kosten van nieuwbouw en uitbreiding en ontvangen daar geld voor via het gemeentefonds.
De huisvesting van scholen voor PO en VO is opgenomen in de Sectorale Routekaart Primair en Voortgezet Onderwijs van PO- en VO-raad. In de routekaart gaat het om 9.320 gebouwen.
2061 onderwijsgebouwen voor PO en VO zijn in bezit van gemeenten en ook opgenomen in de Sectorale Routekaart Maatschappelijk Vastgoed voor gemeenten.

Investeringsbehoefte voor verduurzamen huisvesting PO en VO

De investeringsbehoefte voor onderwijshuisvesting in bezit van scholen hebben PO- en VO-raad en VNG afgestemd en is opgenomen in de routekaart PO en VO. In totaal is tot en met 2050 een bedrag van € 9,6 miljard nodig voor een CO_2-reductie van 95% – bovenop de autonome investeringen die zouden plaatsvinden zonder het Klimaatakkoord.
Echter in de Routekaart Onderwijs is de urgentie van de klimaatopgave een katalysator om de kwaliteit van schoolgebouwen op peil te brengen. PO-raad en VO-raad agenderen in de routekaart naast de verduurzamingsopgave ook de noodzaak van een minimumkwaliteit van onderwijshuisvesting (frisse scholen, binnenklimaat) en de vraag naar bij het hedendaags onderwijs passende schoolgebouwen. De noodzaak en impact van deze minimumkwaliteit is onderwerp van gesprek tussen VNG, PO en VO-raad en het ministerie van OCW. Met de ambitie om onderwijshuisvesting op dat integrale gewenste kwaliteitsniveau te brengen zijn aanvullend extra middelen nodig.

Routekaart Sport

De ambities van sportverenigingen en/of -bonden in de Routekaart Sport zijn relevant voor gemeenten, omdat deze van toepassing kunnen worden op sportaccommodaties van verenigingen maar ook van gemeenten. Veel sportverenigingen ontvangen financiële ondersteuning via diverse vormen van subsidies, onder andere van gemeenten.

Uit de inventarisatie van VNG blijkt dat Nederland 19.504 sportgebouwen telt. De gemeenten zijn eigenaar van 8.797 van deze gebouwen (in totaal 45%). Deze 45% van het sportvastgoed valt dan ook binnen de scope van de Sectorale Routekaart voor gemeenten. De investeringsbehoefte van het maatschappelijk vastgoed in eigendom van sportverenigingen is opgenomen in de Routekaart Sport. Ook doet deze routekaart uitspraken over het sportvastgoed in bezit van gemeenten. Echter daarbij wordt vermeld dat de Sectorale Routekaart Maatschappelijk Vastgoed voor gemeenten leidend is.

Welzijn en Cultuur

De deelportefeuilles Welzijn en Cultuur hebben geen eigen routekaart. Dat betekent dat hier geen sectoraal overzicht is van het maatschappelijk vastgoed voor deze functies. Wel zijn deze sectoren, wanneer het geen gemeentelijk bezit betreft, afhankelijk van gemeenten. Buurthuizen in bezit van bewonersverenigingen of beheerstichtingen ontvangen vaak subsidie voor activiteiten en zijn kwetsbaar wanneer de noodzaak van nieuwe investeringen zich aandient. Ook culturele instellingen die hun eigen vastgoed bezitten (zoals sommige bibliotheken) kunnen meestal niet zelfstandig verduurzaming financieren omdat zij kapitaallasten hiervan niet goed kunnen opvangen binnen de exploitatie. Daarom wordt vaak een beroep gedaan op de gemeente, bijvoorbeeld via een borgstelling.

1.6 Knelpunten en kennisvragen

Bij het opstellen van de Sectorale Routekaart hebben gemeenten input geleverd (zie bijlage 2). In diverse bijeenkomsten met vastgoed- en duurzaamheidsmedewerkers van gemeenten is een gesprek gevoerd over de manier waarop gemeenten nu al werken aan het verduurzamen van maatschappelijk vastgoed. Veel gemeenten hebben immers lokale doelstellingen geformuleerd en zijn reeds aan de slag.

De kern van de Sectorale Routekaart bevat een aanpak om de verduurzaming te versnellen. Bij de invulling van deze opdracht om het maatschappelijk vastgoed versneld te gaan verduurzamen (inclusief aardgasvrij maken) ervaren gemeenten diverse knelpunten, die in de bijeenkomsten naar voren zijn gekomen. De meeste van deze knelpunten zullen worden opgenomen in de nog te ontwikkelen kennisagenda.

Knelpunten en kennisvragen	
Beleidsmatig	• Op alle niveaus is bewustwording nodig van de betekenis van het Klimaatakkoord voor het maatschappelijk vastgoed: dit gaat om een ontwikkeling van maatschappelijk vastgoed businesscases waarbij kosten centraal staan naar de maatschappelijke businesscase waarbij ook andere waarden worden meegewogen. • Vooruitlopend op de Wijkuitvoeringsplannen (Transitievisie Warmte) wordt in de Proeftuinen Aardgasvrije wijken geëxperimenteerd met aanpakken naar aardgasvrij. In de proeftuinen kan ervaring worden opgedaan met maatschappelijk vastgoed in de wijkgerichte aanpak. • Voor een kosteneffectieve benadering is het wenselijk om de investering in verduurzaming te combineren met andere ontwikkelingen zoals klimaatadaptatie en circulariteit. • Het opstellen van een strategie voor het verduurzamen van eigen maatschappelijk vastgoed is een ontwikkelpunt. • Het ontbreken van vastgoed- of voorzieningenbeleid bij gemeenten hindert het effectief beslissen over welke gebouwen voor verduurzaming in aanmerking komen. • Bouwprojecten in een gemeentelijke context hebben publieke en politieke aandacht, die de experimenteerruimte beperkt. Dit staat op gespannen voet met het vinden van innovatieve oplossingen waar de energietransitie om vraagt.
Financieel	• Door de tekorten in het sociaal domein van gemeenten is de financiële ruimte voor verduurzaming beperkt. • Investeringen in verduurzaming worden vaak gepresenteerd in het licht van een terugverdientijd. Dit verengt de discussie tot energiebesparing en staat integrale verduurzaming van de bestaande voorraad, met daarbij soms onrendabele investeringen, in de weg. • Vrijvallende kapitaallasten uit afgeschreven gebouwen worden bij gemeenten soms ingezet voor andere investeringen dan vervanging van het betreffende vastgoed. • Niet alle gemeenten beschikken over een onderhoudsvoorziening die toereikend is voor het Meerjarenonderhoudsplan (MJOP). Daarbij bestaat er een politieke focus op de jaarlijkse bijdrage (dotatie) aan deze voorziening in plaats van reserveringen op lange termijn. • Gemeenten ervaren hogere onderhouds- en beheerlasten in gebouwen die de laatste jaren verduurzaamd zijn.
Organisatorisch	• Niet alle gemeenten beschikken over een centrale vastgoedafdeling die als opdrachtnemer voor de opgave om te verduurzamen kan worden aangesproken. Het inzicht in en beheer van de gemeentelijke gebouwen is in die gevallen verspreid over de organisatie waardoor het ontbreekt aan centrale sturing. • Sommige gemeenten kampen met achterblijvende uitvoering van het MJOP, waardoor kwaliteitsverlies van de portefeuille optreedt. Sommige gemeenten komen door onderbezetting niet toe aan projecten voor nieuwbouw, renovatie of onderhoud. Het uitvoering geven aan de versnelling betekent meer projecten en behoefte aan extra capaciteit. • Het kennisniveau bij vastgoedafdelingen is niet toereikend om alle vraagstukken die komen kijken bij de energietransitie te doorgronden. Niet alle gemeenten beschikken over de specialismen die nodig zijn voor de uitvoering van de opgave. Daarmee zijn ze sterk afhankelijk van extern advies, maar ook kwetsbaar in de uitvoeringswerkzaamheden door marktpartijen. • In de uitvoering van verduurzaming is de gemeente als eigenaar afhankelijk van de gebruiker, in termen van bereidheid om mee te werken. Hierbij gaat het om de vraag welke partij profiteert van de besparingen op de energiekosten (split incentive). Dit is een van de oorzaken van een lange aanloop om tot verduurzaming te komen.

Knelpunten en kennisvragen	
Technisch	• Gemeenten hebben veelal inzicht in het eigen vastgoedbezit, maar de kwaliteit van de vastgoedinformatie is nog onvoldoende om betrouwbare afwegingen op het niveau van de totale portefeuille te maken. Er ligt bij gemeenten nog werk om deze informatie te verbeteren. Dit betreft onder andere het inzicht in het werkelijke energiegebruik en gebouweigenschappen van het vastgoed. • Het verduurzamen van maatschappelijk vastgoed vraagt vanwege het specifieke karakter van de bestaande voorraad meestal maatwerk. Dit betekent dat bij concrete projecten veel inzet nodig is. • Verduurzaming op basis van bewezen technieken is mogelijk maar niet altijd toereikend. Het is lastig om een goede afweging te maken tussen bewezen technieken en de innovaties die nu plaatsvinden maar zich nog maar beperkt bewezen hebben.
Extern	• Onder de huidige marktomstandigheden zijn de bouwkosten sterk gestegen waardoor gemeenten te maken hebben met potentiële budgetoverschrijdingen op projecten. Dit betekent dat er minder projecten kunnen worden gerealiseerd voor hetzelfde geld. • Omdat er ook bij marktpartijen schaarste is aan capaciteit bestaat het risico dat bij aanbestedingen blijkt dat projecten niet kunnen doorgaan. De zorg of er voldoende capaciteit bij marktpartijen is om de versnelling in verduurzaming ook uit te voeren wordt breed gedragen onder vastgoedprofessionals.

1.7 Proces naar herijking routekaart 2022

Zoals eerder naar voren gekomen is deze eerste Sectorale Routekaart een startpunt om aan de slag te gaan met de verduurzaming van het maatschappelijk vastgoed.
Voor gemeenten bevat het tweede deel aanknopingspunten om als eerste stap de eigen portefeuille goed in kaart te brengen.

Een eerste herijking van deze Sectorale Routekaart vindt plaats in 2022. In de periode tot 2022 wordt een kennisagenda ontwikkeld en (deels) uitgevoerd, waarin belangrijke thema's die voor deze opgave relevant zijn verder worden uitgewerkt. Dit geldt onder andere voor de knelpunten en kennisvragen die in paragraaf 1.6 naar voren zijn gekomen. De VNG wil bij het ontwikkelen van deze agenda graag optrekken met de gemeenten en gebruik maken van de kennis en ervaring die gemeenten al hebben. Over de kennisagenda vindt afstemming met andere sectoren plaats. De VNG neemt daarnaast deel aan landelijke netwerken en onderhoudt het contact met kennispartners. Het Kennis- en Innovatieplatform, ondergebracht bij de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland (RVO), heeft tot doel om de sectoren te faciliteren en ondersteunen bij het verduurzamen van hun gebouwen.
In de komende periode zullen de relevante thema's voor de kennisagenda in afstemming met de verschillende partijen in beeld worden gebracht. Een belangrijke vraag is wat de gemeenten nodig hebben om integraal te kunnen gaan werken aan de verduurzaming van het maatschappelijk vastgoed en deze in te passen in de wijkgerichte aanpak.

De gepresenteerde cijfers in de Sectorale Routekaart kunnen worden beschouwd als een nulmeting. In het Klimaatakkoord is afgesproken dat de sectoren elke twee jaar rapporteren over de voortgang. Daarom zal ook een methode voor de monitoring van de voortgang worden ontwikkeld, waarin de gemeenten met zo min mogelijk administratieve lasten kunnen rapporteren. De informatie die dit oplevert wordt gebruikt voor de herijking van de Sectorale Routekaart.

In het Klimaatakkoord is afgesproken dat in 2025 een integrale evaluatie van de verduurzaming van het maatschappelijk vastgoed plaats vindt. Op basis van de voortgangsrapportages van 2024 wordt getoetst of de vastgestelde routekaarten voor ten minste 90% zijn uitgevoerd conform planning.

Deel 2: de opgave voor elke gemeente

Waar deel 1 van deze Sectorale Routekaart gericht is op de opgave voor alle gemeenten (de sector) om te voldoen aan de doelstellingen van het Klimaatakkoord, gaat deel 2 in op de vraag hoe individuele gemeenten in hun rol van eigenaar van maatschappelijk vastgoed uitvoering kunnen geven aan de opgave om te verduurzamen. De stappen die in dit deel worden beschreven zijn een voorbeeld of kunnen dienen als eerste aanzet, die door middel van een kennisagenda meer verdieping krijgt. Deze kennisagenda zal vorm krijgen in samenwerking met gemeenten en kennispartners zoals de Rijksdienst voor Ondernemen Nederland en Bouwstenen voor Sociaal. De wijze waarop de gemeente de opgave realiseert is verder maatwerk en afhankelijk van de lokale situatie en andere factoren. Een van deze factoren is de wijze waarop de gemeente de vastgoedtaak heeft georganiseerd. Veel gemeenten hebben al belangrijke stappen gezet in de aanpak van de verduurzaming, zodat zij al een duidelijker beeld hebben van de uitwerking van deze opgave.

Op basis van een lange termijnstrategie op maatschappelijke vastgoed kunnen gemeenten in een periode van 30 jaar de ambities uit het Klimaatakkoord realiseren. Het verduurzamen gaat stapsgewijs. Het proces is zo ingericht dat gemeenten in planperiodes van vier jaar steeds meer grip krijgen op de opgave en met monitoring inzicht krijgen op de voortgang van de verduurzaming. Allereerst zullen de gemeenten een aantal stappen moeten doorlopen om een eigen Gemeentelijke Maatschappelijk Vastgoed Routekaart op te stellen. Dit gebeurt op basis van het formuleren van een strategie op de opgave en het verkrijgen van inzicht in de eigen portefeuille. Het lange termijnperspectief biedt de basis voor een vertaling naar de eerste fase van vier jaar gemeentelijke routekaart.

2.1 De opgave voor elke gemeente

Aan de sectorale doelstellingen, 95% CO_2-reductie en aardgasvrije voorraad maatschappelijk vastgoed in Nederland, zal elke gemeente een bijdrage moeten leveren. Deze voorbeeldfunctie kan niet los worden gezien van de bredere maatschappelijke verantwoordelijkheid van gemeenten. De wijkgerichte aanpak die wordt opgesteld op basis van de Transitievisie Warmte zet aan om het maatschappelijk vastgoed dat aardgasvrij wordt ook verder te verduurzamen. Het verduurzamen van de eigen portefeuille kan mogelijk ook een aanjaagfunctie hebben voor de wijkgerichte aanpak en de keuze voor de warmtevoorziening. Het is daarom belangrijk dat gemeenten komen tot een integrale sturing op de eigen gemeentelijke routekaart die richting geeft voor de specifieke aanpak op gebouwenniveau. Onder integrale aanpak verstaan we een aanpak voor de gehele vastgoedportefeuille van de gemeente in relatie tot (overig) gemeentelijk beleid en in relatie met de ontwikkelingen in de omgeving. Een van de doelstellingen is dat hierin aansluiting moet plaatsvinden naar de wijkgerichte aanpak.

Wettelijke verplichtingen

Op het gebied van utiliteitsbouw dienen gemeenten te voldoen aan bestaande wet- en regelgeving en zullen zij ook moeten anticiperen op nieuwe regels. Belangrijke ontwikkelingen voor gemeenten zijn de volgende:

- Voor gemeentelijke nieuwbouw geldt dat de vergunningaanvragen vanaf 1 januari 2019 moeten voldoen aan de eisen voor Bijna Energieneutrale Gebouwen (BENG) volgens de NEN71120.
- Voor alle nieuwbouw, zowel woningbouw als utiliteitsbouw, geldt dat de vergunningaanvragen vanaf 1 januari 2021 moeten voldoen aan de eisen voor Bijna Energieneutrale Gebouwen (BENG) volgens de NTA8800.
- Per 1 januari 2023 moet elk gebouw met een kantoorfunctie, groter dan 100 m^2 en met een kantoorfunctie > 50% van het gebouw, minimaal energielabel C hebben. Dit betekent een

Energie-Index van 1,3 of beter. Voldoet het pand dan niet aan de eisen, dan mag u het per 1 januari 2023 niet meer als kantoor gebruiken. Deze verplichting staat in het Bouwbesluit 2012.

Actuele informatie over de wet- en regelgeving voor verduurzaming maatschappelijk vastgoed is te vinden op de website van de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland: https://www.rvo.nl/onderwerpen/duurzaam-ondernemen/gebouwen/wetten-en-regels.

2.2 Aanpak en organisatie

Om tot integrale sturing te komen in de Gemeentelijke Maatschappelijk Vastgoed Routekaart is het belangrijk dat het proces van verduurzamen voor de komende 30 jaar goed is georganiseerd met duidelijke taken, bevoegdheden en verantwoordelijkheden. In gemeenten waar het vastgoedbeheer nog niet centraal is belegd, zal de verduurzamingsopgave mogelijk aanleiding geven om nieuwe afwegingen te maken over hoe dit het beste kan worden georganiseerd. Integrale en kosteneffectieve verduurzaming vraagt om sturing op de totale opgave, waaraan binnen de gemeente meerdere disciplines bij moeten dragen. De brede opgave van de verduurzaming van het maatschappelijk vastgoed is ook een ontwikkelopgave, waarbij het niet alleen moet gaan een structuuroplossing, maar vooral om het creëren van condities waarin een vruchtbare samenwerking kan ontstaan tussen de verschillende disciplines en organisatieonderdelen, die hierin een rol hebben. De medewerkers die specifiek zijn belast met duurzaamheidsbeleid hebben hier uiteraard ook een rol in.

Hoe de gemeenten dit proces kunnen organiseren en aanpakken is een van de thema's die terug zal komen in de kennisagenda (zie paragraaf 1.7).

2.3 Gemeentelijke Maatschappelijk Vastgoed Routekaart

Het Klimaatakkoord bepaalt dat grote gebouweigenaren, zoals gemeenten via vierjaarlijkse routekaarten op portefeuilleniveau, duurzame Meerjarenonderhoudsplannen (MJOP's) of meerjarige vastgoed verduurzamingsplannen in beeld brengen welke maatregelen zij al hebben getroffen en hoe zij toewerken naar het streefdoel voor 2030 en een CO_2-arme vastgoedportefeuille in 2050.
Gemeenten kunnen aan deze verplichting voldoen door een eigen Gemeentelijke Maatsschappelijk Vastgoed Routekaart op te stellen. Net als de Sectorale Routekaart kan de gemeentelijke routekaart worden gezien als een startpunt van de ontwikkeling. Door in deze routekaart toe te werken naar een lange termijnperspectief geeft de routekaart ook richting geven aan de keuzes die op korte termijn moeten worden gemaakt. Dit proces begint met het in kaart brengen van de eigen doelen en de eigen portefeuille, die uitmondt in een portefeuilleroutekaart. Deze portefeuilleroutekaart heeft een functie als uitvoeringagenda voor de eerste periode van vier jaar. Waar de Sectorale Routekaart na twee jaar moet worden herijkt, zal de gemeentelijke routekaart na vier jaar worden herzien.

Het is aan gemeenten zelf om de Gemeentelijke Maatschappelijk Vastgoed Routekaart vorm te geven, maar er zijn wel aandachtspunten die relevant zijn voor het opstellen van dit document.

2.4 Vertaling van de sectorale aanpak naar een strategie per gemeente

Een belangrijke functie van de Gemeentelijke Maatschappelijk Vastgoed Routekaart is het uitwerken van een eigen strategie voor het realiseren de verduurzamingsdoelen op de lange termijn tot 2050 en concrete uitwerking daarvan voor de uitvoering in eerste periode van vier jaar. Dit concretere beeld van de opgave tussen nu en 2050 is ook nodig om tot een integrale en kosteneffectieve aanpak te komen voor de korte termijn.
Bij het opstellen van de gemeentelijke routekaart kan op hoofdlijnen de strategie van de Sectorale Routekaart in deel 1 worden gevolgd. De invulling van de gemeentelijke strategie is verder natuurlijk afhankelijk van de eigen gemeentelijke doelstellingen en de kwaliteit van de vastgoedportefeuille.

Om aan deze doelstelling van de Gemeentelijke Maatsschappelijk Vastgoed Routekaart te kunnen voldoen is het aan te bevelen om de volgende stappen te doorlopen:

1. Ontwikkelen van een gemeenschappelijk beeld op de opgave;
2. Inventariseren van de vastgoedportefeuille en maatschappelijke ontwikkelingen;
3. Bepalen van het percentage vernieuwing, verduurzaming en aardgasvrij aan de hand van doelen;
4. Doorrekenen van de financiële opgave, op basis van kengetallen;
5. Uitvoeringsstrategie voor de eerste fase van vier jaar;
6. Bepalen van de randvoorwaarden van de uitvoering en het inrichten van de uitvoeringsorganisatie;
7. Voortgang, evaluatie en voorbereiding van de tweede periode van vier jaar.

1 Ontwikkelen van een gemeenschappelijk beeld op de opgave en inrichting van de sturing

Om tot een gemeenschappelijk beeld te komen van de opgave is het nodig om na te gaan wie hierbij in de gemeentelijke organisatie moet worden betrokken. Het ligt voor de hand dat dit de onder verantwoordelijkheid van de bestuurlijke portefeuillehouder Vastgoed valt. De vastgoedafdeling heeft dan een voortrekkersrol in het betrekken van de duurzaamheidscoördinatoren en andere afdelingen die beleidsmatig in hun werk te maken hebben met het gebruik van het maatschappelijke vastgoed van gemeenten. Doelstelling is dat alle betrokkenen eenzelfde beeld hebben van de opgave, dezelfde taal spreken en dat alle relevante informatie die van invloed is op deze opgave in beeld is. Voorbeelden van vragen die hierbij moeten worden beantwoord zijn: Wat is er in het coalitieakkoord afgesproken over verduurzaming? Is er een beeld over toekomstige rol van de gemeente en het maatschappelijk vastgoed dat daarvoor nodig is? Zijn er ontwikkelingen in beleid of regelgeving en/of maatschappelijke en demografische ontwikkelingen die relevant zijn voor een visie op de duurzaamheidsopgave? Hoe zit het met de bouwkundige kwaliteit en energieprestaties van het maatschappelijk vastgoed: is dat voldoende in beeld? En hoe zit het met de Transitievisie Warmte en de daarop gebaseerde wijkgerichte aanpak?
Belangrijk is om aan de hand van dit gemeenschappelijke beeld te bepalen op welke wijze sturing wordt gegeven aan het realiseren van deze opgave. Gelet op de sector overstijgende en integrale aanpak is het goed denkbaar dat hierbij wordt gekozen programmasturing.

2 Inventariseren van de vastgoedportefeuille en de maatschappelijke ontwikkelingen

Een duidelijk en actueel beeld van het maatschappelijk vastgoed in gemeentelijk bezit is een van de startpunten van het opstellen van de gemeentelijke routekaart. Dit gaat niet alleen om de objecten, maar ook om de functie die deze objecten hebben in de uitvoering van gemeentelijke taken. Het is wenselijk om daarnaast ook de maatschappelijke en demografische ontwikkelingen en ontwikkelingen in regelgeving en beleid te betrekken (Voorzieningen- of Accommodatiebeleid). Zo ontstaat een beeld van de huidige en toekomstige functies van gebouwen of het combineren van meerdere functies in een gebouw. Daarnaast is het van belang om een relatie te leggen met doelen die verband houden met deze opgave, waaronder klimaatadaptatie en circulariteit.

De objecten kunnen uit de Basisregistratie Adressen en Gebouwen (BAG) worden gehaald of het eigen vastgoedmanagementsysteem. Als dit niet recent is geüpdatet is het belangrijk om een check uit te voeren op de actualiteit en volledigheid van deze informatie en zo nodig aan te passen. Naast de objectgegevens moeten de gegevens over energiegebruik worden verzameld. Meestal kan de gemeente als eigenaar deze informatie uit energiefacturen halen, verzamelen uit een energiemanagementsysteem of bij de netbeheerder opvragen, maar dit geldt niet in alle situaties. Binnen het energiegebruik moet een splitsing worden aangebracht in gebouw gebonden gebruik en gebruik gebonden gebruik. De doelstelling in het Klimaatakkoord betreft namelijk het gebouw gebonden gebruik.
Deel van de inventarisatie betreft verder het bepalen van de energieprestatie van het maatschappelijk vastgoed per gebouw. Het op orde brengen van de energielabels is nuttig bij de inventarisatie van de portefeuille en het in beeld brengen van de energieprestaties van het gemeentelijk maatschappelijk vastgoed. Ook kan dit worden gedaan aan de hand van een benchmark van het energiegebruik (aardgas of warmte en elektriciteit) per vierkante meter. Voor zover dit nog niet is gebeurd kan voor het verkrijgen van een goed inzicht in de energetische eigenschappen van (een selectie van) de gebouwen en de potentie voor verduurzamen per gebouw een energieonderzoek worden uitgevoerd (bijvoorbeeld een

energielabelmaatwerkrapportage). Aan de hand van de rapportage met de energieprestaties, eigenschappen, reserveringen in het MJOP en de energieconcepten met hun investering kunnen daarna afwegingen worden gemaakt.



Afbeelding 5. Schematische weergave processtappen naar kernportefeuille maatschappelijk vastgoed

Praktische tips en aandachtspunten

- Informatie uit de Basisadministratie Adressen en Gebouwen van de eigen gemeente (BAG) kritisch tegen het licht houden.
- Op www.waarstaatjegemeente.nl is onder het thema Energietransitie per gemeente een overzicht opgenomen van het maatschappelijk vastgoed in de gemeente. De gegevens zijn gebaseerd op een inventarisatie van Republiq (november 2019).
- De Rijksdienst voor Ondernemend Nederland heeft relevantie informatie op: https://www.rvo.nl/onderwerpen/duurzaam-ondernemen/gebouwen/maatschappelijk-vastgoed.
- Het is nuttig lid te worden van het forum https://energieslag.rvo.nl/groups. Hier is actuele informatie van de RVO te vinden over de verduurzaming van het maatschappelijk vastgoed.
- Daarnaast biedt platform Bouwstenen voor Sociaal http://www.bouwstenen.nl waardevolle informatie over de ontwikkeling van het vastgoedbeheer en praktische handvatten voor verduurzaming.

3 *Bepalen van de percentage vernieuwing, verduurzaming en aardgasvrij*

De Sectorale Routekaart beschrijft de landelijke doelstellingen ten aanzien van CO_2-reductie en het aardgasvrij maken van de bestaande utiliteitsbouw. Veel gemeenten hebben daarentegen zelf nog ambitieuzere doelen ten aanzien energie- of klimaatneutraliteit of bijvoorbeeld circulariteit. Vaak is daarbij de termijn om de gewenste doelstelling te halen korter.
Allereerst is daarom belangrijk om als gemeente vast te stellen welke doelstelling(en) voor het verduurzamen van het maatschappelijk vastgoed als kader worden gesteld.

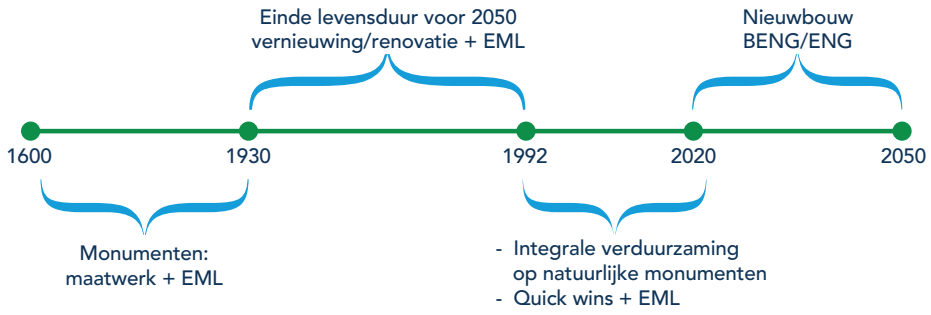

Afbeelding 6. Leeftijdscategorieën vastgoedportefeuille en aanpak op hoofdlijnen

Op basis van de doelstellingen kan, naar analogie van de sectorale routekaart, worden bepaald:

- *Vernieuwing:* het aantal gebouwen dat tussen nu en 2050 aan het einde van de technische en/of economische levensduur is en door nieuwbouw wordt vervangen. In de Sectorale Routekaart is de vernieuwingsgraad berekend op 1,33%. In een individuele gemeente kan dit anders zijn. Wanneer men uit wil gaan van bijvoorbeeld de economische levensduur (40 jaar) zou dit een aanzienlijke versnelling betekenen. Vanuit circulariteit kan ook gekozen worden voor een lagere vernieuwingsgraad om materiaal te besparen.
- *Verduurzaming:* het aantal gebouwen dat voor 2050 nog niet aan vervanging toe is, maar waarvoor specifieke verduurzamingsmaatregelen worden genomen. Dit vraagt een slimme selectie van gebouwen die qua natuurlijke momenten (bijvoorbeeld voor de installaties of functionele verandering) en kosteneffectiviteit lonen om te verduurzamen. Dit laatste wordt afgezet tegen de gebouwen die de grootste onrendabele investering zouden vragen en wellicht alleen in aanmerking komen om aardgasvrij te maken. Daarnaast kan specifiek gekozen worden voor gebouwen met een (te) hoog energiegebruik.
- *Aardgasvrij maken:* na de selectie van gebouwen die vervangen of verduurzaamd worden resteert een aantal gebouwen om alleen aardgasvrij te maken. Het gaat om een categorie waarvoor geen aanvullende verduurzaming nodig, omdat de 95% CO_2-reductie door vervanging en verduurzaming al wordt bereikt. Moeilijk te verduurzamen gebouwen zoals monumenten zouden in deze categorie een plek kunnen krijgen.

De energiebesparingsplicht in het kader van de Wet Milieubeheer (in combinatie met de erkende maatregelen) gelden uiteraard wel voor deze gebouwen.

Het resultaat van deze analyse is een overzicht van nieuwbouwprojecten die de komende 30 jaar op de agenda staan en projecten waar een gerichte verduurzaming moet worden uitgewerkt. Hier hoort vervolgens een zorgvuldige afweging bij welke gebouwen als eerste worden aangepakt, binnen de vierjarige termijn van de eerste gemeentelijke routekaart.

Praktische tips en aandachtspunten

- De periode dat gemeentelijke gebouwen worden gebruikt is in de praktijk vaak langer dan de economische levensduur. Dit betekent dat het gebouw feitelijk is afgeschreven en hierdoor in theorie nieuwe investeringsruimte ontstaat, die soms gebruikt wordt voor onderhoud of functionele verbeteringen. De afweging hoe deze investeringsruimte wordt gebruikt vraagt een bredere blik dan het vervangen; het kan ook een prikkel zijn om kritisch naar het gebruik van meerdere gebouwen in samenhang te kijken.
- Natuurlijke momenten binnen de exploitatietermijn van een gebouw zijn af te leiden uit bijvoorbeeld het Meerjarenonderhoudsplan (MJOP). Door te zoeken naar momenten waarbij bijvoorbeeld het dak wordt gerenoveerd of de klimaatinstallaties worden vernieuwd, kunnen de investeringen in duurzame maatregelen worden beperkt
- Voor monumenten zijn natuurlijke momenten beperkt. Zo wordt de gebouwschil (zoals gevels) nooit vervangen, maar kan deze wel gerestaureerd worden. De mogelijkheden voor isoleren zijn vaak ook beperkt. Het verdient aanbeveling om voor monumenten specifieke onderzoeken te laten uitvoeren en een passende methode voor natuurlijke momenten te vinden.
- De ‘slimme selectie’ van gebouwen die als eerste worden aangepakt vraagt een zorgvuldig proces. De effecten van de keuze op de portefeuillestrategie, financiële middelen en het voorzieningenbeleid moeten daarbij goed worden afgewogen.
- De wijkgerichte aanpak is waarschijnlijk van grote invloed op de volgorde waarin maatschappelijk wordt verduurzaamd. Het aardgasvrij maken is een nieuw ‘natuurlijk moment’ om andere verduurzamingsmaatregelen te treffen.

4 Doorrekenen van de financiële opgave op basis van kengetallen

Door gebruik te maken van de kengetallen van deze Sectorale Routekaart kan snel en op hoofdlijnen bepaald worden wat de financiële effecten zijn van de verduurzamingsopgave. Bij een doorrekening over een periode van 30 jaar is het niet heel zinvol om dit in detail per gebouw te doen. Wel kan uit deze doorrekening worden afgeleid wat er gemiddeld aan extra middelen benodigd is om de opgave te realiseren. Dit kan een richtsnoer zijn voor vertaling van het lange termijn beeld naar een uitvoeringsstrategie voor de eerste fase.

Kengetallen

In de bijlagen staan kengetallen die gebruikt zijn voor de financiële doorrekening van de Sectorale Routekaart. Hierin zijn investeringen per vierkante meter bruto vloeroppervlakte gegeven voor:

- Maatregelenpakket aardgasvrij
- Maatregelenpakket verduurzaming (inclusief aardgasvrij), specifiek voor:
  - Isolatie
  - Installatie
  - Opwekking

Deze kengetallen zijn voor 41 archetypen maatschappelijk vastgoed opgesteld en daarmee op hoofdlijnen te gebruiken voor de gebouwen waar de eigen gemeentelijke vastgoedportefeuille uit bestaat. Zie voor een toelichting bijlage 1.

De Gemeentelijke Maatsschappelijk Vastgoed Routekaart heeft tot doel in beeld te brengen hoe een gemeente op de lange termijn de CO_2-reductie en aardgasvrij doelstellingen gaat realiseren. Qua uitvoering heeft de portefeuilleroutekaart echter een termijn van vier jaar voor ogen.
Op basis van de 'slimme selectie' van gebouwen kan een werkvoorraad voor circa zes jaar worden bepaald, die in de gemeentelijke routekaart als uitvoeringsplan wordt opgenomen. Voor deze gebouwen dient een gedetailleerde technische en financiële analyse te worden gemaakt, om in te schatten wat de investeringskosten zijn.

Praktische tips en aandachtspunten

- In de kengetallen zijn geen uitvoeringskosten van de gemeente zelf (apparaatskosten) opgenomen. Omdat uitvoering geven aan de Portefeuilleroutekaart waarschijnlijk een versnelling betekent, zal er extra capaciteit gevraagd worden van de afdeling die de projecten ter hand neemt. Maak hier een realistische inschatting van;
- Op basis van de grove inschatting van de totale kosten over 30 jaar kunnen de gemiddeld jaarlijkse aanvullende middelen worden afgeleid. Dit biedt een leidraad om op korte termijn extra middelen voor verduurzaming concreter in beeld te brengen;
- Stel de gedetailleerde investeringsvraag uit totdat helder is welke gebouwen binnen de termijn vier jaar van de gemeentelijke routekaart worden aangepakt. Voor deze gebouwen zal een gedetailleerde kostenraming (bijvoorbeeld op basis van een maatwerkadvies) en projectaanpak te worden gemaakt.

5 *Uitvoeringsstrategie voor de eerste fase van vier jaar*

De gemeentelijke routekaart bevat een strategie voor de totale verduurzamingsopgave over een periode van 30 jaar. Daarnaast is het een plan voor vier jaar dat gericht is op is een duidelijk plan gericht op de uitvoering van verduurzamingsprojecten en de uitvoering van planmatig onderhoud. Het is belangrijk dat de gemeentelijke routekaart heldere kaders bevat voor:

- Financiën: de beschikbare middelen om de werkzaamheden uit te voeren, mogelijke dekkingsbronnen (eventueel subsidies), financiering en aspecten gericht op de exploitatie (bijvoorbeeld omgaan met de split incentive bij energiebesparing en de benadering op basis van het begrip TCO, total cost of ownership);
- Techniek: de inhoudelijke werkzaamheden met daarbij technische uitdagingen zoals functionele beperkingen (gebouwaanpassingen, asbest etc.), energetische beperkingen (bereik van doelstellingen, beschikbare technieken);
- Beleidsmatig: de consequenties van het vastgoedbeleid (portefeuillestrategie), voorzieningenbeleid en uiteraard de wijkgerichte aanpak;
- Organisatorisch: de werkwijze waarop de ambtelijke organisatie de werkzaamheden coördineert, financieel en kwalitatief beheerst en rapporteert over de voortgang. De wijze van samenwerking met gebruikers (participatie) en marktpartijen (inkoop) is hierbij van groot belang.

Praktische tips en aandachtspunten

- Sluit aan bij een aantal lopende investeringsvragen in gebouwen, waarvoor al eerste planvorming is doorlopen. Deze projecten kunnen sneller tot uitvoering worden gebracht
- Maak een goed onderbouwde inschatting van de aanvullende capaciteit en competenties die nodig is om de versnelling te realiseren. Dit kan aan de hand van een planning van de werkvoorraad voor 4 tot 6 jaar.
- Ontwikkel een strategie voor het betrekken van marktpartijen bij de uitvoering van de verduurzaming. Het vroegtijdig concretiseren hiervan in een te formuleren aanbestedingsstrategie kan zinvol zijn.

6 Uitvoering en het inrichten van de uitvoeringsorganisatie

Uitvoering geven aan de gemeentelijke routekaart betekent een versnelling van de verduurzaming. Het aantal en soort projecten zal daarmee stijgen en hoge eisen stellen aan de uitvoeringsorganisatie, zoals een afdeling of team Vastgoed. Het vraagt onder andere meer beleidsmatige sturing omdat diverse vormen van Rijks- en gemeentelijk beleid van invloed zullen zijn op de uitvoering.

Het vraagt ook programmatische sturing om de grote hoeveelheid projecten in onderlinge samenhang te brengen en houden. Beide zal naast extra capaciteit ook nieuwe vaardigheden van de uitvoeringsorganisatie verlangen.

Daartoe moeten gemeenten aangeven welke middelen (capaciteit, kennis, vaardigheden, instrumenten) nodig zijn om de opgave te realiseren. Van de interne opdrachtgever mag worden verlangd dat duidelijke afspraken over de voortgangsinformatie worden gemaakt, zodat het bestuur periodiek kan worden geïnformeerd.

7 Voortgang, evaluatie en voorbereiding bijstelling routekaart

Naast periodieke informatie over de voortgang aan de interne opdrachtgever en bestuur ligt het voor de hand dat gemeenten in de uitvoering sturen op knelpunten die zich voordoen, risico's beheersen en eventueel komen tot bijstelling van de uitvoeringsplannen. De verduurzamingsopgave van het maatschappelijk vastgoed is op zichzelf al complex, maar in combinatie met andere opgaven waar gemeenten mee worden geconfronteerd, zal ook veel van de creativiteit en het leervermogen van de gemeentelijke organisatie worden gevraagd.

Het opdoen van ervaringen bij het uitvoeren van de eerste fase van vier jaar zal hand in hand gaan met het opdoen van de voor de opgave relevante kennis. Daarom zal de VNG in contacten met gemeenten, afhankelijk van de behoefte van gemeenten, een kennisagenda ontwikkelen. Dit gebeurt in samenwerking met kennispartners, maar belangrijker is dat ook het leren van ervaringen van collega-gemeenten daarin een plek zal krijgen. Op die manier doen de gemeenten tijdens de uitvoering in de eerste vier jaar ervaring op om routekaart voor de volgende termijn goed te kunnen voorbereiden. In de contacten tussen VNG en gemeenten zal hierbij ook relevante informatie van gemeenten naar voren komen voor de herijking van de Sectorale Routekaart in 2022.

Bijlagen

Bijlage 1: Kostenkengetallen verduurzaming

Kengetallen maatregelenmix	
	m²/Bruto vloeroppervlak (BVO)
Kosten nieuwbouw inclusief verduurzamen	€ 2500,-
Verschil tussen huidige norm EPC 0,7 en BENG	€ 40,-
Meerinvestering voor ENG ten opzichte van de huidige norm	€ 100,-
Maatregelenpakket integrale verduurzaming	€ 595,-
Aardgasvrij	€ 161,-

Kostenkengetallen voor integrale verduurzaming							
		M³ gas/m²	kWh/m²	Isolatie	Installatie	Opwekking	Investering/ m² bvo
Ambtelijke huisvesting	Ambtelijke huisvesting	-	-	170	240	100	510
Ambtelijke huisvesting	Openbare orde en veiligheid	-	-	220	270	260	750
Onderwijs	Basisonderwijs 1979-1992	-	-	90	380	80	540
Onderwijs	Basisonderwijs na 1992	-	-	20	300	80	400
Onderwijs	Basisonderwijs voor 1946	-	-	130	390	80	600
Onderwijs	Basisonderwijs 1946-1978	-	-	140	390	80	610
Onderwijs	Speciaal onderwijs 1979-1992	-	-	90	380	80	540
Onderwijs	Speciaal onderwijs na 1992	-	-	20	300	80	400
Onderwijs	Speciaal onderwijs voor 1946	-	-	130	390	80	600
Onderwijs	Speciaal onderwijs 1946-1978	-	-	140	390	80	610
Onderwijs	Voortgezet onderwijs 1979-1992	-	-	80	340	70	490
Onderwijs	Voortgezet onderwijs na 1992	-	-	20	270	70	360
Onderwijs	Voortgezet onderwijs voor 1946	-	-	120	350	70	540
Onderwijs	Voortgezet onderwijs 1946-1978	-	-	120	350	70	550
Onderwijs	Overige onderwijs	-	-	230	170	120	510
Welzijn	Buurt- of wijkgebouw	-	-	450	220	230	900
Welzijn	Welzijn overig	-	-	240	250	150	640
Cultuur	Bibliotheek	-	-	180	160	130	470
Cultuur	Museum	-	-	340	350	140	820
Cultuur	Theater/schouwburg	-	-	160	260	100	530
Cultuur	Muziekcentrum/poppodium/ Concertgebouw	-	-	80	240	90	410
Cultuur	Cultuur overig	-	-	240	250	150	640

Kostenkengetallen voor integrale verduurzaming							
Sport	Sporthal/sportzaal	-	-	280	300	170	740
Sport	Zwembad indoor	-	-	330	150	280	760
Sport	Ijsbaan/ijshal	-	-	140	220	260	620
Sport	Gebouw bij openlucht recreatie en sport	-	-	280	150	110	540
Sport	Overige overdekte sportaccommodatie	-	-	280	290	170	740
Sport	Gymzaal	-	-	320	300	160	770
Sport	Golf – gebouw	-	-	250	150	110	510
Sport	Paardensport – gebouw	-	-	320	150	120	590
Sport	Fitness	-	-	200	140	140	480
Sport	Zwembad buiten- en binnenbad	-	-	310	150	270	730
Sport	Klimhal	-	-	380	300	140	820
Sport	Sportfunctie	-	-	220	240	150	620
Overig gemeentelijk bezit	Kinderopvang/buitenschoolse opvang	-	-	260	170	240	660
Overig gemeentelijk bezit	Kantoor	-	-	260	270	120	650
Overig gemeentelijk bezit	Gezondheidszorgfunctie	-	-	160	220	150	530
Overig gemeentelijk bezit	Onderwijsfunctie	-	-	230	170	120	510
Overig gemeentelijk bezit	Kantoorfunctie	-	-	340	280	150	770
Overig gemeentelijk bezit	Gemengd	-	-	240	250	150	640
Overig gemeentelijk bezit	Overige gebruiksfunctie	-	-	160	220	150	530
Gemiddeld		-	-	202	264	128	595*

*Voor monumenten wordt een opslag van 100% op de investeringskosten gehanteerd

Kostenkengetallen voor aardgasvrij				
		M^3 gas/m^2 bvo per jaar	kWh/mw bvo per jaar	Investering/m^2 bvo
Ambtelijke huisvesting	Ambtelijke huisvesting	-	43,2	160
Ambtelijke huisvesting	Openbare orde en veiligheid	-	56,3	190
Onderwijs	Basisonderwijs 1979-1992	-	27,8	170
Onderwijs	Basisonderwijs na 1992	-	26,2	180
Onderwijs	Basisonderwijs voor 1946	-	49,0	190
Onderwijs	Basisonderwijs 1946-1978	-	41,9	190
Onderwijs	Speciaal onderwijs 1979-1992	-	27,8	170
Onderwijs	Speciaal onderwijs na 1992	-	26,2	180
Onderwijs	Speciaal onderwijs voor 1946	-	49,0	190
Onderwijs	Speciaal onderwijs 1946-1978	-	41,9	190
Onderwijs	Voortgezet onderwijs 1979-1992	-	22,9	150
Onderwijs	Voortgezet onderwijs na 1992	-	24,4	160
Onderwijs	Voortgezet onderwijs voor 1946	-	41,6	170
Onderwijs	Voortgezet onderwijs 1946-1978	-	39,4	170
Onderwijs	Overige onderwijs	-	55,2	120
Welzijn	Buurt- of wijkgebouw	-	38,0	130
Welzijn	Welzijn overig	-	42,4	150
Cultuur	Bibliotheek	-	52,2	140
Cultuur	Museum	-	58,2	170
Cultuur	Theater/schouwburg	-	49,8	170
Cultuur	Muziekcentrum/poppodium/ Concertgebouw	-	45,7	190
Cultuur	Cultuur overig	-	42,4	150
Sport	Sporthal/sportzaal	-	42,8	190
Sport	Zwembad indoor	-	55,2	140
Sport	IJsbaan/ijshal	-	47,4	180
Sport	Gebouw bij openlucht recreatie en sport	-	50,2	130
Sport	Overige overdekte sportaccomodatie	-	42,7	190
Sport	Gymzaal	-	43,3	180
Sport	Golf – gebouw	-	50,4	140
Sport	Paardensport – gebouw	-	51,3	140
Sport	Fitness	-	56,4	130
Sport	Zwembad buiten- en binnenbad	-	55,2	130
Sport	Klimhal	-	44,0	160
Sport	Sportfunctie	-	41,5	150
Overig gemeentelijk bezit	Kinderopvang/buitenschoolse opvang	-	33,9	120

Kostenkengetallen voor aardgasvrij				
Overig gemeentelijk bezit	Kantoor	-	46,8	150
Overig gemeentelijk bezit	Gezondheidszorgfunctie	-	41,7	160
Overig gemeentelijk bezit	Onderwijsfunctie	-	55,2	120
Overig gemeentelijk bezit	Kantoorfunctie	-	44,0	150
Overig gemeentelijk bezit	Gemengd	-	43,0	150
Overig gemeentelijk bezit	Overige gebruiksfunctie	-	41,6	160
Gemiddeld		-	42,1	161

Bijlage 2 Betrokkenheid van gemeenten bij de totstandkoming van de routekaart

Voor het opstellen van de Sectorale Routekaart maatschappelijk vastgoed heeft de VNG veelvuldig contact gehad met vastgoedprofessionals van gemeenten die uiteindelijk uitvoering moeten geven aan de verduurzaming.

Een Klankbordgroep van gemeenten heeft inhoudelijk meegedacht over de aanpak op hoofdlijnen in de Sectorale Routekaart deel 1 en de uitvoering door gemeenten in deel 2. Deelnemende organisaties zijn daarin geweest: de gemeenten Almelo, Assen, Borsele, Bronckhorst, Delft, Eindhoven, Goeree-Overflakkee, Haarlem, Oss, Tilburg, Utrecht, Westland en Bouwstenen voor Sociaal.

De contouren van de Sectorale Routekaart zijn in het najaar van 2019 gedeeld met gemeenten in de vorm van vijf bijeenkomsten van de netwerken Bouwstenen voor Sociaal en Platform31. De informatie uit deze bijeenkomsten is voor gebruikt om actuele knelpunten van gemeenten bij verduurzaming te duiden en gewenste randvoorwaarden te verkennen.
In totaal hebben aan deze bijeenkomst medewerkers van de volgende gemeenten deelgenomen: Alblasserdam, Almere, Alphen aan den Rijn, Amersfoort, Amsterdam, Apeldoorn, Blaricum/Eemnes/ Laren, Breda, Buren, Deventer, Den Helder, Dordrecht, Eindhoven, Emmen, Enschede, De Fryske Marren, Gooise Meren, Groningen, Hardinxveld-Giessendam, Hattem, Heerlen, Hendrik-Ido-Ambacht, 's-Hertogenbosch, Hoeksche Waard, Koggenland, Leiden, Leiderdorp, Leudal, Moerdijk, Nijmegen, Oisterwijk, Oss, Papendrecht, Roermond, Sliedrecht, Stichtse Vecht, Terneuzen, Tilburg, Valkenswaard, Veenendaal, Veldhoven, Venlo, Weert, Wijdemeren, Zaanstad, Zoetermeer, Zutphen, Zwolle en Zwijndrecht.

Vereniging van
Nederlandse Gemeenten

Nassaulaan 12
2514 JS Den Haag
+31 70 373 83 93
naleving@vng.nl

april 2020

Motie Onhoudbaar

PPN M6

Raad 24/25 juni 2020
PPN M6 Motie unaniem aangenomen.

De raad van de gemeente Renkum in vergadering bijeen op woensdag 24 juni 2020, behandelend de Perspectiefnota 2020

Constaterende dat:

- de kosten in het sociaal domein, ondanks intensieve pogingen van de gemeente deze onder controle te krijgen, steeds verder oplopen;
- bovenop de door het Rijk bij de decentralisaties opgelegde kortingen in veel gevallen de kosten nog verder toenemen door een steeds verder toenemende vraag naar (jeugd)zorg;
- door het abonnementstarief in de WMO een aanzuigende werking is ontstaan die moeilijk is te keren omdat hiervoor geschikte wettelijke middelen ontbreken;
- problemen in gezinnen steeds complexer worden en er slechts beperkte mogelijkheden zijn om daarop te sturen;
- covid-19 nadelige financiële gevolgen heeft voor de ontvangsten en uitgaven van de gemeente;
- op dit moment nog niet duidelijk is welke reële compensatie zal worden ontvangen voor deze hogere uitgaven en de gederfde inkomsten;
- de voorgenomen herverdeling van het Gemeentefonds zeer slecht uitpakt voor de gemeente;
- het op dit moment niet duidelijk is of de gemeente voldoende gecompenseerd gaat worden voor de tekorten die deze herverdeling met zich meebrengt;
- de financiële positie van de gemeente (o.a. ontwikkeling weerstandsvermogen en financiële kengetallen) de afgelopen jaren is verslechterd;
- de totale druk van belastingen en heffingen per inwoner in Renkum hoger is dan in andere gemeenten in de regio;
- het college inmiddels de actie #StopLokaleBezuinigingen is gestart.

Overwegende dat:

- als gevolg van de hiervoor genoemde maatregelen en ook vanwege de noodzaak nog extra uitgaven te doen in verband met de omgevingswet, inburgering en beschermd wonen, het voor Renkum vrijwel onmogelijk wordt een sluitende begroting te realiseren;

- in de meerjarenbegroting 2019-2023 een bezuiniging is opgenomen van € 6 miljoen (op een begrotingstotaal van 80 miljoen) die ten koste is gegaan van de lokale infrastructuur, de collectieve voorzieningen en de robuustheid van de gemeentelijke organisatie;

- door de genoemde maatregelen de gemeentelijke slagkracht aanzienlijk is verminderd en de financiële situatie van de gemeente onhoudbaar dreigt te worden;

- de hiervoor genoemde stijging van de uitgaven en daling van inkomsten forse nadelige gevolgen heeft voor het voorzieningenniveau van de gemeente;

- door nieuwe bezuinigingen basisvoorzieningen dreigen te verdwijnen;

- nieuwe bezuinigingen en dalende inkomsten tot verlies van banen en van welzijn kunnen leiden en tot verergering van de economische crisis.

Draagt het college op om op korte termijn:

- te overleggen met de financiële toezichthouder van de gemeente over de onmogelijkheid om voor 2021 en daarna een structureel sluitende begroting te realiseren zonder onomkeerbare schade aan het voorzieningenniveau aan te richten;

- te overleggen met (Gelderse) gemeenten die in vergelijkbare financiële problemen verkeren en met hen te onderzoeken hoe in dezen gezamenlijk kan worden opgetrokken richting rijksoverheid;

- zoveel mogelijk samen met andere gemeenten uiterlijk 30 juni een brief te sturen aan de minister van Binnenlandse zaken en Koninkrijksrelaties waarin wordt aangedrongen op structurele extra financiële middelen om te voorkomen dat het voorzieningenniveau van de gemeente verder wordt aangetast en het door die extra middelen voor de gemeente mogelijk wordt een structureel sluitende begroting te realiseren;

- zoveel mogelijk samen met andere gemeenten een brief te sturen aan de financiële woordvoerders van de Tweede Kamer waarin wordt aangedrongen op overleg met het kabinet met als doel extra financiële middelen beschikbaar te stellen om te voorkomen dat het voorzieningenniveau van de gemeente verder wordt aangetast en het door die extra middelen voor de gemeente mogelijk wordt een structureel sluitende begroting te realiseren;

- een brief te sturen aan Provinciale Staten met het verzoek het provinciebestuur op te dragen te overleggen met de rijksoverheid met als doel extra financiële middelen aan de gemeente beschikbaar te stellen om te voorkomen dat het voorzieningenniveau van de gemeente verder wordt aangetast en het door die extra middelen voor de gemeente mogelijk wordt een structureel sluitende begroting te realiseren;

Draagt de raad op:

- De politieke achterban te mobiliseren om via de geëigende kanalen bij het kabinet aan te dringen op maatregelen om te voorkomen dat het voorzieningenniveau van de gemeente verder wordt aangetast en het door die maatregelen voor de gemeente mogelijk wordt een structureel sluitende begroting te realiseren.

Draagt de griffie op:

- Deze motie in afschrift te sturen naar alle gemeenten.

En gaat over tot de orde van de dag

Fracties van
PvdA GL GB D66 VVD

Deze motie is gezien de omstandigheden rondom Covid-19 niet van handtekeningen voorzien.

Elly van der Geest-van der Lans

Van: griffie <griffie@renkum.nl>
Verzonden: maandag 29 juni 2020 12:23
Aan: Gera Gerritsen; Joyce Le Comte; Renate Muller
Onderwerp: Motie "Onhoudbaar" gemeenteraad Renkum
Bijlagen: PPN M6 motie Onhoudbaar gemeenteraad Renkum-aangenomen.docx

Categorieën: Bart

Beste heer, mevrouw,

Bijgaand doe ik u de motie “Onhoudbaar” van de raad van de gemeente Renkum toekomen. De motie is unaniem aangenomen in de vergadering van de raad van 24/25 juni jl.

Ik verzoek u vriendelijk uw raad hiervan in kennis te stellen.

Met vriendelijke groet,
Griffiesecretariaat, Gera Gerritsen

Tel.: +31 26 3348 111

Gemeente Renkum
Postbus 9100
6860 HA OOSTERBEEK
Tel: +31 26 3348 111
Fax: +31 26 3348 310
Bezoekadres: Generaal Urquhartlaan 4, Oosterbeek
Internetadres: www.renkum.nl

Informatie, verzonden met dit e-mailbericht kan vertrouwelijk zijn en is uitsluitend bestemd voor geadresseerde(n). Openbaarmaking, vermenigvuldiging en/of verspreiding is, behoudens voorafgaande schriftelijke toestemming van de gemeente Renkum, niet toegestaan.Indien deze informatie niet voor u bestemd is, wilt u dan de zender berichten en dit document uit uw bestanden verwijderen. De gemeente Renkum sluit het gebruik van e-mail uitdrukkelijk uit voor het aangaan van verplichtingen of rechtsbetrekkingen.

PerSaldo
www.pgb.nl



BUDGETHOUDER IN DE CORONACRISIS

UITKOMSTEN VAN DE ONLINE VRAGENLIJST AAN LEDEN EN NIET LEDEN

PERIODE: VAN 07-05-2020 T/M 12-06-2020

Budgethouder in de coronacrisis

UITKOMSTEN VAN DE ONLINE VRAGENLIJST AAN LEDEN EN NIET LEDEN

PERIODE: VAN 07-05-2020 T/M 12-06-2020

INHOUD

1. Achtergrond van de deelnemers 3
2. Je welbevinden 4
3. Zorginzet in de coronacrisis 5
4. Maatregelen door coronavirus 8
5. Toekomst: corona en pgb 10

1 Achtergrond van de deelnemers

De vragenlijst is in totaal door 1489 mensen ingevuld. 34% van deze mensen is zelf budgethouder. 79% heeft de vragenlijst als naaste of (wettelijk) vertegenwoordiger van een budgethouder ingevuld. Het percentage komt uit op 113%, omdat sommige mensen bijvoorbeeld zowel vertegenwoordiger als naaste van een budgethouder zijn.

Wat is je woonsituatie?

Ongeveer de helft (48%) van de respondenten woont samen met hun naaste, 36% woont alleen en 7% in een ouder-/ wooninitiatief .

ANTWOORDMOGELIJKHEDEN	REACTIES	
IK WOON ZELFSTANDIG	535	36%
IK WOON PERMANENT BIJ MIJN OUDER(S) EN/OF VERZORGERS, PARTNER OF KINDEREN	715	48%
IK WOON IN EEN OUDER- OF WOONINITIATIEF	109	7%
IK WOON TIJDELIJK BIJ MIJN OUDER(S) EN/OF VERZORGERS, PARTNER OF KINDEREN	31	2%
IK BEN DOOR MIJN OUDER(S) EN/OF VERZORGERS, PARTNER OF KINDEREN VANWEGE DE CORONACRISIS TIJDELIJK NAAR HUIS GEHAALD	43	3%
IK WOON IN EEN OUDER- OF WOONINITIATIEF EN MAG DAAR NIET WEG	44	3%

AANTAL KEER BEANTWOORD: 1.477

Uit welke wet ontvang je zorg en/of ondersteuning?

Ongeveer 2/3 (65%) van de budgethouders krijgt een pgb voor zorg en/of ondersteuning uit de Wet langdurige zorg (Wlz). Ruim een kwart (26%) krijgt een pgb uit de Wet maatschappelijke ondersteuning en(Wmo) nog eens 17% uit de Zorgverzekeringswet (Zvw). Via de Jeugdwet is dat een beduidend kleiner deel. Sommige mensen hebben te maken met een combinatie van wetten. Vandaar dat het aantal reacties uitkomt op 111%.

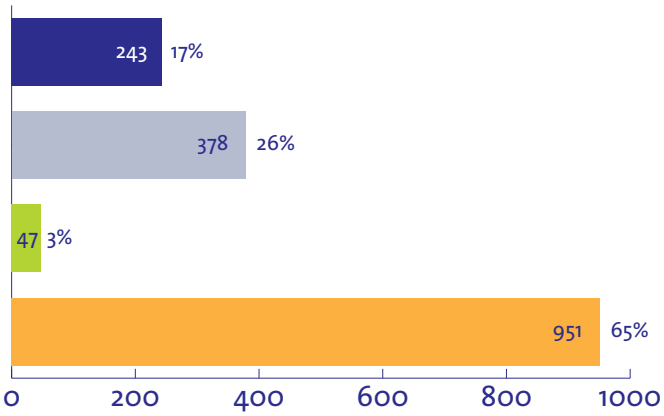

- VANUIT DE ZORGVERZEKERINGSWET (ZVW, VIA MIJN ZORGVERZEKERAAR).
- VANUIT DE WET MAATSCHAPPELIJKE ONDERSTEUNING (WMO, VIA MIJN GEMEENTE).
- VANUIT DE JEUGDWET (JW, VIA MIJN GEMEENTE).
- VANUIT DE WET LANGDURIGE ZORG (WLZ, VIA MIJN ZORGKANTOOR).

AANTAL KEER BEANTWOORD: 1.469

2 Je welbevinden

Aan de hand van 21 stellingen hebben we gevraagd hoe je je voelt in deze fase van de coronatijd. We merken uit de reacties dat het een lastige vraag was om te beantwoorden. Het kan zijn dat een budgethouder niet veel merkt van wat er speelt, maar zijn naaste/vertegenwoordiger die de zorg en/of ondersteuning biedt of regelt juist wel.

Het grootste deel van de ondervraagden (79%) heeft niet zelf corona gehad en ook niet iemand in zijn omgeving. Er zijn wel grote zorgen over de eigen gezondheid (63%) en de gezondheid van de naaste (57%) in relatie tot corona. Daarnaast heeft ruim 78% van de respondenten aangegeven zijn sociale activiteiten en vrijetijdsbesteding te missen. Wat daarnaast opvalt is dat 680 mensen (46,4%) aangeven bang te zijn dood te gaan in geval zij corona zouden krijgen.

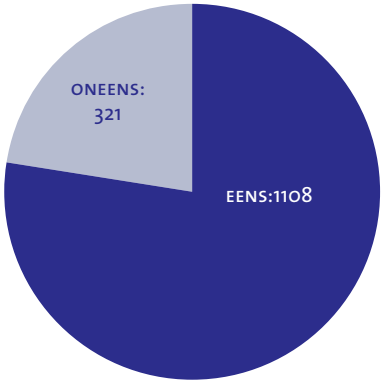

1. IK VOEL ME GOED, IN MIJN GEZONDHEID IS NIETS VERANDERD

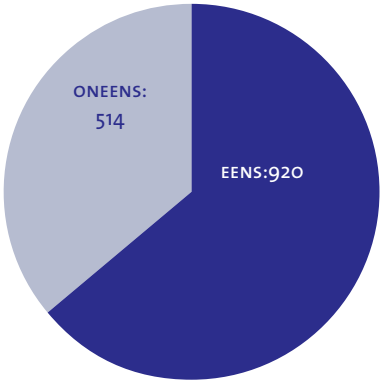

2. IK MAAK ME ZORGEN OVER MIJN EIGEN GEZONDHEID EN DE RISICO'S DIE IK LOOP

Op de vraag 'waar ben je het meest bezorgd over?' zijn de antwoorden zeer uiteenlopend. De meest sprekende antwoorden zijn:

» 'Ik maak me zorgen dat ik niet kan deelnemen aan de zogenaamde 1,5 meter samenleving, nu gestart wordt met de versoepeling van de coronamaatregelen.'
» 'Ik voel me onrustig, omdat mijn school/werk/dagbesteding/dagactiviteit/logeeropvang ontbreekt.'
» 'Ik mis mijn collega's/vrienden van mijn werk/dagbesteding/dagactiviteit/school/logeeropvang.'

3

Zorginzet in de coronacrisis

Voor iets minder dan de helft (46%) van de budgethouders is er niets gewijzigd in de manier waarop zij normaal zorg en/of ondersteuning ontvangen.

ANTWOORDMOGELIJKHEDEN	REACTIES	
JA, IK HEB ZELF OM EEN AANPASSING GEVRAAGD.	361	24%
JA, MIJN ZORGVERLENER HEEFT OM AANPASSINGEN GEVRAAGD.	432	29%
NEE	681	46%

AANTAL KEER BEANTWOORD: 1.474

Bij budgethouders waar wel wat is veranderd, valt op dat zij met name het aantal zorgverleners hebben verminderd. En ze hebben ouders/naasten gevraagd om meer zorg te leveren. Bij een groot gedeelte van de budgethouders is de zorg geheel of gedeeltelijk gestopt, waaronder ook de opvang bij dagbesteding, dagopvang en/of werk.

ANTWOORDMOGELIJKHEDEN	REACTIES	
IK HEB HET AANTAL ZORGVERLENERS VERMINDERD.	145	40%
IK HEB HET AANTAL ZORGMOMENTEN VERMINDERD.	72	20%
IK HEB MIJN ZORG EN/OF ONDERSTEUNINGSMOMENTEN OP EEN ANDERE MANIER INGEDEELD.	124	34%
IK HEB GEKOZEN OM BEPAALDE VORMEN VAN ZORG NIET OF MAAR GEDEELTELIJK AF TE NEMEN.	122	33%
IK HEB MIJN ZORGVERLENER(S) GEVRAAGD OM MEER UREN TE KOMEN WERKEN	112	31%
IK HEB MIJN ZORGVERLENER(S) GEVRAAGD OM TIJDELIJK BIJ MIJ IN HUIS TE KOMEN WONEN.	13	4%
IK HEB GEKOZEN VOOR VOLLEDIGE QUARANTAINE.	85	23%
IK HEB ALLE ZORG STOPGEZET.	45	12%
IK HEB MIJN PERSOONLIJKE VERZORGING STOPGEZET.	28	8%
IK HEB MIJN VERPLEGING STOPGEZET.	15	4%
IK HEB MIJN HUISHOUDELIJKE HULP STOPGEZET.	52	14%
IK HEB MIJN BEGELEIDING STOPGEZET.	49	13%
IK GA NIET MEER NAAR MIJN LOGEEROPVANG.	54	15%
IK GA NIET MEER NAAR MIJN DAGBESTEDING, DAGOPVANG, WERK.	152	42%
IK GA NIET NAAR SCHOOL, OMDAT MIJN (SPECIAAL) ONDERWIJS GESTOPT IS.	45	12%
IK HEB MIJN OUDERS/NAASTEN GEVRAAGD OM MIJ MEER ZORG EN/OF ONDERSTEUNING TE GEVEN.	158	43%
IK KAN GEEN VERVANGENDE ZORG EN/OF ONDERSTEUNING VINDEN.	21	6%
IK HEB MIJN ZORGVERLENER GEVRAAGD MIJ OP AFSTAND TE ONDERSTEUNEN, BIJVOORBEELD DOOR TE BEELDBELLEN.	54	15%
IK HEB NU (AANVULLENDE) ZORG EN/OF ONDERSTEUNING VANUIT ZORG IN NATURA.	7	2%
ANDERS, NAMELIJK	88	24%

AANTAL KEER BEANTWOORD: 365

Mensen hebben meer details en persoonlijke verhalen bij ‘anders namelijk’ met ons gedeeld:

» ‘Zo worden door budgethouders voorwaarden gesteld aan de zorgverleners, voorwaarden die te maken hebben met bijvoorbeeld hygiënische maatregelen en RIVM-richtlijnen.’
» ‘Heb zorgverlener ontslag moeten geven, omdat de gemeente de beleidsregels ook nog eens aanpaste ten tijde van corona.’

In de tabel op de vorige pagina heeft de budgethouder zelf gevraagd om een aanpassing van zorg en/of ondersteuning. In onderstaand diagram gaat het om de zorgverlener. 31% van de respondenten geeft aan dat hun zorgverleners gevraagd hebben om te stoppen met het geven van zorg en/of ondersteuning. In 24% van de gevallen wilde de zorgverlener op afstand werken. Ook zie je een enorme variëteit in de manier waarop de zorg en/of ondersteuning zich nu herorganiseren.

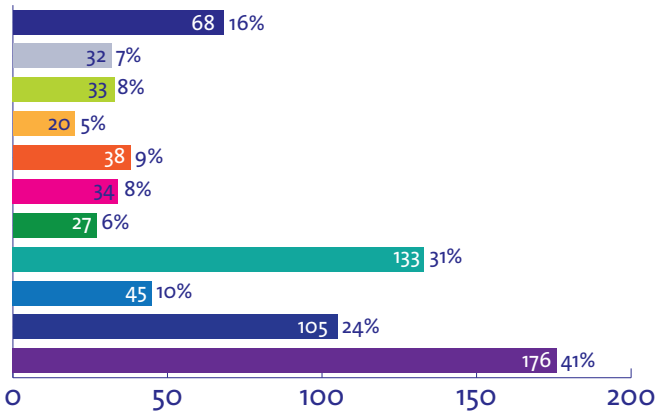

- MIJN ZORGVERLENER(S) KOMT (KOMEN) OP EIGEN VERZOEK MINDER VAAK.
- MIJN ZORGVERLENER(S) KOMT (KOMEN) OP EIGEN VERZOEK MINDER LANG.
- MIJN ZORGVERLENER(S) KOMT (KOMEN) OP EIGEN VERZOEK VAKER.
- MIJN ZORGVERLENER(S) KOMT (KOMEN) OP EIGEN VERZOEK LANGER.
- MIJN ZORGVERLENER(S) KOMT (KOMEN) OP EIGEN VERZOEK MINDER VAAK EN MINDER LANG.
- MIJN ZORGVERLENER(S) KOMT (KOMEN) OP EIGEN VERZOEK VAKER EN LANGER.
- MIJN ZORGVERLENER(S) KOMT (KOMEN) OP EIGEN VERZOEK OP ANDERE DAGEN.
- MIJN ZORGVERLENER(S) IS (ZIJN) OP EIGEN INITIATIEF GESTOPT.
- MIJN ZORGVERLENER(S) KOMT(KOMEN) ALLEEN WERKEN ALS ER BESCHERMENDE MATERIALEN ZIJN, ZOALS BIJVOORBEELD MONDKAPJES, SCHORTEN EN HANDSCHOENEN.
- MIJN ZORGVERLENER(S) VERLEENT (VERLENEN) NU HULP OP AFSTAND.
- ANDERS, NAMELIJK

AANTAL KEER BEANTWOORD: 431

Verder zijn er veel signalen over het geheel of gedeeltelijk gestopt zijn van de dagbesteding, vrijetijdsbesteding, dagactiviteiten, kinderopvang, sportopvang en weekendactiviteiten.

» ‘De dagbesteding is gestopt en laat nu 8 al weken niets van zich horen.’
» ‘De dagbesteding is gestopt, nu is er ook extra zorgverlening overdag nodig. ‘
» De dagbesteding is dicht omdat de individuele begeleiders geen zorg durfden te leveren in verband met privé situatie.’
» ‘Wij zijn van 4 ½ dag opvang naar 0 dagen gegaan.’

Ook zijn er veel persoonlijke verhalen:

» ‘financieel, wooninitiatief rekent nu 100 euro per dag voor de dagactiviteiten in plaats van de zorgboerderij waar onze zoon normaal heen gaat.’
» ‘ggz laat het enorm afweten.’
» ‘mijn zorgverlener mag niet komen van haar andere werkgever (in de zorg).’
» ‘de planning voor het komen en gaan van hulpverleners, kost meer tijd en geld vanwege RIVM maatregelen.’

Is het aangeboden alternatief besproken en gerealiseerd?

Heeft de zorgverlener deze aanpassing vooraf met de budgethouder besproken? 423 mensen hebben deze vraag beantwoord. 63% geeft aan dat dit door hun zorgverlener is gedaan. In 42% van de gevallen heeft de zorgverlener een alternatief aanbod gedaan.
Uit de grafiek hieronder blijkt dat het alternatief aanbod voor ruim de helft niet (54%) of deels (19%) wordt gerealiseerd.
58% van de budgethouders geeft aan dat er geen alternatief aanbod is besproken.

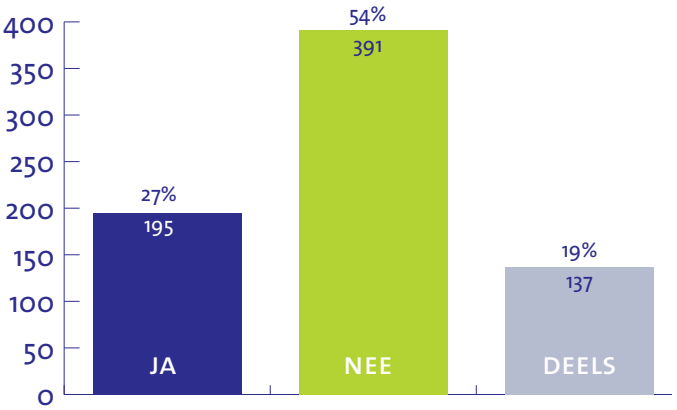

Problemen bij het regelen van jouw zorg en/of ondersteuning.

Het regelen van zorg en/of ondersteuning levert voor 32% van de respondenten een probleem op. Het grootste probleem (25%) is dat men ervaart van het 'kastje naar de muur' gestuurd te worden. Ook zijn er veel problemen op het gebied van het 'vinden van zorgverlener(s)' (16%) of 'zorgverleners niet durven aan te nemen' (23%).

ANTWOORDMOGELIJKHEDEN	REACTIES	
IK KAN GEEN ZORGVERLENER(S) VINDEN.	77	16%
MIJN ZORGVERLENER(S) WILLEN NIET (MEER) BIJ ME WERKEN OMDAT ER GEEN BESCHERMENDE MATERIALEN BESCHIKBAAR ZIJN. JE KUNT HIERBIJ DENKEN AAN MONDKAPJES, SCHORTEN EN HANDSCHOENEN.	58	12%
MIJN ZORGVERLENER(S) KAN (KUNNEN) NIET KOMEN OMDAT ZE ZELF ZIEK IS (ZIJN) OF IN THUISQUARANTAINE ZITTEN.	76	16%
IK KAN GEEN ZORGVERLENER(S) ONTVANGEN OMDAT IK ZELF IN QUARANTAINE BEN GEGAAN.	62	13%
IK KAN GEEN CONTACT KRIJGEN MET HET ZORGKANTOOR/GEMEENTE/ZORGVERZEKERAAR.	42	9%
IK WORD VAN 'HET KASTJE NAAR DE MUUR' GESTUURD.	119	25%
IK DURF GEEN NIEUWE OF VERVANGENDE ZORGVERLENER(S) AAN TE NEMEN.	107	23%
MIJN ZORGKANTOOR/GEMEENTE/ZORGVERZEKERAAR WIL NIET MEEWERKEN.	62	13%
ANDERS, NAMELIJK	254	54%
AANTAL KEER BEANTWOORD: 474		

54% van de reacties bij 'anders, namelijk' gaan over het signaleren van problemen. Voorbeelden hiervan zijn:

» 'Veel administratieve lasten voor budgethouders.'
» 'Behoorlijke verzwaring voor het thuisfront/naasten doordat de dagbesteding is gestopt.'
» 'Het vinden en het inwerken van zorgverleners is een probleem.'
» 'Zorgverleners moeten een keus maken, mogen niet in een instelling werken en daarnaast bij een ander werken.'
» 'Zorg verlenen in een zogenoemde anderhalve samenleving is onmogelijk.'

Van de 467 mensen die deze vraag heeft beantwoord geeft 39% aan vooral een aanvullend budget en praktische hulp en/of ondersteuning nodig te hebben. Ook wil 36% kunnen beschikken over beschermende materialen.

ANTWOORDMOGELIJKHEDEN	REACTIES	
IK HEB IEMAND NODIG DIE ZORG BIEDT.	169	36%
IK HEB TESTS NODIG VOOR HET TESTEN VAN MIJN ZORGVERLENER OP CORONA.	91	19%
IK WIL BESCHIKKEN OVER BESCHERMENDE MATERIALEN, ZOALS BIJVOORBEELD MONDKAPJES, SCHORTEN EN HANDSCHOENEN.	170	36%
IK HEB IEMAND NODIG MET WIE IK MIJN SITUATIE KAN BESPREKEN.	90	19%
IK HEB AANVULLEND BUDGET NODIG.	180	39%
ANDERS, NAMELIJK	137	29%
AANTAL KEER BEANTWOORD: 467		

Verder is er behoefte aan:

» 'het opengaan van de dagbesteding , ook al is het maar gedeeltelijk en dat het vervoer er naar toe weer goed is geregeld.'
» 'aan goede, duidelijke betrouwbare informatie. Flexibiliteit, maatwerk, snelheid en adequaat gedrag bij gemeente, zorgkantoren en zorgverzekeraars.'

Budgethouders en hun naasten delen ook ervaringsverhalen. Zo krijgen wij een beeld van persoonlijk leed en stille onmacht. Er zijn ook lieve verhalen met fijne oplossingen gedeeld.

» 'Mijn broer en zus zijn bij mij komen wonen.'
» 'Ik heb mijn lieve mama.'

4

Maatregelen door coronavirus

We hebben gevraagd in hoeverre je op de hoogte bent van de afspraken die zijn gemaakt over pgb in de coronatijd.

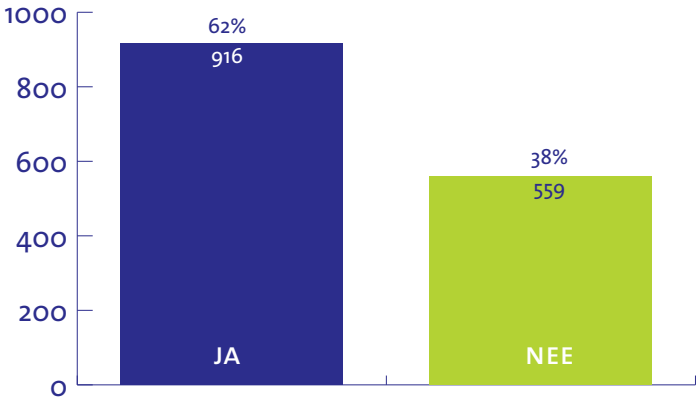

Meer dan de helft (62%) van de 1475 mensen die deze vraag hebben beantwoord geeft aan deze afspraken te kennen.

En we hebben je gevraagd of je actief door verstrekkers, zoals zorgkantoor, gemeente, zorgverzekeraar bent geïnformeerd over deze afspraken.

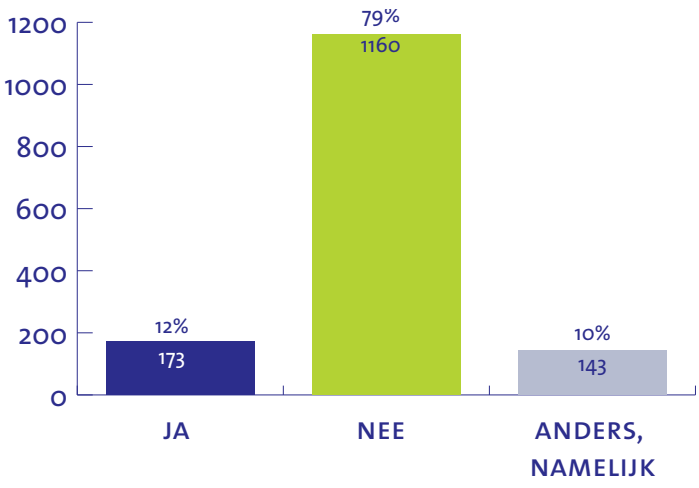

De grafiek links onder laat zien is dat 79% van de ondervraagden niet op de hoogte is gebracht over de genomen maatregelen door hun verstrekker (gemeente, zorgkantoor of zorgverzekeraar). Van de 10% die 'anders namelijk' invult geeft 20% aan dat ze de informatie via Per Saldo hebben ontvangen (o.a. website, nieuwbrief, sociale media).

We hebben de belangrijkste afspraken die in de coronacrisis voor budgethouders gemaakt zijn op een rijtje gezet. we hebben gevraagd van welke afspraken er gebruik is gemaakt of gaat worden.

ANTWOORDMOGELIJKHEDEN	REACTIES	
IK GA EXTRA ZORG DIE ALS GEVOLG VAN DE MAATREGELEN IS GELEVERD DECLAREREN.	379	38%
IK GA ALLE NIET-GELEVERDE ZORG ALS GEVOLG VAN DE MAATREGELEN DECLAREREN.	480	48%
IK GA VERVANGENDE ZORG INZETTEN.	274	28%
IK HEB CONTACT OPGENOMEN MET MIJN GEMEENTE OVER ZORGINZET VANUIT DE JEUGDWET.	22	2%
IK HEB CONTACT OPGENOMEN MET MIJN GEMEENTE OVER ZORGINZET VANUIT DE WMO.	87	9%
IK HEB CONTACT OPGENOMEN MET MIJN ZORGVERZEKERAAR OVER ZORGINZET VANUIT DE ZVW.	41	4%
IK HEB CONTACT OPGENOMEN MET MIJN ZORGKANTOOR OVER ZORGINZET VANUIT DE WLZ.	245	25%
IK HEB OPHOGING VAN MIJN BUDGET AANGEVRAAGD.	168	17%
IK HEB HET EKC (EXTRA KOSTEN CORONA) FORMULIER INGEVULD EN VERSTUURD.	225	23%

AANTAL KEER BEANTWOORD: 992

Van de in totaal 1.489 mensen die de vragenlijst hebben ingevuld geeft 67 % (992) aan een beroep te doen op één of meer van de afspraken . Het totaal percentage komt hoger uit, omdat je meer afspraken kon kiezen.

Iets minder dan de helft (44%) van de 1438 respondenten geeft aan met de getroffen maatregelen de zorg en ondersteuning niet of maar deels te kunnen regelen. Voor 55% lukt dat wel met deze regelingen (zie diagram hieronder).

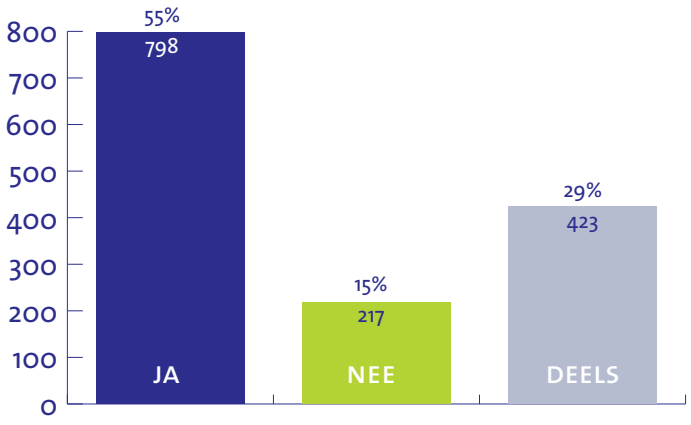

Hoe gaan gemeente, zorgkantoor en zorgverzekeraar om met vragen?

We hebben een aantal stellingen over verschillende deelonderwerpen, zoals de termijn van beantwoording, gevolgde procedure, aanwezige kennis aan je voorgelegd. Zo komen we te weten hoe verschillende instanties omgaan met je vragen. De stellingen zijn niet op alle ondervraagden van toepassing. De percentages zijn een weergave van de antwoorden 'eens', 'oneens' en 'gedeeltelijk eens' en gebaseerd op het aantal mensen waarop deze stelling van toepassing is.

Toelichting bij de stellingen

De vraag of 'vragen door gemeente/zorgkantoor/zorgverzekeraar goed kunnen worden beantwoord ' laat een vrijwel gelijke verdeling zien tussen de antwoorden 'eens', 'oneens' of 'gedeeltelijk eens'.

25% van de mensen waarop de stelling van toepassing is, heeft hun antwoord dezelfde dag gekregen. 55% had tijdens het invullen van onze vragenlijst nog steeds geen antwoord. Rond de zorgvraag geeft 37% aan dat gemeente/zorgkantoor/zorgverzekeraar de noodzaak van de aanvraag ter discussie stelt of dat er opnieuw een onderzoek gedaan moet worden (29%).

Ook hier worden mensen van 'kastje naar de muur' gestuurd. 48% van de ondervraagden geeft dit aan.
Een groot aantal zorgverleners (62%) is begonnen met het geven van vervangende/extra zorg voordat er toestemming was.

STELLING	EENS	ONEENS	GEDEELTELIJK
1. MIJN GEMEENTE/ZORGKANTOOR/ZORGVERZEKERAAR KON MIJN VRAGEN GOED BEANTWOORDEN.	34%	33%	32%
2. MIJN GEMEENTE/ZORGKANTOOR/ZORGVERZEKERAAR HEEFT ME VERWEZEN NAAR EEN ANDERE INSTANTIE.	22%	63%	15%
3. MIJN GEMEENTE/ZORGKANTOOR/ZORGVERZEKERAAR KON MIJN VRAAG NIET DIRECT BEANTWOORDEN EN HEEFT ME TERUGGEBELD/GEMAILD.	34%	44%	18%
4. IK KREEG MIJN ANTWOORD/BESLISSING DEZELFDE DAG.	25%.	65%	10%
5. IK KREEG MIJN ANTWOORD/BESLISSING BINNEN 1 WEEK.	37%	55%	8%
6. IK KREEG MIJN ANTWOORD/BESLISSING BINNEN 2 WEKEN.	30%.	60%	10%
7. IK HEB NOG STEEDS GEEN ANTWOORD/BESLISSING.	55%	32%	13%
8. IK MOET VAN MIJN GEMEENTE EEN NIEUWE AANVRAAG INDIENEN.	27%	63%	10%
9. IK MOET VAN MIJN ZORGVERZEKERAAR CONTACT OPNEMEN MET EEN WIJKVERPLEEGKUNDIGE.	25%	70%	5%
10. MIJN GEMEENTE/ZORGKANTOOR/ZORGVERZEKERAAR STELT DE NOODZAAK VAN MIJN AANVRAAG TER DISCUSSIE.	37% .	46%	17%
11. MIJN GEMEENTE/ZORGKANTOOR/ZORGVERZEKERAAR GAAT OPNIEUW ONDERZOEK DOEN.	29%.	59%	12%
12. IK MOCHT AL VOORDAT IK DE SCHRIFTELIJKE BESLISSING VAN MIJN GEMEENTE/ZORGKANTOOR/ZORGVERZEKERAAR HEB ONTVANGEN STARTEN MET DE VERVANGENDE/EXTRA ZORG.	41%	49%	1%
13. IK WORD VAN HET 'KASTJE NAAR DE MUUR' GESTUURD.	48%	34%	18%
14. MIJN GEMEENTE/ZORGKANTOOR/ZORGVERZEKERAAR IS NIET GOED OP DE HOOGTE VAN DE REGELS DIE GELDEN VOOR BUDGETHOUDERS.	44%	36%	20%
15. MIJN ZORGVERLENER IS DOOR DE VERTRAGING, VEROORZAAKT DOOR MIJN GEMEENTE/ZORGKANTOOR/ZORGVERZEKERAAR, NOG NIET UITBETAALD.	32%	55%	13%
16. MIJN GEMEENTE/ZORGKANTOOR/ZORGVERZEKERAAR HEEFT MIJ OP EIGEN INITIATIEF GEÏNFORMEERD OVER AFSPRAKEN/MAATREGELEN.	11%	82%	7%
17. MIJN ZORGVERLENER IS AL BEGONNEN MET HET GEVEN VAN (VERVANGENDE/ EXTRA) ZORG EN ONDERSTEUNING ZONDER DAT IK TOESTEMMING HAD VAN MIJN GEMEENTE/ZORGKANTOOR/ZORGVERZEKERAAR.	62%.	31%	7%

AANTAL KEER BEANTWOORD: 474

5

Toekomst: corona en pgb

We willen ook graag weten of je in de periode van de coronacrisis contact hebt gehad met gemeente, zorgkantoor en/of zorgverzekeraar over het normale proces van het toekennen van een pgb. Het kan zijn dat de geldigheid van je indicatie afliep of dat je bezig was met het aanvragen van een pgb bij het zorgkantoor. Voor 28% van de 1.477 respondenten was dit het geval.

ANTWOORDMOGELIJKHEDEN	REACTIES	
JA	415	28%
NEE	1.062	72%
AANTAL KEER BEANTWOORD: 1.477		

26% van de 415 mensen heeft zijn ervaringen met ons gedeeld. Een paar ervaringen:

» ‘ik kreeg snel antwoord’, ‘nu een afspraak met beeldbellen’ en ‘er wordt meegedacht’.

» ‘ik wacht nog steeds op antwoord’, ‘besluiten worden uitgesteld’, ‘vertraagde procedure’, ’slechte afhandeling’, ‘doorschuiven van beslissingen’ en ’bureaucratie’.

Ook horen we zorgen. Slechte ervaringen leiden tot onzekerheid, spanningen en stress. Er is daardoor onzekerheid over het inzetten van de zorg.

Ga je weer naar je werk/dagbesteding/logeeropvang/school als deze weer open gaan?

Meer dan de helft (53%) gaat er weer gebruik van maken. Toch is er een grote groep (31%) groep die twijfelt of het niet van plan is (16%).

ANTWOORDMOGELIJKHEDEN	REACTIES	
JA	746	53%
NEE	224	16%
MISSCHIEN	159	11%
IK WEET HET (NOG) NIET.	275	20%
AANTAL KEER BEANTWOORD: 1.404		

En wat heb je nodig om weer naar werk/-dagbesteding/logeeropvang/school toe te gaan als de maatregelen zijn versoepeld?

Je kon kiezen uit 4 antwoorden.

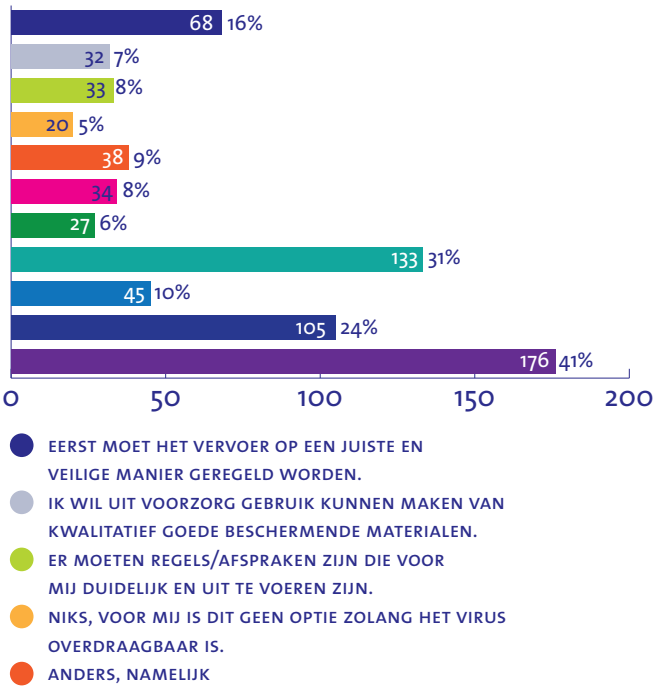

Van de 682 mensen (46% van totaal aantal respondenten) die deze vraag hebben beantwoord, geeft 38% aan ‘niks’ nodig te hebben. Dit omdat het voor hen geen optie is zolang het virus overdraagbaar is.

Deze vraag roept bij relatief veel respondenten diverse andere reacties over oplossingen op. Zo wordt er gesproken over de noodzaak tot *‘verandering van mentaliteit in de maatschappij (bijvoorbeeld het openbaar vervoer)’* en *‘aangescherpte regels over hygiëne’*.

Deelnemen aan de anderhalve meter samenleving

Op de vraag 'durf je straks deel te nemen aan de zogenaamde anderhalve meter samenleving?' heeft 45% van de ondervraagden aangegeven dit wel te durven. 55% durft het om verschillende redenen niet (zie tabel onderstaande tabel).

ANTWOORDMOGELIJKHEDEN	REACTIES	
JA	664	45%
NEE, OMDAT IK GEEN 1,5 METER AFSTAND KAN HOUDEN.	265	18%
NEE, OMDAT IK GEEN AANWIJZINGEN KAN OPVOLGEN VANWEGE MIJN BEPERKINGEN.	268	18%
NEE, OMDAT IK MEZELF (DOOR MIJN BEPERKINGEN) EXTRA IN ACHT MOET NEMEN OM GEEN BESMETTING OP TE LOPEN.	343	23%
ANDERS, NAMELIJK	329	22%

AANTAL KEER BEANTWOORD: 1.470

Bij 'anders, namelijk' krijgen we aanvullingen. Bijvoorbeeld op de definitie 'durven' . Budgethouders 'durven' wel, maar stellen wel voorwaarden. Er worden veel praktische problemen genoemd, zoals problemen met de eigen assertiviteit, garanderen van veiligheid, noodzaak van meer begeleiding, ontoegankelijkheid, conflicterende maatregelen, iedereen zal de maatregelen moeten opvolgen.

Er zijn ook kritische geluiden. De regels worden bijvoorbeeld het 'nieuwe abnormaal' genoemd. *'Deze anderhalve meter is niet alleen zeer zorgwekkend, maar gaat (en doet dat nu al) op economisch en sociaal maatschappelijk vlak veel meer schade toebrengen. De statistieken rechtvaardigen zulke ingrijpende maatregelen niet'.*

Wat heb je nodig als de maatregelen zijn versoepeld om weer een onderdeel te zijn van de zogenaamde anderhalve meter samenleving?

Deze vraag is door 98% van de ondervraagden ingevuld. Het grootste deel van de budgethouders geeft aan een ander nodig te hebben om zich te kunnen houden aan de zogenaamde anderhalve meter regel als de maatregelen zijn versoepeld. Dit beeld zien we ook terug bij de antwoorden en suggesties die zelf gegeven konden worden.

Onderwerpen die vaker genoemd worden gaan over aanpassingen van het vervoer, handhaving van de regels, participeren in de maatschappij, verschil tussen 'in huis' zijn en 'buiten' in de maatschappij. Er is ook behoefte aan hulp en begeleiding voor het ontwikkelen van vaardigheden om te leren omgaan met de anderhalve meter samenleving.

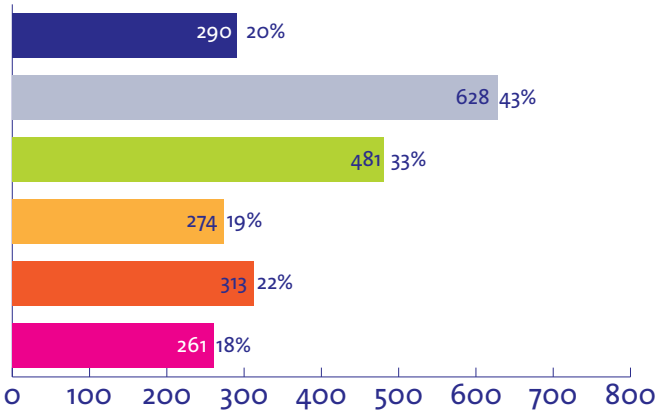

- IK HEB NIETS NODIG, IK VOEL ME NIET GEHINDERD BIJ MIJN DEELNAME.
- IK HEB IEMAND NODIG OM ME TE KUNNEN HOUDEN AAN DE 1.5 METER REGEL.
- IK HEB MEER HULP NODIG VOOR HET SCHOONHOUDEN/DESINFECTEREN.
- IK HEB IEMAND NODIG VOOR HET OMGAAN MET DIGITALE HULPMIDDELEN, BIJVOORBEELD HET BEELDBELLEN.
- NIETS, VOOR MIJ IS DIT GEEN OPTIE ZOLANG HET VIRUS OVERDRAAGBAAR IS.
- ANDERS, NAMELIJK

AANTAL KEER BEANTWOORD: 1.455

Ervaringen delen

Tot slot hebben we je gevraagd of je in de coronatijd jouw verhaal met anderen kunt delen en wie er dan naar je omgekeken heeft.

We zien dat het grootste gedeelte (65 %) van de ondervraagden zijn verhaal kwijt kon.

ANTWOORDMOGELIJKHEDEN	REACTIES	
JA	953	65%
NEE	301	20%
NIET VAN TOEPASSING	217	15%

AANTAL KEER BEANTWOORD: 1.471

Contact is voornamelijk gelegd door mensen uit familie en/of het eigen netwerk. Uit de aanvulmogelijkheid komt naar voren dat er ook veel contact is opgenomen en onderhouden door de eigen zorgverlener, begeleider, iemand van de dagbesteding of het ouder-/wooninitiatief.

ANTWOORDMOGELIJKHEDEN	REACTIES	
EEN MEDEWERKER VAN MIJN GEMEENTE.	14	2%
EEN MEDEWERKER VAN HET STEUNPUNT MANTELZORG.	21	2%
EEN CLIËNTONDERSTEUNER (BIJVOORBEELD MEE OF ZORGBELANG).	38	4%
EEN MEDEWERKER VAN HET ZORGKANTOOR.	10	1%
EEN WIJKVERPLEEGKUNDIGE.	18	2%
MIJN HUISARTS.	60	6%
EEN MEDEWERKER VAN HET WMO LOKET.	12	1%
IEMAND UIT MIJN EIGEN NETWERK.	351	38%
IEMAND UIT MIJN GELOOFSGEMEENSCHAP.	61	7%
IEMAND VAN SCHOOL.	58	6%
IEMAND UIT MIJN OMGEVING (FAMILIE, BEKENDEN).	636	68%
ANDERS, NAMELIJK	282	30%

AANTAL KEER BEANTWOORD: 929

PerSaldo
www.pgb.nl

Per Saldo is de landelijke vereniging van mensen die hun zorg en begeleiding zelf willen regelen met een persoonsgebonden budget (pgb)

T 0900 742 48 57 (€ 0,20 per minuut)
E info@pgb.nl
I www.pgb.nl
PerSaldo95
PerSaldo1995
company/persaldo/

Elly van der Geest-van der Lans

Van: beleid@pgb.nl
Verzonden: maandag 29 juni 2020 16:23
Aan: info
Onderwerp: Per Saldo: Enquête achterban Per Saldo
Bijlagen: Vragenlijst PS BH in Coronatijd_DEF.pdf

Categorieën: Bart

Beste griffier,
Wij verzoeken u deze mail door te sturen aan de raadsleden en portefeuille houdende wethouder(s).
Wij hebben een corona enquête gehouden onder onze achterban. Deze enquête is door 1489 mensen ingevuld.

Wat ons opvalt is dat het overgrote deel van de ondervraagden aangeeft niet actief op de hoogte te zijn gebracht over de corona maatregelen door de verstrekkers.
Daarnaast geeft ruim de helft van de mensen aan niet buiten de deur te komen en dit ook niet binnenkort kan vanwege onderliggende ziekten, het niet kunnen opvolgen van aanwijzingen door beperking en daardoor dus ook niet kunnen meedoen aan de 1,5 meter samenleving. Ook is het besmettingsgevaar te risicovol voor hen.

Voor verdere uitkomsten verwijzen wij u naar de enquête die als bijlage is toegevoegd.
Als u nog vragen heeft kunt u deze mailen aan beleid@pgb.nl

Met vriendelijke groet,

Aline Molenaar
Directeur
Bezoekadres Churchilllaan 11, 3527 GV UTRECHT
Postadres Postbus 19161, 3501 DD UTRECHT

Volg ons op:

Uitschrijven / Gegevens wijzigen
Powered door YMLP

GR KDB

Gemeenschappelijke Regeling
Werkbedrijven Kust-, Duin- en Bollenstreek

Aan : **De gemeenteraden van Hillegom, Katwijk, Lisse, Noordwijk, Oegstgeest. Teylingen en Wassenaar.**

Van : **Rinco Knoop, directeur Gemeenschappelijke regeling werkbedrijven Kust-, Duin- en Bollenstreek**

Betreft : Instemming advies Businesscase GR KDB

Datum : 3 juli 2020

Geachte leden van de raad,

Op woensdag 1 juli jl. heeft het Algemeen Bestuur van de GR KDB ingestemd met het advies uit de businesscase om binnen de Gemeenschappelijke Regeling werkbedrijven Kust-, Duin- en Bollenstreek GR KDB) te komen tot één werkorganisatie. In aansluiting op de eerder gegeven toelichting tijdens onze webinar van 18 juni vind u hieronder verkort de uitleg en het advies op hoofdlijnen:

Op 19 januari is, na vaststelling van de toekomstvisie op de GR KDB, in opdracht van het algemeen bestuur een businesscase opgesteld. Deze geeft antwoord op de vraag, welke wijze van organiseren van het primaire proces van instroom – doorstroom – uitstroom het beste bijdraagt aan de doelstellingen van de GR KDB. De ontwikkeldoelen voor de GR KDB zijn in de toekomstvisie als volgt geformuleerd:

- één herkenbaar loket;
- de klant voorop, een gestroomlijnd proces;
- van verwarring naar eenduidigheid.

Om dit uit te werken zijn in de businesscase twee scenario's opgezet:

1. Doorontwikkelen van zowel Servicepunt Werk als MareGroep volgens de reeds ingezette weg richting optimale samenwerking.
2. Maximale integratie van Servicepunt Werk en MareGroep in één werkorganisatie waarbinnen beider huidige taken worden uitgevoerd.

Geconcludeerd is, dat bij een maximale integratie in één werkorganisatie het proces van instroom – doorstroom – uitstroom het beste aansluit bij de ontwikkeldoelen van de GR KDB zoals vastgelegd in de toekomstvisie, omdat sprake is van één herkenbaar loket, de klant voorop staat en de gewenste eenduidigheid ontstaat. Het scenario van maximale integratie van SPW en MareGroep zorgt voor één loket waar zowel klant als werkgever terecht kunnen. Een nieuwe merknaam draagt bij aan verbetering van de beeldvorming rondom de werkorganisatie en de positionering van de GR KDB als de verbinder tussen klanten en werkgevers.
De verwachte toename van de doelgroep in omvang, diversiteit en complexiteit zal hoe dan ook een toename van de kosten met zich meebrengen. In het scenario van maximale integratie zal sprake zijn van minder meerkosten.

Postadres: Postbus 43 2215 ZG Voorhout Bezoekadres: Nijverheidsweg 22 2215 MH Voorhout Tel: (0252) 262 100
IBAN: NL82BNGH0285100696 KvK: 27364205 BTW nr.: 810842634B01

Deze doorontwikkeling zorgt voor een kwaliteits- en efficiencyslag en is wenselijk vanwege de negatieve subsidieontwikkelingen. Het samenvoegen van de werkorganisaties sluit naadloos aan op het breed offensief zoals dat sinds september 2018 is gestart vanuit het rijk. Net zoals het opzetten van SPW en MareGroep naadloos aansloot bij de start van de participatiewet en waarmee we tot op heden mooie resultaten hebben bereikt. Door voortdurend te anticiperen op de landelijke wetgeving en hier de uitvoering flexibel en wendbaar op te laten aansluiten, blijft GR KDB in de sector behoren bij de beter presterende sociaal ontwikkelbedrijven.

In de komende maanden wordt verder gewerkt aan het vormgeven van de nieuwe organisatie. Wij zullen u als raad op de hoogte houden van de vorderingen.

Rinco Knoop
Directeur

GR KDB

Gemeenschappelijke Regeling
Werkbedrijven Kust-, Duin- en Bollenstreek

Aan : **De gemeenteraden van Hillegom, Katwijk, Lisse, Noordwijk, Oegstgeest. Teylingen en Wassenaar.**

Van : **Rinco Knoop, directeur Gemeenschappelijke regeling werkbedrijven Kust-, Duin- en Bollenstreek**

Betreft : Update stand van zaken en impact coronacrisis

Datum : 6 juli 2020

Geachte leden van de raad,

De coronacrisis heeft vanzelfsprekend ook de nodige impact op de Gr KDB. Graag informeren we u via deze weg over de afgelopen maanden: over de maatregelen die we genomen hebben, het effect op medewerkers, opdrachtgevers, kosten en omzet. En ook hoe het er nu voorstaat nu we weer opgestart zijn en dit stap voor stap uitbreiden.

De stappen in het begin:
MareGroep en SPW sloten hun deuren vrijwel direct tijdens intelligente lockdown. Dit deden we om de veiligheid van de medewerkers te kunnen waarborgen. De combinatie van kwetsbare groepen op drukke productieafdelingen was te risicovol. Dit ging ons aan het hart, we weten immers wat het belang van werk, contacten, routine en de bijbehorende voldoening betekent voor deze doelgroep. Medewerkers werden geïnformeerd en betrokken gehouden, kantoorpersoneel werkte vanaf dat moment voornamelijk vanuit huis, ICT werd gemoderniseerd, opdrachtgevers werden geïnformeerd en alleen essentiële diensten gingen door zoals de schoonmaak en postvoorziening. Afhankelijk van de inlenende bedrijven kon ook een deel van onze gedetacheerde medewerkers aan het werk blijven. Waar mogelijk werden kosten beperkt of uitgesteld(collectief vervoer, scholing of het uitstellen van investeringen). Afspraken met nieuwe opdrachtgevers/werkgevers en intakes met klanten die ontwikkeld of naar werk toegeleid moesten worden, gebeurden op afstand. De maatregelen hebben echter ook impact op de omzet. Voor MareGroep geldt dat gezien de bijzondere (subsidie)positie van onze organisatie compensatie via de NOW regeling niet van toepassing was. Inmiddels is echter duidelijk dat mede door inspanningen van brancheorganisatie Cedris een aparte regeling is getroffen. In de septembercirculaire wordt meer duidelijk over de omvang van de steun die ons toekomt.

Herstart in fases
Begin mei is, na het opstellen van een protocol en de inrichting van een 'anderhalvemeter' werkvloer, begonnen met een voorzichtige herstart. Alleen medewerkers die gezond waren en met eigen vervoer naar het werk konden komen, mochten starten met werken. Orders voor enkele opdrachtgevers werden gestart en de groenvoorziening kon achterstallig werk in de regio inhalen. Inmiddels is dit uitgebreid door versoepelingen in het openbaar en collectief vervoer. Medewerkers van MareGroep werden hierin begeleid en gefaciliteerd (b.v. instructies over dragen van mondkapjes en het thuisgestuurd krijgen van mondkapjes). Voor SPW betekent het dat gesprekken weer op kantoor plaatsvinden, intakes en trajecten ook meer en meer op gang komen. Inmiddels is zo'n 70%

van de mensen weer aan het werk en worden de meeste opdrachtgevers weer bediend. Het werk is echter nog niet op het niveau van voor de crisis en dat betekent dat bij MareGroep de omzet nog steeds achterloopt op de prognose. We verwachten dit ook niet meer goed te maken dit jaar, maar werken er wel hard aan om het jaar in de zwarte cijfers af te sluiten .

Toekomst

Ook de komende tijd zullen de processen binnen MareGroep worden gemonitord. Een verdere uitbreiding van de werkzaamheden gaat hand in hand met de maatregelen die worden genomen door het kabinet en de RIVM. Ook blijven we de medewerkers volgen. Er is op verschillende manieren contact met degenen die werken en ook met de groep die nu nog thuiszit. Zo is er telefonisch contact, is er een Facebook community opgericht en krijgen de medewerkers periodiek een Nieuwsflits toegestuurd. Of dit voldoende is en of we deze toch al kwetsbare groep straks extra moeten begeleiden, zal pas op de langere termijn duidelijk worden. Wij verwachten wel dat de komende weken iedereen weer veilig aan het werk is, ook de meest kwetsbare groep.

Vanuit de Gr KDB verwachten wij enerzijds dat de omzetprognose voor MareGroep moet worden bijgesteld voor dit jaar. Hoeveel impact dit gaat hebben op de begroting voor volgend jaar is nog niet duidelijk, mede omdat compenserende maatregelen zoals genoemd hier ook in meespelen. Wel vraagt de crisis om extra scherp te kijken naar de kosten. Anderzijds verwachten we door deze crisis dat een veel grotere groep met diverse achtergronden en complexiteit aan zal kloppen bij MareGroep of SPW voor hulp om terug te kunnen keren op de arbeidsmarkt. Hier moeten we ons op voorbereiden en klaar voor zijn. De meest recente ontwikkelingen binnen de Gr KDB, waarbij SPW en MareGroep samen verder werken aan een geïntegreerd primair proces van in-, door en uitstroom gaat hier zeker een grote bijdrage aan leveren. Zie hiertoe ook de berichtgeving omtrent de businesscase die wij u hebben doen toekomen.

Rinco Knoop
Directeur

Dag van Zorg en Veiligheid, 29 juni 2020, digitaal congres VNG

Geachte wethouders, raadsleden, Kamerleden en een ieder met belangen in de jeugdbeschermingsbranche,

Ook wij hadden een digistand tijdens de Dag van de Zorg en Veiligheid, georganiseerd door de VNG, 29 juni 2020. Wij hadden eerlijk gezegd wel wat meer bezoekers verwacht dan één persoon.

Te meer daar 'onze' kinderen 'slechts' 10% van de mishandelde kinderen zijn, maar wel ruim 60%(!) van het jeugdbeschermingsbudget verbruiken.

Te meer daar gemeenten klagen niet rond te komen met de begroting en vooral met de vinger wijzen naar het-rupsje-nooit-genoeg; jeugdzorg. Waardoor juist 'veilige plekken' zoals buurthuizen en bibliotheken moeten sluiten…

Te meer daar juist de jeugdbescherming branche van haar beleid en kennis geen geheim maakt; "we hebben er geen verstand van, zijn onvoldoende geschoold, maar eenmaal in jullie leven, nemen wij de regie over en gaan wij bepalen of jij jouw kind nog wel mag zien…"

Te meer daar er selectief geshopt wordt in de door ons aangereikte gevalideerde wetenschappelijke rapporten. Ja, er is uiteraard sprake van intergenerationele overdracht bij huiselijk geweld, maar als de keten niet wil inzien dat huiselijk geweld gender neutraal is en altijd te maken heeft met psychopathologie, dan zal huiselijk geweld met de huidige ketenpartners nooit gaan leiden tot de juiste anamnese - diagnose en dan pas handelen/ingrijpen…

Te meer daar ruim 30% van alle onkosten gaat zitten in de algemene administratieve overhead! **30% …**

Te meer daar de rapporten er niet om liegen, de keten brengt vaak meer ellende dan dat zij iets oplost. Ouders worden monddood gemaakt, kinderen tegen ouders opgezet. Allen worden hulpbehoevend gemaakt, tot jeugdzorgjunkie gemaakt, kassa!!

Kansen cirkels (GIRFEC) en alle trajecten gericht op ouders en kinderen, betrokken in een complexe scheiding, zijn de kolen op het vuur! Zo ook de jeugdbeschermingsmaatregelen. Bewezen contra productief en traumatisch.

Hoe komt het dat de raadsleden de wethouders niet op het matje roepen en informeren naar alle onkosten van dit soort malafide trajecten? Maak eerst eens schoon schip!

Op dit moment wordt de verstotende ouder ruimschoots gefaciliteerd en daar doet u net zo goed aan mee, terwijl het anders kan.

Wij hopen dat de gemeenten beseffen dat de branche, wiens zorg dus door u wordt ingekocht, handelt tegen het ERVM, de Rechten van het Kind. Zelfs tegen de algemene wetten en de Grondwet in.

Ouders kunnen u aansprakelijk gaan stellen. Zeker als zij hun kostbaarste bezit, hun kind, verloren hebben, door de onwil van al die instanties die pretenderen het beste met het kind voor te hebben.

Maar waarom zou het zo ver moeten komen?

Is er per gemeente niet één raadslid, die à la Pieter Omtzigt, zich vastbijt en echt wil weten hoe verweven en machtig de jeugdbeschermingsbranche, de rechtspraak, de advocatenlobby wel niet zijn en deze misstanden adresseert? Die vragen stelt over de verwevenheid van de wethouders, met de benoemde machthebbers? Over de nevenfuncties, voorzitterschappen? Over de geldstromen? Over de ingekochte zorg versus effectiviteit?

De Dag van de Zorg en Veiligheid heeft een aantal pijnlijke zaken blootgelegd; de enquête die ingevuld werd naar aanleiding van inspirerende opening presentatie door Paul Iske (Chief Failure Officer) spreekt voor zich: de lege tafel!

Zo lang de instanties de macht behouden om vanuit hun eigen visie en belangen programma's te presenteren ter bestrijding van huiselijk geweld, maar telkenmale degenen die het betreft en vanuit ervaringsdeskundigheid kritisch kunnen kijken naar de effectiviteit, boycotten en dus de tafel bewust leeg laten, zullen de kosten onevenredig toenemen, met een desastreus resultaat.

Niet meer geld naar deze branche! Eerst orde op zaken stellen. Niet een stelselwijziging aangaan als de misstanden niet opgelost zijn. Daar hoef je niet voor doorgeleerd te hebben, toch?

Als burgers, inwoners, doen wij een dringend beroep op onze volksvertegenwoordigers; ga handelen met een geweten en een hart.

Vraag u zelf maar eens af wat u zou doen als u onterecht een kind wordt ontnomen?!

Vriendelijke groet,

Annemarie van Mackelenbergh
Voorzitter Stichting Écht Scheiden Zonder Schade
Herken Ouderverstoting
E: secretariaat@herkenouderverstoting.nl
W: www.herkenouderverstoting.nl

gemeente Loon op Zand

MOTIE

(artikel 27 Reglement van Orde)

Raadsvergadering d.d.	**2 juli 2020**
Agendapunt	**Motie vreemd aan de orde**
Onderwerp	**Opvang kinderen Griekse vluchtelingenkampen**

De raad van de gemeente Loon op Zand, in vergadering bijeen d.d. 2 juli 2020.

Constateert dat:

- Hulporganisaties Stichting Vluchteling, Vluchtelingenwerk Nederland en Defence for Children Nederlandse gemeenten oproepen om zich gezamenlijk in te spannen voor de opvang van de 500 (meest) kwetsbare kinderen uit de overvolle kampen in Griekenland;
- Dit vraagstuk een Europese oplossing nodig heeft, waarbij Nederland een deel van de opvang op zich neemt;
- Loon op Zand een inclusieve en sociale gemeente is waar iedereen zich thuis kan voelen;
- De oproep aan het gemeentebestuur vanuit diverse personen, organisaties en instellingen een krachtig antwoord verdient.

Spreekt uit dat:

- De gemeenteraad Loon op Zand de bereidheid heeft om een deel van deze groep kwetsbare kinderen op te vangen;
- Loon op Zand zich in navolging op vele andere gemeenten wil voegen bij de 'coalition of the willing' om samen 500 alleenstaande vluchtelingenkinderen op te vangen van de Griekse eilanden;
- We de massale oproep aan het kabinet voor opvang vluchtelingenkinderen uit Griekenland ondersteunen.

Roept het college op:

- De drie initiatief nemende hulporganisaties en de regering hiervan schriftelijk in kennis te stellen;
- In de brief aan de regering ons aanbod tot hulp, mocht zij kinderen naar Nederland halen, kenbaar te maken en de overheid te vragen om voorzieningen te treffen waarmee gemeenten in staat worden gesteld deze kinderen zo goed mogelijk op te vangen.

en gaat over tot de orde van de dag.

Ondertekening:

Pro3	CDA	GemeenteBelangen	VVD	VOOR LOON

Deze motie werd in de raadsvergadering van 2 juli 2020

aangenomen / ~~verworpen~~ met 10 stemmen vóór en 9 stemmen tegen.

Voorzitter **Griffier**

Elly van der Geest-van der Lans

Van: Veronique Machielsen <V.Machielsen@loonopzand.nl>
Verzonden: vrijdag 10 juli 2020 10:57
Aan: griffie mailbox
Onderwerp: Motie Vreemd gemeenteraad Loon op Zand
Bijlagen: 02-07-2020 Motie Vreemd Pro3 en CDA Vluchtelingenopvang kinderen Grieken....pdf

Categorieën: Bart

Beste heer, mevrouw,

Door de gemeenteraad van Loon op Zand is de motie 'Vluchtelingenopvang kinderen Griekenland' aangenomen. Het verzoek is om deze motie naar alle gemeenteraden van Nederland te versturen.

Kunt u ervoor zorgdragen dat bijgaande motie wordt doorgestuurd naar uw gemeenteraad?

Alvast hartelijk dank voor de medewerking!

Met vriendelijke groet,

Veronique Machielsen
Medewerkster griffie
Telefoon: (0416) 28 90 56
e-mail: v.machielsen@loonopzand.nl

Gemeente Loon op Zand
Postadres: Postbus 7, 5170 AA KAATSHEUVEL
Bezoekadres: Het Klavier, Anton Pieckplein 1, Kaatsheuvel
internet: www.gemeenteraadloonopzand.nl

Bereikbaar op:
Woensdag - donderdag - vrijdagochtend

gemeente Loon op Zand

Met vriendelijke groet,

Veronique Machielsen
Medewerkster griffie
Telefoon: (0416) 28 90 56
e-mail: v.machielsen@loonopzand.nl

Gemeente Loon op Zand
Postadres: Postbus 7, 5170 AA KAATSHEUVEL
Bezoekadres: Het Klavier, Anton Pieckplein 1, Kaatsheuvel
internet: www.gemeenteraadloonopzand.nl

Bereikbaar op:
Woensdag - donderdag - vrijdagochtend

gemeente Loon op Zand

Brief aan de leden
T.a.v. het college en de raad

Datum
8 juli 2020
Kenmerk
TISA/U202000507/
Lbr. 20/050
Telefoon
070 373 83 93
Bijlage(n)
-

Onderwerp
Wet voor het voorkomen van uitval bij overstap naar het MBO

Samenvatting

Vanaf 1 september 2020 is de wet “Vroegtijdige aanmelddatum en toelatingsrecht MBO” van kracht. Deze wet verplicht de uitwisseling van gegevens tussen VO-scholen, MBO-instellingen en gemeenten. Hiervoor is de Voorziening Vroegtijdig Aanmelden (VVA) gemaakt. Met deze voorziening houden VO-scholen, MBO-instellingen en gemeenten gezamenlijk de jongeren in beeld bij de overstap naar het MBO en voorkomen daarmee dat jongeren zonder startkwalificatie van school verdwijnen. Om als gemeente gebruik te kunnen maken van deze voorziening, is het noodzakelijk dat uw softwareleverancier een koppelvlak maakt. Met dit koppelvlak sluit uw ICT-systeem aan op de voorziening. Vanaf 1 maart 2021 komen de eerste gegevens voor gemeenten beschikbaar.

Vereniging van Nederlandse Gemeenten
Nassaulaan 12 Den Haag | Postbus 30435 | 2500 GK Den Haag
070 - 373 83 93 | info@vng.nl

Aan de leden

Datum
8 juli 2020
Kenmerk
TISA/U202000507/
Lbr. 20/050
Telefoonnummer
070 373 83 93
Bijlage(n)
-

Onderwerp
Wet voor het voorkomen van uitval bij overstap naar het MBO

Geacht college en gemeenteraad,

Jaarlijks vallen veel jongeren uit bij de overstap van voortgezet onderwijs naar het MBO. Om ervoor te zorgen dat deze jongeren niet van de radar verdwijnen, is de Voorziening Vroegtijdig Aanmelden (VVA) gemaakt. Vanaf 1 september 2020 gaat de nieuwe wetgeving in werking. Vanaf dat moment geven de VO-scholen aan welke leerlingen naar verwachting naar het MBO gaan. MBO-instellingen laten op hun beurt weten welke leerlingen zich hebben aangemeld. De gemeenten kunnen door deze gegevens zien welke jongere zich niet heeft aangemeld. Zo kunnen gemeenten sneller inspelen op mogelijke schooluitval. Om deze informatie te kunnen ontvangen is het noodzakelijk dat de gemeenten hun ICT-systeem hiervoor geschikt laten maken.

Wet 'Vroegtijdige aanmelddatum en toelatingsrecht MBO'
De overstap naar het MBO verloopt nog niet soepel voor alle jongeren. Ieder jaar zijn er 8000 jongeren die geen (bewuste) studiekeuze maken. Zij komen na de zomer niet aan op het MBO ('zomerlek') en vallen uit zonder een startkwalificatie.
In de wet 'Vroegtijdige aanmelddatum en toelatingsrecht MBO' (augustus 2017) is daarom een landelijke aanmelddatum van 1 april in het MBO opgenomen. Doel is om leerlingen zo te stimuleren vroegtijdig na te denken over hun studiekeuze en ook sneller te kunnen inspelen op mogelijke schooluitval.

Vereniging van Nederlandse Gemeenten
Nassaulaan 12 Den Haag | Postbus 30435 | 2500 GK Den Haag
070 - 373 83 93 | info@vng.nl

Deze wet regelt ook de uitwisseling van een aantal gegevens over de aanmeldingen van leerlingen bij het MBO. VO-scholen moeten ieder jaar aan de gemeenten melden welke leerlingen naar verwachting een MBO-opleiding gaan volgen. De MBO-instellingen moeten de status van de aanmeldingen aan VO-scholen doorgeven. Als een leerling jonger is dan 23 jaar en nog geen startkwalificatie heeft, dan moet de MBO-instelling de status van de aanmelding aan de betreffende gemeente doorgeven. Om deze gegevensuitwisseling te ondersteunen is de Voorziening Vroegtijdig Aanmelden MBO (VVA) ontwikkeld.

Met behulp van de VVA kunnen VO-scholen en MBO-instellingen op eenvoudige wijze voldoen aan hun wettelijke informatieplicht. Uitval van leerlingen rond de overstap naar het MBO wordt hiermee tegengegaan. Als een leerling zich niet tijdig aanmeldt bij het MBO, dan krijgen de VO-scholen en gemeenten daar via de VVA op een laagdrempelige en snelle manier inzicht in, zodat zij actie kunnen ondernemen.

De voorziening
Met de Voorziening Vroegtijdig Aanmelden MBO geven de initiatiefnemers(VO-raad, PO-Raad, MBO Raad, VNG, Ingrado) een praktische invulling aan de wettelijke informatieplicht. De voorziening bestaat uit drie knooppunten: het knooppunt VO, het knooppunt MBO en het knooppunt gemeenten. Het Inlichtingenbureau heeft in opdracht van de VNG het knooppunt voor gemeenten gebouwd. Via deze ICT-voorziening ontvangt de gemeente waar de jongere woont de relevante gegevens. Dit gaat om leerlingen jonger dan 23 jaar, zonder startkwalificatie, die zich niet inschrijven bij een MBO-instelling. Aan de hand van deze informatie kan een gemeente actie ondernemen, om te voorkomen dat deze jongeren geen startkwalificatie behalen.

Wat moeten gemeenten hiervoor doen?
Om gebruik te kunnen maken van deze gegevens, moet uw gemeente ervoor zorgen dat u de gegevens van het Inlichtingenbureau kan ontvangen. Hiervoor is een technische aanpassing nodig, een koppelvlak. Uw softwareleverancier kan dit verzorgen. Een aantal leveranciers kan dit al leveren, andere leveranciers geven daar op dit moment nog geen prioriteit aan en wachten op de vraag vanuit de gemeenten. Informeer daarom bij uw softwareleverancier naar de mogelijkheden.

Planning
Vanaf 1 september 2020 zijn de VO-scholen en de MBO-instellingen wettelijk verplicht hun gegevens aan te leveren bij het knooppunt. Vanaf 1 juli 2020 kunnen gemeenten zich bij het Inlichtingenbureau melden voor een aansluiting. Het inlichtingenbureau levert vanaf 1 maart 2021 de eerste gegevens voor de gemeenten aan. Het is wenselijk dat vóór 1 maart 2021 het koppelvlak is gerealiseerd door uw softwareleverancier.

Meer informatie:
Informatie over de technische uitwerking en aansluiting op de Voorziening Vroegtijdig Aanmelden bij Stichting Inlichtingenbureau:
https://www.inlichtingenbureau.nl/Overige-dienstverlening/Projecten-en-Ontwikkeling/Voorziening-Vroegtijdig-Aanmelden-MBO

Een uitleg over de technische werking van de VVA is terug te kijken in een webinar van Ingrado en Stichting Inlichtingenbureau:
https://www.ingrado.nl/actueel/news_entry/stichting_inlichtingenbureau_geeft_uitleg_bij_vva_in_webinar

Met vriendelijke groet,
Vereniging van Nederlandse Gemeenten



L.K. Geluk
Algemeen directeur

Gemeenschappelijke regeling werkbedrijven Kust-, Duin- en Bollenstreek.

Zienswijzen begroting 2021.

---

1. Hillegom.
De raad van Hillegom kan instemmen met de ontwerpbegroting 2021.
Deze zienswijze geeft ons geen aanleiding tot commentaar.

2. Lisse.
De raad van Lisse kan instemmen met de ontwerpbegroting 2021.
Deze zienswijze geeft ons geen aanleiding tot commentaar.

3. Katwijk.
De raad van Katwijk vindt het zorgwekkend dat sprake is van een stijgende gemeentelijke bijdrage. De raad constateert aanzienlijke risico's vanwege onzekerheid over de effecten van Coronacrisis en de uitwerking van de businesscase. Grote ongerustheid wordt veroorzaakt door de negatieve budgettaire consequenties van deze risico's. De raad ziet graag voorstellen in de begroting 2021 om de gemeentelijke bijdrage aanzienlijk te verminderen. Ook wenst de raad dat in de begrotingsstukken prestatie-indicatoren worden opgenomen. Als reactie op deze zienswijze merken wij het volgende op.

Met de raad van Katwijk delen wij de zorg over de stijgende gemeentelijke bijdragen. De hoofdoorzaak is de achterblijvende rijksbijdragen in het sociaal domein. Geconcretiseerd voor de sociale werkvoorziening betekent dit dat de rijksbijdrage een grotere daling vertoont dan op basis van het aantal sw-medewerkers mag worden verwacht. De daling van het aantal sw-medewerkers heeft ook als gevolg dat de resultaten van MareGroep NV onder druk komen te staan. Wij streven ernaar de terugloop van het aantal sw-medewerkers zoveel mogelijk op te vangen door het inzetten van andere doelgroepen, zoals in de categorie beschut werken en van de voormalige Wajong-ers, alsmede door uitbreiding van andere diensten zoals aanbodversterkende trajecten en het uitbreiden van arbeidsmatige dagbesteding.

Ter uitvoering van de u bekende toekomstvisie is inmiddels een businesscase opgezet, die voorziet in een betere samenwerking, dan wel samengaan van het servicepunt werk en MareGroep NV. Wij stellen het algemeen bestuur in zijn vergadering van 1 juli 2020 voor tot vaststelling van de businesscase over te gaan en te kiezen voor het samengaan van beide onderdelen. In de businesscase is een globale raming van te verwachten besparingen en meeropbrengsten opgenomen ten opzichte van de algemeen te verwachten meerkosten in het re-integratiedeel van het sociaal domein. De businesscase wordt gevolgd door een uitvoeringsplan, waarin de financiële voordelen zullen worden gespecificeerd. Daarnaast wordt gerapporteerd over de vraag of binnen MareGroep NV nog betere resultaten mogelijk zijn. Wij verwachten dat deze maatregelen in de begroting 2022 tot een beperking van de gemeentelijke bijdragen zullen leiden. De gevolgen van de Coronacrisis brengen wij zo spoedig mogelijk in beeld. Na het verschijnen van de zogenaamde septembercirculaire zullen wij een begrotingswijziging in procedure brengen.

De gewenste prestatie-indicatoren zullen wij in de begrotingsdocumenten opnemen, te beginnen met de hierboven aangekondigde begrotingswijziging.

4. Teylingen.
De raad van Teylingen vraagt om een update van de gevolgen van de Coronacrisis en een overzicht van de mogelijkheden tot bezuiniging, te verstrekken in de maand september. Voor de beantwoording van deze vraag verwijzen wij u naar onze reactie, hierboven opgenomen onder 3.

5. Wassenaar.
De raad van Wassenaar constateert dat de lasten niet in dezelfde mate afnemen als de terugloop van het rijksbudget wsw en het dividend van MareGroep NV. Daarnaast laten de kosten van overhead binnen het programma Wsw geen enkele daling zien. Verlaging dient het streven te zijn.
Naar aanleiding van deze zienswijze reageren wij als volgt.

De lasten nemen inderdaad niet in dezelfde mate af. Dat vindt zijn oorzaak in de omstandigheid dat de lasten voor 95 % uit loonkosten voor de sw-medewerkers bestaan. Deze lonen worden bepaald bij cao en zijn niet beïnvloedbaar.

Een daling van de overheadkosten is vooralsnog niet mogelijk. Deze bestaan hoofdzakelijk uit de kosten voor management en staf. Door het sluiten van de toegang tot de Wet sociale werkvoorziening vergrijst het personeelsbestand en wordt het complexer. Hierdoor is gemiddeld meer begeleiding nodig voor de achterblijvende groep en kan op dit moment geen vermindering van het aantal medewerkers in managementteam en staf plaatshebben, mede omdat er anderzijds ook groei is door instroom van nieuwe doelgroepen en uitbreiding van het dienstenpakket.

Gemeenschappelijke regeling werkbedrijven Kust-, Duin- en Bollenstreek.

Aan het algemeen bestuur.

Onderwerp: vaststelling begroting 2021
Voorhout, 3 juni 2020

Geacht bestuur,

Met verwijzing naar artikel 34, eerste lid, van de Wet gemeenschappelijke regelingen, in samenhang met artikel 21 van de "Gemeenschappelijke regeling werkbedrijven Kust-, Duin- en Bollenstreek", doen wij u hierbij ter vaststelling toekomen de begroting voor het dienstjaar 2021`. Tot de begrotingsstukken behoren de meerjarenramingen voor de jaren 2021 tot en met 2024.

Overeenkomstig de aangehaalde artikelen zijn de raden van de aan de gemeenschappelijke regeling deelnemende gemeenten bij brief van 4 februari 2020 in de gelegenheid gesteld omtrent de ontwerpbegroting een zienswijze in te dienen.

Van deze gelegenheid hebben de raden van de volgende gemeenten gebruik gemaakt: Hillegom, Lisse, Katwijk, Teylingen en Wassenaar. De brieven, waarin de zienswijzen zijn vervat, treft u hierbij aan.
Van de raden van Noordwijk en Oegstgeest hebben wij (nog) geen zienswijze ontvangen. Indien deze raden alsnog een zienswijze indienen zullen wij u deze met ons commentaar toezenden.
Voor onze reactie op de tot nu toe ingekomen zienswijzen verwijzen wij u naar de bij dit voorstel behorende bijlage.

Met de gevolgen van de Coronacrisis is in de voorliggende begroting nog geen rekening gehouden. Zodra hierover meer duidelijkheid is zullen wij u een voorstel doen tot wijziging van de begroting.

Wij stellen u voor de begroting voor het dienstjaar 2021 vast te stellen. Het hiertoe strekkend ontwerpbesluit is hierbij gevoegd.

Het dagelijks bestuur,

M.J. Adriaanse,
secretaris

J.A.C. Langeveld,
voorzitter

Gemeenschappelijke regeling werkbedrijven Kust-, Duin- en Bollenstreek.

Het algemeen bestuur;

gelezen het voorstel van het dagelijks bestuur d.d. 3 juni 2020;

gelet op artikel 34, eerste lid, van de Wet gemeenschappelijke regelingen, juncto artikel 21 van de "Gemeenschappelijke regeling werkbedrijven Kust-, Duin- en Bollenstreek";

b e s l u i t :

vast te stellen de begroting voor het dienstjaar 2020.

Aldus vastgesteld door het algemeen bestuur in zijn openbare vergadering van 1 juli 2020.

M.J. Adriaanse,
secretaris

J.A.C. Langeveld,
voorzitter

GR KDB
Gemeenschappelijke Regeling
Werkbedrijven Kust-, Duin- en Bollenstreek

Aan de raden van de
deelnemende gemeenten

Voorhout, 2 juli 2020
Ref: BS20025

Betreft: begroting 2021

Geachte raden,

Met verwijzing naar artikel 35, 4e lid, van de Wet gemeenschappelijke regelingen, in samenhang met artikel 21, 6e lid, van de gemeenschappelijke regeling, zenden wij u hierbij de door het algemeen bestuur in zijn openbare vergadering van 1 juli jl. vastgestelde begroting voor het dienstjaar 2021. Tevens is bijgevoegd ons voorstel d.d. 3 juni 2020 aan het algemeen bestuur. In de bij dit voorstel behorende bijlage hebben wij onze reactie op de ingekomen zienswijzen opgenomen.

Desgewenst kunt u bij Gedeputeerde Staten van Zuid-Holland uw zienswijze omtrent deze begroting naar voren brengen.

Hoogachtend,

Het dagelijks bestuur,

M.J. Adriaanse,
secretaris

J.A.C. Langeveld,
voorzitter

Postadres: Postbus 43 2215 ZG Voorhout Bezoekadres: Nijverheidsweg 22 2215 MH Voorhout Tel: (0252) 262 100
IBAN: NL82BNGH0285100696 KvK: 27364205 BTW nr.: 810842634B01

GR KDB
Gemeenschappelijke Regeling
Werkvoorzieningschap Kust-, Duin- en Bollenstreek

08.07.20

MAREGROEP POST
Poststuk niet voor u bestemd?
Niet via PostNL retour,
maar bel 0252-262190

Postbus 43, 2215 ZG Voorhout

Gemeente Teylingen
T.a.v. de gemeenteraad
Postbus 149
2215 ZJ VOORHOUT

10-7-20
VH

GR KDB

Gemeenschappelijke Regeling
Werkvoorzieningschap Kust-, Duin- en Bollenstreek

Service punt WERK

MareGroep

Overzicht van baten en lasten in de begroting 2020

Meerjarenraming 2021-2023

Maart 2019

Inhoudsopgave

1.	Inleiding	2
2.	Uitgangspunten voor deze begroting	3
3.	Financiering	6
4.	Weerstandsvermogen en risicobeheersing	7
5.	Onderhoud kapitaalgoederen	8
6.	Rechtmatigheid	8
7.	Verbonden partijen	9
8.	Overzicht van baten en lasten	11
9.	Programma Wsw	12
10.	Programma Servicepunt Werk	17
11.	Financiële meerjarenraming 2020-2023	21
12.	Overige financiële overzichten	24
13.	Uitsplitsingen per gemeente	25

1. Inleiding

Bijgaand treft u de begroting voor 2020 en de meerjarenraming 2021-2023 van de Gemeenschappelijke regeling werkbedrijven Kust-, Duin- en Bollenstreek (Gr-KDB).

De toelichting aangaande de financiële uitgangspunten voor deze begroting treft u hieronder aan. Hiermee wordt de financiële neerslag zichtbaar van de voortgang die Gr-KDB maakt om de re-integratietaken die hier zijn belegd verder vorm in inhoud te geven

Het Servicepunt Werk (SPW) en MareGroep vormen de uitvoeringsorganisaties voor deze re-integratietaken van de deelnemende gemeenten. Beide organisatieonderdelen zijn operationeel, functioneren en werken momenteel hard aan hun doorontwikkeling. MareGroep zit midden in haar veranderingsproces dat is vastgelegd in de toekomstvisie 2017-2021 en uitgewerkt in het Masterplan MareGroep 2.0. Het SPW maakt inhaalslagen in de bedrijfsvoering en verlegt de focus van de groep cliënten met een korte afstand tot de arbeidsmarkt naar de moeilijker bemiddelbare groepen. Voor zowel SPW als MareGroep brengt dit aanpassingen in de (inhoud van) functies en de formatie met zich mee.

De Gr KDB heeft met het SPW en MareGroep de kennis, expertise en de infrastructuur om de aan haar opgedragen re-integratietaken goed handen en voeten te geven. Daarnaast is in de regio een breed spectrum aan organisaties betrokken bij de zorg om mensen te laten participeren in (aangepast)werk. Deze gezamenlijke inspanning zorgt voor veel dynamiek in de re-integratie met vaak mooie resultaten.

Door de verbinding te leggen tussen al deze organisaties en de arbeidsmarkt, werkgevers en onderwijs, ontwikkelt en positioneert de Gr-KDB zich de komende jaren verder tot hét verbindingscentrum voor de re-integratie binnen de KDB-gemeenten. De Gr-KDB is immers voor onze gemeenten de aangewezen plaats om mens en werk bij elkaar te brengen en zij kan zodoende de ambitie om iedereen naar vermogen te laten participeren waar te maken.

Daarmee is de opdracht van zowel SPW als MareGroep om als zodanig herkenbaar en vindbaar te zijn en hierbij in operationele zin slagvaardig, efficiënt & effectief te blijven duidelijk.

2. Uitgangspunten voor deze begroting

Algemeen

De gemeenten in het samenwerkingsgebied Holland-Rijnland hebben een financiële kaderstelling voor de begrotingen 2019 van gemeenschappelijke regelingen opgesteld. Hierin is opgenomen dat de toegestane prijsindexatie voor 2020 3,20% bedraagt voor beloning werknemers en 1,50% voor netto materieel ten opzichte van 2019. Voor het programma Wsw geldt dat rekening is gehouden met een prijsindexatie van 1,5% voor loonontwikkeling waarmee wordt voldaan aan deze kaderstelling. Voor het programma SPW geldt dat de stijging van de loonsom t.o.v. de begroting 2019 groter is. Dit wordt echter niet veroorzaakt door prijsindexatie maar door de ontwikkeling van het SPW waarbij het aantal fte is aangepast t.o.v. het oorspronkelijk in het bedrijfsplan opgenomen aantal. Voor de overige kosten wordt gerekend met een toename van nihil tot maximaal 1,25%.

Programma Wsw

- Voor de Wsw wordt het aantal arbeidsplaatsen berekend op basis van het aantal gerealiseerde arbeidsplaatsen per ultimo 2018 minus de gemiddelde afbouw van de populatie door pensioneringen en natuurlijk verloop (3,5%).
- Voor het budget Wsw "oude stijl" wordt uitgegaan van de budgetten zoals opgegeven in de septembercirculaire 2018. Voor 2020 betekent dit een totaalbudget van € 14.595.000,- wat neerkomt op € 24.164,- per SE.
- De huuropbrengst 2020 is vastgesteld op basis van de in november 2017 uitgevoerde taxatie van het pand en bijbehorende grond aan de Nijverheidsweg 22 te Voorhout. De economische huurwaarde van het pand en de bijbehorende grond is hierbij voor 2018 vastgesteld op € 425.000,- per jaar. Daarna wordt rekening gehouden met een jaarlijkse prijsindexatie van 1,25%.
- Het dividend vanuit MareGroep is vastgesteld op basis van de begroting 2019 en de bijbehorende meerjarenraming van MareGroep. Het dividend wordt na afloop van het begrotingsjaar vastgesteld en uitgekeerd.
- Voor de loonontwikkeling Wsw wordt uitgegaan van de afspraken zoals deze zijn vastgelegd in de cao Wsw 2015-2018. Er is nog geen nieuwe cao vastgesteld. Hierbij wordt de loonontwikkeling in de Wsw gekoppeld aan de ontwikkeling van het wettelijk minimumloon of, indien dit hoger is, de loon-prijsontwikkeling. Voor 2020 wordt uitgegaan van een (geringe) loonstijging van 1,5%. Naast de loonontwikkelingen wordt uitgegaan van een terugloop in het personeelsbestand Wsw van 3,5% per jaar. Tevens wordt rekening gehouden met het zogenaamde Lage Inkomensvoordeel (LIV). Hierbij geldt een voordeel van maximaal € 1.000,- per dienstverband van 40 uur of naar rato. Het dienstverband moet minimaal 24 uur betreffen. Voor 2020 is uitgegaan van het bedrag dat naar schatting over 2019 wordt uitgekeerd (opgave Belastingdienst), rekening houdend met het gemiddelde personeelsverloop.
- Voor de kosten begeleid werken is uitgegaan van een jaarlijkse afname van het aantal begeleid werkers van 3,5%. Voorheen werd uitgegaan van een gemiddelde afname van 5%, echter laat de praktijk zien dat het verloop minder groot is.

- Voor de kosten van niet regeling gebonden personeel wordt de cao gemeenteambtenaren gevolgd.
- Voor de vergoeding werkzaamheden MareGroep is in 2019 rekening gehouden met een lichte stijging van 1%. Enerzijds is er sprake van een dalend personeelsbestand bij MareGroep wat een dalende werking heeft op de vergoeding. Anderzijds is echter een verschuiving van taken van ondersteunende afdelingen (HRM, Finance, Directie etc.) richting Gr KDB te zien. In 2018 is een herberekening van het tarief gemaakt waarbij bleek dat genoemde verschuivingen onderaan de streep geen invloed hebben (vallen tegen elkaar weg). De lichte stijging in 2020 wordt veroorzaakt door de verwachting dat de loonkosten op basis van cao afspraken licht zullen stijgen (MareGroep volgt de salaristabellen uit de CAR-UWO).
- Voor de overige bedrijfskosten geldt dat, wat afschrijvingen betreft, ervan is uitgegaan dat alleen vervangingsinvesteringen plaatsvinden. In 2019 zal het klimaatbeheersingssysteem van de productieafdelingen worden aangepast omdat het huidige systeem niet voldoet. Het oude systeem is in echter volledig afgeschreven waardoor ruimte voor deze vervanging ontstaat zonder dat hier extra kosten tegenover staan. De overige kosten dalen ten opzichte van de realisatie 2018 en blijven gelijk aan de begroting 2019.
- De financiële baten en lasten bestaan uit rentebaten inzake de rekening courant verhouding met MareGroep en de te betalen rente inzake langlopende leningen bij de BNG. De rentebaten worden geschat en gelijk gehouden aan het begrotingsjaar 2019. De rentelasten dalen door aflossing van de leningen. De liquiditeitspositie vormt een blijvend risico waarbij mogelijkerwijs een nieuwe lening zal moeten worden afgesloten. Ook andere manieren van financiering worden hierbij bekeken. Voor deze begroting is derhalve enige voorzichtigheid betracht bij het vaststellen van de rentelasten.

Programma SPW

- Voor het re-integratiebudget is uitgegaan van de bedragen zoals deze zijn opgenomen in de septembercirculaire 2018. Dit budget is aanzienlijk lager dan voorgaande jaren omdat een deel van het budget, te weten re-integratie klassiek, is overgeheveld naar de algemene uitkering uit het gemeentefonds. Ter informatie: voor 2018 was de omvang van dit deel € 900.000,-. Voorheen bleef een deel van het totale re-integratiebudget achter bij de sociale diensten t.b.v. eigen re-integratieactiviteiten. Vanaf 2020 is dit niet langer opgenomen in de begroting omdat dit deel via de uitkering uit het gemeentefonds ter vrije besteding van de gemeenten staat.
- Onder uitvoeringskosten wordt verstaan de kosten die nodig zijn om personen werk-fit te maken. Dit bestaat uit het aanbieden van scholing, werkervaring en begeleiding. Op basis van de caseload, het verwachte verloop daarvan in de tijd en de verwachte instrumentenmix per klanttype zijn de totale uitvoeringskosten bepaald. Voor de volledigheid wordt gemeld dat de uitvoeringskosten ook afhankelijk zijn van de ambities van gemeenten. Uitgangspunt voor het SPW is dat geen klantgroepen worden uitgesloten, zoals destijds bepaald in het oorspronkelijke bedrijfsplan. Anderzijds spreekt het voor zich dat elders in het sociaal domein dan besparingen kunnen worden gerealiseerd. Beleid hieromtrent moet in 2019 door de gemeenten verder vastgesteld worden.

- Voor 2020 is balans gezocht tussen enerzijds efficiënt werken en anderzijds de kwaliteit en resultaten van het SPW. Dit leidt voor 2020 tot een daling van personeelskosten t.o.v. 2019. Dit wordt veroorzaakt door toename van de kwaliteit van het personeel en het verder terug dringen van de inhuur van extern personeel. Voor de loonontwikkeling wordt uitgegaan van de cao gemeenteambtenaren.
- De vergoeding werkzaamheden MareGroep is gebaseerd op de dienstverlenings-overeenkomst (DVO) facilitair tussen SPW en MareGroep. In deze DVO is onder meer ondersteuning op het gebied van HRM, financiën, inkoop en facilitair opgenomen. Jaarlijks wordt geëvalueerd of het berekende bedrag overeenkomt met de afgenomen dienstverlening. Hieruit is gebleken dat de kosten inzake huisvesting zijn gedaald (door aanpassing huursom, zie derde bullit onder Programma Wsw) maar dat tegelijkertijd de benodigde ondersteuning door MareGroep in tijdsbesteding flink hoger is dan vooraf aangenomen. Onder aan de streep vallen deze effecten tegen elkaar weg.
- Onder overige kosten worden gerekend kantoorkosten, relatiekosten en andere kleine indirecte kosten.
- Voor de financiële baten en lasten geldt dat geen rentebaten en -lasten worden verwacht. Mogelijke rentebaten en –lasten hebben alleen betrekking op de kredietfaciliteit bij de Bank Nederlandse Gemeenten (BNG).
- Voor de gemeentelijke bijdrage geldt dat hierin is opgenomen het deel re-integratie klassiek dat voorheen via het re-integtratiebudget beschikbaar was voor het SPW, maar nu wordt uitgekeerd via de algemene uitkering uit het gemeentefonds. Ter informatie wordt gegeven dat het bedrag van de omvang van dit deel in 2018 € 900.000,- was. Als verdeelsleutel voor de gemeentelijke bijdrage wordt het aantal inwoners per gemeente aangehouden.

De begroting 2020 en de meerjarenraming 2021-2023 zijn opgesteld volgens bovenstaande uitgangspunten en de voorschriften van het besluit Begroting en verantwoording (BBV).

3. Financiering

In de begroting 2020 en de meerjarenraming 2021-2023 is uitgegaan van het financiële beleid van de Gr KDB zoals vastgelegd door het Algemeen bestuur in het treasurystatuut d.d. 27 mei 2013.

De Gr KDB voldoet volledig aan de Wet Verplicht Schatkistbankieren, waarbij decentrale overheden worden verplicht hun overtollige middelen aan te houden bij het Ministerie van Financiën. Op deze middelen wordt geen rente vergoed.

Kasgeldlimiet

(x € 1.000,-)

Stap	Berekening bedragen	1e kw	2e kw	3e kw	4e kw
1	Vlottende schuld	1.550	1.550	1.550	1.550
2	Vlottende middelen	1.500	1.500	1.500	1.500
3	Netto vlottend (+) of overschot middelen (-)	50	50	50	50
4	Gemiddelde van (3)	50			
5	Kasgeldlimiet	1.672			
6a	Ruimte onder de kasgeldlimiet	1.622			
6b	Overschrijding van de kasgeldlimiet	0			
	Berekening kasgeldlimiet				
7	Begrotingstotaal	20.385			
8	Percentageregeling	8,20%			
	Kasgeldlimiet	1.672			

Renterisiconorm

(x € 1.000,-)

Stap	Variabele renterisico(norm)	2020	2021	2022	2023
1	Renteherzieningen	0	0	0	0
2	Aflossingen	211	211	211	211
3	Renterisico (1+2)	211	211	211	211
4	Renterisiconorm	4.077	4.014	3.952	3.892
5a	Ruimte onder renterisiconorm	3.866	3.803	3.741	3.681
5b	Overschrijding renterisiconorm	0	0	0	0
	Berekening renterisiconorm				
4a	Begrotingstotaal	20.385	20.070	19.760	19.460
4b	Percentageregeling	20%	20%	20%	20%
	Renterisiconorm	4.077	4.014	3.952	3.892

4. Weerstandsvermogen en risicobeheersing

Onder weerstandsvermogen wordt verstaan het vermogen om toekomstige tegenvallers op te vangen, zonder dat een dergelijke tegenvaller directe consequenties heeft voor het huidige beleid en/of daaraan verbonden activiteiten. Het weerstandsvermogen is van belang voor de mate waarin risico's waarvoor geen voorzieningen zijn getroffen of waarvoor geen verzekeringen zijn afgesloten, kunnen worden opgevangen. Het weerstandsvermogen bestaat uit de relatie tussen:

- de weerstandscapaciteit: de middelen en mogelijkheden waarover beschikt kan worden om niet begrote kosten te dekken.
- alle risico's waarvoor geen voorzieningen zijn gevormd of die niet tot afwaardering van activa hebben geleid en die van materiële betekenis zijn in relatie tot het balanstotaal of de financiële positie.

Weerstandscapaciteit

Beschikbare weerstandscapaciteit
(x € 1.000,-)

Onderdeel	Omvang
Algemene reserve	2.100
Bestemmingsreserves	200
Stille reserves	0
Onvoorzien in de begroting	0
Mogelijkheden tot genereren extra inkomsten	0
Overig	0
Totaal	**2.300**

Inventarisatie van risico's

Vanuit de risico-inventarisatie zijn de volgende risico's naar voren gekomen:

- Daling resultaat MareGroep: door de afbouw van de Wsw-populatie en mogelijke economische omstandigheden kan het resultaat van MareGroep lager worden dan voorheen. Het resultaat van MareGroep wordt aan de Gr KDB uitgekeerd en vormt zo een deel van de dekking in het exploitatietekort Gr KDB.
- Personeelskosten Wsw: arbeidsvoorwaardelijke omstandigheden kunnen leiden tot een stijging van de personeelskosten. Een voorbeeld hiervan is de verplichting om een transitievergoeding te betalen bij ontslag.
- Personeelskosten SPW: de huidige bezetting is mogelijk niet toereikend of er worden andere kwaliteiten gevraagd dan aanwezig zijn om de taken te vervullen. Extra kosten kunnen ontstaan in de vorm van omscholing, outplacement en het aantrekken van extra vast personeel.

Inventarisatie van risico´s
(x € 1.000,-)

Risicoprofiel	Benodigde omvang
Laag (kleine kans, mogelijkheid tot tijdig sturen)	5,00%
Gemiddeld (gemiddelde kans, sturen gedeeltelijk mogelijk)	10,00%
Hoog (grote kans, geen mogelijkheid tot tijdig sturen)	20,00%

Risicogebieden	Risicoprofiel	Percentage	Omvang 2020	Benodigd
Daling resultaat MareGroep	Hoog	20,00%	1.365.000	273.000
Personeelskosten Wsw	Gemiddeld	10,00%	16.450.000	1.645.000
Personeelskosten SPW	Gemiddeld	10,00%	1.125.000	112.500
Totaal				**2.030.500**

Op basis van bovenstaande gegevens kan gesteld worden dat de weerstandscapaciteit positief is. De omvang van de geïnventariseerde risico's is kleiner dan de beschikbare weerstandscapaciteit.

5. Onderhoud kapitaalgoederen

In 2007 heeft het bestuur van de Gr KDB een beleidskader geformuleerd voor het onderhoud van kapitaalgoederen, ingaande per 1 januari 2008. Hierin is beschreven dat kapitaalgoederen in goede staat gehouden worden ter voorkoming van achterstallig onderhoud. Hiervoor is een bestemmingreserve gevormd. Naar verwachting is de omvang van deze reserve voldoende voor de uitvoer van het benodigde onderhoud.

Gr KDB heeft op één locatie een terrein met gebouw in gebruik:

- Nijverheidsweg 22 te Voorhout

6. Rechtmatigheid

Het normen- en toetsingskader van de Gr KDB is in 2018 geactualiseerd en door het Algemeen Bestuur vastgesteld. Jaarlijks wordt beoordeeld in hoeverre actualisering van dit kader wegens relevante wijzigingen in de wet- en regelgeving benodigd is. De accountant toetst de wet- en regelgeving aan de uitvoering, zowel de getrouwheid van de cijfers als de rechtmatigheid van uitgaven.

7. Verbonden partijen

De Gr KDB is een gemeenschappelijke regeling van deelnemende gemeenten en daarmee een openbaar lichaam. De Gr KDB kent een modulaire opbouw waardoor gemeenten zelf beslissen of zij deelnemen aan één of meerdere modules. Alle zeven deelnemende gemeenten nemen deel aan de module Wsw oud. Aan de module SPW nemen vijf van de zeven gemeenten deel (Oegstgeest en Wassenaar niet). Voor de module Beschut Werken geldt dat nog verdere besluitvorming in de gemeenten dient plaats te hebben.

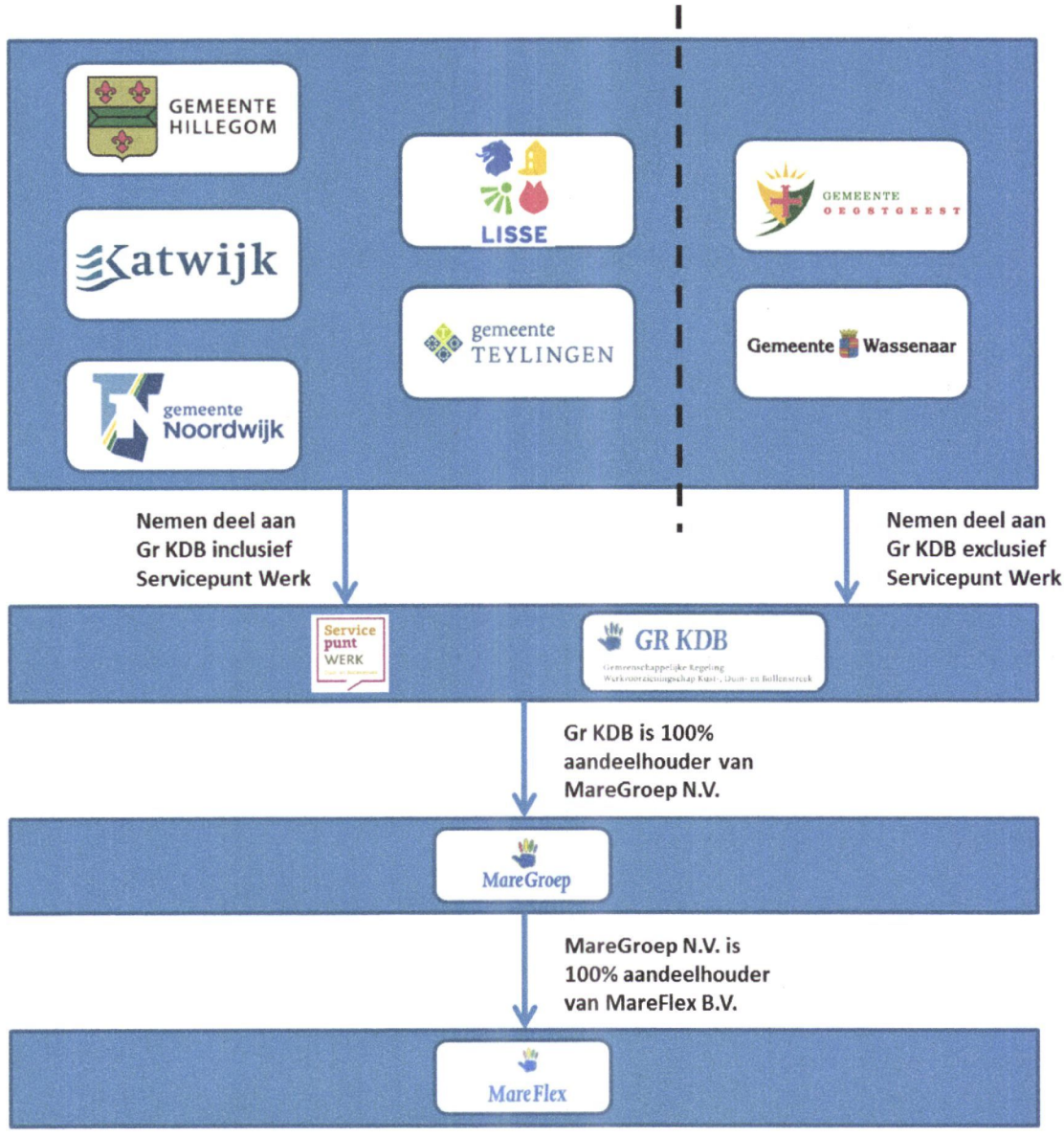

Verbonden partijen zijn privaatrechtelijke of publiekrechtelijke organisaties waarin de Gr KDB een bestuurlijk en financieel belang heeft. Dit geldt uitsluitend voor het belang dat de Gr KDB heeft in MareGroep N.V. (100%) en -indirect via MareGroep N.V.- in MareFlex B.V. (100%). De samenwerking tussen Gr KDB en MareGroep N.V. is geregeld in een aanwijzingsbesluit, een samenwerkings-overeenkomst en een jaarovereenkomst. MareGroep N.V. is, op de taken behorende bij het Servicepunt Werk na, de uitvoeringsorganisatie van de Gr KDB.

Het beleidskader rondom deelnemingen is niet geformaliseerd, echter het voornaamste uitgangspunt is dat de Gr KDB niet over gaat tot de oprichting van of de deelneming aan een privaatrechtelijke rechtspersoon, tenzij op deze wijze een publiek belang wordt behartigd dat niet op een andere wijze tot stand wordt gebracht. Hierna is een overzicht opgenomen van verbonden partijen op geconsolideerd niveau (dat wil zeggen MareGroep N.V. en haar 100% deelneming MareFlex B.V.).

MareGroep N.V.

Vestigingsplaats	Voorhout
Openbaar belang	Uitvoering deel Wsw "oude stijl" van Participatiewet
Veranderingen	In 2020 worden geen veranderingen in het belang verwacht.
Vertegenwoordiging Gr KDB	Gr KDB is enig aandeelhouder van MareGroep N.V. In de Algemene Vergadering van Aandeelhouders wordt Gr KDB vertegenwoordigt door de voorzitter van het Dagelijks Bestuur en Algemeen Bestuur.

Financiële gegevens	**1-1-2020**	**31-12-2020**
Eigen vermogen	3.550.000	3.550.000
Vreemd vermogen	1.600.000	1.600.000
	2019	**2020**
Omvang financieel resultaat	1.365.000	1.630.000

8. Overzicht van baten en lasten

Gr KDB totaal
(bedragen x € 1.000)

Realisatie 2018 betreft voorlopige cijfers.

	Begroting 2020	Begroting 2019	Realisatie 2018
Programma Wsw			
Baten	€ 16.395	€ 17.403	€ 18.480
Lasten	€ -17.155	€ -17.870	€ -18.285
Saldo baten en lasten	€ -760	€ -467	€ 195
Programma SPW			
Baten	€ 1.205	€ 1.510	€ 1.675
Lasten	€ -850	€ -510	€ -660
Saldo baten en lasten	€ 355	€ 1.000	€ 1.015
Gerealiseerde kosten overhead	€ -2.340	€ -1.983	€ -2.265
Financiële baten en lasten	€ -40	€ -50	€ -50
Toevoeging / onttrekking aan reserves			
Programma Wsw	€ -	€ -	€ -
Programma SPW	€ -	€ -	€ -
Totaal mutaties reserves	€ -	€ -	€ -
Gemeentelijke bijdrage exploitatietekort			
Programma Wsw	€ 1.800	€ 1.500	€ 1.500
Programma SPW	€ 985	€ -	€ 150
Totaal gemeentelijke bijdragen	€ 2.785	€ 1.500	€ 1.650
Gerealiseerd resultaat	€ -	€ -	€ 545

Een nadere toelichting wordt in de volgende paragrafen gegeven.

9. Programma Wsw

Programma Wsw
(bedragen x € 1.000)

Realisatie 2018 betreft voorlopige cijfers

	Begroting 2020	Begroting 2019	Realisatie 2018
Baten			
Budget Wsw "oude stijl"	€ 14.595	€ 14.955	€ 16.755
Huuropbrengsten	€ 435	€ 430	€ 425
Dividend MareGroep N.V.	€ 1.365	€ 2.018	€ 1.300
Totaal baten	€ 16.395	€ 17.403	€ 18.480
Lasten			
Kosten Wsw-werknemers	€ -16.450	€ -17.150	€ -17.530
Kosten begeleid werken	€ -705	€ -720	€ -755
Totaal lasten	€ -17.155	€ -17.870	€ -18.285
Saldo baten en lasten	€ -760	€ -467	€ 195
Overhead			
Kosten niet regeling gebonden werknemers	€ -40	€ -35	€ -40
Vergoeding werkzaamheden MareGroep	€ -690	€ -683	€ -685
Overige bedrijfskosten	€ -270	€ -270	€ -265
Incidentele baten en lasten	€ -	€ -	€ -
Totaal overhead	€ -1.000	€ -988	€ -990
Financiële baten en lasten	€ -40	€ -45	€ -50
Mutaties reserves	€ -	€ -	€ -
Subtotaal programma Wsw	€ -1.800	€ -1.500	€ -845
Gemeentelijke bijdrage exploitatietekort	€ 1.800	€ 1.500	€ 1.500
Gerealiseerd resultaat programma Wsw	€ -	€ -	€ 655

Toelichting op het overzicht van baten en lasten Wsw

Algemeen

Operationele activiteiten vinden vanaf 1 januari 2004 plaats in MareGroep N.V.

	Begroting 2020	Begroting 2019	Realisatie 2018
Budget Wsw "oude stijl"			
Budget Wsw "oude stijl"	€ 14.595	€ 14.955	€ 16.755
Verhouding loonkosten Wsw in relatie tot het Rijksbudget in procenten	-0,14	-0,14	-0,12
Aantal se's gemiddeld	604	625	648
Rijksbudget per se (in euro)	€ 24.164	€ 23.928	€ 25.852

Vanaf 2015 geldt niet langer een taakstelling voor het aantal te realiseren arbeidsplaatsen. Vanuit het Rijk wordt een totaalbudget per gemeente vastgesteld, gebaseerd op aandeel in het totaal aantal berekende Wsw plaatsen . Dat betekent ook dat niet langer een terugbetaalverplichting bestaat bij onderrealisatie. Er wordt bij de vaststelling uitgegaan van een jaarlijks natuurlijk verloop van 4 á 5%. In werkelijkheid ligt dit verloop iets lager (3,5%).

Voor het budget Wsw "oude stijl" wordt uitgegaan van de budgetten zoals opgegeven in de septembercirculaire 2018. Het aantal arbeidsplaatsen wordt berekend op basis van het aantal gerealiseerde arbeidsplaatsen per ultimo 2018 minus de gemiddelde afbouw van de populatie door pensioneringen en natuurlijk verloop (3,5%).

	Begroting 2020	Begroting 2019	Realisatie 2018
Huuropbrengsten			
Huur gebouwen Voorhout	€ 435	€ 430	€ 425

De Gr KDB verhuurt haar terrein en pand tegen marktconform tarief aan MareGroep. In november 2017 heeft een taxatie van de waarde van het pand en bijbehorende grond plaatsgevonden, waarbij ook is gekeken naar de economische huurwaarde van het pand en de bijbehorende grond. Uit deze taxatie kwam voor 2018 een huurwaarde van € 425.000,- naar voren. Voor 2019 en 2020 is rekening gehouden met een prijsindexatie van 1,25%.

	Begroting 2020	Begroting 2019	Realisatie 2018
Dividend MareGroep			
Dividend over voorgaand boekjaar	€ 1.365	€ 2.018	€ 1.300

De Gr KDB is de enige aandeelhouder van MareGroep N.V. De winst die in MareGroep gegenereerd wordt, wordt, na goedkeuring van de jaarrekening, geheel of gedeeltelijk uitgekeerd aan de Gr KDB. Het bedrag dat uitgekeerd wordt, wordt vastgesteld in de Algemene Vergadering van Aandeelhouders waarin zitting hebben de voorzitter van de Raad van Commissarissen MareGroep en de voorzitter van het Dagelijks Bestuur Gr KDB (zie ook hoofdstuk 7 Verbonden partijen).

Kosten Wsw-werknemers			
Lonen en sociale lasten	€ -16.000	€ -16.700	€ -17.050
Overige kosten Wsw	€ -450	€ -450	€ -480
Totaal	€ -16.450	€ -17.150	€ -17.530
Aantal Se's	604	625	648
Loonkosten per FTE (in euro)	€ -26.490	€ -26.720	€ -26.307
Overige kosten per FTE (in euro)	€ -745	€ -720	€ -741

Aantal SE Wsw	Begroting 2020	Begroting 2019	Realisatie 2018
Detacheren en schoonmaak	165	163	176
Begeleid werken	63	67	68
Productie	207	217	222
Diensten	136	142	146
Overig	33	36	35
Totaal	604	625	648

Voor de loonontwikkeling Wsw wordt uitgegaan van de afspraken zoals deze zijn vastgelegd in de cao Wsw 2015-2018. Er is op moment van schrijven van deze begroting nog geen nieuwe cao afgesloten. Hierbij wordt de loonontwikkeling in de Wsw gekoppeld aan de ontwikkeling van het wettelijk minimumloon of, indien dit hoger is, de loon-prijsontwikkeling. Voor 2020 wordt uitgegaan van een loonstijging van 1,5%. Tevens wordt rekening gehouden met het zogenaamde Lage Inkomensvoordeel (LIV). Hierbij geldt een voordeel van maximaal € 1.000,- per dienstverband van 40 uur of naar rato. Het dienstverband moet minimaal 24 uur betreffen. Naast de loonontwikkelingen wordt uitgegaan van een terugloop in het personeelsbestand Wsw van 3,5% per jaar.

Kosten begeleid werken	Begroting 2020	Begroting 2019	Realisatie 2018
Te betalen loonkostensubsidie ivm begeleid werken	€ -705	€ -720	€ -755

De terugloop van beleid werken is gesteld op 3,5%, gelijk aan het verloop bij het overige personeel Wsw.

Kosten niet regeling gebonden werknemers	Begroting 2020	Begroting 2019	Realisatie 2018
Lonen en sociale lasten	€ -40	€ -35	€ -40

De loonkosten bestaan in 2019 alleen nog uit het salaris van de secretaris van de Gr KDB. Voor de loonontwikkeling wordt uitgegaan van de cao gemeenteambtenaren.

Vergoeding werkzaamheden MareGroep	Begroting 2020	Begroting 2019	Realisatie 2018
Vergoeding werkzaamheden MareGroep	€ -690	€ -683	€ -685

In de Gr KDB zijn alle Wsw-medewerkers in dienst. Staf- en begeleidend personeel heeft een dienstbetrekking met MareGroep N.V. Voor de werkzaamheden die het staf- en begeleidend personeel uitvoert t.b.v. de Gr KDB wordt een vergoeding betaald. Onder deze werkzaamheden worden o.a. gerekend ondersteuning door directie, HRM, financiën, secretariaat, consulenten en ander begeleidend personeel. Voor 2020 is rekening gehouden met geringe verhoging van deze vergoeding met 1%. In MareGroep wordt rekening gehouden met een kleine afname in het staf-personeel. Dit moet eventuele loonsverhogingen (en daarmee tarief) compenseren.

Overige bedrijfskosten	Begroting 2020	Begroting 2019	Realisatie 2018
Afschrijving vaste activa	€ -210	€ -210	€ -185
Overige kosten	€ -60	€ -60	€ -80
Incidentele baten en lasten	€ -	€ -	€ -
Totaal overige bedrijfskosten	€ -270	€ -270	€ -265

De activa in de Gr KDB bestaan uit de grond en het gebouw behorende bij de Nijverheidsweg 22 te Voorhout, alsmede de installaties die hier aard- en nagelvast aan verbonden zijn. Wat investeringen betreft is er alleen sprake van vervangingsinvesteringen. De jaarlijkse afschrijvingslasten blijven hierdoor (nagenoeg) gelijk.

De overige kosten bestaan o.a. uit klein onderhoud gebouw en terrein, accountantskosten en belastingen. Voor 2020 worden deze kosten gelijkgesteld aan 2019.

Financiële baten en lasten	Begroting 2020	Begroting 2019	Realisatie 2018
Rentebaten	€ 5	€ 5	€ -
Rentelasten	€ -45	€ -50	€ -50
Totaal	€ -40	€ -45	€ -50

De rentebaten hebben betrekking op de rekening courant verhouding met MareGroep. De rentelasten hebben betrekking op een tweetal leningen die aangegaan zijn om problemen met de liquiditeit het hoofd te bieden. De liquiditeitspositie vormt een blijvend risico waarbij mogelijkerwijs een nieuwe lening zal moeten worden afgesloten. Ook andere manieren van financiering worden hierbij bekeken. Voor deze begroting is derhalve enige voorzichtigheid betracht bij het vaststellen van de rentelasten.

Gemeentelijke bijdrage in exploitatietekort

Gemeentelijke bijdrage per SE in hele euro's	2020	2019	2018
Totaal aantal SE Wsw	604	625	648
Gemeentelijke bijdrage	€ 1.800.000	€ 1.500.000	€ 1.500.000
Gemeentelijke bijdrage per SE	€ 2.980	€ 2.400	€ 2.314

Door de afname van het budget Wsw 'oude stijl' en een (kleine) stijging van de lonen Wsw veroorzaakt door cao-afspraken, wordt het verschil tussen beiden steeds groter. Dit verschil wordt zoveel mogelijk gedekt door de dividenduitkering van MareGroep aan Gr KDB. Echter kan de winst niet oneindig blijven groeien. Daarnaast heeft MareGroep te maken met een tekort aan instroom waardoor de resultaten verder gedrukt worden. Hierdoor groeit in 2020 het exploitatietekort in de Gr KDB. In samenwerking met haar partners in het sociaal domein is MareGroep druk bezig om de voorwaarden voor voldoende instroom verder vorm te geven. Op de langere termijn is dan ook de verwachting dat het tekort gemaximaliseerd kan worden op 1,5 miljoen.

10. Programma Servicepunt Werk

Programma SPW
(bedragen x € 1.000)

Realisatie 2018 betreft voorlopige cijfers

	Begroting 2020	Begroting 2019	Realisatie 2018
Baten			
Re-integratiebudget	€ 1.205	€ 1.510	€ 1.675
Totaal baten	€ 1.205	€ 1.510	€ 1.675
Lasten			
Uitvoeringskosten	€ -850	€ -510	€ -660
Totaal lasten	€ -850	€ -510	€ -660
Saldo baten en lasten	€ 355	€ 1.000	€ 1.015
Overhead			
Kosten niet regeling gebonden werknemers	€ -1.125	€ -790	€ -1.060
Vergoeding werkzaamheden MareGroep	€ -125	€ -125	€ -125
Overige bedrijfskosten	€ -90	€ -80	€ -90
Incidentele baten en lasten	€ -	€ -	€ -
Totaal overhead	€ -1.340	€ -995	€ -1.275
Financiële baten en lasten	€ -	€ -5	€ -
Mutaties reserves	€ -	€ -	€ -
Subtotaal programma SPW	€ -985	€ -	€ -260
Gemeentelijke bijdrage exploitatietekort	€ 985	€ -	€ 150
Gerealiseerd resultaat programma SPW	€ -	€ -	€ -110

Toelichting op het overzicht van baten en lasten SPW

Re-integratiebudget	Begroting 2020	Begroting 2019	Realisatie 2018
Re-integratiebudget	€ 1.205	€ 1.985	€ 1.925
Te financieren taken ISD Bollenstreek	€ -	€ -225	€ -
Te financieren taken SD Katwijk	€ -	€ -250	€ -250
Re-integratiebudget voorgaande jaren	€ -	€ -	€ -
Totaal re-integratiebudget	€ 1.205	€ 1.510	€ 1.675

Voor het re-integratiebudget is uitgegaan van de bedragen zoals deze zijn opgenomen in de septembercirculaire 2018. Dit budget is aanzienlijk lager dan voorgaande jaren omdat een deel van het budget, te weten re-integratie klassiek, is overgeheveld naar de algemene uitkering uit het gemeentefonds. Ter informatie: voor 2018 was de omvang van dit deel € 900.000,-. Dit alles zorgt er voor dat de gemeentelijke bijdrage stijgt omdat daar dus feitelijk het deel re-integratie klassiek is opgenomen. Voorheen bleef een deel van het totale re-integratiebudget achter bij de sociale diensten t.b.v. eigen re-integratieactiviteiten. Vanaf 2020 is dit niet langer opgenomen in de begroting omdat dit deel via de uitkering uit het gemeentefonds ter vrije besteding van de gemeenten staat.

Uitvoeringskosten	Begroting 2020	Begroting 2019	Realisatie 2018
Uitvoeringskosten	€ -850	€ -510	€ -660

Onder uitvoeringskosten wordt verstaan de kosten die nodig zijn om personen werk-fit te maken. Dit bestaat uit het aanbieden van scholing, werkervaring en begeleiding. Op basis van de caseload, het verwachte verloop daarvan in de tijd en de verwachte instrumentenmix per klanttype zijn de totale uitvoeringskosten bepaald. Voor de volledigheid wordt gemeld dat de uitvoeringskosten ook afhankelijk zijn van de ambities van gemeenten. Hoe meer mensen in traject genomen worden hoe hoger de kosten voor inzet van de instrumentenmix zullen zijn. Anderzijds spreekt het voor zich dat elders in het sociaal domein dan besparingen kunnen worden gerealiseerd. Beleid hieromtrent moet in 2019 door de gemeenten verder vastgesteld worden.

Kosten niet regeling gebonden werknemers, inclusief inhuur extern	Begroting 2020	Begroting 2019	Realisatie 2018
Lonen en sociale lasten	€ -975	€ -790	€ -1.060
WW uitkeringen	€ -100	€ -	€ -
Opleiding en training	€ -50	€ -	€ -
Totaal	€ -1.125	€ -790	€ -1.060

Aantal fte SPW	2020	2019	2018
Manager	1,00	1,00	1,00
Accountmanagement	0,67	2,50	2,56
Consulenten arbeidsintegratie	9,44	7,00	10,54
Beleidsmedewerker	0,50	0,00	0,00
Administratieve ondersteuning	1,39	1,00	1,01
Totaal	13,00	11,50	15,11
Loonkosten per fte	€ -75	€ -69	€ -70

In het oorspronkelijke bedrijfsplan SPW is uitgegaan van 10,50 fte. Echter zorgt uitbreiding van het takenpakket t.o.v. dit bedrijfsplan, mede veroorzaakt door de toename van het aantal statushouders, dat een hoger aantal fte benodigd is. Daarnaast moet er ruimte zijn voor de ontwikkeling van de kwaliteit van het team, de ontwikkeling van het netwerk en voldoende ruimte om verantwoording over de resultaten te kunnen afleggen. Voor 2020 is balans gezocht tussen enerzijds efficiënt werken en anderzijds de kwaliteit en resultaten van het SPW. Dit leidt voor 2020 tot een daling van personeelskosten t.o.v. 2019. Dit wordt veroorzaakt door toename van de kwaliteit van het personeel en het verder terug dringen van de inhuur van extern personeel. Voor de loonontwikkeling wordt uitgegaan van de cao gemeenteambtenaren.

Vergoeding werkzaamheden MareGroep	Begroting 2020	Begroting 2019	Realisatie 2018
Vergoeding werkzaamheden MareGroep	€ -125	€ -125	€ -125

De vergoeding werkzaamheden MareGroep is gebaseerd op de dienstverlenings-overeenkomst (DVO) facilitair tussen SPW en MareGroep. In deze DVO is onder meer ondersteuning op het gebied van HRM, financiën, inkoop en facilitair opgenomen. Jaarlijks wordt geëvalueerd of het berekende bedrag overeenkomt met de afgenomen dienstverlening. Hieruit is gebleken dat de kosten inzake huisvesting zijn gedaald (door aanpassing huursom, zie derde bullit onder Programma Wsw) maar dat tegelijkertijd de benodigde ondersteuning door MareGroep in tijdsbesteding flink hoger is dan vooraf aangenomen. Onder aan de streep vallen deze effecten tegen elkaar weg.

Overige bedrijfskosten	Begroting 2020	Begroting 2019	Realisatie 2018
Afschrijving vaste activa	€ -	€ -	€ -
Reservering inzake vervanging personeel bij uitval	€ -	€ -30	€ -
Overige kosten	€ -90	€ -50	€ -90
Incidentele baten en lasten	€ -	€ -	€ -
Totaal overige bedrijfskosten	€ -90	€ -80	€ -90

Onder overige kosten worden gerekend kantoorkosten, relatiekosten en eventuele externe dienstverlening die niet door MareGroep kan worden uitgevoerd.

Financiële baten en lasten	Begroting 2020	Begroting 2019	Realisatie 2018
Rentebaten	€ -	€ -	€ -
Rentelasten	€ -	€ -5	€ -
Totaal	€ -	€ -5	€ -

Voor de financiële baten en lasten geldt dat geen rentebaten en -lasten worden verwacht. Mogelijke rentebaten en –lasten hebben alleen betrekking op de kredietfaciliteit bij de Bank Nederlandse Gemeenten (BNG).

Gemeentelijke bijdrage exploitatietekort

Voor de gemeentelijke bijdrage geldt dat hierin is opgenomen het deel re-integratie klassiek dat voorheen via het re-integtratiebudget beschikbaar was voor het SPW, maar nu wordt uitgekeerd via de algemene uitkering uit het gemeentefonds. Ter informatie wordt gegeven dat het bedrag van de omvang van dit deel in 2018 € 900.000,- was. Als verdeelsleutel voor de gemeentelijke bijdrage wordt het aantal inwoners per gemeente aangehouden.

11. Financiële meerjarenraming 2020-2023

Gr KDB totaal
(bedragen x € 1.000)

	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023
Programma Wsw				
Baten	€ 16.395	€ 16.185	€ 15.980	€ 15.655
Lasten	€ -17.155	€ -16.805	€ -16.455	€ -16.115
Saldo baten en lasten	€ -760	€ -620	€ -475	€ -460
Programma SPW				
Baten	€ 1.205	€ 1.240	€ 1.360	€ 1.475
Lasten	€ -850	€ -870	€ -890	€ -910
Saldo baten en lasten	€ 355	€ 370	€ 470	€ 565
Gerealiseerde kosten overhead	€ -2.340	€ -2.355	€ -2.375	€ -2.395
Financiële baten en lasten	€ -40	€ -40	€ -40	€ -40
Toevoeging / onttrekking aan reserves				
Programma Wsw	€ -	€ -	€ -	€ -
Programma SPW	€ -	€ -	€ -	€ -
Totaal mutaties reserves	€ -	€ -	€ -	€ -
Gemeentelijke bijdrage exploitatietekort				
Programma Wsw	€ 1.800	€ 1.660	€ 1.515	€ 1.500
Programma SPW	€ 985	€ 985	€ 905	€ 830
Totaal gemeentelijke bijdragen	€ 2.785	€ 2.645	€ 2.420	€ 2.330
Gerealiseerd resultaat	€ -	€ -	€ -	€ -

Programma Wsw
(bedragen x € 1.000)

	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023
Baten				
Budget Wsw "oude stijl"	€ 14.595	€ 14.115	€ 13.665	€ 13.290
Huuropbrengsten	€ 435	€ 440	€ 445	€ 450
Dividend MareGroep N.V.	€ 1.365	€ 1.630	€ 1.870	€ 1.915
Totaal baten	€ 16.395	€ 16.185	€ 15.980	€ 15.655
Lasten				
Kosten Wsw-werknemers	€ -16.450	€ -16.125	€ -15.800	€ -15.485
Kosten begeleid werken	€ -705	€ -680	€ -655	€ -630
Totaal lasten	€ -17.155	€ -16.805	€ -16.455	€ -16.115
Saldo baten en lasten	€ -760	€ -620	€ -475	€ -460
Overhead				
Kosten niet regeling gebonden werknemers	€ -40	€ -40	€ -40	€ -40
Vergoeding werkzaamheden MareGroep	€ -690	€ -690	€ -690	€ -690
Overige bedrijfskosten	€ -270	€ -270	€ -270	€ -270
Incidentele baten en lasten	€ -	€ -	€ -	€ -
Totaal overhead	€ -1.000	€ -1.000	€ -1.000	€ -1.000
Financiële baten en lasten	€ -40	€ -40	€ -40	€ -40
Mutaties reserves	€ -	€ -	€ -	€ -
Subtotaal programma Wsw	€ -1.800	€ -1.660	€ -1.515	€ -1.500
Gemeentelijke bijdrage exploitatietekort	€ 1.800	€ 1.660	€ 1.515	€ 1.500
Gerealiseerd resultaat programma Wsw	€ -	€ -	€ -	€ -

Programma SPW
(bedragen x € 1.000)

	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023
Baten				
Re-integratiebudget	€ 1.205	€ 1.240	€ 1.360	€ 1.475
Totaal baten	€ 1.205	€ 1.240	€ 1.360	€ 1.475
Lasten				
Uitvoeringskosten	€ -850	€ -870	€ -890	€ -910
Totaal lasten	€ -850	€ -870	€ -890	€ -910
Saldo baten en lasten	€ 355	€ 370	€ 470	€ 565
Overhead				
Kosten niet regeling gebonden werknemers	€ -1.125	€ -1.140	€ -1.160	€ -1.180
Vergoeding werkzaamheden MareGroep	€ -125	€ -125	€ -125	€ -125
Overige bedrijfskosten	€ -90	€ -90	€ -90	€ -90
Incidentele baten en lasten	€ -	€ -	€ -	€ -
Totaal overhead	€ -1.340	€ -1.355	€ -1.375	€ -1.395
Financiële baten en lasten	€ -	€ -	€ -	€ -
Mutaties reserves	€ -	€ -	€ -	€ -
Subtotaal programma Wsw	€ -985	€ -985	€ -905	€ -830
Gemeentelijke bijdrage exploitatietekort	€ 985	€ 985	€ 905	€ 830
Gerealiseerd resultaat programma Wsw	€ -	€ -	€ -	€ -

12. Overige financiële overzichten

Staat van leningen o/g

Bank	Vanaf	Tot	Bedrag per 1/1/20	Percentage	Aflossing	Bedrag per 31/12/20
BNG	2-5-2002	2-5-2022	€ 300.000	5,37	€ 100.000	€ 200.000
BNG	2-5-2004	2-5-2022	€ 333.350	4,50	€ 111.110	€ 222.240

Overzicht reserves en voorzieningen
(bedragen x € 1.000)

Reserves	Algemene reserve	Bestemmingsreserve Toekomstvisie	Bestemmingsreserve groot onderhoud
Stand per 01-01-2020	€ 2.100	€ 100	€ 100
Toevoegingen	€ -	€ -	€ 20
Onttrekkingen	€ -	€ -100	€ -
Stand per 31-12-2020	€ 2.100	€ -	€ 120

13. Uitsplitsing gegevens per gemeente

Aantal SE Wsw per gemeente

Gemeente	2020	2021	2022	2023
Hillegom	57	55	53	51
Katwijk	229	221	213	205
Lisse	61	59	57	55
Noordwijk	99	95	92	89
Oegstgeest	24	23	22	22
Teylingen	99	96	92	89
Wassenaar	35	34	33	32
Totaal	604	583	562	543

Aantal personen Wsw per gemeente

Gemeente	2020	2021	2022	2023
Hillegom	69	67	65	62
Katwijk	263	254	245	236
Lisse	75	72	70	68
Noordwijk	116	112	108	105
Oegstgeest	29	28	27	26
Teylingen	117	113	109	105
Wassenaar	41	39	38	37
Totaal	710	685	661	638

Gemeentelijke bijdrage Gr KDB totaal
in hele euro's

Gemeente	2020	2021	2022	2023
Hillegom	€ 287.911	€ 274.372	€ 251.104	€ 240.985
Katwijk	€ 1.012.039	€ 959.693	€ 877.943	€ 846.521
Lisse	€ 299.493	€ 285.433	€ 261.229	€ 250.683
Noordwijk	€ 518.406	€ 495.404	€ 453.495	€ 434.077
Oegstgeest	€ 71.788	€ 66.204	€ 60.421	€ 59.823
Teylingen	€ 487.453	€ 464.377	€ 424.983	€ 407.986
Wassenaar	€ 107.910	€ 99.517	€ 90.824	€ 89.925
Totaal gemeenten	€ 2.785.000	€ 2.645.000	€ 2.420.000	€ 2.330.000

Gemeentelijke bijdrage programma Wsw
in hele euro's

Gemeente	2020	2021	2022	2023
Hillegom	€ 174.067	€ 160.529	€ 146.507	€ 145.056
Katwijk	€ 673.014	€ 620.669	€ 566.454	€ 560.845
Lisse	€ 180.776	€ 166.715	€ 152.153	€ 150.646
Noordwijk	€ 295.746	€ 272.743	€ 248.919	€ 246.455
Oegstgeest	€ 71.788	€ 66.204	€ 60.421	€ 59.823
Teylingen	€ 296.699	€ 273.622	€ 249.721	€ 247.249
Wassenaar	€ 107.910	€ 99.517	€ 90.824	€ 89.925
Totaal gemeenten	€ 1.800.000	€ 1.660.000	€ 1.515.000	€ 1.500.000

Gemeentelijke bijdrage per SE in hele euro's	2020	2021	2022	2023
Totaal aantal SE Wsw	604	583	562	543
Gemeentelijke bijdrage	€ 1.800.000	€ 1.660.000	€ 1.515.000	€ 1.500.000
Gemeentelijke bijdrage per SE	€ 2.980	€ 2.848	€ 2.694	€ 2.764

De gemeentelijke bijdrage Wsw wordt bij de definitieve vaststelling, na afloop van het verslagjaar, verdeeld op basis van het gemiddeld aantal SE Wsw over de drie jaar voorafgaand aan het verslagjaar dat per gemeente in dienst is bij de Gr KDB (voor het begrotingsjaar derhalve de periode 2017-2019). Daarbij wordt rekening gehouden met een bonus-/malussysteem waarbij geldt dat op basis van de bij MareGroep gegenereerde omzet een factor wordt bepaald. Afhankelijk van deze factor betaalt een gemeente relatief meer of minder gemeentelijke bijdrage. De factorverdeling is hierbij:

Gemiddelde omzet per gemeente per Se in %	Factor
> 100%	100,0%
< 100% maar > 50%	112,5%
< 50%	125,0%

Voor de begroting 2020 geldt dat ten tijde van het opstellen nog geen bezettings- en omzetcijfers over 2019 of 2020 beschikbaar zijn. Daarom wordt voor de begroting gerekend met het gemiddeld aantal SE Wsw over de periode 2016-2018.

Gemeentelijke bijdrage programma SPW
in hele euro's

Gemeente	2020	2021	2022	2023
Hillegom	€ 113.843	€ 113.843	€ 104.597	€ 95.929
Katwijk	€ 339.024	€ 339.024	€ 311.489	€ 285.675
Lisse	€ 118.718	€ 118.718	€ 109.076	€ 100.036
Noordwijk	€ 222.660	€ 222.660	€ 204.576	€ 187.622
Teylingen	€ 190.755	€ 190.755	€ 175.262	€ 160.737
Totaal gemeenten	€ 985.000	€ 985.000	€ 905.000	€ 830.000

De gemeentelijke bijdrage SPW wordt verdeeld over de gemeenten op basis van het inwoneraantal per gemeente. Na afloop van het begrotingsjaar zal de verdeling in de begroting worden afgezet tegen de werkelijke inspanningen per gemeente.

GR KDB
Gemeenschappelijke Regeling
Werkbedrijven Kust-, Duin- en Bollenstreek

Aan de raden van de
deelnemende gemeenten

Voorhout, 2 juli 2020
Ref: BS20026

Betreft: jaarrekening 2019

Geachte raden,

Met verwijzing naar artikel 22, 3e lid, van de Gemeenschappelijke regeling werkbedrijven Kust-, Duin- en Bollenstreek, zenden wij u hierbij de door het algemeen bestuur in zijn openbare vergadering van 1 juli jl. vastgestelde rekening over het dienstjaar 2019.

Hoogachtend,

Het dagelijks bestuur,

M.J. Adriaanse,
secretaris

J.A.C. Langeveld,
voorzitter

Postadres: Postbus 43 2215 ZG Voorhout Bezoekadres: Nijverheidsweg 22 2215 MH Voorhout Tel: (0252) 262 100
IBAN: NL82BNGH0285100696 KvK: 27364205 BTW nr.: 810842634B01

Jaarstukken 2019

GR KDB

Gemeenschappelijke Regeling Kust-, Duin- en Bollenstreek

8 mei 2020

Baker Tilly (Netherlands) N.V.
Gewaarmerkt voor identificatiedoeleinden
Den Haag
Datum: 20 mei 2020

Inhoudsopgave

Jaarverslag

Bericht van het dagelijkse bestuur **2**
1. Doelstelling van de sociale werkvoorziening 2
2. Algemene ontwikkelingen op bestuurlijk niveau 2
3. Beleidsvisie van het bestuur 2
4. Missie en visie 3
5. Maatschappelijke ontwikkelingen die de SW raken 3
6. Realisatie van doelmatigheid en rechtmatigheid 4
7. Voorstel tot vaststelling van de jaarrekening 5
8. Duurzaamheid 6

Programmaverantwoording **7**
1. Algemeen 7
2. Sociaal beleid 7
3. Marketing- en productiebeleid 7
4. Financieel beleid 7

Verplichte paragrafen **8**
1. Weerstandsvermogen en risicobeheersing 8
2. Onderhoud kapitaalgoederen 10
3. Verbonden partijen 10
4. Bedrijfsvoering 11
5. Financiering 11

Jaarrekening **13**
- Balans per 31 december 2019 13
- Overzicht van baten en lasten in de jaarrekening over het begrotingsjaar 2019 14
- Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling 17
- Toelichting op de balans 21
- Toelichting op het programma Wsw 28
- Toelichting op het programma SPW 32

Wet normering topinkomens (WNT) **34**

Overige gegevens **35**
- Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

Baker Tilly (Netherlands) N.V.
Gewaarmerkt voor identificatiedoeleinden
Den Haag
Datum: 20 mei 2020

Bericht van het dagelijks bestuur

1. Doelstelling van de sociale werkvoorziening

Het openbaar lichaam Gr werkvoorzieningschap Kust-, Duin- en Bollenstreek heeft ten doel het op een bedrijfsmatig verantwoorde wijze doen uitvoeren van taken van en voor de deelnemende gemeenten op het terrein van de gesubsidieerde arbeid.

2. Algemene ontwikkelingen op bestuurlijk niveau

Werkvoorzieningschap Kust-, Duin- en Bollenstreek voert werkzaamheden uit op het gebied van de Wet sociale werkvoorziening (Wsw), inmiddels onderdeel van de Participatiewet, voor de acht deelnemende gemeenten; i.c. Hillegom, Katwijk, Lisse, Noordwijk, Noordwijkerhout, Oegstgeest, Teylingen en Wassenaar.

De bestuursorganen van het werkvoorzieningschap zijn: het Algemeen Bestuur, het Dagelijks Bestuur en de voorzitter. Het Algemeen Bestuur bestaat uit acht leden en acht plaatsvervangende leden inclusief de voorzitter. Deze leden en plaatsvervangende leden zijn door de raden van de gemeenten uit hun midden – de voorzitter inbegrepen – en uit de wethouders aangewezen. Het Dagelijks Bestuur bestaat uit drie leden inclusief de voorzitter. Deze leden zijn door het Algemeen Bestuur aangewezen. Het bestuur in 2019 is als volgt samengesteld:

Zittende bestuurders:

Lisse	Mw. J.A.C. Langeveld (lid db, tevens voorzitter)
Hillegom	Dhr. J.A. van Rijn (lid db)
Katwijk	Dhr. A. van Helden (lid db)
Noordwijk	Dhr. D.T.C. Salman
Oegstgeest	Dhr. H.J.T. Nieuwenhuis
Teylingen	Dhr. A.L. van Kempen
Wassenaar	Mw. I.M. Zweerts de Jong

3. Beleidsvisie van het bestuur

In de Kust-, Duin- en Bollenstreek werken zeven gemeenten (na de samenvoeging van de Gemeente Noordwijk en Noordwijkerhout) samen bij de uitvoering van de voormalige Wet sociale werkvoorziening (Wsw), inmiddels onderdeel van de Participatiewet: Hillegom, Katwijk, Lisse, Noordwijk, Oegstgeest, Teylingen en Wassenaar. Deze samenwerking vindt plaats in de vorm van een gemeenschappelijke regeling, de Gemeenschappelijke regeling Kust-, Duin- en Bollenstreek (Gr KDB).

Om beter uitvoer te kunnen geven aan de Wsw is gekozen voor de oprichting van het werkbedrijf MareGroep NV in 2002. Aan de oprichting van MareGroep NV lag een aantal argumenten ten grondslag, waarvan hieronder de belangrijkste worden genoemd:

- Scheiding tussen beleid (gemeenten) en uitvoering (bedrijf);
- Bedrijfsmatiger en slagvaardiger kunnen werken;
- Uitvoeren van private re-integratietaken, voor personen met een (grote) afstand tot de arbeidsmarkt;
- Het verhogen van het kostenbewustzijn en doelmatiger werken. Met andere woorden: van een ambtelijk bureaucratisch bedrijf naar een ondernemingsgericht bedrijf;
- Meer mogelijkheden bieden om te fungeren als gelijkwaardige partner t.o.v. klanten en opdrachtgevers door het oprichten van een rechtspersoon.

In het werkbedrijf vinden alle activiteiten voortkomend uit de Wsw plaats. De medewerkers die in het kader van de Wsw werkzaam zijn, vallen vanwege hun beschermde status echter onder de Gr KDB. De Gr KDB is 100% aandeelhouder van MareGroep NV.

Baker Tilly (Netherlands) N.V.
Gewaarmerkt voor identificatiedoeleinden
Den Haag
Datum: 20 mei 2020

In 2005 is MareFlex B.V. opgericht. MareFlex is een volle dochter van MareGroep en richt zich op private re-integratie- en personeelsdiensten.

4. Missie en visie

Missie

Het beste uit mensen halen door ontwikkeling, werk en re-integratie!

Visie

Het bij elkaar brengen van mens en werk. Wij onderscheiden ons door ondernemend te zijn in ontwikkeling en re-integratie. Ons doel ik mens, markt en overheid op inspirerende wijze te verbinden: Iedereen doet mee!

Om uitvoering te kunnen geven aan de missie en visie biedt MareGroep een grote diversiteit aan producten en diensten aan. Op deze manier kan een Wsw-medewerker zich ontplooien in werkzaamheden die het beste bij hem passen en kan de markt goed bediend worden. De diversiteit bestaat o.a. uit detachering van medewerkers in allerlei werkzaamheden, schoonmaak, groenvoorziening, postbezorging, verpakkingswerkzaamheden, assemblage en electromontage.

5. Maatschappelijke ontwikkelingen die de SW raken

Dit boekjaar is een hogere rijksvergoeding te zien dan was begroot. Dit is ook gelijk de belangrijkste oorzaak van het positief gerealiseerde resultaat. De verwachting voor de komende jaren is echter dat het tekort op het subsidieresultaat Wsw (verschil tussen de ontvangen rijksvergoeding Wsw en de uitbetaalde lonen Wsw) flink zal oplopen. Dit blijkt uit de meerjarenraming van de verschillende circulaires vanuit het ministerie. De uitdaging zal worden om dit oplopend tekort zoveel mogelijk te dekken met het financieel resultaat van MareGroep. Goed om te zien is daarbij dat het ontwikkelplan MareGroep 2.0 en het bijbehorende Masterplan een flink eind op weg is en de eerste resultaten, onder andere door het op gang komen van trajecten Beschut Werk, zichtbaar worden. Belangrijke voorwaarde om de voortgang verder succesvol te laten verlopen is en blijft de samenwerking met het SPW.

De re-integratietaak die aan Gr KDB als geheel is toevertrouwd vraagt om een goede samenwerking tussen MareGroep en SPW enerzijds, maar ook met alle andere stakeholders en belanghebbenden die binnen het sociaal domein opereren. De toekomstvisie die hiertoe is opgesteld voorziet in het bevestigen van de positie van de Gr KDB in dit speelveld en de rol die de Gr KDB als verbindingscentrum hierin vervult. Naast de al aanwezige taken is immers Gr KDB de aangewezen plaats om mens en werk bij elkaar te brengen, door hier de verbinding te leggen tussen arbeidsmarkt, werkgevers en onderwijs. En dit kan en moet breder dan nu het geval is. De ambitie van de Gr KDB en onze aangesloten gemeenten om iedereen naar vermogen te laten participeren is daarbij het uitgangspunt. Een breed opererende Gr KDB biedt daarbij toeleiding naar arbeid, aansluiting met onderwijs, bemiddeling naar de arbeidsmarkt, werkgeversdienstverlening en is het centrum voor kennis en expertise voor werkzoekenden en werkgevers.

De uitwerking van deze visie volgt in 2020. Hierbij worden, met de klant centraal, de efficiency, kwaliteit en herkenbaarheid van de Gr KDB als dé plek waar alle genoemde taken samenkomen sterk vergroot. Dit met merkbare, zichtbare en meetbare resultaten

Baker Tilly (Netherlands) N.V.
Gewaarmerkt voor identificatiedoeleinden
Den Haag
Datum: 20 mei 2020

6. Realisatie van doelmatigheid en rechtmatigheid

6.1 Doelmatigheid

Op grond van de Gemeentewet is de doelmatigheid een bijzonder punt van aandacht. Omdat de gemeenschappelijke regeling KDB door de relatie met MareGroep N.V. niet opereert in de markt, kent het speelveld van doelmatig handelen een beperkt kader. Echter de sociale doelstelling van het bedrijf draagt bij tot de specifieke invulling van de op dit gebied genomen maatregelen. Dit jaarverslag bevat een uiteenzetting over de (gerealiseerde) maatregelen in het kader van doelmatigheid.

Het doelmatig handelen van Gr KDB dient ter borging van de volgende effecten:

- Kostenbewuste houding en gedrag. Gr KDB streeft kostenreductie na door heldere en naleefbare procedures, door taakstellende budgetten en door duidelijke verdeling van verantwoordelijkheden en bevoegdheden. Er is sprake van een compacte organisatiestructuur, zonder eigen management, waarbij het dagelijks bestuur direct verantwoordelijk is. Het management is ingehuurd van MareGroep N.V. Dit beperkt de overheadkosten.
- Inzicht in doelmatigheid. Voor de productiviteit van de medewerkers gelden normen en kengetallen. Het management en het bestuur worden periodiek geïnformeerd over de realisatie van normen. Dit maakt tijdig bijsturen mogelijk.
- Doelmatige verkrijging van middelen. Gr KDB is gericht op het zo volledig mogelijk benutten van subsidiemogelijkheden. Dit betreft zowel de rijkssubsidie als incidentele subsidies en bijdragen. De medewerkers zijn goed geïnformeerd over subsidievoorwaarden, zodat terugbetaling van subsidies tot een minimum wordt beperkt.
- Het verzuimbeleid draagt bij aan het bevorderen van het welzijn van de medewerkers en de arbeidsproductiviteit.
- Het beheer van de duurzame productiemiddelen is gericht op het in stand houden van de productiemiddelen en het realiseren van een marktconforme vergoeding voor het beschikbaar stellen daarvan. Treasury management heeft tot doel het rendement op de beschikbare middelen te maximaliseren binnen het vastgestelde risicoprofiel.

6.2 Rechtmatigheid

Op grond van het "Besluit accountantscontrole decentrale overheden" (Bado) dient de accountant met ingang van het verslagjaar 2004 een oordeel te geven over de rechtmatigheid van de jaarrekening. Dit oordeel komt naast het al bestaande oordeel over de getrouwheid van de jaarrekening.

Financiële rechtmatigheid

Het begrip rechtmatigheid in het kader van de accountantscontrole richt zich met name op de mate waarin het door het bestuur gevoerde financieel beheer in overeenstemming is met de hiervoor geldende regels (externe en interne wet- en regelgeving). Vanuit de verantwoording en het accountantsoordeel daarover onderscheiden wij diverse elementen, waaronder de financiële rechtmatigheid en de niet-financiële rechtmatigheid. Overigens staat het hier geïntroduceerde rechtmatigheidbegrip los van het juridische begrip rechtmatigheid. De financiële rechtmatigheid gaat over de rechtmatigheid van het financieel beheer. Het financieel beheer omvat naast beheershandelingen ook de vastleggingen daarvan in de administratie en het naleven van verslaggevingregels.

Niet-financiële rechtmatigheid

De niet-financiële rechtmatigheid omvat handelingen en besluiten van niet-financiële aard (bijvoorbeeld het voldoen aan regelgeving op privacygebied zolang hieraan geen financiële sancties gekoppeld zijn). De accountant beperkt zich hierbij tot een beoordeling van het interne systeem van risicoafweging en -beheersing. Dit vergt van het bestuur een actieve inzet bij het scheppen van de voorwaarden om risico's in te schatten.

Baker Tilly (Netherlands) N.V.
Gewaarmerkt voor identificatiedoeleinden
Den Haag
Datum: 20 mei 2020

Beleid inzake misbruik & oneigenlijk gebruik

Daarnaast is misbruik & oneigenlijk gebruik (M&O) expliciet als criterium van rechtmatigheid aangemerkt. Om eventueel M&O gebruik te kunnen constateren, is een minimumnorm noodzakelijk waarin ondubbelzinnig vastligt wat onder M&O gebruik wordt begrepen.

Rechtmatigheid in 2017 en verder

Op 26 november 2012 heeft het Algemeen Bestuur het normenkader vastgesteld dat geldt voor de interne en externe controle van het rechtmatige financiële handelen. Hierin zijn opgenomen de externe wet en regelgeving alsmede interne verordeningen waaraan de totstandkoming van balansmutaties en baten en lasten moet voldoen. Per 20 april 2017 is door het Algemeen bestuur de geactualiseerde controleverordening, welke in werking is getreden per 1 januari 2016, vastgesteld.

7. Voorstel tot vaststelling van de jaarrekening

Wij stellen u voor de jaarrekening 2019 vast te stellen.

Het resultaat uit gewone bedrijfsuitoefening over 2019 is € 1.216.000,- negatief. Dit resultaat is inclusief een gemeentelijke bijdrage van € 1.500.000,-.
De dividenduitkering over 2018 van MareGroep NV bedroeg € 1.612.000,- , zodat uiteindelijk het gerealiseerde resultaat € 396.000,- bedraagt.

Wij stellen u voor het gerealiseerde resultaat over 2019 als volgt te bestemmen:

Resultaat voor resultaatbestemming		
Gerealiseerd resultaat programma Wsw	729.000	
Gerealiseerd resultaat programma SPW	-332.000	
Gerealiseerd resultaat Gr KDB totaal		**397.000**
Onttrekkingen		
Onttrekking bestemmingsreserve SPW (t.b.v. gerealiseerd resultaat programma SPW)	103.000	
Nog te bestemmen resultaat 2019	-500.000	
Totaal onttrekkingen		-397.000
Gerealiseerd resultaat na resultaatbestemming		**0**

* De verdeling van het nog te bestemmen resultaat 2019 per gemeente is als volgt:

Gemeente	Verdeling na bonus malus	Reeds gefactureerd over 2019	Verschil	Verrekening resultaat SPW	Terugbetaling gemeentelijke bijdrage
Hillegom	86.477	147.785	-61.308	26.543	-34.765
Katwijk	290.564	551.732	-261.168	78.459	-182.709
Lisse	78.514	149.084	-70.570	27.361	-43.210
Noordwijk	128.052	251.092	-123.040	51.963	-71.077
Oegstgeest	28.576	61.043	-32.467	0	-32.467
Teylingen	116.040	247.882	-131.842	44.675	-87.168
Wassenaar	42.778	91.382	-48.604	0	-48.604
Totaal	**771.000**	**1.500.000**	-729.000	**229.000**	-500.000

Baker Tilly (Netherlands) N.V.
Gewaarmerkt voor identificatiedoeleinden
Den Haag
Datum: 20 mei 2020

Toelichting op het resultaat in de Programmarekening:

In overeenstemming met de van toepassing zijnde verslaggevingsrichtlijnen 'Besluit, Begroting en Verantwoording' (BBV) moeten dividenden verantwoord worden in het jaar waarin het recht op het ontvangen dividend ontstaat.

Aangezien de bijdrage van MareGroep aan de Gemeenschappelijke Regeling Kust- Duin- en Bollenstreek voor het jaar 2019 besloten wordt in de algemene vergadering van aandeelhouders in het jaar 2020, moet de bijdrage van MareGroep over het jaar 2019 verwerkt worden in het jaar 2020. Hetzelfde geldt voor de verwerking van de bijdrage van MareGroep over het jaar 2018, deze wordt verwerkt in het jaar 2019.

Het resultaat van de MareGroep over 2019 bedraagt € 2.255.000 (2018: € 1.612.000). Dit resultaat zal naar verwachting, na goedkeuring door de Algemene vergadering van Aandeelhouders van MareGroep, in de loop van 2020 worden uitgekeerd aan Gr KDB. Daarmee dient het resultaat over 2019 als dekking in de tekorten van Gr KDB over 2020. Het resterende tekort zal door gemeentelijke bijdragen worden gedekt (begrootte gemeentelijke bijdrage over 2020 is € 1.800.000,-, zie begroting Gr KDB 2020).

8. Duurzaamheid

MareGroep heeft duurzaam ondernemen hoog op de agenda staan en blijft naar creatieve manieren zoeken om dit verder uit te breiden. Het ontwikkelen van medewerkers zorgt ervoor dat zij actief een bijdrage kunnen leveren aan de samenleving en niet noodgedwongen aan de kant staan. Het welzijn van onze medewerkers staat daarbij altijd hoog in het vaandel. Niet voor niets is MareGroep OHSAS-en VCU-gecertificeerd. MareGroep biedt een voortzetting van het fietsenplan en stimuleert medewerkers om de fiets te gebruiken als vervoermiddel door middel van goede voorzieningen voor het stallen van fietsen. Daarnaast kunnen medewerkers gebruik maken van de regeling bedrijfsfitness en krijgen zij bovendien korting bij een tweetal sportscholen in de regio. Het gebruik van openbaar vervoer wordt gestimuleerd, onder andere door de inzet van coaches die medewerkers in de opstartfase begeleiden bij het reizen. Ook worden aantrekkelijk geprijsde abonnementen aangeboden in samenwerking met het openbaar vervoersbedrijf. Deze maatregelen moeten leiden tot het terugdringen van eigen gemotoriseerd vervoer en het verder afbouwen en efficiënter maken van het collectief vervoer.

MareGroep geeft verder invulling aan duurzaam ondernemen door een in het inkoopprogramma opgenomen paragraaf over duurzaamheid. Investeringen worden daardoor niet alleen beoordeeld op prijs en kwaliteit, maar ook op milieubelasting en sociale gevolgen. In 2019 is daarom besloten tot het plaatsen van een groot aantal zonnepanelen op het dak van het pand in Voorhout. Tegelijkertijd wordt actief bekeken hoe het energieverbruik verder omlaag gebracht kan worden. Waar mogelijk wordt elektrisch vervoer en gereedschap aangeschaft voor onze Groenvoorziening. Er is aandacht voor gezonde voeding in het bedrijfsrestaurant en er wordt gebruik gemaakt van fair trade merken voor onder andere koffie- en theevoorziening. Het spreekt voor zich dat gescheiden inzameling van afval plaatsvindt.

Het ziekteverzuimbeleid heeft er toe geleid dat het ziekteverzuim onder onze Wsw medewerkers in 2019 met 11,5% aanzienlijk lager was dan het landelijk branche gemiddelde van 15,4%. Ten opzichte van het vorig jaar is het verzuimpercentage nagenoeg gelijk gebleven, ondanks een gemiddeld ouder wordende groep medewerkers. De landelijk tendens laat om deze reden juist een oplopend verzuimpercentage zien. Voor niet regeling gebonden medewerkers kwam het ziekteverzuim uit op 4,5% ten opzichte van 6,9% over 2018.

Voor een nadere toelichting op MareGroep en haar sociale resultaten wordt verwezen naar het Sociaal Jaarverslag 2019.

Baker Tilly (Netherlands) N.V.
Gewaarmerkt voor identificatiedoeleinden
Den Haag
Datum: 20 mei 2020

Programmaverantwoording

1. Algemeen

Per 1 januari 2004 zijn de activiteiten van Gr KDB overgedragen aan MareGroep N.V. Per diezelfde datum zijn ook de ambtenaren van Gr KDB overgegaan naar MareGroep N.V., uitgezonderd een klein aantal niet meer actieve ambtenaren (wachtgeld, ziek) en de secretaris.

In 2002 werd aan de fusie tussen Het Spektrum, 't Heem en Stichting Werkkring vorm gegeven door oprichting van de Gemeenschappelijke regeling Kust-, Duin- en Bollenstreek. Na langdurig en frequent overleg tussen diverse gremia werd op 31 december 2002 MareGroep N.V. opgericht.

Aan de oprichting van MareGroep N.V. lag een aantal argumenten ten grondslag, waarvan hieronder de belangrijkste worden genoemd:

- Scheiding tussen beleid (gemeenten) en uitvoering (bedrijf);
- Bedrijfsmatiger en slagvaardiger kunnen werken;
- Uitvoeren van particuliere re-integratietaken voor personen met grote afstand tot de arbeidsmarkt;
- Door privatisering het kostenbewustzijn en doelmatig werken verhogen. Met andere woorden van een ambtelijk bureaucratisch bedrijf naar een ondernemingsgericht bedrijf;
- Meer mogelijkheden om te fungeren als gelijkwaardige partner t.o.v. klanten en opdrachtgevers door oprichten van een rechtspersoon.

2. Sociaal beleid

Voor de verdere ontwikkeling van het P&O beleid zijn de hoofdlijnen uitgezet.
De instrumenten functioneringsgesprekken en individuele ontwikkelingsplannen zijn geïntegreerd.
Voorts is een methode ontwikkeld om de doorstroom van medewerkers vanuit de binnenbedrijven naar de buitenbedrijven, Groen en Detacheren, meer planmatig uit te voeren.

3. Marketing- en productiebeleid

Zoals al bij het hoofdstuk 'Algemeen' aangegeven, zijn de activiteiten van Gr KDB per 1 januari 2004 overgedragen aan MareGroep N.V.
Om die reden is er voor Gr KDB geen marketing – en productiebeleid.

4. Financieel beleid

Zoals hierboven bij het hoofdstuk voorstel tot vaststelling van de jaarrekening reeds aangegeven bedraagt het gerealiseerde resultaat over 2019 in de Gr KDB € 396.401,- positief. Dit is inclusief een gemeentelijke bijdrage van € 1.500.000,- en een dividenduitkering van MareGroep van € 1.612.000 over het boekjaar 2018.

De totale gerealiseerde baten zijn € 20.126.000,- (Rijksbijdrage, gemeentelijke bijdrage en bedrijfsopbrengsten), de totale lasten die hier tegenover staan zijn € 21.322.000,- (bedrijfslasten en loonkosten subsidie).

Het aantal SE in het boekjaar 2019 bedroeg gemiddeld 621 , wat 4 SE lager is dan begroting/taakstelling van het jaar

In het boekjaar 2019 zijn geen nieuwe leningen aangegaan.

Baker Tilly (Netherlands) N.V.
Gewaarmerkt voor identificatiedoeleinden
Den Haag
Datum: 20 mei 2020

1. Weerstandsvermogen en risicobeheersing

1.1 Inleiding

De paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing gaat in op de vraag in welke mate de financiële positie van de Gr KDB toereikend is om de financiële gevolgen van risico's die de Gr KDB loopt op te kunnen vangen. In deze paragraaf worden achtereenvolgens besproken:

- Inventarisatie van de weerstandscapaciteit
- Inventarisatie van de risico's
- Weerstandsvermogen
- Beleid betreffende de weerstandscapaciteit en de risico's en de realisatie daarvan

1.2 Inventarisatie van de weerstandscapaciteit

De weerstandscapaciteit bevat de middelen en de mogelijkheden waarover de Gr KDB beschikt of kan beschikken om niet begrote kosten te dekken. Onderdelen van de weerstandscapaciteit zijn:

- Het gedeelte van de algemene reserve en de bestemmingsreserves dat als vrij besteedbaar kan worden aangemerkt.
- De meerwaarde van activa die tegen een lagere of nulwaarde zijn gewaardeerd en desgewenst direct verkoopbaar zijn (de stille reserves).
- De omvang van de post 'Onvoorzien' in de begroting.
- Mogelijkheden tot het genereren van extra inkomsten.

De weerstandscapaciteit is naar de stand van 31 december 2019 als volgt samengesteld:

Onderdeel van de Weerstandscapaciteit	**Financiële omvang**
Algemene en bestemmingsreserves	€ 3.585.000
Stille reserves *	€ 0
Onvoorzien in de begroting	€ 0
Mogelijkheden tot het genereren van extra inkomsten	€ 0
Overige	€ 0
Totaal	**€ 3.585.000**

* Het pand in Voorhout is getaxeerd in 2002 en is tegen taxatiewaarde overgedragen aan Gr KDB.

De weerstandscapaciteit heeft zich in het afgelopen boekjaar als volgt ontwikkeld:

Omschrijving	**2019**	**2018**
Weerstandscapaciteit	€ 3,6 miljoen	€ 3,8 miljoen
Saldo risicoafweging	€ 2,1 miljoen	€ 2,2 miljoen
Weerstandscapaciteit / Saldo risicoafweging	€ 1,5 miljoen	€ 1,6 miljoen

Uit deze tabel blijkt dat de weerstandscapaciteit in het verslagjaar voldoende is. Binnen de organisatie van Gr KDB zal verbetering voornamelijk kunnen plaatsvinden door versteviging van het eigen vermogen.

Baker Tilly (Netherlands) N.V.
Gewaarmerkt voor identificatiedoeleinden
Den Haag
Datum: 20 mei 2020

.3 Inventarisatie van de risico's

Vanuit de risico-inventarisatie zijn de volgende risico's naar voren gekomen:

- Daling resultaat MareGroep: door de afbouw van de Wsw-populatie en mogelijke economische omstandigheden kan het resultaat van MareGroep lager worden dan voorheen. Het resultaat van MareGroep wordt aan Gr KDB uitgekeerd en vormt zo een deel van de dekking in het exploitatietekort Gr KDB.
- Personeelskosten Wsw: arbeidsvoorwaardelijke omstandigheden kunnen leiden tot een stijging van de personeelskosten. Een voorbeeld hiervan is de verplichting om een transitievergoeding te betalen bij ontslag.
- Personeelskosten SPW: de huidige bezetting is mogelijk niet toereikend of er worden andere kwaliteiten gevraagd dan aanwezig zijn om de taken te vervullen. Extra kosten kunnen ontstaan in de vorm van omscholing, outplacement en het aantrekken van extra vast personeel.

Inventarisatie van risico´s
(x € 1.000,-)

Risicoprofiel	Benodigde omvang
Laag (kleine kans, mogelijkheid tot tijdig sturen)	5,00%
Gemiddeld (gemiddelde kans, sturen gedeeltelijk mogelijk)	10,00%
Hoog (grote kans, geen mogelijkheid tot tijdig sturen)	20,00%

Risicogebieden	Risicoprofiel	Percentage	Omvang 2020	Benodigd
Daling resultaat MareGroep	Hoog	20,00%	1.365.000	273.000
Personeelskosten Wsw	Gemiddeld	10,00%	16.450.000	1.645.000
Personeelskosten SPW	Gemiddeld	10,00%	1.125.000	112.500
Totaal				2.030.500

1.4 Weerstandsvermogen

Het weerstandsvermogen bestaat uit de relatie tussen de weerstandscapaciteit en alle risico's waarvoor geen maatregelen zijn getroffen en die van materiële betekenis kunnen zijn voor de financiële positie. Uit de paragrafen 1.2 en 1.3 is af te leiden dat het weerstandsvermogen van Gr KDB per 31-12-2019 positief is.

1.5 Beleid betreffende de weerstandscapaciteit en de risico's en de realisatie daarvan

Beleid ten aanzien van de weerstandscapaciteit

Op 29 november 2010 heeft het Algemeen Bestuur de nota 'Weerstandsvermogen en risicomanagement' vastgesteld. Gr KDB heeft eind 2019 een weerstandscapaciteit van € 3,6 miljoen (2018: € 3,8 miljoen). Deze reserve wordt geacht voldoende te zijn om tegenvallers uit lopende exploitatie op te vangen, zonder dat dit ten koste gaat van de uitvoering van de bestaande taken. Jaarlijks zal de omvang van de risico's worden afgezet tegen de weerstandscapaciteit. Indien nodig worden maatregelen getroffen om de omvang van de weerstandscapaciteit in overeenstemming te brengen met de risico's.

Baker Tilly (Netherlands) N.V.
Gewaarmerkt voor identificatiedoeleinden
Den Haag
Datum: 20 mei 2020

Financiële kengetallen	2019	Begroting 2019	2018
Netto schuldquote	3%	n.v.t.	2%
Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen	3%	n.v.t	2%
Solvabiliteitsratio	50%	n.v.t	54%
Grondexploitatie	n.v.t	n.v.t	n.v.t
Structurele exploitatieruimte	2%	0%	4%
Belastingcapaciteit	n.v.t	n.v.t	n.v.t

De financiële positie is ten opzichte van het verslagjaar 2018 nauwelijks gewijzigd.

Risicomanagement en risicoafweging

Gr KDB beschikt over een goede administratieve organisatie. Dit draagt bij aan de beheersing van de bedrijfsprocessen en de risico's. Tevens inventariseert Gr KDB jaarlijks de risico's die niet zijn verwerkt in de jaarrekening. Deze risico-inventarisatie is het product van samenwerking tussen het management (financieel, personeel en overig) en het bestuur.

2. Onderhoud kapitaalgoederen

In de loop van 2007 heeft het bestuur een beleidskader geformuleerd voor het onderhoud van de kapitaalgoederen, ingaande 1 januari 2008. Hierin is beschreven dat kapitaalgoederen in goede staat gehouden worden ter voorkoming van achterstallig onderhoud.

Per 31 december 2016 wordt niet meer voldaan aan de voorwaarden die gelden volgens het BBV voor de opname van de voorziening groot onderhoud. Als gevolg daarvan is het saldo van de voorziening groot onderhoud per 31 december 2016 vrijgevallen ten gunste van het resultaat. Voorgesteld wordt om de vrijval van de voorziening aan te wenden voor het vormen van een bestemmingsreserve groot onderhoud gebouw. De onderhoudskosten verband houdende met het groot onderhoud aan de kapitaalgoederen worden met ingang van het begrotingsjaar 2017 ten laste van het resultaat gebracht op het moment dat deze zich voordoen. Een zelfde bedrag zal dan worden onttrokken aan de bestemmingsreserve groot onderhoud. In 2019 heeft er geen groot onderhoud plaatsgevonden.

Gr KDB heeft het volgende gebouw in eigendom en beheer:

- Nijverheidsweg 22 te Voorhout

De Gr KDB en haar deelnemingen zijn gehuisvest aan de Nijverheidsweg 22. Het onderhoud van het pand is voor rekening van de Gr KDB. Er is geen sprake van achterstallig onderhoud.

3. Verbonden partijen

Verbonden partijen zijn privaatrechtelijke of publiekrechtelijke organisaties waarin Gr KDB een bestuurlijk en financieel belang heeft. Dit geldt uitsluitend voor het belang dat Gr KDB heeft in MareGroep N.V. (100%) en indirect via de MareGroep N.V. heeft in MareFlex B.V. (100%). De samenwerking tussen Gr KDB en MareGroep N.V. is geregeld in een aan-wijzingsbesluit, in een samenwerkingsovereenkomst en een jaarovereenkomst. MareGroep N.V. voert voor Gr KDB de Wsw uit.
Het beleidskader rondom deelnemingen is niet geformaliseerd, echter het voornaamste uitgangspunt is dat Gr KDB niet over gaat tot de oprichting van of de deelneming in een privaatrechtelijke rechtspersoon, tenzij op deze wijze een publiek belang wordt behartigd dat niet op een andere wijze tot stand wordt gebracht. Hierna is een overzicht opgenomen van verbonden partijen op geconsolideerd niveau (dat wil zeggen MareGroep N.V. en haar 100% deelneming MareFlex B.V.):

Baker Tilly (Netherlands) N.V.
Gewaarmerkt voor identificatiedoeleinden
Den Haag
Datum: 20 mei 2020

MareGroep N.V.

Vestigingsplaats	Voorhout
Openbaar belang	Uitvoering deel Wsw van de Participatiewet
Veranderingen	In 2018 zijn er geen veranderingen in het belang geweest
Vertegenwoordiging Gr KDB	Algemene Vergadering van Aandeelhouders: mevrouw J.A.C. Langeveld, wethouder gemeente Lisse en voorzitter van het Dagelijks Bestuur en Algemeen Bestuur

Financiële gegevens	**1-1-2019**	**31-12-2019**
Eigen vermogen	€ 3.522.000	€ 4.166.000
Vreemd vermogen	€ 851.000	€ 1.069.000
	2018	**2019**
Omvang financieel resultaat	€ 1.612.000	€ 2.255.000

4. Bedrijfsvoering

In deze paragraaf wordt aandacht besteed aan de beleidsmatige, toekomstgerichte aspecten van bedrijfsvoering. Daarbij wordt zoveel mogelijk verwezen naar andere onderdelen van dit jaarverslag, waar het betreffende onderwerp is toegelicht.

4.1 Investeringsbeleid

Investeringen binnen de Gr KDB hebben hoofdzakelijk betrekking op de verbeteringen/aanpassingen aan het pand in Voorhout. Overige investeringen vinden plaats binnen de MareGroep.

4.2 Administratieve organisatie

In 2009 is de opzet van de administratieve organisatie herschreven. Tevens is een intern controleplan opgesteld dat dient als kader voor de toetsing op de juiste naleving van de procedures. In 2019 is dit verder ingevoerd in de organisatie.

4.3 Informatisering en Automatisering

De informatisering en automatisering van Gr KDB worden verzorgd door MareGroep N.V.

4.4 P&O beleid

Voor de verdere ontwikkeling van het P&O beleid zijn de hoofdlijnen uitgezet.
De instrumenten 'functioneringsgesprekken' en 'individuele ontwikkelingsplannen' zijn geïntegreerd.
Voorts is een methode ontwikkeld om de doorstroom van medewerkers vanuit de binnenbedrijven naar de buitenbedrijven, Groen en Detacheren, meer planmatig uit te voeren.

5. Financiering

Treasurybeleid

Het treasurybeleid is vastgelegd in het treasurystatuut dat in 2013 is vastgesteld door het Algemeen Bestuur.

Baker Tilly (Netherlands) N.V.
Gewaarmerkt voor identificatiedoeleinden
Den Haag
Datum: 20 mei 2020

De activiteiten op het gebied van treasury dienen zo transparant en beheersbaar mogelijk te worden ingericht. De Gr KDB streeft een laag risico na. Zo wordt alleen belegd in papier met A-Rating en hoofdsomgarantie van organisaties die de instemming hebben van het Algemeen Bestuur.

Er wordt geen gebruikt gemaakt van derivaten of van vreemde valuta.

Beheersing renterisico's

Het renterisico bestaat uit de kasgeldlimiet en de renterisiconorm. De kasgeldlimiet is door het ministerie van Financiën vastgesteld op 8,2% van de begrotingsomvang per 1 januari van het boekjaar. De omvang van de netto vlottende schuld heeft in 2019 de kasgeldlimiet niet overschreden.

De renterisiconorm is door het ministerie vastgesteld op 20%. Er geldt een drempelbedrag van € 2,5 miljoen. De herfinancieringbehoefte van Gr KDB is lager dan de renterisiconorm.

Uitgevoerde treasuryactiviteiten

In 2019 zijn geen nieuwe leningen afgesloten.

Liquiditeitsprognose

De meerjaren liquiditeitsprognose is gebaseerd op de gezamenlijke liquiditeitsbehoefte van Gr KDB en MareGroep N.V. Er is geen meerjaren liquiditeitsprognose voor Gr KDB afzonderlijk.

Baker Tilly (Netherlands) N.V.
Gewaarmerkt voor identificatiedoeleinden
Den Haag
Datum: 20 mei 2020

Balans per 31 december 2019

Voor resultaatbestemming

(alle bedragen X € 1.000)

ACTIVA	31-12-2019		31-12-2018	
Vaste Activa				
Materiële vaste activa, economisch nut	4.223		4.151	
Financiële vaste activa, kapitaalverstrekkingen aan deelnemingen	45		45	
Totaal		**4.268**		**4.196**
Vlottende Activa				
Uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan één jaar	2.832		2.753	
Liquide middelen	0		0	
Overlopende activa	28		33	
Totaal		**2.860**		**2.786**
Totaal activa		**7.128**		**6.982**

PASSIVA	31-12-2019		31-12-2018	
Vaste passiva				
Eigen vermogen				
Algemene reserve	2.107		2.107	
Bestemmingsreserve	1.082		772	
Gerealiseerde resultaat	397		910	
Totaal		**3.585**		**3.789**
Vaste schulden				
Vaste schulden met een rentetypische looptijd van één jaar of langer				
Onderhandse leningen binnenlandse banken en overige financiële instellingen		**633**		**844**
Vlottende passiva				
Netto vlottende schulden met een rentetypische looptijd korter dan één jaar	2.331		1.547	
Overlopende passiva	579		803	
Totaal		**2.910**		**2.350**
Totaal Passiva		**7.128**		**6.982**

Baker Tilly (Netherlands) N.V.
Gewaarmerkt voor identificatiedoeleinden
Den Haag
Datum: 20 mei 2020

Overzicht van baten en lasten in de jaarrekening over het begrotingsjaar 2019

(alle bedragen X € 1.000)

	Realisatie 2019	Begroting 2019	Realisatie 2018
Verhuur pand aan MareGroep NV	430	430	425
Bedrijfsopbrengsten	**430**	**430**	**425**
Uitvoeringskosten	-858	-510	-686
Lonen, salarissen en sociale lasten WSW	-17.302	-17.150	-17.563
Salarissen ambtelijk personeel	-1.319	-825	-1.103
Afschrijvingen op immateriële en materiële vaste activa	-165	-210	-184
Managementvergoeding MareGroep NV	-683	-683	-683
Overige bedrijfskosten	-272	-270	-257
Incidentele baten en lasten	-9	0	383
Rentekosten en -baten	-36	-45	-46
Som der bedrijfslasten	**-20.644**	**-19.693**	**-20.139**
Bedrijfsresultaat	**-20.214**	**-19.263**	**-19.714**
Rijksvergoeding	18.196	16.465	18.432
loonkostensubsidie	-698	-720	-758
Gemeentelijke bijdrage	1.500	1.500	1.650
Totaal	**18.998**	**17.245**	**19.323**
Resultaat uit gewone bedrijfsuitoefening	**-1.216**	**-2.018**	**-390**
Dividenduitkering MareGroep NV	1.612	2.018	1.300
Gereliseerd totaal saldo van baten en lasten	**396**	**0**	**910**
Onttrekkingen aan reserves	0	0	0
Toevoegingen aan reserves	0	0	0
	0	**0**	**0**
Gerealiseerde resultaat	**396**	**0**	**910**

Baker Tilly (Netherlands) N.V.
Gewaarmerkt voor identificatiedoeleinden
Den Haag
Datum: 20 mei 2020

Programma Wsw

(alle bedragen X € 1.000)

	Realisatie 2019	Begroting 2019	Realisatie 2018
Verhuur pand aan MareGroep NV	430	430	425
Bedrijfsopbrengsten	**430**	**430**	**425**
Lonen, salarissen en sociale lasten WSW	-17.302	-17.150	-17.563
Salarissen ambtelijk personeel	-41	-35	-39
Afschrijvingen op immateriële en materiële vaste activa	-165	-210	-184
Managementvergoeding MareGroep NV	-683	-683	-683
Overige bedrijfskosten	-40	-60	-68
Incidentele baten en lasten	-9	0	383
Rentekosten en -baten	-36	-45	-46
Som der bedrijfslasten	**-18.276**	**-18.183**	**-18.200**
Bedrijfsresultaat	**-17.846**	**-17.753**	**-17.775**
Rijksvergoeding	16.161	14.955	16.757
loonkostensubsidie	-698	-720	-758
Gemeentelijke bijdrage	1.500	1.500	1.500
Totaal	**16.963**	**15.735**	**17.498**
Resultaat uit gewone bedrijfsuitoefening	**-883**	**-2.018**	**-277**
Dividenduitkering MareGroep NV	1.612	2.018	1.300
Gereliseerd totaal saldo van baten en lasten	**729**	**-0**	**1.023**
Onttrekkingen aan reserves	0	0	0
Toevoegingen aan reserves	0	0	0
	0	**0**	**0**
Gerealiseerde resultaat	**729**	**-0**	**1.023**

Baker Tilly (Netherlands) N.V.
Gewaarmerkt voor identificatiedoeleinden
Den Haag
Datum: 20 mei 2020

Programma SPW

(alle bedragen X € 1.000)

	Realisatie 2019	Begroting 2019	Realisatie 2018
Uitvoeringskosten	-858	-510	-686
Salarissen ambtelijk personeel	-1.278	-790	-1.064
Overige bedrijfskosten	-232	-210	-189
Som der bedrijfslasten	**-2.367**	**-1.510**	**-1.938**
Bedrijfsresultaat	**-2.367**	**-1.510**	**-1.938**
Rijksvergoeding	2.035	1.510	1.675
Gemeentelijke bijdrage	0	0	150
Totaal	**2.035**	**1.510**	**1.825**
Gereliseerd totaal saldo van baten en lasten	**-332**	**0**	**-113**
Onttrekkingen aan reserves	0	0	0
Toevoegingen aan reserves	0	0	0
	0	**0**	**0**
Gerealiseerde resultaat	**-332**	**0**	**-113**

Baker Tilly (Netherlands) N.V.
Gewaarmerkt voor identificatiedoeleinden
Den Haag
Datum: 20 mei 2020

Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling

Inleiding

Onderstaande grondslagen, waarop de waardering van activa en passiva en de resultaatbepaling is gebaseerd, zijn bedoeld als leidraad voor een juiste interpretatie van de financiële overzichten. De jaarrekening voldoet aan het Besluit Begroting en Verantwoording(BBV).

Algemene grondslagen voor het opstellen van de jaarrekening

De waardering van de activa en passiva en de bepaling van het resultaat vinden plaats op basis van historische kosten. Tenzij bij de desbetreffende balanspost anders vermeld, worden de activa en passiva opgenomen tegen nominale waarde.

Voorzover het BBV niet anders voorschrijft, zijn de baten en lasten toegerekend aan het jaar waarop zij betrekking hebben. Winsten worden slechts opgenomen voorzover zij op balansdatum zijn gerealiseerd. Verliezen en risico's die hun oorsprong vinden voor het einde van het begrotingsjaar, worden in acht genomen indien zij voor het opmaken van de jaarrekening bekend zijn geworden.

Balans

Vaste activa

Materiële vaste activa, met economisch nut

De waardering van de materiële vaste activa is gebaseerd op de verkrijgings- of vervaardigingsprijs, verminderd met de afschrijvingen. Bij de waardering van de materiële vaste activa wordt rekening gehouden met een vermindering van hun waarde indien deze naar verwachting duurzaam is. In het begrotingsjaar heeft een dergelijke vermindering niet plaatsgevonden.

Op grond wordt niet afgeschreven. Voor het overige vindt afschrijving plaats op basis van de historische aanschafprijs volgens een stelsel dat is afgestemd op de verwachte toekomstige gebruiksduur, rekeninghoudend met een eventuele restwaarde. Er wordt afgeschreven vanaf het moment van ingebruikname van het actief.

De maximale afschrijvingstermijnen volgens de lineaire methode bedragen in jaren:

• Inrichting terreinen	2.5%
• Bedrijfsgebouwen	2.5%
• Machines, apparaten en installaties	10%
• Overige Materiële vaste activa	20%

Financiële vaste activa

Participaties in het aandelenkapitaal van NV's en BV's (kapitaalverstrekkingen aan deelnemingen in de zin van het BBV) zijn gewaardeerd tegen de verkrijgingsprijs van de aandelen. Indien de waarde van de aandelen onverhoopt structureel mocht dalen tot onder de verkrijgingsprijs zal afwaardering plaatsvinden. Tot dusver is een dergelijke afwaardering gelukkig niet noodzakelijk gebleken. De actuele waarde ligt ruim boven de verkrijgingsprijs.

Baker Tilly (Netherlands) N.V.
Gewaarmerkt voor identificatiedoeleinden
Den Haag
Datum: 20 mei 2020

Vlottende activa

Uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan één jaar

De vorderingen worden gewaardeerd tegen nominale waarde. Voor verwachte oninbaarheid is een voorziening in mindering gebracht. De voorziening wordt statisch bepaald op basis van de geschatte inningskansen.

Liquide middelen

Deze activa worden tegen nominale waarde opgenomen.

Eigen vermogen

Algemene reserve

De algemene reserve dient als algehele buffer om toekomstige tegenvallers te kunnen opvangen.

Bestemmingsreserves

Onder bestemmingsreserves wordt verstaan een reserve waaraan door het bestuur een bepaalde bestemming is gegeven. Het gehele bedrag van de bestemmingsreserves ultimo het jaar dient onderbouwd te zijn met bestuursbesluiten van het algemeen bestuur, dan wel opgenomen te zijn in het voorliggende voorstel tot resultaatbestemming.

Gerealiseerde resultaat

Het gerealiseerde resultaat is het resterende resultaat na reeds bestemde mutaties in de reserves.

Vaste schulden

De vaste schulden worden gewaardeerd tegen de nominale waarde, verminderd met de reeds gedane aflossingen. Vaste schulden hebben een rentetypische looptijd van één jaar of langer.

Vlottende passiva

De vlottende passiva worden gewaardeerd tegen de nominale waarde.

Overzicht van baten en lasten in de jaarrekening

Het overzicht van baten en lasten in de jaarrekening bestaat uit één programma.

Overige bedrijfsopbrengsten

De overige bedrijfsopbrengsten omvatten de resultaten uit de verhuur van onroerend goed.

Baker Tilly (Netherlands) N.V.
Gewaarmerkt voor identificatiedoeleinden
Den Haag
Datum: 20 mei 2020

Lonen en salarissen Wsw en ambtelijk

Hierop worden de loon- en salariskosten van de Wsw-medewerkers en respectievelijk de salariskosten van het ambtelijk personeel verantwoord. Onder loon- en salariskosten wordt verstaan het bruto bedrag van de aan het boekjaar toe te rekenen lonen c.q. salarissen, vermeerderd met de uitbetaalde vakantiegeldrechten.

Personeelslasten worden in principe toegerekend aan het boekjaar waarop ze betrekking hebben. Als gevolg van het formele verbod op het opnemen van voorzieningen c.q. schulden uit hoofde van jaarlijks terugkerende arbeidskostengerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume, worden sommige personele lasten echter toegerekend aan de periode waarin uitbetaling plaatsvindt; daarbij moet worden gedacht aan componenten zoals overlopende vakantiegeld- en verlofaanspraken. Voor arbeidskostengerelateerde verplichtingen van een jaarlijks vergelijkbaar volume wordt geen voorziening getroffen of op andere wijze een verplichting opgenomen. De referentieperiode is dezelfde als die van de meerjarenraming, te weten vier jaar. Indien er sprake is van (eenmalige) schokeffecten (bijvoorbeeld door reorganisaties) wordt wel een verplichting opgenomen.

Sociale lasten

De sociale lasten betreffen de ter zake van de werknemersverzekeringen verschuldigde werkgeverslasten, alsmede het werkgeversaandeel in de pensioenvoorziening.
Dit betreft tevens de aan het boekjaar toe te rekenen ziekengelden.

Afschrijvingen

Dit betreft de afschrijvingskosten van de vaste activa. De afschrijvingstermijn bedraagt maximaal de economische levensduur.

Rentekosten en –baten

De rentekosten bestaan uit de rentelasten van de langlopende leningen.
De rentebaten betreffen de inkomsten van gelden in rekening-courant.

Overige bedrijfskosten

Hierin zijn onder meer begrepen de kosten voor bedrijfsgeneeskundige zorg, opleidingen van Wsw-werknemers, vervoerskosten en onderhoudskosten. De overige bedrijfskosten worden berekend op basis van historische kosten.

Rijksvergoeding

Dit betreft de (via de in de Gr KDB deelnemende gemeenten) ontvangen rijksbijdrage voor SW-geïndiceerden en het re-integratiebudget.

Gemeentelijke bijdrage

De gemeentelijke bijdrage omvat de in de gemeenschappelijke regeling of anderszins overeengekomen bijdrage in het exploitatietekort.

Dividenduitkering MareGroep

Dividendopbrengsten van de deelneming MareGroep NV worden als baten verantwoord op het moment dat het dividend betaalbaar wordt gesteld.

Baker Tilly (Netherlands) N.V.
Gewaarmerkt voor identificatiedoeleinden
Den Haag
Datum: 20 mei 2020

Vennootschapsbelasting

Tot 1 januari 2016 was Gr KDB als overheidsonderneming niet onderworpen aan vennootschapsbelasting. Dit is veranderd, omdat vanaf 1 januari 2016 de wet 'modernisering vennootschapsbelasting overheidsondernemingen' van toepassing is op overheidsondernemingen.

In opdracht van het management van Gr KDB heeft de externe specialist beoordeeld of er een beroep kan worden gedaan op vrijstellingen voor de activiteiten die door de Gr KDB worden verricht. Hieruit volgt dat de Gr KDB bij ongewijzigde voortzetting van de activiteiten geen fiscale onderneming drijft. De externe specialist heeft de uitkomsten van het hiervoor genoemde onderzoek in opdracht van het management van Gr KDB voorgelegd aan de Belastingdienst. De Belastingdienst heeft bevestigd dat er geen sprake is van een fiscale onderneming indien in achtereen- en opeenvolgende jaren de fiscale opbrengsten ten hoogste gelijk zijn aan de fiscale kosten. Omdat hiervan sprake is, is de Gr KDB niet onderworpen aan vennootschapsbelasting.

Baker Tilly (Netherlands) N.V.
Gewaarmerkt voor identificatiedoeleinden
Den Haag
Datum: 20 mei 2020

Toelichting op de Balans

(alle bedragen X € 1.000)

ACTIVA

Vaste Activa

Materiële vaste activa

Een overzicht van de materiële vaste activa is onderstaand opgenomen. Het betreft uitsluitend activa met een economisch nut.

	Gronden & terreinen	Bedrijfsgebouwen	Machines, apparaten & installaties	Overige materiële vaste activa	Totaal
Boekwaarde per 1 januari 2019	2.476	1.323	351	1	4.151
Investeringen	0	83	154	0	237
	2.476	1.406	505	1	4.388
Desinvesteringen	0	0	0	0	0
Afschrijving op desinvesteringen	0	0	0	0	0
Desinvesteringen	0	0	0	0	0
Afschrijvingen	-8	-116	-42	-0	-165
Boekwaarde per 31 december 2019	**2.468**	**1.290**	**463**	**1**	**4.223**
Cumulatieve afschrijvingen en overige Waardeverminderingen per 31-12-2019	316	2.866	1.260	57	4.499
Afschrijvingspercentages	2,5%	2,5%	10%	20%	

De investeringen in het boekjaar blijven binnen de in het boekjaar gevoteerde kredieten.

Baker Tilly (Netherlands) N.V.
Gewaarmerkt voor identificatiedoeleinden
Den Haag
Datum: 20 mei 2020

Toelichting op de Balans

(alle bedragen X € 1.000)

ACTIVA

Vaste Activa

Financiële vaste activa

Kapitaalverstrekkingen aan deelnemingen:

	2019	2018
MareGroep NV	45	45
Totaal	**45**	**45**

Per 31 december 2002 is de MareGroep NV opgericht met een eigen vermogen van € 45.000,-

Vlottende Activa

Uitzettingen met een rentetypische looptijd van korter dan één jaar

	2019	2018
Vorderingen op openbare lichamen		
Debiteuren openbare lichamen	206	186
Voorziening dubieuze debiteuren	0	0
	206	186
Uitzettingen in 's Rijks schatkist	2.150	2.116
Rekening courant met MareGroep N.V.	0	33
Rekening courant met MareFlex B.V.	5	0
Omzetbelasting	0	52
Overige vorderingen	471	366
Totaal Uitzettingen met een rentetypische looptijd < 1 jaar	**2.832**	**2.753**

Onder de overige vorderingen is een vordering van € 340.000 met betrekking tot het lage-inkomensvoordeel 2019 opgenomen. Daarnaast is onder de overige vorderingen een bedrag van € 128.000 inzake nog te factureren bonussen 'Beschut Werk'.

Uitzettingen in 's Rijks schatkist
Decentrale overheden zijn verplicht hun overtollige middelen in 's Rijks schatkist aan te houden. Het drempelbedrag waarboven de middelen in 's Rijks schatkist aangehouden moeten worden bedraagt 0,75% van het begrotinstotaal, maar is nooit lager dan € 250.000. Op de volgende pagina is de toelichting inzake het schatkistbankieren opgenomen:

Baker Tilly (Netherlands) N.V.
Gewaarmerkt voor identificatiedoeleinden
Den Haag
Datum: 20 mei 2020

Toelichting op de Balans

(alle bedragen X € 1.000)

Berekening benutting drempelbedrag schatkistbankieren (bedragen x € 1000)					
		Verslagjaar			
(1)	Drempelbedrag	250			
		Kwartaal 1	Kwartaal 2	Kwartaal 3	Kwartaal 4
(2)	Kwartaalcijfer op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen	-	-	-	-
(3a) = (1) > (2)	Ruimte onder het drempelbedrag	250	250	250	250
(3b) = (2) > (1)	Overschrijding van het drempelbedrag	-	-	-	-
(1) Berekening drempelbedrag					
		Verslagjaar			
(4a)	Begrotingstotaal verslagjaar	19.693			
(4b)	Het deel van het begrotingstotaal dat kleiner of gelijk is aan € 500 miljoen	19.693			
(4c)	Het deel van het begrotingstotaal dat de € 500 miljoen te boven gaat	-			
(1) = (4b)*0,0075 + (4c)*0,002 met een minimum van €250.000	Drempelbedrag	250			
(2) Berekening kwartaalcijfer op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen					
		Kwartaal 1	Kwartaal 2	Kwartaal 3	Kwartaal 4
(5a)	Som van de per dag buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen (negatieve bedragen tellen als nihil)	-	-	-	-
(5b)	Dagen in het kwartaal	90	91	92	92
(2) - (5a) / (5b)	Kwartaalcijfer op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen	-	-	-	-

Liquide middelen

	2019	2018
Banken	0	0
Totaal	**0**	**0**

Ten aanzien van de liquide middelen gelden geen opnamebeperkingen. Evenmin worden er ten aanzien van de liquide middelen valutarisico's gelopen.

Overlopende activa

	2019	2018
Fietsregeling	4	8
OV-regeling	14	14
Bedrijfsfitness	1	0
Afrekening ziektenkosten	9	5
Vooruitbetaalde kosten	0	6
Totaal	**28**	**33**

Baker Tilly (Netherlands) N.V.
Gewaarmerkt voor identificatiedoeleinden
Den Haag
Datum: 20 mei 2020

Toelichting op de Balans

(alle bedragen X € 1.000)

PASSIVA

Eigen vermogen

Algemene Reserve

	2019	2018
Algemene reserve per 1 januari	2.107	2.116
Resultaatbestemming 2018/2017	600	-9
Terugbetaling gemeentelijke bijdrage 2018/2017	-600	-
Algemene reserve per 31 december	**2.107**	**2.107**

De teveel betaalde gemeentelijke bijdrage over 2018 is terugbetaald aan de gemeenten

Bestemmingsreserves

	2019	2018
Bestemmingsreserve 'Kerstensgelden' per 1 januari	279	279
Resultaatbestemming 2018/2017	0	0
Onttrekkingen	0	0
Bestemmingsreserve 'Kerstensgelden' per 31 december	**279**	**279**

Uit de bestemmingsreserve 'Kerstensgelden' dienen de bestedingen in het kader van de herstructurering van de Gr KDB en haar dochterondernemingen (als gevolg van de invoering van de Participatiewet) te worden gedekt. De onttrekkingen hebben betrekking op de uitgevoerde herstructureringswerkzaamheden.

	2019	2018
Bestemmingsreserve 'Toekomstvisie' per 1 januari	200	200
Resultaatbestemming 2018/2017	0	0
Onttrekkingen	0	0
Bestemmingsreserve 'Toekomstvisie' per 31 december	**200**	**200**

Uit de bestemmingsreserve 'Toekomstvisie' dienen de bestedingen in het kader van de uitvoering van het Masterplan "Change", MareGroep 2.0 te worden gedekt. Het Masterplan voorziet in een nieuwe Missie en Visie, financiële en sociale bedrijfsdoelstellingen en strategie voor de periode 2017-2021. Het Masterplan is "de kapstok" voor de veranderingen die MareGroep in deze 4 jaar zal doorlopen om het gestelde doel, de omvorming tot een breed georiënteerd sociaal werkbedrijf, te bereiken.

	2019	2018
Bestemmingsreserve groot onderhoud per 1 januari	77	77
Resultaatbestemming 2018/2017	0	0
Dotaties	0	0
Bestemmingsreserve groot onderhoud per 31 december	**77**	**77**

Uit de bestemmingsreserve groot onderhoud worden de bestedingen in het kader van groot onderhoud gedekt.

Baker Tilly (Netherlands) N.V.
Gewaarmerkt voor identificatiedoeleinden
Den Haag
Datum: 20 mei 2020

Toelichting op de Balans

(alle bedragen X € 1.000)

	2019	2018
Bestemmingsreserve 'SPW' per 1 januari	216	0
Resultaatbestemming 2018/2017	-113	216
Onttrekkingen	0	0
Bestemmingsreserve 'SPW' per 31 december	**103**	**216**

Uit de bestemmingsreserve 'SPW' worden de tekorten van het 'Programma SPW' gefinancierd. Eventuele positieve gerealiseerde resultaten worden gedoteerd aan de bestemmingsreserve 'SPW'.

	2019	2018
Bestemmingsreserve 'Doorontwikkeling dienstverlening re-integratie binnen Gr KDB' per 1 januari	0	0
Resultaatbestemming 2018/2017	423	0
Onttrekkingen	0	0
Bestemmingsreserve 'Doorontwikkeling dienstverlening re-integratie binnen Gr KDB' per 31 december	**423**	**0**

Aanwending van deze reserve kan plaatshebben door middel van een begrotingswijziging.

Gerealiseerde resultaat	**397**	**910**
Totaal eigen vermogen	**3.585**	**3.789**

Baker Tilly (Netherlands) N.V.
Gewaarmerkt voor identificatiedoeleinden
Den Haag
Datum: 20 mei 2020

Toelichting op de Balans

(alle bedragen X € 1.000)

Vaste Schulden

Langlopende schulden met een rentetypische looptijd van meer dan één jaar

Het verloop van de onderhandse leningen van binnenlandse banken en overige financiële instellingen is als volgt:

	Afloopdatum	Rentepercentage	Saldo per 01-01-2019	Nieuwe leningen	Aflossingen	Saldo per 31-12-2019	Rentelast verslagjaar
BNG	2-5-2022	5,37%	400	0	100	300	18
BNG	2-5-2022	4,60%	444	0	111	333	17
			844	**0**	**211**	**633**	**35**

Netto vlottende schulden met een rentetypische looptijd van korter dan één jaar

Banksaldi

	2019	2018
BNG bank	1.126	1.163
	1.126	**1.163**

Overige schulden

	2019	2018
Crediteuren	221	331
Belastingen en premies sociale verzekeringen	497	1
Omzetbelasting	-32	0
Nog te betalen pensioen	7	9
Netto lonen en salarissen	0	2
Rekening courant met MareGroep N.V.	507	0
Rekening courant met MareFlex B.V.	0	40
Overige schulden	4	0
	1.205	**384**

Overlopende passiva

	2019	2018
Vooruitgefactureerde rijksbijdrage	-0	480
Rente langlopende leningen	21	28
Nog te betalen loonkostensubsidie	345	222
Individueel Keuze Budget (IKB)	9	5
Overige nog te betalen kosten	204	68
	579	**803**

Baker Tilly (Netherlands) N.V.
Gewaarmerkt voor identificatiedoeleinden
Den Haag
Datum: 20 mei 2020

Toelichting op de Balans

(alle bedragen X € 1.000)

Niet in de balans opgenomen belangrijke financiële verplichtingen

Opgebouwd recht V.T. (WSW-werknemers)	659
Verlofdagenverplichting (WSW-werknemers en ambtelijk personeel)	355

Opgebouwd VT

Betreft 7 maanden vakantiegeld inclusief toeslag sociale lasten.

Verlofdagenverplichting

Betreft openstaande verlofdagen per eind 2019.

Gr KDB is onderdeel van een fiscale eenheid voor de omzetbelasting met de MareGroep NV en MareFlex BV.

Meerjarige contractuele verplichtingen

Aard van het contract	Eindatum	Financieel verplichting < 1jr	Financieel verplichting > 1jr
Het vervoer van werknemers van de Gr KDB vanaf de huisadressen naar de werklocaties en vice versa.	1-7-2020	61	0
Inzet bedrijfsarts	31-12-2022	94	187

Seniorenregeling

In overeenstemming met artikel 6.11 tot en met 6.13 van de Collectieve Arbeidsovereenkomst voor de Sociale Werkvoorziening voor de periode 1 januari 2019 tot en met 31 december 2019 is bij de gemeenschappelijke regeling Kust- Duin- en Bollenstreek (Gr KDB) sprake van een seniorenregeling. De seniorenregeling houdt in dat werknemers van 58 jaar en ouder, die een ononderbroken diensttijd hebben van ten minste 5 jaren voorafgaand aan de ingangsdatum van de vermindering werktijd, op verzoek de formele arbeidsduur kunnen verkorten, onder gedeeltelijke doorbetaling van het geldende loon. De onderstaande tabel geeft een samenvatting van de seniorenregelingen.

Seniorenregeling				
	tot 1 januari 2018		vanaf 1 januari 2018	
Leeftijd	Vermindering	Loondoorbetaling	Vermindering	Loondoorbetaling
58	1/10 deel	95,0%		
59	1/5 deel	92,5%		
60			1/5 deel	92,5%
61,5	1/5 deel	100,0%		
62			1/5 deel	100,0%

De Gr KDB ontvangt jaarlijks rijksbijdrage voor de gerealiseerde SE's, hierdoor is deze verplichting niet van invloed op het resultaat van de Gr KDB.

Baker Tilly (Netherlands) N.V.
Gewaarmerkt voor identificatiedoeleinden
Den Haag
Datum: 20 mei 2020

Toelichting op de Balans

Kredietfaciliteit BNG Bank
Gemeenschappelijke regeling Kust-, Duin- en Bollenstreek en MareGroep N.V. beschikken gezamenlijk over een kredietfaciliteit bij BNG Bank van € 1.500.000. Beide zijn hoofdelijk aansprakelijk voor terugbetalingsverplichtingen uit hoofde van deze kredietfaciliteit.

Gebeurtenissen na balansdatum

Gr KDB ondervindt, net zoals vele bedrijven in Nederland, forse gevolgen van het Coronavirus. Er vanuit gaande dat de geraamde ontvangsten aan subsidie en gemeentelijke bijdrage niet veranderen, zal het effect vooral bestaan uit een daling van de dividendontvangsten van MareGroep NV over het boekjaar 2020. Deze dividendontvangst zal voor Gr KDB pas in het boekjaar 2021 worden ontvangen en administratief worden verwerkt. Gr KDB heeft de situatie onderkend en werkt aan passende maatregelen om deze situatie het hoofd te kunnen bieden. Daarnaast wordt op het moment van schrijven door de Rijksoverheid hard gewerkt aan een op maat gemaakte compensatieregeling die recht doet aan de situatie van participatiebedrijven zoals Gr KDB. Alle maatregelen tezamen geven voldoende reden om te vertrouwen op de duurzame voortzetting van de activiteiten. De jaarrekening is dan ook opgesteld op basis van deze continuïteitsveronderstelling.

Baker Tilly (Netherlands) N.V.
Gewaarmerkt voor identificatiedoeleinden
Den Haag
Datum: 20 mei 2020

Toelichting op het programma Wsw

(alle bedragen X € 1.000)

Begrotingsrechtmatigheid

Op programmaniveau hebben zich in het boekjaar geen (van belang zijnde) begrotingsoverschrijdingen voorgedaan. Binnen de programma's komen over- en onderschreidingen voor. Deze zijn gedurende het jaar via de tussentijdse informatie aan het Dagelijks Bestuur gemeld en geaccordeerd.

Overige bedrijfsopbrengsten

	Realisatie 2019	Begroting 2019	Realisatie 2018
Verhuur pand aan MareGroep NV	430	430	425
Verhuur pand aan MareGroep NV	**430**	**430**	**425**

Lonen, salarissen en sociale lasten WSW-personeel

	Realisatie 2019	Begroting 2019	Realisatie 2018
Loonkosten WSW-werknemers	-13.255	-13.157	-13.458
Totale loonkosten WSW	**-13.255**	**-13.157**	**-13.458**
Sociale lasten	-2.450	-2.393	-2.448
Pensioenpremies	-1.157	-1.162	-1.188
	-3.607	-3.554	-3.636
Ziekengelden	6	12	12
Totale sociale lasten WSW	**-3.602**	**-3.543**	**-3.624**
Arbo dienst	-97	-92	-98
Opleidingen	-17	-32	-34
Vervoerskosten	-298	-282	-302
Eigen bijdrage vervoer	15	15	16
Overige personeelskosten	-48	-59	-63
Totaal overige personeelskosten WSW	**-445**	**-450**	**-481**
Totaal generaal	**-17.302**	**-17.150**	**-17.563**

Het Lage-inkomensvoordeel over 2019 (€ 340.000) is opgenomen onder de loonkosten WSW-werknemers.

Baker Tilly (Netherlands) N.V.
Gewaarmerkt voor identificatiedoeleinden
Den Haag
Datum: 20 mei 2020

Toelichting op het programma Wsw

(alle bedragen X € 1.000)

Salarissen ambtelijk personeel

	Realisatie 2019	Begroting 2019	Realisatie 2018
Loonkosten ambtelijk personeel	-38	-35	-36
Overige loonkosten	-1	0	-1
Totale loonkosten ambtelijk personeel	**-39**	**-35**	**-37**
Sociale lasten	-2	0	-2
Pensioenpremies	0	0	0
Totale sociale lasten ambtelijk personeel	**-2**	**0**	**-2**
Totaal generaal	**-41**	**-35**	**-39**

	Realisatie 2019	Begroting 2019	Realisatie 2018
Aantal WSW-ers SE (gemiddeld)	621	625	650
Aantal FTE ambtelijk personeel (gemiddeld)	1	1	1
Totale loonkosten WSW per SE	-27	-27	-26
Totale loonkosten ambtelijk personeel per FTE	-41	-35	-39

Per 1 januari 2004 is het ambtelijk personeel overgegaan van de GR KDB naar de MareGroep NV. Slechts de niet actieve ambtenaren zijn nog in dienst van de GR KDB.

Afschrijvingen

	Realisatie 2019	Begroting 2019	Realisatie 2018
Afschrijvingen op materiële vaste activa met een economisch nut	**-165**	**-210**	**-184**

Managementvergoeding MareGroep NV

De GR Kust-, Duin- en Bollenstreek betaalt jaarlijks een vergoeding aan de MareGroep voor de inlening van het management, dat per 1 januari 2004 onderdeel uitmaakt van de MareGroep NV.

Baker Tilly (Netherlands) N.V.
Gewaarmerkt voor identificatiedoeleinden
Den Haag
Datum: 20 mei 2020

Toelichting op het programma Wsw

(alle bedragen X € 1.000)

Overige bedrijfskosten

	Realisatie 2019	Begroting 2019	Realisatie 2018
Onderhoudskosten	-16	-14	-15
Verzekeringen en belastingen	-6	-4	-5
Overige bedrijfskosten	-19	-42	-48
	-40	**-60**	**-68**

De kosten voor energie, machines, indirecte materialen en automatisering worden geheel gedragen door MareGroep NV.

Incidentele baten en lasten

	Realisatie 2019	Begroting 2019	Realisatie 2018
Incidentele baten:			
Lage-inkomensvoordeel 2017	0	0	383
Totaal incidentele baten	0	0	383
Incidentele lasten:			
Uitvoering sectorplannen	-9	0	0
Totaal incidentele lasten	-9	0	0
Saldo incidentele baten en lasten	**-9**	**0**	**383**

Lage-inkomensvoordeel (2018)
In het kader van de Wet tegemoetkomingen loondomein hebben wij over 2017 de tegemoetkoming Lage-inkomensvoordeel ontvangen. Het Lage-inkomensvoordeel over 2017 bedroeg € 383.000.

Uitvoering sectorplannen (2019)
De bestedingen in 2019 in het kader van de herstructurering van de SW-sector zijn hieronder verantwoord. Via de resultaatbestemming zullen deze bestedingen worden onttrokken aan de bestemmingsreserve 'Kerstensgelden'.

Baker Tilly (Netherlands) N.V.
Gewaarmerkt voor identificatiedoeleinden
Den Haag
Datum: 20 mei 2020

Toelichting op het programma Wsw

(alle bedragen X € 1.000)

Rentekosten en -baten

	Realisatie 2019	Begroting 2019	Realisatie 2018
Rente over rek.-courant verhouding MareGroep	0	5	0
Rente langlopende leningen	-36	-50	-46
	-36	**-45**	**-46**

Rijksvergoeding

	Realisatie 2019	Begroting 2019	Realisatie 2018
Omvang rijksvergoeding WSW	16.161	14.955	16.757
Bonus begeleid werken	0	0	0
Uitgekeerde loonkostensubsidie	-698	-720	-758
Verhouding loonkosten WSW in %	-93%	-87%	-95%
Aantal gerealiseerde SE's (gemiddeld)	621	625	650
Rijksvergoeding per SE (in hele €)	26.025	23.928	25.787

Het gerealiseerd aantal SE's in 2019 was 29 lager dan in 2018.

De realisatie van de rijksvergoeding is hoger dan begroot, maar lager dan vorig boekjaar. De afname ten opzichte van vorig boekjaar wordt veroorzaakt doordat er geen instroom meer is voor de Wsw is. Wel is er sprake van uitstroom door pensioneringen en uitdiensttredingen. Als gevolg hiervan nemen de rijksvergoedingen in de tijd af. De rijksvergoeding 2019 valt hoger uit dan begroot doordat een aanpassing van het Wsw budget heeft plaatsgevonden. De samenstelling van de rijksvergoeding is als volgt:

	Realisatie 2019	Begroting 2019	Realisatie 2018
Hillegom	1.534	1.497	1.624
Katwijk	6.160	5.542	6.251
Lisse	1.675	1.502	1.731
Noordwijk	2.613	2.525	2.725
Oegstgeest	648	623	703
Teylingen	2.639	2.335	2.706
Wassenaar	918	931	1.017
Buitengemeenten	0	0	0
Andere werkvoorzieningschappen	-26	0	0
	16.161	**14.955**	**16.757**

Gemeentelijke bijdrage

	Realisatie 2019	Begroting 2019	Realisatie 2018
Hillegom	148	148	169
Katwijk (ZH)	552	552	560
Lisse	149	149	139
Noordwijk	251	251	261
Oegstgeest	61	61	57
Teylingen	248	248	231
Wassenaar	91	91	83
	1.500	**1.500**	**1.500**

Baker Tilly (Netherlands) N.V.
Gewaarmerkt voor identificatiedoeleinden
Den Haag
Datum: 20 mei 2020

Toelichting op het programma SPW

(alle bedragen X € 1.000)

Begrotingsrechtmatigheid

Op programmaniveau hebben zich in het boekjaar geen begrotingsoverschrijdingen voorgedaan. Binnen de programma's komen over- en onderschreidingen voor. Deze zijn gedurende het jaar via de tussentijdse informatie aan het Dagelijks Bestuur gemeld en geaccordeerd.

Salarissen ambtelijk personeel

	Realisatie 2019	Begroting 2019	Realisatie 2018
Loonkosten ambtelijk personeel	-509	-436	-587
Totale loonkosten ambtelijk personeel	**-509**	**-436**	**-587**
Sociale lasten	-63	-59	-79
Pensioenpremies	-64	-61	-82
	-127	-120	-162
Ziekengelden	0	0	0
Totale sociale lasten ambtelijk personeel	**-127**	**-120**	**-162**
Ingehuurd personeel	-613	-208	-279
Reiskostenvergoedingen	-8	-7	-9
Eigen bijdrage vervoer	0	0	0
Overige personeelskosten	-20	-20	-26
Totaal overige personeelskosten ambtelijk personeel	**-641**	**-234**	**-315**
Totaal generaal	**-1.278**	**-790**	**-1.064**

De loonkosten van het ambtelijk personeel vallen hoger uit dan begroot, doordat vacatures en opvang van ziekte onder het vaste personeel binnen het Servicepunt Werk zijn ingevuld door interim medewerkers. Het aantal fte viel om hiervoor genoemde reden en de wens om kwalitatief stappen te maken hoger uit dan begroot.

Overige bedrijfskosten

	Realisatie 2019	Begroting 2019	Realisatie 2018
Verkoopkosten	-14	0	-16
Externe dienstverlening	-125	-125	-125
Kantoorkosten	-18	0	-18
Overige bedrijfskosten	-75	-85	-30
	-232	**-210**	**-189**

Baker Tilly (Netherlands) N.V.
Gewaarmerkt voor identificatiedoeleinden
Den Haag
Datum: 20 mei 2020

Toelichting op het programma SPW

(alle bedragen X € 1.000)

Rijksvergoeding

	Realisatie 2019	Begroting 2019	Realisatie 2018
Re-integratiebudget	1.859	1.510	1.675
Bonus beschut werk	176	0	0
Re-integratiebudget voorgaande jaren	0	0	0
	2.035	**1.510**	**1.675**

De rijksvergoeding 2019 valt hoger uit dan begroot doordat een aanpassing van het re-integratiebudget heeft plaatsgevonden en omdat een deel van het budget van de achterblijvende werkzaamheden is overgedragen aan het Servicepunt Werk (bij het opstellen van de was dit nog niet bekend).

De samenstelling van het re-integratiebudget is als volgt:

	Realisatie 2019	Begroting 2019	Realisatie 2018
Hillegom	229	178	219
Katwijk	743	697	675
Lisse	195	139	171
Noordwijk	343	147	180
Noordwijkerhout	0	101	124
Teylingen	349	249	305
	1.859	**1.510**	**1.675**

Gemeentelijke bijdrage

	Realisatie 2019	Begroting 2019	Realisatie 2019
Hillegom	0	0	17
Katwijk (ZH)	0	0	71
Lisse	0	0	13
Noordwijk	0	0	14
Noordwijkerhout	0	0	12
Teylingen	0	0	24
	0	**0**	**150**

Baker Tilly (Netherlands) N.V.
Gewaarmerkt voor identificatiedoeleinden
Den Haag
Datum: 20 mei 2020

Wet normering topinkomens (WNT)

Op grond van de Wet normering topinkomens kwalificeren de volgende personen als topfunctionaris van de Gemeenschappelijke Regeling Kust-, Duin- en Bollenstreek (zowel personen in dienstbetrekking als personen anders dan in dienstbetrekking):

Bestuur 2019

Naam	*Beloning**	*Functie*
J.A.C. Langeveld (DB)	€ -	Voorzitter
J.A. van Rijn (DB)	€ -	Bestuurslid
A. van Helden (DB)	€ -	Bestuurslid
D.T.C. Salman	€ -	Bestuurslid
H.J.T. Nieuwenhuis	€ -	Bestuurslid
A.L. van Kempen	€ -	Bestuurslid
I.M. Zweers de Jong	€ -	Bestuurslid

Leden met (DB) achter de naam maken onderdeel uit van het Dagelijks Bestuur.

* Het bestuur was in 2018 ook onbezoldigd.

Directie 2019*	**2019**	**2018**
Naam: De heer Knoop (niet in loondienst, langer dan 13 maanden)		
Functie: Directeur		
Aanvang en einde functievervulling	01/01 - 31/12	01/01 - 31/12
Omvang dienstverband (in fte)	0,4	0,4
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	57.241	55.483
Beloningen betaalbaar op termijn	€ -	€ -
Totaal beloningen	€ 57.241	€ 55.483
Toepasselijke WNT-norm**	**€ 77.600**	**€ 75.600**

* De directie verricht werkzaamheden voor zowel Gr KDB, MareGroep NV als MareFlex BV. De directie is in loondienst van MareGroep NV waar derhalve ook de verloning volledig plaatsvindt. Jaarlijks wordt door MareGroep NV een managementvergoeding aan Gr KDB in rekening gebracht waarin is opgenomen het deel van de werkzaamheden van de directie dat ten gunste van Gr KDB komt. Er wordt derhalve slechts een deel van de totale loonkosten aan Gr KDB doorbelast. Alleen het deel van de totale beloning dat door MareGroep NV is doorbelast aan Gr KDB is toegelicht.

** De bezoldigingsnorm is herrekend naar de periode van de functievervulling. De WNT stelt een maximum aan de bezoldiging van topfunctionarissen in de publieke en semipublieke sector. De algemene bezoldigingsnorm van de WNT bedraagt na indexering voor 2019: € 194.000 (2018: € 189.000).

Baker Tilly (Netherlands) N.V.
Gewaarmerkt voor identificatiedoeleinden
Den Haag
Datum: 20 mei 2020

Accountants

Baker Tilly (Netherlands) N.V.
Scheveningseweg 80-82
Postbus 85745
2508 CK Den Haag

T: +31 (0)70 358 90 00
F: +31 (0)70 350 20 20

denhaag@bakertilly.nl
www.bakertilly.nl

KvK: 24425560

Aan het algemeen bestuur van
Gemeenschappelijke Regeling Werkvoorzieningschap
Kust-, Duin-, en Bollenstreek
Postbus 43
2215 ZG VOORHOUT

CONTROLEVERKLARING VAN DE ONAFHANKELIJKE ACCOUNTANT

A. Verklaring over de in de jaarstukken opgenomen jaarrekening 2019

Ons oordeel

Wij hebben de jaarrekening 2019 van de Gemeenschappelijke Regeling Werkvoorzieningschap Kust-, Duin- en Bollenstreek te Voorhout gecontroleerd.

Naar ons oordeel:

- geeft de in de jaarstukken opgenomen jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van zowel de baten en lasten over 2019 als van de activa en passiva van de Gemeenschappelijke Regeling Werkvoorzieningschap Kust-, Duin- en Bollenstreek op 31 december 2019 in overeenstemming met het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV);
- zijn de in de jaarrekening verantwoorde baten, lasten en balansmutaties over 2019 in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand gekomen in overeenstemming met de begroting en met de in de relevante wet- en regelgeving opgenomen bepalingen, waaronder gemeentelijke verordeningen, zoals opgenomen in het controleprotocol dat is vastgesteld door algemeen bestuur.

De jaarrekening bestaat uit:

1. De balans per 31 december 2019.
2. Het overzicht van baten en lasten over 2019.
3. De toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen.

De basis voor ons oordeel

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden, het Besluit accountantscontrole decentrale overheden (Bado), het controleprotocol dat is vastgesteld door het algemeen bestuur en het Controleprotocol Wet normering topinkomens (WNT) 2019 vallen. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie 'Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening'.

Baker Tilly (Netherlands) N.V. trading as Baker Tilly is a member of the global network of Baker Tilly International Ltd., the members of which are separate and independent legal entities.

Alle diensten worden verricht op basis van een overeenkomst van opdracht, gesloten met Baker Tilly (Netherlands) N.V., waarop van toepassing zijn de algemene voorwaarden, gedeponeerd bij de Kamer van Koophandel onder nr. 24425560. In deze voorwaarden is een beperking van aansprakelijkheid opgenomen

Wij zijn onafhankelijk van de Gemeenschappelijke Regeling Werkvoorzieningschap Kust-, Duin- en Bollenstreek, zoals vereist in de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

Naleving anticumulatiebepaling WNT niet gecontroleerd

In overeenstemming met het Controleprotocol WNT 2019 hebben wij de anticumulatiebepaling, bedoeld in artikel 1.6a WNT en artikel 5, lid 1, sub j Uitvoeringsregeling WNT, niet gecontroleerd. Dit betekent dat wij niet hebben gecontroleerd of er wel of niet sprake is van een normoverschrijding door een leidinggevende topfunctionaris vanwege eventuele dienstbetrekkingen als leidinggevende topfunctionaris bij andere WNT-plichtige instellingen, alsmede of de in dit kader vereiste toelichting juist en volledig is.

Materialiteit

Op basis van onze professionele oordeelsvorming hebben wij de materialiteit voor de jaarrekening als geheel bepaald op € 213.000. De bij onze controle toegepaste goedkeuringstolerantie bedraagt voor fouten 1% en voor onzekerheden 3% van de totale lasten inclusief toevoegingen aan reserves, zoals voorgeschreven in artikel 2 lid 1 Bado.

Daarbij zijn voor de controle van de in de jaarrekening opgenomen WNT-informatie de materialiteitsvoorschriften gehanteerd zoals vastgelegd in het Controleprotocol WNT 2019. Wij houden ook rekening met afwijkingen en/of mogelijke afwijkingen die naar onze mening voor de gebruikers van de jaarrekening om kwalitatieve redenen materieel zijn, zoals ook bedoeld in artikel 3 Bado.

Wij zijn met het algemeen bestuur overeengekomen dat wij aan het algemeen bestuur tijdens onze controle geconstateerde afwijkingen boven de controletolerantie van € 11.000 rapporteren alsmede kleinere afwijkingen die naar onze mening om kwalitatieve of WNT-redenen relevant zijn.

B. Verklaring over de in de jaarstukken opgenomen andere informatie

Naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij, omvatten de jaarstukken andere informatie, die bestaat uit:

- bericht van het dagelijks bestuur;
- programmaverantwoording;
- verplichte paragrafen.

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de jaarrekeningcontrole of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat. Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten in de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

Het dagelijks bestuur is verantwoordelijk voor het opstellen van de andere informatie, waaronder het de programmaverantwoording en de verplichte paragrafen in overeenstemming met het BBV.

C. Beschrijving van verantwoordelijkheden met betrekking tot de jaarrekening

Verantwoordelijkheden van het dagelijkse bestuur voor de jaarrekening

Het dagelijks bestuur is verantwoordelijk voor het opmaken en getrouw weergeven van de jaarrekening in overeenstemming met het BBV. Het dagelijks bestuur is ook verantwoordelijk voor het rechtmatig tot stand komen van de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties, in overeenstemming met de begroting en met de in de relevante wet- en regelgeving, waaronder gemeentelijke verordeningen, opgenomen bepalingen, zoals opgenomen in het controleprotocol.

In dit kader is het dagelijks bestuur tevens verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing die het dagelijks bestuur noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening en de naleving van die relevante wet- en regelgeving mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Bij het opmaken van de jaarrekening moet het dagelijks bestuur afwegen of de financiële positie voldoende is om de gemeenschappelijke regeling in staat te stellen de risico's vanuit de reguliere bedrijfsvoering financieel op te vangen. Het dagelijks bestuur moet gebeurtenissen en omstandigheden waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de risico's kunnen worden opgevangen toelichten in de jaarrekening.

Het algemeen bestuur is verantwoordelijk voor het uitoefenen van toezicht op het proces van financiële verslaggeving van de gemeenschappelijke regeling.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle materiële fouten en fraude ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fraude of fouten en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, het Bado, het controleprotocol dat is vastgesteld door het algemeen bestuur, het Controleprotocol WNT 2019, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen.

Onze controle bestond onder andere uit:

- het identificeren en inschatten van de risico's
  - dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude,
  - dat baten en lasten alsmede de balansmutaties als gevolg van fouten of fraude niet in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand zijn gekomen,

  het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing;
- het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de gemeenschappelijke regeling;
- het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving, de gebruikte financiële rechtmatigheidscriteria en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door het dagelijks bestuur en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan;
- het vaststellen dat de door het dagelijks bestuur gehanteerde afweging dat de gemeenschappelijke regeling in staat is de risico's vanuit de reguliere bedrijfsvoering financieel op te vangen aanvaardbaar is. Tevens het op basis van de verkregen controle-informatie vaststellen of er gebeurtenissen en omstandigheden zijn waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de gemeenschappelijke regeling haar financiële risico's kan opvangen. Als wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij verplicht om aandacht in onze controleverklaring te vestigen op de relevante gerelateerde toelichtingen in de jaarrekening. Als de toelichtingen inadequaat zijn, moeten wij onze verklaring aanpassen. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van onze controleverklaring. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen er echter toe leiden dat de gemeenschappelijke regeling de financiële risico's niet kan opvangen;
- het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen; en
- het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen en of de in deze jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand zijn gekomen.

Wij communiceren met het algemeen bestuur onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.

Den Haag, 20 mei 2020

Baker Tilly (Netherlands) N.V.

R. Buitenhuis RA

GR KDB

Gemeenschappelijke Regeling
Werkvoorzieningschap Kust-, Duin- en Bollenstreek

08.07.20

MAREGROEP POST
Poststuk niet voor u bestem
Niet via PostNL retour,
maar bel 0252-262190

Postbus 43, 2215 ZG Voorhout

Gemeente Teylingen
T.a.v. de gemeenteraad
Postbus 149
2215 ZJ VOORHOUT

10-7-20
VH

Aantallen Tozo

T/m 29 juni 2020 09:00

Aanvragen Tozo 1	Aantal
Aantal aanvragen	2.592
Aantal afgehandeld	2.590
Aantal wachtstand	0
Aantal nog uit te voeren	2

Branches	Aantal
Overig	576
Dienstverlening	575
Horeca	314
Verzorgend beroep	263
Detailhandel	170
Bouw	167
Cultuur	112
Ambacht	95
Taxi / vervoer	79
Groothandel	70
ICT	45
Onderwijs	42
Internet	21
Import /Export	20
Administratief	21
Markt	13
Kinderopvang	9

Aantal uitkeringen Tozo 1	Hillegom	Lisse	Noordwijk	Teylingen	**ISD**
Levensonderhoud	368	367	878	579	**2.192**
Bedrijfskapitaal	32	28	73	57	**190**
Totaal	**400**	**395**	**951**	**636**	**2.382**

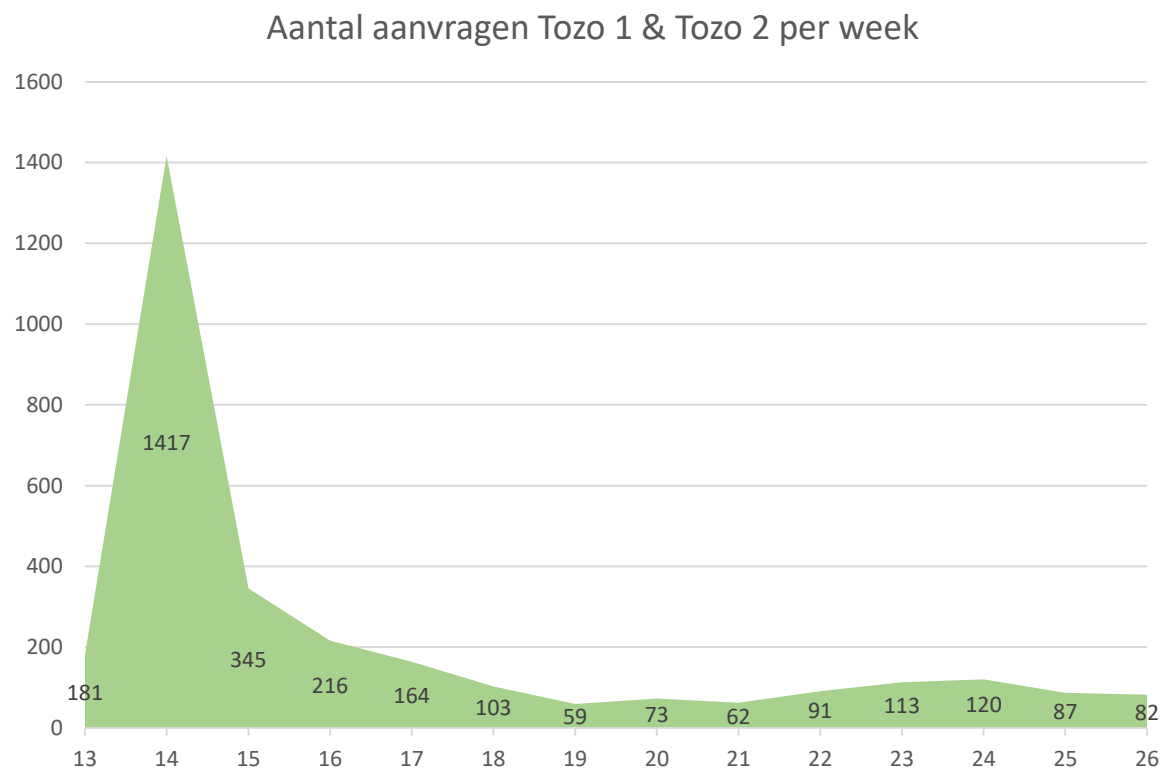

Aanvragen Tozo 2	Levens onderhoud	Bedrijfskapitaal
Hillegom	80	7
Lisse	60	4
Noordwijk	155	11
Teylingen	94	7
Totaal	**389**	**29**

Betalingen	Lening	Uitkering
Hillegom	251.467	1.193.633
Lisse	210.216	1.183.348
Noordwijk	525.818	2.897.469
Teylingen	413.853	1.841.026
ISD Bollenstreek	**1.401.355**	**7.115.475**

Bijlage nieuwsbrief
ISD Bollenstreek



2020-02

Overzicht afhandelingstermijnen afgehandelde aanvragen

Periode 1 januari 2020 tot en met 30 juni 2020

Soort aanvraag	Aantal	Gem. doorlooptijd	Wettelijke termijn	2 weken	4 weken	6 weken	8 weken	10 weken	12 weken	14 weken	>14 weken	Op tijd
Aanvraag begeleiding	589	35	56	115	149	129	103	48	18	8	17	84%
Aanvraag bijzondere bijstand	1.396	23	56	661	313	184	93	61	59	15	5	90%
Aanvraag GPK	210	33	56	61	47	25	41	20	6	5	3	83%
Aanvraag HBH	658	27	56	215	175	142	64	32	13	5	12	91%
Aanvraag overige	331	21	56	235	58	21	5	4	0	0	8	96%
Aanvraag rolstoelvoorziening	110	40	56	15	29	16	29	10	4	1	6	81%
Aanvraag uitkering BBZ	2.959	22	90	876	805	1.135	122	13	4	0	0	100%
Aanvraag uitkering IOAW	14	18	56	7	3	4	0	0	0	0	0	100%
Aanvraag uitkering IOAZ	2	25	90	1	0	1	0	0	0	0	0	100%
Aanvraag uitkering PW	214	20	56	92	68	38	11	3	1	0	1	98%
Aanvraag vervoersvoorziening	443	33	56	105	113	100	59	28	13	7	17	85%
Aanvraag woonvoorziening *	257	40	56	41	44	58	47	33	12	11	11	74%
Totaal afgehandeld	**7.183**	**26**		**2.424**	**1.804**	**1.853**	**574**	**252**	**130**	**52**	**80**	**93%**

*** Lager percentage heeft te maken met offertes en levering van de hulpmiddelen. Als die later binnenkomen heeft dat geen opschortende werking van de termijn. De ISD informeert de klanten op tijd hierover en sluit het werkproces pas af als de voorziening daadwerkelijk geregeld is.**

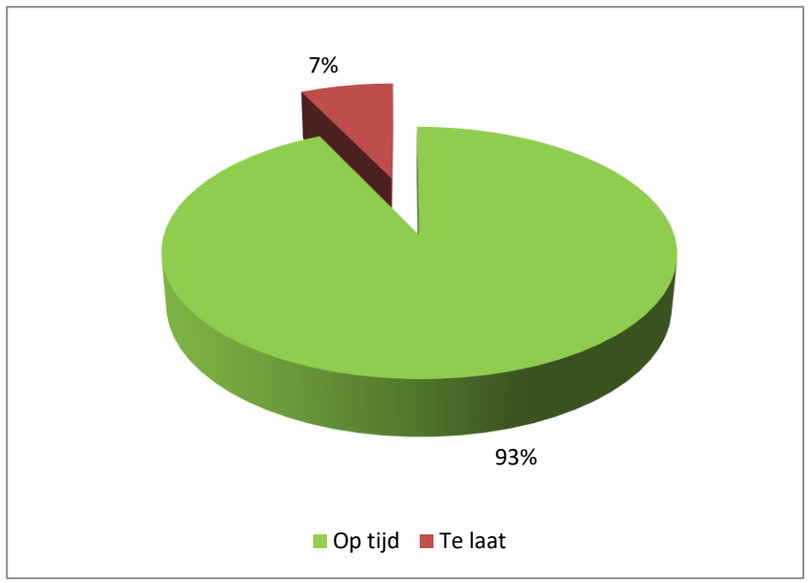

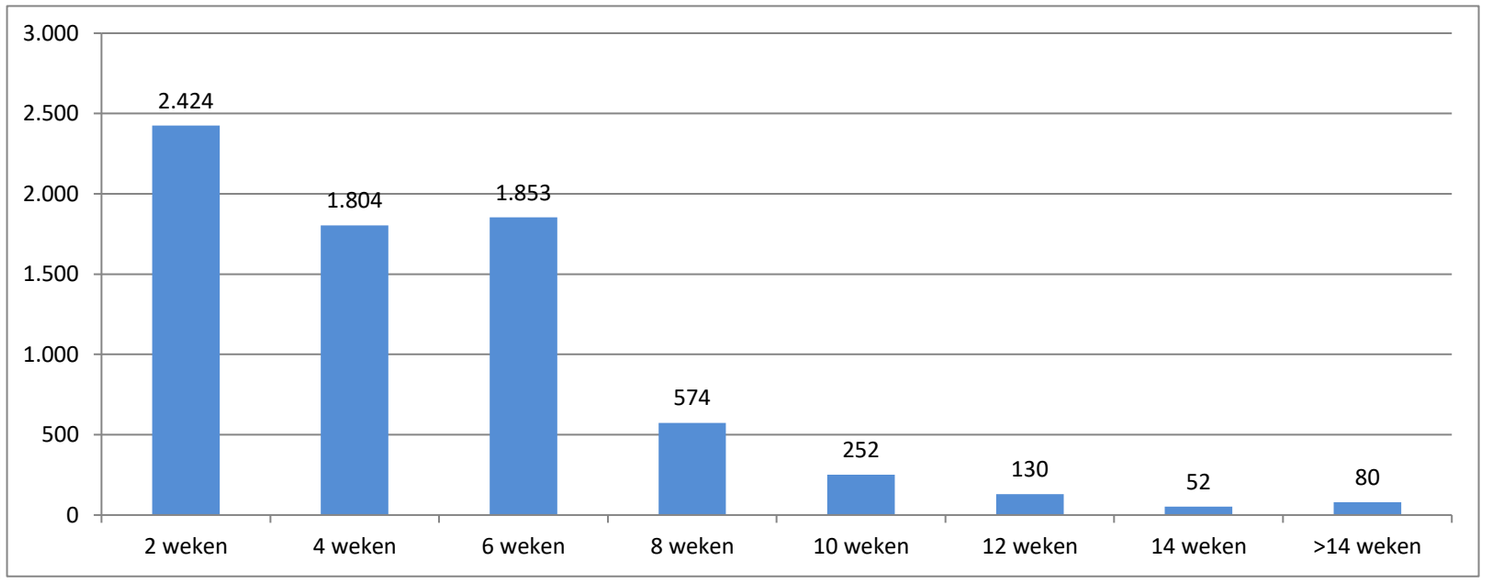

Overzicht afhandelingstermijnen bezwaar & beroep

Periode 1 januari 2020 tot en met 30 juni 2020

Soort	Aantal	Gem. doorlooptijd	Wettelijke termijn	4 weken	8 weken	12 weken	18 weken	22 weken	26 weken	30 weken	>30 weken	Op tijd
Beroep gedeeltelijk gegrond	0	0	nvt	0	0	0	0	0	0	0	0	nvt
Beroep gegrond	11	27	nvt	10	1	0	0	0	0	0	0	nvt
Beroep ingetrokken	8	201	nvt	1	0	0	0	0	1	3	3	nvt
Beroep niet ontvankelijk	4	256	nvt	0	0	0	0	0	0	0	4	nvt
Beroep ongegrond	65	76	nvt	23	8	22	6	1	0	0	5	nvt
Beroep overige	0	0	nvt	0	0	0	0	0	0	0	0	nvt
Bezwaar gedeeltelijk gegrond	1	60	126	0	0	1	0	0	0	0	0	100%
Bezwaar gegrond	10	37	126	3	2	3	2	0	0	0	0	100%
Bezwaar ingetrokken	17	53	126	10	2	1	2	0	0	0	1	88%
Bezwaar niet ontvankelijk	14	16	126	10	2	0	2	0	0	0	0	100%
Bezwaar ongegrond	64	24	126	23	19	15	5	1	0	0	0	97%
Bezwaar overige	1	35	126	0	1	0	0	0	0	0	0	100%
Totaal afgehandeld	**195**	**0**		**80**	**35**	**42**	**17**	**2**	**1**	**3**	**13**	**96%**

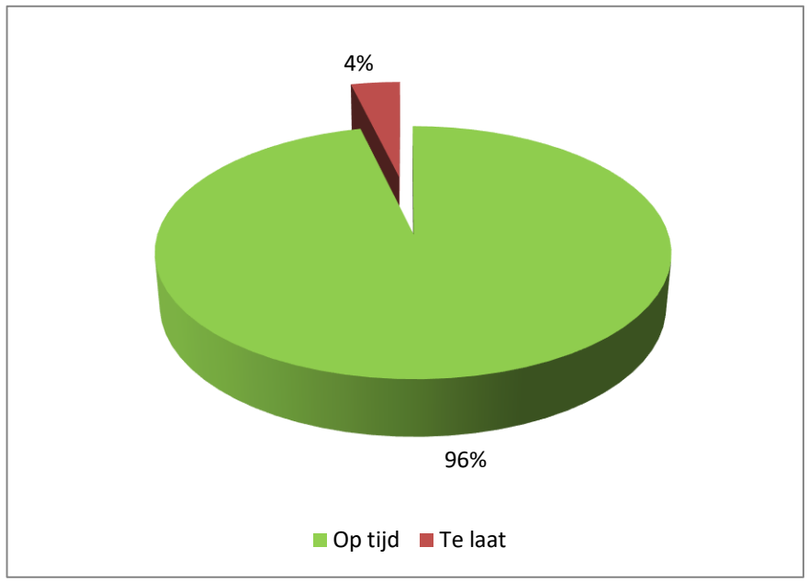

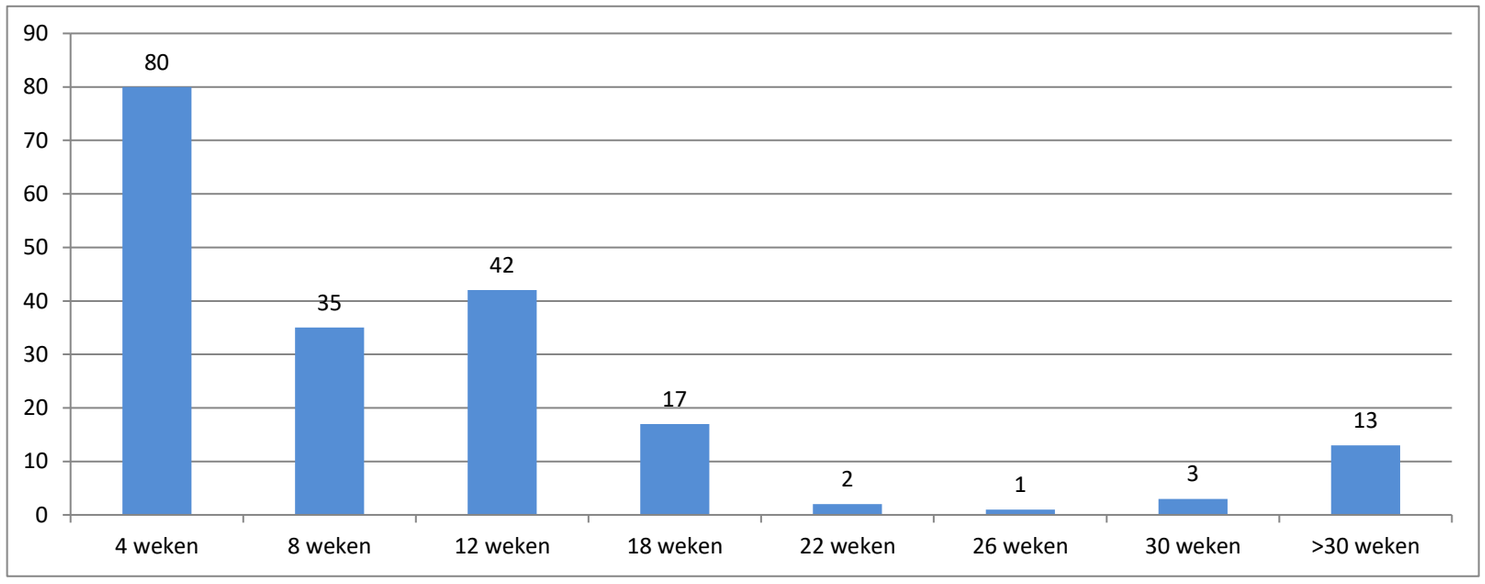

Overzicht uitkeringen levensonderhoud per maand

Periode 1 januari 2020 tot en met 30 juni 2020

PW uitkeringen per de 1e van de maand

Gemeente	jul	aug	sept	okt	nov	dec	jan	feb	mrt	apr	mei	jun	jul
Hillegom	230	233	233	231	227	228	228	225	227	222	224	230	232
Lisse	198	196	198	198	195	195	196	193	186	189	190	195	195
Noordwijk	413	414	415	409	407	399	405	408	403	414	426	434	436
Teylingen	264	263	262	256	250	252	250	257	255	260	264	272	268
Totaal WWB	**1.105**	**1.106**	**1.108**	**1.094**	**1.079**	**1.074**	**1.079**	**1.083**	**1.071**	**1.085**	**1.104**	**1.131**	**1.131**

IOAW/IOAZ uitkeringen per de 1e van de maand

Gemeente	jul	aug	sept	okt	nov	dec	jan	feb	mrt	apr	mei	jun	jul
Hillegom	21	22	23	23	24	25	24	24	25	25	25	25	26
Lisse	24	24	24	24	24	23	23	24	24	25	25	23	22
Noordwijk	34	34	34	33	31	33	33	34	34	33	32	31	31
Teylingen	29	28	26	25	25	25	24	25	25	24	25	25	26
Totaal IOA	**108**	**108**	**107**	**105**	**104**	**106**	**104**	**107**	**108**	**107**	**107**	**104**	**105**

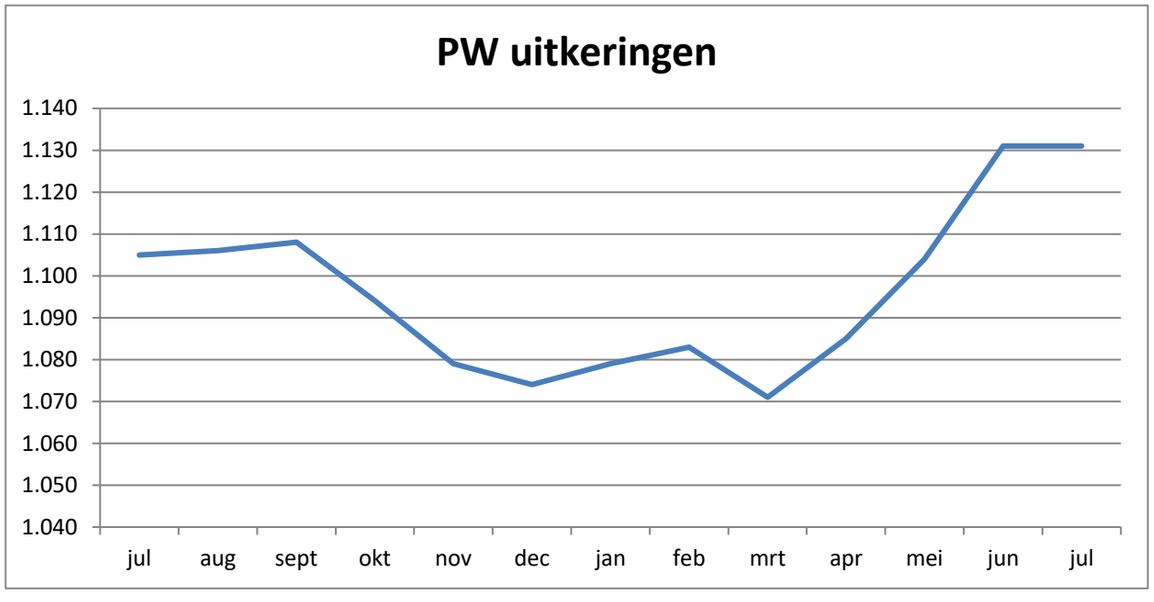

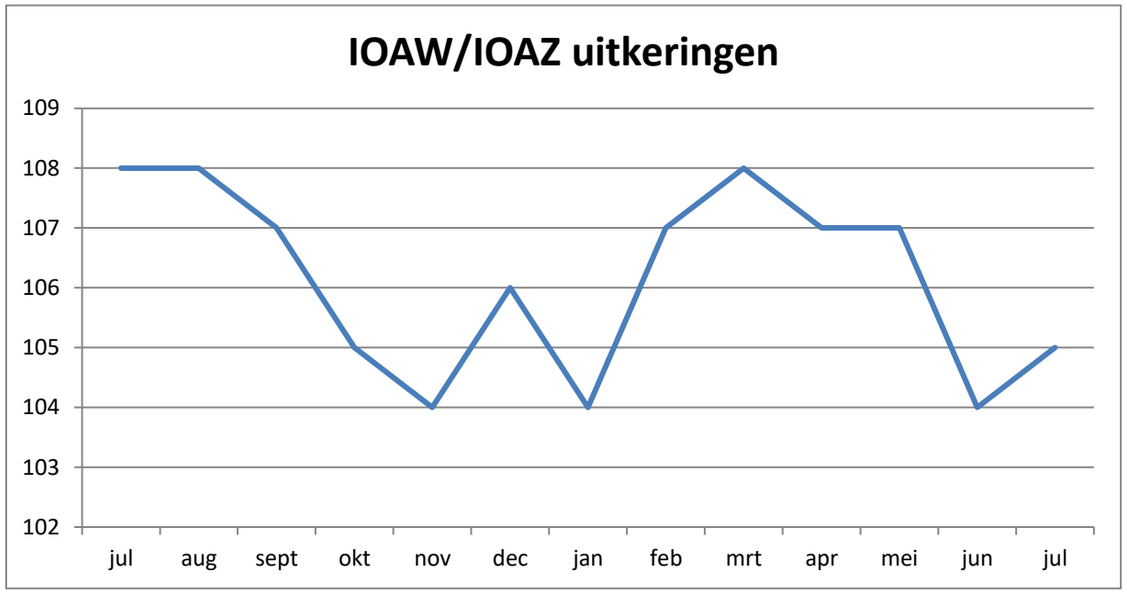

Overzicht schulddienstverlening

Periode 1 januari 2020 tot en met 30 juni 2020

Budgetbeheer

Gemeente	31-12-2019	Instroom	Uitstroom	30-6-2020
Hillegom	42	2	4	40
Lisse	41	2	7	36
Noordwijk	57	12	5	64
Teylingen	43	7	8	42
Totaal ISD	**183**	**23**	**24**	**182**

Schuldregelingen

Gemeente	31-12-2019	Instroom	Uitstroom	30-6-2020
Hillegom	63	7	9	61
Lisse	47	10	10	47
Noordwijk	86	12	18	80
Teylingen	55	16	10	61
Totaal ISD	**251**	**45**	**47**	**249**

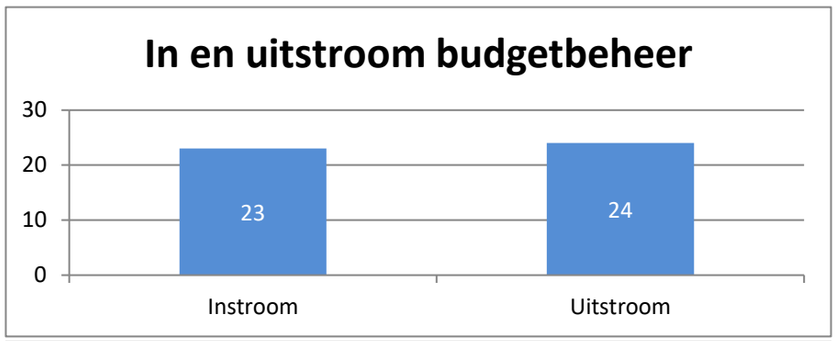

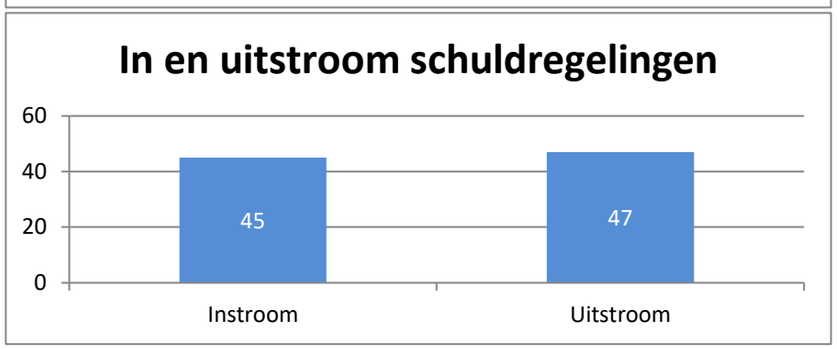

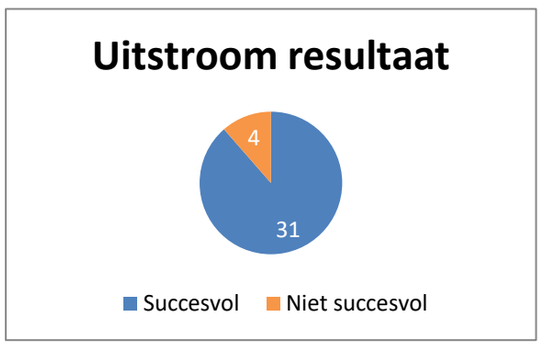

NIEUWSBRIEF

Nieuwsbrief ISD
De nieuwsbrief van de ISD is bestemd voor raads- en collegeleden. De nieuwsbrief verschijnt maximaal vier keer per jaar. Naast algemene informatie ontvangt u een bijlage met managementinformatie over de afhandelingstermijnen van de afgehandelde aanvragen en bezwaar en beroep, het aantal bijstandsuitkeringen en schulddienstverlening. Reacties op de nieuwsbrief kunt u mailen naar info@isdbollenstreek.nl.

Deze nieuwsbrief gaat over het eerste halfjaar van 2020.

Coronavirus impact op de ISD Bollenstreek
Het coronavirus en de maatregelen die daarbij horen hebben de nodige impact op onze organisatie gehad. Niet alleen voor onze dienstverlening en onze medewerkers, maar ook doordat wij als organisatie verantwoordelijk waren voor de uitvoering van de Tozo (Tijdelijke Overbruggingsregeling zelfstandigen ondernemers). Daarom gaan we in deze nieuwsbrief uitgebreid in op dit onderwerp.

Dienstverlening ISD tijdens coronavirus
Door de maatregelen van de Overheid hebben we onze dienstverlening vanaf 12 maart 2020 aangepast. Dat betekent dat we, met uitzondering van urgente situaties, geen huisbezoeken hebben gedaan en geen afspraken met klanten bij ons op kantoor hebben gehouden. Om onze klanten goed te kunnen helpen hebben we extra telefooncapaciteit ingezet en is naast telefonisch contact veel gebruik gemaakt van e-mailcontact en voor de Wmo van beeldbellen. Het Budgetinformatiepunt en het inloopspreekuur voor zelfstandigen zijn op locatie niet doorgegaan. De maatregelen hebben geen invloed gehad op het tijdig uitbetalen van de uitkeringen, betalingen budgetbeheer en de Pgb's. Omdat ook onze medewerkers in de privésfeer te maken kregen met de maatregelen (zoals kinderen thuis/begeleiden met schoolwerkzaamheden, mantelzorgtaken), is door de flexibele inzet en het werken buiten de standaardwerktijden onze dienstverlening ook buiten de reguliere kantoortijden doorgegaan. Vanaf 1 juni 2020 is met in achtneming van de RIVM richtlijnen de dienstverlening grotendeels weer opgestart. Dat betekent dat we weer op huisbezoek gaan en afspraken op kantoor plannen, omdat persoonlijk contact soms beter is dan digitaal/telefonisch contact. Voor zowel klanten als medewerkers geldt dat de afspraken op vrijwillige basis zijn.

(Niet) geleverde zorg tijdens het coronavirus en consequenties
Ondanks de gezamenlijke inzet van de zorgaanbieders en de ISD hebben door de maatregelen niet alle klanten de toegekende zorg gekregen. Dagbestedingen gingen dicht en klanten wilden zelf tijdelijk geen hulp of het lukte zorgaanbieders niet om de (volledige) zorg te leveren.
Het Rijk heeft bepaald dat de zorgaanbieders, ondanks dat niet alle zorg geleverd is, de geïndiceerde zorg mogen declareren en dat gemeenten daarvoor gecompenseerd worden. Dat geldt ook voor de eventuele meerkosten vanwege de coronamaatregelen (zoals beschermingsmiddelen). Daarnaast hoeven klanten, ongeacht of ze wel/geen zorg hebben ontvangen over de maanden april en mei geen eigen bijdrage aan het CAK te betalen. Over onze dienstverlening, de zorg en wat te doen bij een noodsituatie tijdens het coronavirus hebben we klanten met een Wmo indicatie voor hulp bij het huishouden en/of begeleiding twee keer een persoonlijke brief gestuurd. Daarnaast hebben we via de gemeentepagina's een aantal publicaties gedaan.

Zorg weer bijna op niveau
Inmiddels zijn de dagbestedingen weer gestart en krijgen de meeste klanten weer de hulp bij het huishouden en/of de begeleiding die ze nodig hebben. Voor zowel de dagbesteding en de hulp bij het huishouden heeft het Rijk richtlijnen opgesteld. Voor de dagbesteding betekent dit dat de continuïteit van zorg en ondersteuning waar mogelijk regulier plaatsvindt en in een aangepaste vorm waar nodig. Voor de hulp bij het huishouden is het uitgangspunt dat deze hulp vanaf 1 juni weer zoveel als mogelijk als voorziening wordt geleverd. Uiteraard gelden daarbij de richtlijnen van het RIVM.

Minder meldingen Wmo tijdens coronavirus
In de eerste weken van het coronavirus was het aantal meldingen voor een Wmo voorziening fors gedaald, maar sinds mei is het aantal meldingen weer toegenomen. Naar aanleiding van de nieuwe meldingen analyseren we waarom mensen nu wel een melding indienen en hoe zij hun zorgprobleem tijdens het coronavirus hebben opgelost. Het is interessant om te weten of dat kwam door angst vanwege het coronavirus of doordat ondersteuning vanuit het eigen netwerk (tijdelijk) beschikbaar was. De resultaten zijn nog niet bekend, omdat het onderzoek nog loopt.

Uitvoering Tozo
Ondernemers die vanwege het coronavirus minder inkomsten hadden dan het sociaal minimum konden in aanmerking komen voor de Tozo en die bestond uit twee onderdelen: een uitkering voor levensonderhoud voor de duur van in eerste instantie drie maanden en een lening bedrijfskapitaal van maximaal € 10.157,- tegen een rentepercentage van 2%. Ondernemers konden de Tozo tot en met 31 mei 2020 aanvragen. Vanaf 1 juni 2020 is de regeling verlengd met maximaal vier maanden en zijn de voorwaarden aangepast. De eerste regeling noemen we Tozo 1 en de verlengde regeling Tozo 2.

Proces Tozo 1
Het Kabinet maakte op 17 maart 2020 de voorgenomen plannen van de ondersteuningsmaatregelen bekend. De concrete uitwerking en formele regelgeving was nog niet bekend, maar daarop vooruitlopend zijn we meteen aan de slag gegaan en hadden we vanaf 18 maart 2020 een digitaal aanmeldfomulier beschikbaar. Ondernemers konden hier hun interesse voor de Tozo aangeven. Voordeel was dat we op basis van deze aanmeldingen veel voorwerk konden doen en gegevens in de systemen konden zetten en een beeld kregen hoe groot de doelgroep was. We hebben met deze actie ook contact met onder andere het ministerie en de VNG gezocht. Vanaf dat moment was er goed contact met het ministerie en volgde het ministerie ook de ontwikkelingen bij de ISD, zowel qua aantallen maar ook de wijze waarop wij als organisatie het proces wilde aanpakken en organiseren. Onze insteek was zoveel mogelijk geautomatiseerd oppakken en controle vooraf, zodat we rechtmatig en tijdig de Tozo uitbetalen. Omdat ondernemers voor meer zaken een DigiD nodig hebben, hebben we gekozen voor een digitale aanpak. Daardoor was het mogelijk om het proces efficiënt en tijdig uit te voeren.

Vrijdag 27 maart 2020 werden de voorwaarden voor levensonderhoud bekend. In het weekend zijn alle (technische) voorbereidingen en communicatie daarop aangepast en op 29 maart 2020 hebben alle ondernemers die een melding gedaan hadden persoonlijk een e-mail met informatie ontvangen over hoe ze formeel een aanvraag konden indienen en wat de voorwaarden zijn. Vanaf dat moment was het mogelijk om voor de Tozo voorschotten te verstrekken. Op 20 april 2020 is de regeling via de AMvB pas vastgesteld en konden wij de formele beschikkingen versturen en de verstrekte voorschotten definitief maken. De formele regeling voor toekenning van een bedrijfskapitaal werd pas later bekend en daarvoor was een voorschotbetaling niet mogelijk. Die duidelijkheid kwam pas eind april 2020.

Door de optimale inzet van de automatiseringsmogelijkheden en de flexibele en optimale inzet van de medewerkers was het mogelijk om het groot aantal aanvragen Tozo binnen korte termijn te verwerken. Op 9 april 2020 waren er 1881 aanvragen binnen waarvan 90% op status afhandeling stond. Uiteindelijk zijn tot en met 31 mei 2020 totaal 2592 aanvragen levensonderhoud Tozo 1 aangevraagd en 190 bedrijfskapitalen. Een fors aantal voor levensonderhoud en dat kwam mede doordat het inkomen van de partner en het vermogen buiten beschouwing werden gelaten.

De uitvoering van de Tozo valt onder de Participatiewet en daarom kreeg iedere ondernemer aan het eind van de maand een bericht dat hij zijn inkomsten over die maand via het digitale inkomstenformulier kon invullen. Na ontvangst en bij geen bijzonderheden maakten wij binnen 1-2 werkdagen de uitkering over.

Proces Tozo 2
Op 28 mei 2020 maakte het Kabinet bekend dat de Tozo verlengd werd met maximaal vier maanden en begin juni 2020 werd de formele regeling bekend. Op 5 juni 2020 hebben we alle ondernemers persoonlijk via de e-mail geïnformeerd over Tozo 2. Belangrijkste wijziging was dat het inkomen van de partner wel meetelt bij de beoordeling. Door deze aanpassing en het feit dat een groot deel van de ondernemers vanaf

mei 2020 weer aan de slag kon is het aantal aanvragen voor Tozo 2 aanzienlijk lager dan voor Tozo 1. Eind juni 2020 waren er 389 aanvragen levensonderhoud Tozo 2 aangevraagd en 29 bedrijfskapitalen.

Kosten Tozo
Het Rijk vergoedt de volledige bedragen die de ISD aan ondernemers heeft toegekend. Voor de uitvoeringskosten krijgen gemeenten een vast bedrag per besluit. Door de wijze waarop wij de Tozo hebben uitgevoerd en met eigen personeel verwachten we dat de uitvoeringskosten lager zijn dan het bedrag dat gemeenten krijgen.

Managementinformatie Tozo 1 en 2
In de bijlage vindt u een overzicht van de aantallen Tozo 1 en Tozo 2 per 29 juni 2020. In dit overzicht staat het aantal aanvragen voor Tozo 1 en Tozo 2, het aantal bedrijfskapitalen, de uitgekeerde bedragen en de branches waaruit de ondernemers komen. Het aantal ondernemers uit de gemeente Noordwijk is hoger en dat is onder andere verklaarbaar omdat in Noordwijk het aantal bedrijven en ondernemers hoger ligt dan bij de andere gemeenten.

Dagelijks Bestuur (DB)
De belangrijkste onderwerpen waar het DB het afgelopen kwartaal over gesproken heeft zijn: Verordeningen individuele Inkomenstoeslag, gunning voor de aanbestedingen van Wmo/hulpmiddelen, trapliften en woningaanpassingen, gunning aanbesteding inhuurkrachten, ontwikkelopdracht integrale toegang, transformatie van maatwerkvoorzieningen naar algemene voorzieningen, verkenning integrale verordening sociaal domein, tarieven hulp bij het huishouden, Jaarrapportage gegevensbescherming 2019, tarieven medische adviezen RDOG, Jaarverslag Cliëntenraad ISD Bollenstreek, Klanttevredenheidsonderzoek/Verplicht Cliëntervaringsonderzoek, coronavirus, Risicoanalyse coronavirus, Financiën in het kader van de corona-maatregelen, Stand van zaken Tozo, Jaarstukken 2019, Begrotingswijziging 2020-I, Begroting 2021, Uitwerking Contourennota 2020-2021, Uitvoeringsregels voor lening bedrijfskapitaal Tozo, Pilot Vroeg Eropaf, uitbetaling uitkeringen, aanpassen begroting 2021, Handhavingsbeleidsplan sociaal domein, Collectieve aanvullende zorgverzekering 2022 en verder, Jaarverslag Juridische zaken en evaluatie Tegenprestatie naar vermogen. De agenda's en verslagen kunt u vinden op: onze website onder Organisatie.

Algemeen Bestuur (AB)
De belangrijkste onderwerpen waar het AB het afgelopen kwartaal over gesproken heeft zijn: Jaarstukken 2019, begroting 2021, archiefverordening ISD Bollenstreek, reserves ISD Bollenstreek, lidmaatschap werkgeversvereniging VNG en wijziging GR ISD Bollenstreek. De agenda's en verslagen kunt u vinden op: onze website onder Organisatie.

Aantal uitkeringsgerechtigden stijgt weer
In tegenstelling tot 2019 is in 2020 sprake van een stijging van het aantal uitkeringsgerechtigden
Het aantal uitkeringsgerechtigden Participatiewet is gestegen van 1079 naar 1131. Dat is een stijging van circa 5%. Het aantal uitkeringsgerechtigden op basis van de IOAW/IOAZ is tussentijds wel gestegen, maar ten opzichte van 1 januari 2020 stabiel gebleven. Het blijven dagkoersen. Naar aanleiding van het coronavirus verwachten we komend jaar dat het aantal uitkeringsgerechtigden stijgt.

Aantal klanten Schulddienstverlening nog stabiel
Het aantal klanten in budgetbeheer en het aantal klanten met een schuldregeling is in het eerste halfjaar van 2020 stabiel gebleven. Bij Schulddienstverlening zijn de effecten van het coronavirus nog niet zichtbaar. We verwachten dat het effect pas eind 2020/begin 2021 zichtbaar is en dat het aantal ondernemers met financiële problemen toeneemt.

Aantal afgehandelde aanvragen fors gestegen
In de eerste helft van 2020 hebben we totaal 7.183 aanvragen afgehandeld. In dezelfde periode van 2019 waren dat 4343 aanvragen. Dat is een totale stijging van ruim 165%. De stijging komt vooral door de aanvrage Bbz (Tozo). Daarnaast is het aantal aanvragen voor hulp bij het huishouden, woonvoorzieningen en een uitkering gestegen. Ondanks deze stijging is het ons gelukt om de aanvragen gemiddeld in 26 werkdagen af te handelen. In 2019 was dat 31 werkdagen. De wettelijke termijn is 56 dagen. De korte

afhandeltermijn komt door de werkwijze waarop wij de Tozo hebben uitgevoerd. Totaal is 93% van alle werkprocessen binnen de wettelijke termijn afgehandeld en in dezelfde periode vorig jaar was dat 87%.

Goedkeurende accountantsverklaring over 2019
Het algemeen bestuur heeft op 29 juni 2020 de jaarrekening 2019 formeel vastgesteld. Tijdens deze vergadering heeft de accountant van PWC haar bevindingen toegelicht. Zij heeft een goedkeurende verklaring afgegeven op zowel de getrouwheid als de rechtmatigheid. De jaarstukken 2019 inclusief de infographics staan op de website van de ISD. De infographics vervangen de samenvatting van de jaarstukken 2019.

Begroting 2021
Het algemeen bestuur heeft 29 juni 2020 de begroting 2021 formeel vastgesteld. Op basis van gevoelens van een aantal raden en/of vragen vanuit de colleges is de oorspronkelijke conceptbegroting 2021 op een aantal onderdelen naar beneden bijgesteld. Het algemeen bestuur heeft besloten om op een aantal onderdelen scherper te begroten en daarbij te accepteren dat de uiteindelijke uitgaven mogelijk hoger uitvallen dan begroot.

Uitstroomstatushouders in tijden van corona
In de eerste helft van 2020 zijn vanwege het coronavirus minder statushouders uit de uitkering gestroomd. Stages en vrijwilligerswerk vielen nagenoeg weg. Er zijn 8 personen uitgestroomd naar de entree opleiding van het MBO. Voor een nieuwe groep statushouders die in september 2020 start zijn de voorbereidingen gedaan. Zij krijgen ondersteuning bij de studiekeuze, de studiefinanciering en andere praktische zaken waar ze tegenaan lopen.

Taalontwikkeling statushouders doorgegaan
Er is een grote groep statushouders die alfabetiseren of laag leerbaar zijn en daarmee moeilijk participeren in de Nederlandse samenleving. Met als gevolg dat ze lang in de uitkering zitten. We bereiden de laag leerbaren en alfabetiserenden beter voor op met name vrijwilligerswerk. In februari 2020 zijn 20 statushouders gestart met een traject bij Kreda. Het traject bestaat uit oefeningen en opdrachten om hun begrip van de werkvloer beter eigen te maken. Doel is mensen beter in hun kracht te zetten. En daardoor de drempel te verlagen en mensen te bewegen richting vrijwilligerswerk. Vanwege het coronavirus zijn de lessen online doorgegaan. Het grootste deel van de cursisten heeft de training met goed gevolg afgerond. Alleen de geplande excursies naar een aantal organisaties waar vrijwilligerswerk mogelijk is konden vanwege het coronavirus helaas niet doorgaan. Er zijn daardoor geen mensen gestart met vrijwilligerswerk. In mei en juli 2020 is opnieuw een groep gestart en sinds juli 2020 zijn er weer excursies om een link te maken met vrijwilligerswerk of een sociale activiteit. Langzamerhand wordt het normale ritme weer hervat en kan deze doelgroep weer actief participeren.

Taalcursus Taalatelier voor statushouders
In juni 2020 is er veel inspanning gepleegd om een nieuwe groep bij elkaar te brengen voor een cursus bij het Taalatelier. Tijdens deze cursus leren mensen die sociaal geïsoleerd zijn en slecht Nederlands spreken Nederlandse woorden die bruikbaar zijn in het dagelijks leven. Er is één keer in de week les in de klas. En één keer in de week is er een excursie zoals bijvoorbeeld naar de bibliotheek. Het doel van deze cursus is mensen meer zelfredzaam te maken en maatschappelijk geactiveerd.

Nieuwe Wet inburgering
De Tweede Kamer heeft de nieuwe Wet inburgering vastgesteld en dat betekent dat deze wet ingaat op 1 juli 2021. De gemeenten zijn vanaf die datum verantwoordelijk voor de uitvoering van deze wet.

ISD volgen op Twitter en Facebook
Als u volger wordt van de ISD krijgt u automatisch onze persberichten, nieuwsberichten en ISD-rubrieken.
Via @ISDBollenstreek op Twitter en via www.ISDBollenstreek.nl kunt u de ISD vinden.
Voor onze Facebookberichten kunt u terecht op Facebookpagina ISD.

Lbr. 20/057 - Stand van zaken PGB2.0-systeem

21 juli 2020

Geachte heer, mevrouw,

Graag informeren wij u over PGB2.0, het nieuwe systeem voor de uitvoering van het pgb-trekkingsrecht. Afgelopen december las u in een ledenbrief (Lbr. 19/106) dat er meer tijd wordt genomen voor de landelijke invoering van PGB2.0. Mede op basis van leerervaringen met zogenaamde voorlopers besloot de minister van VWS om eerst nog te investeren in de software.

Op 17 juli 2020 heeft de Minister de kamer geïnformeerd over de gewijzigde planning voor de doorontwikkeling en invoering van PGB2.0. Met alle ketenpartners, waaronder de VNG namens gemeenten, is afgesproken om in lijn met de doorontwikkeling van het systeem ook meer tijd te nemen voor de invoering.

Concreet betekent dit dat de eerste groepen gemeenten in het derde kwartaal van 2021 kunnen starten met de voorbereidingen. En dat de laatste groepen gemeenten zijn aangesloten in het vierde kwartaal van 2022.

Download volledige brief

Contact
Postbus 30435
2500 GK Den Haag
070 - 373 83 93
info@vng.nl

Afmelden
Gegevens wijzigen
Reageren

vng.nl

Dit bericht is verzonden door VNG in opdracht van:

Brief aan de leden
T.a.v. het college en de raad

Datum
21 juli 2020
Kenmerk
TPP/U202000551/
Lbr. 20/057
Telefoon
070 373 8393
Bijlage(n)
-

Onderwerp
Stand van zaken PGB2.0-systeem

Samenvatting
Graag informeren wij u over PGB2.0, het nieuwe systeem voor de uitvoering van het pgb-trekkingsrecht. Afgelopen december las u in een ledenbrief (Lbr. 19/106) dat er meer tijd wordt genomen voor de landelijke invoering van PGB2.0. Mede op basis van leerervaringen met zogenaamde voorlopers besloot de minister van VWS om eerst nog te investeren in de software.

Op 17 juli 2020 heeft de Minister de kamer geïnformeerd over de gewijzigde planning voor de doorontwikkeling en invoering van PGB2.0. Met alle ketenpartners, waaronder de VNG namens gemeenten, is afgesproken om in lijn met de doorontwikkeling van het systeem ook meer tijd te nemen voor de invoering. Concreet betekent dit dat de eerste groepen gemeenten in het derde kwartaal van 2021 kunnen starten met de voorbereidingen. En dat de laatste groepen gemeenten zijn aangesloten in het vierde kwartaal van 2022.

Vereniging van Nederlandse Gemeenten
Nassaulaan 12 Den Haag | Postbus 30435 | 2500 GK Den Haag
070 - 373 83 93 | info@vng.nl

Aan de leden

Datum
21 juli 2020
Kenmerk
TPP/U202000551/
Lbr. 20/057
Telefoonnummer
070 373 8393
Bijlage(n)
-

Onderwerp
Stand van zaken PGB2.0-systeem

Geacht college en gemeenteraad,

Graag informeren we u over de implementatie van PGB2.0, een nieuw systeem voor de uitvoering van het pgb-trekkingsrecht. Dit is een traject dat, gelet op het verleden, de nodige zorgvuldigheid vereist. Met kleine, gecontroleerde stappen wordt toegewerkt naar een systeem dat budgethouders en zorgverleners goed ondersteunt en een rechtmatige en goedkopere uitvoering van het pgb-trekkingsrecht beoogt.

Afgelopen december las u in een ledenbrief (Lbr. 19/106) dat er meer tijd wordt genomen voor de landelijke invoering van PGB2.0. Mede op basis van leerervaringen met zogenaamde voorlopers besloot de minister van VWS om eerst nog te investeren in de software. Het doorvoeren van een aantal technische aanpassingen is nodig zodat het systeem geschikt is om grotere aantallen verstrekkers (gemeenten en zorgkantoren), pgb-budgethouders en zorgaanbieders aan te sluiten. En om er tegelijkertijd voor te zorgen dat het systeem voldoet aan de zwaardere eisen die voor de overheid gelden.

Bij de aansluiting van enkele zorgkantoren werd bovendien zichtbaar dat het invoeringstraject ook extra eisen aan het systeem stelt, waarvoor technische aanpassingen noodzakelijk waren om onder andere beheer- en uitvoeringslasten te verlichten. Mede op basis hiervan is besloten om eerst te investeren in de technische basis om later de functionaliteiten op te leveren die voor gemeenten essentieel zijn voor de uitvoering van het pgb.

Planning

Op 17 juli 2020 heeft de Minister de kamer geïnformeerd over de gewijzigde planning voor de doorontwikkeling en invoering van PGB2.0. Met alle ketenpartners waaronder VNG namens gemeenten, is afgesproken om in lijn met de doorontwikkeling ook meer tijd te nemen voor de

Vereniging van Nederlandse Gemeenten
Nassaulaan 12 Den Haag | Postbus 30435 | 2500 GK Den Haag
070 - 373 83 93 | info@vng.nl

invoering. Momenteel worden er voorbereidingen getroffen om in het najaar nog een zorgkantoor als voorloper aan te sluiten. Andere zorgkantoren starten met het voorbereiden van de aansluiting op PGB2.0 vanaf Q1 2021. Gemeenten volgen daarna, zodra PGB2.0 de functionaliteiten bevat die voor gemeenten vereist zijn. Refererend aan de brief aan de Kamer (kenmerk: 1720125-208039-PPGB) betekent dit dat de eerste groepen gemeenten in het derde kwartaal van 2021 kunnen starten met de voorbereidingen. En dat de laatste groepen zijn aangesloten in het vierde kwartaal van 2022. De SVB houdt het huidige pgb-systeem (PGB1.0) gedurende deze periode werkend beschikbaar. Op termijn ontvangen gemeenten het verzoek om aan te sluiten op PGB2.0. Gemeenten kunnen hun interesse alvast kenbaar maken door contact met ons op te nemen.

Als VNG ondersteunen we de aanpak van de minister waarin realisme de boventoon voert. En waarbij continuïteit in de dienstverlening aan budgethouders en zorgverleners is gewaarborgd. De eerste groepen budgethouders en zorgverleners (ruim 2500 respondenten) beoordelen het PGB Portaal (onderdeel van PGB2.0) met het rapportcijfer 7,8; een positief resultaat.

Wat kunt u van de VNG verwachten?
Zowel de doorontwikkeling van het systeem als de implementatie gaan gefaseerd en gecontroleerd. Bij beide is de VNG actief betrokken.

Als het gaat om de *doorontwikkeling* blijven wij namens gemeenten toezien op de realisatie van het programma van eisen dat in 2017 door alle ketenpartijen, onder regie van VWS is vastgesteld. Voor gemeenten zijn eisen, randvoorwaarden en specificaties geformuleerd in samenspraak met het Netwerk Directeuren Sociaal Domein (NDSD). Daarbij maken we onderscheid tussen wat minimaal noodzakelijk is (op het gebied van privacy en rechtmatigheid) en wat op termijn ontwikkeld kan worden. Voor de doorontwikkeling van PGB2.0 wordt een agile aanpak gevolgd waarbij stukken functionaliteit stapsgewijs beschikbaar komen voor testen en gebruik in productie.

De *implementatie* gaat eveneens stapsgewijs, zoals eerder al was afgesproken. Zo'n gefaseerde invoering kent meerdere voordelen. Het zorgt ervoor dat gemeenten van elkaar kunnen leren en ervaringen kunnen uitwisselen. En het stelt het programma in staat om bij te sturen waar nodig.

Voorafgaand aan de start van de implementatie, ontvangen gemeenten informatie. Daarnaast krijgen zij ondersteuning in de vorm van informatiebijeenkomsten en een toolkit met middelen voor implementatie, communicatie, opleiding en instructie. We adviseren gemeenten om tijdig te starten met de voorbereidingen. Uit onder andere een impactanalyse van de VNG blijkt namelijk dat (zeker grotere) gemeenten meer tijd nodig hebben dan zes maanden. De implementatie vergt op verschillende terreinen beleidsvoorbereiding. Gemeenten worden hierin tijdig meegenomen.

Naast implementatieondersteuning gaat VNG namens gemeenten in gesprek met gemeentelijke softwareleveranciers om ervoor te zorgen dat hun systemen gereed zijn om aan te kunnen sluiten op PGB2.0 (de eerste twee grote leveranciers hebben dit al gerealiseerd tijdens de voorlopersfase).

Inbreng gemeentelijke expertise
De afgelopen maanden is vanuit VNG en de gemeente Westland expertise ingebracht tijdens verschillende analysesessies met als doel: complexiteitsreductie. De uitkomsten hiervan hebben we willen afwachten, zodat er nu een reële planning gecommuniceerd kan worden aan de hand van een aangepaste roadmap.

De inbreng van gemeentelijke expertise tijdens genoemde analysesessies was van grote waarde. Daarom wil de VNG (opnieuw) een werkgroep formeren van gemeenten (zoals bij de start van het programma), die meedenkt en expertise inbrengt voor de verdere doorontwikkeling van PGB2.0. Zo kunnen er enkele belangrijke slagen gemaakt worden in de toekomstige werking van het systeem.

Voor gemeenten die willen meedenken en/of meedoen betekent dit niet dat van hen automatisch verwacht wordt dat zij meteen aansluiten op PGB2.0. VWS creëert voor deze gemeenten een leer- en voorbereidingsomgeving om goed te kunnen oefenen met en leren van de conversie, de aansluiting en de achterliggende processen, zonder de druk van deadlines voor aansluiting op de productieomgeving van PGB2.0.

Communicatie
Voor de werving van gemeentelijke expertise en voor de verdere communicatie over PGB2.0 informeert de VNG gemeenten via de bestaande kanalen. In aanvulling hierop organiseren we in september twee webinars waar gemeenten vragen kunnen stellen, bijvoorbeeld over de benodigde voorbereidingen voor de implementatie, de roadmap en over de te formeren werkgroep. De planning hiervoor komt beschikbaar via de website van VNG Realisatie.

Met vriendelijke groet,
Vereniging van Nederlandse Gemeenten



L.K. Geluk
Algemeen directeur

Actielijst/lijst van toezeggingen raad en commissie, schriftelijke vragen en openstaande moties
(actiepunten worden opgenomen en afgevoerd indien als zodanig geconcludeerd door de raad c.q. commissie).

9-jun-20

Commissie Welzijn

	Datum ontvangst	Actie/toezegging/stand van zaken commissie.	College	Afgesproken afhandeldatum	Voorstel afhandeling	Stand van zaken van college	Domein	Medewerker
W.104	11-jun-18	Voorzieningennota/toetsingskader: Voorstel naar de raad bestaande knelpunten op te lossen.	van Kempen			Middels de raadsbrief ' Maatwerktraject voorzieningen' (februari 2020) is de raad geinformeerd over het lopende proces. Dit najaar ontvangt de raad een vervolgnotitie over het maatwerk. In deze vervolgnotitie worden op basis van het carrousel de maatwerk oplossingsrichtingen verder uitgewerkt. Daartoe zullen de komende maanden gesprekken plaatsvinden met betrokken verenigingen en organisaties. Op deze wijze wordt voorzien in een vervolg op de 'Voorzieningennota voor Sociaal-Maatschappelijke en Culturele organisaties: Het Toetsingskader'.	MO	
w.119	17-jun-19	Toezeggingen Ruïne van Teylingen: toegankelijkheid minder validen. Educatieve functie komt terug in businesscase. Financiële participatie van de gemeente wordt expliciet voorgelegd aan de gemeenteraad.	van Kempen	24-sep-20			RO	
W.123	2-dec-19	Conferentie thema vroegsignalering en preventie (college komt met plan van aanpak	van Kempen	13-jan-20		Door Corona is het niet mogelijk om deze conferentie voor de zomer te organiseren. De verwachting is dat de conferetie in het vierde kwartaal georganiseerd kan worden.	MO	
W.124	2-dec-19	Visie college op 5G-netwerk, n.a.v. ingekomen stukken		13-jan-20		De raadsmemo is verstuurd.	BR	
W.125	2-dec-19	N.a.v. handhavingsverordening ISD gaat het college na hoe het toezicht verloopt bij de RDOG HM.	van Kempen	Q1 2020			MO	

Commissie Ruimte

	Datum ontvangst	Actie/toezegging	College	Afgesproken afhandeldatum	Afgehandeld		Domein	Medewerker
R.118	13-nov-18	Technische discussienota verstedelijking en mobiliteit	Volten			Discussienota is aangeleverd. Update cie 15 april: actiepunt wordt op verzoek van D66 nog niet als afgehandeld beschouwd , discussie wordt nog vervolgd	RO	
R.30	21-mei-19	wethouder Brekelmans zegt toe dat gevraagde verkenning naar 30 km/u als standaard (motie VOD PvdA), meegenomen wordt in de herziening van de Gemeentelijke Verkeers- en Vervoersplan in 2020.	Volten	Q4 2020		Plan van aanpak wordt begin 2020 opgesteld.	RO	
R.60	12-nov-19	Wethouder zegt toe dat college geen handhaving zal starten bij onderondernemers waar het gaat om de uitvoering van het Uitstallingsbeleid, zolang het proces van maatwerk (hiervoor volgt een voorstel voor aanpassing) nog loopt.	Breuer	als proces van maatwerk is afgerond			Buitenruimte	
R.70	3-dec-19	Het college zegt toe te gaan kijken naar subsidiemogelijkheden, in antwoord op vragen van het CDA bij het agendapunt Onderzoek Gebruik P+R station Sassenheim.	Volten				RO	

Commissie DEB

	Datum ontvangst		College	Afgesproken afhandeldatum	Afgehandeld		Domein	Medewerker
	31-jan-19	Periodieke kwartaalrapportage projecten Meermaker (1 apr, 1 jul, 1 okt, 1 jan)	Van Kempen	doorlopend		Meermaker Teylingen is formeel opgericht per 1 maart 2019. De samenwerkingsovereenkomst en een eerste werkagenda worden in samenwerking met de gemeente gemaakt in het voorjaar van 2019. In de afspraken die gemaakt zijn met meermaker is belegd dat Meermaker ieder kwartaal een rapportage aan de raad van Teylingen zal aanleveren. Voorgesteld wordt hiermee deze actie als afgehandeld te beschouwen. Update cie DEB 11 september: vast actiepunt blijft staan: ieder kwartaal rapportage naar de raad (1 april, 1 juli, 1 okt, 1 jan).	RO	
	9-dec-19	Advies auditcommissie over vastellen normenkader (door college of door raad)	Commissie DEB	1-feb-20			Bedrijfsvoering	

Presidium

	Datum ontvangst	Actie/toezegging/status	Wie	Afgesproken afhandeldatum	Afgehandeld		Domein	Medewerker

Aangenomen, maar nog niet afgehandelde moties

	Datum raad	Actie/toezegging	Commissie	Afgesproken afhandeldatum	Afgehandeld		Domein	Medewerker
		Welzijn						
	5-7-2018	Statushouders en werk; doorstromen statushouders naar werk, Roept het college op: om meer gebruik te maken van de infrastructuur en expertise van MareGroep bij het aan werk helpen en integreren van statushouders	Commissie Welzijn	31-mei-20		de Maregroep heeft speciaal beleid voor statushouders opgesteld. Er wordt gewerkt aan een raadsmemo statushouders. waarin naast een stand van zaken van het projectbij de ISD en de samenwerking met VW en SPW. Ook resultaten en ervaring van dit beleid van de Margegroep betrekken. De uitvoering van deze motie wordt gezamenlijk opgepakt met de motie Ontschotting en integratie SPW en MareGroep uit juli 2019	MO	
	8-11-2018 en 4-7-2019	Doorontwikkelling monitor sociaal domein. ◂ Met het besluit over deze kadernota budget beschikbaar te stellen om per direct de door de commissie Welzijn gevraagde doorontwikkeling van de monitor sociaal domein (met prioriteit voor het onderdeel jeugd) te starten. ◂ De eenmalige kosten van deze intensivering te dekken uit het rekeningresultaat van 2018, na deze voorgelegd te hebben aan de raad. Motie 8-11-2018: Prioriteit te geven aan doorontwikkeling van de monitor sociaal domein in Bollenstreek-verband, met de volgende aandachtspunten: ◂ Snelheid (recente cijfers) ◂ Overzichtelijk, transparant (Open overheid) ◂ Slim gebruik maken van bestaande cijfers (geen extra administratieve last bij zorgverleners) ◂ Zowel financiële als inhoudelijke cijfers ◂ 4 x per jaar	Commissie Welzijn		voorstel afvoeren.	**Update juli 2020** In maart 2020 is een gezamenlijke werksessie Monitor Sociaal Domein: Sturen op jeugdhulp georganiseerd met de raden van Hillegom en Lisse. Daarin zijn relevante indicatoren voor deze Monitor besproken, inhoudelijk en financieel. De afspraak is gemaakt dat de Monitor: Sturen op jeugdhulp 2x per jaar uit komt. Het eerste rapport is conform toezegging in het tweede kwartaal 2020 naar de raad verstuurd. Het tweede rapport 2020 verschijnt aansluitend op de halfjaarrapportage jeugd. In het programma Datagedreven sturing is de Monitor Sociaal Domein één van de drie inhoudelijke projecten. Dit programma zit in de opstartfase. Binnen het programma wordt afgestemd welke activiteiten met prioriteit worden opgepakt. Totdat er een online dashboard is, krijgt de raad de Monitor: Sturen op jeugdhulp als pdf-document.	MO	
	31-jan-19	Gebruikerservaring binnenklimaat van gebouwen in het primair en voortgezet onderwijs in Teylingen. Een inventarisatie op te stellen over gebruikerservaringen onder kinderen, leerkrachten, schoolbestuurders, ouders/verzorgers en andere gebruikers, met betrekking tot het binnenklimaat en het beleefde comfort (temperatuur, ventilatie e.d.) in schoolgebouwen (zie motie voor complete tekst)	Commissie Welzijn	15-mrt-20		De commissie welzijn heeft op 17 juni gevraagd de motie niet af te voeren om eerst de zaken genoemd in het raadsmemo uit te voeren. EL: Opdracht om binnenklimaat te meten is aan bureau verstrekt. Onderdeel van het onderzoek is ook een uitvraag onder leerkrachten. Uitkomsten worden vervolgens met schoolbesturen besproken. Gemeenteraad ontvangt een rapport met uitkomsten van metingen + reactie van schoolbesturen hierop. Update 28 februari 2020: metingen / quick scans binnenklimaat zijn eind 2019 uitgevoerd op drie schoollocaties in Teylingen door adviesbureau Bba binnenmilieu. De rapportages quick scan binnenklimaat schoollocatie + het Plan van Aanpak van de schoolbesturen en de gemeente zouden medio maart 2020 via een raadsbrief aangeboden worden aan de raad. Deze planning is niet gehaald o.a. vanwege de COVID-19 uitbraak. Begin juni 2020 zal de raadsbrief naar verwachting gereed zijn.	MO	BasBarnhoornenEsther Loos
	4-jul-19	Onderzoek naar multifunctionele accommodatie in Voorhout. ◂ te onderzoeken of er draagvlak is om te komen tot de realisatie van een centraal gelegen Multifunctionele Accommodatie in Voorhout. In dit in 2019 uit te voeren onderzoek op te nemen in welke vorm en omvang; ◂ dit onderzoek niet op te nemen in het opstellen van de centrumvisie, maar een apart onderzoek in te stellen; ◂ in het onderzoek o.a. te betrekken Stichting Welzijn Teylingen, Bibliotheek Bollenstreek, overige culturele / educatieve / maatschappelijke instellingen, kleine verenigingen, vrijwilligers, ondernemers en omwonenden. *Onder multifunctioneel accommodatie kun je o.a. het volgende verstaan: bibliotheek, zorgorganisaties, theater, sport- of gymzaal, welzijnsorganisaties.	Commissie Welzijn	Q2 2020		Update mei 2020: Eind april is de raad via de Raadsbrief 'Vertraging onderzoek MFA Voorhout vanwege Corona-crisis' geinformeerd over de vertraging van dit onderzoek. De uitvoering van dit onderzoek vraagt om een actieve en brede participatie van betrokken partijen. Iets wat in de huidige tijd vanwege de Corona maatregelen moeilijk is. Deze participatie is een cruciaal onderdeel van dit onderzoek. De afgesproken afhandeldatum van deze motie in kwartaal 2 van 2020 is om die reden niet haalbaar. Zodra de Corona-crisis onder controle is, kan uitvoering gegeven worden aan de onderzoeksopzet. Vanzelfsprekend zijn de voorbereidingen daartoe in samenwerking met BMC wel al zoveel als mogelijk opgestart.	MO	
	4-jul-19	Ontschotting en integratie SPW en MareGroep. in de notitie over de koers van de doorontwikkeling van SPW/Maregroep tevens een scenario op te nemen en uit te werken die gericht is op een volledige integratie (ontschotting) van SPW en MareGroep en het geheel te voorzien van een maatschappelijke businesscase; • deze notitie uiterlijk vóór 31 december 2019, voorzien van een beleidsstandpunt van het college, aan de gemeenteraad te overleggen,		31-mei-20		De uitvoering van deze motie wordt gezamenlijk opgepakt met de motie over statushouders en werk uit 2018	MO	
	26-sep-19	Onderzoek naar voldoen fairtrade keurmerk bij relaties	Commissie Welzijn					
	30-1-2020	Motie Belbus roept op om i.s.m. Welzijn teylingen, de WMOraad en de seniorenvereniging Teylingen onderzoek te doen naar de behoefte aan aanvullend lokaal vervoer.	Commissie Welzijn					
	12-3-2020	Motie Foto Gebruik jeugdzorg	Commissie Welzijn		Voostel afvoeren	In de beeldbepalende commissie van 29 juni jl is een presentatie gegeven over de half jaarlijkse cijfers gebruik jeugdzorg en in de presentatie is ruim aandacht besteed aan het gebruik van jeugdzorg door de Teylingse jeugd		

	12-3-2020	Motie Concretisering doelen inkoop	Commissie Welzijn		Voorstel afvoeren	Het inkoopplan is besproken in de commissie en deze heeft de wethouders een aantal onderzoeksvragen meegegeven die meegenomen worden in het inkoopplan		
				Kadernota 2021-2024				

		Ruimte					Domein	
	30-nov-17	Verkeersonveiligheid. Roept op: Op korte termijn een grondige inventarisatie op te starten om alle verkeersonveilige situaties in kaart te en daarbij zoveel mogelijk bronnen te raadplegen waaronder de door het CDA aangedragen inventarisatie. Vervolgens een plan van aanpak voor te leggen voor het oplossen van de geïnventariseerde verkeersonveilige situaties en – knelpunten. In de toekomst bij alle verkeer gerelateerde aanpassingsvoorstellen het kopje/alinea verkeersveiligheid toe te voegen. Deze grondige inventarisatie en plan van aanpak in de nieuwe raadsperiode te agenderen voor de commissie ruimte.	Commissie Ruimte	16-jun-20		Update eind april. Raadsmemo ter afhandeling is ambtelijk gereed. Update com 21-5. wethouder zegt raadsmemo voor com in juni te willen aanleveren. Update 9 austus, raadsbrief is aangeleverd op 19 juni. Update 11 sept. Com beschouwt motie niet als afgedaan. conreet plan van aanpak met ijdspaden en extrakosten vervroegde aanpak knelpunten ontbreekt. Upate 15 okt, toegezegd PvA in Q1 2020. Update cRuimte 12 mei 2020: wethouder Volten zegt toe de stand van zaken op een rij te zetten met wethouder Hooij. Update cRuimte 16-6: wethouder Hooij komt hierop terug.	Ruimte	
	8-nov-18	Motie nachtelijk openbaar vervoer. Roept het college op: 1. Met omliggende gemeenten in gesprek te gaan en te pijlen of de wens van nachtelijk openbaar vervoer daar ook aanwezig is en indien er overeenkomsten zijn een gezamenlijk standpunt over nachtelijk vervoer naar buiten te brengen. 2. Te onderzoeken of nachtelijk openbaar vervoer door (in ieder geval) Leiden, Noordwijk, Warmond, Sassenheim en Voorhout toegevoegd kan worden aan het programma van eisen voor de nieuwe aanbesteding van de regionale OV-concessies. 3. Te proberen een nachtelijk openbaar vervoertraject, eventueel in pilotvorm, 1 of 2 maal per avond in het weekend te laten rijden, vóórdat de concessie aanbesteedt wordt.	Commissie Ruimte	16-jun-20		Om de beantwoording van de motie te structureren worden de werkzaamheden in HR-verband die de komende maanden gaan plaatsvinden afgewacht. Op 20 juni is hierover een sessie geweest. Dit vraagt uitwerking na de zomerperiode. Update: hij is meegenomen in de reactie van Teylingen op brief beleidskader OV en is niet overgenomen door HR. Update com ruimte 3-12, VVD vindt motie niet afgedaan, zie besluitenlijst. Update cRuimte 12 mei 2020: wethouder Volten zegt toe met een memo te komen tijdens de volgende cRuimte van 16 juni 2020. Verwachting is dat het actiepunt daarna afgevoerd kan worden. Update cRuimte 16-6: wethouder Volten heeft een raadsmemo toegestuurd. Met permissie commissie kan de actie tijdens de volgende vergadering worden afgevoerd.	Ruimte	Dennis Woning
	30-jan-20	Motie Regionale visie op verkeersdoorstroming Bollenstreek roep op om bij GS en de regiogemeenten aan te dringen op het ontwikkelen en opstellen van een meerjarig integraal verkeer(sveiligheid)- en vervoersplan	Commissie Ruimte	Periodiek informeren van de commissie Ruimte				
	23-apr-20	Tijdelijke omgevingsvergunnin Mariengaerda	Commissie Ruimte					

		DEB						
2017-21	2-nov-17	Waardering toevoegen aan prestatie-indicatoren. Bij PI niet alleen bron vermelden maar ook waardering. Via auditcommissie raadsbrief opstellen met PI + waarderingen.	Commissie DEB	1-nov-20		In de projectgroep Doorontwikkeling P&C wordt deze motie meegenomen en verder uitgewerkt. Implementatie programmabegroting 2020.. Voorstel de datum aan te passen naar november 2020.	Bedrijfsvoering	
2018-11	8-nov-18	Vergroening lokaal belastingstelsel (in lijn van Regeerakkoord onderzoeken op welke manier vergroening mogelijk is) Verwerken in kadernota, rapporteren in maart 2019	Commissie DEB	1-jul-20		Een beleidsvoorbereidend onderzoek zal plaatsvinden in de periode maart - juni 2019. De resultaten hiervan worden gepresenteerd aan de commissie en zullen gebruikt worden om beleidsvoorstellen te doen, als daar voldoende basis voor is. De planning is dat het onderzoek in september / oktober afgerond is. Het wordt daarna naar de raad verzonden. Update: wordt eind 2019. Update 7 januari: Q2	Ruimte/bedrijfsvoering	
2019-11	8-nov-18	Motie Notitie draagvlaktoetsing duurzaamheidsbeleid (inzichtelijk maken hoe draagvlaktoetsing plaats gaat vinden voor implementatie grootschalige duurzaamheidsmaatregelen)	Commissie DEB	1-sep-20		Voor draagvlaktoetsing voor (hier bedoeld) grootschalige energieprojecten werkt de gemeente samen in Holland Rijnland verband. Hierover zal een informerende memo komen waarin de belangrijkste aspecten die relevant zijn voor draagvlaktoetsing, zijn benoemd. Suggestie: hier afvoeren als punt, voortgang Holland Rijnland over dit punt ter kennisneming aan de raad blijven sturen, en op verzoek van de raad agenderen als daar aanleiding voor is. Update cie BFT 10 april 2019: motie blijft op actielijst staan in afwachting van memo college. Update 4 juni: raadsmemo is verstuurd op 21 mei.. **Update cie DEB 11 september. Motie niet afvoeren. afspraak was dat HR met kaders zou komen. Zo niet motie opnieuw agenderen**	Ruimte	
	4-jul-19	Plan van aanpak voor alternatief hybride lening BNG. In september van dit jaar plan var	Commissie DEB	1-jul-20		Wordt meegenomen in begroting. Update dec 2019: in werkgroep P&C wordt hierover nagedacht (over bouwstenen). Update 7 januari 2020: eind december 2019 is een raadsmemo verstuurd.	Bedrijfsvoering	
	4-jul-19	Aansluiten bij CO2-Prestatieladder. (Voor de begrotingsbehandeling in november aan te	Commissie DEB	1-jul-20		Update cie deb 9 dec 2019: motie wordt niet afgevoerd. Update 20-1-20: een notitie over de aansluiting bij de CO2-Prestatieladder wordt voorbereid en naar verwachting in mei/juni aan de raad verzonden. Update cie DEB mei 2020: motie blijft staan.Zomer 2020	Bedrijfsvoering	
	31-okt-19	Motie Monitoring duurzaamheid (uiterlijk 1 april met effectenrapportage, jaarlijks verslag	Commissie DEB	1-apr-20			RO	
	7-nov-19	Motie Inzet algemene reserve (afspraken maken met raad over inzet algemene reserve)	Commissie DEB	31-jan-20	Voorstel afvoeren	Memo is verstuurd.	Bedrijfsvoering	
	19-dec-19	Motie Minder afval bij evenementen	Commissie DEB	1-okt-20		Motie roept op voor 1 mei uit te voeren. Voorstel datum aanpassen	Buitenruimte	
	30-jan-20	Motie Minder afval door ja-ja sticker	Commissie DEB	2e kwartaal 2020		Motie roept op uiterlijk het 2e kwartaal 2020 een voorstel tot invoering voor te leggen. Update commisie DEB mei 2020: nieuwe afhandelingsdatum wordt door college nagevraagd.		

	30-jan-20	Motie Communicatie rondom energietransitie	Commissie DEB	1-okt-20		Motie roept op om de communicatie rondom energietransitie en warmtevisie breed neer te zetten, door o.a. gebruik website enz.		
	9-jul-20	Motie zienswijze ontwerp Luchtvaartnota	Commissie DEB			Motie roept op tot het indienen van een zienswijze van de gemeente Teylingen		

Openstaande initiatiefvoorstellen raad en burgerinitiatieven

	Datum uitgezet in organisatie	Inhoud vraag	Fractie	Afgesproken afhandeldatum	Afgehandeld		Domein	Medewerker

Auditcommissie

	Datum ontvangst	Actie/toezegging	College	Afgesproken afhandeldatum	Afgehandeld			

de raad van de gemeente Teylingen d.d. ,

de griffier, de voorzitter,

Robert van Dijk Carla G.J. Breuer

Uitleg kleuren

Afgehandeld
Lopend actiepunt
Lopend actiepunt waarvoor geen afhandeldatum is afgesproken
Lopend actiepunt waarvoor de afhandeldatum binnen 30 dagen is
Afhandeldatum overschreden

	Datum ontvangst	Actie/toezegging/stand van zaken commissie.
W.44	7-mrt-16	Inkoop Jeugdhulp 2017: regelmatige terugkoppeling over pilot Alphen a/d Rijn en Kaag en Braassem
W.44	7-mrt-16	Inkoop Jeugdhulp 2017: regelmatige terugkoppeling over pilot Alphen a/d Rijn en Kaag en Braassem
W. 47	7-mrt-16	Wachtlijsten veilig thuis. Na elke AB vergadering terugkoppeling aan commissie.
W.50	11-apr-16	Integratie statushouders: Periodiek terugkoppelen Handboek integratie statushouders
Bft 15	16-okt-13	Stand van zaken burgerparticipa
P04	27-feb-14	Start integriteitsmonitor vanaf oktober 2014. Stand van zaken bespreken in december 2014. Erop toezien dat integriteit in organisatie afdelingsbreed wordt uitgedragen. Start maart 2015.
P05	16-apr-14	Twee jaarlijks bespreken doorontwikkeling sharepoint/Ict raad en griffie.

College	Afgesproken afhandeldatum	Afgehandeld	Zaaknummer	Afdeling	medewerker	Uiterlijke afhandeldatum
van Kempen	Periodieke terugkoppeling					
van Kempen	Periodieke terugkoppeling					
van Kempen	Na elke AB-vergadering RDOG HM					
van Kempen	Per kwartaal	project is afgerond per 1-1-2018				31-mrt-17
van Velzen	Vast actiepunt			Gwe	Bart van Kor	1-dec-17
Burgemeester	Jaarlijks					1-dec-16
Griffier	1-jun-18					1-dec-16

Oorsprong	Stand van zaken van college	
	Wethouder geeft schriftelijke of mondelinge reactie zodra aan de orde.	
	Wethouder geeft schriftelijke of mondelinge reactie zodra aan de orde.	
	eindverslag in voorbereiding	
Commissie BF&T		
Presidium		
Presidium		

gemeente TEYLINGEN

RaadsAgenda Planning (RAP) 2020

		Doel			Proces								
Onderwerp	**Toelichting**	**B**	**O**	**I**	**B**	**H**	**R**	**C**	**Portefeuillehouder**	**Domein**	**Contactpersoon**	**Participatie**	**Programma begroting**
		Besluitvormend	Opinierend	Informerend	Bespreekstuk	Hamerstuk	Raad	Commissie					
Raadscommissie/Raad september 2020													
DEB													
Oordeelsvormende bespreking Plan Duurzame ontwikkeling Teylingen 2020-2022; optie tot		X	X				X	X	Heleen Hooij	Ruimtelijke Ontwikkeling	Rob de Mooij	Inwoners, stakeholders, intern gedaan.	Programma 4 | Duurzaam denken en doen
Eventuele consequenties voor Plan van Aanpak demonstratieproject duurzame warmte Sassenheim	Bestaande uit: Korte presentatie, raadsbrief, informatiebrief Kagerbuurt, raadsmemo reacties n.av. eerdere brief, plan van aanpak (zoals eerder aangeboden op 17 juni).		X	X	X				Heleen Hooij	Ruimtelijke Ontwikkeling	Rob de Mooij	Informatiebrief Kagerbuurt	Programma 4 | Duurzaam denken en doen
Lokale Energiestrategie en Transitievisie Warmte	Presentatie over de voortgang en het proces rondom de Lokale			X	X			X	Heleen Hooij	Ruimtelijke Ontwikkeling	Marijke Waterreus		Programma 4 | Duurzaam denken en doen
Centrumvisie Teylingen	Bespreking van conceptvisie in alle drie de commissies, t.b.v. besluitvorming in december. Zoals besproken in presidium van 13 mei.		X				X	X	Marlies Volten	Ruimtelijke Ontwikkeling	Jacoline Hoogenboom	Uitgebreide participatie in 2019 en 2020 met inwoners, ondernemers en maatschappelijke organisaties	Programma 3 | Ondernemend en bruisend Teylingen
Evaluatie aanpak ondermijning	Door de drie raden is in 2018 besloten te investeren in deze nieuwe taak voor drie jaar, tot en met 31 oktober 2021. In het derde kwartaal van 2020 vindt een evaluatie plaats om te beoordelen in hoeverre de aanpak/investering effectief is en zal worden voortgezet na 31 oktober 2021.	X			X				Carla Breuer	Buitenruimte	Mariëlle Ravensbergen		Programma 2 | Energiek en sociaal Teylingen
Uitwerking mogelijkheden binnensportaccommodaties Teylingen	De wethouder wil deze notitie eerst voorleggen en bespreken met de belanghebbenden en na de zomer aan te bieden aan de commissie en raad								Arno van Kempen	Maatschappelijke Ontwikkeling	Rob Coli		Programma 2 | Energiek en sociaal Teylingen
Aanleg glasvezelnetwerk buitengebied Teylingen		X				X	X	X	Marlies Volten	Ruimtelijke Ontwikkeling	Rob de Mooij	Ambassadeursnetwerk opgezet; inwonersbijeenkomsten geweest.	Programma 4 | Duurzaam denken en doen
Ruimte													
Systeem JA/JA-sticker	Naar aanleiding van de motie wordt er een besluitvormend raadsvoorstel aan de raad voorgelegd om het systeem van de JA/JA-sticker niet in te voeren.	X					X	X	Heleen Hooij	Ruimtelijke Ontwikkeling	Clarissa Mornout-Guijt		Programma 3 | Ondernemend en bruisend Teylingen
Mobiliteitsplan Ruïne van Teylingen	De gemeenteraad van Teylingen heeft in de commissievergadering van december 2019 het college van B&W verzocht om meer inzicht te geven in het effect van de gewenste gebiedsontwikkeling van de Ruïne van Teylingen op de mobiliteit in de breedste zin van het woord. Bureau Graaff Traffic heeft deze opdracht uitgevoerd. De gemeenteraad wordt geïnformeerd over de resultaten middels een presentatie.			X			X	X	Arno van Kempen	Ruimtelijke Ontwikkeling	Florianne Reisch	Omwonenden hebben een brief ontvangen waarin zij een enquête konden invullen om input mee te geven over de onderzoeksvragen/thema's.	Programma 1 | Prettig wonen voor iedereen
Verwerving Teylingerlaan 13, Voorhout	Het betreft strategische grondverwerving ikv ontwikkelingen Ruïne van Teylingen	X					X		Arno van Kempen	Ruimtelijke Ontwikkeling	Florianne Reisch, Reinout Kok	Er is gesproken met de drie grondeigenaren.	Programma 1 | Prettig wonen voor iedereen
Aankoop Herenstraat 66-68 Voorhout		X					X	X	Heleen Hooij	Ruimtelijke Ontwikkeling	Hein van Amstel		Programma 1 | Prettig wonen voor iedereen
2e partiële herziening bestemmingsplan Buitengebied Teylingen	Ondergeschikte reparatie bestemmingsplan, verduidelijking aantal toegestane bijgebouwen bij recreatieverblijven binnen de bestemming 'recreatie'.	X			X		X	X	Marlies Volten	Ruimtelijke Ontwikkeling	Lindy van der Klaauw		Programma 1 | Prettig wonen voor iedereen
Herinrichting Herenweg: sobere inrichting 30 tussen Laan van Oostergeest en Beatrixlaan	vaststellen uitwerking van het amendement	X					X	X	Heleen Hooij	Buitenruimte	Arjen Visser	Politie, Arriva, Stichting Harddraverij Warmond	Programma 1 | Prettig wonen voor iedereen
Centrumvisie Teylingen	Bespreking van conceptvisie in alle drie de commissies, t.b.v. besluitvorming in december. Zoals besproken in presidium van 13 mei.		X				X	X	Marlies Volten	Ruimtelijke Ontwikkeling	Jacoline Hoogenboom	Uitgebreide participatie in 2019 en 2020 met inwoners, ondernemers en maatschappelijke organisaties	Programma 3 | Ondernemend en bruisend Teylingen

Nieuw Boekhorst stand van zaken participatie, planproces en vaststellen globaal programma.	Nieuw Boekhorst is een woningbouwlocatie in Voorhout, gelegen tussen de Noordelijke Randweg, het spoor, de Beukenrode en de Boekenburglaan. In de Structuurvisie 2030 staat aangegeven dat er op deze locatie circa 900 woningen komen. De meeste grond is in eigendom van vijf projectontwikkelaars. Deze initiatiefnemers en de gemeente gaan beginnen met het maken van plannen voor dit gebied.	X					X		Marlies Volten	Ruimtelijke Ontwikkeling	Arjan Stegeman		Programma 1 | Prettig wonen voor iedereen
Vaststelling woonprogramma	De opiniërende bespreking in de commissie ruimte stond gepland op 31 maart maar werd doorgeschoven naar mei. Op 12 mei kwam de bespreking niet aan bod door een overvolle agenda. Dit heeft consequenties voor de besluitvorming: doordat de opiniërende bespreking nu op 26 mei plaatsvindt, is besluitvorming pas na de zomer mogelijk. We agenderen de besluitvorming nu voor de gemeenteraad op 24 september (en voorafgaand daaraan de commissie Ruimte op 1	X			X				Marlies Volten	Ruimtelijke Ontwikkeling	Thea Aandewiel	informatieavond, stakeholders (woonlab), toetsing thematiek, inwoners (de markt op + burgerpanel), beeldvormende sessie	Programma 1 | Prettig wonen voor iedereen
Welzijn													
Centrumvisie Teylingen	Bespreking van conceptvisie in alle drie de commissies, t.b.v. besluitvorming in december. Zoals besproken in presidium van 13 mei.		X				X	X	Marlies Volten	Ruimtelijke Ontwikkeling	Jacoline Hoogenboom	Uitgebreide participatie in 2019 en 2020 met inwoners, ondernemers en maatschappelijke organisaties	Programma 3 | Ondernemend en bruisend Teylingen
Doorontwikkeling SPW en MareGroep (Toekomstvisie en Businesscase)	Betreft de eerder door het AB vastgestelde Toekomstvisie en de recent vastgestelde Businesscase. Raadsleden zijn recent bijgepraat door de directeur van de GR KDB in een beeldvormende sessie en in een Webinar.			X			X	X	Arno van Kempen	Maatschappelijke Ontwikkeling	Daan Davids		Programma 2 | Energiek en sociaal Teylingen
Verordening individuele inkomenstoeslag naar aanleiding van evaluatie minimabeleid	Betreft een wijziging van de datum. Verschoven naar de raadsvergadering van 24 september 2020. Dit in verband met ziekte contactpersoon en het opschuiven van de ingangsdatum van de verordening. Besluitvorming is nog voor de ingangsdatum van deze verordening op 1 oktober 2020.								Arno van Kempen	Maatschappelijke Ontwikkeling	Marianne van Dockum, Daan Davids		Programma 2 | Energiek en sociaal Teylingen
Raadscommissie/Raad november 2020													
Ruimte													
Reclamebeleid	In de gemeente Teylingen kennen we veel vormen van reclame uitingen. Voor een deel heeft de gemeente daarin een faciliterende rol in. Het reclamebeleid moet richting geven aan op welke manier de gemeente reclame uitingen faciliteert, waar reclame uitingen niet gewenst zijn en op welke manier reclame uitingen toe zijn	X							Heleen Hooij	Ruimtelijke Ontwikkeling	Fred Wulp	Interviews met stakeholders en vragenlijst burgerpanel. Als gevolg van de coronacrisis hebben de interviews met stakeholders vertraging opgelopen. Daarnaast kost de uitwerking van de manier waarop de gemeente reclame uitingen kan/wil faciliteren meer tijd.	Programma 3 | Ondernemend en bruisend Teylingen

Bestemmingsplan Rijksstraatweg 47 Sassenheim	Met dit bestemmingsplan wordt een omissie in het bestemmingsplan Bedrijventerreinen Teylingen hersteld door een aanduiding kantoor toe te voegen op het perceel. In 2003 is er vergunning verleend om het gebouw als kantoor te gebruiken. Dit is daarna verwerkt in het bestemmingsplan Bedrijventerrein Sassenheim-Zuid. Vervolgens is de aanduiding kantoor in het daaropvolgende bestemmingsplan Bedrijventerreinen Teylingen op onverklaarbare wijze komen te vervallen. Conform de verleende vergunning in 2003 is het gebruik als kantoor gewoon toegestaan. Middels het bestemmingsplan	X							Marlies Volten	Ruimtelijke Ontwikkeling	Fedor Jansen	Reguliere zienswijze procedure plus informeren van vooroverlegpartners volstaat.	Programma 1 | Prettig wonen voor iedereen
DEB													
Afvalstoffenverordening gemeente Teylingen	Vaststelling Afvalstoffenverordening Teylingen 2020	X							Heleen Hooij	Buitenruimte	Teus Scheffe		
Kredietaanvraag uitbreiding Andreasschool	voor uitbreiding van de Andreasschool ingediend op basis van de Verordening voorzieningen huisvesting onderwijs gemeente Teylingen. In het Integraal HuisvestingsPlan 2019-2022 (vastgesteld door de raad) is een bedrag gereserveerd voor de uitbreiding van de Andreasschool. Planning was om in september 2020 de raad te vragen het investeringskrediet voor de permanente uitbreiding van de Andreasschool beschikbaar te stellen. Er zijn echter nog een aantal zaken die verder onderzocht en doorgerekend moeten worden om het definitieve investeringskrediet aan te kunnen vragen. De planning is om de definitieve investeringsbegroting voor de uitbreiding van de Andreasschool in de raadsvergadering van 5 november 2020 te kunnen presenteren.	X					X	X	Arno van Kempen	Maatschappelijke Ontwikkeling	Babs Barnhoorn	Ja, informatieavond met ouders en omwonenden	Programma 2 | Energiek en sociaal Teylingen
Welzijn													
Oordeelsvormende nota Volksgezondheid	in de oordeelsvormende fase wordt de commissie gevraagd om een oordeel te vormen over de vergaarde informatie die uit de gesprekken en bijeenkomsten zijn gekomen. Dit wordt verwerkt in een concept beleidsnotitie Volksgezondheid die aan de			X				X	Arno van Kempen	Maatschappelijke Ontwikkeling	Johan van Rixtel	ja	Programma 2 | Energiek en sociaal Teylingen
Raadscommissie/Raad december 2020													
Ruimte													
Paraplubestemmingsplan 'Beeldbepalende objecten Teylingen'.	Het ter inzage leggen van het ontwerpbestemmingsplan start na de zomervakantie. Daardoor kan het plan niet eerder in de commissie / raad komen dan november / december.	X							Arno van Kempen	Ruimtelijke Ontwikkeling	Ron van der Geest	Tijdens de voorbereiding met de Stichting Oud Sassenheim. Daarna de reguliere inspraak en zienswijzeprocedure.	Programma 1 | Prettig wonen voor iedereen

Integraal Plan Groot Seminarie Warmond	De verwachting is, dat de er veel reacties en diverse petities worden ingediend naar aanleiding van de digitale presentatie van de plannen. Daarnaast is tijdens de bijenkomst van de raad op 20 juni 2020 in Het Trefpunt is afgesproken dat er een terugkoppeling naar de raad zou plaatsvinden over de ingekomen reacties en verdere uitwerking van de inrichtingsvarianten. Deze terugkoppeling is nu gepland op 5 september 2020 in Het Trefpunt. Ook richting stakeholders vindt een terugkoppeling plaats.	X					X	X	Marlies Volten	Ruimtelijke Ontwikkeling	Diana Winkelhuijzen, Koos van Kampen, Richard Rietveld	Diverse stakeholders zijn nauw betrokken geweest bij totstandkoming van het plan.	Programma 1 | Prettig wonen voor iedereen
Bouwstenennotitie mobiliteitsplan	Dit is ten opzichte van de vorige planning een extra stap in het proces.			X		X		X	Marlies Volten	Ruimtelijke Ontwikkeling	Joyce Rahman	ja.	Programma 1 | Prettig wonen voor iedereen
Subsidieverordening Beeldbepalende objecten Teylingen	Deze extra stap is niet in te passen in deze vorige planning, omdat deze heel krap was.	X							Arno van Kempen	Ruimtelijke Ontwikkeling	Carol Bekker		Programma 1 | Prettig wonen voor iedereen
Bestemmingsplan "Rijksstraatweg 63, Sassenheim"	De behandeling in de raad wordt daarom (vooralsnog) één raadsvergadering opgeschoven naar 17 december 2020.	X					X	X	Marlies Volten	Ruimtelijke Ontwikkeling	Jan den Braber	Reguliere zienswijzeprocedure plus informeren van vooroverlegpartners volstaat.	Programma 1 | Prettig wonen voor iedereen
Bestemmingsplan "Oranje Nassaulaan 17, Warmond"	Met dit bestemmingsplan wordt mogelijk gemaakt dat de woning 10 meter naar achteren kan worden verschoven. Daarbij is rekening gehouden met omliggende percelen. Het ter inzage leggen van het ontwerpbestemmingsplan start direct na de zomervakantie. Daardoor kan het plan niet eerder in de commissie/raad dan november/december.	X					X	X	Marlies Volten	Ruimtelijke Ontwikkeling	Jan den Braber	Reguliere zienswijzeprocedure plus informeren van vooroverlegpartners volstaat.	Programma 1 | Prettig wonen voor iedereen
Nieuw Boekhorst resultaten participatie, svz planproces, vaststellen globale visie en intentieovereenkomst gemeente-marktpartijen.	Nieuw Boekhorst is een woningbouwlocatie in Voorhout, gelegen tussen de Noordelijke Randweg, het spoor, de Beukenrode en de Boekenburglaan. In de Structuurvisie 2030 staat aangegeven dat er op deze locatie circa 900 woningen komen. De meeste grond is in eigendom van vijf projectontwikkelaars. Deze initiatiefnemers en de gemeente gaan beginnen met het maken van plannen voor dit gebied.		X				X		Marlies Volten		Arjan Stegeman		Programma 1 | Prettig wonen voor iedereen
Vaststelling bestemmingsplan Uitbreiding sport- en recreatiepark Elsgeest, Voorhout		X					X	X	Marlies Volten	Ruimtelijke Ontwikkeling	Fariq Ishaak	Inspraak en zienswijzen naast overleg door MO (projectleiding) met de sportverenigingen	Programma 1 | Prettig wonen voor iedereen
Centrumvisie Teylingen	Besluitvorming Centrumvisie inclusief uitvoeringsprogramma en geactualiseerde detailhandelsvisie. Planning raad december.	X			X		X	X	Marlies Volten	Ruimtelijke Ontwikkeling	Jacoline Hoogenboom	Uitgebreide participatie in 2019 en 2020 met inwoners, ondernemers en maatschappelijke organisaties	Programma 3 | Ondernemend en bruisend Teylingen
DEB													
Programmabegroting		X					x	x	Marlies Volten	Bedrijfsvoering	Suzanne Moret		Programma 5 | Modern bestuur, invloedrijke inwoners
2e Voortgangsrapportage 2020	2e Tussentijdse rapportage	X					X	X	Marlies Volten	Bedrijfsvoering	Suzanne Moret		Programma 5 | Modern bestuur, invloedrijke inwoners
Belastingverordeningen	Jaarlijks worden de belastingverordeningen	x					x	x	Marlies Volten	Bedrijfsvoering	Paul Schaddé van Doorn		Programma 4 | Bestuur en ondersteuning
Nota Kunst & Cultuur (Oordeelsvormend)	Door de Corona-crisis is het proces vertraagd. Afhankelijk van de mogelijkheden van participatie, zal in 2020 nog wel een beeldverslag worden gedeeld met de raad.				X				Arno van Kempen	Maatschappelijke Ontwikkeling	Daphne van Essen, Carla Kappelhof	Ja	Programma 2 | Energiek en sociaal Teylingen
Welzijn													
Beleidsnota Volksgezondheid	Vaststellen van nieuw volksgezondheidsbeleid. Verwachte datum agendering november 2020.	X					X	X	Arno van Kempen	Maatschappelijke Ontwikkeling	Johan van Rixtel		Programma 2 | Energiek en sociaal Teylingen

Januari t/m maart 2021													
Zuidelijke Randweg Voorhout	Er vindt in 2019 een eerste verkenning plaats naar de (on)mogelijkheden van een zuidelijke randweg Voorhout. Afhankelijk van de uitkomsten kan na 2020 een vervolg worden gegeven.	X							Marlies Volten	Ruimtelijke Ontwikkeling			Programma 1 | Prettig wonen voor iedereen
Bestemmingsplan STV (Sportpark Rodemolen)	Het bestemmingsplan maakt de 10e en 11e baan en 2 kinderbaantjes mogelijk voor het nieuwe tennispark van STV	X							Arno van Kempen	Ruimtelijke Ontwikkeling		Reguliere inspraak	Programma 2 | Energiek en sociaal Teylingen
Onderzoek naar de ontwikkelingen van de parkeerbehoefte en parkeernormen in relatie tot nieuwe woonvormen en planontwikkelingen.					X				Marlies Volten	Ruimtelijke Ontwikkeling			Programma 1 | Prettig wonen voor iedereen
Datagestuurd subsidieren	In overleg met de wethouder is gekeken naar het prioriteren van opdrachten voor 2020. Dit omdat de werkplanning van de afdeling MO vertraging oploopt, gezien een combinatie van factoren (waaronder corona). Voor Datagestuurd subsidiëren is afgesproken om voor 2020 te temporiseren. Schuift door naar 2021.			X					Arno van Kempen	Maatschappelijke Ontwikkeling	Tallie Habermehl		Programma 2 | Energiek en sociaal Teylingen

Commissie Welzijn 31 augustus 2020

Regiozaken

Hierbij de belangrijkste punten uit de regionale overleggen op het gebied van het sociaal domein in de periode 16 juni – 30 augustus 2020.

1. PHO Maatschappij 17 juni 2020

Gemeenten in Holland Rijnland willen de maatschappelijke zorgtaken zoveel mogelijk lokaal organiseren. Een aantal BW- en MO-voorzieningen zijn echter zo specialistisch dat zij beter op regionaal niveau kunnen worden georganiseerd. Dit vraagt om een regionale contractering, een regionale toegang, een regionaal wachtlijstbeheer, een regionale monitoring en beleidsfunctie et cetera. Ook blijven na doordecentralisatie een beperkt aantal centrumgemeentelijke beleids- en financiële taken over. Besproken is hoe deze functies in de toekomst ingevuld en georganiseerd kunnen worden. Op hoofdlijnen bestaat er overeenstemming. Er zijn echter nog wel wat vragen te beantwoorden voordat het PHO volledig akkoord kan gaan. Deze liggen o.a. op het vlak van samenwerking tussen lokaal en regionaal, financiën en taken/bevoegdheden afzonderlijke gemeenten.

Leiden heeft een subsidieaanvraag bij het Rijk gedaan voor de verdere invulling van het beleid op het gebied van Maatschappelijke Opvang voor 2,1 mln voor de komende twee jaar. Is toegekend! Per gemeente wordt een bedrag ter beschikking gesteld voor projectleider/ambtelijke ondersteuning.

Het huidige convenant MO wordt geactualiseerd.

2. DB ISD 9 juli 2020

Om aan de Coronarichtlijnen van het RIVM te voldoen, maken zorgaanbieders meerkosten. Dat kan variëren van beschermingsmiddelen tot extra inhuur van locaties. De eerder gemaakte afspraken tussen de VNG en het Rijk zijn van 1 juli verlengd tot en met 31 december 2020. We hebben positief besloten over de mogelijkheid om - indien nodig - indicaties flexibel in te richten door aanbieders van dagbesteding en begeleiding tot eind 2020. Daarnaast is gesproken over de verlenging van de meerkostenregeling. Aanbieders worden hierover per brief geïnformeerd. Onderbouwing: In de huidige situatie kan er vanwege de RIVM-richtlijnen niet opgeschaald worden naar een volledige start van de dagbesteding. Met name de 1 ½ meter-richtlijn voor zowel vervoer als de inrichting van de ruimte zorgt voor een trage opstart bij de dagbesteding. Voor alle klanten wordt een persoonlijk plan gemaakt om te komen tot een volledige invulling van de indicatie. Indien er sprake is van een 2de corona golf later in het jaar dan kan deze ruimte in overleg direct ingezet worden door de aanbieders om hun hulpverlening aan te passen.

Arno van Kempen, 30 augustus 2020